Bundel - Politieke Avond van 28 oktober 2020

Agenda bijlagen

Getekende besluitenlijst van 28 oktober 2020

Agenda 28 oktober 2020

Stemmingen PA 28 oktober 2020

1 18.45 uur - 19.30 uur: Rondvraag en mededelingen

2 19.30 uur - 19.45 uur: Pauze

3 19.45 uur - 21.15 uur: Informatieve/meningsvormende vergadering

3.1.RZ Huisvesting Lauwersgrachtalliantie

Fase: informatief
Locatie: Raadszaal
Op 9 en 16 september heeft een technische briefing over het raadsvoorstel plaats gevonden.

Memo inzake "Reactie op mondelinge technische vragen PvdA inzake Lauwergrachtalliantie" d.d. 19-10-20

Behandeladvies 28 oktober 2020, informatieve behandeling

Raadsvoorstel "Huisvesting Lauwersgrachtalliantie"

Bijlage 1 - Waarde Introdans Oospool en Stadstheater regionaal provincie en landelijk

Bijlage 2 - Een huis voor iedereen Ambitiedocument voor een eigentijdse Schouwburg voor stad en regio

Bijlage 3 - Toekomstbestendige huisvesting Lauwersgrachtalliantie Civic architects en TwynstraGudde december 2019

Bijlage 4 - Kaart Oostelijke binnenstad

Bijlage 5 - Brief directies culturele partners d.d. 25 maart 2020

Raadsbrief "Ontwikkeling lauwersgrachtalliantie renovatie Stadstheater", d.d. 14-02-2017

Bijlage - Brief Musis/Stadstheater d.d. 12 januari 2017

Presentatie "Huisvesting Lauwergrachtalliantie"

Presentatie "Huisvesting Lauwergrachtalliantie" (vervolg)

Behandelresultaat 9 september 2020, technische briefing

Behandelresultaat 16 september 2020, technische briefing (vervolg)

Brief van Bestuur Platform Binnenstad Arnhem inzake "Lauwersgracht Alliantie", d.d. 01-07-2020

Lijst met deelnemers rondetafelgesprek "Huisvesting Lauwersgrachtalliantie"

Schriftelijke bijdrage van Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem & Platform Binnenstad Arnhem inzake "Huisvestiging culturele organisaties en oostelijke binnenstad Arnhem"

Schriftelijke inspraakbijdrage van Bewonersgroep Arnhems Hart

Behandelresultaat 28 oktober 2020, informatieve behandeling

3.2.LF Vaststellen van de Begroting 2021, de Turap 2 2020 en de Belastingsverordeningen en kwijtscheldingsregeling 2021 - Portefeuille: wethouder Paping

Fase: meningsvormend (1) vervolg
Locatie: Landgoed/Festival

Behandeladvies 28 oktober 2020, 2e meningsvormende (1) behandeling

Raadsvoorstel "Ontwerp Begroting 2021"

Bijlage - Ontwerp Begroting 2021

Notitie betreffende behandeling Begroting 2021 d.d. 2 september Agendacommissie

Behandelresultaat 14 oktober 2020, meningsvormende (1) behandeling

Beantwoording technische vraag D66-1 (21-10-20)

Memo inzake "Vragen raadskamer met betrekking tot reken- en marktrente in relatie tot begroting" d.d. 20-10-20

Memo inzake "Vragen raadskamer met betrekking tot EMU saldo in relatie tot begroting" d.d. 22-10-20

Toezegging wethouder Paping: Gerealiseerde projecten, d.d. 28-10-2020

Bundel met (schriftelijke) technische vragen en antwoorden Begroting 2021 (versie 29-10-2020)

Behandelresultaat 28 oktober 2020, 2e meningsvormende (1) behandeling

3.3.RR Blauwe Golven

Fase: informatief/meningsvormend (1)
Locatie: Restaurant

Behandeladvies 28 oktober 2020, informatieve & meningsvormende (1) behandeling

Memo van wethouder van der Zee "Onderhoudskosten Blauwe Golven en omgeving", d.d. 27-10-2020

Raadsvoorstel "Blauwe Golven"

Bijlage 1 - Koers en schetsontwerp + Blauwe Golven (Veenenbos en Bosch, april 2020)

Bijlage 2 - Rapportage verhardingsonderzoek kunstwerk Blauwe Golven (Wegen Advies Bureau, december 2019)

Bijlage 3 - Proposal paper Blauwe Golven (DTO, maart 2020)

Bijlage 4 - Kostenindicatie Blauwe Golven en omgeving (maart 2020)

Bijlage 5 - Reacties op Schetsontwerp + Blauwe Golven (april 2020)

Aangenomen motie "Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven!" (19M23) van de fracties Partij voor de Dieren, GroenLinks, PvdA, VVD, ChristenUnie en Arnhem Centraal

Aangenomen motie "Dekking voor de Blauwe Golven" (19M135) van de fracties VVD, PvdA, GroenLinks, Arnhem Centraal, ChristenUnie en Partij voor de Dieren

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. P. Struycken

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. Kerner

Schriftelijke inspraakbijdrage van Bewonersgroep Arnhems Hart

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. P. Groot

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. R. Stevens

Lijst van deelnemers aan het rondetafelgeprek "Blauwe Golven"

Presentatie - Blauwe Golven Parkeren

Behandelresultaat 28 oktober 2020, informatieve & meningsvormende (1) behandeling

4 21.15 uur - 21.30 uur: Pauze

5 21.30 uur - 23.15 uur: Besluitvormende vergadering

5.1 Opening en mededelingen

5.2 Vaststellen van de agenda en spreektijdverdeling

5.3 Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 30 september 2020

Getekend raadsbesluit

Raadsvoorstel "Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 30 september 2020"

Besluitenlijst van 30 september 2020

5.4 Ingekomen stukken en ter inzage gelegde stukken voor de gemeenteraad

Getekend raadsbesluit

Raadsvoorstel "Vaststellen van de lijst van ingekomen stukken voor de raadsvergadering van 28 oktober 2020"

Lijst van Ingekomen stukken (28 september 2020 tot en met 15 oktober 2020)

6 Onderwerpen direct ter besluitvorming

6.1 Wijziging GR Park Lingezegen

Raadskameradvies t.b.v. de besluitvormende behandeling op 28-10-2020

Getekend raadsbesluit

Raadsvoorstel "Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen"

Bijlage 1a - Collegebrief van de GR Park Lingezegen

Bijlage 1b - Raadsbrief GR Park Lingezegen

Bijlage 3 - Gemeenschappelijke Regeling definitief concept 1

Bijlage 4 - Wijzigingen gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen versie 1.0

Bijlage 5 - Wijziging GR 2020 ten behoeve van besluitvorming colleges van B&W

KAN - Advies Burgerparticipatie in Park Lingezegen d.d. 06-09-2020

7 Onderwerpen welke voor debat en besluitvorming worden voorgedragen

7.1 Vaststellen Bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer

Getekend raadsbesluit

Raadskameradvies t.b.v. de besluitvormende behandeling op 28-10-2020

Verworpen amendement "Meer en de juiste woningen – deel 1" (20A72) van de fracties D66, ChristenUnie en CDA

Aangenomen motie "Meer en de juiste woningen – deel 2" (20M228) van de fracties D66, ChristenUnie en CDA

Raadsvoorstel "Vaststelling bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer"

Bijlage 1a - Vast te stellen bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' -tekst-

1a - Bijlage1b - Plankaart BP Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer NL.IMRO.0202

1b - Bijlage1b - Plankaart BP Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer NL.IMRO.0202

1c Bijlage 1 - Akoestisch onderzoek

1c Bijlage 2 - Ruimtelijk raamwerk velden 6 en 11

1c Bijlage 3 - Trillingsonderzoek 1

1c Bijlage 4 - Nader trillingsonderzoek

1c Bijlage 5 - Stikstofonderzoek

2 'Bijlage 1' Wijzigingenoverzicht BP Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer

2 Bijlage 2 - bij wijzigingenoverzicht 2020-RO-00063-gestapeld

2 Bijlage 2 - bij wijzigingenoverzicht 2020-RO-00063-rail

2 Bijlage 2 - bij wijzigingenoverzicht 2020-RO-00063-landschap

Bijlage 3a - Zienswijzen bestemmingsplan compleet (geanonimiseerd)

Bijlage 3b - Zienswijzennota Bestemmingsplan (geanonimiseerd)

Bijlage 4 - Vast te stellen 11e herziening exploitatieplan Schuytgraaf 2011 - regels-

Bijlage 4a - bijlagen 11e herziening exploitatieplan Schuytgraaf

Bijlage 4b - Zienswijzen exploitatieplan compleet (geanonimiseerd)

Bijlage 4c - Zienswijzerapport exploitatieplan (geanonimiseerd)

Beantwoording technische vragen van dhr. Van Iperen van de fractie D66

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. Y. Scheper

Presentatie -Exploitatieplan Schuytgraaf

Memo van wethouder Paping "Toezegging posterieure overeenkomst in kader van exploitatieplan Schuytgraaf", d.d. 08-10-2020

7.2 Vaststellen 'Facetbestemmingsplan Woningsplitsing en Verkamering'

Getekend raadsbesluit

Raadskameradvies t.b.v. de besluitvormende behandeling op 28-10-2020

Verworpen amendement "Leefbaarheid regelen" (20A73) van de fracties PvdA, GroenLinks, ChristenUnie en Arnhemse Ouderen Partij

Aangenomen motie "Helix 2: Een project voor de sociale huisvesting van honderden studenten en/of jongeren" (20M239) van de fracties SP en PvdA

Raadsvoorstel "Vaststelling Facetbestemmingsplan Verkamering en Woningsplitsing"

Bijlage1a - Vast te stellen bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering 'Facetplan woningsplitsing en verkamering

Bijlage 1 - Wijzigingenoverzicht

Bijlage 1b - Plankaart 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' NL.IMRO.0202.959-0301

Bijlage 2a - Zienswijzennota (geanonimiseerd)

Bijlage 3a - Gebundelde zienswijzen (geanonimiseerd)

Bijlage 4 - Globale nulsituatie/stippenkaart

Bijlage 5 - Motie 20M213

Memo "Technische vragen inzake nulmeting verkamering", d.d. 23-09-2020

Schriftelijke inspraakbijdrage van de Arnhemse Verhuurders Vereniging

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. R. Leissner

Schriftelijke inspraakbijdrage van mw. C. Pronk

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. T. Boelens

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. M. Philippens

Schriftelijke inspraakbijdrage van dhr. M. Uphoff

Schriftelijke inspraakbijdrage van diverse jongerenorganisaties

Bundel ingekomen schriftelijke stukken van niet-insprekers

Definitieve lijst met insprekers

7.3 Vaststellen van de Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem

Getekend raadsbesluit

Verworpen motie "AKZO- en Merwede-terrein" (20M232) van de fracties D66, Partij voor de Dieren en CDA

Raadskameradvies t.b.v. de besluitvormende behandeling op 28-10-2020

Raadsvoorstel "Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem"

Bijlage 1 - Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem

Bijlage 2 - Gebundelde bijlagen m.b.t. participatie

Schriftelijke inspraakbijdragen - Bundel

Behandelresultaat 23 september 2020, informatieve behandeling

8 Moties vreemd aan de agenda

8.1 Motie vreemd aan de agenda "Arnhem tekent Cities Appeal voor een kernwapenvrije wereld" (20M210)

Dit onderwerp is niet behandeld tijdens de Politieke Avond van 28 oktober jl. en zal in een volgende vergadering aan de orde komen.

Motie vreemd aan de agenda "Arnhem tekent Cities Appeal voor een kernwapenvrije wereld" (20M210) van de fracties Partij voor de Dieren en GroenLinks

8.2 Motie vreemd aan de agenda "Herdenken 17 september de ware datum van de slag om Arnhem" (20M212)

Dit onderwerp is niet behandeld tijdens de Politieke Avond van 28 oktober jl. en zal in een volgende vergadering aan de orde komen.

Motie vreemd aan de agenda "Herdenken 17 september de ware datum van de slag om Arnhem" (20M212) van de fractie Arnhem Centraal

8.3 Motie vreemd aan de agenda "Mondkapjes kosteloos voor Gelre-pashouders" (20M226)

Deze motie is ingetrokken tijdens de Politieke Avond van 28 oktober jl.

Ingetrokken motie vreemd aan de agenda "Mondkapjes kosteloos voor Gelre-pashouders" (20M226) van de fractie DENK Verenigd Arnhem

8.4 Motie vreemd aan de agenda "Bouwmaterialen blokkeren Arnhemse parkeerplaatsen" (20M227)

Dit onderwerp is niet behandeld tijdens de Politieke Avond van 28 oktober jl. en zal in een volgende vergadering aan de orde komen.

Motie vreemd aan de agenda "Bouwmaterialen blokkeren Arnhemse parkeerplaatsen" (20M227) van de fracties PvdA en DENK Verenigd Arnhem

8.5 Motie vreemd aan de agenda "Geen toegang meer tot toiletten in de horeca van de binnenstad" (20M229)

Op basis van het memo van wethouder de Vroome d.d. 30-10-2020 heeft de heer R. Kraaijenbrink de motie ingetrokken.

Motie vreemd aan de agenda "Geen toegang meer tot toiletten in de horeca van de binnenstad" (20M229) van de fractie Arnhem Centraal

Memo van wethouder de Vroome - Motie Vreemd: "geen toegang meer tot toiletten horeca binnenstad", d.d. 30-10-2020

8.6 Motie vreemd aan de agenda "De stad praat mee over zwarte/grijze/roetveeg pieten of andere varianten" (20M230)

Dit onderwerp is niet behandeld tijdens de Politieke Avond van 28 oktober jl. en zal in een volgende vergadering aan de orde komen.

Motie vreemd aan de agenda "De stad praat mee over zwarte/grijze/roetveeg pieten of andere varianten" (20M230) van de fractie Arnhem Centraal

8.7 Motie vreemd aan de agenda "Mensen kunnen prima zelf bepalen of ze een gratis mondkapje nodig hebben" (20M243)

Dit onderwerp is niet behandeld tijdens de Politieke Avond van 28 oktober jl. en zal in een volgende vergadering aan de orde komen.

Motie vreemd aan de agenda "Mensen kunnen prima zelf bepalen of ze een gratis mondkapje nodig hebben" (20M243) van de fracties VVD, Arnhem Centraal, CDA en Arnhemse Ouderen Partij

BESLUITENLIJST VAN DE VERGADERING VAN DE
RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM OP WOENSDAG 28 oktober 2020

De voorzitter: de heer Marcouch

De raadsgriffier: de heer Kersten

Aanwezig de leden: mevrouw Andeweg (D66), de heer Aydemir (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), de heer Bouma (PvdA), de heer Çetintaş (SP), de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), mevrouw Van Dillen (CDA), mevrouw Dolsma (GroenLinks), de heer Elfrink (SP), de heer Eliëns (Partij voor de Dieren), de heer Van Es (VVD), mevrouw Gemici (GroenLinks), de heer Greving (PvdA), de heer De Groot (Partij voor de Dieren), de heer Hutten (CDA), de heer Van Iperen (D66), mevrouw Kalthoff (VVD), de heer Kraaijenbrink (Arnhem Centraal), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), de heer Van der Loo (GroenLinks), de heer Loos (VVD), mevrouw Manders (Arnhem Centraal), de heer Maref (VVD), mevrouw Nede (ChristenUnie), mevrouw Van Ommen (D66),mevrouw Pape (VVD), de heer Prinsen (GroenLinks), de heer Sanders (PVV), mevrouw Simonis (GroenLinks), de heer Venhoek (D66), de heer Visser (PvdA), mevrouw De Vries (PvdA), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderen Partij)

Afwezig: mevrouw Dobbe (SP), de heer Loor (D66), mevrouw Navis (GroenLinks), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Verheij (PVV)

Begintijd vergadering : 21:45 uur
Eindtijd vergadering : 23:25 uur

BESLUITEN:
Agendapunt:

5.3 Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van30 september 2020	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
5.4 Ingekomen stukken en ter inzage gelegde stukken voor de gemeenteraad	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
6.1 Wijziging GR Park Lingezegen	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
7.1 Vaststellen Bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer	Het amendement "Meer en de juiste woningen – deel 1" (20A72) van de fracties D66, ChristenUnie en CDA is met 13 stemmen voor en 21 stemmen tegen verworpen. De motie "Meer en de juiste woningen – deel 2" (20M228) van de fracties D66, ChristenUnie en CDA is met 23 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Het voorstel is met 31 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen.
7.2 Vaststellen 'Facetbestemmingsplan Woningsplitsing en Verkamering'	Het amendement "Leefbaarheid regelen" (20A73) van de fracties PvdA, GroenLinks, ChristenUnie en Arnhemse Ouderen Partij is met 16 stemmen voor en 18 stemmen tegen verworpen. De motie "Helix 2: Een project voor de sociale huisvesting van honderden studenten en/of jongeren" (20M239) van de fracties SP en PvdA is met 19 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

7.3 Vaststellen van de Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem

De motie "AKZO- en Merwede-terrein" (20M232) van de fracties D66 en Partij voor de Dieren is met 12 stemmen voor en 22 stemmen tegen verworpen.

Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

De raadsgriffier,

Jozef Kersten

De voorzitter,

Ahmed Marcouch

Raadskamerindeling

Politieke Avond 28 oktober 2020

Raadzaal
18.45 uur - 19.30 uur (45) Rondvraag en Mededelingen
Pauze: 15 minuten

Raadzaal	Landgoed/Festival	Restaurant
19.45 uur - 21.15 uur (90) Huisvesting Lauwersgrachtalliantie (i)	19.45 uur - 21.15 uur (90) Vaststellen van de Begroting 2021 - Portefeuille: wethouder Paping (m1 - vervolg)	19.45 uur - 21.15 uur (90) Blauwe Golven (i/m1)

Pauze: 15 minuten
Raadzaal
21.30 uur - 23.15 uur - Besluitvormende vergadering

5.1	**Opening en mededelingen**
5.2	Vaststellen van de agenda en spreektijdverdeling
5.3	Vaststellen v/d concept-besluitenlijst v/d vergadering van 30 september 2020
5.4	Ingekomen stukken en ter inzage gelegde stukken voor de gemeenteraad
6	**Onderwerpen direct ter besluitvorming**
6.1	Wijziging GR Park Lingezegen
7	**Onderwerpen welke voor debat en besluitvorming worden voorgedragen**
7.1	Vaststellen Bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer
7.2	Vaststellen 'Facetbestemmingsplan Woningsplitsing en Verkamering'
7.3	Vaststellen van de Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem
8	**Moties vreemd aan de agenda**
8.1	Motie vreemd aan de agenda "Arnhem tekent Cities Appeal voor een kernwapenvrije wereld" (20M210)
8.2	Motie vreemd aan de agenda "Herdenken 17 september de ware datum van de slag om Arnhem" (20M212)
8.3	Motie vreemd aan de agenda "Mondkapjes kosteloos voor Gelre-pashouders" (20M226)
8.4	Motie vreemd aan de agenda "Bouwmaterialen blokkeren Arnhemse parkeerplaatsen" (20M227)
8.5	Motie vreemd aan de agenda "Geen toegang meer tot toiletten in de horeca van de binnenstad" (20M229)
8.6	Motie vreemd aan de agenda "De stad praat mee over zwarte/grijze/roetveeg pieten of andere varianten" (20M230)

Voor 13

Tegen 21

Amendement "Meer en de juiste woningen – deel 1" (20A72)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	0	1
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	0	1
Usta		
Aydemir		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

PvdA	0	4
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 34

Voor **23**

Tegen **11**

Motie "Meer en de juiste woningen – deel 2" (20M228)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

PvdA	0	4
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

Arnhem Centraal	2	1
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

DENK / Verenigd Arnhem	1	0
Usta		
Aydemir		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal **34**

Voor	**31**
Tegen	**3**

Raadsvoorstel "Vaststelling bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer"

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	1	0
Usta		
Aydemir		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	2	1
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

PvdA	4	0
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	0	2
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal	**34**

Voor 16

Tegen 18

Amendement "Leefbaarheid regelen" (20A73)

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	0	1
Usta		
Aydemir		

D66	0	4
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	0	2
de Groot		
Eliëns		

PvdA	4	0
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 34

Voor 19

Tegen 15

Motie "Helix 2: Een project voor de sociale huisvesting van honderden studenten en/of jongeren" (20M239)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	1	0
Usta		
Aydemir		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeentelijke Afdeling Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

PvdA	4	0
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 34

Voor	**34**
Tegen	**0**

Raadsvoorstel "Vaststelling Facetbestemmingsplan Verkamering en Woningsplitsing"

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	1	0
Usta		
Aydemir		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

PvdA	4	0
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal	**34**

Voor 12

Tegen 22

Motie "AKZO- en Merwede-terrein" (20M232)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	0	2
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	0	1
Usta		
Aydemir		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	1	2
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

PvdA	0	4
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 34

Voor 34 *Raadsvoorstel "Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem"*

Tegen 0

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	1	0
Usta		
Aydemir		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

PvdA	4	0
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 34

Reactie op mondelinge technische vragen PvdA inzake Lauwergrachtalliantie

19 oktober 2020

Vraag 1:

Met welke herinvesteringen/vervangingsinvesteringen is rekening gehouden (graag inzichtelijk gemaakt in een soortgelijke tabel als in de raadsvoorstellen voor Musis en voor Focus)?

Antwoord vraag 1:

In het voorstel is uitgegaan van een toekomstbestendige huisvesting waarin ook rekening gehouden wordt met toekomstig groot onderhoud bijvoorbeeld ter vervanging van het dak. Dit wordt allemaal gedekt uit het beschikbare jaarbudget van EUR 2,1 mln.

Onderstaande tabel geeft weer welke componenten onderscheiden worden en wanneer deze vervangen worden. Het in bedragen expliciet uitsplitsen naar componenten (en herinvesteringen) maakt dat aanbestedingsgevoelige informatie openbaar wordt gemaakt. Aannemers kunnen dan zien hoeveel geld er beschikbaar is voor de verschillende componenten en zo nodig ook het totale bouwbudget nog uitrekenen, dit is onwenselijk. Vandaar dat er geen bedragen opgenomen zijn in onderstaande tabel voor de verschillende componenten, dit is vergelijkbaar met het raadsvoorstel Focus.

(bedragen in afgeronde Euro's)

Investeringen Lauwersgrachtalliantie - Samenwoonvariant

			initiële investering	vervangingen (bedragen geïndexeerd met 2,2% per jaar)			rest-waarde
	Vervanging	% vervanging	2024	2039	2044	2054	2064
Grond	n.v.t.	n.v.t.					
Bouwkosten	n.v.t.(40 jaar)	n.v.t.					
Installaties	20 jaar	80%					
Terreininrichting	20 jaar	100%					
Vaste inrichting	15 jaar	50%					
Dak	15 jaar	100%					
Interieur	10 jaar	0%					
			57.000.000	**3.200.000**	**15.600.000**	**4.400.000**	**-3.100.000**

Investeringen Lauwersgrachtalliantie - Stand alone variant

			initiële investering	vervangingen (bedragen geïndexeerd met 2,2% per jaar)			rest-waarde
	Vervanging	% vervanging	2024	2039	2044	2054	2064
Grond	n.v.t.	n.v.t.					
Bouwkosten	n.v.t.(40 jaar)	n.v.t.					
Installaties	20 jaar	80%					
Terreininrichting	20 jaar	100%					
Vaste inrichting	15 jaar	50%					
Dak	15 jaar	100%					
Interieur	10 jaar	0%					
			45.700.000	**2.000.000**	**15.900.000**	**2.800.000**	**-1.700.000**

Vraag 2:
Waarom is in de ambtelijke berekeningen uitgegaan van het jaarlijks indexeren van de EUR 1,6 mln coalitieafspraak?

Antwoord vraag 2:
Om de volgende redenen is er in de ambtelijke berekeningen in het raadsvoorstel van uitgegaan om het bedrag van EUR 1,6 mln van het coalitieakkoord jaarlijks voor inflatie te corrigeren:

- Deze de werkwijze sluit aan bij de binnen de gemeente gehanteerde systematiek van kostprijsdekkende huur, deze huren wordt ook jaarlijks geïndexeerd. Bij de berekeningen die ten tijde van de coalitie-onderhandelingen in 2018 zijn gemaakt, is het jaarlijks indexeren van de EUR 1,6 mln ook als uitgangspunt gehanteerd.
- Budgetten voor subsidies worden binnen de gemeentelijke begroting op een gelijksoortige wijze geïndexeerd.
- Om ieder jaar op een reëel prijspeil de lasten in de begroting op te nemen.

Als de EUR 1,6 mln. niet geïndexeerd zou worden zou het budget voor investeringskosten in gebouw en gebied veel lager zijn. Voor de samenwoonvariant zou het dan maximaal EUR 39,9 mln. i.p.v. EUR 57,0 mln, (zie p.8 raadsvoorstel) kunnen zijn en voor de standalonevariant EUR 29,7 mln. i.p.v. EUR 45,7 mln (zie p. 8 raadsvoorstel). (Ervan uitgaande dat alle overige uitgangspunten en bijdragen gelijk blijven.)

De informatie die tijdens de coalitieonderhandelingen beschikbaar was ging uit van een investering van ca. EUR 45 mln. Als onderlegger voor de investering werd er ambtelijk van uitgegaan dat de hiervoor benodigde EUR 1,6 mln. jaarlijks zou worden geïndexeerd. Zonder indexatie van de EUR 1,6 mln. zou geen EUR 45 mln. maar EUR 31 mln. geïnvesteerd kunnen worden.

De indexatie van de EUR 1,6 mln. is nodig om in de toekomst vervangingsinvesteringen te kunnen doen tegen het dan geldende prijspeil en gedurende 40 jaar prijsstijgingen van de overige eigenaarslasten te kunnen betalen. Er is hiermee dan ook sprake van een volledig dekkend raadsvoorstel.

Titel/onderwerp: **Huisvesting Lauwersgrachtalliantie, rondetafelgesprek**

Raadsadviseur: E.J.S. Dirksen Telefoonnr: 3774712 Elsebee.dirksen@arnhem.nl

Van:	college	Ambtenaar:	Guus de Rijk
Portefeuillehouder:	H. de Vroome	Telefoonnr:	3774759
		E-mailadres:	guus.de.rijk@arnhem.nl
Doel activiteit	Informatief		

Toelichting

Voorstel:
Het college stelt de raad voor om te besluiten:
1. de ambitie uit te spreken om te investeren in een toekomstbestendige huisvesting van Stadstheater Introdans en Oostpool
2. kennis te nemen van de varianten (samenwoonvariant en stand-alonevariant) en een voorkeursvariant aan te geven met de daarbij behorende financiële kaders.
3. In te stemmen met het aanbieden van de definitieve keuze in de vorm van een raadsvoorstel voor 1 november 2020 (onder voorbehoud van besluitvorming door uw raad).

Achtergrond
In **maart 2013** heeft de raad besloten in te stemmen met "een cluster voor muziek en podiumkunsten (renovatie Musis Sacrum (inclusief op termijn nieuwbouw muziekzaal) en renovatie Schouwburg) rond de Lauwersgracht."
De vernieuwing van Musis is inmiddels afgerond.
Op **30 maart 2015** heeft de raad de motie "Visie Koningsplein" aangenomen,
Hierin werd het college verzocht om samen met relevante stakeholders een visie op te stellen voor het Koningsplein.
In **september 2016** is, na een eerste bespreking in de raadskamer, het raadsvoorstel "Uitwerking Visie Koningsplein en nadere haalbaarheid" niet verder in behandeling genomen.
In de raadsbrief van **januari 2017** geeft het college aan:
(…) "De ondertekening van het ambitiedocument leidde niet vanzelfsprekend tot de gewenste samenwerking. Daarom is in de loop van het jaar een externe procesbegeleider aangesteld. Deze heeft in korte tijd samen met de directeuren afspraken gemaakt om de samenwerking in 2017 en 2018 concreet vorm te geven. Het provinciebestuur en wij ondersteunen dit."

Coalitieakkoord 2018-2022
Met het nu voorliggende raadsvoorstel komt het college een afspraak na uit het coalitieakkoord 2018-2022. Hierin staat bij Cultuur en toerisme: (…) Daarvoor is het noodzakelijk de in Arnhem gevestigde culturele gezelschappen een passende, eigentijdse en toekomstbestendige huisvesting te bieden.

Afspraak 3.12: (…) Daarnaast wordt €1,6 miljoen extra kapitaallasten gereserveerd vanaf 2022 ten behoeve van cultuurinvesteringen, in elk geval voor een toekomstbestendige huisvesting van Stadstheater Arnhem, Toneelgroep Oostpool en Introdans. We ondersteunen de ambitie van deze organisaties en het Gelders Orkest om tot een intensiveren samenwerking te komen.

Beoogd effect van het raadsvoorstel
Het beoogt effect van het raadsvoorstel is het realiseren van een toekomstbestendige huisvesting voor Introdans, Toneelgroep Oostpool en het Stadstheater. Het doel is het creëren van een voor het publiek goede culturele infrastructuur die de stad langjarig vooruit helpt, zowel maatschappelijk als economisch, waarbij Arnhem nu en in de toekomst haar culturele functie voor de regio en Oost-Nederland optimaal kan blijven uitoefenen.

Samenwoonvariant of Stand-alonevariant
Bij beide varianten wordt het Stadstheater toekomstbestendig gemaakt.
Bij de *standalone-variant* wordt er geïnvesteerd in drie afzonderlijke panden.
Door het werken in één gebouw (*samenwoonvariant*) wordt de samenwerking en de kruisbestuiving tussen de gezelschappen gestimuleerd.
De *stand-alonevariant* biedt meer autonomie, zelfstandigheid aan de partners.

In beide varianten kunnen de huisvestinglocaties iets toevoegen aan hun omgeving.
In de *samenwoonvariant* is het gebouw zelf de trekpleister doordat er de hele dag levendigheid is en het maakproces kan worden gevolgd.
Bij de *stand-alonevariant* moet onderzocht worden in hoeverre de aantrekkelijkheid voor publiek of de betekenis voor de directe omgeving kan worden vergroot.
In het rapport van Toekomstbestendige huisvesting Lauwersgrachtalliantie staan drie opties voor de samenwoonvariant: compact model, tuinmodel en het paviljoenmodel. Deze laatste is uitgebreider beschreven in het rapport.("aangezien dit in deze fase een goed basismodel is om op door te werken").

Kosten
De samenwoonvariant kost circa 82 miljoen (kosten gemeente circa 72,9 miljoen plus een bijdrage van de provincie van 9-11 miljoen).
De ramingen voor de standalonevariant gaan richting 60 miljoen voor de gemeente plus een bijdrage van de provincie van 3 miljoen.

Kanttekeningen en risico's
- De exploitatie tekorten die ontstaan zijn door de coronacrisis.
- De huidige zwakke staat van het Stadstheater en daarmee de noodzaak om te renoveren/vervangen.
- De bijdrage van de provincie. Het risico bestaat dat er geen of een lagere bijdrage vanuit de provincie komt (op dit moment: 9-11 miljoen euro bij samenwoonvariant en 3 miljoen euro bij stand-alonevariant).
- Bovenmatige bouwkostenstijging door risico van prijsstijgingen en door nog niet goed in te schatten kosten van asbestverwijdering.
- De financiële taakstellingen voor de instellingen op termijn (8 jaar na oplevering voor tekort op gebruiksexploitatie en 10-20 jaar na oplevering voor vervanging deel theatertechniek/inrichting.
- bij de samenwoonvariant bestaat het risico dat op termijn een van de BIS partners wegvalt.
- Introdans werkt momenteel aan een sluitende begroting op verzoek van het ministerie van OCW in het kader van de lopende BIS subsidie.

Proces
Deze technische briefing gaat vooraf aan de inhoudelijke behandeling van het raadsvoorstel.
De behandeling kent verschillende fasen:
Ronde tafelgesprek met belanghebbenden (direct betrokkenen en omwonenden).
Meningsvorming 1, standpuntbepaling door de fracties
Meningsvorming 2, voorbereiding van besluitvorming aan de hand van debat over moties en wijzigingsvoorstellen.
Besluitvorming, de raad neemt een besluit over het voorstel.

9 september 2020
Na een presentatie was de raadskamer in de gelegenheid om vragen te stellen aan de programmamanager, de projectmanager en de senior controller. Tevens aanwezig waren de heer Verbugt van Musis/Stadstheater, de heer Nannen van Oostpool en de heer Wiggers van Introdans voor de beantwoording van technische vragen.
Aan het eind van de bijeenkomst bleek dat er onvoldoende tijd was om alle vragen te stellen en te beantwoorden.

16 september 2020
Op 16 september vond het vervolg en de afronding van de technische briefing plaats. De

	aangevulde presentatie, staat inmiddels bij de stukken. **Rondetafelgesprek** Betrokkenen en belanghebbenden zijn geïnformeerd over de behandeling en uitgenodigd deel te nemen aan het rondetafelgesprek.			
Voorgesteld resultaat van de bespreking	Afronden van de informatieve fase en doorgeleiden naar de meningsvormende fase.			
Spreekrecht publiek	Ja			
Behandeladvies	De bijeenkomst begint met een voorstelronde inclusief korte pitch (1,5 - 2 minuten) door de deelnemers aan het rondetafelgesprek. Aansluitend vindt het gesprek plaats waarbij de deelnemers en de woordvoerders met elkaar in gesprek gaan.			
Bijlagen				
Raadsvoorstel huisvesting Lauwersgrachtalliantie				
Bijlage 1 Waarde Introdans Oostpool en Stadstheater regionaal provincie landelijk				
Bijlage 2 Een huis voor iedereen Ambitiedocument voor een eigentijdse Schouwburg voor stad en regio				
Bijlage 3 Toekomstbestendige huisvesting Lauwersgrachtalliantie Civic architects en TwijnstraGudde december 2019				
Bijlage 4 Kaart Oostelijke binnenstad				
Bijlage 5 Brief directies culturele partners d.d. 25-3-20				
Raadsbrief Ontwikkeling Lauwersgrachtalliantie / renovatie Stadstheater d.d. 14-2-17 inclusief bijlage				
PowerPoint Presentatie Huisvesting Lauwersgrachtalliantie 16-09-20				
Behandelresultaat technische briefing 09-09-20				
Behandelresultaat [vervolg] technische briefing 16-09-20				
Brief van bestuur Platform Binnenstad Arnhem inzake "Lauwersgracht Alliantie" d.d. 01-07-2020				
Lijst met deelnemers Rondetafelgesprek (volgt op 26-10-20)				

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 455870

Onderwerp: Huisvesting Lauwersgrachtalliantie[1]

Voorstel

1. De ambitie uit te spreken om te investeren in een toekomstbestendige huisvesting van Stadstheater, Introdans en Oostpool.
2. Kennis te nemen van de varianten (samenwoonvariant en stand-alonevariant) en een voorkeursvariant aan te geven met de daarbij de bijbehorende financiële kaders.
3. In te stemmen met het aanbieden van de definitieve keuze in de vorm van een raadsvoorstel voor 1 november 2020 (onder voorbehoud van besluitvorming door uw raad).

Vooraf

De huisvesting van culturele instellingen in Arnhem vraagt bijzondere aandacht. Het gaat daarbij om een van de grootste projecten voor de stad en dat ook nog in een bijzondere tijd ten gevolge van Corona. Arnhem is de culturele hoofdstad van het Oosten en wil dat blijven.

Het is noodzakelijk de in Arnhem gevestigde culturele gezelschappen een passende, eigentijdse en toekomstbestendige huisvesting te bieden. Het is deze ambitie die het uitgangspunt is geweest voor dit raadsvoorstel. Het voorliggende raadsvoorstel is gebaseerd op diverse onderzoeken.
Bij de uitwerking van de ambitie zijn substantieel hogere kosten naar voren gekomen, onder andere: theatertechniek en inrichting en stijging van de bouwkosten, maar ook zaken als parkeren, klimaat en archeologie.
Voor de toename van deze kosten, de noodzakelijke toekomstige vervangingsinvesteringen en het op prijspeil houden van de overige eigenaarslasten kunnen ter dekking de volgende financiële maatregelen worden ingezet:
1. Het rekenen met marktrente in plaats van rekenrente.
2. Indexatie van het budget voor de eigenaarslasten (EUR 1,6 mln./jaar)
3. De inzet van het restant budget bouw Focus in de bestemmingsreserve cultureel vastgoed (EUR 0,8 mln.)

Met deze financiële maatregelen wordt het mogelijk om een toekomstbestendige huisvesting op adequate wijze in te vullen.

Investeringen (anticyclisch) ook van het Rijk en de Provincie, zijn voor de toekomst van een grote economische betekenis. Teneinde de besluitvorming te faciliteren wil het College met de raad het

[1] Sinds 2015 hebben Musis & Stadstheater Arnhem, Introdans, Toneelgroep Oostpool, Het Gelders Orkest, gemeente Arnhem en provincie Gelderland zich verenigd in de Lauwersgracht Alliantie. Het doel van de alliantie is om een stevige, brede basis voor alle podiumkunsten in Arnhem te creëren, om de door het Rijk gefinancierde topgezelschappen goed te faciliteren, en om zo bij te dragen aan een toekomstbestendige culturele infrastructuur en aan een aantrekkelijke stad en regio voor wonen, werken en verblijven.

GEMEENTE Arnhem

volgende proces ingaan: aan de voorkant bieden we technische sessies aan waarbij uitleg wordt gegeven over functionaliteit, techniek, ruimtelijke vertaling, kosten en dekking van kosten. Graag stellen we in deze fase ook expliciet vast of er additionele wensen en of eisen zijn dan wel dat bestaande of opgenomen eisen of wensen geschrapt kunnen worden. Het definitieve voorstel zal daarna voor 1 november 2020 ter besluitvorming aan u worden aangeboden.

Inleiding

Cultuur is voor Arnhem en de regio van fundamenteel belang. Het is een basis voor een gezonde sociaal-economische positie. Het Rijk en de provincies erkennen ook het belang van cultuur en investeren daarom jaarlijks miljoenen. Het Stadstheater, Introdans en Toneelgroep Oostpool zijn belangrijk voor cultuur in Arnhem. Als partners zoeken zij nadrukkelijk naar verdere versterking van de samenwerking, zowel inhoudelijk als zakelijk. Dit vraagt om een toekomstbestendige infrastructuur. De bestaande huisvesting voldoet op dit moment niet. Ingrijpen is noodzakelijk. De economische crisis die ons te wachten staat als gevolg van Corona, maakt die noodzaak groter. In tijden van crisis zijn het de overheden die moeten investeren.

In de gemeentelijke begroting is vanaf 2022 een bedrag van EUR 1,6 mln./jaar opgenomen ten bate van de huisvesting van Introdans, Toneelgroep Oostpool en Stadstheater. Tevens is een jaarlijks renovatiebudget van EUR 0,5 mln. opgenomen. Om de (verschillende) huisvestingsvragen op te lossen zijn twee varianten vergeleken: enerzijds de *samenwoonvariant,* waarbij Introdans en Toneelgroep Oostpool in een vernieuwd Stadstheater worden gehuisvest en anderzijds de *stand-alonevariant* waarbij het Stadstheater, Introdans en Oostpool worden vernieuwd, respectievelijk opgeknapt op de huidige locaties. De dekking vanuit de gemeente is gebaseerd op het jaarlijkse gelijkblijvende renovatiebudget van EUR 0,5 mln. en de aanvullende middelen uit het coalitieakkoord van EUR 1,6 mln. per jaar (jaarlijks te indexeren; zie ook de toelichting bij Financiën onder E). Daarnaast kunnen additionele dekkingsbronnen worden ingezet, waaronder inzet van het voordeel van lage marktrente. De lage marktrente is een financieringsvoordeel dat budgettair neutraal kan worden ingezet binnen de totale Arnhemse begroting. Tevens is een voldoende provinciale bijdrage een belangrijke voorwaarde. Zie ook de paragrafen Financiën en Kanttekeningen in dit voorstel.

Beoogd effect

Het realiseren van een toekomstbestendige huisvesting voor Introdans, Toneelgroep Oostpool en het Stadstheater. We beogen het creëren van een voor het publiek goede culturele infrastructuur die de stad langjarig vooruit helpt, zowel maatschappelijk als economisch. Zo borgen we dat Arnhem nu en in de toekomst haar culturele functie voor de regio en Oost-Nederland optimaal kan blijven uitoefenen.

Argumenten

1.1 Vernieuwing Stadstheater duldt geen uitstel

Het Stadstheater is een onmisbare schakel in de culturele infrastructuur van de stedelijke regio 025. Over de staat van het Stadstheater wordt al gesproken sinds 2005. Er zijn sinds die tijd in het cultureel vastgoed diverse goede ontwikkelingen geweest (Rozet, Musis, Focus), maar aan de slechte staat van het Stadstheater is weinig gedaan. Het kampt met achterstallig onderhoud, onder andere het binnenklimaat is niet meer op een acceptabel niveau te krijgen en het zitcomfort is - vooral

op de balkons - niet meer van deze tijd. Bezoekers en artiesten kan niet het comfort worden geboden dat past bij een theaterbezoek.

Zowel bij de *samenwoonvariant* als bij de *stand-alonevariant* geven we invulling aan het toekomstbestendig maken van het Stadstheater.

1.2 Investering nodig in huisvesting Introdans en toneelgroep Oostpool

De genoemde gezelschappen zijn toonaangevend en voor een groot deel debet aan de status die Arnhem in het land heeft op cultureel gebied. Voor de ambities van de Arnhemse Rijksgezelschappen zowel landelijk als voor Oost-Nederland, is het van groot belang dat zij duurzaam worden gefaciliteerd. Het pand van Introdans aan de Vijfzinnenstraat is niet representatief. Er is sprake van achterstallig onderhoud en de repetitieruimten zijn verouderd en te klein. Voor Toneelgroep Oostpool geldt dat zij op termijn op zoek moeten naar repetitieruimte, aangezien de plek waar deze nu zit een tijdelijke vergunning heeft. Verder is de locatie slecht bereikbaar voor bevoorrading. Vrachtwagens hebben er onvoldoende ruimte. Ten slotte is het gebouw matig toegankelijk voor mensen met een beperking.

Bij de *samenwoonvariant* kunnen bovengenoemde problemen met de huisvesting in één keer worden opgelost. Er ontstaat een gezamenlijke huisvesting die aan alle eisen van deze tijd tegemoet komt. Voor de *stand-alonevariant* geldt dat ook investeringen in alle drie afzonderlijke panden nodig en mogelijk zijn om de belangrijkste problemen, zoals achterstallig onderhoud, aan te pakken. Zaken, zoals de bereikbaarheid van Oostpool en Introdans en functionele modernisering van de studio's en artiestenruimte van Introdans, zijn in deze variant niet mogelijk binnen het beschikbare budget (Zie rapport Civic; pagina 10-13)).

1.3 Meerwaarde voor publiek en gebruikers

Samenwoonvariant

Een duurzame modernisering van de gezamenlijke huisvesting voor Introdans, Stadstheater en Oostpool, levert een toekomstbestendig gebouw op voor de komende 40 jaar. De zalen worden comfortabel en flexibel, waardoor vernieuwende voorstellingen kunnen plaatsvinden. Er komen moderne repetitieruimten en faciliteiten voor dansers en acteurs. Door het werken in één gebouw wordt daarnaast de samenwerking en kruisbestuiving tussen de gezelschappen gestimuleerd. De locatie van Stadstheater, Introdans en Oostpool wordt zo nog meer één van de culturele centra van Arnhem.

Stand-alonevariant

In deze variant wordt het Stadstheater ook gemoderniseerd, komen er flexibele zalen met beter zitcomfort, et cetera. Introdans blijft op de bestaande locatie en kan daar mogelijk - meer dan nu het geval is - bijdragen aan leefbaarheid in de buurt, of onderdeel kunnen worden van de zogenaamde verleidende verbinding. Voor Oostpool geldt dat zij een met Huis Oostpool hun eigen stek houden die door een deel van het Arnhemse publiek gewaardeerd wordt. Een intiem theater is een mooie invulling voor dit monumentale pand.
De *stand-alonevariant* biedt meer autonomie, zelfstandigheid aan de partners.

1.4 Cultuur draagt bij aan de economische positie van de stedelijke regio

Onderzoek toont aan dat steden met een creatief klimaat en een divers cultureel aanbod het economisch beter doen, onder andere omdat deze steden aantrekkelijk zijn voor bedrijven om zich er

te vestigen. Arnhem bevindt zich op dat vlak in een bevoorrechte positie: Arnhem is de enige stad buiten de Randstad die op alle podiumkunstdisciplines door het Rijk (en de provincie) gesubsidieerde instellingen huisvest: Introdans, Toneelgroep Oostpool en het Gelders Orkest/Phion. Jaarlijks investeert het Rijk de komende periode (2021 - 2024) circa EUR 20 mln. in Arnhemse Instellingen (dit is inclusief o.a. Het Nederlands Openluchtmuseum en De Nieuwe Oost). De Raad voor Cultuur is in de recente advisering aan de minister lovend over de Arnhemse gezelschappen en ook over de Lauwersgrachtalliantie.
Zie ook bijlage: *Waarde Introdans, Oostpool en Stadstheater regionaal, provinciaal en landelijk*.

1.5 Samenwerken aan een inclusieve samenleving

Culturele uitwisseling kan bij uitstek een brug slaan tussen verschillende bevolkingsgroepen en (sub)culturen. De alliantiepartners geven aan veel meer te willen gaan inzetten op de maatschappelijke rol van het theater door een interactieve relatie met hun omgeving aan te gaan en het publiek actiever te betrekken bij alles wat zij doen. Zo ontstaat een divers, inclusief en gelaagd aanbod dat inspeelt op de actuele vraagstukken in onze samenleving. De partners presenteren naast hun reguliere producties en programmering juist ook activiteiten en projecten met onderwijs en speciale doelgroepen, zoals senioren of met mensen met een beperking.
Zie ook bijlage: *Waarde Introdans, Oostpool en Stadstheater regionaal, provinciaal en landelijk*.

1.6 Sterke binnenstad in sterke regio

De gemeente werkt voortdurend aan de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad. Het streven is een gastvrije en bereikbare binnenstad en een creatieve en aantrekkelijke programmering van cultuur en evenementen. Een sterk cultureel programma vergroot de economische waarde van de binnenstad. De provincie Gelderland ondersteunt deze transformatie van de binnenstad, wat onder andere zijn weerslag vindt in het bestuursakkoord Investeringsagenda stedelijk netwerk Arnhem - Nijmegen (2017).

In beide varianten kunnen de huisvestingslocaties iets essentieels toevoegen aan hun omgeving. In de *samenwoonvariant* is het gebouw zelf een trekpleister doordat er de hele dag levendigheid is en het maakproces kan worden gevolgd. Voor de *stand-alonevariant* geldt dat kan worden onderzocht in hoeverre de aantrekkelijkheid voor publiek of de betekenis voor de directe omgeving kan worden vergroot.

De provincie Gelderland heeft aangegeven een hoger bedrag te willen bijdragen aan de *samenwoonvariant* dan aan de *stand-alone*variant (zie paragraaf financiën)

1.7 Ruimtelijke aspecten

In bijgaand rapport "Toekomstbestendige huisvesting Lauwersgrachtalliantie" is het onderzoek vastgelegd dat Civic Architects en TwynstraGudde hebben gedaan naar de ruimtelijke en financiële aspecten van mogelijke oplossingen voor de huisvestingsvraagstukken van Stadstheater, Oostpool en Introdans. Naast de *samenwoonvariant* en de *stand-alonevariant* is daarbij ook gekeken naar scenario's waarin slechts één partner (Introdans of Oostpool dus) wordt gehuisvest in het Stadstheater. Voor alle mogelijke oplossingen op de locatie van het huidige Stadstheater zijn modellen in beeld gebracht. De conclusies en aanbevelingen zijn weergegeven op pagina 46 en 47 van het rapport. Samengevat is de conclusie in dit rapport dat samenwonen op de locatie Koningsplein, met een transformatie van het huidige Stadstheater, de voorkeur heeft.

1.8 **Aandachtspunten bij vernieuwing Stadstheater (in beide varianten)**

Het grotere gebied: de oostelijke binnenstad

De ruimtelijke uitgangspunten voor de ontwikkeling op het Koningsplein en omgeving, gebaseerd op de Binnenstadsvisie uit 2015, zijn in het onder 1.7 genoemde rapport opgenomen (pag. 22 en 23).

- Groene buitenruimte. Bij de herinrichting van het gebied en in de omgeving zal worden gezocht naar mogelijkheden om groen dat verdwijnt, te compenseren. Daarnaast wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om het gebouw letterlijk te vergroenen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan groene daken en gevels.

  Parkeren. In het rapport van Civic en TwynstraGudde is in bijlage B aandacht besteed aan de gevolgen van uitwerking van de s*amenwoonvariant* voor de aanwezige parkeervoorzieningen. In de *stand-alonevariant* zijn die gevolgen minder omvangrijk. Er is in het rekenmodel *stand-alone* wel rekening gehouden met het vervallen van parkeerplaatsen als gevolg van een grotere footprint dan het huidige Stadstheater. Dat ontstaat wanneer de nieuwe kleine zaal en/of foyers op maaiveld (in plaats van ondergronds of op de verdieping) worden gerealiseerd (zie het beeld van de *stand-alonevariant* op pag. 39 in het Civic-TwynstraGudderapport). In de uitwerking zal duidelijk worden of en in hoeverre uitbreiding van de footprint noodzakelijk c.q. wenselijk is.
  Het is wenselijk om breder te kijken naar benodigde parkeerruimte in de binnenstad in de toekomst. Voor robuuste oplossingen op termijn worden in de komende periode verkenningen gedaan in relatie tot een mogelijke Singelgarage en in relatie tot overige ontwikkelingen in het centrumgebied waar met een substantiële parkeervoorziening rekening wordt gehouden. In de paragraaf Financiën is een reservering opgenomen om een bijdrage te leveren aan parkeervoorzieningen. De inzet van deze reservering is afhankelijk van nader onderzoek naar de parkeerbehoefte en zal pas worden ingezet na expliciete voorlegging aan uw raad.
- Duurzaamheid, klimaatadaptatie, circulariteit. In de studie van Civic en TwynstraGudde is m.n. in de (bouw)kostenraming gerekend met een zogenoemd Bijna Energieneutraal Gebouw (BENG), conform de huidige wettelijke maatstaven. De ambities liggen echter hoger. De vernieuwing van de huisvesting van de drie partners biedt de kans om, in lijn met het in januari jl. door de gemeenteraad vastgesteld programmaplan New energy made in Arnhem 2020-2030, het goede voorbeeld te geven in het verduurzamen van gebouwen. Daarom zijn in de ramingen (zie onder Financiën) extra investeringen opgenomen. Deze investeringen kunnen deels worden terugverdiend door lagere energielasten. Het voordeel hiervan op de exploitatielasten is meegenomen in de berekeningen t.b.v. dit raadsvoorstel.
  (Zie ook rapport Civic/TwynstraGudde pagina 34: duurzaamheid)

Voor alle hierboven genoemde punten zijn financiële middelen gereserveerd. Zie ook paragraaf Financiën.

1.9 **Vergelijking twee varianten (samengevat)**

Samenwoonvariant: Het Stadstheater, Oostpool en Introdans worden naast technisch ook functioneel gemoderniseerd. Er komen goede repetitieruimten met eigentijdse faciliteiten voor dansers en acteurs. Er is sprake van een toekomstbestendige huisvesting (40 jaar) voor alle drie de instellingen. De *samenwoonvariant* zorgt voor een culturele hotspot in het centrum van Arnhem, en draagt bij aan de gebiedsontwikkeling in de binnenstad.
De *samenwoonvariant* kan onder een aantal voorwaarden (zie Vooraf) uitgevoerd worden.

Stand-alonevariant: Introdans, Oostpool en Stadstheater blijven in de *stand-alonevariant* op hun eigen locatie gehuisvest, waarbij het Stadstheater functioneel wordt gemoderniseerd. De locaties

van Introdans en Oostpool worden vooral technisch gemoderniseerd. De basis wordt weer op orde gebracht voor 10 à 15 jaar. Functionele verbeteringen zoals in de *samenwoonvariant* zijn op de huidige locaties Oostpool en Introdans weinig tot niet realistisch (zie rapport Civic pag. 10 en 12). Separate nieuwbouw elders is duurder dan gezamenlijke huisvesting. De mogelijkheid voor de partners om op hun eigen locatie bij te dragen aan de leefbaarheid in de omgeving zal extra investeringen vergen. Deze variant vraagt minder aanvangsinvesteringen, maar omdat de partners niet bijdragen aan de investering in het Stadstheater en de provincie minder over heeft voor deze variant, is deze alleen mogelijk met taakstellende optimalisaties en/of door het verkrijgen van extra dekking van per saldo EUR 2,4 mln. (zie onder Financiën)

De *samenwoonvariant* heeft meer inhoudelijke voordelen, biedt meer kansen en heeft de voorkeur van de partners en van de provincie.

Kanttekeningen en risico's

Risico's:

- De culturele en creatieve sector in Arnhem is hard getroffen door de Corona-crisis. De duur van de crisis en de bijbehorende beperkingen leiden tot exploitatietekorten bij de culturele instellingen. Rijk, provincie en gemeente trekken gezamenlijk op om de schade te beperken. Zo heeft het Rijk extra subsidie beschikbaar gesteld voor de BIS-gezelschappen en voor de 'cruciale regionale infrastructuur', een regeling waar het Stadstheater een beroep op doet. Wat de crisis betekent voor de middellange en lange termijn is nog onduidelijk. Er worden in samenwerking met de andere overheden en de sector verschillende scenario's uitgedacht om de culturele infrastructuur te behouden.
- De noodzaak om het bestaande Stadstheater te renoveren/vervangen wordt met de dag nijpender gezien de huidige zwakke staat van het theater. Forse ingrepen om het theater weer up-to-date te brengen zijn in elk scenario noodzakelijk en zullen gepaard gaan met forse investeringen. Duidelijkheid over de toekomst van het Stadstheater kan niet veel meer uitstel hebben. Indien besluitvorming over de toekomst van het Stadstheater niet op korte termijn plaatsvindt, bestaat het risico dat het Stadstheater noodgedwongen haar deuren moet sluiten en/of dat aanzienlijke niet-rendabele investeringen gedaan moeten worden om het theater open te houden.
- Bijdrage provincie Gelderland: wij voeren momenteel gesprekken met de provincie over een bijdrage die tussen de EUR 9-11 mln. ligt voor de *samenwoonvariant.* Voor de *stand-alonevariant* heeft de provincie een indicatieve bijdrage aangegeven van maximaal EUR 3 mln. Naar verwachting zal later dit jaar hier meer duidelijkheid over komen. Het risico bestaat dat er geen of een lagere bijdrage vanuit de provincie komt. In dat geval zullen wij opnieuw een voorstel doen aan de raad.
- Bovenmatige bouwkostenstijging: in de ramingen is een gemiddeld percentage voor bouwkostenstijging meegenomen. Aangezien de bouw pas over enige tijd gaat plaatsvinden, bestaat het risico dat prijsstijgingen bovengemiddeld zullen zijn.
  Voor asbestonderzoek en -verwijdering is een bedrag van EUR 1 mln. opgenomen. Een nauwkeuriger inschatting is zonder destructief onderzoek nu niet te doen. Altijd is er een risico dat meer asbest wordt aangetroffen dan verwacht en dat de gereserveerde middelen niet toereikend zijn. In voornoemde gevallen zal gekeken worden welke mogelijkheden er zijn om de extra kosten binnen het project op te vangen.

- Vertraging van het traject tot en met de bouw kan mogelijk tot hogere (bouw)kosten leiden. Indien de oplevering verder in de tijd plaatsvindt dan nu beoogd (2024), dienen de extra vrijvallende jaarschijven ter dekking van deze meerkosten.
- Het project gaat uit van een aantal (financiële) taakstellingen voor de instellingen op termijn: over 8 jaar na oplevering (na 2033) voor het tekort op de gebruiksexploitatie en over 10-20 jaar na oplevering voor de vervanging van een deel van de theatertechniek/inrichting. Voor de eerste periode zijn deze kosten meegefinancierd in het project. Er is daarmee voldoende ruimte om tijdig oplossingen te vinden,
- Bij de *samenwoonvariant* bestaat het risico dat er een gat in de dekking ontstaat wanneer op korte of langere termijn een van de BIS-partners (huurders) wegvalt. BIS-subsidies worden voor een periode van 4 jaar toegekend, waarna telkens een nieuwe beoordeling door het Rijk wordt gedaan. Geografische spreiding is een criterium in de verdeling van BIS-gelden over het land. Dit biedt enige zekerheid dat er geld van het Rijk beschikbaar blijft voor een aantal gezelschappen in Oost-Nederland. De Raad voor Cultuur heeft onlangs positief geadviseerd over de subsidies aan Introdans en Oostpool voor de periode 2021-2024 en zich daarbij ook positief uitgelaten over de Lauwersgrachtalliantie. Het is niet de verwachting dat op termijn geen BIS-subsidie aan hen toegekend zal gaan worden en zij zullen zich dan ook langjarig verbinden aan de nieuw te realiseren gezamenlijke huisvesting.
- In het kader van de lopende BIS subsidie heeft het ministerie van OCW Introdans verzocht alsnog een sluitende begroting, met aangepast activiteitenplan in te dienen. Hier wordt momenteel door Introdans aan gewerkt. Dit kan mogelijk tot een lager budget voor huisvestingslasten leiden dan in dit voorstel door Introdans is toegezegd. Indien dit het geval is, zal de huisvestingsomvang van Introdans in de *samenwoonvariant* hierop aangepast worden. In eerste instantie zal dit binnen de kaders van het project opgelost gaan worden.

Financiën

1. Inleiding
Onderzocht is of toekomstbestendige huisvesting voor het Stadstheater, Introdans en Oostpool financieel haalbaar is met de beschikbare middelen. Daarbij gaat het voor wat betreft de gemeentelijke inbreng om EUR 0,5 mln. per jaar ten behoeve van de renovatie van het Stadstheater en (vanaf 2023) EUR 1,6 mln. per jaar aan extra middelen zoals opgenomen in het coalitieakkoord 2018-2022.
Voor de verschillende scenario's (samen of *stand-alone*) en ruimtelijke modellen zijn doorrekeningen gemaakt. In de samenwoonvariant is uitgegaan van het tuinmodel waarbij zoveel mogelijk erfgoed-elementen behouden blijven en zaaloptimalisaties zijn meegenomen (transformatie-concept in rapport Civic/TwynstraGudde pagina 30-31).

Als basis voor de berekeningen zijn de bouwkostenramingen genomen zoals weergegeven in het rapport Toekomstbestendige huisvesting Lauwergrachtalliantie (Civic/TwynstraGudde). De bouwkostenramingen van Civic/TwynstraGudde vormen de basis om naar de voor de gemeente gebruikelijke investeringsramingen te komen. Conform de gemeentelijke spelregels zijn in de investeringsramingen aanvullende kosten opgenomen zoals grondkosten en andere (gemeentelijke) kosten.

Er is onderscheid gemaakt in:

A. Gebouw en gebied (bouwkosten, grondkosten, gemeentelijke kosten, instandhouding etc.)
Dit betreft de (gemeentelijke) investeringskosten om het gebouw te realiseren en gedurende 40 jaar in stand te houden (eigenaarskosten voor beheer en onderhoud alsmede toekomstige vervangingsinvesteringen). Daarmee is de duurzame instandhouding van het gebouw voor de toekomst gewaarborgd. Daarnaast zijn de verwachte kosten van de noodzakelijke ingrepen in het gebied meegenomen.

B. Gebruiksexploitatie (variabele huisvestingslasten voor gebruiker)
Hierbij gaat het om de jaarlijkse kosten voor de gebruikers om het gebouw te kunnen gebruiken. Denk daarbij aan energie, water, schoonmaak, beheer, klein onderhoud etc.

C. Theatertechniek en inrichting
Dit gaat over de kosten voor de inrichting van het theater en overige gebruiksruimten: verlichting, geluid, hijsinstallaties, stoelen etc.

D. Bijkomende kosten / risico (eenmalig)
Dit betreffen overige bijkomende kosten en/of risico's die samenhangen met het samenvoegen van 3 instellingen onder 1 dak, frictiekosten, etc.

2. Financiële verschillen tussen *samenwoonvariant* en *stand-alone*variant:
Het financiële overzicht is opgebouwd uit investeringskosten (gebouw, gebied, inrichting en techniek en overige kosten) en uit de dekking van deze kosten (gemeente, instellingen, additionele dekking). Daarnaast zijn enkele tijdelijke subsidies opgenomen.

Samengevat:

Kosten (in EUR)	*Samenwonen*.	*Stand-alone*
Investering gebouw en gebied (na aftrek bijdrage Provincie*[1])	57,0 mln.	45,7 mln.*[2]
Nb inclusief taakstellende optimalisaties bij *stand-alone* EUR 2,4 mln.		
• Eenmalige investeringsbijdrage inrichting en techniek	9,9 mln.	9,2 mln.*[3]
Totaal investeringen	66,9 mln.	54,9 mln.
• Tijdelijke subsidie gebruiksexploitatie	1,6 mln.	2,0 mln.*[4]
• Tijdelijke subsidie Introdans BIS	0,4 mln.	- mln.
• Reserveren gebiedsvisie compensatie parkeren	4,0 mln.	2,1 mln.
Totaal	6,0 mln.	4,1 mln.
• Totaal	72,9 mln.	59,4 mln.
Dekking (in EUR)		
• Dekking gemeente*[5]	40,0 mln.	44,3 mln.
• Dekking Introdans, Oostpool *[6]	15,2 mln.	- mln.
Totaal dekking	55,2 mln.	44,3 mln.
• Additionele dekking		
- Voordeel lagere marktrente	10,0 mln.	7,0 mln.

- Inzetten jaarschijven	6,9 mln.	6,9 mln.
- Inzetten restbudget gerealiseerde cultuur huisvesting	0,8 mln.	0,8 mln.
Totaal additioneel	17,7 mln.	14,7 mln.
• Totaal	72,9 mln.	59,0 mln.
Dekkingssaldo	0,0 mln.	0,0 mln.
Jaarlast gemeente*[7]	2,1 mln.	2,1 mln.
Jaarlijkse gebruiksexploitatie instellingen	0,9 mln.	1,0 mln.

*[1] Inschatting bijdrage provincie *samenwoonvariant* EUR 9-11 mln. (rekenkundig: EUR 10 mln.); bijdrage provincie in *stand-alonevariant*: maximaal EUR 3 mln.

*[2] Dit bedrag geldt na verwerking van taakstellende optimalisaties op de investering en/of door het verkrijgen van extra dekking van per saldo EUR 2,4 mln.
Inclusief eenmalige bijdrage aan bestaande huisvesting Introdans (EUR 1,7 mln. excl. eventuele bijdrage aan taakstelling) en Oostpool (EUR 1,7 mln. excl. eventuele bijdrage aan taakstelling) voor het technisch moderniseren van deze gebouwen.
Het Stadstheater wordt functioneel gemoderniseerd op basis van transformatie-concept, inclusief investeringen in duurzaamheid/circulariteit en meerkosten op grex/groene buitenruimte.

*[3] Uitsluitend investeringen in inrichting/theatertechniek voor locatie Stadstheater en niet bij Introdans en Oostpool, die zullen zelf (op termijn) door Introdans en Oostpool vervangen moeten worden.

*[4] De gebruiksexploitatie is in de *stand-alonevariant* duurder dan in de *samenwoonvariant*

*[5] Het bedrag dat jaarlijks beschikbaar is in de begroting dekt de bouw + langjarige instandhouding. Omdat bij een groter gebouw (*samenwoonvariant*) de instandhoudingslasten hoger zijn, is het bedrag dat beschikbaar is voor de bouw lager.

*[6] De dekking voor huisvestingskosten afkomstig van het Stadstheater (huur van EUR 1,15 mln./jaar) maakt al onderdeel uit van de gemeentelijke begroting en geeft geen extra dekking voor vernieuwbouw. De dekking Introdans en Oostpool is op basis van gemaakte afspraken over de huisvestingslasten in hun (toekomstige) begroting.

*[7] (EUR 0,5 mln. renovatiebudget + EUR 1,6 mln. coalitieafspraak)

Vanwege de overzichtelijkheid zijn in het vervolg de financiële aspecten nader uitgewerkt voor de *samenwoonvarian*t. Dezelfde toelichting geldt voor de *stand-alonevariant*, maar dan met de cijfers in bovengenoemde vergelijking.

3. Investeringsraming *samenwoonvarian*t

A1. Gebouw en gebied

- Basisinvestering gebouw — EUR 66 mln.
  Inclusief investering in duurzaamheid / klimaatadaptatie / circulariteit
- Meerkosten op standaard Grex / groene buitenruimte — EUR 1 mln.
- Bijdrage provincie EUR 9-11 mln. (rekenkundig EUR 10 mln.) — EUR 10 mln. -/-

Totaal investering Gebouw & Gebied — EUR 57 mln.

Uitgangspunten investeringsraming:

- Investeringsramingen zijn gebaseerd op de bouwkostenramingen uit het rapport Civic en TwynstraGudde aangevuld met (standaard)grondkosten, architecten- en advieskosten, bijkomende kosten, financieringskosten, kosten asbestsanering, kosten eigen apparaat en een post voor onvoorzien. Dit is in overeenkomst met andere projecten.
- Prijspeil maart 2020, exclusief BTW (is niet van toepassing). In de investeringsraming is rekening gehouden met toekomstige reguliere prijsstijgingen tot aan het moment van bouw (2,5% per jaar).
- Basisinvesteringen gebouw zijn gebaseerd op tuinmodel met behoud van zoveel mogelijk erfgoed-elementen en toepassen van zaaloptimalisaties (transformatie-concept op pag. 31 in rapport Civic/TG).
- Investeringen in duurzaamheid/klimaatadaptie/circulariteit houden ook rekening met extra energiebesparende maatregelen bovenop de BENG-normen conform rapport Civic/TG en zullen bijdragen aan verdere energie(kosten)besparing.
- Investering in gebied houdt rekening met een bijdrage aan de Grex bovenop de standaard grondprijs i.v.m. hogere kosten bouwrijp maken (o.a. i.v.m. archeologische locatie) en een bijdrage aan de groene buitenruimte.
- De gesprekken met de provincie over een financiële bijdrage aan dit project zijn thans gaande. Op basis van eerste gesprekken is een indicatie gegeven van EUR 9-11 mln. bijdrage voor de *samenwoonvariant*. Voor rekenkundige doeleinden zijn we uitgegaan van EUR 10 mln.

A2. Reservering voor Gebied - compensatie parkeren — EUR 4 mln.

Dit betreft een reservering ter compensatie van te vervallen parkeerplaatsen inclusief eventuele kosten voor een tijdelijke overbrugging. De inzet van deze reservering is afhankelijk van nader onderzoek naar de parkeerbehoefte.

B. Gebruiksexploitatie

Totaal jaarlijkse lasten worden ingeschat op EUR 0,9 mln. inclusief door de instellingen te verwachten optimalisaties en extra besparing op energielasten ad. EUR 0,1 mln. per jaar doordat extra geïnvesteerd wordt in duurzaamheid (energiebesparende maatregelen) bovenop de BENG-norm.

Bij de partners is voor EUR 0,7 mln. aan jaarlijkse dekking aanwezig. De instellingen zullen zelf het resterende tekort overbruggen bijvoorbeeld door het creëren van extra inkomsten en/of verdere taakstelling. Hiervoor wil de gemeente de instellingen gedurende 8 jaar (2 BIS-perioden) de tijd geven. De gemeente zal de eerste 8 jaar na ingebruikname voor het jaarlijks tekort van EUR 0,2 mln. een subsidie verstrekken. Daarnaast wordt voor 8 jaar een bijdrage van de gemeente Arnhem ad. EUR 50.000 per jaar opgenomen onder voorwaarde van hogere bijdrage door het Rijk/provincie aan

Introdans. Totaal leidt dit gedurende 8 jaar tot een last van EUR 250k per jaar voor de gemeente (totaal EUR 2 mln.).

Tijdelijke subsidie gebruiksexploitatie EUR 2 mln.

C. Theatertechniek en inrichting
De totale aanvangsinvestering wordt geraamd op EUR 15,5 mln. Vanuit de gemeente komt voor de instellingen een eenmalige investeringsbijdrage van EUR 10,7 mln. beschikbaar. Conform bestaande ruimte in de begrotingen gaan de instellingen zelf aanvullend een investering van EUR 4,8 mln. doen om de restant investeringen voor theatertechniek en inrichting te voldoen. Hiervoor zal de gemeente een lening van maximaal EUR 4,8 mln. aan de instellingen ter beschikking stellen waarop een jaarlijkse rentevergoeding van 1% van toepassing is.
Er is in de begroting van de gemeente al rekening gehouden met een budget van EUR 0,8 mln. voor de vervanging van de trekkenwand, per saldo is dus een resterende investeringsbijdrage nodig van EUR 9,9 mln.
De instellingen worden dan vanaf moment opening/ingebruikname verantwoordelijk voor het (jaarlijks) onderhoud en toekomstige vervanging van de theatertechniek en inrichting. Deze oplossing leidt niet tot extra jaarlasten voor de gemeente.

Investeringsbijdrage van gemeente aan instellingen EUR 9,9 mln.

D. Bijkomende kosten/risico's (eenmalig)
Zowel Oostpool als Introdans zullen in hun huidige locatie blijven totdat zij kunnen verhuizen naar de nieuwe gezamenlijke locatie. Uitgangspunt is dat frictiekosten als gevolg van tijdelijke huisvesting (in geval Musis Stadstheater Arnhem MSA) en extra kosten als gevolg van niet kunnen voorbereiden en optreden in huidige Stadstheater (in geval van Oostpool en Introdans) door de instellingen zelf gedragen worden. De omvang van deze kosten wordt als beperkt ingeschat.

Uitgangspunt voor de eenmalige kosten van versnelde afschrijving activa is dat deze voor rekening komen van de instellingen. Aangezien de verhuizing niet op korte termijn zal plaatsvinden, is er voor de instellingen nog voldoende tijd om bestaande activa (versneld) af te schrijven en vervangingsinvesteringen zo lang mogelijk uit te stellen tot ingebruikname van het nieuwe onderkomen.

Uitgangspunt voor Introdans is dat de opbrengst van de verkoop van de bestaande locatie ingezet wordt ter dekking van de huisvestingslasten voor een periode van circa 10 jaar.
Uitgangspunt voor Oostpool is tevens dat de verkoopopbrengst van de vertreklocatie voldoende is om de restant leningen bij de gemeente Arnhem af te lossen. Dit is gebaseerd op een extern taxatierapport (d.d. 26-3-2018).

E. Dekkingsmiddelen
De aanvullende middelen uit het coalitieakkoord van EUR 1,6 mln. per jaar maken het mogelijk om een goede en toekomstbestendige huisvesting te realiseren voor Stadstheater Arnhem, Introdans en Oostpool. Hierbij vinden wij het belangrijk om niet alleen de kapitaallasten als gevolg van vernieuwbouw, maar ook de lasten voor duurzame instandhouding daarvan mee te nemen. Dit betekent dat ook rekening wordt gehouden met eigenaarslasten zoals onderhoud, toekomstige vervangingsinvesteringen, verzekeringen en belastingen. Hiervoor is het nodig dat de EUR 1,6 mln.

vanaf 2023 jaarlijks voor inflatie zal worden gecorrigeerd. Het effect hiervan is EUR 21 mln. waarvan EUR 2 mln. al beschikbaar is voor de initiële investering en EUR 19 mln. voor de instandhouding over een periode van 40 jaar.

Daarnaast is rekening gehouden met een huurbijdrage van de instellingen op basis van een reële huur, deze wordt door de instellingen bekostigd uit de te ontvangen BIS-bijdrage.

Het jaar van activeren (jaar dat investeringskrediet in MIP wordt opgenomen) zal naar verwachting 2024 zijn. Dat betekent dat de lasten vanaf 2025 op de begroting drukken. Tot die tijd worden de jaarlijks beschikbare jaarschijven aan de bestemmingsreserve cultureel vastgoed toegevoegd. Deze middelen worden ter dekking ingezet voor de realisatie van het nieuwe Stadstheater. Daarnaast resteert in deze bestemmingsreserve nog een bedrag van EUR 750.000 lagere bouwkosten Focus Filmtheater, ook dit bedrag wordt nu ingezet voor het Stadstheater (valt binnen hetzelfde bestemmingsdoel, zijnde realisatie van cultureel vastgoed).

In de raming van de jaarlijkse lasten is rekening gehouden met de huidige omslagrente van 2,0%. Omdat de marktrente aanmerkelijk lager is (0,8% gebaseerd op 20 jaar rente vast; stand maart 2020) ontstaat er een resultaat bij Treasury. Dit wordt ingezet voor dit project.
Het college is voornemens om het voordeel van de lagere marktrente in te zetten in het kader van de herstelagenda. Een voorstel hiervoor zal bij de verdere uitwerking van de anti-cyclische investeringen uit de herstelagenda aan u worden voorgelegd. Aangezien dit project ook grote kansen geeft om nu te investeren zien wij dit als eerste project om hiermee te starten.

F. Totaal financieel overzicht

Investeringskosten:

• A1 Gebouw & Gebied (na aftrek bijdrage provincie)	EUR 57,0 mln.	
• C Extra investeringsbijdrage Inrichting en theatertechniek	EUR 9,9 mln.	
Totaal investeringskosten		EUR 66,9 mln.

Overige kosten

• A2 Reservering voor Gebied - compensatie parkeren	EUR 4,0 mln.	
• B Tijdelijke subsidie gebruiksexploitatie	EUR 2,0 mln.	
Totaal overige kosten		EUR 6,0 mln.
Totaal kosten		EUR 72,9 mln.

Dekking:

Aanwezige dekking gemeente*[1]	EUR 40,0 mln.	
Aanwezige dekking Oostpool, Introdans *[2]	EUR 15,2 mln.	
Totaal aanwezige dekking		EUR 55,2 mln.

Additionele dekkingsbronnen:

Inzetten deel van het voordeel lagere marktrente*[3]	EUR 10,0 mln.	
Inzetten jaarschijven*[4]	EUR 6,9 mln.	
Inzet restbudget Focus Filmtheater*[5]	EUR 0,8 mln.	
Totaal additionele dekkingsbronnen		EUR 17,7 mln.

Totaal dekking	EUR 72,9 mln.
Dekkingssaldo (tekort is -)	EUR 0,0 mln.

Bijkomende kosten/risico's (eenmalig)

- Frictiekosten tijdelijke huisvesting tijdens verbouwing*[6] EUR 0,0 mln.
- Eenmalige kosten versnelde afschrijving activa EUR 0,0 mln.

*[1] Gebaseerd op 2% omslagrente. De dekking is gebaseerd op het jaarlijks renovatiebudget EUR 0,5 mln. (jaarlijks gelijkblijvend) en de middelen uit het coalitieakkoord EUR 1,6 mln. per jaar (jaarlijks te indexeren).

*[2] De dekking door partners is gebaseerd op de huidige vaste huisvestingslasten in de begroting en een aanvullende financiële toezegging door Introdans. Dit bedrag is exclusief de investeringen in inrichting en theatertechniek die de instellingen zelf voor hun rekening nemen (EUR 4,8 mln.).

*[3] Inzetten van voordeel lagere marktrente voor investering Gebouw. Bij een marktrente van 0,8% (looptijd 20 jaar) levert dit een totaal voordeel van circa EUR 14,4 mln. op, afgezet tegen de omslagrente van 2%. Los van het rentevoordeel moet conform de beleidsregel afschrijving activa in 20 jaar circa EUR 4,5 mln. worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve solvabiliteit. Voor de overzichtelijkheid is het voordeel rente gesaldeerd met de toevoeging aan deze bestemmingsreserve.
*[4] Inzetten van jaarschijven renovatie Stadstheater (EUR 0,5 mln. per jaar) en in coalitieakkoord (EUR 1,6 mln. per jaar) zoals opgespaard tot aan moment van oplevering van nieuwe Stadstheater. Bij een verwachte ingebruikname in 2025 is dit circa EUR 7 mln.

*[5] Daarnaast worden de beschikbare restantbudgetten Focus van EUR 0,8 mln. ingezet.

*[6] MSA komt in overleg met de gemeente later met een plan hoe om te gaan met voorstellingen tijdens de verbouwing.

4. Samenvatting

Samenvattend is het mogelijk om toekomstige huisvesting van onze culturele gezelschappen mogelijk te maken door aanvullende financiële maatregelen te treffen.

Bij de *stand-alonevariant* is de initiële investering lager dan bij de *samenwoonvariant*. De *stand-alonevariant* is financieel dekkend met taakstellende optimalisaties van €2,4 mln.

Daarnaast zijn de gebruiksexploitatielasten voor de culturele instellingen in de *stand-alonevariant* hoger dan in de *samenwoonvariant*. Tot slot is in de *stand-alonevariant* de taakstelling voor het Stadstheater om na 8 jaar haar eigen gebruiksexploitatielasten te kunnen dragen hoger dan in de *samenwoonvariant*.

4a. Financieel-technische uitwerking *samenwoonvariant*

Het hierboven beschreven scenario samenwonen is mogelijk met de volgende financieel technische maatregelen:

a. Een investeringskrediet van EUR 57,0 mln. voor gebouw en gebied (eenmalige investering).

b. Een investeringskrediet van EUR 9,9 mln. voor theatertechniek en inrichting (eenmalige bijdrage aan instellingen).
c. Een subsidie van EUR 0,2 mln. per jaar (voor de duur van maximaal 8 jaar; ergo: van maximaal EUR 1,6 mln.) ter compensatie van aanloopkosten in de gebruiksexploitatie (tijdelijke subsidie).
d. Een subsidie van EUR 50.000 per jaar (voor de duur van maximaal 8 jaar; ergo: van maximaal EUR 0,4 mln.) als verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan Introdans, onder voorwaarde van een hogere bijdrage door het Rijk en/of provincie aan Introdans.
e. Een reservering van EUR 4,0 mln. voor een gebiedscompensatie parkeren (eenmalige investering). De inzet van deze reservering afhankelijk te maken van nader onderzoek naar de parkeerbehoefte.
f. Een deel van het voordeel van een lagere marktrente voor realisatie van gezamenlijke huisvesting.
g. Een eventuele restschuld bij Oostpool kwijt te schelden indien de verkoopopbrengst van haar huidige locatie lager is dan de restschuld bij de gemeente.
h. Door het college aan de instellingen te verstrekken lening van maximaal EUR 4,8 mln. tegen een rente van 1% per jaar voor de aanschaf van inrichting- en theatertechniek.

4b. Financieel-technische uitwerking scenario *stand-alone*

Het hierboven beschreven scenario stand-alone is mogelijk met de volgende financieel technische maatregelen:

a. Een investeringskrediet van EUR 45,7 mln. voor gebouw en gebied (eenmalige investering).
b. Een investeringskrediet van EUR 9,2 mln. voor theatertechniek en inrichting (eenmalige bijdrage).
c. Een subsidie van EUR 0,250 mln. per jaar (voor de duur van maximaal 8 jaar; ergo: van maximaal EUR 2 mln.) ter compensatie van aanloopkosten in de gebruiksexploitatie (tijdelijke subsidie).
d. Een reservering van EUR 2,1 mln. voor een gebiedscompensatie parkeren (eenmalige investering). De inzet van deze reservering afhankelijk te maken van nader onderzoek naar de parkeerbehoefte.
e. Een deel van het voordeel van een lagere marktrente voor het renoveren van het Stadstheater.
f. Door het college aan het Stadstheater te verstrekken lening van maximaal EUR 3,2 mln. tegen een rente van 1% per jaar voor de aanschaf van inrichting- en theatertechniek.

5. Alternatieven

Conform het verzoek van de raad zijn er ook andere scenario's en varianten onderzocht en doorgerekend (zie ook rapportage Civic/TwynstraGudde). Deze variëren van een meer compacte bouw naar een meer uitgerekte bouw en van alle instellingen gezamenlijk gehuisvest onder 1 dak (*samenwoonvariant*) tot gedeeltelijke samenwerkingsvarianten dan wel allemaal *stand-alone*. Uitgaande van de ambitie is de meest gunstige variant de *samenwoonvariant*. Geconcludeerd kan worden dat in alle scenario's en varianten sprake is van een forse (hogere) benodigde investering om tot een toekomstbestendige huisvesting te komen voor de instellingen.

6. Aanloopkosten

Het uitwerken van de plannen en rapporten zoals die er nu liggen is gezien de complexiteit en omvang van de beoogde investering bovengemiddeld tijdsintensief. Hierbij is het tevens noodzakelijk geweest om externe specialisten in te schakelen om tot een gedegen onderbouwing van de plannen te komen. Tot op heden zijn de aanloopkosten van het vooronderzoek circa EUR 650.000, dit betreffen zowel externe als intern gemaakte kosten. Alle (gemaakte) aanloopkosten zijn meegenomen in de berekeningen van de kostenraming en derhalve voorzien in de totale investeringsopzet.

Uitvoering

Na de definitieve keuze, waarbij wij streven om die op 1 november bij u voor te leggen, zal gestart worden met de uitwerking en realisatie van de plannen voor de vernieuwde huisvesting. Concreet betekent dat een verdere uitwerking van de nu voorliggende rapporten in een programma van eisen en een nota van randvoorwaarden. Specifiek aandachtspunt is daarbij de uitwerkingsrichting van de transformatie van het Stadstheater m.n. in relatie tot erfgoed, theatertechniek en architectuur. Dan worden ook de voorbereidingen voor een architectenselectie gestart.
Parallel daaraan zal met de provincie verder worden gesproken over haar bijdrage. Eventuele lagere bijdragen zullen leiden tot aanpassing van de ambities waarbij in eerste instantie getracht zal worden dit binnen de gestelde kaders van het project op te lossen. Wezenlijke afwijkingen en/of keuzes zullen door het college aan de gemeenteraad worden gemeld.
De totale doorlooptijd tot de uiteindelijke ingebruikname van de vernieuwbouw wordt ingeschat op 4-5 jaar vanaf een definitief besluit. Gedurende die periode zal het Stadstheater circa 2 jaar buiten gebruik zijn.

Communicatie

Over dit voorstel heeft uitvoerig overleg plaatsgevonden met de partners van de Lauwersgracht-alliantie. Ook is een kleine vertegenwoordiging van buurtbewoners op voorhand enkele keren bijgepraat. Direct na besluitvorming door het college zijn deze bewoners geïnformeerd via toezending van dit voorstel. Ook andere partners zoals CNA en PBA zijn actief geïnformeerd.

Bewoners die zicht hebben op het Stadstheater (de naaste buren) krijgen een informatiebrief.

In de volgende fase, als de gemeenteraad uitspraak heeft gedaan over de variant, worden de genoemde belangengroepen betrokken, voordat een ontwerp wordt gemaakt.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Waarde Introdans, Oostpool en Stadstheater regionaal, provinciaal en landelijk.
- Een huis voor iedereen, Ambitiedocument voor een eigentijdse Schouwburg voor stad & regio. Thomas van Dalen, 11 januari 2019.
- Toekomstbestendige huisvesting Lauwersgrachtalliantie. Civic en TwynstraGudde, december 2019.
- Kaart Oostelijke binnenstad
- Brief directies culturele partners d.d. 25 maart 2020

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 455870

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 augustus 2020, nummer: 455870;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De ambitie uit te spreken om te investeren in een toekomstbestendige huisvesting van Stadstheater, Introdans en Oostpool.
2. Kennis te nemen van de varianten (samenwoonvariant en stand-alonevariant) en een voorkeursvariant aan te geven met de daarbij de bijbehorende financiële kaders.
3. In te stemmen met het aanbieden van de definitieve keuze in de vorm van een raadsvoorstel voor 1 november 2020 (onder voorbehoud van besluitvorming van de raad).

De griffier, De voorzitter,

Gemeente Arnhem

Waarde Introdans, Oostpool en Stadstheater regionaal, provinciaal en landelijk.

De waarde van BIS-gezelschappen als Oostpool en Introdans voor de stad is veelzijdig en moet niet worden onderschat. In de recent verschenen advisering van de Raad voor Cultuur aan de Minister van Cultuur valt te lezen dat deze raad zeer te spreken is over de prestaties. Ook de samenwerking in de Lauwersgrachtalliantie kan op waardering rekenen.

Hieronder treft u enkele citaten aan uit het adviesrapport van de Raad voor Cultuur aan de minister:

Over de Lauwersgrachtalliantie:
De raad is benieuwd naar de uitwerking van de Lauwersgrachtalliantie (…) Het wekt vertrouwen dat eerst in een haalbaarheidsstudie enkele scenario's op het gebied van schaalgrootte, inhoudelijke ambities en kosten worden verkend."

Over Introdans
"Met de afdeling Interactie heeft het gezelschap een frisse tak in huis die artistieke projecten verbindt met maatschappelijke vraagstukken."

"De raad is vol lof over de projecten rond Introdans Interactie: ze zijn energiek, fris en uitnodigend."

"Introdans loopt voorop met haar inclusieve visie en toont veel betrokkenheid met de regio."

"De raad is onder de indruk van de veelheid aan activiteiten die Introdans ontwikkelt op het gebied van educatie en participatie."

Over Toneelgroep Oostpool
"De raad waardeert de zoektocht naar urgentie en het streven om in te spelen op actuele en maatschappelijke thema's.""

"Toneelgroep Oostpool heeft de afgelopen jaren laten zien een zeer sterk educatief en participatief beleid te voeren."

"Diversiteit en inclusiviteit zijn de afgelopen jaren hoog op de agenda gekomen."

"De raad oordeelt positief over het feit dat de instelling een relatief jong publiek naar het theater leidt."

"Toneelgroep Oostpool heeft de afgelopen jaren laten zien zich actief te engageren met de eigen stad en de stedelijke cultuurregio's in Oost- Nederland en daarin verantwoordelijkheid te nemen."

"De raad is te spreken over de stappen van het gezelschap ten aanzien van de grote zaal, waarmee zij, samen met de podia in Oost-Nederland, een infrastructuur bouwt die meer en nieuw publiek kan bereiken."

"Toneelgroep Oostpool is een belangrijke schakel in de regio voor productie binnen de podiumkunsten, en voor talent- en publieksontwikkeling."

Speciale programmering
Naast de reguliere programmering hebben de culturele partners van de Lauwersgrachtalliantie een uitgebreide programmering voor speciale doelgroepen of besteden zij aandacht aan bijzondere thema's. Hieronder enkele voorbeelden van Toneelgroep Oostpool, Introdans en het Stadstheater. Deze voorbeelden laten het grote maatschappelijke belang en de betrokkenheid van deze Arnhemse partners zien.

Toneelgroep Oostpool

Hoe nu mens te zijn?
Hoe nu mens te zijn? is het motto van Oostpool. Een onderzoekende houding ten aanzien van elke unieke mens in een hechte, diverse samenleving. Elke uiting van Oostpool bevat een vraag die te herleiden is naar deze nieuwsgierigheid. De inhoud van de hieronder genoemde programma's wordt bepaald door de samenhang met de voorstellingen die Oostpool maakt, de thema's waar ze mee werken en de actualiteit die hen boeit.

Allemaal mensen
Oostpool heeft een werkwijze ontwikkeld die direct leidt tot een meer divers publiek en meer diverse verhalen op de (grote) podia: 'allemaal mensen' is de titel van een werkvorm die uitgaat van de levenservaringen van onze diverse cast acteurs - d.m.v. interviews, rollenspellen, etc. Die voorstellingen trekken aantoonbaar een nieuw, jong publiek in het hele land en ook in de grote zaal.

Wijktalks - en een raad van 'buurtgenoten'
Oostpool werkt samen met Rozet om beter geïntegreerd te raken in de buurten in Arnhem. Zij stellen zich voor in alle uithoeken van Arnhem als het stadstheatergezelschap - dus ook 'van hen'. Omgekeerd nodigt Oostpool hen uit bij het 'buurtfeest' dat zij organiseren in Huis Oostpool in de zomer. Deze ontmoetingen leiden tot een raad van buurtgenoten: de 'buren van Oostpool' met wie Oostpool in gesprek gaat over onze maatschappelijke, lokale relevantie.

Sociaal artistiek
Voor de programmering van het eigen (theater)gebouw, Huis Oostpool, zoekt Oostpool (lokale) curatoren en programmeren zij artistiek hoogstaand werk ván en vóór de bewoners van het Oosten. Ook geeft Huis Oostpool nu al de ruimte aan relevante, sociaal-artistieke projecten om te repeteren in één van de 3 studio's. Nog voor de komende zomer zijn er twee projecten op bezoek die de positie van statushouders / nieuwkomers onderzoeken.

School of Vulnerability
Samen met Cultuur Oost werkt Oostpool een 'alternatieve school' die jongeren leert over het proces van identificatie en representatie. Hoe komt het dat je een identiteit ontwikkelt met behulp van rolmodellen? Waar verdient dit proces aandacht, voor meer kwetsbare jongeren?

BAR / CLUB Oostpool
Om de band met de diverse jongeren in Arnhem (uit de wijken én de (kunst)studenten) te versterken is Oostpool betrokken bij de organisatie van broedplaatsen en feesten. Oostpool draagt inhoudelijk bij aan die evenementen en probeert een brug te bouwen tussen uitgaanspubliek en publiek van diverse andere (kunst)disciplines en onze voorstellingen.

Introdans

Hieronder in willekeurige volgorde (en niet compleet) enkele van de maatschappelijke projecten voor de komende tijd en jaren. Het jaarlijks bereik is jaar is +/- 16.000 mensen, tussen 4 -104 jaar.

Ouderen /kwetsbare of gehandicapte mensen

Actieve toegankelijke dansworkshops voor ouderen, *"Silver Moves"* in eigen pand, die danskunst vertalen in actie en plezier, voor iedereen boven de 55. Een variant daarvan in nabije toekomst voor kwetsbare of gehandicapte volwassenen vanaf ca. 45 jaar: *"Golden Moves"*, in samenwerking met SIZA.

Speciale doelgroepen (i.s.m. Scalabor, Siza, Vluchtelingenwerk, ISK)

Speciale Stoelen Project: groepen in de samenleving met een "afstand tot theaterbezoek" krijgen VIP-ontvangst bij voorstellingen van Introdans: Een aantal stoelen wordt voor hen gereserveerd bij een generale in het Stadstheater. Zij worden ontvangen door Introdans en laagdrempelig meegenomen in de wereld van de dans.

(Speciaal) Onderwijs

Door een officiële samenwerking met de onderwijskoepel De Onderwijsspecialisten (25 scholen Speciaal Onderwijs) werkt Introdans we jaarlijks met 100 leerlingen uit speciaal onderwijs (VO en PO, alle clusters (van fysiek en mentale beperking tot gedragsstoornissen) aan een dansvoorstelling die in het theater wordt opgevoerd.

De Sprinklesclub: Introdans werkte de afgelopen jaren aan een format voor het vrijetijdscircuit voor danslessen waarin kinderen van het speciaal onderwijs samen met kinderen uit het regulier onderwijs kunnen dansen. Deze lessenreeks wordt de komende jaren uitgezet op geïnteresseerde dansscholen die inclusieve lessen willen geven.

Informele ontmoetingen

De Hub-Club wordt vanaf november 2020 een in Arnhem georganiseerde club-avond, waar publiek en collega's kunnen kennismaken met de professionele inclusieve danskunst. Onder het genot van een drankje laten Introdans en andere landelijke dansers/makers zien, wat er gebeurt als je optreedt in gemengde tableaus: diversiteit op de dansvloer.

Inclusiviteit

Door een jarenlang intensief beleid op inclusiviteit, staan de Ontmoetingsvoorstellingen van Introdans jaarlijks op het programma van Introdans in Stadstheater Arnhem. Hier treden Introdansers op met bijzondere partners (variërend van danser met een beperking, tot ouderen, autist, andere cultuur etc.), zie video's hieronder.

Video's De bijzondere ontmoetingen van Introdans, algemeen overzicht, 10 minuten:
https://www.youtube.com/watch?v=55DJL3W_9R0

De Bijzondere Ontmoeting met topsporters van Papendal, van TEAM NL, 10 minuten
https://www.youtube.com/watch?v=juzqS64VO-E&t=533s

De Ontmoeting Circular (danser met cerebrale parese) (2 minuten)
https://www.youtube.com/watch?v=778FOGPHA_E&t=2s

Stadstheater

Musis en Stadstheater Arnhem levert met haar activiteiten een belangrijke bijdrage aan de lokale en regionale economie en aan de aantrekkelijkheid, leefbaarheid en culturele profilering van de stad. MSA richt zich op alle inwoners in de brede regio en spant zich in om nieuwe doelgroepen aan zich te binden en inclusief te zijn in programmering en organisatie.

Voor jongeren

- Musis &Stadstheater heeft een Convenant met de gemeente Arnhem, schoolbesturen en een aantal Arnhemse cultuurinstellingen, voor het primair en speciaal onderwijs (PR8programma). 90% van de Arnhemse basisscholen nam deel aan het programma.
- Er zijn in totaal 43 schoolvoorstellingen, concerten en workshops georganiseerd voor 10.850 schoolkinderen (PO en VO). Dit aantal ligt fors hoger dan de zevenduizend kinderen van vorig jaar. Het voorgezet onderwijs uit Arnhem en omstreken wist onze huizen weer te vinden voor het bijwonen van workshops en de reguliere schoolvoorstellingen.
- Musis & Stadstheater werkt samen met de organisatie Playing for Success Arnhem. Playing for Success is een naschools programma voor kinderen van 9 tot 14 jaar die om sociaal-emotionele redenen op school niet helemaal goed in hun vel zitten. Playing for Success brengt leerlingen van middelbare scholen naar een uitdagende en inspirerende plek buiten de school om een positieve leerervaring op te doen. Doel van het leren op een bijzonder, inspirerende locatie is onder meer het vergroten van zelfvertrouwen, zelfbeeld en motivatie en het voorkomen en verminderen van schooluitval. Gedurende tien weken hebben in totaal veertien leerlingen van verschillende scholen van het voortgezet onderwijs gewerkt aan verschillende opdrachten op het toneel van de grote zaal, de kleedkamers, de foyers van het Stadstheater en het podium van de Muzenzaal.
- Een ander project voor jongeren is dat Musis&Stadstheater zich samen met JINC inzet voor leerlingen uit het VMBO en Praktijkonderwijs met bliksemstages, sollicitatietrainingen en het programma Baas van Morgen. Musis en Stadstheater gelooft, net als JINC dat ieder kind talent heeft en strijdt daarom voor een samenleving waar je achtergrond niet je toekomst bepaalt.
- Sinds 2019 bestaan de Cultuur Hooligans, het jongeren cultuurpanel van Musis & Stadstheater. Dit is een kritische en dynamische club jonge honden die meedenken op het gebied van programmering en marketing. Zij geven hun ongezouten mening en denken mee over hoe leeftijdsgenoten bereikt kunnen worden.

Programma theater Inclusief

- Musis & Stadstheater verwelkomde ruim 1.400 ouderen van Stichting Vier het Leven bij onze voorstellingen en concerten. Een mooi voorbeeld van een inclusief project is het project met bewoners uit de wijk Kronenburg. Zij werden uitgenodigd voor de voorstelling *Onze straat* van Het Nationale Theater.
- In samenwerking met Rozet MEEDOEN heeft een groep mensen, die woonachtig is rondom het Croydonplein in de wijk Kronenburg, een onvergetelijke theaterervaring gekregen. De bewonersgroep is in hun vertrouwde omgeving tijdens een koffieochtend in het wijkcentrum verrast met een filmpje over de voorstelling, vervolgens zijn zij met een touringcar naar het Stadstheater gereden voor een meet & greet met de directeur, rondleiding, lunch en gesprek over voorstellingsthema's uit *Onze straat*. Een week later hebben de zij de voorstelling bezocht; de meesten waren nog nooit in het theater geweest.

Verdieping & verrijking
Programma's rondom voorstellingen en concerten, maar ook op zichzelf staande programma's. Denk aan een inleiding, nagesprek, workshop, iftar of dansbattle. In 2019 waren er in totaal 182 van dergelijke activiteiten, waaronder:

- Maandelijks lunchlezingen voor 10 euro. Specifiek de bijeenkomst *Muziek, geheugen en Alzheimer* door Prof. dr. Wiesje van der Flier was relevant en een groot succes. De lezing was uitverkocht en het publiek was divers, een mix van ouderen en professionals uit de zorg.
- Voorspel, de gratis jaarlijkse seizoensopening trok dit jaar 1.600 bezoekers. Zij maken een middag lang kennis met het aanbod voor het nieuwe seizoen.

Culturele verhuringen (dit zijn dus verhuringen, maar wel met culturele tarieven

- Musis en Stadstheater ontvangt jaarlijks verschillende amateurgezelschappen en semiprofessionele gezelschappen.
- De podia zijn opengesteld voor talrijke eindpresentaties en voorstellingen van theater- en dansscholen uit Arnhem en regio, zoals Menander, Goog, VKA en RijnIJssel College. De komende jaren willen Musis & Stadstheater hun maatschappelijke functie behouden en uitbouwen en een podium bieden aan een groot deel van de Arnhemse bevolking. Zij hebben de wens dat de drempel laag is en dat het Stadstheater en Musis belangrijke plekken blijven waar de inwoners uit stad en regio de podiumkunsten kunnen bezoeken.

ORGANISATIESTRATEEG

Een huis voor iedereen

Ambitiedocument voor een eigentijdse Schouwburg voor stad & regio

Eigenaar: Alliantie Lauwersgracht

Versie: definitief

Datum: 11 januari 2019

'Ook toekomstige generaties tot trotse eigenaars maken van een nieuwe schouwburg.' (Hans Verbugt)

'Zorgen dat Oost-Nederland een factor van belang blijft in het land, zowel economisch als cultureel.' (Ruud van Meijel)

'Dans en theater dichter bij de mensen brengen en dagelijks zichtbaar maken in het hart van de stad.' (Ton Wiggers)

Thomas van Dalen Advies
Laurierstraat 89 II
1016 PJ Amsterdam

+31 (0)6 29 00 51 73
thomas@thomasvandalen.nl
www.thomasvandalen.nl

Bank: 78.69.32.309
KVK: 54530075
BTW: NL1952.15.072.B01

Inhoud

Voorwoord 4

1 Inleiding 5

1.1 Achtergrond: de Lauwersgracht alliantie 5

1.2 De opgave voor de verdiepingsfase 6

1.3 Toelichting op de gevolgde aanpak 7

1.4 De status van dit rapport 8

2 Trends en ontwikkelingen 9

2.1 Ook cultuurbeleid vraagt dat overheden samenwerken 9

2.2 Culturele ecosystemen als uitgangspunt voor beleid 9

2.3 Kunst en cultuur zijn cruciaal in stedelijke ontwikkeling 10

2.4 Oost-Nederland mag niet achterop (blijven) lopen 11

3 Motieven om te investeren 13

3.1 De grotere drijfveren achter dit plan 13

3.2 Inhoudelijk motief: de podiumkunsten vernieuwen 14

3.3 Niet afwachten, maar vormgeven aan de toekomst 14

3.4 Onvermijdelijke problemen met gebouwen oplossen 15

4 Ambitie: een huis voor iedereen 16

4.1 Cultuurgebouw zonder drempels 16

4.2 Het concept rust op drie pijlers 16

4.3 Het concept vergt een multifunctioneel, flexibel gebouw 17

4.4 Smart city, smart theatre; de toekomst begint in Arnhem 18

5 Publiek en programma: een onlosmakelijk geheel 19

5.1 Een gedeelde visie als basis 19

5.2 Wederzijdse inspiratie en uitwisseling 19

5.3 Geen eenheidsworst, maar sterke eigen profielen 20

5.4 Een afgestemd educatieprogramma heeft veel potentie 20

6 Organisatie en gebouw zijn dienstbaar en flexibel 22

6.1 Samenwerken met afgebakende verantwoordelijkheden 22

6.2 Profiteren van een netwerkstructuur van professionals 22
6.3 Programma van eisen ≠ optelsom van ruimtebehoeftes..... 23
6.4 Vervolgstappen: implicaties in beeld brengen..... 24

Bijlage 1. Inventarisatie educatie 26

Voorwoord

Het Gelders Orkest, Introdans, Toneelgroep Oostpool en Musis & Stadstheater Arnhem weten elkaar al geruime tijd goed te vinden. Dit heeft al vele mooie projecten opgeleverd. Sinds twee jaar zijn wij met elkaar in gesprek om deze samenwerking te intensiveren. In de zomer van 2018 heeft dit geresulteerd in de oprichting van Stichting Lauwersgracht Alliantie. Het samenwerken deed bij ons de behoefte groeien om ook samenwonen te onderzoeken. Zowel gemeente Arnhem als provincie Gelderland steunen ons hierin. Het gesprek is in een stroomversnelling geraakt na opname van deze ambitie in het gemeentelijk Coalitieakkoord 2018-2022.

Voor u ligt de tussenrapportage van het haalbaarheidsonderzoek dat onder onafhankelijke begeleiding van Thomas van Dalen tot stand is gekomen. Wij danken gemeente Arnhem dat zij ons de ruimte heeft geboden onze ambities verder te onderzoeken en daar woorden aan te geven. De uitkomsten stemmen positief. Wij vertrouwen erop dat gemeente en provincie ons zullen steunen in de volgende stap van ons onderzoek naar een gezamenlijke toekomst onder één dak.

Hans Verbugt, directeur Musis & Stadstheater Arnhem
Ruud van Meijel, zakelijk directeur Toneelgroep Oostpool
Ton Wiggers, algemeen directeur Introdans
Wiebren Buma, directeur Het Gelders Orkest

1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden kort de achtergrond, de opgave en de opbouw van het doorlopen traject toegelicht. Ook geeft het hoofdstuk aan welke status aan deze rapportage mag worden toegekend en welk doel het wil dienen.

1.1 Achtergrond: de Lauwersgracht alliantie

Sinds 2015 hebben Musis & Stadstheater Arnhem, Introdans, Toneelgroep Oostpool, Het Gelders Orkest, gemeente Arnhem en provincie Gelderland zich verenigd in de Lauwersgracht Alliantie[1]. De ambities van de alliantie zijn vastgelegd in het 'Ambitiedocument Lauwersgracht Alliantie' dat op 27 juni 2016 door de partijen werd ondertekend. Bijzonder aan de alliantie is dat het artistiek-inhoudelijke ambities van vier culturele instellingen koppelt aan de grote en door het algemeen belang gedreven strategische agenda van overheden. Dit is terug te lezen in de meerledige doelstelling van de alliantie die als volgt is samen te vatten:

Het doel van de alliantie is om een stevige, brede basis voor alle podiumkunsten in Arnhem te creëren, om de door het Rijk gefinancierde topgezelschappen goed te faciliteren, en om zo bij te dragen aan een toekomstbestendige culturele infrastructuur en aan een aantrekkelijke stad en regio voor wonen, werken en verblijven.

Van inhoudelijke samenwerking tot nadenken over huisvesting

In de afgelopen jaren zijn door de alliantie al enkele mooie coproducties tot stand gebracht die vroeger ondenkbaar waren. Een prachtig voorbeeld is de gelauwerde samenwerkingsproductie Kogelvis. Ook buiten de coproducties vond er intensieve uitwisseling plaats tussen medewerkers van de betrokken organisaties. Inmiddels bestaan er werkgroepen met verschillende expertisegebieden waarin professionals van de betrokken organisaties samen plannen maken voor de alliantie. Dit strekt zich uit van programmering en educatie tot marketing en techniek. Hoewel de instellingen verschillende opdrachten en (hoofd)financiers hebben is duidelijk dat ze elkaar op inhoud goed kunnen vinden. De partijen delen niet alleen de liefde voor Arnhem en de regio, maar ze delen ook een grote betrokkenheid bij het gebouw waarin voorstellingen en inwoners van de stad en de regio elkaar ontmoeten: het Stadstheater. De partijen zien de urgentie om de mensen een voorziening te geven die deze regio verdient. Arnhem biedt haar inwoners van de stad en haar verzorgingsgebied nu niet wat andere steden wel doen. Het huidige Stadstheater is een verouderd en weinig aantrekkelijk, gesloten gebouw dat in zijn verschijningsvorm haaks staat op de visie en de ambities van zowel de betrokken individuele organisaties als van de alliantie.

[1] De alliantie dankt haar naam aan park Lauwersgracht. Dit park ligt tussen Musis en het Stadstheater in en staat daarmee symbool voor de nagestreefde verbinding tussen de podia Musis & Stadstheater en podiumkunstinstellingen Toneelgroep Oostpool, Introdans en Het Gelders Orkest.

1.2 De opgave voor de verdiepingsfase

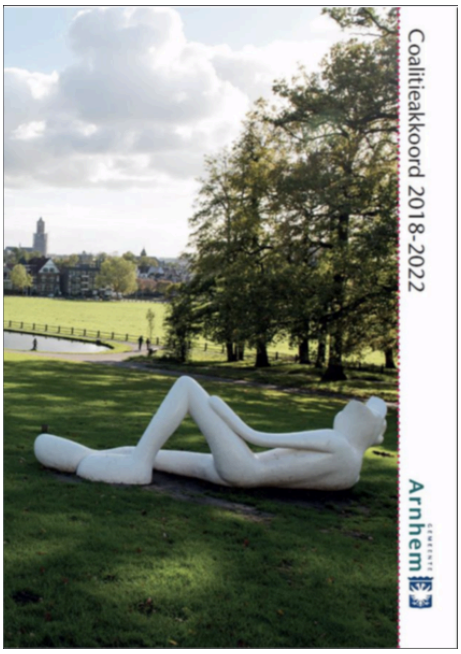

Eerder gemeentelijk onderzoek heeft aangetoond dat zowel Stadstheater Arnhem als Toneelgroep Oostpool en Introdans een lastige huisvestingssituatie kennen. Vooral de situatie van het Stadstheater is urgent te noemen. Het coalitieakkoord 2018-2022 benoemt om die reden ook de noodzaak voor toekomstbestendige huisvesting voor de partijen en legt enkele voor deze opgave relevante afspraken vast:

- *Het [is] noodzakelijk de in Arnhem gevestigde culturele gezelschappen een passende, eigentijdse en toekomstbestendige huisvesting te bieden. De gezelschappen werken op dit moment samen aan plannen daarvoor. Deze ambitie ondersteunen we.*
- *De investeringen in gebouwen gaan niet ten koste van inhoudelijke programma's op het gebied van kunst en cultuur.*
- *[Er] wordt €1,6 miljoen extra kapitaallasten gereserveerd vanaf 2022 ten behoeve van cultuurinvesteringen, in elk geval voor een toekomstbestendige huisvesting van Stadstheater Arnhem, Toneelgroep Oostpool en Introdans. We ondersteunen de ambitie van deze organisaties en Het Gelders Orkest om tot een intensievere samenwerking en te komen.*

Er is overeenstemming over het feit dat investeringen nodig zijn om de huisvesting op orde te brengen. De vraag is alleen op welke manier die het beste kunnen worden ingevuld. De overtuiging van de alliantiepartners is dat het een aanzienlijke gemiste kans is om de huisvestingsvraagstukken los van elkaar te beschouwen. Dit omdat de partijen gezamenlijk iets heel nieuws kunnen maken; een gedeeld gebouw tilt de reeds bestaande samenwerking in één klap naar een nationaal toonaangevend niveau. Door meer samenwerking tussen producerende instellingen en het Stadstheater ontstaat een voorziening die voor alle inwoners van de stad en de regio substantieel aan relevantie en betekenis wint.

Dit ideaal is in de afgelopen maanden in verschillende bijeenkomsten in wisselende samenstelling onderzocht en aangescherpt. Er was tot dat moment al veel over gepraat, maar zowel de inhoudelijke ambities als de gebouwelijke ‘dromen’ vergden uitwerking en aanscherping. We hebben onderzocht wat de verbinding tussen de producerende partijen Introdans en Toneelgroep Oostpool met het Stadstheater oplevert. Een kleine greep uit de vragen die ons in dat onderzoek dreven:

- Voor wie is het Stadstheater-nieuwe-stijl bedoeld?
- Hoe kunnen de artistieke ‘power’ en de uitstraling van Introdans en Oostpool nog beter voor de stad en de regio worden benut?
- Wat voor gebouw is daarvoor nodig?
- En hoe vertaalt dat zich zowel organisatorisch en bedrijfsmatig als programmatisch en fysiek?

1.3 Toelichting op de gevolgde aanpak

In de afgelopen maanden is in nauwe afstemming met de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland een proces doorlopen om deze vragen te kunnen beantwoorden. Gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben in dit proces heel bewust het voortouw gegund aan de cultuurinstellingen.

Het proces startte met separate bijeenkomsten met het management van de drie organisaties Introdans, Toneelgroep Oostpool en Musis & Stadstheater[2]. Daarbij werd de startsituatie van de organisaties nader onder de loep genomen. In een aantal daarop volgende plenaire sessies werd het samenwerkingsconcept verder uitgewerkt. Vanuit de kerngroep werden opdrachten verstrekt aan specialistengroepen waarin medewerkers vanuit de verschillende organisaties samenkwamen. Zo is gewerkt aan deelopdrachten rondom programma, marketing en educatie/inclusie. Ook vond een eerste oriëntatie plaats op de eventuele verschillende scenario's of varianten waarin het concept kan worden belegd. Tot slot zijn de resultaten samengebracht in deze rapportage.

Tijdens een speciale expertsessie waarbij naast gemeentelijke vertegenwoordigers ook alle betrokken medewerkers en vertegenwoordigers van de Raden van Toezicht aanwezig waren, werden de ideeën aangescherpt aan die van ervaringsdeskundigen. Het ging daarbij om mensen die ervaring hebben met cultuurgebouwen waarin productie en presentatie samenkomen. We spraken met: Jerry Aerts (de Singel, Antwerpen), Melle Daamen (voorheen Theater Rotterdam en Stadsschouwburg Amsterdam), Jan van der Putten (Verkadefabriek, 's-Hertogenbosch), Henk Scholten (Onderwijs- en Cultuurcomplex, Den Haag).

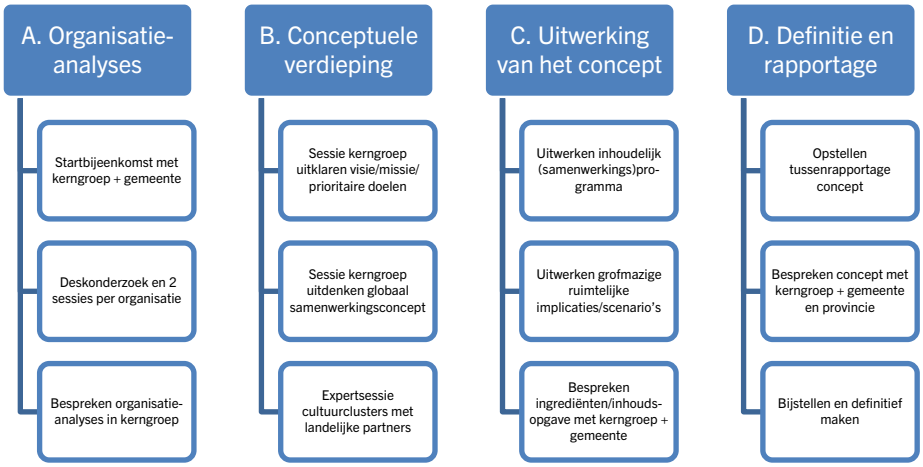

[2] Omdat de organisatie naar verwachting maar beperkt beslag zal leggen op de ruimte in een nieuw Stadstheater, was het Gelders Orkest tijdens de verdiepingsfase alleen zijdelings betrokken.

1.4 De status van dit rapport

Dit rapport is te beschouwen als een tussenrapportage. Het is het resultaat van de zogenaamde 'verdiepingsfase'. Het is het startpunt voor een intensivering van het gesprek met bestuurders en met politici. Na bespreking zal de fase van scenarioplanning en uitwerking moeten ingaan.

Dit rapport is het aangekondigd vervolg op de samenwerking binnen de Lauwersgracht Alliantie. Na de inhoudelijke samenwerking en verschillende coproducties werd het tijd om te laten zien hoe de faciliteiten (lees: de huisvesting) zo kunnen worden ingericht dat de podiumkunsten in Arnhem naar een fundamenteel hoger plan worden getild. Tegelijk met een duurzame inbedding/omarming van de (bijna volledig) door het Rijk gesubsidieerde topspelers Toneelgroep Oostpool en Introdans moet dit zich vertalen in een nieuwe propositie naar het Arnhemse publiek. Het rapport is het resultaat van twee maanden onderzoek en overleg. Met dit plan maakt de alliantie de belofte waar aan bestuurders en politici van provincie en stad om globaal te schetsen wat gebouwelijke samenwerking voor de stad en de regio betekent.

2 Trends en ontwikkelingen

Het (cultuur)beleid van Nederlandse overheden is sterk in ontwikkeling. Er wordt volop gezocht naar nieuwe manieren om gezamenlijke doelen te bereiken. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen benoemd. Ook worden de concrete voorbeelden aangehaald van inspirerende initiatieven elders die al in een veel verder gevorderd stadium van ontwikkeling zijn.

2.1 Ook cultuurbeleid vraagt dat overheden samenwerken

Overheden, maatschappelijke instellingen en private partijen zijn op zoek naar manieren om oplossingen te vinden voor de vraagstukken van deze tijd. Vaak past de werkwijze van vroeger niet meer. Voor een antwoord op de grote trends en ontwikkelingen (met als koplopers globalisering en digitalisering) en de vraagstukken die daaruit volgen, volstaan de oude structuren niet. Van benaderingen die zich minder gelegen laten liggen aan de klassieke grenzen van bestuurlijke domeinen en vakgebieden mag meer worden verwacht. En dat geldt evenzeer voor economie en ruimtelijke ordening als voor cultuur. Zo'n benadering treffen we bijvoorbeeld aan in het recente onderzoek naar opgaven en kansen voor de ontwikkeling van Oost-Nederland[3] (zie afbeelding). Daaruit komt naar voren dat Rijk, provincies en gemeenten door samen te werken aan dezelfde doelen tot meer resultaat kunnen komen. Het deskonderzoek, de bijeenkomsten en de individuele sessies leren dat de ambities rondom de Lauwersgracht moeten worden geplaatst binnen deze grotere context.

2.2 Culturele ecosystemen als uitgangspunt voor beleid

Een vergelijkbare benadering geldt ook voor het cultuurbeleid in Nederland. De financiering van het landelijk podiumkunsten-bestel loopt grotendeels langs klassieke lijnen. Het Rijk subsidieert de productie van theater en dans in ons land en zo ook Toneelgroep Oostpool en Introdans. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de presentatie van theater en dans en houden daarom theaters zoals Stadstheater Arnhem & Musis in stand. Ook verwacht het Rijk van gemeenten dat zij de huisvesting van de door hen gesubsidieerde gezelschappen faciliteert. En de provincies hebben een wat abstracter geduide verantwoordelijkheid voor spreiding en ondersteuning. Het algemeen besef bestaat dat deze verdeling niet meer helemaal van deze tijd is. Het leidt in elk geval tot afstemmingsproblemen. Mede daarom pleitte de Raad voor Cultuur in haar verkenning in 2017 voor een benadering van deze sector in termen van 'ecosystemen' of cultuurregio's, zoals verwoord in het volgende citaat:

'De stedelijke cultuurregio is als cultureel ecosysteem een interessant aangrijpingspunt voor beleid. Er is in zo'n regio voldoende kritische massa aanwezig om een rijk en veelzijdig cultureel klimaat te

[3] Recent onderzoeksrapport van de Rijksoverheid in het kader van de pilot 'Vernieuwing gebiedsagenda Oost-Nederland'. Zie: https://www.leerplatformmirt.nl/mirt+in+de+regio/oost-nederland/1028561.aspx?t=Rijkshuiswerk+Gebiedsagenda+Oost-Nederland

ondersteunen. De verwevenheid van voorzieningen maakt het mogelijk om te sturen op samenhang, om tot een taakverdeling over te gaan en om het aanbod af te stemmen. Als gevolg hiervan zijn in zo'n stedelijke regio vrijwel altijd verschillende overheden betrokken. De benadering gaat dus uit van samenwerking tussen gemeenten en provincies en het Rijk, en breekt met het idee dat iedere gemeente of provincie het alleen kan opknappen.'[4]

De ambities van Cultuurregio 025

Het pleidooi van de Raad voor Cultuur is opgepakt. Inmiddels zijn in ons land, mede op verzoek van de minister, verschillende regioprofielen gemaakt. Bij het opstellen daarvan werkten coalities van gemeenten, provincies en culturele instellingen samen. Ze brachten de grote overstijgende kansen en uitdagingen in beeld en deden voorstellen voor gezamenlijke aanpakken. Arnhem en Nijmegen pakten deze uitdaging samen op. In intensieve samenwerking tussen de instellingen en overheden is in de afgelopen maanden een ambitieus programma tot stand gebracht.[5] In het zogenaamde 'Groeidocument 025' wordt geschetst hoe de steden meer naar elkaar toe groeien en één gebied vormen. Een van de gepresenteerde 'proeftuinen' uit deze regio is gericht op intensivering van de samenwerking van overheden. Gemeenten en provincie willen gezamenlijke opgaven formuleren en ook de subsidie-instrumenten afstemmen. Ook het gesprek met de rijksoverheid moet in gezamenlijkheid worden aangegaan. Dit Regioprofiel is samen met alle andere profielen naar verwachting het begin van een grote verandering in het cultuurbeleid waarin meer in termen van netwerken wordt gedacht dan in termen van afgebakende verantwoordelijkheden. Het ligt in de lijn om ook de ambities ten aanzien van het nieuwe Stadstheater te betrekken bij de gesprekken in het kader van het traject 025.

2.3 Kunst en cultuur zijn cruciaal in stedelijke ontwikkeling

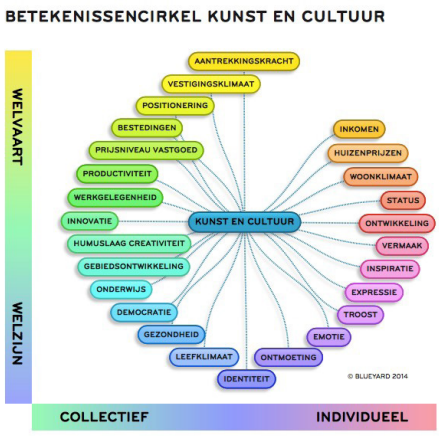

De regioprofielen leren dat de benadering van kunst en cultuur als een relatief geïsoleerd beleidsdomein dat vooral het verstrekken van subsidies tot kern heeft niet meer van deze tijd is. Bestuurders en politici van nu respecteren doorgaans de inhoudelijk autonomie van de kunsten en zijn tegelijkertijd in staat om het cultuurbeleid te relateren aan het grotere strategisch beleid van hun stad. En die benadering doet recht aan de vele betekenissen die kunst en cultuur in de samenleving heeft, zowel op individueel als op collectief niveau. De afbeelding hierboven, gemaakt door Geert Boogaard van bureau Blueyard, schetst de breedte het spectrum van betekenissen dat aan kunst en cultuur is verbonden. Het is niet compleet, maar geeft een goede indruk van de reikwijdte.

[4] Bron: Raad voor Cultuur (2017). Verkenning 'Cultuur voor stad, land en regio'.
[5] Het betreft de instellingen die vertegenwoordig zijn in Cultuur Netwerk Arnhem en Cultuur Netwerk Nijmegen en de overheden Arnhem, Nijmegen en provincie Gelderland.

Ook Introdans, Toneelgroep Oostpool en Musis & Stadstheater hanteren deze brede benadering van kunst en cultuur als vertrekpunt voor het denken over een nieuw theater. Zowel in de individuele sessies als in de gezamenlijke bijeenkomsten waren de grote maatschappelijke uitdagingen van deze regio vertrekpunt voor het denken. Bijdragen aan oplossingen is een leidend motief voor deze nieuwe plannen. Dit engagement lijkt het particuliere organisatiebelang te overstijgen.

2.4 Oost-Nederland mag niet achterop (blijven) lopen

Met de ideeën om de succesvolle samenwerking tussen Stadstheater & Musis, Toneelgroep Oostpool en Introdans naar een hoger plan te tillen door een gezamenlijk cultuurgebouw in te richten sluit de Lauwersgracht alliantie aan bij een grotere ontwikkeling. Hieronder volgens enkele inspirerende voorbeelden van collega's in binnen- en buitenland. De gesprekken met de partners leren dat er geen gesprek voorbijgaat met het Rijk of met de Raad voor Cultuur waarbij niet gevraagd wordt naar de stand van de plannen van de alliantie. Maken Arnhem en de regio de gewekte verwachtingen waar? Om een stevige en onderscheidende positie binnen de landelijke culturele basisinfrastructuur in te kunnen nemen is het volgens de alliantiepartners nodig om door te pakken.

AMSTERDAM | Uit een persbericht van 19 sept. 2017: 'Het gaat goed, maar het kan beter. (...) Het theater wordt een onmisbaar instrument in het publieke debat over mens en samenleving. Stadsschouwburg Amsterdam en Toneelgroep Amsterdam willen dit internationaal eigentijds theater samen vormgeven vanuit de overtuiging dat dit alleen mogelijk is vanuit één gezamenlijk gedragen visie.'

ROTTERDAM | Sinds 2017 is de Rotterdamse Schouwburg gefuseerd met het Ro Theater, Productiehuis Rotterdam en Wunderbaum. 'Wij gaan samen verder onder de naam Theater Rotterdam: theater en gezelschap in één. Onze programmering, vol actualiteit, maatschappelijke urgentie en artistieke vernieuwing is toegankelijk voor iedereen. Onze twee hoofdlocaties zijn de Rotterdamse Schouwburg en het Ro Theater.'

DEN HAAG | Het Nationale Toneel, NTjong, Theater aan het Spui en de Koninklijke Schouwburg zijn sinds 1 januari 2017 Het Nationale Theater (HNT). Het Nationale Theater is het grootste reizende toneelgezelschap van Nederland met meerdere eigen theaters en zalen in Den Haag. Het Nationale Theater is een gemeenschapshuis: een open en bruisend huis waar verschillende groepen toeschouwers zich thuis voelen, waarmee ze zich identificeren, waar ze trots op zijn. Een thuis waar gevierd, beleefd, herdacht en samen gedacht wordt. Een plek voor houvast, visie en vermaak.

GRONINGEN | Het Noord Nederlands Toneel (NNT) staat per 1 januari 2017 onder nieuwe leiding die ook werkt voor dansgezelschap Guy & Roni. De ambities zijn groot. Beide gezelschappen delen de artistieke en zakelijke directie, maar kennen zelfstandige stichtingen met elk hun eigen RvT. NNT is een BIS-toneelgezelschap is en Guy & Roni wordt gefinancierd door het fonds Podiumkunsten. Samen bouwen de organisaties aan een interdisciplinair theaterhuis waarin alle disciplinekaders worden opgeheven.

In Theater de Machinefabriek, de theaterwerkplaats van het gezelschap, gaan iedere vrijdagavond vanaf 17.00 uur de deuren wagenwijd open voor 'Machinefabriek RAW': 'Een plek waar je aan het eind van de week naar toe gaat met vrienden of collega's om bij te praten, lekker te eten, en je vervolgens te laten verrassen door een voorstelling, expositie, lezing of optreden. Alles wat ruw, rauw of onaf is, in ontwikkeling, op kweek of in de steigers verdient hier een plek. Iedere vrijdagavond heeft een ander programma. Je kunt komen en gaan wanneer je wilt en je mag altijd blijven eten.'

GENT, BELGIË | 'NTGent is een Stadstheater in Gent, Vlaanderen, België, Europa. We beschouwen deze stedelijke omgeving, inclusief zijn rijke cultuurgeschiedenis en de snel veranderende demografie, als de vanzelfsprekende context voor onze huisdramaturgie. Niet in enge zin of via een vernauwende invalshoek, maar als uitnodiging om naar de stad en zijn inwoners te kijken als lokaal en Europees tegelijk. We zijn ervan overtuigd dat 'interlokaal' en 'internationaal' volstrekt complementair zijn: in een professioneel netwerk maar ook als benaderwijze van het publiek. Wat het repertoire betreft willen we inhoud en verhalen (klassieke stukken en andere) combineren volgens het principe: fictie meets non-fictie.'

'HET DUITS MODEL' | Journalist Wijbrand Schaap op Cultuurpersbureau.nl, 18 december 2014: 'De maker van kunst heeft er tegenwoordig een geweldig belang bij om de zalen vol te hebben, en dus zijn theater en gezelschap veel meer met hetzelfde bezig dan vroeger. Waarom dan nog scheiden? Veel beter is het wanneer het hele gebouw en het hele gezelschap één gezamenlijk doel hebben: een huis te zijn met echte gastheren, die precies weten wat er in hun huis gebeurt, wie daar welkom is, en wat daar te zien is. Het huis kan nu echt een band opbouwen met het publiek. In andere landen gebeurt dat al eeuwen. Met goed resultaat. Nederlandse kunstliefhebbers kijken altijd vol jaloezie naar onze oosterburen, waar de stadstheaters niet alleen bakken met geld hebben, maar ook eigen huizen, vaste publieken en flexibele programmering.'

In de afgelopen jaren is het bewustzijn sterk gegroeid dat Rijk, provincies en gemeenten samen moeten werken om tot betere resultaten van beleid te komen. Dit geldt ook voor het cultuurbeleid. De Raad voor Cultuur stelt dat samenwerking in een cultuurregio's ervoor kan zorgen dat er meer samenhang in het aanbod ontstaat. Op die manier kunnen ook de Rijksmiddelen nog beter aansluiten bij de regionale doelen en wordt de impact groter. In meerdere steden (met name in de Randstad) kreeg deze samenwerking al handen en voeten. Daar ontstonden gedeelde voorzieningen voor landelijk gefinancierde gezelschappen en lokaal gefinancierde schouwburgen. Inhoudelijk sluiten de ontwikkelingen in het Oosten aan, maar qua gebouwen en investeringen loopt de regio achter. Er zijn toekomstgerichte besluiten nodig om de positie van de Oostelijke gezelschappen in het landelijk bestel te versterken.

3 Motieven om te investeren

Er zijn veel verschillende motieven die volgens de alliantie moeten worden meegewogen bij de beoordeling van dit plan. In dit hoofdstuk werken we de verschillende lagen in de argumentatie voor investeren in een nieuwe voorziening aan de Lauwersgracht uit. We starten bij de grote maatschappelijke drijfveren, daarna volgen de podiumkunst-inhoudelijke motieven, en we sluiten af met de meest praktische overwegingen.

3.1 De grotere drijfveren achter dit plan

Trots op deze regio, trots op deze stad

De inwoners van deze regio beseffen niet altijd hoe mooi en hoe bijzonder hun omgeving is. Dat in Arnhem topkunst wordt gemaakt die overal in Nederland, zelfs in de hele wereld, op volle zalen mag rekenen, lijken veel mensen niet te weten. Er is geen andere stad buiten de Randstad met zoveel rijksgesubsidieerde instellingen. Van onderwijsinstellingen, talentenprogramma's tot topgezelschappen: de keten is hier vrijwel compleet.

Arnhem maakte naam als modestad en Toneelgroep Oostpool, Introdans en Het Gelders Orkest zijn een wereldwijd visitekaartje voor de regio. Zij merken dat veel niet-inwoners warme gevoelens voor deze regio koesteren. Door beter zichtbaar te worden in de stad kunnen de gezelschappen meer bijdragen aan dat positieve (zelf)beeld.

Investeren in cultuur om positie te behouden

De partijen benadrukken de grote betekenis van een grootstedelijk en innovatief cultuuraanbod (en dito faciliteiten) om de competitieve positie van stad en regio in het land, en vooral ten opzichte van de Randstad, te behouden. Dit is van aantoonbaar belang voor vestigingsbeslissingen van zowel bedrijven als van burgers. Investeren in kunst en cultuur en in het behoud en vasthouden van kunstenaars en creativiteit is van fundamenteel belang voor de ontwikkeling van de regio.

Werken aan een samenleving die werkelijk inclusief is

Zoals niemand die de programma's van de partijen kent zal verrassen onderschrijven ze het grote belang van een inclusieve samenleving waarin iedereen mee doet en waarin culturele uitwisseling de grenzen van subculturen overstijgt. Het cultuuraanbod en de gebouwen waarin dit wordt aangeboden moeten hierbij aansluiten en dit mee mogelijk maken. Dat geldt ook voor onze organisaties. De schouwburgen waren ooit een bastion voor de burgerlijke elite. Deze tijd vraag om een publieke voorziening die een bredere aantrekkingskracht heeft.

Sterke binnenstad voor een sterke regio

De partijen zien het als noodzaak om mede door kunst en cultuur plekken te creëren die het verschil te maken. De binnenstad van Arnhem maakte door de investeringen in de afgelopen jaren al een sprong en dat is voelbaar in de hele regio. Het werk is echter nog lang niet af. Inwoners

verdienen een stadshart waarin publiek en commercie, cultuur en maatschappelijke waarden met elkaar in balans zijn en elkaar versterken.

Het Koningsplein heeft een impuls nodig. De Sint Walburgiskerk wordt ontwikkeld, het politiebureau komt leeg te staan en het plein rondom het Stadstheater maakt de potentie niet waar. De ruimtelijke verbinding tussen Stadstheater en Musis is bovendien zwak. Herontwikkeling van het Stadstheater kan een vliegwiel vormen voor de ontwikkeling van dit hele stuk van de binnenstad.

3.2 Inhoudelijk motief: de podiumkunsten vernieuwen

In gesprekken over de toestand van de podiumkunsten wordt vaak verwezen naar de negatieve impact van de landelijke bezuinigingen. De middelen zijn verdund en het gesubsidieerd aanbod staat sterk onder druk. De angst voor tekorten in de gebouwexploitatie krijgt soms te veel grip op het programma. Als bezoekersaantallen belangrijker worden dan de inhoud verliezen voorzieningen hun maatschappelijke en culturele waarde. In Arnhem zal dit niet snel gebeuren, maar voor de rijksgezelschappen, die de opgave hebben door het hele land te spelen, is deze context een gegeven. Ook zonder bezuinigingen zou echter sprake zijn van een uitdagende tijd. Een bezoekje aan een schouwburg is voor Nederlanders niet meer zo vanzelfsprekend. Vroeger hoorde dit bij het reguliere gedragspatroon van een deel van de samenleving. Lange tijd hebben de podiumkunsten in een relatief beschermd gebied kunnen functioneren. In diezelfde tijd is het vrijetijdsaanbod enorm toegenomen. Het onderscheid tussen hoge kunst en lage kunst vindt tegenwoordig bijna niemand meer interessant. Daarmee hebben podia en gezelschappen het veel lastiger gekregen. Publiek is nu grillig en kiest steeds vaker op het laatste moment. De klassieke middelen om mensen te binden werken niet, en je kunt ook niet meer volstaan met een voorstelling tussen acht en tien. Mensen verwachten een complete ervaring, een *experience*. De furore die festivals en locatietheater de laatste jaren maakten spreekt boekdelen.

Het gebouw als obstakel

De schouwburgen uit het begin van de voor-vorige eeuw passen niet meer bij deze opgave. Sterker nog: het zijn obstakels geworden. Ze hebben niet de uitstraling die past bij deze tijd; ze bieden niet de flexibiliteit, de kwaliteit, de service en de technische mogelijkheden die burgers normaal vinden. En hierin vinden we de cultuur-intrinsieke motivatie van de partijen van de alliantie. Ze willen graag, samen met de overheden, een gebouw ontwikkelen dat de noodzakelijke vernieuwing van de podiumkunsten faciliteert, zodat meer mensen zich verbonden voelen met theater en dans. En zodat de inzet van makers en overheden ook daadwerkelijk overkomt.

3.3 Niet afwachten, maar vormgeven aan de toekomst

De partijen van de alliantie zitten niet bij de pakken neer. Ze willen zich juist graag tot het volle leven en tot de hele stad en de brede regio verhouden. In hun ogen is een theater bedoeld voor iedereen. Tegelijk is wel duidelijk dat de partners flink moeten uitpakken om voor de langere termijn positie te behouden. De programma's moeten, net als het nu als is, actueel zijn en mensen

in het hart raken. Maar nog meer dan nu moeten alle middelen uit de kast worden gehaald om ieder op de geëigende manier te bereiken en mensen uit hun 'bubbel' te trekken. Marketing en randprogrammering moeten van topniveau zijn. Het hele verhaal moet kloppen: van gebouw tot inrichting, van ontvangst tot programma. Bezoekers willen een dialoog aan kunnen gaan met makers en acteurs; een simpele inleiding is niet genoeg. Voor al deze zaken is een kloppend gebouw een belangrijke voorwaarde. Het moet flexibel zijn en zich kunnen aanpassen aan de doelgroep en aan het programma. Ook in sfeer moet het de kleur aan kunnen nemen die nodig is: klassiek rood pluche wanneer dat gewenst is en rauw en industrieel op een ander moment. Het prikkelen van de verbeelding moet zich niet beperken tot dat wat op het podium staat. Al aan de buitenkant van het gebouw moet het beginnen.

3.4 Onvermijdelijke problemen met gebouwen oplossen

Er is reeds het nodige onderzoek verricht naar de huisvestingsvraagstukken waarmee de drie partijen kampen. Het is onvermijdelijk dat de overheden en instellingen op korte termijn tot actie overgaan om de huisvesting en de functies veilig te stellen.

- Zoals al jaren bekend is het Stadstheater dringend aan grootscheepse renovatie toe. Zowel om technische redenen als om inhoudelijke redenen kan niet langer gewacht worden met de aanpak van deze problematiek. Het vergt een meerjarenplanning met grote impact op de bedrijfsvoering. Als er vernieuwd gaat worden zou het daarom een gemiste kans zijn als de implicaties van trends en ontwikkelingen niet worden meegewogen in de keuzes.
- Introdans is gevestigd in een pand met veel achterstallig onderhoud. Daarvoor zijn geen of onvoldoende middelen gereserveerd. Daarnaast bestaat bij de organisatie een groot verlangen naar een meer transparant gebouw op een beter zichtbare plek in de stad.
- Toneelgroep Oostpool moet per 2025 het tijdelijke repetitiegebouw aan de Weerdjesstraat vervangen. Dat kan om bestemmingsplan-technische redenen niet op de huidige locatie. Daarbij komt dat het theater aan de Nieuwstraat door de aanleg van de Sint Jansbeek slecht bereikbaar geworden voor het laden en lossen van de theaterdecors. De directie van het gezelschap wil niets liever dan vereiste investeringen laten landen in een samen vorm te geven Stadstheater. Zo wordt een investering in gebouwen ook een investering in de toekomst de podiumkunsten.

Renovatie van het Stadstheater is urgent. Toneelgroep Oostpool komt in de problemen doordat het repetitiegebouw wegvalt, en het gebouw van Introdans vergt grootschalige ingrepen. Desondanks liggen de beweegredenen voor dit plan op een veel dieper niveau. De pijn zit erin dat het Stadstheater een (te) weinig aantrekkelijke plek dreigt te worden. Daarmee ontbreekt het in de stad aan een werkbare basis voor het publiekscontact. Deze partijen willen een plek creëren waarin de vernieuwing van de podiumkunsten in de komende decennia werkelijk vorm krijgt. Een plek voor iedereen, voor stad en regio. Want alleen op die manier kunnen de culturele partijen hun volle bijdrage aan de regionale ontwikkeling leveren en de verwachting waarmaken. Wanneer stad, provincie en Rijk de visie delen en de durf hebben om de handen ineen te slaan dan kunnen deze ambities volgens de alliantiepartners werkelijkheid worden.

4 Ambitie: een huis voor iedereen

In de afgelopen maanden is gebleken dat Musis & Stadstheater, Introdans en Toneelgroep Oostpool dezelfde taal spreken waar het gaat om hun visie op het Stadstheater van de toekomst voor Arnhem. In dit hoofdstuk bespreken we de centrale gedachte, de pijlers daaronder, en een eerste, globale vertaling naar een gebouwelijk concept.

4.1 Cultuurgebouw zonder drempels

Uit het onderzoek voor dit plan komt een beeld naar voren dat is te omschrijven als een cultuurgebouw zonder drempels. Het gaat om een publieke plek die voor mensen met alle verschillende achtergronden van betekenis moet zijn. Het is een eigentijds huis dat in de plaats komt van een klassiek theatergebouw. Nu worden bezoekers overdag geconfronteerd met een gesloten gebouw, een somber bastion uit vervlogen tijden. Bij dit theater gaan de deuren vaak pas vlak voor de voorstelling open. Als het aan de partijen ligt is dit stuk van de binnenstad niet langer donker en verlaten; het moet een plek zijn waar het zowel overdag als in de avonduren bruist van licht en levendigheid, en die volledig verbonden is met zowel het Lauwerspark als met Musis en de binnenstad. De activiteiten die erin plaatsvinden - educatieactiviteiten, voorstellingen en complete festivals - brengen heel verschillende mensen bij elkaar. Ook maatschappelijke initiatieven en het bedrijfsleven willen hier graag samenkomen. Een breed spectrum van activiteiten in dit vrij toegankelijke en uitnodigende cultuurgebouw trekt een mooie dwarsdoorsnede van de bevolking. Er komen kinderen en volwassenen uit alle postcodegebieden van stad en regio. Het is een gebouw waar overdag honderden mensen aan het werk zijn. De hele dag zijn er professionele kunstenmakers aan het werk. Ze lopen in en uit, de dansers en acteurs.

4.2 Het concept rust op drie pijlers

Het concept voor dit cultuurgebouw zonder drempels rust op drie pijlers: (1) programmatische vernieuwing en (2) hoogwaardige dienstbare architectuur en stedenbouw en (3) de voorwaardenscheppende samenwerking tussen overheden. Elk van deze elementen is onmisbaar voor dit plan. Als er een mist gaat het niet lukken om de droom te realiseren.

1. *Door het samenleven en samenwerken van deze partijen in één huis wordt de bron geslagen voor een toekomstgericht en inclusief artistiek programma dat inspeelt op de vragen van deze tijd. Door productie en presentatie samen te brengen wordt het nieuwe gebouw, samen met Musis, een energiecentrale voor de podiumkunsten. Het schept ruimte voor kwaliteit en schoonheid en is er nadrukkelijk voor alle inwoners.*

2. *Door het programma dat de drie partijen, deels in interactie met elkaar, maken, door het aanbod van voorzieningen en door de manier waarop het gebouw en de omgeving worden vormgegeven, ontstaat een uitnodigende en inspirerende plek waar mensen graag samenkomen. Op deze plek brengen makers, dansers en acteurs ideeën uit de hele wereld naar het publiek. Ze gaan hierover met het publiek in dialoog en doen hier zo ook weer inspiratie op voor nieuw werk.*

3. *Musis & Stadstheater omarmt in een nieuw gebouw de landelijke topgezelschappen Toneelgroep Oostpool en Introdans en biedt hen een toekomstbestendige plek in Arnhem en de regio. De landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden werken hierbij niet alleen incidenteel samen, maar kiezen voor een duurzame gezamenlijke koers.*

Deze droom vergt heel veel en is niet in een dag te realiseren. Het vraagt een samenhangende strategie van de drie partijen. De overheden moeten het eens zijn over het belang van die strategie en ze moeten die mogelijk willen maken.

4.3 Het concept vergt een multifunctioneel, flexibel gebouw

De omgeving en het gebouw vormen voor de realisatie een meer dan noodzakelijke voorwaarde. De manier waarop het wordt vormgegeven en de manier waarop het zich tot de omgeving verhoudt zijn bepalende succesfactoren. De bedoelingen van de partijen staan of vallen met de mate waarin stedenbouwkundigen en architecten erin slagen om de intenties van de partijen te materialiseren. Het gebouw mag best een icoon zijn, maar wel een icoon dat dienstbaar is aan het ideaal. In de sessies die voorafgingen aan dit rapport is met de partijen geprobeerd om een nadere typering te geven van de voorziening.

Het gebouw wordt een voorbeeld van het theater van de toekomst. Dat is een gebouw dat flexibel is tot het uiterste. Het is een gebouw dat meebeweegt met het gewenste programma voor het beoogde publiek. Het is een open gebouw waarvan je de functies van buiten kunt aflezen. Het is een gebouw dat uitnodigt tot ontmoeting met elkaar en met het programma. Mensen kunnen bijna altijd naar binnen, ook als ze er geen directe aanleiding voor hebben. Het nodigt uit tot een langer verblijf.
De producerende gezelschappen willen op dagelijkse basis dichter bij de mensen komen. Er ontstaat een permanent open huis en er is altijd wat te doen. Mensen kunnen rechtsreeks in de studio's naar binnen gluren tijdens de repetities. Met grote regelmaat vinden ook openbare repetities plaats. Ook worden er workshop georganiseerd en een groot aantal educatieve activiteiten.

Het gebouw is vormgeven rondom de theaterzalen met een nauw verbonden verblijfsruimte met goede en laagdrempelige horeca. Bij festivals kunnen de horeca en de zalen heel gemakkelijk in samenhang worden ingezet. Bij heel grote evenementen kunnen ook de studio's worden betrokken bij de publieksfuncties. Het gebouw is groot, maar heeft een menselijke maat. Daarmee is het gebouw bij ook zeer geschikt om een hoogwaardige festivalbeleving te realiseren. De grote zaal is flexibel door een hydraulische vlakke vloer en een hydraulische tribune. Zo biedt het complex niet alleen de ruimte voor het bestaande culturele aanbod, voor zowel 'hoge' als voor 'lage' cultuur. Natuurlijk moet het programma van eisen voldoende productiestudio's omvatten. Deze studio's moeten ook geschikt zijn voor openbare repetities en kleinere performances.

4.4 Smart city, smart theatre; de toekomst begint in Arnhem

Elke stad is tegenwoordig 'smart city' of wil het in elk geval worden. Onder dit begrip worden ontwikkelingen gevat waarbij innovaties strategisch worden ingezet om een toekomstbestendige en leefbare stad tot ontwikkeling te brengen. Sleutelkenmerken zijn innovatie, circulariteit en een internationale focus. Het lijkt de partijen de moeite waard om het smart city-perspectief ook te gebruiken bij de verdere ontwikkeling en het ontwerp van het theater. Het nieuwe gebouw moet duurzaam zijn en de theaterlogistiek moet toekomstbestendig zijn. Beleving van en interactie met het publiek staan centraal, en daarbij gaat het niet alleen om tradities, maar juist ook om het binnenhalen van nieuwe vormen en de publieksgroepen die daarop afkomen. Het gebouw zal zowel theater, debat, gaming en VR faciliteren en daarmee nieuwe vormen van interactie met stad en regio mogelijk maken. Ook over de betrokkenheid en de interactie met het publiek bij het inhoudelijk programma moet worden nagedacht. De inwoners van Arnhem en omgeving kunnen, in lijn met de smart-city-strategie, betrokken worden bij het proces van nadenken over de vormgeving van het nieuwe theater. Een huis voor iedereen vergt betrokkenheid van het publiek vanaf de start.

Musis & Stadstheater, Toneelgroep Oostpool en Introdans streven naar een cultuurgebouw zonder drempels, naar een energiecentrale voor de podiumkunsten en een plek voor iedereen. In dit gebouw zal weinig meer te herkennen zijn van het huidige, wat donkere en gesloten bastion. De partijen constateren dat deze droom alleen tot stand gebracht komt als het rust op drie stevige pijlers: (1) programmatische vernieuwing, (2) hoogwaardige, dienstbare architectuur en stedenbouw en (3) samenwerking tussen overheden. Over het gebouw kan al worden gezegd dat het flexibel moet zijn en dat het schaalgrootte en de menselijke maat moet combineren. Het is het gedroomde flexibele gebouw dat de vorm kan aannemen die past bij het programma en bij het publiek van het moment. Het moet bovendien duurzaam zijn en ook in logistiek en technisch opzicht toekomstbestendig.

5 Publiek en programma: een onlosmakelijk geheel

De partners delen een uitgesproken focus op de regio en op een divers publiek dat ze willen verleiden om zich actief tot de podiumkunsten te verhouden. In dit hoofdstuk worden de programmatische kansen verder uitgewerkt. Ook wordt aangegeven hoe de gezamenlijkheid zich daarbij verhoudt tot de individuele profielen.

5.1 Een gedeelde visie als basis

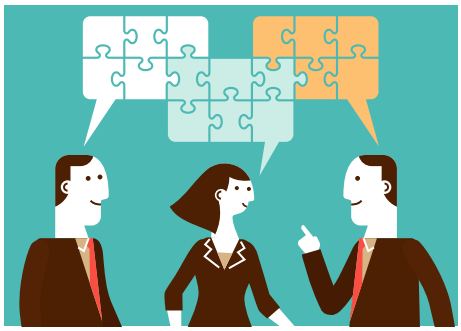

De partijen vinden elkaar in de visie op het Stadstheater van de toekomst zoals beschreven in het vorige hoofdstuk. Alle activiteiten in het huis maken onderdeel uit van het programma. En de som der delen moet groter zijn dan het geheel. Op die manier wordt het huis niet alleen geprogrammeerd, maar ook vermarkt. Er zijn vijf beginselen voor programma en marketing gedefinieerd die in een latere fase worden uitgewerkt in een programma- en marketingplan.

1. We stellen de maatschappelijke rol van theater bij alles wat we doen centraal en bieden daarom een breed, divers en gelaagd aanbod.
2. We geven een grotere rol aan het publiek en aan interactie met onze omgeving en maken ons sterk om meer en meer verschillende soorten mensen te bereiken.
3. Stadstheater, Toneelgroep Oostpool en Introdans ontwikkelen aansprekende gezamenlijke programmalijnen.
4. We beschouwen alles in ons huis als programmering: van kaartverkoop en horeca tot voorstellingen en educatie. Het geheel moet kloppen als een bus.
5. We zorgen dat mensen zich welkom en betrokken voelen bij het huis, zowel in de horeca als bij onze programma's. We monitoren dit voortdurend.

5.2 Wederzijdse inspiratie en uitwisseling

De keuze voor het programma blijft een verantwoordelijkheid van het Stadstheater, maar de gezelschappen zijn nauw betrokken bij de conceptuele keuzes die hieraan voorafgaan. Partijen zullen elkaar inspireren en beïnvloeden, ook waar het gaat over de inhoud en het productieproces. De creatieve processen komen onder een dak en de professionals die werken aan de realisatie komen elkaar in de nieuwe situatie vrijwel op dagelijkse basis tegen. Ze zullen elkaar soms frustreren, maar belangrijker, ze zullen van elkaar leren. De kritische massa op belangrijke en bepalende disciplines wordt groter en daar kan iedereen van profiteren. Voor de professionele dwarsverbanden en informele netwerken van o.a. technici, programmeurs, educatiemedewerkers en marketingmedewerkers is de afgelopen maanden al met veel enthousiasme de basis gelegd.

5.3 Geen eenheidsworst, maar sterke eigen profielen

Toneelgroep Oostpool en Introdans delen de opgave om hun zichtbaarheid in de stad en hun impact op de omgeving substantieel te vergroten. De fysieke connectie met het Stadstheater biedt die kans. Voor het Stadstheater heeft alleen al de aanwezigheid van de twee huisgezelschappen een enorme meerwaarde. De gezelschappen brengen niet alleen de levendigheid van het productieproces in huis, maar zorgen ook voor veel meer bezoekers overdag. Denk aan educatieprogramma's en rondleidingen, openbare repetities, workshops en masterclasses. Het theater en dit deel van het stadscentrum, waar het nu overdag vaak relatief stil is, krijgen zo een heel andere dynamiek. Een belangrijke factor is ook dat Toneelgroep Oostpool het publiek meeneemt uit het eigen theater Huis Oostpool. Ook sluit dit aan bij het doel om een breder en meer gelaagd publiek te bereiken in het Stadstheater. Zoals beschreven vormt programmatische samenwerking een wezenlijk onderdeel van het concept. Tegelijkertijd is van belang om de eigenheid en de eigen verantwoordelijkheden van de partijen te benadrukken.

De drie partijen voeren een eigen artistieke koers. Ze kennen eigen doelstellingen en ook eigen financiers en verantwoordingsregimes. De formele verantwoordelijkheden kunnen niet op een hoop worden gegooid. Dat zou een slechte zaak zijn. De drie organisaties blijven zelfstandige stichtingen. Ze werken samen, maar ze gaan niet in elkaar op. Juist het samenwerken vanuit eigenheid zorgt voor de benodigde spanning en dynamiek. Ook is er, ondanks de introductie van gezamenlijke programmalijnen, geen sprake van artistieke gelijkvormigheid. Integendeel: de autonome kleuren van de partijen blijven even krachtig en zorgen samen voor een aansprekend geheel. Ze contrasteren en versterken elkaar.

5.4 Een afgestemd educatieprogramma heeft veel potentie

In alliantieverband is recent een gedetailleerde analyse gemaakt van het educatieaanbod inclusief overige maatschappelijke programma's en activiteiten. Ook zijn de prestaties in termen van bezoekersaantallen naast elkaar gelegd. Duidelijk is dat de partijen bij elkaar genomen nu al een enorme impact hebben. Ook is geconstateerd dat de nodige overlap bestaat, zowel in doelgroepen als doelstellingen. In een aparte sessie met de specialisten zijn de mogelijkheden voor vervolgstappen verder verkend. De verschillen in aanpak en visie blijken goed overbrugbaar. De conclusie is dat een tot op grote hoogte geïntegreerde educatieve aanpak leidt tot meer efficiency en een groter effect. Er mag meer worden verwacht in termen van bereik en impact wanneer gewerkt kan worden vanuit één gebouw. Het is dan mogelijk om een geïntegreerd pakket te bieden aan het onderwijs (zowel actief als receptief). Een gezamenlijk beleidsplan zorgt voor helderheid en voor lange lijnen. Talentonwikkelingsprogramma's komen door samenwerking ook beter uit de verf. Tegelijkertijd

kan dubbel werk in termen van planning en marketing zoveel mogelijk worden geëlimineerd. Deze aanpak biedt daarnaast ook perspectief op gezamenlijke educatieve coproducties. De specialisten dromen van een aparte en gezamenlijk geëxploiteerde educatieruimte in een nieuw gezamenlijk gebouw. Die ruimte biedt tevens plek aan amateurkunstprojecten en samenwerkingen van buiten met andere instellingen uit Arnhem en omgeving. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de uitkomsten van de eerste (oriënterende) verkenning van de implicaties van samenwonen aan de Lauwersgracht zoals de betrokken specialisten ze noteerden.

Activiteiten	Bereik	Organisatie	Gebouw
• Op elkaar afgestemd/gecoördineerd • Thema's benoemen en op elkaar voortborduren • Marketing gezamenlijk, databases delen • Kennisdeling/visie-deling/inspiratie • Van ons kan kwaliteitsimpuls uitgaan naar andere organisaties • Gezamenlijke educatieve producties	• Kruisbestuiving. Een grote overlap realiseren van elkaars publieksgroepen • Mogelijkheid om samen substantiële brokken nieuw publiek te bereiken • Andere cultuurinstellingen beter bereiken (samenwerking ArtEZ)	• Gezamenlijk al dan niet genetwerkt team vormen • Fysiek dichter bij elkaar leidt tot snel contact en gemakkelijker samen organiseren •	• Meerdere educatieruimtes, ook met omkleedruimtes • Flexibele tribunes, spiegelwanden en mengpanelen

De partijen delen hun ambitie om het Stadstheater van de toekomst te willen realiseren en vinden het nodig om daarvoor dicht tegen elkaar aan te kruipen. De professionals vanuit de verschillende organisaties kunnen elkaar stimuleren om tot grotere hoogte te komen. Tegelijkertijd is de eigenheid van de verschillende partners een onwrikbaar uitgangspunt. Musis & Stadstheater is en blijft verantwoordelijk voor de algemene programmering. Toneelgroep Oostpool en Introdans maken als rijksgezelschappen hun autonome werk. In de benadering van het publiek en in gezamenlijke thema's vinden de partijen hun gezamenlijke kracht. Daar verwachten we de impact. De samenwerking op het gebied van educatie en inclusie in en rondom een nieuw gedeeld gebouw kan nog veel verder gaan.

6 Organisatie en gebouw zijn dienstbaar en flexibel

De ambities die in de voorgaande hoofdstukken zijn beschreven hebben grote implicaties voor zowel organisatievorm als gebouw. Hoe moeten de partijen zich tot elkaar verhouden en hoe maakt het gebouw het beoogde programma mogelijk?

6.1 Samenwerken met afgebakende verantwoordelijkheden

Het gebouw en de organisatiestructuur moeten uitnodigen tot intensieve samenwerking, maar ze moeten dit niet afdwingen. Dat is uitkomst van de analyse van de organisatiestructuur met de verschillende organisaties. Organisatorische en artistieke autonomie en een heldere afbakening van verantwoordelijkheden in samenwerkingsprojecten maken dat de visie uit dit document bewaarheid wordt. De autonomie van de instellingen en hun directies blijft ook onaangetast. Juist daardoor kan de samenwerking steeds de vorm krijgen die de inhoud vraagt. En alleen daar waar sprake is van het grotere gedeelde belang. Het samenwerken kan dan nooit een loos doel worden. Duidelijk is dat Musis & Stadstheater de verantwoordelijkheid voor het programma behoudt. Het is allesbehalve de bedoeling om diffuus te maken wie die mooie uitdaging heeft waar te maken. Hetzelfde geldt voor de productionele opgaven en de verplichtingen die Toneelgroep Oostpool en Introdans moeten realiseren als onderdeel van de nationale en provinciale culturele infrastructuur. De samenwerking mag niet leiden tot een governance-spaghetti. De partijen houden de huidige governance-structuur als uitgangspunt. Ook de huidige taken en afspraken blijven gelijk. De samenwerking in het nieuwe gebouw zorgt er primair voor dat de partijen ieder voor zich nog beter worden in de normale werkzaamheden.

6.2 Profiteren van een netwerkstructuur van professionals

Ook op het niveau van organisatieonderdelen is de netwerkstructuur nu uitgangspunt voor het denken. De overstijgende programmalijnen en het gedeeld gebouw zorgen er tegelijkertijd wel voor dat er een klimaat kan groeien waarin sneller samenwerkingsprojecten ontstaan. De lijnen tussen alle medewerkers van de partners worden korter, waardoor er veel doelmatiger kan worden gewerkt. Mogelijk is op termijn meer winst te halen door de ondersteunende diensten daadwerkelijk voor elkaar (of zelfs in gezamenlijkheid) uit te voeren. Gedacht kan worden aan marketing en communicatie, financiën en personeel en organisatie.

Voor één onderwerp geldt dat expliciet nader onderzoek nodig is om te bepalen of daar toch een aparte rechtspersoon voor nodig is. Dat onderwerp betreft het gebouwbeheer. Het ligt voor de hand dat het beheer van het gebouw bij één partij komt te liggen, maar het is volgens de

besprekingen nog de vraag of dit bij Musis & Stadstheater moet liggen of dat hiervoor een aparte rechtspersoon voor wordt opgericht. Een andere optie is dat het beheer in handen van de gemeente wordt gelegd. De motivatie om ook dit op tafel te leggen schuilt in de zware belasting die deze taak met zich meebrengt. Ook kan een huurder-verhuurdersrelatie tussen enerzijds Musis & Stadstheater en anderzijds Toneelgroep Oostpool en Introdans de onderlinge verhoudingen onder druk zetten en daarmee de samenwerkingsambities ondermijnen. In de sessies is ook het idee opgeworpen om elke partij voor een eigen deel van het gebouw verantwoordelijk te maken.

In onderstaand schema worden de uitkomsten samengevat van een oriënterende verkenning naar intensiteit van samenwerking per deelonderwerp in de nieuwe netwerkstructuur.

Vergaand samenwerken	**Tussencategorie**	**Niet samenwerken**
We werken samen aan een coherent meerjarenprogramma dat leidt tot beoogd bereik en uitstraling.	Administratie, personeelszaken, fysiotherapie en gezondheid.	Zelfstandigheid in het maakproces van de voorstellingen.
Educatie: activiteiten + gezamenlijke ruimte (+ te onderzoeken kleine filmzaal, theatertje en bibliotheek).	Centraal inkopen op onderdelen.	Ingekocht programma is en blijft uiteindelijk verantwoordelijkheid Musis & Stadstheater.
Horeca, gastvrijheid, kassa, bespreekbureau, beveiliging, receptie.	Incidentele coproducties en gezamenlijke projecten.	In principe niet samen in studio's. Uitsluitend incidenteel en onder voorwaarden.
Marketing op corporate niveau.	Theatertechniek en productie.	Voorstellingsmarketing.
Corporate marketing, CRM, data, publieksonderzoek, ticketing.	Governance/strategie/toezicht (een keer per jaar ontmoeten).	Educatie rondom voorstellingen.
Gebouwbeheer en onderhoud, ruimtegebruik/zalenplanning. ICT, systeembeheer.		Eigen fondsenwerving.

6.3 Programma van eisen ≠ optelsom van ruimtebehoeftes

Een nieuw gebouw dwingt in zijn vormgeving bepaald gedrag af van de bewoners en de bezoekers. Het veroorzaakt een eigen dynamiek, die lastig te veranderen is als het gebouw er eenmaal staat. De expertsessie die in het kader van dit proces werd gehouden onderstreepte het belang van een goed doordacht gebouw dat veel meer is dan de optelsom van de ruimtebehoefte van de drie bestaande instellingen. Het behelst veel meer dan het stapelen van zalen en oefenruimten. Een publieksgebouw is al een verhaal op zichzelf. Tegelijk moet het aan de eisen voldoen die productie van cultuur stelt. Soms staan die eisen ook enigszins op gespannen voet. En gedeeld gebruik moet heel zorgvuldig worden bekeken. Een theatergezelschap als Toneelgroep Oostpool zal andere eisen stellen dan het dansgezelschap dat Introdans is. De partijen zullen op verschillende manieren intensief samenwerken, maar hebben ook een eigen domein nodig binnen het gebouw. In de sessies die de basis vormen voor dit rapport is niet meer dan een globaal begin gemaakt met de verkenning van het programma van eisen. Er is meer en zorgvuldig onderzoek nodig in de volgende fase van dit traject om tot een vlekkenplan en later ook tot een programma van eisen te komen. De complexiteit van deze opgave moet niet worden onderschat.

Inspiratiebronnen

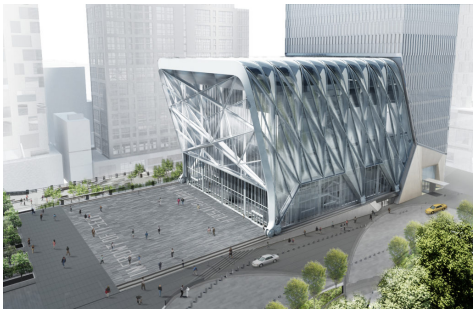

Tijdens het vooronderzoek is gezocht naar goede voorbeelden van gebouwen die de flexibiliteit in zich dragen die de partijen in Arnhem beogen. Die waren amper te vinden. Zelfs nieuwe of vernieuwde theaters in binnen- en buitenland kennen vaak een zeer klassieke constellatie. Een van de voorbeelden die met enthousiasme werd bekeken door de betrokkenen komt uit New York. Het gebouw is nog in aanbouw en heeft een ongekende omvang. Ter relativering van dit voorbeeld: het kostte ongekende bakken met geld. Toch is het de moeite waard om het voorbeeld eens nader te bekijken. Het is een zeer flexibel, multifunctioneel gebouw. Het ontwerp omvat een uitschuifbaar dak waardoor ook buitenevenementen onderdak kan worden geboden. Het is spectaculair. Er zijn verschillende filmpjes te vinden op de website: https://theshed.org/. Ook de onderstaande missie, afkomstig van dezelfde website, blijkt wonderwel aan te sluiten bij het verhaal dat wij, in onze eigen taal, en op eigen Nederlandse schaal voor dit rapport ontwikkelden.

> *Of and for 21st-century New York City, The Shed will be:*
>
> *A cultural hub that minimizes barriers to entry and takes artistic risks.*
> *A place for creative experience that is enriching, but not rarefied.*
> *A civic institution that is warm, welcoming, and generous to all.*
>
> *Artists and creative thinkers have always made works that reflect their time and influence how we see the world. Today, artists and audiences share a hunger for original new work, silos between disciplines are dissolving, and institutions can connect with audiences more directly and personally than ever before. The Shed is made to help artists and audiences thrive in this new context.*
>
> *We are committed to commissioning and presenting leading and early-career artists, thinkers, and makers across all forms and mediums. Opening in spring 2019, The Shed will be highly adaptable, responsive, welcoming, and architecturally unique. Our commissioning model will provide the space, support, and resources to experiment with, produce, and present original work, offering new experiences to the widest possible audience. Our remarkable movable building, designed by Diller Scofidio + Renfro in collaboration with Rockwell Group, structurally supports this mission.*
>
> *By committing to process and dialogue, we'll strive to remove barriers between artists, audiences, and the institution, offering deep engagement with how works are created and developed. By intentionally considering our social contributions, we hope to play an energizing, generous, and creative role in the civic life of the city.*
>
> *Our vision is one of parity across all forms of art, creativity, and intellectual inquiry.*

6.4 Vervolgstappen: implicaties in beeld brengen

Uiteraard heeft het voorbeeld uit New York niet de schaal en de uitstraling die bij de partijen in Arnhem en de beoogde locatie passen. Het voorbeeld laat wel zien dat de partijen niet zitten te wachten op een conventioneel theatergebouw. Het lijkt daarom verstandig om een nadere

conceptuele slag uit te voeren voordat een programma van eisen wordt geproduceerd. Daartoe is alvast een eerste programma-exercitie door de partijen uitgevoerd. Op dit moment wordt deze nog verder uitgewerkt. Na conceptuele uitwerking moet een globaal vlekkenplan worden opgesteld. Daarmee krijgen de partijen meer grip op de beoogde vertaling van het concept in termen van gebouwen, ruimtes en onderlinge verbanden. In volgende fases zal heel zorgvuldig moeten worden onderzocht wat haalbaar en wenselijk is in termen van programma van eisen en de kosten die daaruit volgen (investering en exploitatie). De partijen willen daarbij graag een aantal varianten uitwerken en laten zien hoe deze zich verhouden tot de in dit plan geschetste ambities. De schaalgrootte en het aantal zalen en studio's zullen van grote invloed zijn op zowel de kosten als de inhoud. Een scenariostudie biedt ook de mogelijkheid om te onderzoeken of het nieuwe Musis-gebouw tevens deels kan worden benut voor de programmatische opgave. Het traject dat volgt op de verdiepingsfase bestaat uit de onderstaande stappen (tweede kolom schema):

Een goede organisatievorm en een conceptueel goed doordacht gebouw zijn cruciaal om de ambities van de partijen te kunnen realiseren. Deze studie leert dat zowel organisatievorm als gebouwelijke inrichting de organisaties een hoge mate van autonomie moeten bieden om het beoogde samenwerkingsklimaat te kunnen verwerkelijken. De sterke drijfveer om fundamenteel te innoveren vraagt tegelijk om een gebouwelijk concept dat nog niet eerder is gerealiseerd. Het vervolgtraject moet enkele scenario's opleveren waarbij schaalgrootte wordt afgezet tegen de geschetste inhoudelijke ambities en de kosten. Dit om de bestuurders en politici van de betrokken overheden in staat te stellen om in goede afstemming tot een gewogen keuze te komen.

Bijlage 1. Inventarisatie educatie

Onderstaand overzicht is het resultaat van een verkenning die eerder dit jaar werd uitgevoerd door de werkgroep educatie van de alliantie. Het geeft inzicht in de reikwijdte, de omvang en de overlap van de educatieactiviteiten van de partners.

Overzicht projecten/activiteiten voor primair (PO) en voortgezet onderwijs (VO)

INTRODANS

- **PO: Schoolvoorstelling en nagesprek met de dansers, digitale lesbrief en voorbereidende actieve doe-mee-les op school.** Schoolvoorstellingen voor groep 3 t/m 8 vinden plaats in de schouwburgen. Na de voorstelling krijgen leerlingen de gelegenheid in gesprek te gaan met de dansers. Voorafgaand is er een digitale lesbrief voor de leerkracht beschikbaar met informatie en klassikale voorbereidende- en verwerkingsopdrachten. In de provincies Gelderland en Overijssel krijgen scholen vooraf een actieve doe-mee-les op school aangeboden.
- **VO/MBO/HBO: Voorstelling in het theater.** In het kader van een project of een verdiepingsreeks zijn de reguliere voorstellingen van Introdans te boeken als voorstelling voor het beroepsonderwijs.
- **PO en VO: Dansworkshops.** Actieve workshop waarin de leerlingen ondervinden wat er allemaal komt kijken bij het maken van een danscreatie. De leerlingen zijn tijdens deze workshop één uur lang intensief aan het dansen. Aan het einde van de workshop weten de kinderen precies wat het inhoudt om een professioneel danser te zijn, hebben ze de mogelijkheden van hun eigen lichaam ontdekt en hebben ze een eigen stukje choreografie gemaakt.
- **PO en VO: Choreografieworkshop met presentatie.** De leerlingen ervaren hoe leuk en uitdagend het is om samen te dansen en in korte tijd eenvoudige danscombinaties onder de knie te krijgen. Een dansdocent van Introdans leert de leerlingen danscombinaties aan gebaseerd op het repertoire uit de voorstellingen van Introdans in combinatie met het maken van een eigen choreografie. Presentatie in kostuum aan leerlingen en ouders.
- **PO en VO: Achter de schermen. Bezoek aan de studio's van Introdans.** Alle leerlingen in het primair onderwijs zijn welkom '*behind the scenes*' bij Introdans. *Achter de schermen bij Introdans* bestaat uit een bezoek aan de Introdansstudio's waar de leerlingen een repetitie van de dansers bijwonen. Ook bezoeken ze andere afdelingen zoals de kostuumafdeling, pr & marketing en techniek. Tot slot kruipen ze in de huid van een danser tijdens een actieve dansworkshop in de studio's van Introdans.
- **PO en VO: Lessenreeks choreografie met presentatie.** Verdiepende reeks choreografielessen waarin de leerlingen leren hoe een choreografie tot stand komt. Ze maken kennis met de werkwijze van Introdans en staan stil bij alle facetten van moderne dans. Aan het einde van de lessenreeks weten de leerlingen precies wat het inhoudt om een professioneel danser te zijn, hebben ze de mogelijkheden van hun eigen lichaam ontdekt, danscombinaties geleerd en een kleine choreografie gemaakt.
- **Dans Speciaal: Dansspektakel in het speciaal onderwijs.** *Dans Speciaal* is een concept van Introdans dat is geïnitieerd door De Onderwijsspecialisten. Het maakt deel uit van het stimuleringsprogramma Special Heroes Kunst & Cultuur. Het is een groots dansspektakel voor en door (150) leerlingen die het speciaal onderwijs volgen. Het Introdans educatieteam onder leiding van choreograaf Adriaan Luteijn, tekent voor de choreografie, het instuderen en de presentatie in professionele setting in de schouwburg.
- **BeVoice: Muzikale dansvoorstelling met wetenschappelijk thema.** Sinds 2011 werken ieder jaar ruim honderd Berlijnse scholieren samen met scholieren van de havo voor Muziek en Dans Rotterdam, studenten van de muziek- en dansopleiding Codarts, professionele musici, theatermakers en choreografen. In 2014 en 2016 werd het project ook naar Arnhem, de thuisbasis van Introdans, gehaald.

HET GELDERS ORKEST

- Workshops, schoolconcerten en ensemblevoorstellingen. Voor kinderen van 4-18 jaar
- ***PO: concert voor middenbouw**, receptief kinderconcert waarbij er elk seizoen een koppeling wordt gemaakt met een andere kunstdiscipline en onderwerpen die de leerlingen al kennen, waarmee de klanken van het orkest voor deze doelgroep op een receptieve manier inzichtelijk worden gemaakt. In het lesmateriaal onderzoekt deze doelgroep wat muziek is en wat een orkest is.*
- ***PO: concert voor bovenbouw**, het meedoe-concert. Vanuit het voorbereidende lesmateriaal heeft de leerling de kaders van het verhaal en zijn onderdeel in het concert op school geleerd en meegekregen. De leerlingen geven dit concert samen met Het Gelders Orkest.*
- ***VO: concert voor alle jaargangen en niveaus.** De differentiatie is vanuit het bijgeleverde lesmateriaal.*
- ***BO:** bij alle schoolconcerten kunnen leerlingen uit het beroepsonderwijs aansluiten vanuit hun studie. Hiervoor heeft Het Gelders Orkest een introductie op school waarna studenten vanuit een opdracht - pedagogiek, muziekonderwijs, cultuuronderwijs of psychologie - naar de voorstelling gaan en leerlingen kunnen observeren. Daarnaast wordt geregeld gezorgd voor een evaluatieles die door deze studenten gegeven wordt in de klassen van leerlingen die naar een schoolconcert zijn geweest.*

Ensemblevoorstellingen:

PO:
- Met Mozart op reis
- Peter Roodkapje en de wolf
- Waar slaat dat op!?
- De muziekquiz (in de maak)

VO:
- Bas, bas, bas, bas en bas. (op aanvraag)

Workshops en musici in de klas:

PO:
- Het geluid van Viooltjes
- Slagwerk groot
- Slagwerk klein
- Op aanvraag een musicus vanuit het gewenste instrument in de klas
- Instrumententuin
- Kijkje achter de schermen

VO:
- Slagwerk en Ritme
- Op aanvraag een musicus van uit het gewenste instrument in de klas
- Instrumententuin
- Kijkje achter de schermen

Daarnaast zijn er jaarlijks verschillende projecten met jongeren vanuit een samenwerking met Rijnstad/Willemeen en projecten met kinderen en jongeren met een beperking vanuit Klimmendaal.

OOSTPOOL

- **Trailervoorstellingen, 12+ en 14+,** voorstellingen in een vrachtwagentrailer op het schoolplein. Coproducties met Theater Sonnevanck.
- **Bromance**, een herneming van de prijswinnende trailervoorstelling die nu in zaalversie te zien in theaters in het hele land.
- **Coming of Age voorstelling**, voorstelling met jongeren van 14 tot 19 jaar.
  JOOST activiteiten, Joost is het jongerenplatform van Toneelgroep Oostpool. Activiteiten voor en door jongeren van 14 tot 21 jaar.
- **Club Oostpool**, een energiek en theatraal minifestival vol kunsten.
- **Acteurs in de klas**, een minivoorstelling in het klaslokaal over de basiselementen van het theater.
- **Date VO onderwijs Arnhem e.o.**, een theatrale ontmoeting met het onderwijs.
- **Romeo & Julia Playroom**, een samenwerkingsproject met ArtEZ rondom R. & J. Voorstelling in de klas en activiteiten in het theater.
- **Theatervooropleiding Oost**, Theatervooropleiding OOST geeft talentvolle jongeren uit Oost-Nederland de kans om zich op hoog niveau te ontwikkelen en hun mogelijkheden in het theater te ontdekken. Een samenwerking met zes Gelderse instituten.
- **Trailerfestival**, een festival met voorstellingen, beeldende kunst, literatuur, dans en muziek in vrachtwagentrailers.

MUSIS & STADSTHEATER

- PO: **Programmeren van (school)voorstellingen en concerten**. Naast de 30 à 35 familievoorstellingen programmeert MSA voorstellingen i.s.m. Rozet ONDERWIJS schoolvoorstellingen.
  Leerlingen maken receptief kennis met theater, dans en klassieke muziek. De schoolvoorstellingen zijn in de meeste gevallen uitgebreid met educatieve voorbereidende en/of verwerkingsactiviteiten.
- PO / VO: **Playing for Success Kunst, leren met een WOW- Factor.** Concept van Stichting Playing for Success. Een naschools programma gericht op leerlingen met een leerachterstand en een laag zelfvertrouwen. MSA faciliteert en participeert inhoudelijk met als doel de leerprestaties en zelfvertrouwen van kinderen in een inspirerende en culturele omgeving te vergroten.
- VO / MBO: **Programmeren van (school)voorstellingen**. MSA maakt een selectie van voorstellingen die aansluiten bij de leerlijnen van specifieke vakken als Culturele Kunstzinnige Vorming, Klassieke talen, Geschiedenis, Engels. De voorkeur gaat hierbij uit naar voorstellingen/concerten die ondersteund worden met educatief materiaal en/of uitnodigt tot participatie.
- VO: **Beroep oriënterende workshops.** MSA biedt spel- en theatergerelateerde workshops zoals techniek en grime. Leerlingen maken op praktische wijze kennis met beroepen die verbonden zijn aan de theaterwereld in een professionele omgeving.
- VO & MBO: **Besloten inleidingen en nagesprekken**. Speciaal voor leerlingen worden besloten inleidingen of nagesprekken aangeboden zodat ze in de vertrouwde setting van hun klas acteurs, makers en dansers het hemd van het lijf kunnen vragen en zich vrij voelen om hun beleving van de voorstelling te delen.
- PO/ VO / MBO: **Kijkje achter de schermen**. Leerlingen krijgen een rondleiding door het Stadstheater of Musis en leren ondertussen van alles over het reilen en zeilen in een theater of concertgebouw.

Overzicht educatieve ondersteuning aan het onderwijs

INTRODANS

- **PO: Ondergedompeld in dans: Deskundigheidstrajecten voor leerkrachten.** Het traject wordt op maat ingevuld en kan worden ingepast in de doorlopende leerlijn van de school (vaak in het kader van

Cultuureducatie met Kwaliteit). De trajecten vergroten snel de danskennis en -vaardigheden van leerkrachten in het primair onderwijs. Leerkrachten leren zelf danslessen te ontwikkelen en te geven en zijn na afloop van het project in staat om samen met de leerlingen een danspresentatie te maken, om (dans)beweging te gebruiken in andere lessen en muziek te zoeken en te kiezen.

HET GELDERS ORKEST

- Workshops die vanuit de vraag inhoudelijk kunnen worden aangepast, en docententrainingen.

OOSTPOOL

- **Download your CKV verslag**, informatie over de voorstelling. Te gebruiken als voorbereidings- of verwerkingsles.
- **Inleidingen en nagesprekken** bij voorstellingen.
- **Uitnodigingen voor premières**, ter voorbereiding op schoolbezoek trailers.
- **Openbare repetities**, tijdens de repetitieperiode van de trailer of reguliere voorstellingen wordt op verschillende momenten de mogelijkheid geboden om aanwezig te zijn tijdens een repetitie.
- **Tekst scènes beschikbaar**, via de website kan de leerkracht enkele scènes downloaden van de trailervoorstelling om deze met de leerlingen ter voorbereiding of verwerking te gebruiken.
- **Kennismaking Oostpool**, op aanvraag kan er een rondleiding door Huis Oostpool worden verzorgd.
- **Gastlessen ArtEZ**, in de samenwerking met ArtEZ geven regisseurs, dramaturg of educatiemedewerker gastlessen aan de theater of docent opleiding binnen ArtEZ.

MUSIS & STADSTHEATER

- Advisering geschikte voorstellingen voor leerlingen toegespitst op opleidingsniveau, leeftijd en thema.
- Scholen attenderen op educatiemateriaal van gezelschappen en stimuleren deze af te nemen ter voorbereiding van een voorstellingbezoek.
- Leren in een professionele setting. Studenten Toneelschool Arnhem en MBO artiest krijgen van hun docenten stemlessen in de grote zaal.

Aantallen deelnemers totaal

INTRODANS

- Totaal nemen jaarlijks gemiddeld 19.000 deelnemers in binnen- en buitenland deel aan gemiddeld 575 projecten, workshops en activiteiten van Introdans Interactie binnen en buiten onderwijsverband.
- Gemiddeld 400 onderwijsprojecten met een gemiddeld bereik van 10.000 leerlingen.

HGO

- 16.000

OOSTPOOL

- Ongeveer 18.000.

MUSIS & STADSTHEATER

- Ongeveer 12.000.

Overige educatieprogramma's

INTRODANS

Inclusieprojecten:

- **De Ontmoeting: Dansproductie met speciale gastdansers.** De Ontmoeting is een speciale dansproductie waarin de professionals van Introdans samen optreden met gastdansers uit bijzondere doelgroepen zoals bijvoorbeeld mensen met autisme, het syndroom van down, of een spierziekte. Deze bijzondere dansproductie is het geesteskind van choreograaf Adriaan Luteijn.
- **Cardiac Output: Professionele productie met dansers en mensen met een beperking.** Met Cardiac Output dragen wij vanuit Introdans de opgedane kennis van eerdere inclusieve projecten over aan een nieuwe generatie dansmakers. Het doel is een volwaardige dansproductie neer te zetten met zeer uiteenlopende dansers en mogelijkheden.

Senioren en volwassenen:

- **Oud(a)live: Dans als middel om de oudste groep te laten bewegen.** Oud(a)live is een dansontmoeting van senioren in samenwerking met Stichting Welzijn Ouderen Arnhem. Onder enthousiaste leiding van docenten van Introdans en begeleid door choreograaf Adriaan Luteijn stappen ouderen de wereld van dans binnen.
- **Jong geleerd Oud gedanst: Actieve dansreeks en kijkje achter de schermen voor senioren.** Een reeks van zes bijeenkomsten gericht op het ervaren van Introdans. Een cursus vol actieve dansbeoefening, maar daarnaast ook een kijkje in de keuken van ons bedrijf, van danser tot kleedster. Het lesmateriaal is geïnspireerd op choreografieën uit onze voorstellingen en geeft inzicht in het creatieve maakproces.
- **Achter de schermen: Een kijkje achter de schermen bij Introdans** bestaat uit een bezoek aan de studio's van Introdans waarbij je een repetitie bijwoont. Ook bezoek je alle afdelingen die bij een voorstelling betrokken zijn. Tot slot kruipen bezoekers in de huid van een danser tijdens een actieve dansworkshop.
- **In Bedrijf: Vergaderen bij Introdans tot en met Wake up Ball op de werkvloer.** Divers aanbod op maat gemaakte activiteiten voor bedrijven.

HET GELDERS ORKEST

- Projecten met amateurs en samenwerkingsprojecten met lokale Toneelgroepen, dansgezelschappen en andere kunstenaars.

OOSTPOOL

- **T.b.v. regulier programma Oostpool**:
  Inleidingen, nagesprekken, openbare repetities, bijwonen doorloop, filminterviews, readers bezoek dramaturg, vriendenactiviteiten.

MUSIS & STADSTHEATER

- Ter verrijking en verdieping van de programmering organiseren we educatieve randprogramma's als inleidingen, nagesprekken, lezingen, debatten, workshops, masterclasses, theatercolleges en cursussen m.b.t. toneelkijken, opera, klassieke muziek en dans voor belangstellenden.
- Rondleidingen. Specifiek voor bedrijven en maandelijks voor belangstellende muziek- en architectuurliefhebbers uit Arnhem en de regio.
- After Talk. In samenwerking met ArtEZ. Studenten van de toneelschool organiseren en leiden nagesprekken met de makers en acteurs van mede door hen geselecteerde voorstellingen.
- Leerervaringsplek. MSA is een leerervaringsplek voor MBO studenten Rijn IJssel opleiding Evenementen. Zij leren alles met betrekking tot organisatie en uitvoering van randprogrammering rondom bepaalde voorstellingen.
- Meedoen naast de profs. In het kader van talentontwikkeling en leren van professionals programmeert MSA voorstellingen/concerten van gezelschappen die participatie van amateurs als speerpunt hebben. MSA draagt bij in werving en coördinatie. Amateurs stralen zelf als bijv. figurant of koorlid in een professionele opera. Of na een masterclass in een concert naast inspirerende muziekvirtuozen.
- Jongerencultuurpanel. In samenwerking met Rijnstad en Rozet MEEDOEN worden jongeren betrokken bij de jongerenprogrammering, marketing en randactiviteiten. De jongeren verbreden door diverse opdrachten en activiteiten hun horizon op theatergebied en op persoonlijk vlak.

Aantal deelnemers/bezoekers overige educatieprogramma's

INTRODANS

- Jaarlijks gemiddeld 170 projecten met gemiddeld 9.575 deelnemers buiten het onderwijs in binnen- en buitenland.

HET GELDERS ORKEST

- Deelnemers 200-400. Dit ligt aan de hoeveelheid projecten die er gedaan worden.
- Bezoekers 1.000- 3.000. Ook dit ligt aan de hoeveelheid projecten die dat jaar gedaan worden.

OOSTPOOL

- Ongeveer 2.000.

MUSIS & STADSTHEATER

- Ongeveer 5.000.

Bestaande samenwerking educatie binnen Alliantie

INTRODANS

- Met alle alliantiepartners in het Pr8programma voor primair onderwijs in het kader van het convenant cultuureducatie Arnhem 2015-2022.
- Coming of age voorstellingen met Oostpool
- IntroDANSklassen voorafgaand aan de familievoorstelling van Introdans in het Stadstheater zijn gestart.

HET GELDERS ORKEST

We krijgen geregeld aanvragen die we kunnen koppelen bij bezoekjes aan/kijkjes achter de schermen. Daarnaast zijn er samenwerkingsprojecten.

OOSTPOOL

HGO: workshops m.b.t. presentatietechniek.
Introdans: Coming of Age, Lenteritueel.

MUSIS & STADSTHEATER

- Samenwerking met alliantiepartners binnen het Pr8programma t.b.v. het primair onderwijs.
- IntroDANSklassen (workshops) voorafgaand aan familievoorstellingen van Introdans.
- Combinatiepakket HGO/Musis & Stadstheater, Kijkje achter de schermen – workshop t.b.v. CKV dagen VO waarin scholieren kennis maken met cultuuraanbieders in Arnhem.
- Invulling inleidingen – nagesprekken.

TOEKOMSTBESTENDIGE HUISVESTING

LAUWERSGRACHTALLIANTIE

Civic
PUBLIC ARCHITECTURE

TwynstraGudde

Dit rapport is een coproductie van

Civic architects
Donauweg 10
1043 AJ Amsterdam
www.civicarchitects.eu
Gert Kwekkeboom
Ingrid van der Heijden

TwynstraGudde
Oliemolenhof 14a
3812 PB Amersfoort
www.twynstragudde.nl
Iljan van Hardevelt
Wicher Schönau

In opdracht van
gemeente Arnhem

december 2019

VOORWOORD

Tussen juni en oktober 2019 hebben wij een verkenning uitgevoerd naar de randvoorwaarden voor het toekomstbestendig huisvesten van Stadstheater, Introdans en Oostpool in Arnhem. Dit rapport benoemt alle onderzochte thema's en is de kortst mogelijke feitelijke samenvatting van de bevindingen.

In overleg met de instellingen en de gemeente focust dit rapport zich op de functionele, ruimtelijke, technische en organisatorische aspecten van de huisvesting. Die zijn vrij zakelijk naast elkaar gezet, vanuit perspectief van de adviseurs. De werkvorm bestond uit een combinatie van onze expert-analyses en werkoverleggen met betrokkenen, waarbij Introdans, Stadstheater, Oostpool en gemeente Arnhem aanwezig waren. Ook Het Gelders Orkest/Phion en de provincie Gelderland zijn betrokken bij het project. Wij hebben tevens bijgedragen aan de financiële doorrekening naar exploitatielasten voor de instellingen en jaarlasten voor de gemeente. Deze onderdelen van het werk krijgen elders een plek en zijn niet opgenomen in deze rapportage.

Na een relatief lang en intensief studietraject is er véél informatie op tafel gekomen, en we weten al meer dan we doorgaans weten in deze fase van een huisvestingstraject. Het is nu tijd om op basis van deze kennis de volgende stappen te zetten en het traject verder vorm te geven. De toekomst van deze bijzondere culturele organisaties hangt namelijk sterk af van de te kiezen richting.

INHOUD

Colofon 2
Voorwoord 3
Inhoudsopgave 4
Inleiding 6

1 Toekomstbestendige huisvesting voor minimaal 25 jaar
1.1 Drie niveaus van toekomstbestendigheid 8
1.2 Gezamenlijke huisvesting of niet? 9

2 Scenario A - toekomstbestendigheid huidige huisvesting
2.1 Introdans 10
2.2 Oostpool 12
2.3 Stadstheater 14
2.4 Conclusie 16

3 Scenario B - gezamenlijke huisvesting: een huis voor de stad
3.1 Kwalitatieve en kwantitatieve eisen 18
3.2 Koningsplein en omgeving 22
3.3 Ruimtelijke verkenning 24
3.4 Ontoereikende grote zaal 28
3.5 Omgang met het erfgoed 30
3.6 Tussenliggende scenario's 33

4 Financiële consequenties
4.1 Uitgangspunten en toelichting 34
4.2 Financiële resultaten 36
4.3 Financiële resultaten tussenliggende scenario's 38
4.4 Conclusie 40

5 Beheer van het huis voor de stad
5.1 Beheermodel: vertrek vanuit bestaande situatie 42
5.2 Beheertaken: autonoom of in samenwerking 42
5.3 Samenwerken en overdragen 43
5.4 Conclusie 45

6 Conclusies en aanbevelingen
6.1 Toekomstbestendigheid 46
6.2 Ruimtelijk en functioneel 46
6.2 Financieel en organisatorisch 47
6.3 Aanbevelingen voor vervolg 47

Bijlagen
A Gehanteerde ruimtestaat 48
B Verkeersbewegingen en parkeren 52
C Varianten ruimtelijke verkenning 56
D Waardestelling 62
E Verkenning aanpassingen grote zaal 64

INLEIDING

Sinds 2015 hebben Musis & Stadstheater Arnhem, Introdans, Toneelgroep Oostpool, Het Gelders Orkest, gemeente Arnhem en de provincie Gelderland zich verenigd in de Lauwersgracht Alliantie. De ambities van de alliantie zijn vastgelegd in het 'Ambitiedocument Lauwersgracht Alliantie' dat op 27 januari 2016 door de partijen werd ondertekend. Bijzonder aan de alliantie is dat het artistiek-inhoudelijke ambities van vier culturele instellingen koppelt aan de grote en door het algemeen belang gedreven strategische agenda van overheden.

Dit is terug te lezen in de meerledige doelstelling van de alliantie en is als volgt samen te vatten: *"Het doel van de alliantie is om een stevige, brede basis voor alle podiumkunsten in Arnhem te creëren, om de door het Rijk gefinancierde topgezelschappen goed te faciliteren, en om zo bij te dragen aan een toekomstbestendige culturele infrastructuur en aan een aantrekkelijke stad en regio voor wonen, werken en verblijven."*

Ter ondersteuning hieraan is in het collegeakkoord 2018-2022 het volgende opgenomen: "*Het is noodzakelijk de in Arnhem gevestigde culturele gezelschappen een passende, eigentijdse en toekomstbestendige huisvesting te bieden. De gezelschappen werken op dit moment samen aan plannen daarvoor. Deze ambitie ondersteunen we. De investeringen in gebouwen gaan niet ten koste van inhoudelijke programma's op het gebied van kunst en cultuur. Er wordt 1,6 miljoen euro extra kapitaallasten gereserveerd vanaf 2022 ten behoeve van cultuurinvesteringen, in elk geval voor een toekomstbestendige huisvesting van Stadstheater Arnhem, Toneelgroep Oostpool en Introdans. We ondersteunen de ambitie van deze organisaties en Het Gelders Orkest om tot een intensievere samenwerking te komen.*"

Alvorens het concrete studieproces te starten is een verkennend rapport opgesteld door Thomas van Dalen Advies, genaamd 'Een huis voor iedereen'. Dit verkent de culturele positie van de stad Arnhem, de bredere ontwikkelingen in de culturele sector in relatie tot de maatschappij en de kwaliteiten en ambities van de drie culturele partijen in relatie tot de stad en elkaar.

HET ONDERZOEK

De vraag die in deze studie allereerst moet worden beantwoord, is wat toekomstbestendige huisvesting precies inhoudt. Aan welke eisen en wensen moet deze voldoen? Daartoe is in hoofdstuk 1 het onderscheid beschreven tussen verschillende niveaus van toekomstbestendigheid voor de bestaande locaties: de basis op orde in de huidige situatie; technisch gemoderniseerd voor de komende tien jaar of; functioneel gemoderniseerd voor de komende vijfentwintig jaar.

Hoofdstuk 2 is het onderzoek naar scenario A: de potentie voor toekomstbestendige huisvesting voor de individuele instellingen op de huidige locaties. Hieruit kunnen al de nodige conclusies getrokken worden.

Scenario B is de gezamenlijke huisvestingsvariant. In hoofdstuk 3 is op basis van een voorlopig (kwalitatief en kwantitatief) programma van eisen en wensen gestudeerd naar de mogelijke ruimtelijke modellen op en rond de huidige locatie van het Stadstheater.
Het Stadstheater heeft de status van gemeentelijk monument. Daarom is ook onderzocht in hoeverre de kwaliteits-ambities voor met name de grote zaal benaderd kunnen worden in relatie tot de waardestelling van het bouwhistorisch onderzoek van het monument. Op basis van de uitersten ‘allemaal samen’ en ‘allemaal apart’ kunnen tussenscenario’s worden afgeleid; scenario’s waarbij óf Introdans óf Oostpool op zijn huidige locatie blijft.

Alle scenario’s en ruimtelijke modellen zijn doorgerekend op bouwkosten. Deels zijn deze in hoofdstuk 4 opgenomen, deels zijn ze in de bijlagen terug te vinden.

Hoofdstuk 5 gaat over de verkenning naar de mogelijke beheermodellen voor de verschillende organisaties bij een gezamenlijk scenario op de locatie van het Stadstheater. Hiertoe zijn de verschillende beheermodellen met de instellingen besproken, waaruit een voorlopig voorkeursmodel voor een toekomstige samenwerking volgt. Het voorkeursmodel voor het beheer behoeft nog nadere uitwerking als er meer duidelijkheid is over de ruimtelijke samenwerking van de partijen. Tegelijkertijd wordt wel duidelijk dat andere modellen in eerste aanleg afvallen.

Op basis van alle verkregen informatie worden in hoofdstuk 6 conclusies getrokken over de wenselijkheid van de diverse modellen en scenario’s.

SCENARIO’S

STADS THEATER · Toneelgroep OOST POOL · INTRODANS

A - ‘ALLEMAAL APART’

STADS THEATER Toneelgroep OOST POOL of STADS THEATER INTRODANS

TUSSENSCENARIO’S

STADS THEATER Toneelgroep OOST POOL INTRODANS

B - ‘ALLEMAAL SAMEN’

1. TOEKOMSTBESTENDIGE HUISVESTING

1.1 DRIE NIVEAUS VAN TOEKOMSTBESTENDIGHEID

Scenario's voor een 'toekomstbestendige huisvesting' zijn niet los te zien van de definitie van het begrip toekomstbestendig. Wat wordt bedoeld? Gaat het om verbeteringen tot een acceptabel basisniveau; tot het niveau waarop het gebouw ten minste voldoet aan de hedendaagse en te verwachten regelgeving of denkt men aan een vergaande transformatie? Eventuele scenario's kunnen ook niet los gezien worden van de gebouwexploitatie.

Huisvesting is een middel om de instellingen te faciliteren in het bereiken van hun doelstellingen: in de kern het produceren en laten zien van voorstellingen en het uitvoeren van een educatief programma. De instellingen moeten daarbij continu reageren op de ontwikkelingen in de sector en in de maatschappij, waaronder de behoeften en wensen van het publiek. Dit vraagt het nodige van het gebouw waarin zij werken. Kortom: écht toekomstbestendige huisvesting komt tegemoet aan de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en exploitatie voor de komende 20/25 jaar.

Bij het beoordelen van oekomstbestendige huisvesting moet dus niet alleen naar de technische aspecten worden gekeken, maar ook naar de functionele aspecten. Dat wil zeggen: in hoeverre is de huisvesting toegerust voor het uitvoeren van de culturele kerntaken - het maken en presenteren van toneel, dans en muziek, inclusief educatieve activiteiten.

Wat zijn - in het algemeen - de niveaus van toekomstbestendigheid ten aanzien van huisvesting?

I. Basis op orde
Dit wil zeggen reactief gebouwbeheer en gaat over het zorgen dat het gebouw veilig gebruikt kan blijven worden (plegen van onderhoud, verhelpen van gebreken en aanpassingen a.g.v. regelgeving). Functioneel verandert er weinig aan de huisvesting.

II. Technisch gemoderniseerd
Naast alle zaken die volgen uit niveau I, worden technische en (incidentele) functionele verbeteringen aangebracht om te kunnen voldoen aan de bouwtechnische en installatietechnische eisen voor de komende tien jaar. Het resultaat is een beperkte functionele verbetering.

III. Functioneel gemoderniseerd
Naast alle zaken die volgen uit niveau I en II worden moderniseringen doorgevoerd waarmee de instellingen een toekomstbestendige exploitatie kunnen realiseren. Denk aan goed geoutilleerde repetitieruimten en een grote zaal met ruim zit- en klimaatcomfort. Niveau III zorgt ervoor dat de huisvesting voldoet aan de standaard voor minimaal de komende twintig tot vijfentwintig jaar. Functioneel verbetert de huisvesting dus ter facilitering van een toekomstbestendige exploitatie van de instellingen.

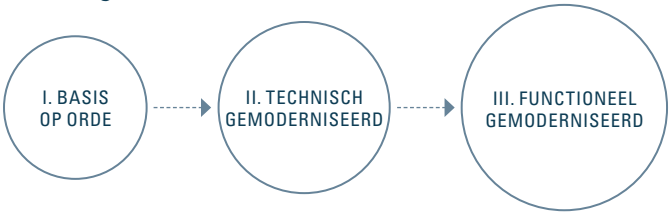

1.2 GEZAMENLIJKE HUISVESTING OF NIET?

In het ambitiedocument van de Lauwersgrachtalliantie wordt een ambitie uitgesproken naar samenvloeiing van de productie en presentatie in Arnhem: *"Het is essentieel voor deze ontwikkeling dat productie en presentatie van de in Arnhem gevestigde podiumkunsten op inhoudelijk, organisatorisch en fysiek gebied goed samenvloeit."* (van Daalen, 'Een huis voor iedereen', 11 januari 2019)

Hieruit is de voorkeur te destilleren van een gezamenlijke toekomstbestendige huisvesting. Het collegeakkoord spreekt van *"een passende, eigentijdse en toekomstbestendige huisvesting"*.

Voor een goed begrip van het uitgangspunt 'toekomstbestendige huisvesting' hebben we de huidige huisvesting van de instellingen als vertrekpunt genomen. Scenario A betreft de potentie op de huidige locaties. In scenario B is de potentie onderzocht voor een gezamenlijke huisvesting.
Door middel van gesprekken met betrokken (technische) medewerkers, een (technische) gebouwschouw en het bestuderen van de meerjarenonderhoudsplannen is een beeld verkregen van de knelpunten die de organisaties nu en in de toekomst kunnen belemmeren in het optimaal functioneren. Middels ruimtelijk onderzoek is bekeken wat de mogelijkheden zijn om deze knelpunten op te lossen. Uit deze resultaten zijn conclusies te trekken over de wenselijkheid van gezamenlijke huisvesting. Vervolgens wordt gekeken naar de potentie van de gezamenlijke huisvesting

2. TOEKOMSTBESTENDIGHEID HUIDIGE HUISVESTING

2.1 INTRODANS

Introdans is een nationaal en reizend dansgezelschap dat zich op volwassenen, jeugd en bijzondere doelgroepen richt. Introdans is bijna 50 jaar gevestigd in Arnhem en speelt in de regio Oost (Gelderland en Overijssel), de rest van Nederland en ook daarbuiten. Introdans wil de danskunst toegankelijk maken en produceert vanuit die visie choreografieën voor families en jeugd, educatieactiviteiten en activiteiten gericht op participatie. Met zeventig medewerkers hoort Introdans tot de drie grootste dansgezelschappen van Nederland.

Introdans is gevestigd in een oud schoolgebouw met twee delen die via een loopbrug met elkaar verbonden zijn. De panden zijn niet voor de huidige functie ontworpen en zijn niet op hun taak berekend. De panden zijn sterk verouderd en vergen grootschalige ingrepen. Vooral de kwaliteit van de repetitiestudio's is beneden het toelaatbare. Grotere studio's en betere artiestenruimten zijn gewenst om mee te kunnen in de ontwikkeling van het dansgezelschap. Introdans heeft bovendien een uitgesproken wens voor een transparanter gebouw en grotere zichtbaarheid in de stad, die recht doet aan de ontwikkeling en positie van het gezelschap.

In de directe omgeving bevinden zich overwegend woningen. De bewoners ondervinden hinder van de logistiek die samenhangt met voorstellingen elders in het land. Het laden en lossen van de productievrachtwagens gebeurt aan de voorzijde van het pand, waarbij de opstelplaats het verdere verkeer regelmatig hindert. De overlast die hierdoor vooral 's avonds en 's nachts optreedt, kan leiden tot een onhoudbare situatie.

De oplossing voor deze problemen kan gevonden worden in sloop en nieuwbouw van een deel van het huidige gebouw. Het terug te brengen volume dient dan echter substantieel groter te zijn voor de accommodatie van de studio's en het inpandig laden en lossen. Het is weinig realistisch om ervan uit te gaan dat dit überhaupt of binnen afzienbare termijn in deze omgeving gerealiseerd kan worden.

Belangrijke constatering is dan ook dat toekomstbestendige huisvesting op functioneel gemoderniseerd niveau voor Introdans op de huidige locatie niet mogelijk is.

Naar een toekomstbestendige huisvesting voor Introdans

Op basis van het technisch en ruimtelijk onderzoek is een verdeling gemaakt van de gewenste en noodzakelijke maatregelen om het gebouw toekomstbestendig te maken. Indien deze gecategoriseerd worden naar de drie niveaus van toekomstbestendigheid, kennen de ingrepen in hoofdlijnen de volgende specifieke maatregelen, aanpassingen en vernieuwingen:

I. Basis op orde

- Uitvoeren van de noodzakelijke onderdelen uit het instandhoudingsplan van Introdans.
- Uitvoeren van uitgesteld en achterstallig onderhoud (met name installaties en gevel)
- Voldoen aan de huidige wet- en regelgeving.

II. Additioneel naar niveau 'Technisch gemoderniseerd'

- Verduurzaming van de installaties en gebouw
- Vernieuwing van het interieur
- Gevel representatief opknappen
- De gewenste onderdelen uit het instandhoudingsplan van Introdans

III. Additioneel naar 'Functioneel gemoderniseerd'

- Niet mogelijk (zie voorgaande toelichting)

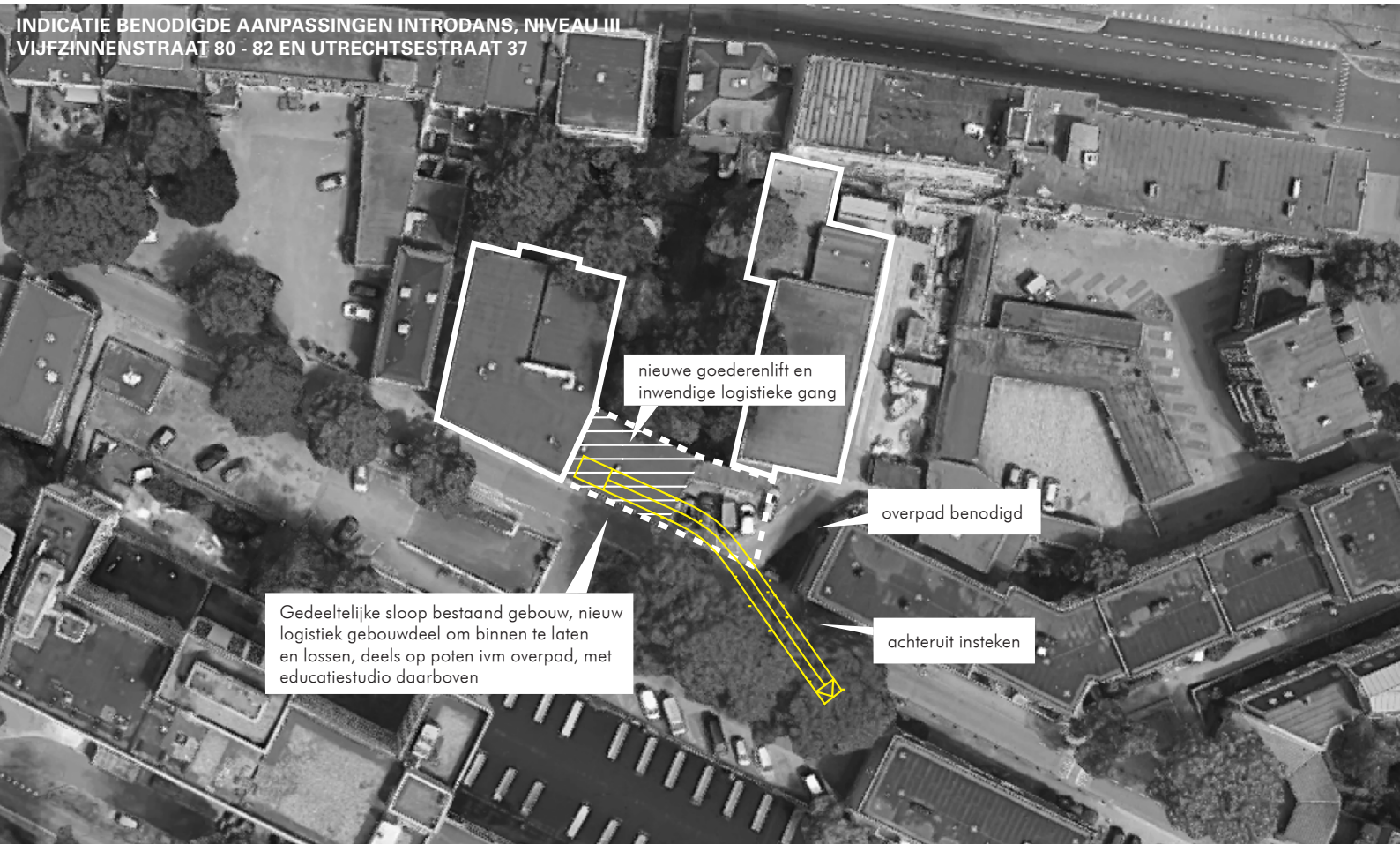

2.2 OOSTPOOL

Oostpool is een nationaal theatergezelschap dat al ruim 65 jaar Arnhem als thuisbasis heeft. Het is een van de vier grotere toneelgezelschappen van Nederland. Het gezelschap gelooft in theater als middel voor onvoorziene 'ontmoetingen' met andere mensen, tijden en denkbeelden. Oostpool maakt theater voor een publiek vanaf 15 jaar en speelt in het hele land in schouwburgen, vlakke-vloertheaters, op (zomer)festivals, op locatie en in 'Huis Oostpool' in Arnhem. Oostpool maakt ook speciale producties voor jongeren, te zien in een trailer die langs scholen in Oost-Nederland reist.

De huisvesting bestaat uit twee delen. Het gebouwdeel aan de Nieuwstraat stamt uit ongeveer 1875. Het bevatte oorspronkelijk drie woonhuizen. In de ruimte waar nu het theater is, bevond zich een binnenplaats waar de koetsen konden keren. In de twintigste eeuw deed het voorhuis lange tijd dienst als sociëteit, en na een lange periode van verval werd het in 2003 gerestaureerd en uitgebreid tot theater, foyer, keuken, kleedruimten, atelier en diverse ondersteunende ruimtes. Het gebouw is een gemeentelijk monument en is goed onderhouden.

Aan de Weerdjesstraat staat het tijdelijke repetitiegebouw dat daar tot en met 2024 kan blijven staan. Vanuit het huidige bestemmingsplan kan dit niet langer op deze locatie. Oostpool heeft te maken met stadsontwikkeling in de directe nabijheid, wat direct raakt aan de dagelijkse bedrijfsvoering. De locatie is slecht bereikbaar voor laden en lossen van theaterdecors; deze situatie is door de aanleg van de Sint Jansbeek verder verslechterd. De logistieke afhandeling vindt plaats aan de voorzijde van het pand, wat leidt tot ongemak en strijdigheid met het gebruik van horecaterrassen in de omgeving. Momenteel heeft Oostpool ook te maken met de ontwikkeling van woningbouw aan de overzijde van de Nieuwstraat. Dit leidt tot een verdere verslechtering van de situatie in de Nieuwstraat, wanneer het gezelschap 's avonds laat of in de nacht terugkomt en in de straat laadt en lost. Het is niet ondenkbaar dat dit uiteindelijk leidt tot een onhoudbare situatie.

Het alternatief om de laad- en losfaciliteit aan het binnenterrein te realiseren wordt beperkt door de hoogte van de onderdoorgang aan de Weerdjesstraat. Aanpassing hiervan zou gedeeltelijke sloop van woningen betekenen. Het is niet realistisch om ervan uit te gaan dat dit op de huidige locatie opgelost kan worden. De constatering is dan ook dat toekomstbestendige huisvesting op functioneel gemoderniseerd niveau op de huidige locatie niet mogelijk is.

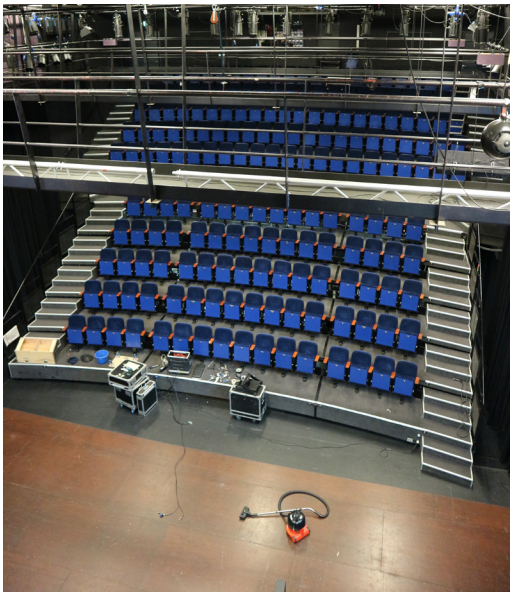

Naar een toekomstbestendige huisvesting voor Oostpool

Op basis van onderzoek is een verdeling gemaakt van de gewenste en noodzakelijke maatregelen om het gebouw toekomstbestendig te maken. Indien deze gecategoriseerd worden naar de niveaus van toekomstbestendigheid, kennen de ingrepen in hoofdlijnen de volgende specifieke maatregelen, aanpassingen en vernieuwingen:

I. Basis op orde

- Uitvoeren van het instandhoudingsplan
- Aanpassing van de mindervalidenlift om te voldoen aan de wet- en regelgeving

II. Additioneel naar niveau 'Technisch gemoderniseerd'

- Verduurzaming van de installaties en gebouw
- Tijdelijke bouw repetitieruimte vervangen voor definitieve bouw (conform moderne standaard)
- Inpassen van een kleedruimte bij de repetitieruimtes

III. Additioneel naar 'Functioneel gemoderniseerd'

- Niet mogelijk (zie voorgaande toelichting)

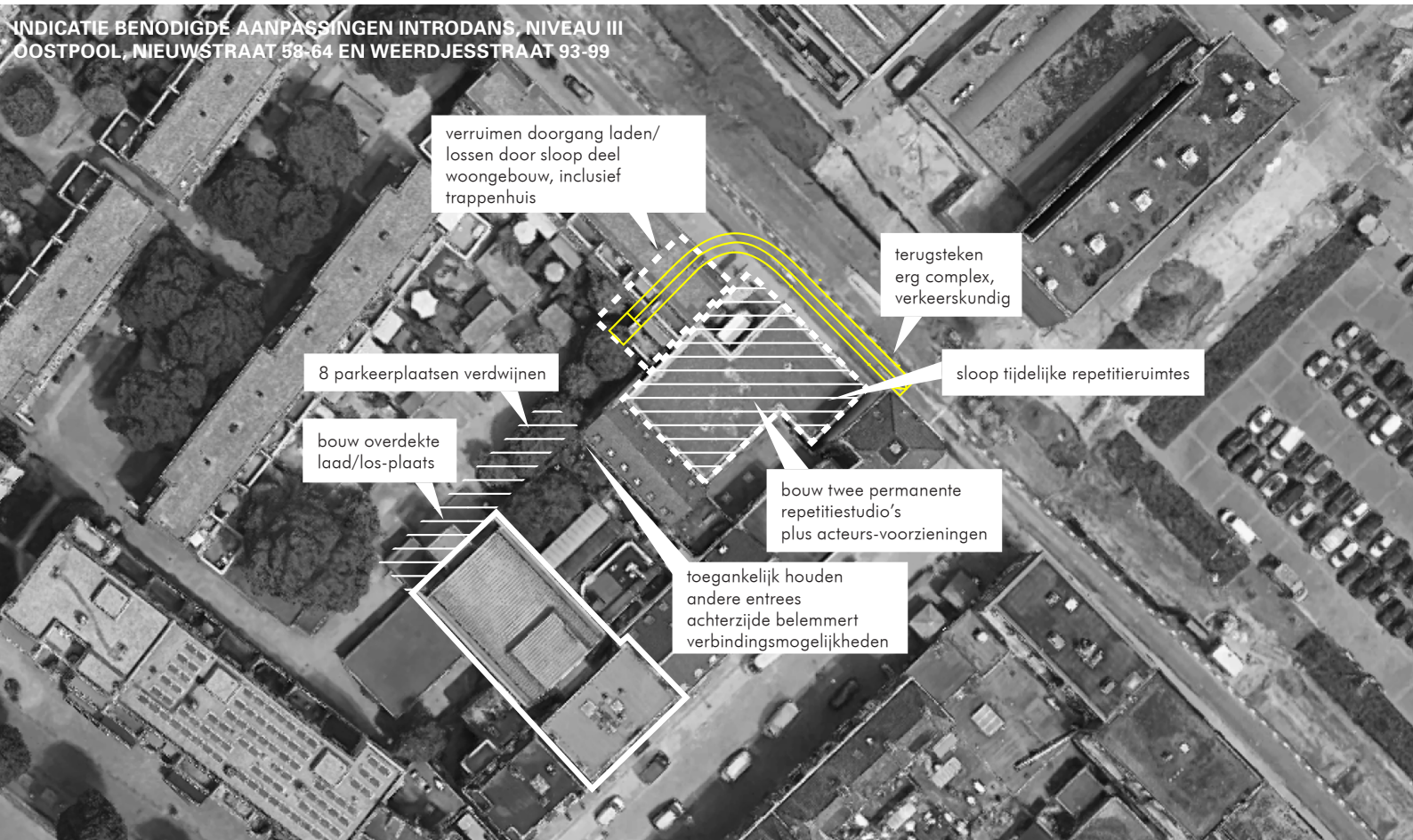

2.3 STADSTHEATER

Het Stadstheater focust in zijn programmering op toneel, dans en jeugdtheater, met een prominente plek voor Oostpool en Introdans. Het heeft een onderscheidende programmering ten opzichte van andere theaters in de regio. Aanbod uit Nederland en België vormt de hoofdmoot, waarbij bewust wordt gekozen voor door het Rijk en de fondsen gesubsidieerd toneel, dans en muziek. Maar er is ook ruimte voor andersoortige, meer mainstream programmering, zoals cabaret.

Het huidige Stadstheater is een gemeentelijk monument. De architectuur is modernistisch, met invloeden van de Delftse School en Art Deco. Het ontwerp uit 1938 wordt gekenmerkt door een uit drie delen samengestelde plattegrond, een opzet die aansluit op de traditionele theaterbouw uit de 19e eeuw.

Het gebouw is in drie fasen grootschalig verbouwd en uitgebreid. De schade ontstaan tijdens de Slag om Arnhem werd na de oorlog hersteld. In 1978 is een kleine zaal aangebouwd met foyers en een café, en de hoofdentree is verlegd. Met de laatste verbouwing uit 1986 is de toneeltoren vergroot en uitgebouwd naar de achterzijde. Tevens is een nieuwe dakconstructie gemaakt met daar bovenop een kantoorverdieping. Het Stadstheater is, zowel om technische als inhoudelijke redenen, dringend aan grootscheepse renovatie toe. Het is een weinig aantrekkelijk, gesloten gebouw dat sterk verouderd is. De stand van het gebouw staat op dit moment al op gespannen voet met de visie en ambitie van het Stadstheater en de Lauwersgrachtalliantie, ook vanwege de functionele en klimatologische gebreken aan de zaal zélf (zie paragraaf ‘ontoereikende grote zaal’).

Naar een toekomstbestendige huisvesting voor het Stadstheater

Op basis van het technisch en ruimtelijk onderzoek is een verdeling gemaakt van de gewenste en noodzakelijke maatregelen om het gebouw weer toekomstbestendig te maken. Indien deze gecategoriseerd worden naar de drie niveaus van toekomstbestendigheid, kennen de ingrepen in hoofdlijnen de volgende specifieke maatregelen, aanpassingen en vernieuwingen:

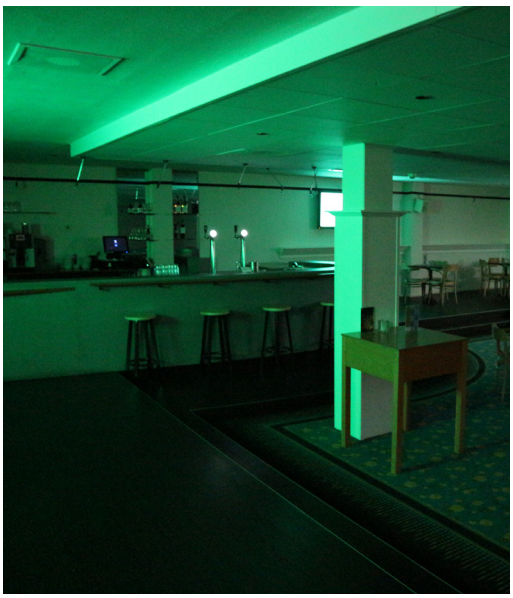

I. Basis op orde

- Uitvoeren van het instandhoudingsplan
- Uitvoeren van achterstallig groot onderhoud
- Vernieuwen van liften (einde levensduur)
- Bouwtechnische gebreken verhelpen (o.a. lekkage kelder)
- Vernieuwen technische installatie orkestbak
- Oplossen basisproblemen met klimaat en installaties

II. Additioneel naar niveau 'Technisch gemoderniseerd'

- Verduurzaming van de installaties en gebouw
- Akoestische scheiding van de zalen verbeteren
- Vernieuwing van het interieur
- Aanpassing stoelenplan van het balkon van de grote zaal
- Publiekslogistiek verbeteren
- Verbeteren theaterlogistiek binnen bestaande context
- Horecaruimten en faciliteiten verbeteren

III. Additioneel naar 'Functioneel gemoderniseerd'

- Sloop huidige kleine zaal en bouw nieuwe kleine zaal op naastliggende parkeerzone
- Complete renovatie van de gebouwinstallaties
- Verbeteren of vernieuwen van grote zaal (zichtlijnen, zitcomfort en schaalbaarheid)
- Publieks- en backstagelogistiek anders inrichten door uitbreiding/ingrijpende aanpassing

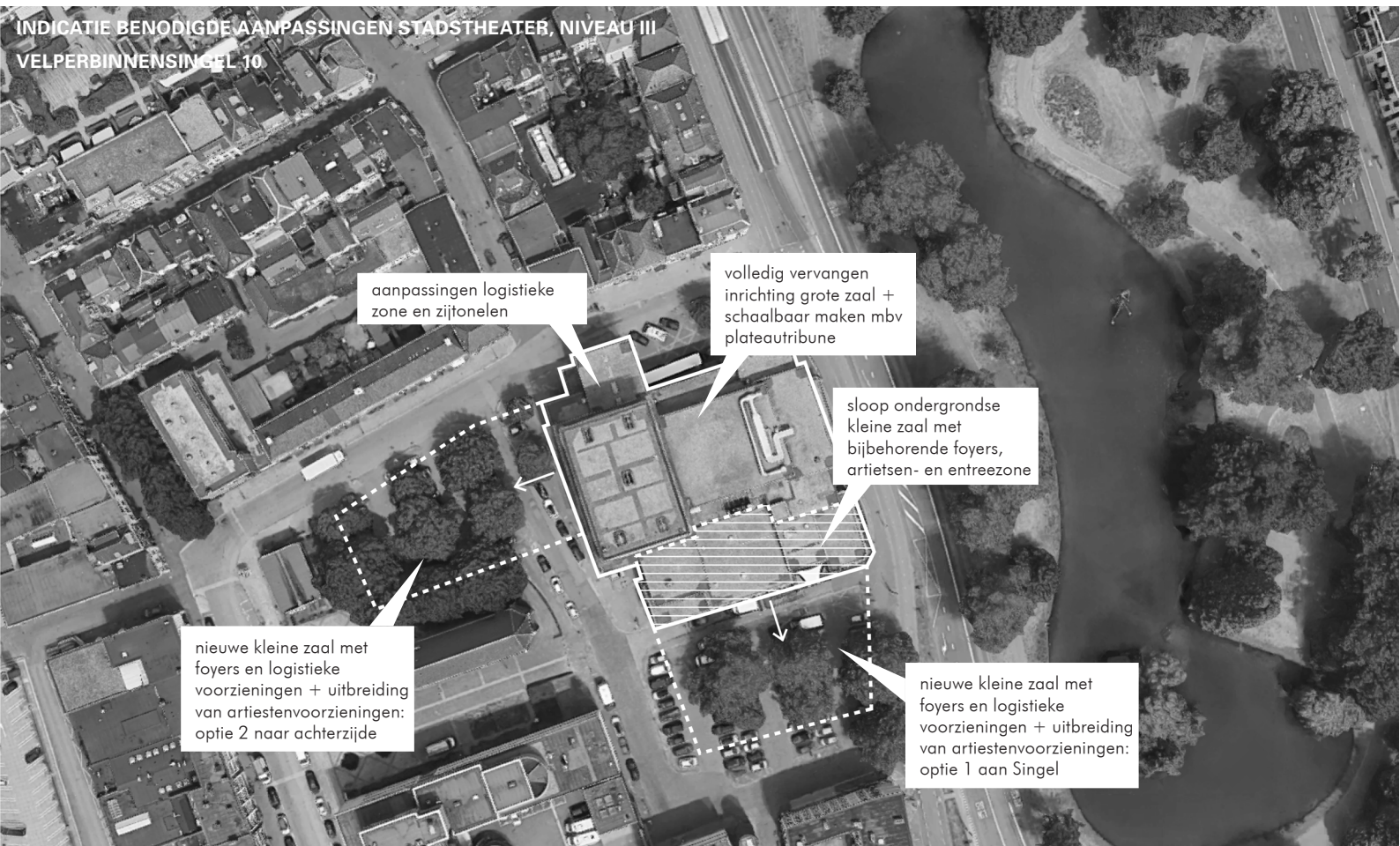

2.4 CONCLUSIE

Echt toekomstbestendige huisvesting gaat niet op alle huidige locaties
Uit het technisch en ruimtelijk onderzoek kan geconcludeerd worden dat verbetering van de huisvesting van Introdans en Oostpool op de huidige locatie bij lange na niet het ambitieniveau van toekomstbestendige huisvesting kan bereiken. Voor het Stadstheater geldt dat een - werkelijk toekomstbestendig - stand-alone theater alleen te realiseren is met de maatregelen van niveau III (functioneel gemoderniseerd).

Het doel van de alliantie is om een stevige, brede basis voor alle podiumkunsten in Arnhem te creëren, om de door het Rijk gefinancierde topgezelschappen goed te faciliteren, en om zo bij te dragen aan een toekomstbestendige culturele infrastructuur en aan een aantrekkelijke stad en regio voor wonen, werken en verblijven. Met andere woorden: wat hebben de rijksgezelschappen nodig om ook in de toekomst hun ambities te verwezenlijken?

Fysieke component van de Alliantie-ambities
Naast de technische (gebouw)aspecten moet daarom ook naar de functionele aspecten worden gekeken. In voorgaande paragrafen is beargumenteerd waarom functionele modernisering niet mogelijk is op de huidige locaties van Oostpool en Introdans.

Willen de Lauwersgracht-partijen serieus werk maken van hun ambitie dan is nieuwe, functioneel gemoderniseerde huisvesting (niveau III) voor deze instellingen gewenst.

Indien nieuwe huisvesting dán samen
De conclusie van voorgaand onderzoek is dan ook dat indien partijen willen samenwerken en nieuwe huisvesting voor Introdans en Oostpool aan de orde is, deze huisvesting niet als standalone kan worden gerealiseerd. Door middel van gezamenlijke huisvesting (samenwonen) kan naast programmatische synergie, ook organisatorische en ruimtelijke synergie gecreëerd worden.

In het verdere onderzoek is daarom gefocust op gezamenlijke huisvesting op en rond de locatie van het Stadstheater. Scenario B beschrijft het mogelijke samengaan van alle instanties. Er zijn ook tussenscenario's denkbaar waarbij twee organisaties samengaan.

3. GEZAMENLIJKE HUISVESTING - EEN HUIS VOOR DE STAD

3.1 KWALITATIEVE EN KWANTITATIEVE EISEN

In de rapportage 'Een huis voor iedereen' van Thomas van Dalen Advies (dd. 11 januari 2019) is de ambitie voor een gezamenlijke huisvesting onderbouwd en gerelateerd aan trends en ontwikkelingen in het Nederlandse cultuurbeleid.
De technische en functionele (on-) mogelijkheden uit het vorige hoofdstuk staven deze ambitie: als je een hoogwaardige, toekomstbestendige huisvesting wenst voor de drie partijen kan dat het best gezamenlijk in één gebouw. Doorgaans is dit ook op het vlak van kosten en exploitatie de meest optimale keus.

De volgende vraag is dan: wat voor soort eigentijds cultuurgebouw zou dit moeten of kunnen zijn? Door de instellingen is hierover het volgende opgeschreven:

Ruimte voor programmatische vernieuwing
Een gezamenlijke huisvesting gaat niet alleen over de presentatie van podiumkunsten, maar ook over de productie ervan. Dit is een wezenlijk verschil. Het nieuwe, gedeelde gebouw is namelijk tegelijkertijd voorstellingsgebouw én werkgebouw: met dansers, acteurs, mensen van theatertechniek en voor educatie etc. Daarmee kan het theater niet langer een gesloten bolwerk zijn dat pas een uur voor de voorstelling opengaat, maar zal het zeven dagen per week, gedurende vele uren per dag bruisen van leven en licht. Dit betekent ook kansen voor de omgeving. Door het maakproces zichtbaar te maken, ontstaat meerwaarde door kruisbestuiving; tussen de partners, met de omgeving en met de buitenwereld. Op deze manier kunnen we ook landelijk een stevige positie creëren.

Een huis voor iedereen
Hiermee bedoelen we letterlijk iedereen. Wij zijn verbonden met stad en maatschappij en we hebben allemaal educatie en inclusiviteit hoog in onze programma's staan. Door deze programma's samen te voegen, ontstaat een nog grotere slagkracht om mensen samen te brengen en kennis te laten maken met elkaar en met kunst. Een tweede aspect betreft de trend van 'festivalisering'. Vanuit een nieuw perspectief kunnen we hier programmatisch en ruimtelijk op inspringen.

Hoogwaardige grote zaal
De huidige grote zaal sluit niet aan bij de ontwikkelingen in de theaterwereld en bij onze ambities. Een eerste vereiste is een zaal die voldoet aan basiseisen van deze tijd , wat betreft zichtlijnen, zitcomfort en (theater)techniek. Daarnaast zou het verstandig zijn om de grote zaal zó te ontwerpen, dat deze tegemoetkomt aan de trends en ontwikkelingen in de theaterwereld, waaonrder een meer directe visuele en fysieke relatie tussen publiek en spelers (stijle en ondiepe tribunes), en veel (technische) flexibiliteit voor het ontwikkelen van vernieuwende theaterconcepten.

In de loop der jaren is op een aantal plaatsen verbouwd, onder andere aan de toren, de zijtonelen en aan de lijst. Deze ingrepen hebben destijds voor verbetering gezorgd, maar zijn ten opzichte van de meest recente standaarden van theaters achterhaald. Op het gebied van de basiseisen bestaan er rond de huidige grote zaal daarom al een aantal stevige uitdagingen, die worden toegelicht in de paragraaf 'ontoereikende grote zaal'. Ook wordt daar toegelicht hoe er een spanninsveld bestaat tussen de basiseisen en toekomstvisies enerzijds, en de monumentale waarden van het gebouw anderzijds.

Ruimtestaat functionele zalen en studio's

Als de instellingen gaan samenwonen, welke ruimtes zijn dan nodig?
Voor de zalen (de dans-, educatie- en repetitiestudio's) is de optimale maatvoering bepaald [zie onder]. Ook zijn wensen geformuleerd over multi-inzetbaarheid van ruimtes en de connectie met andere ruimtes zoals foyers en kleedkamers.

Vervolgens is door de adviseurs en de partners een volledige ruimtelijst opgesteld. In gezamenlijkheid is vanuit de individuele eisen en wensen verder gewerkt aan synergie en optimalisatie. De resulterende ruimtestaat is gebruikt voor de ruimtelijke studies en de financiële onderbouwing. Voor de volledige ruimtestaat zie bijlage A.

Als men uitgaat van een ingrijpende transformatie van de bestaande grote zaal (zoals in paragraaf 3.4 beschreven), wordt de totale ruimtebehoefte van het project op dit moment ingeschat op ruim 13.000 m^2 aan toe te voegen/te vervangen gebouwoppervlak. Dit betreft sloop/nieuwbouw van delen van het stadstheater zelf en alle ruimtes die voorzien worden voor Oostpool en Introdans. Zo'n 3000 m^2 van het bestaande stadstheater wordt in dat geval behouden en/of licht aangepast, wat uiteindelijk resulteert in een gebouw van ongeveer 16.000 m^2. Bij volledige sloop van het bestaande gebouw en nieuwbouw komt het totaal aantal nieuw te bouwen m^2 lager uit: Net boven 15.000 m^2 omdat in nieuwbouw een efficiënter gebouw te bouwen is dan het bestaande. Een zorgvuldige PVE-fase met deze lijst als startpunt zal moeten leiden tot een concreet programma van eisen.

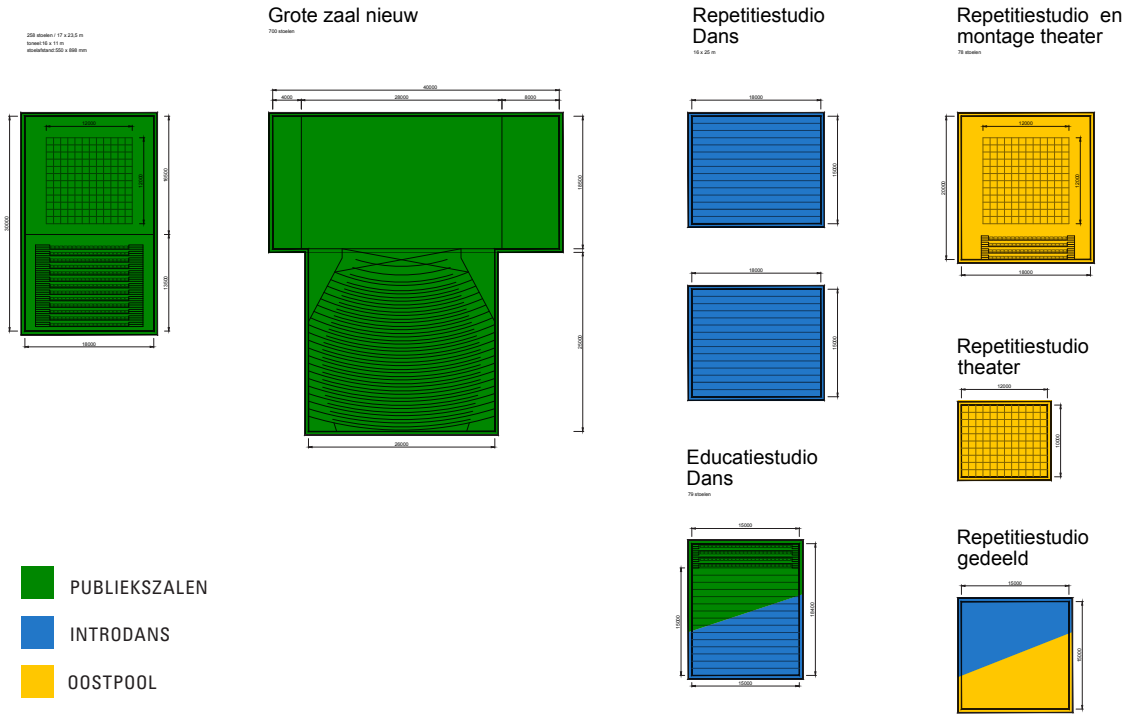

OVERZICHT VAN DE GEWENSTE ZALEN EN STUDIO'S

Logistiek en bereikbaarheid
Een theater is op te vatten als een logistiek knooppunt met verkeersstromen van publiek, medewerkers, techniek en horeca. De grote bewegingen hebben vaste afmetingen en zijn voorspelbaar qua frequentie en tijdstip. In het ontwerpend onderzoek is in kaart gebracht wat de gevolgen zijn voor de expeditieknooppunten ten behoeve van voorstellingen en het opereren van de gezelschappen; de goederenentrees, inclusief die voor horeca. De komst van Introdans en Oostpool naar het Stadstheater brengt ook omgekeerde bewegingen met zich mee, namelijk dat men overdag vanuit het gebouw vertrekt om elders in het land op te treden en dat 's avonds de decors en kostuums worden teruggebracht.

Bereikbaarheid per ov, fiets en auto.
Voor parkeren zullen bezoekers aangewezen zijn op nabijgelegen parkeervoorzieningen. De ruimtelijke impact van het project op de omgeving zal niet gering zijn. Uit het ontwerpend onderzoek blijkt dat een deel van de bestaande parkeerplaatsen op het Koningsplein moet verdwijnen om op efficiënte wijze het project te kunnen realiseren. Voor meer informatie hierover zie bijlage B.

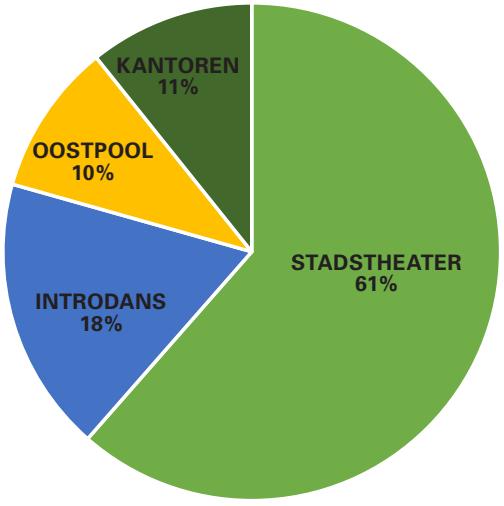

AANDEEL IN TOTALE RUIMTEBEHOEFTE, ALS BASIS VOOR DE STEDENBOUWKUNDIGE VERKENNING

3.2 KONINGSPLEIN EN OMGEVING: UITGANGSPUNTEN

De wederopbouw van Arnhem na de Tweede Wereldoorlog werd gebruikt voor modernisering van de verwoeste delen. Meer verkeers- en parkeerruimte voor de auto, samen met grootschaliger invulling met gebouwen, leidde tot een schaalvergroting. Ook doordat delen van het wederopbouwplan niet werden uitgevoerd, ontstond op en rond het Koningsplein een overmaat aan ongevormde openbare ruimte. Als totaal levert dit een onsamenhangend gebied met weinig verblijfskwaliteit op. Tegelijkertijd heeft het gebied uitstekende potenties door zijn ligging op de grens van het winkelgebied en de groene omzoming van de singel. Ook de aanwezige functies en de aanwezige informele ruimte bieden kansen.

In de visie 'De Arnhemse binnenstad 2015' heeft het gemeentebestuur de ontwikkelingsrichting van de binnenstad beschreven. De binnenstad is opgebouwd uit het compacte dynamische winkelhart met daaromheen een schil van gebieden die gekenmerkt worden door een luwer karakter. Enerzijds wordt ingezet op het versterken van de kwaliteiten van het compacte hart, anderzijds op het benutten van de luwe schil eromheen door het toevoegen van goede binnenstedelijke woonmilieus. Deze woonmilieus kunnen verrijkt worden met functies die iets toevoegen aan het wonen (zoals cultuur) zonder de kwaliteit ervan aan te tasten. Het compacte hart wordt vervolgens nog met 'rode lopers' verbonden met de rest van de stad en de Rijn. Het oostelijke binnenstadsgebied ligt in een luwtegebied en is daarmee kansrijk voor opwaardering.

Levendig stadskwartier

Het gebied moet aantrekkelijk, leefbaar en dynamisch worden. Een gebied waarin je de hartslag van de binnenstad al voelt en waarin de verblijfsfunctie versterkt wordt. De randen van de locatie doen mee in de schaal van de aangrenzende gebieden; middelgroot aan de singel en de Beekstraat, iets kleiner aan de Catharinaplaats. Het toevoegen van cultuurfuncties zal het gebied extra leven inblazen. Qua sfeer kan gedacht worden aan het huidige Spijkerkwartier, maar ook aan de ambities voor het bestaande gebied rondom de Walburgiskerk. Dat gebied heeft kenmerken die als inspiratie kunnen dienen: een groot stadsblok dat zich voegt in de grotere schaal van de stad met een kleinschalig, groen, verstild binnengebied met een hoge verblijfskwaliteit. Voor de hoogte van de toe te voegen bebouwing wordt uitgegaan van de gemiddelde bouwhoogte van het omliggende gebied. Hoogteaccenten die boven deze maat uitgaan zijn niet uitgesloten, de plaats ervan moet wel nauwkeurig gekozen worden.

Sluiten singelwand

Het 'gat' in de singelwand (ruimte naast het Stadstheater) kan bebouwd worden om daarmee de situering van het theater en de singelwand zelf te versterken. Aandacht is nodig voor het voorterrein aan de singel. Dat mist nu de allure die bij het gebouw hoort. Een betere relatie met het ook aan de Lauwersgracht gelegen Musis verdient aandacht. Ook de Waalse kerk moet weer een belangrijke rol gaan spelen in de sfeer en identiteit van het gebied, zonder dat de positie van de kerk te dominant wordt.

Totaalbeeld

Wanneer de diverse uitgangspunten worden verbonden, ontstaat een beeld waarin er een tweetal min of meer gesloten bouwblokken ontstaan. Het ene wordt begrensd door Catharinaplaats/Koningsplein,

Beekstraat, Damstraat en singel. Het Stadstheater en het politiekantoor worden hiermee opgenomen in straatwanden die het historische stratenpatroon herstellen. Het andere wordt begrensd door singel, Damstraat, Beekstraat en Walburgstraat. Binnenin die grote blokken ontstaan verstilde, kleinschalige 'binnenwerelden' waarin de Waalse kerk en de Walburgiskerk centraal staan en drager worden van de nieuwe identiteit. Deze keuze schept goede voorwaarden voor het laten ontstaan van een hoogwaardig woongebied.
Wanneer het mogelijk is het Stadstheater te verbreden met de functies van Oostpool en Introdans, ontstaat er een prachtige kans het woongebied te verrijken met cultuur. Deze ontwikkeling zal beide functies en de relatie met de binnenstad versterken en het gebied een sterke identiteit meegeven.

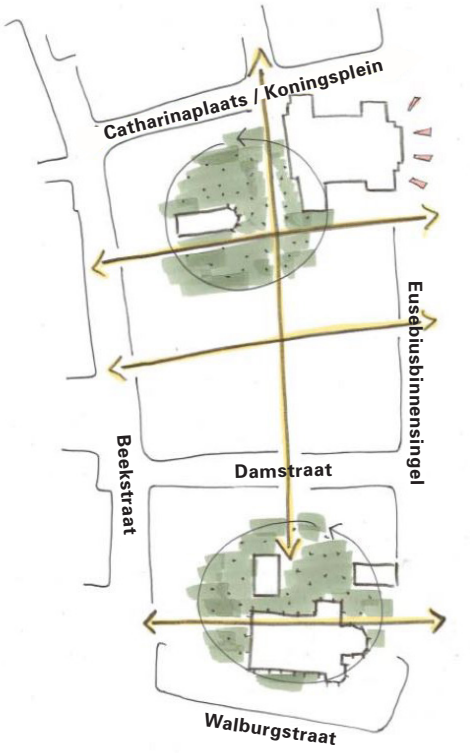

RUIMTELIJK KADER UIT DE VISIE 2015

3.3 RUIMTELIJKE VERKENNING

De ambitie van de culturele partners in de Lauwersgrachtalliantie is helder en is gericht op een nieuw, gemeenschappelijk gebouw. In een serie workshops en gesprekken hebben de partners hun animo, dromen en bezorgdheden met elkaar gedeeld. Bijvoorbeeld over de veronderstelde aantrekkelijkheid voor verschillende doelgroepen; het zoeken naar synergie maar ook de herkenbaarheid van de eigen organisaties.

Deze sessies resulteerden in een aantal denkrichtingen. Samen met de voorlopige ruimtelijst dienden ze als input voor een ontwerpend onderzoek. Doel van dit onderzoek was het ruimtelijk verkennen van de mogelijkheden van locatie Koningsplein en welke locatiegebonden factoren te verwachten zijn. Daarbij is gekeken naar interne en externe aspecten: respectievelijk het detecteren van kansen en knelpunten voor de organisaties en voor de omgeving.

Diverse ruimtelijke modellen zijn onderzocht en beoordeeld op factoren zoals de impact voor het functioneren van de organisatie en de mogelijke betekenis voor het publiek en de omgeving. Ook zijn bouw-, beheer- en gerelateerde kosten berekend. Deze verkenning heeft geleid tot drie ruimtelijke varianten.

Op de volgende pagina beschrijven we het ‘tuinmodel’, aangezien dit in deze fase een goed basismodel is om op door te werken. Op stedenbouwkundige, functionele, logistieke, beheertechnische en financiële aspecten scoort dit model goed. Een korte beschrijving van beide andere modellen is opgenomen in bijlage C.

Dit betekent niet dat de andere varianten definitief moeten worden afgeschreven. Bij een keuze voor een gezamenlijke huisvesting op deze locatie, zal een afweging worden gemaakt tussen de diverse aspecten en belangen van stakeholders. De uiteindelijke uitwerking is bovendien een ontwerpopgave, op basis van een volledig programma van eisen.

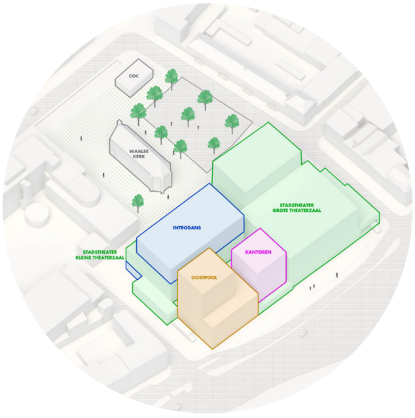

COMPACT MODEL

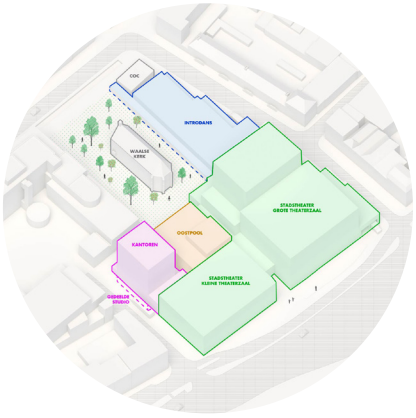

TUINMODEL

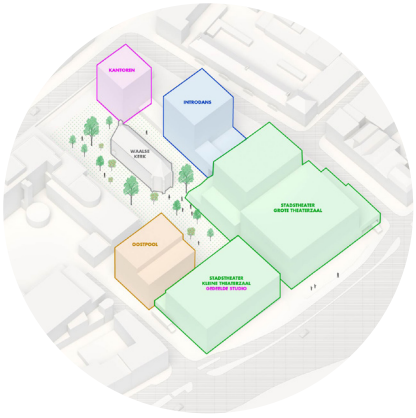

PAVILJOENMODEL

TUINMODEL

Dit model verhoudt zich qua maat en schaal goed tot de omgeving. Het theater is het formelere gebouwdeel aan de Singel. Rondom de Waalse kerk vouwt zich een ‘werkgebouw’ dat ruggelings verbonden is met het theater. De drie organisaties hebben zo elk een eigen gezicht en desgewenst een eigen logistieke entree. Het bouwvolume nodigt ruimtelijk uit tot verdere samenwerking met de Waalse kerk alsook programmering in de buitenruimte. Dit geldt ook voor het vergroenen van de omgeving door aanleg van een intiem parkje rondom de Waalse kerk.

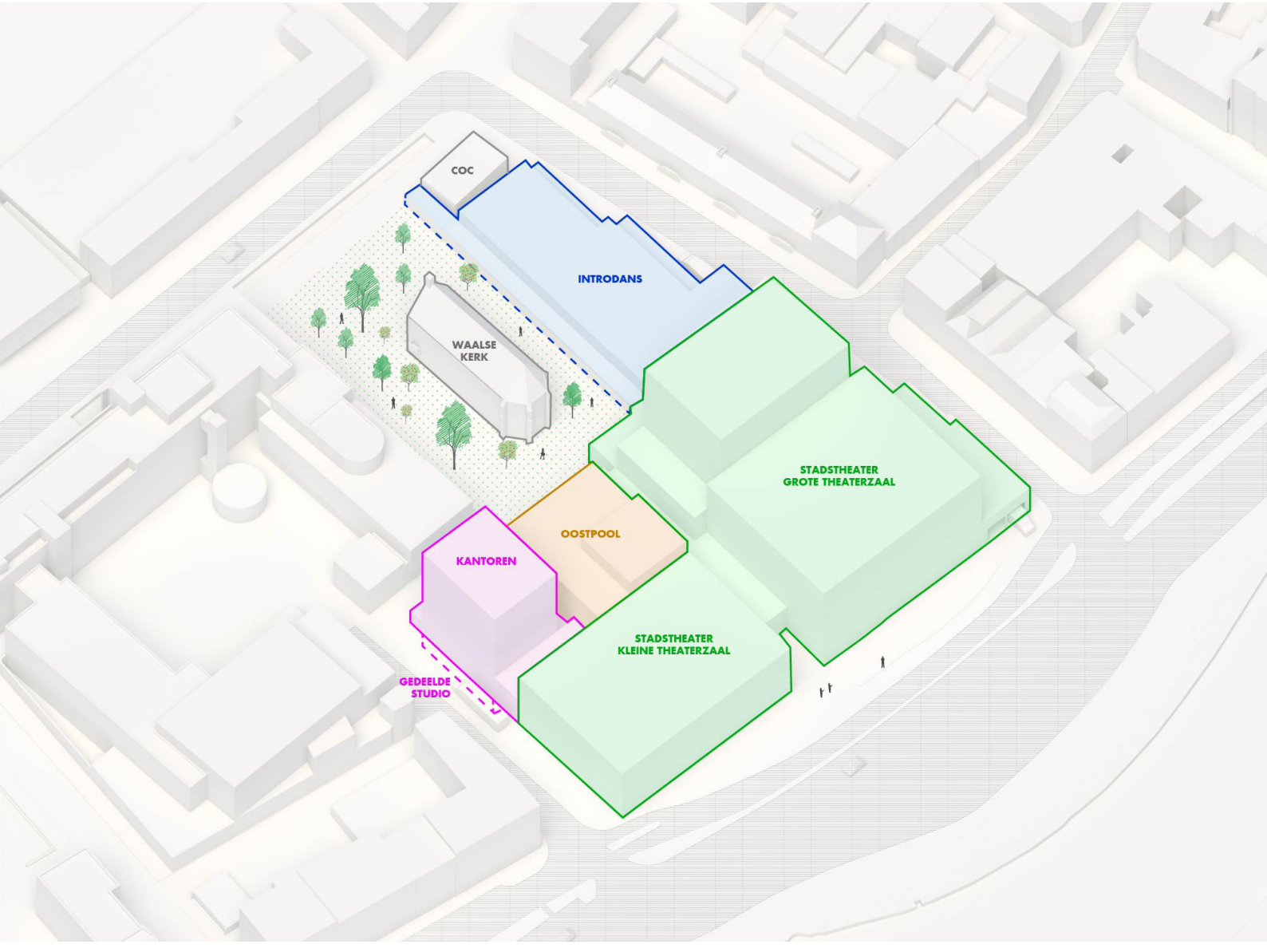

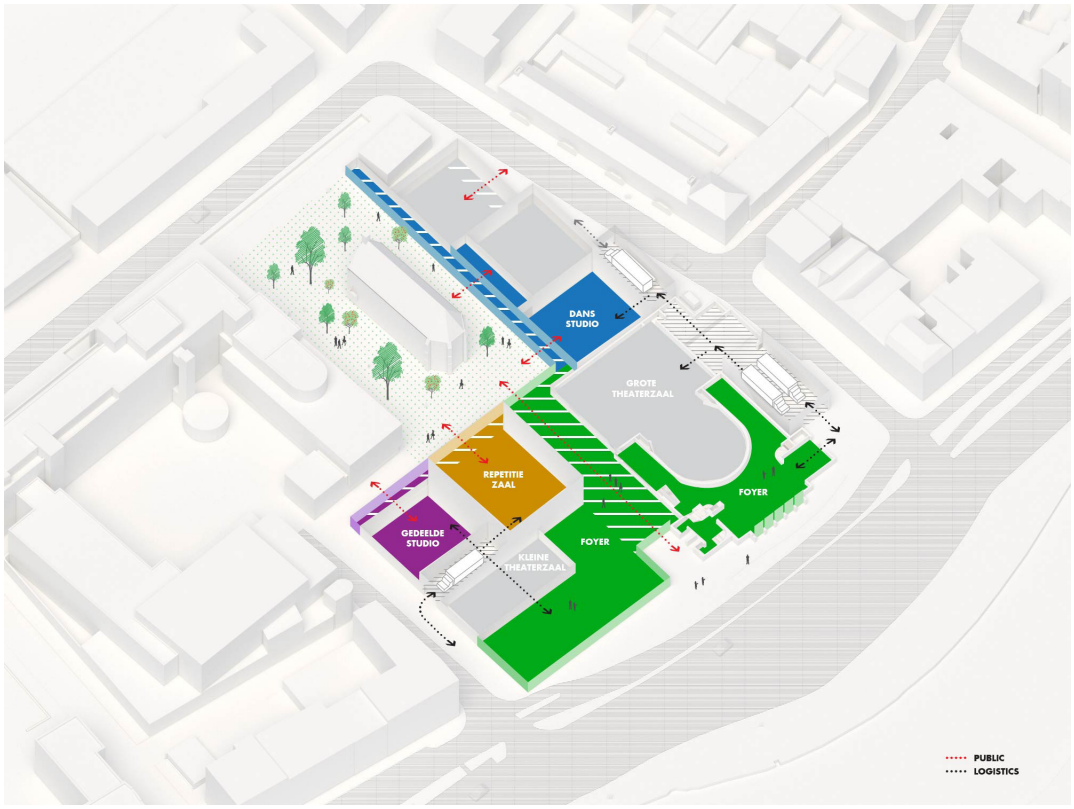

score 'tuinmodel'		
stedenbouwkundig	gebouwmassa tov omgeving	+
	mogelijkheid van actieve plint	++
	impact op omgeving (risico overlast)	+
functioneel	identiteit van de individuele organisaties	+
	efficiënte logistiek	++
	efficiënt ruimtegebruik	+/-
	synergie	+
financieel	bouwkosten	+
	beheerkosten	+/-

3.4 ONTOEREIKENDE GROTE ZAAL

De ambities van de partners voor de toekomst van de grote zaal lijken in eerste instantie moeilijk te verenigen met het behouden van de zaal. Sloop en nieuwbouw lijken vanuit functioneel perspectief noodzakelijk, maar dit kan natuurlijk niet zomaar even geconcludeerd worden, gezien de monumentale waarden die hier aan zijn toegekend. Om hier goed grip op te krijgen is een uitgebreide deelstudie gedaan naar de bestaande grote zaal, en de mogelijkheden om deze aan te passen met behoud van de monumentenwaarden.

Manco bestaande grote zaal; schaalbaarheid

De bestaande grote zaal is op meerdere niveaus achterhaald, zowel qua functionaliteit, techniek en comfort. Ten eerste passen de zichtlijnen en stoelruimte niet bij het gewenste comfortniveau van deze tijd. Een ander manco van de grote zaal is dat deze niet schaalbaar is. De best mogelijke zaal is namelijk een volle zaal van 700 personen, maar bij verschillende types voorstellingen horen verschillende publieksgroottes. Deze flexibiliteit is nu niet aanwezig / mogelijk om bij voorstellingen voor bijvoorbeeld 500 personen de zaal zó aan te passen, dat er niet te veel lege stoelen zijn. Daarnaast is de zaal - ook wel de 'bonbonnière' - ontworpen als theaterzaal, en hiermee in de basis minder geschikt voor dansvoorstellingen, waarbij ook de benen en voeten van de performers erg belangrijk zijn. In de loop van de jaren is op een aantal plaatsen verbouwd, onder andere aan de toren, de zijtonelen en aan de lijst. Veel van deze ingrepen voldoen niet meer aan de hedendaagse eisen.

Zitplaatsen

De kwaliteit van een zitplaats is een resultante van de afstand tot het podium, de vrije zichtlijn, akoestiek etc. Een van de problemen is de kijkhoek in de parterre. Een ander de te krappe zitplaatsen. Het ontwerp van de zaal stamt uit de jaren dertig van de vorige eeuw. De gemiddelde lengte van volwassen mannnen was toen 1,72m terwijl dat nu 1,84m is [bron: CBS]. Niet zo vreemd dat de rijafstand nu te klein is.

Zichtlijnen

Vanaf de balkons heeft iedere bezoeker vrij goed zicht op het toneel, zonder obstructies van de bezoekers op de rijen daarvoor. In de parterre is het vrije zicht op het toneel echter onvoldoende omdat de vloer niet steil genoeg afloopt, en omdat een deel van de vloer wat is doorgezakt.

Theaterlogistiek

De theaterlogistiek is aan opwaardering toe. De zijtonelen zijn niet breed genoeg, en aan de straatzijde ook niet diep genoeg om eenvoudig grote stukken uit te laden en te verplaatsen bij het loading dock.

Klimaatinstallaties

Daarnaast zijn de installaties in de zaal flink verouderd en is de zaaltechniek (bruggen/ lampen) zichtbaar in de zaal zelf, wat het comfort en de beleving voor bezoekers absoluut niet ten goede komt.

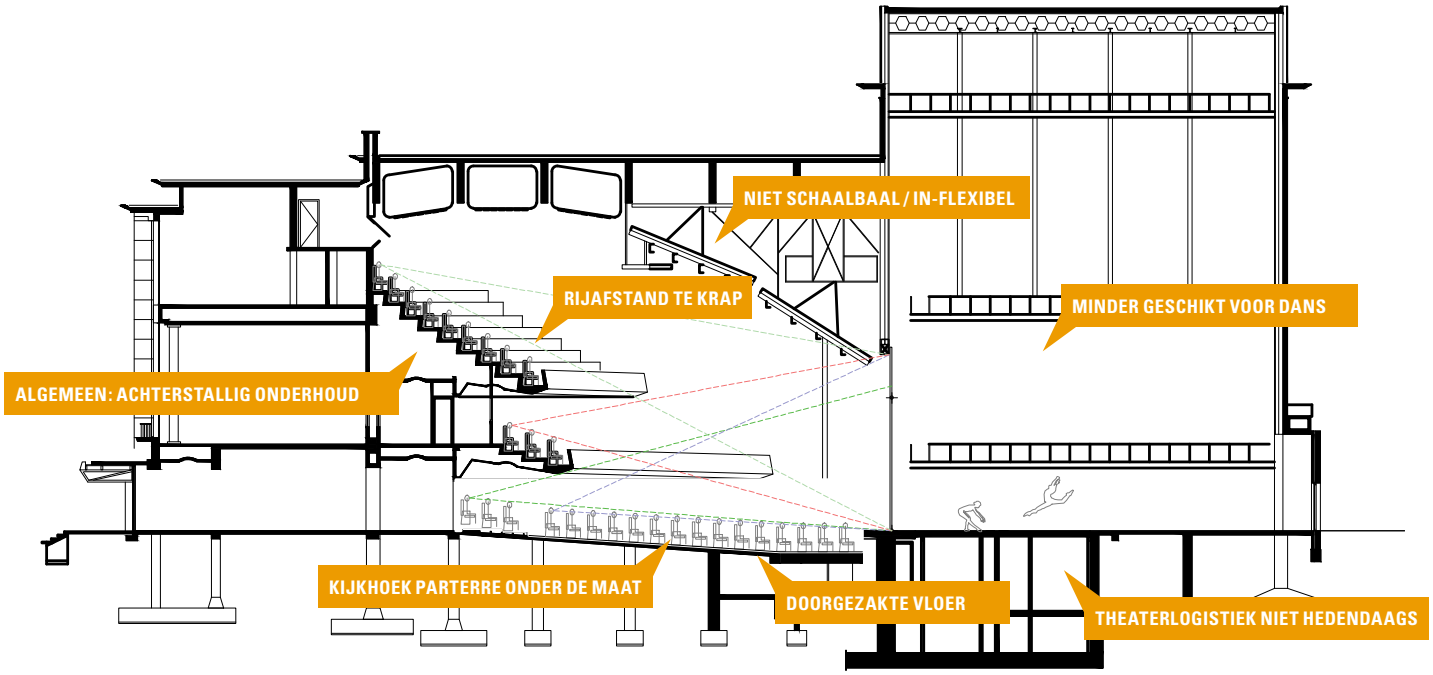
NIET SCHAALBAAL / IN-FLEXIBEL
RIJAFSTAND TE KRAP
MINDER GESCHIKT VOOR DANS
ALGEMEEN: ACHTERSTALLIG ONDERHOUD
KIJKHOEK PARTERRE ONDER DE MAAT
DOORGEZAKTE VLOER
THEATERLOGISTIEK NIET HEDENDAAGS

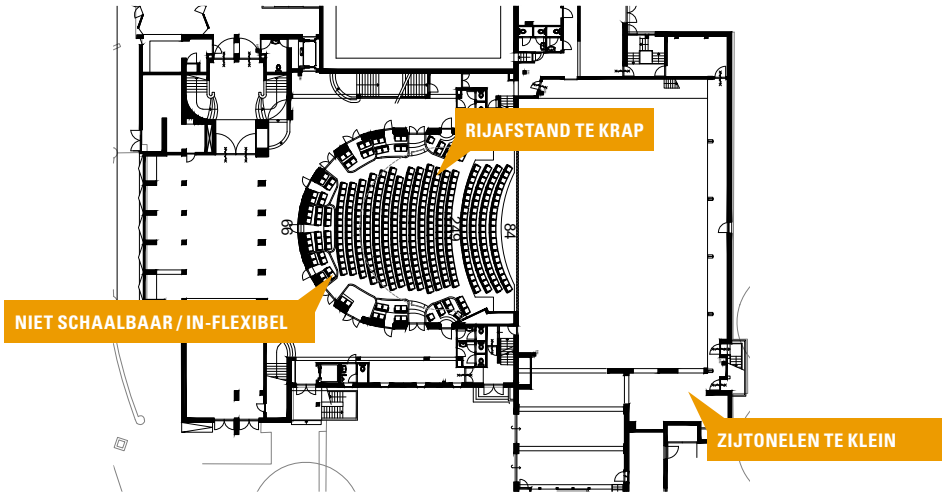
RIJAFSTAND TE KRAP
NIET SCHAALBAAR / IN-FLEXIBEL
ZIJTONELEN TE KLEIN

3.5 OMGANG MET HET ERFGOED

De bestaande grote zaal en het toneelhuis voldoen niet aan de standaarden die vandaag de dag gesteld worden aan publiekscomfort, zichtlijnen, schaalbaarheid en logistiek in theaters. Indien aan de eisen en knelpunten van paragraaf 3.1 tegemoet gekomen dient te worden zal het gebouw grondig aangepast of zelfs deels vervangen dienen te worden. Het Stadstheater is als beeldbepalend historisch element aan de Lauwersgracht benoemd als gemeentelijk monument, en ingrijpen in een gemeentelijk monument moet nauwkeurig en consistent gebeuren. Er is daarom uitgebreid gestudeerd op de relatie tussen functionele eisen en het behoud van erfgoedwaarden.

Het startpunt van deze studie was de bouwhistorische verkenning met waardestelling (dd 17 april 2018). Met deze waardestelling als basis is ten eerste geconcludeerd dat een aantal slecht functionerende onderdelen van het gebouw, met name de recentere uitbreidingen, verwijderd zouden moeten worden om de historische hoofdvorm weer leesbaar te kunnen maken, en het gebouw goed te kunnen aansluiten op de toekomstige uitbreiding. Door een aantal concrete schets-studies te doen is vervolgens bepaald wat de verdere impact op het monument zal zijn. De diagrammen op pagina 31 tonen op schematische wijze de conclusies.

Transformatie

Het zal hoe dan ook noodzakelijk zijn om delen van het gebouw te vervangen om aan de functionele eisen te kunnen voldoen en mee te kunnen in de subtop van Nederlandse theaters. In andere woorden: er zal sprake zijn van een transformatie, in plaats van een renovatie, waarbij zeker de zaal zelf niet in de huidige staat behouden zal kunnen blijven. Dit is complex, maar biedt ook kansen om in Arnhem een bijzonder theater te ontwikkelen waarbij oud en nieuw op bijzondere wijze samengaan.

Hoewel er samen met experts grondig gestudeerd is op oplossingsrichtingen, is het concrete ontwerpen van de aanpassing niet de scope van deze verkenning. Op het gebied van erfgoed, theatertechniek en bezoekerscomfort zal een gedetailleerdere vervolgstudie moeten leiden tot concrete en genuanceerde oplossingsrichtingen, in samenwerking met het kwaliteitsteam van de gemeente Arnhem. Deze studie kan eventueel onderdeel zijn van het eerste deel van de ontwerpfase door de te selecteren architect, of kan tijdens de pve-fase parallel vooraf uitgevoerd worden.

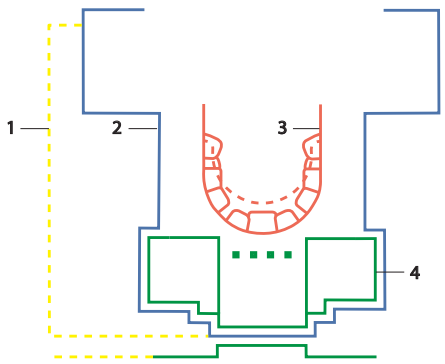

1 - recentere uitbreiding/aanpassing
2 - originele ensemblecontour
3 - zaal met baignoires
4 - voorhuis met foyers en trappenhuizen

IMPACT VAN FUNCTIONELE EISEN OP HET ERFGOED

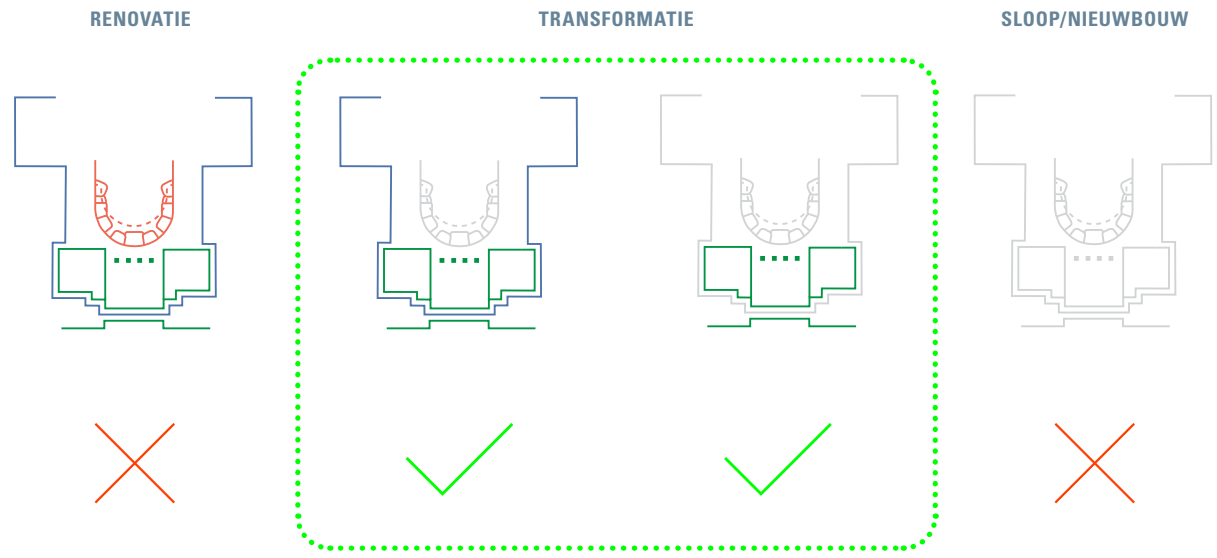

Varianten waarbij het de intentie is om álle hoofdelementen te behouden leveren wel een verbeterde zaal op, maar niet een zaal die past bij de positie van Stadstheater Arnhem in het culturele veld in Nederland, en de rijksgezelschappen Introdans en Oostpool.

Er zijn verschillende uitwerkingsvarianten mogelijk die wél de faciliteiten bieden die passen bij de functionele eisen van Stadstheater, Introdans en Oostpool en tegelijkertijd het erfgoed behouden, en mogelijk versterken. Een gedetailleerdere vervolgstudie als onderdeel van de ontwerpfase zal zich moeten richten op integrale en concrete transformatiescenario's.

Volledige sloop en vervanging van het bestaande gebouw behoort niet tot de gewenste scenario's, en is ook niet nodig vanuit functioneel perspectief. Dit geldt ook voor scenario's waarbij er niet nauwkeurig wordt omgegaan met het erfgoed en de hoofdkenmerken.

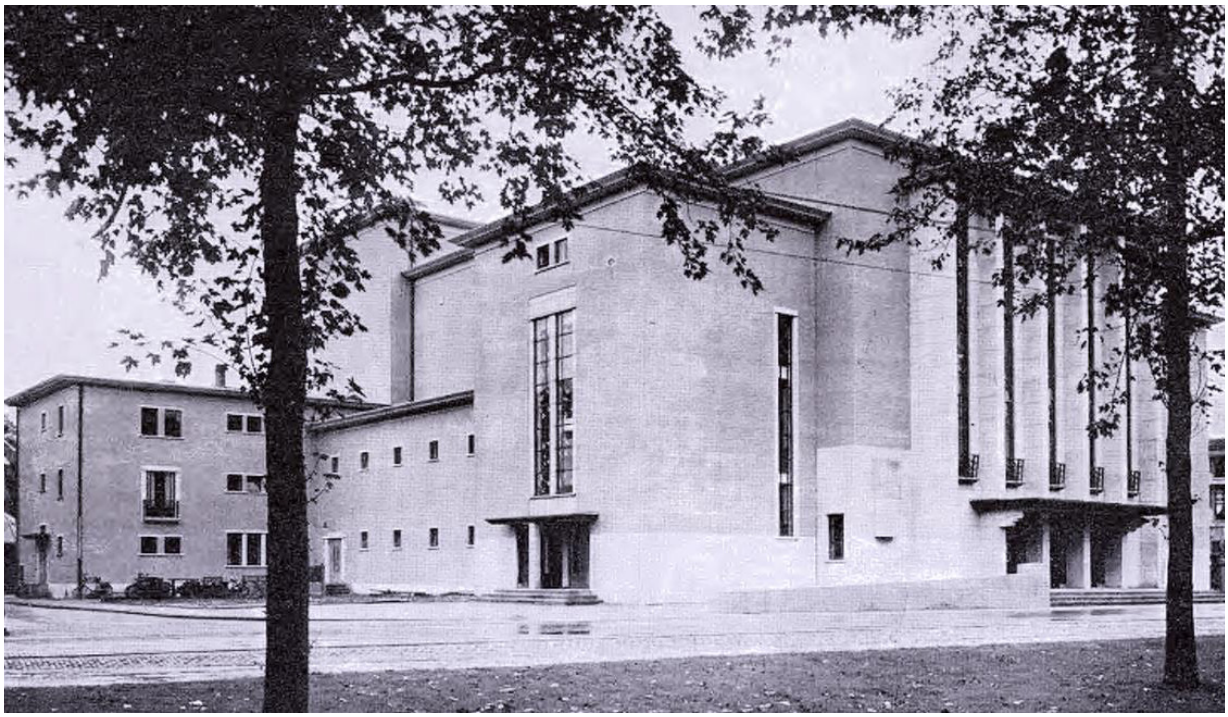

3.6 TUSSENLIGGENDE SCENARIO'S

In hoofdstuk 2 is reeds geconcludeerd dat alleen in de gezamenlijke huisvesting van de drie instellingen van toekomstbestendige huisvesting sprake is. Desondanks zijn er tussenscenario's mogelijk waarbij niet alle partijen op één locatie komen.

STADSTHEATER EN OOSTPOOL

Het scenario waarbij Oostpool en Stadstheater in hetzelfde gebouw komen, is ruimtelijk onderzocht en uitgewerkt tot een compact gebouw dat zich uitstrekt over het Koningsplein. Het plot biedt voldoende ruimte voor dit scenario.

Programmatisch beweegt Oostpool zich zowel rondom de kleine als de grote zaal, In het programma zitten drie repetitiezalen. Dit zijn kleine zalen om te repeteren, voor de fulltime doorlopende montage van nieuwe producties en voor educatiedoeleinden. Het verschil is dat deze zalen geen of een veel kleinere tribune hebben.

Gevolgen voor Introdans

In het geval dat het Stadstheater en Oostpool functioneel gemoderniseerde huisvesting krijgen blijft Introdans in haar huidige accommodatie. Deze kan dan maximaal 'technisch gemoderniseerd' worden. Zie hiervoor hoofdstuk 2.

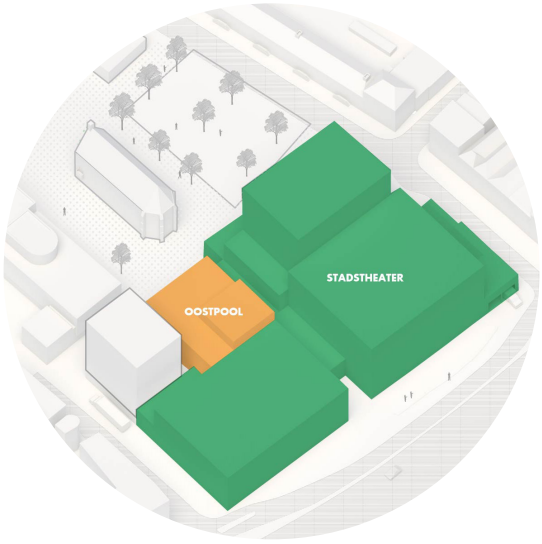

STADSTHEATER EN INTRODANS

De omvang van de ruimtelijst van Introdans is groter dan die van Oostpool. Een eerste verkenning laat zien dat de m2 nog steeds in te passen zijn binnen het compacte ruimtelijke model (zie 3.3; Ruimtelijke verkenning, en bijlage C). Een ander verschil zit in de aard van de ruimtes en het gebruik. Als het gaat om gedeelde ruimtes, zal Introdans regelmatig voorstellingen geven in de grote zaal. Net als nu al gebeurt.

Specifiek voor Introdans zijn de twee ensembles met elk een eigen repetitieruimte, direct gekoppeld aan de kleed- en rustruimtes. De dansers en choreografen maken hier lange werkdagen. Het zijn werelden op zich. De afdeling Introdans Interactie organiseert ieder jaar honderden (700-900) educatieve workshops en projecten. Dit gebeurt op locatie, maar ook in de educatiestudio 'in huis'. Onder het motto 'Iedereen kan dansen' vervult Introdans een voorbeeldfunctie op het gebied van inclusie. Het gebouw moet toegerust zijn op die uiteenlopende groepen bezoekers.

Gevolgen voor Oostpool

In geval het Stadstheater en Introdans functioneel gemoderniseerde huisvesting krijgen blijft Oostpool in haar huidige accommodatie. Deze kan dan maximaal 'technisch gemoderniseerd' worden. Zie hiervoor hoofdstuk 2.

CONCLUSIE

- de modellen laten zien dat tussenvarianten ook mogelijk zijn
- echter niet zonder dat ingeboet wordt op het ambitieniveau van één van de instellingen.
- alternatief is dat één van de instellingen niet mee samenwoont, maar eigen nieuwe huisvesting krijgt op de bestaande locatie.
- dit is altijd duurder dan gezamenlijke huisvesting en vermindert het ambitieniveau
- ook de bestaande problemen genoemd in hoofdstuk 2 blijven bestaan

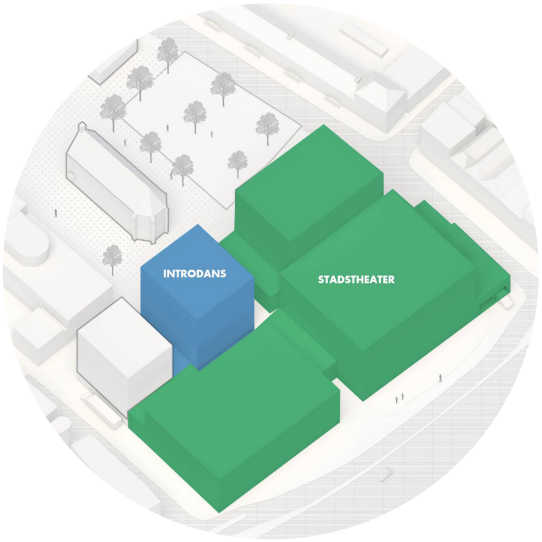

4. FINANCIËLE CONSEQUENTIES

4.1 UITGANGSPUNTEN EN TOELICHTING

Detailniveau van de kostenraming
De kostenramingen hebben een detailniveau dat passend is bij de gedetailleerdheid van het ontwerpend onderzoek. De kosten zijn bepaald door de m2 te vermenigvuldigen met kengetallen. In de hoogte van de kengetallen wordt rekening gehouden met alle kosten die nodig zijn voor het realiseren van het bouwwerk (bouwkosten). De kosten zijn uitgerekend op het prijsniveau van 2019. De kosten dienen in de loop der jaren derhalve ook aangepast te worden naar het daadwerkelijke prijsniveau als gevolg van prijsstijgingen, inflatie en conjuncturele ontwikkelingen.

Uitgangspunten en onzekerheidsmarge
De studie naar toekomstbestendige huisvesting kent een detailniveau dat passend is voor dit moment. Dat betekent tevens dat er een onzekerheidsmarge in de kostenramingen zit van plus of min ca 10%. Dit is vergelijkbaar met de eerdere studies die naar dit onderwerp zijn gedaan.
Delen van de resultaten van eerder onderzoek en de daarbij behorende kostenramingen zijn geactualiseerd. Het betreft hier een constructieve studie van ABT naar het balkon en een raming van het eerdere onderzoek door architectenbureau Braaksma & Roos. Daarnaast zijn recente kostengegevens uit een instandhoudingsstudie aangeleverd door Introdans.

Duurzaamheid
In de investeringsramingen wordt rekening gehouden met het kwaliteitsniveau BENG; Bijna Energie Neutraal. Dit is het minimale ambitieniveau waartoe de overheid vanaf 1 januari 2019 verplicht is. Alle terugverdienbare duurzaamheidsmaatregelen krijgen daarin ook een plek.

Dat wil overigens nog niet zeggen dat duidelijk is met welke maatregelen deze eis gehaald wordt. Keuzes ten aanzien van bijvoorbeeld zonnecellen, energie-neutraal, warmte-koude opslag, gasloos of andere bouwkundige en installatietechnische oplossingen worden bij het maken van een echt ontwerp in eerste aanleg gemaakt.

Wil de gemeente hogere duurzaamheidseisen, bijvoorbeeld het project zoveel als mogelijk op een circulaire wijze ontwikkelen, dan is een aanvullend budget (en tijd) noodzakelijk. Afhankelijk van de keuzes voor duurzaamheidsmaatregelen kan dit effect hebben op de geraamde exploitatiekosten van onderhoud of energieverbruik.

Grondkosten en terreininrichting
De kosten voor het verwerven en bouwrijp maken van gronden en inrichting van het (openbaar) terrein zijn geen onderdeel van de geraamde bouwkosten maar? worden meegenomen in de doorrekening naar jaarlasten door de gemeente.

Bij het bouwrijp maken van grond bestaat het risico op het aantreffen van grondvervuiling, kabels en leidingen die belemmerend liggen of zelfs niet gesprongen explosieven. Bij het starten

van het ontwerpproces kan onderzoek hiernaar gedaan worden om te bepalen of, en zo ja hoe groot, dit risico is. Het is niet gebruikelijk om deze aspecten nu al inzichtelijk te hebben.

Asbest
Er zijn geen kosten opgenomen voor het verwijderen van asbest in de aanvankelijke bouwkostenraming. Deze kosten zijn echter wél verwerkt in de investerings- en exploitatieraming die de gemeente heeft uitgewerkt.

Losse inrichting en theatertechniek
Tot de losse inrichting behoort o.a. het meubilair, horeca-inrichting en werkplekinrichting. Deze onderdelen behoren in reguliere zin tot de investeringen van de gebruiker (huurder) en zijn geen onderdeel bij het bepalen van de bouwkosten. Ook de onderdelen die tot de theatertechniek behoren, zoals geluidsinstallaties, licht- en hijsinstallatie en bijzondere of flexibele tribunes en podiumdelen, zijn niet opgenomen in de bouwkosten.

Bijkomende kosten
Onder de bijkomende kosten vallen zaken als leges, verzekeringen, honoraria en advieskosten, toezicht tijdelijke huisvesting, verhuiskosten en de interne kosten van de gemeente. Deze zijn in de ramingen van TwynstraGudde niet opgenomen. Deze kosten worden meegenomen in de doorrekening van de gemeente.

BTW
Alle bedragen van de bouwkosten zijn exclusief BTW.

4.2 FINANCIËLE RESULTATEN

In het onderzoek zijn de bouwkosten van de diverse modellen van de gezamenlijke huisvesting geraamd. Daarbij is rekening gehouden met bovenstaande uitgangspunten en het ruimteprogramma van de instellingen. Het overzicht van de bouwkosten is opgenomen in onderstaand overzicht.

Het voert hier te ver om in detail de ramingen toe te lichten. Volstaan wordt met de kenmerkende aspecten die de financiële verschillen en overeenkomsten duiden. Voor het tuinmodel zijn twee uiterste varianten berekend, die de brandbreedte tonen voor de benodigde transformatie van de grote zaal: Er is een referentievariant met zo ingrijpend mogelijke volledige sloop/-nieuwbouw berekend, en een variant met een zo minimaal mogelijke ingreep in de grote zaal. De daadwerkelijke kosten voor een model dat uitgaat van transformatie zal tussen deze twee calculaties in liggen. Voor de beide andere modellen is een dergelijke variant in principe ook mogelijk, deze zijn echter niet doorgerekend.

Tuinmodel (volledig nieuwbouw)

- Uitgegaan wordt van een kostenpost voor sloop van het huidige pand en de realisatie van een volledig nieuw theater.
- Het ruimtelijke programma is ca. 15.000 m^2 groot voor de drie instellingen.
- Raming van de bouwkosten bedraagt ca. € € 37,8 miljoen.

Tuinmodel (renovatie)

- Uitgegaan wordt van een kostenpost voor sloop van alleen het niet-monumentale deel van het pand.
- Het monumentale deel van het pand blijft behouden en wordt bouwkundig en installatietechnisch gerenoveerd.
- Delen hiervan worden getransformeerd.
- Het balkon van de grote zaal wordt gemoderniseerd.
- De constructieve vloer van het theater wordt geschikt gemaakt voor een plateautribune.
- Het ruimtelijke programma is ca. 15.000 m^2 groot voor de drie instellingen.
- Raming van de bouwkosten bedraagt ca. € € 33,2 miljoen.

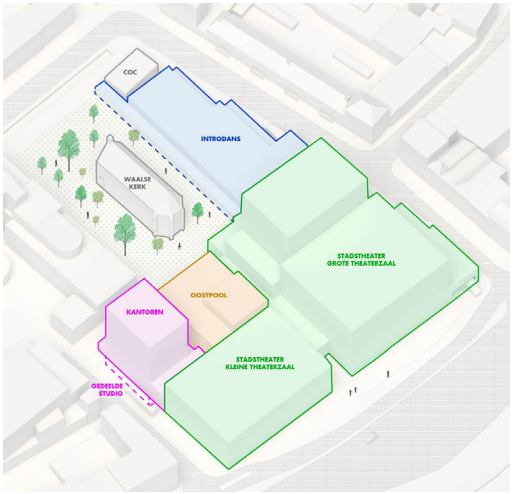

Bouwkosten: Ca € 33,2 tot 37,8 miljoen
Programma: 15.000 m^2
Beschrijving: Pagina 26 en bijlage C

Compact model

• Dit model is opgenomen in bijlage C.
• Uitgegaan wordt van een kostenpost voor sloop van het huidige pand en de realisatie van een volledig nieuw theater.
• Een kostenverhogend effect in de prijs per m2 wordt veroorzaakt door extra kosten die noodzakelijk zijn voor de ingewikkeldere constructie, de hoge mate van stapeling van functies en daardoor ook extra doos-in-doos-constructies om geluidoverlast tussen zalen te voorkomen.
• Het nieuwbouwprogramma is ca. 15.000 m^2 groot voor de drie instellingen.
• Raming van de bouwkosten bedraagt ca. €
€ 39,3 miljoen.

Paviljoenmodel

• Dit model is opgenomen in bijlage C.
• Uitgegaan wordt van een kostenpost voor sloop van het huidige pand en de realisatie van een volledig nieuw theater..
• Een kostenverhogend effect in dit model wordt veroorzaakt door extra noodzakelijke verkeersruimte (er is weinig ruimtelijke synergie) en meer geveloppervlak.
• Dit nieuwbouwprogramma is ca. 15.500 m^2 groot voor de drie instellingen.
• Raming van de bouwkosten bedraagt ca. €
€ 39,7 miljoen.

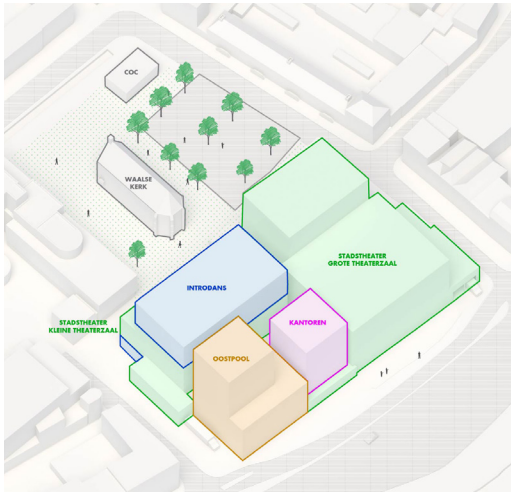

Bouwkosten: Ca € 39,3 miljoen
Programma: 15.000 m^2
Beschrijving: bijlage C

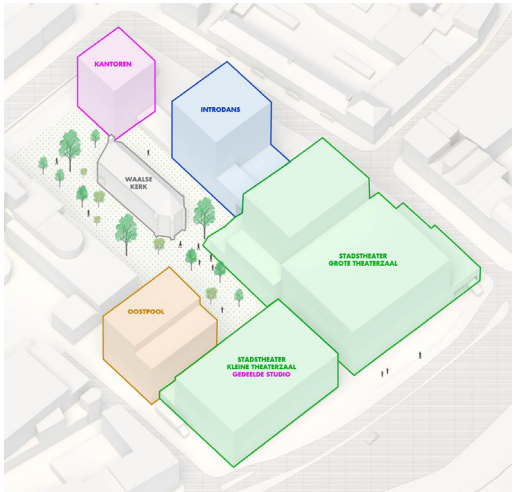

Bouwkosten: Ca € 39,7 miljoen
Programma: 15.500 m^2
Beschrijving: bijlage C

4.3 FINANCIËLE RESULTATEN TUSSENLIGGENDE SCENARIO'S

In hoofdstuk 2 is reeds geconcludeerd dat alleen in de gezamenlijke huisvesting van de drie instellingen sprake is van toekomstbestendige huisvesting. Desondanks zijn er ook tussenscenario's opgesteld waarbij niet alle partijen op één locatie komen.

Bij het bepalen van de bouwkosten van deze scenario's worden de investeringen van de nieuwe gezamenlijke huisvesting van twee van de instellingen aangevuld met de investeringen die gedaan kunnen worden om de huidige huisvesting van de individuele instelling te verbeteren.

Nogmaals wordt daarbij opgemerkt dat met een verbetering van de huisvesting van Introdans of van Oostpool op de huidige locatie bij lange na niet het ambitieniveau van toekomstbestendige huisvesting bereikt wordt. Hier kan alleen uitgegaan worden van het niveau 'Technisch gemoderniseerd'.

Let wel dat bij deze bouwkostencalculaties de 'renovatievariant' gekozen is voor de kosten van de grote zaal. Deze cijfers zijn dus goed te vergelijken met de variant 'tuinmodel (renovatie)' op de vorige pagina (33,2 miljoen). De kosten van tussenscenario Stadstheater en Oostpool zijn dan financieel als volgt opgebouwd:

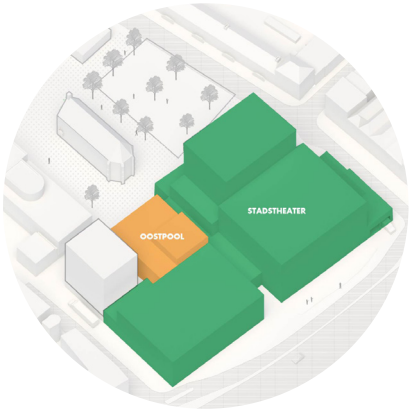

Tussenscenario Stadstheater en Oostpool o.b.v. tuinmodel (behoud)

Totale kosten: Minimaal € 28,2 miljoen
Inclusief opwaardering huidige locatie Introdans
Programma bouw Koningsplein: 12.500 m²
Beschrijving: Pagina 10 en 32

- Uitgegaan wordt van een kostenpost voor sloop van alleen het niet-monumentale deel.
- Het monumentale deel van het pand blijft behouden en wordt bouwkundig en installatietechnisch gerenoveerd.
- Delen hiervan worden getransformeerd.
- Het balkon van de grote zaal wordt gemoderniseerd.
- De constructieve vloer van het theater wordt geschikt gemaakt voor een plateautribune.
- Het ruimtelijke programma is ca. 12.500 m² groot voor de twee instellingen.
- Raming van de bouwkosten bedraagt ca. € € 26,5 miljoen.
- Technische modernisering van de huisvesting van Introdans wordt geraamd op € 1,7 miljoen
- Totale raming van dit scenario is € 28,2 miljoen.

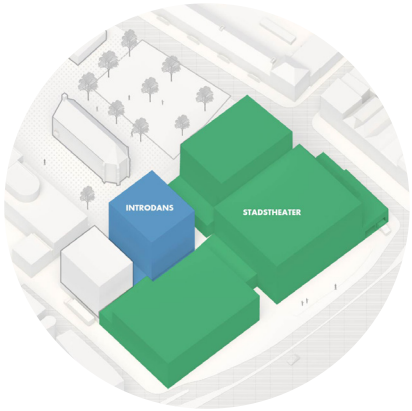

Tussenscenario Stadstheater en Introdans o.b.v. tuinmodel (behoud)

Totale kosten: Minimaal € 31,5 miljoen
Inclusief upgrade huidige locatie Oostpool
Programma bouw Koningsplein: 13.200 m²
Beschrijving: Pagina 12 en 32

- Uitgegaan wordt van een kostenpost voor sloop van alleen het niet-monumentale deel.
- Het monumentale deel van het pand blijft behouden en wordt bouwkundig en installatietechnisch gerenoveerd.
- Delen hiervan worden getransformeerd.
- Het balkon van de grote zaal wordt gemoderniseerd.
- De constructieve vloer van het theater wordt geschikt gemaakt voor een plateautribune.
- Het ruimtelijke programma is ca. 13.200 m² groot voor de twee instellingen.
- Raming van de bouwkosten bedraagt ca. € € 29,8 miljoen.
- Technische modernisering van de huisvesting van Oostpool wordt geraamd op € € 1,7 miljoen.
- Totale raming van dit scenario is € 31,5 miljoen.

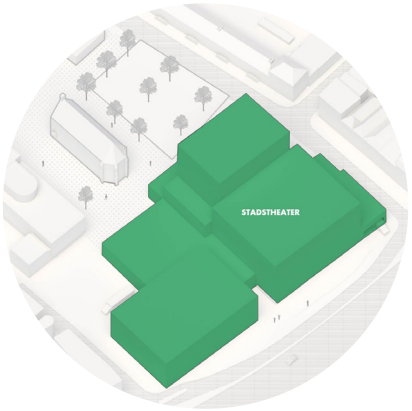

Scenario allen stand-alone o.b.v. tuinmodel (behoud)

Totale kosten: Minimaal € 26,4 miljoen
Inclusief upgrade locaties Oostpool en Introdans
Programma bouw Koningsplein: 11.000 m²
Beschrijving: Pagina 12 en 32

- Uitgegaan wordt van een kostenpost voor sloop van alleen het niet-monumentale deel.
- Het monumentale deel van het pand blijft behouden en wordt bouwkundig en installatietechnisch gerenoveerd.
- Delen hiervan worden getransformeerd.
- Het balkon van de grote zaal wordt gemoderniseerd.
- De constructieve vloer van het theater wordt geschikt gemaakt voor een plateautribune.
- Het ruimtelijke programma is ca. 11.000 m² groot voor de renovatie Stadstheater.
- Raming van de bouwkosten bedraagt ca. € 23,0 miljoen.
- Technische modernisering van de huisvesting van Oostpool en Introdans wordt geraamd op elk € 1,7 miljoen.
- Totale raming van dit scenario is € 26,4 miljoen.

4.4 CONCLUSIE

Uit de ramingen is af te leiden dat het tuinmodel financieel gunstiger is dan de overige modellen.

Indien binnen dit model gekeken wordt naar de varianten voor volledige nieuwbouw of voor behoud van het monumentale deel, dan kent daarin de behoudvariant een lager bouwkostenniveau. Deze twee kostenniveaus bepalen de bandbreedte van het benodigde budget voor de bouw. Zoals in hoofdstuk 3.4 geschetst wordt, kan een definitieve inschatting voor het kostenniveau gedaan worden nadat het transformatiescenario voor de grote zaal is vastgelegd.

De tussenscenario's kennen een aanzienlijk lager kostenniveau, echter deze voldoen niet aan het criterium toekomstbestendige huisvesting voor alle drie instellingen.

5. BEHEER VAN HET HUIS VOOR DE STAD

Naast het opstellen van de ruimtelijke scenario's, voor de oprichting van het gebouw en de inpassing in zijn omgeving, is in de zomer van 2019 een verkenning gedaan naar het mogelijke beheermodel van de accommodatie voor het moment dat de exploitatieperiode start.

5.1 BEHEERMODEL: VERTREK VANUIT BESTAANDE SITUATIE

Het toekomstige Stadstheater is een accommodatie die in exploitatie wordt genomen. Daartoe moeten -naast het primaire (maak)proces van de drie partners- diverse taken van ondersteunende aard worden uitgevoerd. Het betreft hoofdzakelijk facilitair beheer, maar ook taken die een programmatisch en educatief karakter hebben. In eerste instantie gaat deze verkenning in op de logische clustering van taken, zodat elk van de partners de taken uitvoert waarin zij excelleert en taken waarvoor dit niet geldt laat uitvoeren door een andere partij.

Als vertrekpunt voor het beheermodel wordt de huidige situatie genomen:

- In de accommodatie van het Stadstheater geldt een archetypische verdeling van beheertaken, waarbij de gemeente (als eigenaar) de taken behorend bij het 'eigenaarsdeel' (technisch en administratief beheer) voor zijn rekening neemt. MSA is de huurder en draagt (als exploitant) zorg voor het 'huurdersdeel' (facilitair en programmatisch beheer). Oostpool (via een aparte stichting) en Introdans dragen in de huidige situatie verantwoordelijkheid voor zowel het eigenaars- als huurdersdeel in hun respectievelijke eigen huisvesting.
- Hoewel elke partij momenteel de verantwoordelijkheid draagt voor de beheertaken in het gebruikersdeel, vindt de uitvoering van een gedeelte van deze taken plaats door derden. De horeca bij Oostpool is bijvoorbeeld uitbesteed.
- De culturele opdracht en daarbij behorende financiering (subsidie) is momenteel per organisatie (partner) vastgesteld en zal in iedere samenwerkingsvorm grotendeels gehandhaafd moeten worden.

5.2 BEHEERTAKEN: AUTONOOM OF IN SAMENWERKING

In 2019 heeft de Lauwersgrachtalliantie een Ambitiedocument (Thomas van Dalen Advies) opgesteld. In het laatste hoofdstuk wordt het resultaat weergegeven van de verkenning naar de intensiteit van samenwerking per deelcategorie.

Diverse taken, die horen bij het exploiteren van de accommodatie, zijn verdeeld naar: vergaand samenwerken, tussencategorie en niet samenwerken. In de verkenning van de zomer 2019 is een nadere aanscherping gemaakt in de taken die onder autonome dan wel gezamenlijke verantwoordelijkheid worden uitgevoerd. Van de eerdere tussencategorie wordt afstand genomen, omdat praktische uitvoering van de taken onder één van de genoemde regimes moet vallen.
Met de clustering van de beheertaken vindt de inhoudelijke afbakening plaats, waarna deze bij één verantwoordelijke

organisatie of samenwerkingsverband kan worden neergelegd. Door de instellingen is een aantal taken, gebaseerd op het Ambitiedocument, expliciet benoemd als primair proces van de partners. Deze vallen dus buiten de verantwoordelijkheid/ scope van het beheermodel [zie fig. 1]

De resterende taken, die dus niet autonoom worden uitgevoerd door de partners, kunnen worden toegewezen aan één organisatie die deze taken op zich neemt (bijvoorbeeld MSA) of een organisatievorm waarin de partijen samen verantwoordelijkheid dragen voor de taken.

5.3 SAMENWERKEN EN OVERDRAGEN

Op basis van gesprekken en individuele reacties op diverse vormen om het beheer te organiseren tekent zich een lijn af. Het is helder dat er een aantal taken bestaat, vooral programmatisch en educatief van aard, waar de partijen graag op basis van gelijkwaardigheid samen verantwoordelijkheid voor dragen [zie figuur 2].
Omdat deze taken relatief simpel in onderlinge samenwerking zijn uit te voeren, lijkt het niet zinnig noch noodzakelijk hier een aparte juridische entiteit voor op te richten. De afspraken hoe partijen concreet invulling geven aan deze taken, kunnen in een samenwerkingsovereenkomst worden vastgelegd.

De meer op het facilitair beheer gerichte taken liggen in het verlengde van wat alle partijen nu zelf (laten) uitvoeren, maar waarvoor het goed denkbaar is deze te laten uitvoeren door MSA [zie figuur 3].

Wanneer deze taken door MSA worden uitgevoerd, sluiten Oostpool en Introdans een dienstverleningsovereenkomst, waarin zij (per partij) afspraken maken over het niveau en de kosten van de dienstverlening. Ook in deze oplossing is het niet nodig een aparte juridische entiteit op te richten. Consequentie is dat Oostpool en Introdans een eigen huurovereenkomst sluiten met de gebouweigenaar (de gemeente).

MSA	Oostpool	Introdans
Opzetten jaarprogramma (algemeen)	Maakproces (toneel)	Maakproces (dans)
Zalenplanning (algemeen)	Voorstellingsmarketing	Voorstellingsmarketing
	Educatie rondom voorstellingen	Educatie rondom voorstellingen
	Eigen fondsenwerving	Eigen fondsenwerving

FIG 1: (BEHEER)TAKEN ALS ONDERDEEL VAN HET PRIMAIR PROCES, BUITEN SCOPE BEHEERMODEL

De lijst van taken die gezamenlijk (figuur 2) en door MSA (figuur 3) worden uitgevoerd zal inhoudelijk nog sterk worden aangescherpt, maar deze indeling is op basis van de verkenning een vertrekpunt.

In onderlinge samenwerking
Programmering en planning – Opzetten coherent meerjarenprogramma – Zalenplanning specifiek (Oostpool en Introdans)
Educatie – Opstellen educatief beleidsplan – Activiteiten – Gezamenlijke ruimte (n.t.b.)
Marketing – CRM, data t.b.v. ticketing – Publieksonderzoek

FIG 2

Onder te brengen bij MSA
Gastvrijheid – Horeca en gastvrijheid (catering) – Kassa, ticketing en bespreekbureau
Theatertechniek en productie (n.t.b.)
Facilitaire diensten – Receptie – Beveiliging – Groot keuken – Schoonmaak – Lunchvoorziening – Warme drankenautomaten – Post – Archief – Inventaris / losse inrichting
Gebouwbeheer – Klein onderhoud bouwkundig – Werktuigbouwkundig (riool, sanitair, afzuiging) – Electrotechnisch, lift, blusonderhoud
Gebouwbeheer diensten – Nutsvoorzieningen – BHV organisatie

FIG 3

5.4 CONCLUSIE

HET BEHEERMODEL IN RELATIE TOT DE BESLUITVORMING

Het proces om te komen tot het 'nieuwe' Stadstheater bevindt zich nog in een beginstadium. Het moment dat het toekomstige beheermodel in werking treedt, valt samen met de ingebruikname van het gebouw (de exploitatiefase). Ongeacht politieke besluitvorming zal dit ontwikkelingsproces nog enkele jaren duren, waarin het ontwerp wordt gemaakt en de uitvoeringswerkzaamheden plaatsvinden. Dit betekent dat voor de nadere invulling van het beheermodel en de voorbereiding op de exploitatiefase nog ruimschoots de tijd beschikbaar is.

De ervaring leert dat het in gezamenlijkheid ontwikkelen van een artistiek meerjarenprogramma een goede voorbereiding kan zijn op de beoogde samenwerking. De programmatische en organisatorische samenwerking vormt dan een goede basis voor het daadwerkelijk gezamenlijk gebruiken van de culturele accommodatie.

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In het rapport zijn tussentijdse conclusies opgenomen die richting hebben gegeven aan het onderzoek. In dit hoofdstuk zijn deze nog eens samengevat. Gemakshalve zijn de conclusies en aanbevelingen opvolgend genummerd.

6.1 TOEKOMSTBESTENDIGHEID

1. Toekomstbestendige huisvesting gaat niet alleen over de (bouw)technische kwaliteit van de huisvesting maar ook over de functionele kwaliteit. De huisvesting is een voorwaardelijk middel in het functioneren van de culturele infrastructuur van Arnhem en omgeving.

2. Introdans, Oostpool en het Gelders Orkest/Phion worden door het Rijk gefinancierd omdat zij aangemerkt zijn als een gezelschap van topniveau. Om op dit topniveau te blijven is continu innovatie en ontwikkeling van het gezelschap vereist en het kunnen meegaan in de nationale en internationale ontwikkelingen. De huidige huisvesting van Introdans en Oostpool kent (toekomstige) knelpunten die deze doorontwikkeling straks niet meer faciliteert, maar beperkt. Functionele modernisering op de huidige locatie is voor hen niet mogelijk, waardoor nieuwbouw vereist is om de hoogstaande kwaliteit te kunnen blijven garanderen.

3. De meeste synergie, en dus realisatie van de ambities van de Lauwersgrachtalliantie, ontstaat indien er sprake is van een gezamenlijke en toekomstbestendige huisvesting.

4. Het Stadstheater heeft als traditionele schouwburg niet meer de uitstraling, flexibiliteit, technische mogelijkheden en comfort die passen bij de veranderende wensen en behoeften van het hedendaagse publiek. Deze zal hoe dan ook verbeterd dienen te worden.

5. Vanwege het behoud van monumentale waarden van het Stadstheater is het gewenst om de ontwikkeling van gezamenlijke en toekomstbestendige huisvesting op de locatie van het Stadstheater te doen.

6.2 FUNCTIONEEL EN RUIMTELIJK

6. Een gezamenlijke huisvesting op locatie Koningsplein is mogelijk. Daarbij bestaat de mogelijkheid om dit uit te voeren door aantrekkelijke verbindingen en het vergroenen van de omgeving.

7. Voor de gezamenlijke huisvesting op locatie Koningsplein zijn meerdere configuraties van het gewenste programma mogelijk. De meest voor de hand liggende is het tuinmodel omdat de balans tussen logistieke complexiteit, kosten, beheerbaarheid en stedenbouwkundige context optimaal is.

8. Aanpassing van de grote zaal van het Stadstheater is nodig om functioneel weer aansluiting te vinden met andere historische theaterzalen in Nederland. Dit heeft impact op het monument.

9. Om een grote zaal op nationaal niveau te realiseren is een omvangrijke transformatie van het monument het meest voor de hand liggend.

10. Een kleinere variant van scenario

B is mogelijk waarbij twee van de drie instellingen gaan samenwonen. Gevolg voor de niet-meeverhuizende organisatie is dat de huisvesting blijft hangen op technisch gemoderniseerd en dat bestaande problemen niet worden opgelost.

6.3 FINANCIEEL EN ORGANISATORISCH

11. In een overzicht in hoofdstuk 4 zijn de bouwkosten van de scenario's weergegeven. Indien voor alle instellingen functioneel gemoderniseerde en dus maximaal toekomstbestendige huisvesting gerealiseerd dient te worden is het tuinmodel financieel het meest gunstig.

12. Financieel voordeligere scenario's zijn ook mogelijk. Dit betekent wel een aanzienlijke teruggang in de mate van toekomstbestendigheid. Dit kan de betreffende instelling gaan beperken in het vasthouden van het huidig niveau.

13. In de rapportage zijn alleen de gebouwgebonden investeringskosten opgenomen. De bijkomende kosten behoren tot de financiële doorrekening van de gemeente en de partners. Hierover wordt separaat gerapporteerd.

14. De instellingen hebben met elkaar een concretiseringsslag gemaakt in de taken die individueel, gezamenlijk of overgedragen kunnen worden bij het gebruiken van gezamenlijke huisvesting. Deze laatste categorie betreft vooral de facilitaire en gebouwtechnische diensten.

15. Een nadere (juridische) invulling van deze afspraken van het beheermodel in de exploitatiefase kan gelijktijdig plaatsvinden met de ontwikkeling van het ontwerp en realisatie van de huisvesting.

6.4 AANBEVELINGEN

Dit onderzoek is heel breed geweest, en heeft veel onderwerpen aangeraakt. De belangrijkste uitdagingen voor het project zijn hierdoor helder in beeld gekomen, van de stedenbouwkundige schaal tot het detailniveau van de stoelen in de zaal. Tevens hebben de studies tot inzichten geleid in de te verwachten kosten. Aanbevelingen voor vervolgstudies richten zich met name op een verfijning van de inzichten in een aantaal deeltrajecten:

- Detailstudie naar concrete uitwerkingsrichtingen voor de transformatie van het historische gebouw, de zaal en het toneelhuis, in groter detail, en met een integraal team van erfgoeddeskundigen, theatertechnici, architect en gebruikers.

- Het opstellen van het Programma van Eisen en Wensen en het optimaliseren en verder uitwerken van de ruimtelijst (mede aan de hand van gekozen scenario).

Deze studies zijn onderdeel van de eerstvolgende fase (definitie en ontwerp).

BIJLAGE A - GEHANTEERDE RUIMTESTAAT

Ten behoeve van de ruimtelijke studies en de financiële onderbouwing zijn door de instellingen en de adviseurs de volgende eerste ruimtestaten opgesteld:

1 - scenario in geval van alles nieuwbouw

2 - scenario volledig behoud/renovatie bestaande grote zaal

3 - scenario behoud met grondige transformatie van bestaande grote zaal

Het verschil in de totale ruimtebehoefte komt voort uit verschillende ambities voor de grote zaal, omgang met het erfgoed en de mogelijkheden voor publieksvoorziening.

Het derde scenario is op basis van de functionele eisen van de organisaties het meest waarschijnlijke als startpunt voor een nauwkeurige en complete PVE-fase.

SCENARIO NIEUWBOUW

1	Buitenruimte	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]
Stadstheater									
1	fietsparkeren publiek	1 m2 per fiets - tweezijdig 5,50m.br.	100	0,36	2,75	1,0	100	3,0	300
2	parkeergarage publiek			2,5	4,75	11,9	0	4,5	0
3	parkeerplaats mindervaliden		2	2,5	4,75	11,9	24		0
4	"Kiss & Ride" zone, incl. taxi in & uitstapplaats		1			0,0	0		0
5	taxistandplaats					0,0	0		0
6	rooklogia | buitenterras bij foyer		1	3,0	15,00	45,0	45		0
7	opstelplaats vrachtwagen vóór loading dock/garage | manoeuvreerruimte		2	3,5	16,5	57,8	116	4,5	520
8	laad & losplaats leveranciers / bevoorrading orkest (instrumenten)	bakwagen	1	3,5	12,0	42,0	42	4,5	189
9	parkeerplaats vrachtwagens	trailer wett.max. 16,50 x 2,55 x 4,00 m.		3,5	16,5	57,8	0	4,5	0
10	parkeerplaats artiestenbus/nightliner	standaard bus 12 x 2,55 m.	1	3,5	12,0	42,0	42	4,5	189
11	opstelplaats opnametrein (NOB)	trailer		3,5	16,5	57,8	0	4,5	0
12	fietsenstalling personeel		30	0,36	2,75	1,0	30		0
13	opstelplaats afvalcontainers (voor lediging)		1	4,00	6,00	24,0	24	3,0	72
Introdans									
14	Fietsenstalling 50 fietsen		1	8,0	4,0	32,0	32	2,8	90
15	Parkeerplaats Interactiebus/bedrijfswagen		1	6,0	3,0	18,0	18		0
16	Parkeerplaatsen voor 15 auto's		1	20,0	15,0	300,0	300		0
17	Parkeerplaats voor dansersbus (Kiss & Ride zone)		1	15,0	4,5	67,5	68		0
18	Opstelplaats vrachtwagen - laden & lossen (onafh. van GZ/KZ)		1	3,5	16,5	57,8	58		0
Oostpool						0,0	0		0
19	Fietsenstalling 30 fietsen		30	0,36	2,75	1,0	30	3,0	90
20	Parkeerplaatsen voor 6 auto's		1	10,0	15,0	150,0	150		0
	Totaal						**1.077**		**1.449**

SCEN. MAX BEHOUD

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
				1.077

SCEN. TRANSFORMATIE

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
				1.077

2	Publieksruimten	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]
1	fietsenstalling publiek - inpandig	1 m2 per fiets - tweezijdig 5,50m.br.		0,36	2,75	1,00	0	3,0	0
2	entree, incl. tochtsluis		1	7,0	3,0	21,0	21	4,5	95
3	ontvangsthal/openbare inloopruimte		1	10,0	10,0	100,0	100	4,5	450
4	informatiebalie/receptie		1	5,0	3,0	15,0	15	4,5	68
5	meet & greet/verkooppunt merchandising/signeersessies	meters zitten in m² foyer		2,0	2,5	5,0	0	4,5	0
6	kassa/bespreekbureau		1	3,5	6,0	21,0	21	3,0	63
7	backoffice (kassa & info)	kantoor - 2 werkplekken	1	4,0	5,0	20,0	20	3,0	60
8	berging backoffice		1	4,0	2,0	8,0	8	3,0	24
9	garderobe (bewaakt/onbewaakt)	0,035-0,04m2 per jas	1147	0,5	0,08	0,04	46	3,0	138
10	lockerwand	10% bezoekers in twee lagen	57,35	0,3	0,5	0,125	7	3,0	22
11	foyers, inclusief lounges. Norm is 0,75 voor alle nieuwe foyerruimte	0,75-1,2 m² per bez. - pop 0,5 m² p.p.	1147	0,8	1,0	0,8	860	4,5	3.871
12	buffetten/bars	1 buffet per 200 bezoekers -12m2	6	4,0	3,0	12,0	72	4,5	324
13	spoelkeuken buffetten/bars | mise en place	8 m2 per bar	6	4,0	3,0	12,0	72	3,0	216
14	berging buffetten/bars	6 m2 per bar	6	3,0	2,0	6,0	36	3,0	108
15	ruimte voor inleidingen/workshops/educatie	1 m2 per bezoeker	100	1,0	1,0	1,0	100	4,5	450
16	ontvangsruimte, met buffet/bar en sanitair	2 m2 per bezoeker, in m² Foyer		1,0	2,0	2,0	0	4,5	0
17	vergaderruimten / break out ruimten	tussen de 35 en 50 m2				0,0	0	3,5	0
18	EHBO-ruimte	douche, toilet en warmwater	1	2,5	4,0	10,0	10	2,6	26
19	toiletten	2-3,5 m2 per toilet [incl.voorruimte]	45	1,0	3,0	3,0	135	2,6	351
20	toiletten miva	5 m2 - 1 toilet tot 1.000 bez.	2	2,0	2,5	5,0	10	2,6	26
	Totaal						**1.533**		**6.290**

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m2]	totaal nuttig oppervlakte [m2]
	0,36	2,75	1,00	0
1	7,0	3,0	21,0	21
1	10,0	10,0	100,0	100
1	5,0	3,0	15,0	15
	2,0	2,5	5,0	0
1	3,5	6,0	21,0	21
1	4,0	5,0	20,0	20
1	4,0	2,0	8,0	8
1147	0,5	0,08	0,04	46
57,35	0,3	0,5	0,125	7
266,4	0,8	1,0	0,8	213
1	4,0	3,0	12,0	12
1	4,0	3,0	12,0	12
1	3,0	2,0	6,0	6
100	1,0	1,0	1,0	100
	1,0	2,0	2,0	0
			0,0	0
1	2,5	4,0	10,0	10
45	1,0	3,0	3,0	135
2	2,0	2,5	5,0	10
				736

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m2]	totaal nuttig oppervlakte [m2]
	0,36	2,75	1,00	0
1	7,0	3,0	21,0	21
1	10,0	10,0	100,0	100
1	5,0	3,0	15,0	15
	2,0	2,5	5,0	0
1	3,5	6,0	21,0	21
1	4,0	5,0	20,0	20
1	4,0	2,0	8,0	8
1147	0,5	0,08	0,04	46
57,35	0,3	0,5	0,125	7
266,4	0,8	1,0	0,8	213
1	4,0	3,0	12,0	12
1	4,0	3,0	12,0	12
1	3,0	2,0	6,0	6
100	1,0	1,0	1,0	100
	1,0	2,0	2,0	0
			0,0	0
1	2,5	4,0	10,0	10
45	1,0	3,0	3,0	135
2	2,0	2,5	5,0	10
				736

3	Theatercafé/restaurant	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]
1	theatercafe (publieksdeel)			15,0	25,0	375,0	0	4,5	0
2	bereidingskeuken (koud & warm)	20-40 m2		5,0	6,0	30,0	0	3,0	0
3	afwaskeuken (spoelkeuken)	8-16 m2		3,0	4,0	12,0	0	3,0	0
4	koelcel	8-12 m2		2,0	6,0	12,0	0	2,3	0
5	vriescel	8-12 m2		2,0	4,0	8,0	0	2,3	0
6	magazijn (food en non food)	15-20 m2		3,0	6,0	18,0	0	3,0	0
7	toiletten (dames & heren of gendemeutraal)	min. 1 heren, 1 uri & 2 dames		1,0	3,0	3,0	0	2,6	0
8	toilet miva	5 m2		2,0	2,5	5,0	0	2,6	0
9	kantoorruimte	10 m2		3,0	3,5	10,5	0	2,6	0
10	kleedruimte personeel, D&H, incl. sanitair	15m2 per ruimte		3,0	5,0	15,0	0	2,6	0
	Totaal						**0**		**0**

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
				0

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
				0

4	Grote Zaal (lijsttoneel)	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]
1	zaal, inclusief balkons	huidige Grote Zaal (max)	737	1,0	0,93	0,9	685	20,0	13.708
2	loge voor laatkomers	2% van aantal bezoekers	15	0,5	2,5	1,3	19	3,0	56
3	toegangssluizen (akoestische scheiding)	min. doorgang 1,4 m.	8	1,8	1,4	2,5	20	2,6	52
4	onder voortoneel, vaste gedeelte	100 man = 160 m2 (1,6 m2/pp)	1	20,0	4,0	80,0	80	3,0	240
5	voortoneel, beweegbare gedeelte naar kelder (bestoeld)	i.c.m. onder voortoneel, in m² zaal		16,0	5,0	80,0	0	12,0	0
6	stoelenberging onder zaalvloer		1	20,0	5,0	100,0	100	3,0	300
7	regieplaats geluid in de zaal	2-8 m2 (8-16 plaatsen)	1			0,0	0		0
8	voortoneel		1	16,0	1,0	16,0	16	12,0	192
9	toneeltoren		1	28,0	18,5	518,0	518	30,0	15.540
10	zijtoneel rechts	diepte toneeltoren	1	8,0	18,5	148,0	148	12,0	1.776
11	zijtoneel, links	diepte toneeltoren	1	4,0	18,5	74,0	74	12,0	888
12	achtertoneel	breedte toneeltoren		28,0	5,0	140,0	0	12,0	0
13	omloopgang achter toneel (gelijk aan breedte toneeltoren)	min. 2,5-3,0 m. breed	1	28,0	3,0	84,0	84	2,6	218
14	berging theatertechniek (licht, geluid, toneel)		1	4,0	6,0	24,0	24	3,0	72
15	ondertoneel	afm. Toneeltoren	1	28,0	18,5	518,0	518	4,5	2.331
16	lierenruimte (binnen de contouren van de toneeltoren)	let op m3	0	18,5	4,0	74,0	0	4,0	0
17	regiecabine		1	5,0	4,0	20,0	20	2,6	52
18	opnamecabine			5,0	4,0	20,0	0	2,6	0
19	projectiecabine	min.2,5 m diep en 4,5 m br.		5,0	4,0	20,0	0	2,6	0
20	volgspotcabine			2,5	2,0	5,0	0	2,6	0
21	tolkencabine					0,0	0		0
22	versterkerruimte		3	1,5	3,0	4,5	14	3,0	41
23	dimmerruimte		6	1,5	3,0	4,5	27	3,0	81
24	Kleedkamers artiesten Grote Zaal - 1 - 2 personen (incl. douche & toilet)	10-20 m2 pp	2	5,0	4,0	20,0	40	2,6	104
25	Kleedkamers artiesten Grote Zaal - 4 - 6 personen (ex. douche & toilet)	4-6 m2 pp	6	6,0	4,0	24,0	144	2,6	374
26	Kleedkamers artiesten Grote Zaal - 10 - 12 personen (ex. douche & toilet)	2,5-3 m2 pp	4	6,0	5,0	30,0	120	2,6	312
27	Dirigentenkamer (incl.douche & toilet)	10-20 m2	1	5,0	3,0	15,0	15	2,6	39
28	Kleedkamer groepen (max. 50 personen)	1 m2 pp	0	5,0	10,0	50,0	0	2,6	0
29	Kleedkamer groepen (20 p.)/ stemkamer		1	5,0	8,0	40,0	40	2,6	104
30	Kleedruimte theatertechnici (dames & heren - huis)	D&H gescheiden	2	3,0	4,0	12,0	24	2,6	62
31	kleedruimte theatertechnici (dames & heren - gezelschap)		1	5,0	4,0	20,0	20	2,6	52
32	wacht-, verblijfsruimte naast toneel (techniek en artiesten) | als ArtFo ver weg	model Enschede		4,0	7,0	28,0	0	2,6	
33	productie kantoor (i.c.m. kantoor Techniek)		1	4,0	4,0	16,0	16	2,6	42
34	kantoor Techniek (naast toneel)		1	5,0	4,0	20,0	20	2,6	52
35	toiletten (gendemeutraal)		8	1,0	2,5	2,5	20	2,6	52
36	toilet miva	5 m2	1	2,0	2,5	5,0	5	2,6	13
37	douches		6	1,0	2,0	2,0	12		
38	kap- en grimeruimte (faciliteit in een kleedkamer)			5,0	6,0	30,0	0	2,6	0
39	werkruimte kleedsters (i.c.m. wasruimte)		1	4,0	4,0	16,0	16	2,6	42
40	was-, droog- en strijkruimte	in rekwisietenruimte		2,0	4,0	8,0	0	2,6	0
41	rekwisietenruimte (naast toneel)		1	4,0	4,0	16,0	16	2,6	42
42	keuken catering gezelschap (i.c.m. ArtFo)			6,0	8,0	48,0	0	2,6	0
43	fysiotherapie en massage (faciliteit in kleedruimte)			3,0	4,0	12,0	0	2,6	0
	Totaal						**2.855**		**35.548**

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m2]	totaal nuttig oppervlakte [m2]
	1,0	0,93	0,9	0
0	0,5	2,5	1,3	0
8	1,8	1,4	2,5	20
0	20,0	4,0	80,0	0
	16,0	5,0	80,0	0
0	20,0	5,0	100,0	0
1			0,0	0
0	16,0	1,0	16,0	0
0	28,0	18,5	518,0	0
0	8,0	18,5	148,0	0
0	4,0	18,5	74,0	0
	28,0	5,0	140,0	0
0	28,0	3,0	84,0	0
0	4,0	6,0	24,0	0
0	28,0	18,5	518,0	0
0	18,5	4,0	74,0	0
0	5,0	4,0	20,0	0
	5,0	4,0	20,0	0
	5,0	4,0	20,0	0
	2,5	2,0	5,0	0
			0,0	0
3	1,5	3,0	4,5	0
6	1,5	3,0	4,5	0
2	5,0	4,0	20,0	40
6	6,0	4,0	24,0	144
4	6,0	5,0	30,0	120
1	5,0	3,0	15,0	15
0	5,0	10,0	50,0	0
1	5,0	8,0	40,0	40
2	3,0	4,0	12,0	24
1	5,0	4,0	20,0	20
	4,0	7,0	28,0	0
1	4,0	4,0	16,0	16
1	5,0	4,0	20,0	20
8	1,0	2,5	2,5	20
1	2,0	2,5	5,0	5
6	1,0	2,0	2,0	12
	5,0	6,0	30,0	0
1	4,0	4,0	16,0	16
	2,0	4,0	8,0	0
1	4,0	4,0	16,0	16
	6,0	8,0	48,0	0
	3,0	4,0	12,0	0
				528

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m2]	totaal nuttig oppervlakte [m2]
0	1,0	0,93	0,9	0
0	0,5	2,5	1,3	0
8	1,8	1,4	2,5	20
1	20,0	4,0	80,0	80
	16,0	5,0	80,0	0
1	20,0	5,0	100,0	100
1			0,0	0
1	16,0	1,0	16,0	16
1	28,0	18,5	518,0	518
1	8,0	18,5	148,0	148
1	4,0	18,5	74,0	74
	28,0	5,0	140,0	0
1	28,0	3,0	84,0	84
1	4,0	6,0	24,0	24
1	28,0	18,5	518,0	518
0	18,5	4,0	74,0	0
0	5,0	4,0	20,0	0
	5,0	4,0	20,0	0
	5,0	4,0	20,0	0
	2,5	2,0	5,0	0
			0,0	0
3	1,5	3,0	4,5	14
6	1,5	3,0	4,5	27
2	5,0	4,0	20,0	40
6	6,0	4,0	24,0	144
4	6,0	5,0	30,0	120
1	5,0	3,0	15,0	15
0	5,0	10,0	50,0	0
1	5,0	8,0	40,0	40
2	3,0	4,0	12,0	24
1	5,0	4,0	20,0	20
	4,0	7,0	28,0	0
1	4,0	4,0	16,0	16
1	5,0	4,0	20,0	20
8	1,0	2,5	2,5	20
1	2,0	2,5	5,0	5
6	1,0	2,0	2,0	12
	5,0	6,0	30,0	0
1	4,0	4,0	16,0	16
	2,0	4,0	8,0	0
1	4,0	4,0	16,0	16
	6,0	8,0	48,0	0
	3,0	4,0	12,0	0
				2.131

5	Kleine theaterzaal (vlakke vloer)	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]
1	zaal, publieksdeel (250p) eventueel incl balkon, inclusief omlopen		250	0,77	1,0	0,77	193	11,0	2.118
2	balkon, indien buiten het zaaloppervlak			17,5	1,5	26,3	0	0,0	0
3	toegangssluizen	min. doorgang 1,4 m.	4	1,8	1,4	2,5	10	2,6	26
4	toneel (speelvlak)		1	13,5	11,0	148,5	149	11,0	1.634
5	voortoneel		1	13,5	1,0	13,5	14	11,0	149
6	zijtoneel (rechts naast speelvlak)		1	2,0	11,0	22,0	22	11,0	242
7	zijtoneel (links naast speelvlak)		1	2,0	11,0	22,0	22	11,0	242
8	omloopgang achtertoneel		1	17,5	2,5	43,8	44	2,6	114
9	opstelruimte (inschuifbare) tribune					0,0	0		0
10	berging theatertechniek (licht, geluid, toneel)		1	4,0	8,0	32,0	32	3,0	96
11	lierenruimte		1	3,0	11,0	33,0	33	3,0	99
12	regieplek, achterin de zaal, incl.projectie en volgspots	zaalbreedte - 2 toegangssluizen	1	13,9	3,0	41,7	42	3,0	125
13	volgspotposities (links & rechts)			2,0	2,0	4,0	0	2,6	0
14	projectiecabine			4,5	2,5	11,3	0	2,6	0
15	dimmerruimte		2	1,5	3,0	4,5	9	3,0	27
16	versterkerruimte		2	1,5	3,0	4,5	9	3,0	27
kleedkamers artiesten Kleine Zaal						0,0	0		0
17	- 1 - 2 personen (incl. douche & toilet)	10-20 m2 pp	1	5,0	4,0	20,0	20	2,6	52
18	- 4 - 6 personen	4-6 m2 pp	4	6,0	4,0	24,0	96	2,6	250
19	- 10 - 12 personen	2,5-3 m2 pp	0	6,0	5,0	30,0	0	2,6	0
20	kleedruimte theatertechnici (dames & heren - huis) i.c.m. Grote Zaal			3,0	4,0	12,0	0	2,6	0
21	kleedruimte theatertechnici (dames & heren - gezelschap) i.c.m. Grote Zaal			5,0	4,0	20,0	0	2,6	0
22	productie kantoor (i.c.m. kantoor Techniek)			4,0	4,0	16,0	0	2,6	0
23	toiletten		4	1,0	2,5	2,5	10	2,6	26
24	toilet miva	5 m2		2,0	2,5	5,0	0	2,6	0
25	douches		6	1,0	2,0	2,0	12	2,6	31
26	was-, droog- en strijkruimte, i.c.m. rekwisietenruimte		1	2,0	4,0	8,0	8	2,6	21
27	rekwisietenruimte, zie was-, droog- en strijkruimte			4,0	4,0	16,0	0	2,6	0
	Totaal						**723**		**5.277**

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
				723

aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
				723

6	Dansvoorzieningen Introdans	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
101	Studio 1 - groot		1	18,0	15,0	270,0	270	7,0	1.890	ZIE SCENARIO NIEUWBOUW					ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
102	Studio 2 - groot		1	18,0	15,0	270,0	270	7,0	1.890										
103	Studio 3 - klein		1	10,0	8,0	80,0	80	5,0	400										
104	Studio Interactie (met publieksfaciliteiten voor 80 bez.)		1	15,0	18,0	270,0	270	7,0	1.890										
105	Kleedkamer 8 personen		1	6,0	4,0	24,0	24	2,8	67										
106	Kleedkamer 8 personen		1	6,0	4,0	24,0	24	2,8	67										
107	Kleedkamer 8 personen		1	6,0	4,0	24,0	24	2,8	67										
108	Kleedkamer 8 personen		1	6,0	4,0	24,0	24	2,8	67										
109	Kleedkamer 8 personen		1	6,0	4,0	24,0	24	2,8	67										
110	Kleedkamer 15 personen Interactie		1	6,0	4,0	24,0	24	2,8	67										
111	~~Kleedkamer 15 personen Interactie~~			6,0	4,0	24,0	0	2,8	0										
112	Doucheruimte 4 douches		1	4,0	3,0	12,0	12	2,8	34										
113	Doucheruimte 4 douches		1	4,0	3,0	12,0	12	2,8	34										
114	Doucheruimte 4 douches		1	4,0	3,0	12,0	12	2,8	34										
115	Doucheruimte 4 douches		1	4,0	3,0	12,0	12	2,8	34										
116	Doucheruimte 4 douches		1	4,0	3,0	12,0	12	2,8	34										
117	Doucheruimte 4 douches		1	4,0	3,0	12,0	12	2,8	34										
118	~~Doucheruimte 4 douches~~			4,0	3,0	12,0	0	2,8	0										
119	Kleedkamer repetitoren, incl. douche		1	5,0	4,5	22,5	23	2,8	63										
120	Kantoor en kleedkamer choreografen, incl. douche		1	3,0	5,0	15,0	15	3,0	45										
121	Kantoor en kleedkamer choreografen, incl. douche		1	3,0	5,0	15,0	15	3,0	45										
122	Sauna + fitnessruimte		1	10,0	8,0	80,0	80	3,5	280										
123	Fysiotherapie en massageruimte		1	4,0	4,0	16,0	16	3,0	48										
	Totaal						**1.255**		**7.156**					**1.255**					**1.255**

7	Repetitievoorzieningen Oostpool	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
1	**Grote repetitieruimte** (montage) met publieksfaciliteiten voor 80 bez.		1	18,0	20,0	360,0	360	8,0	2.880	ZIE SCENARIO NIEUWBOUW					ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
2	kleedruimte - 1 - 2 personen (incl. douche & toilet)	10-20 m2 pp		5,0	4,0	20,0	0	2,6	52										
3	kleedruimte - 4 - 6 personen	4-6 m2 pp		6,0	4,0	24,0	0	2,6	62										
4	kleedruimte - 10 - 12 personen	2,5-3 m2 pp	2	6,0	5,0	30,0	60	2,6	78										
5	toiletten		5	1,0	2,5	2,5	13	2,6	7										
6	toilet miva	5 m2	1	2,0	2,5	5,0	5	2,6	13										
7	douches		4	1,0	2,0	2,0	8	2,6	5										
8	Kantine/ontspanningsruimte		1	5,0	4,0	20,0	20	2,6	52										
9	pantry		1	3,0	2,0	6,0	6	2,6	16										
10	berging		1	5,0	5,0	25,0	25	**5,0**	125										
2	**Kleine repetitieruimte**		1	**15,0**	**12,0**	180,0	180	5,0	900										
3	kleedruimte - 1 - 2 personen (incl. douche & toilet)	10-20 m2 pp		5,0	4,0	20,0	0	2,6	52										
4	kleedruimte - 4 - 6 personen	4-6 m2 pp	2	6,0	4,0	24,0	48	2,6	62										
5	kleedruimte - 10 - 12 personen	2,5-3 m2 pp		6,0	5,0	30,0	0	2,6	78										
6	toiletten		3	1,0	2,5	2,5	8	2,6	7										
7	toilet miva	5 m2		2,0	2,5	5,0	0	2,6	13										
8	douches		2	1,0	2,0	2,0	4	2,6	5										
9	berging		1	4,0	5,0	20,0	20	**5,0**	100										
	Totaal						**756**		**4.507**					**756**					**756**

8	Back-stage ruimten	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
entree en laden & lossen										ZIE SCENARIO NIEUWBOUW					ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
1	fietsenstalling personeel (inpandig) | zie buitenruimte			0,36	2,75	1,0	0	2,6	0										
2	artiesten-, personeels- en leveranciersingang		1	2,0	3,0	6,0	6	2,6	16										
3	receptieloge, zie 8.401 Introdans		0	4,5	7,0	31,5	0	2,6	0										
4	vrachtwagengarage opstelplaats (inpandig) - Grote Zaal		2	4,5	18,0	81,0	162	5,0	810										
5	dockleveller - Grote Zaal		2	4,0	3,0	12,0	24	4,0	96										
6	vrachtwagengarage opstelplaats (inpandig) - Kleine Zaal		1	4,5	18,0	81,0	81	5,0	405										
7	dockleveller - Kleine Zaal		1	4,0	3,0	12,0	12	4,0	48										
8	laad- en losruimte (tussenopslag)		1	5,0	6,0	30,0	30	4,0	120										
9	expeditieruimte	zie laad- en losruimte (tussenopslag)	0	5,0	6,0	30,0	0	4,0	0										
studio/educatie/repetitieruimte (ST, OP, & ID)						0,0	0												
10	studio/repetitie/warming up ruimte		1	15,0	15,0	225,0	225	6,0	1.350										
11	kleedruimte 4 - 6 personen	4-6 m2 pp		6,0	4,0	24,0	0	2,6	0										
12	kleedruimte 10 - 12 personen	2,5-3 m2 pp	2	6,0	5,0	30,0	60	2,6	156										
13	(pop)oefenruimte (muziek)	16-42 m2		6,0	7,0	42,0	0												
14	toiletten		2	1,0	2,5	2,5	5	2,6	13										
15	douches, i.c.m. kleedruimten	2 m2	2	1,0	2,0	2,0	4	2,6	10										
artiestenfoyer						0,0	0												
16	artiestenfoyer	(aantal = aanwezige personen)	140	1,0	1,5	1,5	210	3,0	630										
17	keuken artiestenfoyer		1	5,0	4,0	20,0	20	3,0	60										
18	voorraadruimte artiestenfoyer		1	5,0	2,0	10,0	10	3,0	30										
19	kleedkamer personeel artiestenfoyer		1	5,0	3,0	15,0	15	3,0	45										
20	rookruimte	3-12m2 (4-12 rokers)=ca. 1m2/roker	1	5,0	3,0	15,0	15	3,0	45										
werkplaatsen, incl. voorraad						0,0	0												
21	- hout		1	10,0	8,0	80,0	80	4,0	320										
22	- schilder		1	4,0	5,0	20,0	20	4,0	80										
23	- metaalbewerking / lassen		1	10,0	4,0	40,0	40	4,0	160										
24	- electra/licht		1	10,0	8,0	80,0	80	2,6	208										
25	- audio/video		1	5,0	8,0	40,0	40	2,6	104										
26	- filterssnijden, incl. berging filters		1	5,0	5,0	25,0	25	2,6	65										
bergingen						0,0	0												
27	orkestbak (lessenaars en stoelen)		1	5,0	4,0	20,0	20	3,0	60										
28	vleugel		1	3,0	4,0	12,0	12	2,6	31										
29	instrumenten(kisten) - voorziening in brede gang			6,0	10,0	60,0	0	2,6	0										
30	theatertechniek (toneelniveau of met lift bereikbaar)			3,0	18,5	55,5	0	3,0	0										
31	licht (schijnwerpers & verlengkabels)	50 m2	1	5,0	10,0	50,0	50	3,0	150										
32	geluid (versterker- en randapparatuur)	25 m2	1	5,0	5,0	25,0	25	3,0	75										
33	toneel (gereedschap, hijsmiddelen, praktikabels & doekenwagens, etc.)	50 m2	1	5,0	10,0	50,0	50	3,0	150										
34	lampenberging, i.c.m. filtersnijruimte			5,0	2,0	10,0	0	2,6	0										
35	berging drukwerk/brochures/flyers/posters	i.c.m. kantoren (ca. 25 m2)	1	4,0	5,0	20,0	20	3,0	60										
36	berging schoonmaak	Musis 10m²	1	3,0	4,0	12,0	12	3,0	36										
37	berging horeca	publieksruimten / facilitair		3,0	4,0	12,0	0	3,0	0										
Introdans																			
216	Opslag Interactie		1	10,0	4,0	40,0	40	2,8	112										
301	Werkplaats elektro		1	7,0	5,0	35,0	35	3,5	123										
302	Opslag geluid en video		1	5,0	5,0	25,0	25	3,5	88										
303	AV-studio en AV-archief		1	5,0	4,0	20,0	20	3,5	70										
304	Naaiatelier en strijkkamer		1	6,0	5,0	30,0	30	3,5	105										
305	Wasruimte		1	6,0	4,0	24,0	24	3,5	84										
306	Opstelruimte kostuumkisten		1	8,0	4,0	32,0	32	3,5	112										
307	Verfruimte		1	4,0	4,0	16,0	16	3,5	56										
308	Paskamer		1	4,0	4,0	16,0	16	3,5	56										
309	Opslag kostuums		1	15,0	8,0	120,0	120	3,5	420										
310	Opslag requisieten en klein decor		1	12,0	8,0	96,0	96	3,5	336										
311	Laad- en losplaats kostuumkisten, decor en techniek (tussenopslag)		1	5,0	6,0	30,0	30	4,5	135										
401	Receptie/hal, zie 8.3		1	8,0	8,0	64,0	64	4,0	256										
402	Werkruimte/opslag receptie		1	4,0	4,0	16,0	16	3,5	56										
403	(Personeels)garderobe		1	4,0	3,0	12,0	12	2,8	34										
404	Kantine		1	10,0	10,0	100,0	100	3,5	350										
405	Keuken		1	4,0	4,0	16,0	16	3,5	56										
406	Opslag drank en etenswaren		1	4,0	4,0	16,0	16	2,8	45										
407	Rustruimte		1	4,0	3,0	12,0	12	3,0	36										
409	Toiletten cf. ARBO en Bouwbesluit					0,0	0		0										
412	Opslag meubilair		1	5,0	5,0	25,0	25	2,8	70										
413	Opslag onvoorzien		1	4,0	4,0	16,0	16	2,8	45										
Oostpool									0										
2	Opslagruimte groot		1	10,0	8,0	80,0	80	6,0	480										
3	Opslagruimte groot		1	10,0	8,0	80,0	80	5,0	400										
4	Opslagruimte klein		2	2,0	5,0	10,0	20	2,6	26										
5	Kostuumatelier		1	6,0	5,0	30,0	30	2,6	78										
6	Werkplaats		1	5,0	6,0	30,0	30	5,2	156										
7	Woonkeuken (Kantine/ontspanningsruimte)		1	9,0	4,0	36,0	36	2,6	94										
	Totaal						**2.390**		**9.210**					**2.390**					**2.390**

9	Facilitaire horecaruimten foyer | Banqueting	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
1	koffie-, afwaskeuken (spoelkeuken)	ca. 20 m2	1	5,0	4,0	20,0	20	3,0	60	ZIE SCENARIO NIEUWBOUW					ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
2	magazijn keuken		1	3,0	4,0	12,0	12	3,0	36										
3	drankenopslag		3	3,0	4,0	12,0	36	3,0	108										
4	drankenopslag (gekoeld)		1	3,0	4,0	12,0	12	2,6	31										
5	emballageruimte		1	3,0	4,0	12,0	12	3,0	36										
6	bierkoeling (centrale opslag biertank)	500 of 1000 liter	1	3,5	2,8	9,6	10	3,0	29										
7	koelcel	12-16 m²	1	4,0	4,0	16,0	16	2,6	42										
8	vriescel	6-8 m²	1	2,0	4,0	8,0	8	2,6	21										
9	kleedruimten dames (horeca)	15-25 m2	1	5,0	5,0	25,0	25	2,6	65										
10	kleedruimten heren (horeca)	10-15 m2	1	3,0	4,0	12,0	12	2,6	31										
11	toiletten, algemeen gebruik Backstage		0	1,0	3,0	3,0	0	2,6	0										
12	douches, algemeen gebruik Backstage		0	1,0	3,0	3,0	0	2,6	0										
13	was-, droog- en strijkruimte		1	2,0	4,0	8,0	8	2,6	21										
14	afwerkruimte externe cateraar (excl.apparatuur)		1	4,0	11,0	44,0	44	3,0	132										
	Totaal						**215**		**611**					**215**					**215**

10	Kantoren	bandbreedte / uitgangspunt	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	netto hoogte [m]	netto volume [m³]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]	aantal	netto breedte [m]	netto diepte [m]	nuttig oppervlakte [m²]	totaal nuttig oppervlakte [m²]
Stadstheater (48 werkplekken)										ZIE SCENARIO NIEUWBOUW					ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
1	directiekantoor, zie werkplekken			4,0	5,0	20,0	0	2,6	0										
2	**OVERALL werkplekken totaal (nader in te delen)**	8 (min) - 12 (TG) m² pp	99	3,0	4,0	12,0	1.188	2,6	3.089										
3	werkruimte Marketing, zie archief / berging			3,0	4,0	12,0	0	2,6	0										
4	stilte werkplekken, , zie werkplekken			2,0	3,0	6,0	0	2,6	0										

5	spreekkamers, , zie werkplekken			2,5	3,0	7,5	0	2,6	0											
6	vergader-, presentatieruimte	10 pers = 25 m2		5,0	5,0	25,0	0	2,6	0											
7	bibliotheek i.c.m. vergaderuimte			2,5	5,0	12,5	0	2,6	0											
8	pantry, garderobe			2,0	3,0	6,0	0	2,6	0											
9	toiletten			1,0	2,5	2,5	0	2,6	0											
10	toilet miva	5 m2		2,0	2,5	5,0	0	2,6	0											
11	Kolfruimte/douche			2,0	2,0	4,0	0	2,6	0											
12	archief / berging (ook voor Marketing)			5,0	5,0	25,0	0	2,6	0											
13	kopieer-/ printerruimte			3,0	4,0	12,0	0	2,6	0											
14	server-, patchruimte (telefooncentrale), onderdeel technische ruimten	ca. 8 m2 (2x4m)		3,0	3,0	9,0	0	2,6	0											
Introdans (30 werkplekken)						0,0	0													
201	Artistieke directie			6,0	5,0	30,0	0	4,0	0											
202	Secretariaat artistiek			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
203	Zakelijke directie			6,0	5,0	30,0	0	4,0	0											
204	Secretariaat zakelijk			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
205	Repetitoren			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
206	Manager administratie, P&O			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
207	Administratie			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
208	Productie			5,0	4,0	20,0	0	3,5	0											
209	Manager PR			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
210	PR			5,0	4,0	20,0	0	3,5	0											
211	2 Flexplekken			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
212	Opslag PR			6,0	4,0	24,0	0	2,8	0											
213	Interactie artistiek			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
214	Interactie algemeen			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
215	Interactiedocenten			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
217	Hoofd techniek en huisvesting			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
218	ICT en AV			6,0	4,0	24,0	0	3,5	0											
219	Techniek			6,0	4,0	24,0	0	3,5	0											
220	Huishoudelijke dienst, incl. opslag			4,0	4,0	16,0	0	3,0	0											
221	Vergader- en ontvangstruimte (16 personen)			6,0	6,0	36,0	0	3,5	0											
222	Vergader- en ontvangstruimte (10 personen)			4,0	4,0	16,0	0	3,5	0											
223	Opslag kantoor en repro			4,0	4,0	16,0	0	2,8	0											
224	Archief			5,0	5,0	25,0	0	2,8	0											
411	Communicatienetwerkbeheer			4,0	4,0	16,0	0	3,0	0											
Oostpool (21 werkplekken)									0											
1	Kantoorruimte groot			5,0	9,0	45,0	0	4,0	0											
2	Kantooruimte klein			5,0	5,0	25,0	0	2,6	0											
3	Kopieerruimte			2,5	2,0	5,0	0	2,6	0											
4	Pantry			2,0	3,0	6,0	0	2,6	0											
	Totaal						**1.188**		**3.089**						**1.188**					**1.188**

	11 Transportinstallaties	**bandbreedte / uitgangspunt**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**	**netto hoogte [m]**	**netto volume [m³]**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**
1	vrachtwagenlift			3,5	16,5	57,8	0	3,0	0	ZIE SCENARIO NIEUWBOUW					ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
2	goederenlift (horeca)		1	1,1	2,2	2,4	2	20,0	48										
3	goederenlift (back stage)		1	2,5	3,0	7,5	8	20,0	150										
4	goederenlift			1,4	2,2	3,1	0	30,0	0										
5	heffer zaalregie		1	1,8	3,0	5,4	5	2,6	14										
6	personenlift (publiek - 13 personen)	(kelder t/m hoogste nivo foyer)	1	1,1	2,2	2,4	2	20,0	48										
7	personenlift (back stage)	(kelder t/m hoogste verdieping)	1	1,1	2,2	2,4	2	30,0	73										
8	personenlift (techniek)	(kelder t/m rollenzolder)	1	1,1	2,2	2,4	2	35,0	85										
	In m2 BVO opnemen als toeslag op m2 NVO %						**0**		**0**					**0**					**0**

	12 Algemeen ondersteunende ruimten	**bandbreedte / uitgangspunt**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**	**netto hoogte [m]**	**netto volume [m³]**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**
Stadstheater										ZIE SCENARIO NIEUWBOUW					ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
1	magazijn algemeen | meubilair foyer		1	6,0	10,0	60,0	60	3,0	180										
2	magazijn schoonmaakdienst, bij centrale toiletgroep		1	3,0	5,0	15,0	15	3,0	45										
3	centrale vuilverzameling (containerruimte), zie 12.414 Introdans			1,5	6,0	9,0	0	3,0	0										
4	1 werkkast per sanitairblok/verdieping		12	1,5	2,0	3,0	36	2,6	94										
5	kleedkamer dames nabij receptieloge (schoonmaak)		1	2,0	2,0	4,0	4	2,6	10										
6	kleedkamer heren nabij receptieloge (schoonmaak)		1	2,0	2,0	4,0	4	2,6	10										
7	Kolfruimte i.c.m. kantoren			2,0	3,0	6,0	0	2,6	0										
Introdans						0,0	0												
414	Schoonmaakopslag en afvalcontainers, zie 12.1 ST		1	6,0	4,0	24,0	24	2,8	67										
409	Schoonmaakkasten cf. ARBO					0,0	0		0										
	Totaal						**143**		**339**					**143**					**143**

	13 Technische installatieruimten	**bandbreedte / uitgangspunt**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**	**netto hoogte [m]**	**netto volume [m³]**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**	**aantal**	**netto breedte [m]**	**netto diepte [m]**	**nuttig oppervlakte [m²]**	**totaal nuttig oppervlakte [m²]**
										ZIE SCENARIO NIEUWBOUW					ZIE SCENARIO NIEUWBOUW				
1	C.V.-ruimte		1	2,0	5,0	10,0	10	5,2	52										
2	luchtbehandeling grote theaterzaal		1	5,0	15,0	75,0	75	5,2	390										
3	luchtbehandeling kleine theaterzaal		1	5,0	10,0	50,0	50	5,2	260										
4	luchtbehandeling filmzalen					0,0	0		0										
5	luchtbehandeling publieksruimten		1	5,0	10,0	50,0	50	5,2	260										
6	luchtbehandeling backstage, kantoren theater e.d.		1	5,0	15,0	75,0	75	5,2	390										
7	traforuimte (middenspanning)		2	3,0	3,0	9,0	18	2,6	47										
8	laagspanningsruimte		1	3,0	4,0	12,0	12	2,6	31										
9	sprinklervoorraadruimte			10,0	20,0	200,0	0	2,6	0										
10	sprinklerpompkamer			5,0	4,0	20,0	0	2,6	0										
11	accuruimte, t.b.v. nobreak noodstroom voorziening		1	2,0	3,0	6,0	6	2,6	16										
Introdans																			
411	Technische ruimte		1	6,0	4,0	24,0	24	3,5	84										
	In m2 BVO opnemen als toeslag op m2 NVO %						**0**		**0**					**0**					**0**

	RECAPITULATIE / NUTTIGE AFMETINGEN	**bandbreedte / uitgangspunt**	**%**			**totaal nuttig oppervlakte [m²]**		**totaal nuttig volume [m³]**	**%**			**totaal nuttig oppervlak [m2]**	**%**			**totaal nuttig oppervlak [m2]**
1	Buitenruimte					1.077		1.449				1.077				1.077
2	Publieksruimten		13,87%			1.533		6.290	9,28%			736	7,72%			736
3	Theatercafé/restaurant		0,00%			0		0	0,00%			0	0,00%			0
4	Grote Zaal (lijsttoneel)		25,82%			2.855		35.548	6,66%			528	22,34%			2.131
5	Kleine theaterzaal (vlakke vloer)		6,54%			723		5.277	9,11%			723	7,58%			723
6	Dansvoorzieningen Introdans		11,35%			1.255		7.156	15,81%			1.255	13,16%			1.255
7	Repetitievoorzieningen Oostpool		6,84%			756		4.507	9,53%			756	7,93%			756
8	Back-stage ruimten		21,61%			2.390		9.210	30,13%			2.390	25,06%			2.390
9	Facilitaire horecaruimten foyer | Banqueting		1,94%			215		611	2,71%			215	2,25%			215
10	Kantoren		10,74%			1.188		3.089	14,97%			1.188	12,46%			1.188
11	Transportinstallaties	zie onder als toeslag op NVO	0,00%			0		0	0,00%			0	0,00%			0
12	Algemeen ondersteunende ruimten		1,29%			143		339	1,80%			143	1,50%			143
13	Technische installatieruimten	zie onder als toeslag op NVO	0,00%			0		0	0,00%			0	0,00%			0
	Totaal nuttig vloeroppervlak (nvo) | excl. buitenruimte		**100,0%**			**11.057**		**72.027**	**100,0%**			**7.933**	**100,0%**			**9.536**

	TOESLAGEN	**bandbreedte / uitgangspunt**	**%**			**oppervlakte [m2]**		**volume [m3]**	**%**			**oppervlakte [m2]**	**%**			**oppervlakte [m2]**
1	Technische installatieruimten	7-9% op nvo	7%			774	3,0	2.322	7%			555	7%			668
2	Verkeersruimten	15-20% op nvo+verkeersruimte	16%			1.893	3,0	5.679	16%			1.358	16%			1.633
3	Constructie	13% op nvo+verkeersruimte	12%			1.420	10%	7.203	12%			1.019	12%			1.224
	Totaal toeslagen		**36,96%**			**4.087**		**15.204**	**36,96%**			**2.932**	**36,96%**			**3.524**

	BRUTO VLOEROPPERVLAK (BVO)					**oppervlakte [m2]**		**volume [m3]**				**oppervlakte [m2]**				**oppervlakte [m2]**
	Totaal bruto vloeroppervlak (bvo) | excl. Buitenruimte					**15.144**		**87.231**				**10.866**				**13.060**

SCENARIO NIEUWBOUW | SCEN. MAX BEHOUD | SCEN. TRANSFORMATIE

BIJLAGE B - VERKEERSBEWEGINGEN EN PARKEREN

Huidige situatie parkeren
Rond het Stadstheater zijn verschillende parkeerplaatsen aanwezig waar ten dele door o.a. bezoekers van het theater kan worden geparkeerd. Het gaat om:
• Koningsplein: 57 betaalde parkeerplaatsen + 2 gehandicapten parkeerplaatsen (algemeen)
• St Catharinaplaats: 35 vergunning parkeerplaatsen + 1 gehandicapten parkeerplaats (op kenteken)
• Langs de straat: 12 betaalde parkeerplaatsen + 2 gehandicapten parkeerplaatsen (algemeen) + 1 gehandicapten parkeerplaats (op kenteken) + 1 deelauto parkeerplaats (Greenwheels)

De vergunningparkeerplaatsen op Sint Catharinaplaats zijn ooit ingesteld speciaal voor ondernemers omdat mensen met een bedrijfsvergunning geen gebruik mochten maken van de parkeergarages. Dat is inmiddels veranderd dus de noodzaak voor vergunningplekken is er niet meer. Deze plekken zouden binnen het huidige beleid kunnen worden omgezet in betaalde parkeerplaatsen. Op dit moment kunnen bezoekers van het Stadstheater geen gebruik maken van de vergunningparkeerplaatsen (tenzij zij toevallig ook een bedrijfsvergunning hebben).

Volgens de huidige parkeernorm (0,15 per zitplaats) zijn er voor de bestaande voorziening 0,15 * 950 = 143 parkeerplaatsen nodig. Iets minder dan de helft van de benodigde parkeervoorzieningen wordt nu gevonden op het Koningsplein en langs de straat, de andere plekken bevinden zich op korte afstand: Musisgarage (540 bezoekersparkeerplaatsen) en Broerengarage (380 plaatsen). Op wat meer afstand zijn er parkeerplaatsen o.a. op de Trans, P7 en voor de mensen die de weg weten: Prinsenhof.

Toekomstige parkeervraag
In de voorliggende scenario's voor gezamenlijke huisvesting is het niet mogelijk om de huidige maaiveldparkeerplaatsen op het Koningsplein en St Catharinaplaats te handhaven. Voor deze parkeerplaatsen zullen alternatieven moeten worden onderzocht. Omdat de zaalcapaciteit nagenoeg gelijk blijft zal de piekvraag voor parkeren gelijk blijven en behoeven er dus geen extra parkeerplaatsen te worden toegevoegd.

Opvangen parkeercapaciteit
Om de parkeercapaciteit die verloren gaat te ondervangen, wordt in eerste instantie gekeken of er in de omgeving nog voldoende parkeercapaciteit aanwezig is. Uit een eerste verkenning blijkt dat er m.n. in de nabijgelegen parkeergarages Musis en Broerenstraat nog ruimte aanwezig is. Voor fietsen zijn er rond het theater zo'n 60 parkeerplekken aanwezig maar ligt een deel niet op de logische plekken en wordt er daarom vrij veel "wild geparkeerd".

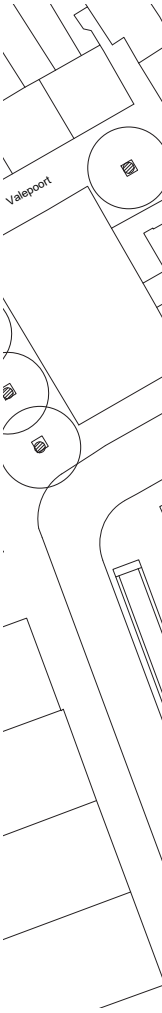

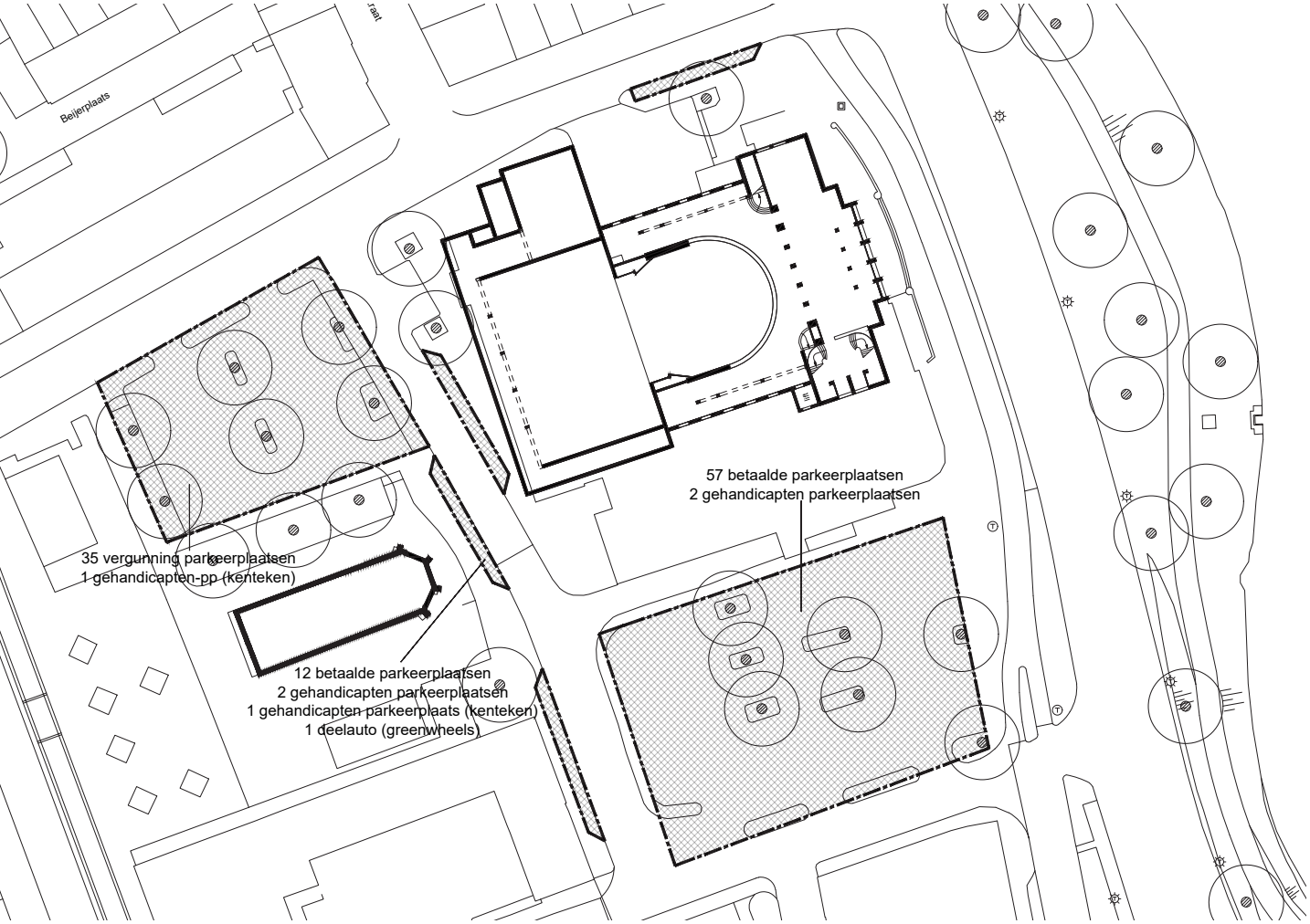
Beijerplaats
57 betaalde parkeerplaatsen
2 gehandicapten parkeerplaatsen
35 vergunning parkeerplaatsen
1 gehandicapten-pp (kenteken)
12 betaalde parkeerplaatsen
2 gehandicapten parkeerplaatsen
1 gehandicapten-parkeerplaats (kenteken)
1 deelauto (greenwheels)

	EXPEDITIEVERKEER OVERZICHT						
	Alliantie Oostpool Stadstheater Introdans						
				FREQUENTIE, AANTAL KEER PER			
ORGANISATIE	**AFDELING**	**TRANSPORTMIDDEL**	**SOORT VRACHT**	**DAG**	**WEEK**	**MAAND**	**JAA**
introdans	interactie	bedrijfsbusje	docenten en lesmateriaal		4		
introdans	algemeen	bedrijfsbusje	divers	1			
introdans	algemeen	busjes/bakwagens	leveringen en paketten	6			
introdans	algemeen	busjes	beveiligingsdienst			1	
introdans	facilitair	busjes	onderhoudsdiensten			2	
introdans	voorstellingen	trailer/oplegger	3 tot 8 kostuumkisten		8		
introdans	voorstellingen	touringcar	dansers ophalen terugbrengen		10		
introdans	repetities	trailer/oplegger	decor			1	
introdans	repetities	bakwagen b rijbewijs	decor			1	
introdans	voorstellingen	bakwagen b rijbewijs	decor			1	
introdans	interactie	rolstoeltaxi	personen			1	
Toneelgroep Oostpool	voorstellingen	trailer/oplegger	decor, licht, geluid en kostuum			2	
Toneelgroep Oostpool	voorstellingen	bedrijfsbus	decor, licht, geluid en kostuum		4		
Toneelgroep Oostpool	voorstellingen	bakwagen b rijbewijs	decor, licht, geluid en kostuum			2	
Toneelgroep Oostpool	Voorstellingen	taxi / personen bus	ophalen & brengen acteurs			3	
Toneelgroep Oostpool	Voorstellingen	bedrijfsbus	cateraar			3	
Toneelgroep Oostpool	repetities	trailer/oplegger	decor, licht, geluid en kostuum				6
Toneelgroep Oostpool	repetities	bedrijfsbus	decor, licht, geluid en kostuum			4	
Toneelgroep Oostpool	repetities	bakwagen b rijbewijs	decor, licht, geluid en kostuum			1	
Toneelgroep Oostpool	facilitair	bedrijfsbus	installateur / onderhoudsmonteur			8	
Toneelgroep Oostpool	facilitair	bedrijfsbus	schilder			1	
Toneelgroep Oostpool	facilitair	bedrijfsbus	leveringen en paketten	4			
Toneelgroep Oostpool	facilitair	bedrijfsbus	divers		2		
Stadstheater	Grote Zaal | voorstellingen	2 trailers/bakwagen	decor, licht, geluid en kostuum		5		
Stadstheater	Grote Zaal | voorstellingen	personenwagen	technici gezelschap		5		
Stadstheater	Grote Zaal | voorstellingen	bus/personenwagen	artiesten		5		
Stadstheater	Grote Zaal | voorstellingen	bakwagen	muziekinstrumenten				6
Stadstheater	Kleine Zaal | voorstellingen	trailer/bakwagen/bus	decor, licht, geluid en kostuum		4		
Stadstheater	Kleine Zaal | voorstellingen	personenwagen	technici gezelschap		4		
Stadstheater	Kleine Zaal | voorstellingen	bus/personenwagen	artiesten		4		
Stadstheater	horeca	bakwagen	bevoorading		3		
Stadstheater	horeca	bakwagen	catering		2		
Stadstheater	facilitair	busjes	installateurs/onderhoud		3		
Stadstheater	facilitair	bakwagen	bedrijfsafval, glas, papier		3		
Stadstheater	leveranciers	busjes/bakwagens	leveringen en paketten	4			
Stadstheater	publiek, incl.rolstoelen	personenwagen/taxi	kiss & ride		50		
Stadstheater	artiesteningang	personenwagen/bus	kiss & ride		10		
Stadstheater	algemeen	personenwagen	woonwerkverkeer	7			

Inventarisatie logistieke bewegingen

Logistieke bewegingen zijn rond de inpassing van culturele gebouwen een belangrijk vraagstuk. In deze studiefase kon dit onmogelijk al volledig uitgewerkt worden. Aan alle organisaties is echter wel gevraagd om nu al inzichtelijk te maken wat de omvang en frequentie is van alle logistieke verkeersbewegingen. Dit om een eerste indruk te kunnen krijgen van de impact van deze organisaties op het laad/los-verkeer in de omgeving.

		TOTAAL			
AR	**WEEKEND?**	**PER JAAR**	**TIJDSTIP**	**TIJDSDUUR PER KEER**	**OPMERKINGEN**
		120	07.00-17.00	busje staat op eigen parkeerplaats nabij kantoor	
	JA	200	09.00-20.00	bovenstaand busje	
		1000	9.00-17.00	0.10h	
	JA	10	17.00-07.00	0.30h	
		18	9.00-17.00	8.00h	
	JA	120	24h	0.30h	
	JA	100	8.00-17.00	0.15h	
		4	9.00-20.00h	1.00h	
		10	9.00-17.00	1.00h	
	JA	8	7.00-02.00	0.30h	
		8	9.00-17.00	0.15h	
	JA	24	24h	2h00	
	JA	200	24h	eigen bus, parkeervoorziening is noodzakelijk	
	JA	24	24h	1h00	
	JA	40	10:00-03:00	0h30	
	JA	40	16:00-20:00	0h10	
	JA	6	24h	1h00	
	JA	48	24h	eigen bus, parkeervoorziening is noodzakelijk	
	JA	12	24h	3h00	
		96	07:00-18:00	0h30	parkeermogelijkheid dichtbij is wenselijk
		12	07:00-18:00	0h30	parkeermogelijkheid dichtbij is wenselijk
		800	07:00-18:00	0h30	parkeermogelijkheid dichtbij is wenselijk
	JA	60	07:00-18:00	0h30	parkeermogelijkheid dichtbij is wenselijk
	JA	260	00:00-23:59	24:00h	parkeren voor de hele dag
	JA	260	7:00-03:00	16:00h	parkeren voor meerdere auto's voor de hele dag
	JA	260	15:00-02:00	10:00h	parkeren voor meerdere auto's voor de hele dag
	JA	6	15:00-01:00h	10:00h	met toegang tot de lift naar de kelder (orkestbak)
	JA	208	24h	24:00h	parkeren voor de hele dag
	JA	208	7:00-03:00	16:00h	parkeren voor de hele dag
	JA	208	15:00-02:00	10:00h	parkeren voor de hele dag
	JA	156	9:00-17:00	01:00h	
	JA	104	7:00-22:00	00:30h	
		156	7:00-16:30	08:00h	parkeren voor de hele dag
		156	7:00-16:00	00:10h	zowel van binnen als van van buitenaf goed bereikbare plaats in het gebouw
		1040	8:00-17:00	00:15h	
	JA	2600	19:00-24:00	00:15h	
	JA	520	10:00-24:00	00:10h	
	JA	1820	7:00-03:00	24:00h	5 parkeerplaatsen voor onregelmatig werkenden

BIJLAGE C - VARIANTEN RUIMTELIJKE VERKENNING

COMPACT MODEL

Bij het compacte model wordt uitgegaan van de minimale footprint van het huidige gebouw en de parkeerplaats aan het Koningsplein.
De partners zitten dicht op elkaar en kunnen optimaal gebruik maken van elkaars faciliteiten. Hoe in een dergelijk compact gebouw te differentiëren is qua sfeer die past bij het profiel, is een ontwerpopgave. Evenals de beheerkwestie. Een risico is dat het gebouw massaal overkomt in de omgeving en gesloten oogt.

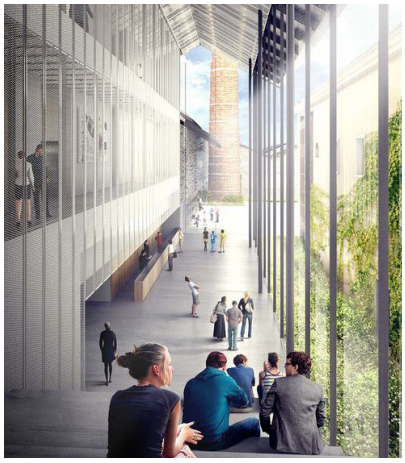

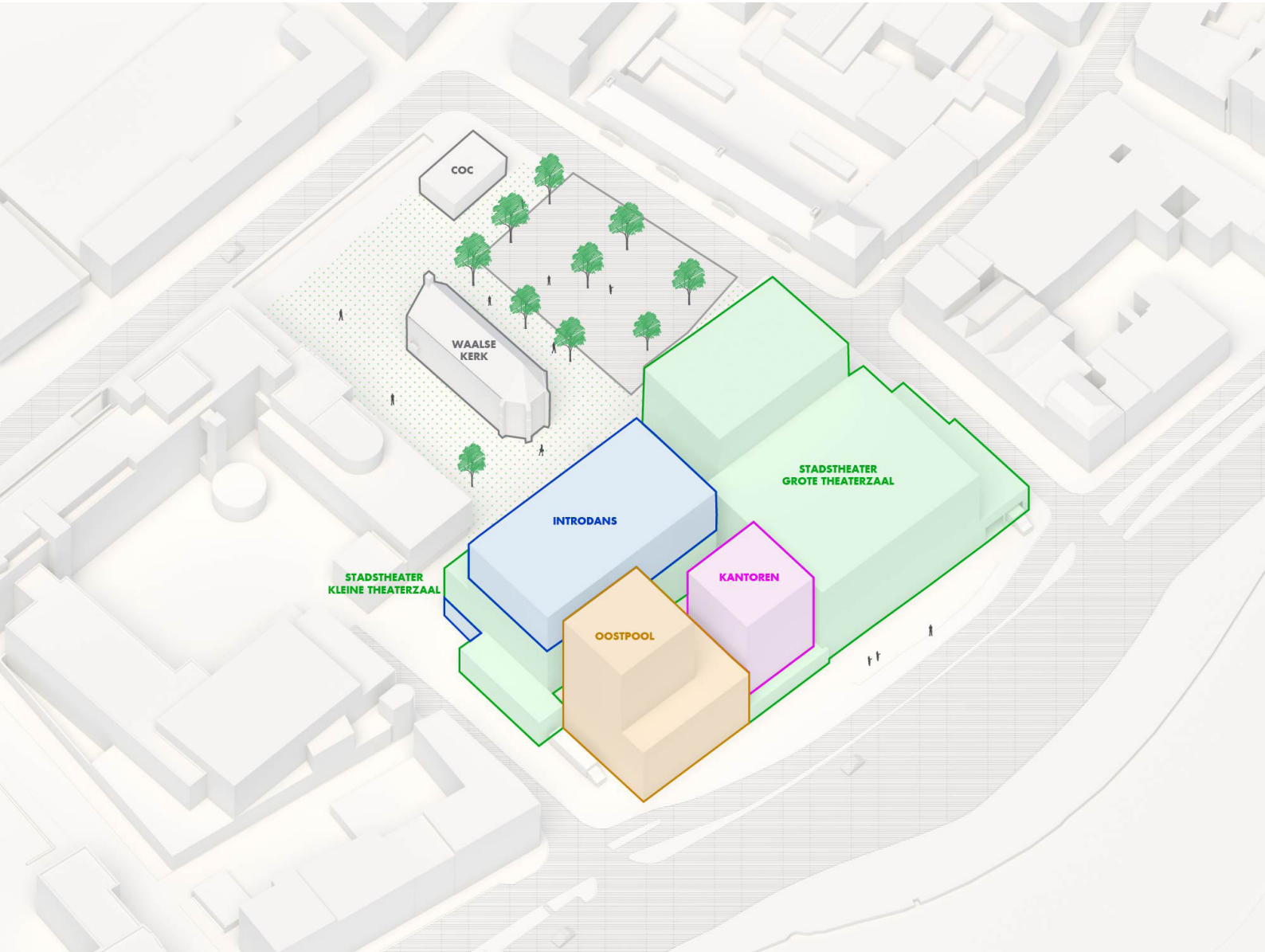

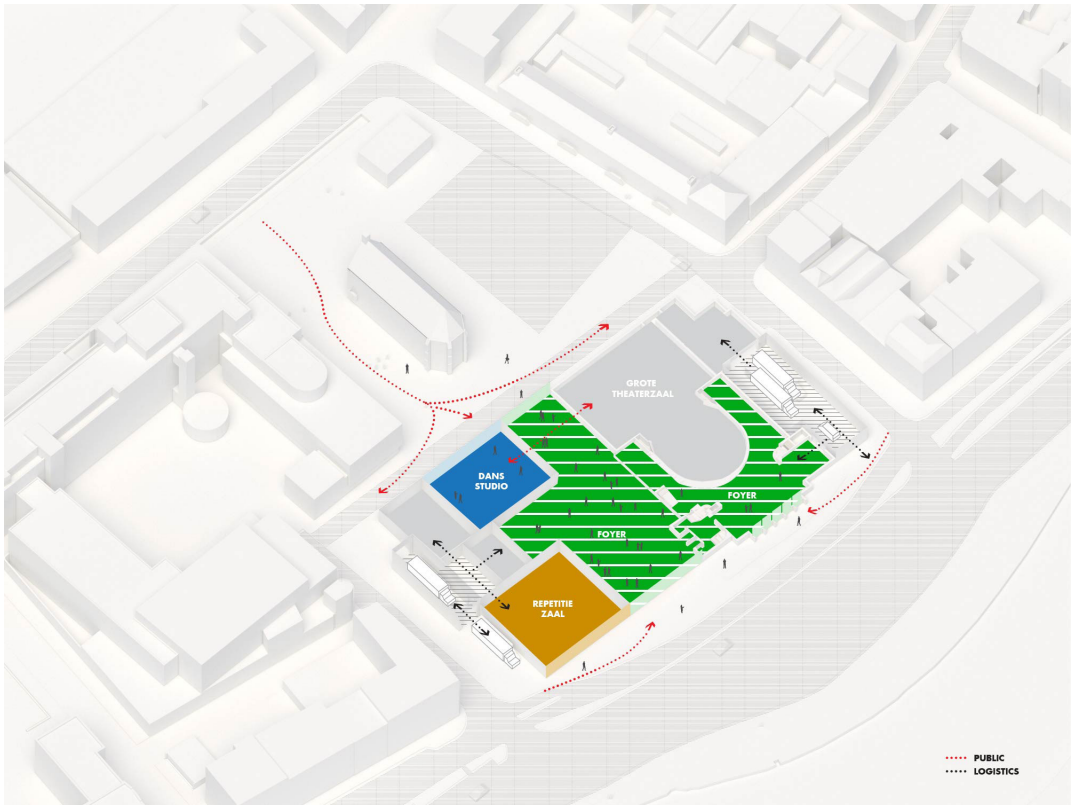

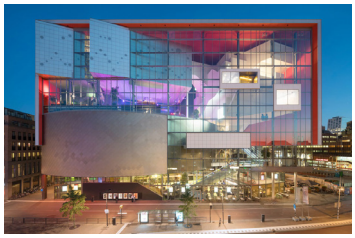

score compact model		
stedenbouwkundig	gebouwmassa tov omgeving	+/-
	mogelijkheid van actieve plint	-
	impact op omgeving (risico overlast)	+
functioneel	identiteit van de individuele organisaties	-
	efficiënte logistiek	+/-
	efficiënt ruimtegebruik	++
	synergie	+/-
financieel	bouwkosten	-
	beheerkosten	+

PAVILJOENMODEL

Diametraal tegenover het compacte model staat het paviljoenmodel. Hier heeft iedere organisatie een eigen gebouwdeel. Ook de kantoororganisatie wordt los georganiseerd. Dit model is naar binnen toe georganiseerd, maar biedt tegelijk kansen voor contact met de omgeving. Vanwege de schaal en openheid kunnen nieuwe verbindingen worden gelegd en biedt het kansen om de omgeving sterk te vergroenen en tot in het theater te brengen.

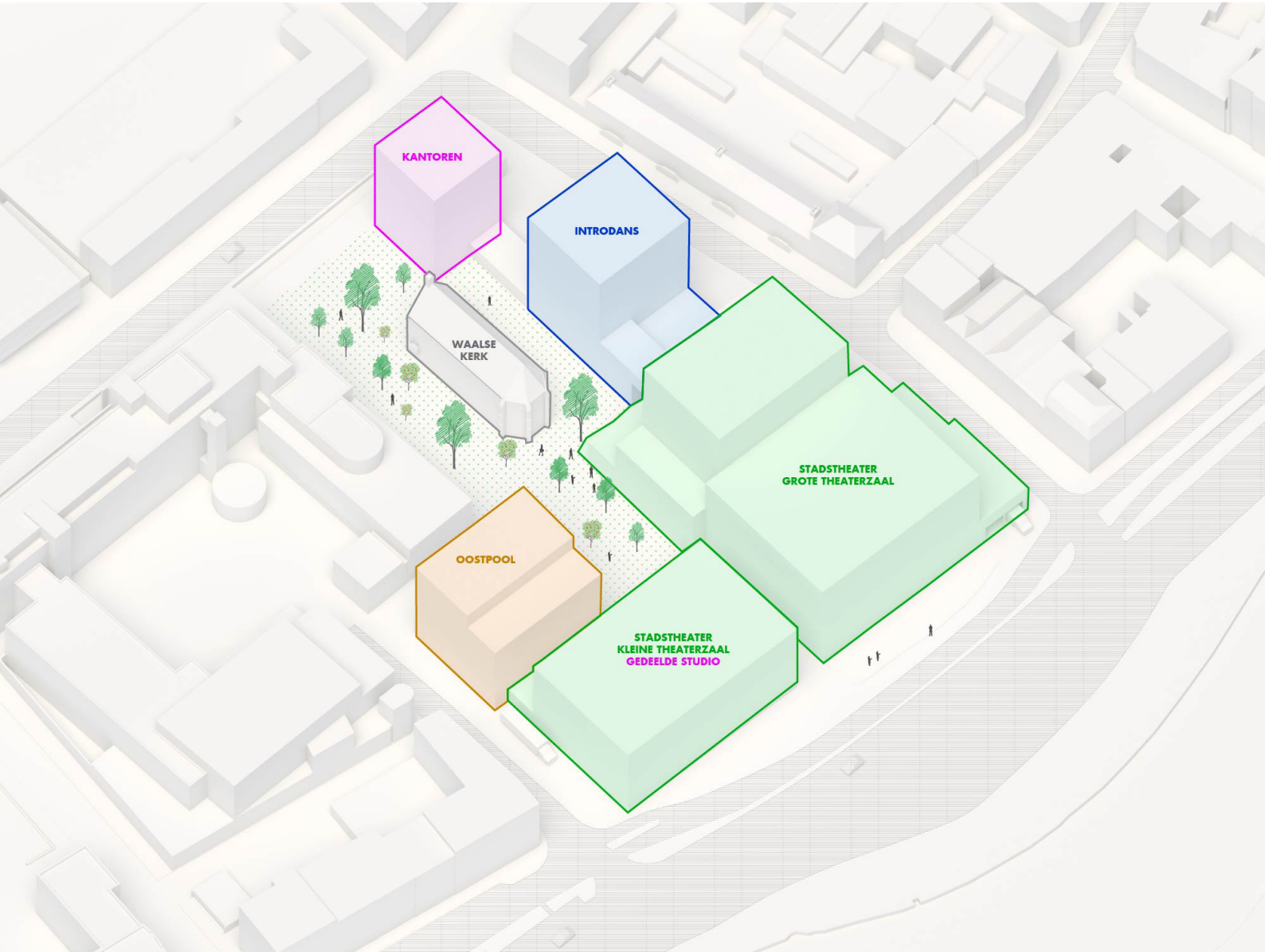

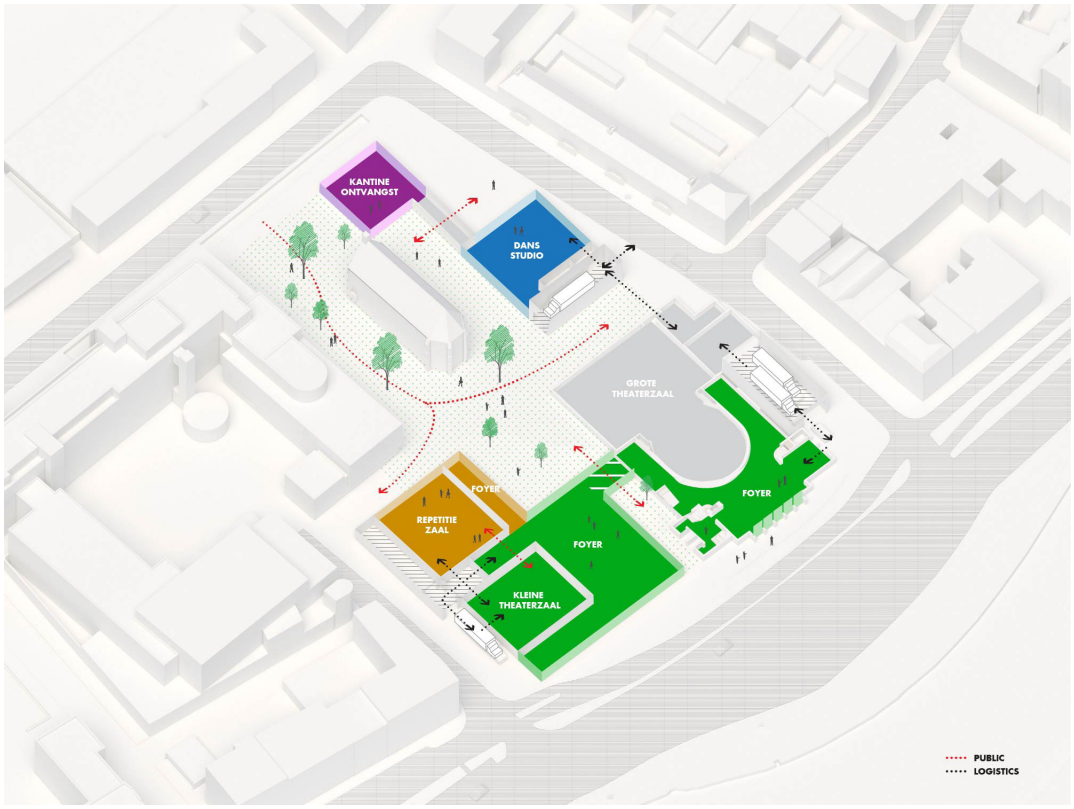

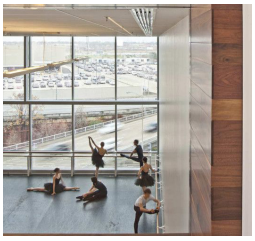

score paviljoenmodel		
stedenbouwkundig	gebouwmassa tov omgeving	++
	mogelijkheid van actieve plint	++
	impact op omgeving (risico overlast)	+/-
functioneel	identiteit van de individuele organisaties	++
	efficiënte logistiek	++
	efficiënt ruimtegebruik	-
	synergie	+/-
financieel	bouwkosten	-
	beheerkosten	-

TUINMODEL

Dit model verhoudt zich qua maat en schaal goed tot de omgeving. Het theater is het formelere gebouwdeel aan de Singel. Rondom de Waalse kerk vouwt zich een ‘werkgebouw’ dat ruggelings verbonden is met het theater. De drie organisaties hebben zo elk een eigen gezicht en desgewenst een eigen logistieke entree. Het bouwvolume nodigt ruimtelijk uit tot verdere samenwerking met de Waalse kerk alsook programmering in de buitenruimte. Dit geldt ook voor het vergroenen van de omgeving door aanleg van een intiem parkje rondom de Waalse kerk.

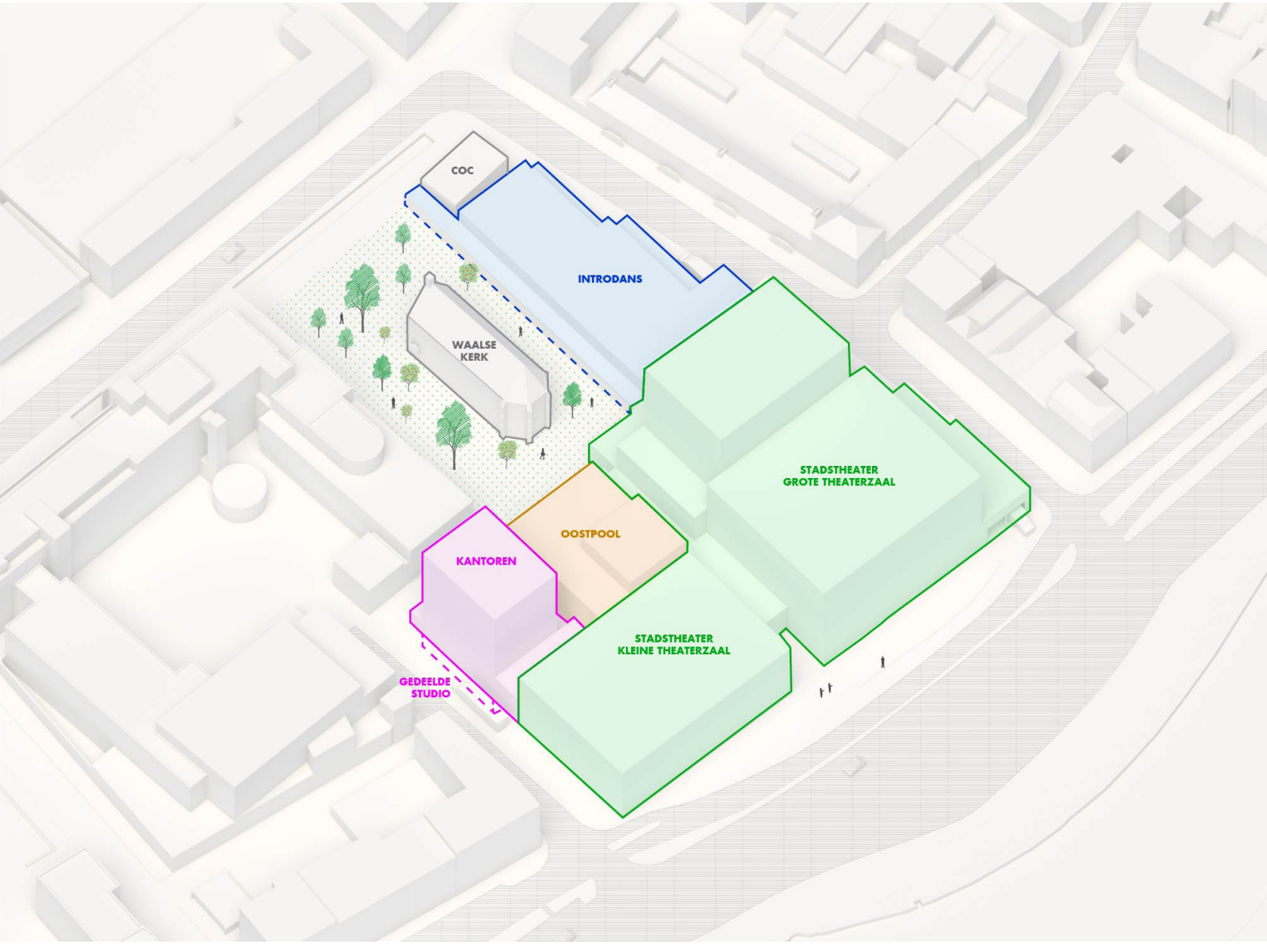

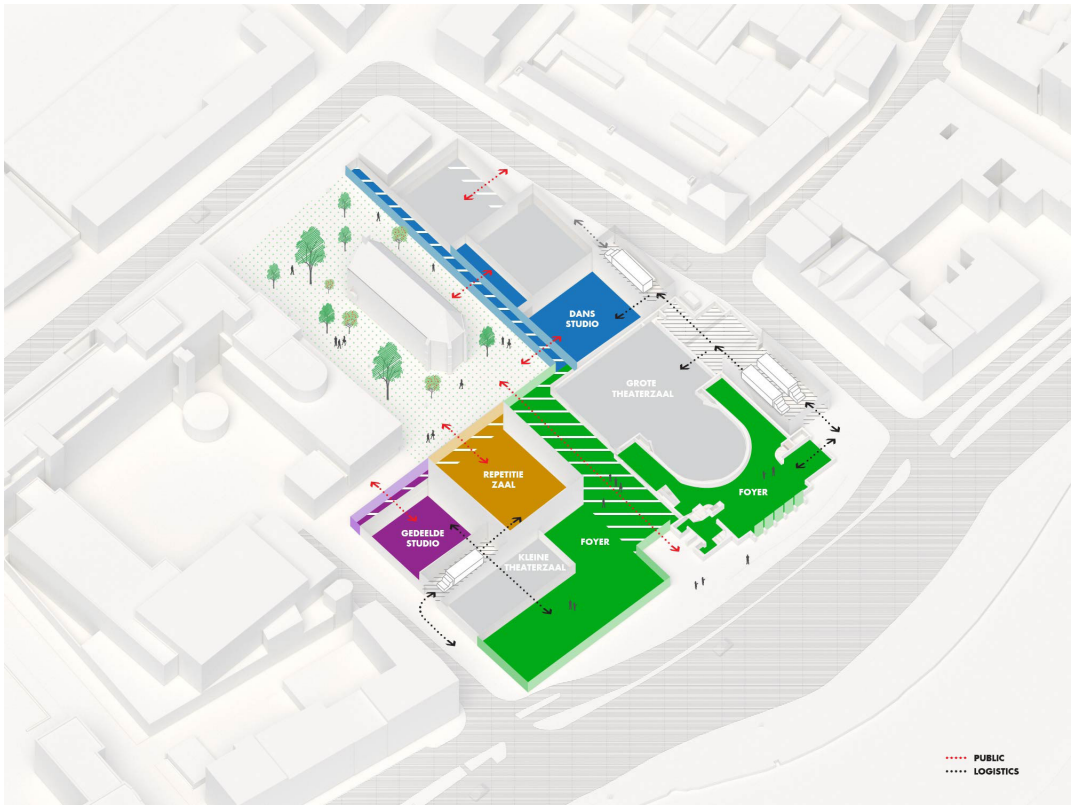

score tuinmodel		
stedenbouwkundig	gebouwmassa tov omgeving	+
	mogelijkheid van actieve plint	++
	impact op omgeving (risico overlast)	+
functioneel	identiteit van de individuele organisaties	+
	efficiënte logistiek	++
	efficiënt ruimtegebruik	+/-
	synergie	+
financieel	bouwkosten	+
	beheerkosten	+/-

BIJLAGE D - WAARDESTELLING

Velperbinnensingel 10 is een gemeentelijk monument. In 2018 heeft MAB, in opdracht van gemeente Arnhem, een bouwhistorische verkenning met waardestelling uitgevoerd. Het betreft een verkennende analyse en waardering van het totale gebouw, interieur en exterieur en de directe omgeving van het theater. Deze dienen als input voor en ter toetsing van de planvorming.

Uit deze rapportage komen ook de waardenkaarten met aanduiding:

- hoge monumentenwaarde (blauw)
- positieve monumentenwaarde (groen)
- indifferente monumentenwaarde (geel)

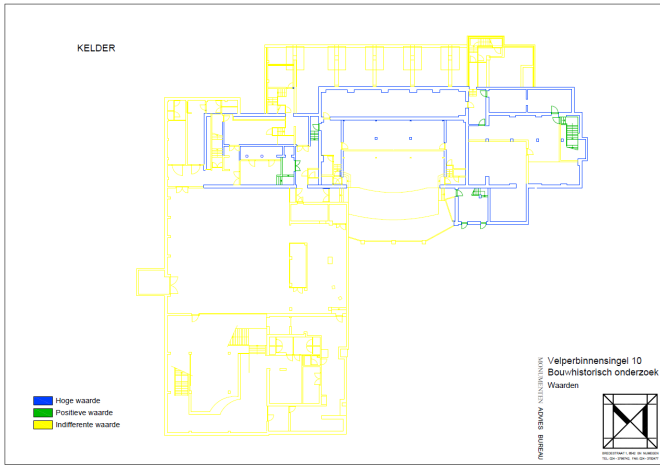

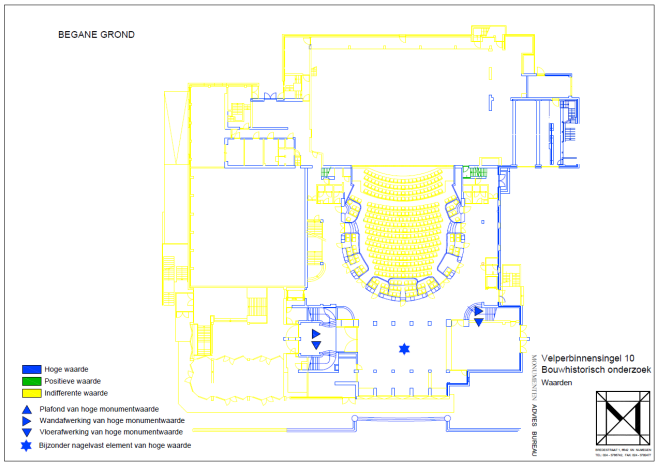

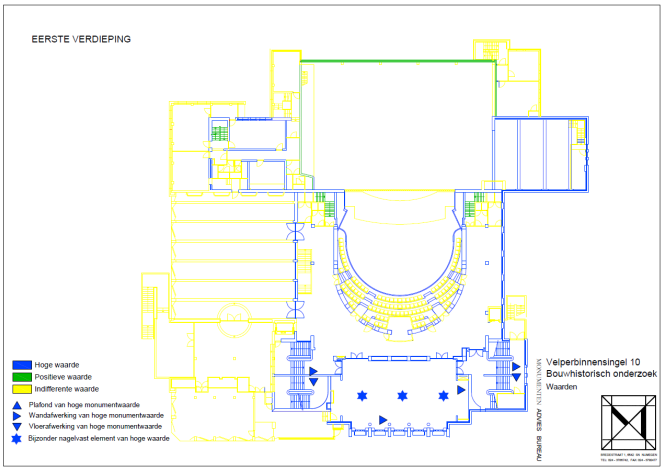
EERSTE VERDIEPING
Hoge waarde
Positieve waarde
Indifferente waarde
Plafond van hoge monumentwaarde
Wandafwerking van hoge monumentwaarde
Vloerafwerking van hoge monumentwaarde
Bijzonder nagelvast element van hoge waarde
Velperbinnensingel 10
Bouwhistorisch onderzoek
Waarden

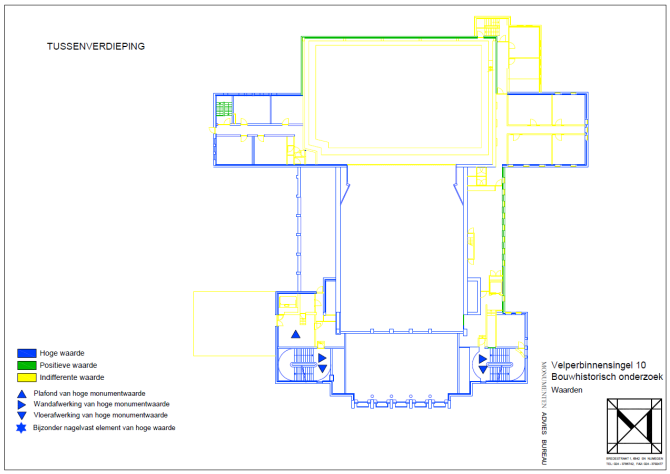
TUSSENVERDIEPING
Hoge waarde
Positieve waarde
Indifferente waarde
Plafond van hoge monumentwaarde
Wandafwerking van hoge monumentwaarde
Vloerafwerking van hoge monumentwaarde
Bijzonder nagelvast element van hoge waarde
Velperbinnensingel 10
Bouwhistorisch onderzoek
Waarden

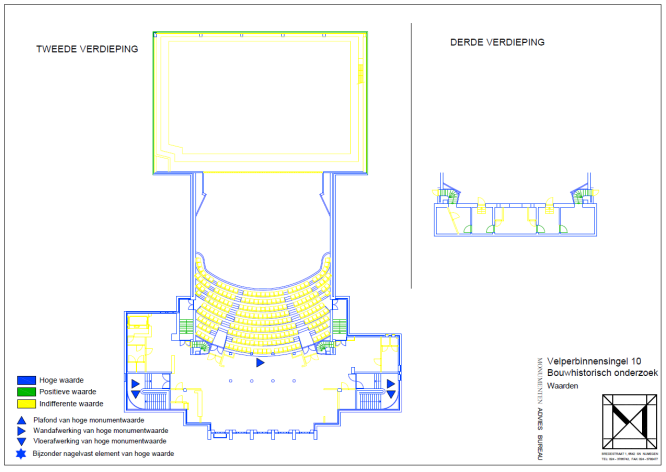
TWEEDE VERDIEPING
DERDE VERDIEPING
Hoge waarde
Positieve waarde
Indifferente waarde
Plafond van hoge monumentwaarde
Wandafwerking van hoge monumentwaarde
Vloerafwerking van hoge monumentwaarde
Bijzonder nagelvast element van hoge waarde
Velperbinnensingel 10
Bouwhistorisch onderzoek
Waarden

BIJLAGE E - VERKENNING AANPASSINGEN GROTE ZAAL

Is het mogelijk de zaal voldoende te verbeteren?
De bestaande grote zaal voldoet niet aan de standaarden die vandaag de dag gesteld worden aan publiekscomfort, zichtlijnen, schaalbaarheid en logistiek in theaters. De zaal zou dus zeer grondig aangepast, of zelfs vervangen moeten worden om een kwalitatief goede grote zaal te behalen. Aangezien het een gemeentelijke monument betreft, is uitvoerig bestudeerd in hoeverre de zaal te verbeteren is, met behoud van de monumentale aspecten.

Monumentale waarden
Om een ingreep te doen in een monument is een visie op de omgang met monumentale waarden nodig. Er is een uitgebreide bouwhistorische verkenning met waardestelling beschikbaar van het Stadstheater (door MAB, dd 17 april 2018). Dit document is als basis gebruikt voor de studies. De waardestellingstekeningen zijn ten behoeve van deze zaalstudie samen te vatten door een aantal belangrijke monumentale hoofdonderdelen te benoemen die mogelijk beïnvloed worden, van interieur van de grote zaal tot de gevelwand aan de Lauwersgracht.

Minimaal benodigde sloop
Het is nodig om de uitbreiding uit 1978 te verwijderen van het oorspronkelijke gebouwdeel. Dat maakt het mogelijk om de zaal goed te verbinden met de andere functies van het toekomstige complex en om overzichtelijke gelijkvloerse publieksroutes te realiseren. Deze ingreep doet geen inbreuk aan de belangrijke monumentale aspecten van het gebouw, dus zal eenvoudig uit te voeren zijn.

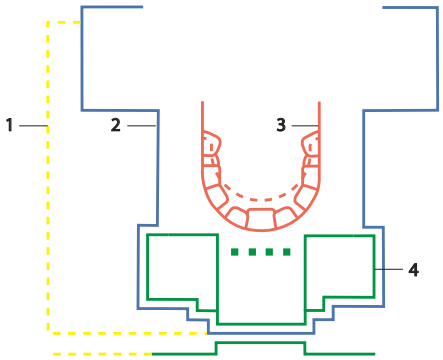

1 - recentere uitbreiding/aanpassing
2 - originele ensemblecontour
3 - zaal met baignoires
4 - voorhuis met foyers en trappenhuizen

BELANGRIJKE HOOFDWAARDEN ERFGOED

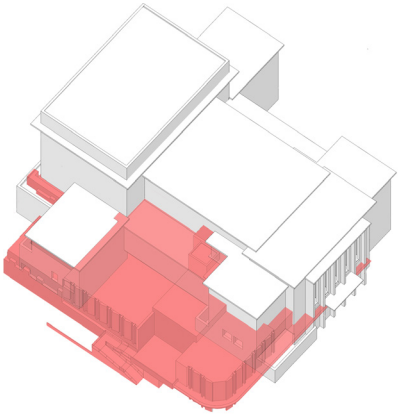

TE SLOPEN IN IEDER GEVAL

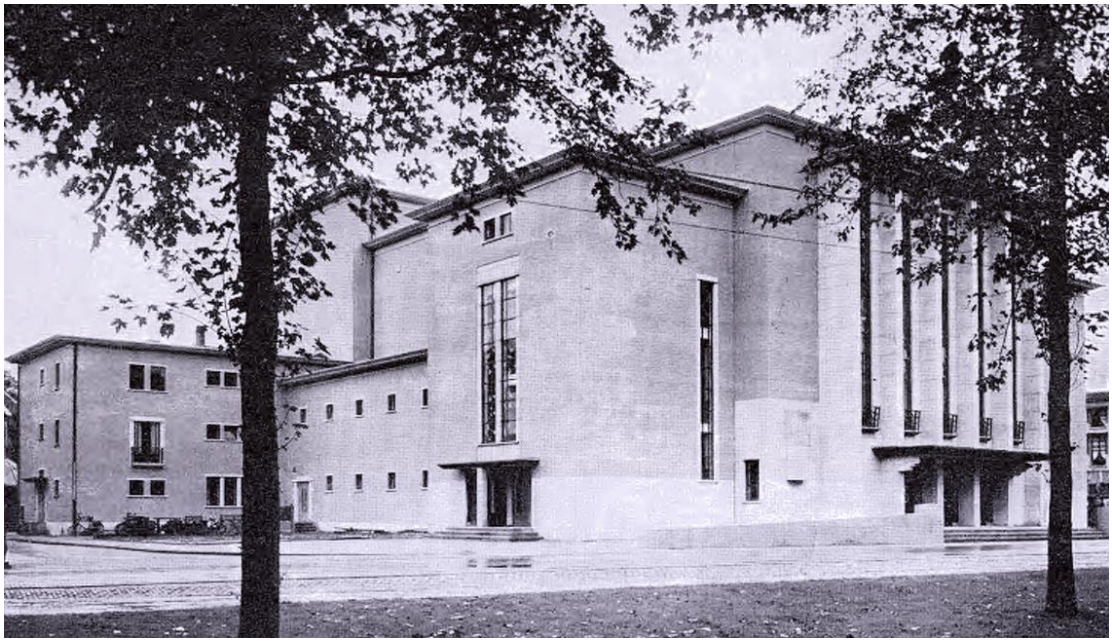

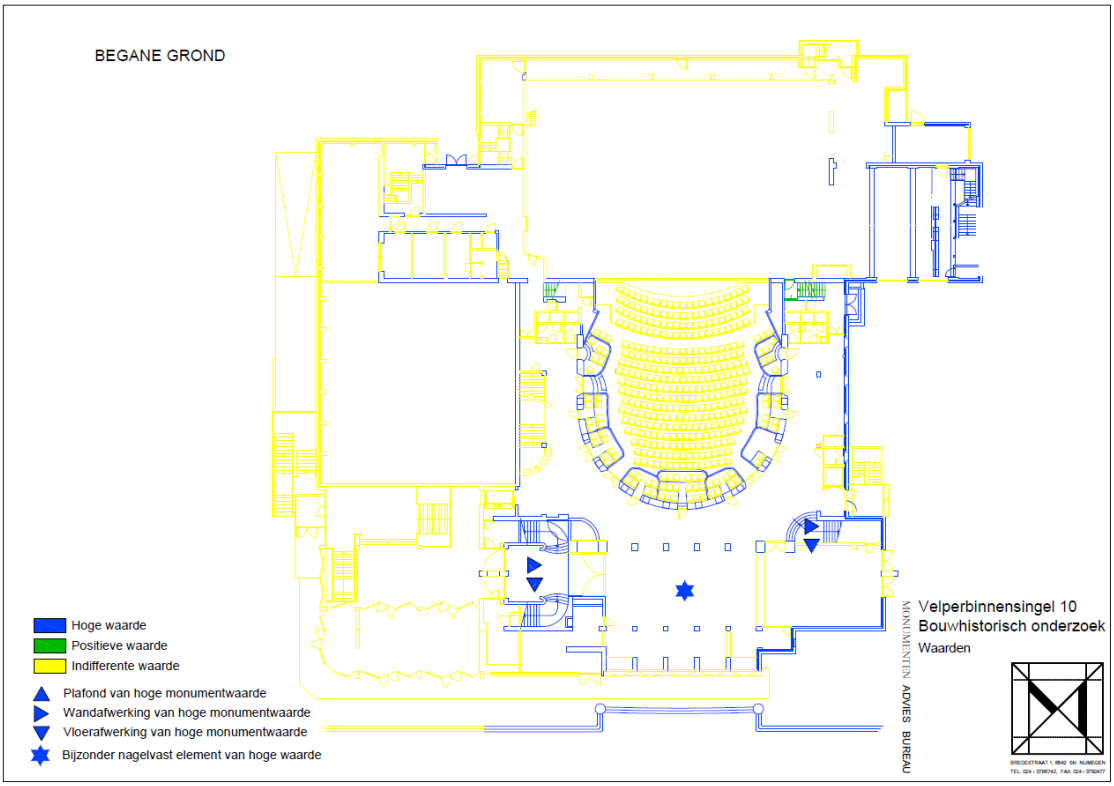
BEGANE GROND
Hoge waarde
Positieve waarde
Indifferente waarde
Plafond van hoge monumentwaarde
Wandafwerking van hoge monumentwaarde
Vloerafwerking van hoge monumentwaarde
Bijzonder nagelvast element van hoge waarde
MONUMENTEN ADVIES BUREAU
Velperbinnensingel 10
Bouwhistorisch onderzoek
Waarden

Uitgebreide verkenning mogelijkheden
Het verbeteren van de zaal zal wél een aantal belangrijke monumentewaarden raken. Daarom is, in samenwerking met alle partijen, en met aanvullende externe expertise, een groot aantal haalbaarheidsstudies verricht voor de zaal. Drie hiervan worden getoond in deze bijlage. Ze hebben allemaal hun eigen voordelen en nadelen op andere vlakken. Bijbehorende tekeningen zijn te vinden op pagina 70 tot 77.

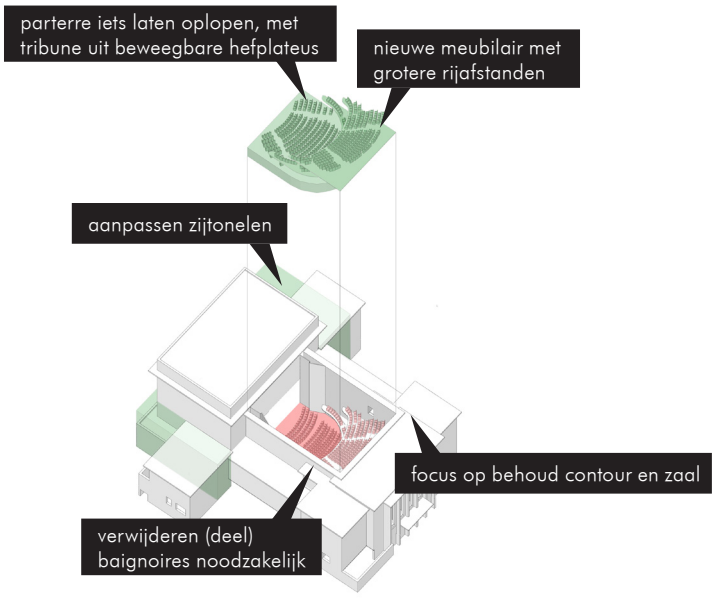

I. Rijdiepte verhogen en nieuwe verstelbare parterre + zijtonelen

De basisingreep om de grote zaal te laten voldoen aan de minimum standaarden van nu, met zo veel mogelijk behoud van het erfgoed. Om het zitcomfort te verbeteren wordt de gehele zaal opnieuw ingericht met een ruimte rij-afstand, inclusief de twee balkons. De betonnen balkonconstructies zullen hiervoor een getimmerde opbouw-vloer krijgen met nieuwe dieptes, waardoor het 2e balkon één rij minder krijgt dan nu. Om het kijkcomfort in de parterre te verbeteren en flexibiliteit te krijgen in het gebruik van de zaal voor verschillende publieksgroottes, wordt de hele parterrevloer vervangen door een nieuwe vloer met verplaatsbare plateaus per rij. Hiermee kan de 700 stoelen tellende zaal kleiner gemaakt worden voor kleinere publiek, terwijl toch een intieme theaterbeleving wordt bereikt. De standaardpositie van deze parterrevloer eindigt achterin zo'n 75 cm hoger dan nu, zodat je in de parterre met verspringende stoelen tussen de twee mensen op de rij voor je door kunt kijken, over het hoofd van de persoon in de rij dáárvoor. Dit is een veel gebruikte methode voor minder steile parterres. Het publiek kan dan het gehele podium zien, inclusief de vloer. Om 700 stoelen in deze variant te realiseren zullen echter wel een groot deel van de baignoires moeten worden verwijderd. Tevens dienen stevige aanpassingen te worden gedaan aan de zijtonelen, die nu te klein zijn. Het niveau van de theaterbeleving is ook lager.

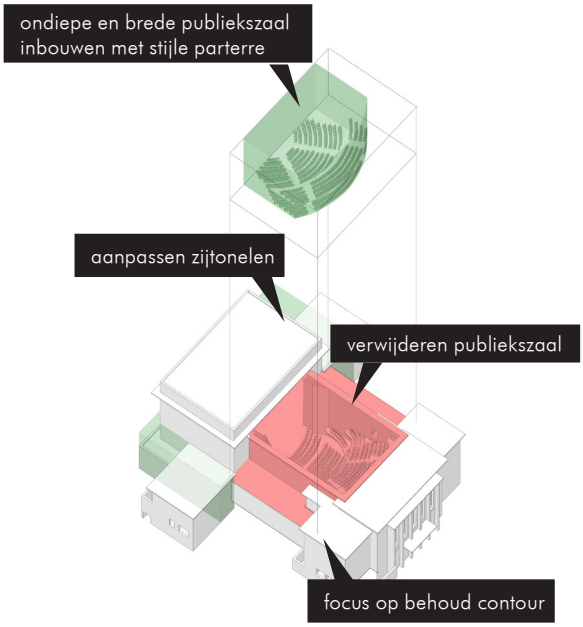

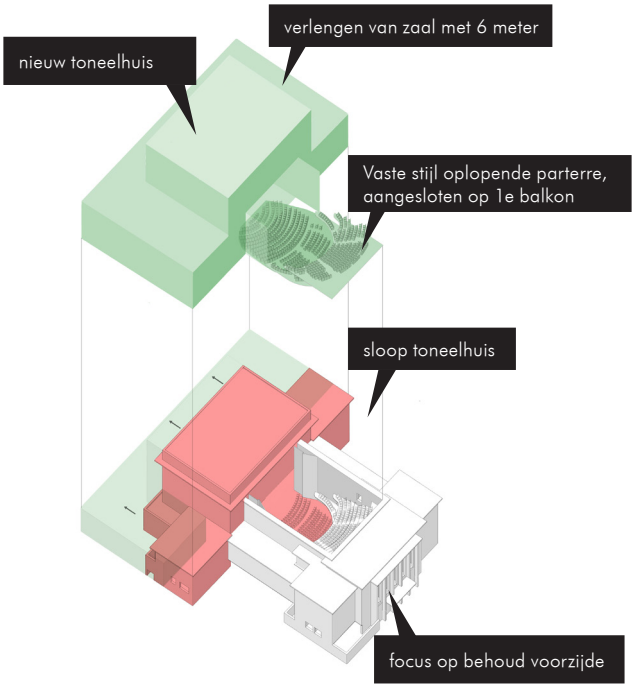

II. Vernieuwen publieksdeel van de zaal + zijtonelen

Om een goede zaalopstelling te realiseren die meegaat in de theaterontwikkeling van vandaag de dag zijn twee van de meest belangrijke zaken: een ondiepe zaal voor goed contact tussen publiek en toneel, en een steile parterre met vrije zichtlijnen naar het podium. Dit is niet haalbaar voor 700 stoelen en volledig behoud van de bestaande zaal. Een strategie kan zijn om, ten gunste van de theaterbeleving, het gehele publieksdeel van de zaal te vervangen door een nieuw zaaldeel, dat wel aansluit op de bestaande monumentale foyers. Deze, en de contour van het monument worden dan juist wél volledig behouden. Om ook de nieuwe zaal goed aan te laten sluiten op de asymmetrische publieksbenadering van het toekomstige gebouw en publieksopstoppingen te voorkomen zal deze afgeschuind of in een amfitheater-opstelling gerealiseerd moeten worden. De nieuwe breedte van deze zaal zal van buiten zichtbaar zijn op het bovenste niveau, dat nu wat verder terug ligt. De uitvoering van deze variant vraagt extra aandacht ivm het tijdelijk stutten of verwijderen en reconstrueren van de bestaande buitenwanden. Tevens dienen stevige aanpassingen te worden gedaan aan de zijtonelen, die nu te klein zijnVanwege de technische complexiteit is het verstandig rekening te houden met een hogere budgetreservering voor onvoorziene kosten.

III. Vaste tribune naar 1e balkon

Ook is een variant onderzocht waarbij een deel van de zaal, en een deel van de contouren van het monument behouden worden, en toch de kwaliteit van de zaalbeleving vergroot wordt. Door een nieuwe vaste steile parterre te maken die direct aansluit op het eerste balkon zijn de kijkhoeken naar het toneel stukken beter dan in variant 1. Omdat ook vaste trappen benodigd zijn en de ruimte achterin de huidige parterre niet meer bruikbaar is, zal de zaal ongeveer 6 meter verlengd moeten worden, en het toneel dient gesloopt en vervangen te worden. Dit betekent dat een deel van de bestaande zaal, en een deel van de bestaande contour behouden kunnen blijven, maar zorgt er tevens voor dat de balkons wat verder van het toneel komen te liggen, wat niet ten goede komt aan de theaterbeleving op deze plekken. Deze meest ingrijpende variant zal in kosten op een vergelijkbaar niveau uitkomen als de nieuwbouwvariant.

Is volledig behoud mogelijk?
De meest optimale variant vanuit een restauratieve bril is de hiernaast getoonde. Hierbij wordt een geheel nieuwe parterre gerealiseerd, gebruik makend van een nieuwe flexibele plateautribune. Hiermee kan de 700 stoelen tellende zaal kleiner gemaakt worden voor kleiner publiek, terwijl toch een intieme theaterbeleving wordt bereikt. De standaardpositie van deze parterrevloer eindigt achterin zo'n 75 cm hoger dan nu, zodat je in de parterre met verspringende stoelen tussen de twee mensen op de rij voor je door kunt kijken, over het hoofd van de persoon in de rij dáárvoor. Het publiek kan dan het gehele podium zien, inclusief de vloer. Om het zitcomfort te verbeteren wordt de gehele zaal tevens opnieuw ingericht met een ruimere rij-afstand, inclusief de twee balkons. In de principedoorsnedes belooft deze aanpassing haalbaar te zijn, maar verder onderzoek is nodig om voor iedere zitplaats te bepalen wat dit betekent, en de akoestische werking van de zaal te modelleren. Om 700 stoelen in deze variant te realiseren zullen echter wel een groot deel van de (monumentale) baignoires moeten worden verwijderd. Tevens dienen stevige aanpassingen te worden gedaan aan de zijtonelen, die nu te klein zijn.

Voldoet de optimale aanpassing aan de standaarden?
De zaal zoals hierboven omschreven zal een sterke verbetering zijn ten opzichte van de huidige zaal. Het minst sterke punt blijft echter de parterre, die in de basispositie nog steeds een relatief vlakke helling heeft, en daarom alleen met verspringende stoelen een ongehinderd zicht op het toneel geeft. Bijna elke klassieke zaal in Nederland (bijv. stadsschouwburgen Amsterdam, Haarlem, Den Haag, Utrecht en Groningen) heeft een stoelopstelling waarbij sprake is van 'every other row', dat wil zeggen stoelen die per rij ten opzichte van elkaar verspringen.

Een zaal als deze is daarom te waarderen als een voldoende, maar wordt vandaag de dag niet nieuw gebouwd. Een zaal zoals deze kan namelijk niet meedoen op nationaal niveau als het gaat om een hoogwaardige bezoekersbeleving voor de komende decennia, zoals bijvoorbeeld het Parktheater in Eindhoven of de Rabozaal van het Internationaal Theater Amsterdam. Een steilere tribune voor de parterre is meer en meer een voorwaarde geworden voor theaters. Dit lijkt in de verschillende behoudvarianten niet haalbaar zonder flinke impact op de erfgoedwaarden van het gebouw.

Om aan de functionele eisen van de partners te voldoen en een theater te ontwikkeling dat mee kan in de subtop van Nederlandse theaters zal een ingrijpender transformatietraject nodig zijn. De precieze uitwerking hiervan zal in een vervolgstudie bepaald moeten worden, waarin erfgoedwaarden, technische eisen, comforteisen en haalbaarheid integraal worden bestudeerd. Dit kan resulteren in een uniek theater: een bijzondere combinatie van oude en nieuwe elemten die meer is dan de som der delen, bijvoorbeeld door binnen de buitencontouren en met behoud van de foyers een gehele nieuwe zaal te realiseren, of misschien zelfs ook een nieuw toneelhuis te bouwen, met respect voor de ensemble-werking van het originele gebouw.

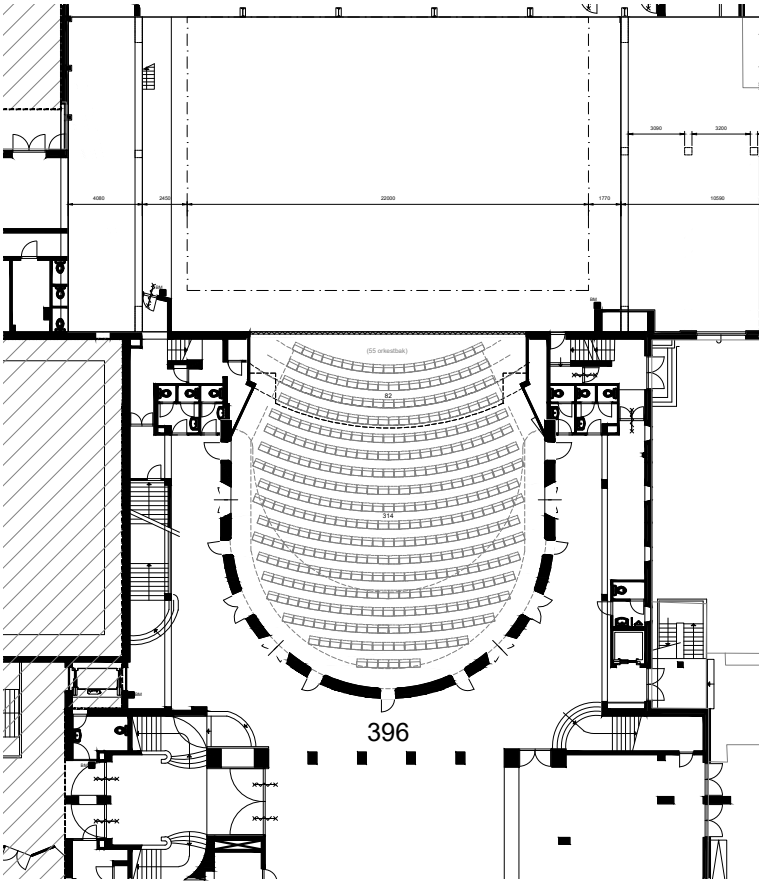

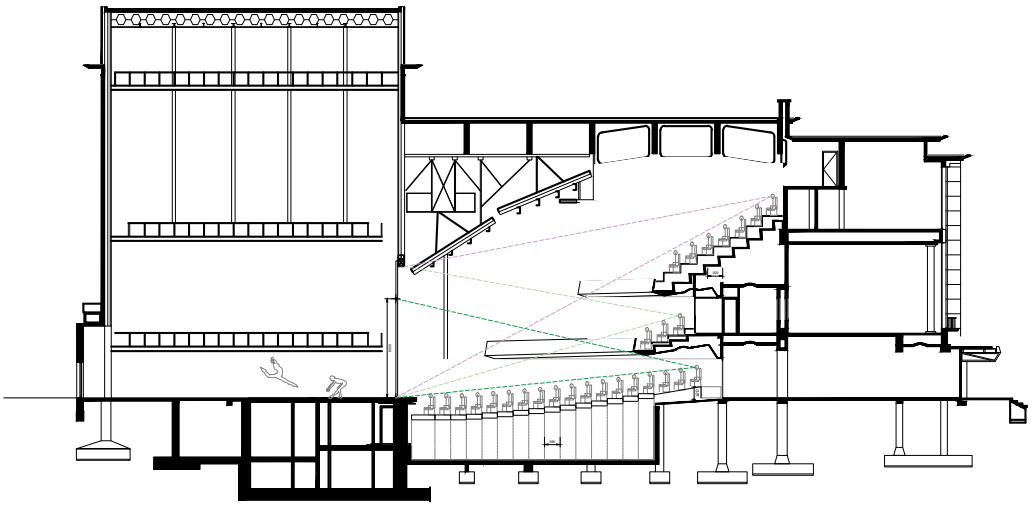

Hoogst haalbare functionele verbetering vanuit een 100% renovatieblik

0 Bestaande situatie

BESTAAND TOTAAL= 745

Begane grond

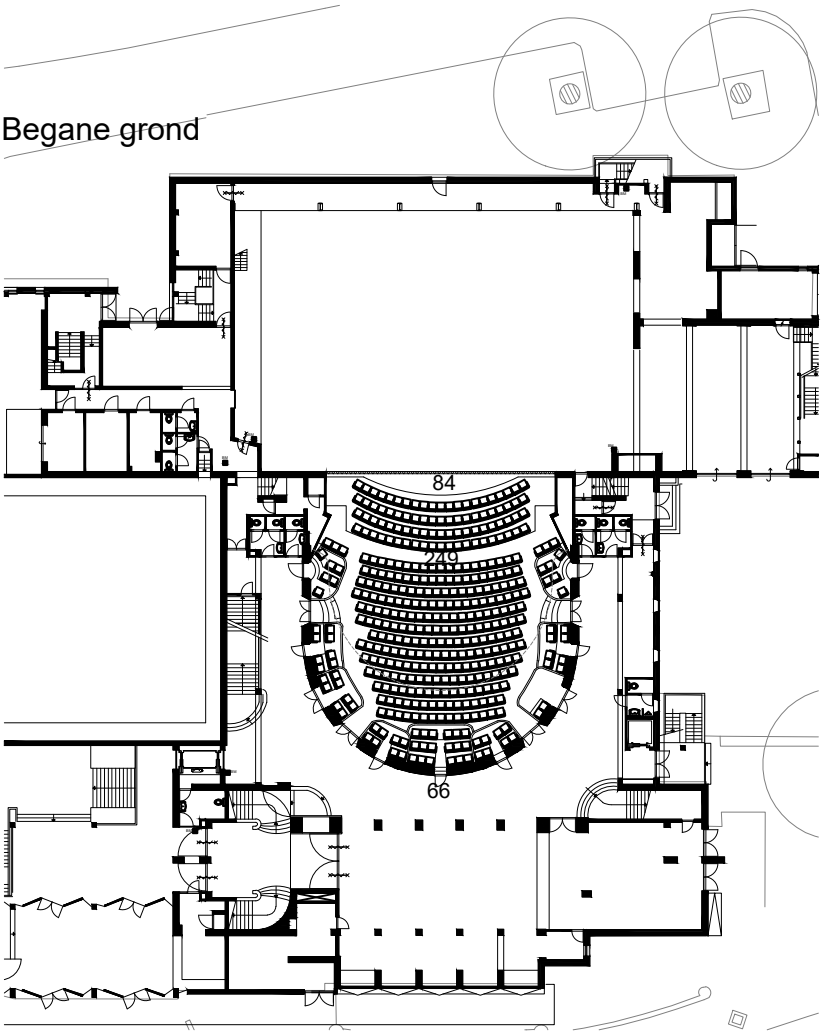

1e balkon

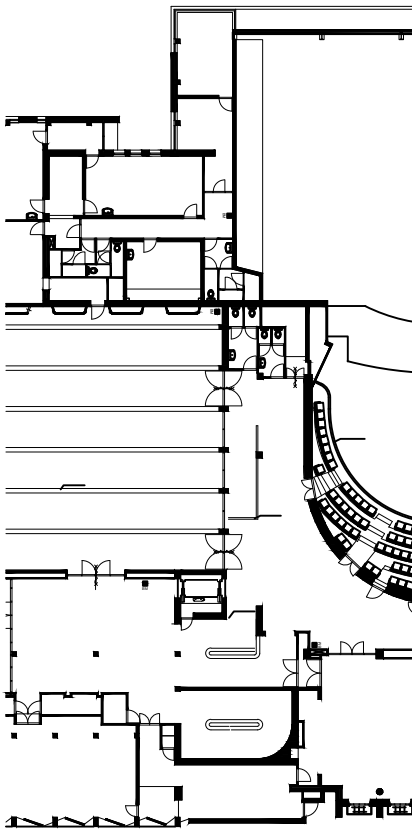

langsdoorsnede

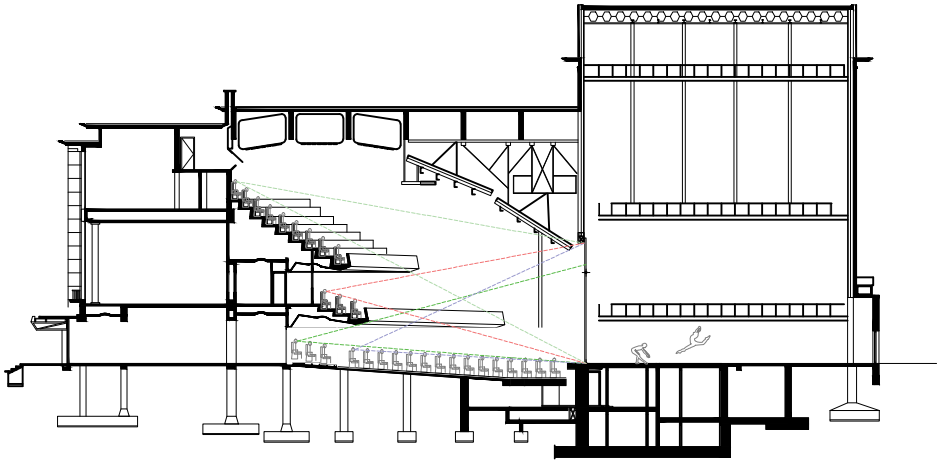

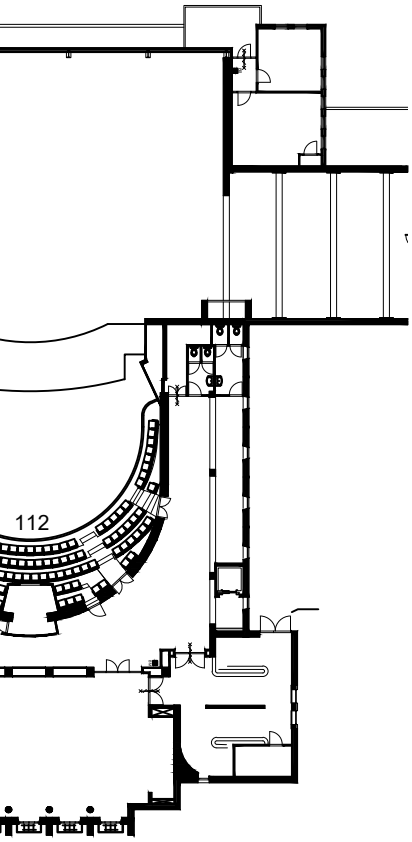

2e balkon

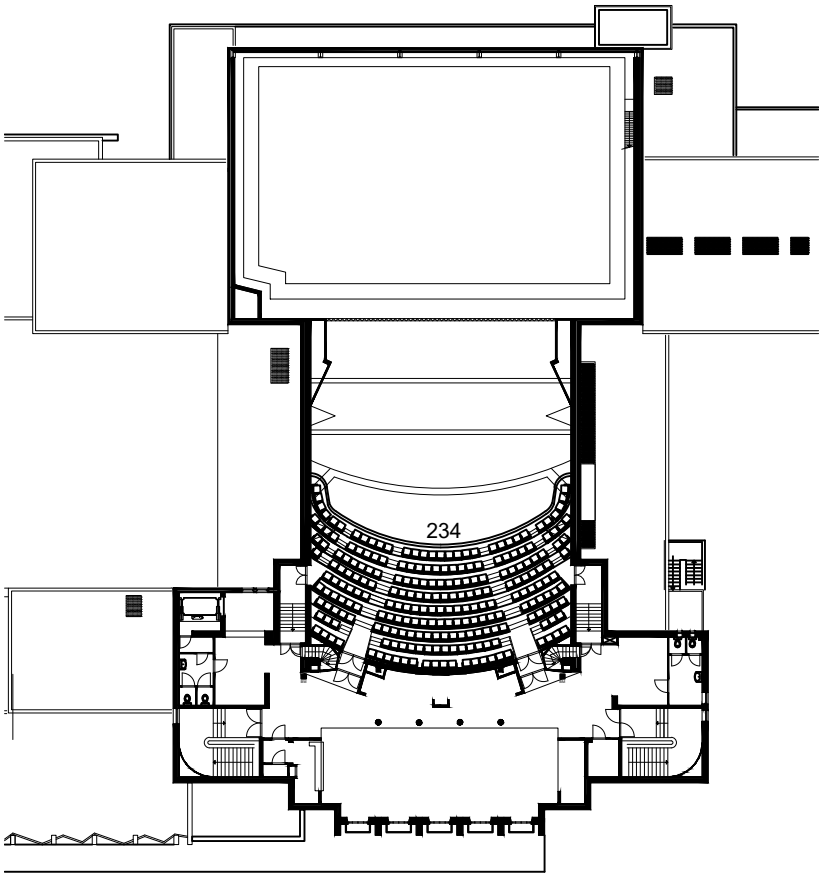

Vervanging stoelen, verstelbare parterre

plaatsen: 729, 18 rijen in parterre
diepte: 23 m
breedte: 17 m
balkons: 2
lijst: 15 x 8 m (bestaand)
stoelen/rijen: 550 mm breed, 950 mm diep

capaciteit max: 647 of 729 (orkestbak = 82)
tribune omhoog: 502 of 584
ook minus 2e balkon: 297 of 379

Begane grond

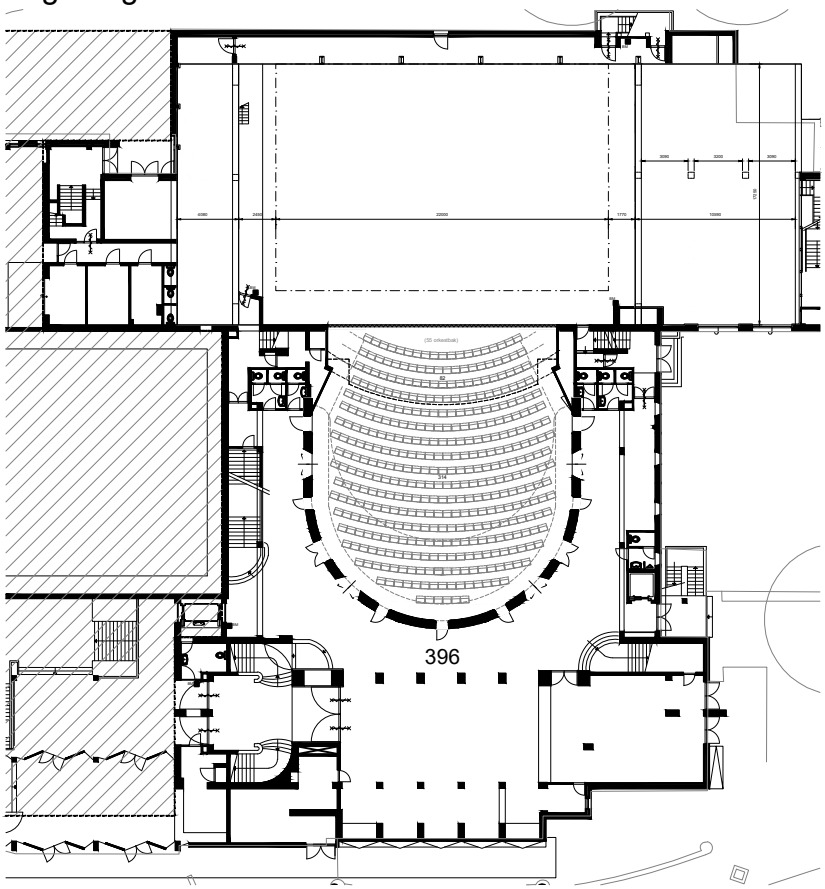

1e balkon

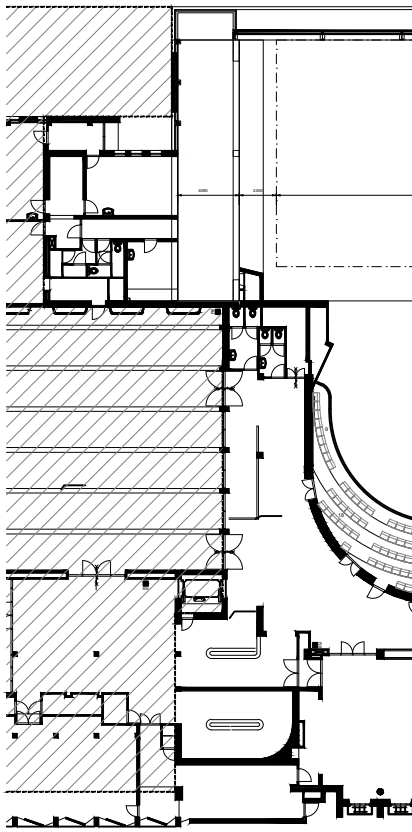

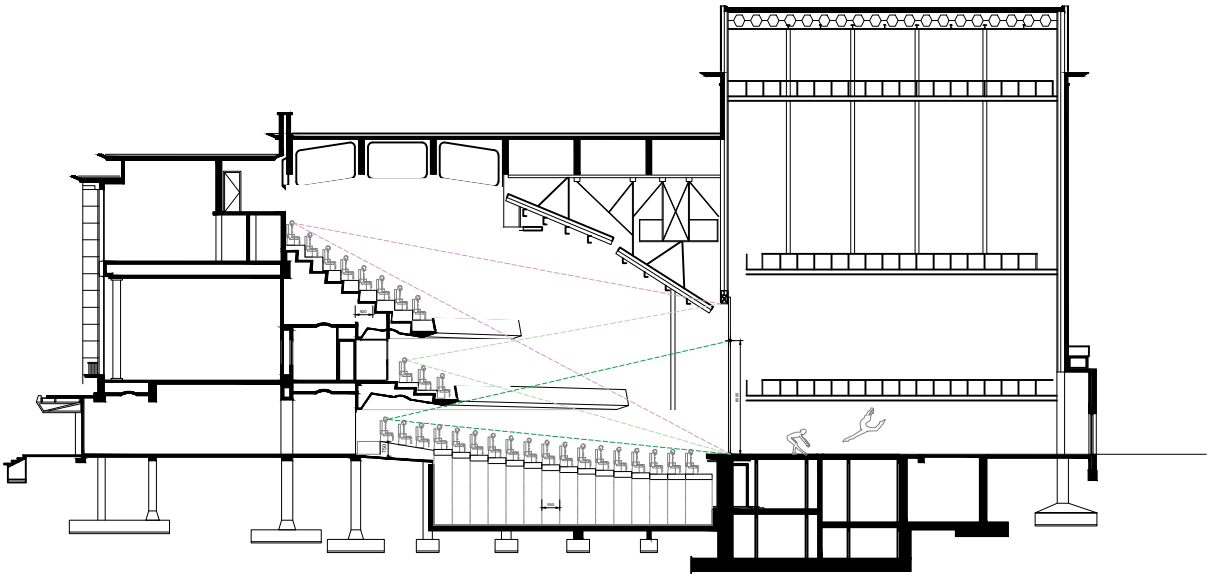

2e balkon

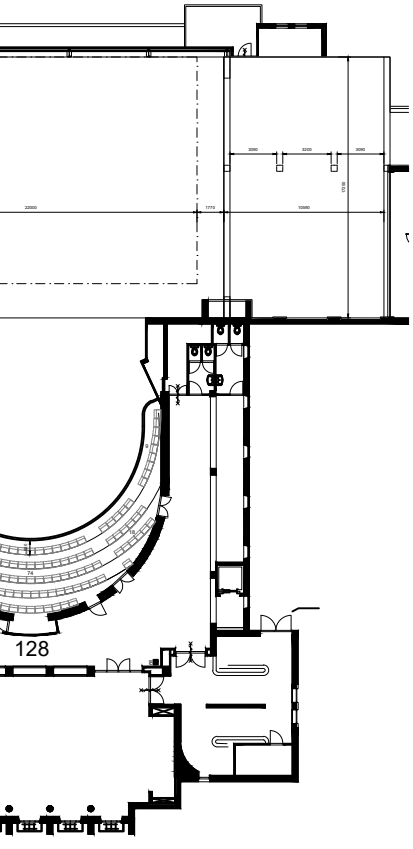

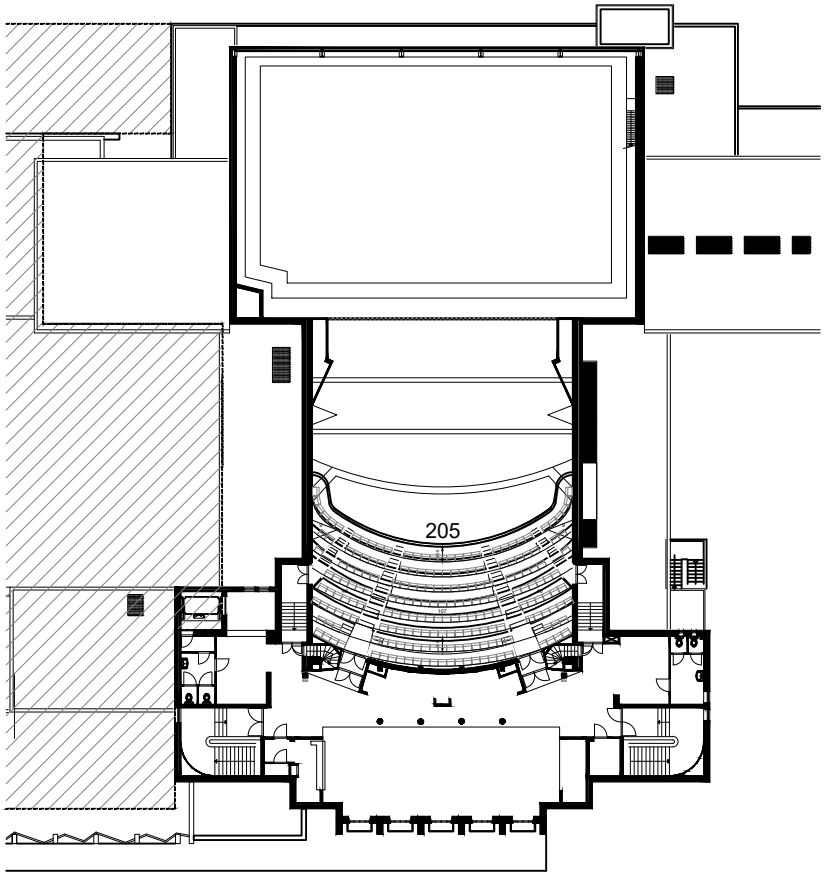

Vervanging publieksdeel

plaatsen: 709, 15 rijen in parterre
diepte:16 m
breedte: 22 m
balkons: 1 of 2
lijst: 15 x 8 m
stoelen/rijen: 550 mm breed, 950 mm diep

capaciteit max: 631 of 709 (orkestbak = 78)
zonder 2e balkon: 522 of 600
zonder balkons: 377 of 455

Begane grond

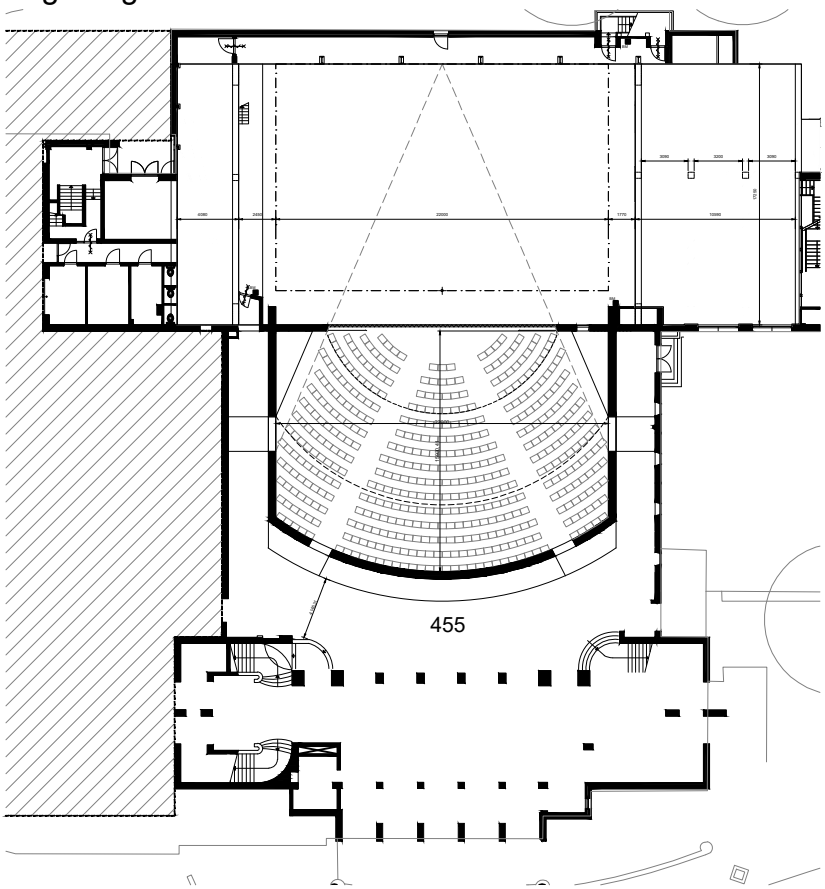

1e balkon

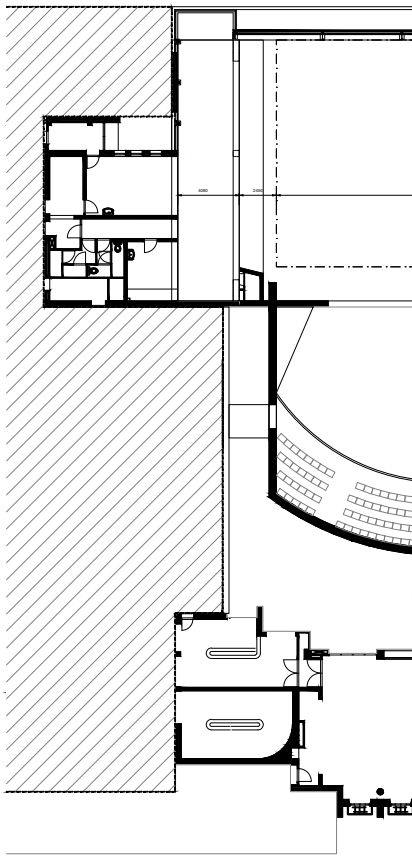

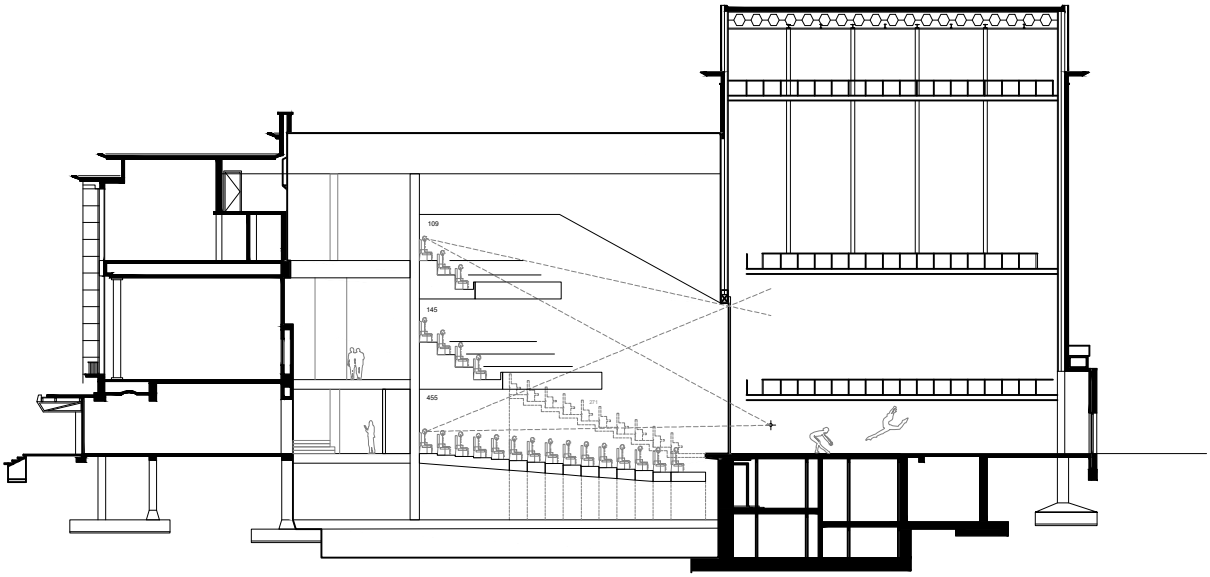

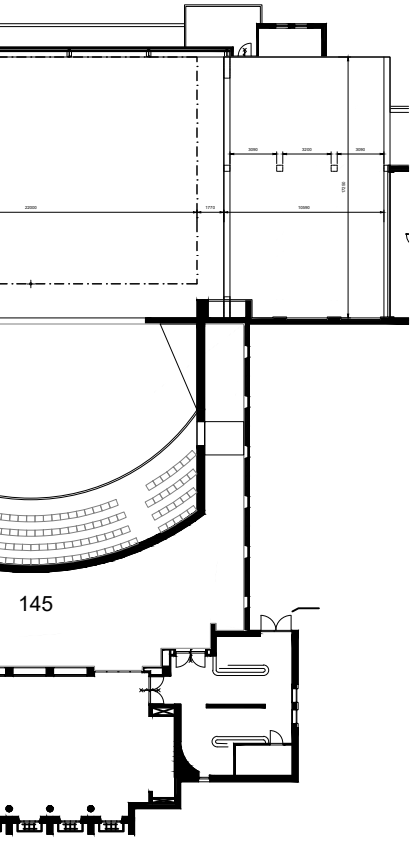

2e balkon

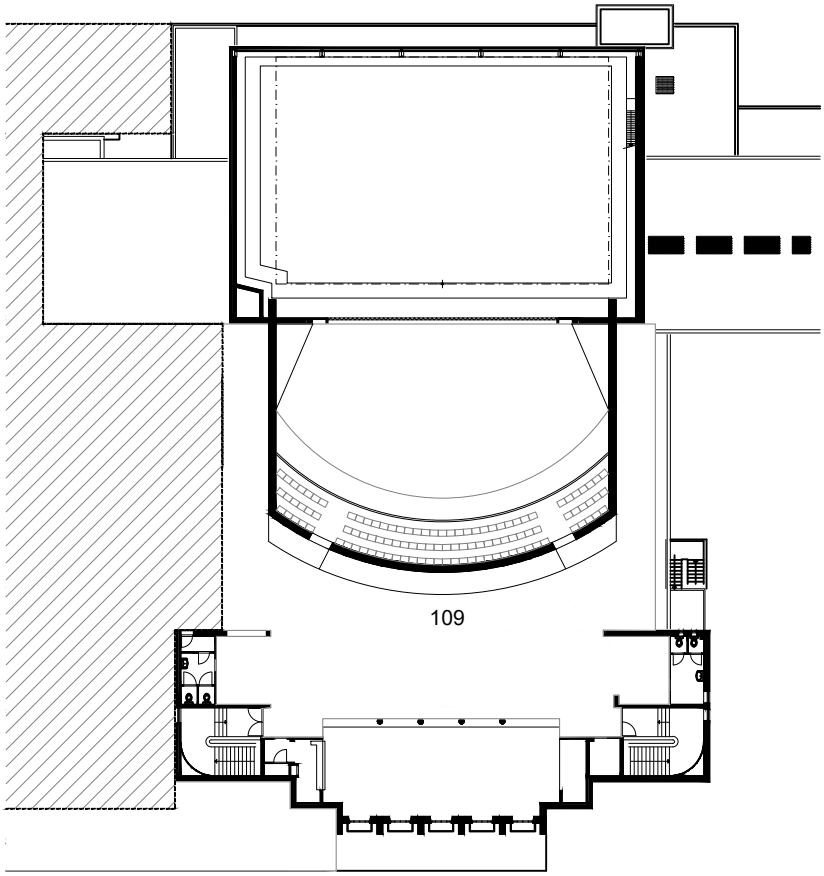

Nieuwe steile tribune + verlengen zaal

plaatsen: 697
diepte: 20-29 m
breedte: 17 m
balkons: 1
lijst: 15 x 8 m
stoelen/rijen: 550 mm breed, 950 mm diep

capaciteit max: 644 - 697 (orkestbak = 53)
zonder 2e balkon: 439 - 492
zonder balkons: 311 - 364

Begane grond

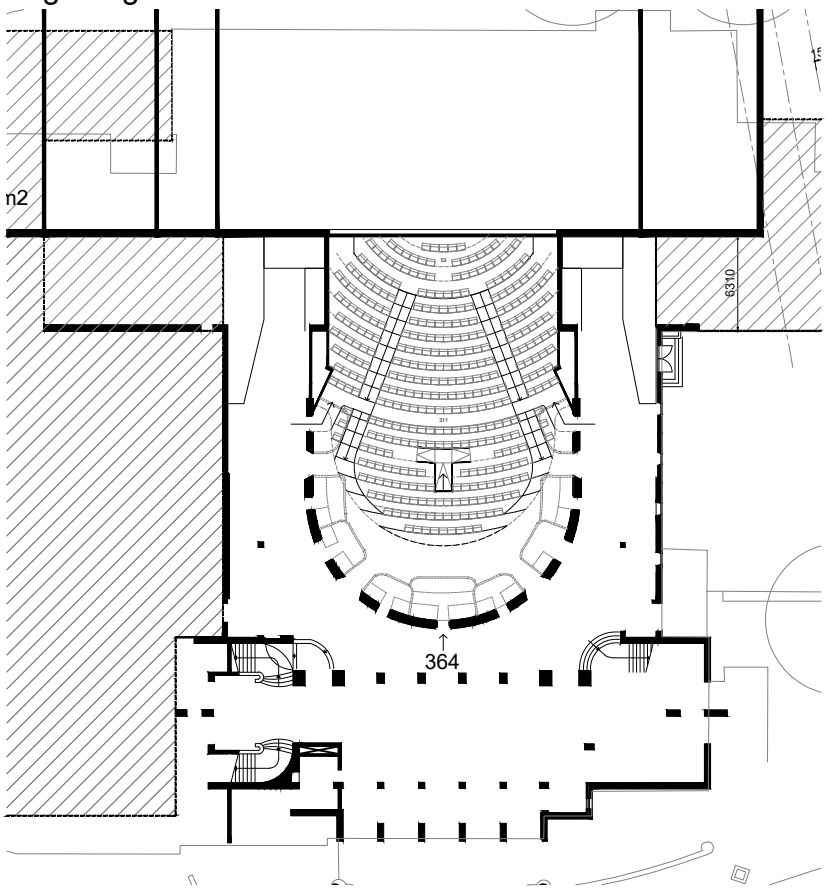

1e balkon

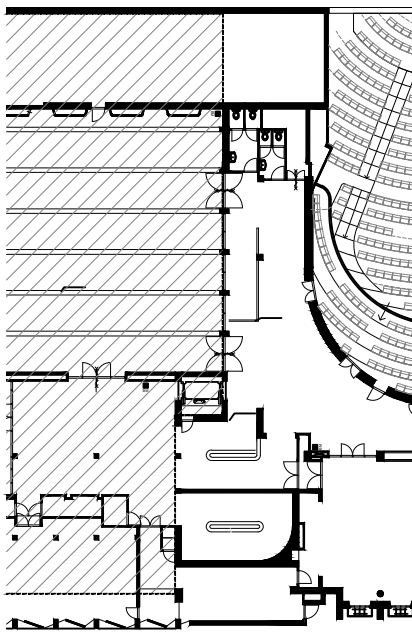

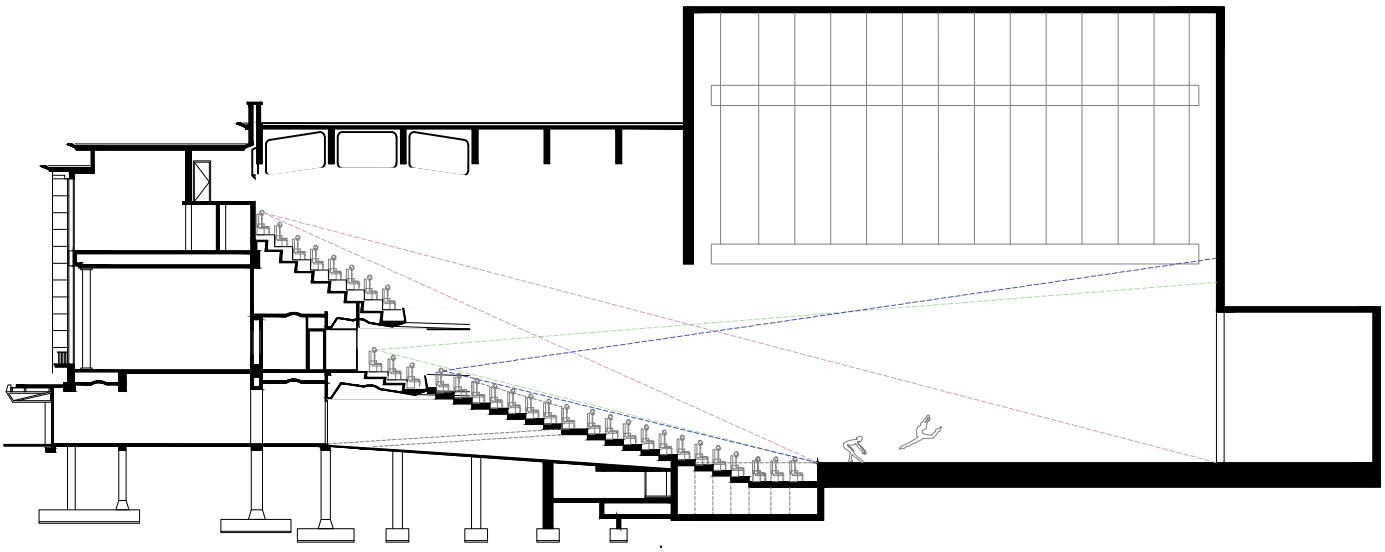

2e balkon

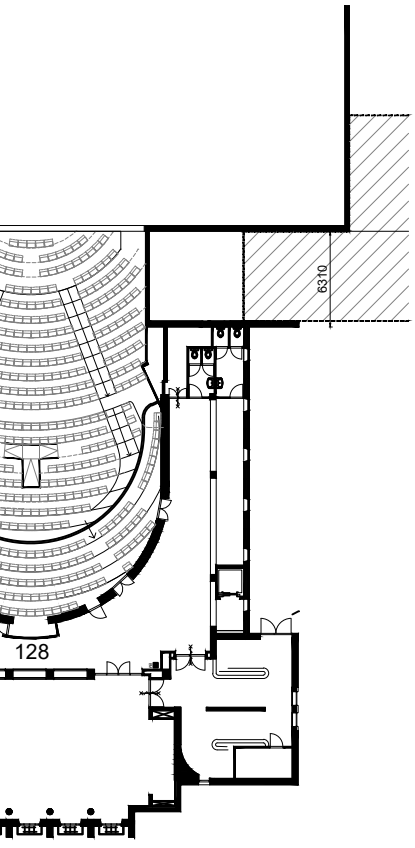

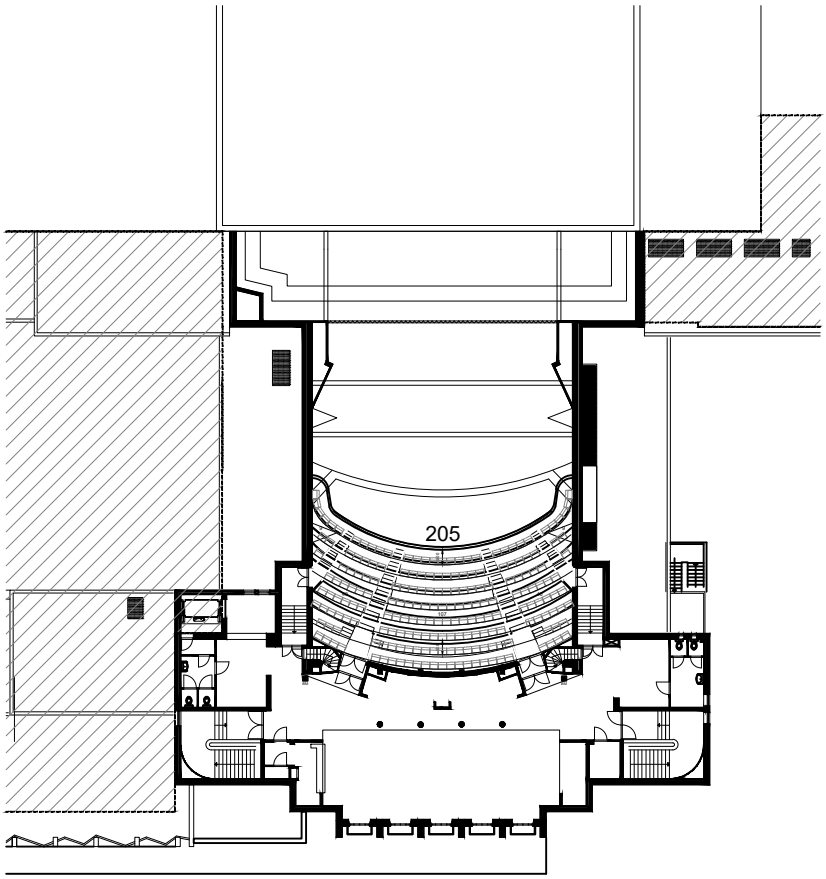

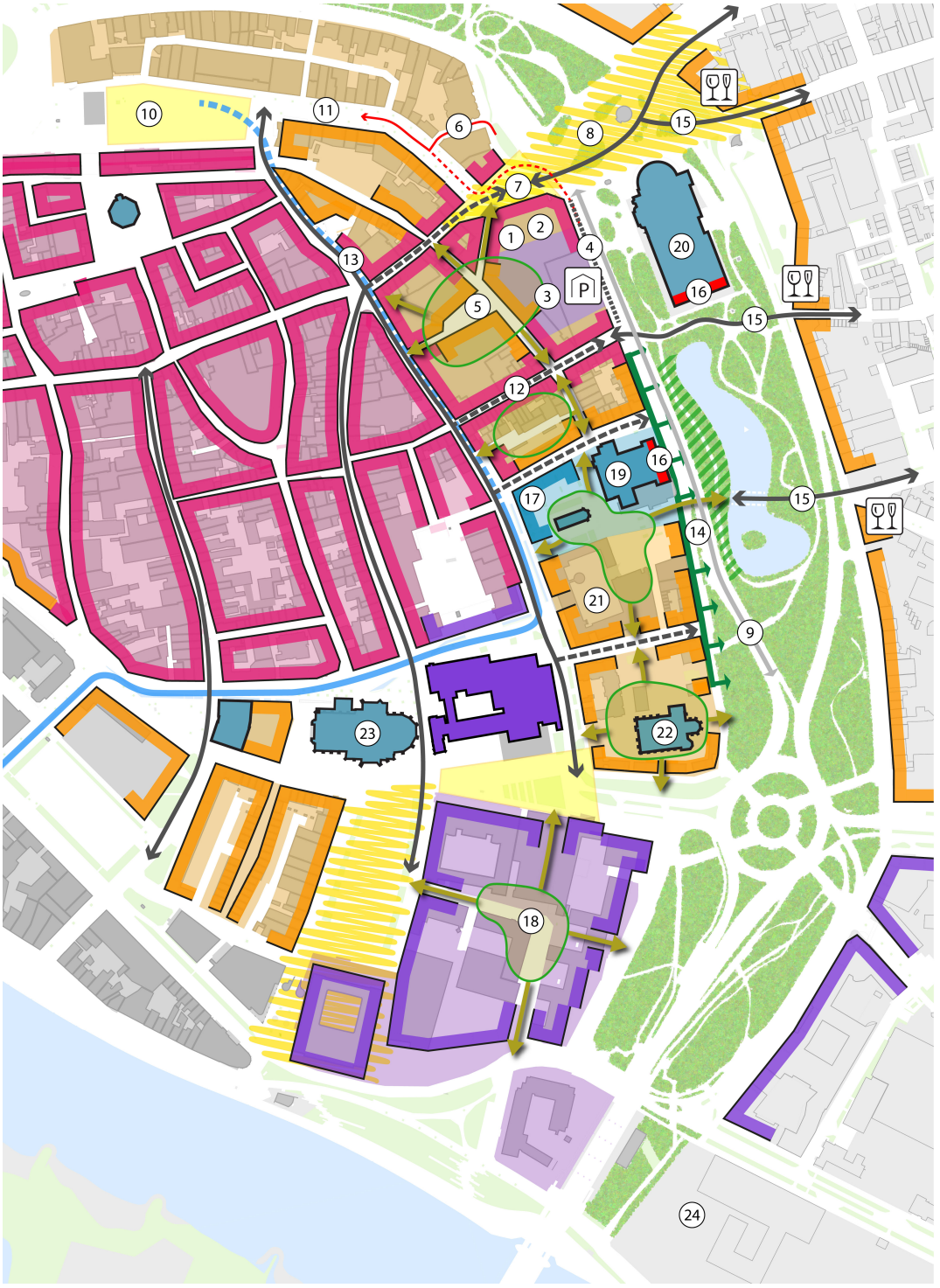

LEGENDA

- Primaire functie Detailhandel
- Primaire functie Wonen
- Primaire functie Dienstverlening
- Primaire functie Kunst en Cultuur
- Plein
- Corridor
- Luwte
- Singelgroen
- Potentie; onbenut deel van het park
- Verkeersverbindingen
- Verbinding met Musispark
- Sint Jansbeek
- Gevelwand Musiskwartier
- Horeca
- Parkeergarage

1. Leegstand winkels Musiskwartier
2. Herbestemming delen Musiskwartier
3. Parkeergarage Musiskwartier
4. Gevelwand Musiskwartier
5. Leegstand Brouwersplein
6. Verbinding Telefoonstraat
7. Ontwikkeling van Johnny van Doornplein tot verblijfsgebied
8. Stadsentree vanuit Spijkerkwartier, Station Velperpoort, Modekwartier en busstation
9. Buslijn Velperbinnensingel
10. Verbinding met Gele Rijdersplein (luwtegebied)
11. Functies Looierstraat
12. Versterken stedelijk weefsel Nieuwstad (stegenstructuur)
13. Doortrekken Sint Jansbeek
14. Meer verbinding met Musispark
15. Verbindingen doo Musispark naar Steenstraat, Spijkerstraat en Parkstraat
16. Programmering Stadstheater en Musis in Musispark
17. COC gebouw
18. Ontwikkeling van Prinsenhof
19. Onderzoeknaar renovatie stadstheater / Lauwersgracht-alliantie
20. Nummer 19 met een relatie naar Musis
21. Zoekvraag politie naar andere (binnenstads)locatie
22. Herontwikkeling Walburgiskerk met als tijdelijke bestemming Museum Arnhem
23. Ontwikkeling van Eusebius tot hoogwaardige evenementenlocatie
24. Ontwikkeling Cobercoterrein

Oostzijde Binnenstad

13 maart 2020

GEMEENTE Arnhem

Aan College van Burgemeester en wethouders van Arnhem

Arnhem, 25 maart 2020

Geacht College,

De kunstenaar maakt; het publiek, de kijker, maakt het werk af' (Raad voor Cultuur)
De Lauwersgrachtalliantie ambieert met 'een huis voor iedereen' een moderne en duurzame huisvesting voor Stadstheater Arnhem, Introdans en Toneelgroep Oostpool. Met de inspiratie die uitgaat van elkaars dagelijkse nabijheid wordt hun zichtbaarheid vergroot. Arnhemmers ervaren hier de hoge kwaliteit van de podiumkunsten die hen daadwerkelijk raakt, prikkelt, inspireert, stimuleert en uitdaagt. De culturele positie van Arnhem als G9-stad wordt hiermee versterkt en de ruimtelijke, economische en culturele ontwikkeling van de stedelijke regio Arnhem-Nijmegen en Oost-Nederland wordt gestimuleerd.

De meerwaarde van de samenwerking tussen de instellingen reikt verder dan het culturele domein:
> Maatschappelijk: Culturele uitwisseling slaat bij uitstek een brug tussen verschillende bevolkingsgroepen en (sub)culturen in Arnhem. De alliantiepartners willen meer inzetten op de maatschappelijke rol van het theater door een interactieve relatie met omgeving en publiek.
> Economisch: De Lauwersgrachtalliantie betekent een stevige impuls voor de culturele positie van Arnhem en voor 025 (Arnhem en Nijmegen) als culturele regio. Steden met een breed cultureel aanbod en moderne culturele infrastructuur zijn aantrekkelijker om in te wonen, te werken en te verblijven en zijn een belangrijke factor in de economische en toeristische aantrekkingskracht.
> Educatief: De instellingen leveren voor stad, regio en provincie(s) een belangrijke bijdrage aan cultuureducatie en talentontwikkeling, ook voor bijzondere doelgroepen.
> Ruimtelijk: Met de nieuwe huisvesting ontstaat in de oostkant van de binnenstad een nieuwe ontmoetingsplek voor publiek uit stad en regio.

Een huis voor iedereen
In de nieuwe huisvesting van de alliantiepartners bruist het van levendigheid; het inspireert jong en oud. Een plek waar ook festivals kunnen plaatsvinden. Een plek waar zowel professionals als amateurs zich thuis voelen. Een broedplaats voor samenwerking, een plek voor workshops en educatieve projecten. Kortom: een huis voor iedereen!

Met hartelijke groet,

Hans Verbugt	Ton Wiggers	Michiel Nannen	Jacco Post
Musis & Stadstheater	Introdans	Toneelgroep Oostpool	Het Gelders Orkest

Aan de gemeenteraad

Datum	:	14 februari 2017
Zaaknummer	:	115732
Contactpersoon	:	Guus de Rijk
Telefoonnummer	:	(026) 377 4759

Onderwerp : Ontwikkeling Lauwersgrachtalliantie/renovatie Stadstheater

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van de ontwikkelingen van de Lauwersgrachtalliantie en de consequenties daarvan voor de vernieuwing van het Stadstheater.

Inleiding
In de brief van 19 januari 2016 bent u geïnformeerd over de ondertekening van het ambitiedocument Lauwersgrachtalliantie.
Op 12 september 2016 heeft wethouder Elfrink, bij de bespreking van de Visie Koningsplein, toegezegd de gemeenteraad te informeren over de renovatie van het Stadstheater. De toezeggingen zijn ook opgenomen in de Najaarsrapportage Grondexploitatie en Investeringsprojecten Gebouwen 2016 (pg 9).
Woensdag 18 januari jl. zijn leden van provinciale staten en van de gemeenteraad tijdens een bezoek aan Musis en Stadstheater geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen. In deze brief zijn die nog eens op de rij gezet.

Ontwikkeling Lauwersgrachtalliantie
In januari 2016 is het Ambitiedocument Lauwersgracht Alliantie ondertekend[1].
Daarmee is invulling gegeven aan de gezamenlijke ambitie om de productie en presentatie van de podiumkunsten in Oost-Nederland en in het bijzonder in Arnhem steviger te verbinden en te versterken. Er kan meerwaarde worden gecreëerd die bijdraagt aan een stevige én onderscheiden positie binnen de landelijke culturele basisinfrastructuur. De krachtenbundeling van culturele instellingen en met en tussen overheden is nodig om het (publieks)bereik, zichtbaarheid, weerbaarheid en slagkracht te verbeteren, te vergroten en robuust te maken. In dat kader heeft Landsdeel Oost in mei 2015 in het Manifest Oost-Nederland aangegeven nieuwe samenwerkingsvormen en allianties nader te willen onderzoeken.
Een eerste verkenning op basis van het ambitiedocument richtte zich op inhoudelijke en organisatorische samenwerking en onderzocht de huisvestingsvraag gericht op de locatie Koningsplein.
Het ondertekende ambitiedocument had een looptijd tot 1 januari 2017. Daarna zou opnieuw worden bekeken welke vervolgafspraken de partners willen maken.

[1] Toneelgroep Oostpool, Introdans en Het Gelders Orkest, Musis Stadstheater Arnhem, gemeente Arnhem en provincie Gelderland

De ondertekening van het ambitiedocument leidde niet vanzelfsprekend tot de gewenste samenwerking. Daarom is in de loop van het jaar een externe procesbegeleider aangesteld. Deze heeft in korte tijd samen met de directeuren afspraken gemaakt om de samenwerking in 2017 en 2018 concreet vorm te geven. Het provinciebestuur en wij ondersteunen dit.
De resultaten moeten tot uiting komen in (inhoudelijke en organisatorische) projecten, in de kwaliteit van de samenwerking tussen de partijen en in de zichtbaarheid van de samenwerking naar stad, regio én landelijk.
Voorwaarde voor het realiseren van de ambities is de aanstelling van een regisseur voor twee jaar. De kosten voor de aanstelling van de regisseur (ca € 100.000,-- per jaar) worden 50-50 gedragen door de gemeente[2] en provincie. Hierover zijn afspraken vastgelegd in de regionale investeringsagenda Arnhem-Nijmegen.
Onder leiding van de procesbegeleider worden gesprekken gestart over het "samenwonen" i.r.t. het Stadstheater. Centraal hierbij staat regie op het proces vanuit de gebruikers, met de visie van MSA op het 'Stadstheater van de Toekomst' in het achterhoofd.

Consequenties voor renovatie Stadstheater
In het afgelopen jaar zijn de gesprekken gestart over de vernieuwing van het Stadstheater. De bedoeling was om de werkzaamheden zeker niet eerder te beginnen dan na het gereedkomen van de vernieuwing van Musis. Dat in verband met de beschikbaarheid van voldoende zaalruimte en vanwege de belasting van de juist verzelfstandigde Musis/Stadstheaterorganisatie.
De gesprekken zijn aanleiding geweest tot visievorming door het management van Musis-Stadstheater Arnhem (MSA) omtrent de toekomst van het Stadstheater. Dat mede in verband met het overleg in het kader van de Lauwergrachtalliantie over verdergaande samenwerking tussen de betrokken partners.
Dat alles heeft bij de directie van het Stadstheater geleid tot het inzicht dat een standalone renovatie geen toekomst heeft. Dat is verwoord in brief van de Musis Stadstheater d.d. 12 januari 2017.

Gevolg van de beschreven ontwikkelingen is dat de gewenste renovatie van het Stadstheater (onderhoud, verbeteren comfort publiek etc) langer op zich laat wachten. Stadstheater en de gemeentelijke afdeling vastgoedmanagement monitoren de gevolgen hiervan.
De gesprekken onder leiding van de procesbegeleider moeten helpen meer duidelijkheid te krijgen over vormen van samenwonen en de mogelijke gevolgen voor het Stadstheater. Afhankelijk van de uitkomst van die gesprekken wordt een vervolgproces uitgezet.

[2] Dekking 50% vanuit het programma cultuur en 50% vanuit de gereserveerde middelen voor cultuurhuisvesting

Communicatie
Een vertegenwoordiging van de omwonenden van het Stadstheater zijn uitgenodigd om te worden bijgepraat over de stand van zaken.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage(n)

- brief Musis/Stadstheater d.d. 12 januari 2017

MUSIS

STADSTHEATER

Aan het College van B & W
Postbus 9029
6800EL Arnhem

Arnhem, 12 januari 2017

Geacht College,

Graag praten wij u in het kort even bij over de bevindingen van Musis & Stadstheater Arnhem. Wij zijn de laatste maanden bezig geweest met de visievorming omtrent de toekomst van Stadstheater Arnhem. De directe aanleiding is de concrete, op handen zijnde renovatie van het Stadstheater (2018/19). In de ontwikkelde visie speelt de (landelijke) discussie over de betekenis van theater en de impact ervan, zowel cultuurinhoudelijk, maatschappelijk als economisch, een belangrijke rol. We willen hierbij meegeven dat de inhoud van deze beknopte brief geen recht doet aan deze ontwikkelde visie, en dat we natuurlijk van harte bereid zijn nadere uitleg te geven.

Een toekomstbestendig Stadstheater
Kern van onze visie op het Stadstheater van de toekomst is het hervinden van maatschappelijk draagvlak, en zichtbaarheid van onze activiteiten in de stad en regio. We willen met het Stadstheater beter kunnen inspelen op trends als festivallisering, kwaliteit van de beleving, gastvrijheid en de kritische consument. Ook het bereiken van nieuwe doelgroepen is een belangrijke wens en noodzaak voor de toekomst.

Om ons huidige publiek én het publiek van de toekomst succesvol te verwelkomen in het Stadstheater is een flexibel en publieksvriendelijk pand nodig. Wij zijn ervan overtuigd dat een theater in de klassieke zin (een grote zaal met ruime foyers voor de pauzehoreca) niet de toekomst heeft. We zien naast de (gezamenlijk te gebruiken) theaterzalen meerdere, toegankelijke en flexibel te gebruiken ruimtes, geschikt om bepaalde activiteiten los van elkaar te organiseren en om als ontmoetingsplek te fungeren. Onze wens sluit aan bij een van de aanbevelingen uit het onderzoek van Commissie Ter Horst (2015): “Investeer in de toegankelijkheid van het theater en in de maatschappelijke functie ervan en maak gebruik van de veelzijdigheid van concept - voor intern gebruik het gebouw.” We hebben volop ideeën hoe we hier invulling aan kunnen geven.

MUSIS

STADSTHEATER

De handen ineen

Als faciliterende theaterorganisatie hebben we sterk de behoefte de krachten met de makers te bundelen. Den Haag, Rotterdam, Groningen en Amsterdam zijn voor ons bijzonder inspirerende voorbeelden, waar makers en theaters vergelijkbaar samenwerken. Wij vinden het belangrijk dat wij in Arnhem ook deze stap naar gezamenlijkheid maken.

Graag willen we met de Arnhemse B.I.S.-gezelschappen produceren en programmeren om de thema's in de stad goed neer te zetten, en verdere programmatische afstemming zoeken met partijen in de stad, om zo de maatschappelijke footprint te vergroten. In het verlengde van de samenwerking binnen de Lauwersgrachtalliantie zoeken we met Het Gelders Orkest naar nieuwe wegen in Musis en daarbuiten; en met Introdans en Oostpool hebben we de ambitie en het voornemen in en om het Stadstheater de handen ineen te slaan. Met elkaar kunnen we een evenwichtig en afgestemd programma bieden en een beter verdienmodel opzetten.

De reeds geplande (en noodzakelijke) renovatie van het Stadstheater is de perfecte aanleiding om verder te kijken dan het heden en de stad goed toe te rusten voor de toekomst.
Een 'stand-alone' renovatie van het Stadstheater heeft onzes inziens geen toekomst en we verzoeken u ons de gelegenheid te geven samen met de 'huisgezelschappen' de komende maanden de plannen in beeld te brengen, zodanig dat helder wordt of naast samenwerken samenwónen ook zinvol kan zijn.
Om daarmee een toekomstbestendig theater in beeld te brengen en te realiseren.
We investeren daarmee vooral graag in de toegankelijkheid van theater, dans en muziek en in de maatschappelijke functie ervan.

We kijken er naar uit om u verder deelgenoot te maken van onze visie en ideeën en leiden u graag rond in het Stadstheater om u mee te nemen in ons verhaal.

Met vriendelijke groet,

Gijsje van Honk
Directeur/bestuurder

Huisvesting Lauwersgrachtalliantie

Technische briefing
Gemeenteraad

9 september 2020

MUSIS STADS THEATER ARNHEM

INTRODANS BEWEEGT JE

Toneelgroep OOST POOL

provincie Gelderland

GEMEENTE Arnhem

phion Orkest van Gelderland & Overijssel

Inhoud presentatie

Aan de hand van studies door externe adviseurs en in nauwe samenwerking met partners:

- Waarom?
- Ruimtelijk
- Financieel

Waarom investeren?

Passend, eigentijds, toekomstbestendig

- Problemen huisvesting oplossen
- Meerwaarde voor publiek en gebruikers
- Cultuur draagt bij aan economische positie stad en regio
- Samenwerken aan een inclusieve samenleving
- Sterke binnenstad in sterke regio

Ruimtelijk - Toekomstbestendige huisvesting: scenario's

1. Verbetering huidige locaties, *stand alonevariant*

2. *Samenwoonvariant* locatie Stadstheater

(3. Tussenvormen: Stadstheater en Oostpool of Introdans)

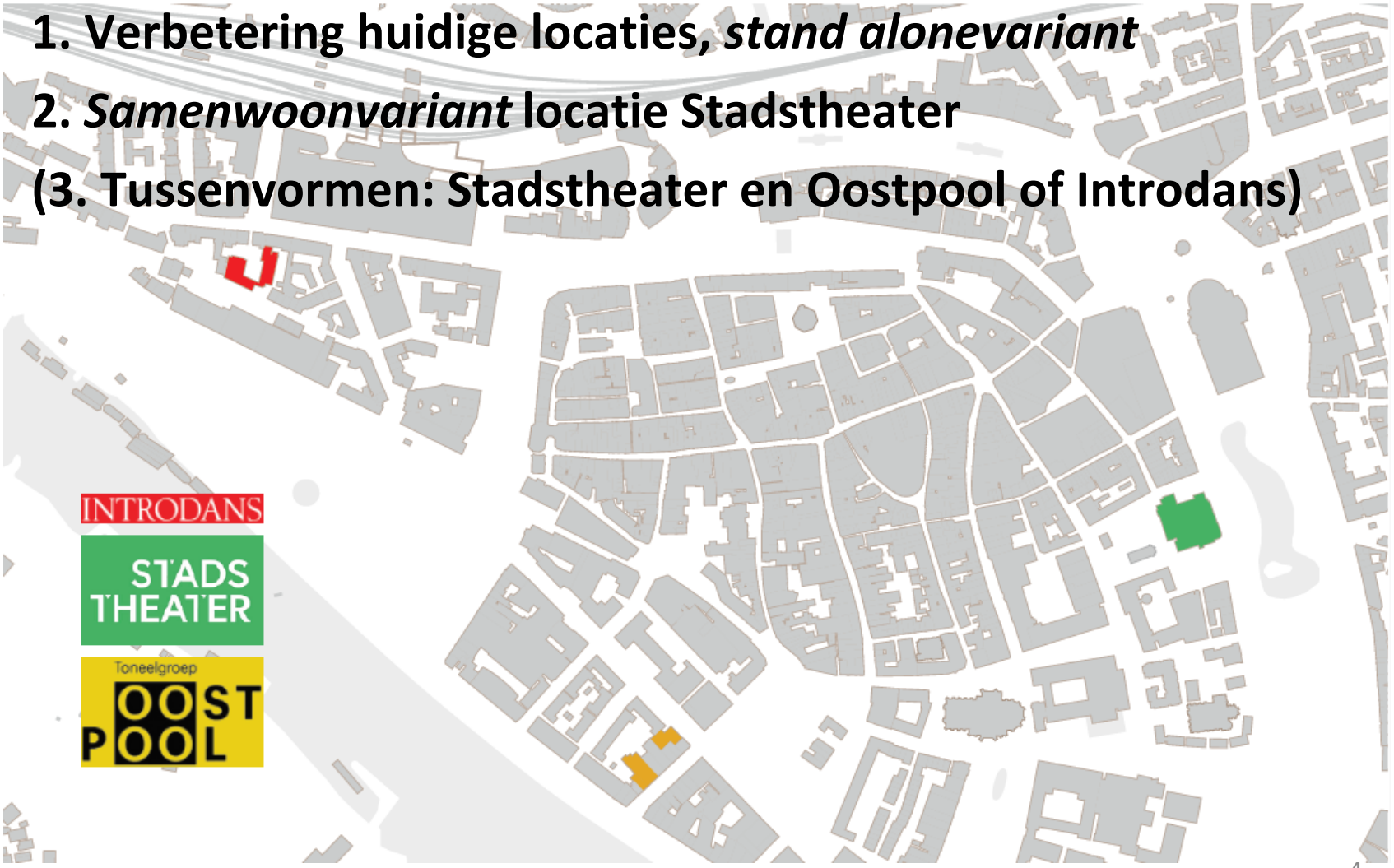

Ruimtelijk - modellen

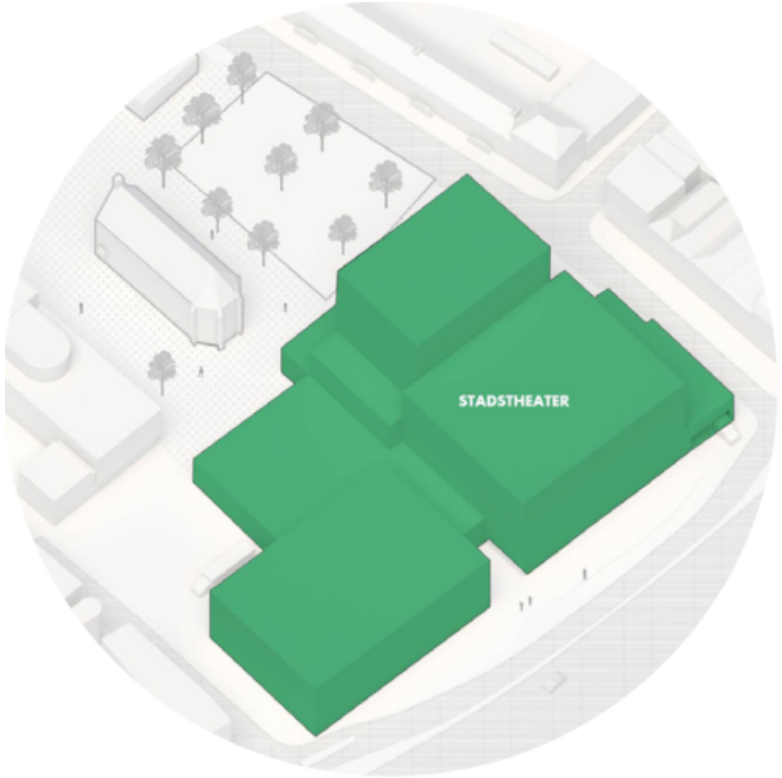

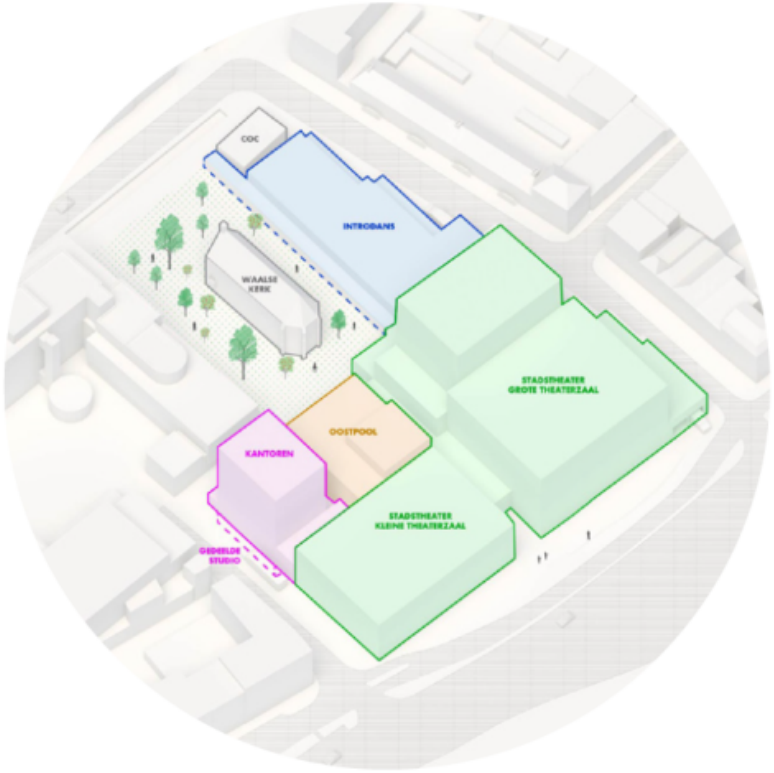

- Meerdere <u>modellen</u> verkend
- Waar mogelijk behoud monument maar in ieder geval optimalisatie zaal (transformatie)

Ruimtelijk: Toekomstbestendig

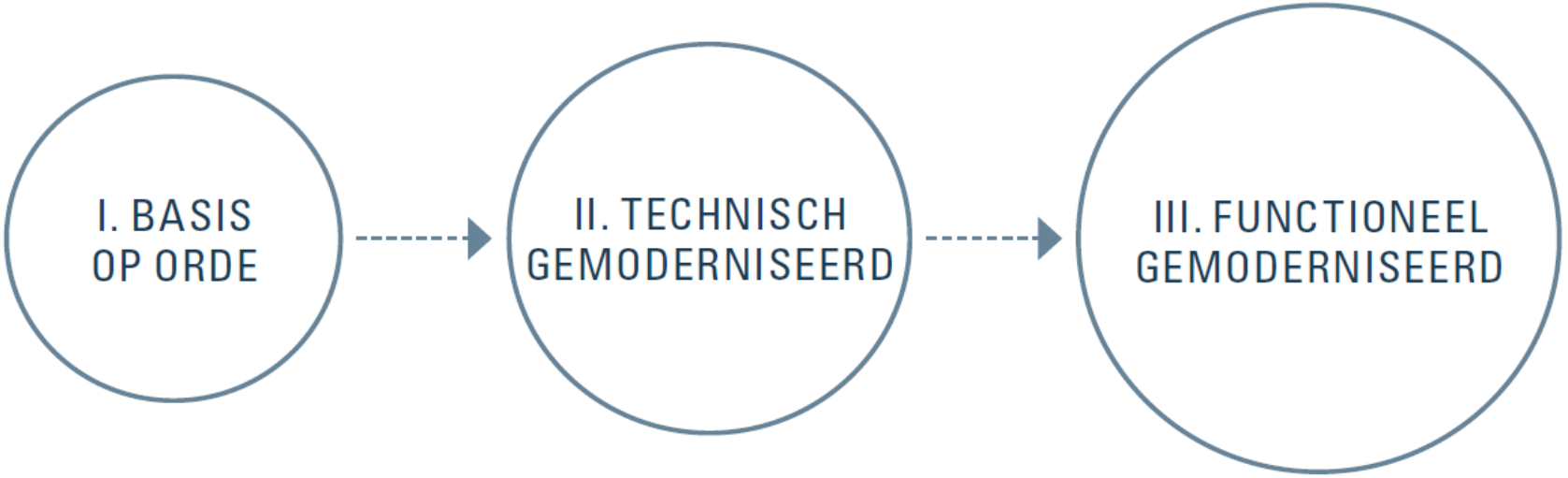

Stand alone:

- Introdans en Oostpool, technisch gemoderniseerd, beperkte functionele verbetering.
- Stadstheater, functioneel gemoderniseerd

Samen:

- Huisvesting drie partners functioneel gemoderniseerd

Financiën - Uitgangspunten

- Niet alleen (realisatie) gebouw maar ook bijkomende kosten
- Langjarige instandhouding en gebruik (40 jaar)
- Gebaseerd op werkwijze en ervaringen eerdere projecten (Rozet, Musis, Focus, Museum)
- Beschikbare middelen (gemeentelijke budgetten/MJPB, huisvestingsbudgetten partners, verwachte bijdrage provincie)
- Niet ten koste van programmabudgetten partners

Financiën - Rollen en verantwoordelijkheden

A. Gebouwexploitatie verantwoordelijkheid gemeente eigenaar, verhuurder

- Realisatiekosten (volgende dia)
- Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen (40 jaar)
- Kostprijsdekkende huur wordt doorberekend aan partners

B. Gebruiksexploitatie verantwoordelijkheid gebruiker

- Energie, water, schoonmaak, beheer, klein onderhoud etc.

C. Theatertechniek en inrichting (verantwoordelijkheid gebruiker)

Financiën – Realisatiekosten
(investeringen)

- Grondkosten (incl. bouwrijp maken) en bijkomende kosten gebied
- Advieskosten en projectmanagementkosten
- Bouwkosten (aannemers)
- Bijkomende kosten (leges, financieringskosten, etc.)
- Post onvoorzien

Financiën- Verschillen t.o.v. 2018

o.b.v. samenwoonvariant

Raming 2018	ca €45 mln.
• Uitgewerkte raming/zaaloptimalisaties, bouwkostenstijgingen, hogere (grond)kosten	ca €15 mln.
• Theatertechniek	ca €10 mln.
• Duurzaamheid /circulariteit/klimaatadaptatie	ca €6 mln.
• Compensatie parkeren en groen	ca €5 mln.
• Aanloopsubsidie gebruiksexploitatie	ca €2 mln.
TOTAAL	ca €83 mln.

Financiën - Kosten en dekking

Uitgaven

<u>Incidenteel</u>
- Grondkosten
- Project- en advieskosten
- Bouw- en inrichtingskosten

<u>Structureel</u>
- Onderhoud (40 jaar)
- Vervangingsinvesteringen (40 jaar)
- Vaste lasten eigenaar
- Financieringskosten
- Kapitaallasten/afschrijving

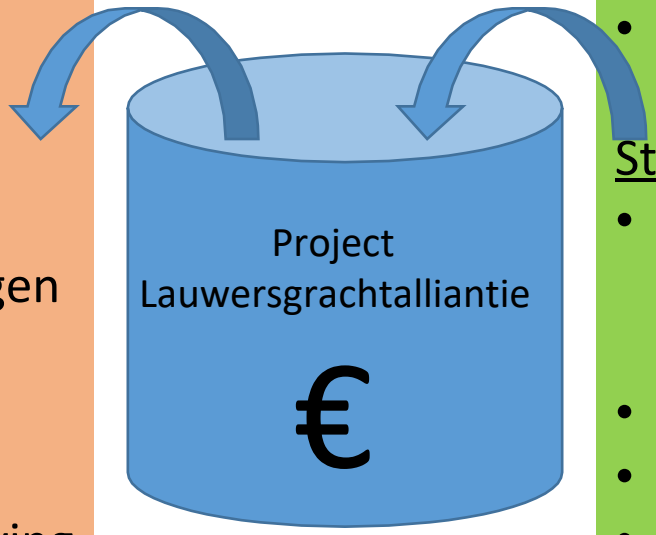

Inkomsten

<u>Incidenteel</u>:
- Bijdrage provincie
- Overschot Focus
- Gespaarde jaarschijven tot jaar na oplevering

<u>Structureel</u>
- 0,5 mln./jaar renovatiebudget Stadstheater
- 1,6 mln./jaar mjpb
- Voordeel lagere rente
- Huurbijdrage partners

Financiën - Uitgaven

Bedragen in EURO (afgerond)	**Samenwoon**	**Stand-alone**
1) Gebouw en Gebied		
Totaal basis investering Gebouw (inclusief taakstelling standalone)	*66.000.000*	*48.200.000*
Meerkosten op standaard Grex / groene buitenruimte	1.000.000	500.000
Compensatie parkeren	4.000.000	2.100.000
Totaal investering Gebouw en Gebied	*71.000.000*	*50.800.000*
2) Tijdelijke subsidies tekort gebruiksexploitatie		
Tijdelijke subsidie gebruiksexploitatie (8 jaar)	1.600.000	2.000.000
Tijdelijke subsidie Introdans (8 jaar)	400.000	-
Totaal tijdelijke subsidies	*2.000.000*	*2.000.000*
3) Gemeentelijke bijdrage aan inrichting en theatertechniek	*9.900.000*	*9.200.000*
Totaal bruto investering	*82.900.000*	*62.000.000*
- bijdrage provincie (voorlopige inschatting)	-10.000.000	-3.000.000
Totaal netto investering	72.900.000	59.000.000

Financiën - Dekkingsbronnen

Bedragen in EURO (afgerond)	**Samenwoon**	**Stand-alone**
Aanwezige dekking uit beschikbare jaarbudgetten:		
Gemeente Arnhem	40.000.000	44.300.000
Bijdrage Oostpool, Introdans tbv huisvesting	15.200.000	-
Additionele dekkingsbronnen:		
Gespaarde jaarschijven (bij ingebruikname in 2025)	6.900.000	6.900.000
Restbudget Focus	800.000	800.000
Voordeel lagere marktrente (na versterking solvabiliteit)	10.000.000	7.000.000
Totaal dekking	72.900.000	59.000.000
P.M. bijdrage provincie is al in mindering gebracht op investering		

Financiën - Totaaloverzicht jaarlijkse begrotingslast gemeente

Renovatiebudget Stadstheater	€ 0,5 mln
MJPB	€ 1,6 mln
TOTAAL	**€ 2,1 mln**

VRAGEN?

Huisvesting Lauwersgrachtalliantie

Technische briefing
Gemeenteraad

Aanvulling

16 september 2020

MUSIS STADS THEATER ARNHEM

INTRODANS BEWEEGT JE

Toneelgroep OOST POOL

provincie Gelderland

GEMEENTE Arnhem

phion Orkest van Gelderland & Overijssel

Financiën – jaarlast begroting

o.b.v. samenwoonvariant

Investeringsbedrag ca €83 mln.

Minus:

- Provincie ca €10 mln.
- Bijdrage partners ca €15 mln.

Gedurende 40 jaar kosten:

- Eigenaarslasten (verzekering, OZB) 40 jaar
- Toekomstig onderhoud en vervangingsinvesteringen

Totaal gedekt door: €2,1 mln./ jaar.

Duurzaamheid/circulariteit/ klimaatadaptatie

- Ramingen in dit stadium o.b.v. kengetallen
- Concrete invulling in volgende fase
- Basisraming o.b.v. BENG (wettelijke norm)
- Raming extra maatregelen in kader NEMIA 2020-2030
- Raming extra investering €6 mln.
- Levert onder andere besparing van €0,1 mln./jaar in gebruiksexploitatie (reeds verwerkt)

Werkgelegenheid

- Werkgelegenheid partners direct en indirect
- Werkgelegenheid a.g.v. investering.
- Economisch spin off (verbetering vestigingsklimaat etc.)

Waarom investeren?

Passend, eigentijds, toekomstbestendig

- Problemen huisvesting oplossen
- Meerwaarde voor publiek en gebruikers
- Cultuur draagt bij aan economische positie stad en regio
- Samenwerken aan een inclusieve samenleving
- Sterke binnenstad in sterke regio

Ruimtelijk - Toekomstbestendige huisvesting: scenario's

1. Verbetering huidige locaties, *stand alonevariant*

2. *Samenwoonvariant* locatie Stadstheater

(3. Tussenvormen: Stadstheater en Oostpool of Introdans)

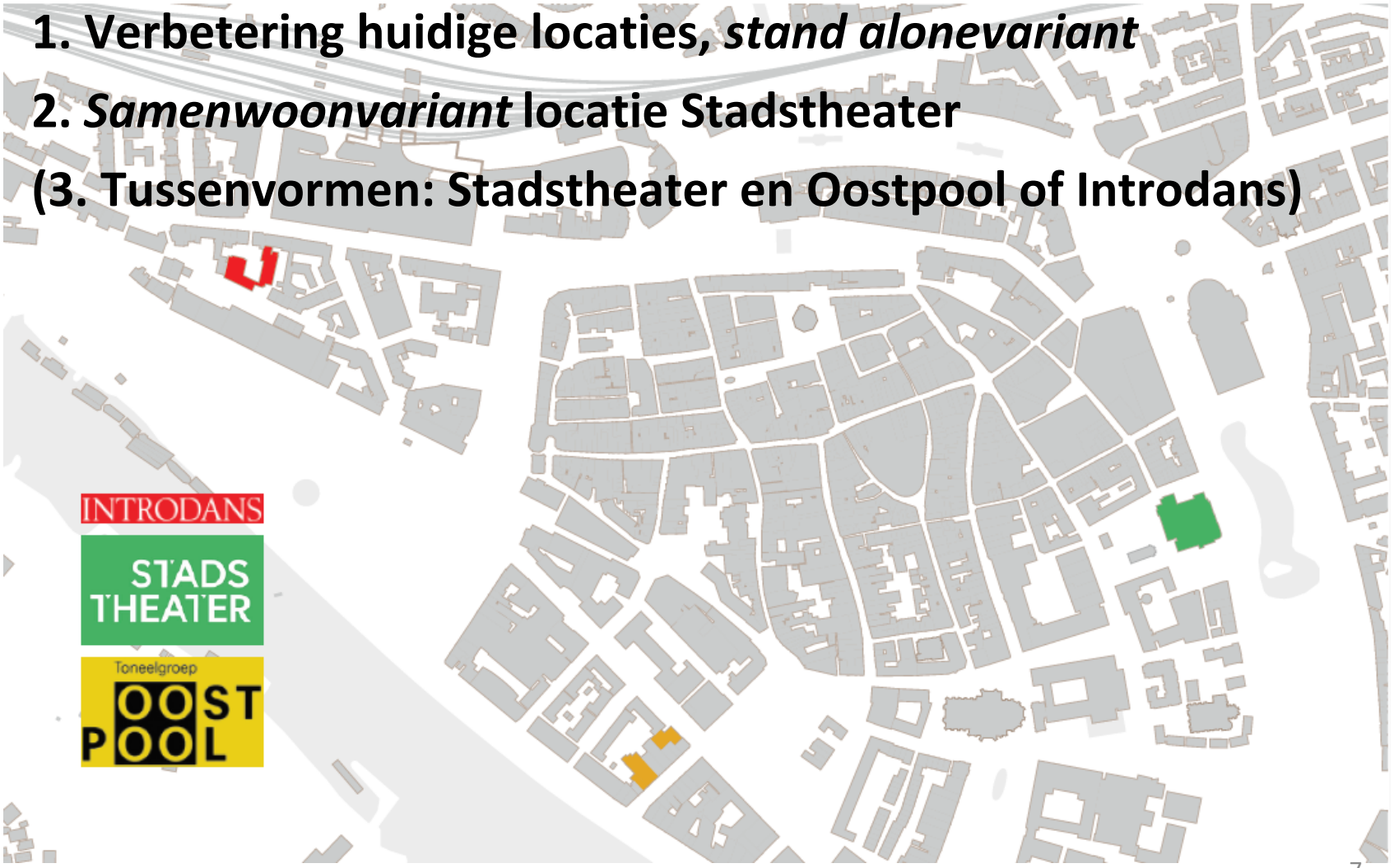

Ruimtelijk - modellen

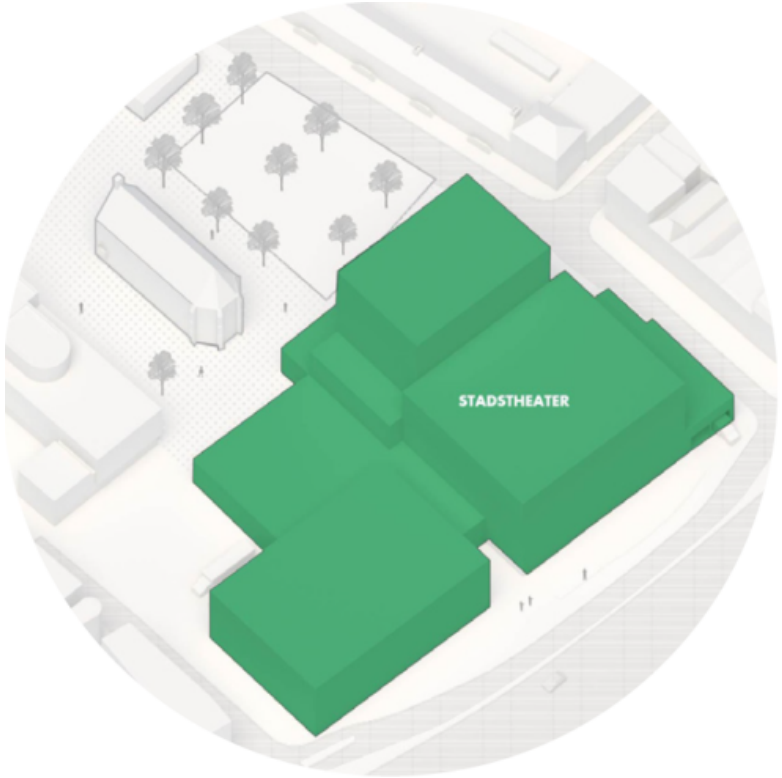

- Meerdere <u>modellen</u> verkend
- Waar mogelijk behoud monument maar in ieder geval optimalisatie zaal (transformatie)

Ruimtelijk: Toekomstbestendig

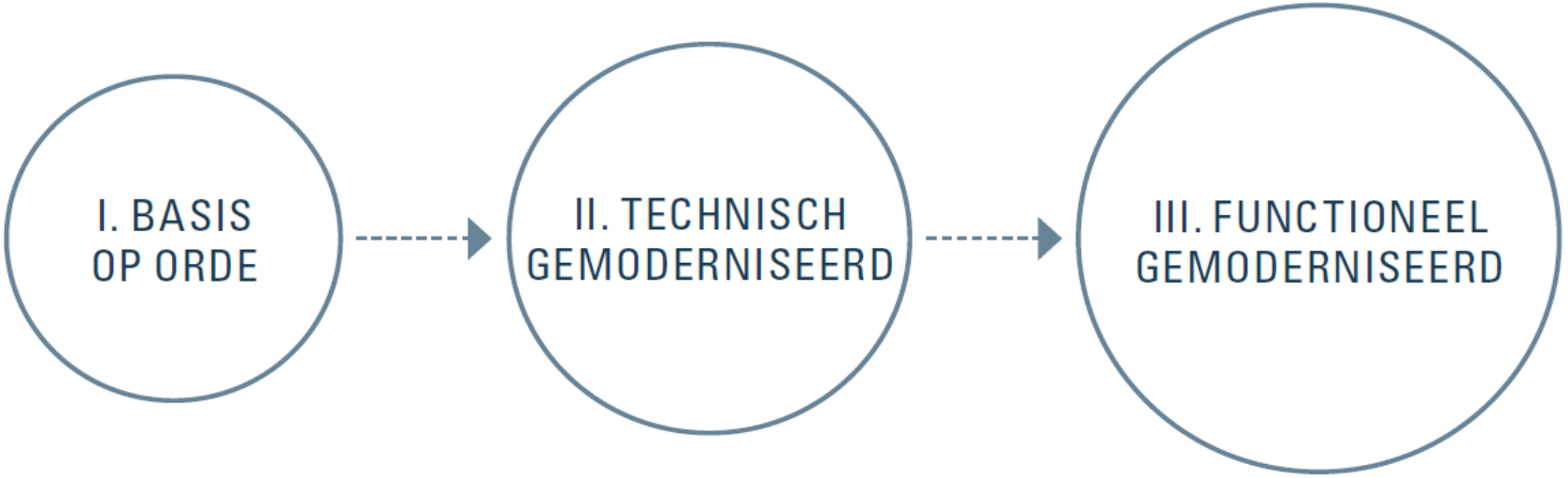

Stand alone:

- Introdans en Oostpool, technisch gemoderniseerd, beperkte functionele verbetering.
- Stadstheater, functioneel gemoderniseerd

Samen:

- Huisvesting drie partners functioneel gemoderniseerd

Financiën - Uitgangspunten

- Niet alleen (realisatie) gebouw maar ook bijkomende kosten
- Langjarige instandhouding en gebruik (40 jaar)
- Gebaseerd op werkwijze en ervaringen eerdere projecten (Rozet, Musis, Focus, Museum)
- Beschikbare middelen (gemeentelijke budgetten/MJPB, huisvestingsbudgetten partners, verwachte bijdrage provincie)
- Niet ten koste van programmabudgetten partners

Financiën - Rollen en verantwoordelijkheden

A. Gebouwexploitatie verantwoordelijkheid gemeente eigenaar, verhuurder

- Realisatiekosten (volgende dia)
- Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen (40 jaar)
- Kostprijsdekkende huur wordt doorberekend aan partners

B. Gebruiksexploitatie verantwoordelijkheid gebruiker

- Energie, water, schoonmaak, beheer, klein onderhoud etc.

C. Theatertechniek en inrichting (verantwoordelijkheid gebruiker)

Financiën – Realisatiekosten
(investeringen)

- Grondkosten (incl. bouwrijp maken) en bijkomende kosten gebied
- Advieskosten en projectmanagementkosten
- Bouwkosten (aannemers)
- Bijkomende kosten (leges, financieringskosten, etc.)
- Post onvoorzien

Financiën- Verschillen t.o.v. 2018

o.b.v. samenwoonvariant

Raming 2018	ca €45 mln.
• Uitgewerkte raming/zaaloptimalisaties, bouwkostenstijgingen, hogere (grond)kosten	ca €15 mln.
• Theatertechniek	ca €10 mln.
• Duurzaamheid /circulariteit/klimaatadaptatie	ca €6 mln.
• Compensatie parkeren en groen	ca €5 mln.
• Aanloopsubsidie gebruiksexploitatie	ca €2 mln.
TOTAAL	ca €83 mln.

Financiën - Kosten en dekking

Uitgaven

<u>Incidenteel</u>
- Grondkosten
- Project- en advieskosten
- Bouw- en inrichtingskosten

<u>Structureel</u>
- Onderhoud (40 jaar)
- Vervangingsinvesteringen (40 jaar)
- Vaste lasten eigenaar
- Financieringskosten
- Kapitaallasten/afschrijving

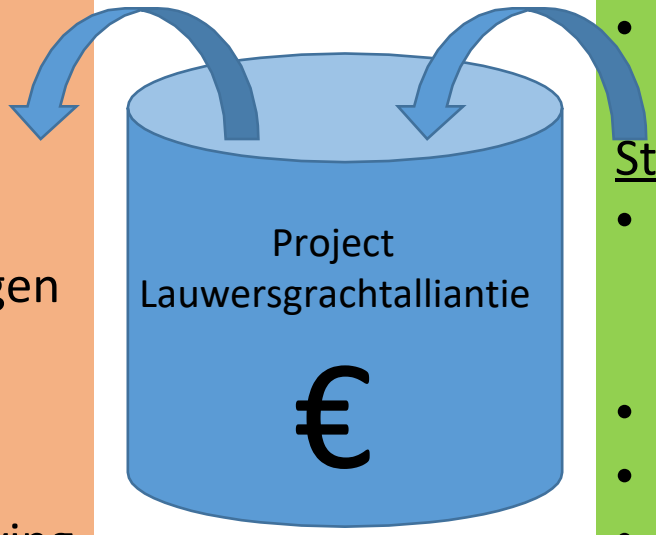

Inkomsten

<u>Incidenteel</u>:
- Bijdrage provincie
- Overschot Focus
- Gespaarde jaarschijven tot jaar na oplevering

<u>Structureel</u>
- 0,5 mln./jaar renovatiebudget Stadstheater
- 1,6 mln./jaar mjpb
- Voordeel lagere rente
- Huurbijdrage partners

Financiën - Uitgaven

Bedragen in EURO (afgerond)	**Samenwoon**	**Stand-alone**
1) Gebouw en Gebied		
Totaal basis investering Gebouw (inclusief taakstelling standalone)	*66.000.000*	*48.200.000*
Meerkosten op standaard Grex / groene buitenruimte	1.000.000	500.000
Compensatie parkeren	4.000.000	2.100.000
Totaal investering Gebouw en Gebied	*71.000.000*	*50.800.000*
2) Tijdelijke subsidies tekort gebruiksexploitatie		
Tijdelijke subsidie gebruiksexploitatie (8 jaar)	1.600.000	2.000.000
Tijdelijke subsidie Introdans (8 jaar)	400.000	-
Totaal tijdelijke subsidies	*2.000.000*	*2.000.000*
3) Gemeentelijke bijdrage aan inrichting en theatertechniek	*9.900.000*	*9.200.000*
Totaal bruto investering	*82.900.000*	*62.000.000*
- bijdrage provincie (voorlopige inschatting)	-10.000.000	-3.000.000
Totaal netto investering	72.900.000	59.000.000

Financiën - Dekkingsbronnen

Bedragen in EURO (afgerond)	**Samenwoon**	**Stand-alone**
Aanwezige dekking uit beschikbare jaarbudgetten:		
Gemeente Arnhem	40.000.000	44.300.000
Bijdrage Oostpool, Introdans tbv huisvesting	15.200.000	-
Additionele dekkingsbronnen:		
Gespaarde jaarschijven (bij ingebruikname in 2025)	6.900.000	6.900.000
Restbudget Focus	800.000	800.000
Voordeel lagere marktrente (na versterking solvabiliteit)	10.000.000	7.000.000
Totaal dekking	72.900.000	59.000.000
P.M. bijdrage provincie is al in mindering gebracht op investering		

Financiën - Totaaloverzicht jaarlijkse begrotingslast gemeente

Renovatiebudget Stadstheater	€ 0,5 mln
MJPB	€ 1,6 mln
TOTAAL	**€ 2,1 mln**

VRAGEN?

BEHANDELRESULTAAT

TECHNISCHE BRIEFING 9 september 2020

GEMEENTE Arnhem

Huisvesting Lauwersgrachtalliantie

Documentnummer:	
Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	Dhr de Vroome

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: de raadsleden/fractievolgers Van der Laak (AC), Combée (VVD), Van Dillen (CDA), Andeweg (D66), Coenders (GL), Greving (PvdA), Usta (DENK-Verenigd Arnhem), Eliëns (Partij voor de Dieren), Zijlstra (ChristenUnie), Elfrink (SP), Wiggers (Arnhemse Ouderenpartij) Engelaar (PVV).

Verloop
Na een presentatie was de raadskamer in de gelegenheid om vragen te stellen aan de programmamanager, de projectmanager en de senior controller. Tevens aanwezig waren de heer Verbugt van Musis/Stadstheater, de heer Nannen van Oostpool en de heer Wiggers van Introdans voor de beantwoording van technische vragen.
De PowerPoint presentatie is aan de stukken toegevoegd in IBabs.

Conclusie
Aan het eind van de bijeenkomst bleek dat er onvoldoende tijd was om alle vragen te stellen en te beantwoorden.
Een kleine meerderheid van de raadskamer geeft aan prijs te stellen op een fysiek vervolg van de technische briefing. De voorzitter sluit de bijeenkomst en meldt dat ze het verzoek van de raadskamer zal doorgeven aan het DB van de Agendacommissie.

De raadsadviseur,

E.J.S. Dirksen

De voorzitter,

C.J.M. Kalthoff

BEHANDELRESULTAAT

TECHNISCHE BRIEFING 16 september 2020

GEMEENTE Arnhem

Huisvesting Lauwersgrachtalliantie

Documentnummer:	
Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	Dhr de Vroome

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: de raadsleden/fractievolgers Kraaijenbrink (AC), Combée (VVD), Van Dillen (CDA), Andeweg (D66), Coenders (GL), Greving (PvdA), Usta (DENK-Verenigd Arnhem), Eliëns (Partij voor de Dieren), Zijlstra (ChristenUnie), Çetintaş (SP) en Van Plateringen (Arnhemse Ouderenpartij). De PPV was niet vertegenwoordigd.

Verloop
Mede aan de hand van een drietal sheets werd de technische briefing voortgezet.
Er werden onder meer vragen gesteld over de Financiën en de Duurzaamheid.
De PowerPoint presentatie is aan de stukken toegevoegd in IBabs.

Conclusie
De voorzitter concludeert dat de technische briefing is afgerond.

De raadsadviseur,

E.J.S. Dirksen

De voorzitter,

C. Prinsen

Binnenstad Arnhem

Aan: Gemeente Arnhem
t.a.v. de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Arnhem, 1 juli 2020

Geachte gemeenteraad,
Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

'Een huis voor iedereen' is het uitgangspunt van de Lauwersgracht Alliantie. Via deze brief wil het bestuur van Platform Binnenstad Arnhem beklemtonen om, ook in deze zware tijd van keuzes maken, op korte termijn het besluit te nemen om het huis voor iedereen te gaan realiseren. Opdat de herontwikkeling van de Oostelijke Binnenstad, met in de hoofdrol de verbouwing van het Stadstheater, in de zomer van 2021 van start kan gaan.

Juist in deze tijd moeten we anticyclisch durven te investeren in die plannen die de binnenstad, en daarmee de hele stad, sociaal, cultureel en economisch gaan versterken. Doet de gemeente Arnhem dat niet, dan lopen we een reëel risico dat Introdans en Toneelgroep Oostpool hun bakens gaan verzetten en zelfs onze binnenstad gaan verlaten.

Ook zou het betekenen dat we met een sterk verouderd Stadstheater blijven zitten en de ontwikkeling van de Oostelijke binnenstad op de lange baan wordt geschoven. Dit is voor Platform Binnenstad Arnhem en haar stakeholders werkelijk onacceptabel.

We zijn de trotse culturele hoofdstad van het Oosten die de grote culturele instellingen van het Oosten moeten koesteren. Daar hoort goede, eigentijdse huisvesting bij. We gaan er dan ook vanuit dat het College van B&W de herontwikkeling van de Oostelijke binnenstad, en in het bijzonder de verbouwing van het Stadstheater als 'Huis voor iedereen', hoog op de investerings- en uitvoeringsagenda heeft staan. Juist nu!

U mag deze brief zien als een steunbetuiging aan een ieder die onze opvatting deelt en als een dringend beroep om hier gehoor aan te geven. We gaan hierover graag nader in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Gerard Velthuizen
Namens het Bestuur van Platform Binnenstad Arnhem

Lijst met deelnemers rondetafelgesprek Huisvesting Lauwersgrachtalliantie
28 oktober 2020

	Naam	Namens
1	Fred de Graaf	Introdans
2	Erik Wiessenberg	Bewonersgroep Arnhems Hart
3	Gerard Velthuizen	Platform binnenstad Arnhem (PBA)
4	Hans Robert van der Doe	OndernemersKontact Arnhem (OKA)
5	Hans Verbugt	Musis en Stadstheater (tevens voorzitter Lauwersgrachtalliantie)
6	Michiel Nannen	Toneelgroep Oostpool
7	Robin Hartogh Heys	Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem (VECA0
8	Marja Beumer-Vogel	VVE St. Catharinaplaats 20-27
9	Hans Beumer	Omwonende
10	Jacco Post	Phion

VECA VERENIGING EIGENAREN CITYCENTER ARNHEM

Binnenstad Arnhem

Aan: De Arnhemse gemeenteraad

Arnhem, oktober 2020

Betreft: **huisvestiging culturele organisaties en oostelijke binnenstad Arnhem**

Geachte heer/mevrouw,

Binnenkort besluit politiek Arnhem over de vernieuwing van het Stadstheater en het plan voor een krachtenbundeling van diverse culturele organisaties, gebundeld onder de noemer 'Lauwersgracht Alliantie' onder één dank in het vernieuwde Stadstheater. De cultuurinstellingen willen de krachten bundelen om zo sterker voor de dag te kunnen komen.

Advies Platform Binnenstad Arnhem in juli

Zoals bij u bekend vertegenwoordigt de Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem (VECA) de commercieel vastgoedeigenaren in de binnenstad. VECA is onderdeel van de grotere samenwerking van stakeholders in de binnenstad binnen het Platform Binnenstad Arnhem (PBA).
Op 1 juli van dit jaar heeft het bestuur van PBA aan het College én aan de gemeenteraad schriftelijk haar standpunt kenbaar gemaakt met betrekking tot het theater en de huisvesting van de Lauwersgracht Alliantie. Het bestuur adviseert in die brief om, ondanks de zware tijd, om op korte termijn een keuze te maken om een locatie te gaan realiseren waar iedereen gehuisvest kan worden.
"Juist in deze tijd moeten we anticyclisch durven te investeren in die plannen die de binnenstad, en daarmee de hele stad, sociaal, cultureel en economisch gaan versterken", zo staat in de brief.
Is de keuze anders dan is het risico realistische dat één of meerdere culturele gezelschappen de binnenstad verlaten.

Relatie vernieuwing cultureel aanbod en gebiedsontwikkeling oostelijke binnenstad

In het schrijven wordt reeds kort gememoreerd aan de katalysator die de vernieuwing van het Stadstheater en de huisvesting van culturele gezelschappen kan bieden voor de gebiedsontwikkeling in de oostelijke binnenstad. Het bestuur van VECA voelt zich uitgenodigd hier een nadere beschouwing op te geven aangezien de gebiedsontwikkeling oostelijke binnenstad al geruime tijd op onze agenda staat.

In mei 2019 heeft het gemeentebestuur van Arnhem met het Rijksvastgoedbedrijf en de provincie Gelderland een Manifest ondertekend dat zich o.a. richt op een 'gebiedsgerichte aanpak' bij de diverse verhuisbewegingen en herontwikkelingen die op stapel staan rondom de Markt in het zogenaamde Bestuurskwartier. Het gaat daarbij met name om de garage Prinsenhof, het Gelders Archief, een vrijkomend provinciekantoor, de Rechtbank, het Openbaar Ministerie en het Politiebureau. De verkoop einde 2019 van

VECA Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem

Bovenbeekstraat 21 6811 CV Arnhem info@veca.nu

Stichting Platform Binnenstad Arnhem is een samenwerking van: OndernemersKontakt Arnhem, vereniging City Centrum Arnhem, Koninklijke Horeca Nederland afdeling Arnhem, Hotel Overleg Regio Arnhem, CultuurNetwerk Arnhem, Vereniging van Eigenaren Citycenter Arnhem en GrootWinkelbedrijf Arnhem

het Musiskwartier aan de nieuwe eigenaar Varensa maakt de situatie alleen maar actueler en kansrijker. Door de nieuwe eigenaar zijn de ambities gepresenteerd om het gebied een impuls te geven.

In gesprekken binnen de werkgroep van het PBA 'Ruimtelijke Ontwikkeling' en tussen de VECA en de gemeente is gebleken dat deze ontwikkelingen in potentie een relatie hebben met de ambities die er zijn met de culturele voorzieningen in dit gebied (Schouwburg en Musis) én met de verkleuring van de hele oostelijke flank van de binnenstad; van Bestuurskwartier tot aan het Musiskwartier.

VECA is zich bewust van deze kans en heeft daardoor een jaar geleden het initiatief genomen om met de vastgoedeigenaren met positie in dit gebied aan tafel te gaan om in gezamenlijkheid bij te dragen aan de visie voor versterking van dit gebied. Tijdens deze bijeenkomst is het belang van een integrale aanpak en een interactief te werken duidelijk gebleken. De gebiedsontwikkeling oostelijke binnenstad is een unieke kans voor versterking van verbindingen, betere overgangen van functies (werken-wonen-cultuur-winkelen-leisure), het versterken van de diversiteit van de binnenstad en daarmee de aantrekkingskracht als geheel. Op de bij deze brief gevoegde kaart (bron: gemeente Arnhem) wordt in één oogopslag duidelijk hoe het Stadstheater een schakel vormt in het gebied. De programmering van deze plek is bepalend voor de circuitvorming, de levendigheid en het economisch potentieel van het hele gebied.

U heeft nu de troef in handen om met een essentiële waarde drager in gebiedsontwikkeling (cultuur) positie in te nemen en vertrouwen uit te stralen.

Belang cultuur voor binnenstad

Binnensteden ervaren momenteel de grootste crisis van de laatste decennia. Ook de situatie in Arnhem is zorgelijk. Traditionele waarde dragers (zoals horeca en retail) staan onder druk. Dat betekent dat binnensteden zich opnieuw moeten uitvinden. Cultuur is daarbij een essentiële sector. Nieuwe bewoners en nieuwe consumenten vragen iets anders en gedragen zich anders. Zeker is dat beleving en betekenis een voorname rol zullen spelen. Kunst en cultuur kan hierin een belangrijke rol spelen. Zij maken namelijk trots, bieden levendigheid, geven plekken uitstraling, verrassen en dagen uit en zetten aan het denken.

Investeringen in cultuur betalen zich dubbel en dwars terug. De relatie tussen de aanwezigheid van cultuur in de stad en de (woon)aantrekkelijkheid van steden is in tal van onderzoeken aangetoond.

Hoe aantrekkelijker het aanbod van kunst en cultuur, hoe hoger de belevings- en verblijfswaarde van het gebied. Hoe groter de aantrekkingskracht op bezoekers met een hoger bestedingspatroon, hoe hoger de economische (materiële) waarde van het gebied. De nieuwe economische waarde wordt op haar beurt de financieringsbron voor het culturele programma.

Maar cultuur kan ook een belangrijke identiteitsdrager van een gebied zijn, zoals de oostelijke binnenstad. Dat bewijzen Musis en het Stadstheater in de huidige vorm, laat staan als vernieuwing van laatste is afgerond. De gebouwen en de functies verrijken de beleving van een plek door betekenis te geven aan tijd en ruimte. En daardoor aan de omgeving, aan de ontmoeting en het verblijf. Iedere gebiedsontwikkelaar is jaloers op zo'n functie.

VECA Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem

Bovenbeekstraat 21 6811 CV Arnhem info@veca.nu

Onze oproep
Uit alle artikelen die over dit onderwerp verschijnen bekruipt ons het gevoel dat enerzijds de discussie sterk wordt gevoed door kosten en opbrengsten van modernisering en huisvesting en anderzijds dat er onvoldoende aandacht is voor de kansen van de ontwikkeling voor het functioneren van de binnenstad en de katalysator die de ontwikkeling kan zijn voor de oostelijke binnenstad. Wij doen dan ook de dringende oproep om vanuit een integraal perspectief tot besluitvorming te komen en in ogenschouw te nemen dat de hele oostflank van de binnenstad deze ontwikkeling nodig kan hebben om andere stakeholders daadwerkelijk te doen laten overgaan tot investeren. Stel u op als ondernemer. Kosten gaan voor de baten. Succesverhalen van over de hele wereld bewijzen dat investeren in cultuur loont.

Bovenstaande inhoud is afgestemd met het bestuur van Platform Binnenstad Arnhem. Zij steunen de volledige inhoud, wat heeft geleid tot het mede ondertekenen van dit schrijven.

Met vriendelijke groet,

Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem

Robin Hartogh Heys
Voorzitter

Platform Binnenstad Arnhem

Gerard V...
Voorzit...

VECA Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem
Bovenbeekstraat 21 6811 CV Arnhem info@veca.nu

Stichting Platform Binnenstad Arnhem is een samenwerking van: OndernemersKontakt Arnhem, vereniging City Centrum Arnhem, Koninklijke Horeca Nederland afdeling Arnhem, Hotel Overleg Regio Arnhem, CultuurNetwerk Arnhem, Vereniging van Eigenaren Citycenter Arnhem en GrootWinkelbedrijf Arnhem

Gemeente Arnhem,
T.a.v. Gemeenteraad,
Postbus 9029,
6800 EL Arnhem.

Arnhem, 28 oktober 2020.

Betreft: Raadsvoorstel Huisvesting Lauwersgrachtalliantie.

Beste college en gemeenteraadsleden,

Als gesprekspartner van de gemeente Arnhem zijn wij vanavond aanwezig bij het ronde tafelgesprek over het raadsvoorstel Huisvesting Lauwersgrachtalliantie. Hierop willen we ook schriftelijk onze mening inbrengen, op verzoek, zodat deze ook in de stukken meegenomen zal worden.

Vreemd:
Het is vreemd dat in 2016 voormalig wethouder Gerrie Elfrink de omwonenden van het Stadstheater via een informatiemiddag op de hoogte bracht van de veranderingen die er aan zaten te komen. Want immers de gemeenteraad zou de maandag er op al beslissen werden de aanwezigen verteld. Ondanks wat er in de stukken staat is er van enig verder overleg, met omwonenden, geen sprake geweest indertijd.

Het COC zou gesloopt worden en vanaf het Stadstheater zou een lang en hoog (appartementen)complex komen tot op de hoek van de Beekstraat. Alle bomen zouden worden gekapt en de parkeerplaatsen zouden verdwijnen. Men moest dan maar als inwoner naar de Musisgarage werd hun die middag als oplossing gegeven. Onbegrijpelijk voor de vele oudere bewoners die een voertuig hebben en blij zijn dat deze binnen loopafstand met/zonder hulpmiddelen bereikbaar is. Vaak hun enige betrouwbare bron om zich te verplaatsen of naar een ziekenhuis te kunnen voor de controles.

Wat vreemd was in 2016 gebeurd nu eigenlijk weer maar dan zonder een haastige informatiemiddag. Omwonenden moeten de laatste berichten horen via De Gelderlander, onze website en inloop-buurttafel. Geen wethouder die de omwonenden vraagt via een korte schriftelijke uitnodiging om even met elkaar om de tafel te zitten. En ook geen boekwerk met diverse impressies zoals in 2016 te bekennen.

In de mailing naar partners, belangstellenden en de alliantieclub krijgt maar één bewoner aan het plein ook de uitnodiging voor deze avond omdat deze toevallig in het systeem zat. Een brief aan huis namens de wethouder kan er tegenwoordig niet meer af? En waar is dan de participatie waar Arnhem zo graag een dikke JA tegen zei in de gemeenteraad?

Het is dan ook niet vreemd dat er deze avond maar twee bewoners aan de ronde tafel zitten om toch hun inbreng kenbaar te maken over de werkwijze en de plannen inzake het raadsvoorstel. Als wij de aangrenzende bewoners spreken dan hebben ze geen zin omdat het balletje toch al geheel rond is.

Maar er zijn er ook die pas afgelopen maandag te horen kregen dat er een ronde tafel is en vanwege het korte tijdsbestek helaas hun planning niet om konden gooien.

Het zou de wethouder dan ook enorm sieren om met de omwonenden eerst een goed gesprek aan te gaan en duidelijk de tekeningen en mogelijkheden zou delen. En daarna pas het raadsvoorstel te behandelen in de gemeenteraad.

Het raadsvoorstel:
We kunnen het gehele raadsvoorstel wel gaan uitspitten op mogelijkheden, bedragen, successen en andere zaken maar heeft dit op dit moment nog wel zin?

Omwonenden, en ook wij als bewonersgroep, geven aan dat een samenwoon-variant niet de voorkeur heeft. Wie naar de prijs kijkt ziet er al een heel groot verschil als het gaat om gemeenschapsgeld e.d.. Daarnaast zullen de verbouwingen in 2021 pas kunnen beginnen en de bedragen uit 2018 veel hoger zijn.

We lezen ook dat de provincie bij een samenwoon-variant meer geld gaat geven dan bij een standalone-variant. De tekst komt over alsof de beslissing al genomen is en dwingend. Vreemd is dat men uit gaat van bedragen welk ook niet eens bekend zijn gemaakt door de provincie.

Maar is het samenvoegen ook beter? Aan de ene kant wellicht omdat men dan in één directe omgeving zit en met elkaar kan uitwisselen, lenen en overleggen. Maar is er dan geen gevaar dat men elkaar ook in de weg zit als het gaat om planningen, voorstellingen, afspraken en heel belangrijk: meer verkeersbewegingen van gasten/werknemers (aankomst-vertrek) maar ook laden- en lossen.

Is ook dit gedeelte van de binnenstad klaar voor meer verkeer en waar moeten de gasten maar ook het personeel en de dansers e.d. parkeren? Hoe zit het ook met de veiligheid in de omgeving en vooral naar de omwonenden toe? We weten dat de omgeving al enorm last heeft van (fout) geparkeerde voertuigen maar ook van zaken die het daglicht niet vaak kunnen zien.

We zien dan ook graag dat elk op zijn eigen locatie blijft en dat daar dan geld ingaat om het te moderniseren, opknappen en meer toegankelijk gaat worden. Het scheelt ook nog heel veel geld waarvan ook nog andere leuke doelen mee gedaan kunnen worden.

Daartegen is spreiding van cultureel veel beter voor hun zelf maar ook richting de zittende ondernemers in hun buurt. Tevens zijn de verkeersbewegingen meer verspreid en ook de controle beter op het geheel in de omgeving.

Oostpool zit op een hele mooie locatie welk straks ook een blikvanger wordt in het geheel als de Rijnkade opgeknapt is en Het Kadehuis er staat. Een mooiere combinatie en verbinding kan men niet wensen. Daarnaast heerlijk centraal voor parkeren in Rozet, de Trans of onderkade.

Introdans heeft een plek waar velen wel jaloers op zijn. Dicht bij Arnhem Centraal met een ruim toegankelijk parkeerplaats daaronder. Gelegen aan een goede verbinding vanaf de A12 en komende vanaf Nijmegen. Daarnaast met diverse goede hotels en horeca in hun directe omgeving die zeker een deal willen maken met de voorstellingen van Introdans.

Vrachtverkeer:
Oostpool geeft aan dat een oplegger hun pand moeilijk kan bereiken. Wij waren terplekke toen er een test werd gedaan met hun grootste oplegger om voor de deur te komen. En dat ging zonder problemen via de Rijnkade.

Ook Introdans is goed te bereiken maar de Vijfzinnenstraat zal i.c.m. de ook aangepakt moeten worden. Bewoners van deze straat vragen er al jaren ook om. Met het grote budget “Binnenstad bereikbaar” is dit ook te realiseren.

Impressie?:

We zien twee ruwe onduidelijke schetsen als het gaat om de indelingen maar welke wordt of is het nu eigenlijk? Waar stemt de gemeenteraad voor en wat krijgen bewoners voor hun deur? In 2016 was er een mooie dikke kleurboek met voorbeelden maar die is verdwenen of moet alles nu zo snel dat er geen tijd voor was?

Groen & klimaat:
De gemeente Arnhem gaat zo in op het vergroenen van de wijken en zelfs werd er laatst een plan gepresenteerd met veel meer groen en aansluiting op de Veluwe waar vogels en insecten heen en weer kunnen hoppen. Blijkbaar telt dat niet voor het Koningsplein waar dan de bomen gaan wijken en de uitstraling die het nu heeft totaal verdwijnt.

We gaven al de opmerking dat voor 20 bomen geplant worden en achter je rug weer 15 bomen gekapt worden. Nou dat klopt dan geheel met dit raadsvoorstel.

Arnhem gaat zeer klimaatgericht werken is het motto richting de verkiezingen. Dus we halen bomen, groen en klinkers weg om er dan maar hoge gebouwen neer te zetten?

In hoever wil men de binnenstad nog vol gaan bouwen? Moet dan ook elk leuk en nostalgisch plein of plek geruimd gaan worden? En voor een bedrag waar men eigenlijk geheel Arnhem van vele bomen en plantsoenen kan voorzien?

Slot:
Natuurlijk gunnen de bewoners een mooie en degelijk plek aan het Stadstheater, Oostpool en Introdans. Daarnaast zijn we ook blij met hun betrokkenheid in Arnhem en dat zij de vleugels uitsteken samen en met andere partijen in de culturele sector. En het is iedereen ook bekend dat Introdans en het Stadstheater behoorlijk opgeknapt moeten worden.

We horen signalen dat er een kans bestaat dat Oostpool of Introdans zal vertrekken in de toekomst maar dat is nu niet aan de orde in het verhaal. Aan de orde is wel of zij de jaarlijkse subsidie behouden maar dat is voor elke aanvrager spannend in deze sector. Maar wat als de subsidie weg valt of ontoereikend is en we een pand hebben waar voor miljoenen en jaren bijgebouwd en verbouwd is?

In eerdere gesprekken werd er al aangegeven dat het Cobercoterrein een mooi uitgangspunt zou zijn voor culturele groepen en dat het heel goed gaat met appartementen en andere ondernemers. Bereikbaar en toegankelijk voor iedereen maar helaas wilde het vorig college daar niets van weten.

Zoals eerder al is aangegeven hopen we dat men besluit om eerst de verantwoordelijke wethouder via een degelijke informatiebijeenkomst met de omwonenden goed gaat praten en ook hun meningen bespreekt en tot die tijd het raadsvoorstel verder laat rusten. Mocht de gemeenteraad deze mening niet delen dan zijn de aangehaalde argumenten hopelijk een reden om voor de standalone-variant te gaan kiezen.

We wensen de gemeenteraad dan ook veel wijsheid en succes in de voortgang.

Met vriendelijke groet,

Dhr. E.R. Wiessenberg,
Voorzitter Bewonersgroep Arnhems Hart.

Uitgaan
Rust
Groen
Coehoorn
Winkelen
Gemeente
SamenZijn
Binnenstad
ArnhemsHart
Arnhem
Korenmarkt
Rijnkade
sacrum
Musis
Bewoners
Cohesie
Centrum
Veilig

BEHANDELRESULTAAT
RONDETAFELGESPREK 28 OKTOBER 2020

GEMEENTE Arnhem

Huisvesting Lauwersgrachtalliantie

Documentnummer:	
Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	Dhr. de Vroome

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: de raadsleden/fractievolgers Kraaijenbrink (AC), Combée (VVD), Van Dillen (CDA), Andeweg (D66), Coenders (GL), Greving (PvdA), Eliëns (Partij voor de Dieren), Zijlstra (ChristenUnie), Elfrink (SP) en Wiggers (Arnhemse Ouderenpartij). De PPV en Denk/Verenigd Arnhem waren niet vertegenwoordigd.

Verloop
Deelnemers aan het rondetafelgesprek:

	Naam	Namens
1	Fred de Graaf	Introdans
2	Erik Wiessenberg	Bewonersgroep Arnhems Hart
3	Gerard Velthuizen	Platform binnenstad Arnhem (PBA)
4	Hans Robert van der Doe	OndernemersKontact Arnhem (OKA)
5	Hans Verbugt	Musis en Stadstheater (tevens voorzitter Lauwersgrachtalliantie)
6	Michiel Nannen	Toneelgroep Oostpool
7	Robin Hartogh Heys	Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem (VECA)
8	Marja Beumer-Vogel	VVE St. Catharinaplaats 20-27
9	Hans Beumer	Omwonende
10	Jacco Post	Phion

Tijdens het rondetafelgesprek hebben de woordvoerders en de betrokkenen met elkaar gesproken over (onderdelen van) het voorstel. Naar aanleiding van de inbreng van mevrouw Beumer-Vogel en de

BEHANDELRESULTAAT

RONDETAFELGESPREK 28 OKTOBER 2020

heer Wiessenberg heeft de heer Verbugt aangegeven dat hij zich zal inzetten voor een goede communicatie met de burgers.

Conclusie
De voorzitter concludeert dat het rondetafelgesprek is afgerond en geeft aan dat de (meningsvormende) behandeling van het raadsvoorstel huisvesting Lauwersgrachtalliantie, op een van de volgende Politieke Avonden (maar niet eerder dan 18 november) zal plaatsvinden.

De raadsadviseur,

E.J.S. Dirksen

De voorzitter,

C.J.M. Kalthoff

Titel/onderwerp: **Vaststellen van de Begroting 2021, de Turap 2 2020 en de Belastingverordeningen en kwijtscheldingsregeling 2021**

Raadsadviseur: K. Vons Telefoonnr: 3774087 Katinka.vons@arnhem.nl

Van:	College	Ambtenaar:	Jeroen Kompier
Portefeuillehouder:	Dhr. R. Paping	Telefoonnr:	0625331112
	Portefeuille wethouder Paping - Wonen - Armoedebeleid - Vergunningen en handhaving - Project Malburgen - Park Lingezegen	E-mailadres:	Jeroen.kompier@arnhem.nl
Doel activiteit	Voortzetting Meningsvorming 1		
Toelichting	**Ontwerp Begroting 2021** Het college biedt de raad ter vaststelling een sluitende ontwerp Begroting 2021 aan. Het college vraagt aan de raad in te stemmen met het opheffen van een aantal Bestemmingsreserves. Het betreft de Bestemmingsreserves ultimo 2020 van de Pakketmaatregelen WMO en Huishoudelijk afval, ultimo 2021 de Bestemmingsreserves Beeldbepalende culturele manifestaties, Beeldende en monumentale kunst, Maatschappelijke opvang, Herstructurering OGGz en Noodfonds en ultimo 2022 de Bestemmingsreserve ICT en 2023 de Bestemmingsreserve Buitengewoon Beter. **Perspectiefnota 2021-2024 en Arnhemse Herstelagenda coronacrisis** *Perspectiefnota* Zowel op inhoud als op de financiële kaders van de Begroting 2021 is de geschetste lijn van de Perspectiefnota 2021-2024 en de Herstelagenda gevolgd. De Perspectiefnota is in de raad van 2 september ter kennisgeving aangenomen. *Herstelagenda* De gemeenteraad heeft op 2 september ingestemd met de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis om ruim € 19 miljoen te investeren daar waar het bijdraagt aan grote transities en de opgaven die daarbij horen, zoals de energietransitie, duurzame mobiliteit, circulaire economie en klimaatadaptatie. Daarmee wordt er ingezet op lokaal voor sneller meer woningen, meer werkgelegenheid en extra bedrijvigheid. Het zijn forse investeringen, waarmee we de stad een fikse steun in de rug geven om de gevolgen van de coronacrisis te verzachten. *Aangenomen moties en amendement* Op 8 juli zijn de moties 19M186 en 20M01 en het amendement 20A66 aangenomen, die een financieel effect hebben. In het financieel meerjarig beeld in deze begroting is invulling gegeven aan deze moties en amendement. Op 2 september zijn moties aangenomen zonder financiële gevolgen. Deze moties zijn in de aangegeven programma's tekstueel in de begroting verwerkt. Het betreft de moties 20M174, 20M175, 29M176, 20M179, 20M180gg, 20M181, 20M183, 20M184g, 20M187, 20M189g, 20M193 en 20M205. Op motie 20M184g treft u in het raadsvoorstel nog verder informatie van het college. Het college beschouwt de moties hiermee als afgedaan. **Plannen college** Het college heeft ambities op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie, het bouwen van meer woningen, de bereikbaarheid van de stad verbeteren en een aantrekkelijk klimaat voor bedrijven en ondernemers creëren. Daarnaast wil het college		

	meer mensen aan het werk helpen en armoede terugdringen en een groene aantrekkelijke stad zijn voor haar inwoners en bezoekers. In de Begroting 2021 leest u hoe het college met deze ambities ten tijde van de coronacrisis en de daarbij horende uitdagingen om wil gaan en welke keuzes daarbij gemaakt zijn, inclusief de financiële vertaling daarvan. **Begroting is financieel sluitend** De begroting is geheel financieel sluitend. De totale uitgaven in 2021 zijn begroot op € 733 miljoen. € 209 Miljoen daarvan wordt rechtstreeks in de wijken uitgegeven, de overige € 524 miljoen komt voor rekening van de diverse stedelijke programma's, zoals klimaat & energie, participatie & armoede, economie en zorg. De inkomsten, ook € 733 miljoen, komen van het Rijk, lokale heffingen, overige inkomsten en reserves. Met dit vierjarig beeld blijft de financiële positie van de gemeente solide: de weerstandsfactor stijgt naar 1,2 in 2024, de 'reserve solvabiliteit' groeit naar € 23 miljoen aan het einde van 2024 en vanaf 2024 voegen we jaarlijks € 2 miljoen toe aan de Algemene Reserve. **Behandeling Begroting in samenhang met twee andere raadsvoorstellen** De behandeling van de Begroting vindt in samenhang plaats met het raadsvoorstel "Turap 2 2020 " en het raadsvoorstel "Belastingverordeningen 2021 en Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen Arnhem". *Turap 2 2020; Verwachting voor 2020* Tegelijk met de Begroting 2021 stuurt het college ook de tweede tussenrapportage van 2020 naar de raad. Deze rapportage geeft inzicht in de financiële prognose voor 2020. Ook de voortgang op een aantal andere issues zijn opgenomen, zoals de coronacrisis, investeringen en beheersing van belangrijke verbonden partijen, zoals de Connectie en de ODRA. Het college verwacht een positief resultaat ten opzichte van de begroting van € 4,6 miljoen. Dit komt onder meer doordat niet alleen nadelige effecten van de coronacrisis worden ervaren, maar er ook compensatie van Rijk en provincie wordt ontvangen. Daarnaast is een aantal bestemmingsreserves kritisch beoordeeld, waardoor deze (deels) vrij kunnen vallen. *Belastingverordeningen 2021 en Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen Arnhem* De tarieven voor 2021 sluiten aan op de kaders uit het coalitieakkoord. Het college stelt voor om de legestarieven te laten stijgen ter dekking van de kostenstijging van Burgerzaken. Daarnaast zijn enkele bijzondere legestarieven aangepast, d.w.z. meer in lijn gebracht met de tarieven elders in de regio. De kwijtscheldingsregeling is geactualiseerd en er is met de kosten van de kinderopvang rekening gehouden (zie bijgevoegde raadsbrief van 'Gemeente als schuldeiser'). **Communicatie Begroting 2021** De webbegroting kunt u vinden via een link op de website www.arnhem.nl, waar u wordt doorverwezen naar de website financien.arnhem.nl. Daarnaast is een infographic en een korte animatie opgesteld. **Proces** Op 7 oktober heeft de geplande technische (fysieke) bijeenkomst van raadsleden en fractievolgers met beleids- en financiële ambtenaren, vanwege coronaperikelen, op ambtelijk verzoek, niet plaatsgevonden. Op 14 oktober heeft de raadskamer de portefuille van wethouder Paping M1 behandeld. De eerste termijn was bijna afgerond (de fracties van Arnhem Centraal en de PvdA hebben een antwoord van de wethouder tegoed). Voor de tweede termijn was geen tijd voorhande. De voorzetting van de M1 vindt op 28 oktober plaats. Technische vragen worden gebundeld en op ibabs geplaatst. Na de herfstvakantie zullen op 4 november zal het debat tussen de fracties plaatsvinden, waarna op 11 november de gemeenteraad haar besluit zal nemen over de Begroting

	2021, Turap 2 2020 en de belastingverordeningen en kwijtscheldingsregeling 2021. (Zie bijgevoegde notitie over het proces Begroting). **Toezeggingen** Op 14 oktober heeft de wethouder het volgende toegezegd: ▪ Wethouder Paping (Wonen) zegt toe op de vraag van Elfrink (SP), om een overzicht van alle gerealiseerde projecten van woningbouw van afgelopen 2,5 jaar, schriftelijk te beantwoorden. ▪ Wethouder Paping (Wonen) zegt toe om vóór 31 december het eerste gesprek te hebben met stedelijke partijen en vervolgens met een terugkoppeling (up date) naar de raad te komen over dit eerste gesprek en hoe het nu verder gaat in het proces om te komen tot een stadsakkoord. ▪ Wethouder Paping (Armoedebeleid) zegt toe dat het college geen onomkeerbare besluiten m.b.t. 'Schoolkostenregeling' zal nemen totdat het raadsvoorstel is vastgesteld door de raad.
Voorgesteld resultaat van de bespreking	Beslissen of het voorstel kan worden doorgeleid naar de meningsvorming 2.
Spreekrecht publiek	nee
Behandeladvies	Technische vragen dienen voorafgaand aan de bespreking te worden gesteld. *Voorztetting Meningsvorming I* - De behandeling van de M1 eerste termijn heeft reeds plaatsgevonden op 14 oktober. Alleen een vraag van de fractie van Arnhem Centraal en van de PvdA zijn omwille van de tijd niet beantwoordt door de wethouder. Hier kan de raadskamer mee beginnen. Vervolgens kan de eerste termijn afgerond worden en kan de raadskamer door naar de tweede termijn. - In de tweede termijn kunnen woordvoerders reageren op de eerste termijn van de portefeuillehouder en op elkaar en aangeven of zij moties en/of amendementen overwegen in te dienen. Interrupties zijn toegestaan
Bijlagen	

Raadsvoorstel Begroting 2021			
Bijlage - Ontwerp Begroting 2021			
Notitie betreffende behandeling Begroting 2021 d.d. 2 september agendacommissie			
Bundel met schriftelijke technische vragen			
Behandelresultaat 14 oktober portefeuille Paping wonen etc.			

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 504479

Onderwerp: Ontwerp Begroting 2021

Voorstel

1. De ontwerp Begroting 2021 vast te stellen
2. De volgende bestemmingsreserves ultimo 2020 op te heffen:
   a. Pakketmaatregelen WMO
   b. Huishoudelijk afval
3. De volgende bestemmingsreserves ultimo 2021 op te heffen:
   a. Beeldbepalende culturele manifestaties
   b. Beeldende en monumentale kunst
   c. Maatschappelijke opvang
   d. Herstructurering OGGz
   e. Noodfonds
   f. Toezicht peuterspeelzalen en gastouderopvang
4. De bestemmingsreserve ICT ultimo 2022 op te heffen.
5. De bestemmingsreserve Buitengewoon Beter ultimo 2023 op te heffen.

Inleiding

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient voor 15 november 2020 een door de raad vastgestelde, sluitende Begroting 2021 bij de toezichthouder op de gemeentefinanciën, Provincie Gelderland, te worden aangeleverd.

Zowel op inhoud als op de financiële kaders is de geschetste lijn van de Perspectiefnota 2021-2024 en de Arnhemse Herstelagenda coronacrisis gevolgd. De perspectiefnota is in de raad van 2 september ter kennisgeving aangenomen. De Herstelagenda is 2 september aangenomen. Op 8 juli is een tweetal moties aangenomen (19M186 'Centrale vuurwerkshow' en 20M01 'Gelijke stagevergoedingen') welke een effect hebben op het in de perspectiefnota gepresenteerde beeld. Bij de Herstelagenda is één amendement aangenomen (20A66 'Wel handhaven, maar taakstelling op inhuur') welke een effect heeft op het in de herstelagenda gepresenteerde financiële beeld. In het financieel meerjarige beeld in deze begroting is invulling gegeven aan deze moties en wordt dit toegelicht.

De volgende op 2 september 2020 aangenomen moties zonder financiële gevolgen zijn in de aangegeven programma's tekstueel in de begroting verwerkt:

20M174 Groene verkeersborden; zie programma S12
20M175 Iedereen een startkwalificatie; zie programma S06

GEMEENTE Arnhem

20M176	Investeren in een sociaal sterke stad; zie programma S06
20M179	Ruim budget voor preventieprogramma 'Nog vroeger erop af'; zie programma S06
20M180gg	Versnellen en realiseren van Woningbouw met partners; zie programma S12
20M181	Samen de coronacrisis door; zie programma S09
20M183	Meetbare doelen; Inleiding, alle programma's
20M184g	Eerst feiten, dan financiën; zie programma S06
20M187	Geef maatschappelijke beroepen voorrang bij corona-test; zie programma S09
20M189g	Gezonde scholen; zie programma S04
20M193	Pak groeiende economische ongelijkheid tussen mannen en vrouwen door coronacrisis aan; zie programma S06
20M205	Meer aandacht voor huiselijk geweld; zie programma S07

Aanvullend op de verwerking van motie 20M184g in programma S06:
Wij gaan snel na het eerste kwartaal van 2021 met de raad in gesprek over:

1. *Nieuwe prognoses van het CPB en de doorwerking op de arbeidsmarkt*
2. *Realisatie van doelen in afgelopen jaren en vooruitzichten ten aanzien van 2021.*
3. *Kwalitatieve beelden van onze partners op de arbeidsmarkt: welke mogelijkheden en onmogelijkheden zien zij.*
4. *Eventueel bijgestelde inschattingen over de benodigde inzet.*

Wij beschouwen hiermee bovengenoemde moties als afgedaan.

Beleidskaders
Per programma is aangegeven welke beleidskaders van toepassing zijn. In een aantal gevallen betreft die beleidskaders die wel zijn aangeboden aan de gemeenteraad, maar nog niet zijn vastgesteld. In die gevallen is dit expliciet aangegeven.

Doorontwikkeling cyclusdocumenten
Op 3 juli 2019 is het raadsvoorstel 'Plan van aanpak doorontwikkeling cyclusdocumenten' geamendeerd vastgesteld. Dit betreft het plan, om de in de MJPB 2019-2022 aangegeven ambitie, om de komende jaren tot leesbaarder en toegankelijker cyclusdocumenten te komen, te kunnen realiseren. De inzet is om de sturing en verantwoording te vereenvoudigen.

Geconstateerd is dat er op een viertal aandachtsvelden doorontwikkeling is te realiseren:
1. Opbouw programma's in cyclusdocumenten (jaarstukken en begroting);
2. Inzicht in doelen van beleid (overzicht doelen, inspanningen en middelen);
3. Financiële toelichting in cyclusdocumenten;
4. Grafische weergave/toelichting.

Op 22 juni 2020 is aan de auditcommissie gepresenteerd welke vervolgstappen zouden worden genomen in de verdere ontwikkeling. Hieraan is in de ontwerp Begroting 2021 invulling gegeven.

Beoogd effect

Het beleids-en het financiële kader van de gemeente Arnhem voor het jaar 2021 definitief en voor de volgende drie jaren indicatief vast te stellen.

Argumenten

1.1 *Dan kan de provincie Gelderland tijdig een begroting worden aangeboden, die voldoet aan de wettelijke vereisten*
Met de voorliggende begroting voldoen we aan de voorwaarden voor repressief provinciaal toezicht. De begroting is structureel in evenwicht. Daarmee komen we in aanmerking voor repressief (de minst belaste vorm van toezicht) provinciaal toezicht.

1.2 De bestemmingsreserves pakketmaatregelen WMO en Huishoudelijk afval worden in 2020 uitgeput. Voor 2021 en verder zijn geen mutaties op deze reserves begroot. Er is geen voornemen in de toekomst verder gebruik van deze reserves te maken. Daarmee kunnen deze reserves worden opgeheven.

1.3 De bestemmingsreserves beeldbepalende culturele manifestaties, beeldende en monumentale kunst, maatschappelijke opvang, herstructurering OGGz, noodfonds en toezicht peuterspeelzalen en gastouderopvang worden in 2021 uitgeput. Voor 2022 en verder zijn geen mutaties op deze reserves begroot. Er is geen voornemen in de toekomst verder gebruik van deze reserves te maken. Daarmee kunnen deze reserves worden opgeheven.

1.4 De bestemmingsreserve ICT wordt in 2022 uitgeput. Voor 2023 en verder zijn geen mutaties op deze reserves begroot. Er is geen voornemen in de toekomst verder gebruik van deze reserve te maken. Daarmee kan deze reserve worden opgeheven.

1.5 De bestemmingsreserve buitengewoon beter wordt in 2023 uitgeput. Voor 2024 en verder zijn geen mutaties op deze reserves begroot. Er is geen voornemen in de toekomst verder gebruik van deze reserve te maken. Daarmee kan deze reserve worden opgeheven.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Besluitvorming door de raad kan mogelijk het structurele begrotingsevenwicht negatief beïnvloeden*

Er bestaat een mogelijkheid dat er niet vóór 15 november a.s. een vastgestelde begroting aan de Provincie kan worden aangeboden. Wanneer het structureel evenwicht als gevolg van de vaststelling van de begroting niet wordt gerealiseerd, kan Arnhem onder preventief in plaats van repressief Provinciaal toezicht worden gesteld.

Financiën

In de volgende tabel is samengevat weergegeven hoe de Begroting 2021 zich ontwikkelt ten opzichte van de vorige begroting. In hoofdstuk 2 van de ontwerp Begroting 2021 worden de betreffende posten met uitzondering van de uitgangspositie (stand van begroting 2020-2023) verder uitgewerkt en toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Financieel beeld 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Uitgangspositie Begroting 2020	0	0	0	0
Gemeentefonds en overige rijksontwikkelingen	17.368	19.716	16.674	17.454
Beleidsontwikkelingen				
Meedoen in een socialer Arnhem	-5.997	-4.413	-3.923	-1.049
Wonen in een duurzamer Arnhem	-1.060	-1.060	-750	0
Genieten van een nog mooier Arnhem	-264	-149	-835	-564
Open en verantwoord besturen	7.701	1.354	2.548	2.293
Impact corona	-2.145	-100	0	0
Herstelagenda	-6.035	-5.445	-3.845	-3.495
Jaarlijkse bijstellingen	-11.454	-12.354	-13.206	-12.771
Toevoeging (-) of onttrekking (+) aan de Algemene Reserve	1.887	2.450	3.337	-1.868
Totaal Financieel beeld	**0**	**0**	**0**	**0**

Na verwerking van de hierboven gepresenteerde verrekeningen voegen we vanaf 2024 structureel jaarlijks € 1,9 miljoen toe aan de algemene reserve. In het overzicht reserves en voorzieningen in deel 3 van deze begroting is de ontwikkeling van de algemene reserve over alle jaren in beeld gebracht. In de paragraaf weerstandsvermogen is te lezen dat de positieve ontwikkeling van de algemene reserve zorgt voor een groei van het beschikbare weerstandsvermogen. De groei van de bestemmingsreserve Solvabiliteit zorgt daarnaast voor een robuustere financiële positie.

Naast een reëel sluitende begroting, dient de (meerjaren)begroting ook structureel sluitend te zijn. Dit is het geval wanneer de structurele lasten in de begroting voor 2021 volledig worden gedekt door structurele baten of aannemelijk is gemaakt dat dit structurele evenwicht in later jaren (uiterlijk 2024) weer tot stand wordt gebracht. De structurele baten in deze begroting dekken de structurele lasten in alle jaren. Er is daarmee sprake van structureel evenwicht. We presenteren ook een reëel evenwicht, omdat de geraamde bedragen in het meerjarenbeeld volledig, realistisch en haalbaar zijn. De in de begroting opgenomen maatregelen zijn aannemelijk en hard of voorzien van dekking uit een bestemmingsreserve.

Uitvoering

Uitvoering van de vastgestelde begroting is aan het college van burgemeester en wethouders en de haar ondersteunende organisatie. Over de realisatie wordt zoals gebruikelijk in Arnhem gerapporteerd middels Turaps (tussenrapportages) en uiteraard zoals wettelijk verplicht door middel van een Jaarverslag en een Jaarrekening. Tussentijdse voorstellen voor wijziging van de begroting worden aan u voorgelegd. Aldus zijn uitvoering en evaluatie van de Begroting 2021 geborgd.

Communicatie

De Begroting 2021 wordt evenals vorig jaar ook in de vorm van een webbegroting gepresenteerd. Via een link op de website www.arnhem.nl wordt u doorverwezen naar de website financien.arnhem.nl

Om de toegankelijkheid van de begroting voor onze bewoners te vergroten is een infographic (begroting in 1 oogopslag) gemaakt. Deze is als homepage van de begroting op de website opgenomen (financien.arnhem.nl). Tevens is een korte animatie opgesteld die wordt gedeeld via social media.

Op deze webbegroting treft u meer informatie aan, dan in de door u vast te stellen ontwerp-Begroting 2021. U treft hier onder andere informatie aan over de taakvelden.
Na vaststelling van de ontwerp-Begroting 2021 wordt deze aan de toezichthouder op de Besluitvorming gemeentefinanciën, de Provincie Gelderland aangeboden.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad
- Raadsvoorstel
- Ontwerp-Begroting 2021

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 504479

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 22 september 2020, Cluster Bedrijfsvoering nummer: 504479;

gelet op artikel 190 en artikel 191 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De ontwerp Begroting 2021 vast te stellen
2. De volgende bestemmingsreserves ultimo 2020 op te heffen:
   a. Pakketmaatregelen WMO
   b. Huishoudelijk afval
3. De volgende bestemmingsreserves ultimo 2021 op te heffen:
   a. Beeldbepalende culturele manifestaties
   b. Beeldende en monumentale kunst
   c. Maatschappelijke opvang
   d. Herstructurering OGGz
   e. Noodfonds
   f. Toezicht peuterspeelzalen en gastouderopvang
4. De bestemmingsreserve ICT ultimo 2022 op te heffen.
5. De bestemmingsreserve Buitengewoon Beter ultimo 2023 op te heffen.

De griffier, De voorzitter,

Arnhem GEMEENTE

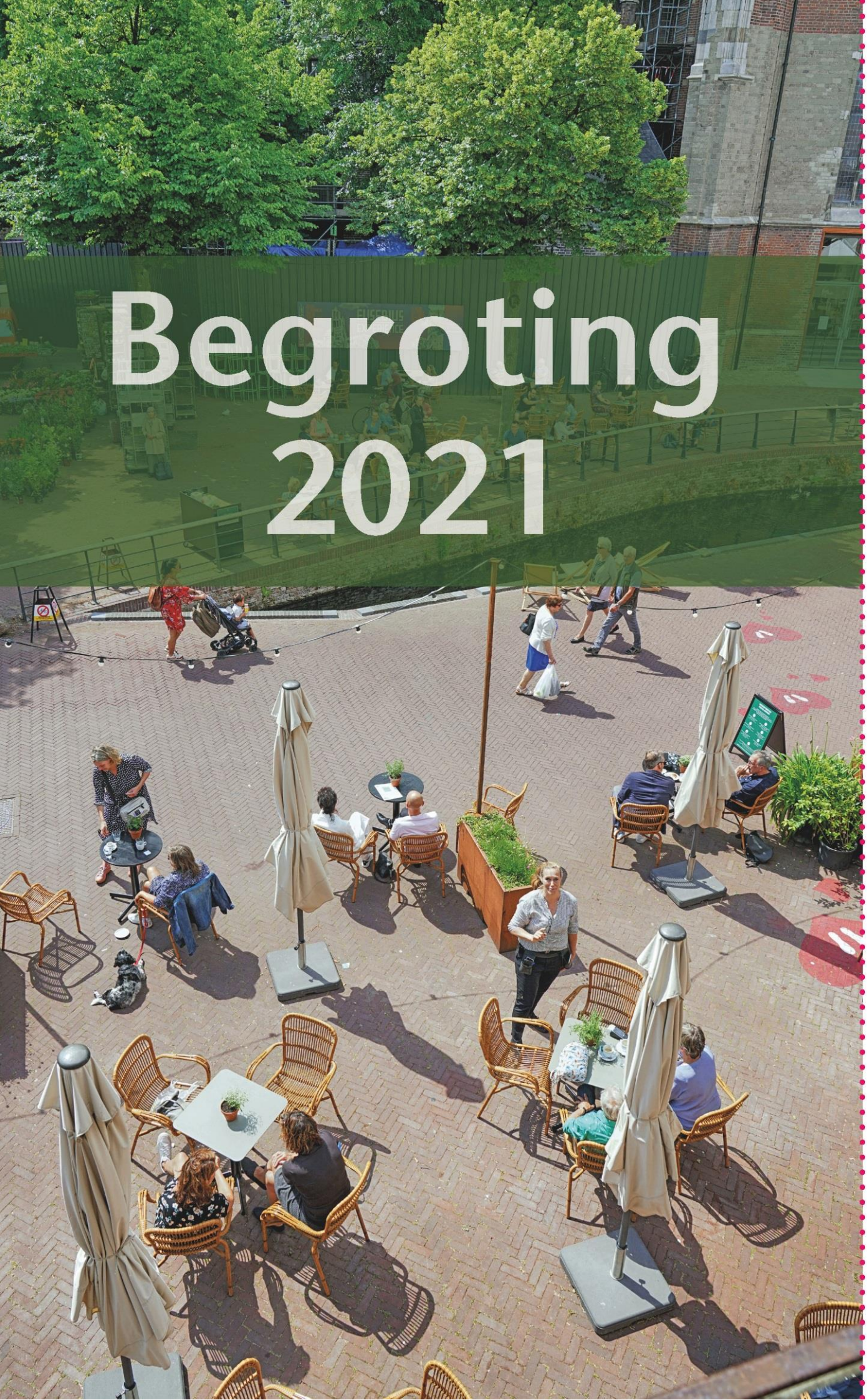

Begroting 2021

Begroting 2021

Gemeente Arnhem

Ontwerp Begroting 2021

Inhoudsopgave

Deel 1 Hoofdlijnen van beleid en financieel kader ... 1
Hoofdlijnen van beleid ... 2
Ontwikkelingen in het financieel kader ... 4
Leeswijzer ... 16

Deel 2 Beleidsbegroting ... 19
Wijkprogramma's ... 20
Wijken Algemeen ... 21
W1 Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek ... 25
W2 Noordwest ... 31
W3 Noordoost ... 36
W4 Presikhaaf ... 42
W5 Malburgen ... 47
W6 Schuytgraaf/Elderveld ... 51
W7 De Laar/Elden ... 55
W8 Rijkerswoerd, Kronenburg, Vredenburg ... 60

Stedelijke programma's ... 65
S00 Bestuur, dienstverlening en financiën ... 66
S01 Veiligheid ... 74
S02 Bereikbaarheid ... 80
S03 Economie ... 86
S04 Onderwijs ... 95
S05 Cultuur ... 100
S06 Participatie en armoedebestrijding ... 107
S07 Zorg ... 120
S08 Welzijn en inclusie ... 130
S09 Gezondheid en sport ... 137
S10 Klimaat en energie ... 143
S11 Ruimtelijke ontwikkeling ... 149
S12 Wonen en leefomgeving ... 155

Paragrafen ... 165
Lokale heffingen ... 166
Risicomanagement en weerstandsvermogen ... 172
Onderhoud kapitaalgoederen ... 190
Financiering ... 200
Bedrijfsvoering ... 204
Verbonden partijen ... 209
Grondbeleid ... 228
Investeringen ... 232
Subsidies ... 238

Overig programmaplan ... 243

Deel 3 Financiële begroting ... 244
Overzicht van baten en lasten per programma ... 245
Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten ... 251
Geprognoticeerde balans 2021-2024 ... 255
Reserves en voorzieningen ... 256
EMU-saldo 2021 ... 260
Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld ... 261
Overzicht taakvelden per programma (lasten) ... 267
Overzicht taakvelden per programma (baten) ... 271
Mutaties circulaires ... 275

Bijlagen ... 278
Normenkader ... 279
Overzicht onderdelen stad/wijk ... 282
Portefeuilleonderdelen ... 286
Afkortingenlijst ... 287
Begrippenlijst ... 290

Deel 1 Hoofdlijnen van beleid en financieel kader

Deel 1 bestaat uit:

1. Bestuurlijke hoofdlijnen van beleid
2. Ontwikkelingen in het financieel kader
3. Leeswijzer

Hoofdlijnen van beleid

Arnhem staat de komende jaren voor grote uitdagingen. We willen meer mensen aan het werk helpen en de armoede terugdringen. We willen een groene aantrekkelijke stad voor onze inwoners en bezoekers. We hebben grote ambities op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie. We willen meer woningen bouwen, de bereikbaarheid van de stad verbeteren en een aantrekkelijk klimaat voor bedrijven en ondernemers creëren. We willen sport en cultuur stimuleren en goed onderwijs faciliteren. We werken aan een transformatie binnen het sociaal domein met meer nadruk op preventie en zetten bijvoorbeeld in op de transitie van opvang naar zelfstandig wonen. Tegelijk moeten we de kosten van de zorg en de jeugdzorg structureel beteugelen; deze liepen de afgelopen jaren veel meer op dan was voorzien.

In 2020 werden we vervolgens geconfronteerd met een crisis die zijn weerga niet kent. De coronacrisis heeft veel impact op Arnhem en de Arnhemmers. Natuurlijk richtten we als gemeente ons meteen op het beheersen en beperken van de effecten van deze crisis. We namen meer dan 100 maatregelen om de acute gevolgen van corona te bestrijden en verzachten. Tegelijk zijn we ervan doordrongen dat de coronacrisis niet zomaar voorbij is. Dat we verder moeten kijken dan de eerste maanden, dan dit jaar. Dat heeft gevolgen voor de begroting. Ook al zien we voorzichtig licht aan de horizon van de gezondheidscrisis, veel is en blijft onzeker. De impact van de coronacrisis op bijna alle onderdelen van het openbare leven is groot. Veel inwoners worden hard geraakt. Mensen raken in een sociaal isolement, of hebben plots minder inkomen. Ze raken hun onderneming kwijt of vrezen een faillissement.

We willen de bedrijvigheid, leefbaarheid, werkgelegenheid en aantrekkelijkheid van onze stad beschermen. Daarom kiezen we er juist nu voor om te investeren. In onze stad, onze mensen en in onze bedrijven. Met een herstel- en versterkingsplan dat investeringen laat zien, oplopend tot ruim € 19 miljoen. We investeren daar waar het bijdraagt aan grote transities en de opgaven die daarbij horen, zoals de energietransitie, duurzame mobiliteit, circulaire economie en klimaatadaptatie. Daarmee zorgen we lokaal voor werkgelegenheid en extra bedrijvigheid. We noemen dit de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis. Forse investeringen, waarmee we de stad een fikse steun in de rug geven om de gevolgen van de coronacrisis te verzachten.

Ruim € 5 miljoen is bestemd voor 'anticyclische investeringen'. Door te investeren in de stad willen wij bijdragen aan het herstel en de grote opgaven in de belangrijke transities in onze stad. Investeringen in wonen, leefomgeving, mobiliteit, energie en klimaat kunnen mogelijk geïntensiveerd en versneld worden. Investeringen die al gepland stonden, worden naar voren gehaald en we stimuleren ontwikkelingen door er nu geld in te steken. We blijven dicht bij ons economisch profiel, we zoeken versterking van de werkgelegenheid en een gerichte toeleiding naar banen voor Arnhemmers met minder kansen op de arbeidsmarkt.

Meer dan € 8 miljoen is bestemd voor een sociaal sterke stad. Voor een groot deel betekent dit dat we ons gaan inzetten om mensen te helpen werk te houden of te krijgen. Zo kunnen mensen die hun baan zijn verloren door de coronacrisis extra ondersteuning krijgen door middel van omscholing, begeleiding en coaching. Ook creëren we als gemeente extra banen door investeringen die worden gedaan. We zetten extra in op voorkomen van schulden bij inwoners die het financieel moeilijk hebben en geven gezinnen in langdurige armoede extra compensatie. Ook (sport)verenigingen, cultuurorganisaties, wijkinitiatieven en welzijnsorganisaties hebben het zwaar. We spannen ons in om ze voor Arnhem te behouden, door vinger aan de pols te houden en maatwerk te leveren als ze in acute financiële problemen komen. In een tijd van crisis is een gezonde leefomgeving van belang. Daarom trekken we ruim € 3 miljoen uit voor een leefbare en groene stad. We pakken probleemgebieden aan maar letten ook extra op de veiligheid in onze stad door in te zetten op de aanpak van ondermijning. € 2,7 miljoen gaan naar innovatie en vernieuwing. Dat draagt bij aan de economische kracht en de toekomst van de stad.

De coronacrisis maakt de bestaande uitdagingen groter. We monitoren en anticiperen op de crisis, maar kunnen de impact daarvan niet voorspellen. Dat vergt dus naast koers houden en investeren in de stad ook flexibiliteit en soliditeit om snel in te kunnen spelen op veranderende omstandigheden. In de Begroting 2021 leest u hoe we met deze uitdagingen en opgaven om willen gaan en welke keuzes we daarbij maken. En hoe die financieel uitpakken.

Wat alle thema's in Arnhem verbindt, is dat we juist dáár aan de slag willen waar onze inwoners dat het hardste nodig hebben. Of het nu om het bestrijden van armoede en eenzaamheid gaat of het bouwen van meer woningen. Het duurzamer maken van de stad of het verbeteren van de veiligheid. Het vergroten van de leefbaarheid of zorgen voor een betere bereikbaarheid. Het creëren van extra banen of het stimuleren van sport

en cultuur. Het realiseren van meer groen en het verbeteren van de gezondheid van onze inwoners. Daarnaast werken we samen met de raad aan een integrale visie op het sociaal domein. Al deze uitdagingen pakken we in samenhang op. Zodat we zoveel mogelijk bereiken, op zoveel mogelijk thema's voor zoveel mogelijk inwoners. Want er zijn kansen volop. Om onze stad aantrekkelijk te maken, moeten we die kansen alleen maar benutten.

Hoe we dat doen? Sommige wijken kennen complexe sociaal-maatschappelijke problemen: werk, onderwijs, jongeren, veiligheid, ondermijning, zorg en leefomgeving hebben allemaal, integraal, extra aandacht nodig. In Arnhem zijn dit vooral wijken aan de oostkant van de stad. Deze kennen vergeleken met de rest van de stad en regio maar ook landelijk gezien een hogere werkloosheid, een lager opleidingsniveau, kinderarmoede, radicalisering en een grotere gevoeligheid voor ondermijnende criminaliteit. Dat móeten we aanpakken. Daarom is een meerjarige samenhangende aanpak van stadsvernieuwing nodig waarbij het verbeteren van de leefbaarheid en de kansen van inwoners hand in hand gaat met nieuwe woningbouwplannen en de verduurzamingsopgave. Dat doen we samen met de inwoners, maar ook met buurt- en sportverenigingen.

Werk hebben betekent niet alleen financiële zekerheid, maar vaak ook een rijker sociaal leven. Meer banen leidt daarmee tot een betere leefbaarheid voor iedereen. Ook daarom wil Arnhem een bedrijvige, ondernemende, groene en aantrekkelijke stad zijn. Waar het voor ondernemers goed investeren is en voor de Arnhemmers goed wonen en werken is. Ook streven we naar een stad waar werkgevers én werknemers zich gehoord en bediend voelen in hun vraag naar goed opgeleide arbeidskrachten en passende arbeid, zodat steeds meer Arnhemmers de kans krijgen om mee te doen. Zowel ondernemers als inwoners hebben profijt van een sterke economie. Het gaat samen met leren, creativiteit en kansen creëren voor iedereen. Met innovatiekracht en goede onderwijs- en kennisorganisaties. Die aantrekkelijke stad zijn we ook door goede voorzieningen op het gebied van kunst, cultuur en sport. Door een bruisende binnenstad te zijn, door veel reuring in de stad, door fraaie openbare ruimtes met veel groen en bovendien een goede verbinding met de Veluwe en de omliggende omgeving.

We merken een steeds sterkere betrokkenheid van inwoners bij onderwerpen die in de stad spelen. Via social media krijgen we steeds vaker vragen en opmerkingen over wat we doen en waarom we dat doen. Soms gaat het om gebeurtenissen in de wijk, soms om Arnhem als één geheel. Deze enorme betrokkenheid is vooral een kans. Een kans om onze dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren. Maar ook een kans om inwoners goed te betrekken en zorgvuldig en open te communiceren. Ook dit is soms een lastige klus. Niet omdat onderwerpen te complex zijn, maar omdat besturen vaak en vooral ook keuzes maken is. En keuzes maken, betekent ook mensen teleurstellen. Er zit nu eenmaal spanning tussen de politieke doelen en wensen, de wensen en eisen van onze inwoners en ondernemers en de middelen die we daarvoor beschikbaar hebben.

We staan er overigens niet alleen voor. We werken samen met instellingen, bedrijven en inwoners in onze stad. Maar ook met andere overheden: Europa, Rijk, Provincie en de Waterschappen. Deze partijen dragen vaak ook in financiële zin bij aan investeringen in onze stad. De budgetten die de gemeente op diverse beleidsterreinen te besteden heeft, dienen daarbij als cofinanciering. Bij bijvoorbeeld het Klimaatfonds, is cofinanciering expliciet opgenomen in de kaders voor de besteding van deze middelen. Een integrale aanpak van onze opgaven is daarom belangrijk. Wij zullen vaak per gebied of zelfs per wijk onze opgaven gaan realiseren. Door daarin breed samen te werken maken we meer mogelijk. Voor een mooier en beter Arnhem.

Ontwikkelingen in het financieel kader

Hoofdlijnen financiën

De coronacrisis kleurt de Begroting 2021 van Arnhem. De impact van de crisis is groot. Die impact wordt direct gevoeld door de Arnhemmers. De bedrijvigheid is afgenomen en het centrum is stiller geworden. Aan het begin van de crisis in maart was direct duidelijk dat deze een grote invloed zou hebben op de gemeentelijke financiën. Om die reden zijn we meteen begonnen met het in beeld brengen van de mogelijke gevolgen in de zogenaamde financiële impactanalyse. Begin mei heeft de gemeenteraad hier met de Perspectiefnota een eerste versie van ontvangen. Hierna is deze regelmatig geactualiseerd en gepubliceerd op het coronadashboard dat ook in het leven is geroepen.

De coronacrisis leidt tot diverse verschuivingen in de begroting. De gemeenteraad heeft op 2 september de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis aangenomen. Hiermee wordt in 2021 € 6,0 miljoen in de stad geïnvesteerd. Ook in de volgende jaren zijn de investeringen met respectievelijk € 5,4 miljoen, € 3,8 miljoen en € 3,5 miljoen fors. Om deze investeringen te kunnen dekken is niet benutte ruimte gezocht binnen de begroting. Hiervoor zijn bijvoorbeeld de bestemmingsreserves tegen het licht gehouden. Gekeken is of hieruit middelen beschikbaar konden worden gemaakt zonder dat de doelen waarvoor de reserves in het leven geroepen zijn daaronder zouden leiden. Het eerste deel hiervan van € 3,8 miljoen is reeds in de Perspectiefnota voorgelegd. Het tweede deel van € 7,9 miljoen wordt in deze begroting opgenomen.

Met de opbrengst van de actualisatie van de bestemmingsreserves en de tegemoetkomingen van het Rijk en de Provincie kunnen we de grootste klap van de coronacrisis opvangen waarbij we ons weerstandsvermogen op peil houden. Voor nu staan we er financieel goed voor met een structureel sluitende begroting en voldoende weerstandsvermogen. Ook de bestemmingsreserve Solvabiliteit draagt bij aan de robuustheid van de financiële positie. De begroting blijft echter wel kwetsbaar. Een 'tweede golf' zal een forse wissel trekken op de begroting. Dan zijn pijnlijke keuzes moeilijk te vermijden.

Reëel en structureel sluitende begroting

In onderstaande tabel is samengevat weergegeven hoe de Begroting 2021 zich ontwikkelt ten opzichte van de vorige begroting. Verder in dit hoofdstuk volgt de toelichting op de wijzigingen die zich hebben voorgedaan.

Financieel beeld 2021-2024	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Uitgangspositie Begroting 2020	0	0	0	0
Gemeentefonds en overige Rijksontwikkelingen	17.368	19.716	16.674	17.454
Beleidsontwikkelingen				
Meedoen in een socialer Arnhem	-5.997	-4.413	-3.923	-1.049
Wonen in een duurzamer Arnhem	-1.060	-1.060	-750	0
Genieten van een nog mooier Arnhem	-264	-149	-835	-564
Open en verantwoord besturen	7.701	1.354	2.548	2.293
Impact corona	-2.145	-100	0	0
Herstelagenda	-6.035	-5.445	-3.845	-3.495
Jaarlijkse bijstellingen	-11.454	-12.354	-13.206	-12.771
Toevoeging (-) of onttrekking (+) aan de Algemene Reserve	1.887	2.450	3.337	-1.868
Totaal Financieel beeld	**0**	**0**	**0**	**0**

Na verwerking van de hierboven gepresenteerde wijzigingen voegen we vanaf 2024 jaarlijks structureel € 1,9 miljoen toe aan de algemene reserve. In de onderstaande tabel zijn de totale toevoegingen en onttrekkingen aan de algemene reserve na verwerking van het meerjarenbeeld opgenomen (negatieve mutatie betreft per saldo een

onttrekking aan de algemene reserve en een positieve mutatie per saldo een toevoeging). Hierin zitten dus ook de toevoegingen en onttrekkingen die in eerdere begrotingen zijn vastgesteld.

Mutatie Algemene Reserve	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Onttrekking	11.968	11.231	11.545	8.776
Toevoeging	9.807	10.043	10.975	13.817
Mutatie	**-2.162**	**-1.188**	**-570**	**5.041**

In de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen is te lezen dat de weerstandsfactor ondanks de coronacrisis niet onder de 1,0 zakt. De crisis heeft, zeker op de middellange termijn, wel een aanzienlijke invloed op de weerstandsfactor. De weerbaarheid van de Arnhemse begroting blijft dus op peil. De groei van de bestemmingsreserve solvabiliteit zorgt daarnaast voor een robuustere financiële positie.

Naast een reëel sluitende begroting, moet de begroting ook structureel sluitend zijn. Dit is het geval wanneer de structurele lasten, dus de lasten die langjarig doorlopen, voor 2021 volledig worden gedekt door structurele baten of aannemelijk is gemaakt dat dit structurele evenwicht in latere jaren (uiterlijk 2024) bereikt wordt.
In 2021 en 2022 is er sprake van een structureel tekort in deze begroting. vanaf 2023 ontstaat er structurele begrotingsruimte in de begroting die in 2024 oploopt tot 2%. Daarmee is er dus een structureel evenwicht. De begroting 2021 is reëel in evenwicht, omdat de opgenomen bedragen voor de komende jaren volledig, realistisch en haalbaar zijn. De in de begroting opgenomen maatregelen zijn aannemelijk hard of voorzien van dekking uit een bestemmingsreserve.

Gemeentefonds

In deze begroting is de raming van het gemeentefonds bijgesteld op basis van de meicirculaire 2020. In de Perspectiefnota zijn reeds de september- en decembercirculaire 2019 verwerkt. Ten opzichte van de MJPB 2020-2023 stijgt de gemeentefondsuitkering over alle jaren. Een groot deel daarvan betreft de nominale indexatie van de gemeentefondsuitkering en is reeds verwerkt in de Perspectiefnota.

In de meicirculaire is een forse daling van de gemeentefondsuitkering te zien van € 15,9 miljoen in 2021. Deze daling wordt veroorzaakt door een uitname van structureel € 20,3 miljoen uit de integratie-uitkering (IU) Beschermd Wonen. Dit bedrag wordt uitgenomen omdat de Wet langdurige zorg (Wlz) is opengesteld voor mensen met een psychische stoornis. Deze mensen krijgen vanaf 2021 zorg vanuit de Wlz in plaats van de Wmo waardoor de uitgaven van gemeenten dalen. Deze daling wordt daarom ook doorvertaald in een even grote daling van de lasten. De overige aanpassingen in het gemeentefonds die leiden tot aanpassingen in de lasten zijn toegelicht in deel 3 (Financiële begroting).

De stijging van het overig deel van de gemeentefondsuitkering wordt met name veroorzaakt door een positief accres als gevolg van grotere rijksuitgaven. Dit levert direct een voordeel voor de algemene middelen.

Gemeentefonds en overige rijksontwikkelingen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Ontwikkelingen gemeentefonds sept.- en dec.circulaire	16.732	17.748	16.562	18.971
Doorgegeven mutaties decentralisatie-uitkeringen sept.- en dec.circulaire	-3.049	-3.512	-3.518	-3.522
Gemeentefonds totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*13.682*	*14.236*	*13.043*	*15.449*
Ontwikkelingen gemeentefonds meicirculaire	-15.927	-13.805	-15.613	-17.239
Doorgegeven mutaties decentralisatie-uitkeringen meicirculaire	19.612	19.285	19.244	19.244
Gemeentefonds totaal aanvullend op Perspectiefnota	*3.685*	*5.480*	*3.631*	*2.005*
Totaal ontwikkelingen gemeentefonds	**17.367**	**19.716**	**16.674**	**17.454**

Deze raming van de gemeentefondsuitkering kent een grote onzekerheid vanwege de aanstaande herijking van het gemeentefonds. In het najaar neemt de Tweede Kamer hierover een besluit. Het effect hiervan zal landen in

de meicirculaire 2021. Voor het nieuwe verdeelmodel van de algemene uitkering verwachten we een voordeel, maar voor het nieuwe verdeelmodel Beschermd Wonen verwachten we een nadeel. In de risicoparagraaf is een risico opgenomen voor de herijking. Dit risico heeft een beperkte omvang omdat verwacht wordt dat het nadeel op Beschermd Wonen grotendeels zal wegvallen tegen het voordeel voor de algemene uitkering.

Financiële koers van de beleidsontwikkelingen

De financiële koers is in dit hoofdstuk in vier onderwerpen samengevat:

- Meedoen in een socialer Arnhem: Wmo & jeugdzorg, werk & inkomen, armoede & schulden en onderwijs, welzijn, sport en maatschappelijke opvang
- Wonen in een duurzamer Arnhem: wonen, ruimtelijke ontwikkeling, grondbeleid, openbare ruimte en klimaat & energie
- Genieten van een nog mooier Arnhem: cultuur, bruisende binnenstad en veiligheid
- Open en verantwoord besturen: samenwerking met burgers en organisaties, bedrijfsvoering en concernfinanciën

In onderstaande tabel wordt duidelijk wat de mutaties zijn op deze onderwerpen ten opzichte van de vorige begroting:

Beleidsontwikkelingen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Meedoen in een socialer Arnhem	-5.997	-4.413	-3.923	-1.049
Wonen in een duurzamer Arnhem	-1.060	-1.060	-750	0
Genieten van een nog mooier Arnhem	-264	-149	-835	-564
Open en verantwoord besturen	7.701	1.354	2.548	2.293
Impact corona	-2.145	-100	0	0
Herstelagenda	-6.035	-5.445	-3.845	-3.495
Totaal beleidsontwikkelingen	**-7.800**	**-9.813**	**-6.805**	**-2.815**

In de volgende paragrafen worden per onderwerp de financiële ontwikkelingen ten opzichte van de vorige begroting toegelicht. Daarbij zijn in elke tabel telkens eerst de ontwikkelingen zoals vermeld in de Perspectiefnota benoemd en worden daaronder de ontwikkelingen die zich na de Perspectiefnota hebben voorgedaan.

Meedoen in een socialer Arnhem

Onder de noemer 'Meedoen in een socialer Arnhem' worden in deze paragraaf de wijzigingen in de begroting met betrekking tot Wmo & jeugdzorg, werk & inkomen, armoede & schulden en onderwijs, welzijn, sport en maatschappelijke opvang weergegeven.

Ontwikkelingen Meedoen in een socialer Arnhem	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Wmo en jeugdzorg				
Hogere uitgaven jeugdzorg	-12.100	-12.100	-12.100	-12.100
Maatregelen tbv terugdringen tekort: uit MJPB	900	1.700	1.700	1.700
Maatregelen tbv terugdringen tekort: raadsbrief januari	400	400	400	400
Opbrengst taskforce Jeugd	3.800	4.400	5.000	5.000
Hogere uitgaven doelgroepenvervoer	-575	-575	-575	-575
Wmo en jeugd totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*-7.575*	*-6.175*	*-5.575*	*-5.575*
Actualisatie uitgaven jeugdzorg	2.000	2.500	2.500	3.000
Woonvoorzieningen Wmo	-300	-300	-300	-300
Adviesraden Wmo, jeugd en participatie	-65	-65	-65	-65
Wmo en jeugd totaal aanvullend op Perspectiefnota	*1.635*	*2.135*	*2.135*	*2.635*
Werk & Inkomen				
Prognoge BUIG	-200	-500	-600	400
Werk en inkomen totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*-200*	*-500*	*-600*	*400*
Actualisatie WSW	168	166	163	1.539
Werk en inkomen totaal aanvullend op Perspectiefnota	*168*	*166*	*163*	*1.539*
Onderwijs, welzijn, sport en maatschappelijke opvang				
Uitbreiding Arnhemse Standaard Toegankelijkheid	-25	-39	-46	-48
Onderwijs, welzijn, sport en maatschappelijke opvang totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*-25*	*-39*	*-46*	*-48*
Totaal ontwikkelingen Meedoen in een socialer Arnhem	**-5.997**	**-4.413**	**-3.923**	**-1.049**

Wmo en jeugdzorg

In de Perspectiefnota is een tekort op de uitgaven voor de jeugdzorg van € 12,1 miljoen opgenomen. Met de maatregelen die in de Begroting 2020 zijn aangekondigd en in de raadsbrief van februari 2020 wordt een deel van dit tekort gecompenseerd. Daarnaast is een taskforce opgericht met de opdracht om voorstellen te doen voor verdere maatregelen. Bij de Perspectiefnota is in 2021 € 3,8 miljoen oplopend tot structureel € 5,0 miljoen vanaf 2023 als totale opbrengst van deze voorstellen ingeboekt.

In juli jongstleden is in de gemeenteraad een aantal voorstellen besproken. Met het amendement Visie voor maatregelen (20A58) heeft de gemeenteraad het college opdracht gegeven om onderstaande voorstellen verder uit te werken.

Voorstellen tot maatregelen jeugdzorg	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000				
Perspectiefoverleg	300	800		
Sociaal Hospitaal	200	300	300	300
Samenwerken aan veiligheid	100	100	100	100
Verkorten van de veiligheidsketen		100	100	100
Doorstroom jeugdwet naar de Wet langdurige zorg bevorderen		100	100	100
Praktijkondersteuner huisarts jeugd-GGZ				
Handhaven op zorgaanbieders				
Monitoring verbeteren	200	300	300	300
Totaal voorstellen tot maatregelen jeugdzorg	**800**	**1.700**	**900**	**900**

Hiermee moet dus nog gewerkt worden aan € 3,0 miljoen aan voorstellen voor 2021, € 2,7 miljoen voor 2022 en € 4,1 miljoen structureel vanaf 2023.

Na het verschijnen van de Perspectiefnota is een nieuwe raming van de ontwikkeling van de uitgaven voor jeugdzorg gemaakt. Conclusie hiervan was dat het in de Perspectiefnota gerapporteerde nadeel structureel vanaf 2020 € 4,0 miljoen lager uitvalt. Deze raming is echter gebaseerd op de drie maanden voorafgaand aan de coronacrisis. Daarom wordt een behoedzaamheidsmarge aangehouden en wordt uitgegaan van een kleiner nadeel van € 2,0 miljoen in 2021 oplopend tot 3,0 miljoen in 2024.

In de Perspectiefnota zijn ook hogere uitgaven voor doelgroepenvervoer opgenomen. Deze worden veroorzaakt door een hogere prijsindex, een duurdere aanbesteding en meer inwoners die van het doelgroepenvervoer gebruik maken. Voor de groei van het gebruik zijn in de MJPB 2020-2023 reeds maatregelen genomen die dit effect dempen. Daardoor blijft een totaal nadeel van € 0,6 miljoen over.

Het aantal aanvragen voor woonvoorzieningen in het kader van de Wmo is gestegen door de invoering van het abonnementstarief. Om verdere kostenstijgingen, los van autonome ontwikkelingen, te beperken zijn enkele procesaanpassingen gedaan. Hierdoor wordt het structurele effect beperkt tot een nadeel van € 0,3 miljoen.

Uit een evaluatie van het functioneren van de Adviesraden Sociaal Domein is gebleken dat deze versterkt moeten worden om te zorgen dat de werkbelasting van de leden past bij hun vrijwillige inzet. De adviesraden worden versterkt door een onafhankelijk en inhoudelijk ondersteuner/secretaris aan te stellen. Deze ondersteuner denkt actief mee hoe de leden van de adviesraden zichzelf kunnen ontwikkelen, hoe zij vanuit inwonersperspectief kunnen adviseren en welke manieren er zijn om de adviesfunctie vorm te geven. De uitgaven stijgen hierdoor vanaf 2021 met € 0,1 miljoen. De kwaliteit van de adviezen zal hierdoor groeien.

Werk en Inkomen
Bij de Perspectiefnota zijn de uitgaven voor de BUIG geactualiseerd door de landelijke groei toe te passen op de realisatie van vorig jaar. Hieruit volgt een nadeel van € 0,2 miljoen in 2021 oplopend tot € 0,6 miljoen in 2023 en een voordeel in 2024 van € 0,4 miljoen.

Sinds de Perspectiefnota is ook de WSW-raming geactualiseerd. Doordat de WSW is gesloten voor nieuwe instroom lopen de lasten daarvoor jaar op jaar stukje bij beetje terug. Dit effect is zichtbaar in 2024. Voor bestaande cliënten loopt de WSW nog wel jarenlang door. Op basis van geactualiseerde Rijksbijdrage en gewijzigde begroting van de MGR, ontstaat een beperkt voordeel vanaf 2021.

Onderwijs, welzijn, sport en maatschappelijke opvang
Aan de motie Maak werk van de Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (19M143) is bij de Perspectiefnota invulling gegeven door een aantal budgetten uit te breiden. Het budget voor openbare ruimte wordt vanaf 2021 structureel met € 10 duizend uitgebreid en dat voor vastgoed met € 15 duizend. Om de standaard ook op schoolgebouwen toe te passen wordt in de begroting ruimte vrij gemaakt om extra te kunnen investeren. Vanaf 2022 is er € 14 duizend beschikbaar voor extra kapitaallasten oplopend naar € 23 duizend vanaf 2024.

Wonen in een duurzamer Arnhem

Ontwikkelingen Wonen in een duurzamer Arnhem	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Woonboten Nieuwe Haven	-800	-800	-750	
Woondeal Arnhem-Nijmegen: programmasturing en plankosten	-150	-150		
Plan van aanpak woningsplitsing en verkamering - handhaving	-110	-110		
Afval: ongunstige marktontwikkelingen oudpapier / aanbesteding nieuw contract (voorlopige raming)	-350	-350	-350	-350
Afval: loon- en prijsindexaties	-205	-205	-205	-205
Dekking via afvalstoffenheffing	555	555	555	555
Totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	-1.060	-1.060	-750	0
Totaal ontwikkelingen Wonen in een duurzamer Arnhem	**-1.060**	**-1.060**	**-750**	**0**

De gemeenteraad heeft 8 juli ingestemd met de visie Nieuwe Haven. Daarmee heeft Arnhem gekozen voor de economische ontwikkeling van de Nieuwe Haven. Het gebruik van de haven als ligplaats voor woonboten wordt beëindigd. In de Perspectiefnota is voor 2021 tot en met 2023 totaal € 2,4 miljoen bestemd voor de schadeloosstelling van woonbooteigenaren.

Daarnaast is in de Perspectiefnota zowel in 2021 als in 2022 voor de uitvoering van de Woondeal Arnhem-Nijmegen € 0,2 miljoen opgenomen voor programmasturing en plankosten. Dit om daarmee invulling te kunnen geven aan de samen met de gemeente Nijmegen, het Rijk en de Provincie gesloten Woondeal Arnhem-Nijmegen.

Voor de handhaving van woningsplitsing en verkamering is in de Perspectiefnota in 2021 en 2022 € 0,1 miljoen opgenomen. Hiermee wordt de handhavingscapaciteit van de ODRA uitgebreid en kan het aantal handhavingsacties worden uitgebreid naar 200.

De ongunstige marktontwikkelingen voor oud papier en de nieuwe aanbesteding voor het ophalen van het oud papier leiden tot een nadeel van € 0,4 miljoen. In de Perspectiefnota wordt voorgesteld dat dit wordt gedekt binnen de afvalstoffenheffing.

Genieten van een nog mooier Arnhem

Ontwikkelingen Genieten van een nog mooier Arnhem	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Blauwe golven		-3.350		
Dekking Blauwe Golven uit BR Zuidelijke Binnenstad		3.000		
Dekking Blauwe Golven uit middelen voor bereikbaarheid		350		
Dekking Blauwe Golven uit middelen urban sports		15	15	15
Blauwe golven: Kapitaallasten			-422	-416
Bomenbeleid	-390	-390	-390	-390
Bomenbeleid: dekking	390	390	390	390
Kunstgrasvelden	-29	-29	-29	-29
Sloopkosten Kermisland			-265	
Uitvoeringsagenda dierenwelzijn incl dierenartskosten minima	-110	-110	-110	-110
Totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*-139*	*-124*	*-810*	*-539*
Centrale vuurwerkshow	-25	-25	-25	-25
Kunst in de openbare ruimte	-100			
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	*-125*	*-25*	*-25*	*-25*
Totaal ontwikkelingen Genieten van een nog mooier Arnhem	**-264**	**-149**	**-835**	**-564**

In de Perspectiefnota is invulling gegeven aan de financiële dekking van de Blauwe Golven. De kosten bedragen totaal € 9,6 miljoen. € 3,0 miljoen wordt gedekt vanuit de bestemmingsreserve Zuidelijke Binnenstad, € 0,4

miljoen uit middelen voor bereikbaarheid en € 0,2 miljoen uit middelen voor urban sports. Voor de overige € 6,0 miljoen worden de kapitaallasten vanaf 2023 in de begroting opgenomen. Op 26 mei 2020 is hierover een raadsvoorstel aan de gemeenteraad aangeboden.

Voor het bomenbeleid is bij de Perspectiefnota dekking aangedragen. De dekking is gevonden binnen het groenfonds, de bestemmingsreserve Groot onderhoud en vervanging openbare ruimte en de ontstane ruimte bij investeringsbudgetten verkeersregelinstallaties.

Om de verspreiding van kunstgraskorrels tegen te gaan is in de Perspectiefnota een investering opgenomen waarvan de kapitaallasten gedurende zeven jaar € 29 duizend zullen bedragen. Voor de sloop van de gymzaal Kermisland, om de nieuwbouw van sporthal Middachtensingel mogelijk te maken, is in de Perspectiefnota € 0,3 miljoen opgenomen. Tot slot is in de Perspectiefnota ruimte gemaakt voor de structurele dekking voor het bevorderen van dierenwelzijn, waarbij dierenartskosten van minima een belangrijk onderdeel vormen.

Op 9 juli heeft de gemeenteraad motie 19M186 aangenomen waarin het college wordt verzocht onderzoek te doen naar de mogelijkheid om een centrale vuurwerkshow op de Rijn te organiseren tussen de John Frost brug en de Nelson Mandela brug. In deze begroting is een raming opgenomen voor het gemeentelijk aandeel in deze vuurwerkshow van € 25 duizend.

Met de amendementen 20A64, 20A65 en 20A69 werd het college opgeroepen om een structurele oplossing te vinden voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte, het verstrekken van kunstopdrachten en het aankopen van kunst. Na de toezegging van het college om hier een voorstel voor te doen, zijn deze amendementen ingetrokken. Structureel wordt het budget voor beeldende en monumentale kunst met € 0,1 miljoen verhoogd vanaf 2021. In 2021 wordt eenmalig gedekt vanuit de algemene middelen. vanaf 2022 wordt dit gedekt binnen het programma cultuur.

Open en verantwoord besturen

Onder de noemer 'Open en verantwoord besturen' worden de wijzigingen in de begroting met betrekking tot samenwerking met burgers en organisaties, bedrijfsvoering en concernfinanciën toegelicht.

Ontwikkelingen Open en verantwoord besturen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Bestuur, dienstverlening en financiën				
Rente: aanpassen begrote verhoging rente	1.000	2.000	3.000	3.000
Rente: inzetten buffer in 2023, structureel behouden			903	
Burgerzaken	-180	-180	-732	-401
De Connectie: cao stijging	-755	-755	-758	-758
Actualisatie bestemmingsreserves	821	749	453	150
Bestuur, dienstverlening en financiën totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*886*	*1.814*	*2.866*	*1.991*
Gelijke stagevergoedingen	-50	-50	-50	-50
Taakstelling externe inhuur	400	400	400	400
Actualisatie bestemmingsreserves	6.465	-810	-668	-48
Bestuur, dienstverlening en financiën totaal aanvullend op Perspectiefnota	*6.815*	*-460*	*-318*	*302*
Totaal ontwikkelingen Open en verantwoord besturen	**7.701**	**1.354**	**2.548**	**2.293**

In de Perspectiefnota is voorgesteld om voor een langere periode van jaren ervan uit te gaan dat de rente op het huidige niveau blijft. Hiermee ontstaat in de begroting € 1,0 miljoen ruimte in 2021 oplopend tot structureel € 3,0 miljoen vanaf 2023. Daarbij kan ook de rentebuffer van € 0,9 miljoen voor 2023 ingezet worden. Structureel blijft deze wel in stand om een rentestijging op te vangen.

Voor de transformatie van burgerzaken is in de Perspectiefnota deels dekking gevonden door de stijging van de kosten die het Rijk ons berekent door te berekenen in de legestarieven, het aanpassen van bijzondere

legestarieven en dekking vanuit de bestemmingsreserve Bedrijfsvoering. Tevens zijn in de Perspectiefnota de effecten van de in de cao afgesproken loonsverhoging voor De Connectie ingeboekt.

In de Perspectiefnota is het eerste deel van de actualisatie van de bestemmingsreserves opgenomen in het jaar 2020. In deze begroting is het tweede deel opgenomen. De bestemmingsreserves zijn tegen het licht gehouden op basis van een aantal uitgangspunten die voortkomen uit de noodzaak om de begroting transparant, overzichtelijk en actueel te houden.

Zo weegt in het kader mee dat een bestemmingsreserve een actueel doel en bestedingsplan heeft dat al dan niet bij een nieuwe coalitieperiode wordt bevestigd. De horizon van een actueel doel bij een reserve is niet per definitie een coalitieperiode. Er zijn reserves die met name technisch van aard zijn, zoals de BR Kapitaallasten, die jaren lang met een zelfde doel functioneren. Daarnaast worden ook reserves gevormd voor specifieke doelen van een coalitie. Deze reserves worden doorgaans binnen de coalitieperiode volledig ingezet. Het kan gebeuren dat er net een restje middelen in een dergelijke reserve overblijft waarvoor ook geen bestedingsplan meer is omdat het doel waarvoor de reserve in het leven geroepen is, reeds is bereikt. De start van een nieuwe coalitieperiode kan een natuurlijk ijkpunt zijn om alle reserves tegen het licht te houden en dit soort zaken aan te passen.

Om de begroting overzichtelijk te houden, is het zaak om zoveel mogelijk dubbelingen te voorkomen. Er is sprake van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan een reserve, wanneer ieder jaar een bedrag aan een reserve wordt toegevoegd en in datzelfde jaar dit bedrag ook wordt onttrokken voor de dekking van bepaalde lasten in de begroting. Hiermee is er sprake van een dubbeltelling in de begroting. Terwijl er één euro wordt uitgegeven, staat deze drie keer in de begroting, één keer als toevoeging aan de reserve, één keer als onttrekking en één keer als last. Door deze euro niet via de reserve te laten lopen, maar alleen als last op te nemen, sluit de omvang van de begroting beter aan bij de totale bestedingen van de gemeente.

Het is inefficiënt om risico's afzonderlijk af te dekken. Wanneer risico's apart via een reserve worden afgedekt dient het gehele risicobedrag gereserveerd te worden. Door de risico's gemeenschappelijk via het weerstandsvermogen af te dekken, wordt aan risicospreiding gedaan en zijn er totaal minder middelen nodig om de risico's af te dekken, dan wanneer deze allemaal afzonderlijk worden afgedekt. Daarnaast helpt het centraal registreren van alle gemeentelijke risico's het risicomanagement om de risico's voor Arnhem te minimaliseren.

Aanvullend op de Perspectiefnota kan ruimte vrijvallen uit de onderstaande bestemmingsreserves. Met de actualisatie van de bestemmingsreserves is ruimte beschikbaar gekomen voor de dekking van de Arnhemse Herstelagenda voor de aanpak van de coronacrisis.

Uitkomsten onderzoek bestemmingsreserves	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Maatschappelijke opvang	179	0	0	0
Herstructurering OGGz	456	0	0	0
Noodfonds	9	0	0	0
Beeldbepalende culturele manifestaties	368	0	0	0
Beeldende en Monumentale Kunst	64	0	0	0
Cultureel Vastgoed	4.500	-500	-500	-500
Jongerenperspectieffonds Arnhem	749	-310	-310	-310
Toezicht peuterspeelzalen en gastouderopvang	100	0	0	0
Vastgoed	40	0	0	0
Bedrijfsvoering	0	0	142	762
Totaal	**6.465**	**-810**	**-668**	**-48**

Impact corona

In augustus is de impactanalyse geactualiseerd en gepubliceerd op het corona dashboard. Volgens dit beeld bedraagt de impact van de crisis € 2,1 miljoen in 2021. Omdat er veel onzekerheden zijn is het risicoprofiel verzwaard met € 4,8 miljoen. Dit is meegenomen in de paragraaf Risicobeheersing en weerstandsvermogen.

Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis

Op 7 juli heeft het college de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis naar de gemeenteraad gestuurd. Hierin heeft het college uiteengezet hoe zij de bedrijvigheid, leefbaarheid, werkgelegenheid en aantrekkelijkheid van de stad willen beschermen en het herstel wil bevorderen en versterken. Verdeeld over de vier thema's anticyclisch investeren, sociaal sterke stad, leefbare en groene stad en innovatie en vernieuwing wordt in 2021 € 6,0 miljoen, in 2022 € 5,4 miljoen, in 2023 € 3,8 miljoen en in 2024 € 3,5 miljoen in de stad geïnvesteerd. € 0,4 miljoen hiervan wordt, zoals aangeven in amendement 20A66, gedekt vanuit een taakstelling op de personele lasten. De agenda geeft een antwoord op de crisis die heerst in de stad en wapent de stad tegen de effecten daarvan. In onderstaand overzicht staat in welke programma's de maatregelen uit de Herstelagenda landen.

Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis	**Programma**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000					
anticyclisch investeren					
versnelde uitvoering LED verlichting	S02		-150	-250	-350
plancapaciteit	S00	-1.000	-800	-600	
kapitaallasten nog in te vullen projecten	S00		-400	-700	-1.000
Totaal anticyclisch investeren		*-1000*	*-1350*	*-1550*	*-1350*
sociaal sterke stad					
werk, werk, werk	S06	-2.200	-2.300	-600	-600
schulden voorkomen	Wijken	-150	-150	-150	
individuele inkomenstoeslag gezinnen	Wijken	-150	-150	-150	-150
pilot maatwerkbudget armoede	Wijken	-100	-100		
extra subsidie tbv huisvesting daklozen	S08	-150	-150	-150	-150
prenatale zorg	S09	-120	-120	-120	-120
Totaal sociaal sterke stad		*-2.870*	*-2.970*	*-1.170*	*-1.020*
leefbare en groene stad					
kwaliteit openbare ruimte	S12	-350	-350	-350	-350
verfraaien nutsvoorzieningen	S12	-40			
handhaving en veiligheid	S01	-400	-400	-400	-400
dekking: taakstelling personele lasten	S00	400	400	400	400
Totaal leefbare en groene stad		*-390*	*-350*	*-350*	*-350*
innovatie en vernieuwing					
Innovatielab	S03	-1.150	-150	-150	-150
herdenken	S03	-225	-225	-225	-225
Totaal innovatie en vernieuwing		*-1375*	*-375*	*-375*	*-375*
Totaal		**-5.635**	**-5.045**	**-3.445**	**-3.095**

Jaarlijkse bijstellingen

Voor elke begroting wordt een actualisatie gemaakt van de prijs- en volumeontwikkelingen, de belasting- en legesopbrengsten, en het gemeentelijk investeringsplan. In totaal leidt dit, zoals zichtbaar in de volgende tabel, tot een nadeel in het algemeen beeld.

Jaarlijkse bijstellingen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Bedragen x € 1.000				
Prijs- en volumeontwikkeling	-14.375	-14.375	-14.375	-14.375
Ontwikkeling belastingen en legesopbrengsten	0	0	0	0
Ontwikkelingen Meerjareninvesteringsplanning	2.921	2.021	1.169	1.604
Totaal jaarlijkse bijstellingen	*-11.454*	*-12.354*	*-13.206*	*-12.771*
Totaal jaarlijkse bijstellingen	**-11.454**	**-12.354**	**-13.206**	**-12.771**

Prijs- en volumeontwikkeling
Voor de prijs- en volumeontwikkeling is in de Perspectiefnota € 9,8 miljoen ingeboekt op basis van een stijging van de consumentenprijsindex (CPI) met 1,6 % en een ontwikkeling van het inwoneraantal met 0,9 %. In de begroting is loon- en prijsontwikkeling uitgesplitst naar de verschillende beleidsvelden en de daarbij behorende loon- en prijsontwikkeling. Doordat de afzonderlijke loon- en prijsontwikkeling van de beleidsvelden hoger uitvalt dan de ontwikkeling van de CPI ontstaat een nadeel van € 4,6 miljoen en komt de totale loon en prijsontwikkeling uit op € 14,4 miljoen. Het verschil wordt grotendeels veroorzaakt door de hogere prijscompensatie van de zorgcontracten (€ 2,9 miljoen). De overige ontwikkelingen zorgen voor een beperktere aanpassing.

Ontwikkeling belastingen en legesopbrengsten

Ontwikkeling onroerend zaak belasting OZB
Het college heeft besloten om kosteloze betalingsherinnering voor gemeentelijke belastingen in te voeren. De gemeenteraad is hier per brief op 19 mei over geïnformeerd. Dit leidt tot € 0,1 miljoen lagere inkomsten. We gaan er immers vanuit dat er minder aanmaningen en dwangbevelen zullen worden verzonden. Dat is positief voor onze inwoners. Op basis van de groei van het aantal inwoners kan een stijging van de belastinginkomsten worden verwacht van € 0,1 miljoen. Hiermee wordt de terugloop van de inkomsten opgevangen en ontstaat er per saldo geen nadeel.

Ontwikkeling afvalstoffenheffing
Ten opzichte 2020 zijn de volgende ontwikkelingen van invloed op het tarief voor de afvalstoffenheffing in 2021:
- een verwachte daling van de lasten voor restafval en hogere inkomsten door inzameling van herbuikbaar afvalstromen, totaal circa €460.000 (al verwerkt in de MJPB 2020-2023 als effect op de resultaten voor 2021 van invoering Diftar);
- extra kosten inzameling (€ 350.000) oud-papier als gevolg van ongunstige marktontwikkelingen voor oud papier en de nieuwe aanbesteding voor het ophalen;
- verwachting stijging van kosten als gevolg van loon- en prijsindexaties (€ 205.000);
- groei van het aantal huishoudens.

De hierboven genoemde kostenstijgingen kunnen in voldoende mate opvangen worden door de verwachte positieve effecten van Diftar en door de groei van het aantal huishoudens. Op basis van bovenstaande ontwikkelingen blijft zowel het vaste als variabele tarief van de afvalstoffenheffing voor 2021 gelijk aan het tarief dat vanaf 1/7/2020 gehanteerd wordt.

Ontwikkeling reinigingsrecht
Op dit moment maken 62 bedrijven in de binnenstad gebruik van reinigingsrecht. De verwachting is dat dit in de komende maanden geleidelijk zal doorgroeien naar 100 deelnemers in 2021. De kostentoerekening naar reinigingsrecht is aangepast op deze aantallen.
Voor 2021 wordt voorgesteld om de huidige twee staffels: 1 tot 5 en 6 tot 10 zakken per week te handhaven. De tarieven stijgen met een beperkte indexering en zijn kostendekkend en marktconform.

Ontwikkeling rioolheffing
De lasten van de riolering en de baten uit de rioolheffing zijn ook geactualiseerd. Een belangrijke aanname die hieraan ten grondslag ligt is de afspraak dat de rioolheffing jaarlijks mag groeien met 1,5%. De ontwikkeling van de lasten van de riolering groeien gemiddeld met een vergelijkbaar percentage. De voor- en nadelige verschillen vloeien in de algemene middelen.

Ontwikkelingen Meerjareninvesteringsplanning
De huidige Meerjareninvesteringsplanning (MIP) dat is opgenomen in de paragraaf Investeringen is een gedetailleerd plan waarin afzonderlijke investeringen per programma zijn gerangschikt. Hiermee heeft het gemeentebestuur een middel in handen om goed onderbouwde afwegingen te maken en de realisatie van investeringen door de tijd nauwgezet te volgen. Op basis van deze investeringsplanning is het voor de gemeenteraad mogelijk om investeringen over de programma's tegen elkaar af te wegen om, wanneer nodig, ruimte te scheppen voor de ambities met onze stad.

In de Investeringsplanning 2021 - 2024 zijn alle voorgenomen investeringen opgenomen met een onderscheid in programma- en bedrijfsvoeringinvesteringen. De bedrijfsvoeringsinvesteringen betreffen veelal de vervanging van bedrijfsmiddelen, zoals het vervangen van de computers, de ICT-infrastructuur, meubilair en dergelijke.

Ontwikkeling Meerjareninvesteringsplanning	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000				
Actualisatie MIP PPN	1.071	987	1.000	825
Op voorhand inramen planningsoptimisme MIP	1.560	1.547	1.154	
MIP totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*2.631*	*2.534*	*2.154*	*825*
Actualisatie MIP Begroting	880	-544	-827	899
Op voorhand inramen planningsoptimisme MIP	-540	-47	-38	0
MIP totaal aanvullend op Perspectiefnota	*341*	*-591*	*-864*	*899*
Totaal ontwikkeling Meerjareninvesteringsplanning	**2.972**	**1.942**	**1.290**	**1.725**

Bij de Perspectiefnota is op basis van de vorderingen van de investeringen in 2019 het MIP aangepast. Dit leidde tot een voordeel van € 1,1 miljoen in 2021 aflopend naar € 0,8 miljoen in 2024. Daarnaast is een reeks voor het planningsoptimisme opgenomen dat inherent aan het MIP is. Er is altijd een aantal projecten dat door onvoorziene omstandigheden vertraging in de uitvoering oploopt. Vooraf kan niet bepaald worden welke projecten dat gaan zijn. Daarom is op basis van de totale investeringssom in het MIP een stelpost opgenomen van € 1,6 miljoen in 2021 aflopend naar € 1,2 miljoen in 2023.

Voor de Begroting is het MIP geactualiseerd met nieuwe investeringsvoorstellen en is de planning van de reeds opgenomen investeringsvoorstellen bijgewerkt. Veel investeringen vinden later plaats dan waar voorheen rekening mee was gehouden. Hierdoor ontstaat een voordeel in 2021 en een nadeel in 2022 en 2023. Als gevolg van het doorschuiven van de investeringen wordt het planningsoptimisme ook beïnvloed. Deze wordt lager doordat een deel van het planningsoptimisme met het verschuiven van de investeringen als het ware al ingeboekt wordt.

Robuustheid van de begroting

De onderstaande tabel geeft op hoofdlijnen inzicht in de financiële weerbaarheid van de Arnhemse begroting. In de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen wordt dit uitgebreid toegelicht. De verrekeningen met de algemene reserve zoals die in de overzichten hiervoor staan zijn hierin verwerkt.

De weerstandscapaciteit bedraagt in 2021 € 42,6 miljoen. Dat betekent dat er € 42,6 miljoen beschikbaar kan worden gemaakt om financiële tegenvallers op te vangen. een belangrijk onderdeel hiervan is de algemene reserve. Het vermogen dat nodig is om alle gemeentebrede risico's met een zekerheid van 90 procent op te vangen bedraagt in 2021 € 42,7 miljoen, de benodigde weerstandscapaciteit. De buffers zijn daarmee € 48 duizend lager dan de opgetelde risico's, waarmee de weerstandsfactor in 2021 uitkomt op 1,0, het minimaal vastgestelde niveau. Vanaf 2021 neemt de weerbaarheid van de begroting jaarlijks toe tot een weerstandsfactor van 1,2. Hiermee is de Arnhemse begroting robuust genoeg om tegenvallers op te vangen.

Benodigd versus beschikbare weerstandscapaciteit	JV 2019	Prognose 2020	2021	2022	2023	2024
	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Bedragen x € 1.000						
Benodigde weerstandscapaciteit	37.686	42.671	42.671	40.701	37.837	37.837
Beschikbare weerstandscapaciteit	44.223	40.989	42.623	41.511	40.951	45.994
Benodigde versus beschikbare ruimte irt aanzuivering	**6.537**	**-1.682**	**-48**	**810**	**3.114**	**8.157**
Verschil (> factor 1,4)	-8.537	-18.750	-17.116	-15.471	-12.021	-6.978
Weerstandsfactor	**1,2**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,1**	**1,2**

Een belangrijk doel naast een robuuste begroting en daarmee buffers om risico's op te vangen is een robuustere financiële positie. Hiervoor wordt gespaard in de bestemmingsreserve solvabiliteit. Doel is om deze reserve groot genoeg te laten zijn om in 20 jaar de voor investeringen aangegane leningen te kunnen aflossen. Daarmee worden toekomstige generaties niet opgezadeld met een forse schuldenlast. De ontwikkeling van deze bestemmingsreserve staat in de tabel hieronder.

Bestemmingsreserve solvabiliteit	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000				
Stand per 1-1	**11.082**	**13.617**	**16.078**	**20.179**
Toevoeging aan reserve o.b.v. MIP Begroting 2021	5.235	5.161	4.101	2.447
Inzetten t.b.v. financieel beeld	-2.700	-2.700		
Stand per 31-12	**13.617**	**16.078**	**20.179**	**22.626**

In 2021 en 2022 wordt de groei van de reserve geremd door de in het coalitieakkoord afgesproken inzet van een deel van deze middelen. Toch groeit de reserve door tot een stand van € 22,6 miljoen in 2024 waarmee de schulden eerder afgelost kunnen worden en de robuustheid van de financiële positie verbeterd.

Zoals gezegd wordt het brede beeld van de financiële positie beschreven in de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen. Dit wordt verder toegelicht met financiële kengetallen en beoordeeld door de Provincie. De financiële positie wordt beïnvloed voor verschillende ontwikkelingen. Zoals bij alle gemeenten is de afhankelijkheid van de inkomsten van het Rijk groot. Door de schommelingen hierin zorgt dit voor een kwetsbaarheid van de financiële positie. De komende herijking van het gemeentefonds speelt hierin een belangrijke rol.
Ondanks de coronacrisis staat Arnhem er goed voor. Er wordt de komende jaren geïnvesteerd in het versterken van de stad met de Arnhemse Herstelagenda coronacrisis en ook wordt de financiële positie de komende jaren verstevigd. Wel blijft het belangrijk om hierop te blijven letten. Daarom zullen ook in de komende jaarrekening en de begroting volgend jaar deze kerngegevens weer in beeld worden gebracht en vooral sturen op de trends voor de langere termijn die we daarin zien.

Leeswijzer

Na het lezen van de hoofdlijnen van deze begroting, vindt u voor uw leesgemak een korte toelichting op de bouw van deze begroting. De begroting is een onderdeel uit de P&C-cyclus. In de begroting wordt het gemeentelijk beleid op hoofdlijnen toegelicht. Dit doen we aan de hand van de drie w-vragen:

- *wat willen we bereiken?*
- *wat gaan we doen?*
- *wat mag het kosten?*

Inleiding

Op 3 juli 2019 is het raadsvoorstel 'Plan van aanpak doorontwikkeling cyclusdocumenten' geamendeerd vastgesteld. Dit betreft het plan om in de komende jaren tot beter leesbare en toegankelijke cyclusdocumenten te komen. Deze ambitie is in de Begroting 2021 weer verder vertaald. We hebben onderstaande aanpassingen gedaan.

Programma's algemeen

- Onze inzet is om de doelstelling zo concreet en meetbaar mogelijk te formuleren. In het plan van aanpak doorontwikkeling was één van de aandachtsgebieden om de doelen en inspanningen centraal te stellen in de begroting en deze concreter en meetbaarder te formuleren. Hier is in de Begroting 2020 mee gestart en hier zullen we ook in de Begroting 2021 een vervolg aangeven. Hierin zal duidelijk de Herstelagenda in terug te zien zijn (motie 20M183 Meetbare doelen).

Wijkprogramma's

- In Wijken Algemeen is aangegeven welke thema's in de wijken centraal staan. Binnen de acht wijkprogramma's worden de belangrijkste thema's benoemd met de daarbij behorende doelen en inspanningen.
- In de wijkprogramma's geven we inzicht in de wijkspecifieke budgetten per thema en de ondergemandateerde budgetten per thema.
- We geven inzicht in de belangrijkste subsidies per programma.

Stedelijke programma's

- We geven in de tabel 'doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten' een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten. In deze tabellen is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Hierbij moet opgemerkt worden dat niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Dit onderdeel zal verder doorontwikkeld worden.
- We hebben een eerste inzicht gegeven in de koppeling tussen doelen en budgetten. Deze koppeling is niet sluitend, maar geeft een eerste beeld. Dit onderdeel zal verder doorontwikkeld worden.
- We geven in de toelichting bij de baten en lasten meer inzicht in de opbouw van de begroting. Er wordt niet zoals voorheen alleen een opsomming van de mutaties gegeven.
- We geven inzicht in de belangrijkste risico's, reserves en subsidies per programma.

Hoewel er meer inzicht in de budgetten binnen de programma's wordt gegeven, is dit indicatief. De financiële kaders die door de raad worden vastgesteld blijven hetzelfde. Baten, lasten, onttrekkingen aan reserves en toevoegingen aan reserves per programma.

Onderzoek rekenkamer en doorontwikkeling monitoring

In mei 2020 heeft de Rekenkamer een onderzoek gedaan naar de vraag of de jaarstukken 2019 de gemeenteraad in voldoende mate zicht geven op de financiële positie en de geleverde inhoudelijke prestaties. De Rekenkamer was positief over de ontwikkelingen bij de financiële indicatoren en de centralere plaats die deze gekregen hebben. De Rekenkamer geeft aan dat de mate waarin over het college de raad informeert over het realiseren van de doelen op inhoudelijk gebied beter zou kunnen, waarbij het sociaal domein als positieve uitzondering wordt genoemd. De Rekenkamer heeft het college en de raad geadviseerd om hiervoor een inhaalslag te doen.

Monitoring heeft binnen onze programma's van doelstellingen al veel aandacht en dit willen we nog verder versterken. Om beter te kunnen sturen op de doelstellingen, werken we aan heldere rapportages en inzichtelijke dashboards op basis van relevante indicatoren. Een voorbeeld hiervan is de realisatie van coronadashboard, waarin de effecten van de coronacrisis op onze stad worden weergegeven. In deze begroting is een koppeling

gemaakt met dit dashboard. De komende jaren zetten we in op de doorontwikkeling van programmamonitoring. Binnen het programma Zorg Dichterbij en Doorbraak naar Werk wordt al gewerkt aan de ontwikkeling van dashboards. Een ander voorbeeld is de nieuwe versie van Arnhem in cijfers 'Staat van de stad'. Uiteindelijk willen we toe naar een brede, overkoepelende monitor. Dit is een stapsgewijs proces die de komende jaren breed in de organisatie wordt opgepakt en we de gemeenteraad ook willen blijven betrekken.
In deze begroting zijn een aantal Arnhemse indicatoren in de programma's toegevoegd. Tevens is gezorgd voor de meest actuele data bij de BBV-indicatoren.

Hieronder wordt aangegeven hoe de indeling van de Begroting eruit ziet.

Opbouw van de Begroting 2021

Deel 1 - hoofdlijnen van beleid en ontwikkelingen in het financieel kader
In de stedelijke en wijkprogramma's worden de prioriteiten van het beleid aangegeven. Een samenvatting van de prioriteiten krijgt een plek in hoofdstuk 1.

In het hoofdstuk Ontwikkelingen in het financieel kader worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen weergegeven. Ook wordt in dit hoofdstuk een verklaring van de mutaties gegeven.

Deel 2 - beleidsbegroting
De beleidsbegroting is opgebouwd uit vier onderdelen:

Acht wijkprogramma's (W)
Sinds 2017 zijn acht wijkprogramma's ingesteld. De 24 wijken zijn geclusterd in acht gebieden: Noord-West, Noord-Oost, Presikhaaf, Centrum/Spijkerkwartier/Arnhemse Broek, Malburgen, Rijkerswoerd/ Kronenburg/ Vredenburg, Elden/ De Laar en Schuytgraaf/ Elderveld.

Dertien stedelijke programma's (S)
In de stedelijke programma's zijn de ambities, doelen, inspanningen en de daarbij behorende budgetten op stedelijk niveau opgenomen.

Negen paragrafen
De paragrafen vormen een 'dwarsdoorsnede' van de begroting. Er worden kaderstellende beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten. De paragrafen geven daarmee belangrijke aanvullende informatie over de meerjarige financiële positie van de gemeente. Een deel van de paragrafen zijn in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht voorgeschreven.

De volgende verplichte paragrafen vanuit het BBV zijn opgenomen:
1. Lokale heffingen - In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners.
2. Risicomanagement en weerstandsvermogen - Het weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is. In deze paragraaf zijn ook financiële kengetallen opgenomen, zoals het weerstandsvermogen, de solvabiliteit en de schuldquote
3. Onderhoud kapitaalgoederen - In deze paragraaf wordt toegelicht op welke wijze het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen (zoals wegen, riolering, gebouwen) gewaarborgd is.
4. Financiering - Hier wordt toegelicht op welke wijze met de financieringsbehoefte van de gemeente is omgegaan.
5. Bedrijfsvoering - In de paragraaf wordt gerapporteerd over de voortgang van interne ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie.
6. Verbonden partijen - De gemeente werkt samen met andere partijen om bepaalde doelen te bereiken. Als de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft bij een partij, is dit een zogenoemde verbonden partij. In deze paragraaf worden alle verbonden partijen toegelicht.
7. Grondbeleid - De gemeente speelt een rol in het kopen en verkopen van gronden. Hier wordt verder ingegaan op het gevoerde grondbeleid.

Op verzoek van uw raad zijn twee niet verplichte paragrafen in de begroting opgenomen:
8. Investeringen - In deze paragraaf wordt over de realisatie van de investeringen gerapporteerd.

9. Subsidies - De gemeente verstrekt subsidies aan instellingen die een bijdrage leveren aan gemeentelijke doelstellingen. In deze paragraaf wordt aangegeven welke instellingen subsidie hebben ontvangen inclusief de subsidiebedragen.

Overig programmaplan
Hierin wordt duidelijk gemaakt op welke wijze de overhead in het overzicht baten en lasten tot uitdrukking komt.

Deel 3 - Financiële begroting
In dit onderdeel wordt ingegaan op de ontwikkelingen in het financieel kader, mutaties circulaires van het gemeentefonds en de financiële begroting met de financiële tabellen.

Bijlagen
In de bijlagen is informatie te vinden over het normenkader, aanvullende financiële tabellen en informatie over de programma's en de afkortingen- en begrippenlijst.

Interactieve website jaarstukken
De Begroting is digitaal beschikbaar op: financien.arnhem.nl. Op deze website is ook de volgende extra informatie te vinden:

- Wijkprogramma's:
  - Verdeling budgetten in kostensoorten
  - Totaaloverzicht subsidies
  - Totaaloverzicht reserves
- Stedelijke programma's:
  - Verdeling budgetten in kostensoorten
  - Verdeling budgetten portefeuilleonderdelen
  - Totaaloverzicht subsidies
  - Totaaloverzicht reserves

Deel 2 Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat uit vier onderdelen:

1. Wijkprogramma's (W)
2. Stedelijke programma's (S)
3. Paragrafen
4. Overig programmaplan

Wijkprogramma's

De diverse taken waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en die op wijkniveau plaatsvinden, zijn opgenomen in de volgende 8 wijkprogramma's (bundeling van logisch samenhangende wijken):

W1 **Wijkprogramma Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek (CSA)**
Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek

W2 **Wijkprogramma Noordwest**
Burgemeesterswijk, Hoogkamp, Transvaal, Heijenoord, Lombok, Klarendal, Klingelbeek e.o., Schaarsbergen e.o., Sint Marten en Sonsbeekkwartier

W3 **Wijkprogramma Noordoost**
Alteveer, Cranevelt, Geitenkamp, Monnikenhuizen, Velperweg e.o.

W4 **Wijkprogramma Presikhaaf**
Presikhaaf West en Presikhaaf Oost

W5 **Wijkprogramma Malburgen**
Malburgen West, Malburgen Oost/Noord, Malburgen Oost/Zuid, waaronder Het Duifje en Immerloo

W6 **Wijkprogramma Schuytgraaf/Elderveld**
Schuytgraaf en Elderveld

W7 **Wijkprogramma De Laar/Elden**
De Laar en Elden

W8 **Wijkprogramma Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg (RKV)**
Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg

Wijken Algemeen

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Inleiding

Arnhem kent een lange geschiedenis van wijkgericht werken. In 2017 heeft de gemeente Arnhem, met de start van 'Van Wijken Weten' wijksturing als majeur sturingsprincipe omarmt. Daarmee sluiten we aan bij wat in de wijken leeft en samen met wijkbewoners kijken we wat nodig is. Zo hebben bewoners meer invloed op wat in de wijk gebeurt en waar de prioriteiten liggen. Behoeften worden door de teams Leefomgeving verbonden met de ontwikkelingen en op voorzieningen in de stad. Zo werken de bewoners, organisaties en de gemeente samen aan een aantrekkelijkere leefomgeving van de wijk waar iedereen mee kan doen!

Vanuit het perspectief van bewoners en professionals in de wijk betekent dit dat de gemeente wijkgericht werkt: de gemeente is dichtbij en bereikbaar, weet wat er speelt en biedt ruimte aan initiatieven en ideeën uit de wijk.

Vanuit het perspectief van de gemeentelijke organisatie betekent dit dat wijksturing als een uitgangspunt wordt gehanteerd. Processen, budgetten en bevoegdheden zijn zodanig ingericht dat de leefwereld van bewoners centraal staat. Ook hebben bewoners en professionals uit de wijken direct of indirect meer invloed op beslissingen.

Ontwikkelingen 2019-2020

Sinds de start in 2017 zijn in de wijken (nieuwe) netwerken opgebouwd en verstevigd. Jaarlijks zijn met inbreng van inwoners en professionals acht wijkprogramma's tot stand gekomen. Afgelopen jaar is door de teams Leefomgeving vanuit de opgaven en behoeften een vertaling gemaakt naar thema's die in meerdere gebieden spelen en aandacht vergen. Resultaat hiervan zijn acht stadsbrede thema's. De sturing vanuit teams Leefomgeving verloopt voor deze acht thema's via drie pijlers van leefbaarheid: sociale domein, fysiek domein en veiligheid.

Sociaal	Fysiek	Veiligheid
Meedoen	Openbare ruimte	Veiligheid
Kansengelijkheid	Duurzaamheid	
Gezondheid	Wonen	
	Wijkeconomie	

Voor elke wijkprogramma is deze begroting opgebouwd uit de in de wijk van toepassing zijnde acht stadsbrede thema's. Aan deze thema's zijn de inspanningen per team Leefomgeving geformuleerd.

Betekenis stadsbrede thema's

Meedoen	Inwoners zijn financieel en sociaal zelfredzaam.
Kansengelijkheid	Iedere inwoner heeft gelijke kansen.
Gezondheid	Inwoners kunnen voldoende bewegen en worden geholpen aan een gezond levenspatroon.
Openbare ruimte	De openbare ruimte is schoon, heel en veilig en draagt bij tot gebruik door de inwoners.
Duurzaamheid	De stad is beschermd tegen hitte, regenoverlast en is energie-neutraal.
Wonen	Inwoners hebben een veilig onderdak, wonen prettig in een huis, een buurt en een wijk die bij hen past.
Wijkeconomie	De bedrijven in de wijk krijgen ondersteuning die zij nodig hebben.
Veiligheid	Inwoners van Arnhem voelen zich prettig en veilig in Arnhem, binnenshuis en buitenshuis. Deze veiligheid zorgt voor ontspanning en vrijheid en laat inwoners onbelemmerd maatschappelijk deelnemen.

Onze ambities

Onderstaand worden de ambities van de teams Leefomgeving voor de komende jaren geschetst. Daaraan zijn de acht stadsbrede thema's gekoppeld.

Leefbare wijken

In sommige wijken staat de leefbaarheid meer onder druk dan in andere wijken. Deze buurten hebben extra aandacht nodig. Op plekken waar dit speelt, ontwikkelen we samen met bewoners en professionals een aanpak. Zo werd in Arnhem-Oost een buurtaanpak in combinatie met stadsvernieuwing 3.0, de Woondeal en de wijkveiligheidsagenda ontwikkeld. Daarnaast is - als onderdeel van prestatieafspraken van het college met woningcorporaties - in enkele wijken gestart met het opstellen van gezamenlijke en integrale handelingskaders. Het is de bedoeling deze werkwijze uit te breiden. We werken aan een set interventies die stadsbreed inzetbaar zijn, waarbij de vorm en uitvoering kan verschillen, omdat per buurt wordt gedaan wat nodig en passend is. Naast de aanpak van bestaande problemen willen we ook voorkomen dat de kwetsbaarheid van wijken en bewoners toeneemt. Daarom wordt er ingezet op kansengelijkheid, preventie en het doorbreken van generatiepatronen bij sociale problematiek. Met het programma Kansrijk Opgroeien wordt het perspectief van kinderen en jongeren (0-27 jaar) vergroot en wordt de sociale omgeving van deze kinderen en jongeren versterkt (onder andere ouders en verzorgers). Dit vanuit de gedachte 'It takes a village to raise a child'.

Gekoppelde thema's (7): meedoen, kansengelijkheid, gezondheid, openbare ruimte, duurzaamheid, wonen en veiligheid.

Stadsvernieuwing 3.0 (Woondeal)

De Woondeal kent twee delen, het gedeelte met woningbouwversnelling en verdichting en het onderdeel stadsvernieuwing 3.0. Stadsvernieuwing 3.0 is gericht op 5 wijken: Geitenkamp, Klarendal, het Arnhemse Broek, Malburgen en Presikhaaf West ("Arnhem-Oost"). Dit zijn wijken die vaak al jaren onderaan staan op lijstjes van cijfers van werkeloosheid, armoede, opleidingsniveau, veiligheid en leefbaarheid in de breedste zin van het woord. In een aantal wijken is een lichte opgaande lijn te bespeuren, maar veel minder sterk dan in de andere wijken in Arnhem. Teveel mensen hebben te weinig gemerkt van de jaren dat er sprake was van economische opleving en worden nu in deze periode van crisis harder getroffen. Er is dus nog veel te doen. We weten al enorm veel van deze wijken: ieder van ons kan de grootste problemen van de wijk benoemen. Arnhem Oost / stadsvernieuwing 3.0 biedt de kans om integraal bewoners- en gebiedsgericht te gaan kijken en werken om de opgaven van iedere wijk aan te pakken. Daarbij bouwen we voort op wat er al is: want er is al veel goeds. In Arnhem Oost willen we goede aanpakken versnellen en intensiveren. En wat niet werkt, anders gaan doen en/of anders gaan organiseren (door bijv. kritisch te kijken naar onze eigen regels/afspraken, maar ook landelijk). Als dat snel kan, dan willen we dat ook snel doen. Tegelijkertijd realiseren we ons dat problemen niet zo maar

opgelost zijn en vaak wel een generatie kost voordat er fundamentele veranderingen beklijven. Daarom hanteren we ook het perspectief van 18 jaar.

Gekoppelde thema's (4): meedoen, kansengelijkheid, wonen en veiligheid.

Ontmoeten en verbinden

In Arnhem bestaan al allerlei initiatieven in de wijken waarbij mensen elkaar tegenkomen. 'Ontmoeten' kan bijdragen aan het tegengaan van sociaal isolement en aan vergroting van zelfstandigheid van Arnhemmers. Gelijke kansen voor iedereen voor toegang tot voorzieningen in de wijk. In vrijwel alle wijkprogramma's is ontmoeten benoemd als speerpunt. Ook in de opdrachten aan welzijnsorganisaties komt het thema herhaaldelijk terug. Een belangrijke inspanning vanuit de teams Leefomgeving is het bevorderen van maatschappelijk vastgoed en het kwalitatief goede beheer van buurthuizen en MFC's. Vanaf 2020 is jaarlijks €500.000, - beschikbaar om fysieke voorzieningen, zoals een buurthuis of sportclub, te verbeteren of toe te voegen in wijken waar de behoefte het grootst is en de noodzaak het hoogst. Een ander belangrijk punt is de ondersteuning van initiatieven en draagkracht in de wijken voor programmering en de inzet van vrijwilligers. De ambitie is om de komende jaren een adequate, kwalitatieve spreiding van ontmoetingslocaties in de wijken te realiseren. Het gaat dan om buurthuizen en MFC's, maar ook om mogelijkheden voor ontmoeting in de publieke ruimte, onder andere in combinatie met sport en bewegen en particuliere locaties zoals cafés en (sport)verenigingen.

Gekoppelde thema's (3): meedoen, kansengelijkheid en openbare ruimte.

Netwerken en infrastructuur

Iedere Arnhemse wijk heeft netwerken en een (sociale) infrastructuur die passen bij de wijk en haar inwoners. In de ene wijk betekent dit dat diverse bewonersgroepen en -initiatieven elkaar weten te vinden, samenwerken en kennis delen. In een andere wijk wordt meer ingezet op een ketenaanpak van diverse maatschappelijke organisaties en vrijwilligersinzet. De gemeente heeft hierin een stimulerende en faciliterende rol. Ook stellen de teams Leefomgeving als opdrachtgever en subsidieverstrekker voorwaarden aan onderlinge samenwerking en samenhang in het aanbod. Netwerken worden versterkt in de wijken langs de pijlers sociaal, fysiek en veiligheid.

Gekoppelde thema's: alle acht thema's.

Invloed en betrokkenheid van bewoners

Inwoners hebben invloed op hun leefomgeving en wat daar gebeurt. Voor elk van de acht gebieden in Arnhem wordt een wijkprogramma opgesteld en uitgevoerd, waarin het bewonersperspectief en het perspectief van professionals en partners in de wijk is ingebracht. We verbinden (groepen) bewoners en partijen in de wijk aan elkaar. Daarnaast krijgen en nemen inwoners ruimte om zelf initiatieven in en voor hun wijk te organiseren. Ze kunnen daarbij indien nodig rekenen op advies en ondersteuning vanuit de gemeente. Beschikbare (openbare) data en kennis wordt gedeeld, zodat bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties daar gebruik van kunnen maken. Gemeentelijk beleid komt tot stand in samenspraak met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Burgerparticipatie is verankerd in gemeentelijke processen en projecten waarbij inwoners op verschillende manieren worden betrokken, door onder andere gebruik te maken van betrokkenheidsprofielen. In het projectvoorstel ‘Aan de slag met burgerparticipatie in Arnhem’ van maart 2020 heeft de gemeenteraad een beeld geschetst van (de toekomst van) burgerparticipatie in Arnhem.

Gekoppelde thema's: alle acht thema's.

De gemeente als wijkgerichte organisatie

Wijkgericht werken is herkenbaar in het handelen van de hele gemeentelijke organisatie. De wijkbudgetten van de gemeente worden ontschot ingezet, zodat maatwerk per wijk mogelijk is. Bij vraagstukken die in meerdere wijken spelen wordt gekeken naar combinaties en gezamenlijke inzet van budgetten. Ook bij stedelijke projecten, voorzieningen en oplossingen wordt zorg gedragen dat de uitvoering aansluit bij situaties en behoeften in de verschillende wijken.
Het wijkperspectief zal de komende jaren een onderdeel zijn bij de besluitvorming, beleidsontwikkeling en de uitvoering. Wijksturing zal zich verder ontwikkelingen tot een majeur sturingsprincipe en integraal met de stedelijke opgave een basis zijn voor de werkwijze van de gemeente Arnhem. Naar de toekomst toe is ook het opdrachtgeverschap naar externe partijen de invloed en het belang van inwoners en organisaties verankerd. Ambtenaren zijn in staat en bereid om in buurten en wijken in te spelen op maatschappelijke initiatieven, samen te werken rond gemeenschappelijke opgaven en ruimte te bieden aan eigen initiatief van bewoners.

Gekoppelde thema's: alle acht thema's.

Maatschappelijke effecten ten gevolg van Corona

Net als op alle andere plekken in Nederland en wereldwijd laten de gevolgen door Corona ook in de Arnhemse wijken maatschappelijke effecten zien. Inwoners die kampen met sociale en fysieke kwetsbaarheid en eenzaamheid zijn in een crisis als deze nog meer afhankelijk van overheid, welzijnsaanbieders en vrijwilligers voor contact, hulp en informatie. Financiële problematiek dreigt te ontstaan bij (kleine) ondernemers, flexwerkers, zzp'ers en mensen die net (weer) aan het werk waren en nu terugvallen op een uitkering. Vanuit de teams leefomgeving zijn we ons bewust van de grote opgave die er door de coronacrisis is ontstaan. We zien ook dat er kansen zijn ontstaan bijvoorbeeld: de sociale slagkracht van wijken en buurten zijn meer zichtbaar gemaakt. Bewoners kijken naar elkaar om, wijkinitiatieven en maatschappelijke organisaties werken intensiever samen. In Arnhem hebben honderden vrijwilligers zich gemeld om iets voor een ander te kunnen betekenen. We zetten ons in om deze sociale kracht in de wijken ook voor de toekomst te behouden en te versterken.

De Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis geeft ons antwoord hoe we de crisis en de effecten kunnen aanpakken. Vanuit het wijkperspectief werken we samen in de stedelijke opgave en de investering die in de Herstelagenda zijn opgenomen. We zien kansen op verschillende thema's bijvoorbeeld circulaire economie, duurzaamheid en energietransitie. Dit zijn onderwerpen die in verschillende wijkprogramma's worden genoemd. De investering in het sociaal domein in de stad zijn in de wijkprogramma's geïntegreerd in thema's als Meedoen en Kansengelijkheid.

Thema's (6): Meedoen, kansengelijkheid, gezondheid, openbare ruimte, wijkeconomie, en veiligheid

Thema's en budgetten

Begroting 2021 Wijken Algemeen per thema *Wordt niet als afzonderlijk kader vastgesteld.*	**Lasten**	**Baten**	**Toevoe-gingen**	**Onttrek-kingen**
Bedragen x € 1.000				
Meedoen	16.250	359	0	0
Kansengelijkheid	26.162	7.685	0	0
Gezondheid	122.774	464	94	43
Openbare ruimte	19.208	1.480	1	1
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	9.302	11.852	535	227
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	1.673	40	0	0
Bedrijfsvoering	38	0	0	0
Totaal	**195.406**	**21.880**	**630**	**270**

W1 Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek

In het wijkprogramma Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek (CSA) bevinden zich de wijken Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek.
Een beknopte beschrijving van de wijkkenmerken per wijk is in Staat van de stad opgenomen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

We maken samen met bewoners een keuze welke van de acht thema's belangrijk zijn voor de wijk. Hieronder wordt aangegeven welke thema's dit zijn. Vervolgens worden per thema de doelen en inspanningen voor het jaar 2021 benoemd. Per thema bestaat de mogelijkheid meerdere doelen te formuleren. En per doel kunnen meerdere inspanningen wenselijk zijn.

Thema's	Doelen	Inspanningen

Meedoen

Meer plekken in de wijk voor ontmoeting

De vraag naar plekken om in de wijk te ontmoeten komt vanuit bewoners en organisaties. De ontmoeting kan zowel georganiseerd als ongeorganiseerd zijn. De locaties zijn flexibel of vast, bijvoorbeeld een buurthuis/huiskamer of in de buitenruimte.

Inspanningen 2021

- Versterken van de Kansen.
- Verbeteren aanpassen van buurtcentrum de Symfonie.
- Ondersteunen organisatie van de Blokhut.
- Ondersteunen van de Blauwe tomaat.
- Borgen van het Toon Hermanshuis als voorziening.

Versterken van sociale cohesie

In samenwerking met het Sociale wijkteam wordt ingezet op de versterking van de sociale cohesie. Door het opzetten van buurtcommunity's rondom thema's ontstaan er onderlinge verbindingen in de buurt tussen bewoners. Deze verbinding zorgt voor zelfredzaamheid van de bewoners in hun eigen leefomgeving.

Inspanningen 2021

- Buurtschakels verder uitrollen.
- Samenwerking met de Sociale wijkteams verbeteren vanuit concrete onderwerpen.

Verbeteren ondersteuning op financiën

In CSA zijn buurten waar naar verhouding tot de andere wijken in Arnhem meer gezinnen leven in armoede. Zij kunnen zich, om diverse redenen, financieel zelf niet redden.

Inspanningen 2021

- 3de jaar project het Fort.
- Sturen op nauwere samenwerking van organisaties in de wijk/buurt.
- Ondersteuning Stichting Broekomhoog.
- Samenwerking met de Sociale wijkteams en Werk en Inkomen versterken.

Kansengelijkheid

Blijvend kansrijk

De inzet van verschillende projecten in krachtwijken op kwetsbare doelgroepen laat positieve resultaten zien. Het risico op terugval blijft aanwezig. Omdat we willen inzetten op een duurzame verandering en terugval van oude patronen willen voorkomen, sturen we sterk op het duurzaamheid van interventies. De nadruk ligt op de jongeren en volwassenen in het Arnhemse Broek.

Inspanningen 2021

- Versterken van het professionele netwerk.
- Investeringen/interventies moeten op duurzaamheid worden getoetst alvorens te worden uitgevoerd.

Minder onderwijs terugval

Er is een grote groep die na de overgang van Basisonderwijs (PO) naar Voortgezet onderwijs (VO) terugvalt in niveau. Dit komt omdat er met name gefocust wordt op de cognitieve vakken die belangrijk zijn voor de stap richting het VO. Hiermee hebben ze onvoldoende basis en een achterstand op de andere competenties die nodig is op het niveau van het VO.

Inspanningen 2021

Extra ondersteuning aan het basisonderwijs waar een terugval moet worden voorkomen. Samen met het basisonderwijs worden plannen ontwikkeld voor de juiste ondersteuning. Het team Leefomgeving is partner.

Gezondheid

Realiseren van faciliteiten voor sport en bewegen in de wijk van 0 - 100 jaar

In het gebied CSA zijn weinig sportfaciliteiten. Op de commerciële sportscholen na, is er geen actieve sportvereniging. We willen onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om extra sportfaciliteiten toe te voegen aan de wijk 't Arnhemse Broek, zodat ook sporten en bewegen voor de meeste bewoners mogelijk wordt in de wijk. In samenwerking met het Sportbedrijf Arnhem kijken wij naar een herijking van de inzet op sport en bewegen in de wijk breed zodat dit beter aansluit op behoefte en vraag van bewoners.

Inspanningen 2021

- Onderzoek faciliteren.
- Opdracht geven ten behoeve van uitvoeringsplan Sportbedrijf.

Integrale aanpak gezonde leefstijl

Het percentage kinderen met ernstig overgewicht ligt ruim boven het Arnhems gemiddelde in 't Arnhemse Broek. De redenen hiervoor zijn divers. De cijfers zijn de afgelopen jaren toegenomen en in het belang voor de toekomstige gezondheid van de kinderen zullen we hier op prioriteren.

Inspanningen 2021

- Inzet Go in samenwerking met het basisonderwijs.
- JOGG programma vanuit Sportbedrijf.
- Toezien op de integrale aanpak en monitoring.

Openbare Ruimte

Aantrekkelijkere buitenruimte door vergroening

In CSA is er veel verharding en verstening mede omdat het een centrumwijk is met weinig ruimte en veel bebouwing en belangrijk infrastructurele wegen. In afweging met de beschikbare ruimte kan vergroening zorgen voor een mooiere en aantrekkelijke buitenruimte. Dit gaat voor een belangrijk deel hand in hand met het thema Duurzaamheid waar CSA nadrukkelijk aansluit op de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis.

Inspanningen 2021

- We willen vergroeningswensen vanuit de wijk combineren met de ontwikkeling van de grotere projecten zoals de aanpak van de Ingenieur J.P. Van Muijlwijkstraat, het Rembrandt Theater (achterkant Spoorwegstraat) en de Hommelstraat.
- Ondersteuning van diverse groene bewonersinitiatieven.
- Inzet van het Buurtgroenbedrijf en de samenwerking met 'Broek Omhoog' activerend werk.

Duurzaamheid

Klimaatbestendiger wijk

Met name het Centrum en Spijkerkwartier hebben door de verstening en verharding een grote hittestress opgave. Ook de infrastructuur en de ringweg door het centrum zorgt voor een hoog percentage aan fijnstof. Door inzet vanuit de wijken en actief vergroeningsprojecten te stimuleren en ondersteunen dragen we bij aan de klimaatopgave van de gemeente Arnhem. In het Spijkerkwartier is wateroverlast een probleem door veel verharding en weinig groen in de straat, maar ook door de natuurlijke loop van regenwater dat vanuit het hogerliggende Klarendal het lager liggende Spijkerkwartier instroomt.

Inspanningen 2021

- Groen initiatieven stimuleren en ondersteunen.
- Slim verbinden in grote projecten met groen.
- Stimuleren en ondersteunen van het Buurtgroenbedrijf.

Energietransitie (Wijk van de toekomst)

Grotere opgave in de energie transitie is van het GAS af. Dit is een stedelijk programma ingegeven door landelijk beleid. Vanuit De Blauwe Wijk Economie (DBWE) wordt in samenwerking met de gemeente, naar alternatieven en mogelijkheden gekeken, omdat de wijk over het algemeen particuliere vastgoedbezitters heeft. Ook de ouderdom en het beschermd stadsgezicht van de wijk maakt dat er per woning maatwerk geleverd moet worden om concreet over te gaan naar stappen die zorgen voor een aardgasloze wijk. DBWE zorgt voor een platform en draagvlak onder bewoners. Vanuit het Sparkcentre draagt ook de HAN en WUR hier aan bij.

Inspanningen 2021

Ondersteuning van DBWE door verbinding vanuit de centrale organisatie met wijk.

Wonen

Ontwikkeling van levensbestendige woningen.

Veel ouderen moeten de wijk verlaten omdat de woning niet meer voldoet aan de behoefte. Zij worden hierdoor gedwongen de wijk te verlaten terwijl juist hun netwerk kan helpen bij het langer zelfstandig thuis en zelfredzaam blijven. Het voorkomt ook vereenzaming als mensen in hun vertrouwde netwerk kunnen blijven. Daarnaast is het belangrijk de diversiteit in de wijk te behouden en daar horen ouderen ook bij.

Inspanningen 2021

Meesturen en denken bij ontwikkeling van transitie van woningen en woningontwikkeling.

Wijkeconomie

Groter zelforganiserend vermogen buurtgroenbedrijf

Al voor de start van 'Van Wijken Weten' de ontwikkelingen van het Buurt Groenbedrijf in volle gang. Wat begon als klein burgerinitiatief is nu ontwikkeld tot een professioneel sociaal bedrijf dat vergroeningsprojecten oppakt, uitwerkt en uitvoert. Door het Buurtgroenbedrijf kunnen er veel meer vergroeningsinitiatieven worden uitgevoerd dan een gemeente zou kunnen aanpakken. Daarnaast gebeurt het door en met bewoners van de wijk. Het buurtgroenbedrijf draagt bij aan verschillende doelstellingen.

In relatie met de thema's meedoen en duurzaamheid:

- meer vergroening in de wijk is een wens van bewoners (meer groen, minder grijs in de wijk);
- klimaatadaptieve wijk, minder water overlast, minder hitte stress, aanpak fijnstof;
- ontwikkeling van de wijkeconomie;
- activerend werk door aanbod van werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Inspanningen 2021

- Ondersteuning als partner om het buurtgroenbedrijf maximaal zelfstandig te laten functioneren zowel organisatorisch als financieel. Meedenken in mogelijkheden en het grijpen van kansen die in relatie staan met de Arnhemse ambities.
- Schaalvergroting door kennisdeling met andere wijken.

Maximaal zelf organiserend wijkorganisatie De Blauwe Wijk Economie (DBWE).

De visie vanuit DBWE is in grote lijnen: het behouden en verzilveren van waarden die er in de wijk te vinden zijn. Vanuit deze gedachte worden er verschillende projecten opgezet. Een van de eerste was het buurtgroenbedrijf dat nu op zichzelf staat. Vanuit verschillende thema's worden initiatieven verder ontwikkeld en door andere verder gebracht. Deze projecten en ontwikkelingen dragen vanuit wijkperspectief aan de ambities voor de stad en staan in relatie met de thema's Meedoen en Duurzaamheid:

- Van afval naar grondstof; Oesterzwammen kweken op koffiedrap; Spijkerbikes, hergebruik van fietsenonderdelen, wormenhotel zijn initiatieven die tot wasdom komen in 2020.
- Activering; Buurtbaanbedrijf dat mensen uit de bijstand coached en matched met werk.
- Sparkcenter klaslokaal in de wijk; studenten wonen en leren in de wijk en schoolprojecten zijn gelieerd aan vragen uit de wijk.
- Collectieve energie inkoop.

Als team Leefomgeving ondersteunen we DBWE, omdat het vernieuwend is en zich richt op de toekomst. Het is een goed voorbeeld van hoe wijksturing vormgegeven kan worden vanuit actieve bewoners. Ze nemen verantwoordelijkheid en ruimte om vorm te geven aan de wijk en daarbij de ontwikkeling. Er wordt een andere en nieuwe koers gevaren en gezocht naar manieren om anders dan we gewend zijn eigen regie te voeren. DBWE is een livinglab voor heel Arnhem en begint in het Spijkerkwartier. Omdat het nieuw en experimenteel is, zit de weg vol hobbels, maar het werpt nu ook vruchten af.

Inspanningen 2021

- Ondersteuning als partner vanuit de gemeente.
- Meedenken in kansen en bemiddelen bij de mismatch tussen de systeemwereld en de leefwereld.
- Kennisdeling met andere wijken.

Verbeteren van de samenwerking in leefomgeving in relatie tot ondernemers en bewoners

In de wijk CSA zijn veel ondernemers te vinden en maken daardoor onderdeel uit van de wijk en de leefomgeving. Het centrum is de laatste jaren in het aantal bewoners enorm gegroeid daardoor vindt er een verschuiving plaats in de functionaliteit. Naast winkelen wordt het steeds meer ook een woonwijk en dan is een prettige woonomgeving belangrijk. In het Spijkerkwartier zoeken de ondernemers naar diversifiëring van het aanbod van winkels. Lokaal winkelen wordt extra aantrekkelijk en trekt andere ondernemers naar de Steenstraat. Er zijn grote zorgen met betrekking tot de veiligheid en leefbaarheid in de Steenstraat. Ondernemers en de bewoners zijn verenigd en pakken dit gezamenlijk op met stakeholders.

De belangen en wensen van ondernemers zijn soms anders dan die van bewoners. Maar er zijn ook veel overeenkomsten op de thema's veiligheid, openbare ruimte (vergroening) en duurzaamheid. Belangen raken elkaar maar kan worden versterkt door het verbeteren van de samenwerking.

Inspanningen 2021

- Het team Leefomgeving is partner vanuit de gedachte leefbaarheid wijksturing.
- Meedenken in kansen.
- Ontwikkeling van de Steenstraat gericht op veiligheid en diversiteit.
- Onderzoek naar de mogelijkheid doorstart keurmerk Veilig Ondernemen.

Veiligheid

Minder overlast

Na 3,5 jaar zien we dat een preventieve aanpak op overlast werkt. In de wijk zien we overlast van bezoekers en andere doelgroepen. Juist door korte lijnen te creëren met een netwerk van professionals en ervaringsdeskundigen kan veel leed en ellende worden voorkomen. In de wijk zien we een toename van psychisch kwetsbare mensen en dak- en thuislozen (volwassenen en jongeren).

Inspanningen 2021

- Uitbreiden Project Centrum naar het Spijkerkwartier.
- Uitbreiden inzet ervaringsdeskundige in de wijk.
- Toezien op een goede inbedding van Straatcoaches bij de afdeling handhaving en preventie.
- Versterken samenwerking met het Sociaal wijkteam.
- Uitvoering project wonen zonder stigma.

Thema's en budgetten

Begroting 2021 Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek per thema	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Wijkbudget CSA				
Meedoen	246	0	0	0
Kansengelijkheid	0	0	0	0
Gezondheid	535	52	19	7
Openbare ruimte	-135	35	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	335	1	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	583	2	0	0
Totaal Wijkbudget CSA	*1.564*	*90*	*19*	*7*
Wijken Algemeen CSA				
Meedoen	2.437	61	0	0
Kansengelijkheid	3.397	852	0	0
Gezondheid	16.516	26	0	0
Openbare ruimte	2.897	258	1	1
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	2.863	8.274	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	135	5	0	0
Bedrijfsvoering	37	0	0	0
Totaal Wijken Algemeen CSA	*28.282*	*9.476*	*1*	*1*
Totaal Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek	**29.846**	**9.566**	**20**	**8**

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	13.436	35.462	31.707	29.846	29.673	29.677	29.598
Baten	2.777	9.410	8.938	9.566	9.524	9.482	9.439
Saldo lasten en baten	***-10.658***	***-26.052***	***-22.769***	***-20.280***	***-20.149***	***-20.195***	***-20.159***
Toevoegingen aan reserves	0	0	20	20	20	20	20
Onttrekkingen aan reserves	3.639	0	27	8	17	8	8
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***3.639***	***0***	***7***	***-12***	***-3***	***-12***	***-12***
Gerealiseerd resultaat	**-7.020**	**-26.052**	**-22.762**	**-20.292**	**-20.152**	**-20.207**	**-20.171**

Toelichting

Lasten

Voor gebied CSA is totaal € 29,8 miljoen aan lasten begroot. € 28,2 miljoen voor taken zoals opgenomen in Wijken Algemeen en € 1,6 miljoen specifiek binnen CSA. Het grootste deel van de lasten (€ 17 miljoen) valt binnen het thema gezondheid. Daarnaast wordt voor de thema's meedoen (€ 2,7 miljoen), kansengelijkheid (€ 3,4 miljoen), openbare ruimte (€ 2,8 miljoen) en wonen (€ 3,1 miljoen) een bedrag groter dan € 2 miljoen begroot.

Ten opzichte van 2020 dalen de lasten met € 1,9 miljoen. In 2022 dalen de lasten met € 0,2 miljoen. Dit komt voornamelijk door een verlaging van de uitgaven voor het thema gezondheid (uitgaven voor jeugdzorg en WMO beschermd wonen).

Baten

Totaal is een bedrag van € 9,6 miljoen aan baten begroot, € 9,5 miljoen voor Wijken Algemeen en € 0,1 miljoen specifiek voor CSA. De grootste baten van 7,7 miljoen betreft inkomsten voor straatparkeren binnen het thema wonen. Voor kansengelijkheid is € 0,8 miljoen aan inkomsten begroot, waaronder een subsidie van het Rijk van € 0,6 miljoen voor de aanpak van onderwijsachterstanden. Binnen het thema openbare ruimte is € 0,3 miljoen aan inkomsten uit vastgoed (huurinkomsten) naar CSA doorberekend.

Ten opzichte van 2020 stijgen de inkomsten met € 0,6 miljoen vanwege inkomsten straatparkeren.
De inkomsten vanaf 2021 voor CSA blijven over de jaren vrijwel gelijk.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen aan de reserves binnen CSA bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen aan de reserves binnen CSA bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- St. Rijnstad;
- Sportbedrijf Arnhem BV;
- St. Pas;
- St. Welzijn Ouderen Arnhem;
- Kinderopvang SKAR.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

W2 Noordwest

In het wijkprogramma Noordwest bevinden zich de wijken Klarendal, Burgemeesterswijk/ Hoogkamp, Schaarsbergen en omgeving, Sint Marten/ Sonsbeekkwartier, Heijenoord en Lombok, Hoogstede/Klingelbeek en omgeving.
Een beknopte beschrijving van de wijkkenmerken per wijk is in Staat van de stad opgenomen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

We maken samen met bewoners een keuze welke van de acht thema's belangrijk zijn voor de wijk. Hieronder wordt aangegeven welke thema's dit zijn. Vervolgens worden per thema de doelen en inspanningen voor het jaar 2021 benoemd. Per thema bestaat de mogelijkheid meerdere doelen te formuleren. En per doel kunnen meerdere inspanningen wenselijk zijn.

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Meer passende ontmoetingsplekken		

Ontmoetingsplekken zijn van belang voor de sociale cohesie in de wijk. Ze vervullen als voorliggende voorziening een functie in het voorkomen van zorgkosten en het tegengaan van eenzaamheid. Het zijn plekken waar ook de mensen die minder sociaal zelfredzaam zijn, mogelijkheden vinden om deel te nemen aan activiteiten en ondersteuning krijgen bij hun ontwikkeling om hun maatschappelijke deelname te bevorderen. Daarnaast is voor 'meedoen' belangrijk dat mensen financieel zelfredzaam zijn of zoveel mogelijk worden.

De meeste buurthuizen in ons gebied worden geëxploiteerd en beheerd door een stichting met inzet en hulp van vrijwilligers. In de Burgemeesterswijk loopt een vergevorderd burgerinitiatief om in de voormalige Diaconessenkerk een buurthuis op te zetten.

Het blijkt voor meerdere buurthuizen lastig om alle aspecten die samenhangen met zelfbestuur en zelfbeheer van een buurthuis te organiseren. De druk op stichtingsbesturen en vrijwilligers is groot. Tegelijk is er het besef dat er onvoldoende middelen en mogelijkheden zijn om voor elk buurthuis professionele krachten aan te stellen om ondersteuning te bieden. Samenwerking van buurthuizen op gebied van programma en (facilitair) beheer is van belang en willen we daarom stimuleren. Hiermee is, mede door gevolgen van corona, in 2020 een start gemaakt.

Inspanningen 2021

- Realiseren van passende ontmoetingsplekken op basis van aantoonbare behoefte en op basis van eigen kracht en zelfbestuur door de bewoners.
- Ondersteuning burgerinitiatief om de Bakermat tot buurthuis te ontwikkelen.
- Ondersteuning bij de Nieuwe Hommel om tot zelfbestuur van het buurthuis te komen
- Met de Wasplaats naar aanleiding van het onderzoek 'Zin in de Wijk' te verkennen welke invloed en rol zij in Klarendal willen en kunnen hebben.
- Financiële en beleidsmatige/inhoudelijke ondersteuning van stichting de Bakermat en betrokken wijkpartijen rond De Nieuwe Hommel, om het buurthuis te ontwikkelen en het zelfbestuur op te zetten.

Meer samenwerking tussen buurthuizen

Meer samenwerking tussen buurthuizen stimuleren op het gebied van programma, beheer en exploitatie zodat schaarse middelen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet en de kwetsbaarheid van stichtingsbesturen en vrijwilligers vermindert en kennis en ervaring wordt uitgewisseld.

Inspanningen 2021

- Stimuleren en faciliteren samenwerking tussen de buurthuizen in het gebied.
- Inzet van bewonersondersteuning om samenwerkingsmogelijkheden te verkennen en uit te werken.
- Onderzoeken mogelijkheden inzet Scalabor voor beheer buurthuizen.

Meer zicht op voorliggende voorzieningen en activiteiten

Het voorliggende aanbod van voorzieningen en activiteiten is beter inzichtelijk voor bewoners en professionals/partners en beter passend bij de behoefte in het gebied.

Inspanningen 2021

- Uitbouwen samenwerking binnen kernteam Sociaal domein met wijkteam Arnhem en Werk en Inkomen. Inhoud geven aan een gezamenlijk (op inhoud) opdrachtgeverschap naar de professionele partijen
- Bevorderen dat professionele partijen een samenhangend aanbod van voorliggende voorzieningen aanbieden en daarin samenwerken.
- Bevorderen dat het aanbod deel uit maakt van de programmering in de ontmoetingslocaties.

Verbetering sociaal-economische situatie van gezinnen

Er is een verbetering van de sociaal-economische situatie van gezinnen met kinderen die een bijstandsuitkering of hoge schulden hebben en zij zijn meer financieel zelfredzaam. Dit doel sluit aan bij ons thema kansengelijkheid en de doelstelling om kinderen meer mogelijkheden te bieden voor zelfontplooiing.

Inspanningen 2021

- Uitbouwen samenwerking binnen kernteam Sociaal domein met het Sociaal wijkteam en Werk en Inkomen. Een gezamenlijke aanpak ontwikkelen voor deze gezinnen met kinderen.
- Daarbij sturen op een ontwikkelplan voor gezinnen met hoge schulden of afhankelijkheid van bijstand waarbij wordt gekeken naar en gewerkt aan de verschillende levensdomeinen.

Kansengelijkheid

Meer ontplooiingskansen voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben waaronder het verminderen overgewicht van kinderen.

In Noord-West willen we achterstanden bij kinderen voorkomen en aanpakken. We focussen daarbij op het verbeteren van de ontplooiingskansen van kinderen in Klarendal en St. Marten. Dit doen we door vroegtijdig achterstanden op te sporen en kinderen een ontwikkelingsprogramma aan te bieden. De ouderbetrokkenheid is van cruciaal belang voor de ontwikkeling van het kind en voor het boeken van resultaten met het programma.

Inspanningen 2021

We bieden voor de kinderen op het primair onderwijs een dagelijks naschools programma gericht op vier pijlers die belangrijk zijn bij de ontwikkeling van het kind. Onze focus ligt op de doelgroep van kinderen van 0-16, waarbij vanuit de samenwerkende partners meer aandacht is voor de problematiek rondom de leeftijdsgroep van 10-14 jarigen, zoals de overgang van primair naar vervolgonderwijs. De doelgroep breiden we op langere termijn uit naar 0-18 jaar.
De vier pijlers zijn:
1. Veiligheid
2. Zelfredzaamheid
3. Betrokkenheid
4. Gezondheid en Vitaliteit

Het dagelijks naschools programma bestaat uit diverse onderdelen die afhankelijk van de behoeften van het kind worden ingezet zoals: taalontwikkeling, huiswerkbegeleiding, sport, voeding en bewegen, creativiteit en muzikale ontwikkeling.

Begeleiden van kinderen met overgewicht door een kindergezondheidscoach die het kind begeleid naar een gezondere levenstijl (inzet van GO! Klarendal).

Openbare Ruimte

Meer inspraak voor bewoners bij besluiten in de openbare ruimte

De opvattingen en inbreng van bewoners worden meegewogen bij besluiten over de inrichting van de openbare ruimte.

Inspanningen 2021

- Organiseren inbreng inwoners bij herinrichting Hommelseweg en Dalweg.
- Met inwoners ontwikkelen plan parkeeroverlast in Klarendal Zuid (op basis van stadsbrede visie).
- Bespreken uitkomsten verkeersplan Arnhem-West met inwoners en nagaan welke acties nodig zijn.

Meer verbinding tussen wijkinitiatieven en plannen in de gemeentelijke organisatie

Ondersteunen /verbinden initiatieven vanuit de wijken en de gemeentelijke organisatie ten aanzien van vergroening.

Inspanningen 2021

Wij infomeren de bewoners actief over de mogelijkheden die er vanuit de stedelijke programma's zijn om de wijk te vergroenen en organiseren waar nodig ondersteuning om wijkinitiatieven te realiseren.

Duurzaamheid

Energietransitie Aardgasvrij en bewustwording en besparen

In diverse wijken van het gebied Noord-West wordt actief nagedacht over de energietransitie en worden door bewoners projecten opgezet en uitgevoerd in het kader van energieopwekking, elektrische deelauto's en verminderd gasverbruik. Arnhem West (buurten Hoogstede/Klingelbeek en Heijenoord Lombok is een kansrijke wijk waar mogelijk versneld kan worden in de energietransitie. Op dit moment wordt nader onderzocht of een deel hiervan voor 2030 van het aardgas af kan gaan. De buurt (Heijenoord/Lombok) maakt hiernaast deel uit van het provinciale programma "Wijk van de Toekomst". De energie-/duurzaamheidswerkgroep uit de buurten worden betrokken bij de onderzoeken en er is een participatieproces gestart met bewoners. In de buurt Hoogkamp is er door bewoners een initiatief gestart voor een duurzame wijk warmteoplossing. Hoogkamp is hierdoor één van de vier wijken van de toekomst. De wijk Sterrenberg is aangehaakt bij dit initiatief.

Inspanningen 2021

- Adviseren en ondersteunen op aanpak wijkgesprekken richting kernorganisatie en wijkbewoners.

Veiligheid

Bewoners hebben minder last van gevoelens van onveiligheid

In een deel van het gebied ervaren bewoners gevoelens van onveiligheid omdat zij met diverse problemen worden geconfronteerd. Het gaat dan om onderwerpen als drugsoverlast door dealen en gebruik op straat, overlast van verwarde personen, autobranden en vervuiling van de omgeving door dumping van afval naast containers. Deze problemen spelen met name in Klarendal en in mindere mate in Sint Marten.

Inspanningen 2021

- Instellen kernteam veiligheid waarin verschillende handhavingspartners vertegenwoordigd zijn.
- Vervolg geven aan de aanpak overlast Klarendal, met name op gebied van afval (onderzoeken mogelijkheden inzet buurt bedrijf).
- Actualiseren veiligheidsagenda op basis van data, input bewoners en ervaringen van professionals.
- Afspraken over uitvoering (onderwerp, fasering, aanpak en rolverdeling).
- Preventief inzetten van bemoeizorg bij overlastgevende personen door inkoop van deze voorziening.
- Organiseren doorgaande lijn van het voorkomen en het aanbieden van noodzakelijke zorg naar de inzet voorliggende voorzieningen en activering.

Thema's en budgetten

Begroting 2021 Noordwest per thema	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Wijkbudget Noordwest				
Meedoen	291	0	0	0
Kansengelijkheid	0	0	0	0
Gezondheid	1.310	247	23	8
Openbare ruimte	-32	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	50	1	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	650	2	0	0
Totaal Wijkbudget Noordwest	*2.270*	*250*	*23*	*8*
Wijken Algemeen Noordwest				
Meedoen	2.323	50	0	0
Kansengelijkheid	3.014	623	0	0
Gezondheid	17.182	21	4	2
Openbare ruimte	2.782	294	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	963	525	72	34
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	220	5	0	0
Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Totaal Wijken Algemeen Noordwest	*26.484*	*1.518*	*77*	*36*
Totaal Noordwest	**28.754**	**1.768**	**100**	**44**

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	20.022	31.631	29.120	28.754	28.218	28.242	28.197
Baten	2.508	2.032	1.766	1.768	1.769	1.770	1.770
Saldo lasten en baten	***-17.514***	***-29.599***	***-27.355***	***-26.986***	***-26.449***	***-26.472***	***-26.427***
Toevoegingen aan reserves	0	0	100	100	100	100	100
Onttrekkingen aan reserves	1.679	0	168	44	42	60	44
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***1.679***	***0***	***68***	***-56***	***-58***	***-40***	***-56***
Gerealiseerd resultaat	**-15.836**	**-29.599**	**-27.287**	**-27.042**	**-26.507**	**-26.512**	**-26.483**

Toelichting

Lasten

Voor gebied Noordwest is totaal € 28,8 miljoen aan lasten begroot. € 26,5 miljoen voor taken zoals opgenomen in Wijken Algemeen en € 2,3 miljoen specifiek binnen Noordwest. Het grootste deel van de lasten (€ 18,5 miljoen) valt binnen het thema gezondheid waarvan € 16,9 miljoen voor de Sociale wijkteams. Daarnaast wordt voor de thema's kansengelijkheid (€ 3,0 miljoen), openbare ruimte (€ 2,7 miljoen) en meedoen (€ 2,6 miljoen) een bedrag groter dan € 2 miljoen begroot.

Ten opzichte van 2020 dalen de lasten met € 0,4 miljoen. Dit is verspreid over de verschillende thema's. In 2022 dalen de lasten met € 0,5 miljoen. Dit komt voornamelijk door een verlaging van de uitgaven voor het thema gezondheid.

Baten

Totaal is een bedrag van € 1,8 miljoen aan baten begroot, € 1,5 miljoen voor Wijken Algemeen en € 0,3 miljoen specifiek voor Noordwest. Voor kansengelijkheid is € 0,6 miljoen aan inkomsten begroot, waaronder een subsidie van het Rijk van € 0,5 miljoen voor de aanpak van onderwijsachterstanden. Binnen het thema wonen is € 0,5 miljoen aan inkomsten uit vastgoed naar Noordwest doorberekend.

De inkomsten van Noordwest blijven over de jaren vrijwel gelijk.

Toevoegingen aan reserves

Totaal wordt € 0,1 miljoen aan de bestemmingsreserve onderhoud vastgoed toegevoegd. Dit blijft over de jaren gelijk.

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen aan de reserves binnen Noordwest bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- Sportbedrijf Arnhem BV;
- St. Rijnstad;
- St. Welzijn Ouderen Arnhem;
- St. Pas;
- Kinderopvang SKAR.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

W3 Noordoost

In het wijkprogramma Noordoost bevinden zich de wijken Geitenkamp, Monnikenhuizen, Velperweg e.o., Alteveer en Cranevelt.
Een beknopte beschrijving van de wijkkenmerken per wijk is in Staat van de stad opgenomen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

We maken samen met bewoners een keuze welke van de acht thema's belangrijk zijn voor de wijk. Hieronder wordt aangegeven welke thema's dit zijn. Vervolgens worden per thema de doelen en inspanningen voor het jaar 2021 benoemd. Per thema bestaat de mogelijkheid meerdere doelen te formuleren. En per doel kunnen meerdere inspanningen wenselijk zijn.

Thema's	Doelen	Inspanningen

Meedoen

Meer bewoners zijn sociaal zelfredzaam

Bewoners willen ontmoetingsplekken die beter passen bij hun behoefte: dichtbij, kleinschalig en laagdrempelig. Het percentage inwoners dat zich eenzaam voelt is hoog. In de wijk Alteveer-Cranevelt en Plattenburg wonen relatief veel ouderen die behoefte hebben aan ontmoeting.

Samen met bewoners en partners in de wijk creëren, verbeteren of behouden we ontmoetingsplekken:

- Buurtfabriek in Alteveer-Cranevelt: door en voor bewoners.
- Koffie Kaffee de Beijer in Geitenkamp: door en voor bewoners.
- De Vlindertuin in Geitenkamp: sociaal ondernemerschap met leer-werkervaringsplekken en kunstenaars.
- Buurtmoestuin de Vlindertuin: door en voor bewoners.
- MFC De Wetering in Geitenkamp: ontmoeting ondersteund door professionals (Rijnstad en st. Stevig).
- Er worden verschillende speelplekken aangepast (plaatsen picknicktafels) en aantrekkelijker gemaakt om de ontmoeting op deze pleintjes te vergroten.
- In september starten 28 studenten van RijnIJssel met de praktijkleerroute in de wijk. In samenwerking met RijnIJssel, Rijnstad, Sportbedrijf, wijkteam en andere betrokkenen. Deze studenten worden onder andere ingezet op ontmoetingsactiviteiten voor ouderen in de wijk.

Ontmoeting draagt bij aan het algemene welbevinden en kan ervoor zorgen dat minder snel een appel wordt gedaan op specialistische voorzieningen.

Inspanningen 2021

- Wij ondersteunen en faciliteren de verschillende ontmoetingscentra.
- Wij zetten ons samen met andere gebruikers (wijkteam, Sportbedrijf Arnhem, Rijnstad, stichting Stevig in het MFC De Wetering in om het pand meer te (laten) gebruiken door bewoners uit de wijk.

Meer bewoners participeren in de vorm van (vrijwilligers)werk

Door schulden en werkloosheid verkeren te veel bewoners in de wijken Geitenkamp en Plattenburg in een uitzichtloze situatie. Van deze groep heeft een hoog percentage geen of onvoldoende opleiding, waardoor er onvoldoende aansluiting is op de arbeidsmarkt. Ook is er sprake van laaggeletterdheid. De werkloosheid en bijstandsdichtheid in de Geitenkamp zijn op het hoogste niveau van de gemeente Arnhem. Een kwart van de huishoudens heeft een inkomen lager dan 120% van het wettelijk minimum, twee keer zo veel als Arnhem gemiddeld. Er wordt ingezet op het creëren van werkervaringsplekken in een vertrouwde omgeving dichtbij huis, waar inwoners hun eerste stappen kunnen zetten op weg naar betaald werk. De focus ligt op ouders met kinderen tot en met 12 jaar.

Inspanningen 2021

- Doorstart van het buurtgroenbedrijf in de wijk Geitenkamp in samenwerking met de drie woningbouwcorporaties.
- Uitbreiden van het aantal sociaal ondernemers met leer-en werkervaringsplekken in de Vlindertuin.
- In samenwerking met het gebiedsteam Werk en Inkomen en Sociaal wijkteam inwoners met een PW-uitkering spreken en toe leiden richting (vrijwilligers)werk, focus op de doelgroep ouders met kinderen tot en met 12 jaar.
- Het (laten) ontwikkelen van een training basisvaardigheden voor onder andere laaggeletterden.
- Het onderzoeken van nieuwe mogelijkheden, zoals een basisbaan.

De zelfstandigheid en zelfredzaamheid van bewoners is vergroot

Het opzetten van social coin als experiment waarbij inwoners op vrijwillige basis schulden kunnen aflossen door maatschappelijke inzet / waardewisseling binnen de wijk met als doel:

- In beweging komen, stap-voor-stap weer regie nemen.
- Gezinsperspectief krijgen/ vergroten.
- Doorbreken van sociale isolatie.
- Ontwikkelen eigenwaarde.
- Verbeteren eigen woonomgeving.
- Laat motivatie zien / regie op eigen leven (her)pakken.

Inspanningen 2021

Het doorontwikkelen van de gezinsgerichte aanpak op basis van de methodiek mobility mentoring in samenwerking met Werk en Inkomen en het Sociaal wijkteam.

Kansengelijkheid

Meer kinderen hebben de mogelijkheid om hun talent te ontdekken en te ontwikkelen

In de wijk Geitenkamp en Plattenburg groeien veel kinderen in armoede op. Meer dan een derde van de huishoudens heeft een besteedbaar inkomen ≤ 120% van het minimumloon. Er is sprake van generatie-armoede. Het percentage kinderen tot 18 jaar met een toewijzing op grond van de Jeugdwet is hoger dan gemiddeld in Arnhem.

Inspanningen 2021

- Opstellen van een jaarlijks uitvoeringsprogramma Kansrijk Opgroeien in samenwerking met het wijknetwerk van basisscholen, jeugdverpleegkundigen, Sportbedrijf Arnhem, Rijnstad, Rozet en het Sociaal wijkteam. De vreedzame wijk methodiek is de kapstok. Het programma richt zicht op de onderdelen onderwijs, vrije tijd en thuis.
- Doorontwikkeling van in- en naschoolse sport- en cultuureducatie met basisschool de Witte Vlinder in samenwerking met Sportbedrijf Arnhem en Rozet.
- (Laten) oprichten van Jongerentoezichtteam Geitenkamp, trekker jongerenwerk Rijnstad. Jongerenwerk in samenwerking met wijkprofessionals (wijkagent, handhaving, wijkcoach en team Leefomgeving).
- (Financieel) ondersteunen oprichting Noord-Oost Academy. Een initiatief vanuit de basisscholen, met als trekker Live+. In de Noord-Oost Academy gaan jongeren (groep 7-8 basisonderwijs) samen met jongeren van het voortgezet onderwijs leren en ontwikkelen in een heterogene doelgroep uit de wijk Noordoost. Kinderen gaan brede vaardigheden ontwikkelen, van en met elkaar leren. De verwachting is dat hierdoor meer vertrouwen en begrip over en weer ontstaat.

Openbare ruimte

De wijk Geitenkamp is klimaatbestendiger

Door het veranderd klimaat is er wateroverlast tijdens hevige regenbuien en watertekort tijdens droge periodes. We spelen in op klimaatadaptatie, zoals wateroverlast maar ook steeds meer op mogelijkheden om water vast te houden in de wijk.

Inspanningen 2021

- Inzetten op vasthouden van water in de wijk door afkoppelen van regenwater als onderdeel van het rioleringsproject Geitenkamp.
- Onderzoek naar mogelijkheden om in samenwerking met de corporaties bewoners een regenreservoir (gemaakt van afvalplastic) aan te bieden om water vast te houden in de wijk.
- Tegengaan van hittestress door gevels en de openbare ruimte (pleintjes) in samenwerking met bewoners te vergroenen.
- Bewoners stimuleren met de actie: tegeltje eruit, plantje erin.
- Vergroenen van de wijk door 'oude ligusterhagen' terug te plaatsen in het straatbeeld samen met corporaties en afdeling Erfgoed.

Minder waterloverlast

Waterberging in Beekdal realiseren om water bij hevige regenval vast te houden en zo de wateroverlast benedenstrooms, onder andere op de Vondellaan, Bernardlaan en Velperweg, te beperken.

Inspanningen 2021

Ondersteunen van de initiatiefgroep Beek op de Paasberg bij realisering van haar plannen.

Wonen

De wijk Geitenkamp wordt vitaler

Eind 2019 is het handelingskader Geitenkamp opgesteld. Een praatplaat met de belangrijkste opgave voor de wijk: het doorbreken van generatiepatronen (afhankelijkheid van uitkering, werkloosheid, armoede, schulden). De wijk verloedert. Wijkprofessionals en -bewoners willen zich gezamenlijk inzetten om de leefbaarheid en de veiligheid in de wijk te vergroten en daarmee de wijk vitaler te maken.

We zetten in op vijf vliegwielen: 1. diversiteit, 2. aan het werk, 3. bruisend marktplein, 4. socialer en veiliger Geitenkamp en 5. 101 jaar Geitenkamp.

De Geitenkamp valt ook onder de stadsvernieuwing 3.0, dit kan de ingezette koers vanuit het Handelingskader versterken en een impuls geven.

Inspanningen 2021

- Onderzoeken van de mogelijkheden om diversiteit in de wijk te vergroten in samenwerking met woningbouwcorporaties.
- Focus op meer bewoners aan het werk (zie thema meedoen).
- Onderzoeken hoe uitvoeringsplan Marktplein kan worden gerealiseerd in samenwerking met woningbouwcorporaties, gemeente, ondernemers en provincie.
- Socialer en veiliger Geitenkamp (zie thema veiligheid).
- In samenwerking met bewoners, ondernemers en corporaties stil staan bij 101-jaar Geitenkamp (100 jaar).
- Inzetten op samenwerking met de provincie om de gestelde ambities te realiseren. Einddoel: een wijkendeal Geitenkamp met de provincie.

Wijkeconomie

Meer bruisend marktplein

Bewoners maken zich zorgen over het verschralen van het winkelaanbod en hebben behoefte aan een bruisend Marktplein met een gevarieerd winkel- en horeca-aanbod waar ook ruimte is om te verblijven. De wijk Geitenkamp is in het verleden opgezet om zelfvoorzienend te zijn, de wijk had een geïsoleerde ligging. De panden zijn corporatiebezit, maar het is voor hen geen kernactiviteit en het heeft geen prioriteit het Marktplein aantrekkelijker te maken met voldoende winkels.
Medio 2020 is een onderzoek gestart door een extern bureau dat een uitvoeringsplan moet gaan opleveren om te komen tot een meer bruisend Marktplein.

Inspanningen 2021

In samenwerking met bewoners, ondernemers, winkeliers, corporaties uitvoering geven aan het uitvoeringsplan Marktplein Geitenkamp.

Veiligheid

Bewoners ervaren minder parkeeroverlast

Een van de leefbaarheid- en veiligheidsthema's is parkeeroverlast dit is onderdeel van de veiligheidsagenda. Voor het gebied Noord-Oost ligt de focus op de Geitenkamp.
In de wijk Alteveer-Cranevelt is de verkeersdruk hoog (als gevolg van samenloop Rijnstate, Openluchtmuseum en Burgers' Zoo). In Velperweg e.o. is door herontwikkeling van het voormalig AKZO-terrein en omgeving, de transformatie van het oud ING-pand naar appartementen en komst van het RijnIJsselcollege zorg over toename van de verkeersintensiteit op de Velperweg.

Inspanningen 2021

- Onderzoeken hoe de aanbevelingen uit het verkeersonderzoek om de parkeerdruk rondom ziekenhuis Rijnstate kunnen worden gerealiseerd en aansluiten op het nieuwe parkeerbeleid gemeentebreed.
- Monitoren van verkeersintensiteit Velperweg e.o. als gevolg van allerlei ontwikkelingen.

Bewoners ervaren meer veiligheid in hun directe omgeving

Wij zien graag dat Arnhemmers zich veel vaker veilig gaan voelen in hun stad en in hun eigen woonwijk. Want veiligheid is, samen met een nette en schone omgeving, voorwaarde voor een prettig woon- en leefklimaat. Het gevoel veilig te zijn, maakt bewoners ook vaker sociaal betrokken met de buurt en met de buurtbewoners. In 2019 is er een veiligheidsagenda opgesteld. Voor het gebied Noord-Oost ligt de focus op de Geitenkamp.

Inspanningen 2021

- Continueren van de persoonsgerichte aanpak om ondermijning tegen te gaan.
- Continueren van het overleg zorg en overlast.
- Plan van aanpak maken om de leefbaarheid en veiligheid van een straat of plein te vergroten in samenwerking met de wijkprofessionals (wijkagent, woningbouwcorporatie, OZO-coördinator).
- Blijvend inzetten op vermindering jeugdoverlast in samenwerking met jongerenwerk, straathoekwerk, wijkagent, wijkteam door onder andere inzetten van het JTTG (Jongeren Toezicht Team Geitenkamp).

Thema's en budgetten

Begroting 2021 Noordoost per thema	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Wijkbudget Noordoost				
Meedoen	238	0	0	0
Kansengelijkheid	0	0	0	0
Gezondheid	1.266	381	21	4
Openbare ruimte	-21	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	7	1	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	624	2	0	0
Totaal Wijkbudget Noordoost	*2.113*	*384*	*21*	*4*
Wijken Algemeen Noordoost				
Meedoen	1.765	36	0	0
Kansengelijkheid	2.636	696	0	0
Gezondheid	14.219	236	45	26
Openbare ruimte	2.323	169	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	199	97	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	220	5	0	0
Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Totaal Wijken Algemeen Noordoost	*21.362*	*1.238*	*45*	*26*
Totaal Noordoost	**23.475**	**1.622**	**66**	**29**

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	22.934	26.388	24.663	23.475	23.329	23.355	23.332
Baten	1.445	2.018	1.620	1.622	1.622	1.623	1.623
Saldo lasten en baten	***-21.489***	***-24.370***	***-23.043***	***-21.853***	***-21.707***	***-21.732***	***-21.708***
Toevoegingen aan reserves	0	0	66	66	66	66	66
Onttrekkingen aan reserves	1.027	0	137	29	34	26	29
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***1.027***	***0***	***71***	***-37***	***-32***	***-41***	***-37***
Gerealiseerd resultaat	**-20.462**	**-24.370**	**-22.972**	**-21.890**	**-21.739**	**-21.773**	**-21.746**

Toelichting

Lasten

Voor gebied Noordoost is totaal € 23,5 miljoen aan lasten begroot. € 21,4 miljoen voor taken zoals opgenomen in Wijken Algemeen en € 2,1 miljoen specifiek binnen Noordoost. Het grootste deel van de lasten (€ 15,5 miljoen) valt binnen het thema gezondheid. Daarnaast wordt voor de thema's meedoen (€ 2,0 miljoen), kansengelijkheid (€ 2,6 miljoen) en openbare ruimte (€ 2,3 miljoen) een bedrag groter dan € 2 miljoen begroot.

Ten opzichte van 2020 dalen de lasten met € 1,2 miljoen. In 2022 dalen de lasten met € 0,14 miljoen. Dit komt voornamelijk door een verlaging van de uitgaven voor het thema gezondheid (uitgaven voor WMO beschermd wonen).

Baten

Totaal is een bedrag van € 1,6 miljoen aan baten begroot. € 1,2 miljoen voor Wijken Algemeen en € 0,4 miljoen specifiek voor Noordoost.
Voor kansengelijkheid is € 0,7 miljoen aan inkomsten begroot, waaronder een subsidie van het Rijk van € 0,6 miljoen voor de aanpak van onderwijsachterstanden. Binnen het thema gezondheid is € 0,6 miljoen aan inkomsten uit vastgoed (huurinkomsten) naar Noordoost doorberekend.

De inkomsten voor Noordoost blijven over de jaren vrijwel gelijk.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen aan de reserves binnen Noordoost bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen aan de reserves binnen Noordoost bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.
Ten opzichte van 2020 wordt er € 0,1 minder onttrokken uit vastgoed publieke gezondheidszorg.

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma. Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies:

- Sportbedrijf Arnhem BV;
- St. Rijnstad;
- St. Welzijn Ouderen Arnhem;
- St. Pas;
- Kinderopvang SKAR.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

W4 Presikhaaf

In het wijkprogramma Presikhaaf bevinden zich de wijken Presikhaaf West en Presikhaaf Oost.
Een beknopte beschrijving van de wijkkenmerken per wijk is in Staat van de stad opgenomen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

We maken samen met bewoners een keuze welke van de acht thema's belangrijk zijn voor de wijk. Hieronder wordt aangegeven welke thema's dit zijn. Vervolgens worden per thema de doelen en inspanningen voor het jaar 2021 benoemd. Per thema bestaat de mogelijkheid meerdere doelen te formuleren. En per doel kunnen meerdere inspanningen wenselijk zijn.

Thema's	Doelen	Inspanningen

Meedoen

Meer Presikhavers zijn sociaal zelf- en samenredzaam (er is meer sociale cohesie)

We willen meer Presikhavers die mee kunnen doen in de samenleving. Er wonen relatief veel alleenstaanden in Presikhaaf en vooral de buurten Elsweide en Over het Lange Water vergrijzen. Bewoners geven vaak aan dat zij hun buren niet kennen en/of nauwelijks contacten hebben in hun directe leefomgeving. Ze weten niet wat er wanneer te doen is en hoe dat te betalen, waar ze informatie en advies/hulp kunnen krijgen op het gebied van onder andere financiën en andere zorgen.

Inspanningen 2021

- Blijvend investeren in buurtplatforms voor ontmoeting en ontwikkeling.
- Bewonersinitiatieven ondersteunen, onderling en aan professioneel aanbod verbinden.
- Vanuit gedeelde kennis stadsbreed zoveel mogelijk samenwerken en optrekken op het gebied van ontmoeten, opdrachten voor gesubsidieerde instellingen daarin en maatschappelijk vastgoed.

Meer Presikhavers zijn financieel zelfredzaam: verantwoordelijkheid kunnen nemen voor eigen administratie en (tijdige) hulpvraag

In samenwerking met gebiedsteam Werk en Inkomen, Sociaal wijkteam en aanbieders op het gebied van financiële zelfredzaamheid.

Inspanningen 2021

- Opdracht geven voor gebiedsprofiel op basis van reeds beschikbare informatie.
- Op basis van gebiedsprofiel samen met gebiedsteam Werk en Inkomen, Sociaal wijkteam en uitvoeringspartners het bestaande aanbod herijken.
- Verder concretiseren van samenwerking gebiedsteam Werk en Inkomen, Sociaal wijkteam en bestuursadviseurs.

Meer Presikhavers hebben een gezonde leefstijl

Huisartsen worden veelvuldig bezocht, ook als er niet echt medische problemen zijn, maar er geen positieve gezondheid beleefd wordt door bijvoorbeeld eenzaamheid, een ongezonde leefstijl, armoede en het niet beheersen van de Nederlandse taal. Veel signalen komen binnen via sleutelfiguren die vaak overbelast zijn door het grote beroep wat op hen gedaan wordt.

Inspanningen 2021

- JOGG en GO! aanpak voortzetten en aan het Presikhaafse netwerk verbinden.
- Stimuleren gebruik van en programma op/voor speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.
- Samen met Sportbedrijf Arnhem, Sociaal wijkteam en andere uitvoeringspartners het bestaande aanbod herijken en inzetten op structurele inbedding van de thema's goede voeding, bewegen, fysiek en geestelijk welbevinden.

Meer Presikhavers zijn voldoende zelfredzaam in de Nederlandse taal

In Presikhaaf wonen veel mensen met een anderstalige achtergrond en komt laaggeletterdheid veel voor. Het is belangrijk om kinderen met een goed taalniveau te laten starten op het basisonderwijs en te investeren in voorschoolse voorzieningen. Daarnaast is het streven om het (informele) taalaanbod dat er is verder door te ontwikkelen, passend bij de verschillende doelgroepen in Presikhaaf.

Inspanningen 2021

- Inventariseren van behoeften op het gebied van voorschoolse/ voorliggende voorzieningen voor kinderen tot 4 jaar.
- Investeren in nulmeting op taalniveau voor kinderen tot 4 jaar, opgebouwd uit bestaande informatie VVE en aangevuld met onderzoek naar kinderen die hier geen gebruik van maken.
- Evalueren en, indien wenselijk, aanpassen en uitbreiden van het bestaande ToTaalplan aanbod.

Kansengelijkheid

Meer ouders zijn in staat om hun rol en verantwoordelijkheid te nemen als het gaat om opvoedingsvraagstukken

We willen meer kansengelijkheid voor de jeugd in Presikhaaf. We zien dat er veel aandacht en inspanningen zijn direct met en voor kinderen, zeker rondom (vroeg)schoolse voorzieningen. Veel focus ligt vaak op jeugd in het primair onderwijs en op jongeren waar het al mee mis is gegaan (zoals schooluitval, jeugdzorg, dakloosheid). We zien vaak een hulpvraag van ouders bij pedagogische onmacht aan de professionals, die zaken met en voor de kinderen organiseren. Zij doen dit in samenwerking met jeugdprofessionals en bekende sleutelfiguren in de wijk.

Inspanningen 2021

- Netwerken voor/van ouders verstevigen en uitbreiden.
- Samenwerking met ouders verankeren in (subsidie)opdrachten.
- Behoeften van ouders op het gebied van ondersteuning in kaart brengen.

Presikhaafse kinderen worden meer ondersteund bij de ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden

In Presikhaaf wonen mensen met een enorme diversiteit in achtergronden, culturen en gewoonten. Vooral kinderen en jongeren ervaren veel verschillen in normen, waarden en regels tussen thuis, school en op straat/in de omgeving.

Inspanningen 2021

- Samen met partners en ouders beschrijven van ongewenst gedrag en wat we wel willen.
- Inzet op en aandacht voor gedrag in (subsidie)opdrachten verankeren.
- Pilot mediawijsheid uitvoeren onder professionals die met jeugd werken.

Presikhaafse jongeren zijn meer weerbaar ten behoeve van hun identiteitsontwikkeling

In samenwerking met het netwerk van jeugdprofessionals en bekende sleutelfiguren in de wijk zetten we in op het versterken van de weerbaarheid van Presikhaafse jongeren ter verbetering van hun identiteitsontwikkeling.

Inspanningen 2021

- Voorlichting en begeleiding door partners die met jongeren werken.
- Pilot mediawijsheid onder professionals die met jeugd werken uitvoeren.
- Jongeren bewust maken van wat zij kunnen betekenen voor de samenleving vanuit hun verschillende achtergronden.

Veiligheid

Er is minder fysieke verloedering in Presikhaaf

Op verschillende plaatsen in Presikhaaf is sprake van verloedering, er zijn veel bijplaatsingen en dumping van afval.

Inspanningen 2021

- Proactief adviseren op Presikhaafs maatwerk met betrekking tot communicatie bij Diftar.
- Onderzoek naar gedrag inwoners wat betreft bijplaatsen afval.
- Bewonersinitiatieven rondom verfraaiing openbare ruimte worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Er wordt minder hard gereden in Presikhaaf en de parkeeroverlast is verminderd

Bewoners klagen over snelheidsovertredingen, parkeeroverlast en ander grensoverschrijdend gedrag in het verkeer, waarop men elkaar niet durft aan te spreken.

Inspanningen 2021

- Samenwerken met mobiliteit om duidelijkheid over (on)mogelijkheden te krijgen en samen richting bewoners communiceren.
- Er worden beslissingen genomen over de aanpassing van snelheden en inrichting op de hoofdstructuur van wegen en buurtontsluitingswegen in Presikhaaf.
- Meer inzet handhaving op snelheidsovertredingen en parkeeroverlast.

Er wordt minder woonoverlast ervaren

We willen dat Presikhavers zich veiliger voelen in hun wijk. Dit verlangen raakt meerdere thema's, want als bewoners schulden hebben en eenzaam zijn, zal hun beleving van de woonomgeving slechter scoren, dan dat zij actief betrokken zijn in de wijk en hun buren kennen. Vandaar dat we dit thema vanuit meerdere disciplines aanvliegen en het meerdere raakvlakken heeft met stedelijke programma's zoals Meedoen in Arnhem, Doorbraak naar Werk, Zorg Dichterbij, Diftar en de Woondeal.
Het aantal woningen in de laagste klasse sociale huur is groot. Problematieken stapelen zich op; armoede, schulden, werkloosheid, mensen met verward gedrag, jongeren betrokken bij of op de rand van criminaliteit, woonoverlast.

Inspanningen 2021

- Wijkveiligheidsagenda voor Presikhaaf 3 wordt verder uitgewerkt en uitgevoerd, bijgewerkt, gemonitord en geëvalueerd samen met professionals en bewoners.
- Professionals in de wijk werken goed samen om de woonoverlast aan te pakken (onder andere via nog te concretiseren handelingskader en escalatiemodel vanuit het stedelijk programma Veiligheid).
- Proactieve advisering in thema's Stedelijke Vernieuwing en Woondeal, met betrekking tot het aandeel sociale huur en kwetsbare bewoners in Presikhaaf, Presikhaafse context meegeven.

Thema's en budgetten

Begroting 2021 Presikhaaf per thema	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Wijkbudget Presikhaaf				
Meedoen	233	0	0	0
Kansengelijkheid	0	0	0	0
Gezondheid	707	98	13	40
Openbare ruimte	261	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	22	1	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	708	2	0	0
Totaal Wijkbudget Presikhaaf	*1.931*	*101*	*13*	*40*
Wijken Algemeen Presikhaaf				
Meedoen	2.113	50	0	0
Kansengelijkheid	3.550	1.091	0	0
Gezondheid	13.175	28	18	4
Openbare ruimte	1.937	125	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	862	562	87	30
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	220	5	0	0
Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Totaal Wijken Algemeen Presikhaaf	*21.856*	*1.862*	*105*	*34*
Totaal Presikhaaf	**23.787**	**1.962**	**117**	**74**

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	31.692	26.898	24.380	23.787	23.613	23.687	23.610
Baten	14.798	2.551	1.970	1.962	1.963	1.964	1.964
Saldo lasten en baten	***-16.895***	***-24.346***	***-22.409***	***-21.825***	***-21.650***	***-21.722***	***-21.646***
Toevoegingen aan reserves	0	0	133	117	117	117	117
Onttrekkingen aan reserves	6.204	0	233	74	36	81	35
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***6.204***	***0***	***99***	***-43***	***-82***	***-37***	***-83***
Gerealiseerd resultaat	**-10.691**	**-24.346**	**-22.310**	**-21.868**	**-21.732**	**-21.759**	**-21.729**

Toelichting

Lasten
Voor gebied Presikhaaf is totaal € 23,8 miljoen aan lasten begroot. € 21,9 miljoen voor taken zoals opgenomen in Wijken Algemeen en € 1,9 miljoen specifiek binnen Presikhaaf. Het grootste deel van de lasten (€ 13,9 miljoen) valt binnen het thema gezondheid. Daarnaast wordt voor de thema's meedoen (€ 2,3 miljoen), kansengelijkheid (€ 3,6 miljoen) en openbare ruimte (€ 2,2 miljoen) een bedrag groter dan € 2 miljoen begroot.

Ten opzichte van 2020 dalen de lasten met € 0,6 miljoen. In 2022 dalen de lasten met € 0,2 miljoen. Dit komt voornamelijk door een verlaging van het thema gezondheid (Wmo beschermd wonen).

Baten
Totaal is een bedrag van € 2,0 miljoen aan baten begroot. € 1,9 miljoen voor Wijken Algemeen en € 0,1 miljoen specifiek voor Presikhaaf.
Voor kansengelijkheid is € 1,0 miljoen aan inkomsten begroot, waaronder een subsidie van het Rijk van € 0,9 miljoen voor de aanpak van onderwijsachterstanden. Binnen het thema wonen is € 0,6 miljoen aan inkomsten uit vastgoed (huurinkomsten en servicekosten) naar Presikhaaf doorberekend.

De inkomsten voor Presikhaaf blijven over de jaren vrijwel gelijk.

Toevoegingen aan reserves
De toevoegingen aan de reserves binnen Presikhaaf bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.

Onttrekkingen aan reserves
De onttrekkingen aan de reserves binnen Presikhaaf bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.
Ten opzichte van 2020 wordt er € 0,1 minder onttrokken uit vastgoed primair onderwijs.

Subsidies
Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:
- St. Rijnstad;
- Sportbedrijf Arnhem BV;
- St. Pas;
- St. Welzijn Ouderen Arnhem;
- Kinderopvang SKAR.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

W5 Malburgen

In het wijkprogramma Malburgen bevinden zich de wijken Malburgen West, Malburgen Oost/Noord, Malburgen Oost/Zuid, waaronder het Duifje en Immerloo.
Een beknopte beschrijving van de wijkkenmerken per wijk is in Staat van de stad opgenomen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

We maken samen met bewoners een keuze welke van de acht thema's belangrijk zijn voor de wijk. Hieronder wordt aangegeven welke thema's dit zijn. Vervolgens worden per thema de doelen en inspanningen voor het jaar 2021 benoemd. Per thema bestaat de mogelijkheid meerdere doelen te formuleren. En per doel kunnen meerdere inspanningen wenselijk zijn.

Thema's	Doelen	Inspanningen

Meedoen

Meer Malburgers doen mee door arbeidsparticipatie en/of maatschappelijke participatie.

Malburgers die drempels ervaren bij het meedoen worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund om die drempels structureel te overwinnen. Malburgers die niet in staat zijn om de drempels bij het meedoen structureel te overwinnen vinden makkelijk en dichtbij de ondersteuning (hulp en informatie) om daarmee om te gaan.

Inspanningen 2021

Wij vragen voorzieningen in de wijk expliciet om problematiek bij bewoners te signaleren en te adresseren, al dan niet met inzet van andere partners in de wijk. Ook vragen we deze voorzieningen om in de ondersteuning die zij bieden bewoners zoveel als mogelijk te activeren richting maatschappelijke participatie en arbeidsparticipatie.
We geven inwoners een rol in buurthuizen, bijvoorbeeld door op te leiden tot gastheer/gastvrouw, helpen met de schoonmaak en koffie te schenken.

Meer Malburgers zijn (meer) financieel zelf- of samenredzaam

Malburgers die zichzelf financieel niet of onvoldoende kunnen redden worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund om dit te verbeteren. Malburgers die structureel niet in staat zijn om zichzelf financieel voldoende te redden vinden makkelijk en dichtbij de hierbij noodzakelijke ondersteuning binnen het netwerk of wijk- en stedelijke voorzieningen.

Inspanningen 2021

- Wij vragen voorzieningen die zich in de wijk richten op financiële vragen van inwoners om zich gezamenlijk op een eenduidige, toegankelijke en samenhangende wijze te organiseren, waarbij deze voorzieningen de focus leggen op het (meer) financieel zelf- of samenredzaam maken van de inwoner.
- De outreachende aanpak van de achter-de-voordeur projecten in de wijk wordt voortgezet.
- Met het gebiedsteam Werk en Inkomen en het Sociaal wijkteam maken we een plan voor de aanpak van schuldenproblematiek en armoede in de wijk.

Malburgers voelen zich gezamenlijk meer verantwoordelijk voor elkaar en de wijk

Malburgers worden aangemoedigd en ondersteund om elkaar te ontmoeten en initiatieven te ontplooien.

Inspanningen 2021

Verbeteren sociale cohesie door inzet buurthuizen met aanbod aansluitend op behoeften in de wijk. Daarmee wordt de betrokkenheid vergroot.

Kansengelijkheid

De Malburgse jeugd heeft en krijgt, ook in het verdere leven, zoveel als mogelijk de kans om mee te doen.

- In Malburgse jeugd wordt op een dusdanige manier geïnvesteerd dat eventuele achterstanden in de kansen op meedoen tijdig worden bestreden.
- Extra aandacht voor (talent)ontwikkeling van kinderen uit arme gezinnen (lager dan 130% sociaal minimum).

Inspanningen 2021

- Basisactiviteiten als kinder- en jongerenwerk op orde brengen in samenwerking met gemeente en jongerenwerkorganisaties.
- De wijkprogramma's Kansrijk Opgroeien die in samenwerking met regiegroepen in de wijk zijn vormgegeven (moeilijke start in verband met corona) uitvoeren en volgen.

Volwassen Malburgers hebben, krijgen en pakken zoveel als mogelijk hun kans om mee te doen

Volwassen Malburgers worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund om hun kansen op meedoen te verbeteren.

Inspanningen 2021

- Intensiveren samenwerking Sociaal wijkteam, Werk en Inkomen, Activeren Werk, Rijnstad om inwoners gerichter te laten participeren.
- Toegankelijke wijk(ontmoetings)voorzieningen.
- Voortzetten achter de voordeurprojecten.

Meer Malburgers met een migratieachtergrond hebben, krijgen en pakken zoveel als mogelijk hun kans om mee te doen

Malburgers met een migratieachtergrond worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund om hun kansen op meedoen te verbeteren.

Inspanningen 2021

Passend informeel aanbod van NT2 taalactiviteiten (Nederlands als tweede taal) in de wijk en (door)verwijzing naar dit aanbod. Zie voorgaand doel, extra aandacht voor deze doelgroep.

Gezondheid

Meer Malburgers zijn gezond en maken minder gebruik van specialistische zorg

Malburgers zijn zich meer bewust van hun gezondheid en zijn meer zelfredzaam in het verbeteren van hun eigen gezondheid.

Inspanningen 2021

Stimuleren gebruik beweegopties openbare ruimte: beweegtuin en wandelroutes Malburgen West, openbare ruimte Olympusgebied, onder de aandacht brengen van gezonde voeding in buurthuizen en ontmoetingsplekken in de wijk.

Veiligheid

Meer Malburgers voelen zich veilig in hun buurt, in hun straat en in hun woning

Malburgers denken en werken mee aan het verbeteren van hun leefomgeving; bijvoorbeeld het melden van misstanden en ondermijning, zoeken naar (creatieve) oplossingen.

Inspanningen 2021

Overleg tussen werkgroepen Veiligheid en bijvoorbeeld de Wijkbeheergroepen- en Wijkplatforms organiseren om gebruik te maken van elkaars expertise.

Meer Malburgers voelen zich beschermd tegen het gevaar van (kwalijk) menselijk handelen in hun leefomgeving

In Malburgen is er meer aandacht voor een veilige thuissituatie, school en ontmoetingsplekken.

Inspanningen 2021

Actief in overleg met OZO (Overlast en Zorg Overleg), scholen en ontmoetingsplekken bij dreigende en/of ervaren onveiligheid voor het opstellen van een oplossingsgericht plan.

Meer Malburgers voelen zich veilig in de openbare ruimte

In Malburgen zijn specifieke plekken bekend en aangewezen waar de fysieke veiligheid verbeterd kan worden.

Inspanningen 2021

Voortzetten acties vanuit veiligheid met betrekking tot winkelcentrum De Drieslag, denk aan inzet straatcoaches. Daarnaast verder oppakken verkeerswijkschouw per wijkbeheergroep.

Thema's en budgetten

Begroting 2021 Malburgen per thema	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Wijkbudget Malburgen				
Meedoen	280	0	0	0
Kansengelijkheid	0	0	0	0
Gezondheid	526	161	11	2
Openbare ruimte	-118	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	51	1	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	638	2	0	0
Totaal Wijkbudget Malburgen	*1.377*	*164*	*11*	*2*
Wijken Algemeen Malburgen				
Meedoen	2.925	75	0	0
Kansengelijkheid	6.355	2.447	0	0
Gezondheid	20.839	95	16	5
Openbare ruimte	2.596	181	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	1.257	926	166	66
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	220	5	0	0
Bedrijfsvoering	1	0	0	0
Totaal Wijken Algemeen Malburgen	*34.193*	*3.730*	*182*	*71*
Totaal Malburgen	**35.570**	**3.894**	**193**	**73**

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	50.731	39.600	37.585	35.570	35.406	35.520	35.405
Baten	1.622	4.242	3.891	3.894	3.895	3.896	3.896
Saldo lasten en baten	***-49.109***	***-35.357***	***-33.695***	***-31.676***	***-31.511***	***-31.624***	***-31.508***
Toevoegingen aan reserves	0	0	193	193	193	193	193
Onttrekkingen aan reserves	914	0	397	73	69	171	111
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***914***	***0***	***204***	***-120***	***-124***	***-22***	***-83***
Gerealiseerd resultaat	**-48.194**	**-35.357**	**-33.491**	**-31.796**	**-31.634**	**-31.646**	**-31.591**

Toelichting

Lasten

Voor gebied Malburgen is totaal € 35,6 miljoen aan lasten begroot. € 34,2 miljoen voor taken zoals opgenomen in Wijken Algemeen en € 1,4 miljoen specifiek binnen Malburgen. Het grootste deel van de lasten (€ 21,4 miljoen) valt binnen het thema gezondheid. Daarnaast wordt voor de thema's meedoen (€ 3,2 miljoen), kansengelijkheid (€ 6,4 miljoen) en openbare ruimte (€ 2,5 miljoen) een bedrag groter dan € 2 miljoen begroot.

Ten opzichte van 2020 dalen de lasten met € 2,0 miljoen. In 2022 dalen de lasten met € 0,2 miljoen. Dit komt voornamelijk door een verlaging van het thema gezondheid (WMO beschermd wonen).

Baten

Totaal is een bedrag van € 3,9 miljoen aan baten begroot. € 3,7 miljoen voor Wijken Algemeen en € 0,2 miljoen specifiek voor Malburgen.
Voor kansengelijkheid is € 2,5 miljoen aan inkomsten begroot, waaronder een subsidie van het Rijk van € 2,2 miljoen voor de aanpak van onderwijsachterstanden. Binnen het thema wonen is € 0,9 miljoen aan inkomsten uit vastgoed (huurinkomsten en servicekosten) naar Malburgen doorberekend.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen aan de reserves binnen Malburgen bedragen € 0,2 miljoen en bestaan uit huurinkomsten vastgoed.

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen aan de reserves binnen Malburgen fluctueert maar schommelt rond de € 0,1 miljoen.
Ten opzichte van 2020 wordt er € 0,3 minder onttrokken uit vastgoed primair onderwijs (huurinkomsten).

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- Sportbedrijf Arnhem BV;
- St. Pas;
- St. Rijnstad;
- Kinderopvang SKAR;
- St. Welzijn Ouderen Arnhem.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

W6 Schuytgraaf/Elderveld

In het wijkprogramma Schuytgraaf/Elderveld bevinden zich de wijken Schuytgraaf en Elderveld.
Een beknopte beschrijving van de wijkkenmerken per wijk is in Staat van de stad opgenomen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

We maken samen met bewoners een keuze welke van de acht thema's belangrijk zijn voor de wijk. Hieronder wordt aangegeven welke thema's dit zijn. Vervolgens worden per thema de doelen en inspanningen voor het jaar 2021 benoemd. Per thema bestaat de mogelijkheid meerdere doelen te formuleren. En per doel kunnen meerdere inspanningen wenselijk zijn.

Thema's	Doelen	Inspanningen

Meedoen

Vergroten van samenwerking

Schuytgraaf:

- Wijkinitiatieven weten elkaar te vinden.
- Partijen in de wijk hebben zich verenigd en werken samen.
- Extra inzet van opbouwwerk.

Inspanningen 2021

Schuytgraaf: bewonersoverleg is ingericht.

Vergroten van ontmoetingsmogelijkheden

Schuytgraaf: vergroten van ontmoetingsmogelijkheden. Er zijn meer overdekte ontmoetingsplekken in de wijk.

Inspanningen 2021

Schuytgraaf:

- De kapschuur is gerealiseerd.
- De ontmoetingsruimte binnen de Omnibus is in gebruik. De aanleg van sociaal-maatschappelijke voorzieningen is bij het projectteam Schuytgraaf belegd.

Meer ontmoetingsplekken voor jongeren

Elderveld: meer ontmoetingsplekken voor jongeren. Jongeren boven de 10+ hebben een eigen overdekte plek in de wijk.

Inspanningen 2021

Elderveld: er is een JOP gerealiseerd.

Meer aandacht voor wensen en behoeften van ouderen op het gebied van wonen/zorg/welzijn

Elderveld: we streven naar een leeftijdsbestendige wijk, wijkbewoners wonen zo lang mogelijk thuis. Meer aandacht voor wensen en behoeften van ouderen op het gebied van wonen/zorg/welzijn en openbare ruimte.

Inspanningen 2021

Elderveld: het uitvoeringsplan "oud worden in Elderveld" is gereed.
Pilot Wijkmakers; Sluitende aanpak op eenzaamheid voor ouderen in Elderveld.

Meer bewoners hebben de mogelijkheid om te participeren

In Elderveld hebben meer bewoners dan in Schuytgraaf een bijstandsuitkering. Onderzoek wijst uit dat met name voor jongeren, gezinnen en alleenstaande ouders extra inzet nodig is. Ook het Sociale wijkteam geeft aan dat deze extra inzet wenselijk is. Samen met Werk en Inkomen en het aanpalende gebied De Laar/Elden wordt gekeken hoe deze inzet zo efficiënt mogelijk ingericht kan worden en hoe zo veel mogelijk inwoners met problemen op het snijvlak van zorg, werk en schulden bereikt en geholpen kunnen worden.

Elderveld: meer inwoners hebben de mogelijkheid om te participeren. Er zijn minder mensen met schulden in de wijk. Meer jongeren, alleenstaanden met kinderen en gezinnen vinden de weg naar werk of vergroten de kans hierop. Meer mensen weten waar ze met hun vragen op het gebied van Werk en Inkomen en Zorg terecht kunnen.

Inspanningen 2021

Elderveld:

- 30 jongeren, 20 gezinnen en 20 alleenstaanden met kinderen maken stappen op de participatieladder of zijn aan het werk.
- Er is een specifieke maatwerkaanpak gericht op de jongerenflat Schipholplein.
- Er wordt meer gebruik gemaakt van het gezamenlijke inloopspreekuur van professionals in de wijk. De frequentie van de inloopspreekuren wordt verhoogd van maandelijks naar wekelijks.

Kansengelijkheid

Meer kinderen maken gebruik van het voorzieningenaanbod

Gezien het grote kindertal in de wijk Schuytgraaf heeft het thema opvoeden en opgroeien de constante aandacht van zowel het team Leefomgeving als het Sociale wijkteam. Samen met de partners in de wijk zoals Rijnstad, Sportbedrijf, Pactum, de scholen wordt gewerkt aan een goed maatwerkaanbod waarin kinderen met minder kansen potentie geboden wordt. Voor met name de wat oudere jeugd wordt in beide wijken aan een passend en doorlopend aanbod gewerkt.

Schuytgraaf en Elderveld: kinderen hebben gelijke kansen. Meer kinderen maken gebruik van het voorzieningenaanbod. De ouderbetrokkenheid wordt vergroot. Er is een doorlopend maatwerkprogramma voor kinderen. Nieuwe partners in het wijknetwerk werken samen.

Inspanningen 2021

Schuytgraaf en Elderveld:

- Er worden maatwerktrainingen gegeven op het gebied van social media, sexting en KIES-trainingen. Run for Fun en Vitesse Hattrick worden aangeboden in Schuytgraaf.
- Er wordt een aanvullend aanbod op cultuurgebied geboden. Voor jonge kinderen en hun ouders is de speelmorgen in Schuytgraaf heringericht.

Openbare Ruimte

Meer bewegingsmogelijkheden in de openbare ruimte

Schuytgraaf: meer bewegingsmogelijkheden in de openbare ruimte. Bewoners hebben de gelegenheid gezonder te leven en meer te bewegen.

Inspanningen 2021

Schuytgraaf:

- Multifunctioneel sport- en speelveld is gerealiseerd en geprogrammeerd.
- Inzichtelijk maken welke speelplekken er voor welke leeftijdscategorie zijn.

Veiligere openbare ruimte

Schuytgraaf: veilige openbare ruimte, onder andere rondom station Arnhem Zuid.

Inspanningen 2021

Schuytgraaf:

- Opruimacties voor zwerffietsen rondom het station worden ingezet. Zwerfvuil en afval worden opgeruimd.
- Veiligheidsoverleg is ingericht.

Doel meer aandacht voor behoud van groen, inrichting van de openbare ruimte en veiligheid

Elderveld: inwoners zijn tevreden over de openbare ruimte. Er is aandacht voor behoud van groen, inrichting van de openbare ruimte en veiligheid.

Inspanningen 2021

Elderveld:

- De groenvisie Elderveld is gereed.
- Briellehof en Kaaghof zijn vergroend.
- Bewonersinitiatief Stoeterij is onderzocht.
- Veiligheidsoverleg is ingericht.

Thema's en budgetten

Begroting 2021 Schuytgraaf / Elderveld per thema	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Wijkbudget Schuytgraaf / Elderveld				
Meedoen	204	0	0	0
Kansengelijkheid	0	0	0	0
Gezondheid	868	231	30	6
Openbare ruimte	-149	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	-1	1	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	394	2	0	0
Totaal Wijkbudget Schuytgraaf / Elderveld	*1.315*	*234*	*30*	*6*
Wijken Algemeen Schuytgraaf / Elderveld				
Meedoen	1.276	22	0	0
Kansengelijkheid	2.353	686	0	0
Gezondheid	15.257	14	3	2
Openbare ruimte	2.213	113	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	2.954	1.468	210	96
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	220	5	0	0
Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Totaal Wijken Algemeen Schuytgraaf / Elderveld	*24.272*	*2.308*	*213*	*98*
Totaal Schuytgraaf / Elderveld	**25.587**	**2.541**	**242**	**104**

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	43.653	24.079	26.633	25.587	25.229	25.277	25.220
Baten	1.778	2.613	2.540	2.541	2.542	2.542	2.542
Saldo lasten en baten	***-41.875***	***-21.465***	***-24.093***	***-23.046***	***-22.688***	***-22.735***	***-22.678***
Toevoegingen aan reserves	0	0	242	242	242	242	242
Onttrekkingen aan reserves	3.213	0	256	104	75	150	175
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***3.213***	***0***	***13***	***-138***	***-168***	***-92***	***-67***
Gerealiseerd resultaat	**-38.661**	**-21.465**	**-24.080**	**-23.184**	**-22.855**	**-22.827**	**-22.745**

Toelichting

Lasten

Voor Schuytgraaf / Elderveld is totaal € 25,6 miljoen aan uitgaven begroot. € 24,3 miljoen wordt begroot voor taken die stadsbreed vanuit de wijken worden uitgevoerd. € 1,3 miljoen is begroot voor taken die apart in Schuytgraaf / Elderveld worden uitgevoerd. Voor het thema gezondheid is totaal € 16,1 miljoen begroot, waarvan € 15,1 miljoen voor de Sociale wijkteams. Daarnaast is voor de thema's wonen (€ 3,0 miljoen), kansengelijkheid (€ 2,4 miljoen) en openbare ruimte (€ 2,1 miljoen) meer dan € 2 miljoen aan uitgaven begroot.

Ten opzichte van 2020 dalen de uitgaven met € 1,0 miljoen. € 0,8 miljoen van deze daling valt binnen het thema gezondheid. Ook in 2022 dalen de uitgaven voor gezondheid met € 0,3 miljoen en de uitgaven totaal met € 0,4 miljoen. In 2023 en 2024 blijven de uitgaven op een vergelijkbaar niveau.

Baten

Totaal is voor Schuytgraaf / Elderveld € 2,5 miljoen aan inkomsten begroot. € 2,3 miljoen onder Wijken Algemeen en € 0,2 miljoen specifiek voor Schuytgraaf / Elderveld. Binnen het thema wonen wordt vanuit Wijken Algemeen € 1,4 miljoen aan inkomsten uit vastgoed doorberekend naar Schuytgraaf / Elderveld. € 0,6 miljoen aan inkomsten is begroot voor de Rijkssubsidie voor de aanpak van onderwijsachterstanden binnen het thema kansengelijkheid.

De inkomsten zijn vrijwel constant in de verschillende begrotingsjaren.

Toevoegingen aan reserves

Vanuit Schuytgraaf / Elderveld wordt jaarlijks € 0,2 miljoen toegevoegd aan de reserve onderhoud vastgoed.

Onttrekkingen aan reserves

in 2021 wordt € 0,1 miljoen onttrokken aan de reserve onderhoud vastgoed. Dit is € 0,1 miljoen minder dan in 2020 en loopt op tot € 0,2 miljoen in 2024.

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma.

- Sportbedrijf Arnhem BV
- St. Rijnstad
- St. Welzijn Ouderen Arnhem
- St. Pas
- Kinderopvang SKAR

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

W7 De Laar/Elden

In het wijkprogramma De Laar/Elden bevinden zich de wijken De Laar en Elden.
Een beknopte beschrijving van de wijkkenmerken per wijk is in Staat van de stad opgenomen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

We maken samen met bewoners een keuze welke van de acht thema's belangrijk zijn voor de wijk. Hieronder wordt aangegeven welke thema's dit zijn. Vervolgens worden per thema de doelen en inspanningen voor het jaar 2021 benoemd. Per thema bestaat de mogelijkheid meerdere doelen te formuleren. En per doel kunnen meerdere inspanningen wenselijk zijn.

Thema's	Doelen	Inspanningen

Meedoen

Sterkere onderlinge contacten in de buurt (sociale cohesie)

In De Laar zijn straten waar mensen elkaar nauwelijks kennen. Bewonersinitiatieven, verenigingen en ontmoetingsplekken zijn belangrijk voor de leefbaarheid en onderlinge betrokkenheid.

Inspanningen 2021

- Realisatie van het plan om de gebruiksmogelijkheden van de binnen- en buitenruimte van sporthal De Laar West te verbeteren.
- Ontwikkelen van de gemeenschappelijke ruimte in scholencomplex aan de Brabantweg tot een leer- en educatiecentrum en ontmoetingsplek voor de jeugd.
- Visie op speeltuinen opstellen.
- Werkgroepen en bewonersinitiatieven worden waar nodig ondersteund (door bijvoorbeeld het bieden van ondersteuning of het toe leiden naar subsidieregelingen).

Meer mensen voelen zich prettig en kunnen meedoen in hun omgeving (sociaal zelfredzaam)

Alle mensen moeten mee kunnen doen in de samenleving. Veel mensen willen zich ontwikkelen en ervaringen op kunnen doen. Ook ouderen willen langer zelfstandig kunnen wonen. Een goed netwerk is daarbij belangrijk.

Inspanningen 2021

- In samenwerking met het Sociaal wijkteam kansen in de eigen omgeving vergroten door het versterken van voorzieningen, zoals het opzetten van buurtschakels en het ondersteunen van taalgroepen. Zie ook thema Kansengelijkheid Volwassenen.
- Het initiatief Elden met Elkaar ondersteunen. Bewoners hebben dit initiatief opgezet zodat ouderen langer actief blijven en langer thuis kunnen wonen.

Sterker zelforganiserend vermogen van bewoners (financieel zelfredzaam)

In De Laar-Elden is een relatief grote groep t/m 45 jaar met een uitkering. Mensen zijn vaak wel gemotiveerd om iets te kunnen betekenen of willen aan het werk. Het is belangrijk dat dit actief wordt opgemerkt en opgepakt.

Inspanningen 2021

- Inzet op intensieve samenwerking in de wijk tussen Werk en Inkomen en Sociaal wijkteam. Vorm geven aan de driegesprekken (Inwoner - Sociaal wijkteam - Werk en Inkomen).
- Inloopspreekuur Participatie in boerderij de Kroon blijven faciliteren.

Kansengelijkheid

Bewoners de mogelijkheid bieden om zelfstandiger en steviger in de maatschappij te staan en indien nodig meer zelf de regie te kunnen voeren over hun leven.

In samenwerking met het Sociale wijkteam, Werk en Inkomen en andere partners in de wijk kansengelijkheid bevorderen en ondersteuning bieden voor wie dit nodig heeft. Onze partners hebben een goed inzicht in wie ondersteuning kan gebruiken en wat de behoeftes zijn. Deze ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats in de eigen wijk/omgeving.

Inspanningen 2021

- In samenwerking met de partners in de wijk kansen in de eigen omgeving vergroten.
- Het organiseren van buurtschakels.
- Het faciliteren van allerlei cursussen om bovengenoemde doelstellingen te bereiken zoals bijvoorbeeld taalvaardigheidstrainingen maar ook op het gebied van gezondheid (zowel fysiek als mentaal).

Zo veel mogelijk kinderen bereiken die extra ondersteuning kunnen gebruiken in hun ontwikkeling en hier een goed en passend programma voor aan te bieden.

Het continueren van het programma kansrijk opgroeien. Dit is in 2019 uitgerold en wordt uitgevoerd door de basisscholen (4 tot 12 jarigen) en Motion (Rijnstad) zorgt voor een programma voor de kinderen van 12-18 jaar.

4-12 jarigen
Vanuit de basisscholen is er vanaf begin 2019 een programma opgesteld om kinderen in De Laar gelijke kansen te bieden. De scholen hebben zicht op de behoeftes van de leerlingen en stemmen zaken af met de gemeente en de partners in de wijk zoals Rijnstad, Sportbedrijf en het wijkteam. Binnen beide brede scholen is een projectleider aangesteld en zij zijn verantwoordelijk voor het programma.

12+
Focusz Academy is de plek voor kinderen van 12--18 jaar die steun kunnen gebruiken in hun persoonlijke ontwikkeling en groei. Focusz Academy is opgezet door de jongerenwerkers van Rijnstad in De Laar. Focusz Academy richt zich op buitenschoolse onderwijsactiviteiten (bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding, weekendschool), talentontwikkeling & ondernemerschap en sport & healthy lifestyle.

Inspanningen 2021

- Het ondersteunen van de coördinatoren om ervoor te zorgen dat het programma "kansrijk opgroeien" zo optimaal mogelijk wordt uitgevoerd en benut.

Openbare ruimte

Meer bewoners zijn tevreden over hun leefomgeving

Een veilige en leefbare openbare ruimte is belangrijk om prettig te kunnen wonen (cijfers uit De Laar geven aan dat bewoners het gevoel hebben dat de kwaliteit van de leefomgeving achteruit gaat én verwachten niet dat het beter wordt).
Elden wil het dorpse karakter behouden en dit wordt in de dorpsvisie van Elden uitdrukkelijk zo benoemd. Werkgroepen zoals de Historische Kring en Eldense Parels zijn daarin actief.
In De Laar en Elden zijn veel bewonersinitiatieven die zich richten op de kwaliteit en het (gezamenlijk) gebruik van de openbare ruimte en in het verlengde daarvan de sociale cohesie. Bewoners, werkgroepen, buurtconciërge (groenaannemer) en gemeente trekken veel samen op.
Meer bewoners zijn tevreden over hun leefomgeving.

Inspanningen 2021

- Adequaat reageren op meldingen en ideeën van bewoners (onder andere social media) en eigen initiatieven ondersteunen.
- Extra aandacht voor spelen/ speelplekken.
- Inzetten op goede samenwerking met de diverse werkgroepen (onder andere wijk- en dorpsplatform).
- Aandacht voor de verdere verbetering van het winkelcentrum De Laar Oost.

Duurzaamheid

Meer aandacht voor het onderwerp duurzaamheid in de wijk

Een thema dat tot voor kort nog niet zichtbaar speelde in het gebied De Laar en Elden. De Tuin van Elden wordt binnen de gemeentelijke organisatie aangemerkt als een kansrijke wijk. Dit betekent dat deze wijk versneld af zou kunnen van het gas. Het programma "New Energy made in Arnhem" zal vanuit de gemeente zorgen voor allerlei vormen van ondersteuning. In De Laar is de bewonersgroep "De Laar Energie Bewust" gestart om bewoners meer bewust te maken van mogelijkheden omtrent energiegebruik en energiebesparingen.

Inspanningen 2021

- Het ondersteunen van bewonersinitiatieven op het gebied van duurzaamheid.

Wonen

Meer passende woningen voor de diverse doelgroepen

- Er is speciaal aandacht voor jongerenhuisvesting, levensloopbestendige woningen en huisvesting van arbeidsmigranten. Ouderenhuisvesting is weinig voorhanden terwijl het aantal ouderen (met name in Elden) ver boven gemiddeld ligt. Jongeren uit Arnhem-Zuid krijgen de mogelijkheid in dit gebied zelfstandig te kunnen wonen.
- Passend woningaanbod voor de diverse doelgroepen.

Inspanningen 2021

- In samenwerking met instellingen en partners in de wijk onderzoek doen naar de huisvestingsmogelijkheden voor jongeren.
- Samen met bewoners en partners in de wijk goed aansluiten op de stedelijke aanpak huisvesting arbeidsmigranten.
- Bewoners betrekken bij gebiedsontwikkelingen waarbij sprake is van nieuwbouw of het omvormen van bestaande gebouwen.

Veiligheid

Meer bewoners voelen zich veilig en zijn betrokken in hun buurt.

Op meerdere punten wordt in de wijk onveiligheid ervaren. De speerpunten voor het gebied De Laar/Elden zijn: verkeer/parkeren, verloedering van de leefomgeving, buurtoverlast en jeugdoverlast.
Bewoners in De Laar/Elden zijn op diverse fronten actief. Buurtveiligheid, zwerfvuil of AED zijn onderwerpen waar bewoners zich voor inzetten.
Meer bewoners voelen zich veilig en zijn betrokken in hun buurt.

Inspanningen 2021

- In samenwerking met bewoners worden verkeersknelpunten in beeld gebracht en wordt naar oplossingen gezocht.
- Bewonersgroepen die zich actief inzetten voor de diverse thema's worden ondersteund.
- Adequate aanpak van buurtoverlast en jeugdoverlast.

Thema's en budgetten

Begroting 2021 De Laar / Elden per thema	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Wijkbudget De Laar / Elden				
Meedoen	183	0	0	0
Kansengelijkheid	0	0	0	0
Gezondheid	463	344	44	11
Openbare ruimte	-90	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	4	1	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	373	2	0	0
Totaal Wijkbudget De Laar / Elden	*933*	*347*	*44*	*11*
Wijken Algemeen De Laar / Elden				
Meedoen	1.293	25	0	0
Kansengelijkheid	2.156	724	0	0
Gezondheid	10.363	44	8	5
Openbare ruimte	1.892	102	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	92	0	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	220	5	0	0
Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Totaal Wijken Algemeen De Laar / Elden	*16.015*	*900*	*8*	*5*
Totaal De Laar / Elden	**16.948**	**1.246**	**52**	**15**

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	3.546	19.437	17.313	16.948	16.861	16.886	16.860
Baten	3.456	1.700	1.245	1.246	1.247	1.247	1.247
Saldo lasten en baten	***-90***	***-17.736***	***-16.067***	***-15.701***	***-15.614***	***-15.638***	***-15.612***
Toevoegingen aan reserves	0	0	52	52	52	52	52
Onttrekkingen aan reserves	2.298	0	136	15	61	37	23
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***2.298***	***0***	***84***	***-37***	***9***	***-15***	***-29***
Gerealiseerd resultaat	**2.208**	**-17.736**	**-15.983**	**-15.738**	**-15.605**	**-15.653**	**-15.641**

Toelichting

Lasten

Voor De Laar / Elden is een lastentotaal van € 16,9 miljoen begroot. € 16,0 miljoen hiervan is begroot voor taken zoals opgenomen in Wijken Algemeen. € 0,9 miljoen is begroot voor taken specifiek voor De Laar / Elden. Van de totale lasten is € 10,8 miljoen begroot voor het thema gezondheid, waarvan € 10,2 miljoen voor de Sociale wijkteams. Hiernaast is € 2,2 miljoen begroot voor uitgaven voor kansengelijkheid, € 1,8 miljoen voor openbare ruimte en € 1,5 miljoen voor meedoen. Voor de overige thema's is € 0,6 miljoen aan lasten begroot.

Ten opzichte van 2020 dalen de lasten met € 0,4 miljoen, vooral door de daling van de uitgaven op het thema openbare ruimte (€ 0,3 miljoen). In de volgende begrotingsjaren blijven de uitgaven op een vergelijkbaar niveau.

Baten

De totale baten voor De Laar / Elden bedragen € 1,2 miljoen. € 0,9 voor Wijken Algemeen en € 0,3 miljoen voor De Laar / Elden specifiek. Onder Wijken Algemeen is binnen het thema kansengelijkheid € 0,6 miljoen begroot voor de Rijkssubsidie voor de aanpak van onderwijsachterstanden. Voor De Laar / Elden specifiek is € 0,3 miljoen binnen het thema gezondheid begroot voor doorberekende inkomsten vanuit sportaccommodaties.

De baten blijven over de jaren heen vrijwel gelijk.

Toevoegingen aan reserves

Vanuit De Laar / Elden wordt jaarlijks € 0,1 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve onderhoud vastgoed.

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen aan de reserves binnen De Laar / Elden bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.

Subsidies

Hieronder is een overzicht te vinden van de vijf grootste subsidieontvangers in 2021, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- Sportbedrijf Arnhem BV;
- St. Rijnstad;
- St. Pas;
- St. Welzijn Ouderen Arnhem;
- Kinderopvang SKAR.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

W8 Rijkerswoerd, Kronenburg, Vredenburg

In het wijkprogramma RKV bevinden zich de wijken Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg.
Een beknopte beschrijving van de wijkkenmerken per wijk is in Staat van de stad opgenomen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

We maken samen met bewoners een keuze welke van de acht thema's belangrijk zijn voor de wijk. Hieronder wordt aangegeven welke thema's dit zijn. Vervolgens worden per thema de doelen en inspanningen voor het jaar 2021 benoemd. Per thema bestaat de mogelijkheid meerdere doelen te formuleren. En per doel kunnen meerdere inspanningen wenselijk zijn.

Thema's	Doelen	Inspanningen

Meedoen

Meer aandacht voor kwetsbare bewoners

Zelfstandig wonen is voor sommige wijkbewoners moeilijk door geldproblemen, een taalachterstand of door een lichamelijke of psychische beperking. Soms is het gevolg hiervan dat we elkaar niet meer kennen en de buren te weinig helpen als het even tegenzit.

Inspanningen 2021

Samen met onze netwerkpartners zichtbaar maken welke mogelijkheden er zijn om zelfstandig te blijven wonen. waar en met wie.

Minder inwoners zijn eenzaam

Steeds vaker krijgen we signalen over eenzame inwoners. Vaak is er sprake van onderliggende problemen zoals armoede, werk(e)loosheid of laaggeletterdheid. Hierdoor ontstaat vermijdingsgedrag dat het isolement versterkt. Er is behoefte aan initiatieven die het mogelijk maken dat mensen uit hun isolement kunnen komen, voorzieningen waardoor mensen makkelijker de deur uitgaan en het opzetten van informele netwerken en kringen dicht bij huis. Meedoen en meemaken staat centraal.

Inspanningen 2021

- Ansichtkaart actie (vraag en aanbod bij elkaar brengen).
- Samen met onze netwerkpartners voor iedereen zichtbaar maken welke mogelijkheden er zijn dat willen wij bereiken door:
    - Passend wonen met zorg op maat Croydonplein (Sociale wijkteam, team Leefomgeving en bewoners), te beginnen met huishoudelijke hulp.
    - Sociale basis transparanter maken.
- Realiseren van een ontmoetingsplek in Immerloopark door Stichting Immerloopark: Immerlokaal.
- Realiseren van buurthuis in Kronenburg met programma samen met bewoners en welzijnpartners.
- Lokale ondernemers en bestuur Vredenburcht om de tafel om Wijkcentrum Vredenburcht nieuw leven in blazen.

Meer mensen zijn gezond door te bewegen en te ontmoeten

Beweegmogelijkheden in de wijk zijn onvoldoende bekend en/of geven onvoldoende aanleiding om te bewegen. Door bewegen ontmoet je anderen en vergroot het netwerk.
Onderzoek toont aan dat door ontmoeten de gezondheid van mensen verbetert, een neveneffect is dat de medische kosten omlaag gaan.

Inspanningen 2021

Samen met bewoners inventariseren waar de openbare mogelijkheden biedt om bewegen beter te faciliteren, dit willen we doen door:

- Met variatie in inrichting uit te dagen, te prikkelen en te stimuleren om meer en vaker naar buiten te gaan om te spelen, sporten en bewegen in de openbare ruimte.
- Stimuleren van de ontwikkeling en programmering van ontmoetingsplekken.

Kronenburg en Vredenburg zijn gezonde en gewilde wijken

In deze wijken zijn problemen op fysiek en sociaal terrein. Ervaring heeft geleerd dat we het grootste effect behalen als deze in combinatie worden opgepakt. Bewoners willen een leefbare wijk.

Inspanningen 2021

Netwerken en organisaties aan elkaar verbinden waardoor een gedeelde visie op het gebied Kronenburg en Vredenburg ontstaat.

Openbare ruimte

Een groene en gezonde wijk

Bepaalde plekken in het gebied zijn aangemerkt als hitteplekken. De temperatuur is daar meetbaar hoger. Het aanbrengen van groen en water helpt bij het verlagen van de temperatuur en verbeteren van het leefklimaat.

Inspanningen 2021

- Bewoners stimuleren tot vergroening.
- Rijkerswoerd: Gefaseerd bomen vervangen in straten volgens plan in samenwerking met bewoners en werkgroep openbare ruimte.
- Het belang van groen op de kaart zetten bij onze netwerkpartners.
- Aansluiting op de vergroening van het Croydonplein en de busbaan als navolging van de Herstelagenda.

Meer bloemrijke plekken in de wijk

De wens van bewoners is meer bloemrijke plekken en moestuinen. De leefomgeving van bewoners wordt daardoor groener en aantrekkelijker.

Inspanningen 2021

- Op basis van bewonersinitiatieven bloemrijke plekken aanleggen.
- Ondersteunen bij de aanleg van moestuinen.

Meer verantwoordelijkheid voor een veilige en aantrekkelijke leefomgeving

We zien en horen dat privaat bezit en openbare ruimte in rap tempo achteruitgaan en verloederen. Het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving is nodig, specifiek in de openbare ruimte. Dit is een samenwerking tussen gemeente en bewoners.

Inspanningen 2021

- Stimuleren van gezamenlijke activiteiten die gericht zijn op een schone (eigen) omgeving.
- Schouw op de kwaliteit van de openbare ruimte samen met de gemeente en huiseigenaren ter bevordering van de samenwerking en een plan tevens bijdraagt aan gezamenlijke bewustwording van een gedeeld belang zijnde het tegen gaan van de verloedering van de wijk.

Veiligheid

Vermindering sociale problematiek

Overlast en onbegrepen gedrag tegengaan: de sociale kwaliteit van de wijk verbetert, de wijk wordt een gedifferentieerde, aantrekkelijke woonwijk voor verschillende huishoudens en de wijk wordt een vernieuwde wijk voor de huidige en nieuwe bewoners.

Inspanningen 2021

Samenwerking tussen netwerkpartners op het gebied van sociale problematiek. Een goede analyse is nodig om te achterhalen wat is er precies aan de hand en wat heeft de wijk nodig om prettig te kunnen leven? Hoe voorkomen we verder afglijden?

Rijnlandflat leefbaar maken in samenwerking met de woningcoöperatie, bewoners en welzijnspartners.

Verminderen van onveilige verkeerssituaties

Bewoners ervaren hinderlijke en gevaarlijke verkeersknelpunten.

Inspanningen 2021

Samen met bewoners inventariseren en prioriteren van onveilige verkeerssituaties.

Minder overlast door dealers op straat

Problemen rondom dealen en gebruiken van soft- en harddrugs. Kinderen/jongeren komen in contact met drugs.

Inspanningen 2021

Bijeenkomsten met verantwoordelijke netwerkpartners voor actieplan.

Thema's en budgetten

Begroting 2021 Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg per thema	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Wijkbudget RKV				
Meedoen	312	0	0	0
Kansengelijkheid	0	0	0	0
Gezondheid	1.233	270	60	12
Openbare ruimte	-51	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	-28	1	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	560	2	0	0
Totaal Wijkbudget RKV	*2.026*	*273*	*60*	*12*
Wijken Algemeen RKV				
Meedoen	2.118	40	0	0
Kansengelijkheid	2.703	567	0	0
Gezondheid	15.223	0	0	0
Openbare ruimte	2.568	238	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Wonen	111	0	0	0
Wijkeconomie	0	0	0	0
Veiligheid	220	5	0	0
Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Totaal Wijken Algemeen RKV	*22.943*	*850*	*0*	*0*
Totaal Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg	**24.969**	**1.123**	**60**	**12**

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	21.144	30.592	25.391	24.969	24.766	24.797	24.798
Baten	2.594	1.627	1.121	1.123	1.124	1.124	1.124
Saldo lasten en baten	***-18.550***	***-28.964***	***-24.270***	***-23.846***	***-23.642***	***-23.673***	***-23.674***
Toevoegingen aan reserves	0	0	60	60	60	60	60
Onttrekkingen aan reserves	3.074	0	243	12	17	17	56
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***3.074***	***0***	***183***	***-48***	***-43***	***-42***	***-4***
Gerealiseerd resultaat	**-15.476**	**-28.964**	**-24.087**	**-23.893**	**-23.685**	**-23.715**	**-23.677**

Toelichting

Lasten

Voor Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg (RKV) is een totaal van € 25,0 miljoen aan lasten begroot in 2021. € 22,9 miljoen hiervan heeft betrekking om Wijken algemeen en € 2,0 miljoen betreft specifiek RKV. Gezondheid (€ 16,5 miljoen) met daarbinnen de Sociale wijkteams (€ 14,9 miljoen) is het thema met het grootste aandeel in de lasten binnen RKV. Daarnaast hebben de thema's kansengelijkheid (€ 2,7 miljoen), openbare ruimte (€ 2,5 miljoen) en meedoen (€ 2,4 miljoen) een aandeel groter dan € 2 miljoen.

Ten opzichte van 2020 dalen de lasten met € 0,4 miljoen, met name als gevolg van een daling van de uitgaven voor openbare ruimte (€ 0,2 miljoen). In 2022 dalen de lasten met € 0,2 miljoen als gevolg van een daling van het budget voor gezondheid.

Baten

Totaal is een bedrag van € 1,1 miljoen aan baten begroot, € 0,9 miljoen voor Wijken Algemeen, waarvan € 0,4 miljoen van de Rijkssubsidie voor de aanpak van onderwijsachterstanden binnen het thema kansengelijkheid. € 0,3 miljoen aan inkomsten is specifiek voor RKV begroot, voornamelijk voor de verhuur van sportaccommodaties.

Toevoegingen aan reserves

Totaal wordt € 0,1 miljoen aan de bestemmingsreserve onderhoud vastgoed toegevoegd. Dit blijft over de jaren gelijk.

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen aan de reserves binnen RKV bedragen minder dan € 0,1 miljoen en worden daarom niet apart toegelicht.

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- St. Rijnstad;
- Sportbedrijf Arnhem BV;
- St. Welzijn Ouderen Arnhem;
- St. Pas;
- Kinderopvang SKAR.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Stedelijke programma's

De diverse taken waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en die op stedelijk niveau plaatsvinden, zijn opgenomen in 13 stedelijke programma's:

S00 Bestuur, dienstverlening en financiën

S01 Veiligheid

S02 Bereikbaarheid

S03 Economie

S04 Onderwijs

S05 Cultuur

S06 Participatie en armoedebestrijding

S07 Zorg

S08 Welzijn en inclusie

S09 Gezondheid en sport

S10 Klimaat en energie

S11 Ruimtelijke ontwikkeling

S12 Wonen en leefomgeving

S00 Bestuur, dienstverlening en financiën

Wat we ook doen, we doen het voor onze inwoners, voor onze bedrijven. Voor mensen die de stad bezoeken. Het is niet meer dan logisch dan dat we bij het verwezenlijken van onze ambities zoveel mogelijk de samenwerking zoeken. Met inwoners en bedrijven en met de regio Arnhem-Nijmegen. De wereld houdt immers niet op bij de gemeentegrens. We willen goed bereikbaar zijn. Dat betekent niet alleen een gastvrij stadhuis, maar ook goede digitale dienstverlening, zodat mensen zoveel mogelijk en makkelijk op afstand dingen kunnen regelen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Arnhem is een dienstverlenende en herkenbare netwerkgemeente, die open staat voor maatschappelijke initiatieven in het publieke domein zowel vanuit de stad als vanuit de wijken

Samen met de stad
We willen bereiken dat inwoners en ondernemers eerder betrokken raken bij beleidsinitiatieven in de stad, in wijken en buurten. We hebben er vertrouwen in dat daarmee de kwaliteit van de uitvoering van beleidsinitiatieven toeneemt. Of het nu gaat om een nieuw parkje met mooie bomen of om een heringericht industrieterrein.

Samen met de regio
Arnhem wil haar ambities samen met haar partners in de regio bereiken. Arnhem versterkt haar positie in bestuurlijke organen in regionaal -, landelijk - en Europees verband en maakt de stad en regio sterker door verder te bouwen aan een partnerschap met provincie Gelderland (onder meer via de investeringsagenda) en bij te dragen aan het werken aan een sterkere regionale samenwerking Arnhem-Nijmegen.

Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar
Arnhemmers kunnen rekenen op een laagdrempelige en betrouwbare publieke dienstverlening die steeds meer gericht is op digitale dienstverlening. Bij contacten met inwoners en ondernemers ligt de focus op een klantvriendelijke benadering. Wij gaan met inwoners en ondernemers in gesprek over hun vragen (of klachten) om daarmee sneller tot een oplossing te komen. Wij zijn als bestuurders en ambtenaren voor inwoners en ondernemers herkenbaar in de stad.

Samen met de stad - Arnhem heeft een transparant, democratisch bestuur dat zich richt op samenwerking met inwoners en bedrijven

Raad
De raad wil zijn kaderstellende rol versterken, mede door in te zetten op een begroting die smart vorm gegeven is. De raad streeft naar een positieve, constructieve samenwerking tussen de raadsfracties onderling en tussen raad en college. De raad zet in op betekenisvolle burgerparticipatie op basis van een raadsbrede, eensgezinde opvatting over het belang hiervan en de wijze waarop hieraan uitvoering dient te worden gegeven. Gegeven het dynamische politieke karakter van de gemeenteraad blijft de raad aandacht besteden aan een respectvolle wijze van het omgaan met elkaar en aan het investeren in de persoonlijke relaties.

Rekenkamer
De rekenkamer ondersteunt vanuit een onafhankelijke positie de gemeenteraad door elk jaar enkele grote en kleine onderzoeken uit te (laten) voeren op basis van gesprekken met de raadsfracties en de politieke actualiteit.

College
Het college heeft de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis opgesteld waarin de plannen staan benoemd om een antwoord te geven op de crisis die heerst en onze stad wapent tegen de effecten daarvan. We willen de bedrijvigheid, leefbaarheid, werkgelegenheid en aantrekkelijkheid van onze stad beschermen. In de Arnhemse aanpak van de coronacrisis spelen de volgende uitgangspunten steeds een rol: we hebben oog voor kwetsbare groepen en ondernemers in de stad, we willen onze stedelijke infrastructuur overeind houden en we zijn altijd in verbinding met de stad. De contacten in de stad zijn geïntensiveerd. Er is veel creativiteit los gekomen in de stad, samenwerkingsvormen zijn verdiept, verbreed en verstevigd door de 'crisismentaliteit'. Dat willen we graag vasthouden.

In het kader van bewonersparticipatie gaan we bij beleidsvoornemens vroegtijdig in gesprek met inwoners en ondernemers in de stad, in buurten en wijken. In raadsvoorstellen wordt nadrukkelijk en transparant stilgestaan bij de wijze waarop de betrokkenheid van inwoners en ondernemers is vormgegeven. Hierbij wordt aangesloten op het projectplan 'Aan de slag met burgerparticipatie' welke door de raad is aangenomen in het voorjaar 2020. Daarnaast willen wij meer inzetten op betrouwbare dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Rekenkamer: Uitvoeren onderzoeksprogramma

In 2021 worden onderzoeken naar Grijze economie, Onderwijshuisvesting en Van wijken weten afgerond en aan de raad aangeboden. Voor 2021 staan daarnaast momenteel nog op het programma: de jaarstukken van 2020, het uitgestelde onderzoek naar zorgfraude/pgb-fraude en een onderzoek naar armoede. Voor 2022 staan Afval, Klimaat en de Sociale wijkteams op het programma. Tussentijdse aanpassingen zijn mogelijk.

College: Vroegtijdig in gesprek gaan met de raad, bewoners en verschillende partijen

In de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis staat de agenda opgenomen voor de komende jaren om de crisis het hoofd te bieden. we kiezen er voor om juist nu te investeren in onze stad, onze mensen en onze bedrijven. De plannen uit de Herstelagenda zijn in deze begroting opgenomen.
De verbinding die ontstaan is tussen organisaties in de coronacrisis willen we verstevigen. We houden vinger aan de pols bij buurthuizen, verenigingen en wijkinitiatieven en leveren maatwerk indien acute financiële problemen ontstaan als gevolg van de coronacrisis (motie 20M186 Is uitstel ook afstel).

We willen meer inwoners en ondernemers betrekken bij plannen van de gemeente en hen in de gelegenheid stellen om meer invloed te hebben op wat er in een buurt of wijk nodig is. Onder andere door vroegtijdig in gesprek te gaan met de raad, bewoners en verschillende partijen, door vooraf heldere kaders te stellen over samenwerking en door het ondersteunen van bewoners in hun participatie en het opzetten van initiatieven. Om helder te maken hoe inwoners en organisaties zijn betrokken komt er een aparte participatieparagraaf in raadsvoorstellen. Ook zal met de raadswerkgroep burgerparticipatie het komende jaar verder samengewerkt worden op basis van het door de raad vastgestelde projectplan 'Aan de slag met burgerparticipatie'.

Samen met de regio - Arnhem speelt een relevante en betekenisvolle rol in de regionale, landelijke en grensoverschrijdende netwerken

Met het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) regio Arnhem-Nijmegen als samenwerkingsvorm werkt Arnhem samen met 17 regiogemeenten op de thema's economie, mobiliteit, duurzaamheid, ruimte en wonen aan opgaven die de gemeentegrenzen overschrijden. Onder meer werkt Arnhem aan duurzaam openbaar vervoer, het verbeteren van verbindingen en bereikbaarheid, energietransitie en het regionaal programma werklocaties. In 2021 wordt verder gewerkt aan de regionale mobiliteitsagenda en de ontwikkeling van een regionale energiestrategie (RES). In de betreffende programma's in deze begroting is hier aandacht voor. Via Bureau Brussel werkt de regio aan profilering, belangenbehartiging en fondsenwerving in Europa.

Arnhem speelt een rol in landelijke netwerken als de G40 en de VNG. Door deelname in verschillende werkgroepen en commissies dragen Arnhemse bestuurders bij aan kennisontwikkeling en diverse lobbytrajecten, onder andere met betrekking tot gemeentefinanciën en specifieke dossiers in de pijlers Fysiek, Sociaal en Economie & Werk. Arnhem werkt in netwerken van steden intensief samen waar nodig en nuttig, bijvoorbeeld op het gebied van beleidsafstemming, subsidies en verordeningen, lobby richting het Rijk en kennisdeling.

We versterken de grensoverschrijdende samenwerking via de Euregio Rijn-Waal. Evenzo geldt dat voor de relatie met de grote steden in Noordrijn-Westfalen (NRW) via het Euregionale stedennetwerk van 100.000+ steden (Arnhem, Nijmegen, Ede, Duisburg, Düsseldorf, Moers) dat sinds 2017 bestaat. In 2021 wordt verder gewerkt aan de gezamenlijke duurzaamheidsagenda.

Arnhem draagt in 2021 bij aan het proces versterking regio Arnhem-Nijmegen

De regio Arnhem-Nijmegen is in ontwikkeling. In 2019 is door de 18 regiogemeenten een proces ingezet om te komen tot een sterkere regio Arnhem-Nijmegen. Dit proces richt zich op de ontwikkeling tot een sterkere regio met een stevige ambitie, met een samenhangende agenda, een duidelijk gezicht naar buiten, en een daarbij passende besturing en werkwijze. De regiogemeenten trekken in dit proces samen op met partners als provincie Gelderland en de Economic Board. Daarbij wordt voortgebouwd op de huidige regionale programma's en projecten. Voorbeelden daarvan zijn: de verstedelijkingsstrategie regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley; regionaal uitvoeringsprogramma Woondeal; regionale energiestrategie (RES), routekaart energietransitie met onder meer verduurzaming woningvoorraad, gemeentelijke inkoop energie, verduurzaming bedrijventerreinen; regionaal programma Werklocaties (RPW); versterking MKB (voorstel MKB-deal); regionale uitvoeringsagenda recreatie en toerisme in samenwerking met Toerisme Veluwe-Arnhem-Nijmegen; ambitiedocument regionale agenda mobiliteit met onder andere gedragsaanpak, grote spoordossiers (ICE, SUN-corridor), groene concessie, snelfietsroutes, versterking en ontwikkeling HUBS en knooppunten.

De versterkte regionale samenwerking moet enerzijds meer slagkracht opleveren in de aanpak van grote maatschappelijke opgaven, daar waar de regionale schaal en aanpak meerwaarde biedt. Ook moet het leiden tot meer transparantie en invloed voor lokale colleges en raden.

Arnhem werkt in netwerken van steden in Nederland en de Euregio én in belangenorganisaties als VNG en G40 samen aan beleidsafstemming en -beïnvloeding en draagt bij aan lobbydossiers richting het Rijk en Europa

Door deelname aan deze organisaties versterkt Arnhem haar netwerk met de andere grote steden in Nederland en in Den Haag. In het Nederlands - Duitse stedennetwerk werkt Arnhem samen met 3 Duitse steden in Noordrijn-Westfalen: Duisburg, Dusseldorf en Meurs. Dit is nuttig vanwege gezamenlijke belangenbehartiging en kennisdeling; Arnhem kan samen met andere steden optrekken in specifieke lobbytrajecten. Arnhem krijgt daarnaast toegang tot kennis en nieuwe ontwikkelingen bij het Rijk, deze worden vaak via de sporen VNG en G40 met de steden en regio's opgepakt. De Kernboodschappen uit de Strategische Agenda 2019 - 2022 van de G40 die met oog op de Tweede Kamerverkiezingen gestuurd zijn naar de Tweede Kamerfracties zijn daar een voorbeeld van.
Wethouder Bouwkamp zal zich als lid van de VNG commissie Europa en Internationaal richten op de portefeuille klimaat, water en weerbaarheid. Wethouder Louwers is lid van de VNG commissie Participatie, Schulden en Inburgering. Wethouder van Dellen is lid van het college van dienstverleningszaken. Hiernaast zijn een vijf collegeleden lid van themagroepen van de G40, wethouder Bouwkamp van de themagroep Duurzaamheid, wethouder Van der Zee van de themagroep Zorg, Jeugd en Onderwijs, wethouder Louwers van de themagroep Sterke keten van participatie, leren, werken en ondernemen, wethouder Paping van de themagroep Financiën en wethouder Van Dellen van de themagroep Vitale Binnensteden.

Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Arnhem blijft zich inzetten voor verbetering van de (digitale) dienstverlening aan haar inwoners en ondernemers

We zorgen ervoor dat informatie online beschikbaar is en waar wettelijk mogelijk producten digitaal kunnen worden aangevraagd. De afhandeling van deze aanvragen gaan we steeds verder automatiseren. Voor minder digitaal vaardige inwoners en ondernemers wordt met partners in de stad ondersteuning georganiseerd of worden alternatieve kanalen geboden. Het streven is te voldoen aan de kwaliteitsnormen van het Rijk en dat inwoners en ondernemers tevreden zijn over deze dienstverlening.

Digitaliseren van het klantproces

We verkennen de mogelijkheden om burgers meer regie over hun persoonlijke gegevens te geven en alleen gegevens te verstrekken en te vragen, die echt nodig zijn. Arnhem neemt bijvoorbeeld deel aan de pilot digitale aanvraag rijbewijs. Daarnaast worden de voorbereidingen getroffen voor verdere digitalisering, in afwachting van verruiming van de wettelijke mogelijkheden (bijvoorbeeld digitale geboorteaangifte). Het beveiligen van informatie heeft daarbij onze bijzondere aandacht. Wij zetten verder in op datagedreven dienstverlening: het volgen en sturen van het klantproces van begin tot eind. Met het invoeren van de Omgevingswet en het digitaal stelsel zal de dienstverlening aan inwoners en ondernemers verder worden verbeterd. De concrete plannen vanuit publieke dienstverlening voor 2021 zijn:

- We gaan klantreizen in beeld brengen.
- We gaan meer inzetten op kanaalsturing en betere klantgeleiding, onder andere met een nieuwe applicatie waarmee inwoners afspraken kunnen maken met de gemeente.
- We starten met de eerste eDiensten voor burgerzaken.
- We helpen inwoners om hun DigiD te upgraden om in het digitale verkeer hun persoonsgegevens beter te beschermen.
- We houden een klanttevredenheidsonderzoek en voeren naar aanleiding daarvan verbeteringen door, bijvoorbeeld in de informatievoorziening aan laaggeletterden of aan dak- of thuislozen.
- Arnhemmers geregistreerd in BRP met 'nationaliteit onbekend' wordt een vreemde nationaliteit (gelijk aan nationaliteit bekend bij IND) of staatloosheid toegekend.

Innoveren met data

We zijn toe aan een volgende stap in het ontwikkelen van een informatiegedreven organisatie. Vanuit succesvolle projecten is het nu noodzakelijk een structurele inbedding te realiseren. We bouwen hiervoor het dataplatform en we investeren in het vergroten van kennis en vaardigheden. Dit stelt ons in staat om steeds meer vraagstukken van meerwaarde te voorzien, door methoden en technieken met kunstmatige intelligentie en geavanceerde analyses, Internet of Things en datawarehousing toe te passen.
In diverse trajecten op het gebied van (onder meer) energie en klimaat, armoede en schulden, ruimte en in het sociaal domein worden data, kennis en menskracht gebundeld. We bouwen mee aan het landelijk kennisnetwerk door te participeren in samenwerkingsverbanden en vanuit eigen initiatieven samenwerking op te zoeken.

In het kader van de publieke dienstverlening zijn de plannen voor 2021:

- We participeren in een pilot voor ID-contact, samen met onder andere Nijmegen, Drechtsteden, HAN en Radboud Universiteit.
- We verkennen de mogelijkheden voor een chatbot.

Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Een inclusieve organisatie

Arnhem gaat verdere stappen zetten om een inclusieve organisatie te realiseren. Wij willen een zo divers mogelijk samengesteld personeelsbestand waar iedereen op gelijkwaardige wijze kan deelnemen, zijn talenten kan inzetten en zich welkom voelt. Op die manier willen wij onze dienstverlening naar de inwoners optimaliseren en voor hen een herkenbare organisatie zijn.

Bewust worden

Wij gaan verder op de ingeslagen weg door het verzorgen van trainingen, workshops, lezingen, 'Diversity Day', ontmoetingen met diverse doelgroepen en het formuleren van meetbare doelstellingen. Eén van de trainingen is de training ‘selecteren zonder vooroordelen’ die aangeboden wordt aan leidinggevenden in onze organisatie.

Aantrekken nieuw personeel

Wij blijven investeren in arbeidsmarktcommunicatie, sociale media en het doorontwikkelen van de nieuwe website www.werkenvoorarnhem.nl.

Instroom jongeren

Naast het stimuleren van instroom van jongere medewerkers wordt de aandacht gericht op het binden en boeien van jonge collega's die al bij ons aan het werk zijn. Het Jong-Arnhem-netwerk (voor en door jonge collega's onder de 35 jaar) speelt daarbij een belangrijke rol, evenals het investeren in opleiden en ontwikkelen van onze medewerkers.

Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Flexibele werkomgeving voor personeel

Een flexibele werkomgeving is geen doel op zich maar onderdeel van het nieuwe werken. We investeren de komende periode verder in het mobiele werken. We richten werkplekken dusdanig functioneel in dat deze nog beter aansluiten bij tijd en plaats onafhankelijk werken aan (dienstverlenings)processen, diensten of producten.

Modernisering van de digitale werkplek

De werkplek van de gemeente moet zich in korte tijd sterk ontwikkelen. Vanwege de coronacrisis zal onze manier van werken langdurig en wellicht voor altijd veranderen. Mensen zullen veel meer vanuit huis werken. We voorzien werknemers van middelen die dit mogelijk maken. Op individueel niveau met laptops en telefoons en op kantoor zullen voor bijvoorbeeld vergaderingen met mensen op kantoor én mensen thuis voorzieningen worden aangebracht. Zo blijft de gemeente ook op afstand in staat om in- en extern effectief (samen) te werken.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[1].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Port. ond.	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Arnhem is een dienstverlenende en herkenbare netwerkgemeente, die open staat voor maatschappelijke initiatieven in het publieke domein zowel vanuit de stad als vanuit de wijken		**80.517**	**9.354**	**546**	**1.858**
Samen met de stad - Arnhem heeft een transparant, democratisch bestuur dat zich richt op samenwerking met inwoners en bedrijven	BU01, BU02	4.208	0	0	21
Samen met de regio - Arnhem speelt een relevante en betekenisvolle rol in de regionale, landelijke en grensoverschrijdende netwerken	BU04	2.751	1.555	0	0
Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Arnhem blijft zich inzetten voor verbetering van de (digitale) dienstverlening aan haar inwoners en ondernemers	WF03, WF04	32.221	3.491	0	726
Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Een inclusieve organisatie	WF05	27.115	265	406	0
Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Flexibele werkomgeving voor personeel	WF06	14.223	4.044	140	1.111
Overig	BU08, WD02, WE01	**5.058**	**473.338**	**12.932**	**18.690**
Totaal		**85.575**	**482.692**	**13.478**	**20.549**

1 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	108.876	84.438	83.315	85.575	83.643	82.168	84.339
Baten	507.621	481.155	482.212	482.692	486.192	486.551	487.906
Saldo lasten en baten	***398.745***	***396.717***	***398.897***	***397.116***	***402.549***	***404.383***	***403.566***
Toevoegingen aan reserves	36.780	11.116	13.490	13.478	13.418	15.943	16.497
Onttrekkingen aan reserves	24.373	13.141	15.468	20.549	12.333	11.698	8.479
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-12.407***	***2.024***	***1.978***	***7.071***	***-1.085***	***-4.246***	***-8.018***
Gerealiseerd resultaat	**386.338**	**398.741**	**400.875**	**404.187**	**401.464**	**400.137**	**395.548**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn totaal begroot op € 85,6 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- € 39,1 miljoen voor kosten ICT en facilitaire zaken;
- € 26,8 miljoen voor kosten personeel en organisatie;
- € 6,0 miljoen voor kosten burgerzaken en publieke dienstverlening;
- € 4,6 miljoen voor kosten voor het heffen van belastingen en heffingen;
- € 4,4 miljoen voor kosten raad, griffie, rekenkamer, verkiezingen en college van burgemeester en wethouders;
- € 1,0 miljoen uitbreiding plancapaciteit voor anticyclische investeringen in het kader van de herstelagenda;
- € 1,0 miljoen voor een opgenomen stelpost kapitaallasten MIP;
- € 0,9 miljoen voor onvoorzien en strikt onvermijdbaar;
- € 1,8 miljoen overige kosten.

De lasten stijgen ten opzichte van 2020 met € 2,3 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de kosten voor personeel en organisatie met € 1,0 miljoen als gevolg van de cao loonstijging en de uitgaven voor burgerzaken en publieke dienstverlening die met € 0,8 miljoen stijgen. De taakstelling op de personeelslasten van € 0,4 miljoen voor het dekken van de investering in handhaving en veiligheid, zoals opgenomen in amendement 20A66 Wel handhaven, maar taakstelling op inhuur, is in dit programma opgenomen. Ook is € 0,1 miljoen aan het budget toegevoegd voor de uitvoering van motie 20M01 Gelijke stagevergoedingen om de stagevergoedingen van MBO-, HBO-, en WO-studenten gelijk te trekken.

Baten

De baten voor 2021 zijn totaal begroot op € 482,7 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- € 415,3 miljoen gemeentefonds;
- € 56,8 miljoen OZB belastingen;
- € 2,1 miljoen ontvangsten burgerzaken en publieke dienstverlening;
- € 8,5 miljoen overige inkomsten (onder andere verzekeringen, beleggingen, geldleningen, ICT en facilitaire zaken).

Op totaalniveau verschilt het saldo van de baten nauwelijks ten opzichte van 2020. Er zijn minder inkomsten begroot voor het gemeentefonds (€ 0,8 miljoen), maar meer inkomsten begroot voor OZB eigenaar-woningen (€ 0,5 miljoen) en huisvesting en facilitaire zaken (€ 0,3 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen aan reserves voor 2021 zijn totaal begroot op € 13,5 miljoen. De grootste toevoegingen zijn:

- € 9,6 miljoen algemene reserve;
- € 2,8 miljoen bestemmingsreserve kapitaallasten;
- € 0,8 miljoen bestemmingsreserve bedrijfsvoering.

Onttrekkingen aan reserves
De onttrekkingen aan reserves voor 2021 zijn totaal begroot op € 20,8 miljoen. De belangrijkste onderdelen hierbinnen zijn:

- € 11,0 miljoen algemene reserve;
- € 7,4 miljoen aan onttrekkingen in het kader van het onderzoek naar de bestemmingsreserves zoals ook toegelicht in de raadsbrief van 11 augustus 2020.

Indicatoren

Op dit moment zijn er geen specifieke Arnhemse indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma. Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Woonlasten éénpersoonshuishouden	2020	707	700	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO, Groningen
Woonlasten meerpersoonshuishouden	2020	750	773	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO, Groningen
WOZ-waarde woningen	2019	204	248	De gemiddelde WOZ waarde van woningen, x €1.000.	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Formatie	2021	5,6		Toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van eigen organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In fte per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens gemeente
Bezetting	2021	5,6		Werkelijk aantal fte dat werkzaam is binnen eigen organisatie. In fte per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens gemeente
Apparaatskosten per inwoner	2019	490		De noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor het uitvoeren van de organisatorische taken.	Eigen gegevens gemeente
Kosten inhuur externen als % van de loonsom	2021	2%		Inzet van uitzendkrachten, zzp'ers of detacheringsovereenkomsten.	Eigen gegevens gemeente
Overhead % van totale lasten	2019	5%		Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.	Eigen gegevens gemeente

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

BVO De Connectie
Dataland
Euregio Rijn-Waal
GO Arnhem Nijmegen City Region
NV Bank Nederlandse Gemeenten
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

Regionale en andere bovenlokale lichamen

- Economic Board;
- Euregio RijnWaal.

Publieke dienstverlening

- Werkgroep Tegengaan Identiteitsfraude (WTI);
- Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA);
- Samenwerking met Vreemdelingenketen in de BRP-straat Zevenaar.

Subsidies

Binnen dit programma zijn geen partijen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma. Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Bestuur, dienstverlening en financiën. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Gemeentebrede risico's

Bedrijfsvoering
De Connectie
Herijking gemeentefonds
Overhead-dekking
Fiscale risico's
Beëindiging BRP straat Zevenaar

Beleidskaders

- Coalitieakkoord 2018-2022:
- Evaluatie van de Rekenkamer Arnhem 2015;
- nota Arnhem, stad op de kaart in internationaal perspectief/Beleidskader voor internationaal beleid tot 2020;
- MIRT Agenda stedelijk netwerk Arnhem Nijmegen;
- Discussienotitie Regionale Samenwerking samen steviger en sterker;
- Contourennotitie regio Arnhem-Nijmegen via raadsbrief d.d.21-01-2020;
- Concept-visie Groene metropoolregio via raadsbrief d.d. 26-05-2020;
- Concept Contouren Regionale Agenda via raadsbrief d.d. 26-05-2020;
- Concept Gemeenschappelijke Regeling regio Arnhem-Nijmegen via raadsbrief d.d. 26-05-2020;
- Concept Bedrijfsplan versterkte regio Arnhem-Nijmegen via raadsbrief d.d. 26-05-2020.

S01 Veiligheid

Veiligheid is de grond onder onze voeten en een basiswaarde om je te kunnen ontwikkelen. Iedereen moet in Arnhem prettig kunnen leven, wonen en werken en zich daarbij veilig kunnen voelen. Waar misdaad niet loont en criminaliteit en ondermijning geen kans maken. Arnhemmers moeten zich veilig voelen in hun wijk en buurt. Dit draagt bij aan sociale betrokkenheid en verheft de wijk. We zetten dus volop in op het aanpakken van criminaliteit als diefstal en overval. Ook in de digitale wereld neemt de criminaliteit toe: hacken, phishing, identiteitsfraude. Er ligt in Arnhem een forse opgave, want we scoren als het gaat om veiligheid simpelweg niet goed genoeg.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Arnhem: een veilige stad!

Iedereen moet in Arnhem prettig kunnen leven, wonen en werken en zich daarbij veilig kunnen voelen. In een stad waar iedereen zich kan ontwikkelen zonder buitengesloten te worden; door vrij te zijn in denken en te mogen zijn wie je bent zonder te worden gediscrimineerd. In een stad waar misdaad niet loont en slachtoffers worden gesteund. In een stad waarin veiligheid een bijdrage levert aan een prettig woon- en leefklimaat voor bewoners, aan een prettig verblijf van bezoekers en aan een florerende economie zonder oneerlijke concurrentie. En waar adequaat wordt gehandeld bij het voorkomen en bestrijden van calamiteiten waaronder aandacht voor risicobeheersing en veiligheid bij grote evenementen om schade te beperken.
De veiligheidsagenda zoals die is vastgelegd in de kadernota veiligheid 2018-2022 is hierin leidend. En de voorstellen in de Arnhemse Herstelagenda zijn een extra stimulans om de veiligheid in Arnhem naar het gewenste niveau te brengen. Met de extra investering voor aanpak ondermijning (Bibob) en inzet handhaving wordt hiermee een belangrijke stap gezet. Met name de extra inzet op handhaving komt ten goede aan de wijkveiligheid en diverse overige toezichthoudende en controlerende taken waaronder het nog in de APV te regelen lokaal afsteekverbod van vuurwerk (motie M187 Inspanning lokaal vuurwerkverbod).

Criminaliteit maakt geen kans

Arnhem staat per 2019 hoog op de lijst van 100.000+ gemeenten met de meeste delicten per 1000 inwoners. Ondanks een daling van het aantal in de afgelopen jaren. Het aantal in Arnhem (73) lijkt meer op het aantal dat past bij een gemeente van 300.000+ (81,4) dan bij het landelijke gemiddelde van gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners (54,6). Deze situatie is niet te koppelen aan één of twee veiligheidsincidenten maar ontstaat door een breed scala aan misdrijven. Voor de komende jaren zetten we in op een daling van het aantal delicten naar een niveau dat aansluit bij het landelijke gemiddelde van steden met de omvang van 100.000 - 300.000 inwoners. Tegen ondermijnende criminaliteit wordt stevig opgetreden en worden barrières opgeworpen. Er wordt een norm gesteld door handhavend op te treden. In preventieve zin door het regelmatig en structureel controleren van kwetsbare branches maar ook bij speciale integrale acties naar aanleiding van signalen en onderzoek. Bewoners worden betrokken door omwonenden te informeren bij de ontmanteling en sluiting van drugsproductie locaties. Zij worden gewezen op de gevaren en het vermoeden van drugsproductie en -handel in de woon- en leefomgeving (amendement 19A60 Niet in mijn wijk).

Omvang criminaliteit in verhouding tot centrumstad van 100.000+

Er zijn in Arnhem nog ruim elfduizend slachtoffers van een misdrijf per jaar. De inzet is gericht op het verder terugdringen van het aantal delicten per 1000 inwoners, door middel van voorlichting en door het in gezamenlijkheid met politie en OM prioriteit te geven aan het oplossen en vervolgen. Daarbij is vooral aandacht voor het voorkomen en oplossen van de High Impact Crime delicten (inbraak, overval). Cameratoezicht, waaronder de inzet van mobiel/tijdelijk cameratoezicht, wordt ingezet als onderdeel van de aanpak om de openbare orde te handhaven en incidenten en delicten te voorkomen of tijdig hierop te acteren.

Misdaad mag niet lonen

Witwassen, drugshandel in welke vorm dan ook, illegaal gokken, mensenhandel en illegale prostitutie zijn vormen van criminaliteit die direct of indirect de openbare orde aantasten en de samenleving ontwrichten. Met het intrekken van vergunningen en sluiting van (horeca)panden wordt een norm gesteld om te voorkomen dat criminelen voet aan de grond krijgen in Arnhem. Bij de horeca- en exploitatievergunningen worden ondernemers gescreend. Het ruimer toepassen van de mogelijkheden die de wet Bibob biedt werpt een extra barrière op voor criminelen. Voor de uitvoering zijn in de Herstelagenda van het college een Bibob-coördinator en een Bibob-onderzoeker voorgesteld om dit ook vorm te geven. De aandacht voor ondermijning wordt vanuit de praktijk doorontwikkeld en doorgezet. Onder de regie van de gemeente wordt in het Interventieteam Ondermijning Arnhem samen met justitie, politie, handhaving en andere relevante partners de strijd aangebonden tegen ondermijnende activiteiten. Voor kennisdeling op fenomenen voor een effectieve aanpak op ondermijning neemt Arnhem neemt deel aan het landelijke platform 'Citydeal'. Jeugdcriminaliteit krijgt de aandacht met het project 'ondermijnende drugscriminaliteit onder jeugdigen'. De aanpak overlast Korenkwartier is onderdeel van de aanpak tegen ondermijning. Het bestrijden van mensenhandel, gericht op preventie, signalering, zorg en opvang wordt voortgezet. De nieuwe Wet regulering sekswerk, die mede dient ter bestrijding van mensenhandel, wordt naar verwachting in 2020 aan de Kamer aangeboden. Dit heeft consequenties voor het lokale prostitutiebeleid. Het experiment gesloten coffeeshopketen, waaraan Arnhem deelneemt, bevindt zich in de opstartfase en zal in 2021 tot uitvoering komen.

Online criminaliteit voorkomen

In toenemende mate verschuift de criminaliteit naar de digitale wereld. Hacken, phishing, afpersing en identiteitsfraude zijn enkele verschijningsvormen. Sexting en grooming zijn vormen die kunnen leiden tot seksuele uitbuiting. Om inwoners en bedrijven te wapenen, worden zij bewust gemaakt van de risico's en geïnformeerd over de mogelijkheden om te voorkomen dat ze slachtoffer worden.

Crisisbeheersing op orde

In het belang van onze inwoners is er aandacht voor het voorkomen van rampen en calamiteiten. Bij activiteiten en stedelijke ontwikkelingen is veiligheid onderdeel van de planvorming en uitvoering. Mocht er ondanks de voorzorgsmaatregelen toch een calamiteit zijn, dan staat er een crisisorganisatie paraat om de risico's en schade voor mens en natuur zo veel mogelijk te beperken. Vanzelfsprekend heeft de coronacrisis een grote impact op de totale crisisorganisatie en we zullen deze op een later moment evalueren.

Beschermd tegen calamiteiten en rampen

In samenwerkingsverband van de Veiligheidsregio Gelderland Midden worden maatregelen getroffen om calamiteiten en rampen te voorkomen en zo nodig snel en juist te handelen. De basis voor een effectieve en efficiënte uitvoering zijn het Beleidsplan Brandweer 2020-2023 en het Beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland Midden 2020-2023. Lokaal zijn de risicolocaties in beeld en deze worden opgenomen in de nieuw op te stellen Omgevingsplannen. De inzet voor bevolkingszorg (opvang, registratie, nazorg) bij calamiteiten door de gemeente is geborgd. Door de brandweer wordt ingezet op brandveiligheid door aandacht te vragen voor preventieve woningaanpassingen. Er blijft aandacht voor het op een juiste manier ruimen van aangetroffen niet-ontplofte explosieven.

Veiligheid voor de wijk en als persoon

Arnhemmers moeten zich veilig voelen in hun wijk en buurt. Dit draagt bij aan sociale betrokkenheid en verheft de wijk. Het gevoel van veiligheid per wijk loopt uiteen van matig tot zeer goed. De inzet is gericht op wijken die achterblijven bij het gemiddelde Arnhemse niveau. Ook persoonlijk moet men zich veilig voelen om deel te nemen aan de Arnhemse samenleving. Daarom wordt ingezet op het tegengaan van discriminatie en geweld in afhankelijkheidsrelaties en wordt er aandacht geschonken aan personen met verward gedrag met een veiligheidsrisico voor zichzelf of de omgeving. Jeugdcriminaliteit kan jonge levens in hun ontwikkeling remmen en verdient tijdig ingrijpen. In dat kader gaan we drie jaar een stedelijke aanpak vorm geven die in die wijken invulling krijgt die hiervan het meeste hinder ervaren. De aanpak 'Ondermijnende drugscriminaliteit onder jeugdigen' heeft de steun van diverse lokale, provinciale en landelijke partners.

Steun bij aanpak woonoverlast

Woonoverlast geeft een onveilig gevoel en belemmert een prettig woonklimaat. Het bestrijden van woonoverlast vindt plaats door de inzet van het wijkgerichte Overlast- en Zorgoverleg, integrale handhaving op overlastgevende panden en door gebruik te maken van de Wet aanpak woonoverlast (gedragsaanwijzing). Er wordt projectmatig en integraal ingezet op het aanpakken van 'wijkkoningen en windhappers' om de leefbaarheid in een buurt te verbeteren en een heldere norm te stellen.

Veiligheid als basis voor persoonlijke ontwikkeling

Discriminatie, polarisatie en radicalisering dragen bij aan vijandigheid, bedreiging en geweld en maken dat mensen zich niet welkom voelen in onze samenleving. Met het meldpunt Discriminatie en Pesten en het vergroten van de aangiftebereidheid en een professionele afhandeling bij politie en OM worden slachtoffers gehoord en gesteund. We bestrijden seksuele intimidatie en bieden steun aan slachtoffers. We blijven inzetten op tegengaan van radicalisering met preventieve maatregelen. Hiervoor wordt wederom een uitvoeringsplan opgesteld. Slachtoffers van geweld in een afhankelijkheidsrelatie kunnen op steun rekenen door zorg, opvang en het toepassen van het 'tijdelijk huisverbod'. In het Veiligheidshuis wordt met ketenpartners in zorg en justitie in een persoonsgerichte aanpak toegewerkt naar een duurzame oplossing voor onder meer risicojeugd met crimineel gedrag en plegers van High Impact Crime delicten. Criminele jeugdgroepen worden geprioriteerd in de lokale driehoek voor een aanpak op maat. Voor de aanpak van personen met verward gedrag wordt ingezet op een sluitende aanpak van zorg en veiligheid. Vanaf 2020 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden van de nieuwe Wvggz (Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg).

Iedere wijk heeft evenveel recht op veiligheid

De wijkaanpak is een concrete uitwerking in de oproep om een beschavingsoffensief door te laten zien wat we met elkaar normaal gedrag vinden, juist ook door zichtbaar het niet-normale gedrag aan te pakken. De uitkomsten van de gepubliceerde Veiligheidsmonitor 2019 (april 2020) heeft de urgentie voor de wijkaanpak bekrachtigd. De wijkbezoeken van de burgemeester in het kader van de wijkveiligheid hebben een inventarisatie opgeleverd van een veelheid aan veiligheidsonderwerpen. Deze worden omgezet in activiteiten en initiatieven om de veiligheid en het veiligheidsgevoel van bewoners te verbeteren. Het veiligheidsgevoel van de bewoners wordt door meer dan criminaliteit en misdaad bepaald. Ook verloedering van de openbare ruimte en aanwezige sociale problematiek is hierop van invloed. In nauwe samenwerking met de teams Leefomgeving wordt met relevante partners en met de bewoners de problematiek aangepakt en gaan we periodiek in gesprek om te bezien of we ook daadwerkelijk de gewenste voortgang boeken en welke bijstelling of extra aandacht nodig is. Dit heeft al geresulteerd in projecten in Malburgen, Klarendal en Geitenkamp. Onder aansturing van Veiligheid en teams Leefomgeving komt er een wijkveiligheidsoverleg per gebied om de agenda om te zetten naar actie. Begin 2021 doen we een vergelijkbare ronde langs de wijken om samen met de burgemeester en de bewoners te kijken of we de goede voortgang bereiken. De druk en roep vanuit de wijken voor handhaving om normerend op te treden blijft onverminderd aanwezig. Beperkte capaciteit vraagt om scherpe prioritering en optimale samenwerking met relevante partners om verschil te kunnen maken in het leefbaarheid- en veiligheidsniveau in de wijken. Op detailniveau kennen wij de overlastplekken en de overlastgezinnen en die gaan we op een treffende wijze van een aanpak voorzien.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[(2)].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Port. ond.	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Arnhem: een veilige stad!		**16.477**	**1.694**	**72**	**350**
Crisisbeheersing op orde	BU03	815	93	0	0
Criminaliteit maakt geen kans	BU02	15.662	1.601	72	350
Veiligheid voor de wijk en als persoon	BU02				
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**16.477**	**1.694**	**72**	**350**

2 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	15.692	14.692	16.002	16.477	16.437	16.430	16.427
Baten	2.262	1.673	1.699	1.694	1.694	1.694	1.694
Saldo lasten en baten	***-13.430***	***-13.019***	***-14.303***	***-14.783***	***-14.743***	***-14.735***	***-14.733***
Toevoegingen aan reserves	179	68	72	72	72	72	72
Onttrekkingen aan reserves	745	341	1.055	350	344	345	351
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***566***	***273***	***983***	***278***	***272***	***273***	***279***
Gerealiseerd resultaat	**-12.865**	**-12.747**	**-13.320**	**-14.505**	**-14.471**	**-14.462**	**-14.454**

Toelichting

Lasten
De lasten voor 2021 zijn totaal begroot op € 16,5 miljoen. Dit is grotendeels als volgt opgebouwd:

- VGGM: € 12,9 miljoen;
- Kosten personeel (loonkosten en inhuur): € 3,2 miljoen;
- Uitgaven voor handhaving en veiligheid in het kader van de Herstelagenda: € 0,4 miljoen.

De totale lasten stijgen ten opzichte van 2020 met € 0,5 miljoen. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de eenmalig vanuit het gemeentefonds ontvangen versterkingsgelden lokale aanpak radicalisering (€ 0,5 miljoen) en de middelen in het kader van aanpak mensenhandel (0,2 miljoen) in 2020.
Anderzijds door verhoging kostenbudgetten voor openbare veiligheid en handhaving met € 0,5 miljoen en brandbestrijding met € 0,7 miljoen wordt er een stijging in de lasten verwacht.

Baten
Totaal is voor 2021 € 1,7 miljoen aan baten begroot. Dit is opgebouwd uit:

- Verhuur brandweerkazerne: € 1,3 miljoen;
- Opbrengst leges en vergunningen: € 0,4 miljoen.

De totale baten zijn ten opzichte van 2020 nagenoeg gelijk gebleven.

Toevoegingen aan reserves
In 2021 wordt voor totaal € 72 duizend toegevoegd aan de reserves voor de dekking van onderhoudskosten aan het vastgoed.

Onttrekkingen aan reserves
In 2021 wordt voor € 0,4 miljoen onttrokken aan de bestemmingsreserves.

Indicatoren

Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Onveiligheidsgevoel	2019	36%	Niet bekend	% dat zich wel eens onveilig voelt	L&V monitor gemeente
Buurt onveiligheidsgevoel	2019	29%	Niet bekend	% dat zich wel eens onveilig voelt in eigen buurt	L&V monitor gemeente
Misdrijven	2019	74	47,3	Het aantal misdrijven per 1.000 inwoners	CBS
Tijdelijk huisverbod	2018	17	Niet bekend	Het aantal opgelegde huisverboden	VT/gemeente

Om de gevolgen van het Covid-19 virus voor de gemeente Arnhem in kaart te brengen, zijn de meest relevante indicatoren van verschillende onderdelen samengevat in een dashboard. Hierbij zijn ook indicatoren opgenomen die een relatie hebben met dit programma.

Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. De gegevens van deze website zijn waar mogelijk aangevuld met de meest recente data vanuit de gemeente Arnhem.
Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Winkeldiefstal	2019	5,7	2,3	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	CBS - Diefstallen
Diefstal uit woning	2018	2,8	2,3	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.	CBS - Diefstallen
Geweldsmisdrijven	2019	7,7	4,9	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling).	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
Vernieling	2019	11,6	6,3	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
Verwijzingen Halt	2019	101	132	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Bureau Halt
Jongeren met delict voor rechter	2018	1	1	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

- Politie;
- Brandweer;
- Openbaar Ministerie;
- Veiligheidshuis regio Arnhem;
- Veilig Thuis.

Subsidies
Binnen dit programma zijn geen partijen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma. Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing
Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend uit het programma Veiligheid. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Gemeentebrede risico's
Experiment gesloten Coffeeshopketen
VGGM continuering paraatheid
VGGM indexatie budget

Beleidskaders
- Kadernota veiligheid 2018-2022;
- Meerjarenbeleidsplan politie 2019-2022;
- Uitvoeringsplan aanpak radicalisering Arnhem 2019;
- Een evaluatie van de Arnhemse radicaliseringsaanpak;
- APV wijziging bevoegdheid inzet mobiel cameratoezicht;
- Experiment gesloten coffeeshopketen;
- Regionaal beleidsplan Rampenbestrijding en Crisisbeheersing 2020-2023.

S02 Bereikbaarheid

Een van de voorwaarden van een leefbare en gezonde stad is dat die bereikbaar is. Voor inwoners én voor bezoekers. Of het nu met de auto, met het openbaar vervoer, met de fiets of te voet is. Het busvervoer is op orde: schoon, frequent, comfortabel en inclusief. Daar blijven we naar streven en dat is ook onze inzet bij de nieuwe concessie voor het openbaar vervoer in deze regio. Daarnaast krijgt de autobereikbaarheid extra aandacht. We onderzoeken de parkeervoorzieningen voor nu en in de toekomst en hoe we met slimme verkeerslichten de doorstroming op de ring kunnen verbeteren. Schone, elektrische auto's faciliteren we door meer laadpunten in de stad te realiseren, mogelijk gekoppeld aan tijdelijke opslag van energie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Arnhem is beter bereikbaar

Mobiliteit heeft betrekking op toegankelijke, economische en duurzame mobiliteit. Mobiliteit moet voor alle doelgroepen toegankelijk en bereikbaar zijn. We streven immers naar een inclusieve, sociale, gewilde en leefbare stad. Mobiliteit moet daarnaast de economische hotspots/kerngebieden in de stad en de regio met elkaar verbinden. Mobiliteit dient daarbij zoveel mogelijk slim en schoon vorm te worden gegeven om de stad leefbaar en duurzaam te houden.

We geven in 2021 vorm aan deze ambitie door een integraal mobiliteits- en ruimtelijk beleid te voeren en door te ontwikkelen met oog voor een evenwichtige inzet op voetgangers, fiets, openbaar vervoer, auto en parkeren. De bereikbaarheid van de stad in de regio als geheel, en van de binnenstad in het bijzonder, is van groot belang. Integraal mobiliteits- en ruimtelijk beleid gaat over het faciliteren van parkeervoorzieningen voor fiets en auto en een mix van maatregelen voor voetgangers, fiets, OV en auto met behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteiten. Sterkere positionering van duurzame vervoerswijzen zijn randvoorwaardelijk voor de bereikbaarheid van de stad.

Realiseren van comfortabele/toegankelijke mobiliteit

We willen een comfortabele, toegankelijke en inclusieve mobiliteit bewerkstelligen, een vervoersysteem voor alle inwoners, gebruikers en bezoekers van Arnhem. Het vervoersysteem is er voor iedereen en reistijden zijn betrouwbaar. Hiervoor is nodig dat het verkeer dat in Arnhem moet zijn, goed kan doorstromen en dat we van het verkeer dat hier niet moet zijn zo weinig mogelijk last hebben. Het veiligheidsgevoel op de weg en in het openbaar vervoer moet omhoog. We gaan voor ‘nul’ verkeersslachtoffers, onder andere door het aanpakken van plekken waar veel ongelukken gebeuren. Voor belangrijke locaties in de stad (zoals winkelcentra, evenemententerreinen en parkeerlocaties) maken we expliciet met welke vervoermiddelen en via welke routes deze bereikbaar zijn. We willen meer mensen het openbaar vervoer of de fiets laten nemen of laten gaan lopen door deze alternatieven aantrekkelijker te maken: een herkenbaar, betrouwbaar en vooral concurrerend aanbod aan voorzieningen.

Lobbyen met betrekking tot het spoordossier

Voor een betrouwbaar netwerk dat vooral ook alternatieve vervoerwijzen mogelijk maakt, gaan we lobbyen voor een robuust spoornetwerk rondom de Knoop-Oost en de ICE/Berlijnlijn (met Arnhem als halteplaats), kritisch kijken naar de vereisten in de integrale OV-concessie, een actieplan hoogwaardig openbaar vervoer maken en snelfietsroutes ontwikkelen.
Het lobbywerk gaat echter verder dan alleen het spoordossier, ook op het gebied van schone en slimme mobiliteit wordt uiteraard lobbywerk verricht (regionaal en landelijk).

Maatregelenpakket voor alternatieven: fiets en openbaar vervoer

De afgelopen jaren is er beleid opgesteld voor zowel de fiets als het openbaar vervoer. We gaan nu aan de slag met het voorbereiden en uitvoeren van concrete fiets- en hoogwaardig openbaar vervoer projecten. Hiermee geven wij deze infrastructuur een impuls en worden deze modaliteiten aantrekkelijker.

Opstellen automaatregelenpakket

Het gebruik van de auto en de impact die dat heeft op de stad gaan we systematisch aanpakken. We gaan binnen de regio, en waar nodig in samenspraak met provincie en Rijkswaterstaat, plannen maken om gericht onnodig autoverkeer uit Arnhem te weren. Daarbij richten we ons op de drie typen verkeersdoelgroepen: intern (de Arnhemmers zelf), extern (bezoekers aan Arnhem) en doorgaand verkeer (verkeer zonder herkomst of bestemming in Arnhem). Onderdeel daarbij is de regionale aanpak met betrekking tot slim benutten van de infrastructuur (SSO = Slim & Schoon Onderweg). Het automaatregelenpakket vraagt nauwe afstemming met parkeren in de (binnen)stad.

Parkeercapaciteit Centrum (Singelgarage)

Het verkeerskundige onderzoek naar de Singelgarage wordt verder uitgewerkt naar een financieel haalbaarheidsonderzoek. Hierbij wordt naar alle kosten en opbrengsten van die garage gekeken en wordt slim dubbelgebruik van garages meegenomen.

Visie op mobiliteitshubs

Een goede aansluiting van de verschillende vormen van mobiliteit (auto, trein, bus en (deel)fiets) op elkaar wordt steeds belangrijker. Hubs spelen bij deze overgang een belangrijke rol. Een (mobiliteits)hub kan het beste worden gedefinieerd als een fysieke plek waar verschillende vormen van vervoer en vervoersaanbod samenkomen. We gaan een visie op de Arnhemse hubs opstellen. Wat voor hubs onderscheiden we, hoe zien ze eruit en waar moeten ze komen te liggen zodat ze samen een goed netwerk vormen van plekken waar reizigers eenvoudig naar en door de stad kunnen reizen met verschillende modaliteiten.

Opstellen bereikbaarheidsprofielen

Het opstellen van zogenaamde bereikbaarheidsprofielen (profiel vanuit het perspectief van de gebruiker: een automobilist, een fietser, een OV-reiziger) maakt beter inzichtelijk wat de reiziger (gebruiker) vraagt om daadwerkelijk gebruik te gaan maken van alternatieve vervoerwijzen. Om deze profielen in relatie te brengen met de verschillende gebieden en functies van de stad en doelgroepen is het nodig meer (kosten)efficiënte en effectieve vervoerswijzen te ontwikkelen en te stimuleren.

Verkeersveiligheid

We bekijken de top 10 meest verkeersonveilige punten op het Arnhemse wegennet. Deze locaties worden geanalyseerd en er worden verbetervoorstellen gedaan om de locaties veiliger te maken. Indien technisch en financieel haalbaar worden deze locaties aangepast. Er wordt hierbij zowel gekeken naar de objectief verkeersonveilige locaties als de subjectief verkeersonveilige locaties. Daarnaast gaan we schoolomgeving verkeersveiliger maken en leveren we een bijdrage aan de verkeerseducatie.

Taxi

De taxiverordening wordt geïmplementeerd. Tegelijkertijd gaan we aan de slag met de verduurzaming van de taxibranche. We gaan samen met de taxibranche, Stichting Kwaliteitstaxi Arnhem (SKTA) en haar chauffeurs stappen zetten richting de inzet van zero emissie voertuigen.

Realiseren van veilige, logische en betrouwbare mobiliteit

Dit doel behelst het bereiken van een optimaal veilige, logische en betrouwbare mobiliteit, een vervoersysteem dat meer geënt is op het economische perspectief en functioneren van de stad. De economie als motor voor de stad. De hotspots, voorname werk- en voorzieningenlocaties (bedrijventerrein, grote kantoorlocaties, campuslocaties, zorginstellingen, winkelcentra), dienen op een veilige, logische en betrouwbare bereikbaarheid te kunnen rekenen.

Zie de inspanningen benoemd bij het vorige doel 'realiseren van comfortabele/toegankelijke mobiliteit'.

Inzetten van schone, slimme en duurzame mobiliteit

We willen de impact van verkeer en vervoer verkleinen door in te zetten op schone, slimme en duurzame mobiliteit. Daar waar het bij de eerste twee doelen vooral om het doelgroepen- en gebruikersperspectief gaat, draait het bij dit doel om het maatschappelijke perspectief. Het beperken van de uitstoot van fijnstof en CO2 en van de geluidhinder is fundamenteel bij schone, slimme en duurzame mobiliteit. Ook maakt de technologie alternatieve vervoermiddelen en -systemen mogelijk, denk aan de e-bike, elektrische auto's en voertuigen op waterstof. Het sturen van gedrag is minstens zo belangrijk: bewustwording van effecten en alternatieven. Dit draagt bij aan het behouden en verbeteren van een leefbare stad. We willen de impact van verkeer en vervoer verkleinen door in te zetten op schone, slimme en duurzame mobiliteit. Hoe we dit exact gaan doen staat beschreven in hoofdstuk S10 (klimaat en energie).

Ontwikkelen integrale laadinfrastructuur

We gaan een netwerk maken voor het elektrisch laden van voertuigen, eventueel gekoppeld aan de opslag van duurzame energie. Daarbij wil Arnhem dankbaar gebruik maken van het aanwezig trolleynetwerk, een netwerk dat in deze tijd van elektrificering een prachtige kans biedt. Daarbij ontwikkelen we en haken we tevens aan op de zogenaamde E-hubs in regionaal verband.

Opstellen mobiliteits-communicatieplan

Naast alle fysieke maatregelen is inzet van gedragsbeïnvloeding een voornaam aandachtspunt, om bezoekers betere en gerichte communicatie aan te bieden zodat de potentiële bezoekers aan Arnhem meer in de verleiding worden gebracht om op een andere manier dan per auto naar Arnhem te komen. Meer communicatie over alternatieven die voorhanden zijn zoals met het openbaar vervoer (trein, bus) of gebruikmakend van transferia, draagt bij aan een meer evenwichtige en duurzame bereikbaarheid van Arnhem.

De infrastructuur is op orde

Goed onderhoud van de infrastructuur is een belangrijke voorwaarde voor goede bereikbaarheid. In de paragraaf kapitaalgoederen wordt nader ingegaan op het onderhoud aan wegen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en kunstwerken. Bij de planning van het beheer en onderhoud zoeken we zo veel mogelijk afstemming met de bovengenoemde bereikbaarheidsambities maar houden we ook rekening met doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook de in de wijkvisies opgenomen wensen geven sturing aan de beheeropgave.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[3].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Port. ond.	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Arnhem is beter bereikbaar		**21.873**	**7.683**	**6.950**	**7.911**
Realiseren van comfortabele/toegankelijke mobiliteit	WB03	21.873	7.683	6.950	7.911
Realiseren van veilige, logische en betrouwbare mobiliteit	WB03				
Inzetten van schone, slimme en duurzame mobiliteit	WB03				
Infrastructuur is op orde	WB03				
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**21.873**	**7.683**	**6.950**	**7.911**

3 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	21.254	21.269	20.805	21.873	22.020	22.209	22.363
Baten	8.963	7.843	8.076	7.683	7.632	7.582	7.533
Saldo lasten en baten	***-12.292***	***-13.425***	***-12.729***	***-14.190***	***-14.388***	***-14.626***	***-14.830***
Toevoegingen aan reserves	8.966	6.642	6.838	6.950	6.911	6.876	6.854
Onttrekkingen aan reserves	8.330	8.537	8.243	7.911	7.272	6.839	6.606
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-636***	***1.895***	***1.405***	***961***	***361***	***-37***	***-248***
Gerealiseerd resultaat	**-12.927**	**-11.530**	**-11.324**	**-13.229**	**-14.027**	**-14.664**	**-15.078**

Toelichting

Lasten

De begrote lasten bedragen in 2021 € 21,9 miljoen. Dit is opgebouwd uit de volgende onderwerpen:

- Beheer wegen: € 10,4 miljoen;
- Parkeren: € 6,8 miljoen;
- Mobiliteit en openbaar vervoer: € 4,7 miljoen.

Onder het onderwerp mobiliteit en openbaar vervoer valt ook het bestedingsplan mobiliteit. Voor dit bestedingsplan is in 2021 € 1.105.000 beschikbaar. Besteding van deze middelen is primair gekoppeld aan het beleidsvoornemen om de bereikbaarheid van Arnhemse (binnen)stad in de regio te verbeteren. Vanuit dit bestedingsplan worden bestedingen gedaan die de drie doelen dienen:

- realiseren van comfortabele/toegankelijke mobiliteit;
- realiseren van veilige, logische en betrouwbare mobiliteit;
- inzetten van schone, slimme en duurzame mobiliteit.

In 2021 is € 630.000 begroot voor de verbetering van de (auto)bereikbaarheid van de binnenstad. Het gaat hierbij om het verbeteren van de autobereikbaarheid in algemene zin, het ontwikkelen van een visie op hubs en het verbeteren van de parkeervoorzieningen. Daarnaast is er in het bestedingsplan in 2021 € 355.000 begroot voor de maatregelpakketten voor HOV en fiets en € 120.000 voor projecten om de stad schoner en veiliger te maken.

De totale lasten van programma S02 Bereikbaarheid zijn in 2021 € 1,1 miljoen hoger dan in 2020. Dit komt voornamelijk door een toename van de kapitaallasten.

Baten

De baten in 2021 zijn in totaal begroot op € 7,7 miljoen. Dit is opgebouwd uit de volgende onderwerpen:

- Parkeren: € 6,4 miljoen;
- Beheer wegen: € 1,3 miljoen.

De totale baten zijn in 2021 € 0,3 miljoen lager dan in 2020. Dit heeft te maken met de bijdrage aan het project Ebus 2020. Dit project loopt in 2020 ten einde.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen aan reserves voor 2021 zijn in totaal begroot op € 6,9 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- BR Bereikbaarheidsfonds: € 6,2 miljoen;
- BR Onderhoud parkeergarage Arnhem centraal: € 0,3 miljoen;
- BR Onderhoud vastgoed: € 0,2 miljoen;
- BR Onderhoud parkeergarage Rozet: € 0,1 miljoen;
- BR Onderhoud parkeergarage Musis: € 0,1 miljoen.

Onttrekkingen aan reserves
De onttrekkingen aan reserves voor 2021 zijn totaal begroot op € 7,9 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- BR Bereikbaarheidsfonds: € 6,3 miljoen;
- BR Buitengewoon Beter: € 1,0 miljoen;
- BR Onderhoud parkeergarage AC: € 0,2 miljoen;
- BR Groot onderhoud en vervanging openbare ruimte: € 0,1 miljoen;
- BR Onderhoud parkeergarage Musis: € 0,1 miljoen;
- BR Onderhoud vastgoed: € 0,1 miljoen;
- Overige € 0,1 miljoen uit de BR onderhoud parkeergarage Rozet en BR kapitaallasten.

Indicatoren

Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Waardering bereikbaarheid binnenstad auto	2018	6,3	Niet bekend	Gemiddelde waardering bereikbaarheid van de binnenstad op een schaal van 0 tot 10	Binnenstads-monitor
Waardering bereikbaarheid binnenstad ov	2018	8,2	Niet bekend	Gemiddelde waardering bereikbaarheid van de binnenstad op een schaal van 0 tot 10	Binnenstads-monitor
Waardering bereikbaarheid binnenstad fiets	2018	8,4	Niet bekend	Gemiddelde waardering bereikbaarheid van de binnenstad op een schaal van 0 tot 10	Binnenstads-monitor
Energieverbruik vervoermodaliteiten/ co2 uitstoot	2018	4.500	7.200	CO2-uitstoot autoverkeer exclusief auto(snel)wegen. Ton per 1.000 inwoners	RWS klimaatmonitor
Aantal electrische voertuigen	2019	7	11,8	Elektrische personenauto's per 1.000 inwoners	RDW
Aantal personenauto's	2019	64.950	8.530.584	Aantal motorvoertuigen voor personenvervoer over de weg, exclusief brom- en motorfietsen	CBS
Aantal ongevallen/ verkeersdoden	2018	1	64	Aantal verkeersongevallen, dodelijke afloop	Bestand geregistreerde ongevallen in Nederland

Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. Er zijn voor dit programma geen verplichte indicatoren. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van de indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

GO Arnhem Nijmegen City Region
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

- Provincie Gelderland;
- Rijkswaterstaat;
- Regio Arnhem-Nijmegen;
- Wijkplatforms en wijkteams;
- Gecontracteerde partijen.

Subsidies

Binnen dit programma zijn geen partijen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma. Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Vanuit het programma Bereikbaarheid zijn geen risico's met een grote financiële impact op de begroting. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Beleidskaders

- Toekomstbeeld stedelijk OV Arnhem en Nijmegen;
- Accentnota fiets, fietsambitie Arnhem 2019-2024;
- De Arnhemse Binnenstad 2015;
- Visie "Ruimte voor beleving in de Arnhemse binnenstad";
- Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-Actieplan.

S03 Economie

In het voorjaar van 2020 staat de wereld op z'n kop. Een wereldwijd verspreid virus remt de economie sterk af en het is afwachten wat de structurele consequenties zijn. Voor Arnhem betekent dit samen de schouders eronder en werken aan een krachtig herstel. De uitdagingen op het vlak van economie en maatschappij waren voor de coronacrisis al stevig, maar vandaag de dag nog urgenter. Alles moet uit de kast worden gehaald voor het behoud van werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Een uitdaging die we in Arnhem gezamenlijk moet oppakken met de ondernemers, het onderwijs, de gemeente en andere overheden.

Een duurzame en vitale economie is cruciaal in relatie tot de andere uitdagingen die de stad kent zoals het welzijn van haar inwoners, mobiliteit en bereikbaarheid, woningbouw en ruimtelijke kwaliteit en verduurzaming. Dat vraagt in zijn integraliteit om een standvastige inzet en een centrale positie van de economie in het beleid van Arnhem. De aanwezigheid van banen, innovaties en investeringen in de stad is een impuls voor de ontwikkeling van de welvarendheid van de stad als geheel.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Vol energie zetten wij in op een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat om maximale werkgelegenheid in Arnhem en de regio te creëren, waarbij iedereen zijn talenten benut

We willen Arnhem op de kaart zetten als aantrekkelijke stad voor inwoners, studenten en bezoekers. Waar bedrijven zich uitgenodigd voelen, kansen zien en investeren. En waar partners samen meerwaarde creëren, passend bij de ambities van Arnhem. We zetten in op verschillende soorten werkgelegenheid en op bedrijven met een duurzaam en innovatief karakter. Dynamische werklocaties en -clusters nodigen nieuwe bedrijven uit om zich in Arnhem te vestigen, met nieuwe werkgelegenheid tot gevolg. Arnhem als Hotspot Energy versterken is een belangrijke kans en uitdaging, zeker met de komst van een universiteit. Met de Bruisende Binnenstad, het vele groen in de stad, de verbinding met de Veluwe en de regio, de historie (herinneringstoerisme), het kunst- en culturele aanbod en de vele evenementen hebben we een aantrekkelijk toeristisch en recreatief aanbod. We zetten in op de versterking van de samenwerking van bedrijven en kennisinstellingen rondom human capital, zodat we samen met hen kunnen anticiperen op wat de maatschappij 'straks' nodig heeft.

Toekomstbestendiger vestigingsklimaat voor bedrijven en kennisinstellingen

Vanuit de gemeente zijn we ondersteunend aan bedrijven en instellingen om hen zoveel mogelijk te laten groeien in werkgelegenheid. Om groei en creativiteit te ondersteunen en te versnellen, benutten we de kracht van sterke Arnhemse clusters, bestaande competenties en uitstekende werk- en kennislocaties. Hierbij nemen de clusters energie, zakelijke dienstverlening en zorg een belangrijke positie in. Voor cross-overs op met name het innovatieve gebied ligt een belangrijke link met de creatieve sector in de stad.
In dit netwerk heeft de Arnhemse binnenstad, met haar belangrijke basis voor werkgelegenheid en voorzieningen en de smeeroliefunctie van de creatieve sector, een speciale positie naast de andere werklocaties in de stad.

Versterken ondernemersklimaat en optimaliseren dienstverlening aan ondernemers

In het werken aan een betere dienstverlening voor ondernemers implementeren we de resultaten uit de pilot 'Van Bedrijven Weten'. We zetten in op het blijvend optimaliseren van de dienstverlening aan bedrijven, door de vraag van ondernemers centraal te stellen en drempels weg te nemen. Daarnaast werken we samen met het georganiseerd bedrijfsleven aan een krachtig ondernemersklimaat waarin bedrijven en starters gefaciliteerd worden in hun ontwikkeling. Dit wordt ondersteund door actief accountmanagent en gerichte acquisitie.

Voldoende aanbod en kwaliteit van werklocaties

Voor een toekomstbestendig vestigingsklimaat is het van belang om voldoende en kwalitatief aanbod van werklocaties te hebben in de stad en de regio. Om lokale bedrijven te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken is het van belang dat de werklocaties (kantorenlocaties, bedrijventerreinen en detailhandelclusters) aansluiten bij de vraag van ondernemers. We werken hieraan op drie thema's: fysiek/ruimtelijk, klimaat en duurzaamheid en sociaal-economisch.
Vanuit het thema fysiek/ruimtelijk werken we aan de ruimtelijk-economische aspecten. Hiervoor zal in 2021 een visie werklocaties opgesteld worden. Hierin wordt de herijking van het kantorenbeleid, hotelbeleid en detailhandelsbeleid meegenomen, alsmede het implementatieplan Nieuwe Haven. Ook zal een verkenning starten van de mogelijkheden voor herstructurering van de bedrijventerreinen Rijnpark en Het Broek. Daarbij kijken we naar concepten en innovaties die leiden tot extra zuinig ruimtegebruik voor alle soorten bedrijvigheid, zowel in nieuwe als te herstructureren werklocaties. Tevens wordt deelgenomen aan het Intergemeentelijk Overleg Werklocaties (IOW) waarin onder andere gewerkt wordt aan het Regionaal Programma Werklocaties (RPW).
Onder het thema klimaat & duurzaamheid wordt vanuit het onderwerp verduurzamen met ondernemers getracht zoveel mogelijk energie te besparen en vormen van opwek te stimuleren binnen hun bedrijf en op de werklocaties. Dit is belangrijk voor toekomstbestendige bedrijvigheid. Ook wordt gewerkt aan vergroenen van werklocaties. Dit draagt bij aan het verminderen van hittestress, maar zorgt ook voor een beter werkmilieu voor werknemers. Dit laatst valt onder het thema sociaal-economisch. Tevens wordt vanuit sociaal-economisch oogpunt gewerkt aan de onderwerpen schoon, heel en veilige werklocaties. Ondermijning door criminaliteit is hierbij één van de aandachtspunten.

Een betere bereikbaarheid van de stad

We streven een optimale OV-bereikbaarheid van werklocaties na en stimuleren fietsverkeer/-gebruik op de werklocaties (zowel woon-werkverkeer als werkgerelateerde verkeersbewegingen). Ook hier is aandacht voor stimuleren van duurzaam vervoer. Daarnaast blijft parkeren (van personenwagens en vrachtwagens) een aandachtspunt op werklocaties. Zie ook het programma S02 Bereikbaarheid.

Aantrekkelijk woon- en leefklimaat

Voldoende woningen voor (potentiële) werkgevers en werknemers zijn van belang willen bedrijven zich in deze regio vestigen en studenten na hun studie hier blijven. Dit betekent onder andere voldoende woningen voor studenten die in de stad studeren, woningen voor medewerkers en hun gezinnen en werknemers die tijdelijk in Arnhem komen werken (expats). Huisvesting van arbeidsmigranten vraagt ook om aandacht. Daarnaast is het van belang dat het leefklimaat in Arnhem behouden blijft. Veel mensen komen in Arnhem wonen vanwege het aanbod van voorzieningen en de groene omgeving. Zie ook het programma S12 Wonen en leefomgeving.

Aantrekkelijker stad in en voor de regio

Met een aantrekkelijke stad en regio zorgen we voor een sterk en competitief vestigingsklimaat voor (nieuwe) bewoners, studenten en bedrijven. Die aantrekkelijke stad zijn we door een hoogwaardig voorzieningenniveau op het gebied van sport, kunst en cultuur, door een bruisende binnenstad, door veel reuring in de stad en door een goede verbinding met de Veluwe en de omliggende omgeving. Daarmee zijn we ook positief in beeld voor toeristen en bezoekers. We positioneren Arnhem als stevig merk op grond van onze kernwaarden (ondernemend, creatief en groen), en door ons verleden levend te houden maken we verbinding met de toekomst.

Bruisende Binnenstad

We werken aan de transformatie van de binnenstad van place to buy naar place to meet. De binnenstad is een plek die naast winkelen ook een plek is om te ontmoeten, te wonen en te werken. Daarbij werken we aan de ruimtelijke kwaliteit met groen, zorgen we voor een gastvrije en bereikbare binnenstad en zetten we in op een creatieve en aantrekkelijke programmering.

Het winkelhart moet compacter zijn. Aan de randen van de binnenstad is ruimte voor een nieuw programma, zoals andere vormen van bedrijvigheid, wonen, en combinaties van wonen en werken. Met Nijmegen en de provincie wordt samengewerkt in het kader van versterking van de centrumgemeenten; met het oog op complementariteit van beide steden. Voor een aantrekkelijke binnenstad zijn bereikbaarheid, een goede openbaar vervoersverbinding en voldoende en goede parkeervoorzieningen belangrijke randvoorwaarden.

De coronacrisis en de daarmee samenhangende maatregelen hebben een enorme impact gehad op de positie, werkgelegenheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad. We zetten in op behoud van de aantrekkelijkheid van de binnenstad, behoud van werkgelegenheid en het tegengaan van leegstand door extra in te zetten op binnenstadsmanagement en herstructurering van het winkelgebied.

We zien tegelijk als gevolg van de grote fysieke investeringen momentum ontstaan om door te pakken op diverse marktontwikkelingen en gezamenlijk te investeren in het functioneren van de binnenstad en de omliggende rand. Dit vraag veel energie van betrokken partijen en daarbij is samenwerking en een gedegen organisatiegraad en -vermogen onontbeerlijk. Die sterke organisatiegraad maakt dat initiatieven van stakeholders snel opgepakt en uitgevoerd kunnen worden in vitale coalities. Dat is een belangrijke voorwaarde om de beweging te kunnen maken van place to buy naar place to meet en de binnenstad te laten bruisen.

Arnhem positioneren voor bewoners en bezoekers

Samen met de stad en in verbinding met de belangrijke stakeholders wordt verder gebouwd aan een professionele citymarketing organisatie. De kernwaarden van Arnhem, Groen, Creatief en Ondernemend, zijn hierin leidend. De doelgroepen zijn bewoners, studenten, bedrijven en bezoekers. Het merk Arnhem wordt altijd ingezet op maat voor de verschillende doelgroepen en altijd in het perspectief van het verhaal van de stad en regio.

Stimuleren van herhaalbezoek, langer verblijf en meer besteding

De toeristische sector is een belangrijke sector voor de werkgelegenheid en voor bestedingen in de regio Arnhem. Er zijn drie speerpunten om herhaalbezoek, langer verblijf en meer bestedingen te stimuleren:

1. Gastvrij Arnhem: Welkom in Arnhem!
2. Veluwe op 1
3. Herinneringstoerisme

We werken aan een goede balans tussen recreatiemogelijkheden en gezonde natuur. We zetten in op de belevingsgebieden Veluwezoom en Bevochten Veluwe. Via de regiodeal Veluwe proberen we een duurzame verbinding te leggen naar de Veluwe, we ronden het wandelknooppuntennetwerk af en geven met onze partners uitvoering aan de Veluwe 2030-agenda (Veluwe Alliantie). We maken een uitvoeringsagenda Toerisme en Recreatie samen met de regio Arnhem-Nijmegen.

We werken aan de inbedding van een jaarrond, duurzaam programma op herinneringstoerisme, breder dan alleen de Slag om Arnhem. Dit doen we door de verbinding te versterken binnen de Airborneregio en tussen de Airborneregio en de Veluwe. We zetten in op belangstelling vanuit binnen- en buitenland, en we sluiten ook aan bij de internationale route van LRE (Liberation Route Europe). Met als doel het beleefbaar, zichtbaar en tastbaar maken van het verleden, en het aantrekken van bezoekers die langer verblijven, meer besteden en vaker terugkomen.

We verbreden het verhaal rond de Slag om Arnhem en hebben meer aandacht voor de waarde van vrijheid. Educatie, activiteiten met Arnhemmers in de wijken en marketing krijgen een vaste plek. We ontwikkelen de herdenkingsavond (vrijdag) in Arnhem toekomstbestendig door. We zetten onze samenwerking in de Airborneregio voort. Elk kroonjaar (dus weer in 2024) geven we extra aandacht met een internationale uitstraling en extra activiteiten.

Wat gaan we doen:

- Ontwikkelen routes/verhalen Airborneregio en digitaal ontsluiten en vermarkten ervan.
- Vervolg programma Gelderland Herdenkt: Airborne en Veluwe Remembers.
- Uitvoering Masterplan Airborne.
- Doorontwikkeling Veluwe Remembers.
- Verkennen mogelijkheden en potentie militair erfgoed noordzijde Arnhem.
- Opdrachtgeverschap B2L.
- Opdrachtgeverschap Airborne at the Bridge.
- Uitvoering geven aan visie Toekomst Herdenken. In de Herstelagenda is aangegeven dat we extra investeren in herdenken.

Hoogwaardig voorzieningenniveau

Met evenementen creëren we economische en maatschappelijke spin-off (welzijn, plezier, ontmoeten, sport, gezondheid) en zetten we de Arnhemse kernwaarden en ons profiel op de kaart. We onderscheiden beeldbepalende, sfeerbepalende, springplank-, economische en sportevenementen voor zowel bezoekers als voor Arnhemmers.

Vooralsnog staan voor 2021 weer veel sfeerbepalende evenementen op het programma, maar mogelijk nog beperkt door RIVM-maatregelen. Daarnaast kent Arnhem in 2021 enkele grote internationale beeldbepalende evenementen: de Sonsbeek Beeldententoonstelling (die is doorgeschoven) en het WK BMX. Tevens gaan we onderzoek uitvoeren naar een jaarlijkse vuurwerkshow (motie 19M186 Centrale vuurwerkshow) met een relatie naar de inspanning van een lokaal vuurwerkverbod (motie 19M187 Inspanning lokaal vuurwerkverbod).

Creatieve Industrie

Belangrijk is dat kunst en cultuur niet alleen van buiten worden ingebracht, maar ook ter plaatse worden geproduceerd. Een stad van makers kenmerkt zich door een innovatief klimaat, direct persoonlijk contact en door ruimtelijke clustering van gelijksoortige bedrijvigheid in creatieve milieus. Dat bevordert ook crossovers met andere industrieën. Er wordt gezorgd dat Arnhem een gunstig woon- en werkklimaat voor kunstenaars en creatieve ondernemers heeft. Arnhem beschikt over de gehele keten (van educatie, productie en presentatie). Binnen de creatieve industrie neemt mode een bijzondere positie in.

In 2021 zetten we in op een goede aansluiting van de creatieve sector bij de kernwaarden van het merk Arnhem (citymarketing). We zetten in op de ondersteuning van het versterken van een verbeterde organisatiegraad bij ondernemersorganisaties en stimuleren en faciliteren kansrijke coalities en ondernemerschap. Het onderwerp huisvesting van de creatieve industrie agenderen we permanent bij vastgoedeigenaren en woningbouwcorporaties.

Optimaler human capital aanwezig voor werkgevers

Aanwezigheid van voldoende en goed gekwalificeerd personeel, human capital, op het juiste moment is een cruciale randvoorwaarde voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven. Vanwege diverse maatschappelijke, demografische en technologische ontwikkelingen is urgente aandacht noodzakelijk voor de balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De coronacrisis heeft daarbij gezorgd voor een grotere opgave om de match van werk (in de ene sector) naar werk (in de andere sector) te realiseren.
Hierbij zetten we in op de versterking van de samenwerking van bedrijven en kennisinstellingen: samen met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen anticiperen op wat de maatschappij 'straks' nodig heeft. Daarin wordt nadrukkelijker de verbinding met het programma Doorbraak naar Werk gelegd.

Regionale Human Capital Aanpak op kansrijke sectoren

Vanuit de samenwerking in de economische regio wordt gewerkt aan de regionale Human Capital Aanpak voor kansrijke sectoren. De resultaten van de verkenning naar een regionaal 'House of Skills' leveren daarvoor belangrijke bouwstenen om die aanpak in de praktijk te brengen. Beoogd wordt om hiermee een bijdrage te leveren aan wendbaarheid van werknemers op de arbeidsmarkt (omscholing naar / ontwikkeling van vaardigheden in kraptesectoren) en daarmee aan een optimaler human capital voor werkgevers (= meer en beter toegeruste werknemers). We leggen in deze aanpak de verbinding naar de investeringsagenda's met de provincie en inspanningen van The Economic Board.

Aantrekken en binden van studenten

Via samenwerkingsverband 'Arnhem studiestad' werken we aan het aantrekken en binden van studenten. Daarnaast dragen we via evenementen voor scholieren en studenten bij aan het interesseren van jongeren voor (een unieke opleiding in) Arnhem. Het gaat hier bijvoorbeeld om evenementen om scholieren kennis te laten maken met het thema techniek en de opleidingen die Arnhem hierin te bieden heeft. Daarnaast willen we het onderwijs aantrekkelijker maken door steeds meer onderwijs te verbinden aan maatschappelijke opgaven. Hiervoor wordt samengewerkt door de Arnhemse kennisinstellingen binnen de City Deal Kennis Maken. Verder participeren we in een visievormingstraject met kennisinstellingen (onder andere HAN en Van Hall/Larenstein) op de kenniscampus in Presikhaaf.

Het bieden van faciliteiten en een gebundelde kennisinfrastructuur voor het adequaat opleiden van studenten en professionals in de energiesector

Vanuit het energiecluster in (regio) Arnhem zetten wij onder de noemer Hotspot Energy in op onderwijsinnovatie, praktijkgericht onderzoek en kennisontwikkeling in de driehoek van onderwijs, ondernemers en overheid. Connectr en de komst van universitaire opleidingen zijn mooie voorbeelden hiervan. Hier zijn onder andere de HAN, het centre of expertise SEECE, Kiemt en energiegerelateerde bedrijvigheid in de regio bij betrokken. Er liggen relaties met de Hotspot Energy aanpak en de wijkgerichte energietransitie / aardgasvrije wijken vanuit NEmiA. Waar relevant leggen we de verbinding met de provincie en inspanningen vanuit The Economic Board. Het in ontwikkeling zijnde Innovatielab heeft ook een centrale rol in deze inspanning. In de Herstelagenda wordt hier extra op ingezet.

Arnhem beter op de kaart als energiestad

Voor Arnhem vormen de maatschappelijke opgaven op het gebied van energietransitie, duurzaamheid en circulaire economie niet alleen uitdagingen, maar ook economische kansen.
De gemeente heeft zich daarom als doel gesteld om een groeiend en elkaar versterkend energiecluster voor de stad en de regio te ontwikkelen. Een sterker cluster zorgt voor grotere concurrentiekracht en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.
Arnhem stimuleert onderlinge samenwerking, netwerkvorming, innovaties, vergroting van zichtbaarheid en lobby, acquisitie van nieuwe bedrijven, en de monitoring en ontwikkeling van diverse projecten. Daarbij nemen we soms als trekker zelf het initiatief en andere keren moedigen we vooral aan. Daarbij is ook het stimuleren van innovaties die de energietransitie versnellen en het aantrekken en opleiden van technisch talent voor de energiesector belangrijk voor onze stad.

Het creëren van inspirerende en innovatieve energiegerelateerde kennis- en werklocaties

De focus ligt op de drie energie hotspots in de stad, te weten Industriepark Kleefse Waard (IPKW), Arnhems Buiten en kenniscampus HAN/Van Hall Larenstein. Voor alle locaties geldt dat zal worden ingezet op het vergroten van bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit waar werkgevers, werknemers en studenten graag verblijven en zich uitgedaagd voelen.

Innovatie stimuleren

Als gemeente kunnen we een bijdrage leveren aan het stimuleren van innovatie op het gebied van (duurzame) energie. De gemeente kan met het cofinancieren van haalbaarheidsstudies en procesgeld bijdragen aan de voorbereiding in de vroege of experimenteerfase van innovaties. We richten ons vooral op het stimuleren van projecten op een drietal Arnhemse energie-innovaties: waterstof- en brandstoftechnologie, batterij- en laadinfratechnologie en ICT/smartgrids.

Bouwen aan een groeiend energie ecosysteem

Als gemeente spannen we ons in om een dynamisch en groeiend energiecluster te realiseren waarin ondernemers, onderwijs en overheid samenwerken en waar verschillende spelers in het netwerk elkaar snel weten te vinden. We steunen en faciliteren samenwerkingsinitiatieven, netwerkorganisaties en bijeenkomsten op het gebied van energie. Ook zetten we in op acquisitie van bedrijven die passen binnen dit ecosysteem. Dit doen we samen met partners uit het energienetwerk.

Betere (inter)nationale positionering van Arnhem als energiestad

In onze communicatie en lobby over de kracht van het Arnhemse energiecluster, richten we ons op bedrijven, investeerders, (inter)nationale beleidsmakers, politici en kennisinstellingen. We werken samen met partners als The Economic Board, Stichting Kiemt en provincie Gelderland aan een structurele communicatie over wat Arnhem te bieden heeft en bouwen ons landelijk netwerk uit.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[4].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Port. ond.	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Vol energie zetten wij in op een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat om maximale werkgelegenheid in Arnhem en de regio te creëren, waarbij iedereen zijn talenten benut		**6.556**	**935**	**0**	**100**
Aantrekkelijker stad in en voor de regio	WC05	2.077	739	0	0
Toekomstbestendiger vestigingsklimaat voor bedrijven en kennisinstellingen	WF01	4.479	196	0	100
Optimaler human capital aanwezig voor werkgevers	WF01				
Arnhem beter op de kaart als energiestad	WF01				
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**6.556**	**935**	**0**	**100**

4 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	9.501	5.676	5.836	6.556	5.553	5.549	5.545
Baten	3.704	983	1.794	935	990	1.090	1.090
Saldo lasten en baten	***-5.798***	***-4.693***	***-4.043***	***-5.622***	***-4.563***	***-4.459***	***-4.455***
Onttrekkingen aan reserves	441	115	173	100	100	100	100
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***441***	***115***	***173***	***100***	***100***	***100***	***100***
Gerealiseerd resultaat	**-5.357**	**-4.578**	**-3.870**	**-5.522**	**-4.463**	**-4.359**	**-4.355**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn totaal begroot op € 6,6 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- Uitgaven voor het Innovatielab in het kader van de Herstelagenda: € 1,2 miljoen;
- Uitgaven voor kosten personeel: € 1,0 miljoen;
- Uitgaven in het kader van het Fonds Bedrijfsleven: € 0,9 miljoen;
- Subsidies: € 0,7 miljoen;
- Uitgaven voor evenementen: € 0,7 miljoen;
- Uitgaven voor herdenken in het kader van de Herstelagenda: € 0,2 miljoen;
- Overige kosten: € 1,9 miljoen.

De totale lasten stijgen ten opzichte van 2020 met € 0,7 miljoen. Dit komt met name door uitgaven in het kader van de Herstelagenda van € 1,4 miljoen. Daar tegenover staat een daling van de kosten voor Gelderland Herdenkt van 0,7 miljoen.

Baten

De baten voor 2021 zijn totaal begroot op € 0,9 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- Toeristenbelasting: € 0,5 miljoen;
- Bijdragen en subsidies van derden: € 0,2 miljoen;
- Overige opbrengsten: € 0,2 miljoen.

De totale opbrengsten dalen ten opzichte van 2020 met € 0,9 miljoen. Dit komt met name door een daling van de te ontvangen subsidie voor Gelderland Herdenkt van 0,7 miljoen.

Onttrekkingen aan reserves

Aan de Algemene Reserve wordt € 0,1 miljoen onttrokken voor de uitvoering van het amendement Extra Middelen Accountmanagement.

Indicatoren

Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Waardering binnenstad	2018	7	Niet bekend	Gemiddelde waardering van bezoekers voor de binnenstad op een schaal van 0 tot 10	Binnenstads-monitor
Snelgroeiende bedrijven	2018	23,1	19	Snelgroeiende bedrijven (10% autonome groei aantal werknemers per jaar, over een periode van drie jaar)	CBS - Lokale economie
Oprichting bedrijven	2018	115,9	100,6	Oprichtingen per 1.000 vestigingen	CBS - Lokale economie
Aantal bezoekers binnenstad	2018	328	Niet bekend	Aantal bezoekers binnenstad x1.000	Binnenstads-monitor

Om de gevolgen van het Covid-19 virus voor de gemeente Arnhem in kaart te brengen, zijn de meest relevante indicatoren van verschillende onderdelen samengevat in een dashboard. Hierbij zijn ook indicatoren opgenomen die een relatie hebben met dit programma.
Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Demografische druk	2019	58,1	69,8	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%).	CBS - Bevolkingsstatistiek
Banen	2019	974,8	792,1	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	LISA
Vestigingen	2019	148	151,6	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	LISA
Functiemenging	2019	58,6	53,2	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen (%).	LISA

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

B.V. Recreatiemaatschappij Overbetuwe
Euregio Rijn-Waal
Facility Point
GO Arnhem Nijmegen City Region
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners
- Economic Board regio Arnhem Nijmegen;
- Ondernemers Kontakt Arnhem (OKA);
- Platform Binnenstad Arnhem (PBA);
- Stichting Arnhemse bedrijventerreinen (StAB);
- Industriepark Kleefse Waard (IPKW);
- GreenBusinessclub Gelderse Poort (GbcGP)
- Overige werklocaties;
- OostNL;
- Provincie;
- VNO NCW;
- Onderwijs- en kennisinstellingen; HAN - Van Hall Larenstein, ROC Rijn IJssel;
- Stichting Kiemt;
- Stichting Made in Arnhem (Citymarketing);
- Stichting Ondernemersfonds Arnhem;
- Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (het voormalige RBT KAN).

Subsidies
Hieronder zijn de partijen opgenomen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:
- Stichting Ondernemersfonds Arnhem;
- Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen;
- Stichting Airborne Museum.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing
Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Economie. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Corona risico's
Uitstel Huurindexatie

Beleidskaders
- Economische Koers Arnhem;
- Investeringsagenda Arnhem-Nijmegen;
- Evenementenbeleid;
- Detailhandelsvisie;
- Mise-en place - de Arnhemse Horecavisie;
- Arnhem, stad op de kaart in internationaal perspectief/ Beleidskader voor internationaal beleid tot 2020;
- New Energy made in Arnhem;
- Standplaatsenbeleid.

S04 Onderwijs

Goed onderwijs is de basis. Wie gemotiveerd naar school gaat en een goede opleiding kan afronden, heeft later zoveel meer kansen. Vandaar dat we extra inzetten op het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten. Zonder diploma op zak krijgen jongeren het zoveel moeilijker. Dat begint al bij de kinderopvang en de peuterspeelzaal. Kinderen maken een goede start en hebben daar hun leven lang profijt van. Vroegtijdig schoolverlaten staat nooit op zichzelf. Vandaar dat we zorgen voor een goede afstemming tussen jeugdhulp en onderwijs en het tijdens en naschools leren.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Onderwijs: Arnhemmers met dezelfde talenten hebben dezelfde kansen (inclusief onderwijshuisvesting)

Alle kinderen in Arnhem kunnen het onderwijs volgen dat past bij hun mogelijkheden en talenten. Passend onderwijs is op ieder niveau beschikbaar, te beginnen bij de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk. Kinderen maken een goede start en hebben daar hun leven lang profijt van. Preventieve maatregelen worden ontwikkeld en ingezet voor vroegsignalering en later om schooluitval te voorkomen en jongeren een goede aansluiting te bieden op de arbeidsmarkt.

Een goede startpositie op school

Investeringen in de eerste levensjaren van een kind zijn cruciaal voor de verdere ontwikkeling.
Kinderen met een achterstand worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd en goed voorbereid op het reguliere onderwijs. Dit gebeurt in de voorschoolse periode in de peuterspeelzalen en de kinderopvang. Deze locaties zijn verder inclusieve locaties, alle kinderen zijn welkom en krijgen er een passend aanbod.
Als kinderen onverhoopt toch met een achterstand aan het onderwijs beginnen, wordt extra ondersteuning geboden om de onderwijskansen van deze kinderen te vergroten. Zo kent Arnhem twee locaties in de stad waar de mogelijkheid is voor asielzoekerskinderen en kinderen van arbeidsmigranten om onderwijs te volgen. Op meerdere scholen zijn er taalschakelklassen. Daarnaast kent Arnhem een Zomer- en Weekendschool en zet Arnhem extra in, met het plan Arnhemse Aanpak Onderwijs, om de gevolgen van de lockdown door corona te herstellen.

Doorontwikkeling passende kinderopvang, ontwikkelrecht en onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

Voor VVE (Voor- en vroegschoolse educatie) en het ontwikkelrecht kunnen begin 2021 alle peuters 16 uur per week komen. We lopen hiermee voor op landelijke ontwikkelingen. Speerpunten voor komende jaren zijn dat nog meer peuters gebruik maken van het ontwikkelrecht en de kwaliteit van de VVE-opvang verder wordt versterkt.
Met Passende Kinderopvang werken we aan inclusieve kinderopvang in de stad. Een stad waar kinderen met een ondersteuningsbehoefte niet naar een specialistisch kinderdagverblijf gaan, maar in hun eigen wijk naar een reguliere kinderopvang kunnen en de specialistische ondersteuning daar wordt geboden. Dit willen we verder uitbreiden naar de buitenschoolse opvang.
Onderwijsachterstandenbeleid op de scholen wordt uitgebreid, in 2020 zijn we gestart met een aangepaste verdeling van de OAB-middelen over de scholen en zijn er 25 in plaats van 12 OAB-scholen.

Aansluiting passend onderwijs en jeugdhulp

Ieder kind heeft recht op een passende plek in het onderwijs. Sommige kinderen hebben hier extra ondersteuning en zorg bij nodig. In 2020 zijn afspraken gemaakt tussen onderwijs en wijkcoaches over de inzet van jeugdhulp op school. Er blijf aandacht nodig voor de afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp. Er is sprake van een grijs gebied.

Goede toekomstbestendige (onderwijs)huisvesting

Na bestuurlijke vaststelling van het Integraal HuisvestingsPlan voor het basisonderwijs en het vastgestelde jaarprogramma primair onderwijs 2020 loopt de uitvoering van de huisvestingsprojecten gestaag door. De projecten bevinden zich in verschillende fasen. De inzet op onderwijshuisvesting draagt optimaal bij aan kwalitatief goed en toekomstgericht onderwijs. Volgens planning zal in 2021 de nieuwbouw van Confetti in Schuytgraaf gereed zijn. Daarnaast zal in hetzelfde jaar de uitbreiding van de Pieter Jongelingschool, Jozef Sarto en Panorama gereed komen. Tevens zal volgend jaar een aantal nieuwbouw- en uitbreidingsprojecten (KC Vredenburg, Piramide, Jozefschool, Ibn-i Sina en Parkschool, Mozaïek en Johannes) worden opgestart. Goede luchtkwaliteit is, zeker in tijden van corona, van belang. We staan in nauw contact met de scholen en zullen samen met scholen zoeken naar een oplossing als scholen hun verantwoordelijkheid voor goede luchtkwaliteit niet op zich kunnen nemen (motie 20M189g Gezonde scholen).

Kansen voor de toekomst

We willen schooluitval verder terugbrengen. Voor jongeren in kwetsbare posities ontwikkelen we een sluitende aanpak tot 27 jaar, zodat voorkomen wordt dat jongeren tussen wal en schip vallen. Voor volwassenen pakken we laaggeletterdheid aan. Jongeren worden eigentijds en betekenisvol opgeleid voor de arbeidsmarkt van morgen en als burgers die bijdragen aan de maatschappij. Via de Citydeal Kennismaken bieden we jongeren bijvoorbeeld innovatief onderwijs middenin de maatschappij aan en benutten we de kennis van studenten bij het oplossen van maatschappelijke problemen. We zetten in op een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, zodat jongeren het beste uit zichzelf kunnen halen.

Nieuw plan voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV)

Met ingang van 2021 gaat het nieuwe plan van aanpak voorkomen voortijdig schoolverlaten in.
De doelstelling van het nieuwe plan is om de recente (voorlopige) daling van het VSV-cijfer door te laten zetten maar ook stevigere kwalitatieve afspraken te maken met andere betrokken partijen in het VSV-netwerk. De school krijgt binnen de aanpak een centrale plek toebedeeld in het VSV-netwerk. Daarnaast wordt er meer aandacht besteed aan de integraliteit van de inzet, samenhang met andere programma's en de verschillende leefgebieden van jongeren (school, thuis, leefomgeving).
Om de doelstellingen te bereiken zetten we de Subsidieregeling aanpak voorkomen voortijdig schoolverlaten Arnhem 2021-2024 in. In deze subsidieregeling nemen we criteria op die betrekking hebben op de doelgroep die we met de aanpak willen bereiken en op de samenwerking met ouders en netwerkpartners. Ook zetten we in op de evaluatie en monitoring van projecten die worden gefinancierd uit het VSV-budget.
De subsidieregeling is het instrument van de gemeente Arnhem om meer grip te krijgen op deze complexe problematiek. Ook maken we met de subsidieregeling inzichtelijk en transparant op welke wijze de beschikbare middelen worden ingezet.
We zetten in op het verstevigen van het VSV-netwerk. Twee maal per jaar vindt er een VSV-netwerkbijeenkomst plaats met alle betrokken partijen in de stad. Naast de kwantitatieve VSV-analyse ontvangt de gemeenteraad met ingang van 2021 jaarlijks ook een kwalitatieve analyse van de lokale VSV-aanpak.

Ontwikkelen van integrale aanpak kwetsbare jongeren tot 27 jaar

Jongeren in een kwetsbare positie willen we zo optimaal mogelijk begeleiden naar zelfstandigheid. Voor hen ontwikkelen we een sluitende aanpak tot 27 jaar. Zodat de jongeren niet tussen wal en schip vallen.
We bieden de ondersteuning die nodig is, ondersteuning die niet begint of eindigt bij het 18e levensjaar.
Zo ontwikkelen we bijvoorbeeld met partners een doorlopende lijn van school naar werk voor deze jongeren en ontwikkelen we een intensieve maatwerkaanpak werkloze jongeren om hen toe te leiden naar school of werk.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[5].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Port. ond.	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Arnhemmers met dezelfde talenten hebben dezelfde kansen		**18.895**	**2.395**	**8.004**	**6.922**
Een goede startpositie op school	WC02	18.895	2.395	8.004	6.922
Kansen voor de toekomst	WC02				
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**18.895**	**2.395**	**8.004**	**6.922**

5 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	19.075	17.958	18.342	18.895	20.033	21.582	21.654
Baten	3.051	3.045	2.395	2.395	2.395	2.395	2.395
Saldo lasten en baten	***-16.024***	***-14.912***	***-15.947***	***-16.499***	***-17.638***	***-19.186***	***-19.259***
Toevoegingen aan reserves	9.602	7.753	7.773	8.004	7.734	6.683	6.864
Onttrekkingen aan reserves	8.740	6.299	6.611	6.922	7.547	7.559	7.766
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-862***	***-1.454***	***-1.162***	***-1.082***	***-187***	***875***	***902***
Gerealiseerd resultaat	**-16.886**	**-16.367**	**-17.108**	**-17.581**	**-17.825**	**-18.311**	**-18.357**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn begroot op € 18,9 miljoen. De verdeling van deze post is als volgt:

- Onderwijshuisvesting: € 13,6 miljoen;
- Bovenwettelijk onderwijs (voornamelijk Natuurcentrum): € 2,0 miljoen;
- Onderwijsachterstandenbeleid: € 1,5 miljoen;
- Volwasseneneducatie: € 1,5 miljoen;
- Overige lasten: € 0,3 miljoen.

Het totale budget stijgt ten opzichte van 2020 met € 0,5 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door een hoger budget voor kapitaallasten (rente en afschrijving), voor het basisonderwijs, als gevolg van extra investeringen die opgenomen zijn in het meerjareninvesteringsplan.

Baten

Voor de baten is (evenals in 2020) een budget geraamd van € 2,4 miljoen. Dit bedrag bestaat uit:

- Rijksinkomsten voor volwasseneneducatie: € 1,5 miljoen;
- Opbrengsten verhuur panden: € 0,8 miljoen;
- Overige opbrengsten: € 0,1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

In 2021 wordt voor € 7,9 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve voor de dekking van kapitaallasten voor onderwijshuisvesting en voor € 47.000 aan de bestemmingsreserve onderhoud vastgoed.

Onttrekkingen aan reserves

In 2021 wordt voor € 6,9 miljoen onttrokken aan de bestemmingsreserve voor de dekking van kapitaallasten voor onderwijshuisvesting en voor € 28.000 aan de bestemmingsreserve onderhoud vastgoed.

Indicatoren

Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Toelichting	Bron
Het percentage (doelgroep)peuters dat gebruik maakt van VVE of ontwikkelrecht	2019	90%	Doel is om alle peuters met een risico op een taalachterstand (deze kinderen krijgen een VVE- indicatie) te bereiken. Het totaal aantal peuters in Arnhem met deze indicatie is gemiddeld 550.	

Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	2019	2,7	2	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat (%). De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2019" staat voor schooljaar "2018/2019".	DUO
Absoluut verzuim	2018	1,1	1,9	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	2018	26	23	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".	DUO/Ingrado

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

Op alle gebieden wordt nauw samengewerkt met besturen en medewerkers van onderwijs (primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO), (voortgezet) speciaal onderwijs (V)SO, middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en hoger beroepsonderwijs (HBO, voorschoolse voorzieningen, kinderopvang, maatschappelijke partners en sociaal ondernemers.
In de uitvoering worden maatschappelijke partners betrokken.

Subsidies

Hieronder zijn de partijen opgenomen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- Stichting Natuurcentrum Arnhem;
- Stichting Peutercentra Arnhem;
- Rijn IJssel ROC;
- IVIO-opleidingen.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Onderwijs. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Gemeentebrede risico's
BENG-eisen Onderwijshuisvesting

Beleidskaders

- Subsidieregeling Voorschools Aanbod Arnhem.
- Raadsvoorstel en -besluit Verzelfstandiging Natuurcentrum Arnhem
- Raadsbesluit om gemeentelijke leerplichttaken regionaal uit te voeren;
- Raadsbesluit om RMC-taken / Team VSV onder te brengen bij het RBL;
- Raadsbesluit d.d. 6 november 2017 wijziging MGR sociaal domein;
- Integraal huisvestingsplan primair onderwijs Arnhem 2017-2026.

S05 Cultuur

Een stad met een rijk cultureel aanbod is aantrekkelijker om te wonen, te werken en te verblijven. Onze inzet is daarom dat we blijven werken aan de verdere ontwikkeling van ons culturele aanbod. We stimuleren culturele instellingen om meer mensen in aanraking te brengen met kunst en cultuur, om zoveel mogelijk mensen te laten meedoen. Cultuur is er immers voor iedereen. En we stimuleren cultuurmakers te innoveren en nieuwe dingen uit te proberen. Daar hoort bij dat we zorgen voor voldoende ateliers, oefenruimtes en presentatiemogelijkheden in de stad. Daarnaast moet cultuurhistorisch erfgoed een prominente plek hebben in de stad. Mensen moeten het kunnen zien, er meer over te weten kunnen komen en het kunnen beleven.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Kunst en cultuur verlevendigt de stad en verbindt Arnhemmers met elkaar

Cultuur prikkelt de verbeelding en zet aan tot denken. We blijven de ontwikkeling en vernieuwing van ons culturele aanbod en de vele makers in de stad stimuleren, proberen meer mensen in aanraking te brengen met kunst en cultuur en er voor te zorgen dat meer mensen gaan participeren. Dat staat centraal in de cultuurnota Stroom (2012), de tussentijdse evaluatie Arnhem Stroomt Door (2016) en de actualisatie van Stroom: STROOMversnelling (2020). Met deze actualisatie is aangesloten op actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op het culturele klimaat in Arnhem en willen we de makers en de culturele organisaties in staat stellen deze uitdagingen aan te gaan en zich nog krachtiger en diverser te manifesteren in de stad. Daarvoor zijn in 2020 en worden 2021 negen actiepunten uitgevoerd. Deze spitsen zich toe op: versterking van het makersklimaat (meer budget, voldoende speelplekken, ateliers en repetitie- en oefenruimten, een gezonde arbeidsmarkt); kunst in de openbare ruimte; de verbinding van cultuur en welzijn; cultuur in de wijken; de culturele samenwerking tussen Arnhem en Nijmegen (025) en de codes Fair Practise, Diversiteit & Inclusie en Governance. Op deze manier willen we kunst en cultuur nog meer laten bijdragen aan de sociaal-maatschappelijke, economische en ruimtelijke opgaven én ontwikkeling van Arnhem.

De actualisatie is tot stand gekomen in een tijd waarin corona nog ver weg was. Met de uitvoering van de actiepunten blijven we investeren in kunst en cultuur. De gevolgen van de coronacrisis zullen ook in 2021, en mogelijk verder, voelbaar zijn. Door de restricties van het RIVM zijn er minder bezoekers mogelijk, hetgeen grote effecten heeft op bezoekers- en horeca inkomsten. Daarnaast kunnen bijdragen uit sponsoring langere tijd minder zijn. Het toont de kwetsbaarheid van de sector. En heeft tegelijkertijd in de periode dat we een groot deel van het aanbod hebben moeten missen ook het belang van kunst en cultuur voor onze samenleving aangetoond. In het najaar van 2020 starten we met de fase van herstel/wederopbouw. Hoe maken we de sector weerbaar en wendbaar? Wat betekent dit voor onze culturele infrastructuur? Naar verwachting kunnen we binnen het huidige financiële kader voor de langere termijn niet onze hele culturele infrastructuur overeind houden en moeten er keuzes worden gemaakt. Dit wordt zowel op het niveau van de stad als regionaal in 025-verband bezien (mede in het kader van de wederopbouwfase van de provincie), waarbij het uitgangspunt is om het culturele aanbod voor onze inwoners en publiek zoveel mogelijk te borgen.
Voor 2021 willen we, in navolging van het Rijk, onze coulancemaatregel op het gebied van subsidies voortzetten. Dit betekent dat uitgangspunt is dat onze subsidies op hetzelfde niveau blijven, en we met onze basis- en meerjarenvoorzieningen op basis van ingediende jaarplannen en -begroting in overleg treden over minder, of andere, prestaties.

Verbreding van cultuurbereik en participatie

Cultuur is van en voor iedereen. We streven ernaar de toegankelijkheid en bereikbaarheid van kunst en cultuur in de breedte te vergroten en daarmee actieve en passieve cultuurdeelname te stimuleren. Dit komt de persoonlijke ontwikkeling van mensen ten goede, maar is ook voor de ontwikkeling van de lokale en regionale samenleving belangrijk.

Cultuur is van en voor iedereen

We blijven samen met partners uitvoering geven aan het Convenant Cultuureducatie Primair Onderwijs met ondersteuning door het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit en bezien ook hoe dit te verbreden naar het secundair onderwijs. Het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit zal voor de periode 2021-2024 voortgezet worden. De gemeente Arnhem blijft in het programma participeren. De financiële dekking van het aandeel van de gemeente is structureel begroot binnen de cultuurbegroting (in de subsidie voor Rozet).
We blijven gebruik maken van de landelijke regeling combinatiefunctionarissen om deelname aan cultuur voor iedereen mogelijk te maken en cultuuraanbieders te ondersteunen en duurzaam te versterken. Activiteiten in de wijken van onder andere Rozet worden in reguliere contactmomenten vooraf afgestemd en achteraf geëvalueerd met de teams Leefomgeving.

Versterking van de culturele infrastructuur

Arnhem onderscheidt zich van andere steden door een complete keten educatie-productie-presentatie in nagenoeg alle kunstvormen. Daarin blijven we investeren. Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor de doorstroming en vernieuwing van talent, van amateur tot professional.

Stimulering van het makersklimaat en van nieuwe verbindingen, ook met andere domeinen

Arnhem is een stad van makers waar talent zich kan ontwikkelen, kan doorgroeien en professionaliseren. Arnhem kent een subsidiegebouw dat zowel laagdrempelig is als groei stimuleert, en we zorgen voor voldoende voorzieningen (podia en presentatiemogelijkheden) en randvoorwaarden als ateliers, repetitieruimte en regelgeving. Daar hoort bij dat we ondernemerschap en professionalisering zoveel mogelijk stimuleren. Daartoe is Schakel 025 al enige tijd actief: een platform dat het culturele veld in de volle breedte ondersteunt en verbindt door het delen van kennis over de beroepspraktijk. Dit wordt de komende tijd verder ontwikkeld, ook in 025-verband in samenwerking met Cultuur Academy in Nijmegen.

Zorg voor voldoende ateliers, oefenruimtes en presentatiemogelijkheden in de stad

De culturele en creatieve sector is van grote toegevoegde waarde voor onze stad. De werkgelegenheid in de sector groeit, waardoor de wachtlijsten voor huisvesting oplopen. Het tijdelijke aanbod neemt tegelijkertijd af, en de groei van nieuw aanbod vlakt af. We geven samen met partners in de stad uitvoering aan de aanbevelingen van het in het voorjaar van 2019 uitgevoerde onderzoek naar de huisvestingssituatie van de culturele en creatieve sector en geven uitvoering aan de motie 'Plan voor creatieve werkruimten (20M39)' die de raad op 8 juli 2020 heeft aangenomen.

Profilering en vitalisering van het culturele klimaat

We zetten in op het versterken en behouden van de toppositie die Arnhem heeft als cultuur- en creatieve stad en dragen zo bij aan werkgelegenheid, innovatie en een aantrekkelijk vestigings- en woonklimaat. Daarbij is ook onze rol, positie en samenwerking in de brede regio van belang.

Toekomstbestendige huisvesting van Museum Arnhem, onze Rijksgezelschappen Oostpool en Introdans en het Stadstheater

Toekomstbestendige huisvesting van onze belangrijke culturele instellingen is van groot belang zodat zij kunnen inspelen op de veranderende samenleving en zo relevant blijven voor hun bestaande en toekomstige publiek. De vernieuwbouw van Museum Arnhem is naar verwachting eind 2021 gereed en het museum kan begin 2022 haar deuren openen.
Wat betreft de huisvesting van onze rijkgezelschappen Oostpool, Introdans en het Stadstheater is de uitkomst van de raadsbehandeling over de samenwoon- en standalone variant na de zomer bepalend voor het vervolgproces.

Versterking van de (samenwerking in de) cultuurregio 025 Arnhem Nijmegen

Er wordt in samenwerking met de aangestelde 025-makelaar verder gewerkt aan een sterke cultuurregio die aantrekkelijk is voor talent en voor een groeiend publiek vanuit zowel de regio als daarbuiten. Dat gebeurt via vijf hoofdlijnen: versterken van de samenwerking tussen de 025 partners (onder andere door middel van proeftuinen), faciliteren van een groot onderling netwerk in de breedte van de culturele sector, verbinden van cultuur met andere sectoren, aansluiting regiogemeenten en vergroten van de zichtbaarheid.
Daarnaast wordt er binnen de regio Arnhem en Nijmegen hard gewerkt aan versterking van de regionale samenwerking; 025 en inzet van cultuur zijn belangrijk voor de regionale opgaven, waaronder de ‘ontspannen regio’.

Erfgoed levert een bijdrage aan een aantrekkelijke stad om in te wonen, te werken, te winkelen en te recreëren

Het Arnhem van nu is het resultaat van een lange ontwikkelingsgeschiedenis. Deze geschiedenis is dagelijks en vrijwel overal te ervaren en bepaalt voor een belangrijk deel het aanzien van de stad. Het aanwezige erfgoed is in meerdere opzichten betekenisvol en waardevol. In cultuurhistorisch opzicht weerspiegelt het erfgoed de geschiedenis van de stad. Dit erfgoed is niet reproduceerbaar en van onvervangbare waarde. Erfgoed vertegenwoordigt daarnaast identiteitswaarde. Het karakter van een buurt of stad maakt dat mensen zich er thuis of mee verbonden voelen. Vaak gaat dat om plekken en/of gebouwen, maar ook de verhalen die hierbij horen en eigen belevingen zorgen hiervoor. Erfgoed is ook van belang voor de stadseconomie. Het historische karakter van de binnenstad is een belangrijke basis voor het aantrekkelijke winkel- en verblijfsklimaat. Bezoek aan de binnenstad leidt tot bestedingen. Monumentale parken worden intensief gebruikt en trekken mensen en bedrijven aan die zich graag in de buurt van zo'n park willen vestigen. Erfgoed draagt kortom bij aan een aantrekkelijk klimaat voor bewoners, ondernemers en bezoekers van de stad.
Het is de ambitie om goede erfgoedzorg, behalve door bescherming van cultuurhistorisch waardevolle objecten, vooral ook vorm te geven door kennisoverdracht, enthousiasmering en behoud door ontwikkeling. Dit om de cultuurhistorische factor een zichtbare en samenhangende rol te geven in stedelijke ontwikkeling.

Beschermen, herbestemmen en zichtbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed

Het Arnhemse erfgoedbeleid richt zich op behoud en versterking van cultuurhistorische waarden en helpt hiermee bij te dragen aan een aantrekkelijke stad om in te wonen, te werken, te winkelen en te recreëren. Dit wordt bereikt door:

- Cultuurhistorie als inspiratiebron op te nemen in ontwerpopgaven en gebiedsprocessen, hier vorm aan te geven in (ruimtelijke) plannen en projecten waardoor cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar wordt gemaakt. Een voorbeeld is Kamp Koningsweg Noord waarvoor het militair verleden een belangrijk uitgangspunt is.
- (Her-)bestemming van cultuurhistorisch erfgoed, door dit erfgoed een duurzame bestemming te geven en daardoor voor de stad te behouden. Te denken valt aan de Eusebiuskerk. De restauratie is mede bekostigd door rijkssubsidie en bij de verlening hiervan speelden herbestemmingsplannen een belangrijke rol. Als 'huiskamer' van de stad is een gerestaureerde Eusebiuskerk klaar voor de toekomst. Andere voorbeelden zijn de transformaties van de Lutherse kerk (Spoorwegstraat) en de Ambachtsschool (Boulevard Heuvelink) naar respectievelijk een horecagelegenheid en wooncomplex.
- Het cultuurhistorische erfgoed duurzaam te beschermen, waar de kwetsbaarheid dit noodzakelijk maakt, bijvoorbeeld door plantoetsing en vergunningverlening. Te denken valt hierbij aan de restauratie van het Bio-Herstellingsoord en renovaties van wederopbouwarchitectuur.
- Kennis over het Arnhemse erfgoed toegankelijk te maken en daarmee het publieksbereik en draagvlak voor het behoud van cultuurhistorische erfgoed te vergroten, bijvoorbeeld door advisering, erfgoedpublicaties, organiseren van lezingen en tentoonstellingen en het vullen van Planon, een extern te raadplegen monumentendatabase.

Bescherming en herbestemming van cultuurhistorisch erfgoed

Bescherming van cultuurhistorisch erfgoed maakt deel uit van het dagelijkse werk en wordt doorlopend vormgegeven door vergunningverlening en kennisoverdracht, het leveren van bijdragen aan bestemmingsplannen en deelname in projectgroepen ter voorbereiding op de Omgevingswet. Herbestemmingen worden eveneens afgewogen binnen het kader van de vergunningverlening, met oog voor kansen die deze kunnen bieden. In de monumentenzorg is grote aandacht voor verduurzaming. Hierbij is het van belang duurzaamheidsmaatregelen te treffen zonder dat cultuurhistorische waarden wezenlijk worden aangetast. Hiervoor wordt landelijk kennis ingewonnen en worden adviezen verstrekt. Bovendien zal het komende jaar een beleidskader voor verduurzaming van cultuurhistorisch erfgoed worden opgesteld. Inspanningen vinden ook plaats om archeologie van de Tweede Wereldoorlog binnen toetsingskaders onder te brengen.

Zichtbaar en beleefbaar maken van erfgoed

- Erfgoed wordt waar mogelijk zichtbaar en beleefbaar gemaakt in de stad.
- In projecten gaan wij ontwikkelkansen in projecten agenderen, stakeholders enthousiasmeren en kennis overdragen. Projecten waar dit speelt of op korte termijn kan gaan spelen zijn Meinerswijk fase 2, het Cobercoterrein en De Hes.
- In 2020 wordt aan UNESCO het nominatiedossier voor de Limes aangeboden, met als doel deze aan te laten wijzen als werelderfgoed. Castellum Meinerswijk maakt hier deel van uit en aan de projectorganisatie die de voordracht voorbereidt, wordt ambtelijke ondersteuning gegeven. In het najaar van 2020 vindt de beoordeling door UNESCO plaats en is Castellum Meinerswijk geselecteerd als één van de te bezoeken locaties.
- De historische kelders worden momenteel niet geëxploiteerd en extensief benut. Samen met Museum Arnhem en Rozet wordt een externe verkenning uitgevoerd naar mogelijke functie-scenario's voor de kelders.
- Er wordt Arnhems vondstmateriaal voor archeologische tentoonstellingen geleverd.
- De Open Monumenten Dag wordt ondersteund, onder meer door het geven van rondleidingen en ambtelijk advies.

Ontsluiting van kennis over erfgoed

- Planon, de monumentendatabase die raadpleegbaar is voor monumenten- en andere erfgoedgegevens, wordt verder gevuld met informatie.
- Ondersteuning van Stichting Monuscript die jaarlijks boeken uitbrengt in de Arnhemse Monumenten Reeks.
- De archeologische rapporten van de zuidelijke binnenstad zijn gereed. Er wordt begonnen met vertaling hiervan naar een publieksboek.
- Rapporten van het archeologische onderzoek in Hoogstede-Klingelbeek en op het Kerkplein komen ook gereed. Hieraan zijn lezingen gekoppeld. Het organiseren van lezingen vormt een doorlopend proces.
- Met Rozet als trekker wordt de archeohotspot weer opengesteld voor publiek en gaat fungeren als plek waar informatie over de Arnhemse archeologie kan worden opgehaald en aan projecten kan worden deelgenomen. De gemeentelijke archeologie levert onder andere vondstmateriaal en kennis.

Regisseren en uitvoeren van archeologisch onderzoek en archeologisch depotbeheer

- In Schuytgraaf veld 1 wordt een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd naar de Romeinse Limesweg.
- Naar de kwaliteit van het Romeinse grafveld in Schuytgraaf wordt een monitoringsonderzoek uitgevoerd.
- Depotbeheer: er wordt verder gewerkt aan het digitaliseren van vondstgegevens met het oog op ontsluiting van het depot.

Regioadvisering archeologie

De gemeente Arnhem werkt met zeven omliggende gemeenten samen in regionaal verband. De regio-archeoloog adviseert de gemeenten doorlopend over het meenemen van archeologie in ruimtelijke ontwikkelingen en het beleefbaar maken ervan, formuleert beleid en toetst rapporten en overige adviesdocumenten. De regio-archeologie wordt gefinancierd door de omliggende gemeenten en provinciale subsidie.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[6].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Port. ond.	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Kunst en cultuur verlevendigt de stad en verbindt Arnhemmers met elkaar		**32.670**	**6.381**	**1.208**	**837**
Verbreding van cultuurbereik en participatie	WC01	32.670	6.381	1.208	837
Versterking van de culturele infrastructuur	WC01				
Profilering en vitalisering van het culturele klimaat	WC01				
Erfgoed levert een bijdrage aan een aantrekkelijke stad om in te wonen, te werken, te winkelen en te recreëren.					
Beschermen, herbestemmen en zichtbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed	WC01				
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**32.670**	**6.381**	**1.208**	**837**

6 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	33.320	31.395	31.893	32.670	33.856	35.403	35.308
Baten	6.488	6.042	6.064	6.381	6.399	6.399	6.399
Saldo lasten en baten	***-26.831***	***-25.353***	***-25.830***	***-26.289***	***-27.457***	***-29.004***	***-28.910***
Toevoegingen aan reserves	2.169	1.191	1.165	1.208	1.328	1.363	1.397
Onttrekkingen aan reserves	1.269	770	1.523	837	820	833	804
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-900***	***-421***	***357***	***-370***	***-509***	***-530***	***-593***
Gerealiseerd resultaat	**-27.731**	**-25.774**	**-25.472**	**-26.659**	**-27.966**	**-29.534**	**-29.502**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn totaal begroot op € 32,7 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- Cultuursubsidies: € 23,4 miljoen;
- Kapitaallasten: € 3,7 miljoen;
- Uitgaven voor vastgoed: € 2,0 miljoen;
- Kosten personeel (loonkosten en inhuur): € 0,7 miljoen;
- Overige kosten: € 2,9 miljoen.

De totale lasten stijgen ten opzichte van 2020 met € 0,8 miljoen.

De amendementen 20A64, 20A65 en 20A69 zijn naar toezegging van het college om tot een structurele oplossing voor de onderhoud van kunst in de openbare ruimte, het verstrekken van kunstopdrachten en het aankopen van kunst te komen, ingetrokken. In de begroting is dit verwerkt en wordt er € 0,1 miljoen structureel toegevoegd aan Beeldende en Monumentale kunst. In 2021 wordt dit eenmalig vanuit de algemene middelen gedekt en vanaf 2022 structureel vanuit de cultuurbegroting.
De financiële gevolgen van de aangenomen motie 20M39, plan huisvesting creatieven is verwerkt in de begroting. In de begroting is structureel € 0,1 miljoen binnen cultuur voor dit doel gereserveerd.

Baten

De baten voor 2021 zijn totaal begroot op € 6,4 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- Verhuur panden en accommodaties: € 6,3 miljoen;
- Overige opbrengsten: € 0,1 miljoen.

De totale opbrengsten stijgen ten opzichte van 2020 met 0,3 miljoen. Dit komt met name door de huuropbrengst van het nieuwe Museum Arnhem (0,5 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

In 2021 wordt voor totaal € 1,2 miljoen toegevoegd aan de reserves.

- € 0,9 miljoen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Onderhoud Vastgoed;
- € 0,2 miljoen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Cultureel Vastgoed;
- € 0,2 miljoen wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Onttrekkingen aan reserves

In 2021 wordt voor totaal € 0,8 miljoen onttrokken aan de reserves.

- € 0,5 miljoen wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Onderhoud Vastgoed;
- € 0,3 miljoen wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Cultureel Vastgoed;

Indicatoren

Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Toelichting	Bron
Rapportcijfer culturele voorzieningen	2018	7,4		Binnenstads-monitor
% (helemaal) eens met de stelling: in de buurt zijn voldoende voorzieningen voor culturele activiteiten	2019	41%		L&V monitor gemeente

Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. Er zijn voor dit programma geen verplichte indicatoren. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van de indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

Regionaal Historisch Centrum Gelders Archief
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

Cultuur
De culturele basis- en meerjarenvoorzieningen, het culturele middensegment en makers tot aan de amateurkunstverenigingen.

Erfgoed

- Provincie Gelderland;
- Rozet;
- Museum Arnhem;
- Stichting Monuscript;
- Stichting Open Monumenten Dag;
- Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (AWN), afdeling 17;
- deelnemende gemeenten regio-archeologie (Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Westervoort, Zevenaar).

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 benoemd, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma.

- Stichting Rozet;
- Stichting stadstheater Musis;
- Stichting Museum Arnhem;
- Het Gelders Archief;
- Stichting Focus filmtheater.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Cultuur. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Gemeentebrede risico's

Stadstheater / Lauwersgrachtalliantie

Beleidskaders

- Kadernota ‘STROOM – cultuurbeleid Arnhem’;
- Tussenevaluatie 'Arnhem, Stroomt Door', 2016;
- STROOMversnelling: actualisatie cultuurbeleid, 2020;
- Cultuurprofiel 025 Arnhem Nijmegen.

S06 Participatie en armoedebestrijding

De beste manier om mee te kunnen doen is het hebben van betaald werk. Wanneer je werkt en in je eigen onderhoud kunt voorzien, ben je niet meer afhankelijk van anderen en kun je zelf beslissen hoe je leven er uit ziet. Voor veel Arnhemmers is dat geen gemakkelijke opgave. Zij hebben, naast armoede, een afstand tot werk. Zij kunnen geen werk vinden of behouden, hebben geen of niet de juiste opleiding of hebben een fysieke of sociale beperking waardoor het moeilijker is een passende baan te vinden. Wij vinden het belangrijk dat meer Arnhemmers werk vinden en kunnen behouden. Het liefst een betaalde baan, maar om daar te komen zetten we ook in op werkervaringsplaatsen, leerbanen, activerend werk of begeleid werk. Zodat iedereen de kans krijgt om mee te doen en op termijn zo zelfstandig mogelijk kan leven. Nu is deze inzet belangrijker dan ooit: de coronacrisis zorgt er voor dat de komende tijd nog meer Arnhemmers onze hulp nodig hebben. Juist nu moeten we investeren in werk, werk en nog eens werk. En investeren in opleiding, trainingen, werkervaring, stages, belemmeringen opheffen, werkgevers ontlasten en zo meer. Voor diegenen die een klein duwtje in de rug nodig hebben, maar we moeten juist nu ook zeker investeren in die Arnhemmers die langduriger begeleiding nodig hebben om duurzaam aan het werk te kunnen gaan. Werkgevers spelen een belangrijke rol bij het bieden van deze kansen. Daarom ondersteunen we hen bij het inrichten van hun werk zodat meer werkzoekenden op de arbeidsmarkt een plek vinden. Met advies, met het vinden van geschikte kandidaten voor hun vacatures, met ondersteuning om werk passend te maken, of met tijdelijk werkgeverschap. Zo zorgen wij er voor dat er meer Arnhemmers kunnen uitstromen uit de uitkering en dat het voor steeds minder mensen nodig is om van een uitkering afhankelijk te zijn.

Armoede is meer dan ‘geen geld hebben’. Armoede betekent vaak niet meer mee kunnen doen. Met sporten, met evenementen, met de buurt. Armoede zorgt voor veel problemen, van stress tot sociale uitsluiting. Het is een negatieve spiraal waaraan het lastig is je te ontworstelen. Daarnaast is 'Arnhemmers schuldenvrij' onze ambitie. Dat is een bijzonder uitdagende opgave. Zeker nu, in een tijd waar door corona mensen voor het eerst in de schulden raken of de schulden vergroot worden. Iedere Arnhemmer heeft recht op een perspectiefrijke toekomst. Dit doen we door te zorgen dat hun financiële basis op orde is en dat ook de ouders uit deze situatie komen. Vroegtijdig signaleren van een langdurig laag inkomen en schulden, kan zorg dragen dat mensen sneller bereikt en geholpen worden. We richten ons er daarbij op dat voorzieningen niet alleen een vangnet zijn, maar ook worden ingezet als een springplank en activering voor onze inwoners. Tegelijkertijd zetten we in op het creëren van een kansrijk netwerk om deze mensen heen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Doorbraak naar werk

De ambitie van Doorbraak naar Werk blijft de komende jaren onveranderd: Arnhem wil de landelijke trend qua uitstroom volgen, en daarnaast in ieder geval 500 Arnhemmers minder in een uitkeringssituatie hebben. Hiermee komen we als stad in een andere positie. Door de coronacrisis zien wij ons nu wel geconfronteerd met een toename van Arnhemmers die tijdelijk of voor langere tijd aangewezen zijn op ondersteuning. Het gaat dan om jongeren in een kwetsbare positie, startende werkende jongeren, vaak met een flexcontract en (startende) zelfstandig ondernemers. Daarnaast zien we dat mensen die al langer aan de kant van de arbeidsmarkt staan, nu nog minder kansrijk zijn. Er is veel concurrentie in kandidaten en niet alle werkgevers kunnen nu ruimte maken of werk overeind houden. Dit heeft effect op de inspanningen die wij plegen. We weten dat het meer dan ooit van belang is juist nu te investeren in werk, zodat we Arnhemmers in een kwetsbare positie zo veel mogelijk en zo goed als mogelijk weer een snelle (door)start kunnen geven op de arbeidsmarkt.
We zien dat het noodzakelijk is de komende tijd, specifiek om de effecten van corona het hoofd te bieden, langs verschillende lijnen in te zetten. Allereerst extra ondersteuning, (om)scholing, begeleiding en coaching van Arnhemmers die hun baan kwijtraakten of door de crisis nu minder kansrijk zijn. Daarbij ook extra (snelle) korte termijn-inzet voor risicogroepen, zoals zelfstandig ondernemers, jongeren en statushouders. We zien ook dat het belangrijk is om werkgelegenheid vast te houden, ontwikkelingen rond tijdelijk semipubliek werkgeverschap als overbrugging juist in deze crisis zijn daarbij belangrijk. Net als het extra inzetten op ondersteuning van werkgevers om mensen die al langer aan de kant staan een kans te geven. Juist nu is ook de langdurige begeleiding van de Arnhemmers die niet makkelijk zelfstandig aan de slag komen, zoals jongeren in het speciaal onderwijs, om hen de mogelijkheid te bieden duurzaam aan het werk te gaan belangrijk.

We investeren zeker in 2021 en 2022 fors extra om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen. We constateren dat het verloop van de crisis geen vaststaand feit is. Dat vraagt voortdurend beoordelen waar we staan, wat de verwachte prognoses op de arbeidsmarkt zijn, wat mogelijk en noodzakelijk is in inzet naar Arnhemmers en naar werkgevers, om werk te behouden en mensen zo duurzaam mogelijk in beweging te krijgen en te houden.

Investeren in voorkomen

Wij willen, zeker nu, voorkomen dat nog meer Arnhemmers afhankelijk worden van inkomensondersteuning. We investeren daarom de komende tijd, ook in regionaal verband, in het aan het werk houden van mensen en in het doorgeleiden van mensen van de ene naar de andere baan. Het platform 'MiddenGelderlandwerktdoor' is daarvoor neergezet, helemaal gericht op begeleiden van werk naar werk. Voor jongeren is het belangrijk dat zij een stage en aansluitend een baan kunnen vinden, zodat zij geen uitkering hoeven aan te vragen. Zeker in het speciaal onderwijs en in het praktijkonderwijs is het van groot belang dat we de komende tijd oplossingen creëren voor het wegvallen van stages als gevolg van een verslechterde economie.

Doorontwikkelen sluitende aanpak jongeren in kwetsbare posities

Het herijkte lokale en regionale VSV-beleid wordt vanaf 2021 van kracht. De beproefde aanpak van de leerlingnetwerken wordt ook doorontwikkeld voor het Entree-onderwijs en MBO-2 niveau. Het Schakelpunt heeft daarin een belangrijke rol. Speciale aandacht hebben we voor jongeren die door de verslechterde arbeidsmarkt geen stage of leerbaan kunnen vinden en begeleiding nodig hebben om de aansluiting met de arbeidsmarkt te kunnen maken. Daar is, naast onze Arnhemse investering, ook extra geld voor beschikbaar gesteld door de provincie Gelderland en wordt in regionaal verband invulling aan gegeven. Ook de inzet op het voorkomen van schulden en de inzet van schulddienstverlening is bij deze jongeren is komende tijd een belangrijk punt.

Herijken aanpak statushouders en nieuwkomers

De nieuwe Wet Inburgering is in juli 2021 van kracht. We sorteerden al voor op deze nieuwe wet en de ondersteuning vanuit werk en inkomen. Voor statushouders en nieuwkomers wordt de aanpak herijkt. Daarbij is specifiek aandacht voor gezinsmigranten, zodat ook zij volwaardig mee kunnen doen in Arnhem. Daar komt nu bij dat het juist nu van belang is in nieuwkomers te blijven investeren, zodat ook zij klaar zijn voor de arbeidsmarkt, op het moment dat deze de komende jaren weer zal aantrekken. De komende tijd worden duale trajecten ingericht om statushouders taal en werk te bieden.

Samenwerken met UWV, SVB en Justitie

Als gevolg van de coronacrisis zijn veel Arnhemmers werkloos geworden. Zij hebben een WW-uitkering aangevraagd en zullen (op termijn) mogelijk doorstromen naar een bijstandsuitkering. De komende tijd is het daarom extra van belang om samen met het UWV in te zetten op preventie van deze doorstroom door gezamenlijk te werken aan toeleiding naar werk direct vanuit de WW en het wegnemen van belemmeringen zoals schulden.

Dichtbij de Arnhemmer en integraal

Arnhemmers die al langere tijd afhankelijk zijn van een uitkering verliezen we niet uit het oog. Dit is in lijn met de adviezen van onder meer de werkgroep sociale impact van de coronacrisis. Voor deze mensen blijft het onverminderd van belang om weer op weg te gaan naar werk. Ons uitgangspunt is om hen actief en op maat te begeleiden bij het zetten van stappen naar zelfstandigheid en werk. We kijken daarbij naar de individuele leefsituatie en pakken belemmeringen voor meedoen in Arnhem integraal op. We kijken naar de financiële situatie, de gezinssituatie, de gezondheid en de sociale omgeving. Als bijvoorbeeld blijkt dat er bovenmatig veel vrouwen instromen zal het college haar aanpak, beschikbare instrumenten en middelen op gepaste wijze in zetten om te begeleiden naar (betaalde) arbeid (conform motie 20M193 Pak groeiende economische ongelijkheid tussen mannen en vrouwen door coronacrisis aan). De nieuw ingerichte gebiedsteams van Werk en Inkomen hebben daar samen met de Sociale wijkteams een belangrijke rol in, maar ook onze ketenpartners, scholen en maatschappelijke organisaties, die Arnhemmers dagelijks ontmoeten, helpen daarbij.

Doorontwikkelen gebiedsagenda's

De recent ingerichte gebiedsteams bij Werk en Inkomen ontwikkelen samen met de teams Leefomgeving en de Sociale wijkteams een gebiedsagenda. Hiermee sluiten we beter aan op de wensen en behoeften van een gebied of wijk in onze stad. Vanaf 2021 zullen deze gebiedsagenda's leidend zijn voor de aanpak en inzet per gebied.

Transformatie cluster Werk en Inkomen

Per juni 2020 is de transformatie van het cluster Werk en Inkomen ingezet. Gebiedsgericht werken is daarbij leidend, evenals de integrale aanpak. Concreet betekent dit dat we meer contact en aandacht hebben voor de Arnhemmers op weg naar werk en kijken naar wat er nodig is om dit te realiseren. We voeren de regie op wat er nodig is om sociale, maatschappelijke en economische zelfredzaamheid te organiseren en sluiten daarbij aan bij de wensen en behoeften van de Arnhemmers die een beroep op ons doen. De transformatie van Werk en Inkomen is een forse opgave waar de komende jaren verder aan gewerkt zal worden.

Werken loont

Financiële stabiliteit als basis waarop verder gebouwd kan worden! In het kader van 'Werken loont' maken we onze dienstverlening rond sleutelmomenten meer passend, gericht op het bieden van financiële stabiliteit. Uitgangspunten zijn een eenvoudig proces, zorgen voor een voorspelbaar inkomen en extra ondersteuning bij financieel beheer. Daarnaast verkennen wij mogelijkheden hoe we stappen naar werk ook zoveel mogelijk lonend kunnen laten zijn. De pilot ondersteuning op maatwerk zoals in de herstelagenda voorgesteld kan hier ook een rol in spelen.

Perspectief bieden

Wij willen Arnhemmers die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet zo snel mogelijk helpen op weg naar zelfredzaamheid. Werk is daarbij cruciaal. Ons motto is dan ook 'aan het werk, tenzij…' Dit is sinds de coronacrisis belangrijker dan ooit, maar ook een grote uitdaging, omdat er minder werk voorhanden is en er een verschuiving heeft plaatsgevonden in de werkgelegenheid die geschikt is om in te stappen op de arbeidsmarkt. Samen met onze ketenpartners moeten we dus slim en creatief op zoek naar de mogelijkheden, en dat betekent flexibiliteit. We denken perspectief te kunnen gaan bieden door Arnhemmers te faciliteren bij het (om)scholen naar vraagsectoren, door korte trainingen en coaching bij het vinden van ander werk, maar ook door tijdelijk werkgeverschap te bieden zodat arbeidsvaardigheden niet verdwijnen, maar mensen aan de slag kunnen blijven tot de economie weer verbetert en werkgelegenheid behouden blijft.

Een startkwalificatie kan een belangrijk tussendoel zijn om te komen tot een (betaalde) baan. Daarom sturen wij bij jongeren tot 27 jaar aan op het behalen van een startkwalificatie mede door het herijkte VSV programma en het schakelpunt. Voor de leeftijdsgroep daar boven leert de ervaring dat een startkwalificatie niet het enige middel is om te komen tot (duurzame) uitstroom. Soms is andere ondersteuning ook nog veel belangrijker. Door de inzet op bijvoorbeeld kleinere, praktische opleidingen (eventueel met praktijkcertificaat) lukt het om mensen richting een (betaalde) baan te begeleiden. Denk hierbij aan het behalen van een heftruck certificaat, taxipas, VCA veiligheidscertificaat, MBO niveau 1 in de zorg (thuiszorg en woonassistent). Ook is voor mensen soms het behalen van een startkwalificatie het juiste maatwerk dat van toepassing is. Stuk voor stuk inzet die de kansen vergroot voor mensen op de arbeidsmarkt. Scalabor, het Leer-Werk-Loket en verschillende opleidingsinstituten kunnen ons hier bij helpen. We geven hiermee invulling aan motie 20M175 Iedereen een startkwalificatie.

Doorontwikkelen (Centrum voor) Activerend Werk

Het Centrum voor Activerend Werk heeft zijn bestaansrecht inmiddels bewezen. Activerend werk is zowel vanuit zorg als vanuit participatie een belangrijke stap naar meedoen en zelfstandigheid geworden in Arnhem. Als belangrijke aanbieder van de eerste stap naar werk werkt het Centrum voor Activerend Werk nauw samen met de andere ketenpartners, maatschappelijke organisaties en de wijkteams.
Recent zijn nieuwe meerjarige afspraken gemaakt met honderden aanbieders van Activerend werkplekken. Dit geeft aan hoe betrokken organisaties en ondernemers zijn om Arnhemmers weer mee te laten doen in de stad. De komende jaren zal Activerend werk ook een belangrijke schakel zijn en blijven op de Arnhemse participatierotonde. In 2021 zal de nadruk liggen op behoud van de kwaliteit en het financieel bestendigen van Activerend Werk.

Doorontwikkelen Scalabor

Scalabor heeft in de beweging naar volwaardig arbeidsontwikkelbedrijf grote stappen gezet. In 2021 verwachten we vanuit de regierol van Werk en Inkomen voor iedere Arnhemmer met arbeidspotentie een aanbod te kunnen doen voor intakes, assessments en arbeidstraining bij het arbeidsontwikkelbedrijf van Scalabor.
Wanneer een tijdelijke of permanente vorm van begeleid of beschut werk nodig is, zal Scalabor als aanbieder van werkgelegenheid een steeds duidelijkere rol kunnen gaan vervullen in het doorgeleiden naar of (tijdelijk) bieden van passend werk. De brugfunctie naar de reguliere arbeidsmarkt zal in 2021 e.v. dan ook een belangrijk aandachtspunt zijn in de doorontwikkeling van Scalabor.

Doorontwikkelen Werkgeversservicepunt Midden Gelderland

Als gevolg van de coronacrisis was in de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland de behoefte groot om op regionaal niveau in te zetten op behoud van werkgelegenheid en het zo veel als mogelijk voorkomen van werkloosheid. Het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland vervult met de inrichting en uitvoering van het platform 'Middengelderlandwerktdoor' hierin een belangrijke rol in onze regio en zal dat in 2021 voortzetten. In 2020 is de regionale opdracht van het Werkgeversservicepunt herijkt op basis van de ervaringen van de afgelopen vijf jaar. De nadruk van de dienstverlening zal vanaf 2021 liggen op het adviseren van werkgevers in onze arbeidsmarktregio over inclusief ondernemen, het faciliteren van werkgevers bij het vervullen van de banenafspraak en het verwerven van vacatures en arbeidsmogelijkheden voor mensen met een afstand tot werk.

Doorontwikkelen Leerwerkloket Midden Gelderland

Het leerwerkloket zal meer dan voorheen een belangrijke rol krijgen in het schakelen tussen werken en leren in een veranderende arbeidsmarkt. Her-, om- en bijscholing, alsmede het vinden en vervullen van leerwerkmogelijkheden zijn nog meer nodig dan voorheen. Het leerwerkloket, met een regionale functie, is bij uitstek geschikt om hierin een spilfunctie te hebben. Dit zal de komende tijd verder worden vormgegeven. De samenwerking met de andere ketenpartners, met name het Werkgeversservicepunt, maar ook het onderwijs, zijn in 2021 belangrijke aandachtspunten.

Inclusief werk

Wij willen werkgevers motiveren om hun werk inclusiever te organiseren en een vruchtbare bodem van en voor inclusief werkgeverschap in onze stad en regio stimuleren. Daarom stimuleren wij sociaal ondernemerschap, zetten wij in op het lokaal, duurzaam en sociaal aanbesteden van onze gemeentelijke opdrachten, vragen wij onze ketenpartners om gezamenlijk (verder) te bouwen aan een brede werkgeversdienstverlening en voorzien wij een intensivering van de inzet van Participatiewet-instrumenten zoals loonkostensubsidie en jobcoaching.

Ondersteunen netwerk Inclusief Gelderland

Wij willen het mee mogelijk maken dat inclusieve werkgevers elkaar en ondersteunende organisaties ontmoeten tijdens speciaal voor dit doel georganiseerde bijeenkomsten. Doel is dat werkgevers (meer) arbeidsplaatsen bieden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, door inspiratie door werkgevers zelf, betere contacten met uitvoeringsorganisaties en mede-werkgevers ten behoeve van ketensamenwerking en kennisbevordering over wet- en regelgeving, stimuleringsmaatregelen en -instrumenten. Tevens is zo een netwerk bij uitstek een bron voor praktijksignalen ter verbetering van beleid en uitvoering, zoals bijvoorbeeld de behoefte aan certificering of specifieke ondersteuning. Arnhem ondersteunt en stimuleert verbindingen.

Herijken Social Return On Investment-aanpak

In 2020 is gestart met het herzien van het beleid en de uitvoering van social return on investment. De sociale component van ons inkoopbeleid zal tegelijk met lokaal en duurzaam inkopen worden ingericht in het gehele inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Arnhem. Per 2021 is het dan mogelijk om als gemeente het verschil te maken met de inzet van overheidsgeld en meer maatschappelijke impact te gaan maken. We verwachten de komende jaren zo meer inclusief werkgeverschap te kunnen creëren in Arnhem en de arbeidsmarktregio, zodat meer Arnhemmers een plek vinden op de arbeidsmarkt.

Gemeente Arnhem als inclusieve werkgever

Wij willen minimaal voldoen aan onze banenafspraak en het passende werk voor de doelgroep verduurzamen. Wij doen mee aan 'Talenttraject: werken zonder te beperken'. Wij hebben een actief stagebeleid voor alle onderwijsniveaus en bieden werkervaringsplaatsen.

Samen sterk

Wij willen de haalbaarheid en realiseerbaarheid van onze lokale doelen en ambities vergroten. Dit doen we door samen met de (verander)programma's Zorg Dichterbij, Meedoen in Arnhem en Vitale Economie meer samenhang en wisselwerking aan te brengen in de afzonderlijke inspanningen en op (boven)regionaal niveau rondom het arbeidsmarktbeleid verbinding en afstemming te zoeken, te vinden en te borgen met de belangen en agenda's van onze partners in het Regionaal Werkbedrijf en The Economic Board (werkgevers, werknemers, onderwijs en regiogemeenten). Ook streven wij naar een gezamenlijke positionering en lobby richting het Rijk. Het lidmaatschap van de bestuurder aan de VNG Commissie Integratie, Participatie en Schulden levert hier ook een bijdrage aan.

Gezamenlijke lobby

Nog meer dan al het geval was zien we het belang van gezamenlijk optrekken op regionaal en bovenregionaal arbeidsmarktbeleid en het beleid op human capital. De reeds bestaande samenwerking in de Economic Board (Arnhem-Nijmegen), met de provincie Gelderland op het vlak van onderwijs en arbeidsmarkt en de recent gezochte samenwerking met de zes arbeidsmarktregio's in onze provincie, als gevolg van de coronacrisis, vragen om voortzetting de komende jaren. Gezamenlijke positionering en lobby richting het Rijk worden hierdoor sterker en resulteren effect.

Ontwikkelen en uitvoeren Strategische Agenda Arbeidsmarkt Midden Gelderland

Met onze partners in het Regionaal Werkbedrijf en de regiogemeenten werken wij aan een Strategische Agenda Arbeidsmarkt Midden Gelderland. Dit is het afgelopen jaar vertaald in een dynamische uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt Midden Gelderland. Een aantal daarin benoemde actielijnen en de verbinding met de landelijke regeling Perspectief op Werk is in het licht van de coronacrisis geïntensiveerd. We zetten ook in 2021 onverminderd actief in op de benoemde actielijnen, maar verwachten met name extra in te zetten op stages en leerbanen voor jongeren (in een kwetsbare positie), het blijven investeren in de toeleiding van mensen met een grote afstand tot werk en het faciliteren van werkgevers om mensen die langdurig aan de kant staan een kans te kunnen bieden. Dit is in lijn met de uitdrukkelijke wens die landelijk vanuit Perspectief op Werk is geuit, om de komende jaren juist te blijven investeren in mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Meer Arnhemmers zijn financieel zelfredzaam

Een belangrijk uitgangspunt is dat we willen dat zoveel mogelijk Arnhemmers zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen in de maatschappij. We streven ernaar dat zoveel mogelijk inwoners voldoende inkomen hebben om in de basisbehoeften te kunnen voorzien. Het is belangrijk dat inwoners deze inkomsten zo zelfstandig mogelijk kunnen verwerven (zoveel als mogelijk vanuit betaald werk) en dat inkomsten en uitgaven in balans zijn. Hierbij bieden wij hen ondersteuning waar nodig. We willen (langdurige) armoede voorkomen en beperken en streven naar een betere uitgangspositie voor de participatie van kinderen die in een armoedesituatie opgroeien.
We zetten nog nadrukkelijker in op preventie, vroegsignalering en activering. Het tijdig vinden en bereiken van deze groep inwoners staat hoog op de agenda. Als er schulden zijn ontstaan, is het doel die zo snel en effectief mogelijk op te lossen. Gericht op financiële zelfredzaamheid is een pakket van samenhangende acties benoemd die we deels vanuit diverse beleidsterreinen gezamenlijk oppakken en deels vanuit de armoedeportefeuille uitvoeren. Een deel van de acties voeren we stedelijk uit, andere acties vragen om een wijkgerichte uitvoering.

De recente coronacrisis maakt het belang van een effectief beleid gericht op financiële zelfredzaamheid nog meer duidelijk. De gevolgen van het coronavirus raakt vele Arnhemmers. We verwachten meer werkloosheid en een toenemende instroom in de bijstand. Dit raakt de Arnhemmers die al kwetsbaar waren. Het raakt ook nieuwe groepen: mensen die ineens hun baan kwijt raakten, een inkomensval maken, hun onderneming kwijt raken of ernstige zorgen hebben over een dreigend faillissement. De afgelopen maanden zijn diverse acties ondernomen. Het college zet ook de komende periode extra in op de aanpak van dit vraagstuk door extra te investeren in betaald werk en op onderdelen de financiële ondersteuning van inwoners met een risico op armoede nog meer te versterken.

Financiële basis op orde

Arnhem kent een ruimhartig pakket aan inkomensondersteunende regelingen en dat blijft zo. Zelfstandig financieel rondkomen, kan alleen als de financiële basis op orde is. Dat betekent een inkomen dat voldoende is om de noodzakelijke kosten om van te leven te kunnen betalen, zonder geldstress en zonder dat hiervoor schulden gemaakt moeten worden. Ons grootste streven is armoedesituaties en problematische schulden voorkomen en inwoners ondersteunen bij activering, waar mogelijk tot (meer) betaald werk. Een tijdelijk goed vangnet blijft echter hard nodig. Door omstandigheden kan de financiële basis (tijdelijk) niet op orde zijn. Deze situatie mag geen reden zijn om niet mee te doen. Daarom zetten we ons ervoor in dat alle Arnhemmers met een laag inkomen op alle leefdomeinen voldoende kunnen meedoen. Arnhemmers die tijdelijk of structureel afhankelijk zijn van hulp bieden we een basis voor hun levensonderhoud.

Vergroten toegang tot en gebruik van (inkomens)ondersteuning en voorzieningen

We vereenvoudigen de toegang en het gebruik van de Arnhemse voorzieningen. We zorgen ervoor dat ook de landelijke regelingen bij inwoners goed in beeld zijn. Inkomensondersteuning wordt namelijk als ingewikkeld en versnipperd ervaren.

GelrePas 2.0

Met ingang van begin 2021 is er een nieuwe GelrePas. Het gebruik en de uitvoering van de pas is hiermee grotendeels gedigitaliseerd en geautomatiseerd. Tegelijkertijd laten we het aanbod op de GelrePas meer aansluiten op de behoefte van onze inwoners. We hebben daarbij ook specifiek oog voor kinderen, jongeren en gezinnen met kinderen. De GelrePas is beschikbaar voor gezinnen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm en overige inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. We willen meer gebruik van de pas en optimale efficiency. We onderzoeken ook welke regelingen voor participatie we kunnen onderbrengen in de pas. Dat maakt het geheel van regelingen voor de inwoner overzichtelijker.

Inzet op resultaten van het convenant Beschermingsbewind

We hebben inmiddels een samenwerkingsconvenant opgesteld en zijn dit aangegaan met een aantal bewindvoerders waarmee we de kwaliteit, continuïteit en samenwerking van beschermingsbewind naar een hoger niveau tillen. Daarnaast zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over verwijzing richting schulddienstverlening bij schuldenbewinden. Wij verstrekken de verwijzers in de stad een lijst met onze convenantpartners en doen een dringend beroep op hen om deze kantoren onder de aandacht te brengen bij de inwoners, in geval dat beschermingsbewind geïndiceerd is. We bereiden ons voor op de uitvoering van het adviesrecht dat waarschijnlijk vanaf januari 2021 wordt ingevoerd.

Verlagen van de vaste lasten

Naast het verlagen van de kosten voor de afvalstoffenheffing, richten we ons op de kosten voor de energierekening. Het zijn vanuit de opgave van energietransitie vaak juist de groepen met een lager inkomen die minder snel de stappen (kunnen) zetten naar verduurzamingsmaatregelen. Voor de aanpak energie-armoede richten we op huishoudens die meer dan 10% van hun inkomen kwijt zijn aan de energierekening.

Pilot: ondersteuning op maat

We maken, zoals in de Herstelagenda aangegeven, middelen vrij voor een pilot voor inkomensondersteuning op maat, gericht op tijdelijke extra ondersteuning bij bepaalde levensgebeurtenissen. Een belangrijke gebeurtenis ook in relatie tot de economische en financiële gevolgen van de coronacrisis, is het aangaan van (meer) betaald werk, waarbij in sommige situaties een armoedeval optreedt. Met de maatwerkvoorziening zorgen we er onder andere voor dat werken loont. Inwoners kunnen te maken krijgen met gebeurtenissen die een grote verandering met zich meebrengen en (tijdelijk) impact hebben op hun financiële situatie. Juist op die momenten is het belangrijk om inwoners gericht te ondersteunen, te zorgen voor financiële rust, zodat de inwoner zijn of haar financiële situatie (zo nodig met hulp) aan kan passen aan de nieuwe omstandigheden.

Gerichte aanvulling voor gezinnen met kinderen in het VO

We gaan gezinnen met kinderen op het Voortgezet onderwijs en met een laag inkomen van 3 jaar of langer extra compenseren via de Individuele Inkomens Toelage (IIT) zoals in de Herstelagenda is opgenomen.
Voor veel gezinnen die langdurig een laag inkomen hebben, brengt de coronacrisis veel onzekerheid en financiële onrust met zich mee. Uit de Arnhemse Minimaeffectrapportage (Nibud) blijkt dat tweeoudergezinnen met een laag inkomen en met kinderen in het voortgezet onderwijs, vaak te maken met een langdurig maandelijks financieel tekort, waardoor een zeer kwetsbare situatie ontstaat. Via een individuele inkomenstoeslag voor gezinnen gaan we deze gezinnen extra ondersteunen, zodat ook het risico op verdere schulden kleiner wordt.

Voorkomen en beperken (langdurige) armoede

Steeds meer Arnhemmers leven langdurig in armoede (4 jaar of langer). Een lang tekort werkt door op alle leefgebieden en op het hebben van beperkte financiële reserves. In Arnhem zetten we in op een verkorting van de periode waarin onze inwoners langdurig moeten rondkomen van een laag inkomen door inwoners perspectief te bieden. Om langdurige armoede te doorbreken, zetten we vol in om onze inwoners richting (betaald) werk te krijgen; mee te laten doen in de samenleving (sociale activering); schulden te voorkomen en te bestrijden; en de samenhang met andere vraagstukken in beeld te krijgen en op te lossen (bijvoorbeeld zorg).

Inkomensondersteuning gericht op perspectief en activering

Ons grootste streven is armoedesituaties voorkomen dan wel doorbreken. We doen voorstellen hoe we inkomensondersteuning meer flexibel, op maat en gerichter in kunnen zetten en beter afgestemd op de situatie en ambitie van de inwoner. Om Arnhemmers met een laag inkomen meer perspectief te bieden is versterking van de inkomensondersteunende regelingen nodig. We willen dat onze regelingen naast een vangnet ook zoveel als mogelijk een weg uit armoede gaan stimuleren.

Gebiedsgerichte sturing en wijkgerichte integrale aanpak

Onze wijken zijn erg belangrijk in de aanpak van de armoedevraagstukken. Werk en Inkomen, Sociale wijkteams en teams Leefomgeving vormen gezamenlijk de eerste schil in onze armoedeaanpak. We gaan de samenwerking tussen hen verder versterken. Zij kunnen inwoners op diverse leergebieden integraal ondersteunen. De ondersteuning richt zich op het borgen van de financiële basis én op het activeren van inwoners. Op gebiedsniveau worden doelstellingen, die aansluiten bij wat Arnhem wil bereiken, geformuleerd en vertaald naar de wijkgerichte aanpak. Op deze wijze zetten wij in op een integrale dienstverlening voor inwoners waarin we de verbinding leggen tussen armoede, schulden, zorg en werk.

Vergroten van de gezamenlijke kracht met onze maatschappelijke partners

We zetten ons actief in om de samenwerking in de stad bij de bestrijding van armoede en schulden te versterken. Zo spelen wij een inhoudelijke en adviserende rol bij het verder ontwikkelen van de Arnhemse Dialoog, met als kern het betrekken van het bedrijfsleven bij de aanpak van de problematiek. Ook kijken we naar de toekomst van de rol van het Armoedepact in het licht van het actuele beleid en beleidsvoornemens.

Een inwonerspanel (met jong en oud) als belangrijke voedingsbron voor koers

We ontwikkelen een inwonerspanel zodat inwoners structureel meer ruimte krijgen om samen de beste oplossingen te vinden. Op die manier wegen we praktijkervaring in onze keuzes.

Doorbreken Generatiearmoede

Ouders geven armoede ongemerkt en onbedoeld door op hun kinderen. Door armoede in gezinnen aan te pakken, maar bovenal kinderen een kans te geven om zich persoonlijk en vrij te ontwikkelen op hetzelfde niveau als andere kinderen, kunnen we latere (financiële) problemen voorkomen. Extra aandacht voor kinderen/jeugdigen die in armoede opgroeien is essentieel bij het bestrijden dan wel voorkomen van armoede in de toekomst. Daarom streven we ernaar dat ook Arnhemse kinderen en jeugdigen die in armoede opgroeien voldoende ontwikkelkansen hebben binnen onderwijs, gezin, in hun vrije tijd en op het gebied van gezondheid. We zetten in op het realiseren van minder maatschappelijke achterstand en een betere uitgangspositie voor participatie voor kinderen die in een armoedesituatie opgroeien.

Doorontwikkeling Kansrijk Opgroeien bij inzet op gelijke kansen

We blijven investeren in onze wijkgerichte aanpak Kansrijk Opgroeien. We gaan verkennen of programma-onderdelen die zich op wijkniveau bewezen hebben zich lenen voor een bredere wijkoverstijgende inzet. We zetten in op het realiseren van minder maatschappelijke achterstand en een betere uitgangspositie voor participatie voor kinderen die in een armoedesituatie opgroeien. Meer onderwijskansen voor kinderen en jongeren; stimuleren van een gezonde leefstijl; investeren in laagdrempelig aanbod sport en cultuur; begeleiding van ouders waar nodig.

Aanpassen Schoolkostenregeling

We gaan de huidige schoolkostenregeling omvormen naar een meer individuele regeling binnen de mogelijkheden van de nieuwe GelrePas (met ingang van het schooljaar 2021-2022). Op deze manier krijgen ouders meer keuzevrijheid waar ze het budget voor de schoolkosten aan uit kunnen geven. Het budget van de huidige Schoolkostenregeling voegen wij toe aan het budget GelrePas. Waar nodig adviseren wij gezinnen in samenwerking met Stichting Leergeld om een goede keuze te maken bij de inzet. Tegelijkertijd gaan we in gesprek met de schoolbesturen over het thema armoede en de gevolgen voor gelijke kansen in het onderwijs.

Gerichte aanvulling voor gezinnen met kinderen in het VO

We gaan gezinnen met kinderen op het Voortgezet onderwijs en met een laag inkomen van 3 jaar of langer extra compenseren via de Individuele Inkomens Toelage (IIT). Zie Inkomensondersteuning.

Inkomen en uitgaven in balans: minder financiële problemen en problematische schulden bij inwoners

Armoede en schulden hangen sterk met elkaar samen. We willen bereiken dat meer Arnhemmers uit kunnen komen met hun inkomen; uitgaven hebben die in balans zijn met hun inkomsten. Alle inwoners die dat nodig hebben, krijgen de passende ondersteuning. We willen financiële problemen en problematische schulden zoveel mogelijk voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium signaleren en aanpakken. Inwoners die te maken hebben met problematische schulden willen we zo snel en effectief mogelijk helpen.

Intensiveren van preventie; voorkomen van financiële problemen

Door corona krijgen meer inwoners financiële problemen. Daarom blijven we zeker nu, zoals ook in de Herstelagenda staat opgenomen, ons inzetten op het vroegtijdig signaleren van financiële problemen en schulden. Dit doen we onder andere door het continueren van Vroeg Eropaf en Erop Af en het uitwerken van een passend (preventie) aanbod. Met een gericht communicatieplan benaderen we onze inwoners actief met ons hulpaanbod. Om inwoners beter en sneller te vinden en bereiken maken we gebruik van vindplaatsen en ervaringsdeskundigen. We zetten daarbij alle middelen in die mogelijk zijn en maken scherp wanneer preventiebudgetten niet toereikend zijn (zie motie 20M179 Ruim budget voor preventie programma ‘Nog vroeger eropaf’). Daarnaast bekijken we de mogelijkheden tot een betere verbinding en inzet van de algemene voorzieningen.

Versterken activerende schulddienstverlening, hulp bij financiële problemen

Het blijft noodzakelijk om inwoners met problematische schulden zo goed mogelijk te bereiken en zo effectief mogelijk te helpen. Dit doen we met onze nieuwe schulddienstverlening en samenwerking met ketenpartners. Het belang van inwoners staat hierbij voorop. Al onze inzet op preventie en schulddienstverlening hebben we in concrete acties vertaald in onze Uitvoeringsagenda 2020-2021.

Slim monitoren en sturen

Wij willen doen wat nodig is. Wij willen instroom voorkomen en uitstroom bevorderen, inwoners ondersteunen in hun arbeidsontwikkeling, hen naar vermogen (en loonwaarde) aan werk helpen of hen ondersteunen bij activering en participatie en hen tijdig de juiste ondersteuning bieden bij vragen rondom inkomen, schulden en armoede. Wij willen ook weten wat werkt. Wij willen deze kerntaken binnen het domein Werk en Inkomen dan ook beter monitoren en er slimmer op bijsturen en handhaven. Daarom zetten wij in op een beweging van sturen op input naar sturen op (maatschappelijke) impact, toetsen wij onze inspanningen voortdurend op 'bedoeling' en 'eenvoud' en investeren wij, parallel aan de transformatie van het cluster Werk en Inkomen en het zorgdomein, in handhaving.

Inrichten monitor programma Doorbraak Naar Werk

Wij willen de rechtmatigheid, rechtvaardigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeentelijke inzet in het kader van het programma Doorbraak Naar Werk goed kunnen volgen. Daarom hebben we per 2020 de monitoring van het programma in de vorm van een project ingericht. Jaarlijks brengen we op drie momenten een bestuursrapportage uit. Op de volle breedte van resultaten en inspanningen op werk, schulddienstverlening en straks ook armoedebestrijding. De rapportages brengen we parallel uit aan die van Zorg Dichterbij. Om op die manier steeds meer naar samenhang toe te werken. Op inhoud en kwaliteit blijven we schaven aan de resultaten. Dit wordt de komende jaren doorontwikkeld. We streven naar de best bruikbare informatie om onze inspanningen te kunnen meten en te sturen. De komende tijd zal daarbij de nadruk liggen op het digitaliseren van interne processen, maar ook op het genereren van input van onze ketenpartners. Zo komen we steeds dichter bij onze gezamenlijke ambitie.
In 2021 komen we na het eerste kwartaal met een extra moment. Geen compleet nieuwe bestuursrapportage maar vooral ook focus op doelen, resultaten en inspanningen in het perspectief van corona. Goed om, mede op basis van aanvullende informatie zoals ook de nieuwste CPB-prognoses, inzet voor de komende tijd te bespreken. We komen daarmee tegemoet aan motie 20M184g Eerst feiten, dan financiën.

Doorontwikkelen Kritische Prestatie-indicatoren (KPI's)

Voor de verschillende niveaus (beleid en uitvoering) en perspectieven (kandidaat werknemers, werkgevers, financieel, methodisch en organisatorisch) worden daarbij passende KPI's ontwikkeld. In lijn met de gefaseerde ontwikkeling van de monitor worden de KPI's doorontwikkeld en aangescherpt.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[7].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Port. ond.	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Doorbraak naar werk		**166.881**	**111.553**	**554**	**1.344**
Investeren in voorkomen	WD01	166.881	111.553	554	1.344
Dichtbij de Arnhemmer en integraal	WD01				
Perspectief bieden	WD01				
Inclusief werk	WD01				
Samen sterk	WD01				
Slim monitoren en sturen	WD01				
Meer Arnhemmers zijn financieel zelfredzaam		**6.514**	**780**	**0**	**0**
Financiële basis op orde	WE03	5.604	760	0	0
Voorkomen en beperken (langdurige) armoede	WE03				
Doorbreken Generatiearmoede	WE03				
Inkomen en uitgaven in balans: minder financiële problemen en problematische schulden bij inwoners	WD03	910	20	0	0
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**173.395**	**112.333**	**554**	**1.344**

7 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	168.119	169.996	188.570	173.395	173.159	170.429	167.469
Baten	108.935	110.722	125.218	112.333	115.408	116.754	116.754
Saldo lasten en baten	***-59.184***	***-59.273***	***-63.353***	***-61.062***	***-57.751***	***-53.675***	***-50.716***
Toevoegingen aan reserves	3.971	290	2.706	554	554	554	0
Onttrekkingen aan reserves	3.126	2.142	8.709	1.344	554	554	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-845***	***1.852***	***6.003***	***790***	***0***	***0***	***0***
Gerealiseerd resultaat	**-60.028**	**-57.421**	**-57.350**	**-60.272**	**-57.751**	**-53.675**	**-50.716**

Toelichting

Lasten

De begrote lasten bedragen in 2021 € 173,4 miljoen, onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- Bijstandsverstrekking (waaronder BUIG en uitvoeringskosten): € 128,0 miljoen;
- Participatie (waaronder, WSW, re-integratiebudget en uitvoeringskosten): € 38,9 miljoen.
- Armoedebeleid: € 5,6 miljoen;
- Schulddienstverlening: € 0,9 miljoen.

De totale lasten van programma S06 Participatie en armoedebestrijding zijn in 2021 € 15,2 miljoen lager dan in 2020. Dit komt door:

- De lasten van de reorganisatie Werk en Inkomen die grotendeels in 2020 zijn begroot (€ 4,5 miljoen in 2020 ten opzichte van € 0,5 miljoen in 2021);
- De begroting van circa € 1,0 miljoen aan incidentele lasten in het kader van regionale samenwerking in 2020;
- Per saldo zijn er € 12,1 miljoen minder uitkeringsverstrekkingen begroot in 2021 dan in 2020. Dit komt grotendeels doordat de begrote lasten in 2021 € 16,1 miljoen lager zijn dan in 2020 omdat er geen Tozo uitkeringen zijn begroot. Daarnaast zijn de begrote lasten in 2021 € 3,8 miljoen hoger dan in 2020 door een verwachte stijging van de overige uitkeringslasten (landelijke ontwikkeling).
- Er is per saldo in 2021 € 0,3 miljoen aan overige lasten minder begroot dan in 2020.
- Tot slot is er een stijging in 2021 begroot van € 2,2 miljoen aan investering in werk, in het kader van de Herstelagenda. Deze investering is geoormerkt voor de groep inwoners die tijdens de coronacrisis hun baan is verloren of dreigen te verliezen.

De lasten in 2022 zijn vergelijkbaar met 2021. Vanaf 2023 zijn de lasten lager doordat de investeringen in het kader van de herstelagenda voor het merendeel plaatsvinden in 2021 en 2022.

Baten

De begrote baten van programma S06 Participatie en armoedebestrijding zijn in 2021 € 112,3 miljoen, onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- Bijstandsverstrekking: € 111,5 miljoen;
- Armoedebeleid: € 0,8 miljoen;
- Schulddienstverlening: € 20 duizend.

In totaal zijn de begrote baten in 2021 circa € 12,9 miljoen lager dan in 2020. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de incidentele bijdrage 2020 van het Rijk voor de Tozo uitkering, begroot voor € 16,1 miljoen. Daar tegenover wordt de komende jaren een stijging van de bijdrage van de gebundelde uitkering (BUIG) verwacht van € 3,4 miljoen in 2021 ten opzichte van 2020, € 2,4 miljoen in 2022 ten opzichte van 2021 en € 1,7 miljoen in 2023 ten opzichte van 2022.

Toevoegingen aan reserves
In 2021 zijn de begrote toevoegingen aan reserves € 0,6 miljoen ten opzichte van € 2,7 miljoen in 2020. Dit komt hoofdzakelijke door de begrote toevoeging van € 2,4 miljoen in 2020 en € 0,6 miljoen in 2021 aan de bestemmingsreserve (BR) Bedrijfsvoering in het kader van de reorganisatie Werk en Inkomen. De daaropvolgende jaren tot en met 2023 blijft de begrote toevoeging aan de BR Bedrijfsvoering € 0,6 miljoen.

Onttrekkingen aan reserves
In 2021 zijn de begrote onttrekkingen aan reserves € 1,3 miljoen. Dit is opgebouwd uit:
- BR Bedrijfsvoering in het kader van de reorganisatie Werk en Inkomen: € 0,6 miljoen;
- BR Transitie Presikhaaf Scalabor voor de transitie Presikhaaf bedrijven / Scalabor: € 0,8 miljoen.

De onttrekkingen zijn € 7,4 miljoen lager dan in 2020. Dit komt door:
- Een € 4,0 miljoen lagere onttrekking uit de BR Bedrijfsvoering voor de reorganisatie Werk en Inkomen;
- In 2020 is € 2,9 miljoen onttrekking begroot aan de BR Taakmutaties Overloop in verband met de budgetoverheveling vanuit 2019. Voor 2021 is nog geen onttrekking begroot.
- Een € 0,3 miljoen lagere onttrekking aan de BR Transitie Presikhaaf Scalabor;
- € 0,2 miljoen onttrekkingen op overige reserves.

In 2022 en 2023 worden alleen de onttrekkingen aan de BR Bedrijfsvoering van € 0,6 miljoen gedaan.

Indicatoren
In de bestuursrapportage Doorbraak naar Werk zijn de indicatoren opgenomen die bij dit programma gemonitord worden.
Om de gevolgen van het Covid-19 virus voor de gemeente Arnhem in kaart te brengen, zijn de meest relevante indicatoren van verschillende onderdelen samengevat in een dashboard. Hierbij zijn ook indicatoren opgenomen die een relatie hebben met dit programma.
Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Netto arbeidsparticipatie	2019	66,4	68,8	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	CBS - Arbeidsdeelname
Personen met een bijstandsuitkering	2e halfjaar 2019	750,9	373,9	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	CBS - Participatiewet
Lopende re-integratievoorzieningen	1e halfjaar 2018	71,9	305,2	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	CBS - Participatiewet
Werkloze jongeren	2018	3	2	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
Kinderen in uitkeringsgezin	2018	11	7	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Met wie werken we samen
Verbonden partijen

MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland
Scalabor B.V.
Werkvoorziening Midden-Gelderland (Presikhaaf Bedrijven)
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

Participatie

- Werkgeversorganisaties;
- Werknemersorganisaties;
- Onderwijsorganisaties;
- Regionaal Werkbedrijf;
- Economic Board;
- Regiogemeenten;
- UWV;
- Stichting Inclusief Midden Gelderland;
- Inclusief Werkgeven Midden Gelderland;
- Woningbouwcorporaties;
- Leerwerkloket Midden Gelderland;
- Werkgeversservicepunt Midden Gelderland;
- Scalabor;
- Centrum voor Activerend Werk;
- Stichting Sociale wijkteams Arnhem.

Armoede en schulddienstverlening

- Dullertsstichting;
- Arnhemse Dialoog;
- Partners van Vroeg Erop Af (woningcorporaties, energiebedrijven, zorgverzekeraars, waterbedrijven);
- Stichting Sociale wijkteams Arnhem;
- Stichting Rijnstad, Humanitas, SWOA;
- PLANgroep;
- Opr€cht;
- Bewindvoerders aangesloten bij het convenant;
- Stichting Leergeld en andere partners Armoedepact;
- Zuidweg en Partners;
- Overrood;
- Landelijke partners (Schuldenlab, Schouders Eronder;
- Maatschappelijke instellingen: kerken, moskeeën en Leger des Heils (conform motie 20M176 Investeren in een sociaal sterke stad).

Subsidies

Hieronder zijn de partijen opgenomen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- Stichting Leergeld Arnhem;
- Stichting Rijnstad.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Participatie en armoedebestrijding. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Gemeentebrede risico's

Scalabor Afwaarderingsrisico
Participatiebudget - Beschut werk en banenafspraak
Inkomensregelingen (BUIG); verhoogde instroom, vertraagde uitstroom
Volumegroei Armoederegelingen
BUIG: Budgetbijstelling door het Rijk
Volumegroei aantal inwoners met schuldregeling

Corona risico's
Omzetderving Scalabor
Schulddienstverlening
Invordering (W&I)
Armoede; toename gebruik inkomensondersteunende maatregelen

Beleidskaders
Participatie

- Programmaplan Doorbraak Naar Werk.

Armoede en schulddienstverlening

- Doorontwikkeling Armoedeagenda en schulddienstverlening;
- Zij aan zij: schuldenvrij De Arnhemse visie op schulddienstverlening.

S07 Zorg

Wanneer inwoners door een beperking of chronische ziekte er (tijdelijk) niet in slagen zichzelf te redden in het dagelijks leven biedt de gemeente Arnhem hen ondersteuning, begeleiding en zorg. Deze zorg willen we zo dicht mogelijk bij huis in de eigen woonomgeving of zo thuis mogelijk aanbieden. Om dit te bereiken werken we intensief samen met de Sociale wijkteams, zorgaanbieders, huisartsen en welzijnsorganisaties.
Tijdens de coronaperiode hebben aanbieders veel aandacht gegeven aan het voortzetten van de ondersteuning en zorg aan onze inwoners en zijn alternatieven gevonden om de zorg zoveel mogelijk te continueren. In veel gevallen is gebruik gemaakt van digitale vormen van ondersteuning. Zo kregen inwoners bijvoorbeeld begeleiding via beeldbellen. Digitale zorgverlening zal, los van corona, in de toekomst meer worden ingezet omdat het een waardevolle aanvulling is gebleken op de al bestaande zorg en ondersteuning en door veel inwoners wordt gewaardeerd.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Arnhem is een inclusieve stad waarin alle inwoners, ook met een beperking of chronische ziekte, zo zelfstandig als mogelijk leven in de wijk en meedoen aan de samenleving

Wij vinden het belangrijk dat alle Arnhemmers zo zelfstandig mogelijk kunnen leven, ook wanneer zij daarbij, vanwege beperkingen of chronische ziekte, een steuntje in de rug nodig hebben. We richten ons op een 'Inclusieve stad". We bieden passende zorg en ondersteuning, zodat inwoners zoveel mogelijk zelf regie houden over hun leven en de kwaliteit daarvan kunnen verbeteren of op peil kunnen houden. Daarbij zetten we in op het versterken van de eigen kracht, het sociaal netwerk van inwoners en het benutten van algemene voorzieningen in de wijken. We werken preventief en normaliseren de zorg waar dat kan. Inwoners met zorg, jong en oud, blijven zoveel mogelijk thuis wonen met de nodige begeleiding, of maken eerder de stap van een instelling naar zelfstandig wonen in de wijk. Wanneer inwoners zorg met verblijf nodig hebben zoeken we naar oplossingen die zoveel mogelijk op de thuissituatie lijken; uit huis maar zo thuis mogelijk. Zo bieden we onze inwoners duurzame, passende, effectieve en efficiënte ondersteuning op maat, zo tijdig mogelijk en zo dicht mogelijk bij huis. Ook stimuleren we daarmee de actieve deelname van inwoners aan de Arnhemse samenleving.
We zorgen ervoor dat de toegang naar ondersteuning en zorg transparant en laagdrempelig is ingericht. Om kwalitatief goede zorg beschikbaar te hebben en te houden zetten we, met name in de jeugdzorg, extra maatregelen in.

Alle inwoners die hulp nodig hebben om zelfstandig te leven ontvangen de nodige zorg en ondersteuning tijdig, op maat en dicht bij huis

Wanneer inwoners door een beperking of chronische ziekte er (tijdelijk) niet in slagen zichzelf te redden in het dagelijks leven bieden we hen ondersteuning, begeleiding en zorg. We bereiken steeds meer Arnhemmers en uit het inwonerservaringsonderzoek blijkt dat veel Arnhemmers tevreden zijn over de geboden zorg. Tegelijkertijd is de ervaring van met name wijkteams dat inwoners vaak langdurig afhankelijk blijven van deze zorg en ondersteuning. We gaan ons inspannen om deze inwoners zo zelfredzaam mogelijk te maken, zodat zijzelf de regie over hun leven hebben, waarmee de kwaliteit van leven verbetert. We zetten in op het versterken van de eigen kracht en het sociaal netwerk van inwoners en stimuleren het gebruik van algemene voorzieningen in de wijken. Daarbij streven we ernaar dat inwoners weer zelfstandig verder kunnen en niet afhankelijk worden van zorg en ondersteuning.

We versterken de (veer)kracht van onze inwoners thuis en in instellingen met een integrale aanpak

We lichten onze inwoners beter voor hoe ze hun zelfstandigheid kunnen behouden; dit met inzet van het eigen netwerk en een betere benutting van algemene voorzieningen in de wijk. We stimuleren het gebruik van algemene voorzieningen en we zorgen dat het aanbod bekend is. Er is een website ontwikkeld waarop de algemene voorzieningen staan vermeld. Deze website ontwikkelen we verder door.

Er is veel samenhang in de opgaven waarvoor we staan. In de jeugdzorg bijvoorbeeld, zien we relaties tussen het opgroeien in armoede, schulden, schooluitval en de inzet van jeugdzorg. Daarnaast heeft een groot deel van de zwerfjongeren een verleden in de jeugdzorg. Redenen om een goed samenhangend jeugdbeleid te ontwikkelen, als onderdeel van een integrale visie op het sociaal domein.

Ook gaan we gezinnen waar meerdere problemen bestaan helpen vanuit de doorbraakmethode, dit samen met het Instituut voor Publieke Waarden. Deze methode houdt in dat we de problemen in samenhang benaderen. Hiermee hopen we tot duurzamere oplossingen te komen voor alle gezinsleden. We starten met die gezinnen, waarbij de jeugdigen veel zorg nodig hebben.

Voor jeugdigen en volwassenen die vanuit een zorginstelling zelfstandig gaan wonen, moeten voldoende, passende en betaalbare woningen beschikbaar zijn. Om dit te bereiken leggen we verbinding met andere programma's en werken we samen om voor verschillende doelgroepen een eigen woonruimte te realiseren.

We versterken de zorgtoewijzing

De Sociale wijkteams vormen de toegang naar de Wmo en Jeugdzorg. Wijkcoaches beoordelen welke ondersteuning onze Arnhemmers nodig hebben om zelfstandig te kunnen wonen en participeren. Daarbij wordt altijd gekozen voor de meest passende, effectieve en efficiënte zorg, vanuit de gedachte dat inwoners zoveel mogelijk zelf de regie houden over hun eigen leven.
We hebben beleidsregels opgesteld die de wijkcoaches gebruiken om te kunnen bepalen welke vorm van ondersteuning of zorg passend is. In 2021 evalueren we de beleidsregels, die deels in februari 2020 en deels medio 2020 zijn ingegaan. Waar nodig passen we deze beleidsregels aan om nog beter passende, effectieve en efficiënte zorg te kunnen bieden.

Bij de toegang naar de Jeugdzorg richten we ons op samenwerking met geautoriseerde verwijzers en aanbieders. We zetten de Praktijk Ondersteuner Huisartsen Jeugd (POH-Jeugd) in bij huisartspraktijken om de samenwerking tussen Sociale wijkteams, huisartsen (geautoriseerde verwijzers) en aanbieders te versterken. Afhankelijk van het succes van deze maatregelen breiden we in 2021 deze werkwijze uit naar meer huisartspraktijken.
We verbeteren de samenhang tussen het onderwijs- en het zorgdomein door betere afstemming te realiseren tussen wijkteams, onderwijs en het samenwerkingsverband.

We bakenen de inzet van de Wmo en Jeugdwet beter af door vaker te kijken naar de inzet van voorliggende voorzieningen zoals de Wet langdurige zorg (Wlz), Zorgverzekeringswet (Zvw) en Passend Onderwijs.

We sturen op kwaliteit en resultaat

In 2020 zijn via de aanbesteding de kwaliteitseisen voor zorgaanbieders verhoogd. Er zijn minder aanbieders en er is een overzichtelijker aantal producten. Gecontracteerde aanbieders kennen het lokale speelveld, waardoor zij zorg kunnen afschalen naar voorzieningen dicht bij de inwoner. Aanbieders die bijdragen aan de transformatie van zorg en kwalitatief goede zorg leveren, krijgen meer toewijzingen dan aanbieders die dit niet doen. Uiteraard houden we rekening met de keuzevrijheid van onze inwoners. We stimuleren preventief werken, samenwerking tussen aanbieders en bevorderen innovatie.
In samenwerking met de regionale inkooporganisatie (Inkoop-SDCG) en Sociale wijkteams zullen we monitoren of aanbieders goede kwaliteit van zorg leveren en de gewenste resultaten realiseren. Het toezicht op rechtmatigheid en kwaliteit van de geleverde zorg wordt verder geïntensiveerd. Niet alleen op basis van signalen, maar ook via een steekproef zullen aanbieders worden getoetst. Daarbij werken we nauw samen met de Inkoop-SDCG, VGGM (toezicht op kwaliteit), afdeling Handhaving (toezicht rechtmatigheid) en de partners in het RIEC (Regionale Informatie- en Expertise Centra, gericht op bestrijding ondermijnende criminaliteit).

We vergroten het inzicht of passende zorg wordt ingezet (monitoring)

We verbeteren het inzicht in de ontwikkeling van de zorg. We gebruiken een goed ontsloten zorgmonitor waarin we de ingezette zorg lokaal en op wijkniveau kunnen volgen. Periodiek leveren we rapportages op, om de gewenste transformatie van zorg te monitoren. Dit biedt mogelijkheden om, waar nodig, bij te sturen. Op wijkniveau ondersteunen we sociale wijkteams bij het analyseren van de ontwikkelingen in toegewezen zorg en het uitzetten van acties.
We voeren het inwonerservaringsonderzoek uit om meer inzicht te krijgen in het resultaat van en tevredenheid met de geleverde zorg. Met de verbeterde monitoring kunnen we volgen of aanbieders met de ingezette zorg de doelen van de inwoner halen.

We ontschotten zorgsystemen en verkrijgen toereikend Rijksbudget

We dragen via de G-40, VNG en de NDSD (Netwerk directeuren sociaal domein) bij aan een actieve lobby om voldoende rijksmiddelen te krijgen om de Wmo en Jeugdwet goed uit te kunnen voeren.
We agenderen bestuurlijk de ontoereikende middelen voor de jeugdzorg, doen mee aan landelijk onderzoek naar de kosten van jeugdzorg dat de basis vormt voor het mogelijk compenseren van de tekorten.

Landelijk wordt gewerkt aan een nieuw verdeelmodel voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang (voorlopig uitgesloten) en begeleiding uit de Wmo. Inzet is een verdeelmodel van middelen op basis van objectieve criteria. De implementatie van het nieuwe model gaat naar verwachting in per 2022. De effecten zijn nog onduidelijk maar we verwachten dat onze regio Centraal Gelderland een ‘nadeelregio’ is. Wij monitoren deze ontwikkeling en lobbyen voor een redelijke uitkomst.

We werken met de zorgverzekeraar aan een meer gezamenlijk beleid voor de GGZ-doelgroep.
We onderzoeken hoe we een betere aansluiting kunnen realiseren tussen de forensische zorg en de Wmo-zorg. Dit doen we samen met het Sociaal wijkteam, het Veiligheidshuis, de reclasseringsorganisaties en de Dienst Justitiële Inrichtingen.

We werken aan het krijgen van meer inzicht in de herkomst van inwoners die in onze regio een beroep doen op beschermd wonen. Dat is van belang om bij het Rijk aan te kunnen tonen hoeveel budget Arnhem in de toekomst nodig heeft.

Meer kwetsbare Arnhemmers nemen actief deel aan de maatschappij

We bieden Arnhemmers die niet participeren als gevolg van persoonlijke omstandigheden de mogelijkheid om deel te nemen aan de maatschappij, bij voorkeur via betaald werk, maar als dit niet haalbaar blijkt via vrijwilligerswerk of activerend werk. Steeds meer Arnhemmers participeren via activerend werk. We bevorderen de doorstroming vanuit activerend werk richting betaald werk/opleidingen of vrijwilligerswerk. Hier ligt een nauwe samenhang en samenwerking met het programma Doorbraak naar werk.

Zie de inspanningen benoemd bij het doel 'Alle inwoners die hulp nodig hebben om zelfstandig te leven ontvangen de nodige zorg en ondersteuning tijdig, op maat en dicht bij huis'

Meer jeugdigen ontwikkelen zich naar zelfredzaamheid en ontvangen waar nodig passende zorg

We willen een beweging inzetten van problematiseren en specialiseren naar normaliseren en zo regulier mogelijk. 'Wat past bij normaal opgroeien en opvoeden?' en 'Wanneer zetten we specialistische zorg in om de ontwikkeling van een kind te ondersteunen?'. We leggen daarbij meer verbinding met preventieve-, welzijns- en onderwijsactiviteiten.
We willen opname in verblijfsinstellingen zoveel mogelijk voorkomen en, in plaats daarvan, alternatieven inzetten zoals pleegzorg, groepswonen of passende, ambulante ondersteuning van kind en verzorgers in de eigen woon- en leefomgeving. De woon- en leefomgeving van het kind moet meer centraal komen te staan bij het bieden van oplossingen.

Meer jeugdigen kunnen meedoen aan het dagelijks leven

Als kinderen of gezinnen ondersteuning nodig hebben, is het in het belang van het kind dat deze dichtbij, zo vroeg mogelijk en zo thuis mogelijk wordt geboden.

Versterken eigen kracht van jeugdigen, sociaal netwerk en inzet algemene voorzieningen

Samen met onze inwoners en met professionals uit onderwijs, zorg en welzijn ontwikkelen we een samenhangend beleid en aanbod aan voorzieningen dat past bij de fases die kinderen (en hun ouders) doorlopen bij het opgroeien en opvoeden.
We stimuleren een passend aanbod van algemene voorzieningen dat preventief op, of in combinatie met specialistische jeugdzorg ingezet kan worden. Denk bijvoorbeeld aan 'steungezinnen', waarbij ouders een kind tijdelijk opvangen zodat de biologische ouders op adem kunnen komen of een ondersteuningsplan waarin interventies in onderwijs en zorg logisch samenhangen.
De Sociale wijkteams gaan zelf kinderen en hun ouders begeleiden en, waar nodig, wordt aanvullend specialistische jeugdzorg ingezet.

Meer kwetsbare jeugdigen wonen veilig thuis

Veel jeugdigen hebben helaas te maken met een onveilige thuissituatie. Dit komt onder andere voort uit vechtscheidingen of andere huiselijke problemen. We willen onveilige situaties sneller signaleren (vroegsignalering) en meer jeugdigen in een kwetsbare situatie een veilige woon- en leefomgeving bieden.

- We werken mee aan de uitvoering van de Gelderse verbeteragenda Jeugdbescherming, gericht op het verbeteren van de veiligheid van kinderen in kwetsbare, onveilige gezinssituaties.
- Samen met de wijkteams werken we aan een beter perspectief voor gezinnen met meervoudige problematiek en veiligheidsproblemen.
- We willen uithuisplaatsing vaker voorkomen, door de inzet van een multidisciplinair team, dat snel en flexibel bij kwetsbare gezinnen ingezet kan worden en escalatie helpt te voorkomen.
- We verminderen het aantal jongeren in verblijf, door casuïstiek tijdig te bespreken op het Perspectiefoverleg en tijdig ambulante zorg in te zetten om zo uithuisplaatsing te voorkomen.
- We werven ouders voor pleegzorg en zetten groepswonen in als alternatieven voor verblijf.
- We sturen op integrale samenwerking tussen wijkteams, Veilig Thuis, jeugdbescherming en Raad voor de Kinderbescherming, waardoor we de veiligheidsketen inkorten waar dat kan.
- We dragen bij aan de regionale transformatieagenda Jeugdzorg en zetten activiteiten in ter ondersteuning van jeugdigen in complexe echtscheidingssituaties. We bieden informatie via een website en bieden ondersteuning met een lokale vraagbaak waarin verschillende zorg- en welzijnsaanbieders samenwerken. Ook het onderwijs wordt hierbij betrokken.

Veilig Thuis

Arnhem is centrumgemeente voor de regio Arnhem-Achterhoek. De prioriteiten uit de regioaanpak zijn gebaseerd op 1) meer inzetten op vroegsignalering en preventie van huiselijk geweld onder andere door het gebruik van de verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling 2) huiselijk geweld stoppen en duurzaam oplossen en 3) het hebben van aandacht voor specifieke aanpakken (denk bijvoorbeeld aan eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling). Om te kunnen ontwikkelen op deze prioriteiten is samenwerking met regionale en lokale partners cruciaal. Denk hierbij aan regiogemeenten, de Sociale wijkteams, Veilig Thuis, jeugdgezondheidszorg, jeugdzorgaanbieders en Moviera. In de uitvoering van de regioaanpak is de subsidie aan Moviera (vrouwenopvang) daarom van belang.
We brengen in kaart welke gevolgen de coronacrisis heeft op huiselijk geweld en zorgen dat we de resultaten verwerken in een passende aanpak (motie 20M205 Meer aandacht voor huiselijk geweld). Daarbij blijven de prioriteiten en acties uit de bestaande regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 'Samen Veilig' 2019-2023, zoals vastgesteld op 17 september 2019, van kracht maar wordt de regio aanpak zo nodig aangepast met de uitkomsten van het onderzoek naar de gevolgen van de coronacrisis.

Minder jeugdigen zijn van zorg afhankelijk

- We bakenen de inzet van de Jeugdwet beter af en houden zo de zorg beschikbaar voor de jeugdigen die het nodig hebben.
- De wijkteams gaan zelf begeleiding bieden waardoor minder jeugdigen van specialistische jeugdzorg afhankelijk worden.
- We onderzoeken de mogelijkheden om, in combinatie met bijvoorbeeld onderwijs en kinderopvang, zorg zo vroeg mogelijk en zo licht mogelijk preventief in te zetten.

Zie de inspanningen bij de doelen 'meer jeugdigen kunnen meedoen aan het dagelijks leven' en 'Meer kwetsbare jeugdigen wonen veilig thuis'

Een meer inclusief Arnhem, waarbij meer kwetsbare Arnhemmers (blijven) wonen in de wijk

Arnhemmers die dat nodig hebben bieden we een Beschermd Thuis. Dit doen we lokaal en regionaal, op grond van het Transformatieplan Beschermd Thuis 2019-2021. We zetten in op doorstroom vanuit beschermde woonvormen naar zelfstandig wonen en op goede GGZ-zorg in de wijken. Daarmee voorkomen we zwaardere instellingszorg. Met de inkoop van zorg en ondersteuning hebben we rekening gehouden met de mogelijkheid flexibel op en af te schalen.
De transformatie geven we samen met de regio Centraal Gelderland verder vorm. Alle betrokken gemeenten zorgen voor een breed palet aan (basis)voorzieningen; lichte vormen van zorg voor wie daarmee toe kan en gespecialiseerde opvang en beschermd wonen voor wie dit (tijdelijk) nodig is. We doen dit in nauwe samenwerking met en tussen gemeenten, met woningcorporaties, zorgaanbieders en de zorgverzekeraar.

Er zijn voldoende geschikte en betaalbare woningen voor kwetsbare Arnhemmers

We willen voldoende geschikte en betaalbare woningen voor kwetsbare inwoners, zodat zij kunnen uitstromen uit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en jeugdvoorzieningen. Om dit te bereiken intensiveren we de samenwerking met de Arnhemse woningbouwcorporaties.

We koppelen zorg(behoeften) aan wonen

We voeren de woonafspraken met woningcorporaties uit, waarvoor jaarlijks maximaal 120 woningen beschikbaar worden gesteld voor uitstroom uit Beschermd wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en intramurale jeugdvoorzieningen. De gemeente coördineert deze aanvragen, zodat Arnhemmers die niet zelfstandig aan een woning kunnen komen, toch uit kunnen stromen. Daarnaast blijven we met corporaties in gesprek over huisvesting van doelgroepen.
We gebruiken daarvoor het doelgroepenonderzoek 'wonen en zorg', waarin de behoefte en het aanbod aan zorggerelateerd wonen in Arnhem gekwantificeerd is. We komen samen met partners in de stad tot een visie op wonen, welzijn en zorg.

Zorggerelateerde woonoverlast wordt minder

We pakken zorggerelateerde overlast in de stad adequaat aan. Het meldpunt woonoverlast is uitgebreid, zodat inwoners hier ook zorggerelateerde woonoverlast kunnen melden. We blijven, mede op basis van deze meldingen, in gesprek met zorgaanbieders over het treffen van maatregelen om woonoverlast door hun bewoners te beperken. Indien nodig treffen we maatregelen bijvoorbeeld via de inkoop en contractering van aanbieders. We werken hierbij samen met de teams Leefomgeving.
Van zorgaanbieders die intensief Beschermd Wonen bieden verwachten we dat zij ook mensen met een intensieve zorgvraag de noodzakelijke zorg kunnen bieden. Daarvoor richten we een casusoverleg in met zorgaanbieders. Zo nodig nemen we maatregelen via de toewijzing, de inkoop en contractering.

Meer bewoners met een kwetsbaarheid kunnen in grotere mate in hun eigen woonomgeving zelfstandig (begeleid) wonen

We gaan meer mensen in staat stellen om met ondersteuning, zelfstandig te wonen en mee te doen in onze samenleving. Uitgangspunt is zoveel mogelijk een beschermd thuis te bieden door zorg en ondersteuning zo flexibel mogelijk op- en af- te kunnen schalen, in plaats van wonen in een instelling. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat er een regionaal vangnet van intramurale zorg in stand blijft voor wie dat toch nodig heeft.

We ontwikkelen meer preventieve activiteiten

Iedere gemeente in de regio Centraal Gelderland werkt aan het op orde brengen van de lokale basisinfrastructuur. We zorgen voor buurtpunten voor ontmoeting en steun (zoveel mogelijk gespreid over de stad), voldoende aanbod voor zinvolle daginvulling en wonen op een passende plek (de woonafspraken met corporaties).
We zorgen voor lokale samenwerking (een inwoner moet zo min mogelijk last hebben van verschillende organisaties of financieringen) en werken samen met andere gemeenten en aanbieders, zorgverzekeraars en woningcorporaties.
We breiden de inzet van Buurtcirkels (wonen met een steuntje in de rug) uit. Hiermee kunnen inwoners met een psychische kwetsbaarheid die vanuit een intramurale instelling zelfstandig gaan wonen, een sociaal netwerk in de wijk opbouwen. Met de inzet van buurtcirkels voorkomen we naar verwachting terugval.

Er zijn regionaal sluitende afspraken Beschermd Thuis

De komende jaren (2022-2031) worden de middelen voor Beschermd Wonen overgeheveld van centrumgemeenten naar de afzonderlijke gemeenten. Daarmee krijgt elke gemeente vanaf 2022 zelf de wettelijke verantwoordelijkheid Beschermd Wonen te regelen voor nieuwe cliënten.
De gemeenten in de regio Centraal Gelderland hebben in 2019 het Transformatieplan Beschermd Thuis (met alle stakeholders) vastgesteld. De ontwikkellijnen hierin zijn:

- preventie,
- toegang,
- wonen en
- de regionale ondersteuningsstructuur inclusief financiële afspraken.

Er zijn gezamenlijke uitgangspunten opgesteld en een uitvoeringsagenda.
Samen met de regio Centraal Gelderland werken we aan een breed palet aan voorzieningen: van lichte vormen van begeleiding tot gespecialiseerde opvang en beschermd wonen.
In 2021 zullen nieuwe regionale afspraken worden gemaakt over de inkoop van Beschermd Wonen vanaf 1-1-2022, de toegang en de regionale ondersteuningsstructuur inclusief financiële afspraken.

Er is een integrale aanpak voor mensen met verward gedrag

- Er wordt een scan gemaakt van de gemeentelijke zorg- en veiligheidsstructuur (Sociale wijkteams, Overlast en Zorg overleggen, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg en het Veiligheidshuis). Op basis van aanbevelingen zullen verbeteringen worden doorgevoerd.
- We werken verder aan de aansluiting tussen acute en niet acute zorg: het realiseren van voldoende bereikbare en beschikbare opvolgende Wmo-opvang, zorg en ondersteuning (eventueel 24/7).
- We werken met partners aan het verbeteren van de werkprocessen van de Wet verplichte GGZ en de Wet Zorg & Dwang.
- We voeren een aantal pilots uit met onze partners: Welkom in je wijk! (tegen stigma), Samen voor Herstel (met Menzis, betrekken netwerk bij EPA-doelgroep), ontwikkeling van een noodbed voor mensen met verward gedrag.
- We stimuleren de aansluiting van GGz-behandelzorg op de Sociale wijkteams, doordat we samen met de zorgverzekeraar een FACT-medewerker inzetten die expertise voor en verbinding naar de Sociale wijkteams creëert.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[8].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Port. ond.	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Arnhem is een inclusieve stad waarin alle inwoners, ook met een beperking of chronische ziekte, zo zelfstandig als mogelijk leven in de wijk en meedoen aan de samenleving		**42.869**	**4.940**	**0**	**762**
Alle inwoners die hulp nodig hebben om zelfstandig te leven ontvangen de nodige zorg en ondersteuning tijdig, op maat en dicht bij huis	WB04	42.869	4.940	0	762
Meer kwetsbare Arnhemmers nemen actief deel aan de maatschappij	WB04				
Een meer inclusief Arnhem, waarbij meer kwetsbare Arnhemmers (blijven) wonen in de wijk					
Er zijn voldoende geschikte en betaalbare woningen voor kwetsbare Arnhemmers	WB04				
Meer bewoners met een kwetsbaarheid kunnen in grotere mate in hun eigen woonomgeving zelfstandig (begeleid) wonen	WB04				
Meer jeugdigen krijgen passende zorg gericht op ontwikkelen van zelfredzaamheid		**6.924**	**0**	**628**	**750**
Meer jeugdigen kunnen meedoen aan het dagelijks leven	WC03	6.924	0	628	750
Meer kwetsbare jeugdigen wonen veilig thuis	WC03				
Minder jeugdigen zijn van zorg afhankelijk	WC03				
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**49.793**	**4.940**	**628**	**1.512**

8 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	57.921	30.808	52.043	49.793	48.702	48.346	47.845
Baten	6.639	918	4.939	4.940	4.940	4.940	4.940
Saldo lasten en baten	***-51.282***	***-29.891***	***-47.104***	***-44.853***	***-43.762***	***-43.406***	***-42.905***
Toevoegingen aan reserves	4.393	0	678	628	528	528	528
Onttrekkingen aan reserves	2.823	1.100	2.496	1.512	255	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-1.569***	***1.100***	***1.818***	***884***	***-273***	***-528***	***-528***
Gerealiseerd resultaat	**-52.852**	**-28.791**	**-45.286**	**-43.969**	**-44.035**	**-43.934**	**-43.433**

Toelichting

Lasten

De totale lasten voor 2021 voor het stedelijk programma zijn begroot op € 49,8 miljoen. De overige lasten voor zorg van € 121,5 miljoen worden vermeld in de wijkbudgetten. De lasten zijn te verdelen in de volgende categorieën:

- € 27,8 miljoen wordt besteed aan zorg in natura en persoonsgebonden budgetten, verdeeld over Beschermd wonen (€ 19,4 miljoen), Jeugdzorg (€ 5,7 miljoen), Wmo (€ 1,5 miljoen) en Huishoudelijke hulp toelage (€ 1,2 miljoen);
- € 18,5 miljoen wordt besteed aan uitbestede taken, zoals Stichting Sociale wijkteams (€ 16,5 miljoen), Zorg-lokaal (€ 1,1 miljoen) en Inkoop Sociaal Domein Centraal Gelderland (€ 0,5 miljoen) en Sociaal Hospitaal kosten (€ 0,4 miljoen);
- € 1,9 miljoen wordt besteed aan begrote subsidies, zoals aan Stichting Veilig Thuis (€ 1,1 miljoen)
- Hiernaast zijn er € 1,6 miljoen overige lasten.

De begroting is in 2021 ten opzichte van 2020 € 2,2 miljoen lager.
Het budget specialistische zorg daalt met in totaal € 2,6 miljoen. Dat hangt vooral samen met de daling van het budget Beschermd Wonen in verband met de uitname psychische stoornis. De rijksvergoeding voor deze cliënten wordt overgeheveld naar de Wet langdurige zorg (Wlz). Daarnaast daalt het budget Regionaal Transformatieplan Jeugdzorg met € 0,9 miljoen. Deze middelen waren tijdelijk door het Rijk beschikbaar gesteld voor de periode 2018-2020.
Tegenover deze lagere budgetten staat een hoger geraamd budget ten behoeve van het Sociaal Hospitaal (€ 0,25 miljoen) en ten behoeve van uitvoeringskosten Sociale wijkteam (€ 0,7 miljoen) en overige verschillen (€ 0,3 miljoen).

Baten

De totale baten voor 2021 zijn begroot op € 4,9 miljoen. De baten zijn te verdelen in de volgende categorieën:

- € 4,0 miljoen betreft de inning van de eigen bijdrage bij de Wmo en Beschermd wonen.
- € 0,9 miljoen betreft de bijdrage LVB (Licht Verstandelijke Beperkten) die we als centrumgemeente voor Beschermd wonen ontvangen vanuit de regio.

De baten blijven in 2021 gelijk aan 2020.

Toevoegingen aan reserves

De totale toevoegingen aan de reserves 2021 is € 0,6 miljoen. Het betreft hier toevoegingen aan de bestemmingsreserve Transformatie Zorgbudgetten (€ 0,4 miljoen) en de bestemmingsreserve Wmo en Jeugdzorg (€ 0,2 miljoen).

Onttrekkingen aan reserves
In 2021 wordt er aan de bestemmingsreserve Transformatie zorgbudgetten en bestemmingsreserve Wmo en Jeugdzorg € 1,5 miljoen onttrokken. Hiervan wordt € 0,9 miljoen ingezet om de kostenbesparende maatregelen op Jeugdzorg en Stichting Sociale wijkteams Arnhem uit de MJPB 2020-2023 te mitigeren respectievelijk ongedaan te maken. € 0,4 miljoen wordt ingezet om het Sociaal hospitaal (één van de kostenbesparende maatregelen op Jeugdzorg) te realiseren, € 0,2 miljoen wordt ingezet om de samenwerking tussen welzijnsorganisaties in Arnhem te verbeteren.

Indicatoren
Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Score Arnhem 2018	Score Arnhem 2019	Toelichting	Bron
Jeugdwet, aantal inwoners met verblijf	571	606	Aantal inwoners met declaratie in het betreffende jaar, Gezinshuizen, Leef- en behandelgroepen, Pleegzorg en verblijf op eigen terrein.	Afdeling Informatie/F&C
Beschermd wonen, aantal inwoners met verblijf	1071	1013	Aantal inwoners met declaratie in het betreffende jaar, intramuraal	Afdeling Informatie/F&C
Gemiddelde stijging op participatieladder bij activerend werk			Centrum Activerend Werk heeft i.o.v. gemeente Arnhem een systeem ontwikkeld om vanaf aanmelding voor Activerend Werk de stappen op de participatieladder vast te leggen. Vanaf 2021 zal aangegeven kunnen worden hoeveel treden inwoners gemiddeld stijgen op de participatieladder in een periode van een jaar.	Afdeling Informatie/F&C
Gemiddelde zorgkosten per inwoner	€ 829	€ 885	Gedeclareerde zorgkosten m.b.t. het jaar, gedeeld door het aantal inwoners aan het einde van het jaar.	Afdeling Informatie/F&C
Inwonerstevredenheid over kwaliteit geboden ondersteuning		79%	De vraagstelling in het inwonerstevredenheidsonderzoek m.b.t. 2018 was anders dan m.b.t. 2019, daarom is geen score voor 2018 opgenomen.	Inwoner-tevredenheids-onderzoek

Om de gevolgen van het Covid-19 virus voor de gemeente Arnhem in kaart te brengen, zijn de meest relevante indicatoren van verschillende onderdelen samengevat in een dashboard. Hierbij zijn ook indicatoren opgenomen die een relatie hebben met dit programma.

Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	2e halfjaar 2019	720	630	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	CBS - Monitor Sociaal Domein Wmo
Jongeren met jeugdhulp	2e halfjaar 2019	11,1	10,5	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	2e halfjaar 2019	0,5	0,3	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	2e halfjaar 2019	1,2	1,1	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen
MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

- Stichting Sociale Wijkteams;
- Aanbieders, die bijdragen aan de transformatie van zorg en kwalitatief goede zorg bieden;
- Adviesraden Sociaal Domein;
- Zorgbelang Gelderland;
- Inkoop Sociaal Domein Centraal Gelderland;
- VGGM;
- BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen.

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma. Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

- Stichting Veilig Thuis Gelderland Midden;
- Centrum voor Activerend Werk;
- Zorgbelang Inclusief;
- Stichting Vitale Verbindingen;
- Stichting IrisZorg.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Zorg. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Gemeentebrede risico's
Sociaal domein - Maatregelen
Opbrengst Taskforce jeugd
Volumegroei 2021
Woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet
Doelgroepenvervoer - volumegroei

Corona risico's
Grotere zorgvraag na crisis
Gevolgen beperktere toetsing nieuwe contracten zorgaanbieders

Beleidskaders
- Kadernota De veerkrachtige samenleving Arnhem;
- Beleidsregels WMO (2019);
- Beleidsregels Jeugd (2019);
- Beleidsplan Jeugd Wmo;
- Uitvoeringsplan deel Wmo;
- Inrichtingsplan Jeugdhulp;
- Regionaal Transformatieplan Jeugd;
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Arnhem 2019;
- Verordening Jeugdzorg Arnhem 2019;
- Verordening doelgroepenvervoer 2020;
- Raadsbrief Ontwikkelingen zorgdomein (december 2018);
- Transformatieplan Beschermd Thuis 2019-2021;
- Raadsbrief bestuurlijke uitgangspunten doordecentralisatie beschermd wonen (maart 2020);
- Raadsbrief kwaliteit, toezicht en handhaving (juni 2019).

S08 Welzijn en inclusie

In Arnhem is iedereen gelijk en krijgt iedereen gelijke kansen. Dat is onze ambitie. We willen een stad zijn waar inwoners kunnen zijn wie ze willen zijn en een ieder zijn identiteit en eigenheid met trots kan uitdragen. In veiligheid en vrijheid. Een stevige sociale basis is nodig. Een sociale basis waarin iedereen gelijkwaardige kansen heeft om zich te ontwikkelen en om mee te doen. We hebben daarbij speciale aandacht voor het voorkomen en tegengaan van discriminatie en willen de positie van inwoners met een beperking versterken. We ondersteunen burgerinitiatieven, zetten in op jeugdpreventie en geven ondersteuning bij opgroei- en opvoedvragen. Mantelzorgers verdienen onze bijzondere aandacht en ondersteuning, net als mensen die informele zorg en vrijwilligerswerk doen. We zorgen voor goede algemene voorzieningen, zoals ontmoetingsplekken. We bieden statushouders en vluchtelingen een nieuw thuis en toekomstperspectief. En zetten stevig in op de beweging van maatschappelijke opvang naar wonen. We stimuleren Arnhemmers om open te staan voor elkaar en elkaar te helpen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Arnhemmers voelen zich thuis en kunnen meedoen in hun stad

We vinden het belangrijk dat iedere Arnhemmer, ongeacht afkomst, kan meedoen en zich thuis voelt in Arnhem. Dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen. Dat ouderen zo lang mogelijk gezond blijven en actief meedoen. Dat nieuwkomers snel hun plek vinden en hun leven opbouwen. Dat er een vangnet wordt geboden als het even niet vanzelf gaat. We zetten in op jeugdpreventie, ondersteuning en algemene voorzieningen, duurzame inburgering en een passend vangnet.
Meer specifiek zetten we in op het bestrijden van discriminatie en acceptatie van seksuele diversiteit, op Arnhem als toegankelijke gemeente voor mensen met een beperking en op nieuwkomers die hun plek moeten vinden. De gemeente draagt actief uit dat samenleven in diversiteit niet kan zonder gemeenschappelijkheid, wederzijds vertrouwen en respect waarbij eenieder zichzelf moet kunnen zijn. Er wordt ingezet op bewustwording, en activering in de eigen organisatie, de stad en in de wijken.

Veilig en positief opgroeien

Een goede ontwikkeling van kinderen vraagt een veilig, gezond en positief opvoedklimaat, thuis, op de opvang, op school en op straat. Een sterk netwerk waarop ouders en kinderen terug kunnen vallen. Dat ouders en kinderen tijdig handvatten of passende hulp aangeboden krijgen als ze vragen hebben of vastlopen. Opgroeien en opvoeden is een belangrijk inhoudelijk thema binnen de herijking van de welzijnsopgave (een sterke sociale basis).

Sluitende aanpak ketenpartners voor vroegsignalering

Kinderen zijn goed en zo vroeg mogelijk in beeld zodat tijdig een eventuele hulp- of ondersteuningsvraag duidelijk wordt. Met ketenpartners organiseren we een gezamenlijke aanpak om het kind en ouders heen. Ouders hoeven zo niet van de ene naar de andere instantie. We zijn gestart bij de voorschoolse locaties.

Ontwikkelen van voorliggende voorzieningen

De aanwezigheid van een voorliggend aanbod is een onderdeel voor een verandering van inzet van jeugdhulp. De voorliggende voorziening moet van goede kwaliteit zijn om vroegtijdig te signaleren en snel passende hulp of ondersteuning aan te kunnen bieden. Hierop blijven we inzetten en ontwikkelen hiervoor nieuwe of hernieuwde producten.

Meedoen en openstaan voor elkaar

Specifieke aandacht gaat uit naar mensen bij wie 'meedoen' niet vanzelf gaat, zoals mensen die de zorg voor naasten nog amper kunnen dragen, mensen die eenzaam zijn, mensen die kampen met verward gedrag of mensen die hun draai nog niet gevonden hebben in de Arnhemse samenleving. We willen Arnhemmers stimuleren open te staan voor elkaar en elkaar te helpen.
De verbinding en samenwerking die ontstaan is tussen organisaties in de coronacrisis willen we verstevigen.

Netwerkaanpak eenzaamheid

In aansluiting op het landelijke programma 'Een tegen eenzaamheid' hebben we een lokale aanpak van eenzaamheid ontwikkeld, ook versterkt door de gevolgen van de coronacrisis. We zetten in op netwerkverbinding in wijken en pilots in Arnhemse wijken. We gebruiken het landelijk ontwikkelde instrumentarium. In de opdrachten aan onze welzijnspartners hebben we eenzaamheid ook expliciet als thema meegenomen. We werken samen met het Ministerie van VWS en met de organisaties en initiatieven in de wijken.

Bestendigen regenboogaanpak

De bestaande aanpak is in 2020 herzien en geactualiseerd. De vernieuwing van beleid rond seksuele diversiteit hebben we gelijk op laten gaan met de herijking van de totale welzijnsopdracht (een sterke sociale basis). We verbeteren de zichtbaarheid van de gemeente Arnhem bij de doelgroep. We hebben goed zicht op de doelgroep. We versterken de samenwerking met partners in de stad. De tien punten uit de verklaring van Dordrecht bieden een concreet handvat. Hiermee gaan we onder andere samen met de partners in de stad in gesprek over het doorontwikkelen van een transgendervriendelijke werkvloer bij werkgevers en een toegankelijke arbeidsmarkt.

Herformuleren welzijnsopdrachten

De welzijnsopdracht is herijkt, in de richtinggevende notitie 'samen werken aan een sterke sociale basis' zijn de uitgangspunten voor de Arnhemse manier van werken beschreven. De inhoudelijke thema's waarop het welzijnswerk zich in de sociale basis richt zijn:

1. Opgroeien en opvoeden;
2. Maatschappelijke verbinding (ontmoeten, eenzaamheid voorkomen, leefbaarheid, voorkomen overlast, bewonersondersteuning, vrijwilligersondersteuning);
3. Zelf- en samenredzaamheid (lichte vormen van begeleiding en ondersteuning, mantelzorg en informele zorg, langer thuis wonen en financiële kwetsbaarheid);
4. Specifieke thema's en actuele ontwikkelingen. Er moet ruimte blijven voor specifieke thema's waarop door het welzijnswerk moeten worden ingespeeld, zoals seksuele diversiteit, ggz-problematiek en dementie.

Ondersteuning mantelzorgers

Met verschillende partners is een mantelzorgakkoord gesloten. We ondersteunen mantelzorgers op maat, zetten in op (h)erkenning van en bewustwording over mantelzorg en de kwetsbare positie van mantelzorgers bij inwoners, professionals en intermediairs en faciliteren ontmoeting in de wijken tussen mantelzorgers. Arnhemmers zorgen vaak voor hun geliefden, voor familie, voor buren. Deze informele zorg is van groot belang voor de Arnhemmers die hulp nodig hebben en het helpt bij het beperken van het beroep op maatwerkvoorzieningen. Daarom willen wij informele zorg stimuleren en helpen waar dat kan. Niet alleen door informele zorgverleners direct te ondersteunen, maar ook door bijvoorbeeld de professionele zorgverleners en de Sociale wijkteams te helpen bij de manier waarop je het beste met informele zorg om kunt gaan. Mantelzorgers en informele zorg verdienen een expliciete 'plek' aan de zorgtafel.

Duurzame inburgering

Nieuwkomers voelen zich welkom in Arnhem. Ze kunnen zo snel mogelijk een zelfstandig leven opbouwen. Werk wordt gezien als de beste manier om mee te doen in de maatschappij. We combineren begeleiding naar werk met het leren van taal, persoonlijke ontwikkeling en de juiste zorg en ondersteuning.

Voorbereiden op de nieuwe inburgeringswet en ontwikkelen nieuwe werkwijze

Per 1 juli 2021 worden de nieuwe taken uit de Wet Inburgering van kracht. De voorbereidingen zijn in volle gang en per 1 juli staat alles klaar om te starten: de begeleiding, zoals een brede intake en een persoonlijk plan inburgering en participatie. Het nieuwe inburgeringsaanbod, waarbij werken en leren met elkaar gecombineerd wordt. Een belangrijk onderdeel hierbij is nog steeds de maatschappelijke begeleiding bij het huisvesten, het contact in de buurt en de praktische ondersteuning. Daarnaast gaan we de komende periode investeren op de ketensamenwerking tussen de partijen op taalonderwijs, welzijn en werk.

Een passend vangnet

Niemand hoeft op straat te slapen of in een onveilige thuissituatie te leven. Onze focus ligt bij het zoveel mogelijk voorkomen dat opvang nodig is en het bieden van een perspectief. Als opvang nodig is, wordt snel opvang en persoonsgerichte ondersteuning geboden, gericht op duurzame uitstroom. Nazorg is belangrijk om terugval te voorkomen. Dit geldt voor iedereen die opvang behoeft: dak- en thuislozen, slachtoffers van huiselijk en eergerelateerd geweld, uitgeprocedeerde asielzoekers en alleenstaande minderjarige vluchtelingen.
De komende jaren zetten we extra in op de transitie van maatschappelijke opvang naar wonen. Voor dak- en thuislozen gaan we extra woonplekken realiseren.

Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren

Arnhem is een van de veertien pilotgemeentes in het landelijke Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren. De ambitie is om het aantal dak- en thuisloze jongeren eind 2021 te minimaliseren. Als opvang toch nodig is, dan zo kort mogelijk. Om de ambitie te realiseren wordt maximaal gebruik gemaakt van de regelruimte in de wet, en wordt gewerkt met de doorbraakmethode. Knellende regels worden zowel landelijk als op lokaal niveau zoveel mogelijk aangepast. De sleutel ligt bij preventie: het voorkomen van dak- en thuisloosheid.

Uitvoeren regiovisie 2019-2022 huiselijk geweld en kindermishandeling

Arnhem is centrumgemeente voor de regio Arnhem-Achterhoek. De prioriteiten uit de regioaanpak zijn gebaseerd op 1) meer inzetten op vroegsignalering en preventie van huiselijk geweld, 2) huiselijk geweld stoppen en duurzaam oplossen en 3) het hebben van aandacht voor specifieke aanpakken (denk bijvoorbeeld aan eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling). Om te kunnen ontwikkelen op deze prioriteiten is samenwerking met regionale en lokale partners cruciaal. Denk hierbij aan regiogemeenten, de Sociale wijkteams, Veilig Thuis, jeugdgezondheidszorg, jeugdzorgaanbieders en Moviera. In de uitvoering van de regioaanpak is de subsidie aan Moviera (vrouwenopvang) daarom van belang.

Versterken ketensamenwerking OGGz-partners

In de OGGz-structuur werken heel veel partners samen. De regie ligt bij VGGM en is gericht op professionele en naadloze samenwerking waarbij de cliënt centraal staat. Doel is het bieden van een passend vangnet.

Aanpak terugdringing dakloosheid

De brede- landelijke- aanpak terugdringing dakloosheid richt zich op drie sporen:

- preventie (voorkomen dakloosheid);
- vernieuwing opvang (afbouw capaciteit opvang; opvang in 1- of 2 persoonskamers);
- zelfstandig wonen (eventueel met begeleiding).

Arnhem zet, met de coronacrisis als versneller en zoals opgenomen in de Herstelagenda, maximaal in op het creëren van woonplekken, uitstroom uit de (nood)opvang en ombouw en afbouw capaciteit van de maatschappelijke opvang. De ombouw en afbouw van de capaciteit van de maatschappelijke opvang is afhankelijk van de realisatie van het aantal woonplekken. Lukt dit niet tijdig of onvoldoende, dan wordt ingezet op tijdelijke en/of permanente uitbreiding van de bestaande opvangcapaciteit.

Verder wordt onverminderd ingezet op preventie. Dit krijgt vorm in en in nauwe samenwerking met het programma Doorbraak naar Werk (armoede en schulden, werk en inkomen), het programma Zorg Dichterbij (voorkomen uitval).

Inclusief Arnhem

Als gemeente hebben we een hoog ambitieniveau op het thema inclusie. Het uitgangspunt is dat Arnhem een stad is van en voor alle inwoners, ongeacht afkomst, religie, beperking, geslacht of geaardheid. We richten ons op een vijftal focuspunten, waarop we zelf en in samenwerking met de stad invloed kunnen uitoefenen om deze te realiseren. We kijken ook nadrukkelijk naar onszelf als gemeente en werkgever: waarop kunnen wij het beter doen en de stad en onze partners inspireren om mee te doen? Wij vatten onze opdracht samen in de volgende focuspunten:

1. Voorkomen en tegengaan van discriminatie;
2. Positie inwoners met beperking versterken;
3. Diversiteit in organisaties;
4. Inclusieve gemeentelijke organisatie;
5. Inclusieve gemeentelijke communicatie.

Voorkomen en tegengaan van discriminatie

Discriminatie keuren wij af en wordt niet getolereerd in Arnhem. Dit dragen we ook actief uit. We zorgen ervoor dat mensen die discriminatie ervaren, zich gehoord voelen en we ondernemen actie tegen instanties die discrimineren. Vizier speelt hierin een centrale rol. De jaarlijkse rapportage van klachten op het terrein van discriminatie geeft ons inzicht op welke terreinen extra actie nodig is.

Positie inwoners met een beperking versterken

Als koplopergemeente VN-verdrag Handicap hebben we ons de opdracht gegeven om passende maatregelen te nemen, zodat personen met een beperking zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk kunnen leven. De Arnhemse Standaard Toegankelijkheid is hiervoor een belangrijk instrument. Uiteraard voeren we aanpassingen en inrichting uit in nauwe samenspraak met belanghebbenden en ervaringsdeskundigen (onder wie het Arnhems Platform Chronisch Zieken en Gehandicapten).

Diversiteit in organisaties

Als gemeente gaan we invulling geven aan de rol van 'matchmaker'. Met het delen van goede voorbeelden stimuleren we Arnhemse bedrijven om mensen, die normaal buiten het blikveld blijven, een kans te geven. Zelf hebben we hierin als werkgever een belangrijke voorbeeldrol.

Inclusieve gemeentelijke organisatie

We zetten in op het zijn van een inclusieve organisatie. Een werkplek waar medewerkers zichzelf kunnen zijn, zich gewaardeerd voelen en waar voor alle werknemers een mogelijkheid is om zorgen over uitsluiting of discriminatie op de werkvloer aan te kaarten. Een divers personeelsbestand waar verschillende perspectieven en achtergronden bij elkaar komen, voorkomt dat stereotyperingen en vooroordelen over een specifieke groep (onbewust) leidend zijn in het maken en uitvoeren van beleid.

Inclusieve gemeentelijke communicatie

Communicatie die begrijpelijk is en waarbij iedereen zich gezien en begrepen voelt, is van groot belang. Daarom hebben we ons deze doelen gesteld die ook opgenomen zijn in Uitvoeringsplan Inclusief Arnhem.
Als gemeente spreken we één inclusieve taal en zorgen we voor duidelijke richtlijnen hierin. Dat betekent dat we zorgen voor:

- begrijpelijke taal voor iedereen in onze algemene communicatie. Dit komt tot uiting door de Direct Duidelijk Deal te implementeren. Denk hierbij aan het toepassen van taalniveau B1, meer inzet van afbeeldingen/video's en gesproken tekst. Hierbij gaan we ook een klankbordgroep(en) betrekken. Dit draagt bij aan de uitvoering van de motie 20M115 Begrijpelijke taal voor iedereen.

Ook extern gaan we meer inclusief communiceren en daarmee in de communicatie niemand uitsluiten. Hierbij gaan we:

- onderzoek uitvoeren hoe de huidige communicatie vanuit de gemeente bij inwoners overkomt en aan de hand van de resultaten bekijken welke acties nodig zijn om dit eventueel te verbeteren;
- onderzoeken hoe we genderneutraliteit kunnen toepassen bij het aanspreken van inwoners in brieven;
- bekijken we hoe we onze gemeentelijke websites digitaal toegankelijker kunnen maken en zetten we daar acties op uit.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[9].

Begroting 2021 per ambitie en doel		Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Arnhemmers voelen zich thuis en kunnen meedoen in hun stad		**19.859**	**754**	**0**	**200**
Veilig en positief opgroeien	WD04, WD05	18.981	754	0	200
Meedoen en openstaan voor elkaar	WD04, WD05				
Een passend vangnet	WD04, WD05				
Inclusief Arnhem	WD04, WD05				
Duurzame inburgering	WA05	878	0	0	0
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**19.859**	**755**	**0**	**200**

9 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	17.700	18.236	19.572	19.859	19.514	19.564	19.366
Baten	1.230	755	755	755	755	755	755
Saldo lasten en baten	***-16.470***	***-17.481***	***-18.817***	***-19.105***	***-18.759***	***-18.810***	***-18.612***
Toevoegingen aan reserves	1.744	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	362	1.100	2.351	200	200	200	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-1.382***	***1.100***	***2.351***	***200***	***200***	***200***	***0***
Gerealiseerd resultaat	**-17.852**	**-16.381**	**-16.466**	**-18.905**	**-18.559**	**-18.610**	**-18.612**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn totaal begroot op € 19,9 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- uitgaven en subsidies voor maatschappelijke opvang/verslavingszorg/OGGz: € 10,5 miljoen;
- uitgaven en subsidies voor vrouwenopvang en huiselijke geweld incl. Veilig Thuis: € 6,1 miljoen;
- uitgaven en subsidies voor welzijn incl. preventief jeugdbeleid: € 1,9 miljoen;
- uitgaven en subsidies voor asiel-vluchtelingenzaken: € 0,9 miljoen;
- uitgaven en subsidies voor integratie, anti-discriminatie en inclusie: € 0,3 miljoen;
- extra subsidie ten bate van de huisvesting van daklozen in het kader van de Herstelagenda: € 0,2 miljoen.

De totale lasten stijgen ten opzichte van 2020 met € 0,3 miljoen. Dat is grotendeels als volgt te verklaren:

- In het kader van de herijkingsopgave Welzijn dalen de kosten op Welzijn met € 0,2 miljoen. In 2020 is ter voorbereiding een eenmalig budget van € 0,2 miljoen beschikbaar gesteld.
- De uitgaven voor de Maatschappelijke opvang-daklozen stijgen per saldo met € 0,3 miljoen. Behalve de huisvesting van daklozen in het kader van de Herstelagenda, betreft dat meer budget voor de centrale toegang MO en voor de reguliere opvang;
- De uitgaven voor Vrouwenopvang/huiselijk geweld stijgen met € 0,2 miljoen. Het betreft hier onder andere hogere rijksmiddelen die aan het budget zijn toegevoegd in verband met de verbeterde meldcode Veilig Thuis.

Baten

De totale baten voor 2021 zijn begroot op € 0,8 miljoen. Deze baten hebben grotendeels betrekking op de Maatschappelijke opvang/verslavingszorg en betreffen de specifieke rijksvergoeding voor de Heroïne-unit (€ 0,6 miljoen) en overige opbrengsten waaronder eigen bijdragen (€ 0,1 miljoen).

Onttrekkingen aan reserves

In 2021 (en voor 2022 en 2023) is een onttrekking aan de bestemmingsreserve Transformatie Zorg begroot van € 0,2 miljoen in het kader van de herijkingsopgave Welzijn.

Indicatoren

Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Toelichting	Bron
Kengetal sociale cohesie	2019	5,7	Het kengetal sociale cohesie geeft aan in hoeverre er sprake is van binding met de buurt en buurtbewoners.	L&V monitor gemeente
% Actief als vrijwilligers	2019	33%	Aandeel inwoners Arnhem actief als vrijwilliger	L&V monitor gemeente
% Mantelzorg	2019	15%	Aandeel inwoners actief als mantelzorger	L&V monitor gemeente
% Eenzaamheid	2019	14%	Inwoners die van mening zijn dat zij te weinig contacten hebben	L&V monitor gemeente
% Eens met de stelling voldoende voorzieningen voor ouderen	2019	27%	Het percentage inwoners dat (helemaal) eens is met de stelling: in de buurt zijn voldoende voorzieningen voor ouderen (55+)	L&V monitor gemeente
% Eens met de stelling voldoende voorzieningen voor jongeren	2019	22%	Het percentage inwoners dat (helemaal) eens is met de stelling: in de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren	L&V monitor gemeente

Om de gevolgen van het Covid-19 virus voor de gemeente Arnhem in kaart te brengen, zijn de meest relevante indicatoren van verschillende onderdelen samengevat in een dashboard. Hierbij zijn ook indicatoren opgenomen die een relatie hebben met dit programma.
Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. Er zijn voor dit programma geen verplichte indicatoren. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van de indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Met wie werken we samen

Partners

Passend Vangnet: Naast subsidiepartners werken we vooral samen met VGGM, Veilig Thuis, COA en Sociale Wijkteams, woningcorporaties

Subsidies

Hieronder zijn de vijf grootste subsidieontvangers in 2021 opgenomen, die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- Stichting IrisZorg;
- Stichting Moviera;
- Stichting Veilig Thuis Gelderland Midden;
- Pactum;
- Stichting Rijnstad.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Welzijn en inclusie. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Corona risico's

Extra locaties beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor inwoners zonder corona.

Beleidskaders

- Eindevaluatie Minder Opvang Beter Leven;
- Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren;
- Kamerbrief over Een (t)huis, een toekomst, De aanpak van dak- en thuisloosheid;
- Herijking welzijnsopdracht. Samen werken aan een sterke sociale basis. Richtinggevende notitie;
- Meedoen en Thuis voelen, een nieuw bestaan in Arnhem;
- Arnhemse standaard toegankelijkheid.

S09 Gezondheid en sport

Er zijn tientallen redenen waarom je gezonder wilt leven. Je voelt je fitter, je zit lekkerder in je vel en samen sporten levert je sociale contacten op. Maar de gezondheidsverschillen in onze stad zijn groot. Dat komt met name door ongezond gedrag, zoals roken, te weinig bewegen, ongezonde voeding en problematisch alcoholgebruik. Deze verschillen hangen vaak samen met de sociaaleconomische status en de omgeving waarin het moeilijk is gezonde keuzes te maken. Dat willen we veranderen. Met verschillende programma's helpen we onze inwoners een gezonde leefstijl eigen te maken. We stimuleren bewegen voor iedereen, bijvoorbeeld door activiteiten te organiseren en sportaccommodaties te realiseren.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Arnhemmers gezonder en fitter

Een goede gezondheid vormt de basis voor een gelukkig leven en is daarmee ook de basis voor deelname van inwoners aan onze samenleving. We vinden het belangrijk dat kinderen een goede en gezonde start maken en daar hun leven lang profijt van hebben en dat ouderen zo lang mogelijk gezond en actief blijven.
Alle Arnhemmers moeten gelijke kansen krijgen om hun gezondheidspotentieel optimaal te benutten, zeker ook in tijden van corona. Een gezonde leefstijl en een goed ingerichte woonomgeving, met oog voor gezondheid en bewegen, zijn daarvoor belangrijke voorwaarden.
Dit is de kern van het plan 'Gezond en Fit; Aanpak voor een gezonde leefstijl in Arnhem' (mei 2020) waarin we als gemeente Arnhem onze ambities voor gezondere en fittere Arnhemmers presenteren. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar die inwoners voor wie een goede gezondheid niet vanzelfsprekend is.

De coronacrisis heeft gevolgen voor de gezondheid van Arnhemmers en heeft gevolgen voor verenigingen. Tijdens de coronacrisis geven we, samen met onze partners, expliciet aandacht aan de gevolgen van de crisis op de gezondheid van de meest kwetsbare Arnhemmers en bieden we waar nodig extra ondersteuning (20M181, Samen de coronacrisis door). Daarnaast zijn verenigingen het cement van onze samenleving, we houden vinger aan de pols, handelen proactief en leveren maatwerk als verenigingen in acute financiële problemen komen als gevolg van de coronacrisis. Gezond blijven betekent ook voldoende testcapaciteit, als er een tekort ontstaat dan treden we in overleg met VGGM om testcapaciteit voor cruciale beroepen te borgen (20M187, Geef maatschappelijke beroepen voorrang bij corona-test). We houden de raad op de hoogte van de ontwikkelingen en interventies zodat we samen de coronacrisis doorkomen.

Met de acties en maatregelen beschreven in het plan Gezond en Fit willen we bewerkstelligen dat:
1. kinderen rond en na hun geboorte een kansrijke start hebben;
2. minder inwoners overgewicht hebben;
3. meer Arnhemmers voldoen aan de beweegnorm;
4. problematisch alcohol- en middelengebruik worden teruggedrongen;
5. kinderen en jongeren rookvrij kunnen opgroeien.

De gezondheidsverschillen in onze stad zijn groot. Veelal is ongezond gedrag - zoals roken, te weinig bewegen, ongezonde voeding en problematisch alcoholgebruik - verantwoordelijk voor deze verschillen. De verschillen hangen doorgaans ook samen met de sociaaleconomische status en de omgeving waarin het moeilijk is gezonde keuzes te maken.
Achter een verminderde gezondheid van (groepen) inwoners gaan vaak problemen schuil die zich manifesteren buiten het gezondheidsdomein. Armoede en schulden, problemen rondom huisvesting, een lage opleiding, werkloosheid en ook de kwaliteit en inrichting van de woonomgeving kunnen van invloed zijn op de gezondheid. Dit vraagt om een aanpak die beleidsdomeinen overstijgt. Om die reden betrekken we bij onze plannen diverse partijen in de stad: beheerders openbare ruimte, zorginstellingen, het Sportbedrijf en sportaanbieders, wijkteams, onderwijs en het bedrijfsleven.

We sluiten aan bij het Nationaal Preventieakkoord (2018) en kiezen ervoor te investeren vooral in preventieve maatregelen, ook omdat dit op lange termijn ertoe kan bijdragen dat minder inwoners gebruik (moeten) maken van zorg. We bouwen voort op de stappen die in het verleden al zijn gezet en continueren de interventies op het vlak van bewegen en publieke gezondheid die effectief zijn gebleken in het bevorderen van een gezonde leefstijl van onze inwoners.

Met het sluiten van het Arnhems Lokaal Sportakkoord zetten we in op samenwerking met betrokken partijen om bewegen te stimuleren en toegankelijk blijft voor alle Arnhemmers. De uitvoeringsfase loopt door in de komende jaren.
Daarnaast blijven we inzetten op Urban Sports. Breder dan voor de doelgroep die Urban Sport interessant vindt (10-30 jaar), zetten we in op het beter benutten van de openbare ruimte voor bewegen. Een voorbeeld hiervan zijn de beweegroutes die in de Arnhemse parken gerealiseerd gaan worden.

Gezonde levensstijl

Iedere Arnhemmer moet in staat zijn zichzelf een gezonde leefstijl eigen te maken en zich deze vaardigheden zo jong mogelijk aan te leren, zoals gezond eten en drinken. Onze focus ligt op een rookvrije generatie, het voorkomen en verminderen van overgewicht en problematisch alcoholgebruik tegengaan.

Kinderen hebben rond en na hun geboorte een kansrijke start

Voor een gezonde en veilige start van kinderen zijn de eerste 1000 dagen cruciaal. Met een sluitende aanpak rondom die eerste 1000 dagen zetten we in op het vroegtijdig signaleren van sociale risicofactoren en het tijdig bieden van passende ondersteuning aan (jonge) ouders en gezinnen. Dit is essentieel om kinderen in de eerste fase van hun bestaan, ook al tijdens de zwangerschap van de moeder, een optimale kans op een goede toekomst te geven. De aanpak omvat onder meer prenatale huisbezoeken en programma's als Samen Starten, Voorzorg, Stevig Ouderschap en Nu Niet Zwanger. In de Herstelagenda is hiervoor extra inzet opgenomen.

Minder inwoners hebben overgewicht

Het programma GO! (Gezond Onderweg), een wijkgericht behandelprogramma met als component een passend sport- en beweegaanbod voor de doelgroep, is effectief gebleken in de aanpak van overgewicht bij kinderen. Het programma wordt, na een pilot in de wijken Malburgen en Presikhaaf, uitgebreid naar nog drie aandachtswijken: Geitenkamp, Klarendal en het Arnhemse Broek.
Het programma JOGG richt de aandacht op een gezonde leefstijl bij kinderen in het algemeen en een gezond gewicht in het bijzonder. Het programma stimuleert gezonder eten en drinken in de omgeving waarin kinderen dagelijks verkeren, zoals op scholen, in kindercentra, bij sportverenigingen, en bevordert een leefomgeving die uitnodigt tot activiteit en tot sportief bewegen.

Meer (jonge) Arnhemmers voldoen aan de beweegnorm

De grootste bijdrage die de gemeente levert aan dit doel is nog steeds door middel van het faciliteren van bewegen. Dit gebeurt door middel van subsidie aan het Sportbedrijf Arnhem, dat voor de gemeente de sportparken, wijkvoorzieningen en zwembaden beheert en exploiteert.

Daarnaast volgen uit het plan Gezond en Fit de volgende speerpunten:
In samenspraak met het primair onderwijs in Arnhem is de 2+1+2 aanpak ontwikkeld, met het oogmerk dat meer kinderen in de leeftijd van de basisschool gaan voldoen aan de landelijke beweegnorm, namelijk 5 uur per week bewegen. De aanpak behelst dat kinderen 2 uur per week bewegingsonderwijs ontvangen op school, 1 uur per week onder schooltijd bewegen op en rond school en 2 uur bewegen direct na school, bijvoorbeeld in de naschoolse opvang of bij een sportvereniging.

De afgelopen twee jaar heeft de gemeente meer aandacht voor Urban Sport gehad. Door middel van de pilot 'Urban Sports Coalition' is de doelgroep en haar behoeften in kaart gebracht. Dit heeft onder andere geleid tot een 'Urban Sports hal' in Klarendal, waar meer dan tien verschillende urban sport initiatieven verenigd zijn op één locatie. In de nabije toekomst zullen twee BMX pumptracks gerealiseerd worden als ook een nieuwe skatebaan. Ten slotte werken we aan een app die de doelgroep, de voorzieningen en de behoeften beter in beeld brengt.

Problematisch alcohol- en druggebruik terugdringen/ Kinderen en jongeren kunnen rookvrij opgroeien

We sluiten aan op de landelijke campagne NIX-18, en willen voorkomen dat jongeren onder 18 jaar gaan roken en alcohol drinken. Bij jongeren ouder dan 18 jaar en volwassenen willen we alcohol- en middelengebruik ontmoedigen. Hiervoor maken we afspraken met onze contractpartners over niet-roken bij jeugdactiviteiten en het beperken van de zichtbaarheid van alcoholmarketing en de schenktijden tijdens dagen dat de jeugd sport. We willen bevorderen dat kinderen opgroeien in een rookvrije omgeving: sportaccommodaties in Arnhem zijn rookvrij. We geven voorlichting aan zwangere vrouwen en jongeren in het voortgezet onderwijs over de risico's van roken. Met relevante partijen sluiten we een convenant voor een rookvrije generatie. Zo willen we het vanzelfsprekend maken dat kinderen en jongeren geheel rookvrij kunnen opgroeien.

Voor zover in het voorgaande nog niet benoemd, gaan we in 2021 ook aan de slag met de opgaven en de ambities die het Rijk formuleert in de recent verschenen Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 ‘Gezondheid breed op de agenda’ (mei 2020), die het kabinet in de komende beleidsperiode met voorrang wil aanpakken:

- gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving;
- gezondheidsachterstanden verkleinen;
- druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen;
- vitaal ouder worden.

Wij geven uitvoering aan het vastgestelde Initiatiefvoorstel Arnhems preventieplan mondzorg voor kinderen in onze rol als aanjager en verbinder tussen betrokken partijen, onder meer VGGM, Sociale wijkteams, scholen en zorgverzekeraar.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[10].

Begroting 2021 per ambitie en doel	Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000				
Arnhemmers gezonder en fitter	**20.157**	**2.674**	**354**	**260**
Gezonde levensstijl	20.157	2.674	354	260
Overig	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**20.157**	**2.674**	**354**	**260**

10 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	21.728	18.141	19.963	20.157	20.852	20.936	20.708
Baten	5.003	2.161	2.674	2.674	2.674	2.674	2.674
Saldo lasten en baten	***-16.725***	***-15.980***	***-17.289***	***-17.483***	***-18.178***	***-18.262***	***-18.034***
Toevoegingen aan reserves	1.271	693	354	354	354	354	354
Onttrekkingen aan reserves	2.013	528	589	260	398	246	311
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***742***	***-164***	***234***	***-94***	***44***	***-109***	***-43***
Gerealiseerd resultaat	**-15.983**	**-16.144**	**-17.055**	**-17.577**	**-18.134**	**-18.370**	**-18.077**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn totaal begroot op € 20,2 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- Subsidie Sportbedrijf: € 10,7 miljoen;
- Kosten voor collectieve preventie volksgezondheid: € 2,6 miljoen;
- Uitgaven aan het uniforme deel van de jeugdgezondheidszorg: € 2,1 miljoen;
- Kapitaallasten: € 1,2 miljoen;
- Overige subsidies sport: € 0,9 miljoen;
- Uitgaven aan Prenatale zorg in het kader van de Herstelagenda: € 0,1 miljoen;
- Overige lasten: € 2,6 miljoen.

De totale lasten stijgen ten opzichte van 2020 met € 0,2 miljoen.

Baten

De baten voor 2021 zijn totaal begroot op € 2,7 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- Verhuur panden en accommodaties: € 2,6 miljoen;
- Overige opbrengsten: € 0,1 miljoen.

De opbrengsten blijven in 2021 gelijk ten opzichte van 2020.

Toevoegingen aan reserves

In 2021 wordt voor totaal € 0,4 miljoen toegevoegd aan de reserves.

- € 0,3 miljoen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Onderhoud Vastgoed;
- € 15 duizend wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Onttrekkingen aan reserves

In 2021 wordt voor totaal € 0,3 miljoen onttrokken aan de reserves.

- € 0,2 miljoen wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Kapitaallasten;
- € 0,1 miljoen wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Onderhoud Vastgoed.

Indicatoren

Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
% voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen	2016	51	52	Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad	GGDmonitor
% roken	2016	25,3	20,5	Zie hierboven.	GGDmonitor
% voldoet aan alcoholrichtlijn	2016	42	40	Percentage dat voldoet aan de alcohol richtlijn (drink niet of maximaal 1 glas per dag)	GGDmonitor
% kinderen eet minstens elke dag fruit	2017	70	Niet bekend	Percentage kinderen (0 t/m 11 jaar) dat elke dag fruit eet	GGDmonitor
% lid van sportvereniging	2018	19,7	24,9	Het aantal inwoners in een gemeente dat een lidmaatschap heeft bij één of meer sportbonden	KISS
% eens met de stelling: in de buurt zijn voldoende sportvoorzieningen	2019	61%	Niet bekend	Het percentage inwoners dat (helemaal) eens is met de stelling: in de buurt zijn voldoende sportvoorzieningen	L&V monitor gemeente
% eens met de stelling: in de buurt zijn voldoende speelplekken voor kinderen	2019	60%	Niet bekend	Het percentage inwoners dat (helemaal) eens is met de stelling: in de buurt zijn voldoende speelplekken voor kinderen	L&V monitor gemeente
% eens met de stelling: in de buurt zijn voldoende mogelijkheden om te bewegen	2019	73%	Niet bekend	Het percentage inwoners dat (helemaal) eens is met de stelling: Mijn buurt biedt voldoende mogelijkheden om te bewegen in de openbare ruimte.	L&V monitor gemeente

Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Niet-sporters	2016	47,2	48,7	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD's, CBS en RIVM

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

Sportbedrijf Arnhem
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners
- Sportbedrijf Arnhem;
- Eerstelijnsgezondheidszorg (onder andere huisartsen);
- Rijnstate;
- Onderwijsinstellingen;
- Sociale Wijkteams;
- Menzis;
- Iriszorg verslavingspreventie;
- Indigo;
- Provincie Gelderland;
- Sportaanbieders;
- Partners uit het Verloskundig Samenwerkingsverband Kracht (Arnhem e.o.).

Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere partijen die een preventief aanbod hebben in Arnhem.

Subsidies
Hieronder zijn de partijen opgenomen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:
- Sportbedrijf Arnhem BV;
- Stichting Sportcentrum Rijkerswoerd;
- Stichting Zwembad Klarenbeek;
- VGGM.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing
Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Gezondheid en sport. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Corona risico's
Wegvallen inkomsten sportverenigingen

Beleidskaders
- Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 ‘Gezondheid breed op de agenda’ (mei 2020);
- Nationaal Preventieakkoord;
- Sport- en beweegakkoord Gemeente Arnhem (juni 2020);
- Sportvisie (2011) , in afwachting behandeling visie 'Gezond en fit' (2020) door gemeenteraad.

S10 Klimaat en energie

Arnhem heeft de ambitie om in 2050 een klimaatneutrale gemeente te zijn. Hoe we dat gaan doen, hebben we vastgelegd in het programma New Energy Made in Arnhem. We streven naar een fikse CO2-reductie en energiebesparing in de bebouwde omgeving en bij bedrijven, aardgasvrije wijken en steeds meer zonnepanelen. Maar ook schone mobiliteit zoals zero emissie openbaar vervoer en elektrische deelauto's en fietsen. Bewustwording en gedrag spelen daarbij een belangrijke rol. Met 'Arnhem Aan' willen we mensen enthousiasmeren en motiveren om aan de slag te gaan met energie besparen en hernieuwbare energie opwekken.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

In 2030 61% CO2-reductie t.o.v. 2017, dit is 572 kT CO2, verdeeld: 130 kT autonome ontwikkelingen, 191 kT (in)direct binnen actieprogramma NemiA, 5 kT (in)direct binnen andere programma's Arnhem en 246 kT buiten de gemeentegrens (in de regio)

Arnhem volgt in haar ambities internationale afspraken, het klimaatakkoord en het Gelders Energieakkoord. Arnhem werkt toe naar een klimaatneutrale gemeente in 2050. Om dit te bereiken moet de komende jaren veel gebeuren. De doelstelling van het actieprogramma New energy made in Arnhem (NemiA) 2020-2030 is 61% CO2-reductie ten opzichte van 2017, met als tussendoelstelling 25% in 2023. Deze reductie wordt grotendeels gerealiseerd door het actieprogramma NemiA 2030 en overige programma's binnen de gemeente. Een deel van de reductie komt van autonome ontwikkeling, de resterende opgave zullen wij van buiten de gemeentegrens moeten halen of hier in de komende jaren aanvullende ambities op formuleren.

Gebouwde omgeving: 77 kT CO2-reductie in 2030

Binnen de gebouwde omgeving werken wij met een wijkgerichte aanpak aan het transitiegereed maken van woningen en overige gebouwen. We gaan werken aan besparing door energiebewustwording en door bewoners aan te zetten om te isoleren. Hiernaast stimuleren wij woningeigenaren met collectieve inkoopacties voor het plaatsen van zonnepanelen. Met corporaties maken wij in de Prestatieafspraken wederom afspraken over de opwek met zonnepanelen op daken van corporatiebezit. In de kansrijke wijken en buurten gaan wij samen met bewoners onderzoek doen naar de kansen om voor 2030 van het aardgas af te gaan door middel van duurzame decentrale bronnen met restwarmte of een all-electric oplossing.

Transitievisie Warmte opgesteld in 2021, elke 5 jaar herijken

Tot medio 2021 worden in alle wijken gesprekken gevoerd over energie besparen, opwekken van hernieuwbare energie en wanneer we verwachten dat die wijk van het aardgas af gaat. De ideeën, vragen en zorgen die we ophalen bij inwoners en ondernemers in de wijk vormen input voor de Transitievisie Warmte.
Na de zomer van 2021 zal de Transitievisie Warmte worden voorgelegd aan de raad. Hierin komt te staan welke wijken als eerste aan bod komen om de transitie naar een duurzame warmteoplossing te maken. Dit zijn de wijken waar technisch de meeste kansen liggen, slimme koppelingen gelegd kunnen worden met andere opgaven in de wijk en waar bewoners bereid zijn om aan de slag te gaan. Voor de wijken die vóór 2030 van het aardgas af gaan, moeten in 2021 ook de potentiële energiebronnen en -infrastructuren bekend zijn.

Uitvoeringsplan per wijk opstellen (8 jaar voor aardgasvrij)

In 2021 gaat het onderzoek naar het meest aannemelijke alternatief voor aardgas/energieconcept door in de kansrijke wijken/buurten. Bewoners worden hierbij betrokken. In een tweetal wijken/buurten, Elderveld-Noord en Vredenburg/Kronenburg, zal dit leiden tot een integrale businesscase waarin de verschillende investeringen die gedaan moeten worden vanuit de diverse stakeholders (corporaties, provincie/BZK, gemeente, netbeheerder en bewoners) samen komen. Het participatieproces is een essentieel onderdeel van het uitvoeringsplan. De eerste uitvoeringsplannen worden naar verwachting medio 2022 ter vaststelling aangeboden aan de raad.

15% energiebesparing in gebouwde omgeving in 2030

In 2021 worden in vervolg op 2020 op diverse manieren gesprekken gevoerd in alle wijken over verduurzaming en wat bewoners zelf kunnen doen om energie te besparen. Om bewoners hiertoe aan te zetten zijn verschillende financiële, adviserende en actie-instrumenten beschikbaar, zoals het Aanjaagfonds om duurzame wijkinitiatieven te ondersteunen, een duurzaamheidslening en het energieloket. We dragen goede voorbeelden uit die een grote groep Arnhemmers inspireren om aan de slag te gaan om energie te besparen en op te wekken. In de kansrijke wijken werken wij aan de aardgasvrije opgave waarbij het 'transitiegereed' maken van de woningen en gebouwen een belangrijk onderdeel is.

250.000 zonnepanelen op daken in 2030

In 2021 worden er gesprekken gevoerd in de wijken over onder andere het opwekken van hernieuwbare energie, en stimuleren we met instrumenten waardoor het voor bewoners en ondernemers makkelijker en aantrekkelijker wordt om zonnepanelen te plaatsen. Ook met corporaties zijn er doorlopende prestatieafspraken rondom de opwek van energie op daken van corporatiebezit.

6.500 woningen en publieke gebouwen aardgasvrij in 2030

Naar aanleiding van de warmteverkenning hebben wij 12 wijken/buurten benoemd die wij kansrijk achten om voor 2030 van het aardgas af te gaan. De onderzoeken en het participatieproces in deze wijken is in 2021 in volle gang. Op basis hiervan wordt een wijk wel of niet opgenomen in de Transitievisie Warmte, als wijk die voor 2030 van het aardgas af kan. Voor de wijken waarvan de conclusie is dat dit kan, wordt een uitvoeringsplan uitgewerkt en voorgelegd aan de raad.

1.000 huishoudens in energiearmoede geholpen

Met de Arnhemse aanpak energiearmoede, die in 2020 aan de raad wordt voorgelegd, zullen in 3 jaar tijd minimaal 2.500 huishoudens in energiearmoede worden geholpen om hun energierekening te verlagen. Een netwerk van partijen, waaronder de Energiebank, zal gaan helpen om dit doel te halen.

10 Arnhemse innovaties in wijken getest

In het traject 'om Arnhemse innovaties naar de wijken te brengen' maken we onderscheid tussen het proces ernaartoe en daadwerkelijke projecten.
Het proces van 'de weg ernaartoe' heeft in 2020 vorm gekregen. Er is inzicht verkregen in wat er al is en het bouwen van een netwerk waarin kennis wordt gedeeld.
De voorbereidingen voor het eerste project 'Buurtbatterijen in Arnhem' zullen in 2021 hun vervolg krijgen. Dit project kent twee mijlpalen 1) het opleveren van een set randvoorwaarden voor de inzet van een buurtbatterij en 2) het plaatsen van een buurtbatterij in een daarvoor geschikte wijk.

Bedrijven en Industrie: 38kT CO2-reductie in 2030

De doelstelling bij bedrijven en industrie is reductie van minimaal 38KT CO2 uitstoot tot 2030. Om tot deze reductie te komen, wordt gewerkt in twee sporen: stimuleren en handhaven. Bedrijven worden aangespoord om vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid en/of kostenbesparing duurzaamheidsmaateregelen door te voeren. Voor bedrijven gelden al enkele verplichtingen. Door inzet van (extra) handhaving wordt hierop gecontroleerd en worden bedrijven aangespoord om actie te ondernemen.

Communicatie en bewustwording intensiveren: 100% van bedrijven bekend met verduurzamingsmaatregelen

In 2021 voeren we het communicatieplan verder uit, waarbij we ons richten op communicatie over energie besparen en energie opwek, en stimuleren we met behulp van financiële en adviserende instrumenten.

Energiebesparing bevorderen: 15% energiebesparing bij bedrijven en industrie

- Project energiescans wordt voortgezet in 2021.
- Verkennen en opzetten financieringsconstructie voor financiering verduurzamingsmaatregelen bij bedrijven.
- Voortzetten extra handhaving energiecontroles bij bedrijven.
- Communicatie starten over label C voor kantoren, Split incentive en Open winkeldeuren binnenstad.
- Starten Green Deal scholen, naast lopende Green Deal zorg 2.0.
- Samen met de ODRA verkennen en uitvoeren wat mogelijkheden zijn voor ‘afdwingen’ duurzaamheidsmaatregelen bij (gedeeltelijk)nieuwbouw van bedrijfspanden en tevens bij actualisatie milieuvergunning.

Opwek en hergebruik van energie bevorderen: 75.000 zonnepanelen op daken bij bedrijven en industrie en 2 pilots met gebruik restwarmte

- Benaderen bedrijven met toegekende en nog niet benutte SDE+-subsidie ten behoeve van zon op dak.
- Stimuleren zon op bedrijfsdaken door verkennen van behoeften bij ondernemers en pandeigenaren en hiervoor aanbod opstellen.
- Voorbereiden van een pilot restwarmte.
- Met Arnhemse bedrijven die in de RES benoemd zijn als kansrijk qua restwarmte, in gesprek treden over hun mogelijkheden.

Meer bedrijven en industrie aardgasvrij maken: 500 extra bedrijven aardgasvrij

Met Arnhemse bedrijven die in de RES benoemd zijn als kansrijk qua restwarmte, in gesprek over mogelijkheden voor deze bedrijven om van aardgas af te gaan. Bijvoorbeeld door slim gebruik van restwarmte en andere innovaties.

Grootschalige opwek: 34 KT CO2-reductie in 2030

Zon op dak is niet voldoende om aan de Arnhemse elektriciteitsvraag te voldoen. We hebben daarom ook grootschalige opwek op land nodig. De focus hierbij ligt, in ieder geval voor de komende 10 tot 20 jaar, op grondgebonden zonnevelden en windmolens. Dit zijn bewezen technologieën die binnen een afzienbare termijn veel elektriciteit kunnen opwekken. Doel is dus het realiseren van windmolens en zonnevelden. Voor een deel van de elektriciteitsopwekking die we nodig hebben, zijn we afhankelijk van de regio, omdat we een gemeente zijn met een stedelijk karakter en een beperkte beschikbare ruimte in het buitengebied.

5 windmolens in Arnhem in 2030 gerealiseerd

In 2021:

- Verwachte oplevering en start exploitatie van windpark Koningspleij noord - 4 windmolens (circa 12 kT CO2 reductie).
- Voorbereiding windmolen Drielsedijk met stakeholders.

42 MWp (circa 45 ha) zonnevelden gerealiseerd

In 2021:

- Verwachte oplevering en start exploitatie van zonneveld Koningspleij noord - 8,5 ha (circa 4 kT CO2-reductie).
- Voorbereiding diverse zonneveld/zonnecarport locaties.
- Uitwerking haalbaarheid zoeklocatie zon Deelen.

Definitief bod Regionale energiestrategie en structuur warmte in juli 2021

Oplevering definitief bod Regionale energiestrategie 1.0 en vaststelling door de raad.

Duurzame mobiliteit: reductie van 42 kT CO2 in 2030

De focus van de CO2-reductie bij duurzame mobiliteit ligt op twee vlakken: gedragsverandering en zero emissie voertuigen. Gedragsverandering speelt een rol bij de werkgeversaanpak, aanpak mobiliteitsbewegingen stadslogistiek en het stimuleren van deelvervoer. Daarnaast zet Arnhem in op zero emissie mobiliteit op een breed vlak: van opladen en tanken van waterstof tot en met de nul emissie OV-concessie. Met name op het gebied van laden en tanken wordt in de eerste jaren veel vooruitgang geboekt.

Werkgevers aanpak modalshift: doelstelling voor 2023 25 % minder autogebruik bij 10 bedrijven

In 2021 worden ondernemers benaderd: we starten met de bedrijven die al hebben aangegeven hieraan te willen meewerken (netwerk NEmiA). De voorzieningen die in 2020 al geïnstalleerd zijn in het kader van het eHubs-project (elektrische deelfietsen bij station Arnhem-Zuid, GelreDome en Arnhem Centraal) worden in 2021 uitgebreid met stallingen bij station Velperpoort en station Arnhem Presikhaaf, en bij de bedrijventerreinen Gelderse Poort, IJsseloord I en IJsseloord II.

Uitbreiden gebruik zero emissie deelmobiliteit: in 2030 1000 deelauto's en 2000 deelfietsen

In 2021 wordt de plaatsing van elektrische deelauto's en elektrische deelfietsen verder uitgebreid, conform de Visie deelvervoer en plaatsingsplan. In 2021 worden elektrische bakfietsen geplaatst en op verschillende locaties elektrische deelscooters.

Vergroten aandeel elektrische voertuigen: in 2023 1000 laadpunten en 20 snelladers

In 2020 is een begin gemaakt met de plaatsing van laadvoorzieningen volgens het strategische laadplan (aanbodgestuurd plaatsen). In 2021 wordt deze aanpak toegepast in de wijken die in 2020 nog niet aan de beurt zijn geweest en wordt het aantal nieuwe snelladers vastgesteld en de locaties gekozen, nu 5 snellaadstations (stand eind 2020).

Verduurzamen/verminderen mobiliteitsbewegingen stadslogistiek: doel 2025 100 % zero emissie bestelvoertuigen in de binnenstad en 25 % minder stadslogistieke bewegingen.

Op basis van het besluit in 2020 over de zero emissie zone (binnenstad), wordt in 2021 een begin gemaakt met de voorbereiding van de handhavingstechniek (camera's met kentekenherkenning). Ook wordt in 2021 in samenwerking met de HAN Logistiek, de provincie Gelderland, de Rechtbank en de politie gezocht naar een samenwerking in de vorm van een goederenhub voor deze launching customers.

Taxibeleid verduurzamen: doel 2030 is 100 % zero emissie taxi's in de binnenstad

In 2021 wordt gewerkt aan een plan van aanpak.

Zero emissie concessie doelgroepenvervoer: doel in 2030 is 100 % zero emissie doelgroepenvervoer

In 2021 wordt de nieuwe aanbesteding voorbereid. Dit betekent het uitvoeren van een marktonderzoek en gesprekken voeren met alle potentiële aanbieders.

Vergroten aandeel zero emissie voertuigen leveranciers gemeente: doel 2023 is 100 % van nieuw in te zetten bestel- en personenauto's moet zero emissie zijn.

In 2021 bepalen we bij welke aanbestedingen we zero emissie vervoer kunnen eisen. Deze actie sluit aan bij de stadslogistieke aanpak (launching customer goederenhub).

Zero emissie openbaar vervoer concessie: doel in 2023 is een volledig zero emissie OV concessie

In overleg met de provincie Gelderland zorgen we in 2021 voor een pakket van eisen voor de volgende concessie, waarin de zero emissie eisen zijn opgenomen. Dit doen we samen met de andere regiogemeenten en op basis van een haalbaarheidsonderzoek.

Stimulering waterstofmobiliteit: in 2022 90 waterstof-elektrische personenwagens in Arnhem

In 2020 ronden we de aanpak af voor het werven van de inzet van waterstof-elektrische voertuigen, waaronder de subsidieregeling die in 2020 gestart is. In 2021 verkennen we de mogelijkheden voor aanvullende voertuigen (bussen, huisvuiltrucks) en zetten we onze ondersteuning bij het Interreg NWE project HECTOR voort.

Meer bewustwording en gedragsverandering

Energie besparen, het opwekken van hernieuwbare energie en het afkoppelen van het aardgas zijn grote opgaven. Het zijn opgaven die we alleen maar succesvol kunnen uitvoeren als we dit samen doen met alle Arnhemmers: inwoners, ondernemers, instellingen, overheden en bezoekers. Met de communicatiecampagne Arnhem Aan bieden we zoveel mogelijk handelingsperspectief voor al deze doelgroepen.

Voortzetten communicatiecampagne Arnhems AAN

Arnhem Aan is de communicatie-campagne voor het programma New energy made in Arnhem. Met Arnhem Aan willen we mensen enthousiasmeren en motiveren om aan de slag te gaan met energie besparen en hernieuwbare energie opwekken. Dit doen wij doelgroep gericht met een aanpak voor bedrijven, woningeigenaren en -huurders waaronder ook specifiek voor huishoudens met (energie)armoede en huishoudens met een migratieachtergrond. In de Arnhem Aan campagne gaan we in 2021 twee grote acties en meerdere kleinere acties uitvoeren, goede voorbeelden uitdragen, aanhaken op natuurlijke momenten en samenwerken met diverse partijen. De campagne Arnhem Aan zal in navolging op de lancering van de nieuwe website na de zomer van 2020 verder geladen worden en bij de Arnhemmers onder de aandacht worden gebracht.

Communicatie en bewustwordingsactiviteiten per thema

Bij alle thema's van het programma New energy made in Arnhem (gebouwde omgeving, duurzame mobiliteit, bedrijven en industrie, en grootschalige opwek) zijn communicatie- en bewustwordingsacties en inspanningen nodig. Al deze communicatie activiteiten worden onder de vlag van Arnhem AAN gelanceerd.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[11].

Begroting 2021 per ambitie en doel		Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
In 2030 61% CO2-reductie t.o.v. 2017, dit is 572 kT CO2, verdeeld: 130 kT autonome ontwikkelingen, 191 kT (in)direct binnen actieprogramma NemiA, 5 kT (in)direct binnen andere programma's Arnhem en 246 kT buiten de gemeentegrens (in de regio)		**5.495**	**473**	**0**	**3.200**
Gebouwde omgeving: 77 kT CO2-reductie in 2030	WA01	5.495	473	0	3.200
Bedrijven en Industrie: 38kT CO2-reductie in 2030	WA01				
Grootschalige opwek: 34 KT CO2-reductie in 2030	WA01				
Duurzame mobiliteit: reductie van 42 kT CO2 in 2030	WA01				
Meer bewustwording en gedragsverandering	WA01				
Overig		**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal		**5.495**	**473**	**0**	**3.200**

11 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	5.046	6.124	7.593	5.495	4.976	1.902	1.859
Baten	1.807	974	1.809	473	13	13	0
Saldo lasten en baten	***-3.239***	***-5.150***	***-5.784***	***-5.022***	***-4.963***	***-1.889***	***-1.859***
Onttrekkingen aan reserves	1.149	3.063	4.255	3.200	3.108	34	9
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***1.149***	***3.063***	***4.255***	***3.200***	***3.108***	***34***	***9***
Gerealiseerd resultaat	**-2.090**	**-2.087**	**-1.529**	**-1.823**	**-1.855**	**-1.855**	**-1.850**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn totaal begroot op € 5,5 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- Uitgaven in het kader van het klimaatfonds: € 3,0 miljoen;
- Lasten voor reguliere werkzaamheden New Energy Made in Arnhem: € 1,3 miljoen;
- Uitgaven voor meerjarige project CleanMobilEnergy: € 0,4 miljoen;
- Overige kosten: € 0,8 miljoen.

De totale lasten dalen ten opzichte van 2020 met € 2,1 miljoen. Dit komt onder andere doordat het budget met betrekking tot het amendement Prioriteit geven aan duurzaamheid een looptijd heeft tot en met 2020 (€ 0,4 miljoen) en door het aflopen van een aantal incidentele projecten in 2020 (€ 1,1 miljoen).

Baten

De baten voor 2021 zijn totaal begroot op € 0,5 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- Europese subsidie CleanMobilEnergy: € 0,4 miljoen;
- Provinciale subsidie: € 0,1 miljoen.

De totale opbrengsten dalen ten opzichte van 2021 met € 1,3 miljoen. Dit komt door lager bedrag aan te ontvangen subsidies.

Onttrekkingen aan reserves

In 2021 wordt voor totaal € 3,2 miljoen onttrokken aan de reserves.

- € 3,0 miljoen wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Duurzaam Arnhem (Klimaatfonds);
- € 0,2 miljoen wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Klimaat en Energie**.**

Indicatoren

In het programmaplan New energy made in Arnhem zijn in deel 2 per inspanning indicatoren opgenomen, die worden gemonitord.
Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Hernieuwbare elektriciteit	2018	2,90%	18,50%	Deel van de energie die afkomstig is uit natuurlijke hulpbronnen die constant worden aangevuld, zoals uit wind, zon en waterkracht (%)	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

BVO De Connectie
Dataland
Euregio Rijn-Waal
GO Arnhem Nijmegen City Region
NV Bank Nederlandse Gemeenten
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

Triple helix partners uit het netwerk Energy made in Arnhem, zoals: woningbouwcorporaties, Alliander, Firan, Vattenfall, Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, Waterschappen, Rijksvastgoedbedrijf, Rijn- en IJssel energiecoöperatie, VNO/NCW, HAN, RijnIJssel College, wijkinitiatieven, Clean Mobility Centre, Stichting KiemT, Ondernemersverenigingen, Allego, stichting E-laad, Oost Nederland Energiek, Natuur- en Milieu Gelderland, regiogemeenten, G40 gemeenten.

Subsidies

Binnen dit programma zijn geen partijen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma. Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Vanuit het programma Klimaat en energie zijn geen risico's met een grote financiële impact op de begroting. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Beleidskaders

- Luchtagenda gemeente Arnhem;
- De Arnhemse aanpak van de wijkgerichte energietransitie;
- Kaders voor besteding van het klimaatfonds;
- Concept startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen;
- Programmaplan New Energy Made in Arnhem 2020-2030.

S11 Ruimtelijke ontwikkeling

De regio Arnhem Nijmegen groeit sterk. Vooral de steden Arnhem en Nijmegen zijn relatief sneller gegroeid dan andere steden in het land. Daarom hebben Rijk, provincie en deze regio een woondeal gesloten. Het doel daarvan is het structureel verbeteren van de woningmarkt, op een duurzame en circulaire manier. De regio Arnhem-Nijmegen en regio Foodvalley vormen samen de groenste metropoolregio van het land. Om naast de groei van deze regio ook het groene profiel te versterken zijn er met het Rijk en provincie eveneens afspraken gemaakt om een verstedelijkingsstrategie op te stellen met als doel een integrale visie op de relatie tussen leefomgeving, wonen, economie en bereikbaarheid. De verstedelijkingsstrategie geeft richting aan de ruimtelijke ontwikkeling in breder regionaal verband en wordt voor Arnhem vertaald in onder andere de Omgevingsvisie en gebiedsgerichte ontwikkelperspectieven voor versnellingslocaties zoals benoemd in de woondeal.
De wetgeving, en het bijbehorende instrumentarium in het ruimtelijke domein gaat met de invoering van de Omgevingswet (per 1 januari 2022) veranderen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Voor een stad die ruimte geeft aan nieuwe initiatieven en waarden in stand houdt of verbetert

Het motto van de Omgevingswet is: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit'. We grijpen de toekomstige Omgevingswet aan om onze leefomgeving te verbeteren, de dienstverlening aan Arnhemmers te verbeteren en bij te dragen aan het behoud van een leefbare en groene stad. We zorgen dat Arnhemmers van het begin af aan kunnen meedenken in de ontwikkeling van onze ruimtelijke plannen en dat deze gemakkelijk digitaal raadpleegbaar zijn.

Conform het plan van aanpak werken we aan de invoering van de Omgevingswet langs 5 lijnen:
- ontwikkelen Omgevingsvisie en - programma's;
- ontwikkelen Omgevingsplan;
- wat mag waar digitaal;
- verandering organiseren;
- het gesprek voeren.

Door met ketenpartners stappen te zetten op deze lijnen geven we samen invulling aan het motto van de wet en zijn we klaar voor de implementatie van de Omgevingswet.

Er ligt een belangrijke verbinding tussen de Herstelagenda en de invoering van de Omgevingswet. Met de omgevingsvisie en het omgevingsplan brengen we meer samenhang en focus in ons beleid voor de fysieke leefomgeving. Samen met een sterkere "ja, mits" houding draagt dit bij aan betere en snellere besluitvorming en ondersteuning van onze ondernemers en initiatiefnemers in de stad. Omdat we vergunningen straks sneller kunnen verlenen kunnen de fysieke investeringen in de stad voor onder andere wonen, mobiliteit, energie en klimaat eerder realiseren.

Arnhem geeft richting

We willen ruimte bieden aan de ontwikkeling van de stad vanuit de unieke kwaliteiten van Arnhem. We bepalen kaders en geven richting aan grote stedelijke opgaven, gebiedsontwikkelingen en initiatieven vanuit de stad. Dit doen we door het opstellen van de Omgevingsvisie 2040 en gebiedsgerichte ontwikkelperspectieven die richting geven aan de ontwikkeling en versterking van deze gebieden waar belangrijke transities samen komen. Denk aan: duurzame mobiliteit, circulaire economie, energietransitie en klimaatadaptatie.

Door in te zetten op een integrale gebiedsgerichte aanpak voor de versnellingslocaties bundelen we onze doelen, inspanningen en investeringsmogelijkheden met die van het Rijk, provincie en andere partners in de stad. Daarmee versnellen we de gewenste stedelijke ontwikkeling in het licht van onze ambities.

We bepalen een streefbeeld voor Arnhem 2040, waar we samen met de stad naartoe willen ontwikkelen. Dit is een strategische langetermijnvisie, waar opgaven en ambities voor de fysieke leefomgeving samenkomen. In dit streefbeeld wordt aangegeven waar de stad zich verder kan ontwikkelen waarbij functiemenging en het bijdragen aan een gezonde, veilige en groene leefomgeving voorop staat.

De Omgevingsvisie stellen we vast voor een langere periode maar het is geen statisch verhaal, want deze maakt onderdeel uit van de beleidscyclus en kan periodiek worden aangepast. De visie omvat de koers voor Arnhem 2040. Tempo, (politiek) accent, en factoren als conjunctuur en (technologische) ontwikkelingen bepalen de exacte invulling bij de uitvoering. Bij het opstellen van de omgevingsvisie wordt de stad intensief betrokken.

Ontwikkelen omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Arnhem 2040 omvat het integrale toekomstbeeld voor Arnhem 2040 en de koers ernaartoe. De visie kan gezien worden als een integrale kop op sectoraal beleid en als kader voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en initiatieven.
De omgevingsvisie voor Arnhem wordt inhoudelijk opgebouwd vanuit:

1. de ruimtelijke kwaliteiten van Arnhem, ook wel DNA genoemd,
2. de opgaven en ambities voor de leefomgeving, samengebracht in kansenkaarten per thema,
3. een globaal wenselijk toekomstbeeld, verkregen uit de 2 bovengenoemde bouwstenen,
4. input vanuit het participatieproces.

Gesprek met de stad
In het gesprek proberen we aan de hand van het koersdocument aan te sluiten bij wat Arnhemmers belangrijk vinden voor de toekomst van hun stad: Hoe ziet Arnhem er dan uit?
In het koersdocument, dat voor de zomer ter informatie naar de raad is opgestuurd, zijn scenario's opgenomen die prikkelend bedoeld zijn en helpen een gesprek te voeren over keuzes en prioriteiten voor Arnhem 2040.
De uitkomsten van het gesprek nemen we mee bij het opstellen van de omgevingsvisie, als advies aan het bestuur. De omgevingsvisie is alleen bindend voor het eigen bestuur.

Gebiedsgerichte Ontwikkelperspectieven
Dit betreffen kaderstellende ambitienota's welke richting geven en ontwikkelingen mogelijk maken. Het kan gaan om strategische gebieden of beeldbepalende locaties. Door vooraf ambities te bepalen willen we met de ontwikkeling bijdragen aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor iedereen. Dit gaat altijd gepaard met participatie door de directe omgeving.
De recent gesloten Woondeal met Rijk en provincie betekent een extra impuls. Door de gebiedsgerichte aanpak willen we niet alleen fysieke verbeteringen (kwalitatief en kwantitatief) realiseren maar ook maatschappelijke problematiek aan pakken. Deze visies worden in nauwe samenwerking met de directe bewoners, eventuele eigenaren en onze partners in de stad ontwikkeld. Dit zijn voorbeelden van een integrale gebiedsgerichte aanpak in de gedachte van de Omgevingswet en waarvoor de Omgevingsvisie het kader biedt, de Omgevingsprogramma's de uitwerking en het omgevingsplan het juridisch direct bindend instrument is.

Arnhem is fysiek op orde

We werken de komende jaren toe naar één integraal omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente. Het omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving en geeft invulling aan de maatschappelijke opgaven uit de omgevingsvisie. Het omgevingsplan richt zich niet alleen op functies en bouwmogelijkheden maar ook op andere aspecten van de fysieke leefomgeving, zoals welstand, erfgoed, milieu, duurzaamheid en grote delen van de APV. Naast onze eigen regels bevat het omgevingsplan regels die het Rijk overhevelt naar gemeenten, zoals bijvoorbeeld vergunningsvrij bouwen en delen van het Activiteitenbesluit.

De samenhangende en gebiedsgerichte benadering van het omgevingsplan gaat bijdragen aan het verbeteren van onze dienstverlening. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kunnen regelgeving, die nu nog verspreid is over verschillende plannen en verordeningen, straks op één digitale locatie raadplegen. Op die manier geven we sneller inzicht in de haalbaarheid van een initiatief. We bieden meer maatwerk en ruimte in onze regels zodat initiatieven die bijdragen aan onze maatschappelijke doelen sneller gerealiseerd kunnen worden.

Toewerken naar integraal omgevingsplan

De ontwikkeling van het Arnhemse omgevingsplan beschouwen we als een transitieproces waarin we gefaseerd onze bestemmingsplannen en andere regels die zich richten op de fysieke leefomgeving omvormen tot één omgevingsplan voor het hele gemeentelijke grondgebied.

Bestaande plannen en verordeningen gereedmaken voor het omgevingsplan (2019-2021)
In 2019 en 2020 brengen we het totaal aantal (beheergerichte) plannen terug tot een behapbaar aantal met een hoge(re) mate van uniformiteit. Daarnaast doen we ervaring op met het maken van een integraal omgevingsplan. Dit door met toepassing van de Crisis- en herstelwet regels uit verordeningen nu al toe te voegen aan onze bestemmingsplannen. Een ander belangrijk onderdeel van de voorbereidingsfase is het gebiedsgericht digitaliseren van alle regels zodat we deze straks eenvoudig in het omgevingsplan kunnen integreren.

Integreren van regels en vertalen omgevingsvisie in het omgevingsplan (vanaf 2021)
Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking en gaan we verder met het integreren van verordeningen en Rijksregels in het omgevingsplan. Daarnaast geven we sturing aan onze doelen door de ambities uit de omgevingsvisie te vertalen in het omgevingsplan.

Arnhem maakt mogelijk

Een initiatiefnemer vindt op één (digitale) plek snel en makkelijk duidelijkheid. Waar overleg noodzakelijk is, vindt dit integraal en met de initiatiefnemer aan tafel plaats, vanuit het credo: ja, mits…

We gaan de dienstverlening aan inwoners en bedrijven verbeteren. Dit doen we door het inrichten van één digitaal loket. Hierdoor is de informatie over de wettelijke kaders en besluiten met betrekking tot fysieke leefomgeving digitaal goed vindbaar, betrouwbaar en volledig, voor een initiatiefnemer en het desbetreffende bevoegd gezag. De digitale werkwijze met betrekking tot de omgevingswet is geborgd in de organisatie en de mogelijkheid is gecreëerd dat ketenpartners kunnen samenwerken.

Inrichting van de aansluiting op de Landelijke voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet

We werken stapsgewijs aan de Arnhemse aansluiting op de Landelijke voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) met de volgende inspanningen:

- we richten onze aansluiting op het DSO verder in;
- het inrichten van onze softwaresystemen;
- we organiseren overleg en afstemming met ketenpartners om elkaar beter te leren kennen om ons voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet, onder andere ook met de ODRA;
- de processen onder de omgevingswet brengen we in kaart en implementeren we;
- het doorontwikkelen van het initiatievenproces (onder andere door het in stand houden van de werkwijze van het transformatieteam);
- we passen de Arnhemse website aan zodat de inwoners snel en makkelijk hun nieuwe weg kunnen vinden.

Milieubeheer en -handhaving leveren een bijdrage aan gezonde leefbare wijken en openbare ruimte

Milieubeheer en -handhaving (externe veiligheid, duurzaamheid, lucht, bodem en grondwater, geluid, geur, energie en klimaat) leveren een bijdrage aan gezonde leefbare wijken en openbare ruimte.

Activiteiten energie, duurzaamheid en luchtkwaliteit uitvoeren

De ambities voor energie, duurzaamheid en luchtkwaliteit zijn vastgelegd in het programmaplan New energy made in Arnhem 2015-2020 (september 2015). De focus hierin ligt primair op versterking van de Energie- en Milieutechnologiesector (EMT), energiebesparing, een toename van het aandeel duurzame energie en de voorbeeldige gemeente.
Een nieuw programmaplan New energy made in Arnhem 2020-2030 is in januari 2020 door de raad vastgesteld. Zie voor meer informatie het programma S10 Klimaat en Energie.
In februari 2019 is de uitvoeringsagenda luchtkwaliteit (Luchtagenda) door de raad vastgesteld. De Luchtagenda geeft invulling aan het verlagen van stikstof en fijnstof in de stad, en heeft impact op de uitstoot van CO2, met onder andere een milieuzone, het stimuleren van elektrisch (deel)vervoer en duurzame stadslogistiek.

Activiteiten bodem en ondergrond uitvoeren

Het is een gemeentelijke taak vanuit de Wet bodembescherming (Wbb) en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) te zorgen voor de instandhouding en het verbeteren van een bodem die geschikt is om op te wonen en om op te werken. Ook draagt de Wbb bij aan de bescherming van kwetsbare gebieden in verband met natuur en drinkwaterwinning. Arnhem is bevoegd gezag Wbb en voert namens het Rijk de wettelijke taken uit (onderzoek, beschikkingen, toezicht en handhaving). We acteren op nieuwe ontwikkelingen in lood- en PFAS-regelgeving door de verontreinigingssituatie binnen de gemeente in kaart te brengen, lokaal beleid op te stellen en indien nodig te saneren. Naast deze wettelijke taken is er de ambitie om de ondergrond in te zetten bij de klimaatadaptatie en als duurzame bron van energie.

Activiteiten externe veiligheid uitvoeren

Externe veiligheid gaat over het beheersen van risico's die mensen lopen door opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen in hun omgeving. Arnhem heeft de risicovolle activiteiten in beeld en bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt er rekening gehouden met het aspect externe veiligheid.

Activiteiten geluidshinder uitvoeren

Geluidshinder wordt steeds meer via een programmatische aanpak onder controle gehouden. Het lopende Actieplan Omgevingslawaai voor bestaande woningen en wegen was daar de eerste stap in. De volgende stap is het aanpassen van het geluidbeleid aan deze aanpak en het veranderen van de saneringsopdracht aan de ODRA. De aanpak van nieuwe situaties bestaat uit het voorkomen van nieuwe geluidgehinderden, door maatregelen te nemen zoals aanleg stil asfalt. Deze maatregelen worden nu uit incidentele middelen gedekt.

Activiteiten milieuhandhaving uitvoeren

Vergunningverlening en handhaving dragen bij aan het behalen van de landelijke doelstellingen op het gebied van milieu en gezondheid. Deze taken worden uitgevoerd door de ODRA. De prioriteit ligt op een actueel vergunningenbestand en goed naleefgedrag van bedrijven. Het handhavingsbeleid voor de fysieke leefomgeving wordt in 2020 geactualiseerd en in 2021 verwerkt in het werkprogramma van de ODRA.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[12].

Begroting 2021 per ambitie en doel		Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Voor een stad die ruimte geeft aan nieuwe initiatieven en waarden in stand houdt of verbetert		**8.551**	**4.156**	**0**	**0**
Arnhem geeft richting	WA03	8.551	4.156	0	0
Arnhem is fysiek op orde	WA03				
Arnhem maakt mogelijk	WA03				
Milieubeheer en -handhaving leveren een bijdrage aan gezonde leefbare wijken en openbare ruimte	WA03				
Overig	WB02	**29.050**	**32.575**	**2.758**	**0**
Totaal		**37.600**	**36.731**	**2.758**	**0**

12 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	44.166	41.514	47.947	37.600	36.010	32.027	31.254
Baten	48.219	36.790	38.026	36.731	32.564	28.507	28.552
Saldo lasten en baten	***4.053***	***-4.725***	***-9.920***	***-869***	***-3.446***	***-3.520***	***-2.702***
Toevoegingen aan reserves	5.620	814	-1.265	2.758	178	14	2
Onttrekkingen aan reserves	3.922	30	2.603	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-1.698***	***-784***	***3.868***	***-2.758***	***-178***	***-14***	***-2***
Gerealiseerd resultaat	**2.355**	**-5.509**	**-6.053**	**-3.627**	**-3.624**	**-3.534**	**-2.704**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn totaal begroot op € 37,6 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- kosten voor bouwgronden in ontwikkeling, waaronder civiele werken, plankosten, verwerving- en rentekosten: € 25,0 miljoen (inclusief overboeking van het onderhanden werk ultimo 2021 naar de balans);
- kosten van de gemeenschappelijke regelingen waaronder ODRA: € 6,3 miljoen;
- kosten civiele werken en plankosten van jaarschijf 2021 op de overige meerjarige projecten € 3,7miljoen;
- kosten voor schadeloosstellen woonbooteigenaren De Nieuwe Haven € 0,8 miljoen. De totale begrote kosten van € 3,5 miljoen zijn als volgt in de begroting opgenomen € 1,15 miljoen in 2020, € 0,8 miljoen in 2021, € 0,8 miljoen in 2021 en € 0,75 miljoen in 2022;
- resultaat afgesloten grondexploitatieprojecten -/- € 2,7 (voordeel begroot als negatieve last);
- overige lasten € 4,5 miljoen.

De lasten dalen in 2021 ten opzichte van 2020 met € 10,3 miljoen. Dit bestaat voornamelijk uit een daling op de uitgaven 2021 in de grondexploitatieprojecten van € 5,3 miljoen. Dit heeft te maken met de fasering binnen de projecten, waarbij de uitgaven de planning binnen de projecten volgen. Daarnaast stond in 2020 een eenmalig budget geraamd voor de sanering van het woonwagenkamp Bethaniënstraat. Dit geeft een daling van 3,8 miljoen.

Baten

De baten voor 2021 zijn in totaal begroot op € 36,7 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- verkopen en bijdragen voor bouwgronden in ontwikkeling: € 25,0 miljoen (inclusief overboeking van het onderhanden werk ultimo 2021 naar de balans);
- bijdragen en overige baten op de overige meerjarige projecten; € 3,7 miljoen (inclusief overboeking van het onderhanden werk ultimo 2021 naar de balans);
- baten uit bouwvergunningen en andere leges € 4,2 miljoen;
- canons erfpachten € 1,5 miljoen;
- overige baten € 2,3 miljoen.

De baten dalen in 2021 ten opzichte van 2020 met € 1,3 miljoen. Het grootste deel hiervan wordt veroorzaakt omdat de baten 2021 in de grondexploitatie als overige projecten hoger zijn dan in 2020. Dit heeft te maken met de fasering binnen de projecten.

Toevoegingen aan reserves

In 2021 wordt € 2,7 gedoteerd aan de BR Grondexploitatie. Dit is het resultaat van de in 2021 af te sluiten grondexploitatieprojecten (BIE)

Indicatoren
Op dit moment zijn er geen specifieke Arnhemse indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma. Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. Er zijn voor dit programma geen verplichte indicatoren. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van de indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Met wie werken we samen
Verbonden partijen

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners
Ruimte
- ODRA;
- Provincie Gelderland;
- regio gemeenten;
- Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden(VGGM);
- VNG (Vereniging Nederlandse gemeenten);
- Ministerie van BZK;
- CASA;
- Groenforum.

Milieu
- Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA);
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Subsidies
Binnen dit programma zijn geen partijen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma. Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing
Vanuit het programma Ruimtelijke ontwikkeling zijn geen risico's met een grote financiële impact op de begroting. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Beleidskaders
Ruimte
- Structuurvisie Arnhem 2020;
- Groenvisie 2017-2035;
- Welstandsnota;
- De Arnhemse aanpak van de wijkgerichte energietransitie.

Milieu
- Luchtagenda gemeente Arnhem;
- Actieplan Omgevingslawaai;
- Rapportage geluidskaarten;
- Beleidsnota bodem 2012, Provincie Gelderland, gemeente Arnhem en gemeente Nijmegen;
- Nota Bodembeheer;
- Actualisatie Nota Bodembeheer;
- Beleidsplan externe veiligheid.

S12 Wonen en leefomgeving

Onze stad is een groene, levendige, ondernemende en inclusieve stad waar Arnhemmers fijn en betaalbaar kunnen wonen. Grote 'nieuwe' overstijgende opgaven, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid, zijn uitdagingen waar Arnhem voor staat. In de Arnhemse woonprincipes 2016-2025 wil Arnhem haar positie als aantrekkelijke woonstad, onderscheidend in de regio, versterken. Arnhem is een groene stad met een unieke ligging aan de Rijn. Zij geeft prioriteit aan ontmoetingsruimte in stadsparken, wijkparken en buurtgroen. Dit programma omvat de volgende onderdelen: wonen en een aantal aspecten van de openbare ruimte, zoals water, havenbeheer, stadsreiniging, bossen, parken en ecologie, stedelijk groen, spelen, dierenwelzijn, afval en riolering. Daarbij is klimaatadaptatie een belangrijk aandachtspunt. Met klimaatadaptatie bereiden we Arnhem voor op de effecten van de klimaatverandering, op heviger weer. We passen de stad aan zodat deze minder kwetsbaar is voor hoog en laag water, extreme regenval, hitte en langdurige droogte. We willen het Arnhemse groen versterken. Dat levert een prettige buurt op, maar draagt bijvoorbeeld met verkoeling en wateropname bij aan klimaatadaptatie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

Arnhem biedt woonruimte

De regio Arnhem-Nijmegen groeit op dit moment snel. Sneller dan andere steden in het land. Mocht de groei doorzetten, dan moeten we zorgen dat we daarvoor klaar zijn. Alle inspanningen die hiervoor nodig zijn, staan in het Plan van Aanpak Woningbouwontwikkeling. Dat is onder meer de woondeal die we in de regio Arnhem Nijmegen samen met het Rijk hebben gesloten. We weten niet of deze groei zich op eenzelfde manier zal doorzetten. De impact van de coronacrisis onderzoeken we samen met onze partners in de stad. Daarbij kijken wij ook naar het effect van de coronacrisis op de woningbehoefte. In het woonbehoefteonderzoek staat bijvoorbeeld een berekening bij de economische groei zoals die was voordat de crisis startte en een berekening bij een lagere groei. We verwachten dat de behoefte niet zal afnemen, mogelijk heeft de situatie wel effect op het type woningen dat wij moeten realiseren.

Prioriteit geven wij aan acties en initiatieven die niet alleen woningbouw mogelijk maken, maar die ook verbonden zijn met de sociale opgaven in onze wijken, die de leefomgeving verbeteren, die bijdragen aan lokale werkgelegenheid en de economische kracht van onze stad versterken. Wij zien daarbij mogelijkheden voor 'stadsvernieuwing 3.0'. Dat is meer dan alleen maar sneller meer woningen bouwen. We willen daarmee vooral de leefbaarheid van de wijken en de kansen van de inwoners vergroten. Dat doen we door in te zetten op het bouwen van betaalbare, duurzame en energiezuinige woningen. Daarnaast streven we naar een zo circulair mogelijke woningbouw, kijken we hoe we de leefomgeving groen houden of groener maken en hoe we de sociale structuur van wijken kunnen verbeteren. Daarbij is goede bereikbaarheid belangrijk.

Beschikbare en betaalbare woningen

Iedereen moet goed kunnen wonen in onze stad. Om beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen in Arnhem op peil te houden moeten er meer woningen worden gerealiseerd in de komende jaren. Dit geldt voor alle soorten woningen. In de woningbouwplannen wordt rekening gehouden met de werkelijke vraag en behoefte van de Arnhemse woonconsument. Dat betekent: aantrekkelijke, levensloopbestendige woningen voor ouderen, woningen voor kleine huishoudens, sociale woningbouw en koopwoningen in de verschillende segmenten. Het vergt een inspanning van de gemeente om samen met de ontwikkelaars en corporaties te zorgen voor een evenwichtig aanbod dat enerzijds aansluit bij de woningbehoefte de komende jaren en anderzijds bij het streefbeleid en de gewenste ruimtelijke kwaliteiten uit de omgevingsvisie. Wij kunnen dit niet alleen.

Versnellen en doorprogrammeren van (betaalbare) woningen

De woningmarkt van Arnhem staat onder druk. Versnellen van productie en meer woningen programmeren is daarom noodzakelijk. Het Plan van Aanpak woningbouwontwikkeling dat in juli 2020 is vastgesteld in de Raad is hierbij het vertrekpunt. We sturen op een evenwichtig aanbod van woningen. Belangrijk daarbij is dat we streven naar meer gemengde wijken, waarbij er meer spreiding ontstaat van kwetsbare mensen over de stad. We doen dit door:

1. Stimuleren van het realiseren van koop- en huurwoningen in de verschillende categorieën: hierbij zal 50% van de zachte plancapaciteit uit betaalbare woningen moeten bestaan (sociale huurwoningen, middenhuurwoningen tot € 1000 en koopwoningen tot de NHG grens). We sturen daarbij op minimaal 30% sociale huurwoningen over de te realiseren projecten waarbij gekeken wordt naar differentiatie in de wijken en monitoren de nieuwbouw en de behoefte.
2. We onderzoeken de mogelijkheden om projecten te versnellen en zoeken naar locaties voor doorprogrammeren. We nemen deel aan de regionale versnellingstafel. Binnen het thema versnellen en realiseren van de bestaande woningbouwprogramma's, gaan we actief op zoek te gaan naar - maatschappelijke - partners en buurgemeenten, om dit te verbreden (motie 20M180 Versnellen en realiseren van Woningbouw met partners).
3. We onderzoeken de mogelijkheden van een stadsakkoord met ontwikkelaars en corporaties.
4. We stellen een uitvoerbaar plan op voor passende huisvesting voor arbeidsmigranten.

Uitbreiden woonwagenlocaties

We geven uitwerking aan het plan van aanpak uitbreiden woonwagenlocaties (juli 2020). Na het opdoen van ervaringen uit de pilot voor uitbreiding(en) en de uitwerking van toewijzingsregels, kan de aanvulling van woonwagenbeleid op de Woonvisie in 2021 aan de raad worden voorgelegd.

Voldoende woningen voor alle Arnhemmers

Met corporaties en andere stakeholders maken we afspraken over woningen voor mensen die nu gebruik maken van daklozenopvang, van beschermd wonen, jongeren en alleenstaanden. Inzet is dat we meer dan 40 woonplekken realiseren.

Collectieven, zelfbouw en flexwonen bevorderen

Er is een vraag naar collectieven, zelfbouw en flexwonen. Voor deze concepten pakt de markt nieuwbouwontwikkeling niet automatisch op. Het vergt een inspanning van de gemeente om samen met ontwikkelaars en corporaties te komen tot aanbod voor deze groepen en praktische belemmeringen voor wooninitiatieven zoveel mogelijk weg te nemen. In 2021 bevorderen we de realisatie van twee CPO-locaties. Dit levert een bijdrage aan leefbare en heterogene wijken. We organiseren in samenwerking met de provincie en CPO-groepen een bijeenkomst over samenbouw.

Duurzame en levensloopgeschikte woningen

Naast de betaalbaarheid van de woning is de juiste kwaliteit belangrijk voor de woonbeleving van de inwoners van Arnhem. Onder woonkwaliteit verstaan we een duurzame woning die levensloopgeschikt is en de juiste omvang heeft voor de doelgroep die erin woont en voor de plek waar de woning staat.

Woningen verduurzamen

Met woningcorporaties maken we afspraken over verduurzamen van woningen en het aansluiten bij de aanpak van de wijkgerichte energietransitie.

Levensloopgeschikte woningen ontwikkelen en bestaande woningen levensloopgeschikter maken

Bij nieuwbouwontwikkelingen maken we afspraken over levensloopgeschikte woningen in een levensloopgeschikte omgeving. Samen met corporaties proberen we doorstroming te bevorderen en maken we afspraken over de juiste portefeuille in de stad die aansluit bij de doelgroep.

Leefbare woonomgeving

Arnhem staat voor het versterken van identiteit van wijken en het vergroten van de verscheidenheid binnen wijken. Een zekere differentiatie en variatie in huishoudens, inkomens en woningen biedt ruimte aan het maken van een wooncarrière in de wijken. Onze focus ligt op verminderen van de druk op de kwetsbare wijken en voorkomen dat wijken afnemen in leefbaarheid.

Uitvoeringsplan Arnhem Oost

We stimuleren gedifferentieerde wijkopbouw door woonbeleid. In 2021 geven we uitvoering aan het Uitvoeringsplan Arnhem Oost uit de woondeal waarin wonen onderdeel is van de totaal opgave op het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken in Arnhem Oost.

Beleid op splitsen en verkameren van woningen

Om beter te kunnen sturen op de effecten van woningsplitsing en verkamering en om de leefbaarheid in de wijken te beschermen en grip te houden op de drukte in wijken, geven we uitvoering aan de activiteiten uit het Plan van Aanpak woningsplitsing en verkamering.

Een schone, groene én klimaatbestendige openbare ruimte

Een aantrekkelijke openbare ruimte vormt een belangrijke basis voor een leefbare stad waarin je prettig kunt wonen, werken en recreëren. Vanwege de mooie landschappelijke ligging en de ontstaansgeschiedenis van de stad beschikt Arnhem over fraaie openbare ruimtes waarvan de vele parken natuurlijk toonaangevend zijn. Tijdens de coronacrisis en de hittegolf van augustus 2020 is opnieuw duidelijk geworden dat het vele groen essentieel is om de stad ook in moeilijke tijden leefbaar te houden.
Vertrekpunt voor de openbare ruimte is dat deze in ieder geval schoon, heel en veilig moet zijn. Het onderhoud is daar in de eerste plaats op gericht. Maar ook toezicht, controle en handhaving leveren daaraan een belangrijke bijdrage. Daarnaast zijn leefbaarheid, klimaatadaptatie en groen leidende thema's voor inrichting en beheer van de openbare ruimte.
We zien dat in sommige wijken de leefbaarheid onder druk staat. Dit uit zich onder andere in een sleetse openbare ruimte. Daarnaast lopen we er tegen aan dat het aanleggen van extra groen ook leidt tot jaarlijks terugkerende hogere beheerkosten. Om deze problemen het hoofd te bieden zijn extra middelen vanuit de Herstelagenda in de begroting opgenomen. Hiermee kan het dagelijks onderhoud op sleetse plekken worden geïntensiveerd en kan extra groen op een gewenst niveau in stand worden gehouden. Daarnaast is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor 'extra' is in de openbare ruimte die kunnen bijdragen aan het vergroten van de leefbaarheid en beleving. Hiermee onderzoeken we hoe we op een creatieve manier kwaliteit kunnen toevoegen aan de openbare ruimte, naast schoon, heel en veilig. Het kan bijvoorbeeld gaan om extra groen, kunst of een spelaanleiding.
Met klimaatadaptatie bereiden we Arnhem voor op de effecten van de klimaatverandering, op meer en heviger weersextremen. Het gaat dan om het (ruimtelijk) aanpassen van de stad en het dusdanig ontwerpen van nieuw stedelijk gebied dat dit minder kwetsbaar is voor hoog en laag water, extreme regenval, hitte en langdurige droogte. Dit is verwoord in de strategie Klimaatadaptatie die we onlangs hebben opgesteld. In samenhang met de klimaatadaptatie hebben we de ambitie om het Arnhemse groen te versterken. Deze ambitie is verder uitgewerkt in de groenvisie.
Voor de openbare ruimte geldt dat de gemeente direct invloed kan uitoefenen op inrichting en beheer. De ambities die we daarbij nastreven verschillen per type gebied en per aspect. Een nadere uitwerking daarvan is terug te vinden in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

Naar een klimaatadaptieve stad

Ook in 2020 heeft Arnhem de gevolgen van de klimaatverandering ondervonden. Waren het in het verleden vooral de wolkbreuken die opvielen, de laatste jaren werd duidelijk dat ook droogte een ernstig probleem kan vormen. Daarnaast beleefden we opnieuw een hittegolf met daarin de heetste week ooit gemeten en op enkele dagen temperaturen van meer dan 35 graden. Gedurende de zomer is de 'Strategie Klimaatadaptatie' afgerond. Deze strategie beschrijft op welke manier we Arnhem willen aanpassen aan het veranderende klimaat. De strategie omvat een groot aantal acties waarbij een belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente de klimaatadaptatie samen met haar partners realiseert.

Actualisatie van de stresstest

Er is een redelijk compleet beeld van de gevolgen die de klimaatverandering in Arnhem kan hebben en waar aanpassingen nodig zijn. Op het gebied van droogte is dit inzicht nog niet volledig, daarnaast vragen ook andere aspecten (hitte, wateroverlast en waterveiligheid) om een actualisatie. In een actualisatie van de stresstest gaan we een compleet en actueel beeld geven van de risico's en knelpunten voor Arnhem.

Gezamenlijke uitvoeringsagenda voor Arnhem

De gemeente intensiveert het overleg met belangrijke partners zoals corporaties, ontwikkelaars, onderwijsinstellingen, waterschappen. We streven naar één gemeenschappelijke uitvoeringsagenda voor klimaatadaptatie waarin we alle maatregelen van gemeente en partners samenvoegen en afstemmen.

Stimuleren en faciliteren

De gemeente stimuleert particuliere partijen bij het nemen van maatregelen. Dit gebeurt door voorlichting, het beschikbaar stellen van kennis en de subsidieregeling klimaatadaptatie. Het platform Arnhem Klimaatbestendig vervult daarin een belangrijke rol. De subsidieregeling is met ingang van de zomer fors uitgebreid en vereenvoudigd.

Gebiedsgerichte maatregelen

Klimaatadaptatie moet een vast onderdeel gaan vormen van gebiedsontwikkelingen en aanpassingen van de openbare ruimte. We streven daarbij naar meer groen en waterberging en minder verharding.
Ook worden vanuit klimaatadaptatie enkele projecten geïnitieerd. Voor de Van Muijlwijkstraat en de omgeving van Kronenburg liggen voorstellen die de komende tijd uitgewerkt zullen worden. Daarbij wordt ook gezocht naar aanvullende financieringsmogelijkheden.

Meer bomen

Bomen vormen een belangrijk middel om de hitte in de stad te matigen. In het kader van het Bomenplan zullen we daarom extra bomen planten, met bijzondere aandacht voor de zogenaamde 'hitteplekken'. Dit is ook van belang voor de diversiteit van de stad.

Minder verharding

Veel verharding leidt tot een grotere opwarming en meer wateroverlast. In de Strategie Klimaatadaptatie is daarom de ambitie afgesproken om de hoeveelheid verharding in Arnhem met 10% terug te dringen. Bij maatregelen aan de hoofdinfrastructuur en woonomgeving zullen we daarom steeds kijken welke mogelijkheden er zijn om de hoeveelheid verharding terug te dringen.

Arnhems groen versterken

Arnhem is één van de groenste steden van Nederland en dat willen we ook zo houden. Meer dan ooit blijkt hoe belangrijk het groen is om de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden. Het beleid voor het Arnhemse groen is geformuleerd in de Groenvisie. Het beleid voor bomen is onlangs uitgewerkt in het Bomenplan. De komende jaren zullen we ons vooral richten op de volgende thema's:

Herkenbare stad: Vergroten van de waarden van bossen en parken
Kenmerkend voor Arnhem zijn de bossen, de natuurterreinen en de vele parken. En ook de lanen en de grote groenzones in en om de wijken, bijvoorbeeld moeraszone Schuytgraaf, ecozones Presikhaaf of de Huissensedijk.

Natuurvriendelijke stad: Vergroten van de biodiversiteit
Onze stad is ook een natuurvriendelijke stad. Sinds 2019 zijn we bijvriendelijke gemeente. Door een natuurlijke manier inrichting en het beheer van het groen houden we rekening met dier- en plantensoorten die kenmerkend zijn voor Arnhem. Het verbinden van groengebieden is eveneens belangrijk voor de migratie van dieren en ook van planten. Natuurinclusief bouwen hoort daar ook bij. Zo komt de natuur tot diep in de stad en vergroten we de biodiversiteit en verbeteren we de ecosystemen in de stad (bijvoorbeeld bos, bloemrijk grasland, poel, moeras en tuin).

In 2020 werken we aan een uitvoeringsagenda Biodiversiteit, om specifieke opgaven te benoemen die nodig zijn om de biodiversiteit in de stad te meten en vandaar uit te vergroten.

Groene gezonde stad: Vergroenen van de stad
Groen zorgt ervoor dat bewoners zich prettiger en gezonder voelen. Het nodigt ook uit tot bewegen en sporten. Dit voorkomt wateroverlast, hittestress en zorgt voor een schonere lucht. En zorgt voor meer biodiversiteit.

Duurzaam beheerde stad: Toekomstbestendig beheer
Ons groen wordt toekomstbestendig beheerd. We willen het groen langdurig in stand te houden. Bomen moeten vitaal oud kunnen worden. Ook het beperken en voorkomen van verspreiding van soorten die de biodiversiteit verstoren (onder andere Japanse duizendknoop) hoort daar bij.

Samenwerkende stad: Samen de stad vergroenen
Het vergroenen van de stad kunnen we niet alleen. We doen dat samen met onze groene partners in de stad en ook onze inwoners.

Herkenbare stad: Verhogen kwaliteit van onze bossen, natuurterreinen, parken en boomstructuren

We willen de kwaliteit van onze waardevolle landschappen op orde houden en verbeteren. Jaarlijks wordt groot onderhoud uitgevoerd aan parken op basis van de beheervisies parken, bossen en natuurterreinen. Maatregelen die we niet in het kader van groot onderhoud kunnen uitvoeren, financieren we met het groenfonds.

Herkenbare stad: Alle (verpachte) agrarische gronden in eigendom van gemeente Arnhem kennen biologische landbouw / veeteelt, met een SKAL certificering

We willen dat onze verpachte agrarische gronden biologische landbouw en veeteelt kennen. Dat vergroot de waarde van het landschap voor mens (gezondheid), dier en plant (biodiversiteit). En het draagt bij aan het toekomstbestendig houden van de stad op het gebied van klimaat: verbeteren van de ecosystemen (bijvoorbeeld bos, heide, hooiland, beek, poel), voorkomen van wateroverlast, hittestress en vervuilde lucht.

Herkenbare stad: Verhogen aandeel bomen en bos in Arnhem

We gaan meer bomen, bomenlanen en bos aanplanten, met voldoende ondergrondse en bovengrondse groeiruimte op basis van Bomenplan Arnhem. Dit wordt verder uitgewerkt via de uitvoeringsagenda van het Bomenplan Arnhem.

Natuurvriendelijke stad: Bij ruimtelijke project is natuurinclusief bouwen en ontwerpen de norm

Natuurinclusief bouwen en ontwerpen wordt nu standaard meegenomen in projecten. Dit is ook benoemd in de woondeal. Op welke wijze en in welke mate dat moet, wordt nu onderzocht.

Natuurvriendelijke stad: Kennis van de biodiversiteit en verbeteren leefgebieden kenmerkende soorten

Of het goed gaat met de biodiversiteit kunnen we meten aan de hand van voorkomen van kenmerkende diersoorten (doelsoorten), benoemd in de Groenvisie. Ook kunnen we specifieke groengebieden (bos, natuur, park) volgen op basis van ' Meetlat biodiversiteit' van IPC. Hiervoor wordt een biodiversiteitsagenda ontwikkeld. Wanneer we weten hoe het staat met de biodiversiteit, weten we gerichter welke maatregelen we moeten uitvoeren.

Natuurvriendelijke stad: Verbeteren van het natuurvriendelijke beheer en inrichting ons van groen

Arnhem heeft ten opzichte van veel andere gemeenten een koppositie op het gebied van ecologisch beheer. Bij de inrichting van onze terreinen gebruiken we inheemse en biologische zaaimengsels en inheemse bomen en struiken. En ook soorten die dracht- en waardplant zijn voor insecten, waaronder vlinders en bijen.
We willen deze koppositie behouden. Daarom zijn we continue bezig om ons te verbeteren, door ons natuurvriendelijk beheer uit te breiden, te versterken en te verfijnen. Denk aan meer maatwerk in het gefaseerd maaibeheer van de bermen, graslanden en het gebruik van duurzaam materieel en materiaal. En we zoeken kansen om nog meer terreinen natuurvriendelijk te beheren. Zo zullen we de mogelijkheden en effecten voor het plaatselijk toepassen van duurzame verkeersborden (bijvoorbeeld bamboe verkeersborden met insectenhotels, motie 20M174 Groene verkeersborden) onderzoeken. Daarbij werken we samen met stichting Arnhem Zoemt en de Imkersvereniging Arnhem, Velp.

Groene en gezonde stad: Verhogen aandeel bomen en bos in Arnhem

We gaan meer bomen, bomenlanen en bos aanplanten, met voldoende ondergrondse en bovengrondse groeiruimte op basis van Bomenplan Arnhem. Dit wordt gecombineerd met maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie.

Samenwerkende stad: Het vergroten van het bewustzijn onder de inwoners voor groen en vergroenen (onder andere tuinen)

Samen met onze groene partners in de stad willen we de inwoners van Arnhem kennis en ervaring op laten doen over de waarden van ons groen. Er wordt ingezet op beleving. Dit maakt de kans groter dat inwoners meer zorg hebben voor hun eigen groene omgeving en hun tuin willen gaan vergroenen. Stichting Natuurcentrum Arnhem, inclusief de Molenplaats, en Arnhem Klimaatbestendig spelen daarbij een belangrijke rol.

Samenwerkende stad: Stimuleren van inwoners om hun eigen terrein en omgeving te vergroenen

Middels subsidieregelingen en bijzondere acties voor particulieren gaan we stimuleren dan zij hun eigen terrein vergroenen.

Aandacht voor dierenwelzijn

In onze stad leven ook dieren. Wij vinden dierenwelzijn belangrijk. Als gemeente zijn wij medeverantwoordelijk voor dieren in Arnhem. Daarnaast verhogen dieren het welzijn van inwoners. We hebben daarom een visie en uitvoeringsagenda opgesteld.

Het voorkomen van dierenleed en waar nodig het verbeteren van de leefomstandigheden van zowel huisdieren als in het wild levende dieren

In sommige situaties is sprake van leefomstandigheden voor dieren die we niet voldoende vinden en in een enkel geval is zelfs sprake van dierenleed. In de uitvoeringsagenda dierenwelzijn hebben we de belangrijkste knelpunten geïnventariseerd. Hieruit vloeien een aantal inspanningen voort die erop gericht zijn om de leefomstandigheden van dieren te verbeteren en dierenleed te voorkomen (zowel op stad als op wijkniveau). Daarbij vinden we het ook belangrijk dat dieren geen overlast veroorzaken.

De opvang van huisdieren waarvoor niet (meer) wordt gezorgd goed regelen

Voor de opvang van zwerfdieren hebben we een overeenkomst met de Stichting Dierentehuis Arnhem e.o. Het asielgebouw is echter verouderd en bouwkundig slecht. Wij ondersteunen het Dierentehuis bij het vinden van een betere oplossing. Daarnaast willen we de pilot ‘Arnhemse minimaregeling dierenartskosten’ voortzetten. In deze begroting is hier € 60.000 per jaar voor gereserveerd. Verder willen we huisdiereigenaren met een kleine beurs, die door omstandigheden tijdelijk de zorg voor het huisdier niet of niet volledig zelf aankunnen, helpen. We gaan hiertoe netwerken, die mensen ondersteunen bij de tijdelijke opvang van hun huisdier, onder de aandacht brengen. En we gaan in gesprek met zorginstellingen en maatschappelijke organisaties om samen naar oplossingen te zoeken voor de huisdieren van ouderen wanneer ouderen naar een zorginstelling verhuizen.

Dierenwelzijn van op onze grond gehouden dieren bevorderen

Wij vinden het welzijn van op gemeentegrond door derden gehouden dieren (denk aan paardenweides en landbouwgrond) belangrijk. Wij gaan onderzoeken of de paarden op onze paardenweides voldoende ruimte hebben. Wij willen verder het welzijn van de dieren op onze verpachte landbouwgronden waarborgen. We hebben een aantal pachters gevraagd om in het najaar 2020 met gezamenlijke plannen te komen voor verduurzaming van de bedrijven en de bedrijfsvoering en wij bieden ondersteuning bij het opstellen van de plannen. Voor onze kuddes Konikpaarden en Galloway-koeien op Meinerswijk is het belangrijk dat zij door bezoekers met rust worden gelaten. We bekijken of de recent bij de ingangen geplaatste informatieborden voldoende effect hebben. Zo niet dan overwegen wij andere middelen om dit doel te realiseren.

Op diervriendelijke wijze voorkomen of bestrijden van schade, overlast en gevaar door dieren

Gehouden dieren, zoals honden, maar ook in het wild levende dieren, zoals ganzen, ratten en duiven kunnen schade, gevaar en overlast opleveren. Dit willen wij op een zo diervriendelijke wijze voorkomen.

Zoveel mogelijk voorkomen, beperken en bestraffen van door mensen toegebracht dierenleed

Problemen met dierenwelzijn komen vooral voort uit onwetendheid. Daarom gaan we de voorlichting over dierenwelzijn op arnhem.nl verbeteren. Daarnaast gaan we in gesprek met maatschappelijke organisaties om stichtingen als Blijf van mijn Dier onder de aandacht te brengen bij zorgverleners.

Natuurlijk gedrag van en een gezonde leefomgeving voor in het wild levende dieren bevorderen

We blijven voortdurend kijken wat we kunnen doen om een gezonde leefomgeving te waarborgen voor in het wild levende dieren. Zo hebben we in het buitengebied bijvoorbeeld poelen aangelegd waarvan vele diersoorten, insecten tot aan grofwild, profiteren, blijven we meewerken aan het realiseren van een gezonde populatie grofwild en hebben we ruiterpaden ingezaaid met bloemrijke kruidenmengsels.

Een milieu- en gebruiksvriendelijke afvalinzameling

Een milieu- en gebruiksvriendelijke afvalinzameling is een essentieel onderdeel van een duurzame woon- en leefomgeving. De ambitie is om afval zoveel mogelijk te hergebruiken en de hoeveelheid restafval verder te verkleinen, dit in combinatie met gebruiksvriendelijkheid en aanvaardbare kosten.

Minder restafval

Het is de ambitie om de hoeveelheid restafval die verbrand moet worden naar beneden te brengen. Deze doelstelling sluit aan bij de landelijke doelstellingen. Dit willen we in Arnhem bereiken met een betere afvalscheiding door inwoners en het voorkomen van import van afval van bedrijven en inwoners uit andere gemeenten. Daarnaast hebben we ook een financiële prikkel ingevoerd die de inwoners stimuleert om hun afval zoveel mogelijk te scheiden.

Implementatie Diftar

Met de invoering van Diftar per 1 juli 2020 brengen we de kosten voor afvalinzameling meer in rekening bij de gebruikers: als je meer restafval aanbiedt, ga je ook meer betalen. Daarnaast zet deze financiële prikkel inwoners aan tot betere afvalscheiding van herbruikbare fracties zoals papier, GFT-afval en plastic, blik en drankenverpakkingen (PBD). De voorzieningen die nodig zijn voor optimale afvalscheiding van de overige fracties zijn op peil gebracht.
De invoering van Diftar ondersteunen we met communicatie en waar nodig handhaving. Met communicatie informeren en motiveren we de bewoners om hun afval zoveel mogelijk te scheiden. Daarnaast is soms handhaving nodig om het verkeerd aanbieden van afval tegen te gaan.

Doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten

Hieronder geven we een eerste inzicht van de relatie tussen doelen en budgetten zoals in de doorontwikkeling P&C-cyclus is aangegeven[13].

Begroting 2021 per ambitie en doel		Lasten	Baten	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen
Bedragen x € 1.000					
Arnhem biedt woonruimte		**1.162**	**353**	**43**	**301**
Beschikbare en betaalbare woningen	WE02	1.162	353	43	301
Duurzame en levensloopgeschikte woningen	WE02				
Leefbare woonomgeving	WE02				
Een schone, groene én klimaatbestendige openbare ruimte		**7.660**	**692**	**0**	**687**
Naar een klimaatadaptieve stad	WA02	7.660	692	0	687
Arnhems groen versterken	WA02				
Aandacht voor dierenwelzijn		**212**	**0**	**0**	**0**
het voorkomen van dierenleed en waar nodig het verbeteren van de leefomstandigheden van zowel huisdieren als in het wild levende dieren	WA07	212	0	0	0
Een milieu- en gebruiksvriendelijke afvalinzameling					
Minder restafval					
Overig	**WA04**	**27.024**	**38.768**	**327**	**810**
Totaal		**36.058**	**39.814**	**371**	**1.799**

13 In deze tabel is te zien welke doelen zijn gekoppeld aan welke portefeuilleonderdelen. Niet alle werkzaamheden die we uitvoeren (met name 'going concern'-werkzaamheden) zijn opgenomen in de doelstellingen. Hierdoor is er op dit moment nog geen sluitende koppeling tussen doelen en budgetten. Daarnaast vallen sommige doelen onder hetzelfde portefeuilleonderdeel. In dat geval is het totaal van het portefeuilleonderdeel één keer in de tabel opgenomen. Zie voor een overzicht van de portefeuilleonderdelen bijlage 3.

Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Meerjarenraming		
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	31.806	32.478	34.835	36.058	35.658	34.399	34.463
Baten	39.109	37.873	39.147	39.814	39.742	39.561	39.530
Saldo lasten en baten	***7.302***	***5.395***	***4.312***	***3.756***	***4.084***	***5.161***	***5.067***
Toevoegingen aan reserves	2.284	200	247	371	3.680	584	585
Onttrekkingen aan reserves	934	1.286	2.864	1.799	4.750	687	892
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***-1.350***	***1.085***	***2.617***	***1.428***	***1.070***	***103***	***307***
Gerealiseerd resultaat	**5.952**	**6.480**	**6.929**	**5.184**	**5.154**	**5.264**	**5.374**

Toelichting

Lasten

De lasten voor 2021 zijn in totaal begroot op € 36,1 miljoen. Dit is opgebouwd uit de volgende onderwerpen:

- Riolering: € 13,3 miljoen;
- Afval: € 11,7 miljoen;
- Stedelijk groen: € 4,5 miljoen;
- Parken, bossen en ecologie: €2,4 miljoen;
- Wonen: €1,2 miljoen;
- Overige lasten: € 3,0 miljoen.

De totale begrote lasten zijn in 2021 € 1,2 miljoen hoger dan in 2020. Vanuit de Herstelagenda wordt in 2021 € 0,4 miljoen geïnvesteerd in de kwaliteit van de openbare ruimte. En daarnaast € 40 duizend in 2021 om de openbare ruimte aantrekkelijker te maken met bijvoorbeeld kunst en groen (motie 20M117 Merlijn Schrijvers). Ten opzichte van 2020 zijn er extra middelen begroot voor het plan van aanpak woonwagenlocaties (€ 0,2 miljoen in 2021 en € 0,1 miljoen in 2022) welke gedekt worden uit de bestemmingsreserves op gebied van wonen. En er zijn extra middelen begroot voor de woondeal (€ 0,2 miljoen in 2021 en 2022). Tevens zijn de lasten voor dierenwelzijn met ruim € 0,1 miljoen toegenomen.

Baten

De begrote baten bedragen in 2021 € 39,8 miljoen. Dit is opgebouwd uit de volgende onderwerpen:

- Afval: € 20,6 miljoen;
- Riolering: €17,2 miljoen
- Parken, bossen en ecologie: € 0,7 miljoen;
- Havenbeheer: € 0,5 miljoen;
- Kabels en leidingen: € 0,4 miljoen;
- Wonen: € 0,4 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

De toevoeging aan de reserves bedraagt in 2021 € 0,3 miljoen, verdeeld over de reserves BR Groot onderhoud en vervanging openbare ruimte, BR Onderhoud vastgoed en BR Volkshuisvesting.

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen aan reserves voor 2021 zijn totaal begroot op € 1,9 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- BR Groot onderhoud en vervanging openbare ruimte: € 1,3 miljoen;
- BR Groenfonds: € 0,2 miljoen;
- BR Volkshuisvesting: € 0,1 miljoen voor het plan van aanpak woonwagenlocaties;
- BR Stimulering woningbouw: € 0,1 miljoen voor het plan van aanpak woonwagenlocaties;
- Overig: € 0,2 miljoen totaal aan de Algemene reserve, BR startersleningen en BR Onderhoud vastgoed.

De onttrekkingen zijn in 2021 € 1,0 miljoen lager dan in 2020. Dit heeft voornamelijk te maken met een verschuiving van werkzaamheden over de jaargrenzen heen.

Indicatoren

Hieronder zijn de specifieke indicatoren behorend bij de doelstellingen in dit programma opgenomen.

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Toelichting	Bron
Leefbaarheid in eigen buurt	2019	7,2		L&V monitor gemeente
Woonomgeving	2019	7,4		L&V monitor gemeente

Er zijn indicatoren vanuit het Rijk (Besluit Begroten en Verantwoorden) die verplicht moeten worden opgenomen in de begroting. De verplichte indicatoren zijn hieronder opgenomen. Zie voor meer informatie de website waarstaatjegemeente. Op de webversie van de begroting zijn ook de trends van deze indicatoren voor Arnhem te zien (financien.arnhem.nl).

Indicator	Jaar	Score Arnhem	Score Nederland	Toelichting	Bron
Nieuw gebouwde woningen	2018	11,1	8,6	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	ABF - Systeem Woningvoorraad
Omvang huishoudelijk restafval	2018	210	172	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval (kg per inwoner).	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval

Met wie werken we samen

Verbonden partijen

GO Arnhem Nijmegen City Region
Lingezegen
Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Partners

Wonen

- Woningcorporaties;
- Particuliere verhuurders;
- Beleggers/ontwikkelaars;
- Zorgpartijen.

Openbare ruimte

- Wijkteams;
- Schouwgroepen en belangengroepen;
- Waterschappen;
- Grondeigenaren (onder andere woningcorporaties, Provincie, Hoge Veluwe, Gelders Landschap, Staatsbosbeheer);
- Groen Forum;
- Klimaatbestendig Arnhem;
- Triple Helix partners.

Subsidies

Hieronder is de partij opgenomen die in 2021 meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit dit programma:

- Stichting Natuurcentrum Arnhem.

Het volledige overzicht van de subsidies is te vinden in de paragraaf Subsidies.

Risicobeheersing

Hieronder zijn de risico's genoemd met de grootste financiële impact op de begroting komend vanuit het programma Gezondheid en sport. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de reeds bestaande risico's en de risico's als gevolg van de coronacrisis. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen wordt een integraal beeld van de risico's gegeven.

Gemeentebrede risico's

Planschade plan van aanpak woningsplitsing en verkamering

Beleidskaders

Wonen

- Arnhemse woonprincipes (Woonvisie);
- Volkshuisvestelijk kader;
- Volkshuisvestelijk kader 2019-2022;
- Huisvestingsverordening.

Openbare ruimte

- Structuurvisie 2020-2040;
- Groenvisie 2017-2035;
- Uitvoeringsagenda Dierenwelzijn 2016-2020;
- Nota Ruimte voor de Jeugd (Spelennota) 2010 - 2020;
- Initiatiefvoorstel Groene Speelplaatsen;
- Aanpak wateroverlast Arnhem Noord 2015;
- Bomenplan Arnhem;
- De Visie en Uitvoeringsagenda Dierenwelzijn 2021-2030 (voorstel aangeboden aan de gemeenteraad);
- Strategie klimaatadaptatie Arnhem 2020 - 2030 (voorstel aangeboden aan de gemeenteraad).

Paragrafen

De paragrafen vormen een 'dwarsdoorsnede' van de begroting, bezien vanuit een bepaald perspectief. Een aantal paragrafen is in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht voorgeschreven.

In de paragrafen worden kaderstellende beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. De paragrafen geven daarmee belangrijke aanvullende informatie over de meerjarige financiële positie van de gemeente. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de paragrafen verschilt per onderwerp.

De volgende paragrafen zijn opgenomen:

1. Lokale heffingen
2. Risicomanagement en weerstandsvermogen
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Investeringen
9. Subsidies

Lokale heffingen

Uitgangspunten van beleid

Afspraken uit het Coalitieakkoord 2018-2022

In het Coalitieakkoord 2018-2022 is de afspraak gemaakt dat alle belastingen, heffingen, leges en parkeertarieven met ingang van 2019 niet verhoogd zullen worden. In 2019 zijn aanvullende afspraken op dit coalitieakkoord gemaakt. Hierbij is afgesproken om in 2020 de OZB eenmalig te verhogen met 1,25% (Amendement 19A66). Voor de begroting van 2021 wijzigen deze afspraken niet. Als algemene regel is afgesproken dat alle belastingen, heffingen, leges en parkeertarieven niet verhoogd zullen worden.

Aanvullend op deze afspraken geldt voor de OZB dat ieder jaar een herwaarderingsjaar is. Dat betekent dat de WOZ-waarden gebaseerd worden op een nieuwe waardepeildatum (in 2021 is dat 1 januari 2020).
Het gemiddelde herwaarderingscijfer leidt tot een tariefaanpassing zodat de herwaardering geen lastenontwikkeling tot gevolg heeft. Om te voorkomen dat de opbrengst OZB te hoog of te laag wordt, wordt de gemiddelde waarde-ontwikkeling gecompenseerd door een tariefswijziging. Uiteraard kan de werkelijke waardestijging per individueel object afwijken van de gemiddelde waardestijging, met als gevolg een andere individuele ontwikkeling van de lasten dan hier gepresenteerd.

Afvalstoffenheffing/ invoering Diftar

Met ingang van 1 juli 2020 is in de gemeente Arnhem Diftar ingevoerd. Met een Diftar-systeem krijgen inwoners meer invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. De financiële prikkel die hiermee gegeven wordt, zal leiden tot betere afvalscheiding, minder restafval en past daarmee volledig in het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Arnhem.

Parkeerbelasting

Het betaald parkeergebied zal de komende jaren alleen worden vergroot, wanneer hier draagvlak voor bestaat binnen de buurt/wijk. De verwachting is dat in de wijken initiatieven worden ontwikkeld om betaald parkeren te gaan invoeren. Wanneer het betaald parkeergebied wordt vergroot, dan zal dat een positief effect hebben op de belastinginkomsten.

Bedrijveninvesteringszones

Hoogstwaarschijnlijk zal de gemeenteraad nog voor januari 2021 een verordening vaststellen, waarmee het voor ondernemers van het Korenkwartier mogelijk wordt om een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) op te richten. Een BIZ betreft een afgebakend gebied binnen de gemeente, waarin ondernemers samen zorgen voor een veilige en leefbare bedrijfsomgeving. De gemeente int van de ondernemers in de BIZ een bijdrage en keert deze vervolgens als subsidie uit aan de BIZ als uitvoeringsorganisatie. In de verordening kan worden opgenomen dat de perceptiekosten op de subsidie in mindering worden gebracht; in dat geval is de BIZ-bijdrage voor de gemeente volledig budgetneutraal.
De verordening treedt pas in werking bij voldoende draagvlak onder de ondernemers in de BIZ. Plannen voor oprichten van een BIZ zijn er voor de Korenmarkt (Korenkwartier). De verwachting is dat de draagvlakmeting in februari 2021 zal plaatsvinden.

Ontwikkelingen gemeentelijk belastinggebied

Er zijn op dit moment landelijk beleidsvoorstellen in ontwikkeling met betrekking tot verbetering van het belastingstelsel, inclusief de lokale belastingen. Het is echter op dit moment nog te prematuur om daarover te kunnen rapporteren.

Geraamde inkomsten en een overzicht op hoofdlijnen

	2020	2021
Bedragen x € 1.000		
Belastingsoorten		
Onroerend zaakbelasting	54.905	55.190
Afvalstoffenheffing	17.511	17.554
Rioolheffing	16.864	17.117
Toeristenbelasting	625	625
	89.905	***90.486***
Overige heffingssoorten		
Parkeerbelasting	7.649	8.186
Leges burgerlijke stand	2.113	2.115
Bouw- en sloopvergunningen (Wabo)	3.933	4.037
	13.695	***14.338***
Totaal	**103.600**	**104.824**

Lokale lastendruk en kwijtscheldingsbeleid

Ontwikkeling lokale lastendruk in Arnhem

Gemiddelde lastenontwikkeling per woning (eigenaar)	2020	2021	%
Onroerend zaakbelasting	€ 342	€ 342	0,00%
Rioolheffing	€ 174	€ 177	1,5%
Afvalstoffenheffing	€ 242	€ 241	-0,1%
	€ 758	**€ 760**	**0,31%**

Gemiddelde lastenontwikkeling per woning (gebruiker/huurder)	2020	2021	%
Onroerend zaakbelasting	€ 0	€ 0	0,0%
Rioolheffing	€ 87	€ 89	1,5%
Afvalstoffenheffing	€ 242	€ 241	-0,1%
	€ 329	**€ 330**	**0,32%**

Ontwikkelingen lokale lastendruk in landelijk perspectief

Het Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden (Coelo) meet jaarlijks de lokale lastendruk van de Nederlandse gemeenten. De indicator 'Woonlasten meerpersoonshuishouden' geeft inzicht in de ontwikkeling van de Arnhemse woonlasten in relatie tot die van de overige gemeenten. De indicator bestaat uit de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Uit een analyse is gebleken dat bij de berekening van de waarde van een gemiddelde woning in Arnhem andere aannames worden gehanteerd dan waarmee door het Coelo wordt gerekend. Bij de berekening van de gemiddelde WOZ-waarde van een woning in Arnhem wordt ook de categorie recreatiewoningen en overige woningen betrokken, terwijl deze categorie bij de berekening van het Coelo buiten beschouwing blijft. Omdat deze categorie een lagere gemiddelde WOZ-waarde heeft dan de overige categorieën, heeft dit een verlagend effect op de berekende gemiddelde WOZ-waarde voor een woning in Arnhem. Een vergelijking met de gegevens van het Coelo levert hierdoor een afwijking op.

Kwijtscheldingsbeleid

Inwoners van Arnhem komen in aanmerking voor kwijtschelding als onder andere het zogenaamde gecorrigeerde inkomen lager uitvalt dan 100% van het bijstandsniveau. Arnhem kiest met het hanteren van een bovengrens van 100% van het bijstandsniveau voor de maximale invulling van het kwijtscheldingsbeleid die de wet biedt.

Kostendekkendheid leges en heffingen

Afvalstoffenheffing

Ten opzichte 2020 zijn de volgende ontwikkelingen van invloed op het tarief voor de afvalstoffenheffing in 2021:

- een verwachte daling van de lasten voor restafval en hogere inkomsten door inzameling van herbruikbaar afvalstromen, totaal circa € 0,5 miljoen (al verwerkt in de begroting 2020 als effect op de resultaten voor 2021 van invoering Diftar);
- extra kosten inzameling (€ 0,4 miljoen) oud-papier als gevolg van ongunstige marktontwikkelingen voor oud papier en de nieuwe aanbesteding voor het ophalen;
- verwachting stijging van kosten als gevolg van loon- en prijsindexaties (€ 0,2 miljoen);
- groei van het aantal huishoudens.

De hierboven genoemde kostenstijgingen kunnen in voldoende mate opvangen worden door de verwachte positieve effecten van Diftar en door de groei van het aantal huishoudens. Op basis van bovenstaande ontwikkelingen blijft zowel het vaste als variabele tarief van de afvalstoffenheffing voor 2021 gelijk aan het tarief dat vanaf 1/7/2020 gehanteerd wordt. In lijn met voorgaande jaren is het tarief niet volledig kostendekkend.

Berekening kostendekkenheid t.b.v. Afvalstoffenheffing	
Bedragen x € 1.000	
Kosten Taakveld(en),incl. (omslag) rente	20.486
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-2.949
Netto kosten taakvelden	***17.537***
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	644
BTW	2.775
Totale kosten	***20.956***
Opbrengst heffingen	17.554
Dekkingspercentage	**84%**

Rioolheffing

Beleidsuitgangspunten:

In het Coalitieakkoord 2018-2022 is afgesproken om de heffingen kostendekkend te maken. Dit betekent voor de rioolheffing een jaarlijkse groei van 1,5%.

Berekening kostendekkenheid t.b.v. Rioolheffing	
Bedragen x € 1.000	
Kosten Taakveld(en),incl. (omslag) rente	15.120
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-
Netto kosten taakvelden	***15.120***
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	1013
BTW	1.566
Totale kosten	***17.699***
Opbrengst heffingen	17.161
Dekkingspercentage	**97%**

Leges

Legesverordening	Lasten 2021	Baten 2021	Kosten-dekkendheid
Bedragen x € 1.000			
Algemene dienstverlening			
PD-Burgerlijke stand	3.415	2.115	62%
Parkeren	106	88	83%
Overige APV	100	97	97%
Subtotaal Algemene dienstverlening	**3.621**	**2.300**	**64%**
Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning			
Huisvesting en Wabo	4.581	4.037	88%
Kabels/leidingen	413	352	85%
Subtotaal Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	**4.994**	**4.389**	**88%**
Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn			
Drank- en Horeca	218	191	88%
Prostitutiebedrijven	8	7	88%
Winkeltijden	-	-	0%
Subtotaal Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	**417**	**328**	**79%**
Totaal	**9.032**	**7.017**	**78%**

Overzicht lokale heffingen

Onroerendzaakbelasting

2020	Tarieven			WOZ-waarde	Begroot 2019		
	gebruiker	eigenaar	totaal	totaal	gebruiker	eigenaar	totaal
Bedragen x € 1.000							
Woningen		0,1587%	0,1587%	16.275.846		26.122	26.122
Niet-woningen	0,1963%	0,5890%	0,7853%	3.664.103	7.193	21.582	28.774
Totaal				**19.939.949**	**7.193**	**47.703**	**54.896**

2021	Tarieven			Stijgings-perc. tarief	WOZ-waarde	Begroot 2021		
	gebruiker	eigenaar	totaal		totaal	gebruiker	eigenaar	totaal
Bedragen x € 1.000								
Woningen		0,1466%	0,1466%	-7,65%	17.820.596		26.122	26.122
Niet-woningen	0,2060%	0,6180%	0,8240%	4,93%	3.527.414	7.267	21.801	29.067
Totaal					**21.348.009**	**7.267**	**47.923**	**55.190**

Onroerend zaakbelasting	gemiddelde woning	gemiddelde niet-woning
Lasten 2020	342	4.856
Indexatie 0%	*0*	*0*
Lasten 2021	**342**	**4.856**

Afvalstoffenheffing

	Vast tarief	Vast		Aantal huishoudens		Begroot	
	per 1-7-2020	Tarief	2021	2020	2021	2020	2021
Bedragen x € 1.000							
Afvalstoffenheffing vast	81,30		162,60	72.226	72.766	17.511	11.832
Afvalstoffenheffing variabel*			78,64				5.722
Totaal			**241,24**	**-**	**-**	**17.511**	**17.554**
Variabel tarief per 30-liter zak	0,80		0,80				

Afvalstoffenheffing	Gemiddeld per huishouden
Lasten 2020	**€ 242**
waarvan vast	*€ 163*
*waarvan variabel**	*€ 79*
ontwikkeling tarief	€ -
Lasten vast tarief 2021	**€ 241**
Variabel tarief per 30-liter zak	0,80

** op basis van het gebruik van een gemiddeld huishouden*

Rioolheffing

Rioolheffing	Tarieven	Tarieven		aansluiting op riool	Begroot 2020		
2020	**eigenaar**	**gebruiker**	**Totaal**	**totaal**	**gebruiker**	**eigenaar**	**totaal**
Bedragen x € 1.000							
Woningen	0,0384%	0,0384%	0,0767%	16.225.846	6.225	6.225	12.449
Niet-woningen	0,0615%	0,0615%	0,1230%	3.589.103	2.208	2.208	4.415
Totaal				**19.814.949**	**8.432**	**8.432**	**16.864**

Rioolheffing	Tarieven	Tarieven		Stijgings-perc. tarief	Aansluiting op riool	Begroot 2021		
2021	**eigenaar**	**gebruiker**	**Totaal**		**totaal**	**gebruiker**	**eigenaar**	**totaal**
Bedragen x € 1.000								
Woningen	0,0356%	0,0356%	0,0711%	-7,32%	17.770.596	6.318	6.318	12.636
Niet-woningen	0,0644%	0,0644%	0,1289%	4,76%	3.477.414	2.241	2.241	4.481
Totaal					**21.248.009**	**8.559**	**8.559**	**17.117**

Rioolheffing		gemiddelde woning		gemiddelde niet-woning	
Lasten 2020		**€ 174**		**€ 779**	
	Indexatie 1,5%	€ 2,6	1,50%	€ 11,69	1,50%
Lasten 2021		**€ 176,99**		**€ 791**	

De opgenomen tarieven OZB en rioolheffing zijn gebaseerd op de waardeontwikkeling zoals die bij het opstellen van de Begroting bekend was. Medio oktober vindt een verbijzondering van de verwachte waardeontwikkeling plaats ten aanzien van de lokale markt. Indien dit gevolgen heeft voor de opgenomen tarieven, zullen deze tarieven worden bijgesteld. Een wijziging van de tarieven heeft echter geen gevolgen voor de belastingopbrengsten en de te betalen lasten, die blijven ongewijzigd. De tarieven worden ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden in de betreffende verordeningen.

Risicomanagement en weerstandsvermogen

Samenvatting financiële positie

In hoofdstuk 1 van deze begroting zijn de hoofdlijnen van beleid en financiën voor de begroting 2021 en volgende jaren opgenomen. In deze paragraaf staan we uitgebreider stil bij de financiële positie van onze gemeente.
In vorige begrotingen was de vergelijking opgenomen hoe iemand naar zijn of haar eigen financiële positie kijkt. Als iemand bijvoorbeeld een goed en zeker inkomen heeft om zijn huur of hypotheek te betalen, verder geen grote schulden heeft en ook nog over een spaarsaldo beschikt kan worden geconcludeerd dat de financiële positie robuust en solide is.
Zo is het ook bij gemeenten. Heeft de gemeente Arnhem geen of weinig schulden, een goed gevulde 'bankrekening' (algemene reserve) en zijn de baten vrijwel ieder jaar even hoog of iets hoger dan de lasten, dan staat Arnhem er over het algemeen goed voor.
Het weerstandsvermogen geeft daarnaast aan in welke mate de gemeente Arnhem in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering hiervan in gevaar komt. Door in samenhang te kijken naar een aantal kengetallen kunnen we de financiële positie van de gemeente Arnhem beoordelen. Dat is ook wat in deze paragraaf gebeurt.

Sinds maart 2020 ziet de wereld er door de coronacrisis heel anders uit. De lockdown en aansluitende beperkingen hebben grote impact op de samenleving en de overheidsfinanciën. Om de economische en maatschappelijke gevolgen te beperken kwam er een omvangrijk pakket steunmaatregelen van het Rijk, deels ook uitgevoerd door gemeenten. Arnhem trof ook zelf als gemeente tal van maatregelen. Ook besprak de raad de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis met een heel pakket aan stimuleringsmaatregelen voor onze stad, waarvoor geld wordt vrijgemaakt.
Vanaf het begin van de crisis werd steeds nagegaan wat de financiële impact voor Arnhem is. Zo was en is 2020 een jaar met niet of nauwelijks te voorziene ontwikkelingen. Maar hoe gaat het nu verder? Wat voor consequenties heeft dit voor de financiële positie van de stad? Hoe kijken we vanuit deze ontwikkelingen naar de kengetallen die belangrijk zijn voor de financiële positie van onze stad? Wat betekent het voor de mate van financiële robuustheid van de gemeente?

Kenmerk van de situatie van de afgelopen maanden is geweest dat er sprake is van grote onzekerheid. De onzekerheid over het verdere verloop van de crisis duurt voort. Er is niemand die echt goed kan voorspellen hoe de komende maanden en jaren er precies uit gaan zien. Komen er nieuwe beperkende maatregelen of worden maatregelen na enige tijd weer versoepeld? Hebben die een landelijk of vooral regionaal karakter? Komt er een vaccin en wanneer dan?
Omdat dit soort vragen niet te beantwoorden zijn wordt voor de impact zoveel mogelijk aangesloten bij inschattingen en scenario's die door het Centraal Plan Bureau (CPB) worden opgesteld. Eerder waren dat de ramingen van het CPB van maart en juni 2020. Op het moment dat deze begroting wordt opgesteld is de augustusraming 2020 beschikbaar. In grote lijnen komen de twee basisramingen van juni en augustus overeen. De augustusraming is iets positiever. Wel presenteert het CPB een zgn. tweede-golfscenario met substantiële herinvoering van contact beperkende maatregelen, vraaguitval en verder oplopende werkloosheid. In dit tweede-golf scenario loopt de overheidsschuld verder op, maar blijft onder de niveaus die als riskant worden gezien, zo geeft het CPB aan. Gezien de conjuncturele situatie is het advies van het CPB om ook dan geen maatregelen te treffen om het tekort te beperken. Het advies is dus om niet te bezuinigen of lasten te verhogen. Op het moment dat deze begroting wordt opgesteld is de verwerking van de adviezen in de Rijksbegroting nog niet bekend.
De komende maanden en wellicht jaren wordt het zaak de ontwikkelingen zo goed mogelijk te blijven volgen en daarop in te spelen en wanneer dat mogelijk en noodzakelijk is maatregelen te nemen. Wanneer daartoe aanleiding is zal de raad hierover geïnformeerd worden.

Gemeenten zijn voor hun financiële positie voor hun inkomsten in grote mate afhankelijk van het Rijk. Gemeenten hebben een relatief klein eigen belastinggebied en kunnen beperkt eigen inkomsten verwerven. Ook om die reden kon het niet anders dan dat het Rijk gemeenten in belangrijke mate compensatie biedt voor de gevolgen van de coronacrisis.
De 'grenzen' van het financieel speelveld voor de gemeente en de manier waarop de gemeente daarin opereert liggen vast in de gemeentewet en de begrotingsvoorschriften (BBV). Anders dan het Rijk moet het gemeentelijke huishoudboekje van de gemeente altijd in evenwicht zijn. De raad moet erop toezien dat de begroting 'structureel en reëel in evenwicht is' dan wel er voor zorgen dat dit evenwicht in de daarop volgende jaren wordt vastgesteld (art. 189 lid 2 gemeentewet). De begroting moet vervolgens worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten

(GS). Is de begroting niet sluitend dan komt een gemeente onder toezicht van GS en moet de gemeente maatregelen nemen om de begroting sluitend te maken.

In voorgaande begrotingen en in de nieuwe Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen zijn de mate van robuustheid van de begroting, de mate van robuustheid van de buffers om risico's op te vangen als die zich voordoen en de mate van robuustheid van de balans genoemd als beoordelingspunten voor onze financiële positie. Bij het samenstellen van de begroting geeft dit het volgende beeld:

1. De robuustheid van de begroting. De begroting is over de jaren 2021-2024 in evenwicht. Daarbij is uitgegaan van de laatst beschikbare informatie over de inkomsten van het Rijk op basis van de meicirculaire. In de begroting is rekening gehouden met de lasten van de Herstelagenda.
2. De mate van robuustheid om risico's op te vangen. De gevolgen voor het gemeentelijk risicoprofiel zijn geïnventariseerd en hebben geleid tot een verhoging van de benodigde buffers voor risico's. Om ruimte te maken om investeringen in de stad via de Herstelagenda mogelijk te maken, zijn de bestemmingsreserves onderzocht waardoor ruimte hieruit is vrijgemaakt. Dit zorgt ervoor dat de algemene reserve als belangrijkste onderdeel van de buffers om risico's op te vangen maar in beperkte mate daalde. Dit zorgt er voor dat ondanks de coronacrisis de weerstandsfactor nog steeds voldoet aan de minimumnorm van 1,0.
3. De mate van robuustheid van de balans. Hierbij gaat het onder andere om de omvang van de schulden van de gemeente. De verhouding tussen eigen en vreemd vermogen. Door de vorige economische crisis kwam de robuustheid van de balans onder druk te staan. Door de afspraken die zijn vastgelegd in art. 11, lid 6 van de verordening Financieel beleid en beheer worden jaarlijks bedragen toegevoegd aan de bestemmingsreserve solvabiliteit, waardoor deze meerjarig toeneemt. De BR solvabiliteit is een extra buffer voor onvoorziene tegenvallers. Het kengetal met betrekking tot solvabiliteit is lager dan de norm die de provincie hanteert en is afgenomen ten opzichte van het jaarverslag 2019. Dit wordt vooral veroorzaakt door de onttrekkingen uit de bestemmingsreserves en de hogere investeringen in 2021 en 2022.

Op basis van de begroting die nu voorligt en de informatie die daaraan ten grondslag ligt, is de gemeente Arnhem er in geslaagd is om op dit moment een begroting te presenteren die zowel voorziet in het uitvoeren van de Herstelagenda zonder al te zeer op de robuustheid van de begroting in te leveren. Robuustheid van de begroting is uiteraard in tijden van crisis geen hoofddoel van de gemeente. Maar dat de gemeente op dit moment redelijk robuust is, kan helpen de stad de komende jaren door de crisis heen te loodsen. Ook als er nieuwe ontwikkelingen op de stad afkomen.

Zoals aangegeven is de onzekerheid groot en zijn de verdere effecten van de crisis voor de financiële positie onzeker. Belangrijk is daarbij vooral hoe het Rijk om zal gaan met de uitkeringen aan de gemeenten. Van grote invloed kan ook zijn hoe het Rijk in september van dit jaar besluit over de verdeling van de middelen Buig (bijstand). Om het financieel effect voor gemeenten te beperken is er een zgn. vangnetregeling. Niet duidelijk is ook of de verschillende mate van impact van corona voor wat betreft aantallen bijstandscliënten tussen gemeenten invloed gaat hebben op de omvang van de middelen die Arnhem hiervoor van het Rijk ontvangt.
Los van de coronacrisis kunnen ook twee mogelijke herverdeeleffecten van middelen die de gemeente Arnhem van het Rijk ontvangt van invloed zijn op de financiële positie. Een positief effect kan optreden door een andere verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds waarbij de grotere gemeenten, zoals Arnhem, meer middelen ontvangen. In negatieve zin door een andere verdeling van de middelen voor beschermd wonen. Over deze herverdelingen van middelen over gemeenten is nog geen besluit genomen.

Tot op dit moment heeft het Rijk er voor gekozen met maatregelen de economie en het op peil houden van de werkgelegenheid te steunen. De belastingen zijn niet verhoogd en ook aanvullende bezuinigingen op het gemeentefonds zijn op dit moment niet bekend. Mocht het Rijk besluiten dit wel te gaan doen dan zullen daar ook de gemeenten de negatieve gevolgen van ondervinden. De gemeente Arnhem zou in die situatie tegenvallers tijdelijk nog op kunnen vangen via de aanwezige buffers. Als eventuele bezuinigingen van het Rijk een structureel karakter zouden dragen zouden ook in Arnhem bezuinigingen noodzakelijk zijn.
Hoe de uitkeringen van het Rijk zich op de wat langere termijn zullen ontwikkelen is onduidelijk. Meer zicht hierop komt wellicht pas na de Tweede Kamer verkiezingen in maart 2021, de vorming van een nieuw Kabinet en een nieuw regeerakkoord.
De vaste financiële adviseurs van de minister van Financiën, de Studiegroep Begrotingsruimte, hebben in juli 2020 een advies uitgebracht over de begrotingssystematiek tijdens een volgende kabinetsperiode 2021-2025. Daarin is aangegeven dat het op korte termijn te risicovol zou zijn om, zolang er sprake is van economische neergang, te bezuinigen of lasten te verhogen. Dat zou de economie verder afremmen en de crisis verdiepen.

Door het huidige beleid met een pakket aan steunmaatregelen kan er sprake zijn van tijdelijk effect op de schulden, waarna deze weer worden afgebouwd. De Studiegroep benoemt ook een andere situatie, waarbij er geen sprake is van een tijdelijk effect. In dat geval heeft het Rijk ook na deze crisis maatregelen op zich genomen, waardoor de schulden van het Rijk blijven oplopen. Dit negatieve scenario zou op termijn geen houdbare situatie opleveren, waardoor de budgettaire opgaven op lange termijn zouden worden vergroot, zo geven ze aan. Ze bepleiten ook een beleid gericht op de lange termijn met structurele oplossingen op het gebied van economie, duurzaamheid, ecologie en het welzijn van mensen. De Arnhemse Herstelagenda met daarin opgenomen maatregelen sluit aan bij de deze laatste denklijn.
Al met al een onzekere situatie, zowel voor wat betreft het verloop van de coronacrisis als voor de uitkeringen van het Rijk voor de begrotingsjaren 2021-2024 van de gemeente. College en raad zullen hierin hun weg moeten vinden en steeds weer anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. Vinger aan de pols houden en sturen en bijsturen zal naar verwachting de komende periode van groot belang blijven. Zoals aangegeven zal ook de raad daarover steeds worden geïnformeerd en betrokken.

Slotconclusie van onze financiële positie is dat deze nog gezond is en voldoende robuust is. De gemeente bezit nog buffers die, mocht de crisis langer duren, incidenteel ruimte bieden om tegenvallers op te vangen. Onze gemeente is kwetsbaar wanneer de crisis langer duurt en dit zou leiden tot bezuinigingen op inkomsten van het Rijk. Daarnaast zijn we kwetsbaar voor mogelijke herverdeeleffecten van middelen van het Rijk.

Samenvatting financiële kengetallen

Voor de beoordeling van de financiële positie van gemeenten worden kengetallen gebruikt. Door deze kengetallen in onderlinge samenhang te bekijken is het mogelijk het beeld van de financiële positie te verdiepen. In onderstaand plaatje zijn deze opgenomen:

Deze financiële kengetallen geven het volgende beeld:

Netto schuldquote	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	89%	88%	107%	108%	104%	100%

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	78%	80%	98%	99%	97%	93%

Solvabiliteitsratio	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	17%	15%	12%	12%	13%	14%

Weerstandsvermogen (factor)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	1,2	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2

Kengetal grondexploitatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	7%	6%	7%	6%	6%	5%

Structurele exploitatieruimte	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	2%	-3%	-3%	-1%	1%	2%

Woonlasten meerpersoonshuishouden	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	104%	102%	98%	98%	98%	98%

De uitkomsten van deze kengetallen sluiten aan bij de ontwikkelingen, zoals ook in de jaarstukken 2019 uitvoerig toegelicht. De ervaring leert dat de uitkomsten van deze kengetallen bij de jaarrekening een betrouwbaarder beeld geven dan bij de begroting. De onzekerheden rondom de financiële positie versterken dit gegeven nog. Met inachtneming daarvan is mogelijk een aantal kanttekeningen te plaatsen en conclusies te trekken:

- De omvang van de schulden en solvabiliteit hadden zich tijdens de vorige economische crisis negatief ontwikkeld. Sinds die tijd is herstel opgetreden ook door de maatregelen tijdens de vorige en deze raadsperiode. De solvabiliteit laat nu een verslechtering zien tot 2021 als gevolg van de onttrekkingen uit de bestemmingsreserves en de hogere investeringen in 2021 en 2022. Dit heeft ook een negatief effect op de ontwikkeling van de netto schuldquote.
- De gemeente valt volgens de norm voor de solvabiliteit van de provincie nog steeds in de meest risicovolle categorie. De provincie hanteert voor de solvabiliteit een grens van 20%. De solvabiliteitsratio is bij de Jaarrekening aanmerkelijk hoger dan in de komende jaren. Dit is mede het gevolg van de budgetoverhevelingen van 2019 naar 2020 inclusief gemeentefondsmiddelen uit de decembercirculaire. Bij de jaarrekening zijn deze budgetten toegevoegd aan de reserve taakmutaties gemeentefonds - overloop. Hierdoor stijgt het eigen vermogen en daarmee de solvabiliteitsratio. In 2020 zijn deze budgetten onttrokken aan de reserves en aan de betreffende programma's toegevoegd.
- De weerstandsfactor bevindt zich voor de begroting 2020-2024 nog in de afgesproken bandbreedte van 1,0-1,4. Daarnaast is als extra buffer de BR solvabiliteit aanwezig.
- Tijdens de vorige raadsperiode moesten door de vorige economische crisis grote verliezen worden genomen bij de grondexploitaties. Doordat Arnhem de problemen van het grondbedrijf niet voor zich heeft uitgeschoven, maar opgevangen heeft uit reserves en door te bezuinigen, staat de gemeente er op dit onderdeel ten opzichte van een aantal andere gemeenten goed voor. De afboekingen in het grondbedrijf moeten ook worden meegewogen bij de beoordeling van de solvabiliteit.
- Voor alle jaren is er sprake van een structureel sluitende begroting wat wil zeggen dat de langjarige lasten worden gedekt door langjarige inkomsten.

- De woonlasten voor een gemiddeld Arnhems gezin stijgen minder snel dan het Nederlands gemiddelde. Hierbij gaat het om de OZB-lasten, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Het gemiddelde Arnhemse gezin is vanaf 2021 minder aan deze lasten kwijt dan een gemiddeld Nederlands gezin.

In aansluiting op de bovenstaande samenvatting worden in het vervolg van deze paragraaf nog aantal onderdelen nader toegelicht.

Uitgangspunten van beleid bepaling weerstandsvermogen voor risico's

Na de robuustheid van de begroting zelf vormen de buffers voor risico's de tweede vorm van zekerheid.
Het centrale uitgangspunt van het gemeentelijk beleid voor risico's is dat de gemeente voldoende buffers heeft om risico's die financiële impact kunnen hebben als die zich voordoen op te kunnen vangen. Het doel is daarbij om niet iedere tegenvaller direct van invloed te laten zijn op het lopende beleid, waardoor de reguliere dienstverlening niet meteen in het gedrang komt. Dat we als gemeente risico's moeten inventariseren en een buffer moeten aanhouden is vastgelegd in art. 11 van de begrotingsvoorschriften van het Rijk (BBV).
Het onderstaande plaatje laat zien wat we daarbij feitelijk aan het doen zijn. De omvang van de buffers moeten voldoende groot zijn om het risicoprofiel te kunnen dekken.

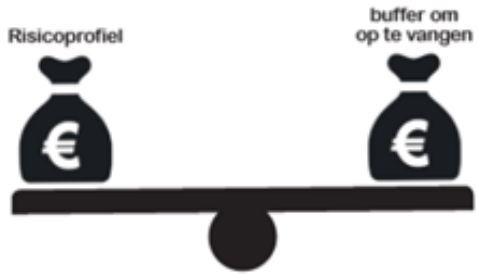

De benodigde weerstandscapaciteit wordt twee keer per jaar bepaald door de omvang en impact van de risico's te bepalen. Het gemeentelijk risicoprofiel voor de Begroting 2021 is opnieuw geïnventariseerd, waarbij ook de risico's van corona zijn betrokken. Tijdens de corona crisis monitoren we de risico's vaker en houden zo de vinger aan de pols.
Onder de beschikbare weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's te kunnen dekken. De hoogte van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald door de reserves van de gemeente, de algemene reserve en de bestemmingsreserves grondexploitatie.
De weerstandsfactor is de verhouding tussen het beschikbare weerstandsvermogen en de benodigde weerstandscapaciteit. In de verordening Financieel beleid en beheer is hierover het volgende vastgelegd:
'Voor een robuuste financiële positie mag de weerstandsfactor niet lager zijn dan 1. Indien de weerstandsfactor lager is dan 1 is aanzuivering van de algemene reserve vereist. Indien de factor hoger is dan 1,4 dan kunnen reserves worden aangewend voor (nieuw) beleid.'
In Arnhem is de oorsprong voor het beleid op dit punt de nota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement 2006'. Wijzigingen in het beleid sinds 2006 zijn steeds in dit deel van de begroting/jaarrekening opgenomen. Beleidswijzigingen zijn ook steeds verwerkt in de verordening door middel van besluitvorming van de gemeenteraad.

Beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen

In 2019 en 2020 is een aantal keren met de auditcommissie gesproken over het thema risicomanagement en weerstandsvermogen. Inmiddels is het concept van een nieuwe nota Risicomanagement en weerstandsvermogen in de eerste helft van 2020 met de auditcommissie besproken. Naar aanleiding daarvan heeft het college van B&W een raadsvoorstel met daarbij de nieuwe nota ter behandeling aan de raad voorgelegd. In de nota wordt het weerstandsvermogen gepresenteerd in de samenhang van de financiële robuustheid van de financiële positie van de gemeente als geheel samen met de robuustheid van de begroting en de robuustheid van de balans. Voor wat betreft de spelregels voor de berekening van het weerstandsvermogen sluiten deze aan bij de spelregels, zoals al vastgelegd in de Verordening Financieel Beleid en Beheer. Voor meer informatie over de werking risicomanagement, spelregels weerstandsvermogen e.d. verwijzen wij naar deze nota.

Bij de voorbereiding van de nota Risicomanagement, onder andere tijdens een onderzoek waar ook raadsleden bij betrokken waren, is onderkend dat niet alle risico's voorspeld kunnen worden. Tegenvallers kunnen een veel

grotere en niet te voorspellen impact hebben op de financiële positie dan in het risicoprofiel voorzien. Dit worden ook wel de zogenaamde 'zwarte zwanen' genoemd. Om de 'zwarte zwanen' het hoofd te kunnen bieden wordt de solvabiliteit van de gemeente Arnhem versterkt. Hiervoor zijn afspraken gemaakt over de vorming en voeding van de bestemmingsreserve solvabiliteit die zijn verwerkt in de verordening.

Aanvullende financiële kengetallen

In de samenvatting van deze paragraaf zijn de voorgeschreven kengetallen vanuit de begrotingsvoorschriften van het Rijk opgenomen. Als aanvulling op de hiervoor genoemde vijf financiële kengetallen heeft de gemeente Arnhem in aansluiting op de zogenaamde stresstesten van de 100.000+ gemeenten op vijf aandachtsvelden nog een aantal andere kengetallen doorgerekend. Bij elk kengetal wordt door middel van een kleur aangegeven hoe hierop wordt gescoord: rood is kwetsbaar, oranje is punt van aandacht en groen is voldoende:

Aanvullende Arnhemse kengetallen tav schuldquote	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
a Netto schuld per inwoner	€ 3.615	€ 3.967	€ 4.316
b Schuldevolutie	-20%	10%	9%
c Netto rentelasten/exploitatie	1,73%	1,67%	1,61%
d Aanwezigheid rentereserve/buffer	ja	ja	ja
e Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen	94,57%	94,91%	94,9%

Aanvullende Arnhemse kengetallen tav solvabiliteit	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
a Weerstandsfactor	1,2	1,0	1,0
b Mogelijkheden om weerstandscapaciteit te verbeteren	ja	ja	ja

Aanvullende Arnhemse kengetallen tav grondexploitatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
a Afhankelijkheid van grondexploitatie voor sluitende begroting	nee	nee	nee
b Winstverwachting grondexploitatie	14.084	14.084	13.868
c Toekomstig nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de BIE	1,9	1,9	1,5

Aanvullende Arnhemse kengetallen tav structurele exploitatieruimte	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
a Toereikenheid onderhoudsbudgetten openbare ruimte	0,34%	0,36%	0,30%
b Ombuigingen, taakstellingen	0%	0,05%	0,05%
c Meerjarig sluitende begroting	ja	ja	ja

Aanvullende Arnhemse kengetallen tav woonlasten	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
a Onbenutte belastingcapaciteit OZB	0,25%	0,24%	0,21%
b Derving OZB i.v.m. leegstand	2,03%	1,77%	2,06%

Uit deze kengetallen blijkt dat Arnhem op veel onderdelen goed scoort (in groen weergegeven). De eerste rode score wordt zichtbaar op de indicator 'netto schuld per inwoner'. Deze hoge score was mede aanleiding om afspraken te maken over de verbetering van de solvabiliteit die een positief effect hebben op dit kengetal.

Risicoprofiel en weerstandsvermogen

Benodigde- en beschikbare weerstandscapaciteit - totaalbeeld

In dit deel van de paragraaf is in onderstaande tabel het totaal beeld opgenomen van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit de omvang van de statistische berekeningen met het risicoprofiel.
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de reserves waarover is afgesproken dat deze als risicobuffer dienen. Zoals gebruikelijk wordt hiervan ook een meerjarig beeld gegeven van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit. Gelet op alle onzekerheden zal duidelijk zijn dat de betekenis hiervan beperkt is.

In onderstaande tabel is het totaalbeeld opgenomen:

Benodigd versus beschikbare weerstandscapaciteit	MJPB 2020-2023	JV 2019	Prognose 2020	Begroting 2021-2024	2022	2023	2024
	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Bedragen x € 1.000							
Benodigde weerstandscapaciteit							
1. Gemeentebrede risico's	25.550	26.266	26.417	26.417	26.417	26.417	26.417
2. Corona risico's			4.834	4.834	2.864	0	0
Gemeentebrede risico's totaal	**25.550**	**26.266**	**31.251**	**31.251**	**29.281**	**26.417**	**26.417**
3.. Risico's grondexploitatie	**4.880**	**11.420**	**11.420**	**11.420**	**11.420**	**11.420**	**11.420**
Totaal	**30.430**	**37.686**	**42.671**	**42.671**	**40.701**	**37.837**	**37.837**
Beschikbare weerstandscapaciteit							
1. Algemene reserve	**22.767**	**29.878**	**27.301**	**25.139**	**23.952**	**23.382**	**28.423**
2. Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	**6.868**	**14.345**	**13.688**	**16.445**	**16.520**	**16.530**	**16.532**
3. Onvoorzien en strikt onvermijdbaar	**1.039**			**1.039**	**1.039**	**1.039**	**1.039**
Totaal	**30.674**	**44.223**	**40.989**	**42.623**	**41.511**	**40.951**	**45.994**
Benodigd versus beschikbaar ruimte irt aanzuivering	**244**	**6.537**	**-1.682**	**-48**	**810**	**3.114**	**8.157**
Verschil (> factor 1,4)	**-11.928**	**-8.537**	**-18.750**	**-17.116**	**-15.471**	**-12.021**	**-6.978**
Weerstandsfactor	**1,0**	**1,2**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,1**	**1,2**

De weerstandsfactor bevindt zich daarmee binnen de bandbreedte van 1,0 - 1,4, zoals die in de verordening is opgenomen. Wel is de weerstandsfactor lager dan de 1,2 die in het jaarverslag 2019 was opgenomen.
Zowel de noodzaak om op grond van de verordening de algemene reserve aan te vullen omdat de weerstandsfactor beneden de 1,0 is als de mogelijkheid financiële ruimte boven een weerstandsfactor van 1,4 aan te wenden voor nieuw beleid zijn niet aan de orde.
De toelichting op de verschillende onderdelen die de weerstandsfactor bepalen is opgenomen in volgende onderdelen van deze paragraaf.

Zoals al in de Herstelagenda aangegeven is het risicoprofiel verzwaard door het extra opnemen van risico's voor corona. Dit heeft uiteraard een dempend effect op de weerstandsfactor. Het risicoprofiel is ten gevolge van de coronacrisis hoger. Daarnaast heeft de coronacrisis op andere onderdelen impact gehad op het financieel beeld. Wanneer alleen de ontwikkeling op de weerstandsfactor met of zonder de risico's van corona wordt vergeleken geeft dit het volgende beeld:

Benodigd versus beschikbare weerstandscapaciteit	Prognose 2020	Begroting 2021-2024	2022	2023	2024
	90%	90%	90%	90%	90%
Weerstandsfactor	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,1**	**1,2**
Weerstandsfactor zonder coronarisico's	**1,1**	**1,1**	**1,1**	**1,1**	**1,2**

Toelichting benodigde weerstandscapaciteit (risicoprofiel)

Het risicoprofiel wordt bepaald door te inventariseren welke risico's, wanneer ze zich voor zouden doen, nadelige financiële effecten voor onze gemeente zouden kunnen hebben. Om te kunnen bepalen wat de financieel nadelige gevolgen van deze risico's zijn, wordt van ieder risico een schatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet en van het mogelijk financieel gevolg. Daarbij wordt voor de risico's in de exploitatie gebruik gemaakt van de volgende indeling:

Risicoscore				
Klasse	Kans		Klasse	Geldgevolg
1	< of 1 x per 10 jaar	10%	1	< € 50.000
2	1 x per 5-10 jaar	30%	2	€ 50.000 - € 200.000
3	1 x per 2-5 jaar	50%	3	€ 200.000 - € 500.000
4	1 x per 1-2 jaar	70%	4	€ 500.000 - € 1.000.000
5	1 x per jaar of >	90%	5	> € 1.000.000

Door voor alle risico's een kans en een mogelijk financieel gevolg in te schatten wordt het mogelijk met behulp van statistische kansberekeningen een inschatting te maken van de mogelijke financiële gevolgen van het risicoprofiel van de gemeenten in totaliteit. Die kansberekeningen zijn een hulpmiddel om te bepalen wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Met andere woorden welk bedrag moeten we als buffer aanhouden om onze risico's te kunnen afdekken.
Het grote voordeel van deze rekenmethodiek is dat gebruik gemaakt kan worden van het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voor zullen doen. Daardoor is het bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit lager dan de optelsom van alle risicobedragen bij elkaar. Deze berekeningen zijn in combinatie met de beschikbare weerstandscapaciteit (de buffers voor risico's) de basis voor de hoogte van de weerstandsfactor.
Bij de bespreking van de begroting is het de gewoonte om grote betekenis toe te kennen aan de hoogte van de weerstandsfactor. Dat is ook logisch, omdat het een belangrijke indicator vormt voor de financiële positie. Hierbij past wel een duidelijk kanttekening. Het inschatten van risico's met daarbij behorende bedragen en kansen is per definitie geen exacte wetenschap. Ook de berekeningen die op basis daarvan plaats vinden zijn dat dus niet. Ze zijn een hulpmiddel om in totaliteit een bedrag te bepalen om als buffer voor risico's aan te houden. Enige relativering van de waarde van dit gegeven zeker tijdens deze coronacrisis is op zijn plaats.

Dat neemt niet weg dat ook voor deze begroting de risico's zijn geïnventariseerd om op die manier een beeld te krijgen van het risicoprofiel en benodigde buffer. In aanvulling op de gemeentebrede risico's en risico's van het grondbedrijf is daaraan een extra categorie toegevoegd namelijk de risico's die samenhangen met corona.

In de volgende tabel is het totale beeld van de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen:

Benodigde weerstandscapaciteit	**MJPB 2020-2023**	**JV 2019**	**Prognose 2020**	**Begroting 2021-2024**
	90%	90%	90%	90%
Bedragen x € 1.000				
Benodigde weerstandscapaciteit				
1. Gemeentebrede risico's	**25.550**	**26.266**	**26.417**	**26.417**
2. Corona risico's			**4.834**	**4.834**
Gemeentebrede risico's totaal	**25.550**	**26.266**	**31.251**	**31.251**
Conjuncturele (marktrisico) en project specifieke risico's grondexploitatie		9.810	9.810	9.810
Strategisch bezit (mva)		1.480	1.480	1.480
Anterieure overeenkomsten		130	130	130
3. Risico's grondexploitatie	**4.880**	**11.420**	**11.420**	**11.420**
Totaal	**30.430**	**37.686**	**42.671**	**42.671**

Onderstaand worden deze drie onderdelen van het risicoprofiel doorgelopen.

Gemeentebrede risico's
De gemeentebrede risico's zijn ter voorbereiding van de begroting 2021 opnieuw geïnventariseerd en geactualiseerd ten opzichte van het risicoprofiel uit het Jaarverslag 2019. Dit leverde het volgende beeld op:

- het risicoprofiel voor de begroting 2021 bestaat uit 90 risico's;
- het risicoprofiel in het Jaarverslag 2019 bestond uit 98 risico's;
- de verschillen zijn daarbij als volgt:
    - er is 1 nieuw risico;
    - 8 risico's zijn vervallen;
    - 1 risico is als corona risico meegenomen.
- voor de begroting 2021 zijn er 66 financiële risico's die een effect hebben op de omvang van het weerstandsvermogen;
- van 21 risico's is geen financieel gevolg ingeschat, omdat dit nog niet duidelijk is of omdat beheersmaatregelen ervoor zorgen dat het financieel effect 0 is;
- 23 risico's hebben op basis van de inschatting van de kansklasse en financiële risicoscore en risicoscore van 15 of hoger en/of een invloedpercentage van minimaal 2% op de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeentebrede risico's;
- een overzicht van de grootste risico's die met name bepalend zijn voor de financiële omvang van de benodigde weerstandscapaciteit is opgenomen aan het einde van deze paragraaf.

Coronarisico's
Bij de Perspectiefnota was een overzicht opgenomen van de impact van de coronacrisis. Ter voorbereiding van de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis en deze begroting is nagegaan op welke onderdelen in het risicoprofiel rekening gehouden moet worden met extra risico's ten gevolge van corona. Een geactualiseerd overzicht van de financiële impact van corona is op 20 augustus 2020 aan de raad toegestuurd.
Naast de directe financiële impact voor 2020 en 2021 is ook via het risicoprofiel rekening gehouden met de financiële impact van corona. Het gemeentelijk risicoprofiel wordt hierdoor hoger. Het risicoprofiel bestaat uit 37 risico's. Een overzicht van de grootste coronarisico's is aan het einde van deze paragraaf opgenomen.
Van deze risico's is ingeschat dat deze zich naar alle waarschijnlijkheid incidenteel zullen voordoen. Om die reden is het berekende risicobedrag alleen voor 2021 in het risicoprofiel opgenomen. Daar waar deze risico's mogelijkerwijs een meer structureel karakter hebben zijn deze zekerheidshalve ook voor 2022 in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen.
Het zal duidelijk zijn dat de onzekerheden rondom het verdere verloop van de corona crisis ook de inschatting van een meerjarig risicoprofiel voor corona lastig maken.

Grondexploitatie risico's
In het Jaarverslag 2019 en de Financiële Jaarrapportage Projecten (FJP) 2019 is ingegaan op de wijzigingen in de regelgeving voor de grondexploitaties mede in relatie tot de verplichte tussentijdse winstnemingen. Dit zorgt ervoor dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen conjuncturele risico's (marktrisico's) en specifieke risico's per project. Om dit op een verantwoorde manier te doen wordt gebruik gemaakt van een checklist die aansluit bij de landelijke regelgeving van de Commissie BBV en het Handboek van de accountant.
Zoals gebruikelijk wordt het risicoprofiel van de grondexploitaties geactualiseerd bij de voorbereiding van het Jaarverslag 2020 en de FJP 2020. Het risicoprofiel, zoals opgenomen in deze begroting sluit aan bij het Jaarverslag 2019.
In relatie tot corona zijn er geen signalen dat er negatieve gevolgen zijn voor reeds gesloten overeenkomsten. Mochten zich tegenvallers voordoen dan is er voldoende weerstandsvermogen om deze daaruit op te vangen.
Voor een uitgebreidere omschrijving en verklaring van de risico’s, de financiële positie, de ontwikkeling van de benodigde weerstandscapaciteit en scenario’s van het grondbedrijf wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Conclusies gemeentelijk risicoprofiel
Als onderdeel van de voorbereiding van de begroting 2021 zijn de risico's opnieuw geïnventariseerd en is het risicoprofiel aangevuld met risico's die betrekking hebben op corona. Aan de hand van inschattingen van mogelijke financiële gevolgen van deze risico's en de kans dat deze zich voor zullen doen is de benodigde weerstandscapaciteit met behulp van statistische berekeningen bepaald. De onzekerheden zijn op dit moment groot, waardoor ook de waarde van de meerjarige presentatie van het risicoprofiel beperkt is.

Toelichting beschikbare weerstandscapaciteit

Na de toelichting op de benodigde weerstandscapaciteit is in dit onderdeel van de paragraaf een korte toelichting opgenomen op de beschikbare weerstandscapaciteit. Met andere woorden onze buffers die beschikbaar zijn voor risico's met financiële impact, om als deze zich voordoen op te kunnen vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit	**MJPB 2020-2023**	**JV 2019**	**Prognose 2020**	**Begroting 2021-2024**
	90%	90%	90%	90%
Bedragen x € 1.000				
Beschikbare weerstandscapaciteit				
Stand Algemene reserve per 1-1	27.543	41.738	29.878	27.301
+ Toevoegingen	7.473	23.049	11.300	9.807
- Onttrekkingen	-7.790	-27.570	-13.877	-11.968
FJP 2018 verwerking	-34			
- Resultaat 2019		-7.339		
Financieel beeld	-4.425		0	0
1. Algemene reserve per 31-12	**22.767**	**29.878**	**27.301**	**25.139**
BR Grondexploitatie	5.368	12.562	11.905	14.662
BR Strategische posities	1.500	1.500	1.500	1.500
BR Voorstudies	0	283	283	283
2. Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	**6.868**	**14.345**	**13.688**	**16.445**
3. Onvoorzien en strikt onvermijdbaar	**1.039**			**1.039**
Totaal	**30.674**	**44.223**	**40.989**	**42.623**

Algemene reserve

Bij de verwachte stand van de algemene reserve is de prognose van de uitkomst van het jaarresultaat voor 2020, zoals opgenomen in Turap-2 verwerkt.

De verwachte stand van de algemene reserve is in 2020 afgenomen met € -2,6 miljoen.
De afname van de AR is tot stand gekomen door een veelheid aan mutaties van toevoegingen en onttrekkingen aan de AR. De totale afname is voornamelijk tot stand gekomen door:

- De algemene reserve is afgenomen met € -4,8 miljoen door de meerjarige doorwerking van besluitvorming uit vorige begrotingsjaren.
- De verwachte financiële afwijking in Turap-2 komt uit op een voordeel voor de algemene reserve van € 4,6 miljoen; Voor het totale beeld van alle afwijkingen binnen de programma's en wijken wordt verwezen naar Turap-2.
  In dit beeld van de financiële afwijking zijn de onder andere de volgende onderdelen verwerkt:
  Programma's:
  - de nadelen van de gevolgen van de financiële impactanalyse van de coronacrisis;
  - een voordeel op de uitkering uit het Gemeentefonds;
  - een voordeel door compensatie coronacrisis van het Rijk via gemeentefonds;
  - een nadeel bij Werk en Inkomen betreffende de BUIG uitkeringen;
  - een nadeel ten aanzien van kostenbeperkende maatregelen zorgdomein en vertraging voorgenomen zorgmaatregelen Jeugdwet.

  Wijken:
  - een nadeel door tekorten op de jeugdzorg.
- Door het verwerken van begrotingswijzigingen en verzamelbesluiten: een onttrekking uit de algemene reserve voor de Grondwal en uitbreiding woonwagenkamp Bethaniënstraat met € -1,7 miljoen; en een onttrekking voor de Herziening GREX 20-26 in de FJP 2019 met € -0,7 miljoen.

De verwachte stand van de algemene reserve neemt in 2021 af met € -2,2 miljoen door meerjarige doorwerking van besluitvorming uit vorige begrotingsjaren en het sluitend maken van de begroting.

Reserves grondexploitaties
In het verloop van de BR grondexploitatie zijn herziene ramingen van de grondexploitaties conform de Financiële Jaarrapportage Projecten verwerkt.

Onvoorzien en strikt onvermijdbaar
De post onvoorzien en strikt onvermijdbaar van € 1,0 miljoen is in 2020 ingezet als dekking voor de Bethaniënstraat/Grondwal.

Conclusies beschikbare weerstandscapaciteit
De totale beschikbare weerstandscapaciteit is bij deze begroting licht gedaald ten opzichte van de vorige stand bij het jaarverslag maar is voldoende om het gestegen risicoprofiel mee op te vangen.

Overzicht belangrijke risico's

In onderstaande afbeeldingen worden de gegevens van het gemeentebrede risicoprofiel en het risicoprofiel coronacrisis samengevat weergegeven:

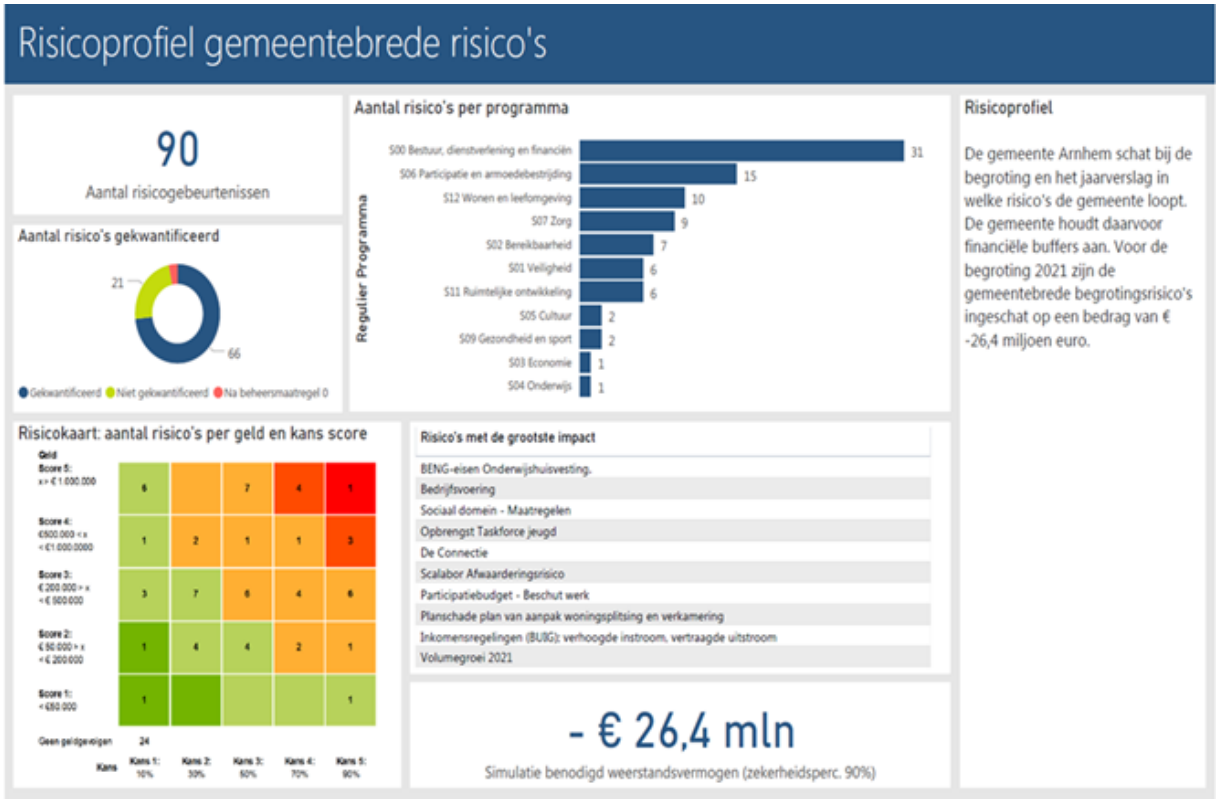

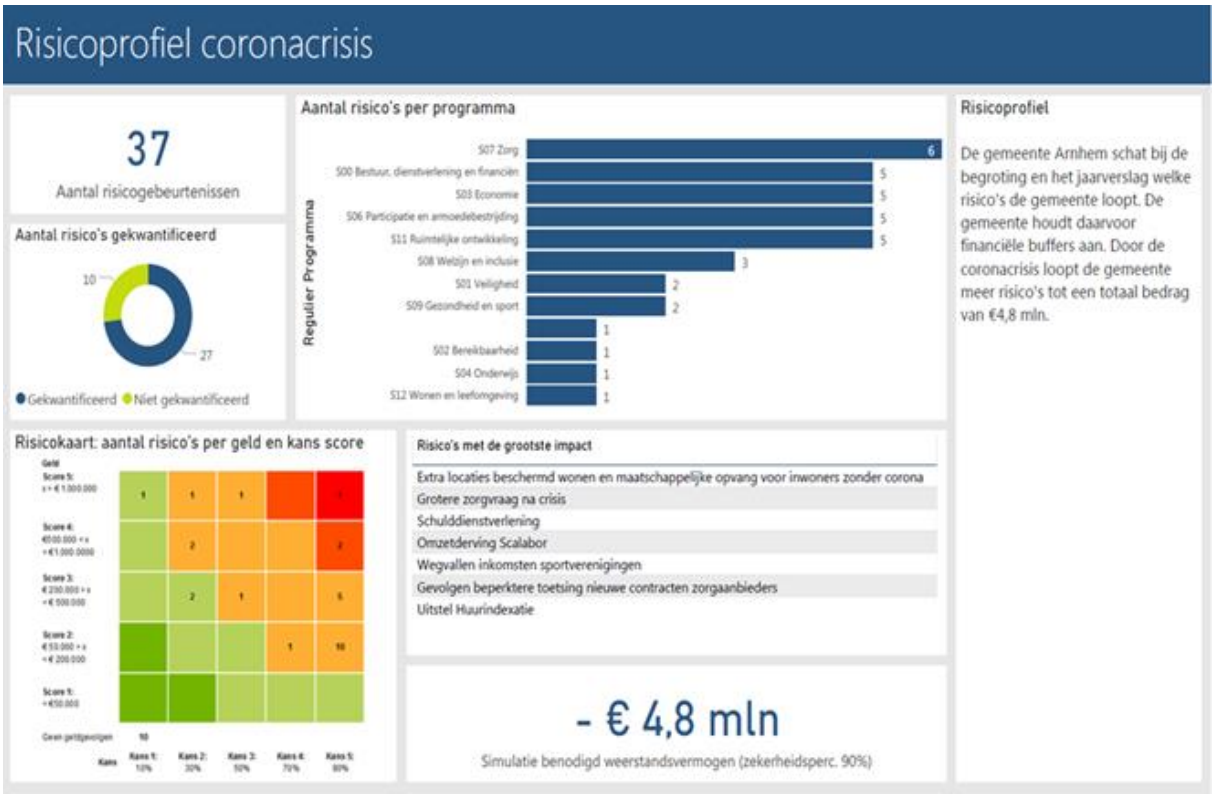

Hieronder worden de belangrijkste risico's gepresenteerd en toegelicht, die samen ongeveer 70% uitmaken van de totale omvang van de benodigde weerstandscapaciteit van € 31,3 miljoen voor het risicoprofiel.

Er wordt een onderverdeling gemaakt van de belangrijkste risico's per programma:

Risicogebeurtenis	Kans	Geld	Geld (Max)	Risico score	Invloed (%)	Gewijzigd t.o.v. Jaarverslag 2019
S00 Bestuur, dienstverlening en financiën						
Bedrijfsvoering						
begrotingsrisico: Voor het opvangen van resultaten in de Bedrijfsvoering is de BR Bedrijfsvoering ingericht. Met deze BR moeten incidentele afwijkingen op personeel worden opgevangen. Het risico bestaat dat onvoorziene tegenvallers binnen bedrijfsvoering niet kunnen worden opgevangen binnen de BR Bedrijfsvoering. Daarnaast doet het risico zich voor dat de reeds ingeboekte taakstelling op De Connectie niet wordt gerealiseerd.	3	5	€ 5.000.000	15	7,6%	Ongewijzigd
De Connectie						
begrotingsrisico: De begroting van de BVO De Connectie kent een aantal onzekerheden dat een risico vormt: •overige risico's die samenhangen met de Connectie (maximaal financieel gevolg € 2.000.000); •BTW: het risico op kostprijsverhogende BTW als gevolg van de verzelfstandiging van De Connectie (maximaal financieel gevolg €170.000); •frictie: risico op frictiekosten als gevolg van: boventalligheid; wegvallen dienstverlening aan De Connectie; afbouw formatie door harmonisering (ongekwantificeerd); •desintegratie huisvesting: risico als gevolg van leegstaande panden doordat De Connectie een andere vestigingsplaats kiest (ongekwantificeerd); •outputfinanciering: risico dat de invoering van outputfinanciering een hogere bijdrage voor Arnhem tot gevolg heeft. (ongekwantificeerd)	4	5	€ 2.200.000	20	3,8%	Gewijzigd (-)
Overhead-dekking						
begrotingsrisico: Minder overhead-dekking als gevolg van marktconforme tarieven voor verzelfstandigde onderdelen en derden.	5	3	€ 480.000	15	1,7%	Gewijzigd (-)

S01 Veiligheid

Experiment gesloten Coffeeshopketen

begrotingsrisico:

Het Rijk experimenteert met een aantal gemeenten waaronder Arnhem met een gesloten coffeeshopketen, nog niet duidelijk is of de middelen van het Rijk toereikend zijn.

5	3	€ 500.000	15	1,2%	Ongewijzigd

S03 Economie

Uitstel Huurindexatie

coronarisico:

Normaal gesproken worden de meeste huurcontracten per 1 mei geïndexeerd. Uitstel van de indexering met een half jaar naar 1 november kost € 138.000. Het risico bestaat dat ook per 1 november niet kan worden geïndexeerd. Dat zou betekenen dat de huuropbrengsten structureel met rond de € 280.000 worden verlaagd.

5	3	€ 280.000	15	0,5%	Nieuw

S04 Onderwijs

BENG-eisen Onderwijshuisvesting

begrotingsrisico:

Vanuit het rijk is aangegeven dat per 1-1-2021 het bouwbesluit zal worden aangepast met daarin de definitieve BENG-eisen. De verwachting is dat hierdoor de bouwkosten van schoolgebouwen zullen gaan toenemen. Een eerste grove schatting is dat dit een stijging van de investeringsbedragen vanaf 2022 met circa 10% betekent. Dat betekent een stijging van het investeringsvolume met ongeveer € 5 miljoen. Eind juni zal er een exactere berekening beschikbaar komen.

5	5	€ 5.000.000	25	15,3%	Gewijzigd (+)

S05 Cultuur

Stadstheater/Lauwersgracht alliantie

begrotingsrisico:

Mogelijk extra kosten van onderhoud om de Schouwburg langer in de lucht te houden zolang nog niet is gebouwd, en/of eventuele financiële gevolgen in de exploitatie indien voorstellingen door slechte staat van onderhoud gebouw geannuleerd moeten worden.

4	5	€ 1.500.000	20	2,1%	Gewijzigd (+)

S06 Participatie en armoedebestrijding

Scalabor Afwaarderingsrisico

begrotingsrisico:

Het risico bestaat dat de gemeente de deelneming Scalabor als gevolg van een toekomstig negatief resultaat zal moeten afwaarderen.
Mogelijke oorzaken:
•onvoldoende verandervermogen binnen het werkbedrijf leidt tot onvoldoende resultaten op het punt van arbeidsontwikkeling, doorstroming naar werk en financiële resultaten;
•onvoldoende benutting SW-werkplekken en onvoldoende rendabel maken van een SW-werkplek;
•onvoldoende inkoop P-wet trajecten (inwoners met een bijstandsuitkering) door gemeenten. Het bedrijfsplan Scalabor biedt arbeidsontwikkeldiensten aan voor inwoners die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet;
•onvoldoende aanbod van werk, oorzaken: 1. gemeente koopt groen en schoonmaak liever elders in, 2. mogelijke beperkingen in het aanbestedingsrecht;
•overige gemeenten zouden ervoor kunnen kiezen om na 5 jaar geteld vanaf de start in 2018 geen nieuwe DVO af te sluiten met Scalabor. Ook op dit onderdeel zal de gemeente de feitelijke ontwikkelingen volgen.

3	5	€ 3.500.000	15	3,5%	Ongewijzigd

Re-integratiebudget - Beschut werk en banenafspraak

begrotingsrisico:
In de afgelopen jaren heeft het rijk de gemeenten verplicht om een faciliteit beschut werk aan te bieden. Arnhem voert deze wet uit, echter er is voor gekozen om hier niet actief op in te zetten (we hebben een alternatief: activerend werk). Het risico is dat Arnhem meer toekenningen beschut werk ontvangt en/of dat de keuze wordt gemaakt om actief in te zetten op beschut werk. Hiervoor is momenteel geen ruimte binnen het re-integratiebudget. Volledig meebewegen met de theoretische taakstelling van het Rijk betekent:
2020: taakstelling 156; gerealiseerd circa 30. Een risico van 126 beschut werkers voor € 16.500 per beschut werker resulteert in een risico van ongeveer € 2 miljoen. Taakstelling neemt de komende jaren toe.
Daarnaast is er een banenafspraak met het rijk. De realisatie hiervan staat onder druk. De komende jaren zal het aantal mensen dat hiervoor in aanmerking komt toenemen om de afgesproken doelstelling te halen. Het risico is dat ook hiervoor geen ruimte is in het re-integratiebudget. Op dit moment nog een pro memorie post maar het zal zeer waarschijnlijk de komende jaren oplopen.

4	5	€ 2.000.000	20	2,9%	Gewijzigd (-)

Inkomensregelingen (BUIG); verhoogde instroom, vertraagde uitstroom

begrotingsrisico:
We zien het aantal bijstandsaanvragen fors toenemen. Samen met een vertraging in de uitstroom leidt dit tot een hoger bijstandsbestand. Dit leidt, afhankelijk van wat het Rijk doet met de financiering, mogelijk tot een groter tekort op de BUIG. Het oplopen van het bestand komt zowel voort uit een verhoging van de instroom (Jongeren/Schoolverlaters; instroom vanuit WW; ondernemers die na het gebruik van de Tozo regeling structureel afhankelijk worden van bijstand) als op dit moment een vertraging van de uitstroom (minder geschikt werk; vertraging in werkfit maken inwoners; op afstand werken waardoor onder andere minder fysieke handhavingscontroles kunnen worden uitgevoerd).
Op de langere termijn is onduidelijk wat de effecten zullen zijn. Wat zijn de gevolgen van het virus voor de economie en daarmee werkgelegenheid? In hoeverre zijn bedrijven bereid mensen met een afstand tot de arbeidmarkt aan te nemen? Moeten we vanuit de gemeente het beleid aanpassen?
De hoogte van het risico is onzeker. Op BUIG geldt, middels de vangnetregeling, wel een maximaal eigen risico van 10% (gekoppeld aan de hoogte van het budget). Op basis van het huidige BUIG budget bedraagt het maximaal eigen risico voor 2020 € 10,5 miljoen. Omdat in de begroting reeds rekening wordt gehouden met een tekort bestaat er nog een financieel risico van € 1,8 miljoen.

4	5	€ 1.800.000	20	2,6%	Gewijzigd (-)

Omzetderving Scalabor

coronarisico:
Door de huidige ontwikkelingen staat het resultaat en daarmee de dividenduitkeringen van Scalabor de komende jaren onder druk. Hiervoor kan de compensatie van het rijk gebruikt worden (€ 1,3 mln). Daarnaast staat Arnhem garant voor een krediet van Scalabor van € 750 duizend. Mogelijk wordt hierop in komende jaren een beroep gedaan.

3	5	€ 1.350.000	15	1,4%	Gewijzigd (+)

Schulddienstverlening

coronarisico:
Er waren nog geen signalen dat er meer inwoners in de schulden zijn gekomen door Corona. Het aantal aanvragen was zelfs door Corona afgenomen, omdat gesprekken nu telefonisch gaan i.p.v "live".
Verwacht wordt dat komende periode meer aanvragen zullen komen, onder andere vanuit ondernemers. De kosten van mogelijke trajecten vallen niet allemaal in 2020, daarom is een risico opgenomen van 0 tot € 250.000. Voor 2021 bedraagt het risico € 500.000, omdat we verwachten dat het merendeel van de kosten pas in 2021 zal komen.

5	4	€ 750.000	20	1,4%	Nieuw

Invordering (W&I)

coronarisico:
Doordat er een groter beroep wordt gedaan op onze (bestaande) regelingen en we ook "makkelijker" verstrekken, neemt het risico op oninbaarheid toe. Aanvullend kunnen als gevolg van het verstrekken van de (voorschotten voor) Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) ook vorderingen ontstaan.
Op basis van bovenstaande neemt de kans op oninbaarheid toe. Wat de omvang hiervan is, is nog niet goed in te schatten (mede omdat voor de Tozo regeling nog niet bekend is of dit voor risico van de gemeenten komt of van het Rijk). Tevens is voor 2020 een nieuwe vorm van debiteurenbeleid ingesteld met nieuwe kwijtscheldingstermijnen. Ook dit effect zal invloed hebben, waardoor het maken van een inschatting lastig is.

5	3	€ 250.000	15	0,5%	Nieuw

Armoede; toename gebruik inkomensondersteunende maatregelen

coronarisico:

Aangezien de coronacrisis tot economische teruggang leidt, neemt het aantal bijstandsuitkeringen, de instroom vanuit WW en dus ook het gebruik van armoederegelingen toe. De omvang van de toename is zeer afhankelijk van de verdere economische ontwikkelingen. De scenario's lopen hierin uiteen. Effecten zullen zich voor doen vanaf de tweede helft van 2020, met een doorwerking in 2021. Er zijn nog geen signalen dat er al meer aanvragen voor armoederegelingen binnenkomen. In het risicoprofiel hebben we opgenomen dat er wel een grotere vraag wordt verwacht, impact voor 2020 en 2021 tot € 250.000.

5	3	€ 250.000	15	0,5%	Nieuw

S07 Zorg

Sociaal domein - Maatregelen

begrotingsrisico:

Er zijn maatregelen vastgesteld om de oplopende zorgkosten te beperken en waar mogelijk terug te dringen. Deze maatregelen gaan als vanzelfsprekend gepaard met een bepaalde mate van onzekerheid. Daarbij is de implementatiedatum vertraagd van 1 januari naar 1 februari, dit heeft effect op de realisatie van de taakstelling.

3	5	€ 4.900.000	15	5,0%	Ongewijzigd

Opbrengst Taskforce jeugd

begrotingsrisico:

Ondanks de maatregelen die genomen zijn, stijgen de kosten van de jeugdzorg meer dan we hadden voorzien. Om deze reden is een taskforce opgericht die de opdracht heeft om aanvullende maatregelen te formuleren ter hoogte van € 5 miljoen. Er is echter een risico dat dit bedrag niet wordt gehaald. Dit komt doordat er bestuurlijk nog geen besluitvorming is over de maatregelen en de maatregelen nog niet volledig zijn uitgewerkt, o.a. wat betreft financiële effecten. Daarnaast weten we niet of de effecten van de maatregelen worden gerealiseerd.

3	5	€ 4.000.000	15	4,1%	Ongewijzigd

Volumegroei 2021

begrotingsrisico:

Alhoewel we beter in staat zijn de volume ontwikkeling te monitoren en te prognosticeren, gaan prognoses altijd gepaard met een bepaalde onzekerheid. Gelet op deze onzekerheid wordt de volumestijging zorg als risico verdisconteerd in het weerstandsvermogen.

5	4	€ 1.000.000	20	2,4%	Ongewijzigd

Woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet

begrotingsrisico:

Het Rijk bereidt een aanpassing van het huidige woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet voor per 1 januari 2022. Het woonplaatsbeginsel bepaalt welke gemeente inhoudelijk en financieel verantwoordelijk is voor de jeugdzorg van een jeugdige. Uitgangspunt in de nieuwe definitie van het woonplaatsbeginsel wordt de gemeente waar de jeugdige zijn woonadres heeft volgens de Basisregistratie Personen (de BRP). Dit vervangt het huidige woonplaatsbeginsel, waarbij verblijfsregistratie van het (ouderlijk) gezag incl. voogdij bepalend is voor de verantwoordelijke gemeente.
De nieuwe definitie wordt van toepassing op jeugdhulp zonder verblijf. Bij jeugdhulp met verblijf wordt het uitgangspunt dat als woonplaats geldt de gemeente waar de jeugdige onmiddellijk voorafgaande aan zijn verblijf zijn woonadres in de zin van de Wet basisregistratie personen had. De gemeente waar de jeugdige vandaan komt, blijft daardoor verantwoordelijk voor de jeugdige en voor de kosten van de jeugdhulp voor deze jeugdige.
Deze aanpassing heeft een omvangrijke eenmalige (administratieve) overdracht van jeugdige cliënten tussen gemeenten tot gevolg, benevens financiële herverdeeleffecten, zowel qua verdeelmodel als qua zorglasten. Eerste en voorlopige doorrekeningen van het CBS van de herverdeeleffecten van deze zorgbudgeten en -lasten zijn voor gemeenten beschikbaar gekomen. Arnhem zou er op basis van deze eerste berekeningen per saldo (dus budgettaire en zorgeffecten tezamen genomen) afgerond € 1,7 miljoen op achteruit gaan.

3	5	€ 1.700.000	15	1,7%	Ongewijzigd

Doelgroepenvervoer - volumegroei

begrotingsrisico:
Er is sprake van een volumegroei binnen het doelgroepenvervoer. Analyses van dit gebruik laten vanaf de start van AVAN over de gehele linie een toename zien. Uit landelijke analyses volgt de verwachting dat deze toename zich vanaf 2020 door blijft zetten. Gelet op de resultaten in 2019 volgt AVAN deze landelijke ontwikkelingen.
Ter bepaling van de hoeveelheid wordt door de BVO DRAN als basis het gemiddelde genomen van de laatste 4 maanden van het voorgaande jaar. De ervaring leert dat dit gemiddelde een goede indicatie is voor de eerste 6 maanden van het nieuwe jaar. Vanaf de 7e maand van het nieuwe jaar wordt rekening gehouden met een verdere toename ten opzichte van het eerste half jaar van het gebruik van vervoer in het kader van Jeugdwet (+15%), Dagbesteding (+5%), Leerlingenvervoer (+5%) en Vraagafhankelijk vervoer (+10%). Ondanks de genomen beleidsmaatregelen wordt verwacht dat ook in Arnhem het volume blijft stijgen en daarom moet er rekening gehouden worden met een stijging van de vervoerskosten.

5	4	€ 800.000	20	1,5%	Ongewijzigd

Grotere zorgvraag na crisis

coronarisico:
Na de coronacrisis ontstaat mogelijk een toename in zorgvraag. Bv. door verergering van hulpvragen die niet konden worden opgepakt, een stuwmeer aan achterstallige hulpvragen, maar ook terugval van cliënten. Conform het advies van de VNG worden de zorgaanbieders doorbetaald, maar dat betekent niet dat de zorgvraag minder wordt of verdwijnt. Mogelijk wordt deze dus nog 'ingehaald' na deze crisis, waardoor de totale kosten alsnog hoger uitkomen.
Compensatie hiervoor wordt nog nader uitgewerkt en is onzeker. Het genoemde bedrag gaat uit van een tijdelijke toename van 10% van ambulante zorgproducten (begeleiding Wmo en Jeugdwet en behandeling Jeugdwet) in de drie tot zes maanden vanaf juni. We kunnen nog niet voorzien welke periode reëel is. Het kan ook langer zijn.

5	5	€ 2.100.000	20	1,1%	Nieuw

Gevolgen beperktere toetsing nieuwe contracten zorgaanbieders

coronarisico:
Er loopt een inkooptraject om tot een nieuwe contractering van zorgaanbieders per 1 juli 2020 te komen. Producteisen en -omschrijvingen zijn aangescherpt en het is de bedoeling dat er minder aanbieders dan nu worden gecontracteerd. Dit moet leiden tot een overzichtelijker aanbiederslandschap en lagere kosten. Het lijkt erop dat het inkooptraject geen vertraging oploopt. Er vinden wel discussies plaats over de mate waarin onder de huidige coronamaatregelen aanbieders voldoende kwalitatief getoetst kunnen worden. Dit kan een negatieve impact hebben op de voorziene besparing.

5	3	€ 300.000	15	0,5%	Nieuw

S08 Welzijn en inclusie

Extra locaties beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor inwoners zonder corona

coronarisico:
Naast de huidige voorzieningen zijn andere locaties geopend om opvang en hulpverlening conform de richtlijnen van RIVM te verlenen en extra locatie geopend voor de opvang van daklozen met ziekteverschijnselen. Het gaat om opvang in een passagiersschip en het klooster in Huissen. Het Rijk heeft toegezegd gemeenten hiervoor te compenseren voor 2020. Het is nog onduidelijk welke kosten doorlopen naar 2021. Opvang moet anders georganiseerd worden, zodat afstand 1,5 meter handhaven en 1 of 2 persoonskamers voor daklozen mogelijk is. Inzet is op het versneld realiseren van geschikte woningen voor daklozen, zodat met minder opvangcapaciteit (maar ruimer opgezet) volstaan kan worden. Lukt dit niet tijdig of helemaal niet, dan is - tijdelijk of permanent - uitbreiding van de bestaande opvangcapaciteit nodig.

5	5	€ 2.000.000	25	3,7%	Nieuw

S09 Gezondheid en sport

Wegvallen inkomsten Sportverenigingen

coronarisico:
Sportverenigingen met een eigen accommodatie zien hun inkomsten sterk teruglopen. De helft van de inkomsten zoals onder andere baromzet, ophalen oud papier en sponsorgeld valt weg.
Om een goed beeld van de consequenties te krijgen is de Arnhemse Sportfederatie gevraagd een inventarisatie te doen bij de Arnhemse verenigingen en sportaanbieders.
Sportverenigingen die bij de gemeente (bij ons Sportbedrijf) hun accommodatie huren, krijgen kwijtschelding vanaf moment sluiting tot 1 juni. Hiervoor is door minister Van Rijn een compensatieregeling in het leven geroepen. Deze compensatieregeling voorziet ook in een tegemoetkoming voor sportverenigingen met een eigen accommodatie. Doordat de huisvestingskosten (deels) worden gecompenseerd voor de tijd van sluiting, zal de druk op de exploitatie van de sportverenigingen er grotendeels af zijn

5	3	€ 300.000	15	0,7%	Nieuw

S12 Wonen en leefomgeving

Planschade plan van aanpak woningsplitsing en verkamering

begrotingsrisico:
Het college heeft een voorbereidingsbesluit genomen voor het spijkerkwartier.
Het onderhavige voorbereidingsbesluit loopt vooruit op het facetbestemmingsplan.
Dit facetbestemmingsplan zal de in het huidige bestemmingsplan geldende bouw- en gebruiksmogelijkheden van eigenaren beperken. Dit kan na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan leiden tot planschadeclaims van eigenaren en andere rechthebbenden.

3	5	€ 2.700.000	15	2,7%	Ongewijzigd

Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen bestaan uit wegen en civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de openbare verlichting, de verkeersregelinstallaties en -voorzieningen, de riolering, het water en het groen in de stad gemeentelijk vastgoed. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een aanzienlijke deel van de begroting gemoeid. De kosten worden deels gedekt uit exploitatiebudgetten en deels uit investeringsbudgetten.

Samenvattend beeld

De paragraaf geeft voor de verschillende kapitaalgoederen inzicht in geldende kaders, ambitieniveau van het onderhoud, feitelijke onderhoudssituatie en geplande inzet voor de komende jaren.
Met uitzondering van het centrum en de winkelcentra is het onderhoud sober en doelmatig te noemen waarbij met zo weinig mogelijk middelen de stad schoon heel en veilig wordt gehouden.
Er is sprake van toename van het te onderhouden areaal, waarvoor extra onderhoudsmiddelen noodzakelijk zijn. Daarom wordt in deze begroting een bedrag gereserveerd voor areaal-ontwikkeling.
Bij het uitvoeren van groot onderhoud is er steeds meer aandacht voor klimaatadaptatie, duurzaamheid en circulair inkopen. Hoe dit wordt ingevuld is te vinden in het stedelijk programma Wonen en leefomgeving (S12).
De beleidsmatige invulling voor de kapitaalgoederen die een relatie hebben met mobiliteit (zoals verhardingen, verkeersvoorzieningen openbare verlichting en kunstwerken) is te vinden in programma Bereikbaarheid (S02).
Met gerichte en integrale programmering van het groot onderhoud en vervanging in de openbare ruimte worden de beschikbare middelen zo goed, duurzaam en efficiënt mogelijk ingezet.
Door het organiseren van ontwerpateliers bij nieuwe ontwikkelingen, waarbij beheerders meedenken over de te realiseren inrichting, komt er op een zo vroeg mogelijk moment zicht op de kosten van het beheer en onderhoud van de (ver)nieuw(d)e openbare ruimte (beheerbewust ontwerpen).
In 2021 zullen alle beheerplannen die betrekking hebben op de openbare ruimte volgens een nieuwe uniforme systematiek worden geactualiseerd.

Overzicht basisniveaus onderhoudsobjecten

	centrum	*winkel centra*	*wijken*	*bedrijfs terreinen*	*bossen/ parken*	*hoofdinfra*	*fietspaden*
groen	A	A	B/C	B/C	B		
speelvoorzieningen	B	B	B	B	B		
recreatievoorzieningen	A	A	B	B	B		
verhardingen	A	A	C/D *	B	B	B	A/B
verkeersvoorzieningen	B	B	B	B	B	B	B
kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B
beeldende kunst	B	B	B	B	B	B	B
zwerfvuil en onkruid	A	A	C	C	B	C	C
overige stadsreiniging	A	A	C	C	B	C	C
openbare verlichting	B	B	B	B	B	B	B
riolering	B	B	B	B	B	B	B
water	B	B	B	B	B		

In deze begroting zijn structureel middelen gereserveerd om lokaal van deze tabel af te kunnen wijken wanneer daarmee kansen gepakt kunnen worden om de leefbaarheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit te verbeteren.

Herstelagenda coronacrisis

Gezien de grote impact van de coronacrisis is in deze begroting ruimte gezocht om gericht een aantal herstel- en versterkingsinvesteringen mogelijk te maken die de verwachte effecten van de coronacrisis kunnen verzachten, vermijden of tegengaan. Eén van deze maatregelen is het anticyclisch investeren. Hierbij worden de gemeentelijke investeringen die bijdragen aan grote opgaven, zoals energietransitie en klimaatadaptatie, in deze periode van economische recessie juist vergroot. Dit geeft ook sturing aan het inzetten van middelen voor de reguliere onderhoudsopgaven.

Wegen

Actuele beleidskaders

- Beleidsnota Wegenonderhoud (raadsbesluit 2008);
- Besluitvorming bezuinigingen (raadsbesluiten 2012, 2013);
- Beheerplan wegen 2017/18, actualisatie gepland voor najaar 2020

Ambitie

De huidige ambities liggen na verschillende bezuinigingen op het volgende niveau:

- niveau A voor vrij liggende fietspaden;
- niveau B voor hoofdwegen (hoofdwegen zijn gedefinieerd in de structuurvisie 2020, doorkijk 2040), fietsstroken die onderdeel uitmaken van de hoofdrijbaan en busbanen;
- niveau C voor wijkwegen, met parkeervakken op niveau D.

Uitgangssituatie

In de afgelopen jaren is steeds aangegeven dat extra middelen voor wegenonderhoud nodig zijn om hoge meerkosten in de toekomst te voorkomen. Hier is in de actuele begroting ten dele in voorzien. Dit betekent dat het wegenonderhoud wordt geprogrammeerd binnen het huidige financiële kader waarbij kapitaalvernietiging zo veel mogelijk wordt voorkomen door als eerste die wegen aan te pakken waar dit dreigt. Het zorgen voor goede fietsvoorzieningen heeft hoge prioriteit. Het ambitieniveau voor het onderhoud van fietspaden ligt daarom op het hoogste niveau.

Planning

Het beheerplan, dat wordt opgesteld op basis van jaarlijkse weg inspecties, is qua planning bepalend voor het groot onderhoud. Waar mogelijk wordt samenloop gecreëerd met ander groot onderhoud en de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het onderhoud van wijkwegen gebeurt in samenspraak met de teams Leefomgeving.
Voor 2021 staat onder andere onderhoud op de planning voor: Oude Zevenaarseweg, Velperweg, Westervoortsedijk, Dr. C. Lelyweg. Waar zinvol en (financieel) mogelijk worden kansen voor het beperken van wateroverlast meegenomen in het groot onderhoud.

Openbare Verlichting

Actuele beleidskaders

Nota uitrol LED-verlichting (2015) - Alle openbare verlichting zal in LED-verlichting worden uitgevoerd (nieuwe aanleg en groot onderhoud).

Ambitie

Met het oog op de sociale veiligheid en verkeersveiligheid voldoet de openbare verlichting in het algemeen aan de verlichtingsklassen van de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde (NSVV). Voor de kwaliteit van de verlichting in woonwijken gaat het om de laagste verlichtingsklassen van de NSVV, die overeenkomen met het Politiekeurmerk Veilig Wonen).
Uit duurzaamheidsoverwegingen wordt bij vervanging of nieuwe aanleg voor LED-verlichting gekozen. Met behulp van LED-verlichtingsarmaturen wordt gestreefd naar een reductie van 50% op de energiekosten. Hiermee wordt bijgedragen aan de duurzaamheidsambities.

Uitgangssituatie

Vervangingen worden gefinancierd uit een investeringsbudget. De in de Meerjareninvesteringsplanning (MIP) gereserveerde budgetten zijn toereikend voor de verwachte vervangingen.

De vervanging van masten, armaturen en kabels vindt planmatig plaats, omdat uitstel van planmatige vervanging na enige jaren leidt tot incidentele vervanging tegen hogere vervangingskosten. De vervanging van armaturen met elektronische apparatuur vindt plaats aan het einde van hun (elektronisch) technische levensduur van 20 jaar. Voor masten wordt een technische levensduur van 40 jaar aangehouden. De vervanging van oude kabels vindt plaats bij de vervanging van masten of bij het herstel van verhardingen.

Planning

De planning voor de vervanging van de masten, armaturen en kabels wordt zo mogelijk afgestemd op samenloop met overige werkzaamheden voor groot onderhoud in de openbare ruimte.
Volgens het huidige investeringsschema loopt de uitrol van LED- armaturen nog 10 jaar door. In het kader van anticyclisch investeren is in deze begroting een versnelling hiervan opgenomen. Hierbij is uitgegaan van een uitrol in de komende 3 jaar (2021, 2022 en 2023). Hierdoor worden de huidige armaturen voor het einde van de

levensduur vervangen maar kan eerder bespaard worden op energie en onderhoudskosten. De extra kapitaallasten die dit met zich mee brengt zijn in deze begroting verwerkt.

Verkeersinstallaties

Actuele beleidskaders

- Licht op groen'/ over de exploitatie (raadsbesluit 2004);
- 'Het Groen Goed Verdeeld' (collegebesluit 2006).

Ambitie

- Doelmatige inzet en beheer van verkeersregelinstallaties (VRI) en andere verkeersmanagementinstallaties zoals het parkeerverwijssysteem en het DBSA (Dynamisch Busstation Systeem Arnhem).
- Een goede technische staat en functionaliteit, vooral gericht op het handhaven van de verkeersveiligheid en doorstroming.
- Bijdrage aan leefbaarheid en bereikbaarheid, met een nadruk op het bevorderen van het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer.

Uitgangssituatie

Het huidige areaal is zowel technisch als functioneel (verkeerskundig) op orde. Vervangingen worden gefinancierd uit een investeringsbudget. De in de Meerjareninvesteringsplanning (MIP) gereserveerde budgetten zijn toereikend voor de verwachte vervangingen. Bij vervangingen wordt direct gekozen voor de laatste technologie (iVRI) om voorbereid te zijn op verdergaande data uitwisseling tussen verkeerslicht en voertuigen.

Planning

Bij reguliere vervangingen worden vanaf 2018 altijd verkeersregelautomaten geplaatst die via de landelijke standaard kunnen communiceren met voertuigen en smartphones.
Vooralsnog staan voor 2021 de volgende locaties op het programma:

- Burg. Matsersingel - station Arnhem Zuid;
- Burg. Matsersingel - Hollandweg;
- Burg. Matsersingel - Rotterdamsingel;
- Burg. Matsersingel - Batavierenweg;
- Burg. Matsersingel - Mr. Stickerstraat;
- Burg. Matsersingel - Rijksweg-West;
- Burg. Matsersingel - A325;
- Westervoortsedijk - Driepoortenweg (3 jaar vervroegd afgeschreven in verband met reconstructie Westervoortsedijk);
- Westervoortsedijk - Simon Stevinweg (3 jaar vervroegd afgeschreven in verband met reconstructie Westervoortsedijk).

Civieltechnische kunstwerken

Actuele beleidskaders

- Beheerplan civieltechnische kunstwerken 2018-2019;
- Beheerplan beeldende kunstwerken 2017-2021.

Ambitie

Ambitie is de civieltechnische kunstwerken op basisniveau (kwaliteitsniveau B) te brengen en te houden.

Uitgangssituatie

Alle kunstwerken worden jaarlijks functioneel geïnspecteerd (schoon en netjes, heel en veilig). Elke vijf jaar worden alle kunstwerken vervolgens technisch geïnspecteerd. Uit deze inspecties blijkt dat de objecten een redelijke staat van onderhoud hebben.
Er zijn op dit moment ruim 1450 civieltechnische kunstwerken (bijvoorbeeld trappartijen, bruggen, tunnels en viaducten). Door stadsuitbreiding neemt dit aantal verder toe.
Het onderhoud wordt deels gefinancierd uit een investeringsbudget en deels uit een exploitatiebudget.
Het meerjarig investeringsbudget (MIP) voor het groot onderhoud Civiele Kunstwerken voor de periode 2019-2029 is op basis van de nu bekende opgaven voldoende om op basis van de huidige ramingen het groot onderhoud te kunnen uitvoeren.

Planning

In het najaar 2020 zal worden gestart met de technische inspectie van het gehele areaal. Op basis hiervan zal in 2021 een nieuw beheerplan worden opgesteld. In voorbereiding is groot onderhoud viaduct Cattepoelseweg

waarvan de werkzaamheden doorlopen in 2021. Daarnaast staat groot onderhoud aan de Matsertraverse, viaduct Wagnerlaan en wellicht aan de brug over de groene rivier (Eldenseweg) in de planning.

Riolering

Actuele beleidskaders

- Het in de MJPB 2018-2022 verlengde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP5) 2014-2018 en aanpak wateroverlast Arnhem-Noord (raadsbesluit 2015).
- Strategie Klimaatadaptatie 2020-2030.

Ambitie

De kwaliteit van het rioolstelsel wordt bepaald aan de hand van rioolinspecties. Jaarlijks wordt een deel van het riool geïnspecteerd.
Het herstel- en vervangingsprogramma is er op gericht de risico's van bezwijkende riolen te minimaliseren. Alleen riolen met een levensduur van minder dan vijf jaar worden vervangen. Riolen met een levensduur minder dan 10 jaar worden alleen vervangen als ze in een projectgebied liggen.

Naar aanleiding van de wateroverlast in de zomer van 2014 is de aanpak wateroverlast Arnhem-Noord opgesteld en door de raad vastgesteld (2015). De aanpak van wateroverlast maakt ook onderdeel uit van de strategie Klimaatadaptatie 2020-2030. De aanpak is nadrukkelijk een gedeelde verantwoordelijkheid van de overheid (gemeente en waterschap) en de particulieren (bewoners, bedrijven, instellingen). Daarbij geldt als uitgangspunt dat de opgave ten aanzien van wateroverlast in de openbare ruimte en op particulier terrein moet worden opgelost en niet in het rioolstelsel. Binnen het in de begroting beschikbare budget zijn middelen beschikbaar voor het optimaal mee koppelen van klimaatadaptatie bij het uitvoeren van groot onderhoud en het concreet verminderen van de gevolgen van extreme wateroverlast.

Uitgangssituatie

De rioolvervanging wordt gefinancierd uit een investeringsbudget en het dagelijks onderhoud en de reiniging en inspecties uit een exploitatiebudget. Over een groot deel van het gehele rioolstelsel zijn inspectiegegevens beschikbaar.

Bij de uitvoering wordt gestreefd naar zoveel mogelijk samenloop met noodzakelijke bovengrondse werkzaamheden. Dit vraagt om een goede samenwerking met de teams Leefomgeving per gebied.

Planning

In 2021 t/m 2023 loopt de grootschalige rioolvervanging in de Geitenkamp en het Spijkerkwartier nog door. Daarnaast zal een start gemaakt worden met de rioolvervanging in Sterrenberg en de Kroonsewal. Verder worden op verschillende plekken in de stad kleine rioolrenovaties uitgevoerd.

Water

Actuele beleidskaders

- Aanpak Wateroverlast Arnhem-Noord (2015);
- Fonteinenvisie;
- Gemeentelijke Rioleringsplan 2014-2018 (in 2018 verlengd);
- Waterbeheerplannen van beide Waterschappen;

Ambitie

Het beleidsveld 'Water' omvat onder meer beheer en onderhoud van afkoppelvoorzieningen (deze voorzieningen zorgen er voor dat regenwater niet in het riool terecht komt maar in de bodem zakt), ecozones, moerassen, sloten, paddenpoelen én oppervlaktewater(bodems) zoals de Immerlooplas, Nieuwe haven, Defensiehaven, haven van Coers, Rijnkade, Nieuwe kade en de dijkdoorbraakkolken. Ook het onderhoud aan civieltechnische watergerelateerde werken, zoals beekriolen, duikers, beschoeiingen en fonteinen hoort in deze categorie. De ambitie is:

- het watersysteem op orde brengen en houden;
- met de (water)partners de watergerelateerde opgaven oplossen door zoveel mogelijk voor ruimtelijke oplossingen te kiezen waarbij het water tegelijk een rol kan spelen in het vergroenen en verkoelen van de stad.

Uitgangssituatie
In de afgelopen periode is veel energie gestoken in het controleren en waar nodig corrigeren van de bestaande beheergegevens van de duikers en beekriolen. De locatie, de ouderdom en de onderhoudstoestand van bijna alle duikers en beekriolen onder de hoofdstructuur zijn de afgelopen jaren in kaart gebracht. Daar waar nodig is inmiddels ook groot onderhoud uitgevoerd. Het beheer van de waterbodems wordt nu nog projectgewijs vormgegeven en wordt, na deze inhaalslag, omgevormd tot een systematische aanpak.
Aan de fonteinen op het Willemsplein (AKU) en het Roermondsplein (Blauwe golven) is geen groot onderhoud geprogrammeerd en gebudgetteerd gezien de verwachte herinrichting van deze locaties.

Planning
In de periode 2021-2022 zullen alle nog niet gebaggerde havens uitgebaggerd worden.
Het baggeren van Onderlangs wat voor 2020 op de planning stond heeft vertraging opgelopen en zal doorschuiven naar 2021. Vervolgens zullen in 2021/2022 de Praets en Rosandapolder worden aangepakt. Bij de uitvoering van de baggerwerkzaamheden in de Praets zal aansluiting gezocht worden bij de te graven nevengeul als gevolg van werkzaamheden inzake de ontwikkeling van Meinerswijk.
Het benodigde onderhoud zoals hierboven omschreven wordt gefinancierd uit het exploitatiebudget.
Na deze baggerwerkzaamheden zijn de havens weer op orde voor de komende 20 jaar en kan het jaarlijks baggeronderhoud worden gerealiseerd uit het regulier beschikbare jaarlijkse budget.

Wijkgroen

Actuele beleidskaders
- Groenvisie 2017-2035 (raadsbesluit 2018);
- Bomenplan;
- Stadslandbouw.

Ambitie
De Groenvisie bevat een visie op ontwikkeling, inrichting en beheer van al het grote groen in en om de stad en geeft kaders mee voor het groen in en om Arnhem.
Wijkgroenbeheer is gericht op instandhouding van de gewenste streefbeelden en de gebruiksfunctie van een groengebied. Op de ene plaats leidt dit tot natuurlijk groen en op een andere tot meer cultuurlijk groen. De onderhoudsniveaus zijn als volgt:
- wijkgroen: technisch beheer (snoeien e.d.) op B niveau en onkruidbeheersing op minimaal C-niveau, er kan lokaal hiervan afgeweken worden als dit bijdraagt aan de verbetering van de leefbaarheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit;
- groen in de binnenstad en winkelcentra: A-niveau.

Daarnaast streven we er naar het areaal reuzenbalsemien, reuzenbereklauw en Japanse duizendknoop terug te dringen conform het plan van aanpak Bestrijding invasieve exoten 2019 - 2021.

Uitgangssituatie
Voor het onderhoud van het wijkgroen zijn per wijk exploitatiebudgetten gereserveerd. De teams Leefomgeving hebben een sturende rol bij de inzet van deze middelen.
Het dagelijks onderhoud van het groen in en om de wijken resulteert in een beeld op C- niveau. Het gaat dan om het onderhoud van heesters, hagen, boomspiegels, struwelen en gazons. Het onderhoud van het groen in de binnenstad en winkelcentra gebeurt op A-niveau. De droge zomers van 2018, 2019 en 2020 hebben een negatief effect op de instandhouding van de heesterbeplanting. Er gaat meer dood en er moet meer vervangen worden. Waar nodig wordt het reguliere vervangingsbudget ingezet om de schade te herstellen (inboet).
De bestrijding van de invasieve exoten loopt goed, er is een afname zichtbaar.

Planning
- Dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd op het vastgestelde onderhoudsniveau.
- Vervangingen: er staan enkele kleinschalige vervangingen in verschillende wijken op de planning. Waar mogelijk worden deze integraal opgepakt met andere projecten. Vervangingen worden in overleg met de teams Leefomgeving uitgevoerd.
- Invasieve exoten: doelstelling is om deze zeer terug te dringen. Op basis van het bestrijdingsplan wordt in 2021 de bestrijding voortgezet.

Speelvoorzieningen

Actuele beleidskaders

- Nota Ruimte voor de Jeugd (Spelennota) 2010-2020 (raadsbesluit 2009);
- Initiatiefvoorstel Groene Speelplaatsen (raadsbesluit 2013);
- Speelvoorzieningen in de (semi-) openbare ruimte moeten voldoen aan de normen van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS).

Ambitie

De ambitie die binnen de huidige kaders nagestreefd wordt is:

- behoud van de 10% (groene) veilige gebruiksruimte;
- waar mogelijk grote natuurlijke speel- en ontmoetingsruimtes voor alle leeftijden in de wijken;
- de onderhoudsambitie voor speelvoorzieningen is niveau B.

Uitgangssituatie

Voor speelvoorzieningen zijn per wijk exploitatiebudgetten gereserveerd. De teams Leefomgeving hebben een sturende rol bij de inzet van deze middelen. Uitgangspunt hierbij is:

- Vervangingen: versleten speeltoestellen worden verwijderd of in afstemming met de teams Leefomgeving vervangen of anders ingevuld naar de wensen van de wijk.
- Dagelijks onderhoud: wordt uitgevoerd om de huidige speeltoestellen in stand en veilig bespeelbaar te houden. Het wordt grotendeels op B-niveau uitgevoerd, behalve voor het onderdeel beplakking en graffiti dat op C-niveau wordt uitgevoerd.
- Inspectie: alle speelvoorzieningen in de openbare ruimte worden 2 keer per jaar op functionaliteit geïnspecteerd en 1 keer per jaar op technische kwaliteit. Dit is conform de normen van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Geconstateerde gebreken worden hersteld of anderszins opgelost.

Planning

- Versleten speeltoestellen en speeltoestellen die niet meer veilig bespeelbaar zijn worden verwijderd.
- Vervangen of plaatsen van speeltoestellen wordt afgestemd met de teams Leefomgeving.
- Dagelijks onderhoud en inspectie worden uitgevoerd op vastgesteld onderhoudsniveau.
- In 2021 zal een grote natuurlijke speel- en ontmoetingsplek worden ingericht in de Laar-West in samenwerking met teams Leefomgeving en de buurt.

Bomen

Actuele beleidskaders

- Groenvisie 2017-2035 (raadsbesluit 2018);
- Bomenplan 2019 (raadsbesluit februari 2020).

Ambitie

Beheer- en onderhoudsmaatregelen zijn gericht op duurzame instandhouding van een gezond bomenbestand en bomenstructuur. We willen meer bomen en meer groenmassa in onze stad, daarvoor moeten de bomen voldoende plek hebben om te kunnen groeien. Samen met goed beheer en onderhoud kunnen de bomen uitgroeien tot volwassen bomen. De oude bomen krijgen extra aandacht in beheer en onderhoud zodat ze langer kunnen blijven staan. Bijzondere bomen worden waar nodig extra beschermd. Vervanging van bomen in lanen is maatwerk. In 2021 zal een lijst met lanen die in aanmerking komen voor vervanging worden opgesteld samen met het Boom Kwaliteitsteam Arnhem. Het ambitieniveau voor het onderhoud aan vrijstaande (straat)bomen is B.

Uitgangssituatie

- Voor het onderhoud aan bomen is een exploitatiebudget gereserveerd dat deels op wijkniveau is begroot. Met het vaststellen van het nieuwe bomenplan is ook het budget voor bomenbeheer aangepast.
- Dagelijks onderhoud: de vrijstaande (straat)bomen worden op B-niveau onderhouden.
- Zorgplicht: alle bomen in de openbare ruimte worden periodiek vooral op veiligheid gecontroleerd door visuele boomcontrole.
- Zieke en dode bomen worden vervangen, waardevolle bomen krijgen extra zorg, ziektes worden gemonitord en preventief bestreden.

Planning

Dagelijks onderhoud van de vrijstaande bomen wordt op het vastgestelde onderhoudsniveau uitgevoerd. De visuele boomcontrole en de daaruit voortvloeiende maatregelen worden uitgevoerd. Dode en zieke bomen zijn waar nodig verwijderd en vervangen. Ziektes en plagen zijn bestreden.

In 2021 krijgen een aantal bijzondere bomen extra bescherming en krijgen een aantal oude bomen extra aandacht in beheer en onderhoud (levensduur verlengend onderhoud). In de periode tot en met 2021 wordt samen met het Boom Kwaliteitsteam Arnhem de vervangingslijst met lanen opgesteld.

Parken en bossen

Actuele beleidskaders

- Bomenplan 2019 (raadsbesluit 2020);
- Groenvisie 2018-2035(raadsbesluit 2018);
- Beheervisie uiterwaarden Neder Rijn Arnhem 2019- 2029/2039;
- Gebiedsvisie Moscowa 2007-2030 (raadsbesluit 2007);
- Beheervisie Park Angerenstein 2006 -2016 (2005);
- Beheervisie Park Klarenbeek, Braamberg en 't Hazegrietje 2007-2017 (2007);
- Beheervisie Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem 2008-2018(2008);
- Beheervisie Park Sacre Coeur 2008-2018 (2008);
- Beheervisie Park Presikhaaf 2010-2019 (2010);
- Beheervisie Polderlinten (dijken, oude lintwegen en zeegen) 2011-2020 (2012);
- Beheervisie Park Immerloo- De Wheme 2014 -2023 (2013);
- Beheervisie Arnhem Veluwe 2015-2024 (2015).

Ambitie

Wij streven er naar om:

- voor alle parken een actuele beheervisie te hebben;
- ruimte te bieden voor recreatie, sport en samenleven in combinatie met de instandhouding en verbetering van erfgoed en ecologische systemen. Dit is onder meer aan de orde bij de instandhouding van de rijksmonumenten Moscowa, Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem;
- onderhoud gebeurt tenminste op B-kwaliteitsniveau.

Daarnaast streven we er naar het areaal reuzenbalsemien, reuzenbereklauw en Japanse duizendknoop terug te dringen conform het plan van aanpak Bestrijding invasieve exoten 2019 - 2021.

Uitgangssituatie

Voor het onderhoud aan bossen en parken is er een exploitatiebudget en een klein investeringsbudget (zie tabel onder aan deze paragraaf).
De bossen en parken hebben een robuuste basis. Desalniettemin zijn er ontwikkelingen op gebied van klimaat, verzuring en gebruik die aandacht vragen. Vooral de droogtes van 2018, 2019 en 2020 zorgden en zorgen voor meer sterfte van bomen en beplantingen op de drogere gronden. Met name naaldhout, eiken en Rhododendrons gaan achteruit in conditie of sterven af. Of deze trend zich doorzet is onzeker, maar waarschijnlijk.
Het ouder wordend bomenbestand vraagt meer zorg en aandacht op gebied van veiligheid en onderhoud.
Verschillende parken van Arnhem waaronder Park Sonsbeek en Musispark worden intensief gebruikt er is ook een veelheid aan evenementen. Intensiever gebruik leidt tot meer slijtage van de beplanting en inrichting van de parken.

Planning

- De actualisering van de beheervisie Sonsbeek/ Zijpendaal en Gulden Bodem. Bij het beheer van de parken wordt ieder jaar een aantal parken systematisch op alle beheeronderdelen beoordeeld en uitvoering binnen de beschikbare middelen aangepakt.
- De bestrijding invasieve exoten voortzetten.
- Verbinden grote eenheden natuur van Meinerswijk met de Bakenhof: fase 2 verbinden natuurgebied Meinerswijk met de natuurgebied van de Groene Rivier in 2021 (fase 1 beheer Groene Rivier en de Bakenhof omzetten naar jaarrond begrazing is gereed).
- Uitvoeren onderzoek om de weerbaarheid van de bossen en parken op de huidige veranderingen te vergroten en maatregelen te formuleren om de negatieve effecten van klimaat en verzuring tegen te gaan.
- Migratieroutes voor het wild vergroten.

Inzamelvoorzieningen voor afval- en grondstoffen

Actuele beleidskaders

- Afvalplan 2012-2020 (raadsbesluit 2012);
- Uitrol omgekeerd inzamelen (raadsbesluit juni 2015);
- Overeenkomst voor het Ondergronds Afval Transportsysteem bij Arnhem Centraal (OAT);
- Raadsbesluit invoering van Diftar (systeem met gedifferentieerde tarieven, waarbij de hoogte van de afvalstoffenheffing is gekoppeld aan de hoeveelheid aangeboden restafval) en aangenomen amendement 'Kaders voor uitwerking van Diftar' (september 2017);
- Raadsbesluit "Begrotingswijziging Diftar 1-7-2020" (november 2019);
- Raadsbesluit "Verordening afvalstoffenheffing 2020" (november 2019).

Ambitie

In het Afvalplan is de ambitie opgenomen om in 2020 te komen tot meer hergebruik van het huishoudelijk afval. Arnhem heeft daarvoor de systeemkeuze van Omgekeerd Inzamelen gemaakt in 2015. Om een extra impuls aan afvalscheiding te geven is besloten om door middel van een heffingssysteem van gedifferentieerde tarieven, ook een prijsprikkel te gaan geven.

Met betrekking tot de inzamelvoorzieningen geldt:

- Zorg voor een geborgde functionaliteit (geen storingen aan de voorzieningen).
- Te allen tijde een veilige situatie bij de inzamelvoorzieningen voor gebruikers en passanten.
- Hoogwaardige infrastructuur van inzamelmiddelen, collectief en individueel, waarmee afvalscheiding op elke locatie in Arnhem mogelijk is.

Uitgangssituatie

- Omgekeerd Inzamelen is ingevoerd in de hele stad. De toegangscontrole is 2019 weer operationeel gemaakt na het laten vervallen van de ongeoorloofde registratie van persoonsgegevens.
- Zowel preventief als correctief onderhoud zijn uitbesteed.
- Staat van onderhoud van de ondergrondse containers is voldoende tot goed.
- Systemen zijn voorzien van een veiligheidskeurmerk. Er worden periodiek controles uitgevoerd.

Planning

- Jaarlijkse beoordeling op basis van de controles of de onderhoudsovereenkomst nog voldoende actueel is of aangevuld moet worden.
- Noodzakelijk onderhoud aan het OAT zijn voorzien in de exploitatie en worden in 2021 opnieuw beoordeeld.
- Noodzakelijke infrastructurele aanpassingen op de afvalbrengstations in Noord en Zuid worden in 2021 opnieuw beoordeeld.

Vastgoed

Actuele beleidskaders

- Het uitvoeringsbeleid vastgoedbedrijf.
- Voor alle panden in permanent beheer zijn er 40-jarige onderhoudsplannen die jaarlijks worden geactualiseerd en opgenomen in de meerjarenprogrammabegroting.
- Bij het vastgoed gelden als deelportefeuilles onderwijsgebouwen, culturele-, erfgoed- en sportvoorzieningen, welzijnsvoorzieningen, gemeentelijke huisvesting, bijzonder vastgoed en vastgoed in de openbare ruimte.

Ambitie

De ambitie voor de technische staat van het vastgoed is een NEN2767-conditie score van 3 of beter. NEN 2767 is een methode voor het objectief en uniform meten van de fysieke kwaliteit van bouw- en installatiedelen van gebouwen en/of infrastructuur. De score loopt van 1 tot 6, daarbij is 1 zeer goed en 6 zeer slecht. Conditiescore 3 staat gelijk aan een redelijke conditie. Het door de gemeente aangekochte vastgoed voor stedelijke ontwikkelingsprojecten wordt niet op een conditiegerichte manier onderhouden, omdat deze panden tijdelijk in beheer zijn.
Het gemeentelijk vastgoed wordt fasegewijs verduurzaamd met de Trias Energetica (eerst energie besparen, restbehoefte zoveel mogelijk duurzaam invullen) als kompas.

Uitgangssituatie

Het gemeentelijk vastgoed voldoet aan het gewenste kwaliteitsniveau, met uitzondering van gebouwen die op korte termijn hun functie verliezen of gebouwen die op korte termijn gerenoveerd worden.

Planning

Lasten en baten voor beheer en onderhoud van het permanente vastgoed maken onderdeel uit van diverse programma's in de gemeentebegroting. Jaarlijks wordt er gemiddeld € 1,4 miljoen geïnvesteerd in vervangingsonderhoud en verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.
Daarnaast staat er een investeringsbedrag van jaarlijks € 800.000 begroot voor het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed welke volledig moeten worden terugverdiend door een besparing te realiseren op de energielasten. De praktijk is echter dat veel van dergelijke investeringen niet volledig kunnen worden terugverdiend met als gevolg dat de investeringen in duurzaamheid dan niet plaatsvinden. Vanaf de begroting van 2021 is het de bedoeling dat in het kader van de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis deze investeringen niet meer volledig hoeven worden terugverdiend maar slechts voor 60%. Daarmee worden ze een stuk haalbaarder en zullen ze sneller worden uitgevoerd. De klimaatdoelstelling wordt eveneens eerder bereikt.

Daarnaast wordt er in de periode 2021-2024 gemiddeld € 4,6 miljoen uitgegeven aan planmatig en storingsonderhoud. Met ingang van 2020 wordt er jaarlijks een bedrag van € 15.000 aan toegevoegd om kleinere aanpassingen in het kader van AST(Arnhemse Standaard Toegankelijkheid) in bestaande gebouwen te kunnen doorvoeren.

Overzicht onderhoudskosten en investeringen kapitaalgoederen

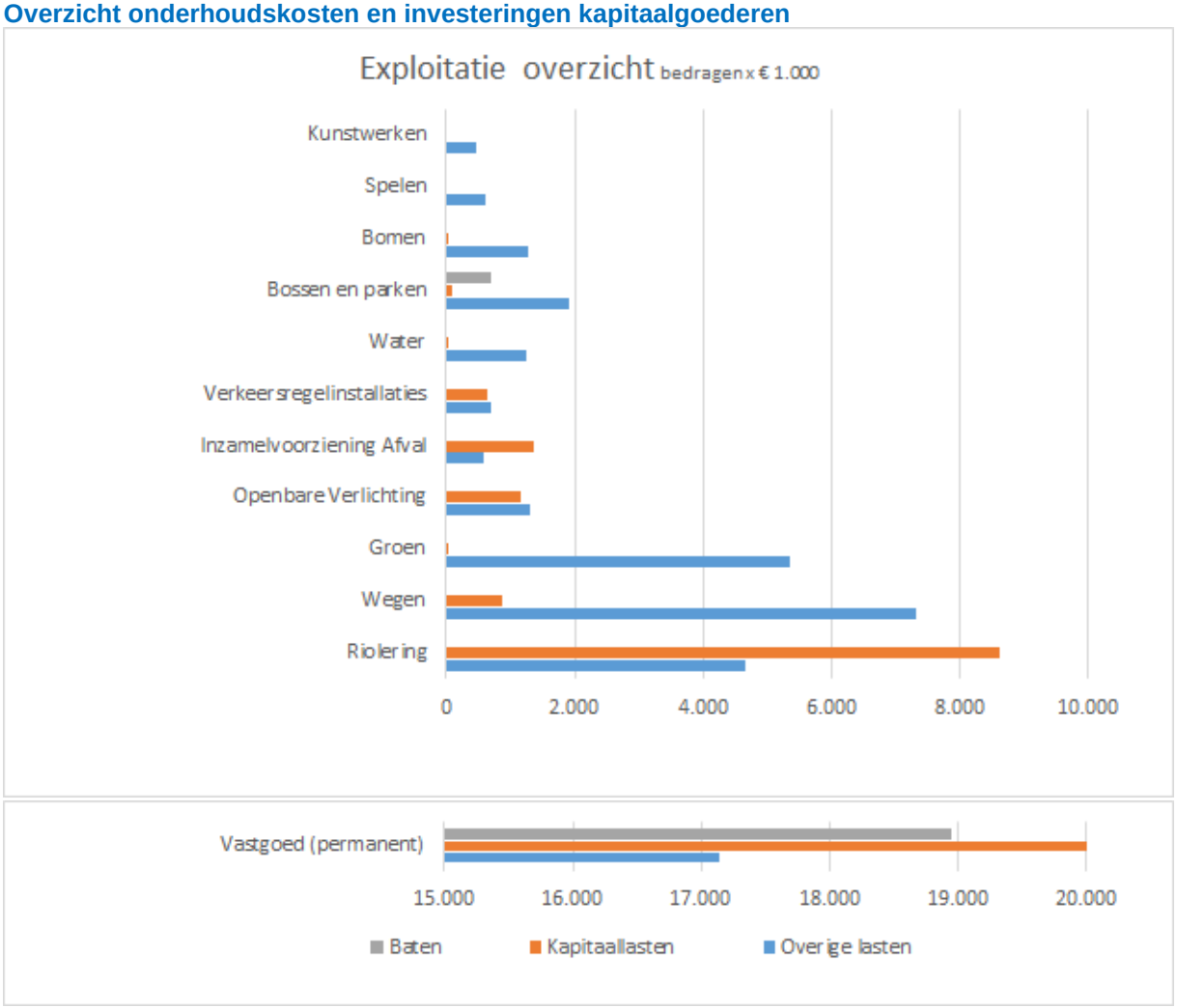

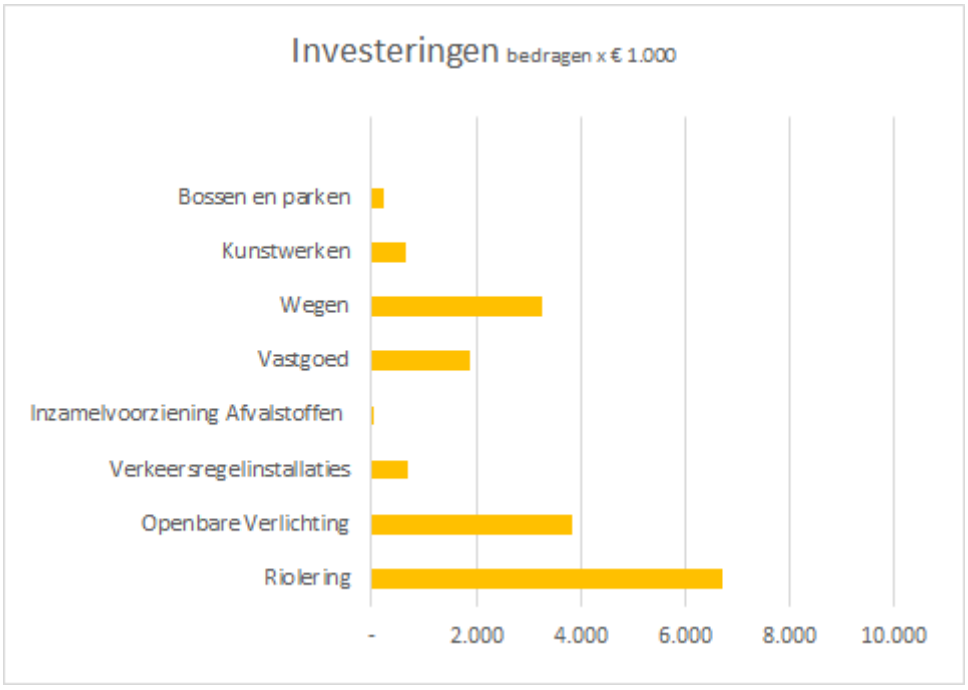

Financiering

Voor de financieringsfunctie worden de missie en de doelstellingen beschreven in het treasurystatuut gemeente Arnhem. In dit statuut wordt ingegaan op de kaderstelling van de werkorganisatie (taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, mandatering) en op het instrumentarium om de doelstellingen te realiseren.

Deze paragraaf richt zich op de uitwerking van het treasurystatuut naar de begroting voor 2021 en te hanteren normeringen. Hierbij komen de onderstaande onderwerpen aan de orde:

- Risicomanagement financiering;
- Financieringsvolume (inclusief delegatie / mandatering);
- Kasgeldlimiet;
- Renterisiconorm;
- Overige risico's.

Risicomanagement financiering

Voor wat betreft de financiering wordt onderscheid gemaakt tussen:
a. Eigen gemeentelijke financieringsbehoefte;
b. Financiering van de sociale woningbouw;
c. Financiering van aan de gemeente gelieerde instellingen.

Eigen gemeentelijke financieringsbehoefte (a)

Bij de eigen gemeentelijke financieringsbehoefte gaat het om de financiering van de investeringen van de gemeente Arnhem, de financiering van geprivatiseerde onderdelen van de gemeente en de exploitatie van lasten en baten. Bij de investeringen moet naast de reguliere financieringen van de gemeentelijke taken worden gedacht aan grote stedelijke projecten, zoals Arnhem Centraal, stadsvernieuwing in de binnenstad, grondexploitatie en onderhoud in de infrastructurele sfeer. Als 'inkoop' van geld (de funding) wordt gebruik gemaakt van de volgende financieringsmiddelen (stand per 31-12-2021):

- de kapitaalmarkt voor langlopende financieringsmiddelen: € 763,5 miljoen. Het betreft hier de leningenportefeuille opgenomen gelden (O/G);
- de geldmarkt voor kortlopende financiering (< 1 jaar): Naar verwachting zal per ultimo 2021 maar voor een bedrag van € 6,6 miljoen een beroep op kasgeld nodig zijn voor de financiering van investeringen en projecten. Het grootste deel van de ruimte binnen het beschikbare kasgeld kan worden aangewend voor de (goedkope) financiering van de dagelijkse activiteiten van de gemeente: het werkkapitaal;
- de binnen Arnhem beschikbare reserves en voorzieningen met een volume van € 134,1 miljoen.

Binnen de gemeente wordt voor de financiering een omslagrente van 1,7% in rekening gebracht bij de investeringen en de projecten.

De portefeuille door de financieringsfunctie uitgezette gelden (U/G), heeft per 31-12-2021 een volume van € 46,9 miljoen. Het betreft hier leningen aan instellingen en verzelfstandigde organisatie-onderdelen.

Arnhem en de wereldeconomie

Nadat Nederland en Noord-Europa de recessie na de kredietcrisis achter zich hadden gelaten en de economie zich herstelde is de wereld getroffen door een nieuwe crisis, de COVID-19 pandemie. De onzekerheden en angsten voor de economische gevolgen hebben ertoe geleid dat in april en mei de rente op de kapitaalmarkt is gestegen, maar deze stijging was maar kortstondig. De rente ligt inmiddels weer op het (lage) niveau van voor de pandemie.
De verwachting van velen is dat de economie mogelijk al in 2020 en verder in 2021 zich weer zal versterken. Waar een aantrekkende economie normaal gesproken ervoor zorgt dat de rente gaat oplopen, is dat nu geen zekerheid. Naast een toename in de vraag naar nieuwe leningen, wat de rente kan opdrijven, zien we de verruiming van het opkoopprogramma van staatsobligaties door de ECB (de zogeheten kwantitatieve verruiming) sinds 2019 met een verdere intensivering in mei 2020 ter bestrijding van de coronacrisis. Deze kwantitatieve verruiming zorgt ervoor dat er meer geld beschikbaar komt op de kapitaalmarkt, wat als doel heeft dat de rente gaat dalen. De praktijk zal moeten uitwijzen welke van deze twee factoren de doorslag zal gaan geven. Alle analisten en economen zijn van mening dat het huidige lage renteniveau voor de kapitaalmarkt op termijn onhoudbaar is, maar voor de gemeente betekent dit dat financiering goedkoop blijft.

Financiering van de sociale woningbouw (b)
Voor de financiering van de woningbouw wordt door de corporaties nadrukkelijk gekeken naar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), waarmee de gemeente Arnhem een achtervangovereenkomst heeft gesloten. Dit landelijke fonds fungeert als waarborg ten aanzien van risico's van wanbetaling en vervult daarmee de garantstellende rol die gemeenten van oudsher hadden. Het bestaan van het WSW samen met ontwikkelingen op het gebied van schaalvergroting en regionalisering van de woningcorporaties verklaart waarom de rol van de gemeente op het terrein van de financiering van woningbouw de afgelopen jaren kleiner is geworden en nu zo goed als uitgespeeld is. In 2021 heeft de gemeente nog maar één lening van € 9.000 aan de woningcorporatie Omnia Wonen op de balans.

Financiering van aan de gemeente gelieerde instellingen (c)
Bij de financiering van aan de gemeente gelieerde instellingen gaat het om activiteiten die nauw grenzen aan het beleid van de gemeente Arnhem. Het gaat hier vooral om instellingen in de sectoren zorg, sport en cultuur. Ook bij deze financiering wordt de laatste jaren een terughoudend beleid gevoerd.
Bij de directe (eigen) financiering van de activiteiten van de instellingen heeft de gemeente Arnhem een gericht toezicht op het reilen en zeilen van de betreffende instellingen. Door aan de te verstrekken leningen waarborgen te verbinden kan bij calamiteiten direct worden gereageerd (voorbeeld: executie bij recht van eerste hypotheek). Tevens bestaan er bij de sectoren zorg en sport waarborgfondsen. Met borgstelling door deze waarborgfondsen kunnen instellingen bij banken een lagere rente bedingen en hoeft de gemeente zelf geen lening te verstrekken. Het waarborgfonds voor de sport (SWS) garandeert maximaal de helft van de lening en eist een garantie van de gemeente voor het resterende deel van de lening.
In 2020 heeft de economie harde klappen gekregen, maar zal naar verwachting in 2021 weer aantrekken. Dat zal niet op alle fronten in een gelijk tempo gebeuren, waardoor het mogelijk is dat de ene instelling langer geconfronteerd zal worden met de gevolgen van de recessie dan de andere en alsnog in moeilijkheden komt en bij de gemeente aan moet kloppen voor ondersteuning. Dat risico wordt substantieel verkleind door de garanties van de waarborgfondsen.

Financieringsvolume (delegatie/mandaat)
Bij het vaststellen van de Begroting neemt de gemeenteraad een besluit over de omvang van de gemeentelijke activiteiten en daarmee over het financieringsvolume. Afgezien van de eigen middelen in reserves en voorzieningen wordt in de financieringsbehoefte voorzien door middel van leningen voor de lange termijn (vaste financiering) en voor de korte termijn (vlottende financiering).

Lange termijn financiering (vaste financiering)
Zoals reeds toegelicht gaat het hier om de benodigde geldmiddelen voor de eigen gemeentelijke investeringen en projecten; de financiering van sociale woningbouw en de verstrekking van geldleningen aan instellingen, gelieerd aan het beleid van de gemeente Arnhem.

Korte termijn financiering (vlottende financiering)
Bij de kortlopende financiering gaat het om de financiering van de lopende activiteiten en werkzaamheden van de gemeente. Hiervoor wordt geld geleend of (in geval van een tijdelijk overschot) uitgezet bij de schatkist voor een periode van maximaal een jaar. Als een extra zekerheid, bijvoorbeeld voor het opvangen van onverwachte fluctuaties in de behoefte aan kasgeld, is een arrangement afgesloten met de Bank Nederlandse Gemeenten waarbij tot een beperkt bedrag (€ 4 miljoen) de gemeente een negatief saldo mag hebben. Insteek is hiervan zo weinig mogelijk gebruik te maken, een kasgeldlening is goedkoper dan rood staan bij de bank.
In voorkomende situaties zal een deel van de opgenomen kas-/callgelden (O/G) worden omgezet in langlopende financiering, de zogenoemde consolidatie. Een en ander past binnen de regels, zoals vastgelegd in het treasurystatuut.

Financieringsbehoefte per 31-12-2021
Onderstaand schema geeft inzicht in de benodigde geldmiddelen voor de langlopende financiering en de manier waarop deze beschikbaar komen (de funding).

Het totaalvolume van de benodigde financieringen bedraagt € 907 miljoen. Vanuit de beschikbare aanwezige middelen (reserves en voorzieningen en obligo's en waarborgsommen) en de leningenportefeuille voor de vaste financiering is een bedrag van € 902,8 miljoen beschikbaar. Dit betekent dat per ultimo 2021 voor een bedrag van € 4,2 miljoen een beroep moet worden gedaan op kortlopende leningen op de geldmarkt.
De financieringsfunctie is ruimschoots in staat om voldoende middelen aan te trekken en beschikbaar te stellen voor dekking van de reeds gepleegde investeringen, de kosten in de grondexploitatie en voor de in 2021 begrote investeringen.

Benodigd voor	Bedrag	Financiering middels	Bedrag
Bedragen x € 1.000			
Activa gemeente Arnhem en grondexploitatie	826.524	Reserves en voorzieningen	136.546
Uitgezette gelden aan gelieerde instellingen en woningcorporaties (kapitaalverstrekking en leningen u/g)	45.089	Opgenomen gelden in de kapitaalmarkt (leningen o/g)	763.479
		Obligo's en waarborgsommen	2.831
Overige uitgezette middelen (o.a. nog te ontvangen erfpacht en bijdragen aan activa van derden)	35.395	Rekening courant BNG en kasgeldleningen	4.152
Totaal langlopend te financieren	**907.008**	**Totaal financiering**	**907.008**

Leningenportefeuille 2021

Onderstaand schema geeft inzicht in de samenstelling van de volumes in het jaar 2021 van de huidige leningenportefeuille van de financieringsfunctie. Het betreft leningen opgenomen gelden (O/G) en leningen uitgezette gelden (U/G).

Leningen portefeuille	Stand 01.01.2021	Opname	Aflossing	Stand 31.12.2021
Bedragen x € 1.000				
Leningen O/G				
Leningen portefeuille	670.421	106.567	-48.892	728.096
Nog aan te trekken financiering in 2020	35.375			35.375
Leningen t.b.v. woningcorporaties	9		-1	8
Totaal leningen O/G	**705.805**	**106.567**	**-48.893**	**763.479**
Leningen U/G				
Vaste leningen uitstaand	46.522		-6.183	40.339
Woningcorporaties	9		-1	8
Totaal leningen U/G	**46.531**	**0**	**-6.184**	**40.347**

Rentevisie

In recente jaren is als gevolg van de lage rentestand de gemiddeld te betalen rente voor de gemeente gestaag gedaald. Als gevolg van gewijzigde wetgeving in het BBV moet de omslagrente binnen marges de gemiddelde marktrente volgen en is de gemeente niet meer vrij in het bepalen van deze intern in rekening te brengen rente. Een omslagrente van 4%, zoals de gemeente hanteerde voor het jaar 2018, is niet meer toegestaan. Deze bedroeg in 2020 2% en daalt in 2021 naar 1,7%.

Om meerjarig gebruik te blijven maken van de lage marktrente kiest de gemeente ervoor om nu en in de komende jaren leningen met lange looptijden aan te trekken waarvan de rente nog steeds laag is (momenteel onder de 1%). Wanneer de rente ook na 2021 zo laag blijft is het bijna een zekerheid dat de omslagrente in 2022 verder verlaagd moeten worden om te voldoen aan de eisen uit het BBV.

De gemeente heeft al een aantal jaren leningen aangetrokken met lange looptijden van 20 à 30 jaar. Hiermee is ruimte gecreëerd om in toekomstige jaren - wanneer de rente voor nieuwe leningen mogelijk weer op een hoger niveau terecht zal komen - met behulp van nieuwe leningen met kortere looptijden toch een lage gemiddelde rente te realiseren binnen de wettelijke mogelijkheden.

Als gevolg van de renterisiconorm (zie hieronder) mag de gemeente geen leningenportefeuille hebben met een gemiddelde looptijd van leningen van korter dan ongeveer vijf jaar. De gemeente zou dan in een jaar meer leningen moeten herfinancieren dan is toegestaan.

Mandaat (voor nieuw aan te trekken financieringsmiddelen)

Met het vaststellen van deze MJPB 2021 – 2024 inclusief de paragraaf financiering mandateert de gemeenteraad het college om voor de financieringsbehoefte per onderscheiden categorie in 2021 leningen aan te gaan tot de volgende maximumtotalen:

Maximaal toegestane leningen 2021	**Maximaal**
Bedragen x € 1.000	
Eigen gemeentelijke financieringsbehoefte	250.000
Financieringsbehoefte sociale woningbouw	100.000
Financieringsbehoefte aan gemeente gelieerde instellingen	50.000

Kasgeldlimiet

De Wet FIDO geeft concrete richtlijnen voor gemeenten voor het beheersen van het renterisico in verband met de korte termijn financiering. De kasgeldlimiet is een wettelijk maximum (plafond) voor het volume geldleningen in de vorm van zogenaamde call- en kasgeldtransacties.
De bovengrens is bij ministeriële regeling voor het jaar 2021 vastgesteld op 8,5 % van het lastentotaal van de gemeentelijke begroting. De begroting van de gemeente Arnhem voor het jaar 2021 heeft een omvang van € 733,3 miljoen en daarmee komt de kasgeldlimiet uit op € 62,3 miljoen.
Het Rijk geeft gemeenten veel ruimte om maximaal gebruik te maken van (goedkope) financiering met kasgeld. Hoewel het gemeenten formeel niet is toegestaan de kasgeldlimiet te overschrijden (Wet FIDO, art. 4, lid 1), hoeven deze pas aan de toezichthouder te rapporteren wanneer de kasgeldlimiet drie kwartalen op rij wordt overschreden (art. 4, lid 2). Hiermee wordt gedoogd de kasgeldlimiet twee kwartalen op rij te overschrijden.
De gemeente Arnhem stuurt er desondanks op onder de kasgeldlimiet te blijven en deze niet te overschrijden.

Renterisiconorm

Het renterisico betreft het risico dat de begroting van de gemeente geconfronteerd wordt met een verzwaring van de rentelasten als gevolg van herfinancieringen van bestaande activa of van herziening van rente van bestaande leningen.
Het doel van de renterisiconorm is om dit risico te beperken tot een handelbaar niveau. Bij een gelijkmatig opgebouwde leningenportefeuille blijft het renterisico binnen verantwoorde marges en zullen de renteaanpassingen zich geleidelijk voordoen en binnen de begroting opgevangen kunnen worden.
In de Wet FIDO is vastgelegd dat jaarlijks een volume ter grootte van 20 % van het lastentotaal van de gemeentelijke begroting (peildatum 1 januari) mag worden geherfinancierd of een renteherziening mag ondergaan. Omdat de gemeente voor de eigen financiering geen leningen heeft aangetrokken waarvan periodiek de rente wordt herzien, heeft voor Arnhem de renterisiconorm alleen betrekking op herfinanciering van aflopende leningen. Op basis van het begrote lastentotaal voor 2021 van € 733,3 miljoen mogen leningen tot een bedrag van € 146,7 miljoen worden geherfinancierd.
Voor het jaar 2021 komt de prognose van het renterisico uit op 6,0 %. (vergelijk: JV2019 4,1 %).

Schatkistbankieren

Sinds het najaar van 2013 kennen gemeenten en andere decentrale overheden verplicht schatkistbankieren. Decentrale overheden dienen banktegoeden, die een vooraf bepaalde drempelwaarde te boven gaan, af te storten naar een rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Voor de gemeente Arnhem bedraagt de drempelwaarde in 2021 € 4,22 miljoen.
Omdat inkomende en uitgaande kasstromen niet op elkaar zijn afgestemd, kunnen hoge positieve of negatieve kassaldi ontstaan. Om enigszins ruimte te bieden voor zulke bewegingen moet het gemiddelde van de banksaldi van de gemeente in een kwartaal worden afgezet tegen deze drempelwaarde, niet de dagelijkse stand. Het banksaldo hoeft dus niet continu beneden de drempelwaarde te blijven. Een banksaldo boven de drempelwaarde kan binnen het kwartaal worden gecompenseerd met banksaldi, die lager zijn dan de drempelwaarde.
Om de drempelwaarde niet te overschrijden wordt in 2021 beperkt gebankierd bij de schatkist.
Bij de controle van de jaarrekening neemt de accountant de verplichting tot schatkistbankieren mee.

Overige risico's

Gezien de samenstelling van de gemeentelijke leningenportefeuille en de kaderstelling vanuit de wet en het treasurystatuut (leningen worden alleen afgesloten in euro’s) is binnen de gemeente Arnhem geen sprake van valutarisico en/of koersrisico.

Bedrijfsvoering

Voor de gemeentelijke bedrijfsvoering zijn bedrijfsmiddelen nodig om de geformuleerde doelen van de verschillende programma's te kunnen bereiken. Het gaat met name om de uitgaven voor personeel en organisatie, informatie en automatisering, auditing en risicomanagement.

Personeel en organisatie

Personeel

Het streven naar een divers samengesteld personeelsbestand en een inclusieve organisatie, waar iedereen op gelijkwaardige wijze kan deelnemen, zijn talenten kan inzetten en zich welkom voelt, staat hoog op de agenda. Wij gaan verder op de ingeslagen weg van door het verzorgen van trainingen, workshops, ontmoetingen met diverse doelgroepen (Meet & Greet) en het formuleren van meetbare doelstellingen. De trainingen 'selecteren zonder vooroordelen' is vooral bedoeld voor leidinggevenden om bij hen meer bewustzijn te creëren over gelijke behandeling en in het selecteren van diverse kandidaten. Met behulp van de Inclusiviteitsmonitor brengen wij in beeld hoe onze inspanningen en resultaten zich verhouden tot die van andere organisaties. Hiernaast blijven wij investeren in arbeidsmarktcommunicatie, social media, versterken van netwerken en het door ontwikkelen van de nieuwe website www.werkenvoorarnhem.nl.

Ondanks de uitstroom door pensionering en instroom van jongeren is de gemiddelde leeftijd in onze organisatie bijna 50 jaar. Dit is voor ons aanleiding om steviger te investeren in strategische personeelsplanning en te zorgen dat op tijd jongere medewerkers worden aangenomen voor vervanging van de uitstroom. Bovendien wordt de aandacht gericht op het binden en boeien van jonge collega's die al bij ons aan het werk zijn. Het Jong Arnhem netwerk (voor en door jonge collega's onder de 35 jaar) speelt daarbij een belangrijke rol, evenals het investeren in opleiden en ontwikkelen van onze medewerkers.

Het verzuimcijfers is, organisatie breed gezien, dalende en het is belangrijk om dit in het komende jaar vast te houden. Verzuimmanagement en verzuimpreventie blijven heel belangrijke instrumenten. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het verzuimproces gaan we nog beter definiëren en beleggen, zodat tijdig en gericht actie kan worden ondernomen.
De meldingsfrequentie en het kortdurend verzuim zijn prima op orde en zelfs aan de lage kant. Dit duidt op een grote bevlogenheid en betrokkenheid bij medewerkers. Vooral het langdurig, psychisch verzuim in de organisatie blijft het komende jaar onze aandacht houden.

Vitaliteit onder medewerkers verlaagt de kans op burn-out en andere psychische klachten. Van medewerkers wordt hierin een grote mate van eigen verantwoordelijkheid verwacht. Mede door de coronacrisis en signalen uit het medewerkersonderzoek gaan wij acties zetten op een gezonde levensstijl en een goed werk-privébalans. Ook blijven we trainingen en activiteiten voor fysiek en mentaal welzijn aanbieden, waarmee we werknemers handvatten geven om 'de bal' op te pakken.

De coronacrisis heeft laten zien dat diverse aspecten van 'Het Nieuwe Werken' aan urgentie hebben gewonnen. Online samenwerken, hybride vergaderen, flexibel en meer plaats- en tijdonafhankelijk werken zijn noodzakelijk geworden als de 1,5meter organisatie blijft voortbestaan. Vanuit P&O wordt samen met de directie en de andere betrokken organisatie-onderdelen een plan gemaakt. Hierin staat op welke wijze en met welke aanpassingen en ondersteuning medewerkers zo optimaal als mogelijk intern en ook samen met de stad moeten kunnen blijven samenwerken.

De Rijksoverheid laat per 1-1-2020 de stagevergoedingen niet langer afhankelijk zijn van het niveau van de opleiding. De gemeente Arnhem heeft stageplaatsen beschikbaar voor een groot aantal opleidingen in het WO, HBO en MBO. Met ingang van het schooljaar 2020-2021 worden bij de gemeente Arnhem de stagevergoedingen voor MBO, HBO en WO studenten gelijkgetrokken. De stagevergoeding bedraagt met ingang van het nieuwe schooljaar 2020-2021 voor alle stagiaires € 350 per maand.

Totaal aantal FTE Arnhem	Realisatie Bezetting 31.12.2019	Begroting Formatie 2020	Begroting Formatie 2021	Begroting Formatie 2022	Begroting Formatie 2023	Begroting Formatie 2024
Bestuur						
Aantal FTE Raad	42	39	39	39	39	39
Aantal FTE College B&W	7	7	7	7	7	7
Personeel						
Aantal FTE ambtelijke organisatie formatie	908	935	916	912	912	912
Totaal personeel gemeente Arnhem	**908**	**935**	**916**	**912**	**912**	**912**

Verloop formatie

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Aantal FTE ambtelijke organisatie MJPB 2020-2023	***914***	***903***	***901***	***901***	***901***
Bij: sr businesscontroller klimaat en energie en medewerker bedrijfsvoering NEMIA	1	1	0	0	0
Bij: 3,3 fte centraliseren en automatiseren inhuurbalie	3	3	3	3	3
Bij: trainees uit jongerenbudget	9	2	0	0	0
Bij: extra formatie veiligheidshuis, procesregisseur en informatiecoördinatoren	3	4	4	4	4
Bij: toezicht en preventie Diftar, 8,0 fte	8	8	8	8	8
Bij: 6,0 fte, 4,0 fte handhavers en 2,0 fte Bibob, als gevolg van de 4 ton intensivering uit de herstelagenda		6	6	6	6
Af: te realiseren taakstellling 6,0 fte als gevolg van de 4 ton intensivering uit de herstelagenda		-6	-6	-6	-6
Af: reorganisatie W&I, budgetneutraal	-3	-5	-4	-4	-4
Aantal FTE ambtelijke organisatie Begroting 2021	**935**	**916**	**912**	**912**	**912**

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Aantal FTE ambtelijke organisatie	**908**	**935**	**916**	**912**	**912**	**912**
Saldo personeelsbudget loonsom (in € 1.000)	**70.545**	**75.613**	**75.493**	**75.181**	**75.166**	**75.167**
Gemiddelde loonsom (in €)	**77.671**	**80.870**	**82.416**	**82.435**	**82.418**	**82.420**

De formatie van de afdeling Financiën & Control is uitgebreid met een senior businesscontroller voor Klimaat en Energie en de Omgevingswet. In 2020 en 2021 wordt deze formatie uitbreiding gedekt uit programmabudget Klimaat en Energie (0,3 fte), uit programmabudget Omgevingswet (0,3 fte) en uit vacatureruimte op de afdeling (0,4 fte).

In mei 2019 is door de directies van de gemeente Arnhem en De Connectie besloten om de inkoop van inhuur te centraliseren en te automatiseren. Hiervoor is 3,3 fte formatie structureel ter beschikking gesteld.

Gedurende de periode 1 maart 2020 t/m 1 maart 2021 zijn er 11 trainees aan de formatie toegevoegd. Omgerekend op jaarbasis is dit 9 fte in 2020 en 2 fte in 2021. Dekking hiervoor vindt plaats uit het jongerenbudget.

Vanaf 1 april 2020 is de formatie van het Veiligheidshuis verhoogd met 4 fte. Deze capaciteit was al langere tijd aanwezig in de vorm van inhuur. Deze inhuur is nu omgezet naar vaste formatie. Gemiddeld op jaarbasis is dit 3 fte in 2020 en vanaf 2021 is dit 4 fte (1.0 procesregisseur en 3 fte informatiecoördinator).

Conform het raadsbesluit van 25/9/2017 wordt de formatie met in totaal 8,0 fte verhoogd in verband met de invoering van Diftar: 2 fte coördinator toezicht en preventie en 6 fte toezichthouder afval.

Zoals in de Herstelagenda is opgenomen is de druk op handhaving hoog en neemt het aantal beleidsvelden dat een beroep doet op handhaving toe. Om deze reden wordt de handhavingscapaciteit uitgebreid. Daarnaast wordt formatie ingezet om georganiseerde criminaliteit (Bibob) tegen te gaan. Conform motie 20A66 Wel handhaven, maar taakstelling personeel is een taakstelling op de totale personeelslasten daarbij opgenomen (zie ook programma S00 Bestuur, dienstverlening en financiën).

Het nieuwe functiehuis van Werk en Inkomen past binnen het kader van de personeelsbegroting. De hogere salariskosten worden opgevangen door een lagere formatie van 3 fte in 2020 en 4 fte vanaf 2021 (1,0 procesregisseur en 3,0 fte informatiecoördinator).

Organisatie
Er worden deze komende begrotingsperiode geen grote structuurwijzigingen in de organisatie verwacht, maar we zullen ons er vooral op blijven richten om te verbeteren in onze werkwijzen en processen om zo ook op de vragen van de toekomst een antwoord te kunnen geven. Zo is het noodzakelijk om de komende jaren te gaan investeren in de publieke dienstverlening (burgerzaken). De toenemende complexiteit in het werk en de digitalisering vragen om een transformatie en daarmee ook om investeringen in de dienstverlening. Ook de ontwikkelingen en veranderingen bij andere onderdelen die al zijn ingezet, zoals bijvoorbeeld bij Werk en Inkomen, zijn niet klaar en zullen ook het komende jaar om veel aandacht vragen.

Een heel belangrijk speerpunt voor de hele organisatie is om het hybride werken met alle voordelen die dat in zicht heeft, ook na corona voort te zetten.
Dat vraagt om een fundamentele herijking van de manier waarop nu wordt gewerkt. Natuurlijk moeten de randvoorwaarden (zoals huisvesting, ICT) in orde zijn, maar zaken als sturing, werkwijzen en houding en gedrag moeten hierin als de belangrijkste kritische succesfactoren worden gezien.

Informatie en automatisering
Vanuit het vakgebied informatie wordt gewerkt aan drie thema's: informatiegestuurde organisatie, uitbreiding digitale dienstverlening en modernisering van de werkplek. Dit alles vanuit een robuuste basis, met bijzondere aandacht voor informatieveilgheid, privacy en auditing.

Uitbreiding digitale dienstverlening
De gemeentelijke informatievoorziening, een belangrijke basis voor de dienstverlening, wordt blijvend gemonitord en bijgesteld met het oog op continuïteit, kwaliteitsverbetering én meer doelmatigheid. Dit omvat onder andere:
- We werken aan optimale dienstverlening met effectieve processen en informatiestromen.
- Informatiehuishouding met betrekking tot het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Hiermee sorteren we ook voor op de beoogde ondernemers-dienstverlening binnen het Programma Vitale Economie onder de noemer 'van bedrijven weten'.
- Sturing op de kwaliteit van archivering en duurzame bewaring om de preservering en toegankelijkheid van de analoge en digitale informatie te waarborgen.
- Aangesloten wordt bij landelijke innovaties waaronder de 'Common Ground' van VNG realisatie.
- Om de primaire processen in de toekomst goed en veilig uit te kunnen blijven voeren is het van belang dat de processen bij ICT die de dienstverlening aan de gemeenten vormgeven beter op orde komen. Er worden hierin aanvullende investeringen gedaan. Afdeling Informatie werkt hierin samen met ICT.

Informatiegestuurde organisatie
Er wordt, naast de informatieproducten en onderzoeken die al regulier plaatsvinden zoals Staat van de Stad, gewerkt aan digitale innovaties om maatschappelijke opgaven uit onze veranderprogramma's te realiseren.

- Het leveren, onderhouden en door ontwikkelen van monitoring (door middel van rapportages en dashboards) ten behoeve van sturing in de lijn en programmasturing.
- Meer Open Data.
- Nieuwe methoden en technieken in het kader van onderzoek & statistiek worden verkend; te denken aan kunstmatige intelligentie en geavanceerde analyses.
- Werken met bijvoorbeeld sensoren en de mogelijkheden met betrekking tot het verwerken van grote hoeveelheden gegevens worden verder verkend. Waar zinvol, wordt er mee geëxperimenteerd, bijvoorbeeld op het gebied van duurzame energieproductie, verbetering van de luchtkwaliteit, armoedepreventie en arbeidsstimulering.

Modernisering werkplek
- Tijd- en plaats onafhankelijk en toch samen. Al jaren is het een ambitie. De coronacrisis zorgt voor een acute noodzaak vanuit thuis te kunnen werken en vanaf daar toch alles te kunnen doen, met collega’s en met partners van buiten de gemeente. De ontwikkeling van vaste naar geïntegreerde telefonie hoort hier ook bij.
- De inrichting van de vaste plekken zal ook wijzigen: naast de anderhalvemeterwerkplek zal een werkplek gerealiseerd worden die naadloos aansluit op de mobiele werkplek.

Informatieveiligheid, privacy & auditing
De gemeente heeft steeds meer gegevens. Enerzijds gaat het hier om persoonsgegevens. Inwoners mogen erop vertrouwen dat hun privacy bij ons geborgd is: we gaan goed om met gegevens en vragen alleen wat nodig is. Anderzijds hebben we veel informatiestromen die belangrijk zijn voor de continuïteit van onze bedrijfsvoering en dus veilig moeten zijn. De veranderende wetgeving zorgt ook voor aanpassingen in ons informatiebeleid. Met auditing wordt aantoonbaar gemaakt dat de gemeente hierop in control is.

Financiën en control
In 2020 heeft Financiën en Control haar ambitie en koers bepaald in samenspraak met de afdeling en onze stakeholders en dit heeft geleid tot een ambitieus plan voor de toekomst.
" Wij brengen Arnhem verder, met betrokkenheid, onafhankelijk advies en ondersteuning, met kennis en met innovaties."
In 2021 zullen wij verder vormgeven aan de belangrijkste ontwikkelingen uit ons ambitieus plan. Wij zullen blijven investeren in de ontwikkeling van kennis en expertise op gebied van business intelligence zodat we de focus op analyseren leggen en minder op data maken.
Verder zullen wij zichtbaar invulling geven aan soft closure gedurende het jaar voor een actuele en betrouwbare administratie.
Medewerkers ontwikkelen zich door. Leren van en met elkaar door middel van trainingen, casuïstiek behandelingen, feedback en gerichte opleidingen waar gewenst en nodig.

Innovatie en financieel beleid
In 2021 wordt doorgepakt op innovaties en vernieuwingen die in 2020 zijn ingezet. Innovaties die gericht zijn op het optimaliseren van onze processen en verder verbeteren van onze informatievoorziening aan inwoners, bedrijven, raad, college en management. Daarbij kan gedacht worden aan het robotiseren van processen, het doorontwikkelen van de maandelijkse afsluiting (soft closure), het gebruik van de Lokale Lastenmeter en het verbeteren van het inkoop- en betaalproces. Dit alles vanuit onze I-visie (visie op informatievoorziening).

Auditing en risicomanagement
De nieuwe nota Risicomanagement en weerstandsvermogen is als concept in de auditcommissie besproken. Het college heeft deze nota nu na verwerking van de reactie van de auditcommissie aan de raad voorgelegd met het voorstel de uitgangspunten hierin vast te stellen. Vanaf vaststelling is de wijze waarop auditing en risicomanagement werkt voor het grootste deel hier op gebaseerd. Vanaf 2020 wordt er gewerkt aan trainingen, zal het gemeentelijke risicoprofiel doorlopend worden geactualiseerd, zal de nieuwe systematiek voor risico's van het grondbedrijf worden uitgevoerd, wordt de risicogerichte benadering van de Verbonden Partijen begeleid en zullen risicosessies, risicoanalyses en evaluaties worden uitgevoerd.

Rechtmatigheid en financial audits
De financial audits worden in het kader van de jaarrekening uitgevoerd door de externe accountant. Ter ondersteuning hiervan voert de gemeente interne controles (IC) uit zoals opgenomen in het IC-plan. In het IC-plan wordt rekening gehouden met het toekomstig invoeren van de rechtmatigheidsverklaring die het college van B&W gaat afgeven. Hiervoor worden de werkwijzen aangescherpt in afstemming met de externe accountant.

Juridische zaken
Het specifieke terrein van de burgemeestersbevoegdheden Openbare Orde en Veiligheid zal, gezien maatschappelijke ontwikkelingen zoals ondermijning, veel prioriteit vragen. Temeer nu de gemeente Arnhem zal deelnemen aan het Experiment gesloten coffeeshopketen (wietexperiment).
Veel aandacht zal blijven gaan naar de, weliswaar iets vertraagde invoering van de nieuwe Omgevingswet, die in samenwerking met beleidsafdelingen en ICT uitgewerkt wordt. Ook zullen de energietransitie en ondersteuning van wijkinitiatieven de nodige aandacht vragen.
De advisering vanuit Juridische zaken zal op een toegankelijke en verbindende wijze plaatsvinden.
Tenslotte zal de afdeling Juridische zaken een verbeterprogramma Heldere taal opnemen. Daarmee wordt communicatie met onze omgeving waar mogelijk minder formeel en meer toegankelijk voor degenen tot wie wij ons richten.

Communicatie

Inclusieve communicatie
Arnhem is een zeer diverse stad. We staan hoog in de lijst van gemeenten met veel verschillende nationaliteiten. De inkomens-, gezondheids- en opleidingsverschillen zijn groot. In zo'n diverse stad is het belangrijk dat we elkaar begrijpen en dat de inwoners snappen wat de gemeente bedoelt of van hen vraagt. Maar ook vice versa: voelen inwoners zich gehoord? Communicatie waarbij iedereen zich gezien en begrepen voelt, is daarom van groot belang. Zo kunnen we voorkomen dat onbedoeld gevoelens van uitsluiting of het versterken van vooroordelen tussen (groepen) inwoners ontstaan. Taal is constant in ontwikkeling. Woorden evolueren en het gebruik ervan moet meebewegen. Genderneutraal en onbevooroordeeld taalgebruik is een manier om afstand te nemen van verouderde opvattingen over mannen, vrouwen, personen met een handicap en andere groepen in de samenleving. De taal (en het niveau) die je als organisatie 'spreekt' is daarom van groot belang.

Inclusiever communiceren en het kiezen van het juiste medium is een proces dat mogelijk maakt dat belanghebbenden zich erkend, gerespecteerd en deelgenoot voelen van de kwestie waar de communicatie zich op richt.

Inclusieve communicatie binnen de gemeentelijke organisatie
Werken aan een inclusieve organisatie betekent dat we ook naar onze communicatie kijken en bepalen hoe we inclusiever kunnen communiceren als gemeente.
We hebben binnen de ambtelijke organisatie te maken met diverse clusters, programma's, afdelingen en projecten en met een diverse samenstelling van medewerkers. Iedereen communiceert op zijn eigen manier, via de eigen kanalen en vertaalt dat door in documentatie, zoals visie-, project- en programmaplannen, nota's, besluiten, brieven en e-mails. Door medewerkers meer bewust te maken van de wijze waarop je kunt communiceren en de richtlijnen die de organisatie hiervoor hanteert, sluit de communicatie beter aan bij medewerkers en daardoor ook bij inwoners en/of partners.

Inclusieve communicatie naar inwoners
Op dit moment communiceren we op diverse manieren en via verschillende media naar inwoners en andere doelgroepen. Het gaat hierbij om alle vormen van communicatie: online, maar ook in schrift, over de telefoon, via de e-mail en face-to-face.
Een gezonde, inclusieve werkplek begint met een inclusief gebruik van taal en beeldmateriaal waaruit diversiteit spreekt, zonder (onbedoelde) vooroordelen. Via onze woord- en beeldkeuze kunnen we helpen ervoor te zorgen dat geen enkele groep zich uitgesloten, gediscrimineerd of niet welkom voelt.

Verbonden partijen

De gemeente neemt deel in diverse rechtsvormen zowel publiek als privaat. Wanneer de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft in een andere partij, is dat voor de gemeente een verbonden partij. Samenwerking met andere partijen is een manier om publieke taken uit te voeren, die bijdragen aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen. Deelnemingen in andere partijen brengen risico's met zich mee zowel bestuurlijk, maatschappelijk als financieel.

Verbonden partijen twee gemeentelijke rollen

De gemeente vervult twee rollen richting de verbonden partijen: de rol van opdrachtgever en van eigenaar. Tussen beide rollen en de belangen die daaruit voortvloeien, kan een spanningsveld bestaan.

In de eigenaarsrol beslist de gemeente over de oprichting, de missie, de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verbonden partij. Het gemeentebestuur is mede-eigenaar van de verbonden partij en draagt bestuurlijke verantwoordelijkheid (de gemeente neemt deel aan het bestuur). De eigenaarsrol richt zich vooral op de continuïteit en de levensvatbaarheid van de (samenwerking-)organisatie.

De gemeente is daarnaast ook opdrachtgever van de verbonden partij. De verbonden partij levert diensten of producten of is uitvoerder van gemeentelijk beleid. Veelal in de vorm van een basispakket dat door alle deelnemers in de samenwerking wordt afgenomen met daarnaast een aanvullend (maatwerk-)pakket dat voor afzonderlijke deelnemers op maat wordt afgesproken.

Het financieel belang is gekoppeld aan beide rollen. Als opdrachtgever heeft de gemeente belang bij een zo goed mogelijke prijs-/kwaliteitsverhouding voor de afgesproken dienstverlening en deze moet passen binnen de kaders van de gemeentebegroting. Als eigenaar draagt de gemeente het 'ondernemersrisico' van de samenwerking. Als de financiële resultaten tegenvallen, zal de gemeente afhankelijk van de aard van de samenwerking de tekorten moeten aanvullen.

Actuele kaders

In 2016 is de visie van de gemeente Arnhem op de verbonden partijen vastgelegd in de kadernota Verbonden partijen 2016 gemeente Arnhem met daarin uitvoeringsrichtlijnen over de wijze van sturen en beheersen. Uitgangspunt is om hierbij uit te gaan van een risicogerichte aanpak, onder andere door het instellen van een governance code en het toepassen van een 'risicokompas'.

Ook de Notitie verbonden partijen van de Commissie BBV uit oktober 2016 geeft verplichte en aanbevolen kaders ten aanzien van verbonden partijen. In deze notitie wordt uiteengezet wanneer sprake is van een financieel en bestuurlijk belang. Van een financieel belang is sprake als de gemeente de middelen zoals vermogen of leningen, die aan een partij ter beschikking zijn gesteld, niet terugkrijgt bij faillissement van die partij of indien financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald bij de gemeente. Bij een bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in een derde partij, hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat ze via aandelen mee kan stemmen.

Tenslotte is op 1 januari 2015 is de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) gewijzigd. Hiermee is een aantal wijzigingen doorgevoerd die erop gericht zijn de invloed van de raad op het samenwerkingsverband te versterken.

Ontwikkelingen risicovolle verbonden partijen

Niet alle verbonden partijen vragen om even veel betrokkenheid. Om de aandacht te geven aan die verbonden partijen die voor de gemeente van het grootste belang zijn, dan wel een belangrijk risico vormen (beleidsmatig of financieel) is het risicokompas toegepast. Het risicokompas is een risicoanalyse die bestaat uit de beoordeling op acht maatstaven. Deze acht maatstaven geven vorm aan de bestuurlijke en financiële verbondenheid met de partij. Door alle verbonden partijen op dezelfde wijze te beoordelen, is het mogelijk de verbonden partijen onderling te vergelijken en te bepalen welke verbonden partijen in verhouding tot elkaar een hoog risicoprofiel hebben. In de aanloop naar de Begroting 2021 heeft een actualisatie plaatsgevonden van het risicokompas. Dit heeft geresulteerd in de volgende risicokaart:

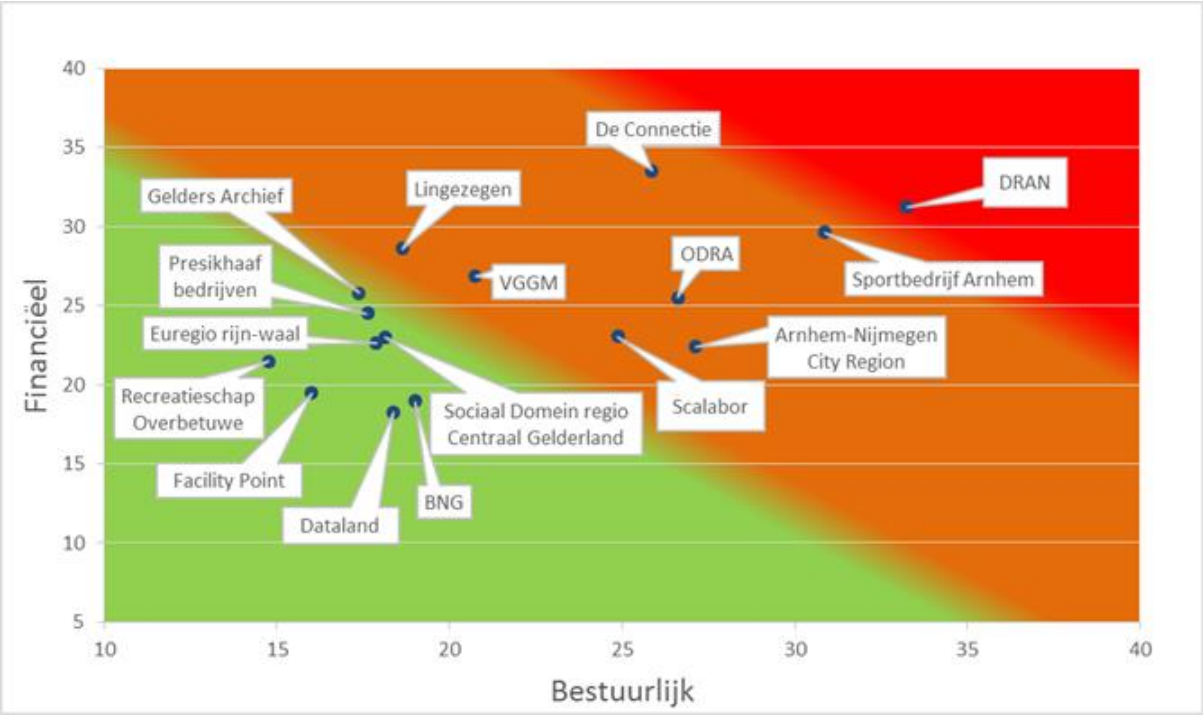

Voor de verbonden partijen, die op basis van de risicokaart in onderlinge vergelijking het hoogste scoren is een beheersstrategie opgesteld. Het betreft de volgende vijf partijen:

- BVO DRAN (Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen);
- Sportbedrijf Arnhem B.V.;
- GR Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA);
- Arnhem-Nijmegen City Region;
- BVO De Connectie.

In het hierna volgende overzicht met verbonden partijen wordt aangegeven in welke verbonden partijen de gemeente Arnhem deelneemt en aan welke programma's hiermee een bijdrage wordt geleverd. De hierboven genoemde partijen maken onderdeel uit van dit overzicht. De beheersstrategie op deze partijen wordt in het overzicht nader toegelicht.

Relatie met paragraaf Weerstandsvermogen

De risico's die samenhangen met de verbonden partijen zijn meegewogen in de bepaling van de gewenste weerstandscapaciteit (zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Toelichting bij overzicht verbonden partijen

Hierna wordt per verbonden partij gegevens weergegeven. Naast stamgegevens zijn dit, het bestuurlijke en financiële belang, financiële gegevens over het vermogen en resultaat (indien beschikbaar uit de begroting 2021 van de verbonden partij en anders uit de jaarrekening 2019 van de verbonden partij), actuele ontwikkelingen en de weergave van het risicoprofiel (laag, middel, hoog).

Facility Point

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Programma	S03 Economie		
Doel verbonden partij	Voor de ontwikkeling van het bedrijvenpark IJsseloord 2 is destijds Facility Point Arnhem opgericht, een onderneming die (al dan niet tijdelijke) kleinschalige huisvesting en facilitaire diensten biedt aan startende en kleine bedrijven.		
Deelnemers in samenwerking	Gemeente Arnhem, N.V. Gelderse Ontwikkelingsmaatschappij en Klaassen Vastgoed Ontwikkeling B.V.		
Bestuurlijk belang	De concerntreasurer is gemachtigd als aandeelhouder.		
Financieel belang	De gemeente bezit 37,5% van de aandelen in Facility Point.		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	1.998.000
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	1.745.000
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	
Ontwikkelingen			
Risico profiel			
Risico's	Laag		
Beheersstrategie	Niet van toepassing.		

Scalabor B.V.

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Programma	S06 Participatie en armoedebestrijding		
Doel verbonden partij	Scalabor B.V. is een arbeidsontwikkelbedrijf dat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt uit de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland ondersteunt bij het overbruggen van die afstand. Scalabor begeleidt inwoners die dat nodig hebben - in opdracht van gemeenten - naar passend en zo regulier mogelijk werk. Scalabor richt zich op het ontdekken en ontwikkelen van talenten van mensen in een werksituatie. Een belangrijke dienstverlening is het begeleiden van SW-medewerkers van de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf Bedrijven.		
Deelnemers in samenwerking	Gemeente Arnhem is 100% aandeelhouder van Scalabor B.V. De gemeenschappelijke regeling Presikhaaf Bedrijven detacheert SW-medewerkers, in opdracht van de deelnemende gemeenten, bij Scalabor B.V. Daarnaast koopt gemeente Arnhem (als klant) ook ontwikkeltrajecten in bij Scalabor B.V. voor inwoners die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet.		
Bestuurlijk belang	De concerndirecteur van gemeente Arnhem is gemachtigd om namens de gemeente Arnhem stemrecht uit te oefenen in de vergadering van aandeelhouders. De Gemeente Arnhem heeft een borgstelling afgegeven van € 4.000.000 voor een financieringsovereenkomst tussen Scalabor en de Bank Nederlandse Gemeenten lopende tot 26 februari 2021.		
Financieel belang	100%		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	5.202.847
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	5.313.153
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	
Ontwikkelingen	Voor 2021 en verder zien wij de volgende ontwikkeling: • aflopen van de termijn van het huidige aanwijsbesluit van gemeenten voor de SW-medewerkers en nieuwe besluitvorming daarop; • snelle terugloop van het aantal SW-medewerkers (door pensionering e.d.); • mogelijke invloed van corona op het behouden van het werk.		
Risico profiel			
Risico's	Middel		
Beheersstrategie	Bij start van het bedrijf hebben gemeenten Scalabor aangewezen als begeleider van de SW-medewerkers. Het aanwijsbesluit had een looptijd van 5 jaar, waarbij een jaar voor afloop bekend moet zijn hoe gemeenten verder gaan. Dit is een onzekere factor voor het bedrijf, waarbij eventueel risico in geval van het niet verlengen van de aanwijzing (en de dan benodigde afbouw van het bedrijf) volledig bij het bedrijf / de aandeelhouder ligt. Vanuit de module WGSW van MGR, waar het feitelijk werkgeverschap voor de SW-medewerkers is belegd is reeds nu gestart met de zorgvuldige voorbereiding van het besluitvormingsproces. Om op die manier gemeenten te begeleiden in een tijdig en goed afgewogen besluit, waar mogelijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het aantal SW-medewerkers loopt komende jaren flink terug. Als Arnhem - conform de uitgangspunten bij de oprichting - de werkgelegenheid die het bedrijf biedt zoveel mogelijk wil benutten voor het ondersteunen van mensen die anders niet of moeilijk aan het werk komen, zal een doorontwikkeling gemaakt moeten worden in de samenwerking met Scalabor. Dit betekent naast het inzetten op arbeidsontwikkeltrajecten ook inzetten op het volgens de mogelijkheden van de participatiewet andere vormen van werk. De werkbrigade zoals nu voorgesteld in herstelplan en begroting is een eerste essentiële stap die richting op. Inzet is hiermee werkgelegenheid te behouden en Arnhemmers voor langere tijd perspectief op (doorstroom naar) werk te bieden.		

Sportbedrijf Arnhem

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Programma	S09 Gezondheid en sport		
Doel verbonden partij	Het sportbedrijf voert het sportbeleid uit. Arnhem stimuleert en faciliteert bewegen en sporten en Arnhem benut de kracht van beide, voor een beter welzijn van de stad.		
Deelnemers in samenwerking	Gemeente Arnhem		
Bestuurlijk belang	De gemeente Arnhem is 100% aandeelhouder van de BV Sportbedrijf Arnhem. Als aandeelhouder is de gemeente Arnhem lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het mandaat om als aandeelhouder op te treden is door het college neergelegd bij de concerndirecteur.		
Financieel belang	De gemeente Arnhem heeft het volledige eigendom.		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	450.000
	Per 31-12-2020	€	1.800.000
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	1.959.000
	Per 31-12-2020	€	1.688.600
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	
Ontwikkelingen			
Risico profiel			
Risico's	Hoog		

Beheersstrategie

Het Sportbedrijf is de grootste uitvoerder is van het sportbeleid van de gemeente Arnhem. Bij de verzelfstandiging van het Sportbedrijf, zijn vanuit de gemeente als opdrachtgever en eigenaar van het Sportbedrijf, afspraken gemaakt over de informatie- en stuurmogelijkheden voor de gemeente. Om de verwachtingen over en weer beter in beeld te hebben voeren de gemeente als eigenaar en opdrachtgever en het sportbedrijf gezamenlijk, buiten de kwartaalgesprekken om, gedurende 2021, 4 maal per jaar overleg.

De organisatie van het Sportbedrijf en de samenwerking met de gemeente Arnhem moet de komende jaren nog verder professionaliseren. In navolging van 2020 waar we stappen hebben gezet in werkwijze en gezamenlijk opdrachtgeverschap wordt hier in 2021 vervolg aan gegeven. De afstemming tussen de teams Leefomgeving en het Sportbedrijf komt op gang, het opdrachtgeverschap wordt meer gestroomlijnd. De financiële functie binnen het Sportbedrijf moet zich nog steeds ontwikkelen, het vraagt nog nadere aandacht met betrekking tot de kwartaalrapportages in relatie tot het jaarresultaat. Ook het inzicht in de kostprijs van de producten is nog nihil. Zowel in de beschikking subsidieverlening 2019 als in de kwartaalrapportages is er nadruk gelegd op de financiële functie en rapportages van het sportbedrijf. In het tweede kwartaal 2019 is het sportbedrijf gekomen met een eerste aanzet ten aanzien van de kostprijs van de verschillende producten. Dit is echter nog niet volgens verwachting. In 2020 hebben we helaas weinig voortgang kunnen boeken op dit onderdeel. Voor 2021 zal de focus komen te liggen bij, inhoudelijk logische product/dienstgroepen met bijhorende activiteiten en daaraan gekoppelde financieel inzicht, ter verbetering van de sturing door de opdrachtgever.

Er zijn geen risicomanagement- of kwaliteitssystemen opgezet binnen het Sportbedrijf.

De financiële ratio's van het Sportbedrijf, gebaseerd op de jaarrekeningen waren onvoldoende. Inmiddels is mede door het resultaat van 2018 de algemene reserve van het Sportbedrijf vergroot tot het afgesproken en gewenste niveau. In dit opzicht staat het Sportbedrijf er een stuk beter voor dan voorgaande jaren.

Ondanks dat het financiële resultaat beter is over 2019 dan begroot, is met name inzicht in de financiële ontwikkeling een aandachtspunt. Een groot deel van de verstrekte subsidie zit 'vast' in (meer jaren)contracten. Zoals hiervoor al aangegeven, zijn de financiën een vast punt op de agenda in de onderlinge overleggen.

De informatievoorziening van het Sportbedrijf aan de gemeente Arnhem als opdrachtgever, is in ontwikkeling. Het betreft hier een samenspel van vraagstelling in combinatie met beantwoording van de vragen. Het sportbedrijf heeft in de kwartaalrapportages steeds conform afgesproken format gerapporteerd. Over de kwaliteit en met name over de (on-)mogelijkheden van rapportage over effectiviteit en efficiëntie van interventies in de stad wordt nog met elkaar gesproken, alsmede wensen voor de toekomst op wijkniveau. Dus ook na drie jaar als zelfstandige organisatie, is ook de informatievoorziening nog in ontwikkeling. Dit zal zoals hierboven vermeld, de nadrukkelijke aandacht hebben in 2021.

Er is gebleken dat de verwachtingen en opvattingen van de gemeente en het sportbedrijf op een aantal punten redelijk ver uit elkaar liggen. Ook zijn op een aantal thema's in het verleden onvoldoende duidelijke afspraken gemaakt. In 2019/2020 is van buiten de gemeente Arnhem een tijdelijk opdrachtgever aangetrokken met als opdracht om deze verwachtingen naar elkaar op één lijn te krijgen en waar nodig aanvullende afspraken te maken. Dit proces heeft geleid tot een aantal verbeterpunten en aanbevelingen. In 2021 zetten we dit proces voort.

B.V. Recreatiemaatschappij Overbetuwe

Vestigingsplaats	Kerk - Avezaath		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Programma	S03 Economie		
Doel verbonden partij	Ontwikkeling, exploiteren en onderhouden van toeristische dag recreatieve infrastructuur in het rivierengebied.		
Deelnemers in samenwerking	Natuur- en Recreatieschap Lingengebied, recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal, Recreatieschap Overbetuwe en Gemeente Arnhem		
Bestuurlijk belang	Vanuit gemeente Arnhem participeren wethouder De Vroome en raadslid Manders in het Algemeen bestuur van Recreatieschap Overbetuwe		
Financieel belang			
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	27.000.000
	Per 31-12-2020	€	27.000.000
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	

Ontwikkelingen

In 2021 zijn de belangrijkste ontwikkelingen de volgende:
Rijkerswoerdse Plassen:
- De lodges; het plan om lodges te plaatsen bij de Rijkerswoerdse Plassen loopt in 2020 en 2021 door. Er is gewerkt aan de wijziging van het bestemmingsplan (Overbetuwe). Dit zal in 2020 vastgesteld moeten worden waarna de ontwikkeling verder kan.

Zeegbos:
- Het onderhoud wordt op basisniveau gehouden.
- Een deel van de erfpacht ligt bij het recreatieschap. Het andere deel ligt bij Staatsbosbeheer.
- Vanuit bewoners bestaat de wens om meer betrokken te zijn bij het bos.

Risico: bij de verzelfstandiging is er een vermogen meegegeven, waar uit het rendement ervan de jaarlijkse exploitatielasten moeten worden bekostigd.
het risico is dat het rendement lager is dan de benodigde gelden voor de exploitatie en dus dat een deel van de exploitatielasten ongedekt blijft.

Risico profiel

Risico's Laag

Beheersstrategie Niet van toepassing.

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Programma	S00 Bestuur, dienstverlening en financiën		
Doel verbonden partij	De BNG is de 'bankier ten dienste van overheden', waaronder voor gemeenten.		
Deelnemers in samenwerking	De gemeente heeft minder dan 1% van de aandelen. De andere aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden (50%), provincies en gemeenten.		
Bestuurlijk belang	De concerntreasurer is gemachtigde voor de aandeelhoudersvergadering.		
Financieel belang	De gemeente Arnhem heeft 496.470 aandelen van de BNG in bezit (bijna 1%) en is daarmee een van de grootste gemeentelijke aandeelhouders van de BNG		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	4.887.000
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	144.801.998
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	-1.300
Ontwikkelingen			
Risico profiel			
Risico's	Laag		
Beheersstrategie	Niet van toepassing		

Dataland

Vestigingsplaats	Gouda		
Rechtsvorm	Stichting		
Programma	S00 Bestuur, dienstverlening en financiën		
Doel verbonden partij	Het ontzorgen, ondersteunen en faciliteren van gemeenten op het gebied van geo-, WOZ- en vastgoedinformatie, oftewel objectinformatie. Deze worden in de komende tijd ondergebracht bij andere overheidsinstellingen zoals kadaster en KOOP.		
Deelnemers in samenwerking	(Op 7 na) alle Nederlandse gemeenten. De rol van Dataland neemt toe: bijna alle gemeenten zijn inmiddels toegetreden.		
Bestuurlijk belang	Certificaathouders participeren in DataLand en hebben invloed op het beleid van DataLand via het bestuur. Het afdelingshoofd van de afdeling Informatie is gemachtigd voor deze rol.		
Financieel belang	De gemeente heeft certificaten van aandelen DataLand B.V. Deze inkomsten worden door DataLand gebruikt om de kerntaken uit te voeren: ontzorgen, ondersteunen en faciliteren van gemeenten.		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	751.000
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	522.000
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	
Ontwikkelingen	Dataland zal zich per 1-1-2022 opheffen. De huidige activiteiten hebben tot doel om de werkzaakheden over te zetten naar andere overheidsinstellingen. Dit vindt in 2020 en 2021 plaats.		
Risico profiel			
Risico's	Laag		
Beheersstrategie	Niet van toepassing.		

BVO De Connectie

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S00 Bestuur, dienstverlening en financiën		
Doel verbonden partij	De Connectie is een gemeenschappelijke regeling met de gemeenten Rheden en Renkum op het gebied van bedrijfsvoering.		
Deelnemers in samenwerking	Gemeente Arnhem, gemeente Renkum en gemeente Rheden		
Bestuurlijk belang	Opdrachtgever is de concerndirecteur, wethouder Jan van Dellen is lid van het bestuur.		
Financieel belang	Het Arnhems aandeel in De Connectie bedraagt 72%		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	1.102.000
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	16.452.000
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	-21.000
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	28.840.000

Ontwikkelingen

In de 2e helft van 2018 zijn een tweetal onderzoeken uitgevoerd om de stand van zaken binnen De Connectie en de informatievoorzieningsketen als geheel in kaart te brengen. Beide onderzoeken onderschrijven elkaars resultaten en plaatsen de doelen uit het bedrijfsplan in een andere context. Uit onderzoek blijkt onder andere dat bij samenwerking binnen de gemeentelijke context het 3 tot 5 jaar kost (afhankelijk van de beginsituatie) om weer op het startniveau te komen in termen van opbrengsten, klanttevredenheid, organisatie-volwassenheid en medewerkertevredenheid. Bij de start van De Connectie is geen rekening gehouden met deze zogenaamde ‘servicedip’. In afstemming met de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden heeft De Connectie het ontwikkelperspectief 2020-2024 opgesteld. Het ontwikkelperspectief is vertaald naar de programma’s uit deze meerjarenbegroting 2021-2024. Hierdoor wordt het onderdeel van de beleidscyclus van De Connectie. Het ontwikkel-perspectief is een stip op de horizon. Het beschrijft de richting en geeft inzicht in welke stappen De Connectie neemt om de komende jaren een volwassen organisatie te worden. Dit gebeurt op basis van drie fases. De eerste fase is de basis op orde krijgen, deze fase is volop bezig. Er zijn bijvoorbeeld al flinke stappen gezet in de verbetering van de ICT-dienstverlening. Dit wordt de komende jaren voortgezet.

Risico profiel

Risico's

Hoog

Beheersstrategie

De Connectie is een organisatie in die volop in ontwikkeling is en waar de komende jaren veel moet gebeuren. Het is evident dat beheersing en control hierin belangrijk zijn. De beheersing is vooral gericht op het actief verbinden van de gemeentelijke belangen met de belangen van een goede bedrijfsvoeringsorganisatie. Op verschillende niveaus en vanuit verschillende perspectieven wordt er actief samengewerkt. Het bestuur, het OGO (opdrachtgeversoverleg) en de demandorganisatie zijn hierin belangrijke gremia waarin sturing en beheersing nadrukkelijk terugkomen. Het controllersoverleg vervult hierin een belangrijke adviesrol ten aanzien van de P&C-producten van De Connectie.
In de verschillende gremia worden ook de risico's die gepaard gaan met de transitie van De Connectie besproken. Arnhem zet in op een actieve betrokkenheid en een open communicatie met De Connectie. Dit om zicht te hebben op het ontstaan van risico's alsmede de beheersing van de risico's door De Connectie zelf.

Er wordt in de begroting een aantal risico's beschreven die significant zijn in financiële termen, maar ook voor de dienstverlening. De beschreven risico's hebben voor een deel te maken met de uitgevoerde onderzoeken naar de totale ICT-keten van De Connectie. In samenspraak met de drie gemeenten zijn er negen verbeterpaden opgesteld die ertoe moeten leiden dat: 1. Het gewenste niveau van de informatievoorziening wordt bereikt (basis op orde). 2. De governancestructuur verder wordt ingericht waarbij afspraken worden vastgelegd over rollen, verantwoordelijkheden en de wijze van samenwerking.
De in 2020 opgestelde en voor een groot deel ingevoerde verbetermaatregelen hebben een risico verlagend effect tot gevolg, zoals de uitvoering van het programma 1!Connect om de basis bij ICT op orde te krijgen en de herziening van de governancestructuur. In 2021 ligt de focus naast het op orde krijgen van de basis op het doorgroeien naar een servicegerichte organisatie, waarbij de klant centraal staat centraal. Om die reden zijn de welbekende 4K’s uitgebreid met een extra K. De ‘K’ van klant. Alle medewerkers worden de komende jaren professionals die denken en handelen vanuit de klant.

BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S07 Zorg		
Doel verbonden partij	Het Doelgroepenvervoer werd voorheen uitgevoerd door de Stadsregio Arnhem Nijmegen die van rechtswege in 2015 is komen te vervallen. In april 2016 is de Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen opgericht ten behoeve van het aanvullend vervoer Arnhem Nijmegen (Avan). Het is een gemeenschappelijke regeling, gebaseerd op een bedrijfsvoeringsorganisatie. Eén van de taken van deze Vervoersorganisatie is het regelen van het doelgroepenvervoer, waarbij sprake is van een bundeling van het doelgroepenvervoer (Wmo-vervoer, leerlingenvervoer en instellingsvervoer). Gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.		
Deelnemers in samenwerking	Regio Arnhem en regio Nijmegen		
Bestuurlijk belang	Wethouder R. van der Zee is lid van het bestuur		
Financieel belang	De gemeente Arnhem draagt volgens een verdeelsleutel bij aan de exploitatie. De kosten van de bedrijfsvoeringsorganisatie worden bepaald op basis van het inwoneraantal. De vervoerskosten op basis van rekeneenheden van het vervoer.		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	7.037.811
Ontwikkelingen	Eind 2018 heeft er een (regionale) onderzoek naar de toekomst van Avan plaatsgevonden. Daarvan zijn in het eerste en tweede kwartaal van 2019 de resultaten en de adviezen gedeeld met alle gemeenten. Alle gemeenten hebben inmiddels besloten om deel te blijven nemen aan de BVO DRAN en een aantal gemeenten hebben tevens besloten om extra vervoer in te brengen bij de BVO DRAN. Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de nieuwe aanbesteding in volle gang en de verwachting is dat in het derde kwartaal van 2019 de aanbesteding gepubliceerd kan worden. In augustus 2020 zullen de nieuwe contracten ingaan.		
Risico profiel			
Risico's	Hoog		
Beheersstrategie	De risico's waarmee BVO DRAN te maken heeft zijn een veranderende relatie met de Provincie, een zeer dynamische omgeving, kwetsbare burgers en daarmee politieke gevoeligheid, aanbesteding voor vervoer en callcenter en krapte op de arbeidsmarkt. Structureel ontvangen we van de BVO DRAN managementinformatie en zogenaamde rittenbakken. Er is ongeveer tien keer per jaar ambtelijk en 6 keer per jaar bestuurlijk overleg. Het in 2018 verschenen knoppenplan heeft ertoe geleid dat de kostenbesparingen die mogelijk waren in regionaal verband inmiddels zijn doorgevoerd (voor zover de huidige contracten dit ook toelaat), daarnaast is een aantal zaken meegenomen in de huidige aanbesteding. Een aantal knoppen kunnen enkel door de gemeente zelf beleidsmatig worden opgepakt.		

Euregio Rijn-Waal

Vestigingsplaats	Kleve (D)		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S00 Bestuur, dienstverlening en financiën; S03 Economie		
Doel verbonden partij	De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam waarbij ca 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De bevordering van de integratie van Europa en het slechten van nationale grenzen zijn centrale doelen van deze samenwerking (sinds 1 november 1993). De Euregio Rijn-Waal zet in op verbetering en intensiveren van grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij. In het werkgebied van de Euregio bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten. De Euregio verzorgt het programmamanagement voor het EU-programma INTERREG Duitsland-Nederland.		
Deelnemers in samenwerking	55 leden, te weten 30 Nederlandse en 20 Duitse gemeenten, 3 regionale instanties en 2 Kamers van Koophandel		
Bestuurlijk belang	In de Euregio Raad zitten namens de gemeente Arnhem burgemeester A. Marcouch en raadsleden V. Bouma, mw. K. Kalthoff, Y. Usta en M. Venhoek.		
Financieel belang	Beperkt. De leden betalen een (inwoneraantal gerelateerde) contributie.		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	1.650.555
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	3.614.739
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	28.000

Ontwikkelingen

2020 is het laatste jaar van de strategische Agenda 2020. Het proces is gestart om te komen tot een nieuwe Strategische Agenda 2025 die volgens planning in het 4e kwartaal van 2020 wordt vastgesteld. Vier grensuitdagingen zijn geformuleerd op basis van het interactieve proces:
- Economie en klimaatadaptatie,
- Arbeidsmarkt en onderwijs,
- Leefbaarheid,
- Euregionale identiteit.

De Euregio levert en actieve bijdrage aan de grensoverschrijdende samenwerking en het ontstaan van sociaaleconomische grensallianties. Dit vraagt een actieve betrokkenheid van alle partners; zowel overheden als kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.
Door ondertekening van een 'Memo of Understanding" hebben de burgemeesters van de 6 100.000+ gemeenten binnen de Euregio uitgesproken extra inzet te plegen op grensoverschrijdende en bovenregionale uitdagingen. Dit aantal is door het recente lidmaatschap van Apeldoorn uitgebreid tot 7.

De grens overstijgende samenwerking mag zich in toenemende mate verheugen op een actievere betrokkenheid van de Nederlandse regering en de regering van Noordrijn-Westfalen (GROS governance NRW-NL). De Stuurgroep GROS-governance bestaat uit Noordrijn-Westfaalse minister Holthoff-Pförtner, staatsecretaris Knops en gouverneur Bovens. De 2e Grenzlandconferentie vindt plaats op 2 december 2020. De thema's zijn arbeidsmarkt, onderwijs, mobiliteit en veiligheid.

Risico profiel

Risico's Laag

Beheersstrategie Niet van toepassing.

GO Arnhem Nijmegen City Region

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S00 Bestuur, dienstverlening en financiën; S02 Bereikbaarheid; S03 Economie; S10 Klimaat en energie; S12 Wonen en leefomgeving		
Doel verbonden partij	Binnen het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem - Nijmegen werken 18 gemeenten samen aan goed wonen, werken en leven in de regio Arnhem-Nijmegen. Vanuit de ambitie 'Gezonde groei' zet de regio Arnhem-Nijmegen in op duurzame en gezonde keuzes voor wonen, werken en mobiliteit, op weg naar een circulaire economie. De regio werkt met Bureau Brussel aan belangenbehartiging, lobby en het binnen halen van Europese subsidies in Brussel.		
Deelnemers in samenwerking	Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar		
Bestuurlijk belang	Burgemeester Marcouch is voorzitter van het bestuurlijk overleg van de regio Arnhem-Nijmegen. Wethouder Van Dellen is voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg Economie. De wethouders van der Zee, Bouwkamp en Paping nemen deel aan respectievelijk de portefeuillehoudersoverleggen Mobiliteit, Duurzaamheid en Wonen.		
Financieel belang	De gemeente Arnhem draagt naar rato van inwonertal bij aan de exploitatie van de gemeenschappelijke regeling. In de begroting 2021 van het GO is deze bijdrage gesteld op €1,88. Voor 2019 wordt uitgegaan van 157.243 inwoners.		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	1.470.646
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	303.300

Ontwikkelingen

In 2019 is door het bestuur van de regio Arnhem-Nijmegen - met instemming van de colleges van de 18 regiogemeenten - een proces ingezet om te komen tot een sterkere regio Arnhem-Nijmegen, met een gedeelde integrale visie en agenda en een bijbehorende besturing en werkwijze. In oktober 2020 wordt over dit proces besluitvorming verwacht in de raden. Ten behoeve van de beoogde nieuwe gemeenschappelijke regeling wordt een verhoging van 1,62 van de inwonersbijdrage voorgesteld. Hiermee zou de Arnhemse bijdrage per jaar voor de regio Arnhem-Nijmegen komen op €3,50 x 161.368 inw. = €564.788. Dit is inclusief de bijdrage van €1 per inwoner voor de Economic Board. Deze financiële gevolgen zijn nu nog niet zeker, immers er moet nog een raadsbesluit komen.
De versterkte regionale samenwerking moet enerzijds meer slagkracht opleveren in de aanpak van grote maatschappelijke opgaven(op het gebied van energie en duurzaamheid, wonen, bereikbaarheid en werkgelegenheid), daar waar de regionale schaal en -aanpak meerwaarde biedt. En tegelijkertijd qua besturing meer transparantie en invloed bieden voor lokale colleges en raden.

(Stand van zaken juli 2020) De plannen voor de versterkte regionale samenwerking zijn in concept gereed en zijn reeds ter kennis gebracht van de colleges en raden in de regio. Er ligt een conceptvisie Groene metropoolregio; een concept regionale agenda 2021; een concept Gemeenschappelijke Regeling regio Arnhem-Nijmegen met bedrijfsplan.
Besluitvorming hierover vindt in oktober/november 2020 plaats. Pas dan zal ook de financiële doorwerking in de MJPB 2021 duidelijk zijn. Ten behoeve van de beoogde nieuwe gemeenschappelijke regeling wordt een verhoging van 1,62 van de inwonersbijdrage voorgesteld. Hiermee zou de Arnhemse bijdrage per jaar voor de regio Arnhem-Nijmegen komen op €3,50 x 161.368 inw. = €564.788. Dit is inclusief de bijdrage van €1 per inwoner voor de Economic Board. Deze financiële gevolgen zijn zoals gezegd nu nog niet zeker, immers er moet nog een raadsbesluit komen.

Risico profiel

Risico's Middel

Beheersstrategie

Het versterkingsproces regionale samenwerking kan tot gevolg hebben dat de bijdrage voor de regio hoger wordt. Voorstellen en besluitvorming hierover worden dit najaar verwacht. De ontwikkelingen en de voorbereiding van de besluitvorming hierover worden nauwgezet gevolgd en gemonitord. Als het nu begrote bedrag niet toereikend is om eventuele nieuwe kosten te dekken, dan wordt dit zo spoedig gemeld. Ook zal dan een voorstel worden voorgelegd over hoe hier mee om te gaan.

Lingezegen

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S12 Wonen en leefomgeving		
Doel verbonden partij	De realisatie en coördinatie van het beheer van Park Lingezegen op basis van het Masterplan, Intergemeentelijke structuurvisie, het Uitvoeringsprogramma en het AB-besluit 2015-004 over de Afronding van de basisuitrusting en de doorontwikkeling (AB, 04 12 2015).		
Deelnemers in samenwerking	Provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland, gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Arnhem		
Bestuurlijk belang	Wethouder R. Paping is lid van het Algemeen bestuur		
Financieel belang	De gemeente Arnhem draagt voor 25% bij aan de gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	5.176.000
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	654.000
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	-217.008
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	240.000
Ontwikkelingen	In 2020 wordt de realisatiefase van park Lingezegen afgerond, de basisuitrusting is gerealiseerd en de laatste investeringen in het park zijn gedaan. De begroting van 2021 is de eerste begroting van het park die volledig is gericht op het beheer van park Lingezegen. Vanaf 2020 zal voor het beheer van het park een beroep gedaan worden op het beheerfonds van het park. Het beheerfonds is volgens de laatste berekeningen voldoende gevuld om, met de jaarlijkse bijdrage van de deelnemende gemeenten, het beheer voor de komende 28 jaar te kunnen bekostigen.		
Risico profiel			
Risico's	Middel		
Beheersstrategie	Niet van toepassing.		

MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S04 Onderwijs; S06 Participatie en armoedebestrijding; S07 Zorg		
Doel verbonden partij	De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Regio Centraal Gelderland is opgericht voor de uitvoering van taken op het terrein van het sociaal domein. In 2017 is alleen gebruik gemaakt van de samenwerkingsmodule "Inkoop van specialistische zorg". Dit betreft inkoop (aanbesteding), contractmanagement en -beheer binnen het zorgdomein (Jeugdzorg en WMO). In 2018 zijn hieraan twee modules toegevoegd: Werkgeversservicepunt (samenwerking UWV en regiogemeenten) en Onderwijszaken (grotendeels de voormalige GR Onderwijszaken). Als laatste is hieraan in 2019 de module Werkgeverschap SW toegevoegd.		
Deelnemers in samenwerking	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar (niet alle gemeenten doen aan alle modules mee).		
Bestuurlijk belang	Wethouder R. Paping is lid van het bestuur. In de bestuurscommissies zitten wethouders mw. M. Louwers (Werkgeversservicepunt), R. van der Zee (Inkoop zorg) en H. de Vroome (Onderwijszaken).		
Financieel belang			
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	656.000
	Per 31-12-2020	€	586.000
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	3.406.000
	Per 31-12-2020	€	4.514.000
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	32.466.061
Ontwikkelingen	In 2021 zijn geen nieuwe modules voorzien. De MGR-organisatie werkt aan het verder vormgeven van de toegevoegde waarde onder andere door kennisdeling en samenwerking tussen de modules. Bij de module inkoop vinden kwaliteitsonderzoeken plaats.		
Risico profiel			
Risico's	Middel		
Beheersstrategie	In de MGR werken 11 gemeenten in Centraal Gelderland sinds 2017 samen in het sociaal domein. Vanaf 2019 bestaat de MGR uit vier modules met daarboven een kleine beheerorganisatie, die efficiënt en kostenbewust opereert. Arnhem neemt deel aan alle modules en is in verhouding een grote 'klant' van de uitvoeringsorganisatie. De arbeidsovereenkomsten van medewerkers met een indicatie voor de WSW zijn per 1-1-2019 bij de module van Werkgeverschap SW ondergebracht. De financiële bijdrage, die eerder via Presikhaaf Bedrijven liep, is toen in de begroting van de MGR ingebracht. In de verschillende bestuurscommissies, waarvan Arnhemse wethouders deel uitmaken, wordt inhoudelijk gesproken en gestuurd op de modules. Ook in het DB en AB van deze gemeenschappelijke regeling heeft Arnhem een stevige stem. De MGR beschikt over een meerjarig uitvoeringsplan 2020-2023, een Meerjarenraming 2022-2024 en een uitvoeringsprogramma 2021. Over de voortgang daarvan wordt bestuurlijk periodiek gerapporteerd waardoor ook de uitvoeringsafspraken, die in dienstverleningsovereenkomsten zijn vastgelegd, kunnen worden gemonitord.		

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S11 Ruimtelijke ontwikkeling		
Doel verbonden partij	Goede en efficiënte vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieu, bouwen, natuur en water.		
Deelnemers in samenwerking	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Zevenaar en provincie Gelderland.		
Bestuurlijk belang	Wethouder Bouwkamp is lid van dagelijks bestuur en algemeen bestuur		
Financieel belang	De gemeente Arnhem draagt bij aan de exploitatiebegroting van deze gemeenschappelijke regeling. De jaarlijkse bijdrage afhankelijk van afgesproken werkprogramma. Deze is circa € 5,5 miljoen		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	711.000
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	891.000
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	5.563.035
Ontwikkelingen	Landelijke ontwikkelingen: invoering omgevingswet, invoering particulier bouwtoezicht. Outputsturing per 2020. Vervanging zaaksysteem in 2020.		
Risico profiel			
Risico's	Middel		
Beheersstrategie	De impact van de Omgevingswet is nu nog niet in te schatten maar mogelijk groot effect op takenpakket ODRA. Effect van de Wet kwaliteitsborging bouwen lijkt vooralsnog beperkt. De wet heeft een gefaseerde invoering. De invoering outputgericht sturen en betalen per 2020 geeft een risico op onverwachte financiële effecten. De bij omgevingsdienst ODRA onderkende risico's voor gemeente Arnhem worden op de volgende wijzen beheerst. Allereerst is er regelmatig werkoverleg tussen de accounthouders van beide partijen. Relevante ontwikkelingen kunnen daar als eerste gesignaleerd worden. ODRA levert maandelijks productiecijfers. Realisatie van producten en uren kan zo getoetst worden aan planning en budget, zo nodig kan worden bijgestuurd en zullen relevante ontwikkelingen gemeld worden in de financiële cyclus van de gemeente. De portefeuillehouder heeft zitting in het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van ODRA. Meerdere keren per jaar worden financiële tussenrapportages van ODRA in de bestuursvergaderingen besproken. De businesscontroller Arnhem adviseert de portefeuillehouder op deze rapportages en kan risico's vroegtijdig signaleren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan oplopende personeelskosten door schaarste op de arbeidsmarkt of bevindingen van de accountant. ODRA heeft een verbeterplan voor de controlfunctie opgesteld. ODRA rapporteert de voortgang hiervan regelmatig in het bestuurlijk overleg. Belangrijkste verbeterpunten zijn het beter laten aansluiten van de P&C cyclus bij die van de gemeenten en het op orde brengen van de administratieve organisatie en bedrijfsvoering, waardoor betere sturing mogelijk is. Landelijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving kunnen grote invloed hebben op de taakomvang en -inhoud van de omgevingsdienst. ODRA is samen met de deelnemende gemeenten actief bezig met de invoering van de Omgevingswet en rapporteert hier geregeld over. Door actief met komende ontwikkelingen bezig te zijn kan beter geanticipeerd worden op eventuele grote consequenties voor het personeelsbestand van ODRA. De omvang van het takenpakket van ODRA op het gebied van bouw, vergunningverlening en toezicht is direct afhankelijk van initiatieven van particulieren en bedrijven in de stad. Er kunnen grote verschillen zitten tussen jaren. Om hierop te anticiperen houdt ODRA een flexibele schil met personeel aan. Met de invoering van outputfinanciering en een prognose van de gemeente op de bouwontwikkelingen wordt het beter mogelijk om de kosten voor de gemeente vooraf in te schatten.		

Regionaal Historisch Centrum Gelders Archief

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S05 Cultuur		
Doel verbonden partij	Het gezamenlijk vorm en inhoud geven aan het Gelders Archief, een samenwerking van de gemeentelijke archieven van Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal, Provincie en het Rijksarchief Gelderland. Aanvullend zijn taken afgesproken op het terrein van het beheer, het behoud, de presentatie en informatieverstrekking van de historie van de stad Arnhem en de omgeving daarvan.		
Deelnemers in samenwerking	De gemeenten Renkum, Rheden en Rozendaal en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Met de Provincie Gelderland vinden onderhandelingen plaats over toetreding tot de Gemeenschappelijke Regeling.		
Bestuurlijk belang	Wethouders J. van Dellen en H. de Vroome maken deel uit van het bestuur		
Financieel belang	De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling is in 2018 een bedrag van € 1.111		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	200.000
	Per 31-12-2020	€	215.000
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	19.799.998
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	
Ontwikkelingen	Vanaf 2020 vindt er een nieuwe verdeling van de lumpsum plaats. Voor Arnhem betekent dit een verlaging van de bijdrage.		
Risico profiel			
Risico's	Middel		
Beheersstrategie	Niet van toepassing.		

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S01 Veiligheid; S07 Zorg; S09 Gezondheid en sport		
Doel verbonden partij	In deze regeling participeren (inclusief Arnhem) 15 gemeenten. Het betreft hier een wettelijk aangewezen organisatie met taken op het terrein van de brandweer (hulpverlening), volksgezondheid en rampenbestrijding. Veiligheid en gezondheid zijn in de regio de kerntaken.		
Deelnemers in samenwerking	15 gemeenten (inclusief Arnhem) participeren in de gemeenschappelijke regeling.		
Bestuurlijk belang	Burgemeester A. Marcouch en wethouder R. van der Zee maken deel uit van het (dagelijks) bestuur.		
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage Brandweer 2018: € 11,0 mln. Gemeentelijke bijdrage Volksgezondheid 2019: € 3,8 mln.		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	7.368.000
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	43.158.999
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	16.729.000
Ontwikkelingen	GGD Gelderland Midden is een centrale partij in de uitvoering van maatregelen ter bestrijding van het coronavirus. De extra inzet, vooral in het kader van bron- en contactonderzoek, vraagt een grote inspanning van de organisatie en zal ook in 2021 nog aanpassingen met zich meebrengen in de gebruikelijke dienstverlening. Met VNG en GGD GHOR Nederland is het Rijk overeengekomen dat de extra kosten die door GGD's en Veiligheidsregio's worden gemaakt volledig worden gecompenseerd. Voor Brandweer en Crisisbeheersing (inclusief de gemeentelijke taak voor de Bevolkingszorg) zijn voor de komende jaren beleidsplannen vastgesteld die worden geïmplementeerd. Er vindt een verkenning plaats naar een actualisatie van de verdeelsleutels waar het de gemeentelijke bekostiging betreft voor VGGM.		
Risico profiel			
Risico's	Middel		
Beheersstrategie	Niet van toepassing.		

Werkvoorziening Midden-Gelderland (Presikhaaf Bedrijven)

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Programma	S06 Participatie en armoedebestrijding		
Doel verbonden partij	Deze regeling was in het leven geroepen voor het uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). De kernactiviteit was het bieden van werk onder aangepaste omstandigheden aan personen die (nog) niet kunnen re-integreren in een reguliere baan. De bedrijfsactiviteiten zijn per 1 januari 2018 overgedragen aan Scalabor B.V. (Scalabor). Het overdragen van de bedrijfsactiviteiten heeft een zeer grote impact op organisatie en financiën van Presikhaaf Bedrijven. Presikhaaf Bedrijven houdt de dienstverbanden van alle SW-medewerkers onder haar hoede en draagt zorg voor de uitbetaling en financiering, door middel van de gemeentelijke bijdragen, van de loonlasten en hiermee samenhangende kosten.		
Deelnemers in samenwerking	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.		
Bestuurlijk belang	Het raadslid M. Coenders en wethouders mw. M. Louwers, R. Paping en R. van der Zee in het Algemeen Bestuur (AB) en de wethouders mw. M. Louwers en R. Paping in het Dagelijks Bestuur (DB).		
Financieel belang	Circa 52%		
Eigen vermogen	Per 01-01-2020	€	1.509.000
	Per 31-12-2020	€	
Vreemd vermogen	Per 01-01-2020	€	4.231.000
	Per 31-12-2020	€	
Financieel resultaat	Begroot voor 2021	€	
Bijdrage Arnhem	Begroot voor 2021	€	
Ontwikkelingen	Liquidatie van de GR Presikhaaf Bedrijven is in voorbereiding.		
Risico profiel			
Risico's	Laag		
Beheersstrategie	Niet van toepassing.		

Grondbeleid

In de paragraaf Grondbeleid geeft de gemeente aan hoe het grondbeleid wordt ingezet om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren. Per locatie wordt een afweging gemaakt tussen doelstellingen en (financiële) risico's.

Zicht op gegronde keuzes

Het beleidsmatige kader voor het Grondbeleid is verwoord in de nota Zicht op Gegronde Keuzes. Belangrijk uitgangspunt van de nota is situationeel grondbeleid. Dit betekent dat de keuzes voor de inzet van het grondbeleid afhankelijk worden gesteld van dat wat nodig is om gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in concrete situaties mogelijk te maken. Per locatie wordt maatwerk geboden, ofwel actief grondbeleid door de gemeente of via het ondersteunen van private ontwikkelingen (faciliterend grondbeleid).

Het genoemde maatwerk komt tot uitdrukking bij de vaststelling van bestemmingsplannen of bestemmingsplanwijzigingen – waarbij de raad via de achterliggende (deels vertrouwelijke) exploitaties deelgenoot wordt gemaakt van mogelijke financiële implicaties. Het openen van een nieuwe grondexploitatie moet door de raad worden vastgesteld.

Inbedding en dienstbaarheid aan de programma's

Voor het grondbeleid gelden de volgende doelstellingen:

- het tijdig kunnen realiseren van ruimtelijke ontwikkelingen;
- het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, exploitanten, eigenaren en overheid;
- het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik, de zeggenschap voor de burger en de marktwerking op de grondmarkt;
- het realiseren van nieuwe ontwikkelingen tegen aanvaardbare maatschappelijke offers en kosten.

Deze doelen staan niet op zich. Het grondbeleid is gericht op het bereiken van publieke doelstellingen, zoals verwoord in bijvoorbeeld de visie Structuurvisie Arnhem 2020 / 2040 doorkijk, het concept Koersdocument Omgevingsvisie en dienstbaar aan het gemeentelijk beleid vanuit de programma’s.

Binnen het grondbeleid wordt onderscheid gemaakt tussen een tweetal soorten projecten:

- Grondexploitaties (vastgestelde en in voorbereiding zijnde), waarbij risicodragende investeringen worden gedaan in de productie van bouwgrond.
- Investeringsprojecten, grote projecten die mogelijk worden gemaakt door bijdragen van de gemeente zelf of van derden (denk onder andere aan Rijk of provincie), waarbij de (afgedekte) risico's vooral zitten op de kosten.

Daarnaast faciliteert de gemeente in het kader van het grondbeleid initiatieven van derden. De kosten die de gemeente hiervoor maakt verhaalt zij op initiatiefnemers van het bouwplannen, bij voorkeur via anterieure overeenkomsten.

Ontwikkelingen op de grondmarkt/ de grondexploitatie

De woningmarkt van Arnhem staat onder druk. Versnellen van productie en meer woningen programmeren is daarom noodzakelijk. Het Plan van Aanpak woningbouwontwikkeling dat in juli 2020 is vastgesteld in de Raad is hierbij het vertrekpunt. We sturen op een evenwichtig aanbod van woningen. Belangrijk daarbij is dat we streven naar meer gemengde wijken, waarbij er meer spreiding ontstaat van kwetsbare mensen over de stad. We doen dit door:

1. Stimuleren van het realiseren van koop- en huurwoningen in de verschillende categorieën: hierbij zal 50% van de zachte plancapaciteit uit betaalbare woningen moeten bestaan (sociale huurwoningen, middenhuurwoningen tot 1000 euro en koopwoningen tot de NHG grens). We sturen daarbij op minimaal 30% sociale huurwoningen over de te realiseren projecten waarbij gekeken wordt naar differentiatie in de wijken en monitoren de nieuwbouw en de behoefte.
2. We onderzoeken de mogelijkheden om projecten te versnellen en zoeken naar locaties voor doorprogrammeren. We nemen deel aan de regionale versnellingstafel.
3. We onderzoeken de mogelijkheden van een stadsakkoord met ontwikkelaars en corporaties.

De commerciële vastgoedmarkt is nog steeds dynamisch. Zowel op de kantorenmarkt als bedrijfsruimtemarkt zijn in 2019 de opnamevolumes verder gestegen en daalde het beschikbare aanbod. Vooral in de buurt van openbaarvervoersknooppunten is de grootste vraag naar kantoorruimte.

Eventuele effecten op de vastgoedmarkt als gevolg van covid-19 zijn op dit moment nog niet merkbaar. Verkopen en prijzen van woningen blijven op peil, mede als gevolg van hoge vraag door tekorten aan (goede) woningen. Voor de commerciële vastgoedmarkt zijn de effecten nu nog niet zichtbaar, maar is de verwachting dat voor de winkel- en kantorenmarkt de situatie op termijn wijzigen. Vooral meer thuiswerken zal een effect hebben op deze vastgoedmarkt. Arnhem heeft echter weinig eigen grondposities waar deze functies op gepland zijn, dus is de verwachting dat de financiële effecten beperkt zijn.

We verwachten ook op dit moment ook nog (financiële) bijstelling op de resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties.

Strategisch aankopen in het kader van een actief grondbeleid

Bij strategische aankopen kunnen de budgettaire consequenties aanzienlijk zijn en hierdoor het financiële beeld van de gemeente raken. Op basis van de nota ‘Zicht op gegronde keuzes" is dan ook besloten om jaarlijks een kaderstellend bedrag vast te stellen voor het doen van strategische aankopen. Bij het doen van strategische aankopen is een snelheid van handelen vereist. Door vooraf een budget ter beschikking te stellen, kan snel worden gehandeld. De koopsommen van de strategische verwervingen worden geactiveerd en worden opgenomen in de boekwaarde op de balans. Voor zover het tijdelijke beheer een tekort oplevert (kosten van beheer zijn hoger dan de opbrengsten, bijvoorbeeld huuropbrengsten) komt dit ten laste van het budget binnen de grondexploitatie voor het aanhouden van strategische posities.
Voorgesteld wordt om voor jaarschijf 2021 als financieel kader een maximum van € 10 mln. voor strategische aankopen vast te stellen.

Het strategisch bezit betreft voor een bedrag van circa € 4,1 miljoen bebouwde gronden. Deze panden (inclusief ondergrond) zijn gewaardeerd tegen een bedrag van maximaal 80% van de oorspronkelijke aanschafprijs of, indien lager, de getaxeerde marktwaarde. De panden zijn destijds aangekocht met het oog op toekomstige ontwikkelingen;
Naast de gebouwen heeft de gemeente ook nog voor circa € 11,1 miljoen aan onbebouwde terreinen als strategisch bezit. Deze gronden hebben een boekwaarde van gemiddeld € 18 per m2.

Ontwikkelingen in financiële positie van het grondbeleid/ de grondexploitatie

In onderstaande grafiek zijn de kosten en opbrengsten (een optelling van grondopbrengsten en overige opbrengsten / subsidies) weergegeven. Per saldo wordt er in totaal nog voor circa € 86 geïnvesteerd in de lopende grondexploitaties en investeringsprojecten en komt er nog voor circa € 160 miljoen aan opbrengsten binnen. Ter vergelijking: vorig jaar bedroeg het totaal aan nog te realiseren investeringen circa € 96 miljoen en de nog te realiseren opbrengsten circa € 180 miljoen. De wijzigingen zijn terug te voeren op gerealiseerde kosten en opbrengsten in 2019 en eventuele mutaties in grondexploitatieprojecten (programma, planning, afboekingen) en investeringsprojecten.

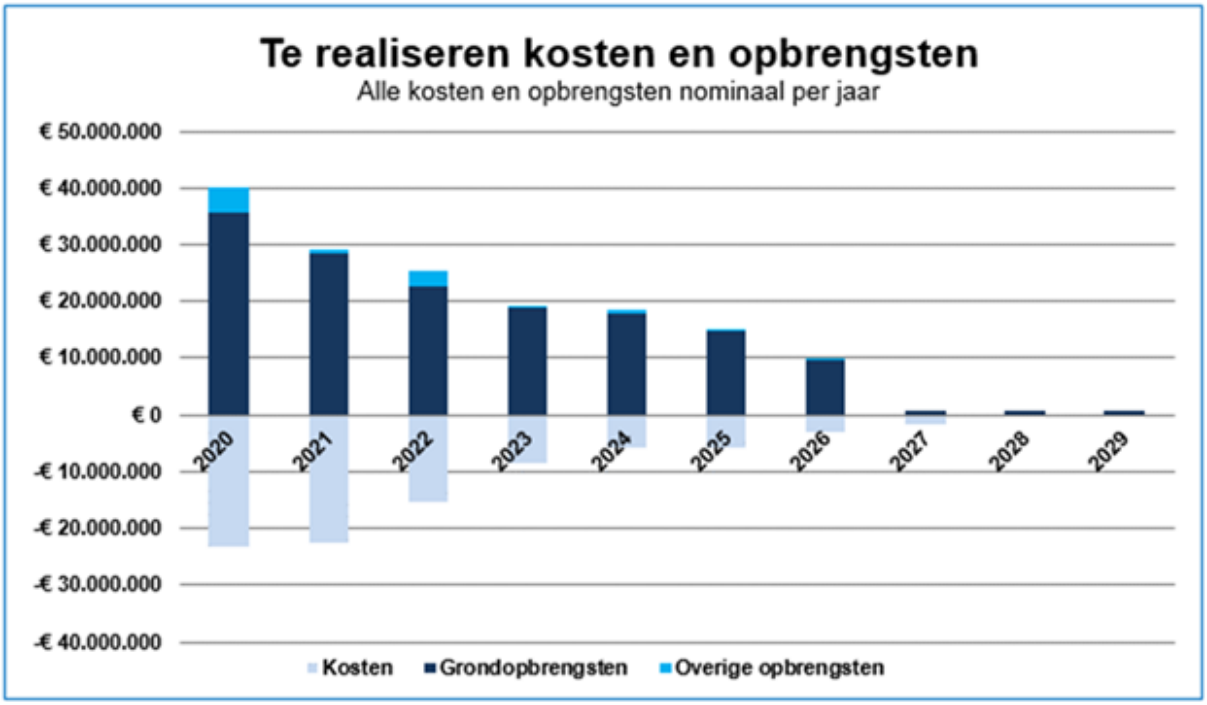

Vermogenspositie van het grondbedrijf

De vermogenspositie van het Grondbedrijf kan worden beoordeeld op basis van de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit, het zogenaamde weerstandsvermogen. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald door de mogelijkheden om risico's binnen het positieve saldo van een grondexploitatie (winstpotentie) op te vangen en de reservepositie van het grondbedrijf.
De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door een risicosimulatie uit te voeren op het totaal van de begrote kosten- en opbrengst binnen de vastgestelde grondexploitaties. Er wordt gewerkt met aannames voor onzekerheden rond uitgaven, inkomsten en fasering in de tijd van te realiseren inkomsten. Op een zelfde wijze is het benodigde weerstandsvermogen voor de aankoop van het strategische bezit bepaald. Indien de herontwikkeling niet of gedeeltelijk doorgaat, moeten de panden (het gaat voornamelijk om panden) worden verkocht of herontwikkeld. Het risico bestaat dat de gemeentelijke investering niet geheel kan worden terugverdiend.

Uitgangspositie

Afgelopen jaren zijn er positieve resultaten behaald op de grondexploitaties. De bestemmingsreserve grondexploitaties is daardoor aangevuld tot het niveau dat gelijk is aan de benodigde weerstandscapaciteit (c.q. het berekende risico). Daarmee kan het berekende risico volledig binnen de Bestemmingsreserve grondexploitaties worden opgevangen. Eventuele financiële tegenvallers in de toekomst worden eerst ten laste van de bestemmingsreserve grondexploitatie opgevangen, alvorens de Algemene reserve wordt belast.

Winstpotentie van grondexploitaties

Daarnaast resteert er ook nog een winstpotentie van circa € 11 miljoen. Aangezien deze middelen pas in de toekomst beschikbaar komen en dienen als buffer om risico's binnen projecten op te kunnen vangen, worden deze vanuit het voorzichtigheidsprincipe niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. De winstpotentie kan daarmee niet worden ingezet op de risico's op andere grondexploitaties op te vangen.

Reserve grondbedrijf

Ontwikkeling bestemmingsreserves grondbedrijf		
Bedragen x € 1.000	*Saldo per 31-12-2018*	*Saldo per 31-12-2019*
Bestemmingreserve grondexploitaties	5.368	12.562
Bestemmingreserve voorstudies	0	283
Bestemmingreserve strategische posities	1.500	1.500
Totaal bestemmingsreserves grondbedrijf	**6.868**	**14.345**

Voorzieningen

Voor grondexploitaties met een verwacht negatief eindresultaat wordt een voorziening getroffen ter grootte van het voorziene resultaat. De voorziening voor grondexploitaties bedraagt op dit moment ongeveer € 62,6 miljoen. De voorzieningen worden niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend.

De benodigde weerstandscapaciteit

Ruimtelijke projecten zoals grondexploitaties, grote infrastructurele werken en herontwikkeling van stadsdelen zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook systeemrisico's, zoals economische ontwikkelingen, die door de gemeente niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn.
Jaarlijks worden de ramingen van de nog te realiseren inkomsten en uitgaven van deze projecten geactualiseerd om een solide basis voor de projectbegrotingen te verkrijgen. Maar projecten verlopen soms anders dan op voorhand wordt verondersteld.
Risico's die optreden kunnen het financiële beeld ten opzichte van die basis aanmerkelijk beïnvloeden. Daarom heeft de gemeente een risicobuffer nodig om die onzekerheden in financieel opzicht het hoofd te bieden.
Op de lopende projecten worden regelmatig risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren, te beoordelen en beheersmaatregelen te treffen.
Daarnaast worden risico's en onzekerheden rond de begrote inkomsten en uitgaven, maar ook rond de projectplanningen binnen bandbreedtes op basis van simulatie gekwantificeerd. Het resultaat van de risicosimulatie wordt in de volgende tabel weergegeven.

Weerstandscapaciteit grondbedrijf		
Bedragen x € 1.000	*FJP 2019*	*FJP 2018*
Conjuncturele risico's (marktrisico)	5.430	
Project specifieke risico's	11.470	
Strategisch bezit (mva)	1.480	
Anterieure overeenkomsten	130	
Totaal risico's	18.510	
Af: zelfdragend risico's vermogen positieve grex.	-7.090	
Benodigd weerstandscapaciteit grondbedrijf	**11.420**	**4.880**
BR grondexploitatie (=110% van weerstandscapaciteit))	**12.562**	**5.368**

Vermogenspositie grondbedrijf

De beschikbare weerstandscapaciteit binnen het grondbedrijf is voldoende om het berekende risico op de grondexploitaties, het strategisch bezit en de grote projecten niet zijnde grondexploitaties op te kunnen vangen. Daarmee legt het risico op het grondbedrijf geen beslag op de algemene weerstandscapaciteit van de gemeente.

Investeringen

De raad autoriseert op grond van zijn budgetrecht de middelen voor de beleidsuitvoering. Hieronder vallen ook de investeringen. Investeringen vragen – anders dan reguliere begrotingsposten – meerjarig budgetruimte en dienen afzonderlijk te worden vastgesteld door de raad. In de Verordening financieel beleid en beheer van de gemeente Arnhem is opgenomen dat de raad de investeringsruimte autoriseert met het vaststellen van de meerjarenprogrammabegroting.

Inleiding

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt expliciet aandacht gevraagd voor de investeringen. In artikel 20 van het BBV staat dat de uiteenzetting van de financiële positie een raming moet bevatten voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. Afzonderlijke aandacht moet hierbij worden besteed aan de investeringen. Naast de wettelijke taak om specifiek aandacht te besteden aan de investeringen is er ook bestuurlijk veel behoefte aan transparantie rond de gemeentelijke investeringsportefeuille. In deze paragraaf wordt de investeringsplanning 2021 – 2024 toegelicht.

Beleid

Het huidige meerjarig investeringsplan is een gedetailleerd plan waarin afzonderlijke investeringen per programma zijn gerangschikt. Hiermee hebben gemeentebestuur en management een middel in handen om goed onderbouwde afwegingen te maken en de realisatie van investeringen door de tijd nauwgezet te volgen.
In deze investeringsplanning is het voor de gemeenteraad mogelijk om investeringen over de programma's tegen elkaar af te wegen om – wanneer nodig – ruimte te creëren voor de ambities met onze stad. De gemeente beschikt daarnaast over een gedetailleerde afschrijvingstabel met daarbij een aangescherpte set van regels rond activering van investeringen.

In de investeringsplanning 2021 - 2024 zijn alle voorgenomen investeringen opgenomen, zowel de programma- als de bedrijfsvoeringsinvesteringen. Bedrijfsvoeringsinvesteringen betreffen veelal de vervanging van bedrijfsmiddelen, zoals het vervangen van de computers, de ICT-infrastructuur, meubilair en dergelijke. Investeringen in de grondexploitatie en in grootschalige projecten zijn in de meerjarenprogrammabegroting niet opgenomen. Hierover vindt besluitvorming plaats in de gemeenteraad op basis van afzonderlijke raadsvoorstellen.

Investeringen 2020-2024

De tabel aan het einde van deze paragraaf bevat naast de geplande investeringen in de periode 2021 - 2024 de geactualiseerde jaarschijf 2020 uit het MIP 2020 - 2023. Omdat het geactualiseerde overzicht leidt tot andere kapitaallasten in 2021 dan oorspronkelijk begroot in de MJPB 2020 - 2023, wordt ook deze jaarschijf ter goedkeuring en vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.

- In het kader van de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis is ruimte gemaakt voor extra investeringen met een anticyclisch karakter om de stad te versterken. Voor de dekking van de kapitaallasten van deze investeringen zijn middelen vrijgemaakt oplopend van € 0,4 miljoen in 2022 tot € 1,0 miljoen structureel vanaf 2024. De concrete plannen voor deze investeringen zijn in ontwikkeling. Het totale bedrag dat geïnvesteerd kan worden is afhankelijk van de afschrijvingstermijn en staat daarmee dus nog niet vast. Deze investeringssom zal bovenop de hier toegelichte investeringen komen.
- Voor het geactualiseerde begrotingsjaar 2020 zijn kredieten beschikbaar tot een bedrag van € 62,6 miljoen. Voor de jaren 2021 t/m 2024 worden in deze Begroting kredieten aangevraagd van € 194,5 miljoen. De nadruk ligt op het jaar 2021 met geplande investeringen van € 89,3 miljoen. Dit relatief hoge niveau wordt verklaard door het doorschuiven van de investeringen in zwembad Valkenhuizen van 2019 naar 2021 voor een bedrag van € 12,7 miljoen.
- Voor de hele planperiode van deze Begroting inclusief 2020 wordt uitgegaan van investeringen tot een totaalbedrag van € 257 miljoen. In het MIP 2019 - 2023 was dit € 234,4 miljoen.
- Bij een vergelijking tussen deze investeringsplanningen valt op dat na de oorspronkelijke nadruk op het jaar 2019 nu een piek wordt verwacht in 2020 en 2021. De oorspronkelijk in 2019 geplande investeringen in en aan Museum Arnhem worden vanuit 2019 doorgeschoven naar 2021 en tevens zijn in 2020 en 2021 grote investeringen voorzien in onderwijsaccommodaties.
- In de voorliggende investeringsplanning is geen rekening gehouden met ontwikkelingen in de uitvoering en handhaving van de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet Hof), die het niveau van investeringen kan gaan

beperken. Zie voor een nadere toelichting op de gevolgen van deze wet voor de gemeente Arnhem de paragraaf over het EMU-saldo van de gemeente.

Toelichting investeringen in gebouwen

In de nota waarderen en afschrijven is als gemeentelijke regel vastgesteld dat van voornemens tot investeren in een gebouw van meer dan € 2 miljoen in de paragraaf Investeringen een tekstuele toelichting wordt gegeven, zo ook in deze Begroting 2021 – 2024. De hier toegelichte investeringen zijn alle reeds door de gemeenteraad vastgesteld.

Kentalis Hommelseweg	
Programma	Koninklijke Kentalis verzorgt in Arnhem aan de Dr. P.C.M. Bosschool en De Stijgbeugel onderwijs voor kinderen en jongeren met een auditieve en/of communicatieve beperking. Daarnaast heeft zij voorzieningen voor diagnostiek, behandeling en begeleiding. Om haar activiteiten optimaal af te kunnen stemmen op de behoeften van de doelgroep heeft zij besloten tot het ontwikkelen van brede regionale Zorg Onderwijs Combinaties (ZOC) op verschillende locaties in Nederland, onder andere in Arnhem.
Betrokkenen	Kentalis
Planning	Realisatie in 2021
Raming	Bruto investering: € 8,7 miljoen; Netto investering € 7,8 miljoen.
Beschikbare middelen	Investeringskrediet van € 7,8 miljoen
Randvoorwaarden	Bijdrage van Kentalis voor renovatie Dr. Bosschool/De Stijgbeugel en tevens bijdrage in kader van frisse scholen

Briant College / De Ommezwaai	
Programma	Renovatie van locatie Briant college (Voortgezet speciaal onderwijs) en nieuwbouw daarnaast ten behoeve van de Ommezwaai (speciaal onderwijs). Tussen beide scholen in wordt een gezamenlijke sportvoorziening gebouwd.
Betrokkenen	De onderwijsspecialisten en Sportbedrijf Arnhem
Planning	Realisatie in 2020/ 2021
Raming	Bruto investering: € 14,3 miljoen. Netto investering: € 13,3 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 13,3 miljoen is beschikbaar in het totale financieringspakket toekomstige huisvesting (V)SO. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallasten.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbestuur voor frisse scholen en renovatie Briant college

Nieuwbouw Prisma Heijenoordseweg	
Programma	Het vervangen van de huidige verouderde school voor Speciaal onderwijs op een naastgelegen perceel, inclusief sportvoorziening.
Betrokkenen	De onderwijsspecialisten
Planning	Realisatie in 2021
Raming	Bruto investering: € 10,6 miljoen. Netto investering: € 10,2 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 10,2 miljoen is beschikbaar in het totale financieringspakket toekomstige huisvesting (V)SO. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbestuur voor frisse scholen

Renovatie Mariëndaal aan de Middachtensingel	
Programma	Deze locatie was oorspronkelijk slechts tijdelijk. Nu is besloten om deze school voor Voortgezet speciaal onderwijs te renoveren zodat deze weer een groot aantal jaren mee kan. Bestaande sporthal aan de Kinderkamp wordt vervangen door nieuwbouw en zal ook worden gebruikt door basisscholen uit de omgeving.
Betrokkenen	De onderwijsspecialisten en Sportbedrijf Arnhem
Planning	Realisatie in 2020/ 2022
Raming	Bruto investering: € 15,2 miljoen. Netto investering: € 14,2 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 14,2 miljoen is beschikbaar in het totale financieringspakket toekomstige huisvesting (V)SO. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbestuur voor frisse scholen en renovatie

Uitbreiding in wijk Schuytgraaf met 3e schoollocatie	
Programma	De bestaande schoollocaties (MFC Omnibus en MFC De Salamander) zullen op korte termijn de verwachte leerlingaantallen niet binnen de huidige beschikbare ruimte kunnen opvangen. Ook zullen de nu in gebruik zijnde noodlokalen naast het MFC Salamander binnen enkele jaren moeten worden afgebroken. Op de nieuwe locatie is tevens ruimte gereserveerd voor een verdere uitbreiding die wordt verwacht in 2021. Deze uitbreiding is opgenomen in het door de raad in juli 2017 goedgekeurde Integraal Huisvestingsplan voor basisscholen
Betrokkenen	Delta, De Basis, Fluvius
Planning	Realisatie in 2020/ 2021
Raming	Bruto investering: € 5,8 miljoen. Netto investering: € 5,8 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 5,8 miljoen is beschikbaar binnen het IHP primair onderwijs. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	-

Vervangende nieuwbouw De Krakeling in Vredenburg	
Programma	Vervanging op bestaande locatie voor een drietal basisscholen (Ommelander, Aletta Jacobs en de Troubadour) Deze vervanging is opgenomen in het door de raad in juli 2017 goedgekeurde Integraal Huisvestingsplan voor basisscholen
Betrokkenen	Delta, De Basis, Fluvius
Planning	Realisatie in 2022
Raming	Bruto investering: € 8,1 miljoen. Netto investering: € 7,4 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 7,4 miljoen is beschikbaar binnen het IHP primair onderwijs. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbesturen

Renovatie scholen Breezandpad	
Programma	Vervangende nieuwbouw van tweetal scholen (Blinkert en de Troubadour) in aansluiting op de vervangende nieuwbouw van De Kringloop. Door de raad in februari 2018 i.h.k.v. het jaarprogramma 2018 van het Integraal Huisvestingsplan voor basisscholen besloten om niet te renoveren maar nieuw te bouwen
Betrokkenen	De Basis, Fluvius
Planning	Realisatie in 2020
Raming	Bruto investering: € 4,6 miljoen. Netto investering: € 4,3 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 4,3 miljoen is beschikbaar binnen het IHP primair onderwijs. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbesturen

Vervangende nieuwbouw De Piramide	
Programma	Vervangende nieuwbouw voor De Piramide op de locatie aan de Groningensingel Deze vervanging is opgenomen in het door de raad in juli 2017 goedgekeurde Integraal Huisvestingsplan voor basisscholen
Betrokkenen	De Basis, Delta
Planning	Realisatie in 2022
Raming	Bruto investering: € 3,5 miljoen. Netto investering: € 3,2 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 3,2 miljoen is beschikbaar binnen het IHP primair onderwijs. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbesturen

Vervangende nieuwbouw voor drietal scholen in Presikhaaf Oost	
Programma	Vervangende nieuwbouw voor een drietal scholen (Willem Drees, John F. Kennedy en IBN- i Sina) Deze vervanging is opgenomen in het door de raad in juli 2017 goedgekeurde Integraal Huisvestingsplan voor basisscholen
Betrokkenen	De Basis, Fluvius en Simon
Planning	Realisatie in 2021
Raming	Bruto investering: € 7,5 miljoen. Netto investering: 6,8 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 5,9 miljoen is beschikbaar binnen het IHP primair onderwijs. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbesturen

Vervangende nieuwbouw voor tweetal scholen in Eimersingel-Oost	
Programma	Vervangende nieuwbouw voor een tweetal scholen (Mozaïk en Johannes) Deze vervanging is opgenomen in het door de raad in juli 2017 goedgekeurde Integraal Huisvestingsplan voor basisscholen
Betrokkenen	De Basis, Delta
Planning	Realisatie in 2022
Raming	Bruto investering: € 6,4 miljoen. Netto investering: € 5,7 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 5,7 miljoen is beschikbaar binnen het IHP primair onderwijs. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbesturen

Nieuwbouw voor scholen Alteveer	
Programma	Vervangende nieuwbouw voor Pieter Breughel school Deze vervanging is opgenomen in het door de raad in juli 2017 goedgekeurde Integraal Huisvestingsplan voor basisscholen
Betrokkenen	De Basis
Planning	Realisatie in 2023
Raming	Bruto investering: € 4,3 miljoen. Netto investering: € 3,8 miljoen.
Beschikbare middelen	€ 3,8 miljoen is beschikbaar binnen het IHP primair onderwijs. De dekking bestaat uit reeds beschikbaar investeringskrediet en exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallast.
Randvoorwaarden	Bijdrage van schoolbesturen

Renovatie en uitbreiding Museum Arnhem	
Programma	De ingrepen in Museum Arnhem richten zich op een uitbreiding en renovatie van het monumentale deel (o.a. publieksfaciliteiten) en realisatie van een nieuw depot.
Planning	Realisatie in 2021
Raming	Bruto investering: € 22,5 miljoen. Netto investering: € 22,5 miljoen.
Beschikbare middelen	Het benodigde krediet voor het Museum is beschikbaar gesteld door de gemeenteraad bij vaststelling van het MIP in de MJPB 2017 - 2020. Voor het depot is het benodigde krediet beschikbaar gesteld in het MIP in de MJPB 2018 - 2021.
Randvoorwaarden	-

Zwembad Valkenhuizen	
Programma	Het huidige zwembad Valkenhuizen is aan het einde van de economische en technische levensduur. Het zwembad wordt onder meer gebruikt voor onderwijs door ROC Rijn IJssel (voorheen CIOS), div. zwem- en waterpoloverenigingen, school- en recreatiezwemmen. Door middel van nieuwbouw van het zwembad houden de inwoners in Arnhem-Noord de gelegenheid om overdekt te zwemmen. Door het nieuwe zwembad aan de bestaande sporthallen te bouwen, wordt een upgrade van Valkenhuizen tot hét breedtesportcentrum van Oost-Nederland gerealiseerd.
Betrokkenen	Gemeente Arnhem, CIOS, diverse overige gebruikers, omwonenden
Planning	Realisatie in 2021
Raming	Bruto investering: € 12,7 miljoen Netto investering: € 12,7 miljoen
Beschikbare middelen	€ 12,7 miljoen is als krediet beschikbaar gesteld voor het traject vanaf de architectenselectie tot en met de oplevering. De dekking bestaat uit het beschikbaar gestelde investeringskrediet als ook exploitatiemiddelen ter dekking van de kapitaallasten.
Randvoorwaarden	-

Meerjareninvesteringsplanning (MIP) gemeente Arnhem 2020-2024

In de Herstelagenda zijn kapitaallasten opgenomen voor anticyclische investeringen om de stad te versterken. Doordat deze kapitaallasten oplopen van € 0,4 miljoen in 2022 tot € 1,0 miljoen structureel vanaf 2024 komt in 2021, 2022 en 2023 een investeringsbedrag beschikbaar. De hoogte van het investeringsbedrag is afhankelijk van de afschrijvingstermijn. De investeringen in het kader van de Herstelagenda worden nog ingevuld en ontbreken daardoor in onderstaande tabel.

Programma		Omschrijving investering	E / M	Investeringsbedragen				
Nr.	Omschrijving		nut ')	2020 geactualiseerd	2021	2022	2023	2024
Bedragen x €1.000								
S00	**Bestuur, dienstverlening en financiën**	Overige Huisvesting en facilitaire zaken	E	1.548	1.705	1.801	2.933	4.410
		Overige ICT	E	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
S01	**Veiligheid**	Overige Brandbestrijding	E	9	9	9	9	9
S02	**Bereikbaarheid**	Overige huisvesting	E	494	10	228	118	31
		Wegen ontwikkeling	M	1.772	2.658	997	986	986
		Wegen groot onderhoud	M	2.884	2.750	2.750	2.750	2.750
		Verkeersregelinstallaties	M	647	705	731	700	700
		Overige Mobiliteit & OR beheer	M	200	205	205	205	205
		Wegen beheer	M	425	293	0	49	49
		Openbare verlichting	M	1.800	3.840	2.100	1.400	1.600
		Overige Kunstwerken	M	2.347	650	650	650	650
		Parkeerexploitatie	E	4.577	876	775	1.017	433
S04	**Onderwijs**	Overige huisvesting onderwijs	E	280	600	600	600	600
		Huisvesting Primair onderwijs	E	594	13	128	100	24
		Huisvesting Speciaal onderwijs	E	26.956	28.784	28.848	3.853	11.906
S05	**Cultuur**	Culturele activiteiten	E	1.393	91	196	857	26
		Museum Arnhem	E	0	22.503	0	0	0
		Eusebiuskerk	E	260	0	0	0	0
S09	**Gezondheid en sport**	Overige Zwembaden en huisvesting	E	315	0	0	0	0
		Overige Binnensport en huisvesting	E	4.357	198	101	194	106
		Overige Buitensport	E	663	0	0	0	0
		Zwembad Valkenhuizen	E	0	12.693	0	0	0
S12	**Wonen en leefomgeving**	Overige Oppervlaktewater en Havenbeheer	M	200	0	0	0	0
		Parken & bossen	E	0	230	50	50	50
		Overige Afval	E	50	300	20	55	55
		Afvalbeheer	E	188	1.525	33	320	320
		GRP Initatieffase	E	8.165	6.711	5.711	5.711	5.711
		Klimaatfonds	E	250	0	0	0	0
		Energy Made in Arnhem (EMIA) - Luchtagenda	E	181	0	0	0	0
				62.555	**89.349**	**47.933**	**24.557**	**32.621**

') *Economisch- / Maatschappelijk nut*

Subsidies

De gemeente Arnhem heeft per programma haar doelstellingen met de daarbij behorende beoogde effecten en resultaten geformuleerd. Deze doelen kunnen op verschillende manieren worden bereikt. Eén van deze manieren is het verlenen van subsidies. Subsidies zijn financiële bijdragen aan burgers en/of organisaties voor activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de -door de gemeenteraad vastgestelde- beleidsdoelen van de gemeente.

Inleiding

Subsidies kunnen op twee manieren worden verleend:

1. Subsidies op basis van subsidieregelingen
Volgens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) mag een bestuursorgaan alleen subsidie voor activiteiten verstrekken op grond van een wettelijk voorschrift. Dat kan een rijksregeling, provinciale regelen of een gemeentelijke (subsidie)verordening zijn. Op basis van de Algemene Subsidieverordening Arnhem 2016 (ASV) zijn in Arnhem verschillende subsidieregelingen vastgesteld. Hiermee is een wettelijke en rechtmatige grondslag gecreëerd voor de subsidies. Op basis van vooraf bepaalde criteria worden de subsidies verdeeld en toegewezen aan betrokken instellingen.

2. Begrotingssubsidies
Het is niet altijd zinvol om een aparte regeling op te zetten voor het verstrekken van een subsidie. Bijvoorbeeld wanneer er maar één instelling is die een bepaalde gesubsidieerde activiteit kan voeren. Voor die gevallen is in de Algemene wet bestuursrecht een uitzondering gemaakt. Wanneer in de begroting een subsidieontvanger vermeld staat én het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld, is geen nader wettelijk voorschrift nodig. Met name de subsidies aan de 'grote' instellingen worden op deze wijze verstrekt.

Subsidieregelingen

In Arnhem wordt een deel van de subsidies verleend op basis van een subsidieregeling. Op basis van de ASV heeft Arnhem verschillende subsidieregelingen. Subsidieregelingen creëren een wettelijke en rechtmatige grondslag voor subsidies. Op basis van vooraf bepaalde criteria worden de subsidies verstrekt aan betrokken instellingen. De volgende subsidieregelingen zijn actueel:

1. Amateurkunst;
2. Producties, Evenementen, Festivals;
3. Stroomversneller Cultuur;
4. Burgerkracht Sociaal Domein;
5. Vrijwillig jeugdwerk;
6. Sport;
7. Voorschools aanbod gemeente Arnhem;
8. Subsidieregeling No-Riskpolis.
9. Demontage Diesel personenauto's 2019;
10. Hitteplekken en stadslandbouw;
11. Stimulering inzet conciërges basisscholen;
12. Voorschoolse aanbod;
13. Wijkinitiatieven.

Indicatieve subsidiebedragen 2021 met de grondslag begroting

In 2021 wordt naar verwachting voor een bedrag van in totaal € 80,8 miljoen aan subsidie met de grondslag 'begroting' verstrekt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de instellingen, het te subsidiëren bedrag per instelling en de beleidsgrondslag. Door het vaststellen van de begroting en deze tabel wordt de maximale subsidie per vermelde instelling voor 2021 vastgesteld.

	Begroting		Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000					
Middelen					
STAD	**59.405**	**59.411**	**59.260**	**59.220**	**59.220**
Arnh Platf Chronisch zieken Gehand	121	124	124	124	124
Arnhems Fed van Muziekgezelschappen	6	6	6	6	6
Arnhemse Sport Federatie	0	0	0	0	0
Centrum voor Activerend Werk	265	128	128	88	88
De Helling Exp.Werkplaats	89	91	91	91	91
De Nieuwe Oost	118	82	82	82	82
De Opgroeiwinkel	11	11	11	11	11
Diverzo, COC Midden-Gelderland	11	11	11	11	11
GGNet Voortgezette Behandeling	19	19	19	19	19
Het Gelders Archief	1.073	1.073	1.073	1.073	1.073
Indigo	3	3	3	3	3
IVIO-Opleidingen	175	175	175	175	175
Kinderopvang Twins	87	87	87	87	87
Kunstwerk! Cultur voorz. de Liemers	19	19	19	19	19
Leger des Heils Gelderland	125	128	128	128	128
Mantelzorg en Vrijwillige Thuishulp	13	13	13	13	13
Pactum	1.010	1.035	1.035	1.035	1.035
Partou BV	67	67	67	67	67
Pro Persona Arnhem	30	31	31	31	31
Radboud Universiteit Nijmegen	3	3	0	0	0
RBT KAN	0	0	0	0	0
Reg Opleids.centr Graafschap College	41	41	41	41	41
RIBW. Arnhem & Veluwe Vallei	253	264	264	264	264
Rijn Ijssel Roc	1.073	1.073	1.073	1.073	1.073
Rooms Kathol Parochie St. Eusebius	31	31	31	31	31
Scalabor	272	279	279	279	279
Slachtofferhulp Nederland, Reg Oost	32	33	33	33	33
Sportbedrijf Arnhem BV	10.895	10.745	10.645	10.645	10.645
St Economic Board GO	0	0	0	0	0
ST Toneelgroep Oostpool	66	68	68	68	68
St. Airborne Herdenkingen	7	7	7	7	7
St. Airborne Museum	250	249	250	250	250
St. Arnh Stadsprijs v. Vrijwilligers	10	10	10	10	10
St. Beheer Wijk Sportac Vredenburcht	51	52	52	52	52
St. Bezoekerscent Sonsbeek-Molenplts	-138	-138	-138	-138	-138
St. Bibliotheek Veluwezoom	41	41	41	41	41
St. CASA	20	20	20	20	20
St. Catharina	1	1	1	1	1
St. Culturele Evenementen Arnhem	35	36	36	36	36
St. De Innovatiefabriek Arnhem	50	50	50	50	50
St. De Instap	43	44	44	44	44
St. De Klup	16	16	16	16	16
St. de Lindenberg	38	0	0	0	0
St. Die Blide Incomst Sinterniclaesz	3	3	3	3	3
St. Eusebius	210	210	210	210	210
St. Fashion Festival Arnhem	50	50	50	50	50

St. Focus Filmtheater	672	688	688	688	688
St. Halt, team Gelderland	20	20	20	20	20
St. Het Gelderse Orkest	66	68	68	68	68
St. Het Huis van Puck	208	213	213	213	213
St. Het Huurdershuis	1	1	1	1	1
St. Humanitas	36	37	37	37	37
St. Introdans	114	117	117	117	117
St. IrisZorg	4.582	4.697	4.697	4.697	4.697
St. Jacobiberg	218	223	223	223	223
St. Jeugdland	65	66	66	66	66
St. Jumelage Arnhem	5	5	5	5	5
St. KAB Posttheater	194	198	198	198	198
St. Kruispunt	203	208	208	208	208
St. Leergeld Arnhem	239	239	239	239	239
St. Luxor Live	400	409	409	409	409
St. Mikado	19	19	19	19	19
St. Moviera	3.195	3.275	3.275	3.275	3.275
St. Museum Arnhem	2.950	3.513	3.513	3.513	3.513
St. Musis en Stadstheater	6.933	7.093	7.093	7.093	7.093
St. Natuurcentrum Arnhem	2.021	2.021	2.021	2.021	2.021
St. Omars Gym	22	22	22	22	22
St. Ome Joop's Tour	21	22	22	22	22
St. Ondernemersfonds Arnhem	380	380	380	380	380
St. Peutercentra Arnhem	1.265	1.265	1.265	1.265	1.265
St. Platform Binnenstad Arnhem	52	52	52	52	52
St. PRAGO	89	89	89	89	89
St. Productiehuis Plaatsmaken	178	182	182	182	182
St. Rijnstad	1.470	1.548	1.548	1.548	1.548
St. Rijnstate Ziekenhuis	14	15	15	15	15
St. Rozet	8.090	8.279	8.279	8.279	8.279
St. RTV Arnhem	125	127	127	127	127
St. School's cool Arnhem	31	31	31	31	31
St. SLAK	197	201	201	201	201
St. Sonsbeek & State of Fashion	413	422	422	422	422
St. Sportcentrum Rijkerswoerd	496	502	502	502	502
St. Stoelenproject De Duif	220	225	225	225	225
St. TaalOase	23	23	23	23	23
St. Toneelgroep Oostpool	0	0	0	0	0
St. VanHarte	71	72	72	72	72
St. Veilig Thuis Gelderland Midden	2.123	2.353	2.353	2.353	2.353
St. Viering Nat Feest en Gedenkdagen	19	19	19	19	19
St. Vitale Verbindingen	174	177	177	177	177
St. Vitesse Betrokken	59	59	59	59	59
St. Vluchtelingenwerk Oost-Ned	277	287	287	287	287
St. Welzijn Lingewaard	37	37	37	37	37
St. Welzijn Ouderen Arnhem	61	62	62	62	62
St. Zwembad Klarenbeek	318	326	326	326	326
Subsidies Alg	3.790	2.544	2.496	2.496	2.496
Toerisme veluwe arnhem nijmegen	325	351	351	351	351
VGGM	123	126	126	126	126
VMBO 'T Venster	10	10	10	10	10
Youth for Christ Nederland	2	2	2	2	2
Zorgbelang Inclusief	197	198	198	198	198

WIJK	**21.828**	**21.432**	**21.383**	**21.383**	**21.383**
B.S. Cosmicus Arnhem	2	2	2	2	2
BS de Madelief	2	2	2	2	2
Indigo	118	121	121	121	121
Kinderopvang SKAR	1.498	1.498	1.498	1.498	1.498
Kinderopvang Twins	26	26	26	26	26
Kluppluz BV	215	215	215	215	215
LeukOmteLeren Weekendschool Arnhem	24	24	24	24	24
Mantelzorg en Vrijwillige Thuishulp	350	358	358	358	358
MEE Gelderse Poort	134	139	139	139	139
Nederlandse Vereniging voor Autisme	8	8	8	8	8
Pactum	793	806	806	806	806
Partou BV	10	10	10	10	10
Rijn Ijssel Roc	80	80	80	80	80
Sportbedrijf Arnhem BV	5.262	5.191	5.143	5.143	5.143
St. 2GetThere Arnhem	366	366	366	366	366
St. BBA	100	102	102	102	102
St. Bouwspeelplaats De Leuke Linde	144	148	147	147	147
St. Catharina	36	37	37	37	37
St. De Basis	139	139	139	139	139
St. Delta Kath.- en prot onderwijs	101	101	101	101	101
St. Fluvius	76	76	76	76	76
St. Gym & Turnen Arnhem	90	90	90	90	90
St. Het Huurdershuis	43	43	43	43	43
St. Humanitas	13	14	14	14	14
St. Pas	2.683	2.683	2.683	2.683	2.683
St. Peutercentra Arnhem	658	658	658	658	658
St. Peuterspeelzaal Klein Duimpje	20	20	20	20	20
St. Rijnstad	5.747	5.320	5.320	5.320	5.320
St. Rijnstate Ziekenhuis	1	2	2	2	2
St. Rozet	441	449	449	449	449
St. VanHarte	7	8	8	8	8
St. Vrijwillige Terminale Zorg Arnh	2	2	2	2	2
St. WALHALLAb Nederland	25	25	25	25	25
St. Welzijn Ouderen Arnhem	2.098	2.149	2.149	2.149	2.149
Subsidies Alg	356	359	359	359	359
VMBO 'T Venster	14	14	14	14	14
Wijkvereniging Elderveld	16	16	16	16	16
Wijkvereniging Schuytgraaf	16	16	16	16	16
Youth for Christ Nederland	80	82	82	82	82
Zorgbelang Inclusief	30	32	32	32	32
Gerealiseerd resultaat	**81.234**	**80.842**	**80.643**	**80.603**	**80.603**

Indicatieve subsidiebedragen 2021 per programma

De omvang van de subsidies in 2021 bedraagt € 80,8 miljoen. In onderstaande tabel is de verdeling per programma zichtbaar. De niveau van subsidies blijft ongeveer gelijk. Het accres moet nog toebedeeld worden.

		Begroting		Meerjarenraming		
		2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000						
Middelen						
GEB1	CSA	2.326	2.275	2.272	2.272	2.272
GEB2	Noordwest	3.276	3.228	3.217	3.217	3.217
GEB3	Noordoost	2.993	2.943	2.933	2.933	2.933
GEB4	Presikhaaf	2.588	2.537	2.531	2.531	2.531
GEB5	Malburgen	3.611	3.555	3.552	3.552	3.552
GEB6	Schuytgraaf/Elderveld	2.270	2.220	2.215	2.215	2.215
GEB7	De Laar/Elden	1.748	1.710	1.707	1.707	1.707
GEB8	RKV	3.017	2.964	2.956	2.956	2.956
S00	Bestuur, dienstverlening en financiën	39	39	39	39	39
S01	Veiligheid	78	78	78	78	78
S03	Economie	2.354	1.702	1.703	1.703	1.703
S04	Onderwijs	5.615	5.615	5.615	5.615	5.615
S05	Cultuur	23.628	24.462	24.459	24.459	24.459
S06	Participatie en armoedebestrijding	466	466	466	466	466
S07	Zorg	1.988	1.901	1.901	1.861	1.861
S08	Welzijn en inclusie	12.552	13.084	13.084	13.084	13.084
S09	Gezondheid en sport	12.007	11.878	11.777	11.777	11.777
S10	Klimaat, energie en milieu	540	48	0	0	0
S12	Wonen en leefomgeving	138	138	138	138	138
Gerealiseerd resultaat		**81.234**	**80.842**	**80.643**	**80.603**	**80.603**

Ontwikkelingen

Wijksturing

Er zijn veel gesubsidieerde organisaties werkzaam in de wijken. Het kan zijn dat deze organisaties voor dezelfde doelgroep werken en de gemeente en/of de organisaties onvoldoende van deze mogelijk overlappende inzet weten. Vanuit de gemeente wordt ingezet om de overlap van dienstverlening in de wijken te inventariseren. In 2019 is voor de subsidieaanvraag 2020 is aan de subsidiepartners expliciet de opdracht meegeven inzicht te geven in de uitvoering en afstemming te zoeken in de samenwerking met andere organisaties en initiatieven. Bij de beoordeling van de aanvragen en het toekennen van de subsidies is de verbinding versterkt tussen de kernorganisatie, teams Leefomgeving en de Sociale wijkteams. Hierdoor zal een betere sturing in de wijk en een meer doelmatige inzet van subsidies worden gerealiseerd.

Welzijnsopgave

In het najaar van 2019 is gestart met de herijking van de welzijnsopgave. Vanuit een analyse wordt onder andere het gemeentelijk subsidiebeleid op welzijn vernieuwd. We kijken onder meer naar de gewenste regierol van de gemeente, professionaliseren het opdrachtgeverschap aan organisaties en vertalen dit vanaf 2021 in concrete opdrachten aan partners in de stad of aan netwerken van organisaties. Na consultatie van alle betrokken partijen is de herijkingsopgave halverwege 2020 definitief vertaald in een raadsbrief.

Overig programmaplan

Overzicht lastenontwikkeling gemiddelde woning	2020	2021	% Lasten-ontwikkeling
Onroerend zaakbelasting	€ 342	€ 342	0,0%
Rioolheffing	€ 174	€ 177	1,5%
Afvalstoffenheffing	€ 242	€ 241	-0,1%
Totaal	**758**	**760**	**0,31%**

Algemene dekkingsmiddelen	2021		
	Lasten	Baten	Saldo
Bedragen x € 1.000			
Treasury	1.449	2.537	1.089
OZB-woningen	0	27.421	27.421
OZB niet-woningen	4.085	29.024	24.940
Belastingen overig	5	381	376
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	415.275	415.275
Totaal	**5.538**	**474.638**	**469.100**

Overhead	2021		
	Lasten	Baten	Saldo
Bedragen x € 1.000			
Overhead	65.969	4.121	-61.848
Totaal	**65.969**	**4.121**	**-61.848**

Heffing VPB	2021		
	Lasten	Baten	Saldo
Bedragen x € 1.000			
Vennootschapsbelasting	649	0	-649
Totaal	**649**	**0**	**-649**

Onvoorzien	2021		
	Lasten	Baten	Saldo
Bedragen x € 1.000			
Onvoorzien	1.039	0	-1.039
Totaal	**1.039**	**0**	**-1.039**

Deel 3 Financiële begroting

De financiële begroting is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Overzicht van baten en lasten per programma
   In het overzicht van baten en lasten wordt aangegeven tot welke bedragen de raad het college autoriseert door middel van het vaststellen van de begroting per programma.

2. Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten
   Tot de incidentele baten en lasten worden de lasten en baten gerekend die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Ook de post onvoorzien wordt tot de incidentele lasten gerekend.

3. Financiële Staten
   - Geprognosticeerde balans;
   - Verloop van reserves en voorzieningen;
   - EMU-saldo 2021;
   - Overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld.

   Vanuit het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is ten behoeve van de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten voorgeschreven om een taakveldenbegroting op te stellen.

4. Mutaties circulaires Gemeentefonds

Overzicht van baten en lasten per programma

		Lasten						
		Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1.000								
Wijkprogramma's								
GEB1	CSA	31.213	35.462	31.707	29.846	29.673	29.677	29.598
GEB2	Noordwest	27.182	31.631	29.120	28.754	28.218	28.242	28.197
GEB3	Noordoost	22.434	26.388	24.663	23.475	23.329	23.355	23.332
GEB4	Presikhaaf	26.627	26.898	24.380	23.787	23.613	23.687	23.610
GEB5	Malburgen	32.338	39.600	37.585	35.570	35.406	35.520	35.405
GEB6	Schuytgraaf/Elderveld	25.509	24.079	26.633	25.587	25.229	25.277	25.220
GEB7	De Laar/Elden	16.958	19.437	17.313	16.948	16.861	16.886	16.860
GEB8	RKV	26.011	30.592	25.391	24.969	24.766	24.797	24.798
Totaal		208.272	234.085	216.792	208.935	207.094	207.441	207.019
Stadsprogramma's								
S00	Bestuur, dienstverlening en financ	82.432	84.438	83.315	85.575	83.643	82.168	84.339
S01	Veiligheid	15.219	14.692	16.002	16.477	16.437	16.430	16.427
S02	Bereikbaarheid	21.230	21.269	20.805	21.873	22.020	22.209	22.363
S03	Economie	9.473	5.676	5.836	6.556	5.553	5.549	5.545
S04	Onderwijs	18.784	17.958	18.342	18.895	20.033	21.582	21.654
S05	Cultuur	33.319	31.395	31.893	32.670	33.856	35.403	35.308
S06	Participatie en armoedebestrijding	168.032	169.996	188.570	173.395	173.159	170.429	167.469
S07	Zorg	57.876	30.808	52.043	49.793	48.702	48.346	47.845
S08	Welzijn en inclusie	17.624	18.236	19.572	19.859	19.514	19.564	19.366
S09	Gezondheid en sport	19.607	18.141	19.963	20.157	20.852	20.936	20.708
S10	Klimaat, energie en milieu	5.041	6.124	7.593	5.495	4.976	1.902	1.859
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	31.260	41.514	47.947	37.600	36.010	32.027	31.254
S12	Wonen en leefomgeving	31.758	32.478	34.835	36.058	35.658	34.399	34.463
Totaal		511.656	492.726	546.717	524.403	520.412	510.943	508.601
Eindtotaal		719.928	726.811	763.510	733.338	727.507	718.383	715.619

		Baten						
		Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1000								
Wijkprogramma's								
GEB1	CSA	9.649	9.410	8.938	9.566	9.524	9.482	9.439
GEB2	Noordwest	1.724	2.032	1.766	1.768	1.769	1.770	1.770
GEB3	Noordoost	1.720	2.018	1.620	1.622	1.622	1.623	1.623
GEB4	Presikhaaf	2.008	2.551	1.970	1.962	1.963	1.964	1.964
GEB5	Malburgen	3.802	4.242	3.891	3.894	3.895	3.896	3.896
GEB6	Schuytgraaf/Elderveld	2.574	2.613	2.540	2.541	2.542	2.542	2.542
GEB7	De Laar/Elden	1.277	1.700	1.245	1.246	1.247	1.247	1.247
GEB8	RKV	1.348	1.627	1.121	1.123	1.124	1.124	1.124
Totaal		24.102	26.195	23.092	23.721	23.686	23.649	23.606
Stadsprogramma's								
S00	Bestuur, dienstverlening en financ	484.002	481.155	482.212	482.692	486.192	486.551	487.906
S01	Veiligheid	1.789	1.673	1.699	1.694	1.694	1.694	1.694
S02	Bereikbaarheid	8.938	7.843	8.076	7.683	7.632	7.582	7.533
S03	Economie	3.689	983	1.794	935	990	1.090	1.090
S04	Onderwijs	3.051	3.045	2.395	2.395	2.395	2.395	2.395
S05	Cultuur	6.388	6.042	6.064	6.381	6.399	6.399	6.399
S06	Participatie en armoedebestrijding	108.854	110.722	125.218	112.333	115.408	116.754	116.754
S07	Zorg	6.599	918	4.939	4.940	4.940	4.940	4.940
S08	Welzijn en inclusie	1.159	755	755	755	755	755	755
S09	Gezondheid en sport	2.882	2.161	2.674	2.674	2.674	2.674	2.674
S10	Klimaat, energie en milieu	1.802	974	1.809	473	13	13	0
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	45.261	36.790	38.026	36.731	32.564	28.507	28.552
S12	Wonen en leefomgeving	39.060	37.873	39.147	39.814	39.742	39.561	39.530
Totaal		713.473	690.934	714.807	699.499	701.398	698.914	700.221
		737.575	717.128	737.899	723.220	725.084	722.563	723.827

		Exploitatieresultaat						
		Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1000								
Wijkprogramma's								
GEB1	CSA	-21.565	-26.052	-22.769	-20.280	-20.149	-20.195	-20.159
GEB2	Noordwest	-25.458	-29.599	-27.355	-26.986	-26.449	-26.472	-26.427
GEB3	Noordoost	-20.714	-24.370	-23.043	-21.853	-21.707	-21.732	-21.708
GEB4	Presikhaaf	-24.620	-24.346	-22.409	-21.825	-21.650	-21.722	-21.646
GEB5	Malburgen	-28.536	-35.357	-33.695	-31.676	-31.511	-31.624	-31.508
GEB6	Schuytgraaf/Elderveld	-22.934	-21.465	-24.093	-23.046	-22.688	-22.735	-22.678
GEB7	De Laar/Elden	-15.681	-17.736	-16.067	-15.701	-15.614	-15.638	-15.612
GEB8	RKV	-24.663	-28.964	-24.270	-23.846	-23.642	-23.673	-23.674
Totaal		-184.170	-207.891	-193.700	-185.213	-183.409	-183.792	-183.412
Stadsprogramma's								
S00	Bestuur, dienstverlening en financ	401.570	396.717	398.897	397.116	402.549	404.383	403.566
S01	Veiligheid	-13.430	-13.019	-14.303	-14.783	-14.743	-14.735	-14.733
S02	Bereikbaarheid	-12.292	-13.425	-12.729	-14.190	-14.388	-14.626	-14.830
S03	Economie	-5.785	-4.693	-4.043	-5.622	-4.563	-4.459	-4.455
S04	Onderwijs	-15.733	-14.912	-15.947	-16.499	-17.638	-19.186	-19.259
S05	Cultuur	-26.931	-25.353	-25.830	-26.289	-27.457	-29.004	-28.910
S06	Participatie en armoedebestrijding	-59.178	-59.273	-63.353	-61.062	-57.751	-53.675	-50.716
S07	Zorg	-51.277	-29.891	-47.104	-44.853	-43.762	-43.406	-42.905
S08	Welzijn en inclusie	-16.465	-17.481	-18.817	-19.105	-18.759	-18.810	-18.612
S09	Gezondheid en sport	-16.725	-15.980	-17.289	-17.483	-18.178	-18.262	-18.034
S10	Klimaat, energie en milieu	-3.239	-5.150	-5.784	-5.022	-4.963	-1.889	-1.859
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	14.000	-4.725	-9.921	-869	-3.446	-3.520	-2.702
S12	Wonen en leefomgeving	7.302	5.395	4.312	3.756	4.084	5.161	5.067
Totaal		201.818	198.208	168.090	175.096	180.986	187.971	191.620
		17.647	-9.682	-25.611	-10.118	-2.423	4.180	8.208

		Toevoeging aan reserves						
		Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1000								
GEB1	CSA	0	0	20	20	20	20	20
GEB2	Noordwest	0	0	100	100	100	100	100
GEB3	Noordoost	0	0	66	66	66	66	66
GEB4	Presikhaaf	0	0	133	117	117	117	117
GEB5	Malburgen	0	0	193	193	193	193	193
GEB6	Schuytgraaf/Elderveld	0	0	242	242	242	242	242
GEB7	De Laar/Elden	0	0	52	52	52	52	52
GEB8	RKV	0	0	60	60	60	60	60
Totaal		0	0	866	851	851	851	851
S00	Bestuur, dienstverlening en financ	38.883	11.116	13.490	13.478	13.418	15.943	16.497
S01	Veiligheid	179	68	72	72	72	72	72
S02	Bereikbaarheid	8.966	6.642	6.838	6.950	6.911	6.876	6.854
S03	Economie	431	0	0	0	0	0	0
S04	Onderwijs	9.602	7.753	7.773	8.004	7.734	6.683	6.864
S05	Cultuur	2.169	1.191	1.165	1.208	1.328	1.363	1.397
S06	Participatie en armoedebestrijding	3.971	290	2.706	554	554	554	0
S07	Zorg	4.393	0	678	628	528	528	528
S08	Welzijn en inclusie	1.744	0	0	0	0	0	0
S09	Gezondheid en sport	1.271	693	354	354	354	354	354
S10	Klimaat, energie en milieu	1.406	0	0	0	0	0	0
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	8.510	814	-1.265	2.758	178	14	2
S12	Wonen en leefomgeving	2.284	200	247	371	3.680	584	585
Totaal		83.809	28.767	32.059	34.375	34.757	32.972	33.154
		83.809	28.767	32.925	35.226	35.608	33.823	34.005

		Onttrekking aan reserves						
		Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1000								
	Wijkprogramma's							
GEB1	CSA	1.213	0	27	8	17	8	8
GEB2	Noordwest	560	0	168	44	42	60	44
GEB3	Noordoost	514	0	137	29	34	26	29
GEB4	Presikhaaf	2.068	0	233	74	36	81	35
GEB5	Malburgen	305	0	397	73	69	171	111
GEB6	Schuytgraaf/Elderveld	1.071	0	256	104	75	150	175
GEB7	De Laar/Elden	1.149	0	136	15	61	37	23
GEB8	RKV	1.537	0	243	12	17	17	56
Totaal		8.416	0	1.596	360	351	550	480
	Stadsprogramma's							
S00	Bestuur, dienstverlening en financ	31.712	13.141	15.468	20.549	12.333	11.698	8.479
S01	Veiligheid	745	341	1.055	350	344	345	351
S02	Bereikbaarheid	8.330	8.537	8.243	7.911	7.272	6.839	6.606
S03	Economie	441	115	173	100	100	100	100
S04	Onderwijs	8.740	6.299	6.611	6.922	7.547	7.559	7.766
S05	Cultuur	1.269	770	1.523	837	820	833	804
S06	Participatie en armoedebestrijding	3.126	2.142	8.709	1.344	554	554	0
S07	Zorg	2.823	1.100	2.496	1.512	255	0	0
S08	Welzijn en inclusie	362	1.100	2.351	200	200	200	0
S09	Gezondheid en sport	2.013	528	589	260	398	246	311
S10	Klimaat, energie en milieu	1.149	3.063	4.255	3.200	3.108	34	9
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	3.923	30	2.603	0	0	0	0
S12	Wonen en leefomgeving	934	1.286	2.864	1.799	4.750	687	892
Totaal		65.567	38.450	56.939	44.984	37.680	29.093	25.318
		73.983	38.450	58.535	45.344	38.031	29.643	25.797

		Saldo Totaal						
		Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1000								
Wijkprogramma's								
GEB1	CSA	-20.352	-26.052	-22.762	-20.292	-20.152	-20.207	-20.171
GEB2	Noordwest	-24.899	-29.599	-27.287	-27.042	-26.507	-26.512	-26.483
GEB3	Noordoost	-20.200	-24.370	-22.972	-21.890	-21.739	-21.773	-21.746
GEB4	Presikhaaf	-22.552	-24.346	-22.310	-21.868	-21.732	-21.759	-21.729
GEB5	Malburgen	-28.231	-35.357	-33.491	-31.796	-31.634	-31.646	-31.591
GEB6	Schuytgraaf/Elderveld	-21.863	-21.465	-24.080	-23.184	-22.855	-22.827	-22.745
GEB7	De Laar/Elden	-14.532	-17.736	-15.983	-15.738	-15.605	-15.653	-15.641
GEB8	RKV	-23.126	-28.964	-24.087	-23.893	-23.685	-23.715	-23.677
Totaal		-175.754	-207.891	-192.971	-185.704	-183.909	-184.093	-183.784
Stadsprogramma's								
S00	Bestuur, dienstverlening en financ	394.399	398.741	400.875	404.187	401.464	400.137	395.548
S01	Veiligheid	-12.865	-12.747	-13.320	-14.505	-14.471	-14.462	-14.454
S02	Bereikbaarheid	-12.927	-11.530	-11.324	-13.229	-14.027	-14.664	-15.078
S03	Economie	-5.774	-4.578	-3.870	-5.522	-4.463	-4.359	-4.355
S04	Onderwijs	-16.595	-16.367	-17.108	-17.581	-17.825	-18.311	-18.357
S05	Cultuur	-27.831	-25.774	-25.472	-26.659	-27.966	-29.534	-29.502
S06	Participatie en armoedebestrijding	-60.023	-57.421	-57.350	-60.272	-57.751	-53.675	-50.716
S07	Zorg	-52.847	-28.791	-45.286	-43.969	-44.035	-43.934	-43.433
S08	Welzijn en inclusie	-17.847	-16.381	-16.466	-18.905	-18.559	-18.610	-18.612
S09	Gezondheid en sport	-15.983	-16.144	-17.055	-17.577	-18.134	-18.370	-18.077
S10	Klimaat, energie en milieu	-3.495	-2.087	-1.529	-1.823	-1.855	-1.855	-1.850
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	9.413	-5.509	-6.053	-3.627	-3.624	-3.534	-2.704
S12	Wonen en leefomgeving	5.952	6.480	6.929	5.184	5.154	5.264	5.374
Totaal		183.576	207.891	192.970	185.704	183.908	184.092	183.784
		7.822	0	-1	0	0	0	0

Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten	2021	2022	2023	2024	Toelichting
Algemene Reserve	11.968	11.231	11.545	8.776	In de mutaties van de Algemene Reserve zijn alle begrote dotaties en onttrekkingen verwerkt. De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn meegenomen in het gerealiseerd resultaat. De Algemene Reserve staat vrij te besteden door de gemeente en vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Buitengewoon Beter	1.050	400	300	0	Het bestedingsplan van deze reserve loopt tot en met 2023. Het resterende budget zal worden ingezet voor de afronding van de projecten Geitenkamp en Spijkerkwartier en een bijdrage aan het project Gele Rijdersplein.
Bereikbaarheid	6.291	6.210	5.965	6.054	Deze bestemmingsreserve is ingesteld ten behoeve van het verhogen van de bereikbaarheid van de binnenstad, het ontwikkelen van parkeervoorzieningen en het onderhoud van de hoofdwegen die betrekking hebben op de bereikbaarheid van het stadscentrum.
Groot onderhoud en vervanging Openbare Ruimte	1.393	1.542	645	832	Deze bestemmingsreserve wordt gebruikt voor het flexibeler inzetten van exploitatiebudgetten voor groot onderhoud en vervanging in de openbare ruimte. Met name op de onderwerpen riolering, wegen en fietspaden, groen, spelen, bomen, verkeersregelinstallaties, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en water.
Evenementen	150	400	0	0	De uitgaven voor het WK BMX en het WK Volleybal worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve evenementen.
Onderwijs	6.875	7.518	7.495	7.739	De bestemmingsreserve zal ingezet worden ter dekking van de kapitaallasten voor de nieuwbouwprojecten basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaalonderwijs.
Beeldbepalende culturele manifestaties	368	0	0	0	Het saldo van de bestemmingsreserve beeldbepalende culturele manifestaties komt incidenteel vrij te vallen. De doelen van deze reserve worden structureel in de begroting gedekt.
Beeldende en Monumentale Kunst	64	0	0	0	Het saldo van de bestemmingsreserve beeldende en monumentale kunst komt incidenteel vrij te vallen.
Cultureel Vastgoed	5.244	261	256	252	In 2021 valt incidenteel € 5,0 miljoen uit de reserve cultureel vastgoed vrij die gereserveerd was voor onderhoud. Voor het onderhoud worden structurele middelen opgenomen. Overige vrijval dient ter dekking van de kapitaallasten van cultureel vastgoed.
Groenfonds	100	0	0	0	In 2021 wordt € 0,1 miljoen uit het Groenfonds ingezet voor de dekking van het bomenbeleid.

Incidentele baten	2021	2022	2023	2024	Toelichting
Maatschappelijke opvang	179	0	0	0	Het saldo van de bestemmingsreserve maatschappelijke opvang komt incidenteel vrij te vallen. De reserve wordt opgeheven.
Herstructurering OGGz	456	0	0	0	Het saldo van de bestemmingsreserve herstructurering OGGz komt incidenteel vrij te vallen. De reserve wordt opgeheven.
Noodfonds	799	0	0	0	De BR Noodfonds is bedoeld voor het handhaven van het zorgniveau met betrekking tot Jeugd en Wmo. Het primaire doel is daarmee het borgen van de zorg(continuïteit) van klanttrajecten.
WMO en Jeugdzorg	1.238	226	0	0	In 2019 wordt ten laste van het geprognosticeerde resultaat € 2,7 miljoen toegevoegd aan een nieuw te creëren BR Wmo en Jeugdzorg. Deze middelen zijn beschikbaar om de zorgmaatregelen zoals aangekondigd in de Perspectiefnota te mitigeren, indachtig de motie (19M98) Zorgmaatregelen. Doel van deze reserve is om het negatief effect van de zorgmaatregelen tijdelijk opvangen of reduceren
Transformatie Zorg	475	229	200	0	Arnhem is actief met de transformatie van zorg, deze bestemmingsreserve heeft tot doel om initiatieven die leiden tot transformatie van zorg te financieren.
Jongerenperspectieffonds Arnhem	1.059	0	0	0	Het saldo van de bestemmingsreserve jongerenperspectieffonds komt incidenteel vrij te vallen. De doelen van deze reserve worden structureel in de begroting gedekt.
Toezicht peuterspeelzalen en gastouderopvang	100	0	0	0	Het saldo van de bestemmingsreserve Toezicht peuterspeelzalen en gastouderopvang komt incidenteel vrij te vallen. De reserve wordt opgeheven.
Klimaat en energie	150	99	25	0	De bestemmingsreserve dient ter dekking van het bereiken van de doelen van New energy made in Arnhem 2015-2020 en het dekken van fluctuaties in het uitgavenpatroon die voortvloeien uit de veranderopgave Klimaat en Energie.
Duurzaamheidsleningen	9	9	9	9	Het ondersteunen van investeringen in de stad die bijdragen aan een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutraal, aardgasvrij en klimaatadaptief Arnhem. Met deze BR worden onder meer de doelstellingen van NEMiA ondersteund.
Duurzaam Arnhem	3.040	3.000	0	0	De bestemmingsreserve duurzaam Arnhem wordt ingezet voor het ondersteunen van investeringen in de stad die bijdragen aan een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutraal, aardgasvrij en klimaatadaptief Arnhem. Met de bestemmingsreserve worden onder meer de doelstellingen van NEMiA ondersteund.
Zuidelijke Binnenstad	0	3.000	0	0	Uit de reserve zuidelijke binnenstad wordt € 3,0 miljoen ingezet voor de restauratie van de blauwe golven en de herinrichting van het gebied er omheen.
Volkshuisvesting	125	125	0	0	De reserve volkshuisvesting is het uitvoeringsinstrument van de Nota Wonen. Overeenkomstig besluit van de raad d.d. 30 juni 2014, wordt deze reserve deels ingezet om een redelijke compensatie te bieden voor de gedupeerden van de WOS-fraude. De reserve wordt jaarlijks gevoed met het renteresultaat dat wordt behaald op de uit te zetten Startersleningen.

Incidentele baten	2021	2022	2023	2024	Toelichting
Stimulering woningbouw	115	0	0	0	De reserve stimulering woningbouw wordt ingezet voor projecten met prioriteit voor de gemeente alsmede die van groot belang zijn voor de stedelijke ontwikkeling en grootschalige herstructurering.
Vastgoed	1.934	1.915	1.881	1.868	Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van onvoorziene uitgaven bij onderhoud vastgoed. Voeding van de bestemmingsreserve kan de komende jaren door toevoeging uit verkoopopbrengsten en eventuele positieve resultaten op het onderhoudsbudget als gevolg van gunstige aanbestedingen.
Bedrijfsvoering	2.180	1.946	1.054	0	In de bestemmingsreserve Bedrijfsvoering kunnen voor- en nadelen op de totale bedrijfsvoering worden verwerkt. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan resultaten op de formatie en bezetting, de inhuur en frictiekosten voor afbouw formatie.
ICT	55	15	0	0	De middelen uit de bestemmingsreserve ICT worden ingezet om de ICT-omgeving up-to-date en stabiel te houden.
Totaal	**45.417**	**38.126**	**29.375**	**25.530**	

Incidentele lasten	2021	2022	2023	2024	Toelichting
Algemene Reserve	9.807	10.043	10.975	13.817	zie baten
Bereikbaarheid	6.232	6.192	6.158	6.136	zie baten
Groot onderhoud en vervanging Openbare Ruimte	194	504	508	508	zie baten
Evenementen	120	120	0	0	zie baten
Onderwijs	7.920	7.648	6.599	6.778	zie baten
Cultureel Vastgoed	232	230	264	299	zie baten
WMO en Jeugdzorg	200	200	200	200	zie baten
Transformatie Zorg	428	328	328	328	zie baten
Grondexploitatie	2.757	75	10	2	De reserve grondexploitatie is de beschikbare weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Deze bestemmingsreserve is conform raadsbesluit 30 juni 2014 niet opgeheven, maar zal blijven bestaan om toekomstige schommelingen in de grondexploitatie op te vangen (voor zover er weer sprake is van een positief saldo).
Vastgoed	3.035	3.035	3.035	3.035	zie baten
Fictiekosten en Organisatie-ontwikkeling	406	406	406	406	Deze bestemmingreserve dient ter egalisatie van de frictiekosten als gevolg van de reorganisatie in 2012.
Bedrijfsvoering	1.316	1.316	1.174	0	zie baten
Post onvoorzien	272	272	272	272	
Totaal	**32.919**	**30.369**	**29.929**	**31.781**	
Saldo	**-12.498**	**-7.757**	**555**	**6.251**	

Geprognoticeerde balans 2021-2024

Activa	2021	2022	2023	2024
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa	**9.483**	**8.783**	**8.083**	**7.383**
Materiële vaste activa	**784.018**	**801.497**	**793.811**	**793.152**
Investeringen met een economisch nut	718.042	735.521	727.835	727.176
Investeringen met een maatschappelijk nut	65.976	65.976	65.976	65.976
Financiële vaste activa	**71.000**	**64.731**	**59.414**	**53.458**
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	4.741	4.741	4.741	4.741
Financiële vaste activa: Leningen	57.847	52.028	47.161	41.655
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	8.412	7.962	7.512	7.062
Totaal Vaste Activa	**864.501**	**875.011**	**861.308**	**853.993**
Vlottende Activa				
Gereed product en handelsgoederen	**326**	**326**	**326**	**326**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	**42.506**	**33.909**	**23.075**	**10.103**
Uitzettingen < 1 jaar	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
Liquide middelen	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**
Overlopende activa	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
Totaal Vlottende Activa	**143.832**	**135.235**	**124.401**	**111.429**
Totaal Activa	**1.008.333**	**1.010.246**	**985.709**	**965.422**

Passiva	2021	2022	2023	2024
Vaste Passiva				
Eigen vermogen	**125.546**	**119.739**	**123.916**	**132.121**
Voorzieningen	**11.000**	**11.000**	**11.000**	**11.000**
Schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	**767.060**	**781.775**	**761.699**	**737.516**
Totaal Vaste Passiva	**903.605**	**912.514**	**896.615**	**880.637**
Vlottende Passiva				
Netto vlottende schulden < 1 jaar	**59.727**	**52.733**	**44.094**	**39.784**
Overlopende passiva	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**
Totaal Vlottende Passiva	**104.727**	**97.733**	**89.094**	**84.784**
Totaal Passiva	**1.008.333**	**1.010.246**	**985.709**	**965.422**

In deze balansen houden we rekening met de in de begroting meegenomen mutaties in de investeringen, reserves en voorzieningen, grondexploitatie en als resultante daarvan de vaste schuld van de gemeente. Mutaties in de vlottende activa en passiva begroten we niet, deze posten blijven in de geprognosticeerde balansen constant. De reden hiervoor is dat deze balansposten vooral voortvloeien uit het ritme van doen van betalingen en ontvangen van geldmiddelen. Hierop wordt in de begroting niet expliciet gestuurd.

Reserves en voorzieningen

Hieronder worden de reserves en voorzieningen weergegeven. Bij reserves worden de toevoegingen en onttrekkingen in de begroting vastgelegd. Deze werkwijze wordt niet voor de voorzieningen gehanteerd, daar wordt alleen de realisatie geboekt.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	JV 2019	Begroot 2020			Begroot 2021			Begroot 2022			Begroot 2023			Begroot 2024			
	Stand per 01-01-2020	Toe-voeging	Ont-trekking	Stand per 31-12-2020 / 01-01-2021	Toe-voeging	Ont-trekking	Stand per 31-12-2021 / 01-01-2022	Toe-voeging	Ont-trekking	Stand per 31-12-2022 / 01-01-2023	Toe-voeging	Ont-trekking	Stand per 31-12-2023 / 01-01-2024	Toe-voeging	Ont-trekking	Stand per 31-12-2024 / 01-01-2025
Algemene Reserve (AR)	29.878	11.300	13.877	27.301	9.807	11.968	25.140	10.043	11.231	23.952	10.975	11.545	23.382	13.817	8.776	28.423
Bestemmingsreserves (BR's)	130.724	25.460	47.478	108.706	25.418	33.718	100.406	22.558	27.177	95.787	22.826	18.079	100.534	20.182	17.018	103.698
Totaal Reserves	**160.602**	**36.760**	**61.355**	**136.007**	**35.225**	**45.686**	**125.546**	**32.601**	**38.408**	**119.739**	**33.801**	**29.624**	**123.916**	**33.999**	**25.794**	**132.121**
Totaal Voorzieningen	**11.000**	**300**	**300**	**11.000**	**300**	**300**	**11.000**	**300**	**300**	**11.000**	**300**	**300**	**11.000**	**300**	**300**	**11.000**

Bedragen x € 1.000

Verloop Bestemmingsreserves		Begroot 2020			Begroot 2021			Begroot 2022			Begroot 2023			Begroot 2024		
Omschrijving	**JV 2019**			**Stand per**			**Stand per**			**Stand per**			**Stand per**			**Stand per**
	Stand per 01-01-2020	**Toe-voeging**	**Ont-trekking**	**31-12-2020 / 01-01-2021**	**Toe-voeging**	**Ont-trekking**	**31-12-2021 / 01-01-2022**	**Toe-voeging**	**Ont-trekking**	**31-12-2022 / 01-01-2023**	**Toe-voeging**	**Ont-trekking**	**31-12-2023 / 01-01-2024**	**Toe-voeging**	**Ont-trekking**	**31-12-2024 / 01-01-2025**
Onderzoek Rekenkamer	271	0	0	271	0	0	271	0	0	271	0	0	271	0	0	271
Raad	12	0	0	12	0	0	12	0	0	12	0	0	12	0	0	12
Fractie-ondersteuning	21	0	0	21	0	0	21	0	0	21	0	0	21	0	0	21
Buitengewoon Beter	2.198	0	448	1.750	0	1.050	700	0	400	300	0	300	0	0	0	0
Bereikbaarheid	3.708	6.563	6.513	3.758	6.232	6.291	3.699	6.192	6.210	3.681	6.158	5.965	3.874	6.136	6.054	3.956
Groot onderhoud en vervanging Openbare Ruimte	4.490	171	1.793	2.868	194	1.393	1.669	504	1.542	631	508	645	494	508	832	170
Sociaal Economisch Fonds	609	0	75	534	0	0	534	0	0	534	0	0	534	0	0	534
Evenementen	306	120	90	336	120	150	306	120	400	26	0	0	26	0	0	26
Onderwijs	21.866	7.901	5.865	23.902	7.920	6.875	24.947	7.648	7.518	25.077	6.599	7.495	24.181	6.778	7.739	23.220
Beeldbepalende culturele manifestaties	368	0	0	368	0	368	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beeldende en Monumentale Kunst	64	0	0	64	0	64	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cultureel Vastgoed	12.319	189	313	12.195	232	5.244	7.183	230	261	7.152	264	256	7.160	299	252	7.207
Groenfonds	646	0	546	100	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Participatie	492	0	0	492	0	0	492	0	0	492	0	0	492	0	0	492
Maatschappelijke opvang	179	0	0	179	0	179	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wijkfondsen	275	0	0	275	0	0	275	0	0	275	0	0	275	0	0	275
Pakketmaatregelen WMO	23	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beschermd en Weerbaar	3.573	0	1.410	2.163	0	0	2.163	0	0	2.163	0	0	2.163	0	0	2.163
Herstructurering OGGz	456	0	0	456	0	456	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Noodfonds	1.909	0	1.110	799	0	799	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
WMO en Jeugdzorg	3.179	200	2.082	1.297	200	1.238	259	200	226	233	200	0	433	200	0	633
Transformatie Zorg	0	478	21	457	428	475	410	328	229	509	328	200	637	328	0	965

Verloop Bestemmingsreserves		Begroot 2020			Begroot 2021			Begroot 2022			Begroot 2023			Begroot 2024		
Omschrijving	JV 2019			Stand per			Stand per			Stand per			Stand per			Stand per
	Stand per 01-01-2020	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2020 / 01-01-2021	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2021 / 01-01-2022	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2022 / 01-01-2023	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2023 / 01-01-2024	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2024 / 01-01-2025
Inburgering, Integratie en asiel	1.379	0	487	892	0	0	892	0	0	892	0	0	892	0	0	892
Burgerinitiatieven sociaal Domein	538	0	0	538	0	0	538	0	0	538	0	0	538	0	0	538
Jongerenperspectieffonds Arnhem	1.246	0	0	1.246	0	1.059	187	0	0	187	0	0	187	0	0	187
Werk-Investeringsfonds	2.461	0	0	2.461	0	0	2.461	0	0	2.461	0	0	2.461	0	0	2.461
Toezicht peuterspeelzalen en gastouderopvang	390	0	290	100	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huishoudelijk afval	385	0	385	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimaat en energie	1.613	0	1.016	597	0	150	447	0	99	348	0	25	323	0	0	323
Duurzaamheidsleningen	412	0	11	401	0	9	392	0	9	383	0	9	374	0	9	365
Revolverend fonds (duurzaam)	703	0	23	680	0	0	680	0	0	680	0	0	680	0	0	680
Duurzaam Arnhem	10.422	0	2.920	7.502	0	3.040	4.462	0	3.000	1.462	0	0	1.462	0	0	1.462
Omgevingslawaai	412	0	0	412	0	0	412	0	0	412	0	0	412	0	0	412
Risicobeheer Arnhem Centraal	3.469	0	0	3.469	0	0	3.469	0	0	3.469	0	0	3.469	0	0	3.469
Grondexploitatie	12.562	-657	0	11.905	2.757	0	14.662	75	0	14.737	10	0	14.747	2	0	14.749
Voorstudies	283	0	0	283	0	0	283	0	0	283	0	0	283	0	0	283
Strategische posities	1.500	0	0	1.500	0	0	1.500	0	0	1.500	0	0	1.500	0	0	1.500
Zuidelijke Binnenstad	4.505	0	100	4.405	0	0	4.405	0	3.000	1.405	0	0	1.405	0	0	1.405
Volkshuisvesting	535	43	228	350	43	168	225	43	168	100	43	43	100	43	43	100
Startersleningen	1.514	0	61	1.453	0	18	1.435	0	31	1.404	0	-2	1.406	0	13	1.393
Stimulering woningbouw	432	0	300	132	0	115	17	0	0	17	0	0	17	0	0	17
Vastgoed	2.795	3.051	4.240	1.606	3.035	1.934	2.707	3.035	1.915	3.827	3.035	1.881	4.981	3.035	1.868	6.148
Taakmutaties Gemeentefonds-Overloop	9.988	290	10.278	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fictiekosten en Organisatie-ontwikkeling	102	406	0	508	406	0	914	406	0	1.320	406	0	1.726	406	0	2.132
Bedrijfsvoering	6.481	3.247	6.590	3.138	1.316	2.180	2.274	1.316	1.946	1.644	1.174	1.054	1.764	0	0	1.764

Verloop Bestemmingsreserves		Begroot 2020			Begroot 2021			Begroot 2022			Begroot 2023			Begroot 2024			
Omschrijving	JV 2019			Stand per			Stand per			Stand per			Stand per				Stand per
	Stand per 01-01-2020	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2020 / 01-01-2021	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2021 / 01-01-2022	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2022 / 01-01-2023	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2023 / 01-01-2024	Toe-voeging	Ont-trekking	31-12-2024 / 01-01-2025
ICT	125	0	55	70	0	55	15	0	15	0	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	1.884	0	205	1.679	0	208	1.471	0	208	1.263	0	208	1.055	0	208	847
Solvabiliteit	7.624	3.458	0	11.082	2.535	0	13.617	2.461	0	16.078	4.101	0	20.179	2.447	0	22.626
Totaal	**130.724**	**25.460**	**47.478**	**108.706**	**25.418**	**33.718**	**100.406**	**22.558**	**27.177**	**95.787**	**22.826**	**18.079**	**100.534**	**20.182**	**17.018**	**103.698**

EMU-saldo 2021

Sinds 1999 bestaat de Economische en Monetaire Unie (EMU), die in Europa verantwoordelijk is voor het gezamenlijke monetaire beleid van de deelnemende landen. Deze EMU-landen zijn gehouden aan de –met elkaar afgesproken- eis om het begrotingstekort van de overheid niet te laten stijgen boven de 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Deze grens van 3% geldt voor de gehele overheid, dus inclusief de gemeenten, provincies en waterschappen.
Europese afspraken over de realisatie van genoemde 3% zijn in Nederland vertaald in de wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet Hof). Hierin is benadrukt dat Rijk en decentrale overheden gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de beheersing van het Nederlandse EMU-tekort. Eén van de uitwerkingen van de wet Hof is de verplichting voor decentrale overheden, waaronder gemeenten, in de begroting het EMU-saldo te presenteren, dat voortvloeit uit die begroting.
In Europees verband is afgesproken dat in verband met de uitzonderlijke omstandigheden, de bestrijding van de gevolgen van de coronacrisis, de afspraken over het EMU-saldo en de maximale EMU-schuld van landen (60% van het BBP) tijdelijk buiten werking worden gesteld. De verplichting uit de wet Hof voor gemeenten om het EMU-saldo te presenteren valt daar niet onder. Deze blijft overeind staan.
Het EMU-saldo wordt berekend op een manier die afwijkt van de manier waarop bij gemeenten het begrotingsresultaat wordt bepaald. Decentrale overheden zijn gehouden aan de regelgeving in het BBV, dat uitgaat van een stelsel van baten en lasten. Het zogenaamde EMU-saldo is een saldo van inkomsten en uitgaven (dus op kasbasis) en om dat te kunnen bepalen is bovenop het begrote saldo van lasten en baten een aanvullende berekening nodig.
In het overzicht is het EMU-saldo berekend voor de jaren 2020 tot en met 2022, zoals dat voortvloeit uit deze begroting.

	Omschrijving	2020 x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2020	2021 x € 1000,- Volgens begroting 2021	2022 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-25.611	-10.118	-2.423
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	38.205	59.576	7.779
3.	Mutatie voorzieningen			
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)			
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		**-63.816**	**-69.694**	**-10.202**

Voor de jaren 2019 tot en met 2022 is voor de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) een zogeheten macronorm vastgesteld van 0,4% van het BBP. De decentrale overheden hebben in overleg bepaald dat de norm voor gemeenten 0,272% bedraagt. Deze macronorm is nader vertaald naar maximale EMU-saldi per gemeente. Voor de gemeente Arnhem is het toegestane EMU-tekort vastgesteld op € 28,209 miljoen. Naar verwachting zal het EMU-tekort van de gemeente in 2020 en 2021 het toegestane maximum overschrijden. Deze relatief grote overschrijdingen worden naast het begrote tekort op de begroting (voor reservemutaties) verklaard door de begrote piek in investeringen in deze jaren. Dat in 2022 geen overschrijding wordt voorzien is toe te schrijven aan het feit dat in dat jaar de raming van investeringen meer dan € 40 miljoen daalt ten opzichte van 2021. Dit is bijna geheel toe te schrijven aan de grote investeringen aan Museum Arnhem en Valkenhuizen in 2021.

Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld

	Lasten						
	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1.000							
Taakvelden							
Afval	15.638	17.118	18.045	17.909	17.730	17.527	17.539
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	13.774	13.779	17.612	16.864	16.170	14.530	13.946
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	172	89	78	78	78	78	78
Begeleide participatie	40.479	37.373	40.952	38.580	37.081	35.597	34.221
Begraafplaatsen en crematoria	32	48	48	48	48	48	48
Beheer overige gebouwen en gronden	1.742	1.874	1.200	1.924	1.923	1.911	1.883
Belastingen overig	192	5	5	5	5	5	5
Bestuur	8.886	6.991	7.762	6.993	6.993	6.993	6.993
Burgerzaken	5.612	5.623	5.398	6.152	6.111	6.195	6.102
Crisisbeheersing en brandweer	12.039	12.064	12.416	13.093	13.080	13.072	13.069
Cultureel erfgoed	26.537	1.570	1.578	1.399	1.339	1.329	1.330
Cultuurpresentatie, -prod en -part	2.219	17.291	17.626	17.947	19.192	20.750	20.654
Economische havens en waterwegen	1.082	646	646	641	636	632	627
Economische ontwikkeling	4.391	3.369	2.902	3.994	2.991	2.988	2.984
Economische promotie (Arnhem promo)	4.917	2.218	2.856	2.484	2.484	2.483	2.482
Geëscaleerde zorg jeugd	6.031	4.987	5.059	5.264	5.264	5.264	5.264
Geëscaleerde zorg volwassenen	72.009	72.157	72.237	55.629	56.027	56.030	56.030
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	17.516	31.564	35.553	29.050	27.371	23.565	23.626
Inkomensregelingen	135.877	140.422	154.589	142.158	144.485	144.805	143.806
Maatwerkdienstverlening jeugd	46.915	44.688	45.472	50.072	47.919	47.312	47.312
Maatwerkdienstverlening volwassenen	44.708	47.101	47.192	49.985	50.117	50.269	50.120
Maatwerkvoorziening WMO	5.990	4.924	4.864	5.261	5.261	5.261	5.261
Media	668	8.806	8.890	9.086	9.086	9.086	9.086
Milieubeheer	9.064	9.786	15.415	8.627	8.110	5.034	4.990
Musea	4.442	4.235	4.309	4.756	4.756	4.756	4.756
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	15.477	16.603	17.892	17.062	16.956	16.964	16.954
Onderwijshuisvesting	19.243	18.332	18.992	19.455	20.491	22.172	22.116
Openb groen en (openlucht) recreatie	11.801	11.365	12.414	12.027	11.747	11.481	11.473
Openbaar vervoer	1.317	882	920	879	875	870	866
Openbare orde en veiligheid	4.733	4.301	5.258	5.056	5.030	5.030	5.030
Overhead	60.836	53.119	63.848	65.969	65.927	65.682	65.630
Overige baten en lasten	828	12.115	432	1.279	1.279	1.716	3.158
OZB Niet-Woningen	1.179	0	0	0	0	0	0
OZB Woningen	2.694	4.024	3.985	4.085	3.985	3.985	3.985
Parkeren	9.888	9.465	9.965	10.258	10.077	9.861	9.794
Riolering	12.609	12.765	12.778	13.336	13.506	13.090	13.166
Ruimtelijke ordening	2.292	1.162	803	1.510	1.510	1.460	710
Samenkracht en burgerparticipattie	18.290	17.220	17.532	18.099	16.531	16.275	15.574
Sportaccommodaties	4.683	3.150	3.752	3.402	4.166	4.258	4.016
Sportbeleid en activering	16.378	16.866	17.325	17.108	16.958	16.958	16.959
Treasury	-664	69	69	-1.449	-3.197	-4.100	-3.197
Vennootschapsbelasting VpB	853	600	600	600	600	600	600
Verkeer en vervoer	20.705	22.681	22.416	23.563	23.800	24.105	24.217
Volksgezondheid	6.543	6.287	6.785	6.819	6.781	6.764	6.767
Wijkteams	19.805	20.453	20.031	20.765	20.765	20.766	20.766
Wonen en bouwen	9.501	6.624	5.008	5.515	5.462	4.928	4.824
Eindtotaal	719.927	726.811	763.509	733.339	727.506	718.383	715.619

	Baten						
	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1.000							
Taakvelden							
Afval	18.609	19.250	20.322	20.640	20.320	20.170	20.170
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	412.450	415.223	415.297	415.275	419.236	419.655	420.438
Arbeidsparticipatie	977	0	219	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	90	89	89	59	59	59	59
Begeleide participatie	528	0	0	0	690	690	690
Begraafplaatsen en crematoria	27	16	16	16	16	16	16
Beheer overige gebouwen en gronden	118	0	0	250	250	250	250
Belastingen overig	498	381	381	381	381	381	381
Bestuur	1.949	1.243	1.555	1.555	1.555	1.555	1.555
Burgerzaken	2.276	2.693	2.293	2.112	2.087	1.973	2.513
Crisisbeheersing en brandweer	1.317	1.207	1.234	1.234	1.234	1.234	1.234
Cultureel erfgoed	5.481	519	546	546	546	546	546
Cultuurpresentatie, -prod en -part	543	5.289	5.284	5.717	5.735	5.735	5.735
Economische havens en waterwegen	905	474	474	474	474	474	474
Economische ontwikkeling	254	0	137	137	137	137	137
Economische promotie (Arnhem promo)	3.359	894	1.568	739	794	894	894
Geëscaleerde zorg jeugd	0	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg volwassenen	2.094	1.612	1.612	1.612	1.612	1.612	1.612
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	36.245	32.628	33.761	32.565	28.397	24.341	24.386
Inkomensregelingen	107.577	111.226	125.425	112.773	115.185	116.537	116.537
Maatwerkdienstverlening jeugd	709	7	7	7	7	7	7
Maatwerkdienstverlening volwassenen	5.552	4.007	3.984	3.985	3.965	3.965	3.965
Maatwerkvoorziening WMO	24	50	50	50	50	50	50
Media	0	0	0	0	0	0	0
Milieubeheer	3.965	2.802	3.289	1.953	1.494	1.494	1.480
Musea	363	234	234	118	118	118	118
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	9.094	8.665	9.299	9.299	9.299	9.299	9.299
Onderwijshuisvesting	4.491	4.448	4.259	4.259	4.259	4.259	4.259
Openb groen en (openlucht) recreatie	943	692	692	692	692	692	692
Openbaar vervoer	1.902	1.292	1.292	1.292	1.292	1.292	1.292
Openbare orde en veiligheid	484	506	506	501	501	501	501
Overhead	8.866	3.261	3.990	4.121	3.671	3.671	3.671
Overige baten en lasten	112	49	49	0	0	0	0
OZB Niet-Woningen	27.884	28.349	28.706	28.706	28.706	28.706	28.706
OZB Woningen	26.115	26.916	27.238	27.739	27.901	27.955	27.986
Parkeren	14.589	14.170	14.402	14.635	14.541	14.448	14.356
Riolering	16.573	16.864	16.864	17.161	17.448	17.456	17.461
Ruimtelijke ordening	36	0	99	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	425	60	60	60	60	60	60
Sportaccommodaties	4.353	3.755	4.292	4.292	4.292	4.292	4.292
Sportbeleid en activering	-1	0	0	0	0	0	0
Treasury	3.105	2.687	2.687	2.537	2.390	2.390	2.390
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	2.176	551	551	586	586	586	586
Volksgezondheid	695	505	623	613	613	613	613
Wijkteams	1	18	18	18	18	18	18
Wonen en bouwen	9.823	4.498	4.498	4.515	4.476	4.436	4.401
Eindtotaal	737.575	717.128	737.899	723.221	725.083	722.563	723.827

	Exploitatieresultaat						
	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1.000							
Taakvelden							
Afval	2.971	2.132	2.278	2.731	2.590	2.644	2.631
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	412.450	415.223	415.297	415.275	419.236	419.655	420.438
Arbeidsparticipatie	-12.797	-13.779	-17.393	-16.864	-16.170	-14.530	-13.946
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-81	0	11	-19	-19	-19	-19
Begeleide participatie	-39.952	-37.373	-40.952	-38.580	-36.391	-34.907	-33.531
Begraafplaatsen en crematoria	-5	-32	-32	-32	-32	-32	-32
Beheer overige gebouwen en gronden	-1.625	-1.874	-1.200	-1.674	-1.673	-1.661	-1.633
Belastingen overig	306	376	376	376	376	376	376
Bestuur	-6.937	-5.747	-6.207	-5.439	-5.438	-5.438	-5.438
Burgerzaken	-3.336	-2.930	-3.105	-4.040	-4.025	-4.222	-3.588
Crisisbeheersing en brandweer	-10.722	-10.857	-11.183	-11.860	-11.846	-11.838	-11.836
Cultureel erfgoed	-21.056	-1.051	-1.032	-853	-794	-783	-785
Cultuurpresentatie, -prod en -part	-1.676	-12.002	-12.342	-12.229	-13.457	-15.015	-14.919
Economische havens en waterwegen	-177	-172	-172	-167	-163	-158	-153
Economische ontwikkeling	-4.137	-3.369	-2.766	-3.857	-2.854	-2.851	-2.848
Economische promotie (Arnhem promo)	-1.558	-1.324	-1.288	-1.745	-1.690	-1.589	-1.589
Geëscaleerde zorg jeugd	-6.031	-4.987	-5.059	-5.264	-5.264	-5.264	-5.264
Geëscaleerde zorg volwassenen	-69.914	-70.545	-70.625	-54.016	-54.415	-54.418	-54.417
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	18.729	1.064	-1.792	3.515	1.026	776	760
Inkomensregelingen	-28.300	-29.196	-29.164	-29.385	-29.300	-28.268	-27.269
Maatwerkdienstverlening jeugd	-46.206	-44.681	-45.465	-50.065	-47.912	-47.305	-47.305
Maatwerkdienstverlening volwassenen	-39.157	-43.094	-43.208	-46.000	-46.152	-46.304	-46.156
Maatwerkvoorziening WMO	-5.966	-4.874	-4.814	-5.211	-5.211	-5.211	-5.211
Media	-668	-8.806	-8.890	-9.086	-9.086	-9.086	-9.086
Milieubeheer	-5.100	-6.985	-12.126	-6.674	-6.616	-3.540	-3.510
Musea	-4.079	-4.001	-4.076	-4.638	-4.638	-4.638	-4.638
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-6.383	-7.938	-8.593	-7.763	-7.657	-7.665	-7.655
Onderwijshuisvesting	-14.752	-13.883	-14.733	-15.196	-16.232	-17.913	-17.857
Openb groen en (openlucht) recreatie	-10.859	-10.673	-11.722	-11.335	-11.055	-10.789	-10.781
Openbaar vervoer	585	410	372	413	417	422	426
Openbare orde en veiligheid	-4.249	-3.795	-4.753	-4.556	-4.530	-4.530	-4.530
Overhead	-51.970	-49.858	-59.858	-61.848	-62.257	-62.011	-61.960
Overige baten en lasten	-715	-12.066	-383	-1.279	-1.279	-1.716	-3.158
OZB Niet-Woningen	26.705	28.349	28.706	28.706	28.706	28.706	28.706
OZB Woningen	23.421	22.892	23.253	23.655	23.916	23.970	24.001
Parkeren	4.700	4.705	4.436	4.377	4.464	4.587	4.562
Riolering	3.963	4.098	4.086	3.824	3.942	4.366	4.295
Ruimtelijke ordening	-2.256	-1.162	-704	-1.510	-1.510	-1.460	-710
Samenkracht en burgerparticipattie	-17.865	-17.160	-17.472	-18.039	-16.471	-16.215	-15.514
Sportaccommodaties	-330	605	540	889	125	34	276
Sportbeleid en activering	-16.379	-16.866	-17.325	-17.108	-16.958	-16.958	-16.959
Treasury	3.769	2.618	2.618	3.986	5.587	6.490	5.587
Vennootschapsbelasting VpB	-853	-600	-600	-600	-600	-600	-600
Verkeer en vervoer	-18.530	-22.131	-21.865	-22.977	-23.214	-23.519	-23.631
Volksgezondheid	-5.848	-5.782	-6.162	-6.206	-6.167	-6.151	-6.154
Wijkteams	-19.804	-20.436	-20.014	-20.747	-20.748	-20.748	-20.749
Wonen en bouwen	322	-2.126	-511	-1.000	-986	-492	-423
Eindtotaal	17.649	-9.682	-25.610	-10.118	-2.423	4.180	8.208

	Toevoeging aan reserves						
	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1.000							
Taakvelden							
Afval	0	0	0	0	0	0	0
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	2.414	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	2.839	0	2.416	554	554	554	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	0	0	0
Begeleide participatie	152	0	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0	0	0
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	0	0	0	0	0	0	0
Bestuur	397	0	0	0	0	0	0
Burgerzaken	0	0	0	0	0	0	0
Crisisbeheersing en brandweer	68	68	72	72	72	72	72
Cultureel erfgoed	1.979	190	209	209	209	209	209
Cultuurpresentatie, -prod en -part	190	1.001	957	999	1.120	1.154	1.188
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	292	0	0	0	0	0	0
Economische promotie (Arnhem promo)	139	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg jeugd	0	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg volwassenen	230	0	0	0	0	0	0
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	7.572	700	-657	2.758	75	10	2
Inkomensregelingen	523	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening jeugd	3.179	0	678	628	528	528	528
Maatwerkdienstverlening volwassenen	457	290	290	0	0	0	0
Maatwerkvoorziening WMO	0	0	0	0	0	0	0
Media	0	0	0	0	0	0	0
Milieubeheer	2.050	0	1	1	1	1	1
Musea	0	0	0	0	0	0	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	770	37	38	38	38	38	38
Onderwijshuisvesting	8.832	7.716	8.269	8.500	8.230	7.180	7.361
Openb groen en (openlucht) recreatie	1.814	0	0	0	0	0	0
Openbaar vervoer	120	0	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	111	0	0	0	0	0	0
Overhead	2.654	526	546	546	546	546	546
Overige baten en lasten	33.315	10.591	12.944	12.932	12.872	15.397	15.951
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	0	0	0
OZB Woningen	0	0	0	0	0	0	0
Parkeren	7.090	5.798	6.017	6.129	6.090	6.055	6.033
Riolering	395	157	203	227	537	541	542
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	2.789	0	0	0	0	0	0
Sportaccommodaties	536	535	518	518	518	518	518
Sportbeleid en activering	307	0	0	0	0	0	0
Treasury	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	1.756	844	821	921	3.921	821	821
Volksgezondheid	429	157	167	151	151	151	151
Wijkteams	43	0	0	0	0	0	0
Wonen en bouwen	369	158	-564	43	147	48	43
Eindtotaal	83.809	28.767	32.925	35.226	35.608	33.823	34.005

	Onttrekking aan reserves						
	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1.000							
Taakvelden							
Afval	-173	385	385	0	0	0	0
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	1.195	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	978	0	4.895	554	554	554	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	50	0	0	0	0	0	0
Begeleide participatie	1.575	1.110	2.262	790	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0	0	0
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	0	0	0	0	0	0	0
Bestuur	285	21	414	21	21	21	21
Burgerzaken	0	0	0	671	599	303	0
Crisisbeheersing en brandweer	55	41	71	50	44	45	51
Cultureel erfgoed	804	143	404	226	171	166	172
Cultuurpresentatie, -prod en -part	415	577	1.069	561	598	617	582
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	172	100	158	100	100	100	100
Economische promotie (Arnhem promo)	218	15	15	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg jeugd	0	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg volwassenen	0	1.100	1.193	0	0	0	0
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	379	0	523	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening jeugd	479	800	700	750	0	0	0
Maatwerkdienstverlening volwassenen	494	1.332	1.499	0	0	0	0
Maatwerkvoorziening WMO	0	0	0	0	0	0	0
Media	50	50	50	50	50	50	50
Milieubeheer	1.834	3.063	6.591	3.200	3.111	34	10
Musea	0	0	0	0	0	0	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.232	24	574	18	18	27	18
Onderwijshuisvesting	7.508	6.275	6.833	7.131	7.710	7.913	8.058
Openb groen en (openlucht) recreatie	463	484	1.853	762	598	260	262
Openbaar vervoer	25	25	145	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	690	300	984	300	300	300	300
Overhead	2.154	165	1.300	1.167	1.072	421	187
Overige baten en lasten	27.839	12.939	13.695	18.674	10.626	10.936	8.255
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	0	0	0
OZB Woningen	0	0	0	0	0	0	0
Parkeren	5.430	4.539	4.927	4.849	4.722	4.547	4.582
Riolering	404	312	411	735	953	386	573
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	10.971	0	2.554	863	455	200	0
Sportaccommodaties	1.474	308	734	241	389	249	306
Sportbeleid en activering	309	85	85	85	85	85	85
Treasury	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	2.905	3.972	3.171	3.062	5.549	2.291	2.024
Volksgezondheid	230	136	397	67	91	80	89
Wijkteams	91	16	159	116	16	16	16
Wonen en bouwen	3.448	134	484	301	199	41	56
Eindtotaal	73.983	38.450	58.535	45.344	38.031	29.643	25.797

Saldo Totaal							
	Rekening	Begroting 2020		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	Geamendeerd	Juli	2021	2022	2023	2024
Bedrag x € 1.000							
Taakvelden							
Afval	2.798	2.517	2.663	2.731	2.590	2.644	2.631
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	411.231	415.223	415.297	415.275	419.236	419.655	420.438
Arbeidsparticipatie	-14.657	-13.779	-14.914	-16.864	-16.170	-14.530	-13.946
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-31	0	11	-19	-19	-19	-19
Begeleide participatie	-38.529	-36.263	-38.690	-37.790	-36.391	-34.907	-33.531
Begraafplaatsen en crematoria	-5	-32	-32	-32	-32	-32	-32
Beheer overige gebouwen en gronden	-1.625	-1.874	-1.200	-1.674	-1.673	-1.661	-1.633
Belastingen overig	306	376	376	376	376	376	376
Bestuur	-7.049	-5.726	-5.793	-5.418	-5.417	-5.417	-5.417
Burgerzaken	-3.336	-2.930	-3.105	-3.370	-3.426	-3.919	-3.588
Crisisbeheersing en brandweer	-10.735	-10.884	-11.183	-11.882	-11.874	-11.865	-11.857
Cultureel erfgoed	-22.231	-1.099	-837	-836	-831	-826	-821
Cultuurpresentatie, -prod en -part	-1.451	-12.426	-12.229	-12.667	-13.978	-15.552	-15.525
Economische havens en waterwegen	-177	-172	-172	-167	-163	-158	-153
Economische ontwikkeling	-4.256	-3.269	-2.607	-3.757	-2.754	-2.751	-2.748
Economische promotie (Arnhem promo)	-1.479	-1.309	-1.273	-1.745	-1.690	-1.589	-1.589
Geëscaleerde zorg jeugd	-6.031	-4.987	-5.059	-5.264	-5.264	-5.264	-5.264
Geëscaleerde zorg volwassenen	-70.144	-69.445	-69.432	-54.016	-54.415	-54.418	-54.417
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	11.157	365	-1.135	757	951	766	758
Inkomensregelingen	-28.444	-29.196	-28.641	-29.385	-29.300	-28.268	-27.269
Maatwerkdienstverlening jeugd	-48.906	-43.881	-45.443	-49.943	-48.440	-47.833	-47.833
Maatwerkdienstverlening volwassenen	-39.120	-42.052	-41.999	-46.000	-46.152	-46.304	-46.156
Maatwerkvoorziening WMO	-5.966	-4.874	-4.814	-5.211	-5.211	-5.211	-5.211
Media	-618	-8.756	-8.840	-9.036	-9.036	-9.036	-9.036
Milieubeheer	-5.315	-3.922	-5.537	-3.475	-3.507	-3.507	-3.501
Musea	-4.079	-4.001	-4.076	-4.638	-4.638	-4.638	-4.638
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-5.921	-7.951	-8.058	-7.783	-7.677	-7.676	-7.676
Onderwijshuisvesting	-16.075	-15.324	-16.169	-16.565	-16.752	-17.180	-17.159
Openb groen en (openlucht) recreatie	-12.210	-10.189	-9.869	-10.573	-10.457	-10.529	-10.519
Openbaar vervoer	490	435	517	413	417	422	426
Openbare orde en veiligheid	-3.670	-3.495	-3.769	-4.256	-4.230	-4.230	-4.230
Overhead	-52.471	-50.219	-59.103	-61.227	-61.731	-62.136	-62.319
Overige baten en lasten	-6.191	-9.718	368	4.463	-3.525	-6.177	-10.854
OZB Niet-Woningen	26.705	28.349	28.706	28.706	28.706	28.706	28.706
OZB Woningen	23.421	22.892	23.253	23.655	23.916	23.970	24.001
Parkeren	3.041	3.447	3.346	3.097	3.097	3.079	3.111
Riolering	3.972	4.253	4.294	4.332	4.358	4.211	4.327
Ruimtelijke ordening	-2.256	-1.162	-704	-1.510	-1.510	-1.460	-710
Samenkracht en burgerparticipattie	-9.682	-17.160	-14.918	-17.177	-16.016	-16.015	-15.514
Sportaccommodaties	608	377	756	612	-4	-235	63
Sportbeleid en activering	-16.377	-16.781	-17.240	-17.023	-16.873	-16.874	-16.874
Treasury	3.769	2.618	2.618	3.986	5.587	6.490	5.587
Vennootschapsbelasting VpB	-853	-600	-600	-600	-600	-600	-600
Verkeer en vervoer	-17.381	-19.002	-19.514	-20.836	-21.585	-22.048	-22.427
Volksgezondheid	-6.046	-5.803	-5.932	-6.290	-6.228	-6.222	-6.216
Wijkteams	-19.756	-20.420	-19.855	-20.631	-20.732	-20.732	-20.733
Wonen en bouwen	3.400	-2.150	538	-742	-933	-498	-410
Eindtotaal	7.823	0	0	0	0	0	1

Overzicht taakvelden per programma (lasten)

	S00 Bestuur, dienstver-lening en financië	S01 Veiligheid	S02 Bereik-baarheid	S03 Economie	S04 Onderwijs	S05 Cultuur	S06 Participatie en armoede-bestrij-ding
Bedrag x €1.000							
Taakvelden							
Afval	0	0	0	0	0	0	0
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0	7.761
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	78	0	0	0
Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0	31.251
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0	0	0
Beheer overige gebouwen en gronden	1.924	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	5	0	0	0	0	0	0
Bestuur	6.993	0	0	0	0	0	0
Burgerzaken	6.152	0	0	0	0	0	0
Crisisbeheersing en brandweer	0	13.093	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	1.399	0
Cultuurpresentatie, -prod en -part	0	0	0	0	0	17.791	0
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	3.994	0	0	0
Economische promotie (Arnhem promo)	0	0	0	2.484	0	0	0
Geëscaleerde zorg jeugd	0	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg volwassenen	0	0	0	0	0	0	0
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	0	0	0	0	0	0	129.312
Maatwerkdienstverlening jeugd	0	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening volwassenen	0	0	0	0	0	0	5.071
Maatwerkvoorziening WMO	0	0	0	0	0	0	0
Media	0	0	0	0	0	8.724	0
Milieubeheer	51	0	0	0	0	0	0
Musea	0	0	0	0	0	4.756	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	0	0	0	5.297	0	0
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	13.597	0	0
Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	0	0	0
Openbaar vervoer	0	0	879	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	0	3.384	0	0	0	0	0
Overhead	65.931	0	0	0	0	0	0
Overige baten en lasten	1.279	0	0	0	0	0	0
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	0	0	0
OZB Woningen	4.085	0	0	0	0	0	0
Parkeren	0	0	7.166	0	0	0	0
Riolering	0	0	0	0	0	0	0
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	0	0	0	0	0	0	0
Sportaccommodaties	0	0	0	0	0	0	0
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0	0
Treasury	-1.449	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting VpB	600	0	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	0	0	13.828	0	0	0	0
Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0	0
Wijkteams	3	0	0	0	0	0	0
Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0
Eindtotaal	85.575	16.477	21.873	6.556	18.895	32.670	173.395

	S07 Zorg	S08 Welzijn en Inclusie	S09 Gezond-heid en sport	S10 Klimaat, energie en milieu	S11 Ruimtelijke ontwikkeling	S12 Wonen en leef-omgeving	Totaal Stad
Bedrag x €1.000							
Taakvelden							
Afval	0	0	0	0	0	11.661	11.661
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	278	0	0	0	0	8.039
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	0	0	78
Begeleide participatie	128	0	0	0	0	0	31.379
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	48	0	0	0	48
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0	1.924
Belastingen overig	0	0	0	0	0	0	5
Bestuur	0	0	0	0	0	0	6.993
Burgerzaken	0	0	0	0	0	0	6.152
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0	0	13.093
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0	1.399
Cultuurpresentatie, -prod en -part	0	0	0	0	0	0	17.791
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	641	641
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	3.994
Economische promotie (Arnhem promo)	0	0	0	0	0	0	2.484
Geëscaleerde zorg jeugd	1.519	0	0	0	0	0	1.519
Geëscaleerde zorg volwassenen	17.674	16.606	0	0	0	0	34.279
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	29.050	0	29.050
Inkomensregelingen	0	0	0	0	0	0	129.312
Maatwerkdienstverlening jeugd	5.469	2	0	0	0	0	5.470
Maatwerkdienstverlening volwassenen	3.074	0	0	0	0	0	8.145
Maatwerkvoorziening WMO	-1.934	60	0	0	0	0	-1.874
Media	0	0	0	0	0	0	8.724
Milieubeheer	0	0	0	5.495	2.687	0	8.234
Musea	0	0	0	0	0	0	4.756
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	0	0	0	0	0	5.297
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0	13.597
Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	0	7.898	7.898
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	879
Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0	0	3.384
Overhead	0	0	0	0	0	0	65.931
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	1.279
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	0	0	0
OZB Woningen	0	0	0	0	0	0	4.085
Parkeren	0	0	0	0	0	0	7.166
Riolering	0	0	0	0	0	13.336	13.336
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	1.510	0	1.510
Samenkracht en burgerparticipattie	7.350	2.914	0	0	0	0	10.264
Sportaccommodaties	0	0	2.029	0	0	0	2.029
Sportbeleid en activering	0	0	11.794	0	0	0	11.794
Treasury	0	0	0	0	0	0	-1.449
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0	0	600
Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	1.359	15.187
Volksgezondheid	0	0	6.286	0	0	0	6.286
Wijkteams	16.514	0	0	0	0	0	16.517
Wonen en bouwen	0	0	0	0	4.353	1.162	5.515
Eindtotaal	49.793	19.859	20.157	5.495	37.601	36.058	524.404

	GEB1 CSA	GEB2 Noordwest	GEB3 Noordoost	GEB4 Presikhaaf	GEB5 Malburgen
Bedrag x €1.000					
Taakvelden					
Afval	715	1.110	830	590	994
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	1.500	1.236	883	1.236	1.853
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	0
Begeleide participatie	995	861	958	954	1.080
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0
Belastingen overig	0	0	0	0	0
Bestuur	0	0	0	0	0
Burgerzaken	0	0	0	0	0
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0
Cultuurpresentatie, -prod en -part	58	29	2	24	26
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0
Economische promotie (Arnhem promo)	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg jeugd	297	684	285	455	824
Geëscaleerde zorg volwassenen	4.690	1.924	2.625	2.349	4.768
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	1.869	1.653	1.283	1.808	2.981
Maatwerkdienstverlening jeugd	3.842	7.359	4.558	3.872	6.425
Maatwerkdienstverlening volwassenen	6.478	5.891	4.629	5.129	6.976
Maatwerkvoorziening WMO	774	815	1.237	805	1.294
Media	45	45	45	45	45
Milieubeheer	49	46	45	43	40
Musea	0	0	0	0	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.322	1.183	1.178	1.543	3.105
Onderwijshuisvesting	7	864	127	792	1.181
Openb groen en (openlucht) recreatie	389	445	470	499	524
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	135	220	220	220	220
Overhead	37	0	0	0	1
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	0
OZB Woningen	0	0	0	0	0
Parkeren	3.048	3	2	1	2
Riolering	0	0	0	0	0
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	900	1.244	966	972	1.045
Sportaccommodaties	68	187	196	80	79
Sportbeleid en activering	435	1.097	1.042	595	410
Treasury	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	1.650	1.220	987	1.087	974
Volksgezondheid	11	17	287	63	112
Wijkteams	534	621	620	625	611
Wonen en bouwen	0	0	0	0	0
Eindtotaal	29.846	28.754	23.475	23.787	35.570

	GEB6 Schuytgraaf/ Elderveld	GEB7 De Laar/ Elden	GEB8 RKV	Totaal Wijk	Totaal Lasten
Bedrag x €1.000					
Taakvelden					
Afval	628	575	806	6.248	17.909
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	530	618	971	8.825	16.864
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	78
Begeleide participatie	787	781	786	7.201	38.580
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	48
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	1.924
Belastingen overig	0	0	0	0	5
Bestuur	0	0	0	0	6.993
Burgerzaken	0	0	0	0	6.152
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	13.093
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	1.399
Cultuurpresentatie, -prod en -part	11	7	0	156	17.947
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	641
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	3.994
Economische promotie (Arnhem promo)	0	0	0	0	2.484
Geëscaleerde zorg jeugd	520	301	379	3.745	5.264
Geëscaleerde zorg volwassenen	2.986	744	1.264	21.349	55.629
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	29.050
Inkomensregelingen	926	915	1.411	12.846	142.158
Maatwerkdienstverlening jeugd	7.060	4.627	6.859	44.601	50.072
Maatwerkdienstverlening volwassenen	3.419	3.394	5.924	41.840	49.985
Maatwerkvoorziening WMO	713	641	855	7.135	5.261
Media	45	45	45	362	9.086
Milieubeheer	65	42	63	393	8.627
Musea	0	0	0	0	4.756
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.257	1.151	1.025	11.764	17.062
Onderwijshuisvesting	2.858	12	17	5.857	19.455
Openb groen en (openlucht) recreatie	628	485	688	4.128	12.027
Openbaar vervoer	0	0	0	0	879
Openbare orde en veiligheid	220	220	220	1.673	5.056
Overhead	0	0	0	38	65.969
Overige baten en lasten	0	0	0	0	1.279
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	0
OZB Woningen	0	0	0	0	4.085
Parkeren	26	1	9	3.093	10.258
Riolering	0	0	0	0	13.336
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	1.510
Samenkracht en burgerparticipattie	962	845	901	7.835	18.099
Sportaccommodaties	269	156	339	1.374	3.402
Sportbeleid en activering	578	292	867	5.314	17.108
Treasury	0	0	0	0	-1.449
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	600
Verkeer en vervoer	755	730	973	8.376	23.563
Volksgezondheid	15	19	9	533	6.819
Wijkteams	329	348	560	4.248	20.765
Wonen en bouwen	0	0	0	0	5.515
Eindtotaal	25.587	16.948	24.969	208.935	733.339

Overzicht taakvelden per programma (baten)

	S00 Bestuur, dienstver-lening en financië	S01 Veiligheid	S02 Bereik-baarheid	S03 Economie	S04 Onderwijs	S05 Cultuur	S06 Participatie en armoede-bestrij-ding
Bedrag x €1.000							
Taakvelden							
Afval	0	0	0	0	0	0	0
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	415.275	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	59	0	0	0
Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0	0	0
Beheer overige gebouwen en gronden	250	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	381	0	0	0	0	0	0
Bestuur	1.555	0	0	0	0	0	0
Burgerzaken	2.112	0	0	0	0	0	0
Crisisbeheersing en brandweer	0	1.234	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	546	0
Cultuurpresentatie, -prod en -part	0	0	0	0	0	5.717	0
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	137	0	0	0
Economische promotie (Arnhem promo)	0	0	0	739	0	0	0
Geëscaleerde zorg jeugd	0	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg volwassenen	0	0	0	0	0	0	0
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	0	0	0	0	0	0	112.313
Maatwerkdienstverlening jeugd	0	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening volwassenen	0	0	0	0	0	0	20
Maatwerkvoorziening WMO	0	0	0	0	0	0	0
Media	0	0	0	0	0	0	0
Milieubeheer	17	0	0	0	0	0	0
Musea	0	0	0	0	0	118	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	0	0	0	1.714	0	0
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	682	0	0
Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	0	0	0
Openbaar vervoer	0	0	1.292	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	0	461	0	0	0	0	0
Overhead	4.121	0	0	0	0	0	0
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0
OZB Niet-Woningen	28.706	0	0	0	0	0	0
OZB Woningen	27.739	0	0	0	0	0	0
Parkeren	0	0	6.355	0	0	0	0
Riolering	0	0	0	0	0	0	0
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	0	0	0	0	0	0	0
Sportaccommodaties	0	0	0	0	0	0	0
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0	0
Treasury	2.537	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	0	0	36	0	0	0	0
Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0	0
Wijkteams	0	0	0	0	0	0	0
Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0
Eindtotaal	482.692	1.694	7.683	935	2.395	6.381	112.333

	S07 Zorg	S08 Welzijn en Inclusie	S09 Gezond-heid en sport	S10 Klimaat, energie en milieu	S11 Ruimtelijke ontwikkeling	S12 Wonen en leef-omgeving	Totaal Stad
Bedrag x €1.000							
Taakvelden							
Afval	0	0	0	0	0	20.640	20.640
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	0	0	0	0	0	0	415.275
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	0	0	59
Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	16	0	0	0	16
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0	250
Belastingen overig	0	0	0	0	0	0	381
Bestuur	0	0	0	0	0	0	1.555
Burgerzaken	0	0	0	0	0	0	2.112
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0	0	1.234
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0	546
Cultuurpresentatie, -prod en -part	0	0	0	0	0	0	5.717
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	474	474
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	137
Economische promotie (Arnhem promo)	0	0	0	0	0	0	739
Geëscaleerde zorg jeugd	0	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg volwassenen	918	694	0	0	0	0	1.612
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	32.565	0	32.565
Inkomensregelingen	0	0	0	0	0	0	112.313
Maatwerkdienstverlening jeugd	7	0	0	0	0	0	7
Maatwerkdienstverlening volwassenen	3.965	0	0	0	0	0	3.985
Maatwerkvoorziening WMO	50	0	0	0	0	0	50
Media	0	0	0	0	0	0	0
Milieubeheer	0	0	0	473	5	0	494
Musea	0	0	0	0	0	0	118
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	0	0	0	0	0	1.714
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0	682
Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	0	692	692
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	1.292
Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0	0	461
Overhead	0	0	0	0	0	0	4.121
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	0	0	28.706
OZB Woningen	0	0	0	0	0	0	27.739
Parkeren	0	0	0	0	0	0	6.355
Riolering	0	0	0	0	0	17.161	17.161
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	0	60	0	0	0	0	60
Sportaccommodaties	0	0	2.509	0	0	0	2.509
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0	0
Treasury	0	0	0	0	0	0	2.537
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	494	530
Volksgezondheid	0	0	149	0	0	0	149
Wijkteams	0	0	0	0	0	0	0
Wonen en bouwen	0	0	0	0	4.162	353	4.515
Eindtotaal	4.940	755	2.674	473	36.731	39.814	699.499

	GEB1 CSA	GEB2 Noordwest	GEB3 Noordoost	GEB4 Presikhaaf	GEB5 Malburgen
Bedrag x €1.000					
Taakvelden					
Afval	0	0	0	0	0
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	0
Begeleide participatie	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0
Belastingen overig	0	0	0	0	0
Bestuur	0	0	0	0	0
Burgerzaken	0	0	0	0	0
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0
Cultuurpresentatie, -prod en -part	0	0	0	0	0
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0
Economische promotie (Arnhem promo)	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg jeugd	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg volwassenen	0	0	0	0	0
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	76	63	46	64	98
Maatwerkdienstverlening jeugd	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening volwassenen	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorziening WMO	0	0	0	0	0
Media	0	0	0	0	0
Milieubeheer	255	291	166	123	179
Musea	0	0	0	0	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	837	610	686	1.077	2.424
Onderwijshuisvesting	0	525	97	562	926
Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	0
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	5	5	5	5	5
Overhead	0	0	0	0	0
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	0
OZB Woningen	0	0	0	0	0
Parkeren	8.275	1	1	1	1
Riolering	0	0	0	0	0
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	0	0	0	0	0
Sportaccommodaties	52	247	381	98	161
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0
Treasury	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	38	3	3	3	3
Volksgezondheid	26	21	236	28	95
Wijkteams	2	2	2	2	2
Wonen en bouwen	0	0	0	0	0
Eindtotaal	9.566	1.768	1.622	1.962	3.894

	GEB6 Schuytgraaf/ Elderveld	GEB7 De Laar/ Elden	GEB8 RKV	Totaal Wijk	Totaal Baten
Bedrag x €1.000					
Taakvelden					
Afval	0	0	0	0	20.640
Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	0	0	0	0	415.275
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	59
Begeleide participatie	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	16
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	250
Belastingen overig	0	0	0	0	381
Bestuur	0	0	0	0	1.555
Burgerzaken	0	0	0	0	2.112
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	1.234
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	546
Cultuurpresentatie, -prod en -part	0	0	0	0	5.717
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	474
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	137
Economische promotie (Arnhem promo)	0	0	0	0	739
Geëscaleerde zorg jeugd	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg volwassenen	0	0	0	0	1.612
Grondexpl (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	32.565
Inkomensregelingen	29	32	51	459	112.773
Maatwerkdienstverlening jeugd	0	0	0	0	7
Maatwerkdienstverlening volwassenen	0	0	0	0	3.985
Maatwerkvoorziening WMO	0	0	0	0	50
Media	0	0	0	0	0
Milieubeheer	110	99	235	1.459	1.953
Musea	0	0	0	0	118
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	679	717	556	7.585	9.299
Onderwijshuisvesting	1.468	0	0	3.577	4.259
Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	692
Openbaar vervoer	0	0	0	0	1.292
Openbare orde en veiligheid	5	5	5	40	501
Overhead	0	0	0	0	4.121
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0
OZB Niet-Woningen	0	0	0	0	28.706
OZB Woningen	0	0	0	0	27.739
Parkeren	1	1	1	8.280	14.635
Riolering	0	0	0	0	17.161
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipattie	0	0	0	0	60
Sportaccommodaties	231	344	270	1.783	4.292
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0
Treasury	0	0	0	0	2.537
Vennootschapsbelasting VpB	0	0	0	0	0
Verkeer en vervoer	3	3	3	56	586
Volksgezondheid	14	44	0	464	613
Wijkteams	2	2	2	18	18
Wonen en bouwen	0	0	0	0	4.515
Eindtotaal	2.541	1.246	1.123	23.721	723.221

Mutaties circulaires

Overzicht (mutaties in) decentralisatie- en integratie-uitkeringen gemeentefonds

Decentralisatie- uitkeringen en taakmutaties

DU Gezond in de Stad
In het actieprogramma Kansrijke Start van 12 september 2018 heeft de Minister van VWS aangegeven dat via een decentralisatie-uitkering middelen beschikbaar gesteld worden aan GIDS-gemeenten (Gezond in de stad) die een lokale coalitie willen vormen rondom de eerste 1000 dagen van kinderen. Arnhem ontvangt voor de jaren 2019, 2020 en 2021 een jaarlijks bedrag van € 44.000.

Voor een gezonde en veilige start van kinderen zijn de eerste 1000 dagen cruciaal. Met het landelijke actieprogramma Kansrijke Start stimuleert de rijksoverheid dat partijen rondom die eerste 1000 dagen van een kind lokaal de handen ineen slaan om meer kinderen een goede kans te bieden om gezond en veilig op te groeien. Via de DU Gezond in de Stad stelt het Rijk extra middelen beschikbaar voor het vormen van lokale coalities. De verantwoordelijkheid voor het opzetten van een dergelijke coalitie legt het Rijk bij gemeenten. Ook gemeente Arnhem wil een lokale coalitie realiseren, waarin partners - gemeenten, zorgverzekeraar en zorgprofessionals rondom de eerste 1000 dagen van een kind - afspraken maken om door goede samenwerking kwetsbare gezinnen effectief te ondersteunen, zodat meer kinderen een kansrijke start krijgen. Ingezet wordt op het vroegtijdig signaleren van risico's en het tijdig inzetten van passende ondersteuning.

DU Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren
De belangrijkste actie uit het Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren 2019 - 2021 betreft de organisatie van '100% ambitie pilots' in 13 gemeenten. Hierover is in het Actieprogramma het volgende opgenomen: 'Een aantal gemeenten dagen we, in afstemming met de partijen van Aanpak 16-27, uit om met ondersteuning vanuit het Actieprogramma het aantal dak- en thuisloze jongeren in de eigen gemeente met 100% te verminderen door middel van een aanpak op alle levensgebieden. Elke pilot ontvangt in totaal € 125.000, verspreid over 2,5 jaar. Doel van de pilots is dat de 'nieuwe werkwijze' die gemeenten gedurende de pilots ontwikkelen gaandeweg steeds meer wordt geborgd in de eigen werkwijze. Arnhem ontvangt in 2019 € 93.000, in 2020 € 12.000 en in 2021 € 20.000. Met deze middelen wordt een projectleider bij Interpactum ingehuurd. Hiermee is er ook aandacht voor de problematiek rondom de zwerfjongeren rondom Pactum en het Jonahuis.

DU Veilige Steden
Diverse gemeenten, waaronder Arnhem, participeren in het programma Veilige Steden van het Ministerie van OCW. Het programma richt zich op het vergroten van het gevoel van veiligheid van vrouwen in de publieke ruimte. Specifiek op het tegengaan van seksuele intimidatie en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Voor de lokale uitvoering is subsidie gevraagd en ontvangen ter hoogte van €26.000. Lokaal is dit vertaald in een aanpak voor de jaren 2020 t/m 2022. De aanpak is beschreven in de raadsbrief dd 24 maart 2020. De gemeente Arnhem heeft eenzelfde bedrag als cofinanciering ingebracht en zal waar nodig zich inspannen om extra middelen in te zetten om de ambities te realiseren.

DU LHBTI-emancipatiebeleid
Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en intersekse personen) verder te bevorderen. Over de periode 2019 tot en met 2022 ontvangen in totaal 54 gemeenten een bijdrage voor de samenhangende aanpak van de Regenboogsteden voor lokaal LHBTI-beleid. Voor de uitvoering van de nieuwe Regenboogagenda 2020-2022 zijn de Rijksmiddelen, € 20.000 per jaar, nodig. Dit wordt ook vermeld in de Regenboogagenda 2020-2022, zoals die recent naar de raad is doorgestuurd.

DU Versterking arbeidsmarktregio's
In de meicirculaire 2020 is bekend gemaakt dat Arnhem, als centrumgemeente voor onze arbeidsmarktregio, middelen ontvangt ten behoeve van de versterking van de arbeidsmarktregio (bijna 4 ton per jaar). De uitkering heeft als doel om de regiefunctie van de centrumgemeente voor de samenwerking en de gezamenlijke publieke werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio’s duurzaam te ondersteunen en versterken. De centrumgemeente van een arbeidsmarktregio treedt op als regievoerder en is de ontvanger van de decentralisatie-uitkering. Regievoeren houdt in: initiator zijn van de samenwerking in de arbeidsmarktregio en het faciliteren van de organisatie en de inrichting daarvan. Binnen onze arbeidsmarktregio willen we het budget onder

andere inzetten voor de bekostiging van de regionale secretaris. Daarnaast is het de wens om meer beleidscapaciteit in te zetten op regionale samenwerking. Hierover zal afstemming zijn met onze partners.

IU Inburgering
Per 1 juli 2021 treedt de Wet Inburgering in werking. Zowel de incidentele bijdrage in de invoeringskosten als de structurele bijdrage in de uitvoeringskosten wordt verstrekt via een integratie-uitkering. De benodigde middelen voor de kosten van inburgeringsvoorzieningen worden verstrekt via een specifieke uitkering van het Ministerie van SZW. Vanuit SBR en W&I wordt gewerkt aan de uitvoering van het actieplan nieuwkomers 'Meedoen en Thuis voelen' (d.d. 1 oktober 2019). Met het actieplan maken we een start in de verbetering van onze aanpak op nieuwkomers, hierbij maken we gebruik van de wijzigingen Wet Inburgering die per 1 juli 2021 ingaan.

IU Beschermd wonen: uitname psychische stoornis naar WLZ
De integratie-uitkering Beschermd Wonen wordt vanaf 2021 voor Arnhem met ruim € 20 miljoen verlaagd, vanwege de openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor mensen met een psychische stoornis. Naar verwachting zullen landelijk 8.500 cliënten met een psychische stoornis een Wlz-indicatie krijgen. Vanaf 2021 krijgen zij dan de zorg vanuit de Wlz in plaats van de Wmo. De uitname wordt verrekend met het beleidsveld, omdat daar minder kosten worden gerealiseerd.

Ambulantisering in de Ggz (extra middelen IU Beschermd Wonen en taakmutatie via algemene uitkering)
Op 5 juni 2019 is op de Algemene Ledenvergadering van de VNG ingestemd met het hoofdlijnenakkoord GGZ. In het hoofdlijnenakkoord GGZ wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijke domein. Het kabinet stelt financiële middelen beschikbaar voor het realiseren van de ambities uit het hoofdlijnenakkoord. Voor Arnhem komt dit neer op € 2 mln in 2020, € 2,5 mln in 2021 en € 3 mln vanaf 2022 als extra middelen in de IU Beschermd Wonen en via de algemene uitkering ontvangt Arnhem in 2020 € 170.000 en dit loopt in de jaren daarna op naar € 246.000 vanaf 2022.
In het hoofdlijnenakkoord GGZ wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijke domein. Omdat meer mensen met (ernstige) psychische problemen eerder thuis komen te wonen is het noodzakelijk dat de zorg en ondersteuning op wijkniveau goed geborgd is, zodat persoonlijk leed en overlast zoveel mogelijk voorkomen worden. De extra middelen zijn nodig voor het kunnen opvangen van de verwachte extra kosten van de zorg op dit terrein. Er worden diverse concrete projecten en trajecten ingericht om de zorg en ondersteuning te regelen.

Taakmutatie Invoering verplichte Ggz
Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte GGZ in werking. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. In de septembercirculaire 2019 is aanvullend op de meicirculaire voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte GGZ vanaf 2020 structureel € 20 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Arnhem ontvangt € 25.000 vanaf 2020. Met deze middelen kunnen de kosten in het beleidsveld gedekt worden.

Taakmutatie Bbz levensvatbaarheidsonderzoeken
Met ingang van 1 januari 2020 wordt de financieringssystematiek van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004) vernieuwd. Onderdeel van deze vernieuwing is dat de levensvatbaarheidsonderzoeken die worden uitgevoerd in het kader van het Bbz 2004 niet meer worden bekostigd via een specifieke uitkering, maar via het gemeentefonds. Toevoeging van de middelen voor de kosten van onderzoek aan het gemeentefonds past bij de gedachte dat het bij de onderzoekskosten in beginsel gaat om uitvoeringskosten. Gemeenten ontvangen voor de uitvoeringskosten van de Participatiewet c.s. reeds een bijdrage uit het gemeentefonds, waaraan nu dus de middelen voor de levensvatbaarheidsonderzoeken worden toegevoegd. Arnhem ontvangt vanaf 2020 circa € 163.000. Deze middelen zijn in het beleidsveld nodig ter dekking van de kosten die jaarlijks gemaakt worden.

Taakmutatie Toezicht en handhaving kinderopvang
De VNG en het Ministerie van SZW hebben afgesproken dat bovenop de eerder toegekende jaarlijkse middelen vanaf 2020 structureel € 3 miljoen extra beschikbaar komt (Arnhem ontvangt € 35.000 vanaf 2020). Deze extra middelen zijn bedoeld ter intensivering van het aantal inspecties bij gastouderopvang en kwaliteitsverbetering van gastouderbureaus en gastouders. In Arnhem zullen deze middelen worden ingezet ter intensivering van het toezicht, uitgevoerd door de VGGM. In 2020 kan deze intensivering nog bekostigd worden uit de reguliere begroting. Vanaf 2021 worden de extra Rijksmiddelen ingezet om de verdere toename van het aantal inspecties te kunnen bekostigen.

Taakmutatie Donorwet
In het kader van de invoering van de nieuwe donorwet krijgen gemeenten een bijdrage van € 3 miljoen in 2019 tot structureel € 6 miljoen vanaf 2020 voor de wettelijke verplichting om bij afgifte van paspoort en rijbewijs de aanvrager te informeren over orgaandonatie. Arnhem ontvangt € 28.000 in 2020 en € 55.000 vanaf 2021. De afdeling Burgerzaken zal hieraan bij de aanvraag van een reisdocument of rijbewijs tijd moeten besteden.

Bijlagen

Bijlage 1	:	Normenkader
Bijlage 2	:	Overzicht onderdelen stad/wijk
Bijlage 3	:	Portefeuilleonderdelen
Bijlage 4	:	Afkortingenlijst
Bijlage 5	:	Begrippenlijst

Normenkader

U heeft als raad aan Deloitte accountants de opdracht gegeven voor de controle van de jaarrekening voor het boekjaar 2020. In de overeenkomst met Deloitte accountants zijn onder meer de toleranties en de normen opgenomen die de accountant bij zijn onderzoek gebruikt.
Een onderdeel hierbij is de jaarlijkse lijst van de geldende wet- en regelgeving die relevant is voor het accountantsonderzoek naar de rechtmatigheid voor het specifieke controlejaar, aangeduid als het normenkader. Deze lijst bevat de relevante geldende wet- en regelgeving, waaruit financiële beheerhandelingen kunnen voortvloeien die bij niet-naleving kunnen leiden tot een onrechtmatigheid. Het normenkader wordt jaarlijks vastgesteld als onderdeel van de Begroting.

Proces	Programma	Externe wet- en regelgeving
Gemeentefonds (Financiën)	S00-S12	Circulaires gemeentefonds
Treasury (Financiën)	S00-S12	Wet financiering decentrale overheden (Fido) Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden (Bldo) Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Ufdo) Regeling schatkistbankieren decentrale overheden Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)
Investeringen (Financiën)	S00-S12	Burgerlijk Wetboek Gemeentewet (artikel 212) Algemene wet bestuursrecht Besluit begroting en Verantwoording
Jaarrekening (Financiën)	S00-S12	Besluit Begroting en Verantwoording Wet Normering Topinkomens Kadernota rechtmatigheid (update in sept 2019) Wet markt en overheid Regeling beleidsindicatoren gemeenten Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden
Relatiebeheer	S00-S12	Geen specifieke wet- en regelgeving
Verplichtingen administratie (Financiën)	S00-S12	
Begroting (MJPB) en budgetbeheer	S00-S12	Besluit Begroting en Verantwoording
Aanbestedingen (Financiën)	S00-S12	Aanbestedingsreglement Werken Europese aanbestedingsregels en -richtlijnen Aanbestedingswet en -besluit
Fiscaal, pensioen, personeel	S00-S12	Fiscale Wet- en regelgeving Wet op het BTW compensatiefonds Wet inkomstenbelasting 2001 Wet op de loonbelasting 1964 Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen Pensioenwetgeving (gericht op een juiste, volledige en tijdige inhouding en afdracht van pensioenpremies Pensioenreglement ABP Wet Normering Topinkomens Wet financiering sociale verzekeringen CAR/UWO Algemene Verordening Gegevensbescherming Wet minimumloon Wetboek burgerlijke rechtsvordering

Proces	Programma	Externe wet- en regelgeving
Verhuur accommodaties (o.a. sport, cultuur etc)	S00-S12	Gemeentewet (art. 160 lid 1 sub e en art. 171) Burgerlijk Wetboek deel 7, titel 4 (Huur) Algemene wet bestuursrecht
Subsidies	S00-S12	Algemene wet bestuursrecht (Awb) Wet Dwangsom en Beroep bij niet tijdig beslissen (2009)
Verhuur vastgoed	S00-S12	Burgerlijk Wetboek (deel 6 en 7) Gemeentewet (artikel 160 lid 1sub e en artikel 170) Leegstandswet Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte Besluit huurprijzen woonruimte
Opbrengsten parkeergelden	S00-S12	
WMO / Jeugd (Zorg)	S00-S12	Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 Burgerlijk Wetboek Boek 1 Algemene wet bestuursrecht (Awb) Wet langdurige zorg Zorgverzekeringswet Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 Wet op de Jeugdzorg, jeugdhulp bij gemeenten Jeugdwet Met bijbehorende regelingen en besluiten
Participatiewet	S00-S12	Participatiewet (Pw) IOAW IOAZ BUIG SUWI Algemene wet bestuursrecht (Awb) AOW Wet taaleis participatiewet Wijzigingswet participatiewet Met bijbehorende regelingen en besluiten
Belastingen - Riool	S00-S12	Gemeentewet (artikel 229) Wet Dwangsom en Beroep bij niet tijdig beslissen (2009)
Belastingen - afval	S00-S12	Gemeentewet (artikel 229) Wet Dwangsom en Beroep bij niet tijdig beslissen (2009)
Bouwleges, lokale heffingen (ODRA)	S00-S12	Gemeentewet (art. 229) Algemene termijnenwet
Aankoop gronden, Grex	S00-S12	Burgerlijk Wetboek Wet Voorkeursrecht Gemeenten Onteigeningswet Wet Ruimtelijke Ordening Gemeentewet Wet Inrichting Landelijk Gebied BTW Compensatiefonds Besluit Begroting en Verantwoording
Belastingen	S00-S12	Gemeentewet Wet WOZ Algemene wet bestuursrecht Algemene wet inzake rijksbelastingen Invorderingswet 1990 Algemene termijnenwet Kostenwet Wet Dwangsom en Beroep bij niet tijdig beslissen (2009) Besluit Begroting en Verantwoording; Faillissementswet.

Proces	Programma	Externe wet- en regelgeving
Waardebepaling woningen (WOZ proces)	S00-S12	Wet WOZ Hoofdstuk III artikel 16 t/m Art 29;
Belastingen – OZB (Financiën)	S00-S12	Gemeentewet (artikel 220). Gemeentelijke bevoegdheid tot het heffen van OZB
SiSa		Regeling informatieverstrekking SiSa Financiële verhoudingswet

Overzicht onderdelen stad/wijk

In onderstaande tabel staat is de verdeling opgenomen van de programma's naar onderdelen portefeuilleverdeling. In deze tabel is aangegeven welke budgetten onderdeel zijn van een stedelijk en wijkprogramma.

			STAD	WIJK	Totaal
Lasten			**584.186**	**208.935**	**793.121**
S00	Bestuur, dienstverlening en financiën	Automatisering	26.069	37	26.106
		Bedrijfsvoering	14.223	1	14.224
		College	1.836	0	1.836
		Financiën	5.019	0	5.019
		Herdenken	35	0	35
		Personeel en Organisatie	27.115	0	27.115
		Publieke dienstverlening	6.152	0	6.152
		Raad	2.371	0	2.371
		Regionale samenwerking	2.751	0	2.751
		Wijksturing en Wijkzaken	3	4.530	4.533
S01	Veiligheid	Openbare orde en veiligheid	15.662	1.673	17.335
		Veiligheidshuis	815	0	815
S02	Bereikbaarheid	Mobiliteit: incl. duurzame mobiliteit	21.873	8.624	30.497
S03	Economie	Economische Zaken / Acquisitie	4.479	0	4.479
		Evenementen	637	0	637
		Toerisme en recreatie	1.440	0	1.440
S04	Onderwijs	Onderwijs (incl. biblioth, volksuni)	18.895	17.622	36.516
S05	Cultuur	Cultuur en erfgoed	32.670	518	33.187
S06	Participatie en armoedebestrijding	Armoedebeleid	5.604	12.486	18.090
		Schulddienstverlening	910	1.912	2.821
		Werk en Inkomen	166.881	9.185	176.066
S07	Zorg	Jeugd /Jeugdzorg	6.924	41.287	48.211
		Zorg	42.869	80.168	123.037
S08	Welzijn en inclusie	Asielzaken	878	14	892
		Inclusie	330	9	339
		Welzijn	18.651	10.036	28.687
S09	Gezondheid en sport	Publieke gezondheid	6.334	533	6.867
		Sport	13.823	6.687	20.510
S10	Klimaat, energie en milieu	Duurzaamheid	5.495	0	5.495
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	Grondzaken	88.832	0	88.832
		Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet	8.551	393	8.944
S12	Wonen en leefomgeving	Dierenwelzijn	212	184	396
		Groen	7.660	3.368	11.028
		Openbare ruimte	27.024	9.670	36.694
		Wonen	1.162	0	1.162

			STAD	WIJK	Totaal
Baten			**759.282**	**23.721**	**783.003**
S00	Bestuur, dienstverlening en financiën	Automatisering	1.379	0	1.379
		Bedrijfsvoering	4.044	0	4.044
		Financiën	473.338	0	473.338
		Personeel en Organisatie	265	0	265
		Publieke dienstverlening	2.112	0	2.112
		Raad	0	0	0
		Regionale samenwerking	1.555	0	1.555
		Wijksturing en Wijkzaken	0	18	18
S01	Veiligheid	Openbare orde en veiligheid	1.601	40	1.641
		Veiligheidshuis	93	0	93
S02	Bereikbaarheid	Mobiliteit: incl. duurzame mobiliteit	7.683	8.280	15.963
S03	Economie	Economische Zaken / Acquisitie	196	0	196
		Evenementen	35	0	35
		Toerisme en recreatie	704	0	704
S04	Onderwijs	Onderwijs (incl. biblioth, volksuni)	2.395	11.162	13.558
S05	Cultuur	Cultuur en erfgoed	6.381	0	6.381
S06	Participatie en armoedebestrijding	Armoedebeleid	760	100	860
		Schulddienstverlening	20	0	20
		Werk en Inkomen	111.553	359	111.912
S07	Zorg	Jeugd /Jeugdzorg	0	0	0
		Zorg	4.940	0	4.940
S08	Welzijn en inclusie	Asielzaken	0	0	0
		Welzijn	754	0	754
S09	Gezondheid en sport	Publieke gezondheid	165	464	629
		Sport	2.509	1.783	4.292
S10	Klimaat, energie en milieu	Duurzaamheid	473	0	473
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	Grondzaken	92.358	0	92.358
		Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet	4.156	1.459	5.615
S12	Wonen en leefomgeving	Groen	692	0	692
		Openbare ruimte	38.768	56	38.824
		Wonen	353	0	353

			STAD	WIJK	Totaal
Toevoegingen aan reserves			**34.375**	**851**	**35.226**
S00	Bestuur, dienstverlening en financiën	Bedrijfsvoering	140		140
		Financiën	12.932		12.932
		Personeel en Organisatie	406		406
		Wijksturing en Wijkzaken	0		0
S01	Veiligheid	Openbare orde en veiligheid	72		72
S02	Bereikbaarheid	Mobiliteit: incl. duurzame mobiliteit	6.950		6.950
S04	Onderwijs	Onderwijs (incl. biblioth, volksuni)	8.004	535	8.538
S05	Cultuur	Cultuur en erfgoed	1.208		1.208
S06	Participatie en armoedebestrijding	Armoedebeleid	0		0
		Schulddienstverlening	0		0
		Werk en Inkomen	554		554
S07	Zorg	Jeugd /Jeugdzorg	628		628
		Zorg	0		0
S08	Welzijn en inclusie	Inclusie	0		0
		Welzijn	0		0
S09	Gezondheid en sport	Publieke gezondheid	57	94	151
		Sport	298	220	518
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	Grondzaken	2.758		2.758
		Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet		1	1
S12	Wonen en leefomgeving	Groen	0		0
		Openbare ruimte	327		327
		Wonen	43		43

			STAD	WIJK	Totaal
Onttrekkingen aan reserves			**44.984**	**360**	**45.344**
S00	Bestuur, dienstverlening en financiën	Automatisering	55	0	55
		Bedrijfsvoering	1.111	0	1.111
		Financiën	18.674	0	18.674
		Publieke dienstverlening	671	0	671
		Raad	21	0	21
		Regionale samenwerking	0	0	0
		Wijksturing en Wijkzaken	16	0	16
S01	Veiligheid	Openbare orde en veiligheid	350	0	350
		Veiligheidshuis	0	0	0
S02	Bereikbaarheid	Mobiliteit: incl. duurzame mobiliteit	7.911	0	7.911
S03	Economie	Economische Zaken / Acquisitie	100	0	100
		Evenementen	0	0	0
S04	Onderwijs	Onderwijs (incl. biblioth, volksuni)	6.922	227	7.149
S05	Cultuur	Cultuur en erfgoed	837	0	837
S06	Participatie en armoedebestrijding	Armoedebeleid	0	0	0
		Schulddienstverlening	0	0	0
		Werk en Inkomen	1.344	0	1.344
S07	Zorg	Jeugd /Jeugdzorg	750	0	750
		Zorg	762	0	762
S08	Welzijn en inclusie	Asielzaken	0	0	0
		Inclusie	0	0	0
		Welzijn	200	0	200
S09	Gezondheid en sport	Publieke gezondheid	25	43	67
		Sport	236	90	326
S10	Klimaat, energie en milieu	Duurzaamheid	3.200	0	3.200
S11	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet	0	1	1
S12	Wonen en leefomgeving	Groen	687	0	687
		Openbare ruimte	810	0	810
		Wonen	301	0	301

Portefeuilleonderdelen

Portefeuilleonderdeel	Omschrijving
BU00	Raad
BU01	College
BU02	Openbare orde en veiligheid
BU03	Veiligheidshuis
BU04	Regionale samenwerking
BU08	Herdenken
WA01	Duurzaamheid
WA02	Groen
WA03	Ruimtelijke ordening en omgevingswet
WA04	Openbare ruimte
WA05	Asielzaken
WA07	Dierenwelzijn
WB02	Grondzaken
WB03	Mobiliteit (inclusief duurzame mobiliteit)
WB04	Zorg
WB05	Publieke gezondheid
WC01	Cultuur en erfgoed
WC02	Onderwijs (inclusief bibliotheken en volksuniversiteit)
WC03	Jeugd en jeugdzorg
WC04	Evenementen
WC05	Toerisme en recreatie
WD01	Werk en inkomen
WD02	Wijksturing en wijkzaken
WD03	Schulddienstverlening
WD04	Inclusie
WD05	Welzijn
WE01	Financiën
WE02	Wonen
WE03	Armoedebeleid
WF01	Economische zaken
WF02	Sport
WF03	Publieke dienstverlening
WF04	Automatisering
WF05	Personeel en organisatie
WF06	Bedrijfsvoering

Afkortingenlijst

A.
APV – Algemene Plaatselijke Verordening
AR – Algemene Reserve
AST - Arnhemse standaard voor toegankelijkheid
ASV – Algemene Subsidieverordening Arnhem
AVG - Algemene Verordening Gegevensbescherming
AWB – Algemene Wet bestuursrecht

B.
B&W – Burgemeester & Wethouders
BBV – Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ - Bijstandsbesluit Zelfstandigen
BNG – Bank Nederlandse Gemeenten
BR – Bestemmingsreserve
BUIG – Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV – Besloten Vennootschap
BVO - Bedrijfsvoeringsorganisatie

C.
CAO – Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS – Centraal Bureau voor de Statistiek
COELO – Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPI - Consumentenprijsindex
CSA – Centrum, Spijkerkwartier en het Arnhemse Broek

D.
DB – Dagelijks Bestuur
DU - Decentralisatie Uitkering
DVO – Dienstverleningsovereenkomst

E.
EV – Eigen Vermogen
EN – Europese Norm
EMU – Economische en Monetaire Unie

F.
FIDO – Financiering Decentrale Overheden
FJP – Financiële Jaarrapportage Projecten
FTE – fulltime-equivalent (formatieplaats)

G.
GGZ - Geestelijke gezondheidszorg
GO – Georganiseerd Overleg
GR – Gemeenschappelijke Regeling
GRP – Gemeentelijk Rioleringsplan
G40 - Netwerk van 40 (middel)grote steden

H.
HAN - Hogeschool Arnhem Nijmegen
HHT - Huishoudelijkehulp toelage
HOV - Hoogwaardig Openbaar Vervoer

I.
ICT – Informatie- en communicatietechnologie
IHP - Integraal Huisvestingsplan
IPKW- Industriepark Kleefse Waard

J.
JGZ – Jeugdgezondheidszorg
JOGG – Jongeren Op Gezond Gewicht
JOP - Jongeren Ontmoetingsplek

L.
LAA - Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

M.
MBO – Middelbaar beroepsonderwijs
MFC – Multi Functioneel Centrum
MIP – Meerjareninvesteringsplanning
MJPB – Meerjarenprogrammabegroting
MKB - Midden- en Kleinbedrijf

N.
NEN – Nederlandse Norm
NF2- Nederlands als tweede taal
NV – Naamloze Vennootschap

O.
OAB - Onderwijsachterstandenbeleid
OAT – Ondergronds Afval Transport
ODRA – Omgevingsdienst Regio Arnhem
OCW – Ministerie Onderwijs Cultuur en Wetenschap
OGGz – Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OKA - OndernemersKontact Arnhem
OM - Openbaar Ministerie
OR – Openbare Ruimte
OV – Openbaar Vervoer
OZB – Onroerend Zaak Belasting
OZO - Overlast en Zorg Overleggen

P.
PAS - Programma Aanpak Stikstof
P&O – Personeel & Organisatie
PBA - Platform Binnenstad Arnhem
PGB - Persoonsgebondenbudget
PMD - Plastic-, metaalverpakkingen en drankenkartons
PO – Primair onderwijs
PvE - Programma van eisen

R.
RBL - Regionaal Bureau Leerlingzaken
RIEC - Regionale Informatie- en Expertise Centra
RKV – Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg
RMC – Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
ROC – Regionaal opleidingscentrum
RPW - Regionaal Programma Werklocaties

S.
SO – speciaal onderwijs
StAB - Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen
SW – Sociale Werkvoorziening
SWT - Sociale wijkteams
SWOA – Stichting Welzijn Ouderen Arnhem
SZW – Sociale Zaken en Werkgelegenheid

U.
UWV – Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen

V.

VGGM – Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden
VMBO – Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
Vpb - Vennootschapsbelasting
VNG – Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO – Voortgezet Onderwijs
VRI – Verkeersregeling installatie
VSO – Voortgezet Speciaal Onderwijs
Vsv – Voortijdig schoolverlaten
VV - Vreemd vermogen
VVE – Voor- en vroegschoolse educatie
VWO – Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
VWS – Volksgezondheid welzijn en sport

W.

Wabo – Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wet hof – Wet houdbare overheidsfinanciën
WGR – Wet gemeenschappelijke regelingen
Wlz - Wet langdurige zorg
Wmo – Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ – Wet waardering onroerende zaken
Wsp - Werkgeversservicepunt
Wsw – Wet sociale werkvoorziening
WSW - Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wvggz - Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Z.

Zzp - Zelfstandige zonder personeel

Begrippenlijst

A.

Accress
Groei/daling van het gemeentefonds (zie ook trap-op-trap-afmethodiek).

Activa (vaste)
Bezittingen die langer dan één jaar meegaan en die in meerdere jaren worden afgeschreven (bijvoorbeeld gebouwen). Activa staan op de balans.

Afvalstoffenheffing
Betreft een heffing voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen. De heffing wordt via een aanslag opgelegd aan iedereen die op 1 januari van het belastingjaar gebruiker is van een woning (waarvoor een verplichting tot inzamelen geldt). De grondslag voor de heffing is het aantal inwoners (betreft twee categorieën: eenpersoons- of meerpersoonshuishouden). De heffing is een tijdvak-belasting en komt in aanmerking voor de ontheffingsregeling. Bij verhuizing naar een woning binnen of buiten Arnhem wordt ontheffing verleend voor de resterende volle maanden, dat de inwoner verhuisd is. Zodra er nieuwe bewoners ingeschreven worden, ontvangen deze bewoners een aanslag afvalstoffenheffing voor de resterende maanden.

Algemene dekkingsmiddelen
Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. De gemeente kan deze vrij besteden. Het gaat om de uitkeringen vanuit het Gemeentefonds, om bepaalde gemeentelijke belastingen (zoals OZB-belasting) en deelnemingen/dividend.

Algemene uitkering
Uitkering uit het gemeentefonds van het Rijk dat de gemeente geheel vrij mag besteden.

Algemene reserve
Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.

Auditing
Het controleren van een organisatie.

B.

Balans
De balans toont een overzicht van de bezittingen, schulden en eigen vermogen van de gemeente op een bepaald moment.

Baten
Baten zijn zonder teken (positief) weergegeven in de begroting. Hiermee laten we zien hoeveel middelen we verwachten te ontvangen in het betreffende jaar.

Baten en lasten (stelsel van)
Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dit betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben (dat wil zeggen het jaar waarin de prestatie geleverd is).

Bedrijfsvoering
De beheersing van, het toezicht op en de verantwoording over de bedrijfsprocessen binnen de gemeentelijke organisatie op basis van een bedrijfsvoeringsfilosofie.

Begroting
Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee gemoeid zijn en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn.

Begrotingsresultaat
Financieel verschil tussen het bedrag dat volgens de begroting is toegestaan en het te verwachten bestede bedrag.

Begrotingstekort
Een begrotingstekort treedt op wanneer de lasten hoger zijn dan de baten.

Beheersmaatregel
Een activiteit die zich richt op het elimineren, vermijden of verkleinen van de oorzaak of het gevolg van een ongewenste gebeurtenis.

Belastingcapaciteit
De OZB is voor gemeenten de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. In dit geval de landelijk gemiddelde tarieven. Voor gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).
Benodigde weerstandscapaciteit
Het bedrag dat benodigd is om alle risico's in de begroting waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, in financiële zin af te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen.

Bestaand beleid
Beleid waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Bestemmingsreserve
Naast de Algemene reserve zijn er buffers gevormd die niet worden meegerekend tot de weerstandscapaciteit. Het gaat hier om de bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves zijn voor specifieke doeleinden gevormd op basis van een raadsbesluit. Bestemmingsreserves zijn gebonden aan de bestemmingen die door de raad zijn vastgesteld. Wanneer de nood echt hoog is kan er door de raad aan de betreffende bestemmingsreserve een andere bestemming worden gegeven. Aan een deel van de bestemmingsreserves hangen verplichtingen tot bestedingen waarbij er beperkte sprake is sprake is van beleidsvrijheid.

Besluit begroting en verantwoording (BBV)
Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere begroting van een gemeente aan moet voldoen.

Bestuurlijk belang
Een gemeente kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd. De gemeente kan het ook hebben doordat zij stemrecht heeft in de verbonden partij.

BTW-compensatiefonds
Rijksfonds waaruit gemeenten een bepaald deel van de door hen betaalde BTW kunnen terugvorderen.

C.

Circulaire
Een circulaire informeert de gemeenten over de omvang en de verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen - inclusief die voor het sociaal domein - en de decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds.

Compabiliteitsvoorschriften
Dit zijn de wettelijke voorschriften voor de inrichting van de gemeentelijke begroting en rekening. Sinds 2004 zijn de nieuwe voorschriften volgens het Besluit Begroting en Verantwoording van kracht.

D.

Deelneming
Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.

Dividend
Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders.

Doeluitkering
Uitkering door het Rijk aan een lagere overheid voor een nauw omschreven wettelijk vastgesteld doel of taak. De gelden zijn niet vrij besteedbaar.

E.

EMU-saldo
Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven van een gemeente. Dit bedrag wordt berekend op transactiebasis en volgens Europese voorschriften.

F.

Financieel belang
Van financieel belang is sprake als de gemeente de middelen die ze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/ of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Financiële kengetallen
Getallen waarmee inzicht verkregen kan worden in de financiële positie van de gemeente.

Financieringsmiddelen
Kort- of langlopende geldmiddelen die nodig zijn om de kosten van uitgaven te betalen.

G.

Gemeenschappelijke regeling
Is het publiekrechtelijk juridisch kader waarbinnen twee of meer gemeentebesturen kunnen samenwerken.

Gemeentefonds
Uitkering van het Rijk die de gemeenten in principe vrij mogen besteden.

Grondexploitatie
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

K.

Kans
De mogelijkheid dat een gebeurtenis zich voordoet uitgedrukt in een waarde tussen 0 en 1.

Kapitaalgoederen
Spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij levert aan inwoners te kunnen produceren. Daarbij gaat het om grotere zaken zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Kapitaallasten
Afschrijvingen en toegerekende rente op activa. De afschrijvingen betreffen de jaarlijkse waardevermindering van de investering. Door middel van de afschrijving worden lasten van de investering uitgespreid over de jaren dat er van de investering gebruik wordt gemaakt. De rente betreft het eigen of geleende geld dat besteed wordt om de investering te financieren.

L.

Lasten
De lasten zijn weergegeven met een minteken (negatief) in de begroting. Hiermee laten we zien hoeveel middelen we verwachten uit te geven in het betreffende jaar.

Leges
Leges zijn vergoedingen voor het genot van diensten of producten, die de gemeente levert. Dat zijn bijvoorbeeld paspoorten, uittreksels uit registers, vergunningen e.d. Daarbij geldt dat de totale opbrengst van de leges niet hoger mogen zijn dan de kosten die de gemeente voor het geheel van de legesplichtige diensten of producten maakt. De leges worden in rekening gebracht bij de aanvrager van de dienst of het product. Voor sommige leges geldt een wettelijk maximum tarief (bijvoorbeeld voor paspoorten).

Lokale heffingen
Een type gemeentelijke belasting. Voorbeelden van heffingen zijn de rioolheffing of de afvalstoffenheffing. Het geld dat gemeenten met heffingen ophalen, moeten gebruikt worden om de kosten te dekken van datgene waarvoor ze in rekening worden gebracht.

M.

Meerjareninvesteringsplanning (MIP)
In de meerjareninvesteringsplanning wordt de planning van de investeringen voor de komende jaren inzichtelijk gemaakt.

Meerjarenraming
Een prognose van de voor meerdere jaren, na het begrotingsjaar, te verwachten baten en lasten alsmede mutaties in reserves.

N.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

O.

Onroerende zaakbelasting
Betreft een belasting voor het in eigendom hebben van onroerende zaken in de gemeente Arnhem.
De grondslag van de belasting is de WOZ-waarde van de woning of niet-woning. Het geldende tarief voor eigenaars van woningen of eigenaars en gebruikers van niet-woningen is gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde. De belasting wordt via een aanslag opgelegd aan iedereen die op 1 januari van het belastingjaar eigenaar of gebruiker is van een onroerende zaak.

Overhead
De kosten van de werkzaamheden of faciliteiten die slechts een indirecte relatie vertonen met de prestaties (bijvoorbeeld leidinggeven, afdelingsadministratie of huisvesting).

Overzicht lasten en baten
Lasten: De lasten zijn weergegeven met een minteken (negatief) in de begroting. Hiermee laten we zien hoeveel middelen we verwachten uit te geven in het betreffende jaar.
Baten: Baten zijn zonder teken (positief) weergegeven in de begroting. Hiermee laten we zien hoeveel middelen we verwachten te ontvangen in het betreffende jaar.
Toevoeging aan reserve: toevoegingen aan een reserve zijn weergegeven met een minteken (negatief). Hiermee laten we zien met hoeveel middelen we in het betreffende jaar aan deze reserve laten stijgen.

Onttrekkingen aan reserve: onttrekkingen aan een reserve zijn zonder teken (positief) weergegeven. Hiermee laten we zien met hoeveel middelen we in het betreffende jaar aan deze reserve laten dalen.
Saldo toevoegingen en onttrekkingen: Bij negatief saldo verwachten we een verhoging van de reserve binnen dit programma. Bij een positief saldo verwachten we een verlaging van de reserve binnen het programma.

P.

Paragrafen
Geven volgens het BBV een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.

Parkeerbelasting
Betreft een belasting voor het parkeren van een voertuig op een plaats waar volgens de belastingverordening parkeerbelasting verschuldigd is. De grondslag is de duur van het parkeren. De parkeertijd maal het tarief bepaalt de hoogte van het bedrag. De belasting wordt geheven door in te loggen op een centrale computer via een GSM, het kopen van een parkeerticket of een parkeervergunning.

Planning- en controlcyclus
De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken, bijstellen en verifiëren van budgetten.

Prestatie-indicator
Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die inzicht geven in de resultaten van het gevoerde beleid van de gemeente.

Programma
Is een samenhangende verzameling van activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten.

Programmabegroting
Dit is de typering voor de begroting waarin de programma's centraal staan. Een gemeente is vrij in de keuze van de programma's en het aantal.

R.

Reserve
Bedrag dat is gereserveerd voor toekomstige uitgaven, zonder dat de aard en de omvang van deze uitgaven al bekend zijn. Reserves worden onderverdeeld in algemene reserves en reserves met een specifieke bestemming (bestemmingsreserves).

Restrisico
De inschatting van het risico met medeneming van de effecten van beheersmaatregelen. Risico dat overblijft na risicobeheersing. (netto risico)

Risico
Gebeurtenis die zich al dan niet kan voordoen en die kan leiden tot schade met een financieel gevolg of afwijking van een te behalen beleidsdoel.

Risicobeheersing
Zijn activiteiten (beheersmaatregelen) die de kans op het optreden van risico's dan wel de gevolgen van risico's beïnvloeden (voorkomen of reduceren)

Risico-eigenaar
De persoon of het organisatieonderdeel aan wie het risico gealloceerd is.

Risico in relatie tot weerstandsvermogen
De kans op een gebeurtenis die leidt tot een directe financiële tegenvaller van materiële betekenis, die niet is afgedekt in de begroting.

Risicokaart
De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg.

Risicomanagement
Het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met en beheersen van risico's.

Risicoparagraaf
Is een door het college verstrekt overzicht van alle bekende risico's tot het moment van aanbieden van de begroting.

Risicoprofiel
Overzicht van het geheel aan risico's van het betreffende proces, project, programma of beleidstraject.

Risicoscore
Per risico te bepalen score op basis van kans op voorkomen en gevolg.

Roerende zaakbelasting
Betreft een belasting voor het in eigendom van roerende zaken, zoals woonboten in de gemeente Arnhem. De grondslag van de belasting is een percentage van de RZB- waarde. De belasting wordt via een aanslag opgelegd aan iedereen die op 1 januari van het belastingjaar eigenaar of gebruiker is van de roerende zaak.

S.

Solvabiliteit
Is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Stelpost
Schatting van uitgaven, opgenomen in de begroting terwijl de werkelijke kosten nog niet exact bepaald kunnen worden.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

T.

Taakmutatie
Extra geld uit het gemeentefonds voor de uitvoering van nieuwe en/of bestaande taken.

Taakveld
Eenheid waarin de programma's zijn onderverdeeld.

Trap-op-trap-af systematiek/ accresmethode
Om het totaal beschikbare bedrag te bepalen dat aan de gemeenten wordt uitgekeerd, gebruikt het Rijk de accresmethode, ook wel de 'trap-op-trap-af systematiek' genoemd. Het accress is gekoppeld aan de ontwikkeling van rijksuitgaven (niet van alle uitgaven). Stijgen de uitgaven dan stijgt het accres, dalen de uitgaven dan daalt het accress.

Treasury
Is het geheel van activiteiten in verband met het beheren van de geldstromen.

V.

Verbonden partij
Is een partij waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij een financieel belang heeft.

Voorziening
Dit is een reservering (geoormerkte gelden) met als doel het bedrag aan te wenden in de toekomst waar de voorziening oorspronkelijk voor is gecreëerd.

W.

Weerstandsfactor
= Beschikbare weerstandscapaciteit : Benodigde weerstandscapaciteit. Bij een lagere factor dan 1 is aanzuivering van de algemene reserve vereist. Indien de factor uitkomt boven de 1,4 dan kunnen reserves worden aangewend voor nieuw beleid.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen, zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is de verhouding (ratio) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit.

Z.

Zekerheidspercentage
Voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen moet met behulp van de risicosimulatie een keuze worden gemaakt met welke mate van zekerheid de geïdentificeerde risico's worden afgedekt. We noemen dit ook wel het zekerheidspercentage.

VASTGESTELD DOOR DE AGENDACOMMISSIE OP 2 SEPTEMBER

GEMEENTE Arnhem

Notitie

Voorstel betreffende behandeling Begroting 2021-2024 en de belastingverordeningen

Datum	:	2 september 2020
Aan	:	Agendacommissie
Van	:	K. Vons tel. 377 4087
Betreft	:	Voorstel betreffende behandeling Begroting 2021-2024 en de belastingverordeningen.

Inleiding en doel notitie

Deze notitie behandelt de planning en procedure van behandeling van de Begroting 2021-2024 en de belastingverordeningen. De Begroting, die voorheen MJPB werd genoemd, is een uitwerking van de Perspectiefnota en de Herstelagenda. Het inspreken heeft daar uitgebreid plaatsgevonden. Bij dit proces is het inspreken nog steeds mogelijk, maar op minder uitgebreide wijze.
Bij de uitwerking van onderdelen van het onderstaande proces zal met zorg naar de inachtneming van de maatregelen rondom Corona gekeken worden.

Chronologische planning

Streefdatum woensdag 23 september, uiterlijk vrijdag 25 september

De Begroting verschijnt en wordt digitaal en op papier (indien gewenst) aan fracties beschikbaar gesteld.

Woensdag 23 september t/m zondag 4 oktober

Periode van indiening van *schriftelijke technische* vragen. Vragen ingediend vóór maandag 5 oktober 09.00 uur worden z.s.m. beantwoord en zijn gegarandeerd beantwoord op uiterlijk maandag 12 oktober. Schriftelijke technische vragen die na afloop van deze periode worden gesteld, worden zoveel als mogelijk beantwoord, doch de termijn waarop is onzeker.

Woensdag 7 oktober

Raadsleden en fractievolgers stellen *mondelinge technische* vragen aan beleids- en financiële ambtenaren. De accountant zal ook aanwezig zijn om vragen te kunnen beantwoorden. Deze mogelijkheid wordt geboden om druk op het aantal schriftelijke technische vragen te verminderen. Er zijn geen leden van het college betrokken, het is technisch van aard. De technische briefing neemt niet de hele avond in beslag, zodat er ruimte is voor het behandelen van overige onderwerpen.

Woensdag 14 oktober

Bespreking Begroting, in raadskamers geordend per wethouder. Er zal begonnen worden met het inspreekmoment, waarbij insprekers 5 minuten het woord krijgen en daarna kan de raadskamer vragen stellen. Nadat alle insprekers gehoord zijn, zal de raadskamer starten met de meningsvorming 1. Deze behandeling wijkt af van de meningsvorming 1 orde, in die zin dat er geen pitch van de fracties zal zijn en ook geen korte reactie van de wethouder. De behandeling zal plaatsvinden in twee termijnen, waarbij woordvoerders in hun termijn vragen kunnen stellen en standpunten kunnen

uitspreken. Interrupties zijn toegestaan. In de tweede termijn kunnen woordvoerders nog reageren op de eerste termijn van het college en daarnaast aangeven of en zo ja op welke onderwerpen zij moties en/of amendementen overwegen in te dienen. Ruime vergadertijd is noodzakelijk om de M1 af te kunnen ronden.

Maandag 19 oktober tot vrijdag 23 oktober
Herfstreces

Donderdag 15 oktober tot en met vrijdag 30 oktober
De fracties dienen hun concept moties en amendementen in voor de Meningsvorming 2 bespreking.

Woensdag 28 oktober
Eventuele uitloop bespreking Begroting in meningsvorming 1 / eventuele bespreking andere onderwerpen in raadskamers,
Besluitvormingsmoment voor onderwerpen die zijn voorbereid in raadskamers.

Woensdag 4 november
Bespreking Begroting in fase meningsvorming 2. Volledige avond. Plenair.
Spreektijden 12 minuten per fractie, 60 minuten voor het college. Geen uitloop mogelijk. Meerdere woordvoerders zijn toegestaan.

Donderdag 5 november tot en met maandag 9 november 09.00 uur
Periode waarin fracties hun definitieve moties en amendementen indienen en/of aangeven of zij de door hen reeds ingediende concept moties en amendementen handhaven danwel intrekken.

Woensdag 11 november
Begrotingsraad. Aanvang 17.00 uur. Stamppotmaaltijd. Spreektijden: + 5 min voor fracties, + 20 min voor college. Spreekvolgorde: grootste oppositie fractie, grootste coalitiefractie etc.
Twee woordvoerders per fractie zijn toegestaan waarbij één algemeen en één financieel.

Voorstel:
Instemmen met het in deze notitie geschetste agendering/besluitvormingsproces van de Begroting 2021-2024 en de belastingverordeningen.

BEHANDELRESULTAAT

GEMEENTE Arnhem

Meningsvorming I 14 oktober 2020

Begroting 2021
portefeuille Wethouder Paping (wonen, armoedebeleid, vergunningen en handhaving en projecten)

Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	R. Paping

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: Van de Laak (Arnhem Centraal), Elfrink (SP), Visser (PvdA), Loos (VVD), Prinsen (GroenLinks), Loor (D66), Van Dillen (CDA), Becker (ChristenUnie) en Van Plateringen (AOP).
De fracties van Denk/VA, PvdD en van de PVV waren niet vertegenwoordigd.

Verloop
De raadskamer bespreekt de portefeuille van wethouder Paping m.b.t. Begroting 2021; wonen, armoedebeleid, vergunningen en handhaving en projecten. De eerste termijn is bijna afgerond (de fracties van Arnhem Centraal en de PvdA hebben een antwoord van de wethouder tegoed). Voor de tweede termijn was geen tijd voorhande. De voorzetting van de M1 vindt op 28 oktober plaats.

Afspraken
- Wethouder Paping (Wonen) zegt toe op de vraag van Elfrink (SP), om een overzicht van alle gerealiseerde projecten van woningbouw van afgelopen 2,5 jaar, schriftelijk te beantwoorden.

Toezeggingen
- Wethouder Paping (Wonen) zegt toe om vóór 31 december het eerste gesprek te hebben met stedelijke partijen en vervolgens met een terugkoppeling (up date) naar de raad te komen over dit eerste gesprek en hoe het nu verder gaat in het proces om te komen tot een stadsakkoord.
- Wethouder Paping (Armoedebeleid) zegt toe dat het college geen onomkeerbare besluiten m.b.t. 'Schoolkostenregeling' zal nemen totdat het raadsvoorstel is vastgesteld door de raad.

Conclusie
De voorzitter concludeert dat de M1 behandeling niet is afgerond. De raadskamer wenst een voorzetting van de M1.

De raadsadviseur,

K. Vons

De voorzitter,

V. Bouwman

Memo

Datum : woensdag 21 oktober 2020

Aan : Gemeenteraad

Van : Ronald Paping

Betreft : Beantwoording technische vraag D66-1

In beantwoording van technische vraag D66-1 stuur ik u het mutatieoverzicht van de stedelijke programma's in de Begroting 2021. De mutaties zijn onderverdeeld in 'Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021' en 'Bestaand beleid'. De mutaties onder de tussenkop 'Bestaand beleid' sluiten aan bij de op 8 juli jl. vastgestelde "Geautoriseerde stand Begroting 2020-2023 tot en met de raadsvergadering van 8 juli 2020". De indeling onder deze tussenkop volgt de indeling zoals die ook in de op 8 juli geautoriseerde stand is opgenomen, waarbij:

- 'MJPB 2020-2023' de in de begroting van vorig jaar opgenomen mutatie betreft;
- 'Structureel effect vorig dienstjaar' de mutaties betreft die volgen uit begrotingswijzigingen met een structureel effect die in 2019 na vaststelling van de MJPB 2020-2023 zijn vastgesteld. In bijlage 1 bij het raadsvoorstel van 8 juli zijn deze individueel benoemd;
- Begrotingswijzigingen die in 2020 zijn vastgesteld bij naam worden genoemd.

De mutaties onder de tussenkop 'Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021' zijn op dezelfde wijze als in de MJPB 2020-2023 uitgesplitst. Mutaties kleiner dan € 100.000 zijn samengebracht onder de naam 'Overig'.

Mutatieoverzicht stedelijke programma's Begroting 2021

S00 Bestuur, dienstverlening en financiën

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Mutaties kapitaallasten	-1.783
Impact corona, minder belasting inkomsten agv faillisementen	100
Ambtelijke ondersteuning college-raad gedekt vanuit BR Bedrijfsvoering	300
Correctie dekking structurele lasten uit BR Bedrijfsvoering	1.890
Loon- en prijsontwikkeling 2021	2.573
Planningsoptimisme MIP	-1.021
Herstelagenda, uitbreiding plancapaciteit	1.000
Versnelde afschrijving investeringen stadskantoor	509
Aanpassing rente	-1.000
Transformatie Burgerzaken	667
Cao stijging De Connectie	755
Herstelagenda, taakstelling personele lasten	-400
Overig	105
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-2.580
Structureel effect vorig dienstjaar	-1.652
Verzamelbesluit 1 2020	582
Grondwal/uitbreiding woonwagenkamp Bethanienstraat	1.740
Verzamelbesluit 2 2020	474
Totaal Lasten	2.260
Baten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Gemeentefonds obv meicirculaire	805
Legesopbrengsten burgerzaken	-221
Overig	-50
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-274
Structureel effect vorig dienstjaar	410
Verzamelbesluit 1 2020	-123
Verzamelbesluit 2 2020	-67
Totaal Baten	479

Toevoegingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Actualisatie BR Solvabiliteit	-217
Correctie dekking structurele lasten uit BR Bedrijfsvoering	-2.040
Uitkomst onderzoek BR, toevoeging AR risico Vastgoed	160
Sluitend maken begroting AR	19
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	3.388
Verzamelbesluit 1 2020	-1.322
Totaal Toevoegingen	-12
Onttrekkingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Sluitend maken begroting AR	1.906
Uitkomst onderzoek BR Maatschappelijke opvang	179
Uitkomst onderzoek BR Herstructurering OGGz	456
Uitkomst onderzoek BR Noodfonds	9
Uitkomst onderzoek BR Beeldbepalende culturele manifestaties	368
Uitkomst onderzoek BR Beeldende en Monumentale Kunst	64
Uitkomst onderzoek BR Cultureel Vastgoed	5.000
Uitkomst onderzoek BR Jongerenperspectieffonds Arnhem	1.059
Uitkomst onderzoek BR Toezicht peuterspeelzalen en gastouderopvang	100
Uitkomst onderzoek BR Vastgoed	200
Dekking BR Bedrijfsvoering	1.642
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-3.570
Structureel effect vorig dienstjaar	-1.803
Verzamelbesluit 2 2020	-530
Totaal Onttrekkingen	5.080

S01 Veiligheid

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Loon- en prijsontwikkeling 2021	906
Herstelagenda, handhaving en veiligheid	400
Overig	26
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-182
Structureel effect vorig dienstjaar	-169
Verzamelbesluit 1 2020	2
Verzamelbesluit 2 2020	-508
Totaal Lasten	475
Baten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Overig	-5
Totaal Baten	-5
Onttrekkingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	3
Structureel effect vorig dienstjaar	-200
Verzamelbesluit 1 2020	-
Verzamelbesluit 2 2020	-508
Totaal Onttrekkingen	-705

S02 Bereikbaarheid

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Mutaties kapitaallasten	-405
Loon- en prijsontwikkeling 2021	198
Dekking Blauwe Golven	-100
Overig	49
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-972
Structureel effect vorig dienstjaar	-147
Verzamelbesluit 1 2020	2.388
Verzamelbesluit 2 2020	57
Totaal Lasten	1.068
Baten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Overig	-94
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-533
Structureel effect vorig dienstjaar	-232
Verzamelbesluit 2 2020	466
Totaal Baten	-393
Toevoegingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Actualisering parkeren	442
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-87
Verzamelbesluit 1 2020	-243
Totaal Toevoegingen	112
Onttrekkingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Overig	83
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-1.642
Structureel effect vorig dienstjaar	-220
Verzamelbesluit 1 2020	1.796
Verzamelbesluit 2 2020	-349
Totaal Onttrekkingen	-332

S03 Economie

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Herstelagenda, herdenken	225
Herstelagenda, innovatielab	1.150
Overig	68
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-20
Verzamelbesluit 1 2020	-703
Totaal Lasten	720
Baten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Terugloop toeristenbelasting	-155
Overig	-30
Bestaand beleid	
Verzamelbesluit 1 2020	-674
Totaal Baten	-859
Onttrekkingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-15
Verzamelbesluit 1 2020	-58
Totaal Onttrekkingen	-73

S04 Onderwijs

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Actualisatie kapitaallasten Onderwijs	-767
Structurele financiering laaggeletterdheid	200
Overig	2
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	1.322
Structureel effect vorig dienstjaar	-533
Verzamelbesluit 1 2020	566
Verzamelbesluit 2 2020	-236
Totaal Lasten	553
Baten	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-250
Verzamelbesluit 2 2020	250
Totaal Baten	0
Toevoegingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Actualisatie kapitaallasten Onderwijs	757
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	29
Verzamelbesluit 1 2020	-556
Totaal Toevoegingen	231
Onttrekkingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	1.068
Structureel effect vorig dienstjaar	-550
Verzamelbesluit 2 2020	-207
Totaal Onttrekkingen	311

S05 Cultuur

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Loon- en prijsontwikkeling 2021	527
Uitkomst onderzoek BR, structurele lasten Cultuur	500
Kunst in de openbare ruimte	100
Overig	3
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	412
Structureel effect vorig dienstjaar	-74
Verzamelbesluit 1 2020	55
Verzamelbesluit 2 2020	-747
Totaal Lasten	776
Baten	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	368
Verzamelbesluit 1 2020	-50
Totaal Baten	318
Toevoegingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	42
Totaal Toevoegingen	42
Onttrekkingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Overig	1
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	62
Verzamelbesluit 1 2020	-1
Verzamelbesluit 2 2020	-748
Totaal Onttrekkingen	-686

S06 Participatie en armoedebestrijding

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Loon- en prijsontwikkeling 2021	716
Hogere kosten re-integratie als gevolg van coronacrisis	1.000
Herstelagenda, werk, werk, werk	2.200
Uitkomst onderzoek BR, structurele lasten Jongerenperspectieffonds	310
WSW actualisatie	-168
Taakmutatie levensvatbaarheidsonderzoeken Bbz	162
Actualisatie BUIG	200
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-2.942
Structureel effect vorig dienstjaar	2.836
Verzamelbesluit 1 2020	-2.088
Verzamelbesluit 2 2020	-17.402
Totaal Lasten	-15.176
Baten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Omzetderving Scalabor	-690
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	1.235
Structureel effect vorig dienstjaar	2.912
Verzamelbesluit 2 2020	-16.341
Totaal Baten	-12.885
Toevoegingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-290
Verzamelbesluit 1 2020	-1.862
Totaal Toevoegingen	-2.152
Onttrekkingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-1.352
Structureel effect vorig dienstjaar	-940
Verzamelbesluit 1 2020	-3.962
Verzamelbesluit 2 2020	-1.111
Totaal Onttrekkingen	-7.365

S07 Zorg

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Actualisatie groeicijfers Jeugdzorg	-499
Hogere uitgaven Jeugdzorg	874
Inhaalvraag zorg ivm coronacrisis	2.000
Inzetten op samenwerken	225
Loon- en prijsontwikkeling 2021	2.120
Gemeentefonds uitname Wlz mensen met psychische stoornis	-8.351
Gemeentefonds Beschermd Wonen	2.497
Gemeentefonds taakmutatie ambulante ggz	212
Overig	100
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-1.672
Structureel effect vorig dienstjaar	-139
Verzamelbesluit 1 2020	9
Verzamelbesluit 2 2020	375
Totaal Lasten	-2.249
Baten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Overig	1
Totaal Baten	1
Toevoegingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-50
Totaal Toevoegingen	-50
Onttrekkingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
BR Transformatie zorgbudgetten samenwerking welzijnsorganisaties	225
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-250
Structureel effect vorig dienstjaar	-1.224
Verzamelbesluit 2 2020	265
Totaal Onttrekkingen	-984

S08 Welzijn en inclusie

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Herstelagenda, huisvesting daklozen	150
Extra inzet statushouder / inburgering	200
Gemeentefonds Inburgering	277
Loon- en prijsontwikkeling 2021	402
Herijkingsopgave welzijn	200
Overig	124
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-246
Structureel effect vorig dienstjaar	-70
Verzamelbesluit 2 2020	-750
Totaal Lasten	287
Onttrekkingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
BR Transformatie Zorg Herijkingsopgave welzijn	200
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-1.100
Structureel effect vorig dienstjaar	-651
Verzamelbesluit 2 2020	-600
Totaal Onttrekkingen	-2.151

S09 Gezondheid en sport

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Loon- en prijsontwikkeling 2021	499
Herstelagenda, prenatale zorg	120
Overig	109
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-1
Structureel effect vorig dienstjaar	185
Verzamelbesluit 1 2020	43
Verzamelbesluit 2 2020	-762
Totaal Lasten	194
Toevoegingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-15
Verzamelbesluit 2 2020	15
Totaal Toevoegingen	0
Onttrekkingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-199
Structureel effect vorig dienstjaar	-105
Verzamelbesluit 2 2020	-25
Totaal Onttrekkingen	-328

S10 Klimaat en energie

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Overig	52
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-325
Structureel effect vorig dienstjaar	-789
Verzamelbesluit 2 2020	-1.036
Totaal Lasten	-2.098
Baten	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-569
Structureel effect vorig dienstjaar	-173
Verzamelbesluit 2 2020	-595
Totaal Baten	-1.336
Onttrekkingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	1
Structureel effect vorig dienstjaar	-616
Verzamelbesluit 2 2020	-440
Totaal Onttrekkingen	-1.056

S11 Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Woonboten Nieuwe Haven	800
Correctie verzamelbesluit 2	-29.942
Overig	50
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-9.095
Structureel effect vorig dienstjaar	-973
Verzamelbesluit 1 2020	-11
Grondwal/uitbreiding woonwagenkamp Bethanienstraat	-3.400
Verzamelbesluit 2 2020	32.225
Totaal Lasten	-10.347
Baten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Correctie verzamelbesluit 2	-29.942
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-5.838
Structureel effect vorig dienstjaar	-60
Verzamelbesluit 2 2020	34.545
Totaal Baten	-1.296
Toevoegingen	
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	1.702
Verzamelbesluit 2 2020	2.320
Totaal Toevoegingen	4.022
Onttrekkingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Overig	-30
Bestaand beleid	
Structureel effect vorig dienstjaar	-913
Grondwal/uitbreiding woonwagenkamp Bethanienstraat	-1.660
Totaal Onttrekkingen	-2.603

S12 Wonen en leefomgeving

Toelichting mutaties 2021 t.o.v. 2020	
Lasten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Mutaties kapitaallasten	-231
Loon- en prijsontwikkeling 2021	721
Afval: loon- en prijsindexaties	205
Ongunstige marktontwikkelingen oudpapier	350
Herstelagenda, kwaliteit openbare ruimte	350
Aanpak woonwagenlocaties	240
Bomenbeleid	290
Dierenarts minima	110
Plan van aanpak woningsplitsing en verkamering	110
Woondeal Arnhem-Nijmegen	150
Overig	-58
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	183
Structureel effect vorig dienstjaar	-500
Verzamelbesluit 1 2020	-588
Verzamelbesluit 2 2020	-110
Totaal Lasten	1.223
Baten	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Dekking Afval: loon- en prijsindexaties en oudpapier	555
Overig	35
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	409
Structureel effect vorig dienstjaar	-333
Totaal Baten	667
Toevoegingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Dekking Blauwe Golven BR Kapitaallasten	100
Overig	44
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	27
Verzamelbesluit 1 2020	-47
Totaal Toevoegingen	124

Onttrekkingen	
Bestedings- en bezuinigingsvoorstellen Begroting 2021	
Dekking bomenbeleid BR Groenfonds	100
Dekking bomenbeleid BR Groot onderhoud en vervanging openbare ruimte	190
Dekking aanpak woonwagenlocaties BR Volkshuisvesting	125
Dekking aanpak woonwagenlocaties BR Stimulering woningbouw	115
Overig	-98
Bestaand beleid	
MPJB 2020-2023	-188
Structureel effect vorig dienstjaar	-350
Verzamelbesluit 1 2020	-849
Verzamelbesluit 2 2020	-110
Totaal Onttrekkingen	-1.064

Memo

Datum : Dinsdag 20 oktober 2020

Aan : Gemeenteraad

Van : Wethouder Ronald Paping

Betreft : Vragen raadskamer met betrekking tot reken- en marktrente in relatie tot begroting

Ten tijde van de bespreking van de Arnhemse Herstelagenda is middels motie 20M185 besloten om nog niet in te stemmen met toepassing van marktrente op de projecten in genoemde herstelagenda. Middels raadsbrieven d.d. 25 augustus 2020 en 22 september 2020 is uw raad hieromtrent nader geïnformeerd. Desondanks bleek tijdens de meningsvormende raadsvergadering op 14 oktober 2020 dat sprake was van vragen. In dit memo volgt een nadere toelichting. Uw raad wordt geadviseerd kennis te nemen van de inhoud van dit memo in combinatie met met de inhoud van de eerder genoemde raadsbrieven.

Financiering en rente in de begroting

De financiering van investeringen en projecten van de gemeente Arnhem staat toegelicht in het hoofdstuk Financiering (pagina's 200 t/m 203) van de begroting. Hier staat onder andere toegelicht dat in de begroting 2021 rekening is gehouden met een omslag (=reken) rente van 1,7%. Op grond van het BBV dient deze omslagrente binnen marges de ontwikkeling van de marktrente te volgen. Hiermee is een eerste vraag uit de raadskamer beantwoord: in de begroting wordt enkel rekening gehouden met omslag-/rekenrente en niet met marktrente. Toepassing van deze omslag-/rekenrente leidt, op het moment dat nieuwe investeringen worden gefinancierd met de huidige lage rentestanden, tot een positief treasuryresultaat. Wanneer deze resultaten optreden, vallen ze in de algemene middelen.

Toepassing markt- en rekenrente in individuele projecten en investeringen

Investeringen en projecten leiden tot kapitaallasten die in z'n algemeenheid bestaan uit rente en afschrijvingen. Bij de berekening van deze kapitaallasten wordt voor wat betreft rente rekening gehouden met de omslag-/rekenrente. In 2021 wordt dat 1,7%, zoals eerder toegelicht. De daadwerkelijke financiering kan momenteel echter tegen een lagere rente worden aangetrokken. Doordat daarmee de werkelijke rentelasten lager zijn dan waarmee wordt gerekend, ontstaat een positief treasuryresultaat dat, zoals eerder vermeld, tot de algemene middelen behoort. In de afgelopen periode is in een tweetal situaties, namelijk realisatie van de Lauwersgrachtalliantie en projecten vallende onder anticyclische investeringen in de herstelagenda, voorgesteld om in de berekening van de kapitaallasten uit te gaan van de actuele marktrente in plaats van de omslag-/rekenrente. In feite wordt hiermee op voorhand rekening gehouden met een positief treasuryresultaat. Gevolg hiervan is een verlagende impact op de kapitaallasten waardoor een hoger investeringsbedrag mogelijk wordt.

Randvoorwaarden en criteria

De vraag is gesteld in welke gevallen het college de eerder beschreven systematiek wil toepassen en welke criteria en voorwaarden hierbij van toepassing zijn. Concreet: "waarom een dergelijke systematiek toepassen op de Lauwersgrachtalliantie en niet op de Blauwe Golven?" Onderstaand volgt een uiteenzetting van de belangrijkste randvoorwaarden en criteria:

Conform de raadsbrieven van 25 augustus en 22 september 2020:

- We zijn terughoudend in het toepassen van marktrente en het vooraf op projectniveau inboeken van treasuryvoordelen. Hiermee wordt voorkomen dat voordelen (zoals die van een dalende rente) als regel tot extra uitgaven zouden leiden en daardoor niet meer kunnen dienen om nadelen elders in de begroting op te vangen.
- Randvoorwaarde is in alle gevallen dat de betreffende investering nog niet in het Meerjarig Investerings Plan (MIP) is opgenomen, waardoor in de begroting ook nog geen rekening is gehouden met het voordeel van lagere rente.
- Het betreft een duidelijk afgebakende investering.

Bij welke investeringen zal dan met de marktrente rekening worden gehouden?

- Bij alle nog in te vullen projecten in het licht van anti-cyclische investeringen uit de herstelagenda (met kapitaallasten oplopend tot € 1 miljoen). We doen dit vanwege de noodzaak om juist nu in de stad te investeren. De lage marktrente maakt het mogelijk om maximaal te investeren. Uw raad zal middels een afzonderlijke raadsbrief worden geïnformeerd over de in dit licht voorgestelde projecten.
- In toekomstige projecten alleen in heel specifieke gevallen, als daar zwaarwegende redenen voor zijn. Hieromtrent zal de raad vooraf worden geïnformeerd.
- Eén van die projecten betreft de Lauwersgrachtalliantie waarbij het inzetten van het voordeel van de lagere marktrente substantieel bijdraagt aan de haalbaarheid van het project. In het raadsvoorstel over Lauwersgracht maakt het inzetten van het voordeel van lagere marktrente expliciet onderdeel uit van de besluitvorming. Dit staat los van besluitvorming over de begroting.
- Tijdens de meningsvormende vergadering op 14 oktober 2020 werd, ten slotte, gerefereerd aan het projecht Blauwe Golven. Hoewel kan worden beargumenteerd dat dit een anti-cyclische investering betreft, werd echter in de perspectiefnota en begroting al de noodzakelijke dekking gevonden. Hier past het college dan ook de eerder genoemde terughoudendheid omtrent het inzetten van marktrente toe, en wordt bij dit project de rekenrente toegepast.

Memo

Datum : Donderdag 22 oktober 2020

Aan : Gemeenteraad

Van : Wethouder Ronald Paping

Betreft : Vragen raadskamer met betrekking tot EMU saldo in relatie tot begroting

Tijdens de meningsvormende raadsvergadering op 14 oktober 2020 werden vragen gesteld met betrekking tot het EMU saldo 2021 en de duiding van de gepresenteerde bedragen in de begroting (pagina 260). In antwoord op deze vragen volgt onderstaand een inhoudelijke uiteenzetting.

Sinds 1999 bestaat de Economische en Monetaire Unie (EMU), die in Europa verantwoordelijk is voor het gezamenlijke monetaire beleid van de deelnemende landen. De EMU-landen zijn gehouden aan de, met elkaar afgesproken, eis om het begrotingstekort van de overheid niet te laten stijgen boven de 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Deze grens van 3% geldt voor de gehele overheid, dus inclusief de gemeenten, provincies en waterschappen. Van de norm van 3% wordt in 2021 0,4% als macro-norm beschikbaar gesteld aan decentrale overheden, wat voor Arnhem een toegestaan EMU-tekort betekent van € 27,7 miljoen in 2021.

Wanneer een gemeente bij een sluitende begroting jaarlijks evenveel investeert als afschrijft (en geen tekorten in de grondexploitatie bijschrijft op de balans), is de begroting van die gemeente ook EMU-technisch in evenwicht. Dan is het EMU-saldo € 0.
In Arnhem is de afgelopen tijd jaarlijks (veel) meer geïnvesteerd dan afgeschreven en daardoor ontstonden EMU-tekorten groter dan de genoemde referentiewaarde van € 27,7 miljoen. Hiervoor waren/zijn vooral grote investeringen in de onderwijssfeer verantwoordelijk en in 2021 investeringen in Museum Arnhem en Zwembad Valkenhuizen. De kapitaallasten van deze investeringen zijn opgenomen in de structureel sluitende MJPB; er zijn geen investeringen begroot waarvoor geen dekking aanwezig is. Naast de omvang van de investeringen speelt de huidige corona-crisis een rol in het EMU-saldo, zowel op totaalniveau als binnen individuele gemeenten. In de situatie van de gemeente Arnhem hebben, naast het hoge investeringsniveau, ook de onttrekkingen aan bestemmingsreserves ten gunste van de Herstelagenda een verhogend niveau op het EMU-tekort.

Door deze investeringen is de uitgaande geldstroom groter dan de inkomende geldstroom en daarvoor worden nieuwe leningen aangetrokken. Die leningen mogen niet meegenomen worden bij de berekening van het EMU-saldo (ze moeten immers worden terugbetaald) en dus is er sprake van een negatief EMU-saldo.

In het stelsel van baten en lasten -voor gemeenten wettelijk verplicht- was en is de begroting van de gemeente Arnhem meerjarig gezond. Volgens de regels waarop het Rijk begroot en de administratie voert, zijn er jaarlijks tekorten, zoals gezegd.
Het feit dat de gemeente een EMU-tekort heeft is het gevolg van boekhoudregels, niet meer en niet minder. Met de grote investeringsprogramma's van Arnhem is een EMU-tekort onvermijdelijk, maar omdat de kapitaallasten van de investeringen in de MJPB zijn gedekt is dat tekort uit financieel oogpunt verantwoord.

Een vervolgvraag is of de overschrijding van de referentiewaarde van € 27,7 miljoen schadelijk is in politiek / bestuurlijk opzicht. Bij de beantwoording van deze vraag is het belangrijk om in ogenschouw te nemen het feit dat voor het nemen van maatregelen door het Rijk bepalend is een overschrijding van de macro-norm voor alle decentrale overheden gezamenlijk. In de praktijk betekent dit dat een tekort van de ene gemeente opgevangen kan worden door een overschot van een andere gemeente. De VNG adviseert gemeenten daarom niet actief te sturen op de individuelele referentiewaarde. Wanneer alle decentrale overheden een EMU-saldo realiseren beneden de individuele referentiewaarde, wordt de macronorm op geen stukken na gehaald en worden minder investeringen gerealiseerd dan waaraan decentrale bestuurders/politici en inwoners van gemeenten behoefte hebben.
Daarnaast geldt dat het toegestane EMU-tekort politiek is bepaald en geen wortels heeft in economische overwegingen. Overigens is het beleid in europees verband dat EMU-regelgeving tijdelijk wordt versoepeld in de periode van coronacrisis en het noodzakelijke herstel dat hierop volgt.

Samengevat:

- Het EMU saldo is een grootheid die is ontstaan uit Europese regelgeving en primair is gericht op de financiële huishouding van een overheid als geheel.
- Tegenover overschrijdingen door bepaalde gemeenten, staan onderschrijdingen van andere gemeenten.
- Actieve sturing op het saldo binnen een individuele gemeente wordt door de VNG niet geadviseerd.
- Tegelijkertijd zijn gemeenten wel verplicht om in hun begroting melding te maken van de omvang van het EMU-saldo in het begrotingsjaar.
- Het feit dat het EMU-saldo van de gemeente Arnhem de individuele referentiewaarde overstijgt, kent z'n oorzaak in het hoge investeringsniveau, zowel in het verleden als de toekomst en is daarmee direct gerelateerd aan de (realisatie van) ambities.

Van: Bram van Oudheusden
Verzonden: woensdag 28 oktober 2020
Onderwerp: Toezegging wethouder: Gerealiseerde projecten

Beste raadsleden en fractievolgers,

In het behandeladvies over de voorzetting van 'meningsvorming 1' op 28-10 over *Vaststellen van de Begroting 2021, de Turap 2 2020 en de Belastingverordeningen en kwijtscheldingsregeling 2021* is de volgende toezegging genoteerd:

"Wethouder Paping (Wonen) zegt toe op de vraag van Elfrink (SP), om een overzicht van alle gerealiseerde projecten van woningbouw van afgelopen 2,5 jaar, schriftelijk te beantwoorden".

Ter afdoening van deze toezegging vindt u als bijlage bij deze mail in het pdf-bestand een lijst met opgeleverde woningen - naar project - van de jaren 2018-2019.
In het excel-bestand zijn de toevoegingen naar wijk opgenomen.
Gegevens over de gerealiseerde woningen in 2020 zullen we uiteraard aan u raad mededelen als wij over de juiste en volledige informatie beschikken.

Met vriendelijke groet,

GEMEENTE Arnhem
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Bram van Oudheusden
Bestuursadviseur Wonen

Afdeling Fysiek

Cluster Strategie, Beleid en Regie

OPGELEVERDE WONINGEN 2018-2019

Wijknr	Locatie	sociale huur	markt	onbekend	2018	2019
	Centrum stedelijk	**-**	**137**	**-**	**102**	**35**
centrum	Zuidelijke Binnenstad		74		62	12
Arnhemse Broek	Boulevard Heuvelink 48		40		40	
centrum	Zuidelijke Binnenstad Kerkplein		5			5
Sint Marten en Sonsbeek-Zuid	St. Marten / HKA		18			18
	Stedelijk vooroorlogs	**-**	**64**	**-**	**-**	**64**
Velperweg	Rappardstraat		28			28
Velperweg	AKZO/Velperparc (Bella Vista)		36			36
	Stedelijk naoorlogs compact	**142**	**52**	**8**	**134**	**68**
Presikhaaf West	Presikhaaf 2 (Deltakwartier) fase 6a	14	20			34
Presikhaaf West	Presikhaaf 2, fase 5a + b	75			75	
Presikhaaf West	Presikhaaf 2, fase 5c + d	19	32		51	
Presikhaaf West	Presikhaaf 2 (Deltakwartier) fase 6b	34				34
Rijkerswoerd	Dr. Willem Dreessingel			8	8	
	Stedelijk naoorlogs grondgebonden	**128**	**4**	**-**	**77**	**55**
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 13	55				55
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 15 E (kavels)		4		4	
Malburgen-Oost (Noord)	Malburgen Stadseiland-Zuid Bw3 vlek 6	73			73	
	Groen stedelijk	**281**	**711**	**6**	**587**	**411**
Alteveer en Cranevelt	Van Ockeghemlaan e.o. (Craneveld)	9			9	
Alteveer en Cranevelt	Braamweg		6			6
Malburgen oost-zuid	Malburgen Wheme Eimersweide Whw2	68			68	
Malburgen oost-zuid	Malburgen Het nieuwe A Ww3 + Dijkzone	50	58			108
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 3 Zd	26	141		71	96
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 5 New Parklane		1			1
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 17 b-1		68		28	40
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 22	52	187		178	61
Elden	Tuin van Elden 4	20		6	6	20
Elden	Tuin van Elden 5	21			15	6
Elden	Tuin van Elden 6		1			1
Monnikenhuizen	Saksen Weimar fase 6		26		26	
Monnikenhuizen	Saksen Weimar fase 7		25		25	
Malburgen-West	Malburgen Dijkzone DW 1 West (Gelderse Roos)		116		116	
Malburgen-West	Malburgen Het nieuwe A Ww4	19	15		34	
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 16-3 kavels		5		5	
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 14 kavels		2			2
Schuytgraaf	Schuytgraaf veld 15 E		58		4	54
Klingelbeek	Hoogstede Klingelbeek		2		2	
Malburgen-West	Stadsblokken/ Meinerswijk	16				16
	Transformatie	**249**	**47**	**555**	**296**	**555**
centrum	kantoor naar wonen	41	30	177	71	177
kronenburg	kantoor naar wonen	114	15	228	129	228
velperweg	kantoor naar wonen		2	104	2	104
elders	kantoor naar wonen	94		46	94	46
		800	**1.015**	**569**	**1.196**	**1.188**
	overig / niet onderverdeeld in projecten			237	178	59
	Totaal	**800**	**1.015**	**806**	1374	1247[1]
		30,5%	38,7%	30,8%		

[1] Cijfers totaal toegevoegde woningen bron CBS

Woningmutaties				
	door nieuwbouw		overig	
	2018	2019	2018	2019
Centrum	62	17	99	115
Spijkerkwartier	12	27	24	90
Arnhemse Broek			13	10
Presikhaaf-West	122	67	1	1
Presikhaaf-Oost			5	12
St.Marten/Sonsbeek		18	6	6
Klarendal		28	9	17
Velperweg e.o.		40	11	160
Alteveer/Cranevelt	15	6	2	4
Geitenkamp			7	
Monnikenhuizen	84	1		1
Burgemeesterswijk/Hoogkamp			20	15
Schaarsbergen e.o.	3	15	31	11
Heijenoord/Lombok			6	3
Klingelbeek e.o.	4	1		
Malburgen-West	138	50	3	14
Malburgen-Oost (Noord)	94	73	3	4
Malburgen-Oost (Zuid)				2
Vredenburg/Kronenburg			274	80
Elden	15	26	6	1
Elderveld			3	
De Laar			2	2
Rijkerswoerd	8	9	26	7
Schuytgraaf	266	314		

jaar per 1-1	Totale woningvoorraad	Koopwoninger	Corporatiebezit	Overige verhuur
	74.416	32.363	27.043	14.335
	75.632	33.134	27.180	14.757

Eigendom onbekend
675
561

Bundel technische vragen Begroting 2021

Versie: 29-10-2020

GroenLinks 2
VVD 12
D66 18
PvdA 36
Arnhem Centraal 41
CDA 47
Denk 59
Christenunie 62

GroenLinks

Fractie:	**GL-1**
Pagina:	5
Vraag:	Wat betekent het meerekenen van de BR Solvabiliteit voor de weerstandsfactor de komende jaren?
Antwoord:	Zie onderstaande tabel. Deze tabel laat zien dat de toevoegingen aan de BR solvabiliteit voor extra robuustheid in de financiële positie zorgen.

Benodigd versus beschikbare weerstandscapaciteit	Prognose 2020	Begroting 2021-2024	2022	2023	2024
	90%	90%	90%	90%	90%
Weerstandsfactor	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2
Weerstandsfactor met meetelling BR solvabiliteit	1,2	1,3	1,4	1,6	1,8

Fractie:	**GL-2**
Pagina:	5
Vraag:	Wat zijn de gevolgen van de septembercirculaire 2020 voor Arnhem?
Antwoord:	Dinsdag 13 oktober wordt de raad middels een raadsbrief geïnformeerd over de gevolgen van de septembercirculaire 2020. Daarbij is ook de impactanalyse corona geactualiseerd. We verwijzen u graag naar deze brief.

Fractie:	**GL-3**
Pagina:	11
Vraag:	Op pagina 11 staat dat het risicoprofiel met €4,8 miljoen extra is verzwaard. Wat valt hier dan precies onder? Want alle coronarisico's samen zijn ruim €7,5 miljoen. Welke mogelijkheden zijn er dat bepaalde risico's in de loop van het jaar vrijvallen?
Antwoord:	Ons is niet exact duidelijk hoe het bedrag van €7,5 miljoen is berekend. De uitleg van het bedrag waarmee het risicoprofiel voor de coronarisico's met €4,8 miljoen is verzwaard is als volgt: Het benodigd weerstandsvermogen voor de coronarisico's is net als dat voor de overige risico's berekend met behulp van een simulatie in het risicomanagementsysteem Naris. Voor het totale coronarisicoprofiel bestaande uit 37 risico's zijn berekeningen gemaakt via een zogenaamde monte carlo methodiek van 100.000 trekkingen van kansen en gevolgen. Dit resulteert in een totaal bedrag aan benodigd weerstandsvermogen voor het totale coronarisicoprofiel van € 4,8 mln. De veronderstelling daarbij is dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voor zullen doen waardoor de benodigde weerstandscapaciteit lager is dan de optelsom van alle risico's afzonderlijk. In de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen zijn in het overzicht op bladzijde 184-189 de belangrijkste risico's opgenomen, waaronder de 9 belangrijkste coronarisico's. Op bladzijde 184 is het risicoprofiel van corona ook grafisch weergegeven. Alle risico's in het gemeentelijk risicoprofiel worden bij de voorbereiding van het jaarverslag en de begroting geactualiseerd. Dan wordt ook nagegaan of er nieuwe risico's zijn, de inschatting van bestaande risico's moet worden gewijzigd en of risico's uit het risicoprofiel kunnen verdwijnen. Op basis van deze actualisatie wordt het risicoprofiel/de benodigde weerstandscapaciteit opnieuw berekend. De impact van corona is de afgelopen maanden periodiek in beeld gebracht en geactualiseerd. Zowel de feitelijk verwachte financiële impact en de compensatie daarvan voor het Rijk als de gevolgen van de coronarisico's voor het risicoprofiel en de doorrekening van de benodigde weerstandscapaciteit zijn steeds in beeld gebracht. Wijzigingen in de coronarisico's kunnen net als bij de overige risico's betrekking hebben op het toevoegen van nieuwe risico's, aanpassing van eerder ingeschatte coronarisico's en het laten vervallen van risico's. Nieuwe ontwikkelingen in de coronacrisis kunnen aanleiding zijn om opnieuw de impact te bezien. De raad wordt hierover geïnformeerd door toezending van een geactualiseerde impactanalyse.

Fractie:	**GL-4**
Pagina:	15
Vraag:	In hoeverre lossen we bestaande schulden ook echt eerder af met de BR Solvabiliteit?

Antwoord:	Er is geen sprake van het eerder aflossen van bestaande schulden vanuit de BR Solvabiliteit. De BR Solvabiliteit dient om meer eigen vermogen op te bouwen, waarbij op basis van een rekenregel de jaarlijkse dotatie aan de bestemmingsreserve wordt bepaald.

Fractie:	**GL-5**
Pagina:	53
Vraag:	Een veelvoorkomende klacht in Schuytgraaf is de verkeersveiligheid en overzichtelijkheid. Vallen er hiervoor ook maatregelen in ' Veiligere openbare ruimte'?
Antwoord:	Ja, de verkeersveiligheid valt ook onder een 'Veiliger openbare ruimte'. Regelmatig doet Team Leefomgeving samen met de wijkagenten, adviseur verkeer en een ontwerper van het ontwikkelteam Schuytgraaf een ronde door de wijk op verbeterpunten voor de verkeersveiligheid. Indien een situatie ook als een verkeersonveilige situatie wordt beoordeeld, wordt dit, indien mogelijk, opgelost. Zo is onlangs op aangeven van de wijkagenten een voor automobilisten en fietsers onoverzichtelijke t-splitsing veiliger gemaakt. Er gebeurden met regelmaat ongelukken. Het was onoverzichtelijk door een grote haag, die het zicht wegnam. Er zijn verschillende opties besproken, maar we hebben het kunnen oplossen door de haag voor een deel in te korten. Een ander voorbeeld is het laten aanbrengen van een oversteek met verkeerslichten aan de Marasingel, ook mede op aangeven van de inwoners. Dit heeft zeker een veiligere situatie opgeleverd, ook met name voor ouders en kinderen voor het halen en brengen naar de basisscholen bij het MFC.

Fractie:	**GL-6**
Pagina:	95
Vraag:	Met de komst van Passende Kinderopvang komt er inclusieve kinderopvang op de buitenschoolse opvang. Hoe gaat dit in de praktijk? Gaat dit invloed hebben op de huisvesting? Wat is de verwachte prognose van het aantal kinderen dat niet langer naar een specialistische kinderopvang (bso) hoeft te gaan? In hoeverre zijn pedagogische medewerkers hiertoe opgeleid?
Antwoord:	Passende Kinderopvang is al een aantal jaar ingevoerd op alle 50 VVE- locaties (voorschools) in Arnhem. De betrokken pedagogisch medewerkers zijn geschoold en worden begeleid door coaches Passende Kinderopvang. Ook de sociaal wijkteams, jeugdgezondheidszorg, Driestroom, Kentalis en Lindenhout zijn hier voorliggend bij betrokken. We monitoren de extra ondersteuning die wordt geboden, door wie en wanneer een kind niet naar specialistische kinderopvang doorstroomt. Dat aantal ligt boven de 80%. De mogelijk effecten voor huisvesting worden meegenomen.

Fractie:	**GL-7**
Pagina:	95
Vraag:	Onderwijsachterstandenbeleid is aangepast waardoor er 25 scholen ipv 12 scholen over OAB-middelen gaan beschikken. Hoe werkt de verdeling van OAB-middelen en wat is het gewenste effect voor leerlingen? Wat voor onderwijsachterstandenveranderingen kunnen de scholen verwachten met de spreiding van de middelen?
Antwoord:	De verdeling van de gemeentelijke OAB-middelen sluit vanaf 2020 aan bij de verbeterde landelijke methodiek. Alle scholen die Rijksmiddelen krijgen vanwege de achterstandsscore van hun leerlingen krijgen daarnaast gemeentelijke OAB-middelen. Deze middelen staan in verhouding tot hoogte van de achterstandsscore van de leerlingen op de school volgens de meeste recente cijfers. Het gewenste effect voor leerlingen is dat onderwijsachterstanden effectief bestreden worden. De scholen kunnen verwachten dat zij middelen naar verhouding krijgen om de onderwijsachterstanden te voorkomen of aan te pakken. Wij volgen de ontwikkeling van de onderwijsachterstanden en sturen zo nodig en waar mogelijk bij.

Fractie:	**GL-8**
Pagina:	95
Vraag:	In 2020 zijn er afspraken gemaakt tussen het onderwijs en wijkcoaches voor het beter inzetten van jeugdhulp op school. Welke vorm van jeugdhulp op school betreft het, welke kaders heeft de wijkcoach en naar welke doelstellingen wordt er toegewerkt?

Antwoord:	Het betreft 'basisbegeleiding'. Er is een stappenplan opgesteld waarbij de wijkcoach samen met het onderwijs kijkt wat de leerling nodig heeft en wat door onderwijs wordt opgepakt en wat vanuit jeugdhulp. De doelstellingen waaraan wordt gewerkt zijn per leerling verschillend; afhankelijk van wat de leerling nodig heeft. De doelstelling worden gemonitord en worden bijgesteld waar nodig.

Fractie:	**GL-9**
Pagina:	96
Vraag:	Nieuwe plan voorkomen VSV; wat heeft het plan voorkomen VSV uit 2019 concreet opgeleverd? En wat is beoogde verbetering aan de hand van dit nieuwe plan?
Antwoord:	In 2019 werd er nog uitvoering gegeven aan het oude VSV-plan dat stamt uit 2016 en dat in 2020 definitief afloopt. In 2019 is er ingezet op een breed en gevarieerd aanbod van projecten dat tot doel had om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. In totaal is er aan 19 partijen subsidie verleend. De meest recente (voorlopige) VSV-cijfers beslaan het schooljaar 2018/19 en laten een daling zien in het VSV-cijfer van de gemeente Arnhem, in oktober wordt de definitieve voortgangsrapportage VSV over dat schooljaar verwacht. Zodra deze cijfers bekend zijn worden deze ter informatie voorgelegd aan de gemeenteraad. Vanaf 2021 gaat het nieuwe 'plan van aanpak voortijdig schoolverlaten 2021 tot en met 2024' in. De beoogde verbetering is dat er meer vanuit de vraag van het onderwijs (de school) gewerkt wordt in plaats van vanuit het aanbod van aanbieders. Ook is er een subsidieregeling verbonden aan het plan van aanpak. Met de nieuwe subsidieregeling wordt er meer grip verkregen op de aanvragen op het VSV-budget en worden er duidelijkere criteria verbonden worden aan de inzet.

Fractie:	**GL-10**
Pagina:	96
Vraag:	Is er een post gereserveerd voor laaggeletterdheid? Hoe groot is deze post?
Antwoord:	Ja, er is in de begroting een structureel budget van €200.000 opgenomen voor de lokale aanpak van laaggeletterdheid.

Fractie:	**GL-11**
Pagina:	107 e.v.
Vraag:	In de jaarstukken 2019 (pg.16) werd gesproken over een voorbereiding van een businesscase voor basiswerk/-banen. Op welke manier is dit opgenomen in de begroting?
Antwoord:	In de begroting heeft bij de investering in werk het initatief voor de werkbrigade een plek gekregen. Dit is weer een stap verder in de ontwikkeling. Een verdere uitwerking van het vraagstuk volgt nog.

Fractie:	**GL-12**
Pagina:	117
Vraag:	Hoe is het grote verschil in lopende re-integratievoorzieningen tussen Arnhem en Nederland te verklaren?
Antwoord:	Wij signaleren hetzelfde verschil en stellen ons daar vragen bij. Wij kunnen op dit moment nog niet duiden of het verschil vooral voortkomt uit verschillen in aanlevering van data of in een feitelijk andere inzet. Of een combinatie van beiden. We zegden uw raad toe door een externe partij in beeld te laten brengen hoe onze middelen inzet zich verhoudt tot die van andere steden. Relevant omdat we ons ook op de resultaten vergelijken met andere steden. Wij verwachten hierbij ook een verklaring voor het verschil in de lopende reintegratievoorzieningen zoals gepresenteerd bij mijngemeente waarstaatjegemeente.nl te krijgen.

Fractie:	**GL-13**
Pagina:	120
Vraag:	We lichten onze inwoners beter voor hoe ze hun zelfstandigheid kunnen behouden. Hoe worden (met name oudere) inwoners voorgelicht, naast de website?
Antwoord:	Zorginstellingen, sociale wijkteams, huisartsen e.a. geven voorlichting hierover en verwijzen door. Dit kan bijv. via folders of door het verwijzen naar relevante websites. Daarnaast bieden welzijnsinstellingen diverse voorliggende voorzieningen, ondersteuning, gesprekken, bijv. via vrijwilligers en cursussen/trainingen e.d.. Op diverse wijzen vindt er dus ondersteuning plaats.

Fractie:	**GL-14**
Pagina:	120
Vraag:	Voldoende betaalbare en passende woningen voor jeugdigen en volwassenen uit een zorginstelling. Wat is de woningbehoefte van deze doelgroep en wat is het aanbod?
Antwoord:	Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het Doelgroepenonderzoek. Dit onderzoek verdiept de uitkomsten van het woningmarktonderzoek met de woningvraag onder kwetsbare groepen inwoners (doelgroepen): ouderen, volwassenen én jongeren met een hulpvraag. Deze groepen blijven steeds langer zelfstandig wonen of maken eerder de stap vanuit instellingszorg richting zelfstandig wonen. Om een conclusie te kunnen trekken over de uiteindelijke opgave voor Arnhem zal deze vraag moeten worden afgezet tegen het huidige aanbod. Hiervoor zal de komende maanden worden gesproken met de corporaties, met zorgaanbieders, met sociale partners in de wijk. Daarnaast zal ook met de regio worden gesproken over het bieden van passende woningen voor jeugdigen en volwassenen die doorstromen vanuit een zorginstelling. Het is een regionale opgave om in de woonbehoefte te voorzien.

Fractie:	**GL-15**
Pagina:	121
Vraag:	Verbeteren samenhang tussen onderwijs. Hoe wordt dit gedaan, welke concrete plannen liggen er?
Antwoord:	Er is een stappenplan opgesteld waarbij de wijkcoach samen met het onderwijs kijkt wat de leerling nodig heeft en wat door onderwijs wordt opgepakt en wat vanuit jeugdhulp. De doelstellingen waaraan wordt gewerkt zijn per leerling verschillend; afhankelijk van wat de leerling nodig heeft. De doelstelling worden gemonitord en worden bijgesteld waar nodig. Er is regelmatig overleg met het samenwerkingsverband.

Fractie:	**GL-16**
Pagina:	122
Vraag:	De sociale wijkteams gaan zelf kinderen en ouders begeleiden. Gebeurt dit binnen de huidige formatie van de wijkteams?
Antwoord:	Voor de aankomende twee jaar heeft SWT middelen gereserveerd om uitvoering te geven aan deze opdracht (5 FTE per jaar extra gedurende 2 jaar). Na 2 jaar moet vastgesteld worden of en hoe de inzet van het personeel SWT verder gaat.

Fractie:	**GL-17**
Pagina:	130
Vraag:	Is inzichtelijk welke voorliggende voorzieningen er zijn per wijk, ofwel heeft Arnhem een sociale kaart?
Antwoord:	Sinds begin 2020 is de website https://arnhem.socialekaartnederland.nl operationeel. Deze website is in eerste instantie bedoeld voor professionals (o.a. wijkcoaches). Op dit moment brengt het college in beeld wat de mogelijkheden zijn voor doorontwikkeling, bedere communicatie (o.a. bewonersr) en de mogelijkheid het beheer van de website extern te beleggen. In verschillende wijken zijn ook voorbeelden van sociale kaarten actief gewerkt wordt met inbreng van bewoners, zowel digitaal als op papier, zie bijvoorbeeld: https://inmalburgen.nl .

Fractie:	**GL-18**
Pagina:	130
Vraag:	Lokale aanpak van eenzaamheid. Wat betekent de input die tijdens de week van de eenzaamheid wordt opgehaald bij ouderen (lunchbijeenkomsten) voor de lokale aanpak tegen eenzaamheid?
Antwoord:	Voor de aanpak eenzaamheid is een uitvoeringsplan opgesteld. De week van de eenzaamheid is elk jaar een belangrijk ijkpunt. Ook in Arnhem zijn diverse activiteiten georganiseerd samen met de welzijnspartners in de stad. We verzamelen de informatie en zetten dit waar mogelijk om in actie. Eenzaamheid is een van de speerpunten van de herijking welzijn. In juli is een raadsvoorstel over de sociale basis naar de raad gestuurd.

Fractie:	**GL-19**
Pagina:	131
Vraag:	“Per 1 juli 2021 worden de nieuwe taken uit de Wet Inburgering van kracht.” Voor een aantal nieuwkomers zal de nieuwe inburgeringswet niet gelden. Op welke manier is de inburgeringsondersteuning voor de ‘tussengroep’ opgenomen in de begroting? Hoeveel nieuwkomers behoren tot die ‘tussengroep’.
Antwoord:	De ondertussen groep zijn nieuwkomers die in 2019 en 2020 inburgeringsplichtig werden (ca. 70 statushouders). De inburgeringskosten voor de ondertussengroep dekken we uit de reguliere middelen die in de begroting beschikbaar zijn voor integratie en asielzaken. Eventuele meerkosten dekken we uit de bestemmingsreserve Integratie, inburgering en asiel.

Fractie:	**GL-20**
Pagina:	132
Vraag:	De door de raad aangenomen motie ‘…’ verzoekt het college met een voorstel te komen voor een bewustwordingscampagne om meldingsbereid te vergroten. Op welke manier is deze motie opgenomen in de begroting? Is dit eenmalig of wordt hier structureel op ingezet?
Antwoord:	We hebben voor dit jaar dekking voor de eerste acties voor uitvoering van deze motie. We hebben al contact met Vizier over de mogelijkheden van de bewustwordingscampagne over het tegengaan en melden van discriminatie. Er ligt een offertevoorstel. Volgende stap is onderzoeken hoe we hier vorm en invulling aan gaan geven en wie we hierbij betrekken. Eventuele meerkosten voor structurele inzet op dit onderwerp brengen we in beeld en hier komen we, indien nodig, op terug bij de behandeling van de volgende perspectiefnota.

Fractie:	**GL-21**
Pagina:	132
Vraag:	Heeft de vernieuwde Regenboogagenda geleid tot een aanpassing van het budget? Is het budget toereikend of moet de gemeente hier actiepunten voor laten?
Antwoord:	De budgettaire kaders die door de raad zijn gesteld zijn leidend. Het huidige budget is toereikend. Met de reguliere middelen, aangevuld met de Regenbooggelden kunnen we alle voorgenomen activiteiten tot uitvoering brengen. Dit komt mede doordat we in toenemende mate activiteiten financieren door middel van cofinanciering met de provincie.

Fractie:	**GL-22**
Pagina:	137/138
Vraag:	In hoeverre komt de subsidie van 10,7 miljoen voor het sportbedrijf ten goede aan het Plan Gezond & Fit?
Antwoord:	Vrijwel de gehele subsidie aan het sportbedrijf komt ten goede aan het plan Gezond en Fit. Gezond en fit is de leidraad voor de subsidieopdracht aan het Sportbedrijf. Daarmee zijn zij een van de belangrijke uitvoeringsorganisaties voor de uitvoering van het plan.

Fractie:	**GL-23**
Pagina:	150
Vraag:	Momenteel wordt het aantal (beheergerichte) plannen teruggebracht tot een een behapbaar aantal. Wat valt er dan weg en waarom?
Antwoord:	Het terugbrengen van het aantal beheergerichte plannen is het resultaat van het samenvoegen van verschillende bestemmingsplannen. Er vallen dus geen plannen/regelingen weg, maar deze brengen we onder in een groter plan. Door plannen/gebieden samen te voegen zorgen we voor meer uniformiteit tussen de beheergerichte plannen en hoeven we minder procedures te doorlopen bij de actualisatie van die plannen. Op die manier kunnen we nu alvast goede stappen zetten in de voorbereiding naar het toekomstige omgevingsplan.

Fractie:	**GL-24**
Pagina:	151
Vraag:	De aanpak nieuwe situaties: is het doel om het tegengaan van geluidshinder uit structurele middelen te gaan dekken? Zo ja, om welk bedrag gaat het dan?

Antwoord:	Op dit moment werken we aan het actualiseren van het geluidbeleid als uitvloeisel van het Actieplan Omgevingslawaai. Het is mogelijk dat we op basis van deze actualisatie een voorstel gaan indienen om maatregelen ter voorkoming van nieuwe geluidgehinderden, zoals het gebruik van stil asfalt, te dekken uit structurele middelen. Dit voorstel zal dan op een later moment, bijvoorbeeld bij de perspectiefnota 2022, worden gedaan.

Fractie:	**GL-25**
Pagina:	156
Vraag:	De tekst gaat alleen over afspraken met woningcorporaties. Welke mogelijkehden hebben we bij particuliere woningeigenaren?
Antwoord:	Op 1 juli 2015 is de Woningwet 2015 in werking getreden. Hoeksteen van deze hervorming is de lokale verankering van het volkshuisvestelijk beleid. De gemeentelijke woonvisie vormt de basis voor prestatieafspraken die gemeenten, huurders en corporaties met elkaar gaan maken over bijvoorbeeld het verduurzamen van woningen. Dit is niet geregeld voor particulier woningeigenaren. Voor woningeigenaren werken we actief aan energiebewustwording en besparing. Dit doen we o.a. door het voeren van wijkgesprekken in alle wijken en met onze duurzaamheidscampagne Arnhem Aan.

Fractie:	**GL-26**
Pagina:	157
Vraag:	Wanneer wordt de actualisatie van de stresstest verwacht?
Antwoord:	Medio 2021.

Fractie:	**GL-27**
Pagina:	157/158
Vraag:	Als er meer bomen en meer groen komt, in hoeverre stijgt het onderhoudsbudget dan mee?
Antwoord:	De stijging van het onderhoudsbudget staat los van de toename van het aantal bomen/groen in de stad. Wel is in de begroting rekening gehouden met een algemene compensatie voor prijsstijgingen en volumegroei/volume-indexatie van de stad. Een deel van dit budget is beschikbaar voor openbare ruimte om o.a. in te zetten voor stijgende onderhoudskosten als gevolg van de toename van het aantal bomen/groen in de stad.

Fractie:	**GL-28**
Pagina:	158
Vraag:	Hoeveel verpachte gronden zijn er in totaal? Op hoeveel daarvan vindt al biologische landbouw/veeteelt plaats? En op welke termijn kunenn alle verpacht grinden omgezet zijn?
Antwoord:	zie ook D66-50 We hebben circa 405 hectare landbouw waarvan ongeveer 305 hectare is verpacht aan agrarisch ondernemers. De meeste van onze pachters hebben in bescheiden mate al maatregelen doorgevoerd gericht op het stimuleren van biodiversiteit, natuur en landschap. Ongeveer 10 hectare pachtgrond wordt biologisch (SKAL) gecertificeerd beheerd. De resterende 100 hectare beheren wij zelf biologisch (SKAL) gecertificeerd. Voor de overige circa 295 hectare pachtgrond doorlopen wij met onze pachters een traject om te komen tot een gecertificeerde en toetsbare vorm van natuurinclusieve en duurzame landbouw. Dat traject kan – vanwege de complexiteit ervan plus het gegeven dat de pachtwet vereist dat dit in samenwerking gebeurt – nog zeker enkele jaren duren.

Fractie:	**GL-29**
Pagina:	171
Vraag:	In hoeverre is het mogelijk en/of gebruikelijk om de verhouding eigenaar/gebruiker anders te leggen dan nu het geval is bij de rioolheffing?
Antwoord:	De laatste jaren heeft een beperkt aantal gemeenten de heffingsgrondslag voor de rioolheffing gewijzigd, zo blijkt uit onderzoek van COELO (2017). Het rapport van COELO maakt tevens inzichtelijk hoe de verdeling van de grondslag voor de rioolheffing in de Nederlandse gemeenten is onderverdeeld. Volgens COELO was deze verdeling in 2017 als volgt:

	27% van de gemeenten hanteert een eigenarenheffing; 50% hanteert een gebruikersheffing; 23% van de gemeenten kent een zogenoemde ‘gecombineerde heffing’ waarbij de kosten worden verhaald op zowel de eigenaar als op de gebruiker.

Fractie:	**GL-30**
Pagina:	178
Vraag:	Hoe komt de toename van het percentage dekking OZB in verband met leegstand?
Antwoord:	Het percentage Derving OZB i.v.m. leegstand geeft de verhouding aan tussen enerzijds de leegstand niet-woningen (winkels, kantoren e.d.) en anderzijds de totale opbrengst OZB niet-woningen. Ten opzichte van 2020 verwachten we in 2021 onder andere als gevolg van de coronacrisis een lichte stijging van de leegstand. Dit uit zich in een lichte stijging van het percentage.

Fractie:	**GL-31**
Pagina:	205
Vraag:	Waar gaan de 6 FTE weg die als taakstelling zijn opgenomen?
Antwoord:	Om de extra personele kosten (€ 400.000) voor Handhaving te dekken is in de begroting die nu voorligt voor eenzelfde bedrag een taakstelling opgenomen binnen het programma S00 Bestuur, dienstverlening en financiën. Er zal na de uitwerking van de wijze waarop de taakstelling kan worden ingevuld, nog een begrotingswijziging volgen.

Fractie:	**GL-32**
Pagina:	213
Vraag:	Wat zouden de kosten zijn van het weer gemeentelijk maken van het Sportbedrijf?
Antwoord:	Hierop is geen antwoord te geven zonder hier een uitvoerig onderzoek naar te doen. De ontvlechting van de gemeente is inmiddels zo ver gevorderd dat hierop geen schatting is te geven.

Fractie:	**GL-33**
Pagina:	218
Vraag:	Wat zouden de kosten zijn van het stoppen met de Connectie?
Antwoord:	Dit is een heel complexe vraag waar gedegen onderzoek voor nodig is om op z'n minst een indicatie te kunnen geven. Daarbij is het ook van belang om te weten op welke wijze er dan wordt gestopt en hoe de taken die DC nu uitvoert in een nieuwe situatie worden georganiseerd.

Fractie:	**GL-34**
Pagina:	257
Vraag:	Zowel de BR Bereikbaarheidsfonds als het Sociaal Economisch Fonds hebben nog flinke bedragen in 2024. Waarom zijn deze niet als dekking ingezet en wat is het bestedingsplan voor beide bestemmingsreserves?
Antwoord:	De parkeerinkomsten vormen de belangrijkste factor die leidt tot de bestedingsruimte voor nieuwe plannen. Het is nog onzeker wat de impact van corona op (middel)lange termijn zal zijn op de parkeerinkomsten 2021 e.v. dus er is ook behoedzaamheid vereist in het vastleggen van de ruimte in de reserve met bestedingen. Er zijn voldoende plannen (zoals accent nota fiets) waarvoor nog middelen nodig zijn, zodra deze voldoende concreet zijn, zal een begrotingswijziging met een onttrekking aan de reserve voorgelegd worden aan de raad. De bestemmingsreserve Bereikbaarheid heeft tevens een bufferfunctie, mee- en tegenvallers in de kosten en opbrengsten van parkeren worden met de reserve verrekend. Het bestedingsplan van de bestemmingsreserve Sociaal Economisch Fonds betreft onttrekkingen tbv WK's Volleybal en BMX. Ook de verplaatsing van de warenmarkt valt onder de bestemmingsreserve SEF. Hiermee wordt de bestemmingsreserve volledig uitgenut.

Fractie:	**GL-35**
Pagina:	
Vraag:	In begroting wordt ingezet op het stimuleren van ontmoeting. Is er voor het stimuleren van ontmoeting één subsidiebudget georganiseerd? Hoeveel budget is er in totaal beschikbaar gesteld voor ontmoeting?
Antwoord:	Het budget bedraagt jaarlijks 500.000,- Op 22 januari 2020 en op 23 juni 2020 heeft het college hierover de raad geïnformeerd door middel van raadsbrieven (Zaaknummer 404393)

Fractie:	**GL-36**
Pagina:	121
Vraag:	P.121: de zorgmonitor. Wanneer kunnen we deze verwachten? Hoe ziet de monitor er uit? Welke waarden worden precies gemeten? Hoe wordt de monitor gekoppeld aan de visie op de herijking van de Welzijnsopdracht, de visie jeugdzorg en de visie op het Sociaal Domein?
Antwoord:	Uw raad ontvangt de rapportages o.b.v. de zorgmonitor al; dit betreft de Bestuursrapportages Zorg Dichterbij die u drie maal per jaar krijgt. Zoals toegelicht in de Bestuursrapportage, ontwikkelen we deze steeds verder door om u te ondersteunen in uw kaderstellende en controlerende rol. Het doel van deze rapportage is om u inzicht te geven in: 1. De ontwikkeling in de WMO-, Beschermd Wonen- & Jeugdzorg a) Ontwikkeling van de zorgverlening b) Financiën 2. Monitoring van de maatregelen die genoemd staan in de MJPB en de transformatie van zorg Wanneer de visie op de herijking van de Welzijnsopdracht, de visie jeugdzorg en de visie op het Sociaal Domein leiden tot nieuwe beleidsdoelstellingen en/of maatregelen, worden in de Bestuursrapportage Zorg Dichterbij indicatoren opgenomen om u te informeren over de realisatie hiervan. Tegelijkertijd vergroten we het inzicht of passende zorg wordt ingezet. Op welke wijze wordt 'passendheid' beoordeeld, hoe wordt over de maatstaf 'passendheid' aan de raad gerapporteerd en op welke wijze kunnen individuele wijkcoaches van deze monitoring leren? Sociale wijkteams werken sinds 1 juli met een nieuw systeem, waarin het mogelijk is om vast te leggen of de beoogde doelen (die door inwoner en sociaal wijkteam zijn bepaald) worden gerealiseerd. De mate van doelbereiking geeft inzicht aan de inwoner/wijkcoach of de ingezette zorg passend is en of deze aangepast moet worden. We doen nu de eerste ervaringen op met dit nieuwe systeem. Zodra er voldoende data beschikbaar is en deze kwalitatief goed is, willen we deze ook een plek geven in de periodieke bestuursrapportages aan de raad.

Fractie:	**GL-37**
Pagina:	
Vraag:	P.100: de activiteiten van Rozet worden vooraf afgestemd en achteraf geëvalueerd met teams Leefomgeving. Wat zou dit concreet voor de wijken moeten opleveren? Op welke wijze is Rozet met al haar functies bekend op de basisscholen? Hoe betrekt Rozet basisscholen bij activiteiten zoals onder andere de kinderboekenweek?
Antwoord:	Rozet werkt met verschillende programma's zoals Rozet Onderwijs, Rozet Bieb, Rozet Meedoen. Voor Rozet Meedoen voeren de teams Leefomgeving (TLO's) het gesprek met Rozet over de invulling en afstemming van de activiteiten op wijkniveau. Hierover zijn procesafspraken gemaakt opdat Rozet: -vraaggericht werkt zodat zijn aanbod aansluit op de behoeften in de wijken op de wijkprogramma's van de teams Leefomgeving; -inplugt op het bestaande netwerk en actief samenwerkt met andere organisaties in de wijk. Rozet Onderwijs zet taal, kunst en erfgoed bij het onderwijs in om deze competenties bij kinderen en jongeren te ontwikkelen en werkt daarbij nauw samen met Rozet Bieb en Rozet Meedoen. Er zijn contacten met alle scholen via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK), waarbij

	o.a. ondersteuning bij taal-, lees- en mediaeducatie voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en Primair Onderwijs (PO) geboden wordt. Dit gebeurt in de vorm van projecten als onder meer BoekStart, de Bibliotheek op School, Tel mee met Taal, Taalrijke Thuisomgeving, Kunst, Taal en Rekenen, Onontdekt Kleuren Zien en Verteltassen. Specifiek voor de kinderboekenweek organiseert Rozet jaarlijks een conferentie voor leerkrachten van alle Arnhemse basisscholen rondom het thema van de kinderboekenweek. Dit jaar is het – wegens corona- een online editie geworden met inspirerende filmpjes voor alle leerkrachten. Tevens krijgen alle basisscholen een nieuwsbrief waarin creatieve werkvormen worden toegelicht waarmee leerkrachten aan de hand van een boek met groepen aan de slag kunnen.

Fractie:	**GL-38**
Pagina:	
Vraag:	GL-34: Welke concrete acties zijn er nu gekoppeld aan het budget van het bereikbaarheidsfonds? Welke onttrekkingen staan nu al gereserveerd en voor welk bedrag is nog geen concrete reservering?
Antwoord:	In de begroting worden jaarlijks de parkeerinkomsten aan de BR toegevoegd, en de exploitatie- en kapitaallasten die samenhangen met het parkeren aan de BR onttrokken. Daarnaast wordt voor specifieke projecten die bijdragen aan de bereikbaarheid van de stad in de begroting 2021 € 1,5 mln onttrokken aan de BR Bereikbaarheid. Dit is voor de fietsenstalling CS (€ 110.000), het parkeerplan spijkerkwartier (€ 278.000) en voor het bestedingsplan bereikbaarheid (€ 1,1 mln). Voor de bestedingsruimte in de bestemmingsreserve is de meerjarige doorrekening van de parkeerinkomsten bepalend. Deze wordt gebaseerd op het jaarresultaat van het jaar ervoor (nu 2019). De parkeerinkomsten zijn in 2019 hoger uitgevallen dan begroot. Hierdoor ontstaat een rekenkundige bestedingsruimte. Daar tegenover staan echter ook extra plannen die nu worden voorbereid of verkend, waarvoor nog geen dekking is. Wij zullen u nog tijdens de behandeling van de Begroting een overzicht van deze plannen presenteren. Deze plannen willen wij vanuit deze bestedingsruimte financieren. We zullen hierbij adaptief handelen, waarbij we de investeringen aanpassen op de parkeeropbrengsten. Een belangrijke kanttekening hierbij is namelijk dat het effect van corona niet is meegenomen in de berekening van de bestedingsruimte (zie de impactanalyse). Als de vermindering van de parkeerinkomsten die we nu zien als gevolg van corona de komende jaren zich (deels) voortzet, dan zal de hier berekende bestedingsruimte er minder of in het geheel niet zijn.

Fractie:	**GL-39**
Pagina:	
Vraag:	Reserve Rekenkamer: Er staat standaard € 271.00 in de reserve zonder onttrekkingen en toevoegingen. Waar wordt deze reservering voor gebruikt?
Antwoord:	In het jaarbudget van de Rekenkamer is ruimte voor het uitvoeren van ongeveer twee grote onderzoeken per jaar. Echter de rekenkamer is in de afgelopen jaren, mede door een actieve gemeenteraad, op ad-hoc basis verzocht aanvullende onderzoeken uit te voeren Het karakter van dit soort onderzoeken in combinatie met de gewenste korte doorlooptijd noodzaken inhuur van externen. Toevoeging van onderbestedingen op het reguliere onderzoeksbudget en eventueel positief saldo op het product Rekenkamer geven Raad en Rekenkamer iets meer ruimte om snel en adequaat onderzoeken op te pakken.

Fractie:	**GL-40**
Pagina:	
Vraag:	CDA-42: Het antwoord op vraag CDA-42 is dezelfde als eerder dit jaar. Welke stappen zijn er gezet om meer duidelijkheid van het Waterschap te krijgen? Is de Jansbeek-noord nu sowieso definitief van de baan? Het Waterschap geeft aan dat zij middelen voor Arnhem beschikbaar zouden hebben (niet zijnde Jansbeek). In hoeverre is dit gekoppeld aan de gemeentelijke middelen (verplichting cofinanciering) die al gereserveerd waren voor de Jansbeek?

Antwoord:	Wij hebben het waterschap een brief hierover gestuurd. We hebben een ambtelijke reactie gehad dat er nog een inhoudelijke mail volgt. Nee, de Jansbeek Noord is formeel nog niet definitief van de baan De middelen van het waterschap zijn niet aan de gemeentelijke middelen gekoppeld.

VVD

Fractie:	**VVD-1**
Pagina:	4/16
Vraag:	Pagina 4/16 ontwikkelingen in het financieel kader Financiën algemeen De begroting is structureel sluitend omdat in 2023 en vooral in 2024 weer groei verwacht wordt die voor balans zorgt in de vier boekjaren. Deze balans wordt echter voornamelijk veroorzaakt door een behoorlijke groei in 2024 terwijl in de jaren daarvoor er sprake is van een structureel tekort. Daarnaast vertonen de solvabiliteit en de schuldquote t/m 2013 een negatieve ontwikkeling. (p. 5 & p. 175) Hoe kijkt de toezichthouder hier tegenaan en bestaat er een kans dat de gemeente Arnhem door deze onzekere jaren onder verscherpt toezicht wordt geplaatst?
Antwoord:	In een eerste mondelinge terugkoppeling heeft de toezichthouder aangegeven dat hij op grond van de concept-begroting geen reden ziet om af te wijken van een ander oordeel dan voorheen. De begroting voldoet aan de eisen voor repressief toezicht (de lichtste vorm). De netto schuldquote en de solvabiliteit verbeteren zich vanaf 2022 en daarnaast is de begroting vanaf 2024 structureel en reëel in evenwicht. Daarbij heeft de provincie de concept-begroting beoordeeld op onrealistische taakstellingen en de opgave van incidentele en structurele baten en lasten.

Fractie:	**VVD-2**
Pagina:	
Vraag:	In het boekjaar 2021 daalt de AR met EUR. 1.187.000,- (p. 5 & p. 179) Hoe is deze daling tot stand gekomen en waar is dit in de begroting terug te vinden?
Antwoord:	De daling is uit verschillende elementen opgebouwd en bouwt voort op mutaties uit het verleden. Hieronder geven we deze elementen weer en waar deze worden toegelicht. De stand van de algemene reserve daalt in 2022 met € 1.188 duizend, zoals weergegeven in de tabel op pagina 5. Een handmatige berekening op basis van de standen van de algemene reserve op p. 179 leidt tot 23.952 - 25139 = -1.187. Het verschil wordt verklaard door afronding. • In de begroting van vorig jaar was op p. 8 een stijging van de algemene reserve begroot van € 1.375 duizend. • In Verzamelbesluit II dat 8 juli jl. is vastgesteld is € 97 duizend aan grondopbrengsten toegevoegd aan de algemene reserve in lijn met het FJP. • In de Perspectiefnota 2021-2024 is op p. 12 toegelicht dat € 210 duizend dekking voor het bomenbeleid gevonden is door middel van het vrijspelen van investeringsbudget voor verkeersinrichtingen. Zoals toegelicht op p. 10 van de Begroting 2021. Deze werden vanuit de AR gedekt. • In de tabel op pagina 4 zijn de opgetelde mutaties met effect op de algemene reserve in 2022 weergegeven. Deze tellen op tot € 2.450 duizend. De opsomming hierboven telt op een verlaging van de onttrekking met € 1.188 duizend. (1.375 + 97 - 210 - 2.450)

Fractie:	**VVD-3**
Pagina:	
Vraag:	WMO & Jeugdzorg ‘Met de maatregelen die in de begroting 2020 zijn aangekondigd en in de raadsbrief van februari 2020 wordt een deel van dit tekort gecompenseerd’ (p. 7) Hoe groot (in €) is het deel dat gecompenseerd wordt?
Antwoord:	In de tabel op deze pagina staat aangegeven wat deze maatregelen aan kostenbesparingen moeten opleveren cq . bijdragen aan compensatie van het tekort volgens de begroting en de raadsbrief, namelijk Begroting 2020 raadsbrief februari 2020 (x € 1.000) 2021 900 400 2022 1.700 400

	2023	1.700	400
	2024	1.700	400
	NB: De verwachte opbrengst van de taskforce jeugd staat ook in de tabel op blz. 7 weergegeven.		

Fractie:	**VVD-4**
Pagina:	
Vraag:	WMO&Jeugdzorg 'Daarnaast is een taskforce opgericht met een opdracht om voorstellen te doen voor verdere maatregelen' (p. 7) Wanneer is het bekend wat de voorgestelde maatregelen zijn?
Antwoord:	Begin 2020 heeft de Taskforce maatregelen voorbereid. Uw raad heeft op 8 juli jongstleden besloten over de voorgestelde maatregelen. Uw raad is met de uitvoering van 11 maatregelen akkoord gegaan. 4 maatregelen worden in samenhang met de te ontwikkelen integrale visie sociaal domein en jeugdbeleid uitgewerkt en aan u aangeboden.

Fractie:	**VVD-5**
Pagina:	
Vraag:	Ontwikkelingen belastingen en lege opbrengsten In de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing staat niks vermeld over de meerkosten voor het verwijderen van bij plaatsingen en het ruimen van dumpingen (p. 13). Waar zijn deze kosten wel te vinden en hoe worden deze extra kosten verwerkt in de begroting?
Antwoord:	Deze kosten zijn geraamd en op basis van een verwachte inschatting opgenomen in de reguliere doelbelasting.

Fractie:	**VVD-6**
Pagina:	Pagina 95/100 Onderwijs
Vraag:	Goede toekomstbestendige (onderwijshuisvesting) (p. 95) Wanneer kunnen we het in motie20m189g beloofde overzicht verwachten m.b.t. gezonde scholen?
Antwoord:	De raad zal via een raadsinformatiebrief ventilatie schoolgebouwen en MFC's op de hoogte worden gebracht van de stand van zaken van de ventilatie in schoolgebouwen. Het betreft een tussenrapportage omdat het onderzoek naar ventilatiesystemen nog loopt. Op eventuele financiële gevolgen is lopende het onderzoek nog onvoldoende zicht.

Fractie:	**VVD-7**
Pagina:	Pagina 107/120 Participatie en armoedebestrijding
Vraag:	Gemeente Arnhem als inclusieve werkgever 'We willen minimaal voldoen aan onze banenafspraak' (p. 110) Wat is de stand van zaken m.b.t. nakomen banenafspraak dit kalenderjaar.
Antwoord:	We voldoen nu aan de taakstelling 2020 van de banenafspraak. Eind 2020 moeten wij minimaal 30,7 banen (van 25,5 uur) hebben ingevuld. Op dit moment zijn er 40,2 banen gerealiseerd, waarvan 13,2 banen bij de kernorganisatie, op MBO+/HBO-niveau. De andere zijn via SW detachering gerealiseerd. Verwachting is dat een aantal van deze kandidaten potentie hebben om door te groeien binnen hun vakgebied

Fractie:	**VVD-8**
Pagina:	
Vraag:	Doorbreken Generatiearmoede Hele alinea. (p. 113)

	Dit is iets wat we al jaren horen. Wat gaat het college nu anders doen waardoor dit wel doorbroken wordt?
Antwoord:	We willen generationele armoede doorbreken door over een langere periode vanuit verschillende invalshoeken, stedelijk en wijkgericht, beter op elkaar afgestemd te investeren in de volgende generatie. Zo zorgen we ervoor dat de financiële basis van alle gezinnen beter op orde is (o.a. verhoging van de IIT). We zetten in op meer kansen op (meer) betaald werk ook voor ouders. Met een nieuwe GelrePas verwachten we dat meer kinderen en jongeren gaan sporten, meedoen aan cultuur en andere activiteiten. Ook stimuleren we meer perspectief voor kinderen en jongeren in armoede vanuit de wijken (Kansrijk Opgroeien). Vanuit Kansrijk Opgroeien bouwen lokale partners (zoals school, sport en welzijnswerk) samen dicht bij de kinderen en jongeren stap voor stap aan meer perspectief. Afgestemd op de behoeften en kansen ter plaatse. We gaan nu, nu Kansrijk Opgroeien goed op stoom is, kijken welke lessen we voor onszelf, de wijken en de hele stad kunnen leren uit de opgedane ervaringen. Tenslotte noemen we twee initiatieven die naar onze verwachting bijdragen aan het doorbreken van generationele armoede. Ten eerste het Sociaal Hospitaal waarmee we investeren in multiprobleemgezinnen met interventies die de bestaanszekerheid van deze gezinnen verhogen. Daarnaast de Arnhem Oost aanpak, waar we in vijf kwetsbare wijken met een stapeling van sociaal-maatschappelijke problematiek waaronder kinderarmoede, innovatieve interventies gaan plegen. Hiermee versterken we de leefbaarheid en het perspectief van bewoners.

Fractie:	**VVD-9**
Pagina:	Pagina 120/130 Zorg
Vraag:	We versterken de zorgtoewijzing ‘We bakenen de inzet van de Wmo en jeugdwet beter af door vaker te kijken naar de inzet van voorliggende voorzieningen…. ’ (p. 121) (waarom) gebeurde dat voorheen niet?
Antwoord:	In de toegang wordt al gekeken naar voorliggende voorzieningen zoals algemeen gebruikelijke voorzieningen, voorzieningen die vanuit onderwijs toegekend kunnen worden en de toepassing van andere wetten b.v. de Wet langdurige zorg. Onder andere door de invoering van de beleidsregels jeugd wordt daar nu met nog meer nadruk door coaches naar gekeken. Tegelijkertijd willen we ook meer algemene voorzieningen ontwikkelen zodat deze ingezet kunnen worden voordat tot toekenning van specialistische jeugdzorg wordt overgegaan.

Fractie:	**VVD-10**
Pagina:	
Vraag:	Minder jeugdigen zijn van de zorg afhankelijk ‘De wijkteams gaan zelf begeleiding bieden’ (p. 123) Gaat er in de wijkteams dan meer gewerkt worden met specialisten i.p.v. generalisten?
Antwoord:	De wijkcoaches gaat kortdurende begeleiding zelf uitvoeren. De wijkcoaches met jeugd expertise en SKJ registratie gaan deze begeleiding vorm geven. De wijkcoaches die de begeleiding bieden zijn breed inzetbaar en hebben kennis van opvoed- en gedragsvragen.

Fractie:	**VVD-11**
Pagina:	Pagina 137/143 Gezondheid en sport
Vraag:	De inkomsten van het Sportbedrijf bestaan naast de jaarlijkse subsidie voor een groot deel uit de inkomsten uit verhuur van accommodaties. Door de Covid-19 pandemie zijn vrijwel alle sportclubs in financiële moeilijkheden gekomen. Het college heeft aangegeven dat het sportbedrijf hiervoor per huurder/vereniging gaat kijken wat de problemen zijn en wat er nodig is om hulp te bieden. (maatwerk) Deze maatwerk benadering is grotendeels gestart na het uitbrengen van deze begroting en de herstelagenda (p 137/140).

	In hoeverre zijn de kosten verbonden aan deze maatwerk benadering meegenomen en is er inmiddels meer bekend over de overheidssteun (naast de vergoeding voor huur- en huisvestingslasten)
Antwoord:	Vanuit het Rijk zijn er behalve de TVS en de TASO tot zover geen sportspecifieke regelingen bekend gemaakt. In de impactanalyse corona is een risico opgenomen voor sportverenigingen Over een eventuele extra compensatie van het rijk is afgesproken dat hierover vanaf oktober gesprekken plaats zullen vinden tussen VWS directie sport en Vereniging Sport en Gemeenten in nauw overleg met VNG.

Fractie:	**VVD-12**
Pagina:	Pagina 143/149 Klimaat en energie
Vraag:	Hoe staat het met het doel om in 2023 1000 laadpalen en 20 snelladers te plaatsen? En is dit doel nog steeds voldoende om aan de toekomstige vraag te voldoen? (p. 145)
Antwoord:	In de doelstelling van NEmiA 2030 staat genoemd dat wij in 2023 naar 1000 laadpunten willen en 20 snelladers Omdat wij momenteel 236 laadpalen in de stad hebben staan, hebben we wat normaal (alles onder de 50 kW) laden betreft nu 472 laadpunten. In Arnhem staan op vier locaties snelladers en is een vijfde in ontwikkeling. Deze vier locaties hebben samen 10 snelladers. Deze locaties zijn: Gelredome (4), Hotel Westend (1), Westervoortsedijk 73 (1) en bij Motel Arnhem (4). In ontwikkeling: carpoolplaats Apeldoornseweg. Daarmee liggen we op schema voor onze doelstelling voor 2023. Parallel aan de uitvoering van de projecten onderzoeken we blijvend trends en ontwikkelingen. Indien hieruit aanpassing van doelstelling volgt komen we bij de raad terug.

Fractie:	**VVD-13**
Pagina:	Pagina 155/165 Wonen en leefomgeving
Vraag:	Hoe en waar is in S12 hier de motie 20M88 “Bredere aanpak is goed voor alle Arnhemmers” verwerkt? (p. 155)
Antwoord:	In de aangenomen motie roepen de inbrengers het college op: Bij de uitwerking van deze plannen wel evenveel aandacht te geven aan het realiseren van koopwoningen (van goedkoop, midden tot duur) ten opzichte van de aandacht die gaat naar sociale huurwoningen. Op blz. 155 en blz. 156 kun u de aandacht voor koopwoningen terugvinden. Iedereen moet goed kunnen wonen in onze stad. Om beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen in Arnhem op peil te houden moeten er meer woningen worden gerealiseerd in de komende jaren. Dit geldt voor alle soorten woningen. In de woningbouwplannen wordt rekening gehouden met de werkelijke vraag en behoefte van de Arnhemse woonconsument. Dat betekent: aantrekkelijke, levensloopbestendige woningen voor ouderen, woningen voor kleine huishoudens, sociale woningbouw en koopwoningen in de verschillende segmenten. Het vergt een inspanning van de gemeente om samen met de ontwikkelaars en corporaties te zorgen voor een evenwichtig aanbod dat enerzijds aansluit bij de woningbehoefte de komende jaren en anderzijds bij het streefbeleid en de gewenste ruimtelijke kwaliteiten uit de omgevingsvisie. Wij kunnen dit niet alleen. Versnellen en doorprogrammeren van (betaalbare) woningen De woningmarkt van Arnhem staat onder druk. Versnellen van productie en meer woningen programmeren is daarom noodzakelijk. Het Plan van Aanpak woningbouwontwikkeling dat in juli 2020 is vastgesteld in de Raad is hierbij het vertrekpunt. We sturen op een evenwichtig aanbod van woningen. Belangrijk daarbij is dat we streven naar meer gemengde wijken, waarbij er meer spreiding ontstaat van kwetsbare mensen over de stad. We doen dit door: 1. Stimuleren van het realiseren van koop- en huurwoningen in de verschillende categorieën: hierbij zal 50% van de zachte plancapaciteit uit betaalbare woningen moeten bestaan (sociale huurwoningen, middenhuurwoningen tot € 1000 en koopwoningen tot de NHG grens). We sturen daarbij op minimaal 30% sociale

	huurwoningen over de te realiseren projecten waarbij gekeken wordt naar differentiatie in de wijken en monitoren de nieuwbouw en de behoefte.

Fractie:	**VVD-14**
Pagina:	Pagina 172/190 Risicomanagement en weerstandsvermogen
Vraag:	Er wordt aangegeven dat er mogelijkheden zijn om in de boekjaren 2020 en 2021 de weerstandsfactor te verbeteren (p. 178) Welke mogelijkheden worden hiermee bedoeld en kan/gaat het college hier een actieve rol in spelen?
Antwoord:	Op genoemde pagina 178 staat dat er mogelijkheden zijn om de weerstandscapaciteit te verbeteren en niet de weerstandsfactor, zoals in de vraagstelling wordt gesuggereerd. Concreet gaat het daarbij om de beschikbare weerstandscapaciteit, welke in de berekening van de weerstandsfactor wordt afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit. Mogelijkheden om de beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren zijn vooral meer toevoegen of minder onttrekken aan de algemene reserve. De raad kan daarover onder andere bij de behandeling van de begroting en bij de bestemming van een resultaat van de Jaarrekening een besluit nemen. Omdat in de vraagstelling ook de relatie met de weerstandsfactor (de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit) wordt genoemd geven wij ook aan op welke manier de benodigde weerstandscapaciteit kan worden verbeterd. Dit is in beperkte mate mogelijk door geen activiteiten/projecten te starten waaraan risico's zijn verbonden die leiden tot een hoger risicoprofiel. Voor een groot deel van het huidige risicoprofiel is het niet mogelijk hierop te sturen, omdat het gaat om zogenaamde externe risico's. Externe risico's zijn bijvoorbeeld op dit moment de coronarisico's. Voor nadere informatie omtrent sturing op de weerstandsfactor wordt voor de volledigheid verwezen naar pagina 29 van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Fractie:	**VVD-15**
Pagina:	Pagina 204/209 Bedrijfsvoering
Vraag:	Bij Informatie gestuurde organisatie staat onder andere open data. (p. 207) Zijn de doelstellingen hierbij SMART en zijn er voldoende middelen beschikbaar om dit te halen?
Antwoord:	Hiervoor is in juli 2020 een plan Open Data aan de raad aangeboden waarin dit SMART is uitgewerkt. Hiervoor zijn geen extra financiële middelen nodig en de nodige capaciteit is intern beschikbaar.

Fractie:	**VVD-16**
Pagina:	Pagina 204/209 Bedrijfsvoering
Vraag:	Hoe verhouden de bij – Informatie gestuurde organisatie - genoemde punten zich tot (de voorbereiding van) de omgevingswet en de daarbij vereiste transpiratie en toegankelijkheid?
Antwoord:	Ten behoeve van de vereiste transparantie wordt het voor inwoners mogelijk om alle, aan één locatie gebonden beschikbare informatie, eenvoudig toe te passen. Bijvoorbeeld doordat juridische regels plaatsgebonden toepasbaar worden gemaakt. Voor interne sturingsdoeleinden is informatie zo ook beter bruikbaar, dit sluit aan bij de sturingsdoelen van informatie gestuurde organisatie. Onder informatie gestuurde organisatie gaat het onder andere om open data en om sturing. De Omgevingswet draagt op beide punten bij. Door de geografische ordening wordt de informatie beter toegankelijk én open.

Fractie:	**VVD-17**
Pagina:	
Vraag:	Pagina 238/243 Subsidies Bij diverse subsidiepartners staat meerjarig (2019-2024) nul euro als subsidie (Arnhemse sport federatie, RBT Kan, Economic board) (p. 238/241). Waarom blijven deze instanties wel in de lijst staan?

Antwoord:	Dit zijn organisaties die eerder subsidie kregen, maar nu of niet meer of onder een andere titel een bijdrage ontvangen van de gemeente Arnhem. Deze zullen uit de lijst worden verwijderd.

Fractie:	**VVD-18**
Pagina:	
Vraag:	St. Bezoekerscentrum Sonsbeek Molenplaats staat krijgt een negatieve subsidie van EUR. 138.000,- (p. 238/241) Hoe moet dit negatieve getal worden geïnterpreteerd en hoe verhoudt zich dit tot de doorstart die er, met behoud van subsidie, heeft plaatsgevonden?
Antwoord:	Deze stichting is in beheer overgegaan naar het Natuurcentrum Arnhem. Het subsidiebudget is ook aan het Natuurcentrum toegevoegd. Daarmee kan St. Bezoekerscentrum Sonsbeek Molenplaats uit de lijst verwijderd worden. Het negatieve bedrag geeft de overheveling weer van het subsidiebedrag naar het Natuurcentrum toe.

Fractie:	**VVD-19**
Pagina:	
Vraag:	Media Bij de behandeling van de perspectief nota heeft het college onderstaande schriftelijke antwoord gegeven. Kan er aangeven worden of hier sindsdien voortgang is geweest? Zo ja, wat? Zo nee, waarom niet? *Vraag: VVD - 8 Open en verantwoord besturen* *Hoe staat het met de door de college voorgenomen media impuls en de plannen rond RTV Arnhem?* *Antwoord: Het college heeft de raad op 28-05-2019 via een raadsbrief geïnformeerd over de voorgenomen media-impuls. Daar waar het om een mediafonds gaat heeft het college aangegeven een beroep te willen doen op andere overheden om hier middelen beschikbaar voor te stellen. Die middelen zijn er niet gekomen. Met Streekomroep Midden Gelderland (voormalig RTV Arnhem) en Omroep Gelderland is de gemeente in gesprek. Streekomroep Midden Gelderland heeft een toekomstplan ingediend waarin zij nauw samenwerkt met Omroep Gelderland. Dit plan kan alleen gerealiseerd worden indien er extra financiële middelen komen. Wegens de coronacrisis staan beide ontwikkelingen on hold*.
Antwoord:	*Aangepast antwoord n.a.v. contact met VVD:* Met Streekomroep Midden Gelderland (voormalig RTV Arnhem) zijn gesprekken gevoerd. De omroep heeft een duidelijke ontwikkeling laten zien en om verder te professionaliseren heeft zij aangegeven structureel meer subsidie (€125.000) nodig te hebben. Er zijn geen additionele middelen gevonden om dit verzoek te honoreren. Dit geldt zowel voor het verzoek van Streekomroep Midden Gelderland als het mediafonds. De mogelijkheden voor een incidentele ondersteuning worden onderzocht. *Antwoord 12-10-2020* Nee, er zijn nog geen extra financiële middelen.

Fractie:	**VVD-20**
Pagina:	
Vraag:	Pagina 245/251 Overzicht baten en lasten per programma In 2021 en 2022 wordt het exploitatie tekort aangevuld uit het saldo van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves (p. 245/250). Zijn de vrijgevallen gelden uit de afroming van de bestemmingsreserves (p. 11) onderdeel van deze aanvulling?
Antwoord:	Ja

D66

Fractie:	**D66-1**
Pagina:	
Vraag:	We hebben afgelopen week geconstateerd dat een volledige toelichting van de financiële mutaties per programma, zoals tot vorig jaar wel opgenomen in de MJPB, in de begroting 2021 e.v. ontbreekt. We willen vragen om zo snel mogelijk het overzicht, in het format zoals tot vorig jaar gebruikelijk, per programma beschikbaar te maken. Dit om te voorkomen dat de voorbereiding van de begrotingsbehandeling onnodige vertraging oplevert.
Antwoord:	Zoals in de Auditcommissie van 22 juni jl. in het kader van de doorontwikkeling van de begroting is toegelicht, zijn de financiële toelichtingen in de Begroting 2021 meer inhoudelijk ingestoken (zie bijlage). Aangegeven is dat in de toelichting zou worden aangegeven hoe de totalen per programma zijn opgebouwd en hoe zich dat de komende jaren ontwikkelt[1]. Zoals in de leeswijzer op pagina 16 aangegeven geven we in de financiële toelichting meer inzicht in de opbouw van de begroting en wordt er niet zoals voorheen alleen een opsomming van mutaties gegeven. Afzonderlijk wordt aangegeven waaruit de totale som van 2021 van de lasten, baten, toevoegingen aan reserves en onttrekkingen aan reserves bestaat, om vervolgens in te gaan op de belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van 2020 en de ontwikkeling voor de komende jaren. Door de volledige lasten, baten, toevoegingen aan reserves en onttrekkingen aan reserves inhoudelijk toe te lichten, in plaats van uitsluitend een technische uitsplitsing per onderwerp van de mutatie ten opzichte van het voorgaande jaar, is de informatiewaarde van de financiële toelichtingen vergroot. De toelichting is hierbij op een hoger aggregatieniveau geschreven dan in de voorgaande begrotingen. Er blijft sprake van een sluitende toelichting op de financiële ontwikkeling. Hiermee wordt volledig voldaan aan het voorschrift uit het BBV voor een overzicht van de baten en lasten en een toelichting hierop. Tevens past dit binnen het Plan van aanpak doorontwikkeling cyclusdocumenten. Dit, in combinatie met de grotere informatiewaarde van de huidige opzet en de werklast die het alsnog opstellen van de mutatie-overzichten met zich meebrengt, maakt dat het college geen aanleiding ziet de financiële toelichtingen uit te breiden. ---------- [1] De doorontwikkeling van de financiële toelichtingen is tijdens de Auditcommissie van 22 juni jl. als volgt toegelicht: "De financiële toelichtingen willen we verbeteren, daar echt een inhoudelijke toelichting aan geven. Dat als er ergens in een programma staat "er wordt € 30 miljoen uitgegeven" dat er toegelicht wordt, waar gaat dat concreet naar toe en hoe gaat dat de komende jaren zich ontwikkelen."

Fractie:	**D66- 1 aanvullend**
Pagina:	
Vraag:	De D66-fractie heeft behoefte aan een helder overzicht van de wijzigingen in ieder programma die leiden tot de in de begroting genoemde gewijzigde totaalbedragen. Dit is nodig om ons een beeld te vormen welke in de begroting genoemde teksten leiden tot welke wijziging in programmabudgetten. Als we die informatie hebben, kunnen we beoordelen of we een bepaalde inzet in relatie tot de daarmee gepaard gaande kosten politiek wenselijk vinden en ons dus een oordeel vormen over het totaal van het betreffende programma en daarmee van de begroting. In de eerste technische beantwoording wordt verwezen naar de toezegging meer in tekst toe te lichten hoe bedragen tot stand komen. Dat is vanzelfsprekend een goede zaak. Maar er is nooit voorgesteld de mutatie-overzichten uit de begroting te schrappen. De begroting 2020-2023 volgde een nieuwe, door de raad vastgestelde systematiek en bevatte wel de gebruikelijke mutatieoverzichten.

1 De doorontwikkeling van de financiële toelichtingen is tijdens de Autditcommissie van 22 juni jl. als volgt toegelicht: "De financiële toelichtingen willen we verbeteren, daar echt een inhoudelijke toelichting aan geven. Dat als er ergens in een programma staat "er wordt € 30 miljoen uitgegeven" dat er toegelicht wordt, waar gaat dat concreet naar toe en hoe gaat dat de komende jaren zich ontwikkelen."

	Met een beroep op de informatieplicht van het college (Gemeentewet art. 169 lid 3: Het college geeft de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang), verzoeken wij nogmaals om in ieder geval bij van stedelijke programma's een volledig overzicht van de mutaties na te zenden.
Antwoord:	Het overzicht zal begin volgende week naar de gemeenteraad gestuurd worden (conform de toezegging van wethouder Paping tijdens M1 14 oktober).

Fractie:	**D66-2**
Pagina:	
Vraag:	(infographic digitale begroting) De infographic bij de digitale begroting, op financiën.arnhem.nl, is bedoeld om inwoners en andere belangstellenden eenvoudig meer inzicht te geven in de uitgaven en inkomsten van de gemeente. Deze geeft echter een flinke onduidelijkheid, doordat sommige beleidsterreinen grotendeels onder de kop 'wijkprogramma's' staan. Waarom is hiervoor gekozen, en welke verdeling over de onderwerpen zou eruit komen als de overzichten op pagina's 282 e.v. hiervoor zouden worden gebruikt? Is het mogelijk de infographic daaropaan te passen?
Antwoord:	In de infographic worden de bestuurlijke kaders weergegeven, dit zijn de budgetten per programma. We hebben we de acht wijkprogramma's samen onder één tegel geplaatst. De reden hiervoor is dat we totaal 21 programma's (8 wijkprogramma's en 13 stedelijke programma's) hebben. Als we 21 afzonderlijke tegels op de infographic plaatsen, dan zal dit veel ruimte in beslag nemen en zal er veel 'gescrold' moeten worden hetgeen het inzicht van en de gebruiksvriendelijkheid voor de burger niet ten goede komt.

Fractie:	**D66-3**
Pagina:	
Vraag:	Op welke wijze is uitvoering gegeven aan de wens van de raad, op basis van de herstelagenda en eerder al, om meetbare doelen te formuleren? Waar vinden we de meetbare parameters op basis waarvan we bij het jaarverslag objectief vast kunnen stellen in welke mate doelen bereikt zijn?
Antwoord:	In de Begroting 2021 hebben we de thema's vanuit de Herstelagenda, en de daarbij aangenomen moties en amendementen, binnen de doelen en inspanningen van de programma's opgenomen. Hiermee zijn de thema's uit de Herstelagenda een integraal onderdeel van de begroting. Onze begroting is opgebouwd vanuit ambities, doelen en inspanningen. Zoals opgenomen in de aanbevelingen in het onderzoek jaarstukken 2019 van de rekenkamer werken we aan een verbeterslag met inhoudelijke indicatoren. We doen dit vanuit onze huidige aanpak van de doorontwikkeling van de begroting, waarbij we langzaam maar zeker verbeteringen doorvoeren. In de begroting 2021 hebben we gebruik gemaakt van meer indicatoren en recentere data. Hierbij moeten we wel opmerken dat niet altijd actuele data beschikbaar is (denk aan cijfers uit het onderzoek Veiligheid, Leefbaarheid en Welzijn dat elke twee jaar wordt gehouden) en dat (de effecten van) inspanningen niet altijd eenvoudig kwantitatief meetbaar zijn. In het jaarverslag zal over de voortgang van de doelen en inspanningen (waaronder de thema's Herstelagenda) gerapporteerd worden. Hierbij zullen we zowel aandacht besteden aan ontwikkeling in cijfers ('tellen') en kwalitatieve duiding ('vertellen').

Fractie:	**D66 -4**
Pagina:	3,22
Vraag:	Er wordt in de begroting gesproken over 'een meerjarige samenhangende aanpak van stadsvernieuwing', van de Arnhem Oost Aanpak en van 'stadsvernieuwing 3.0'. Deze aanpak vindt plaats over verschillende beleidsterreinen en in verschillende wijken. Kan de raad op dit punt nog een samenhangend voorstel verwachten, bijvoorbeeld opgesteld door de Teams Leefomgeving in de betrokken gebieden), waarin de prioriteiten, urgentie, integraliteit en bijbehorende middelen van gemeente en andere overheden zichtbaar worden? Wanneer is een concreet voorstel op dat punt te verwachten? Welke rol krijgen de Teams Leefomgeving in de betrokken gebieden in deze aanpak? Is het op grond van de begroting denkbaar om middelen vanuit de nog niet gelabelde investeringsbudgetten uit de herstelagenda in te zetten voor investeringen in deze wijken?
Antwoord:	De wijkmanagers van TLO uit de betrokken gebieden worden meegenomen in de Arnhem Oost aanpak. Hiervoor zijn o.a. per wijk workshops gehouden waarbij de input van TLO(en diverse

	wijkprofessionals, Vivare, enz.) is gevraagd en wordt meegenomen in de uitwerking. TLO blijft ook betrokken bij het verdere proces om haar input te kunnen blijven leveren. Inzet vanuit de herstelagenda is denkbaar.

Fractie:	**D66 -5**
Pagina:	5
Vraag:	De uitname van € 20,3 miljoen structureel vanwege overheveling van beschermd wonnen naar de Wlz wordt doorvertaald in een even grote daling van de lasten. Graag ontvangen wij de onderbouwing waaruit blijkt dat de afname van de baten inderdaad overeenkomt met de te verwachten afname van de lasten.
Antwoord:	Als gevolg van de openstelling van de Wlz voor mensen met een psychische stoornis, vindt vanaf 2021 een uitname uit het gemeentefonds plaats van € 495 miljoen (landelijk) . De uitname is in de meicirculaire 2020 voorlopig verdeeld naar rato van het aandeel van een centrumgemeente in het huidige budget beschermd wonen (integratie-uitkering Beschermd wonen). Afgesproken is dat het uitgangspunt bij de uitname het principe ‘geld volgt cliënt’ is. Er moeten nog nadere afspraken gemaakt over de wijze van nacalculatie van deze uitname. Daarom is landelijk bestuurlijk (BO VWS, BZK, VNG dd. 09-07-2020) besloten dat een onafhankelijk kostenonderzoek gaat plaatsvinden om per centrumgemeente zoveel mogelijk recht te doen aan het principe 'geld volgt cliënt', waarbij uitgegaan wordt van gemiddelde kosten per client. Eind dit jaar moeten dan nog nadere afspraken worden gemaakt over zaken als de te hanteren volumes en indexering. Dit kan pas als de realisatiegegevens van het CIZ over het jaar 2020 bekend zijn.

Fractie:	**D66 -6**
Pagina:	7,8
Vraag:	Kunnen we de raming ontvangen die leidt tot het bedrag oplopend naar 48.000 euro aan kapitaallasten voor de uitvoering van de AST?
Antwoord:	€ 48.000 in 2024 is opgebouwd uit: € 10.000 AST onderhoudsbudget Openbare Ruimte t.b.v. kleine aanpassingen door het jaar heen € 15.000 AST onderhoudsbudget Vastgoed t.b.v. kleine aanpassingen door het jaar heen € 23.000 extra investeringsruimte 2024 AST schoolgebouwen. De laatste component (t.w.v. € 23.000) betreft de extra kapitaallasten voor hogere investeringen in onderwijsgebouwen t.g.v. de AST. Het gaat om een aanname van 0,08% bovenop de investeringen. Deze investeringen zijn doorgerekend en afgeschreven over 30 jaar.

Fractie:	**D66 - 6 aanvullend**
Pagina:	
Vraag:	We begrijpen de opbouw in drie deelbedragen, maar zien nog geen onderbouwing van het bedrag in de beantwoording. Hoe groot zijn de benodigde extra investeringen en waar bestaan deze uit? En hoe leiden deze bedragen vervolgens tot de genoemde kapitaallasten? Een onderbouwing van de verwachte extra investeringen is nodig om ons een beeld te kunnen vormen van op welke termijn we daadwerkelijk stappen zetten richting een meer toegankelijk Arnhem. Als er geen raming is gemaakt van de benodigde extra investeringen maar slechts een geschat budget is opgenomen in de begroting, dan mag dat uiteraard ook worden aangegeven. We vernemen dan wel graag welke omvang aan investeringen met deze kapitaallasten kan worden gedekt en hoe de schatting tot stand is gekomen.
Antwoord:	Er is een schatting gemaakt dat het doorvoeren van de AST-maatregelen voor investeringen in scholen 0,08% extra gaat kosten. Deze bedragen komen dus bovenop het reeds bestaande en door de raad goedgekeurde MIP onderwijshuisvesting. Deze extra investeringen leiden tot de eerder vermelde kapitaallasten. De structurele (2020 t/m 2024) budgetten voor kleine aanpassingen voor Vastgoed (€ 15.000) en Openbare Ruimte (€ 10.000) zijn gebaseerd op inschattingen van deze afdelingen.

	Zie voor nadere omschrijving en een overzicht van verrichte aanpassingen ook de raadsbrief (incl. bijlage) van 13 oktober 2020: Voortgang invoering AST: https://ris2.ibabs.eu/Reports/ViewListEntry/Arnhem/07827378-9bbb-4b5e-99e7-b39e9946138e

Fractie:	**D66-7**
Pagina:	9
Vraag:	Tabel “Genieten van een nog mooier Arnhem”. Genoemd wordt een kapitaallast voor de Blauwe Golven van 433 en 416. In het collegevoorstel daarentegen wordt een kapitaallast genoemd van 670. Graag een uitleg/verklaring van dit verschil.
Antwoord:	Het bedrag van € 670.000,= is de "bruto" kapitaallast die hoort bij de totale investering voor de Blauwe golven van € 9,6 miljoen. Doordat er op een aantal plekken binnen de huidige begroting middelen beschikbaar zijn voor in totaal € 3,85 miljoen (Bestemmingreserve Zuidelijke binnenstad, Mobilteit, Urban sports en Openbare ruimte) resteert er nog een bedrag van € 5,7 miljoen dat moet worden gefinancierd in de nieuwe begroting. Dit bedrag resulteert in een "netto" kapitaallast van € 422.000,= in 2023 en € 416.000,= in 2024. (433 in de vraagstelling is vermoedelijk een verschrijving van de vraagsteller. In de begroting is 422.000 als kapitaallast opgenomen).

Fractie:	**D66-8**
Pagina:	10
Vraag:	Voor de dekking van het bomenbeleid wordt verwezen naar de perspectiefnota. Daar (blz 12 en 13) wordt aangegeven dat voor het bomenbeleid slechts incidenteel geld bij elkaar gesprokkeld kan worden. Klopt het dat voor het bomenbeleid geen structureel budget beschikbaar is en dat na 2024 het budget nog niet geregeld is?
Antwoord:	Voor het bomenbeleid is wel structurele dekking beschikbaar. Alleen in de eerste jaren (met name 2021 en 2022) wordt incidenteel een deel van de beschikbare budgetten uit de BR Groenfonds en BR Groot Onderhoud ingezet.

Fractie:	**D66-9**
Pagina:	10
Vraag:	De transformatie van burgerzaken wordt bekostigd door een stijging van legestarieven bij burgerzaken. Kunnen we een overzicht ontvangen van de huidige tarieven en de verwachte tarieven per product? En kunt u aangeven hoeveel dekking er nodig was, en in hoeverre die dekking bestaat uit verhogen van legestarieven en in hoeverre uit een bijdrage uit de BR bedrijfsvoering?
Antwoord:	Doorbelasting van de rijksleges leidt tot de volgende tariefswijzigingen:

	Tarief 2020	Tarief 2021*
Paspoort		
>18 jaar	€ 65,30	€ 71,75
<18 jaar	€ 52,00	€ 53,90
NIK		
>18 jaar	€ 51,05	€ 57,15
<18 jaar	€ 29,05	€ 29,60
Spoedaanvraag	€ 47,55	€ 49,85

* Tarief 2021 zal nog aangepast worden, indien de rijksleges voor 2021 verhoogd worden ten opzichte van 2020

Actualisering van de bijzondere tarieven leidt tot de volgende wijzigingen:

	Tarief 2020	Tarief 2021
Rijbewijs	€ 39,45	€ 40,65
Vermissingsleges	€ 63,00	€ 34,10
Spreekkamerhuwelijk	€ 100,00	€ 200,00
NIK >18	€ 27,35	Nvt
NIK < 18	€ 5,30	Nvt

Niet aanpassen van de leges levert in 2021 een tekort op van € 119K. Uit de BR Bedrijfsvoering komt voor 2021 € 671K aan dekking.

Fractie:	**D66-10**
Pagina:	11
Vraag:	Tabel ontwikkelingen open en verantwoord besturen. De cao-stijging van de Connectie. Had dit niet gedekt moeten worden uit het beschikbare budget voor de prijs- volumestijgingen? Zo ja, waarom is dit dan niet gedaan? Wat is de consequentie als dit alsnog gedekt moet worden uit dat budget?
Antwoord:	De tegenvaller als gevolg van de cao-stijging bij De Connectie komt voort uit een hogere loonontwikkeling dan waar vooraf rekening mee werd gehouden zoals toegelicht in de Perspectiefnota 2021-2024 op pagina 16.

Fractie:	**D66 -11**
Pagina:	13
Vraag:	Prijs- en volumeontwikkeling Het college geeft hier aan dat naast het budget dat op basis van de in de financiële verordening aangegeven berekening nog 4,6 miljoen extra beschikbaar wordt gesteld voor prijs- en volumeontwikkelingen. Klopt onze conclusie dat dit niet in overeenstemming is met de financiële verordening?
Antwoord:	In lijn met de financiële verordening is bij de Perspectiefnota op basis van de consumentenprijsindex (CPI) een raming van de loon- en prijsontwikkeling gemaakt. In de verordening wordt niet gesteld dat deze raming normatief of limitatief is. Voor de toedeling aan de loon- en prijscompensatie aan de verschillende beleidsvelden wordt met meer specifieke gegevens gerekend, zoals de OVA (Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling) voor het zorgdomein omdat de meeste zorgcontracten op basis van de OVA worden geïndexeerd en de cao-ontwikkeling voor de salariskosten. Doordat de loon- en prijsontwikkeling van de afzonderlijke beleidsvelden hogere uitvalt dan de CPI worden hier extra middelen voor bestemd.

Fractie:	**D66 -12**
Pagina:	13
Vraag:	Ontwikkeling afvalstoffenheffing Wanneer zijn de cijfers in de MJPB die hier gebruikt worden geactualiseerd? In hoeverre zijn deze bedragen gegeven de huidige afvalproblematiek (bij plaatsingen), nog realistisch? Wat zouden de bedragen moeten zijn als we uitgaan van de cijfers per 1 september 2020?
Antwoord:	De cijfers zijn in augustus 2020 geactualiseerd en op basis van de huidige inschattingen en bekende gegevens nog realistisch.

Fractie:	**D66 -13**
Pagina:	13
Vraag:	Door minder aanmaningen en dwangbevelen bij de OZB verwachten we een ton minder aan inkomsten. Mogen we hieruit concluderen dat in voorgaande jaren de gemeente 100.000 euro aan extra inkomsten binnenkreeg, bovenop de OZB-opbrengsten, vanuit boetes en vordering verhogende kosten? Zo nee, dan graag uitleggen waar dit bedrag vandaan komt.

Antwoord:	Naast inkomsten uit de aanslagoplegging houden we in de begroting ook rekening met inkomsten uit invordering. Door de invoering van een kosteloze betalingsherinnering is de verwachting dat het aantal te versturen aanmaningen en dwangbevelen afneemt en de hiermee gepaard gaande inkomsten met € 100.000 zullen dalen.

Fractie:	**D66 - 14**
Pagina:	22
Vraag:	Leefbare wijken. Er wordt gememoreerd aan de Arnhem-Oost aanpak in combinatie met stadsvernieuwing 3.0 uit de woon-deal. De woondeal is van begin maart 2020. Daarin is gemeld dat er een samenwerkingstafel Arnhem-Oost komt. Is deze inmiddels van start en zijn er al eerste resultaten die met de raad gedeeld kunnen worden?
Antwoord:	Deze samenwerkingstafel wordt op dit moment gevormd en de eerste bijeenkomst voorbereid. Er zijn nog geen resultaten die met de Raad gedeeld kunnen worden.

Fractie:	**D66 -15**
Pagina:	23
Vraag:	In de wijkprogramma's wordt het bewonersperspectief en perspectief van professionals gecombineerd. Op welke wijze is geborgd dat in alle gebieden ieder jaar de input van bewoners t.b.v. de wijkprogramma's wordt opgehaald? Hoe wordt ervoor gezorgd dat hiervoor breed in de samenleving inbreng wordt gevraagd en gezamenlijk met bewoners en organisaties in de wijken prioriteiten worden gesteld? Als er verschillende aanpakken/ manieren van borgen per gebied zijn, graag een toelichting per gebied.
Antwoord:	De teams leefomgeving verbinden initiatieven, mensen en organisaties in de wijk en sturen op gemeentelijke taken. Ten aanzien van de gemeentelijke taken worden er afwegingen en besluiten genomen op basis van behoefte in de wijken. De wijze waarop dit is geborgd is dat de teams leefomgeving zich laten bijpraten door haar bewoners en professionals. Door veel in de wijk te zijn en persoonlijke contacten te leggen, weten de teams leefomgeving beter wat bewoners en bedrijven bezig houdt en hoe zij met elkaar kunnen samenwerken. De input van bewoners is in iedere wijk maatwerk. Op basis van alle informatie, van wat ze zien en horen van bewoners, sociale wijkteams en organisaties stelt het team leefomgeving een wijkprogramma met prioriteiten op, zoveel mogelijk in overleg met bewoners en organisaties. Met inwoners, organisaties en collega's wordt invulling gegeven aan de te behalen resultaten. Elke jaar wordt gekeken of de behoeftes in lijn liggen met de vastgestelde lijnen in eerdere wijkprogramma's .

Fractie:	**D66 -16**
Pagina:	24
Vraag:	Hier wordt een koppeling gemaakt tussen de wijkaanpak en de herstelagenda. Kunnen de Teams Leefomgeving een beroep doen op de nog niet gelabelde middelen voor investeringen uit de herstelagenda? Zo ja, binnen welke kaders c.q. hoe maakt het college hierin een afweging en wordt de raad hierbij betrokken?
Antwoord:	Nee de middelen uit de herstelagenda kunnen door TLO niet zelfstandig worden ingezet. Vanuit wijkperspectief kijkt TLO wat er nodig is in de diverse wijken. Bij de middellange en lange termijn aanpak in de herstelagenda zal dit als input worden gegeven zodat gericht kan worden ingezet.

Fractie:	**D66 -17**
Pagina:	75, 78
Vraag:	Het veilig voelen in de wijk wordt hier als doel vermeld. Op pagina 78 staat hiervoor een indicator vermeld (29% van de Arnhemmers voelt zich weleens onveilig in de eigen wijk). Welke streefwaarde van deze indicator op welke termijn hoort bij het doel op pagina 75?
Antwoord:	Doel is dat Arnhemmers zich in hun eigen wijk veilig voelen. Dit is verwoord in de kadernota Veiligheid 2018-2022 'Arnhem; veilige stad'. Er is voor de aanpak van de wijkveiligheid in algemene zin geen streefwaarde (indicator) vastgesteld. In het bijzonder is in de kadernota

	aangegeven dat voor de wijken Malburgen, Klarendal, Centrum en Presikhaaf de wijkoverlast teruggebracht dient te worden tot gemiddeld Arnhems niveau.

Fractie:	**D66 -18**
Pagina:	80
Vraag:	Lobbyen met betrekking tot spoordossier Het college geeft aan kritisch te willen kijken naar de vereisten in de integrale OV-concessie. Echter, de eisen en wensen vanuit de raad voor de nieuwe OV-concessie zijn inmiddels aangeleverd naar de provincie. Hoe wil het college nu dan nog kijken naar eisen voor de integrale OV-concessie?
Antwoord:	Het klopt dat de wensen en eisen van de raad voor de concessie RijnWaal bij de provincie zijn neergelegd. Omdat het een belangrijk dossier is zal het college de voortgang en alle ontwikkelingen rond de concessie nauwlettend blijven volgen. Daarnaast voert het college in samenwerking met de regio Arnhem-Nijmegen een actieve lobby in de spoordossiers. Daarbij gaat het om de beleidsontwikkelingen die spelen op het hoofd- en regiospoor. Hierbij lobbyen we als Oost-Nederland op nationaal niveau.

Fractie:	**D66 -19**
Pagina:	80
Vraag:	Maatregelen voor alternatieven: fiets en openbaar vervoer Het college geeft aan nu aan de slag te gaan met het voorbereiden. Er ligt nog een motie van 29 januari 2020 (20M05) waarin het college is opgedragen direct na het zomerreces met een voorstel naar de raad te komen voor het ombouwen van wegen naar fietsstraten. Inmiddels is het zomerreces alweer een paar maanden achter ons. Wat is de status van de uitvoering van deze motie en komt dit voorstel nog voor de begrotingsbehandeling naar de raad zodat eventueel budget voor deze plannen nog kan worden meegenomen?
Antwoord:	Deze motie is nog onbeantwoord, daar wordt aan gewerkt. Het antwoord kan daarom niet voor de begrotingsbehandeling naar de raad worden toegestuurd.

Fractie:	**D66 -20**
Pagina:	80
Vraag:	Opstellen automaatregelenpakket Dit gaat over het weren van het onnodige autoverkeer in de binnenstad. Tegelijkertijd geeft het college hier aan “dit vraagt nauwe afstemming met parkeren in de (binnen)stad”. Ons ontgaat deze samenhang. Autoverkeer dat geweerd wordt hoeft toch niet meer te parkeren in onze (binnen)stad? Graag een nadere verklaring van deze relatie.
Antwoord:	De afstemming tussen automaatregelen en parkeren speelt specifiek in relatie tot intern (Arnhem zelf) en extern (bezoekers Arnhem) verkeer. Het klopt dat er geen relatie is voor doorgaand verkeer.

Fractie:	**D66-21**
Pagina:	81
Vraag:	Opstellen bereikbaarheidsprofielen Het college geeft aan “meer (kosten)efficiënte en effectieve vervoerswijzen” te gaan ontwikkelen en stimuleren. Bij het vaststellen van de accentnota fiets is door het college aangegeven dat de fiets en het OV de te prefereren vervoerswijzen in onze stad zijn. Waarom is dit dan nog nodig? Wat is de consequentie van deze activiteit van het college voor de eerder bij de accentnota fiets vastgestelde keuze?
Antwoord:	Er wordt gedoeld op fiets en OV als er wordt gesproken over het ontwikkelen van “meer (kosten)efficiënte en effectieve vervoerswijzen”. De Accentnota geeft ook de urgentie aan voor fiets, o.a. het ontwikkelen en versnellen van een netwerk van snelfietsroutes door de stad.

Fractie:	**D66-22**
Pagina:	81
Vraag:	Taxi

	Ongeveer een jaar geleden is de taxiverordening vastgesteld. Wat is dan nu de status van de implementatie en de uitvoering van de moties 19M81 en 19M80? Graag een kort overzicht en tijdslijn van de ondernomen acties en waar we nu staan met de implementatie. Wanneer is het doel dat de taxiverordening (met de bijbehorende regelingen uit de moties) van kracht zijn?
Antwoord:	In de taxiverordening is opgenomen dat deze op een nader te bepalen moment ingaat. De reden hiervoor is dat de implementatie in nauwe samenwerking met de branche plaatsvindt. Zowel de gemeente als de branche hebben hun taken. De gemeente zorgt voor de verbetering van de openbare ruimte waar noodzakelijk, de nadere regelingen, uitgifte van de vergunningen en de handhaving daarvan. De branche zorgt voor de opleidingen en uitgifte van het keurmerk en de controle op de kwaliteitsaspecten. In het najaar van 2019 is gestart met de voorbereidingen van deze zaken. Door de branche is een planning gemaakt aan de hand waarvan gezamenlijk de focus was op 1 september 2020 als invoeringsdatum. Door de Coronacrisis zijn de voorbereidingen echter tijdelijk gestaakt. Zowel de branche als de gemeente vonden het niet het juiste moment om te starten met de invoering. Taxichauffeurs die actief zijn op de straattaximarkt hebben bijna geen werk door drastische vermindering van het aantal OV-reizigers, het wegvallen van evenementen en de beperkte opening van de horeca. Het invoeren van een verordening heeft daarom nu geen zin. Daar komt bij dat we in die crisis, waar veel chauffeurs gebruik moeten maken van een bijstandsuitkering, de chauffeurs niet willen opzadelen met extra kosten om het keurmerk te kunnen halen. Ook is de handhavingscapaciteit in Coronatijd niet voldoende om te kunnen starten met de verordening. We richten ons nu op 2021, onder voorbehoud van de ontwikkelingen omtrent Corona en de ontwikkelingen in de taximarkt.

Fractie:	**D66 -23**
Pagina:	82
Vraag:	Tabel Doelen portefeuille onderdelen en budgetten In de tabel staan 3 doelen genoemd maar de budgetten staan alleen geaggregeerd op “Arnhem is beter bereikbaar”. Graag een uitsplitsing van dit budget naar de 3 genoemde doelen. De uitsplitsing van de 21,9 miljoen op blz. 83 (onder toelichting) hanteert weer 3 andere onderdelen. Graag een eenduidige relatie tussen de tabel op blz. 82 en de toelichting op blz. 83.
Antwoord:	Zoals beschreven in de leeswijzer (p.16) geven de tabellen 'doelen, portefeuilleonderdelen en budgetten' een eerste inzicht in de koppeling tussen de doelen en de budgetten. Hierbij is opgemerkt dat deze koppeling niet sluitend is. Dit onderdeel wordt verder doorontwikkeld. Vanwege in de leeswijzer genoemde redenen is de uitsplitsing van de tabel (p.82) niet te maken.

Fractie:	**D66-24**
Pagina:	83
Vraag:	Baten Er wordt een bate gevonden bij “beheer wegen: 1,3 miljoen”. Welk wegenonderhoud wordt dan uitgesteld/niet gedaan?
Antwoord:	Deze baten betreffen vergoedingen die we van de provincie ontvangen voor het beheren en onderhouden van het trolley-net. Dit wordt dus niet veroorzaakt door uitgesteld wegenonderhoud zoals in de vraag wordt aangenomen.

Fractie:	**D66 -25**
Pagina:	84
Vraag:	Onttrekking aan reserves Er wordt een onttrekking gedaan aan de BR BGB. Wat is de status van het programma BGB. Welke wijken zijn in het kader van BGB opgeknapt, welke niet, en is er nog een planning voor deze laatste wijken?
Antwoord:	Met de invoering van wijkgericht werken is de BGB aanpak, waarbij het groot onderhoud zich concentreerde in een aantal door de raad aangewezen gebieden, losgelaten. Hiervoor is de integrale programmering van het groot onderhoud in de plaats gekomen. Hierbij wordt gestreefd naar een optimale bundeling van beheeropgaven mede gestuurd door de input uit de wijken. Dit is een doorgaand proces en nooit klaar omdat er steeds weer nieuwe plekken in de stad aan onderhoud toe zijn. In de begroting is ook geen apart BGB budget meer opgenomen. De budgetten voor groot onderhoud zijn ondergebracht bij de verschillende producten zoals wegen en groen etc.

	De genoemde onttrekking uit de BR BGB betreft de afronding van een laatste vertraagd project uit de BGB aanpak te weten Spijkerbuurt. Met de afronding van dit project zal de BR BGB leeg zijn en worden opgeheven.

Fractie:	**D66-26**
Pagina:	81,84
Vraag:	Inzetten van schone mobiliteit wordt hier als doel vermeld. OP pagina 84 staat hiervoor een indicator vermeld (7 op de duizend auto's is elektrisch, tegen 12 op de duizend landelijk). Welke streefwaarde van deze indicator op welke termijn hoort bij het doel op pagina 81?
Antwoord:	De streefwaarden die hierbij horen zijn 1.000 openbare laadpalen en 20 snellaadpunten in 2023 in Arnhem en 6.000 openbare laadpalen en 100 snellaadpunten in 2030 in Arnhem. Gedachte daarbij is dat de aanleg van voldoende laadinfrastructuur randvoorwaardelijk om is de groei van electrische voertuigen te faciliteren.

Fractie:	**D66-27**
Pagina:	89
Vraag:	Stimuleren van herhaalbezoek, langer verblijf en meer besteding. Wanneer komt de genoemde uitvoeringsagenda “Toerisme en Recreatie” naar de raad?
Antwoord:	De uitvoeringsagenda maakt integraal onderdeel uit van de vernieuwde samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen, en is specifiek gekoppeld aan de opgave 'ontspannen regio'. De concept uitvoeringsagenda 'Toerisme en Recreatie' wordt naar verwachting in 2020 ter kennisgeving aan de raad aangeboden.

Fractie:	**D66-28**
Pagina:	89
Vraag:	Stimuleren van herhaalbezoek, langer verblijf en meer besteding. Er wordt gesproken over “herinneringstoerisme, breder dan alleen de Slag om Arnhem”. Er wordt verder echter juist alleen maar gesproken over activiteiten rondom de Slag om Arnhem. Welke ander historische gebeurtenissen buiten de Slag om Arnhem maken onderdeel uit van het door het college genoemde “duurzaam programma herinneringstoerisme, breder dan de Slag om Arnhem”?
Antwoord:	De Slag om Arnhem is meer dan de militaire gebeurtenis. Het gaat in het programma ook om de gebeurtenissen die vanuit breder WO2 perspectief met de Slag samenhangen. Zoals onder meer de (gevolgen van de) evacuatie, het verzet, de positie van de Joodse gemeenschap, de wederopbouw en de betekenis daarvan voor individuele Arnhemmers. De verhalen van toen vertalen wij door naar nu. Naar onderwerpen als vrijheid, verdraagzaamheid, gastvrijheid en samenleven. Voor bezoekers positioneren we de Slag om Arnhem als onderdeel van Liberation Route Europe.

Fractie:	**D66-29**
Pagina:	99 ,185
Vraag:	De BENG-eisen voor Onderwijshuisvesting staan als risico (met bijna 100% waarschijnlijkheid en ca. 5 miljoen aan kosten ons grootste risico) in de begroting vermeld. Reeds enige tijd is bekend met welke eisen en op welk moment (1-1-2021) dit van toepassing zou worden. Gezien het feit dat de definitieve BENG-eisen bekend zijn, zijn de kostenconsequenties hiervan te berekenen. Waarom is dit opgenomen als risico in plaats van begroot binnen onderwijshuisvesting? Welke extra middelen voor onderwijshuisvesting zijn er nodig om de kosten van BENG, conform de aangenomen motie 20M67, op te nemen in de begroting (uitgaande van de 5 miljoen zoals nu becijferd) zonder het huisvestingsprogramma verder te temporiseren?
Antwoord:	Er is sprake van een risico omdat op dit moment nog niet duidelijk is wat de consequentie is van BENG voor de kostenverdeling tussen gemeente en schoolbesturen. Op basis van een onderzoek naar recente scholenbouwprojecten zal deze verdeling in goed overleg met de schoolbesturen worden gemaakt. De verwachting is dat het onderzoek eind oktober beschikbaar is.

Fractie:	**D66-30**
Pagina:	104
Vraag:	Er wordt structureel 0,1 miljoen begroot voor Beeldende en Monumentale kunst, vanaf 2022 vanuit de cultuurbegroting. En er wordt structureel binnen de cultuurbegroting 0,1 miljoen gereserveerd voor de uitvoering van het plan huisvesting creatieven. Wat wordt er binnen cultuur niet meer/ minder gedaan om deze 200.000 euro structureel vrij te maken?
Antwoord:	Er wordt feitelijk niet minder gedaan. We rekenen in 2021 en in 2022 0,5% minder accres door in de subsidie aan de culturele basisvoorzieningen ten gunste van het makersklimaat. Dit zoals vastgelegd in de actualisatie van het cultuurbeleid Stroomversnelling (collegebesluit 28 april 2020). Dat betekent dat er zowel in 2021 als in 2022 ca € 100.000,-- structureel per jaar beschikbaar is om de voorstellen op het gebied van Beeldende Kunst en plan huisvesting creatieven uit te voeren.

Fractie:	**D66 - 30 aanvullend**
Pagina:	
Vraag:	In de beantwoording staat dat er 100.000 euro structureel beschikbaar komt, terwijl in totaal 200.000 euro extra benodigd is. Kunnen jullie toelichten hoe dit kan?
Antwoord:	In 2021 komt er € 100.000 structureel beschikbaar door 0,5% minder accres door te rekenen in de subsidie van de culturele basisvoorzieningen en in 2022 doen we dit nogmaals en komt er aanvullend €100.000 structureel beschikbaar. Dat betekent vanaf 2022 dat er €200.000 structureel besteed kan worden voor het makersklimaat. In 2021 wordt er eenmalig € 100.000 vrij gemaakt vanuit de algemene middelen voor dit doel. Schematisch ziet het er zo uit.

	2021	2022
Verschuiving cultuurbegroting 2021	€ 100.000	€ 100.000
Verschuiving cultuurbegroting 2022	n.v.t.	€ 100.000
Algemene middelen	€ 100.000	n.v.t
totaal	€ 200.000	€ 200.000

Fractie:	**D66-31**
Pagina:	113
Vraag:	De schoolkostenregeling wordt omgevormd. Ouders krijgen hierdoor meer keuzevrijheid. Welke keuzevrijheid krijgen deze ouders? Kan het budget ook voor andere doeleinden binnen de Gelrepas worden ingezet? Zoals bijv. Sport en cultuur. Graag nadere toelichting.
Antwoord:	Met het voorstel om het stimuleren van meedoen op school binnen de GelrePas vorm te gaan geven, is meer maatwerk mogelijk in de ondersteuning van ouders en leerlingen. Zij kunnen dan zelf bepalen waar zij ondersteuning op inzetten. Nu is het zo dat een grote meerderheid van de scholen de schoolkostenregeling gebruikt om ‘af te boeken’ op de ‘Vrijwillige Ouderbijdrage’. Echter de meeste middelbare scholen vragen ouders daarnaast nog vrijwillig bij te dragen aan diverse niet verplichte onderdelen van onderwijsprogramma. Deze kosten variëren en kunnen hoog oplopen. Met de nieuwe opzet hebben ouders/leerlingen een basisbedrag dat zij naar eigen inzicht kunnen inzetten, bijvoorbeeld voor excursies. Of het bedrag ook voor andere doeleinden (sport, cultuur, recreatie) ingezet kan worden dan meedoen op school hebben we nog in overweging. We gaan nog in gesprek met het onderwijsveld over de schoolkosten en de ondersteuning van leerlingen en ouders hierbij. We zien en horen dat het stimuleren van meedoen op school voor leerlingen uit gezinnen met een laag inkomen zeer nodig is; dit pleit ervoor het bedrag dan ook voor dit doel te reserveren.

Fractie:	**D66-32**
Pagina:	117
Vraag:	In 2021 wordt € 0,6 miljoen toegevoegd aan de BR Bedrijfsvoering in het kader van de reorganisatie Werk en Inkomen. Hetzelfde bedrag wordt ook onttrokken aan de reserve BR

	bedrijfsvoering Werk en Inkomen. Wat is de verklaring dat eenzelfde bedrag wordt toegevoegd als onttrokken aan deze BR?
Antwoord:	De raad heeft, over een looptijd van meerdere jaren, incidenteel circa € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor de reorganisatie Werk en Inkomen. De middelen zijn, op basis van de inschatting van dat moment, verdeeld over meerdere jaren beschikbaar gesteld en worden in de betreffende jaren gedoteerd aan de BR bedrijfsvoering. In 2021 gaat het om een dotatie van € 0,6 mln. Daarnaast worden ook lasten begroot met als tegenhanger (dekking) een onttrekking aan de reserve. Zijn de lasten in enig jaar lager dan begroot dan onttrekken we ook minder aan de reserve. Middels deze constructie blijven de middelen, bij een eventuele verschuiving in looptijd, beschikbaar voor het doel dat de raad heeft vastgesteld. Voor 2021 geldt dat in de begroting rekening wordt gehouden met € 0,6 miljoen aan uitgaven (en dus ook onttrekking aan de reserve).

Fractie:	**D66-33**
Pagina:	120 en 123
Vraag:	Er moet meer ruimte komen voor mensen die vanuit een zorginstelling zelfstandig gaan wonen. Het doel is 'voldoende geschikte en betaalbare woningen voor kwetsbare Arnhemmers'. De begroting spreekt van maximaal 120 woningen voor uitstroom uit Beschermd Wonen. Hoeveel moeten dit er naar verwachting minimaal zijn om het doel te bereiken? Waar vinden we het genoemde "Doelgroepenonderzoek 'wonen en zorg'?
Antwoord:	De 120 woningen zijn bedoeld voor de huisvesting van kwetsbare bewoners die uitstromen, breder dan allen beschermd wonen. Het Doelgroepenonderzoek wordt momenteel afgerond. Dit onderzoek gaat over ontwikkeling van de vraag naar huisvesting van verschillende doelgroepen (ouderen, verstandelijk en lichamelijk gehandicapten, uitstroom uit jeugdzorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang). Om een conclusie te kunnen trekken over de uiteindelijke opgave voor Arnhem zal deze vraag moeten worden afgezet tegen het huidige aanbod. Hiervoor zal de komende maanden worden gesproken met de corporaties, met zorgaanbieders, met sociale partners in de wijk. Daarna zal het rapport worden aangeboden aan de raad. Daarnaast zal ook met de regio worden gesproken over het bieden van passende woningen voor jeugdigen en volwassenen die doorstromen vanuit een zorginstelling. Het is een regionale opgave om in de woonbehoefte te voorzien.

Fractie:	**D66-34**
Pagina:	121
Vraag:	We vergroten het inzicht of passende zorg wordt ingezet. Op welke wijze wordt 'passendheid' beoordeeld, hoe wordt over de maatstaf 'passendheid' aan de raad gerapporteerd en op welke wijze kunnen individuele wijkcoaches van deze monitoring leren?
Antwoord:	Sociale wijkteams werken sinds 1 juli met een nieuw systeem, waarin het mogelijk is om vast te leggen of de beoogde doelen (die door inwoner en sociaal wijkteam zijn bepaald) worden gerealiseerd. De mate van doelbereiking geeft inzicht aan de inwoner/wijkcoach of de ingezette zorg passend is en of deze aangepast moet worden. We doen nu de eerste ervaringen op met dit nieuwe systeem. Zodra er voldoende data beschikbaar is en deze kwalitatief goed is, willen we deze ook een plek geven in de periodieke bestuursrapportages aan de raad.

Fractie:	**D66-35**
Pagina:	122
Vraag:	“Om Arnhemmers met een laag inkomen meer perspectief te bieden is versterking van de inkomensondersteunende maatregelen nodig. We willen dat onze regelingen naast een vangnet ook zoveel als mogelijk een weg uit armoede stimuleren.” Wanneer kan de raad een plan van aanpak verwachten op welke wijze uitvoering gegeven gaat worden aan deze ambitie. En wat wordt precies verstaan onder versterking van inkomensondersteunende maatregelen? Graag een toelichting welke maatregelen hier wel en niet in gaan vallen.
Antwoord:	Zoals in de nieuwe Armoede-agenda is beschreven gaan we gemeentelijke inkomensondersteuning op diverse onderdelen stapsgewijs versterken.

	• Nog betere bekendheid en verdere optimalisering van de toegang.
	• Versterking van enkele afzonderlijke regelingen:
	  ○ Modernisering van de GelrePas;
	  ○ verhoging van de Individuele Inkomens Toeslag voor gezinnen met oudere kinderen.
	  ○ omvorming van de Schoolkostenregeling.
	• Meer overzicht aanbrengen in alle gemeentelijke regelingen voor huishoudens met een laag inkomen.
	• Ervoor zorgen dat de regelingen meer dan nu het geval is het activeren van inwoners helpen stimuleren. Onderdeel hiervan is een `pilot maatwerkvoorziening gericht op tijdelijke financiële ondersteuning in specifieke situaties/levensgebeurtenissen, zoals een armoedeval.
	
	Op onderdelen, zoals bijvoorbeeld de verhoging van de van de IIT, is een raadsbesluit nodig en zullen wij tijdig een raadsvoorstel voorleggen. Op andere onderdelen zullen wij raad informeren over de voortgang.

Fractie:	**D66 -36**
Pagina:	123
Vraag:	De transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis geven we samen met de regio verder vorm. In 2021 worden nieuwe regionale afspraken gemaakt, waaronder financiële afspraken. Op welke wijze heeft de raad een rol in de totstandkoming van deze afspraken?
Antwoord:	Het college zal de uitkomst van de voorbereiding van de regionale samenwerkingsafspraken, waaronder de financiële afspraken, voorleggen aan de raad. Het moment is afhankelijk van de definitieve besluitvorming van het landelijke objectieve verdeelmodel waaraan o.a. wordt gewerkt door het Ministerie van BZK. Het streven is om het voorstel in Q2 2021 aan uw raad te kunnen voorleggen ter besluitvorming.

Fractie:	**D66-37**
Pagina:	131
Vraag:	Onder S08 Welzijn en Inclusie - Bestendigen regenboogaanpak, staat: "We hebben goed zicht op de doelgroep en versterken de samenwerking met partners in de stad". Is het GSA-netwerk ook een van de doelgroepen/partners die zijn betrokken?
Antwoord:	Het GSA-netwerk is op dit moment geen samenwerkingspartner, niet omdat we daar geen kansrijke samenwerkingspartner in zien, maar eenvoudigweg omdat er tot op heden geen contact met dit netwerk is geweest. Wanneer blijkt dat we iets voor elkaar kunnen betekenen, zullen we de samenwerking zeker aangaan.

Fractie:	**D66-38**
Pagina:	131
Vraag:	In 2020 vindt de herijking van de Welzijnsopdrachten plaats. Uiterlijk april 2020 zou dit volgens de raadsbrief (dec. 2019) geleid hebben tot een implementatieplan. Mogen wij dit implementatieplan ontvangen?
Antwoord:	Uw raad heeft begin juli de richtinggevende notitie Herijking welzijnsopdracht 'Samen werken aan een sterke sociale basis' ontvangen. De raad moet eerst besluiten over de richtinggevende notitie voordat het implementatieplan definitief kan worden op- en vastgesteld. Met de besluitvorming over de richtinggevende notitie stelt de raad de kaders vast. Het implementatieplan geeft invulling aan de uitvoering daarvan en is de bevoegdheid van het college. We informeren de raad over het implementatieplan zo gauw dat definitief is.

Fractie:	**D66-39**
Pagina:	132
Vraag:	Op blz. 132 en verder, onder Inclusief Arnhem (S08 Welzijn en Inclusie): hoe zie ik de vertaling van de motie 'Inclusiviteitsmonitor' in dit gedeelte terug?
Antwoord:	De vertaling van de motie 'inclusiviteitsmonitor' kan als volgt gezien worden: deze monitor gaat ons helpen om een beter beeld te krijgen op de vraag of onze acties op gebied van diversiteit en inclusie effectief zijn en geeft antwoord op de vraag het diversiteitsbeleid het beoogde effect heeft op de werkvloer.

Fractie:	**D66-40**
Pagina:	137
Vraag:	Motie 20M181 vraagt om een plan van aanpak bij de behandeling van het plan gezond & fit. Op dit moment is deze nog niet toegevoegd aan het plan gezond & fit. Wanneer volgt dit plan van aanpak?
Antwoord:	Zo spoedig mogelijk.

Fractie:	**D66-41**
Pagina:	139
Vraag:	Zijn bij de baten al rekening gehouden met de (mogelijke) extra inkomsten vanuit het uitvoeringsbudget lokale preventieakkoorden?
Antwoord:	Nee

Fractie:	**D66-42**
Pagina:	141
Vraag:	De cijfers vanuit de GGD-monitor komen uit 2016/2017. Zijn er meer recente cijfers over het percentage de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, roken, de alcoholrichtlijn en kinderen dat minstens elke dag fruit eet?
Antwoord:	VGGM voert in opdracht van de gemeenten elke vier jaar een onderzoek uit naar de gezondheid van de inwoners. Momenteel vindt in alle 25 GGD-regio's in het land de uitvraag plaats voor de komend voorjaar te verschijnen nieuwe gezondheidsmonitor Volwassenen. VGGM publiceert voorts elke vier jaar een Kindermonitor (0-12 jr.) en jaarlijks een Integrale Jeugdrapportage, welke een beeld geeft van de gezondheid en het welzijn van de kinderen in de regio Gelderland-Midden in de leeftijd van 0 tot 19 jaar. De publicaties zijn te vinden op de site van VGGM.

Fractie:	**D66-43**
Pagina:	144
Vraag:	Energiebesparing bevorderen Het college geeft aan “voortzetten extra handhaving energiecontroles bij bedrijven”. Hoeveel controles zijn er in 2018, 2019 en tot nu toe in 2020 uitgevoerd en wat zijn de resultaten daarvan. In hoeveel gevallen is een besparingsactie opgezet en tot hoeveel CO2-reductie heeft dit geleid.
Antwoord:	Aantal uitgevoerde energiecontroles bij bedrijven: 2018: 104 2019: 101 2020: 29 van de geplande 120 (stvz per juli 2020) In 2020 zijn in verband met Corona tot augustus relatief weinig fysieke energiecontroles uitgevoerd. De ODRA heeft na de zomer een versnelling ingezet en verwacht daarmee voor het einde van het jaar toch deze 120 fysieke energiecontroles uit te kunnen voeren. Daarnaast waren in 2020 ook 200 administratieve gevelcontroles en 25 fysieke energiecontroles gepland in het kader van het versterkt toezicht vanuit EZK; in verband met Corona zijn deze omgezet naar ca 750 administratieve controles bij bedrijven die nog niet hebben voldaan aan de Informatieplicht. Deze bedrijven ontvingen een brief waarin zij geattendeerd worden op de Informatieplicht en waarin zij verzocht worden om de energiegegevens aan te leveren om daarmee vast te kunnen stellen of het bedrijf onder een klein/midden/grootverbruiker valt. Hiermee kan in 2021 het energietoezicht gerichter worden uitgevoerd. Resultaten: Uit de energiecontroles blijkt dat de meeste bedrijven bezig zijn met energiebesparing, maar dat weinig bedrijven alle energiebesparende maatregelen al hebben uitgevoerd. Bij ca 70% van de bedrijven is er sprake van 1 of meer tekortkomingen. De tekortkomingen zijn zeer divers en hebben betrekking op het gebouw, de faciliteiten en/of de processen. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld het ontbreken van een energieregistratiesysteem of de juiste verlichting, het goed inregelen verwarming/koeling/ventilatie, het aanbrengen van isolatie of tijdschakelingen, toepassen energiezuinigere machines, ed. Ook wordt gecontroleerd of is voldaan aan de

	Informatieplicht. De bedrijven krijgen een reactietermijn van 4 weken tot 12 maanden. Na de controle door de ODRA blijkt dat de bedrijven versneld aan de slag gaan; tot op heden zijn er nog geen dwangsommen opgelegd. CO2-reductie: De totale energiebesparing in kWh elektriciteit, m3 gas of CO2 die is gerealiseerd met toezicht en handhaving op energiebesparing is lastig in cijfers uit te drukken, omdat de bedrijven daarover geen rapportageplicht hebben. Verschillende externe factoren kunnen het verbruik omhoog of omlaag stuwen, waar je als gemeente of omgevingsdienst geen invloed op hebt: - De conjunctuur van de economie – machines draaien meer of juist minder; - Verandering of uitbreiding van bedrijfsactiviteiten; - Schommelingen in het weer. Daarnaast is het lastig om vanuit de energiecontroles een inschatting te maken van de bespaarde energie per maatregel, aangezien dit per branche sterk kan verschillen. Wel weten we de aantallen bedrijven die worden bezocht. Deze bedrijven voldoen na het initiële bezoek of na een eventuele hercontrole allen aan de wettelijke minima voor energiebesparing uit de Erkende Maatregelen Lijst (EML).

Fractie:	**D66-44**
Pagina:	144
Vraag:	Meer bedrijven en industrie aardgasvrij maken Het college geeft aan 500 Arnhemse bedrijven aardgasvrij te willen maken. Welk tijdspad heeft het college hierbij voor ogen en welke kosten zijn hiermee gemoeid? Hoe wordt hierbij samengewerkt met vertegenwoordigende organisaties zoals VNO/NCW?
Antwoord:	Uiterlijk eind 2021 moet de transitievisie warmte worden vastgesteld door uw raad. Hierin wordt het tijdspad vastgelegd waarop wijken van het aardgas gaan en welke alternatieve duurzame oplossingen voorhanden zijn. Op dit moment worden hiervoor verschillende onderzoeken uitgevoerd, zowel regionaal als stadsbreed. Een globale inventarisatie naar de warmte- en koudevraag van bedrijventerreinen maakt hiervan onderdeel uit. Op basis van deze uitkomsten zullen we in overleg met bedrijven(koepels) en andere stakeholders een strategie moeten bepalen. Tijdspad en kosten zullen daarin worden meegenomen. Voor wat betreft de ondernemersvertegenwoordigers bouwen we daarbij voort op de reeds gestarte samenwerking vanuit de energiescans voor bedrijven. Daarnaast worden er op dit moment al wijkgesprekken gevoerd over en studies gedaan naar warmteopties in wijken en buurten. Naast inwoners worden hier ook de bedrijven in de wijk bij betrokken.

Fractie:	**D66-45**
Pagina:	145
Vraag:	Uitbreiden gebruik zero emissie mobiliteit Wij ontvangen graag de genoemde “Visie deelvervoer en plaatsingsplan”.
Antwoord:	Het college heeft onlangs beleidsregels vastgesteld om de toelating van aanbieders op het gebied van deelvervoer te reguleren. De visie deelvervoer, inclusief plaatsingsplan is nog niet vastgesteld. Na vaststelling zal u daarover worden geïnformeerd.

Fractie:	**D66-46**
Pagina:	155
Vraag:	Onder de ambitie 'Arnhem biedt voldoende woonruimte' wordt vooral gesproken over het realiseren van nieuwe woningen. Waar in de begroting vinden we de concrete ambities en doelen waar het gaat op de bestaande woningvoorraad in Arnhem in de verschillende segmenten, en de transformatie daarvan in het kader van levensloopbestendigheid en duurzaamheid?
Antwoord:	Onder het kopje duurzame en levensloop geschikte woningen op blz. 160 en onder het programma S10, Klimaat en energie.

Fractie:	**D66-47**
Pagina:	156
Vraag:	Onder 'Versnellen en doorprogrammeren van (betaalbare) woningen vinden we bij '1.' een verdeling van de programmering over verschillende categorieën. Op welke wijze hangt deze verdeling samen met de uitkomsten van het Woningmarktonderzoek uit 2019, en in het bijzonder de daarin aangegeven "Kwalitatieve behoefte naar segmenten 2019-2030"? Graag toelichten.
Antwoord:	Het, in juli 2020 door de Raad vastgestelde, Plan van Aanpak woningbouwontwikkeling, waarbij het gehele woningmarktonderzoek uit 2019 een belangrijke onderligger is, is het vertrekpunt bij de verdeling over de categorieën. In dit PvA beschrijven we de uitkomsten van het woningmarktonderzoek 2019 inclusief De kwalitatieve behoefte maar segmenten 2019-2030 (blz 4). In hoofdstuk 4 worden conclusies getrokken voor de Arnhemse woningmarkt, in hoofdstuk 5 maatregelen. Programmering over de verschillende categorieën gebeurt op basis van d uitkomsten van het onderzoek en de vastgestelde maatregelen.

Fractie:	**D66-48**
Pagina:	157
Vraag:	Actualisatie van de stresstest Wanneer ontvangt de raad deze actualisatie?
Antwoord:	De verwachting is medio 2021.

Fractie:	**D66-49**
Pagina:	157
Vraag:	Meer bomen Bij het bomenplan zou ook een uitvoeringsplan worden gemaakt. Wanneer komt dit uitvoeringsplan naar de raad?
Antwoord:	Het uitvoeringsplan is in afrondende fase en zal dit jaar naar de raad worden gestuurd.

Fractie:	**D66- 50**
Pagina:	158
Vraag:	Herkenbare stad: (verpachte) agrarische gronden Graag een overzicht van de huidige status van de agrarische gronden in bezit van de gemeente Arnhem v.w.b. status biologische teelt, SKAL-certificering. Het overzicht graag per perceel.
Antwoord:	Van onze landbouwgronden (totaal circa 405 hectare) wordt ongeveer 10 hectare door een pachter SKAL gecertificeerd beheerd en circa 100 hectare beheren wij zelf SKAL gecertificeerd. De betreffende percelen liggen vooral in of grenzen aan onze parken en/of aan ecologisch belangrijke zones. Het format waarin deze vragen worden beantwoord leent zich niet voor het uitwisselen van een gedetailleerd kaartbeeld waarin een overzicht per perceel kan worden gegeven. Mocht daarvoor interesse zijn, dan kan dat uiteraard in een later stadium alsnog beschikbaar worden gesteld.

Fractie:	**D66-51**
Pagina:	159
Vraag:	De opvang van huisdieren Is er nu in de begroting een bedrag gereserveerd voor vervanging/verbetering van de huisvesting van St Dierentehuis Arnhem e.o.? Zo ja, waar had ik dit kunnen lezen?
Antwoord:	In de begroting is een (bestaand) budget aanwezig voor het ophalen en opvangen van zwerfdieren. Er wordt per opgehaald dier een vergoeding betaald aan Stichting Dierentehuis Arnhem e.o., in deze vergoeding zitten ook de kosten voor huisvesting. Voor eventuele nieuwe huisvesting/verbetering bestaande huisvesting zijn vanuit de gemeente geen aanvullende financiële middelen gereserveerd. Stichting Dierentehuis Arnhem e.o. is een zelfstandige stichting die ook op financieel gebied haar eigen verantwoordelijkheid draagt. Wel staan we positief tegenover het verstrekken van een garantie voor de lening die stichting Dierentehuis Arnhem e.o. afsluit met een financier indien een garantie nodig blijkt, waarbij het aandeel van de gemeenten aangesloten bij het Dierentehuis evenredig wordt verdeeld. Het bestuur van de stichting heeft overigens al meermalen aangekondigd dat een verbouwing kan

	leiden tot een tariefsverhoging. Dit is in een regionaal overleg met bestuurders gedeeld en dat werd niet onredelijk gevonden.

Fractie:	**D66-52**
Pagina:	162
Vraag:	Uitnames uit de BR Volkshuisvesting en BR Stimulering Woningbouw: graag ontvangen wij een onderbouwing van welke uitnames worden voorgesteld en hoe deze zich verhouden tot het door de raad vastgestelde doel van de genoemde reserves. BR Volkshuisvesting: Deze reserve is het uitvoeringsinstrument van de Nota Wonen. Overeenkomstig besluit van de raad d.d. 30 juni 2014, wordt deze reserve deels ingezet om een redelijke compensatie te bieden voor de gedupeerden van de WOS-fraude. De reserve wordt jaarlijks gevoed met het renteresultaat dat wordt behaald op de uit te zetten Startersleningen. BR Stimulering Woningbouw: De kredietcrisis heeft geleid tot een forse economische recessie, met grote gevolgen voor de vastgoedmarkt. Om de bouwproductie door te laten gaan op het gewenste niveau stimuleringsmaatregelen voorzien. Voor de dekking daarvan is deze reserve gevormd. De bedragen zijn vooral bedoeld voor projecten met prioriteit voor de gemeente alsmede die van groot belang zijn voor de stedelijke ontwikkeling en grootschalige herstructurering.
Antwoord:	- Uitname BR Volkshuisvesting: € 125.000 in 2021 en € 125.000 voor uitbreiding van woonwagenstandplaatsen. Deze reserve wordt ook ingezet voor de WOS fraude afhandeling maar die compensatie is afgehandeld, we zullen nog wel beperkt gelden ontvangen uit de fraudevorderingen. Tav de startersleningen; er wordt jaarlijks een bedrag aan de BR toegevoegd uit het destijds vastgestelde rentevoordeel op de startersleningen, dat is dus een toevoeging, geen onttrekking. De BR Volkshuisvesting wordt nu dus nog alleen ingezet voor de nota wonen. - Uitname BR Stimulering Woningbouw: € 115.000 in 2021 voor programma-aansturing en nadere uitwerking van het plan van aanpak woonwagenstandplaatsen. Het onderzoek naar de woonwagenstandplaatsen is onderdeel is van de beleidsdoelen op gebied van wonen (nota Wonen). De te maken kosten en de dekking uit de bestemmingsreserve Stimulering Woningbouw en bestemmingsreserve Volkshuisvesting zullen wij in de begroting 2021 opnemen. (Zie raadsbrief 23 juni 2020, Plan van aanpak uitbreidingwoonwagenlocaties Arnhem).

Fractie:	**D66-53**
Pagina:	173
Vraag:	Er staat: "De BR Solvabiliteit is een extra buffer voor onvoorziene tegenvallers." De raad heeft in de begroting 2020-2023 een ander doel aan deze reserve meegegeven: "Een belangrijke doelstelling is naast een robuuste begroting en buffers voor risico's ook het streven naar een robuustere financiële positie. Hiervoor wordt structureel gespaard in de bestemmingsreserve Solvabiliteit." In het raadsvoorstel waarin de systematiek van de BR Solvabiliteit werd geïntroduceerd stond mede als doel vermeld "Schulden door investeringen binnen één generatie (20 jaar) aflossen". Op grond van welk raadsbesluit is het opvangen van onvoorziene tegenvallers ook een doel van deze bestemmingsreserve?
Antwoord:	De BR Solvabiliteit zorgt voor een gezondere begroting. Met de vorming van de BR Solvabiliteit is een tegenhanger gevormd voor de schuldenlast, waardoor deze in theorie binnen één generatie afgelost kan worden. Bij de vaststelling van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen is dit door ge raad bekrachtigd met het volgende uitgangspunt: 'De gemeente heeft een extra buffer voor niet voorspelbare gebeurtenissen in de vorm van de bestemmingsreserves Solvabiliteit. De rekenregels daarvoor liggen vast in de verordening Financieel beleid en beheer.' In art.11, lid 6 onder c. is ook geregeld dat de gemeenteraad een besluit kan nemen over 'een of meerdere onttrekkingen aan de BR solvabiliteit'. De gemeente beschikt overigens over meer buffers voor het opvangen van tegenvallers. In de begroting zijn daarvoor posten opgenomen bijvoorbeeld de post onvoorzien. Daarnaast vormen de algemene reserve en een drietal bestemmingsreserve van het grondbedrijf de belangrijkste

	buffers als onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit om risico's als die zich voordoen op te vangen.

Fractie:	**D66-54**
Pagina:	173
Vraag:	De verdeling van de middelen in de BUIG, zoals door het Rijk in september besloten, kan van grote invloed zijn op de financiële positie. Graag ontvangen we een doorrekening van de BUIG-middelen zoals in september vastgesteld en een overzicht van de gevolgen daarvan voor de begroting danwel de risicoparagraaf.
Antwoord:	Onlangs heeft het ministerie van SZW de definitieve BUIG budgetten voor 2020 en de voorlopige BUIG budgetten voor 2021 op gemeente niveau bekend gemaakt. Daarnaast is in de rijksbegroting een nieuwe raming afgegeven voor de macrobudgetten 2022 tot en met 2025. Conform afgesproken systematiek, vastgesteld bij het programmaplan Doorbraak naar Werk op 03 juli 2019, wordt de begroting van Arnhem geactualiseerd naar aanleiding van aanpassingen vanuit het Rijk. Op dit moment zijn wij aan het berekenen welke effecten eerder genoemde bijstellingen hebben op de Arnhemse begroting. Wij streven er naar u eind oktober te informeren via een aparte raadsinformatiebrief. De verwerking in de begroting zal, conform gemaakte afspraak, plaatsvinden in het eerstvolgende cyclusproduct, verzamelbesluit 1 van 2021 zijn.

Fractie:	**D66-55**
Pagina:	187
Vraag:	Volumegroei 2021 Is dit niet iets dat uit het budget voor prijs- en volumeontwikkeling moet komen, en dus niet als een risico kan worden opgevoerd?
Antwoord:	De volumeontwikkeling van het doelgroepenvervoer ligt vele malen hoger dan de ontwikkeling van het aantal inwoners van Arnhem dat de volumeontwikkeling van de begroting bepaalt. Daarmee biedt de volumeontwikkeling van de begroting zoals voorgeschreven in de financiële verordening geen ruimte om de volumeontwikkeling van het doelgroepenvervoer op te vangen wanneer deze zich voordoet. Daarom is dit als risico opgenomen.

Fractie:	**D66-56**
Pagina:	188
Vraag:	Wanneer wordt de inventarisatie verwacht van de Arnhemse Sportfederatie over de consequenties van de coronacrisis voor Arnhemse verenigingen?
Antwoord:	Het Mulier instituut is eind september gestart met het onderzoek, de resultaten worden begin november verwacht.

Fractie:	**D66-57**
Pagina:	188
Vraag:	Het Sportbedrijf berekent bruto tarieven voor de velden. Vervolgens zijn er compensatiemogelijkheden voor onderhoud en investeringen, waardoor het netto tarief per veld lager is voor een vereniging. Bij het Rijk wordt compensatie aangevraagd voor de huren. Zijn de bruto tarieven huur aangevraagd als compensatie bij het Rijk of de bedragen na compensatie? En worden de compensaties aan de verenigingen voor onderhoud en investeringen wel uitbetaald aan verenigingen?
Antwoord:	De verenigingen die hiervoor in aanmerking komen hebben deze compensatie ontvangen. We hebben in samenwerking met het sportbedrijf de mogelijkheden bekeken die de Rijksregeling biedt. Het lijkt erop dat de regeling ruimte biedt om de investeringscompensatie eveneens aan te vragen. De exploitatiecompensatie die verenigingen krijgen is niet aan te vragen bij het Rijk, aangezien er geen sprake was van exploitatie in deze periode. Een voorwaarde voor het aanvragen van de investeringscompensatie is dat de verenigingen dit bedrag kwijtgescholden hebben gekregen (of dat zij hiervan schriftelijk in kennis gesteld zijn).

Fractie:	**D66-58**
Pagina:	198
Vraag:	In het kader van de Herstelagenda hoeven investeringen in verduurzaming van vastgoed niet meer volledig maar slechts voor 60% te worden terugverdiend. Om welke bedrag aan investeringen gaat het hier, wat is de onderbouwing van de 60% en op welke termijn dienen deze voor 60% te worden terugverdiend?
Antwoord:	Deze tekst in de begroting is wat te voorbarig. In het onderdeel anticyclische investeringen van de herstelagenda zijn vele projectvoorstellen aangedragen, verbouwing en duurzaamheidsinvesteringen in de gemeentewerf aan de Snelliusweg is er een van. Een ander voorstel is om terugverdienen van duurzaamheidsmaatregelen van 100 naar 60% te zetten. Uit de projectvoorstellen moet nog een keuze worden gemaakt.

Fractie:	**D66-59**
Pagina:	204, 205
Vraag:	We willen investeren in jonge medewerkers. Tegelijkertijd loopt het traineeprogramma volgens de tabel op pagina 205 in 2021 af. Worden trainees vanaf dat moment bekostigd uit de reguliere budgetten? Of eindigt het traineeprogramma en wordt op een andere wijze invulling gegeven aan de ambitie om jonge mensen te interesseren voor werk bij de gemeente en aan de organisatie te binden?
Antwoord:	Het traineeprogramma dat in maart 2020 is gestart, met 11 trainees, loopt 2 jaar door. Evenals bij de vorige twee traineeprogramma sturen wij er op dat deze trainees zo veel mogelijk op reguliere vacatures instromen. Dat is tot nu toe goed gelukt. Enkele trainees hebben zelf gekozen om een andere weg in te slaag en een enkeling vonden wij minder geschikt om in te laten stromen. Gemiddeld 7 van de 10 trainees zijn ingestroomd. Eind volgend jaar wordt opnieuw overwogen in welke vorm er een vervolg wordt gegeven aan een nieuw traineeprogramma. Het is en blijft de bedoeling om te investeren in jonge medewerkers. Naast ons eigen traineeprogramma gebeurt dat ook deelname aan een regionaal traineeprogramma (met 1 plek), door actief stagebeleid en de mogelijkheid van werkervaringsplekken.

Fractie:	**D66-60**
Pagina:	207
Vraag:	We missen bij 'financiën en control" de uitvoering van motie 20M209g. Graag vernemen we met welk tijdpad de verschillende stappen die in die motie worden genoemd gedurende 2021 doorlopen worden en hoe dit een plek krijgt in de activiteiten zoals hier in de conceptbegroting genoemd.
Antwoord:	Met de Auditcommissie zal worden overlegd over de in 2021 te doorlopen stappen met betrekking tot de op 16 september jl. aangenomen motie 'Realistisch inschatten en bewuster beleid'. In ieder geval zijn wij voornemens de volgende punten onderdeel te laten zijn van deze stappen: • Bepaling van de omvang van de structurele risico's; • Actualisatie/vergelijking van de omvang van het risicoprofiel van de gemeente Arnhem met gemeenten die risico's op structurele budgetten zwaarder meewegen; • Aansluiten bij de laatste informatie van de commissie BBV met name de notitie 'Meerjarig Financieel inzicht voor de raad' van september 2020; • Consultatie van enkele experts op het gebied van de gemeentefinanciën; • Overleg met de auditcommissie en financiële woordvoerders over suggesties voor mogelijke aanpassingen in de spelregels; • Voorbereiding van een voorstel, zoals in de motie gevraagd.

PvdA

Fractie:	**PvdA-1**
Pagina:	68
Vraag:	Wat wordt bedoeld met ‘klantreizen’ (p. 68)?
Antwoord:	Een klantreis is een manier om in kaart te brengen welke stappen de burger doorloopt bij de aanvraag van een product of dienst, om duidelijk te krijgen hoe we dit proces voor de burger (en daarmee de klanttevredenheid) kunnen verbeteren.

Fractie:	**PvdA-2**
Pagina:	68
Vraag:	Wanneer komt de nieuwe applicatie voor afspraken? Hoe gaat deze eruitzien? (p. 68)
Antwoord:	De nieuwe applicatie wordt in de zomer van 2021 ingevoerd. Deze biedt de mogelijkheid om efficiënter te plannen, gerichter informatie uit te vragen vóór een afspraak, en de klantgegevens beter te beschermen.

Fractie:	**PvdA-3**
Pagina:	68
Vraag:	Welke eDiensten voor burgerzaken staan op de rol? (p. 68) Wanneer worden deze gelanceerd?
Antwoord:	De e-diensten die in de tweede helft van 2021 als eerste worden ingevoerd, zijn doorgeven vermissing reisdocument, overlijdensaangifte, naamskeuze en geheimhouding.

Fractie:	**PvdA-4**
Pagina:	68
Vraag:	Worden de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek gedeeld met de raad? (p. 68). Wanneer wordt dit onderzoek uitgevoerd?
Antwoord:	Ja, de resultaten zullen met de raad worden gedeeld. Het onderzoek wordt in het laatste kwartaal van 2021 uitgevoerd.

Fractie:	**PvdA-5**
Pagina:	76
Vraag:	Wat is ‘periodiek’ in gesprek? Worden er jaarlijks gesprekken georganiseerd (p. 76)?
Antwoord:	In 2019 heeft de burgemeester de gesprekken met de bewoners gevoerd in de 8 TLO-gebieden. Daaruit zijn de wijkveiligheidsagenda's vastgesteld. De opzet is om 2021 te gebruiken om terug te gaan naar de bewoners om met hen de vraag te beantwoorden of we de goede onderwerpen hebben opgepakt en welke aandacht / aanscherping er vervolgens gewenst is. In de tussentijd wordt er in de gebieden gewerkt via wijkveiligheidsoverleggen aan het daadwerkelijk oppakken van de door de bewoners aangegeven prioriteiten en daarover zijn we continu in overleg met de buurt (bewonersverenigingen, ondernemersverenigingen en de diverse partners in de wijk).

Fractie:	**PvdA-6**
Pagina:	76
Vraag:	Zijn overlastplekken (hotspots) al in kaart gebracht? Is er al een gerichte aanpak voor deze plekken? (p. 76)
Antwoord:	De overlastplekken zijn per gebied in kaart gebracht. We zijn vanuit de wijkveiligheidsoverleggen ook actief bezig met de aanpak van overlast. Daarnaast krijgen wij ook veel meldingen binnen op veiligheid@arnhem.nl en pakken we diverse vormen van jeugdoverlast, woonoverlast concreet aan. Tegelijkertijd hebben we ook onze totaalaanpak omtrent bestrijding overlast inzichtelijk gemaakt (en het instrumentarium dat we hiervoor hebben) en daarin willen we de komende jaren ook echt nog verbeterslagen maken.

Fractie:	**PvdA-7**
Pagina:	80
Vraag:	Is er al een verkeerskundig onderzoek Singelgarage? (p. 80)? Welke plannen zijn voorgenomen voor de garage?

Antwoord:	Ja, er is al een verkeerskundig onderzoek. Er wordt momenteel gekeken of dubbelgebruik bij de nieuwe, nog te bouwen, garage van het Bestuurskwartier mogelijk is. Zodra die mogelijkheden bekend zijn wordt verder onderzoek gedaan.

Fractie:	**PvdA-8**
Pagina:	
Vraag:	Wat is de top-10 met meest verkeersonveilige punten op het Arnhemse wegennet (p. 81)? Is er een planning met voorgenomen verbetervoorstellen en de uitwerking daarvan?
Antwoord:	Deze top 10 staat beschreven in de BLIQ rapportage. Momenteel loopt het onderzoek naar de top 10 locaties en worden de verbetervoorstellen uitgewerkt. Planning van verdere uitwerking hangt af van de complexiteit en kosten van de oplossingen.

Fractie:	**PvdA -9**
Pagina:	
Vraag:	Welke acties worden ondernomen om het parkeren (van personenwagens en vrachtwagens) bij werklocaties ordentelijk te organiseren met inachtneming van het behoud van bereikbaarheid en voorkomen van overlast? (p. 87)
Antwoord:	Op dit moment zijn er nauwelijks signalen bekend rond overlast van parkeren (van persoonswagens en vrachtwagens) op werklocaties. Enkel bedrijventerrein Rijnpark geeft aan druk op parkeren van personen auto's te ervaren vanuit het feit dat zij gelegen zijn aan de zone voor betaald parkeren en bij hen deze zone ophoudt waardoor veel medewerkers die werkzaam zijn bij in de binnenstad en bij de diverse overheidsinstellingen ook in deze omgeving willen parkeren. Bij nieuwbouw op werklocaties passen we onze parkeernormen toe. Deze zorgen ervoor dat er aan de voorkant in principe voldoende parkeerplaatsen worden gerealiseerd. Om parkeeroverlast in de toekomst te voorkomen, neemt de gemeente Arnhem deel aan een ambtelijk regio overleg over truckparking in de regio. Dit overleg is geïnitieerd vanuit de provincie en komt voort uit parkeerdruk vanuit vrachtwagens in omliggende gemeenten. Verkend wordt wat goede faciliteiten en locaties zijn (regionale) truckparking-voorzieningen. Daarnaast wordt voor enkele werklocaties bekeken of deze aan de pilot voor de eHUBS/ elektrische fietsen toegevoegd kunnen worden (o.a, Gelderse Poort en open bedrijventerreinen) Vanuit de doelstellingen van het NEMIA programma wordt gewerkt aan Werkgevers Modal shift. Hierin wordt bij werkgevers gewerkt aan bewustwording en gedragsverandering en aangestuurd op het stimuleren van gebruik van Openbaar vervoer en fiets voor hun medewerkers.

Fractie:	**PvdA-10**
Pagina:	
Vraag:	“Het winkelhart moet compacter zijn. Aan de randen van de binnenstad is ruimte voor een nieuw programma (…)” Zijn er concrete plannen voor de ontwikkeling van een compacter stadshart, al dan niet met combinaties tussen wonen en bedrijvigheid? Wordt/is hierover overlegd met betrokkenen in de binnenstad? (p. 88). Komt hier een voorstel of visie voor naar de gemeenteraad?
Antwoord:	De ontwikkeling van een compact(er) stadshart is beleidsmatig verankerd in de Rapportage De Arnhemse Binnenstad mei 2016, de Rapportage De Arnhemse Binnenstad maart 2018 en Detailhandelsvisie Arnhem 2016-2021. Hier is dus geen nader voorstel of visiedocument nodig. Hierover wordt intensief overleg gevoerd met het Platform Binnenstadsmanagement Arnhem. Dit overleg vindt plaats met haar bestuur maar ook binnen de PBA werkgroep Ruimtelijke Ontwikkeling die gevormd wordt door PBA, gemeenten, makelaars, ontwikkelaars, horeca en bewonersplatform 6811. In het nieuwe concept omgevingsplan van de Binnenstad is na overleg met PBA en genoemde werkgroep geopteerd voor een bestemmingsplan dat ruim van opzet is. Door flexibel te zijn qua functies stel je de markt optimaal in staat hier invulling aan te geven. Binnenstedelijk wonen is een gezamenlijke ambitie dus ook hier is ruimte voor.

	Tot slot heeft PBA een kwartierenplan opgesteld met stakeholders. De binnenstad in Arnhem is opgedeeld in acht kwartieren met elk een eigen karakter. Er is onderzoek gedaan naar de wijkidentiteit van deze acht kwartieren. Hierbij is ook over de grens van de binnenstad gekeken om verbinding te leggen met de zogenaamde eerste schil rondom de binnenstad. Denk hierbij aan het Spijkerkwartier, Modekwartier, Stadsblikken Meinerswijk en de Melkfabriek.

Fractie:	**PvdA-11**
Pagina:	
Vraag:	Hoe vindt de samenwerking plaats tussen de provincie en de gemeente Nijmegen inzake het versterken van de centrumgemeenten/complementariteit? (p. 88)
Antwoord:	Er is een regionale agenda in maak. Samen met de gemeente Nijmegen voert Arnhem hierover de gesprekken met de provincie Gelderland. Bruisende Binnensteden (Arnhem/Nijmegen) en Krachtige Kernen (de kleinere dorpskernen) is één programmalijn van deze regionale agenda. Zodra deze gereed is zal de raad hierover bericht worden. Daarnaast gaat de Regio Arnhem Nijmegen voor een MKB-deal. De 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen hebben samen met de provincie Gelderland en diverse belangen- en ondernemersverenigingen een voorstel ingediend bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) om honderden midden- en kleinbedrijven in de regio te helpen bij vragen en investeringen in digitalisering. In totaal willen de samenwerkende partijen dat er 1,6 miljoen euro beschikbaar komt via een MKB-Deal voor de periode 2021-2023.

Fractie:	**PvdA-12**
Pagina:	
Vraag:	Komt er een plan voor het in ontwikkeling zijnde Innovatielab? Wat is de planning? (p. 90). In de Herstelagenda werd het Innovatielab niet toegelicht.
Antwoord:	De initiatiefnemers van het Innovatielab en -programma Connectr zijn bezig met het opstellen van een businessplan met de vier onderdelen van Connectr: organisatie, innovatieprogramma, innovatielab en shared facilities. De organisatie en innovatieprogramma gaan naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 van start. In het vierde kwartaal van 2021 zal naar verwachting het fysieke innovatielab gerealiseerd zijn.

Fractie:	**PvdA-13**
Pagina:	110
Vraag:	Het college schrijft dat zij werkgevers willen motiveren om hun werk inclusiever te organiseren . Wat doet de gemeente Arnhem zelf als werkgever om werk inclusiever te organiseren? Hoeveel mensen met een beperking en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt heeft de gemeente zelf in dienst? Hoe verhoudt zich dit tot de aantallen van de banenafspraak?
Antwoord:	De gemeente als werkgever heeft inclusie en diversiteit hoog op de agenda staan. De gemeente heeft o.a. aandacht besteed aan Diversity Day (6 oktober). Op 7-10-2020 heeft onze directie een intern charter 'Diversiteit en Inclusie' getekend. Daarnaast is en wordt de training 'selecteren zonder vooroordelen' door veel leidinggevenden en P&O-adviseurs gevolgd. In vacatureteksten benadrukken we diversiteit en ook bij werving en selectie en het behouden van medewerkers hebben we hiervoor speciale aandacht. Het exacte aantal mensen, dat bij ons in dienst is, met een beperking en/of een afstand tot de arbeidsmarkt, is (nog) niet bekend. Binnenkort hopen wij dat, via een anonieme en vrijwillige enquête onder het personeel in beeld te krijgen. Eerder is dat, om privacyredenen, niet geregistreerd. Het aantal mensen dat onder de banenafspraak valt is wel bekend. We voldoen nu aan de taakstelling 2020 van de banenafspraak. Eind 2020 moeten wij minimaal 30,7 banen (van 25,5 uur) hebben ingevuld. Op dit moment zijn er 40,2 banen gerealiseerd, waarvan 13,2 banen bij de kernorganisatie, op MBO+/HBO-niveau. De andere zijn via SW detachering gerealiseerd. Verwachting is dat een aantal van deze kandidaten potentie hebben om door te groeien binnen hun vakgebied.

Fractie:	**PvdA-14**
Pagina:	113
Vraag:	Aanpassen schoolkostenregeling waarbij het budget wordt toegevoegd aan de gelrepas Dit voorstel komt uit de Armoedeagenda . Die is echter nog niet in de raad geweest . Betekent dit dat als de raad hier ja tegen zegt in de begroting , dit onderdeel in de armoede agenda niet meer gewijzigd kan worden?
Antwoord:	De begroting regelt het financieel kader. De raad kan bij de armoede agenda anders besluiten over de inzet

Fractie:	**PvdA-15**
Pagina:	
Vraag:	“We onderzoeken de mogelijkheden van een stadsakkoord met ontwikkelaars en corporaties” (p. 156). In het door de raad vastgestelde Plan van Aanpak: Woningbouwontwikkeling staat het instellen van een stadsakkoord gepland voor Q4 2020. Lopen er al gesprekken met ontwikkelende partijen? Wordt de raad dit jaar nog geïnformeerd over de ontwikkeling van het stadsakkoord?
Antwoord:	In het kader van het PvA woningbouwontwikkeling, de woondeal, de verstedelijkingstrategie en de omgevingsvisie Arnhem lopen er gesprekken met corporaties en andere ontwikkelende partijen over de gezamenlijk (woningbouw opgave in Arnhem en het instellen van een (regionale) versnellingstafel samen met de Rijksoverheid, gemeenten, provincie en ontwikkelaars. Gesprekken over een Stadsakkoord volgt uit deze gesprekken. Het college zal de Raad dit jaar informeren over de voortgang van deze gesprekken.

Fractie:	**PvdA -16**
Pagina:	
Vraag:	P9/10 Hoeveel geld is er vanuit Urban sports beschikbaar voor de blauwe golven? In de tabel op p9 staat €15.000,- in de tekst op p10 €200.000,-?
Antwoord:	Er is €200.000,- beschikbaar. Dit wordt gedekt uit het structurele budget voor Urban Sports en komt neer op €15.000 aan lasten per jaar.

Fractie:	**PvdA -17**
Pagina:	92
Vraag:	Op p92 staat te lezen dat we €700.000,- minder subsidie krijgen en daarom ook het zelfde bedrag minder uit geven aan Gelderland herdenkt, wat kunnen we hierdoor niet meer doen in vergelijk met voorgaande jaren?
Antwoord:	De extra Gelderland Herdenkt middelen ontvingen wij eenmalig van provincie in verband met de extra activiteiten die de regio uitvoerde in het kader van het regioprogramma Airborne Region en Veluwe Remembers. In de Airborneregio is onder meer geïnvesteerd in renovatie van het Airbornemuseum, digitaal ontsluiten van routes en verhalen, impuls informatiecentrum Driel en extra programmering in het kader van 75 jaar Slag om Arnhem (Arnhem Lights, Airborne by Night, Nacht van de Eusebius). Op de Veluwe is onder meer een impuls gegeven aan informatiecentrum Apeldoornse Bosch, het Westerborkpad en Informatiecentrum Putten.

Fractie:	**PvdA -18**
Pagina:	
Vraag:	Is er onderzocht waarom in Arnhem maar zo weinig kinderen lid zijn van een sportvereniging? Zo ja, wat zijn hier de uitkomsten van?
Antwoord:	Er is niet specifiek voor Arnhem onderzocht waarom weinig kinderen lid zijn van een sportvereniging. Er is wel onderzoek gedaan naar waarom kinderen in het algemeen afhaken bij sportverenigingen (vooral vanaf 11-12 jaar). Dat heeft niet te maken met dat kinderen sporten niet leuk vinden, maar valt onder andere samen met het gaan naar de middelbare school. Kinderen krijgen een drukker leven en tegelijkertijd vaak andere interesses. Het effect wordt versterkt indien een vereniging niet aantrekkelijk genoeg is voor deze doelgroep en/of geen rekening houdt met hun behoeften. Dit kan liggen aan onvoldoende niveau van trainers, te veel verplichtingen

	etc. etc. Uit dat onderzoek blijkt dat deze kinderen vaker aansluiting vinden bij een lossere vorm van sport.

Fractie:	**PvdA -19**
Pagina:	
Vraag:	De gemeente heeft gedurende de corona crisis een tijd lang de sportverenigingen vrij gesteld van de huursom voor de accommodaties. De gemeente is hiervoor gecompenseerd door het rijk. Welk bedrag heeft de gemeente ontvangen van het rijk?
Antwoord:	De gemeente heeft nog niets ontvangen, de sluiting van de aanvraagtermijn is 15 oktober. De compensatie aan de verenigingen is inmiddels, vooruitlopend op compensatie van het Rijk, uitgekeerd.

Fractie:	**PvdA - 20**
Pagina:	
Vraag:	Verenigingen betalen een netto huur bedrag (ze zorgen zelf voor zaken zoals belijning, verlichting, kantines en kleedgelegenheden, en krijgen hiervoor een vermindering van de huurkosten). Klopt het dat de gemeente meer ontvangen heeft dan dit netto bedrag?
Antwoord:	Nee. Het volledige bedrag dat de gemeente danwel sportbedrijf Arnhem zal ontvangen, is reeds uitgekeerd aan de sportverenigingen.

Fractie:	**PvdA - 21**
Pagina:	
Vraag:	Welke kosten vallen er onder het vaste tarief van de afvalstoffen heffing?
Antwoord:	Bij de onderverdeling van de heffing naar een vast en variabel deel is gekozen om de variabele kosten voor inzameling en verwerking van restafval in het variabel tarief te dekken. Met de inkomsten uit het vaste deel van het tarief wordt de basisinfrastructuur voor het uitvoeren van de afvalinzameling gedekt: inrichting containers en afvalbrengstation, uitvoeringsorganisatie, handhaving en inzameling en verwerking van herbruikbare afvalstromen.

Arnhem Centraal

Fractie:	**AC-1**
Pagina:	
Vraag:	In het hoofdstuk S02 Bereikbaarheid blz. 80 - 85 zie wij nergens iets terug over de aanpak m.b.t. de stadsdistributie. Is dit niet opgenomen in de begroting of staat dit niet vermeld?
Antwoord:	Dit valt onder S10 Klimaat en energie en wordt daar dus beschreven.

Fractie:	**AC-2**
Pagina:	
Vraag:	Op blz. 156 staat: uitbreiden woonwagenkamplocaties. Om als pilot te beginnen zou het woonwagenkamp aan de Bethaniënstraat daarvoor het meest geschikt in aanmerking komen, aangezien daar het terrein nog steeds gifvrij moet worden gemaakt. Zou dat alsnog meegenomen kunnen worden in de begroting?
Antwoord:	De woonwagenlocatie aan de Bethaniënstraat is één van de pilotlocaties; een mogelijk tweede pilotlocatie is de locatie Frieslandsingel of de locatie Gelderse Rooslaan. Dit is benoemd in de raadsbrief van 23 juni 2020 over het plan van aanpak voor uitbreiding van woonwagenlocaties. De dekking van een uitbreiding van de locatie Bethaniënstraat is financieel al geregeld via een apart raadsbesluit (27 mei 2020).

Fractie:	**AC-3**
Pagina:	
Vraag:	Arnhem Centraal heeft al zeker een jaar geleden vragen gesteld over de bewonersbudgetten en de gevolgde systematiek, die ooit gebaseerd was op een bedrag per inwoner. De hoogte daarvan werd bepaald door het type wijk. Echter, al jaren zijn er volgens onze informatie geen verhogingen of herzieningen van de bewonersbudgetten opgetreden, terwijl Arnhem qua inwonertal is gegroeid en zeker een wijk als Schuytgraaf een enorme groei heeft doorgemaakt. Ook zijn er wijken die meer of minder een krachtwijkkarakter hebben gekregen, maar dat heeft de budgetten naar ons weten niet beïnvloed. Is dit correct? Betekent dit na eventuele herrekening een verhoging van het bedrag aan bepaalde bewonersbudgetten of worden de bedragen verlaagd om binnen budget te blijven?
Antwoord:	De aanname dat de budgetten voor de bewonersoverleggen al jaren niet meer gecorrigeerd zijn voor de toe- of afname van het aantal inwoners in een wijk en/of voor wijziging van het type wijk, is correct. Op basis van de input van de meedenkgroep voor herijking van de spelregels komt er ook een nieuwe grondslag voor de toedeling van de budgetten. Mocht dan blijken dat meer budget nodig is het huidige budget dat daarvoor in de begroting is gereserveerd, dan zal daarvoor een voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Fractie:	**AC-4**
Pagina:	
Vraag:	Op blz. 257 is er sprake van € 275.000 voor wijkfondsen. Waar is dit geld voor bestemd?
Antwoord:	De € 275.000 heeft betrekking op de opbouw van de reserve uit de jaarlijkse niet bestede budgetten van bewonersoverleggen/wijkplatforms. Volgens de huidige spelregels mogen bewonersoverleggen maximaal een jaarbedrag meenemen naar het volgende jaar. De reserve is derhalve bestemd voor activiteiten vanuit de bewonersoverleggen/wijkplatforms voor de komende jaren. Op dit moment is TLO samen met de bewonersoverleggen/wijkplatforms bezig met de herijking van de spelregels voor de Arnhems wijkaanpak. Dit kan leiden tot een wijziging van de grondslag voor de toedeling van de budgetten, afspraken rondom het meenemen van niet-besteed budget en vervolgens aanpassingen in de hoogte van de budgetten.

Fractie:	**AC - 4 aanvullend (mondeling)**
Pagina:	
Vraag:	Er wordt in de beantwoording van vragen AC-3 en AC-4 gesproken over een herijking van de bewonersbudgetten.

	Kan er een overzicht gegeven worden van de ontwikkeling van de wijkbudgetten per Wijk in vergelijking met de ontwikkeling van de inwonersaantallen per wijk sinds de instelling van de wijkbudgetten?
Antwoord:	Nee dit is niet gebeurd en hier ligt nog een duidelijke taak om de inwonersaantallen te herijken samen met de spelregels in de gerichte aanpak per wijk waarna de budgetten worden verdeeld.

Fractie:	**AC-5**
Pagina:	
Vraag:	De AKUfontein staat er jaar na jaar meer verloederd bij. Welk bedrag is jaarlijks voor onderhoud gereserveerd? Is dat onderhoud ook gepleegd? Zo nee, welk bedrag staat in totaal open voor jarenlang niet gepleegd onderhoud? Wij lezen dat er 5 miljoen is vrijgevallen bij de post 'cultureel vastgoed'. Is het ensemble AKUfontein onder deze post te vatten, waardoor een bedrag vrij kan komen voor dit onderhoud?
Antwoord:	Met het raadsbesluit van 13 april 2017 is besloten om de gereserveerde middelen voor groot onderhoud (80.000) toe te voegen aan het project ter dekking van het project, Daarmee zijn er geen vrij besteedbare middelen meer beschikbaar om tussentijds onderhoud te verrichten. In 2018 zijn vanwege technische noodzaak de pompen van de fontein vervangen. Dit valt onder groot onderhoud. Dit is uit het project betaald. Voor de rest vindt in afwachting van een besluit over de toekomst van het AKU monument alleen dagelijks onderhoud aan het AKU monument plaats (fontein in gebruik stellen, chloorinstallatie, veilig houden, etc..). Wel zijn met het projectbesluit uit 2017 de financiële middelen voor een renovatie en opknap van de fontein en het beeld van Tajiri beschikbaar. Dit is nog niet tot uitvoering gebracht in afwachting van de keuze die voor de pergola wordt gemaakt (en waarvoor nog geen middelen beschikbaar zijn). Het ensemble AKUfontein is niet onder de post 'cultureel vastgoed' te vatten, het vrijgevallen bedrag is niet beschikbaar voor onderhoud aan de AKUfontein. Het vrijgevallen bedrag had uitsluitend betrekking op de culturele vastgoedobjecten Musis, Focus, Rozet en Museum Arnhem. Het vrijgevallen bedrag is in het totale financiële beeld van de begroting verwerkt en ook daarom niet meer beschikbaar voor andere doeleinden.

Fractie:	**AC- 5 aanvullend (mondeling)**
Pagina:	
Vraag:	In de beantwoording van vraag AC-5 wordt € 80.000 aan beschikbaar budget genoemd voor onderhoud aan de AKU-fontein en in de beantwoording van vraag AC-6 een budget van € 500.000 vanuit de reserve voor het Gele Rijdersplein en de fontein. Maakt de € 80.000 deel uit van de € 500.000 of kunnen deze bedragen opgeteld worden?
Antwoord:	Ja, die kunnen worden opgeteld. Het raadsbesluit uit 2017 kent de volgende dekking: • Bijdrage Provincie (Steengoed Benutten) € 912.000 • Reservering fonteinonderhoud € 80.000 • Reservering fietsenstalling mobiliteit € 100.000 • Bestemmingsreserve BGB € 500.000 • Marktinvesteringen € 233.000 • Totaal: €1.825.000 Dit budget is beschikbaar voor de investeringen waar u bij raadsbesluit van 2017 toe heeft besloten, te weten in het kort: vergroening luwte deel (oostzijde plein), renovatie fontein en beeld, placemakingstraject en onderzoek roomdivider.

Fractie:	**AC-6**
Pagina:	
Vraag:	Op blz. 251 staat het budget van Buitengewoon Beter van € 1.050.000 voor 2021 dat mede ingezet gaat worden 'voor een bijdrage aan het project Gele Rijdersplein'. Over welke bijdrage gaat het hier en is dat bedrag (ook) gereserveerd voor het Ensemble AKUfontein?

Antwoord:	Het bestedingsplan van deze bestemmingsreserve loopt tot en met 2023. Het resterende budget zal worden ingezet voor de afronding van de projecten Geitenkamp en Spijkerkwartier en een bijdrage aan het project Gele Rijdersplein. Het raadskader waarbinnen het project Gele Rijders Plein/ AKU-fontein uitgevoerd wordt is het raadsbesluit van 13 april 2017. Ter dekking van dit raadsvoorstel is een bedrag van 500.000 euro beschikbaar gesteld uit de bestemmingsreserve Buiten Gewoon Beter.

Fractie:	**AC-7**
Pagina:	
Vraag:	Op blz. 254 staat voor jeugdzorg 4 jaar lang € 200.000 incidenteel. Wat is de reden dat dit incidenteel wordt begroot?
Antwoord:	Het betreft de jaarlijkse toevoeging van € 200.000 aan de bestemmingsreserve WMO en Jeugdzorg. Deze toevoeging vindt plaats conform het amendement Aanvullende coalitieafspraken zorg (19A66) dat de Raad vorig jaar bij de vaststelling van de MJPB 2020-2023 heeft aangenomen.

Fractie:	**AC-8**
Pagina:	
Vraag:	Is er regelgeving voor gemeenten om kleine vergunningsvrije biomassacentrales te kunnen weren?
Antwoord:	Er is nu geen regelgeving voor gemeenten om kleine vergunningsvrij biomassacentrales te kunnen weren. Alleen voor grote (meer dan 15 Mwth) en middelgrote (5-15 MWth) centrales geldt respectievelijk een vergunningplicht en een meldingsplicht op grond van de Wet milieubeheer. In de brief van 26 mei 2020 in de beantwoording van de 'schriftelijke vervolgvragen art 44 RvO over warmtesysteem Klingelbeek' is aangegeven dat het college bezig is met het onderzoeken naar de juridische mogelijkheden om kleine biomassacentrales (zoals pelletkachels) op een andere wijze tegen te gaan. Over de mogelijkheden zal de gemeenteraad nog worden geïnformeerd.

Fractie:	**AC-9**
Pagina:	
Vraag:	Gezonde oude ouderen (75 plus en ouder) zijn gelukkiger, minder eenzaam en hebben minder zorg nodig. Nu zijn er ongeveer 10.000. In 2040 kunnen dat er 20.000 zijn volgens de prognose. Dementie, beroerte en artrose zorgen in 2040 voor een hogere ziektelast. Toch wordt deze groeiende zorgbehoevende groep niet genoemd in paragraaf S09 Gezondheid en sport. Juist voor deze groep is sport en preventie essentieel om gezond te blijven. Is er wel een budget gereserveerd voor deze groep?
Antwoord:	Het is een doelgroep die in de subsidieopdracht aan het sportbedrijf expliciet aandacht heeft. Het sportbedrijf heeft een uitvoerig plan van aanpak op deze doelgroep, waar ook middelen en FTE aan gekoppeld zijn.

Fractie:	**AC-10**
Pagina:	
Vraag:	Stichting Ziekenhuis Rijnstate krijgt subsidie van de gemeente. Voor welk doel is dit bedrag van €14.000?
Antwoord:	Dit is subsidie met betrekking tot het project GO (Gezond Onderweg).

Fractie:	**AC-11**
Pagina:	
Vraag:	De Radboud Universiteit Nijmegen krijgt € 3000,-. Voor welk doel?
Antwoord:	Dit betreft een onderzoekstraject van 4 jaar. Het project is erop gericht meer duidelijkheid te krijgen over het functioneren van Hanzenetwerken tussen ca 1400 en 1650. Het heeft een wetenschappelijke kant (kennis verwerven) maar is ook gericht op participatie en publieksbereik (vrijwilligers betrekken en resultaten delen). Dit levert kennis op over de positie van Arnhem in het Hanzenetwerk in de periode 1400-1650. 2021 is het laatste jaar dat subsidie verstrekt wordt.

Fractie:	**AC-12**
Pagina:	
Vraag:	In 2021 wordt voor totaal € 0,4 miljoen toegevoegd aan de reserves uit het onderdeel gezondheid en sport en € 0,3 onttrokken aan de reserves. Betekent dit dat € 0,1 overblijft, hetgeen te reserveren zou zijn voor de groeiende groep ouderen? “€ 0,3 miljoen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Onderhoud Vastgoed; € 15 duizend wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve. Onttrekkingen aan reserves. In 2021 wordt voor totaal € 0,3 miljoen onttrokken aan de reserves. € 0,2 miljoen wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Kapitaallasten; € 0,1 miljoen wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Onderhoud Vastgoed.”
Antwoord:	Nee, er wordt meer aan de reserves toegevoegd dan er onttrokken wordt, dus er wordt voor € 0,1 miljoen meer aan reserves toegevoegd. Daardoor blijft er dus geen saldo over om te besteden aan initiatieven.

Fractie:	**AC-13**
Pagina:	
Vraag:	Voor huishoudelijk afval is vanaf 2021 geen geld meer gereserveerd. Gaat men er vanuit dat alle kosten: BOA’s, opruimen dumpingen, opruimen bijplaatsingen, overvolle straatvuilnisbakken, vervuiling (afkeuring) restmateriaal, afvalcoaches, cameratoezicht, ambtelijke uren voor het extra uitleggen betaald worden uit de reguliere doelbelasting?
Antwoord:	Ja, alle genoemde kosten zijn op basis van een verwachte inschatting geraamd en opgenomen in de reguliere doelbelasting.

Fractie:	**AC-14**
Pagina:	
Vraag:	Waar kunnen we terugvinden welk bedrag er in de zorg is gereserveerd voor het opsporen van de zorgfraude. Dit is een groot probleem door het groeiende aantal zorgcowboys?
Antwoord:	Dit is niet expliciet in de begroting terug te vinden omdat het hier gaat om personele kosten. Voor toezicht en handhaving Wmo en Jeugdwet is € 202.000 structureel beschikbaar. Deze lasten drukken op de personeelsbegroting van Werk en Inkomen. Hier worden 3 toezichthouders van bekostigd, conform een aangenomen raadsmotie. Samen met de toezichthouders houden ook andere collega's zich bezig met het bestrijden van zorgfraude. Bijvoorbeeld door het voeren van gesprekken met aanbieders, het uitvoeren van datanalyses of het ontwikkelen van beleid. In de eerstvolgende bestuursrapportage informeren wij uw raad over de aanpak en resultaten t.a.v. kwaliteit, toezicht en handhaving.

Fractie:	**AC-15**
Pagina:	
Vraag:	Bij de wijkbudgetten zie ik nergens staan hoe de wijkplatforms hierin zijn meegenomen en/of welke bedragen er voor hun zijn gereserveerd. Klopt dit?
Antwoord:	De budgetten voor de bewonersoverleggen/wijkplatforms liggen al jaren vast in de begroting. De budgetten van de wijkplatforms komen vanuit het programma S00 (bestuur, dienstverlening en financiën) en vallen onder het product wijksturing en wijkzaken.

Fractie:	**AC-16**
Pagina:	
Vraag:	Bij wonen en leefomgeving staat er € 7,6 miljoen gereserveerd voor “ schone, groene en klimaatbestendige openbare ruimte”. Wat is er van dat bedrag gereserveerd voor de bewoners zelf? Of kan er aangegeven worden hoe zij hierover mee kunnen beslissen?
Antwoord:	De genoemde € 7,6 mln wordt gebruikt voor wijkoverstijgend grootschalig groenbeheer dat op stadsniveau plaatsvindt. Bij de inzet van deze middelen worden bewoners betrokken zoals bijvoorbeeld d.m.v. schouwgroepen voor de parken en bij het bomenplan. Bij het meer kleinschalig beheer van het wijkgroen worden bewoners betrokken via de teams leefomgeving.

Fractie:	**AC-17**
Pagina:	
Vraag:	Bij het kwijtscheldingsbeleid is een bedrag van € 242.000 gereserveerd voor kwijtschelding afvalstoffenheffing. Waar is dat op gebaseerd
Antwoord:	Het genoemde bedrag komt ons niet bekend voor. Wellicht bedoelt u het bedrag van € 242 op pagina 167? Indien dit het geval is, betreft het hier geen kwijtschelding maar de ontwikkeling van de gemiddelde lastendruk van de afvalstoffenheffing per woning in 2020.

Fractie:	**AC-18**
Pagina:	
Vraag:	In het verleden werd de begroting op papier beschikbaar gesteld aan geïnteresseerde inwoners. Dit zullen geen grote aantallen (wij gaan uit van 100) zijn. Kunt u aangeven welke kosten daarmee gemoeid zouden zijn?
Antwoord:	De begroting is via financien.arnhem.nl voor iedereen te raadplegen. Hier is ook de complete begroting als pdf te downloaden. De pure afdrukkosten van een papieren begroting zijn in de huidige vorm, zoals raadsleden die ook ontvangen, beperkt met circa € 1000,- voor het afdrukken van 100 begrotingen. In verband met de capaciteit kunnen deze echter niet allemaal in de eerste week na publicatie worden opgeleverd. Aangezien we van te voren niet weten wat de behoefte is, is het lastig een inschatting te maken hoeveel extra afdrukken van de begroting nodig zijn. Hierdoor is de kans op het te veel afdrukken, en dus verspilling, groot.

Fractie:	**AC-19**
Pagina:	
Vraag:	De burgemeester heeft aangegeven behoefte te hebben aan extra (2 Fte) hoog opgeleid opsporingspersoneel. Tijdens de behandeling van de Herstelagenda is amendement 20A66 waarin is aangegeven dat deze kosten (€ 400.000,-) gevonden moesten worden in de vermindering van ingehuurd personeel. Waar (en hoe) kunnen we dit terugvinden in de begroting in 2021 en verder?
Antwoord:	Om de extra personele kosten (€ 400.000) voor Handhaving te dekken is in de begroting die nu voorligt voor eenzelfde bedrag een taakstelling opgenomen binnen het programma S00 Bestuur, dienstverlening en financiën. Er zal na de uitwerking van de wijze waarop de taakstelling kan worden ingevuld, nog een begrotingswijziging volgen.

Fractie:	**AC-20**
Pagina:	
Vraag:	In het projectvoorstel Burgerparticipatie (besluit 29 april) is de volgende tekst opgenomen bij het werkplan: “Op basis van bovenstaande activiteiten hebben we jaarlijks een regulier budget van ca. € 15.000 nodig voor procesbegeleiding en organisatie tot maart 2022. In het jaarbudget voor de gemeenteraad zijn hiervoor de middelen beschikbaar. Daarnaast voorzien we extra benodigde ondersteuning en begeleiding door de griffie. Voor het eerste jaar is voor de opzet en uitvoering een bedrag van ca. € 30.000, - geraamd”. Kunt u aangeven waar en of deze bedragen in de begroting zijn vastgelegd?
Antwoord:	Dit is geraamd door de werkgroep zelf in samenspraak met de griffie. Het gaat hierbij om een uitbreiding van het budget voor de griffie, daar is in deze begroting niet in voorzien.

Fractie:	**AC-21**
Pagina:	
Vraag:	Op pagina 185 wordt € 1.500.000 opgenomen voor onderhoudskosten en annuleringen i.v.m. het risico dat het Stadstheater later wordt opgeleverd dan eind 2021. Na oplevering wordt een investering geactiveerd en gaan de kapitaallasten in. Waar zijn deze kapitaalasten hiervan terug te vinden? In de BR Kapitaallasten of wordt dit binnen het cultuurbudget opgevangen? En welk bedrag is hiervoor opgenomen in de begroting vanaf 2022 tot 2024?
Antwoord:	Het staat vast dat oplevering van het Stadstheater later zal zijn dan eind 2021. Daarmee ontstaat een risico op kosten. De op p. 185 genoemde EUR 1,5 mln. is een kwantificering van dat risico, deze kosten zijn nog niet gemaakt of zullen niet planmatig gemaakt worden. Indien dit risico zich voordoet zal bekeken worden wat de aard van de kosten zijn (exploitatielasten of

	investeringslasten) en afhankelijk hiervan als dan wel of niet geactiveerd worden. De lasten zijn nu dus nog niet terug te vinden in de begroting, maar zullen pas zichtbaar worden als deze zich daadwerkelijk voordoen. Dit risico wordt net als alle andere risico's meegewogen in het algemene risicoprofiel van de gemeente. De dekking van deze risico's is voorzien in de buffer van de algemene reserve.

Fractie:	**AC-22**
Pagina:	
Vraag:	Op blz. 256 staat in de onderste regel Totaal voorzieningen € 11.000,- en een onttrekking van € 300,- En dat is elk jaar hetzelfde. Kunt u aangeven en specificeren welke voorzieningen dit betreft en waarom de bedragen elk jaar hetzelfde blijven?
Antwoord:	Zoals op pagina 256 is toegelicht worden voorzieningen niet afzonderlijk begroot, maar alleen in de realisatie geboekt. De € 11,0 miljoen is daarmee een raming voor het totaal aantal voorzieningen. In de Jaarrekening 2019 bedroeg het totaal bedrag aan voorzieningen € 10,2 miljoen.

CDA

Fractie:	**CDA- 1**
Pagina:	7
Vraag:	Wmo en Jeugdzorg. Kan de gemeenteraad per kwartaal de voortgang en bereikte resultaten van de Taskforce opbrengsten ontvangen?
Antwoord:	Wij hebben de rapportage over de voortgang en bereikte resultaten van de door uw raad vastgestelde maatregelen uit de taskforce jeugdzorg opgenomen in de reguliere P&C-cyclus. Dat betekent dat wij u hierover drie keer per jaar zullen informeren in de Bestuursrapportage Zorg Dichterbij. Zoals afgesproken met uw Auditcommissie, verschijnt de bestuursrapportage in de maanden januari, mei en september.

Fractie:	**CDA - 2**
Pagina:	8
Vraag:	er moet nog “ gewerkt worden aan 3 miljoen aan voorstellen” . Wanneer kan het college een SMART plan van aanpak verwachten?
Antwoord:	Op 8 juni heeft de raad een amendement ingediend waarbij zij akkoord is gegaan met de uitwerking van een aantal maatregelen uit de taskforce jeugdzorg. Bij de maatregelen waarvoor geen akkoord werd gegeven is, conform uw verzoek, het volgende afgesproken (zie ook amendement nr. 20A58, visie voor maatregelen): "*De overige maatregelen uit te werken in de voorbereiding van de visie op het sociaal domein en de jeugdnota en als besluitvorming mee te nemen in de visie en jeugdnota, indien uit de visie en jeugdnota blijkt dat de maatregelen nog nodig en wenselijk zijn".* De omvang van deze overige maatregelen bedraagt 3 miljoen euro (zie ook beantwoording vraag 3 van de VVD).

Fractie:	**CDA -3**
Pagina:	9
Vraag:	Er wordt voor handhaving van woningsplitsing en verkamering in 2021 en 2022 een extra bedrag van 0,1 miljoen opgenomen voor extra handhaving ODRA. Dit budget is dus niet structureel?
Antwoord:	Klopt, dit bedrag is niet structureel. In het 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing' is opgenomen dat dit bedrag ongeveer 600 handhavingsacties over drie jaar dekt. In dit plan is ook benoemd waarom het niet gaat om een structureel bedrag: Met de 600 acties kunnen de komende drie jaren alle reeds gemelde kamerverhuurbedrijven integraal worden gecontroleerd, en houdt de ODRA nog acties in reserve om bijvoorbeeld te reageren op meldingen. Door deze grote actieslag over de volle breedte van kamerverhuurbedrijven kunnen tekortkomingen worden gecorrigeerd, maar ontstaat ook binnen afzienbare tijd een compleet beeld van de verkamerde panden. Hierop kan de ODRA en de gemeente vervolgens een afgewogen beslissing maken over wat er structureel nodig is.

Fractie:	**CDA - 4**
Pagina:	9/10
Vraag:	Wanneer is de uitwerking blauwe golven klaar voor besluitvorming door de Raad?
Antwoord:	De uitwerking van de blauwe golven ligt sinds 26 mei 2020 als raadsvoorstel bij de raad.

Fractie:	**CDA - 5**
Pagina:	9
Vraag:	Aanvullend: opgeschaald wordt naar 200 handhavingsacties. Is BW van mening dat dit aantal afdoende werking heeft (zowel preventief als curatief naar de wijken/pandeigenaren) om het verschil te maken of is extra ureninzet van ODRA hiervoor noodzakelijk?
Antwoord:	De gemeente Arnhem kent ongeveer 420 kamerverhuurbedrijven (volgens de definitie van het Bouwbesluit 2012). Voor deze panden geldt een meldingsplicht en al deze panden zullen integraal worden gecontroleerd op brandveilig gebruik, maar bijvoorbeeld ook op overbewoning en op strijdigheden met bestemmingsplannen. Het opschalen naar 200 handhavingsacties betekent uiteraard ook dat de ODRA hiervoor meer uren zal inzetten de komende jaren. We zijn van mening dat deze acties een verschil kunnen maken omdat de acties bijdragen aan het in lijn brengen van de panden met vigerende wet- en regelgeving.

Fractie:	**CDA - 6**
Pagina:	12
Vraag:	Sociaal Sterke stad. Er wordt veel geïnvesteerd in werk, werk, werk. Maakt een startersfonds voor 'Corona-werklozen' hier ook onderdeel vanuit? Zo niet, zou dit niet juist nu kans van slagen hebben doordat nieuwe wegen bewandeld moeten worden?
Antwoord:	Bij de investering in werk heeft de groep zelfstandig ondernemers onze bijzondere aandacht. Op verschillende manieren achterhalen wij nu waar hun behoeften aan ondersteuning liggen en welke mogelijkheden er al zijn die wij beter onder de aandacht kunnen brengen. Waar blijkt dat dat wenselijk is zullen wij zeker extra initiatief nemen en uw raad hierin meenemen.

Fractie:	**CDA - 7**
Pagina:	13
Vraag:	“ door de groei van het aantal huishoudens” Verwacht het college kostenstijgingen te kunnen opvangen. Hoe wordt dit bedoeld? Deze huishoudens produceren immers ook weer afval.
Antwoord:	De verwachte opbrengsten door groei van het aantal huishoudens zijn hoger dan de extra kosten die gepaard gaan met deze groei doordat wel de variabele kosten zullen stijgen maar de vaste kosten niet of nauwelijks.

Fractie:	**CDA -8**
Pagina:	14
Vraag:	Robuustheid van de begroting. De weerstandsfactor staat door onvoorziene omstandigheden en extra uitgaven (Sociaal domein, economische neergang onder druk). Vanaf 2026 heeft Arnhem amper tot geen inkomsten meer vanuit het grondbedrijf. Dit terwijl de winsten de afgelopen jaren hoog waren. Geeft deze combinatie van inkomsten en uitgaven de volgende raadsperiode extra financiële risico's? Wordt hier inhoudelijk en financieel al op geanticipeerd?
Antwoord:	Bij de vaststelling van de begroting 2021 - 2024 is op een bedrag van €50.000 na geen rekening gehouden met de winsten van het grondbedrijf. Dat betekent dat de financiële positie niet afhankelijk is gemaakt van inkomsten uit het grondbedrijf en is er van (extra) risico's uit hoofde hiervan geen sprake. In het risicoprofiel is rekening gehouden met de risico's van lopende projecten en conjuncturele risico's (zie blz. 231 van de begroting 2021). Voor de grondexploitaties met een verwacht negatief eindresultaat is in het verleden een voorziening getroffen tot een bedrag van ongeveer €62,6 mln. De gemeente Arnhem heeft daarmee financiële problemen in het grondbedrijf niet voor zich uit geschoven, maar ingegrepen, waardoor de gemeente Arnhem er ten opzicht van een aantal andere gemeente goed voorstaat. Bij de beoordeling van het risicoprofiel van het grondbedrijf en de gemeente als geheel zal ook in de toekomst worden nagegaan of veel lagere of geen inkomsten uit het grondbedrijf zullen moeten leiden tot een aanpassing van het risicoprofiel en/of wijziging van toekomstige begrotingen.

Fractie:	**CDA-9**
Pagina:	22
Vraag:	Stadvernieuwing 3.0 (Woondeal). In 5 kwetsbare wijken van Arnhem wordt terecht actie ondernomen. Op welke wijze worden inwoners betrokken/geënthousiasmeerd zodat zij ook voelen dat er positieve ontwikkelingen in hun wijk gaande zijn en er mogelijk meer trots en betrokkenheid ontstaat?
Antwoord:	Er wordt in alle 5 kwetsbare wijken al stevig gewerkt aan de opgaven die er in die wijken liggen. Dat doen we met onze inwoners: concrete voorbeelden hiervan zijn Presikhaaf University, Broek Omhoog, aanpakken van verloedering en vervuiling in de wijken en aanpak van energie-armoede. Hierbij zijn we voortdurend op zoek naar inwoners die rolmodel zijn voor hun wijk. In stadvernieuwing 3.0 Arnhem Oost sluiten we aan op deze aanpak en willen we dat wat goed werkt, versterken en intensiveren en daar waar nodig nieuwe aanpakken ontwikkelen. Dat doen we door gesprekken te voeren met inwoners, met wijkprofessionals en dat moet gezamenlijk leiden tot een uitvoeringsprogramma Arnhem oost dat eind van dit jaar gereed is.

Fractie:	**CDA-10**
Pagina:	22
Vraag:	welke resultaten willen we in 2021 en 2022 vanuit de woondeal in de 5 genoemde wijken realiseren?
Antwoord:	We werken momenteel samen met het ministerie aan een gezamenlijk integraal stadsvernieuwingsprogramma. Het betreft een urgente en gebiedsgerichte aanpak waarbij de sociale en fysieke stadsvernieuwing hand in hand gaan en waarbij de energietransitie en de woningbouwopgave als motor kunnen dienen. Dit doen we door het uitvoeren van een impactanalyse voor de 5 wijken en in gesprek met betrokkenen in de wijk. We verwachten een gezamenlijk uitvoeringsprogramma voor de 5 wijken einde van dit jaar gereed te hebben waarin resultaten langjarig benoemd worden.

Fractie:	**CDA-11**
Pagina:	24
Vraag:	Thema's en budgetten. Arnhem investeert veel in zowel de gezondheid van inwoners als kansengelijkheid. De huidige economische omstandigheden in combinatie met Corona zorgen ervoor dat de kloof tussen inwoners die meedoen en niet meedoen, een baan hebben of werkloos zijn en gezond en ziek dreigen toe te nemen. In diverse programma's is hier uiteraard aandacht voor (oa. Corona dashboard). Welke specifieke parameters zijn voor de gemeenteraad beschikbaar (of zouden ontwikkeld moeten worden) waardoor we als raad periodiek kunnen volgen hoe het met onze inwoners in de wijken gaat of bent u van mening dat hiervoor afdoende informatie beschikbaar is. Zo ja: om welke objectieve parameters gaat het dan?
Antwoord:	In de onderzoeken en rapportages welke aan u als raad zijn voorgelegd zoals 'Veiligheid, leefbaarheid en welzijn', onderzoeken van de GGD, bestuursrapportage Zorg Dichterbij, bestuursrapportage Doorbraak naar werk en het corona dashboard. Op arnhem.incijfers.nl staat een deel van de onderzoeksresultaten op wijkniveau gepubliceerd.

Fractie:	**CDA-12**
Pagina:	25
Vraag:	de wijk Spijkerkwartier ervaart ernstige overlast door de veelheid kamerbewoners aldaar. Waar vinden we dit in de MJPB? Of is hier geen aanpak voor, die zich laat vertalen in de begroting?
Antwoord:	Om de overlast rondom de verkamering aan te pakken sluiten we aan op de Stedelijke programma's S01 'Veiligheid' en S12 'Wonen en leefomgeving'. S01 'Veiligheid' De wijkveiligheidsoverleg in de wijk zorgen voor een integrale gerichte aanpak van overlast in de wijk, waaronder ook de overlast van kamerbewoning. Om extra overlast te voorkomen sluiten we nauw aan op S12 'Wonen en Leefomgeving', en zorgt het raadsbesluit 'plan van aanpak splitsen en verkamering' voor een helder handelingskaders en biedt het handvatten om verdere uitbreiding van de verkamering in het Spijkerkwartier te voorkomen. De Werkgroep 'Verkamering' vanuit de wijk heeft een eigen actieplan dat we als TLO ondersteunen waar nodig.

Fractie:	**CDA-13**
Pagina:	29
Vraag:	W1: Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek icm pg 74/75 (Criminaliteit maakt geen kans/Misdaad mag niet lonen). Voor het thema veiligheid lijkt in deze wijken, waar het overgrote deel van de Arnhemse middenstand zit laag. Thema's als ondermijning en witwassen (via belwinkels/horeca/bruidszaken/etc) spelen ook een grote rol in Arnhem. Bestaat hiervoor een gecoördineerde aanpak/actieplan in nauwe afstemming met politie en justitie?
Antwoord:	Arnhem bestrijdt samen met (justitiële en andere relevante) partners de ondermijning in de stad. Een speciaal hiervoor onder regie van de gemeente, opgericht Interventieteam Ondermijning richt zich op branches en fenomenen die vatbaar zijn voor ondermijning. In gezamenlijkheid met de partners worden de doelen van en de acties bepaald en uitgevoerd en pakt eenieder vanuit haar verantwoordelijkheid haar rol. Alle acties gaan in samenspraak met politie en OM.

Fractie:	**CDA-14**
Pagina:	29 aanvullend
Vraag:	is er specifiek voor ondermijning en het tegengaan van witwassen afdoende budget beschikbaar om tijdig en actief te kunnen ingrijpen, voorkomen en sanctioneren? Zo nee, wat is hiervoor (wijkgericht of stadsbreed) noodzakelijk?
Antwoord:	Voor ondermijning is geen geoormerkt budget. Vooralsnog wordt gewerkt met reguliere middelen. Voortschrijdend inzicht leert dat meer specialistische kennis nodig is voor een doelgerichte aanpak. Daarvoor is onder andere aanvullende middelen in deze begroting gevraagd voor Bibob-specialisten. Het ligt in de lijn van de verwachting dat er in de komende jaren meer middelen nodig zullen zijn om de strijd tegen ondermijning te winnen.

Fractie:	**CDA-15**
Pagina:	37
Vraag:	u geeft aan dat ook in Plattenburg relatief veel ouders wonen die behoefte hebben aan ontmoeting. U geeft echter geen ontmoetingsplekken aan in Plattenburg, in de opsomming onder deze alinea. Betekent dit dat er al voldoende ontmoetingsplekken zijn in Plattenburg?
Antwoord:	Ja, er zijn voldoende plekken in Plattenburg aanwezig om deze behoefte in te vullen. Er zijn bestaande ontmoetingsplekken voor ouderen in de directe woonomgeving zoals de verschillende verzorgingstehuizen aan de Velperweg (Vreedenhof etc) en SWOA locatie de Weldam in Presikhaaf. In de buurt Plattenburg is ook een eigen buurthuis aan de Johan van Arnhemstraat.

Fractie:	**CDA-16**
Pagina:	38
Vraag:	Kansengelijkheid (geldt ook voor overige wijken): er wordt actief geïnvesteerd in kinderen, kansrijk opgroeien, sport en cultuur. Op welke wijze wordt structureel een relatie gelegd met leerplicht, RMC en budgetten die via Werk en Inkomen beschikbaar zijn. Dit zodat preventief budget wordt geïnvesteerd (bijvoorbeeld passende scholing voor banen die er zijn). In plaats van studies/opleidingen met weinig kans op werk. En wordt aan talentontwikkeling gedaan voordat jongeren moeten solliciteren. Dit zodat we als stad tijdig in jongeren investeren, in plaats van pas nadat ze werkloos in gemeentelijke bestanden zitten en al vele teleurstellingen rondom opleiding en een baan hebben moeten verwerken.
Antwoord:	TLO is in gesprek met basisscholen en instanties, als Rozet en het sportbedrijf, om kinderen passend onderwijs aan te bieden. In het uitvoeringsplan wat team leefomgeving op gaat stellen met gebiedsteam werk en inkomen wordt specifiek aandacht gevraagd voor activering ouders met een PW-uitkering met kinderen van basisschoolleeftijd en jongeren 16 tot 21 jaar.

Fractie:	**CDA-17**
Pagina:	38
Vraag:	er zou gericht door een projectmanager gekeken worden naar beekdal icm wonen. Wanneer wordt de raad hierover geinformeerd?
Antwoord:	Betreffende projectleider is bezig met het opstellen van een bevindingenrapportage en deze wordt voorgelegd aan B&W. Wanneer de opties duidelijk zijn worden deze voorgelegd aan de raad.

Fractie:	**CDA-18**
Pagina:	41
Vraag:	W4 Presikhaaf (geldt ook voor overige wijken). Zelfredzaamheid Nederlandse taal. De inspanningen voor 2021 melden inventarisatie, nulmetingen, evaluaties en aanpassingen. Maar welk doel stellen we ons als Arnhem (SMART vertaald). Wanneer is onze inzet en beleid geslaagd? Moet ieder Arnhems kind de Nederlandse taal beheersen en binnen hoeveel jaar. Welke acties zetten we in op de (jonge) ouders van deze kinderen?
Antwoord:	Kinderen met een (risico op een taalachterstand) krijgen van 2 jaar een VVE- indicatie en krijgen zo op de VVE-peuteropvang een intensief taalaanbod. Met als doel de taalachterstand in te lopen om zo een goede start op school te maken. De ouders van deze kinderen krijgen eenzelfde programma aangeboden vanuit VVE. Dit programma loopt door op de OAB- basisschool.

	Met het programma Samen voor Taal wordt daarnaast lezen en voorlezen thuis gestimuleerd. Vanuit de wijken wordt dit aanbod aangevuld met extra taallessen voor ouders (zoals Taalhuis). In de aanpak laaggeletterdheid wordt aangesloten op het onderwijsachterstandenbeleid. Onder andere door professionals die werken met kinderen en hun ouders te ondersteunen bij het signaleren van laaggeletterdheid en vervolgens het doorverwijzen naar educatieaanbod. Waar nodig ontwikkelen we educatietrajecten die (beter) aansluiten op de behoefte van deze ouders. De aanpak van laaggeletterdheid voor 2021/2022 is op dit moment in ontwikkeling en wordt aan het einde van het jaar aan de raad aangeboden. De essentie van de verandering is dat meer wordt aangesloten op integraliteit met andere beleidsterreinen (armoede, huisvesting, werk en inkomen).

Fractie:	**CDA-19**
Pagina:	61
Vraag:	W8 Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg: veilige en aantrekkelijke leefomgeving. Ook bij het CDA komen meldingen binnen dat wijken zoals deze 3 achteruitgaan in uitstraling en beleving. Waardoor inwoners/gezinnen vertrekken en een straat of wijk verder afzakt. Met de genoemde inspanningen van 'slechts' een schone leefomgeving en een schouw van de openbare ruimte verbeter je niet de uitstraling van de wijk in zijn totaliteit. Een schone leefomgeving is wel een belangrijke randvoorwaarde. Het CDA is benieuwd of er voor een aantal wijken in Arnhem geen masterplan wijkverbetering moet worden opgezet. Of is uw college van mening dat er afdoende acties lopen en zijn ingezet?
Antwoord:	Deze signalen zijn ook bij ons binnengekomen. Daarom is naast het doel 'veilige en aantrekkelijke leefomgeving' ook het speerpunt 'Versterken Kronenburg / Vredenburg' benoemd. Voor dit gebied wordt gewerkt aan een ontwikkelperspectief. De verwachting is dat het ontwikkelperspectief er in de eerste helft van 2021 zal liggen. Voor de wijken in de Stadsvernieuwing 3.0 aanpak in de woondeal wordt een uitvoeringsplan gemaakt. Ook voor diverse versnellingslocaties worden ontwikkelperspectieven gemaakt.

Fractie:	**CDA-20**
Pagina:	67
Vraag:	college geeft aan vroegtijdig in gesprek te gaan met de raad. Hoe wil zij dit vormgeven?
Antwoord:	Deze vraag sluit aan bij de intentie van het college die het college heeft met alle beleidsvoorstellen. Voor inwoners is het uitgewerkt in het beleid voor burgerparticipatie. Voor de raad is het gebaseerd op het algemene principe van tijdige en volledige informatievoorziening.

Fractie:	**CDA-21**
Pagina:	76
Vraag:	kan de raad een overzicht krijgen van de wijkbezoeken van de burgemeester? In welke wijken is hij in 2020 geweest?
Antwoord:	De burgemeester is in 2019 in alle 8 de TLO-gebieden geweest en daarin de focus gelegd op de wijken per gebied waarin de veiligheidsproblematiek het grootst is. In de Raadsinformatiebrief over wijkveiligheid (maart 2020) hebben we hier verslag van gedaan en daarin ook aangegeven dat de burgemeester in 2021 een vervolgronde doet door de wijken om te kijken of we de 'goede dingen doen en de dingen goed doen'. Daarnaast is de burgemeester nagenoeg wekelijks in de wijken actief om met Arnhemse bewoners te spreken over initiatieven, inzicht in buurten te krijgen en steun te betuigen nav ingrijpende incidenten. Daarbij spreekt hij ook in de wijken met de maatschappelijke partners om te stimuleren dat de partijen actief inzetten op de door de bewoners aangegeven veiligheidsproblemen.

Fractie:	**CDA-22**
Pagina:	80
Vraag:	het opstellen van het auto maatregelenpakket moet in nauwe afstemming met parkeren in de binnenstad. Waar vinden we de te verwachten daling van de parkeerinkomsten terug?
Antwoord:	De verwachting is dat het auto maatregelenpakket geen effect heeft op het gebruik van betaalde parkeerplaatsen. De bereikbaarheid van de binnenstad blijft gelijk. Die daling is dus niet terug te vinden.

Fractie:	**CDA-23**
Pagina:	81
Vraag:	bereikbaarheid/schone en slimme mobiliteit. Wat zijn de laatste ontwikkelingen en uitkomsten rondom de luchtgezondheid op Arnhems belangrijkste verkeersaders (singel en in/uitgaande verkeersradialen)? Is een intensivering van de huidige inzet noodzakelijk of wordt inmiddels aan wettelijke criteria voldaan?
Antwoord:	De Luchtagenda , die door de raad is vastgesteld, geeft duidelijk aan dat we in Arnhem verder gaan dan alleen de wettelijke norm. Op dit moment schommelt de concentratie stikstofdioxide op de meest kritische plek rondom de wettelijke grenswaarde.

Fractie:	**CDA -24**
Pagina:	86-94
Vraag:	SO3 Economie. Arnhem heeft een breed aanbod aan onderwijs, bedrijven, culturele en kennisinstellingen. Met elkaar dragen zij bij aan een aantrekkelijk en leefbaar Arnhem. Op welke wijze profileert Arnhem zich nationaal en Euregionaal om nieuwe werkgelegenheid richting Arnhem te behalen. De ontsluiting via de snelwegen en OV is goed en Arnhem is een zeer groene stad om in te wonen. Worden deze kwaliteiten afdoende uitgedragen en wordt hierop actief acquisitie gepleegd?
Antwoord:	Vanuit het programma Vitale Economie werken we aan een optimaal vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijvigheid. De kwaliteiten van het Arnhemse vestigingsklimaat dragen we op verschillende wijze uit. In onze acquisitie aanpak richten we ons rechtstreeks tot potentiële vestigers en werken we met OostNL samen om de regio als vestigingsplaats voor (inter)nationale bedrijven te presenteren. Daarbij focussen we uiteraard op de sterke ruimtelijke-economische punten van de stad en ook op de onderscheidende economische clusters en bedrijvigheid. Zo wordt er nu samen met partners (zoals de HAN en The Economic Board) ingezet op het vestigen en verbinden van Energy gerelateerde bedrijven aan het innovatielab Connectr. Daarnaast richten we ons op Noord-Rhein Westfalen waarin we Arnhem en de Regio Arnhem Nijmegen als innovatieve samenwerkingspartner en vestigingslocatie onder de aandacht brengen. En ook Citymarketing profileert Arnhem, vanuit de waarden groen, creatief en vrijheid, onder andere via haar website en social media als stad waar je als ondernemer uitstekend kan starten en vestigen.

Fractie:	**CDA-25**
Pagina:	90
Vraag:	kan de raad een overzicht krijgen met de uitnutting (mutaties) van het klimaatfonds? Inclusief korte onderbouwing van de uitgaven?
Antwoord:	Binnen de door de raad vastgestelde spelregels heeft het college een aantal besluiten genomen over de inzet van het klimaatfonds, waarover de raad dmv een raadsbrief is geïnformeerd of bij de raad ligt als voorstel, te weten: - Bijdrage regeling reductie energiegebruik: €133.000: Raadsbrief RRE (hyperlink) - Subsidie energiebank: €150.000 Raadsbrief energiebank (hyperlink) - Aanjaagfonds: €400.000 Raadsbrief Aanjaagfonds (hyperlink) - Terrasverwarming: € 114.000 Raadsbrief duurzame terrasverwarming (hyperlink) - Toekomstig bestendig lenen: €325.000 Raadsvoorstel Toekomstbestendig wonen (hyperlink) - Arnhemse aanpak energiearmoede: €1.000.000 Raadsvoorstel Energiearmoede (hyperlink) - Bijdrage proeftuin BZK Elderveld Noord: €490.000 Raadsbrief bijdrage proeftuin BZK (hyperlink) - Initiatieven klimaatadaptatie: €300.000 Raadsbrief initiatieven klimaatadaptatie (hyperlink)

Fractie:	**CDA-26**
Pagina:	95
Vraag:	S05 Onderwijs. Is de scheidslijn Jeugdhulp en Passend Onderwijs voor de sociale wijkteams én het onderwijs inmiddels duidelijk genoeg afgebakend? Dit zodat jongeren niet onnodig in jeugdhulp zitten (met bijkomende kosten), terwijl de ondersteuning feitelijk via het Passend Onderwijs gevonden moet worden?
Antwoord:	Er is sprake van een grijs gebied tussen onderwijs en jeugdhulp. Er is een werkwijze ontwikkeld waarbij school en wijkcoach in een zo vroeg mogelijk stadium afspraken maken over de inzet die nodig is en wie hier een bijdrage aan levert (primair onderwijs).

	Er wordt op landelijk niveau (G40) aandacht gevraagd voor de rol van gemeenten (jeugdhulp) binnen passend onderwijs.

Fractie:	**CDA-27**
Pagina:	96
Vraag:	SO5 Onderwijs: voortijdig schoolverlaten/kwetsbare jongeren tot 27 jaar. Hier zijn geen smart doelstellingen verwoord. Zijn via leerplicht en RMC onze jongeren afdoende in beeld, worden zij actief gevolgd en gestimuleerd om tot een diploma te komen? Zijn er voldoende positieve prikkels en/of waar nodig sancties om voor ieder kind de goede basis van de startkwalificatie te realiseren? Zo nee: wat is hiervoor nodig?
Antwoord:	Jongeren tot 23 jaar worden gemonitord door het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL). Zij voeren de Leerplichtwet en de gemeentelijke RMC-taken uit. Als een jongere het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie doet de school een melding bij het RBL. Er wordt dan contact opgenomen met de jongere en deze wordt gestimuleerd en gemotiveerd om weer te starten met een nieuwe opleiding. Het RBL ondersteunt deze jongere in deze zoektocht. Schoolverzuim wordt ook gemeld bij het RBL om uitval te voorkomen. Het RBL is daarom vaak al eerder betrokken bij de jongere. Niet alleen de reguliere voortijdig schoolverlaters worden gemonitord, bij alle oud vsv'ers tot 23 jaar wordt elk jaar gecheckt of zij op school zitten, een startkwalificatie hebben gehaald, werk of een uitkering hebben. Wanneer dit niet het geval is dan worden deze jongeren actief benaderd en wanneer nodig ondersteund. Voor de doelgroep 23-27 jaar is er op dit moment minder preventieve inzet. Deze groep behoeft op meerdere fronten aandacht. Er worden op dit moment verschillende mogelijkheden verkend. Bijvoorbeeld de aansluiting met andere beleidsvelden zoals armoede en schulden en een warme overdracht van RBL naar W&I voor jongere die 23 jaar worden.

Fractie:	**CDA-28**
Pagina:	978
Vraag:	wat voor kosten betreft de post van 0,3m “ overige lasten”?
Antwoord:	De genoemde €0.3 miljoen bestaat uit: - een begrotingspost voor areaal en prijsindexatie van afgerond € 0,1 miljoen die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet toegewezen was aan de afzonderlijke budgetten. - het budget voor de lokale aanpak van laaggeletterdheid van € 0,2 miljoen.

Fractie:	**CDA-29**
Pagina:	98
Vraag:	ontvangen de schoolbesturen, dan wel st Pas niet meer dan 100k? Wat is de reden dat zij niet genoeg zijn hier?
Antwoord:	In dit overzicht staan de gesubsidieerde partijen genoemd die meer dan €100.000 subsidie ontvangen vanuit het stedelijk budget. De schoolbesturen en st Pas ontvangen de subsidie evenwel vanuit het budget dat over de wijken verdeeld is. Binnen de wijkprogramma's wordt de st Pas benoemd in het rijtje met grootste subsidieontvangers (zie bijv op pag. 30 van de begroting voor wijkprogramma CSA).

Fractie:	**CDA-30**
Pagina:	98
Vraag:	de wh heeft toegezegd uiterlijk oktober de raad te informeren over de hoeveelheid “ niet teruggekeerde kinderen”. (In het onderwijs, nav thuisblijven corona). Wanneer is dit overzicht klaar?
Antwoord:	Het antwoord is opgenomen in de raadsbrief van 26 september 2020 (raadsbrief voortgang crisismaatregelen tegen corona 12). Er zijn 3 leerplichtige leerlingen in de leeftijd van 5 - 18 jaar die momenteel geen onderwijs volgen, 2 jongeren van 18 - 23 jaar die niet op school zijn en er is melding geweest van een jongere die te maken heeft gehad met achterlating/huwelijksdwang.

Fractie:	**CDA-31**
Pagina:	113

Vraag:	waarom wordt de schoolkostenregeling niet direct bij Leergeld belegd?
Antwoord:	De uitvoering van de huidige schoolkostenregeling is belegd bij Stichting Leergeld. Een scenario waarbij alle ouders met een laag inkomen rechtstreeks bij Stichting Leergeld een aanvraag voor ondersteuning van schoolkosten kunnen doen, achten wij niet wenselijk. Het zou voor de Stichting te veel extra uitvoeringscapaciteit en dus uitvoeringskosten met zich meebrengen. Ook denken wij dat we via de GelrePas meer gezinnen bereiken. Wel zullen wij intensief met Stichting Leergeld blijven optrekken rondom de schoolkosten. Zowel bij het vormgeven en inzetten van de GelrePas als in de dialoog met de scholen om er voor te zorgen dat ook leerlingen uit gezinnen met weinig geld volwaardig kunnen meedoen aan het schoolprogramma. We gaan nog in gesprek met het onderwijsveld over de schoolkosten en de ondersteuning van leerlingen en ouders hierbij.

Fractie:	**CDA-32**
Pagina:	120
Vraag:	S07 Zorg: veel jonge en oudere inwoners in Arnhem wonen in instellingen. Juist zij ervaren de gevolgen van Corona en zijn of voelen zich opgesloten. Ook ver tot in 2021 zullen zij de consequenties van de pandemie ervaren. Wordt er vanuit de gemeente actief afgestemd met onderwijs- en zorginstellingen. Dit met het doel ten eerste de volksgezondheid van een ieder te waarborgen en aanvullend maximaal het kunnen meedoen van inwoners te stimuleren? Kunnen vrijwilligersorganisaties en/of SWOA hierin een extra rol vervullen
Antwoord:	Ja, er wordt actief contact gezocht en gehouden met onze onderwijs- en zorginstellingen. Met het onderwijs geven we uitvoering aan het Arnhemse Plan Onderwijs (raadsbrief 07-07-2020). Bij zorgaanbieders wordt gevraagd hoe de zorgverlening verloopt en of extra ondersteuning noodzakelijk is. Daarbij ontstaat het beeld dat sommige bewoners baat hebben van de coronamaatregelen, dit door de toename van rust en structuur van de bijkomende leefregels. Er is ook een groep inwoners die onrustig wordt van de maatregelen en meer ontregeld raakt. De zorg wordt hierop afgestemd. In diverse zorginstellingen wordt al gewerkt met vrijwilligers. SWOA heeft actief contact met de zorginstellingen en neemt deel aan "Voorelkaarinarnhem.nl" (VEIA) om coronahulpvragen en vrijwilligers met elkaar te verbinden. VEIA wordt doorontwikkeld door SWOA, Rijnstad en Meldpunt Vrijwillige Thuiszorg (MVT) naar een bredere voordeur voor informele zorg en inzet van vrijwilligers. Wij zijn daarover in overleg

Fractie:	**CDA-33**
Pagina:	123
Vraag:	“ we bakenen de inzet van de Jeugdwet beter af” . Kan inzicht gegeven worden hoeveel potentieel onnodige inzet er is geweest in 2019 en 2020?
Antwoord:	Kinderen met een lichamelijke of geestelijke beperking of chronische ziekte krijgen zorg vanuit de Jeugdwet. Bij situaties waar intensieve zorg structureel nodig is kan de Wet Langdurige Zorg mogelijk meer aan de orde zijn dan de Jeugdwet. Dat geldt ook, daar waar het gaat om het grijze gebied tussen Jeugdzorg en Passend Onderwijs, waar mogelijk onderwijs voorliggend is aan de Jeugdwet. Het is dus niet zozeer de vraag of er onnodig zorg is ingezet, maar of de zorg vanuit de juiste wet is geleverd

Fractie:	**CDA-34**
Pagina:	126
Vraag:	SO7 Zorg: per 2022 gaat het 'woonplaatsbeginsel' naar verwachting in. Welke financiële consequenties heeft dit voor onze begroting? Zijn deze reeds verwerkt?
Antwoord:	Op basis van voorlopige berekeningen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uit het najaar van 2019, heeft de wettelijke aanpassing van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet voor de gemeente Arnhem een verwacht nadelig financieel effect tot gevolg van in totaal € 1,7 miljoen. Het betreft hier een gecombineerd effect van budgettaire consequenties (minder rijksinkomsten) alsook gevolgen voor de kosten (toename kosten). Wij hebben deze verwachte financiële gevolgen verwerkt in de risicoparagraaf van de begroting, in afwachting van meer actuele, nieuwe berekeningen van het CBS.

Fractie:	**CDA-35**
Pagina:	131
Vraag:	S08 Welzijn en inclusie: actieprogramma dak- en thuisloze jongeren. Juist jongeren worden in deze tijd geraakt door werkloosheid. Is er extra en voldoende alertheid en formatie beschikbaar voor een kwetsbare groep jonge inwoners die inkomsten vanuit werk verliest, met toenemende kans op dak- en thuisloosheid?
Antwoord:	Veel jongeren hebben door Corona hun (bij)baan verloren. Voor kwetsbare jongeren die niet kunnen terugvallen op hun ouders, zoals dak- en thuisloze jongeren, betekent dit meteen een risico om schulden op te bouwen. Daarom werkt W&I samen met onderwijs (Voortgezet Speciaal Onderwijs, MBO 1 en 2 en het Praktijkonderwijs), wijkcoaches en trajectbegeleiders (bijv. van het Jonahuis, onze jongerenopvang) om ervoor te zorgen dat jongeren vroegtijdig in beeld zijn. Er wordt gezorgd voor voldoende inkomen voor de jongere zodat die in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien en zodat schulden worden voorkomen. Ook wordt de 4 weken zoekperiode, die geldt voor jongeren, door W&I niet toegepast. Daarnaast zal dit najaar gestart worden met een communicatiecampagne over de huidige schuldenaanpak, o.a. over de rol van de buddy's van Opr€cht. Zij ondersteunen jongeren met financiële problemen.

Fractie:	**CDA-36**
Pagina:	132
Vraag:	voorkomen en tegengaan discriminatie. De samenleving staat door diverse ontwikkelingen en discussies stevig onder druk. Daarbij kun je denken aan: Me to, Black-lives-matters en de Zwarte Piet discussie. Groepen komen hierdoor tegenover elkaar te staan. Juist hierdoor kan afstand ontstaan en discriminatie kan toenemen. De inzet zoals in de begroting vermeld is uiterst vaag. Welke concrete acties worden vanuit de gemeente ondernomen (binnen de wijken, in het onderwijs en rondom werk en inkomen)? Dit zodat de gemeenteraad dit actief kan volgen op inzet en succes.
Antwoord:	Het focuspunt 'Voorkomen en tegengaan discriminatie' krijgt nog verdere invulling met acties. We gaan dat samen met partners uit de stad oppakken. Nav een bijeenkomst met een klankbordgroep, waarin partners vertegenwoordigd zijn, dit najaar, wordt een werkgroep samengesteld om invulling te geven en acties te bespreken. We verwachten voor het zomerreces 2021 met een actieplan te komen en de raad hierover te informeren. Binnen de gemeentelijke organisatie is veel aandacht voor o.m. het voorkomen en tegengaan van discriminatie. Parallel hieraan zijn we met Vizier aan het onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor het ontwikkelen van een bewustwordingscampagne mbt tegengaan en melden van discriminatie (zie ook motie 20M138). Hier ligt al een offerte voor. Wat betreft onderwijs kunnen scholen op eigen initiatief aanvragen doen voor lessen over discriminatie en pesten. Deze worden veelal door Vizier gedaan.

Fractie:	**CDA-37**
Pagina:	138
Vraag:	S09 Gezondheid en Sport: veel Arnhemmers hebben overgewicht en voldoen niet aan de beweegnorm (zowel jong als oud). Juist door Corona is de bewegingsvrijheid, de kans om te sporten afgenomen. Sportscholen waren tijdelijk gesloten, veel lidmaatschappen zijn opgezegd. Sportverenigingen hebben veel beperkingen, wat de sportiviteit van velen belemmerd. Velen hebben extra 'Corona-kilo's wat risico's rondom de volkgsgezondheid en meedoen met zich meebrengt. Kan als onderdeel van het Corona Dashboard en in samenhang met het plan Gezond en Fit actief worden gevolgd wat de consequentie van Corona is op de Arnhemse volksgezondheid?
Antwoord:	Aangezien Gezond en fit nog moet worden behandeld door de raad, hebben we de monitoring hiervan nog niet ingericht. Zodra deze is vastgesteld wordt een monitoring opgesteld. De verwachting is echter dat de kernindicatoren die van belang zijn voor Gezond en Fit reeds grotendeels gemeten worden. Zo beschikken wij, veelal via de GGD, al over cijfers met betrekking tot de beweegnorm, het overgewicht, het aantal rokers etc. Dit zijn veelal geen 'live' cijfers, maar jaarlijkse cijfers, de vraag is welke data geschikt is.

Fractie:	**CDA-38**
Pagina:	144
Vraag:	wij missen in dit hoofdstuk de financiële koppeling naar de Klimaatadaptatie agenda. Waar vinden we die?
Antwoord:	Het onderwerp klimaatadaptatie is ondergebracht in S12 vanwege de sterke relatie met openbare ruimte. In 2019 heeft de raad regels vastgesteld voor de besteding van het klimaatfonds. De middelen die in het klimaatfonds zijn gereserveerd zullen zowel voor energietransitie als voor klimaatadaptatie ingezet worden.

Fractie:	**CDA-39**
Pagina:	158
Vraag:	S12 Leefomgeving: Arnhems groen versterken. Onlangs is de groenvisie en het Bomenplan vastgesteld. Wanneer wordt als uitvoering hiervan de boomstructuur in de Jansbinnensingel/Jansbuitensingel hersteld. Waardoor tussen de bestaande gezonde bomen nieuwe jonge aanplant wordt toegevoegd. Dit waardoor de stad met trots over 5 of 10 jaar weer een omsloten singel heeft die past bij de groenambities van onze stad.
Antwoord:	Eén van de opgaven in het uitvoeringsprogramma van het Bomenplan is het aanplanten van meer bomen. Kansrijke plekken voor extra boomaanplant worden momenteel in kaart gebracht. Hierbij wordt ook naar haalbaarheid gekeken in relatie tot ondergrondse infrastructuur (Kabels &Leidingen). Aanplant in genoemde singels lijkt na een eerste quick scan haalbaar. Indien dit wordt bevestigd uit nader onderzoek dan is aanplant mogelijk in plantseizoen 2021.

Fractie:	**CDA-40**
Pagina:	178
Vraag:	Risicomanagement en weerstandsvermogen. De netto schuld per inwoner in Arnhem neemt tussen rekening 2019 en begroting 2021 met maar liefst 19,4% toe. Per inwoner is de toename € 701 keer 161.000 = maar liefst € 112 miljoen extra schuld! Het CDA vindt dit een meer dan zorgelijke ontwikkeling. Dit geeft wat ons betreft aan dat we financieel niet in evenwicht zijn. Dus technisch wel kunnen spreken over een sluitende begroting, maar in de praktijk steken we 'de stad' steeds dieper in de schulden. Welke acties onderneemt B&W of deze netto schuld per inwoner weer aanzienlijk te laten dalen?
Antwoord:	De ontwikkeling van de schuld per inwoner en schuldquote wordt nauwlettend gevolgd. Naast de gemelde ontwikkeling op bladzijde 178, waarnaar in deze vraag wordt verwezen, is op bladzijde 175 een meerjarige doorrekening van de schuldquote tot en met 2024 opgenomen. Hieruit blijkt dat de netto-schuldquote eerst stijgt in 2021/2022 en daarna daalt tot 100% in 2024. Ten aanzien van hetgeen u stelt met betrekking tot het financieel niet in evenwicht zijn, is het belangrijk om de verschillende kengetallen in onderlinge samenhang te zien. In deze kan worden gewezen op het feit dat jaarlijks middelen worden toegevoegd aan de BR solvabiliteit op grond van de spelregels, zoals vastgelegd in ar. 11, lid 6 van de verordening Financieel beleid. Hierdoor verbetert de solvabiliteit / het vermogen om in de toekomst tegenvallers op te vangen als tegenhanger van de schuldpositie. Tegenover de schulden staan op de balans ook de investeringen met economisch en maatschappelijk nut die de gemeente heeft gedaan. De ontwikkelingen van het beeld voor 2021 worden dan ook mede bepaald door een aantal grotere investeringen in 2021 (huisvesting speciaal onderwijs, Museum Arnhem en zwembad Valkenhuizen.

Fractie:	**CDA-41**
Pagina:	179
Vraag:	de Corona risico's worden niet doorgezet in 2023 en 2024. Dit terwijl de Arnhemse economie voor vele jaren geraakt zal zijn door de consequenties van Corona. Zijn deze negatieve gevolgen elders opgenomen (Werk en Inkomen/Sociaal domein).
Antwoord:	De negatieve gevolgen van corona worden voor wat betreft Buig opgevangen via de middelen van het Rijk en de vangnetconstructie. Daarnaast was in het reguliere risicoprofiel al rekening gehouden met dit risico, zie blz. 186. Het verdere verloop van de corona-crisis is onzeker. Om die reden worden de risico's van corona nauwlettend gevolgd. Ook het reguliere risicoprofiel wordt twee keer per jaar in geactualiseerde

	vorm bij het Jaarverslag en de Begroting gepresenteerd. Mochten de veronderstellingen voor 2023 en 2024 niet juist zijn dan zal hierop worden bijgestuurd.

Fractie:	**CDA-42**
Pagina:	
Vraag:	Algemeen: doortrekking Jansbeek. Is het correct dat het budget van het Waterschap beschikbaar is voor andere 'wateractiviteiten' ter verfraaiing van onze (binnenstad)? Zo ja, is B&W bezig om hiervoor plannen te ontwikkelen en waaraan wordt dan gedacht?
Antwoord:	Wij hebben van het waterschap mondeling begrepen dar zij hun financiële medewerking aan de Jansbeek 2e fase niet gestand willen doen. Zij hebben ons gemeld dat zij wel middelen (1,2 miljoen) voor Arnhem beschikbaar zouden hebben (niet zijnde de Jansbeek). Wij hebben het waterschap gevraagd om hierover het gesprek aan te gaan, zodat hier duidelijk over komt. Daar hebben wij tot op heden niets over vernomen.

Fractie:	**CDA-43**
Pagina:	
Vraag:	Algemeen: bij de inzet 2021 bij de wijken struikel je over woorden als: stimuleren, inzetten op, intensiveren, uitvoeren, volgen van, aanmoedigen en ondersteunen. In de basis prima. Maar voor zowel gemeenteraad, ketenpartners als inwoners geeft dit geen enkel beeld wat het concrete doel is én wanneer is geslaagd of mislukt is. Kunnen toekomstige stukken binnen de P&C-cyclus SMARTer worden opgezet, zodat in ieder geval het hoofddoel is verwoord. Waarover ook richting raad en samenleving concreet en met cijfers verantwoord kan worden?
Antwoord:	De doelen in de wijkprogramma's zijn zo concreet mogelijk geformuleerd en sluiten aan op de doelstellingen van de stedelijke programma's. de feedback om SMARTer te formuleren nemen we mee. In turap 1 en 2 en middels het jaarverslag geven we aan of de plannen op koers liggen. Bij afwijkingen volgt een toelichting. De wijkbewoners kunnen op de site van de gemeente de publieksversie van begroting 2021 voor hun wijk inzien.

Fractie:	**CDA-44**
Pagina:	
Vraag:	Algemeen: de budgetten vanuit 'Van wijken weten' zijn over de wijken in Arnhem verdeeld. Is voor 2021 of 2022, mede in relatie tot de uitgaven sociaal domein en de betrokkenheid vanuit de sociale wijkteams, een gedegen analyse over investeringen en effect voorzien of is er geen onafhankelijke evaluatie in de planning opgenomen
Antwoord:	*Aangepast antwoord n.a.v contact met dhr. Hutten* Een overall financiële analyse van de effecten is door het college niet voorzien en niet in de bestuurlijke planning opgenomen. Er is inhoudelijke samenhang tussen de wijkbudgetten en de budgetten sociaal domein. Voorbeelden zijn het participatiebudget, het welzijnsbudget en het budget Kansrijk Opgroeien (Klijnsma middelen voor armoede kinderen) Bij de besteding van de middelen worden door de Teams Leefomgeving ook de sociale wijkteams betrokken. Gezamenlijk worden opdrachten verstrekt en wordt er periodiek geëvalueerd en bijgestuurd. Teams Leefomgeving investeren bijvoorbeeld in algemene voorzieningen die bijdragen aan de afschaling van specialistische zorg. *Antwoord 13-10-2020* De budgetten vanuit 'Van wijken weten' en het budget vanuit sociaal domein zijn niet aan elkaar gekoppeld. Op het vlak van welzijn en leefbaarheid wordt de integrale samenwerking gevonden met het sociaal domein.

Fractie:	**CDA-44 a**
Pagina:	
Vraag:	Van Wijken Weten. Ruim 100 miljoen. Hoe loopt dit: wat kan er anders en beter. Het is het budget voor preventie. De fysieke wijkteams zijn hierin actief. Relatie leefbaarheid/verloedering.

Antwoord:	Het totale budget, inmiddels 85 miljoen, van de teams leefomgeving wordt besteed aan onder andere onderwijs, handhaving, groen, wegen, participatie en welzijn. Er wordt hier intensief op geïnvesteerd. Door de teams leefomgeving worden verschillende overleggen in de wijk georganiseerd onder andere op het gebied van sociale vraagstukken waarbij ze met wijkpartners inventariseren wat er speelt en bespreken welke stappen er moeten worden gezet. Door samen met het sociale wijkteams meerdere partners erbij te betrekken is het doel dat partijen meer en beter samenwerken en de juiste dingen doen. Voor fysieke vraagstukken zijn soortgelijke overleggen tot stand gekomen. Vanuit het kabinet zijn samen met de teams leefomgeving wijkveiligheidsoverleggen in de wijken ingericht. Afhankelijk van de thema's en problematiek worden in de overleggen verloedering en leefbaarheid besproken. Verloedering is in belangrijke mate bepalend voor de ontwikkeling van de leefbaarheid.

Fractie:	**CDA - 44 b**
Pagina:	
Vraag:	Sociale Wijkteams. Zij vormen de sleutel tot succes irt uitgaven sociaal domein. Zij indiceren voor ongeveer 50% jeugdhulp en 100% Wmo. De vraag is: loopt dit goed. Is men afdoende getraind, wordt men goed begeleid. Weet men afdoende waar de gemeente van is en waarvan niet. Dus ook of normaliseren en afschalen naar voorliggend veld/vrijwilligers beter kan. Moet namelijk wel om miljoenen bezuinigingen te behalen. Oprecht benieuwd of hier een actieplan aan ten grondslag ligt.
Antwoord:	Doorlopend is de gemeente Arnhem samen met sociale wijkteams bezig om de toegang naar zorg te verbeteren en zorg zo snel, licht en dichtbij als mogelijk in te zetten. In de afgelopen periode zijn belangrijke stappen gezet, zoals het ontwikkelen en vaststellen van beleidsregels; het geven van voorlichting hierover aan alle wijkcoaches; het vergroten van inzicht bij sociale wijkteams over de ingezette zorg en ondersteuning. Hierdoor sturen we meer en beter op toewijzingen voor specialistische zorg. Voor meer ingewikkelde zorgvormen, zoals doelgroepenvervoer en beschermd wonen, zijn specifieke teams van wijkcoaches aangewezen om deze zorg in te zetten zodat voldoende deskundigheid geborgd is. Daarnaast verbeteren we inzicht in algemene voorzieningen door middel van een website. Ook verwachten we dat de integrale visie sociaal domein nieuwe inzichten zal geven over de mogelijkheden tot "normaliseren". Hierdoor kunnen sociale wijkteams hierover nog beter het gesprek voeren met inwoners.

Denk

<table>
<tr><td>Fractie:</td><td>Denk-1</td></tr>
<tr><td>Pagina:</td><td></td></tr>
<tr><td>Vraag:</td><td>Specificatie van de parkeerinkomsten op dag niveau en dagdeelniveau in het centrum van Arnhem, Steenstraat en Hommelstraat.</td></tr>
<tr><td>Antwoord:</td><td>De begrote parkeerinkomsten kort parkeren in het centrum bedragen € 3.327.812 voor 2021. De inkomsten worden niet op straatniveau begroot. Voor informatie over de werkelijk gerealiseerde parkeerinkomsten zijn wel de gegevens van de parkeerautomaten uit te lezen echter een groot deel van de parkeerders gebruik maakt gebruik van belparkeren in plaats van een parkeerautomaat. Belparkeren wordt niet op niveau van straat vastgelegd maar per zone. Hierdoor kunnen wij geen absolute gegevens op straatniveau leveren.

Wel kunnen we voor de verschillende genoemde gebieden/straten een verdeling van de parkeerinkomsten over de week maken. Deze staan in onderstaand overzicht.

<table>
<tr><td></td><td>Centrum</td><td>Hommelstraat</td><td>Steenstraat</td></tr>
<tr><td>Maandag</td><td>15%</td><td>14%</td><td>14%</td></tr>
<tr><td>Dinsdag</td><td>13%</td><td>12%</td><td>13%</td></tr>
<tr><td>Woensdag</td><td>13%</td><td>12%</td><td>14%</td></tr>
<tr><td>Donderdag</td><td>16%</td><td>16%</td><td>15%</td></tr>
<tr><td>Vrijdag</td><td>15%</td><td>18%</td><td>16%</td></tr>
<tr><td>Zaterdag</td><td>16%</td><td>16%</td><td>16%</td></tr>
<tr><td>Zondag</td><td>12%</td><td>13%</td><td>12%</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Fractie:</td><td>Denk-2</td></tr>
<tr><td>Pagina:</td><td></td></tr>
<tr><td>Vraag:</td><td>Specificatie van de parkeerinkomsten op dag niveau en dagdeelniveau in het centrum van Arnhem, Steenstraat en Hommelstraat.</td></tr>
<tr><td>Antwoord:</td><td>De begrote parkeerinkomsten kort parkeren in het centrum bedragen € 3.327.812 voor 2021. De inkomsten worden niet op straatniveau begroot. Voor informatie over de werkelijk gerealiseerde parkeerinkomsten zijn wel de gegevens van de parkeerautomaten uit te lezen echter een groot deel van de parkeerders gebruik maakt gebruik van belparkeren in plaats van een parkeerautomaat. Belparkeren wordt niet op niveau van straat vastgelegd maar per zone. Hierdoor kunnen wij geen gegevens op straatniveau leveren.

Wel kunnen we voor de verschillende genoemde gebieden/straten een verdeling van de parkeerinkomsten over de week maken. Deze staan in onderstaand overzicht.

<table>
<tr><td></td><td>Centrum</td><td>Hommelstraat</td><td>Steenstraat</td></tr>
<tr><td>Maandag</td><td>15%</td><td>14%</td><td>14%</td></tr>
<tr><td>Dinsdag</td><td>13%</td><td>12%</td><td>13%</td></tr>
<tr><td>Woensdag</td><td>13%</td><td>12%</td><td>14%</td></tr>
<tr><td>Donderdag</td><td>16%</td><td>16%</td><td>15%</td></tr>
<tr><td>Vrijdag</td><td>15%</td><td>18%</td><td>16%</td></tr>
<tr><td>Zaterdag</td><td>16%</td><td>16%</td><td>16%</td></tr>
<tr><td>Zondag</td><td>12%</td><td>13%</td><td>12%</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Fractie:	**Denk-3**
Pagina:	
Vraag:	Verzoek tot Specificatie van de subsidies op wijkniveau van: Youth For Christ Nederland Subisidies Algemeen

Antwoord:	Hierbij de specificatie op wijkniveau van de bovengenoemde subsidies. Onder subsidies algemeen worden initiatieven op wijkniveau, die in de loop van het jaar vanuit de wijken worden geïnitieerd, gefinancierd. Admistratief is er voor Youth for Christ een verdeling over de wijken gemaakt, maar in de praktijk voert Youth for Christ het jongerenwerk in Schuytgraaf Elderveld uit.

	Subsidies Alg	*Youth for Christ Nederland*
Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek	75.342	17.924
Noordwest	48.624	8.387
Noordoost	48.605	8.141
Presikhaaf	40.953	9.291
Malburgen	94.771	12.086
Schuytgraaf/Elderveld	16.089	5.262
De Laar/Elden	28.970	4.111
Rijkerswoerd, Kronenburg, Vredenburg	5.763	17.019
	359.117	82.221

Fractie:	**Denk-4**
Pagina:	
Vraag:	Verzoek tot Specificatie van de subsidies op stadsniveau van: Subisidies algemeen
Antwoord:	Bij deze een specificatie van bovengenoemde subsidie naar programma's: Dit zijn op programmaniveau gelden waaruit in de loop van het jaar flexibel subsidies uit verstrekt kunnen worden, naar gelang de vraag en/of actualiteit.

Bestuur, dienstverlening en financiën	4.556
Veiligheid	
Bereikbaarheid	
Economie	570.445
Onderwijs	820.963
Cultuur	1.032.286
Participatie en armoedebestrijding	
Zorg	
Welzijn en inclusie	63.250
Gezondheid en sport	4.670
Klimaat en energie	48.094
Ruimtelijke ontwikkeling	
Wonen en leefomgeving	
	2.544.264

Fractie:	**Denk-5**
Pagina:	
Vraag:	Waar vinden we in de begroting de extra baten(vanaf 2020) van het bijschrijven op de vergunning van een leidinggevende bij een horecazaak in Arnhem. € 72,- per persoon. (voorheen kosteloos)

Antwoord:	De opbrengsten van vergunningen zijn begroot bij het stedelijk programma S01 Veiligheid als baten Vergunningen Horeca e.a.

Fractie:	**Denk-6**
Pagina:	
Vraag:	Hoe frequent zijn de controlebezoeken van handhaving aan horecaondernemers in diverse wijken van Arnhem? Krijgen bepaalde wijken 'standaard' meer bezoeken dan anderen? Graag een specificatie hiervan.
Antwoord:	Controles vinden onder andere plaats door de ODRA, politie en gemeente. Er wordt op basis van meldingen gecontroleerd. Meldingen van burgers, politie of andere partijen. Er wordt ook spontaan gecontroleerd (men is toevallig in de buurt) en er wordt gericht gecontroleerd (i.v.m. specifieke controles of acties). De Odra streeft er naar eens in de 6 jaar een zaak te bezoeken, de gemeentelijke Handhaving streeft naar eens in de 2 jaar alle zaken bezocht te hebben. Zaken waar vaker meldingen over binnen komen of waar overtredingen zijn geconstateerd zullen vaker bezocht worden voor (her-)controles.

Fractie:	**Denk-7**
Pagina:	
Vraag:	Heeft de gemeente exploitatie vergunningen afgegeven in 2019 en 2020 voor bestemmingen waar geen horecabestemming voor was? Zo ja hoe vaak en in welke wijken?
Antwoord:	Nee, tenzij er sprake is van een situatie waar het overgangsrecht van toepassing is of er een Omgevingsvergunning voor planologische afwijking is verleend door de Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Fractie:	**Denk-8**
Pagina:	
Vraag:	Welke subsidies krijgen sportverenigingen direct vanuit de gemeente?
Antwoord:	Subsidie wordt indirect verleend aan sportverenigingen door middel van een gesubsidieerd huurtarief. Directe subsidies worden verstrekt in het kader van de 'Subsidieregeling Sport' . Sportverenigingen kunnen een bijdrage krijgen voor projecten gericht op het activeren van een specifieke doelgroep, organisatie van sportactiviteiten, oprichten van een vereniging, aangepast sporten en voor talentontwikkeling. Afhankelijk van de categorie is het maximum €2500,- dan wel €5000,- per jaar. Daarnaast kunnen incidentele subsidies verstrekt worden op basis van de Algemene Subsidie Verordening.

Christenunie

Fractie:	**CU-1**
Pagina:	109
Vraag:	Hoeveel procent van de mensen met een bijstandsuitkering heeft geen startkwalificatie?
Antwoord:	Ongeveer 69% van de Arnhemmers uit de bijstand heeft geen startkwalificatie.

Fractie:	**CU-2**
Pagina:	109
Vraag:	Voor hoeveel procent van de mensen met een bijstandsuitkering is het halen van een startkwalificatie waarschijnlijk niet haalbaar?
Antwoord:	Wij registreren dit niet. Als een startkwalificatie voor een werkzoekende de juiste stap is om geheel of gedeeltelijk aan het werk te raken zetten wij hier op in. Andere vormen van opleiding of certificering behoren ook tot de mogelijkheden.

Fractie:	**CU-3**
Pagina:	109
Vraag:	Hoeveel mensen zijn er, in de afgelopen 3 jaren, ingestroomd zonder startkwalificatie en uitgestroomd met startkwalificatie? (Graag een overzicht per jaar)
Antwoord:	Het succes van onze inzet bepalen wij aan de hand van (duurzame en/of gedeeltelijke) uitstroom uit de uitkering. Daarbij registreren wij niet specifiek op welke wijze dit gelukt is. Een startkwalificatie wordt gezien als 'instrument' dat kan helpen bij het aan het werk komen. Overigens behalen mensen ook deelcertificaten of een startkwalificatie terwijl zij aan het werk zijn. Naast onze inzet zijn er meerdere partijen die zich inzetten voor scholing en opleiding van werkenden en werkzoekenden. Het Leerwerkloket Midden Gelderland zet zich in op een leven lang leren. Op de site middengelderland.lerenenwerken.nl is informatie te vinden op de mogelijkheden die daar beschikbaar zijn evenals een indicatie hoe vaak zij bijvoorbeeld diverse soorten opleidingstrajecten inzetten.

Fractie:	**CU-4**
Pagina:	109
Vraag:	Wat zijn de gemiddelde kosten voor het halen van een startkwalificatie?
Antwoord:	Het lesgeld voor een studiejaar op het MBO bedraagt 1202 euro per jaar. Een opleiding op niveau 2 duurt 1 tot 2 jaar. Daarnaast is een inkomen nodig om in de kosten van levensonderhoud te voorzien. Dat kan inkomen vanuit werk zijn, vanuit een uitkering of studiefinanciering. De studiefinanciering voor niveau 1 en 2 is een gift. Je hebt recht op studiefinanciering als je bij de aanvraag jonger dan 30 jaar oud bent.

Fractie:	**CU-5**
Pagina:	109
Vraag:	Hoeveel heeft u de afgelopen 3 jaren uitgegeven aan het halen van startkwalificaties? (Graag een overzicht per jaar)
Antwoord:	Wij registreren dit niet separaat. De gedachte is dat een startkwalificatie een belangrijk tussendoel is om te komen tot een (betaalde) baan. Daarom sturen wij bij jongeren tot 27 jaar aan op het behalen van een startkwalificatie mede door het herijkte VSV programma en het schakelpunt. Voor de leeftijdsgroep daar boven leert de ervaring dat een startkwalificatie niet het enige middel is om te komen tot (duurzame) uitstroom. Soms is andere ondersteuning ook nog veel belangrijker. Door de inzet op bijvoorbeeld kleinere, praktische opleidingen (eventueel met praktijkcertificaat) lukt het om mensen richting een (betaalde) baan te begeleiden. Denk hierbij aan het behalen van een heftruck certificaat, taxipas, VCA veiligheidscertificaat, MBO niveau 1 in de zorg (thuiszorg en woonassistent). Ook is voor mensen soms het behalen van een startkwalificatie het juiste maatwerk dat van toepassing is. Stuk voor stuk inzet die de kansen

	vergroot voor mensen op de arbeidsmarkt. Scalabor, het Leer-Werk-Loket en verschillende opleidingsinstituten kunnen ons hier bij helpen.

Fractie:	**CU-6**
Pagina:	109
Vraag:	Welk budget heeft u voor de komende 3 jaar gereserveerd voor de inzet op het halen van startkwalificaties?
Antwoord:	Er worden geen specifieke budgetten geraamd voor het behalen van een startkwalificatie. Binnen het reintegratiebudget is ruimte om trajecten in te kopen die bijdragen aan de re-integratie van Arnhemmers. Soms gaat dat om het behalen van een startkwalificatie, maar in andere gevallen gaat het om opdoen van praktijkervaring, of het inzetten van een jobcoach, een deelcertificaat of een andere vorm van opleiding. Bijvoorbeeld: • Heftruck certificaat • Vrachtwagenchauffeursdiploma • Buschauffeursdiploma • Taxipas • VCA veiligheids certificaat • DAV (Deskundig Asbest Verwijderaar) opleiding • Certificaat werken in het groen • Project MBO niveau 1 in de zorg (thuiszorg en woonassistent) • Project MBO niveau 1 in de schoonmaak • Verkeersregelaar • MBO basisopleiding Jeugdzorg • Opleiding tot Bewindvoerder Zoals gesteld is dit soms bij een werkgever, soms in een traject in samenwerking met Scalabor, Rijn Ijssel of een ander instituut.

Vaststellen van de Begroting 2021, de Turap 2 2020 en de Belastingverordening en kwijtscheldingsregeling 2021 (portefeuille Paping niet-financiën - tweede M1 behandeling)

Zaaknummer:	504479
Portefeuillehouder:	R. Paping

Resultaat van bespreking:

Aanwezig
De raadsleden/fractievolgers Van der Laak (AC), Nede (CU), Visser (PvdA), Loos (VVD), Gemici (GL), Van Iperen (D66), Van den Broek (CDA), Plateringen (AOP), Aydemir (Denk/VA) en Çetintaş (SP). De fracties van de Partij voor de Dieren en de PVV waren niet bij de beraadslaging aanwezig.

Bespreking
De beraadslaging was een vervolg van een eerdere M1-behandeling en betrof enkel een tweede termijn van de raad en een tweede termijn van het college. De beraadslaging ging over de onderwerpen in de begroting 2021 die in de portefeuille van wethouder Paping vallen, maar niet Financiën betreffen. Zo is er onder andere gesproken over betaalbare sociale woningen, schimmelwoningen, krapte op de koopwoningmarkt, begroten per wijk, het saneren bij woonwagenkamp, de vrijwillige ouderbijdragen en de Arnhem-Oost-aanpak.

Toezeggingen
De wethouder heeft twee toezeggingen gedaan:
1. Wethouder Paping (Wonen) zegt toe de cijfers van de provincie over het aantal afgegeven bouwvergunningen te verifiëren en daarover de raad te informeren.
2. Wethouder Paping (Wonen) zegt toe de motie "Bredere aanpak is goed voor alle Arnhemmers" (20M88) uit te voeren.

Conclusie
Aan het einde van de bespreking heeft de voorzitter de raadskamer de vraag voorgelegd welke vervolgbehandeling het voorstel zou moeten krijgen. Op basis van alle antwoorden concludeert de voorzitter dat de raadskamer de behandeling wil voortzetten in een M2-behandeling waarin de moties en amendementen worden besproken.

De raadsadviseur,

W. Lammers

De voorzitter,

J. Van der Loo

Titel/onderwerp: **Blauwe Golven**

Raadsadviseur: Jozef Kersten Telefoonnr: 06-10470929 Jozef.kersten@arnhem.nl

Van:	college	Ambtenaar:	Arthur Borst
Portefeuillehouder:	Roeland van der Zee	Telefoonnr:	3774353
		E-mailadres:	Arthur.borst@arnhem.nl
Doel activiteit	Informatief / meningsvorming 1		
Toelichting	***Voorstel*** Het college geeft met dit voorstel over de uitvoering en financiering van de Blauwe Golven gevolg aan de door de raad aangenomen moties 'Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven' (19M23) en 'Dekking voor de Blauwe Golven' (19M135). Voor de achtergronden en voorgestelde besluitvorming wordt op deze plaats verwezen naar het raadsvoorstel. ***Besluitvormingsproces*** Door de Corona en door de agendadruk kon dit op 26 mei 2020 door het college aangeboden raadsvoorstel niet eerder op de agenda worden geplaatst. Dat betekent dat moet worden verwacht dat dit voorstel pas tot besluitvorming zal komen, nadat over de Begroting 2021 door de raad is besloten. In de op dit moment tevens in procedure gebrachte concept-begroting 2021 is de financiële dekking van dit voorstel verwerkt. De eerste stap in het besluitvormingsproces wordt gevormd door een informatief en/of meningsvorming 1 behandeling. Ten tijde van het publiceren van dit behandeladvies is nog niet zeker of er een rondetafelgesprek zal worden georganiseerd. Dit hangt af van de behoefte van belanghebbenden en betrokkenen om met de raadsleden over dit voorstel van gedachten te wisselen. Belanghebbenden zijn daartoe inmiddels uitgenodigd en in de aanloop naar de vergadering zal duidelijk worden of er een rondetafelgesprek wordt georganiseerd. Als dat zo is, dan zal fase meningsvorming 1 worden doorgeschoven naar een volgende vergadering.		
Voorgesteld resultaat van de bespreking	Afronden van de informatieve fase. Als er geen rondetafelgesprek plaatsvindt, afronden van de fase meningsvorming 1 en het voorstel verder leiden naar fase meningsvorming 2.		
Spreekrecht publiek	Ja		
Behandeladvies	Als Rondetafelgesprek: De vergadering begint met een voorstelronde inclusief korte pitch (1,5 - 2 minuten) door de deelnemers aan het rondetafelgesprek. Aansluitend vindt het gesprek plaats waarbij de deelnemers en de raadsleden/fractievolgers met elkaar in gesprek gaan. Als *geen* rondetafelgesprek: *Meningsvorming I* - De behandeling zal plaatsvinden in twee termijnen. De portefeuillehouder reageert aan het eind van de termijn van de raadskamer. Interrupties zijn toegestaan. - In de tweede termijn kunnen woordvoerders reageren op de eerste termijn van de portefeuillehouder en op elkaar en aangeven of zij moties en/of amendementen overwegen in te dienen.		

Bijlagen			
Raadsvoorstel Blauwe Golven			
Bijlage 1 Koers en schetstontwerp + Blauwe Golven			
Bijlage 2 Rapportage verhardingsonderzoek kunstwerk Blauwe Golven			
Bijlage 3 Proposal paper Blauwe Golven			
Bijlage 4 Kostenindicatie Blauwe Golven en omgeving			

Bijlage 5 Reacties op schetsontwerp+ Blauwe Golven			
Motie 19M23 'Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven			
Motie 19M135 'Dekking voor de Blauwe Golven'			

Memo

Datum : 27 oktober 2020

Aan : Gemeenteraad

Van : Roeland van der Zee

Betreft : Onderhoudskosten Blauwe Golven en omgeving

Door de fractie van D66 is verzocht een nadere toelichting te geven op de onderhoudskosten van de Blauwe Golven en omgeving. In de begroting is vanaf 2020 jaarlijks € 100.000 extra gereserveerd voor onderhoud van het plangebied Blauwe Golven. Dit naast de reeds bestaande onderhoudslasten van € 80.000. Bij elkaar dus € 180.000. Dat is voldoende dekking voor de geactualiseerde raming van de op het schetstonwerp+ gebaseerde onderhoudslasten van het gebied Blauwe Golven en omgeving: € 160.000.

Beheer en onderhoudkosten

Project	:	Creatieve Corridor / Blauwe Golven
Onderdeel	:	Variantenstudie (A1, A2 en B1 B2)
Naam	:	G. van Haaren
Datum	:	14-5-2020
Status	:	Definitief
Controle	:	T. van Zadelhoff

Versie	1.1
Cluster	Openbare Ruimte
Afdeling	Ontwerp en advies

Uitgangspunten

startjaar	2021	jaar
onderhoudsduur	20	jaar
nader te detailleren	0,0%	procent
Indirecte kosten (U,AK,W&R)	0,0%	procent
VAT engineering	5,0%	procent
risicoreservering	5,0%	procent
inflatie	3,0%	procent
Onderhoudsniveau B		

(3% = meerjarig inflatie gemiddelde vanaf 1901)

Schetsontwerp V&B

Schetsontwerp V&B	0,0%	3,0%
Verhardingen	€ 29.375,56	€ 46.396,25
Riolering / Hemelwater	€ 999,70	€ 1.497,41
Civiele kunstwerken	€ 8.840,52	€ 12.245,68
Bomen en groen	€ 5.819,57	€ 7.856,48
Straatmeubilair	€ 5.490,11	€ 8.203,83
NBD (bewegwijzering)	€ 1.582,02	€ 2.269,35
Openbare verlichting	€ 37.999,72	€ 55.823,47
Urban playground	€ 12.672,00	€ 18.302,68
Verkeersregelinstal.	€ 2.200,00	€ 3.235,97
Overige voorzieningen	€ 880,00	€ 1.333,12
Fontein	€ 54.450,00	€ 76.785,91
Totaal per jaar	€ 160.309,20	€ 233.950,13

Bestaande situatie

Bestaande situatie	0,0%	3,0%
Verhardingen	€ 29.017,35	€ 46.263,25
Riolering / Hemelwater	€ 999,70	€ 1.497,41
Civiele kunstwerken	€ 12.797,62	€ 18.521,42
Bomen en groen	€ 5.953,64	€ 8.106,49
Straatmeubilair	€ 5.490,11	€ 8.203,83
NBD (bewegwijzering)	€ 1.582,02	€ 2.269,35
Openbare verlichting	€ 19.870,62	€ 27.497,45
Urban playground	nvt in deze variant	nvt in deze variant
Verkeersregelinstal.	€ 2.200,00	€ 3.235,97
Overige voorzieningen	€ 522,50	€ 776,15
Fontein	€ 1.485,00	€ 2.054,98
Totaal per jaar	€ 79.918,57	€ 118.426,29

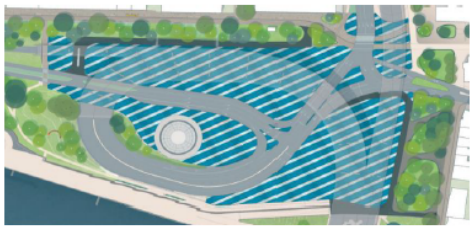

De totale bedragen zijn een geprognotiseerde reservering voor onderhoud en beheer per jaar, welke zijn gebaseerd op levensduurcijfers uit het verleden. Hetgeen betekend dat het gereserveerde bedrag slechts een indicatieve weergave is.

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 463845

Onderwerp: Blauwe Golven

Voorstel

1. Het schetsontwerp+ voor Blauwe Golven en omgeving vast te stellen en hier uitvoering aan te geven.
2. Voor de uitvoering van dit plan een investeringsbudget beschikbaar te stellen van € 9.576.000.
3. Ter gedeeltelijke dekking hiervan de volgende bedragen toe te voegen aan de BR Kapitaallasten: € 3.000.000 uit de BR Zuidelijke binnenstad, € 350.000 vanuit het budget voor Autobereikbaarheid, € 200.000 vanuit het budget Urban Sports, en 3 jaarschijven (2020, 2021 en 2022) van elk €100.000 van het voor onderhoud van Blauwe Golven gereserveerde budget.
4. Indien er voor het onderdeel 'snelfietsroute' subsidie wordt ontvangen, het vrijkomende bedrag in te zetten voor het doortrekken van de snelfietsroute tot aan de kruising Hulkesteinseweg.

Inleiding

De Blauwe Golven zijn gerealiseerd in 1977 in combinatie met de aanleg van de omvangrijke infrastructuur voor de huidige Mandelabrug en is het grootste openbare kunstwerk van Nederland gemaakt door Peter Struycken.

Liggend aan de Rijn, de weg naar Museum Arnhem en ArtEZ en onze centrumring vormt het de westelijke entrée van Arnhem en is daarmee van regionale betekenis voor de bereikbaarheid van onze binnenstad. Een kansrijke plek die verbindingen kan leggen, maar dat nu niet doet. De plek heeft te weinig (groene) verblijfskwaliteit aan het eind van de singelstructuur bij de Rijn. Ook blokkeert de plek een gezonde doorstroming van het ene naar het andere vitale stuk Arnhem.

Op 17 april 2019 heeft de raad van de gemeente Arnhem bij aanname van de motie 'Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven (19M23)' het college de opdracht gegeven om de zogenaamde 'optie B2 van de Creatieve Corridor Roermondsplein en omgeving (Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur, 26 september 2018)' uit te werken tot een raadsvoorstel. Op 13 november 2019 heeft de raad door aanname bij motie 'Dekking voor de Blauwe Golven (19M135)' aangedrongen op een snelle start van het opknappen van Blauwe Golven en omgeving. In de periode december 2019 tot en met april 2020 is er een schetsontwerp+ opgesteld voor Blauwe Golven en omgeving. Dit schetsontwerp+ is mede dankzij een uitgebreid participatietraject tot stand gekomen.

Met dit schetsontwerp+ is het onze ambitie om deze plek om te vormen zodat er meer verbinding tussen de binnenstad, het programma en functies aan de westzijde van de stad zoals ArtEZ en Museum Arnhem mogelijk wordt. Het geeft een nieuw toekomstperspectief voor dit omgevingskunstwerk als hoogwaardige parkeerfaciliteit en krijgt op zichzelf door bijvoorbeeld Urban Sports meer betekenis als verblijfsgebied zo dicht aan de Rijn.

GEMEENTE Arnhem

Dit voorstel draagt, samen met de overige ontwikkelingen in de omgeving zoals Coehoorn, bij aan het verder versterken van de binnenstad tot een gebied waar beleven en verblijven centraal staan, de koers die de raad in 2015 heeft ingezet met de nota 'De Arnhemse Binnenstad 2015'.

Bij dit raadsvoorstel is het van belang om ook stil te staan bij de impact van Covid-19 op onze Arnhemse ondernemers en de werkgelegenheid in de binnenstad. Naast de aanpak die nu nodig is willen we als college ook oog hebben voor de herstelperiode. Investeren in een gastvrije, kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte en gezonde binnenstad zal naar de toekomst daarom nog belangrijker zijn waarbij juist nu overheidsinvesteringen van belang zijn voor onder andere werkgelegenheid en blijvende ontwikkeling van de stad.

Met dit raadsvoorstel worden de moties 'Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven (19M23)' en 'Dekking voor de Blauwe Golven (19M135)' afgedaan.

Beoogd effect

Met de aanpak van dit gebied krijgt de binnenstad weer een kwalitatief hoogwaardigere westelijke vergroende entree die bijdraagt aan het versterken en de bereikbaarheid van de binnenstad. We maken met deze ontwikkeling een belangrijke stap om het gebied dat begint bij het Museum Arnhem via ArtEZ en Coehoorn op een aantrekkelijke manier te verbinden met de binnenstad en behouden een belangrijk stuk erfgoed.

Argumenten

1.1 De totstandkoming van het schetsontwerp+

Het schetsontwerp+ (bijlage 1) omvat Blauwe Golven en zijn omgeving en geeft inzicht in de ruimtelijke kwaliteit en het ruimtebeslag van de verschillende onderdelen. Het schetsontwerp heeft een plus of gedetailleerde uitwerking ten aanzien van het kunstwerk Blauwe Golven. Gedurende het traject hebben open bijeenkomsten plaatsgevonden waar omwonenden, betrokkenen en geïnteresseerden input konden leveren. In twee ateliers heeft uitwisseling van kennis en ideeën plaatsgevonden met Peter Struycken.

1.2 Een nieuwe invulling van de randen en een betere aansluiting met de stad

Blauwe Golven blijven het hart van het Roermondsplein kleuren. Maar het ontwerp van de randen zorgt voor een betere aansluiting van het omgevingskunstwerk met de stad. De aanwezige infrastructuur parallel aan de Oude kraan wordt teruggebracht en sterk vereenvoudigd. Het overschot aan asfalt en wegdelen wordt samengevoegd tot een brede groenstrook waar ook waterberging kan plaatsvinden. De Oude Kraan zelf krijgt het profiel van een promenade: een riante wandelzone naast een smalle rijbaan met eenrichtingsverkeer (richting ArtEZ en Museum Arnhem). Het (snel)fietspad loopt via de rijbaan.

Het Roermondsplein vormt de afsluiting van de Arnhemse binnensingel. De 'singel-taal' wordt doorgezet: een plek met een groen karakter. Naast de singel ligt een toerit naar het nieuwe parkeerveld op Blauwe Golven. De straat langs de woningen krijgt een rustig profiel. De singel sluit aan op het 'balkon van de Rijnkade'. Het uitzichtspunt (de terp) is nu een wereld op zich. Er is weinig zicht op. De koers is om deze plek goed te betrekken bij het gebied. Door het grondlichaam af te vlakken tot een flauwhellend grastalud met bomen ontstaat ruimte en overzicht. Een nieuw beloop van de paden zorgt voor een betere aansluiting op de Rijnkade en Oude Kraan.

1.3 Een nieuw perspectief voor de Blauwe Golven

In het schetsontwerp worden de baanbreedtes van de golven aangepast op die van een regulier parkeervak. Hierdoor wordt de parkeerfunctie verduidelijkt. De parkeervelden zijn te bereiken vanaf een smalle parallelweg, je rijdt via de laagste delen van de golf het veld in. Er kunnen 2 auto's per blauwe golf parkeren en 1 per witte golf met een leesbare en bij de golven passende markering. Net zoals in het originele kunstwerk worden er keiformaat betonklinkers toegepast. De fontein wordt gerenoveerd. Uitgangspunt is om het oorspronkelijke beeld zoveel mogelijk te benaderen, maar zuiniger te zijn in energie- en waterverbruik dan voorheen. Peter Struycken is het eens met de getekende voorstellen voor Blauwe Golven in het schetsontwerp+. Hierbij gaat hij er van uit dat voor de kwaliteit van uitvoering bij de totale bestrating, zoveel als mogelijk wordt getracht te komen tot de kwaliteit van de originele uitvoering van de golfstructuur, bestrating en kleurstelling.

1.4 Investeren in de binnenstad en de openbare ruimte juist in deze tijd van belang

Het college is van mening dat juist in deze tijd investeren in de binnenstad belangrijk is. De binnenstad is zwaar getroffen door het Coronavirus. Retail en horeca hebben het zwaar. Juist daarom is het van belang dat de entree van de binnenstad op orde is, Daarnaast biedt de investering van bijna 10 miljoen euro werkgelegenheid die in het kader van anticyclisch investeren van belang is voor de economie.[1]

1.5 Invulling van overige punten uit de motie

Vergroening: In het schetsontwerp is sprake van een duidelijke vergroening van de randen en een toename van het aantal bomen. De vergroening van de westelijke zijde van de entreeweg richting de Oude Kraan is hier niet in meegenomen omdat deze grotendeels onder het brugdek ligt. De groenstrook van het Roermondsplein is maximaal uitgebreid.

Hergebruik stenen: In de motie is aangegeven dat hergebruik van onbeschadigde originele stenen van Blauwe Golven, schoonmaken en impregneren originele stenen, gewenst is. Echter *'indien meer dan 20% van de originele stenen niet meer aan de oorspronkelijke kwaliteitseisen voldoen wordt overwogen om het gehele kunstwerk uit te voeren met nieuwe stenen (van dezelfde kleur, textuur en kwaliteit als de originele stenen) en worden de originele stenen in ieder geval elders op enigerlei wijze hergebruikt'*.

In opdracht van de gemeente is een verhardingsonderzoek uitgevoerd naar het kunstwerk Blauwe Golven (zie bijlage 2). Uit de resultaten van de inspecties wordt geconcludeerd dat de technische toestand (ruim 25% van de verharding) onvoldoende is omdat er sprake is van meerdere schadebeelden. Daarnaast wordt geconcludeerd dat circa 30% van het oppervlak een afwijkende kleur heeft, voornamelijk door de slijtage van de stenen en toepassing van een ander soort steen. Ook wordt geconcludeerd dat de toestand ten aanzien van alleen de vlakheid van het kunstwerk zodanig is dat de verharding volledig herstraat dient te worden. Geconcludeerd kan worden dat op basis van het in de motie genoemde criterium van 20% de hoeveelheid schade van de verharding zodanig is dat de bestrating van het kunstwerk herstraat dient te worden. Er is hierbij nog geen rekening gehouden met het oppervlak aan herstelmaatregelen ten aanzien van onder andere de afwatering, de kolken en putten. In vrijwel elk dal van de golven die vrij laag gelegen zijn, is een

[1] Ter indicatie: uit een onderzoek van Droogh Trommelen en Partners in opdracht van de gemeente in 2016 bleek bijvoorbeeld dat 10 miljoen investering openbare ruimte ongeveer 35.000 arbeidsuren in de bouw en 45.000 uren voorbereiding, ontwerp en toezicht opleveren

probleem van afwatering. Geschat wordt dat deze herstelmaatregelen over circa 25% van het oppervlak uitgevoerd dienen te worden.

Momenteel wordt verkend of de huidige kwalitatief goede stenen met eenzelfde kleurstelling hergebruikt kunnen worden bij de nieuwbouw van Zwembad Valkenhuizen.

Elektrisch laden: In het schetsontwerp staan de mogelijkheden voor elektrisch laden weergegeven. Gekoppeld aan de kolommen van de brug worden goede mogelijkheden gezien voor het realiseren van elektrische laadplekken.

Sociale veiligheid en capaciteit handhaving: Bij het opstellen van het schetsontwerp is zo veel mogelijk aandacht besteed aan het verbeteren van de sociale veiligheid in het gebied. In de motie is daarnaast aandacht gevraagd voor extra handhaving. De kosten voor extra capaciteit van handhaving worden meegenomen bij een komend voorstel ten aanzien van een uitbreiding van de formatie handhaving als onderdeel van de MJPB 2021-2024.

Showroom 2.0: In 2016 heeft het Departement Tijdelijke Ordening (DTO) het initiatief genomen om op Blauwe Golven Showroom 2.0 te realiseren als onderdeel van de Creatieve Corridor. Inmiddels is het collectief van participerende partijen 'uiteen gevallen' en de positieve energie weggeëbd. DTO is van mening dat de plek van Showroom 2.0 op de Blauwe Golven nog steeds van meerwaarde kan zijn voor de stad (Creatieve Corridor, huisvesting ArtEZ, etc.). DTO wil hiervoor een plan/ onderzoek in gang zetten, mits de gemeente hierin een regierol pakt en dit vergoed wordt (zie bijlage 3). Het college is van mening dat dergelijke initiatieven bij voorkeur bottum up ontstaan. Vanwege het op dit moment ontbreken van een initiatief (met gebruikers) wordt de plek nu met parkeren ingevuld. In het schetsontwerp wordt de toekomstige optie voor een paviljoen opengehouden.

Urban Sports
Demografische, maatschappelijke en sociaal economische ontwikkelingen leiden tot een veranderende behoefte. Er is sprake van veranderend sport- en beweeggedrag. Mensen gaan steeds meer bewegen, maar verhoudingsgewijs steeds minder in verenigingsverband. Uit recent onderzoek naar sport- en beweeggedrag in Arnhem blijkt dat de trend in Arnhem overeenkomt met de landelijke trend. In Arnhem geeft ongeveer twee derde van de sporters aan dat zij sporten buiten verenigings- of commercieel verband, zij sporten ‘ongeorganiseerd’ of ‘licht georganiseerd’, het liefst in de eigen buurt en vaak in de openbare ruimte. Ook is bekend dat het aantal leden van sportverenigingen tussen het 10e en 18e levensjaar drastisch afneemt. Deze jongeren willen wel blijven sporten, maar het huidige aanbod via verenigingen sluit niet goed aan op de behoefte. Zoals aangegeven in het raadsvoorstel "Arnhem Gezond en fit" is Urban Sports een van de oplossingen met het oog op de trend van afnemende verenigingslidmaatschappen en afnemende sportdeelname onder jongeren. Het zijn sporten die vooral beoefend worden in de openbare ruimte en binnen een losse organisatiestructuur. Om die reden is een freestyle skate- en BMX voorziening op de Rijnkade onder de Mandelabrug opgenomen. Dekking vindt (deels) plaats vanuit de middelen voor Urban Sports. Deze voorziening was ook al onderdeel van optie B2 van de Creatieve Corridor.

1.6 Advies Q-team Binnenstad Zuid

Het schetsontwerp+ voor Blauwe Golven is ter advisering voorgelegd aan het Kwaliteitsteam Binnenstad Zuid. Het Kwaliteitsteam ondersteunt het schetsontwerp+. Het adviseert om bij de uitwerking helder onderscheid te maken tussen de verschillende ruimtelijke eenheden (in materiaal, sfeer en typologie). Hierbij wordt onder meer gedoeld op de snelfietsroute aan de Oude Kraan.

Verder adviseert het Kwaliteitsteam om bij de uitwerking de versterking van de programmering in de bebouwingsplinten mee te nemen.

1.7 *Snelfietsroute Arnhem-Wageningen*
Een belangrijk onderdeel van het schetsontwerp+ is de inpassing van de snelfietsroute tussen Arnhem en Wageningen. Daarover is recent besloten in de Accentnota Fiets. De noordtak van de snelfietsroute ligt over de Oude Kraan met een vervolg naar de Utrechtseweg. De zuidelijke tak van de snelfietsroute heeft via de Boterdijk een verbinding naar de Lage Kade. Het bestaande fietspad bovenlangs vervalt in het schetsontwerp+. Zoals hierboven aangegeven wordt de Oude Kraan een fietsstraat in twee richtingen gecombineerd met eenrichtingsverkeer voor auto's. Snelfietsroutes zijn belangrijk voor de bereikbaarheid van Arnhem en de overstap op duurzame mobiliteit. Daarom zijn in regionaal verband afspraken gemaakt over de financiering en realisatie van snelfietsroutes. Voor een plan conform de eisen is provinciale cofinanciering beschikbaar van 75 tot 90%. Hierbij is het van belang dat rekening wordt gehouden met de inrichtingseisen. De regionale afspraken en de inrichtingseisen worden bij de uitwerking van het schetsontwerp+ meegenomen. Uitgangspunt voor het college hierbij is de uitvoering van de Oude Kraan als fietsstraat in rood asfalt.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Parkeren versus omgevingskunstwerk*
De Blauwe Golven zijn een omgevingskunstwerk en een parkeerplaats. Bij de verdere uitwerking is het van belang om beide aspecten in goede balans met elkaar te houden. Het moet een aantrekkelijke parkeerplaats met goede routing zijn. Daarnaast is het van belang om de kwaliteiten van het omgevingskunstwerk te behouden en versterken. Het kwaliteitsteam zal deze balans bewaken.

1.2 *Street art*
De muren bij de Rijnkade (ter hoogte van Boterdijk) en de muurtjes van het uitzichtpunt maken onderdeel uit van een gedoogzone voor street art/ graffiti. In het schetsontwerp wordt voorgesteld om het uitzichtpunt af te vlakken en de daar aanwezige muurtjes te verwijderen. Zo wordt het meer een plek voor alle Arnhemmers. Verschillende insprekers hebben er moeite mee dat hierdoor de mogelijkheden voor street art in Arnhem worden beperkt. Om te voorkomen dat hierdoor daadwerkelijk de mogelijkheid voor street art verdwijnt, zullen we bij de verdere uitwerking enkele graffiti artiesten betrekken om zo te verkennen of gekomen kan worden tot een goede inpassing van de plekken waar straatkunst gemaakt kan worden op of nabij Blauwe Golven.

1.3 *Straatwerk Blauwe Golven*
De aanleg van het golfpatroon in het straatwerk is complex en moet waarschijnlijk grotendeels handmatig gestraat worden. Dit is een risico bij verdere uitwerking en is een nadrukkelijk aandachtspunt bij de voorbereiding en uitvoering.

3.1 *Er zijn kansen voor externe subsidie*
Er worden kansen gezien om voor een deel van de investering externe subsidies aan te trekken. De provincie is onze natuurlijke partner voor investeringen in de binnenstad. In algemene zin zijn wij met de provincie in gesprek om te verkennen waar het kansrijk is om gezamenlijk anticyclisch te investeren. Indien subsidie wordt toegekend voor het onderdeel 'snelfietsroute' dan zullen wij de gemeentelijke middelen die hiermee vrijvallen inzetten voor het realiseren van het resterende deel van de snelfietsroute richting Oosterbeek (tussen Blauwe Golven en kruising Hulkensteinseweg).

Mochten er nog andere externe bijdragen in beeld komen dan zal het beroep op de algemene middelen worden verkleind.

Financiën

De uitvoering van het totale plan is begroot op een bedrag van € 9.576.000,-.

Samengevat op hoofdlijnen bestaan de kosten voor de uitvoering uit:
- Kostenindicatie schetsontwerp+: € 7.210.000
- Skatevoorziening (Rijnkade): € 450.000
- Lichtplan Blauwe Golven: € 450.000
- Kunstwerk Flank: € 100.000
- Aanpassing kruising ArtEZ: € 450.000
- Plankosten en rente: € 916.000

Het schetsontwerp+ is doorgerekend op de investeringskosten. Een samenvatting van de kostenindicatie treft u in bijlage 4.

In de Perspectiefnota 2021-2024, die bij u ter besluitvorming voorligt, zijn de moties opgenomen die verwerkt gaan worden in de MJPB, en dus ook de moties 'Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven (19M23)' en 'Dekking voor de Blauwe Golven (19M135)'. De bedragen die zijn opgenomen in dit raadsvoorstel zijn ook reeds opgenomen in de Perspectiefnota.

Aangezien het hier om een volledige vervanging van de openbare ruimte gaat, dient het totale investeringsbedrag van € 9.576.000 in het meerjareninvesteringsplan (MIP) te worden opgenomen, en wel in het jaar van oplevering, naar verwachting 2022. Dit bedrag zal worden verlaagd indien externe subsidies worden verkregen. Vanaf de jaarschijf 2023 worden de bijbehorende kapitaallasten in de begroting verwerkt.

In lijn met de Perspectiefnota wordt ter dekking van de totale investeringskosten het volgende voorgesteld:
- Een onttrekking uit de BR Zuidelijke Binnenstad: € 3.000.000
- Een bijdrage vanuit het budget voor autobereikbaarheid: € 350.000
- Een bijdrage vanuit het budget Urban Sports: € 200.000
- De jaarschijven (2020, 2021 en 2022) van elk €100.000 van het voor onderhoud van Blauwe Golven gereserveerde budget (het onderhoud van het gebied start na realisatie, naar verwachting vanaf 2023).

Deze dekkingsmiddelen zullen worden toegevoegd aan de BR Kapitaallasten. De totale kapitaallasten bedragen € 670.307 per jaar. Vanuit de BR Kapitaallasten kan hiervan € 269.501 per jaar worden gedekt. De nog ongedekte kapitaallasten bedragen daarmee € 400.806 per jaar. Dit is €21.000 minder dan waarmee in de perspectiefnota is rekening gehouden.

De kosten voor extra capaciteit van handhaving worden meegenomen bij een komend voorstel ten aanzien van een uitbreiding van de formatie handhaving als onderdeel van de MJPB 2021-2024.

Een en ander zal conform worden verwerkt de Begroting 2021-2024. Een aparte begrotingswijziging bij dit voorstel is dan ook niet noodzakelijk.

Daarnaast kan voor de snelfietsroute aanspraak gemaakt worden op provinciale subsidie (regeling). De kosten van aanleg van de snelfietsroute zijn voor 75-90% subsidiabel (inschatting voor gebied Blauwe Golven: bandbreedte ca. € 500.000 - € 600.000). De mogelijkheden hiervan lijken kansrijk en worden momenteel verkend. Wanneer deze middelen voor de snelfietsroute door de provincie worden toegekend dan zullen wij de gemeentelijke middelen die hiermee vrijvallen inzetten voor het realiseren van het resterende deel van de snelfietsroute richting Oosterbeek (tussen Blauwe Golven en kruising Hulkensteinseweg).

Uitvoering

Wanneer u instemt met dit schetsontwerp+ voor Blauwe Golven worden de volgende stappen gezet:

- Uitwerking van het schetsontwerp+ tot VO/ DO/ bestek
- Verkenning van subsidiemogelijkheden
- Aanbesteding van de werkzaamheden
- Afhankelijk van voorliggende besluitvorming en het daarop volgende uitwerkingsproces verwachten wij in 2021 te kunnen starten met de uitvoering

Participatie en communicatie

Het schetsontwerp+ is mede tot stand gekomen dankzij een uitgebreid participatieproces. In december 2019 zijn de bewoners van Du Soleilflat bijgepraat over Blauwe Golven. Op de 1ste inloopavond voor Blauwe Golven in januari 2020 zijn een groot aantal ideeën aangedragen voor het gebied. Veel van deze ideeën zijn meegenomen in de koers van het ontwerp die tijdens de 2de inloopavond in februari 2020 is gepresenteerd. Hier konden wederom aanscherpingen worden meegegeven. Deze reacties zijn voor een belangrijk deel verwerkt in het schetsontwerp+. Vanwege het Coronavirus kon de 3de inloopavond niet doorgaan en zijn het schetsontwerp en de presentatie van ontwerpbureau Veenenbos en Bosch online gepresenteerd (april 2020). De omwonenden hebben hiervoor een huis-aan-huisbrief ontvangen en andere direct betrokkenen een mailing. Ook is deze online verspreid. De website is bezocht door ca. 1.200 bezoekers en er zijn 21 reacties binnengekomen per mail. In bijlage 5 treft u een samenvatting van deze reacties.

Een enkele reactie betreft dat Blauwe Golven beter kunnen verdwijnen. Veel mensen die gereageerd hebben zijn tevreden met het voorliggende schetsontwerp, het behouden en opknappen van Blauwe Golven en het vergroenen van de randen. Wel zijn er vragen/ opmerkingen over de verkeersafwikkeling van het nieuwe parkeerterrein Blauwe Golven op het Roermondsplein en de ontsluiting van de Rijnkade. Een enkeling zet vraagtekens bij het weer openstellen van de Bergstraat vanaf de Oude Kraan. Veel reacties vragen aandacht voor het aanpakken van de overlast door middel van meer handhaving. Ook wordt gepleit voor het goed onderhouden van de weer opgeknapte Blauwe Golven. Er worden daarnaast suggesties aangedragen die bij een verdere uitwerking meegenomen of beoordeeld kunnen worden. Bijvoorbeeld over de toe te passen bestrating, soorten groen of de toegankelijkheid voor minder validen.

Tot slot zijn er redelijk wat reacties op het voorstel voor de terp/ het uitzichtspunt. In het schetsontwerp wordt voorgesteld om van het uitzichtpunt een plek voor alle Arnhemmers te maken. Daarom wordt voorgesteld de plek meer open en toegankelijk te maken en een aantal muurtjes te verwijderen. Langs de Rijnkade ter hoogte van de Boterdijk blijven nog plekken over voor straatkunst/ graffiti. In de

betreffende reacties wordt aangegeven dat er dan te weinig ruimte meer is voor straatkunst/ graffiti. Deze insprekers zijn van mening dat juist dit soort plekken de stad tot een interessante en creatieve plek met smoel maken (kijk naar Rotterdam/ Berlijn). Ook zijn zij van mening dat het getuigt van begrip voor de creatieve sector om juist dit soort plekken en subculturen bestaansrecht te geven. Juist in de beoogde creatieve corridor zou het tegenstrijdig zijn om deze creatieve plek weg te halen. Bij verdere uitwerking zullen we enkele graffiti artiesten betrekken om zo te verkennen of gekomen kan worden tot een goede inpassing van de plekken waar straatkunst gemaakt kan worden op of nabij Blauwe Golven.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

1. Koers en schetsontwerp + Blauwe Golven (Veenenbos en Bosch, april 2020)
2. Rapportage verhardingsonderzoek kunstwerk Blauwe Golven (Wegen Advies Bureau, december 2019)
3. Proposal paper Blauwe Golven (DTO, maart 2020)
4. Kostenindicatie Blauwe Golven en omgeving (maart 2020)
5. Reacties op Schetsontwerp+ Blauwe Golven (april 2020)

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 463845

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 26 mei 2020, nummer: 463845;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Het schetsontwerp+ voor Blauwe Golven en omgeving vast te stellen en hier uitvoering aan te geven.
2. Voor de uitvoering van dit plan een investeringsbudget beschikbaar te stellen van € 9.576.000.
3. Ter gedeeltelijke dekking hiervan de volgende bedragen toe te voegen aan de BR Kapitaallasten: € 3.000.000 uit de BR Zuidelijke binnenstad, € 350.000 vanuit het budget voor Autobereikbaarheid, € 200.000 vanuit het budget Urban Sports, en 3 jaarschijven (2020, 2021 en 2022) van elk €100.000 van het voor onderhoud van Blauwe Golven gereserveerde budget.
4. Indien er voor het onderdeel 'snelfietsroute' subsidie wordt ontvangen, het vrijkomende bedrag in te zetten voor het doortrekken van de snelfietsroute tot aan de kruising Hulkesteinseweg.

De griffier, De voorzitter,

Arnhem GEMEENTE

koers & schetsontwerp plus

Blauwe Golven

koers & schetsontwerp plus

Blauwe Golven

veenenbosenbosch
landschapsarchitecten

Inhoud

Inleiding 5
Aanpak 6

VERKENNING
Plangebied 10
Historie 12
Plannen 16
Problematiek 18

KOERS
Interpretatie 22
Hoofdlijnen 24
Koerskaart 32

SCHETSONTWERP
Blauwe Golven 36
Oude Kraan 42
Roermondsplein 48
Museumpark/Rijnkade 50
Schetsontwerp 52
Materialencatalogus 54

STADSBEELD
Parkeren 60
Logistiek 64
Vergroening 66
Positie in de Stad 68

Colofon

Inleiding

De iconische, dansende blauwe en witte lijnen blijven het hart van het Roermondsplein kleuren. Met die keuze van de gemeenteraad is een belangrijke knoop in de puzzel van de herinrichting doorgehakt. Maar de opgave is nog niet voltooid.

Aanleiding

De gemeente Arnhem wil het Roermondsplein e.o. herinrichten. Aanleiding hiervoor waren de herinrichting van de wegenstructuur maar ook het idee van een Creatieve Corridor, een verbinding van de binnenstad met Museum Arnhem langs o.a. Focus, Rozet, Coehoorn en ArtEZ.
Bij de planvorming zijn Blauwe Golven, gelegen op het Roermondsplein, in de afgelopen jaren het middelpunt van een stadsdebat geworden: moet het groen worden of moet het omgevingskunstwerk blijven? Middels een motie heeft de gemeenteraad gekozen voor behoud. Daarmee is de koers gezet en besloten om de uitwerking van de herinrichting op te starten.

Opgave

De opgave is om een schetsontwerp *plus* te maken. Uitgangspunt voor het schetsontwerp is optie B2, met ruimte voor Showroom, urban sports en 80 extra parkeerplaatsen, uit de variantenstudie van Poelmans/Reesink. In de motie van de raad zijn bovendien aanpassingen vermeld.
Het schetsontwerp omvat Blauwe Golven en zijn omgeving en moet inzicht geven in de ruimtelijke kwaliteit en het ruimtebeslag van de verschillende onderdelen. Het schetsontwerp heeft een plus of gedetailleerde uitwerking ten aanzien van het kunstwerk Blauwe Golven.

Status

Het ontwerp is tot stand gekomen onder begeleiding van een projectgroep van de gemeente Arnhem. In twee ateliers heeft uitwisseling van kennis en ideeën plaatsgevonden met P. Struycken, auteur van het kunstwerk. Gedurende het traject hebben Open Bijeenkomsten plaatsgevonden, waar omwonenden, betrokkenen en geïnteresseerden input konden leveren. Het plan is voor advies voorgelegd aan het Kwaliteitsteam Zuidelijke Binnenstad.

Leeswijzer

Deze rapportage bestaat uit vier delen. Wie geïnteresseerd is in de achtergonden van Blauwe Golven en haar omgeving kan dit vinden in deel 1, de Verkenning. Deel 2, de Koers, schetst de beoogde ruimtelijke kwaliteit aan de hand van ruimtelijke principes en een Koerskaart. Het concrete ontwerpvoorstel met details en doorsneden kunt u vinden in deel 3, het Schetsontwerp. Tot slot geeft deel 4, het Stadsbeeld, de consequenties van het ontwerpvoorstel en aandachtspunten voor de verankering in de stad.

motie *Uitvoeringsplan Blauwe Golven!*

- Westzijde entreeweg Oude Kraan: Blauwe Golven vervangen door groen;
- Maximale uitbreiding groen Roermondsplein, zover mogelijk met parkeeropgave;
- Hergebruik onbeschadigde stenen Blauwe Golven, schoonmaken en impregneren;
- Indien meer dan 20% stenen niet voldoen overwegen gehele kunstwerk uit te voeren met nieuwe stenen;
- Bij herstel zoveel mogelijk kwaliteit van de originele uitvoering;
- Indeling parkeervakken uitgevoerd zodat voldoet aan kwaliteitseisen originele kunstwerk;
- Parkeren voorbereiden op elektrische auto's;
- 15 laadaansluitingen tegenover Du-Soleil-flat;
- Uitbreiding handhaving overlast nacht/avond;
- Werkende fontein als origineel, minder water;
- In overleg schuiven locatie CASA/Showroom;
- Bij uitvoering afstemming met P. Struycken.

Aanpak

Planproces

Het ontwerpproces is bestond uit een viertal stappen. Daarbij hebben verschillende overleggen en bijeenkomsten plaatsgevonden om tot een breed gedragen ontwerp te komen.

Inventarisatie & analyse

Eerst is er kennis over de situatie en de voorgeschiedenis opgedaan en zijn de belangrijkste wensen opgehaald teneinde de belangrijkste vragen en ontwerpkeuzes te definiëren. De ruimtelijke analyse van de situatie beslaat verschillende niveaus: van de positie in de stad tot de conditie van het kunstwerk.
Om te snappen wat de essentie is van het kunstwerk, was een gesprek met kunstenaar P. Struycken een belangrijk onderdeel. Op een eerste Open Bijeenkomst zijn bij omwonenden en betrokkenen knelpunten en wensen opgehaald.

Verkennen en koers

Op basis van de conclusies uit stap 1 zijn daarna verschillende opties voor de ontwerpkeuzes verkend in de tweede stap. Al ontwerpend en tekenend zijn de verschillende mogelijkheden verkend teneinde een beter inzicht te krijgen. Dit ontwerpende onderzoek gaf ons de handvaten die nodig waren voor de onderbouwde koers van het schetsontwerp.
De verschillende opties zijn in een atelier met P. Struycken besproken. We hebben ze samen afgezet tegen de inzet van het originele kunstwerk. Een *koerskaart* vormde het belangrijkste onderwerp voor het gesprek met buurtbewoners en betrokkenen op een tweede Open Bijeenkomst.

Schetsontwerp+

Op basis van de koers zijn de verschillende onderdelen uitgewerkt en aangevuld met doorsneden en details. De koers is aangevuld met de drie gebieds-uitwerkingen voor de randen en de inzoom voor Blauwe Golven.
In een tweede atelier zijn deze uitwerkingen doorgenomen met P. Struycken. We hebben ideeën uitgewisseld teneinde tot een scherp plan te komen.

Verslaglegging

De vierde stap omvatte het opstellen van een eindproduct, een heldere tekening en een bondig en beeldend eindverslag. De verkregen feedback zijn in de tekeningen en het verslag verwerkt. De ontwerptekeningen zijn vervolgens aangeleverd voor de benodigde raming.

Een film met de presentatie van het schetsontwerp is online geplaatst omdat een derde Open Bijeenkomst door omstandigheden niet mogelijk was. Op die wijze was er voor alle inwoners van Arnhem de mogelijkheid om kennis te nemen van het plan en te reageren. Een concept van het schetsontwerp is gepresenteerd aan het Kwaliteitsteam Zuidelijke Binnenstad. Dat mede met het oog op een goede inbedding van het plan in de stad.

Overleg

Elke stap is afgerond met een bijeenkomst van de brede ambtelijke projectgroep van de gemeente. Op die wijze zijn de voorstellen steeds gemonitord, aangescherpt en bijgesteld. Het definitieve schetsontwerp is door de verschillende diensten getoetst op inrichting, beheer en functionaliteit.

presentatie tijdens Open Bijeenkomst | feb. 2020

Verkenning

Plangebied

Locatie

Huidige situatie

Blauwe Golven is de naam van het kunstwerk en parkeerveld aan het Roermondsplein, doorsneden door de zware infrastructuur van de Nelson Mandelabrug. Het projectgebied ligt tussen de Rijnkade, de Boterdijk en de Oude Kraan, direct grenzend aan de binnenstad.

In de loop der tijd hebben er diverse aanpassingen aan de locatie plaatsgevonden, waarvan de laatste de wijziging van de wegenstructuur is.

Uitgangspunt

Het behoud van kunstwerk Blauwe Golven vormt de basis voor de nieuwe situatie. Daarbij dient de parkeeropgave zoals getoond in Optie B2 (p.39 *Creatieve Corridor, Roermondsplein en omgeving*, Buro Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur, 26.09.2018) ingepast te worden. Het betreft 195-285 parkeerplaatsen.
De randen van het gebied, te weten de Oude Kraan, het Roermondsplein en de zuidwest hoek tussen de Rijnkade en Boterdijk, vallen niet los te bezien en verdienen aandacht bij de renovatie van Blauwe Golven.

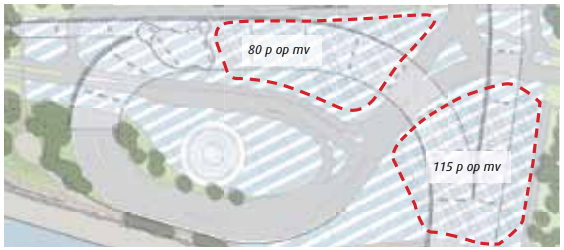

Optie B2 minimaal - 195. parkeren op banen (Poelmans Reesink)

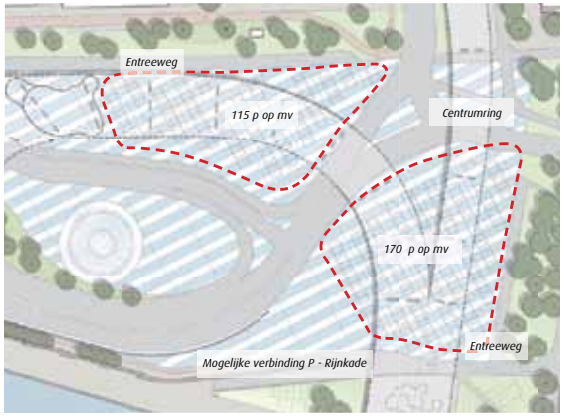

Optie B2 maximaal - 285. belijning toegepast (Poelmans Reesink)

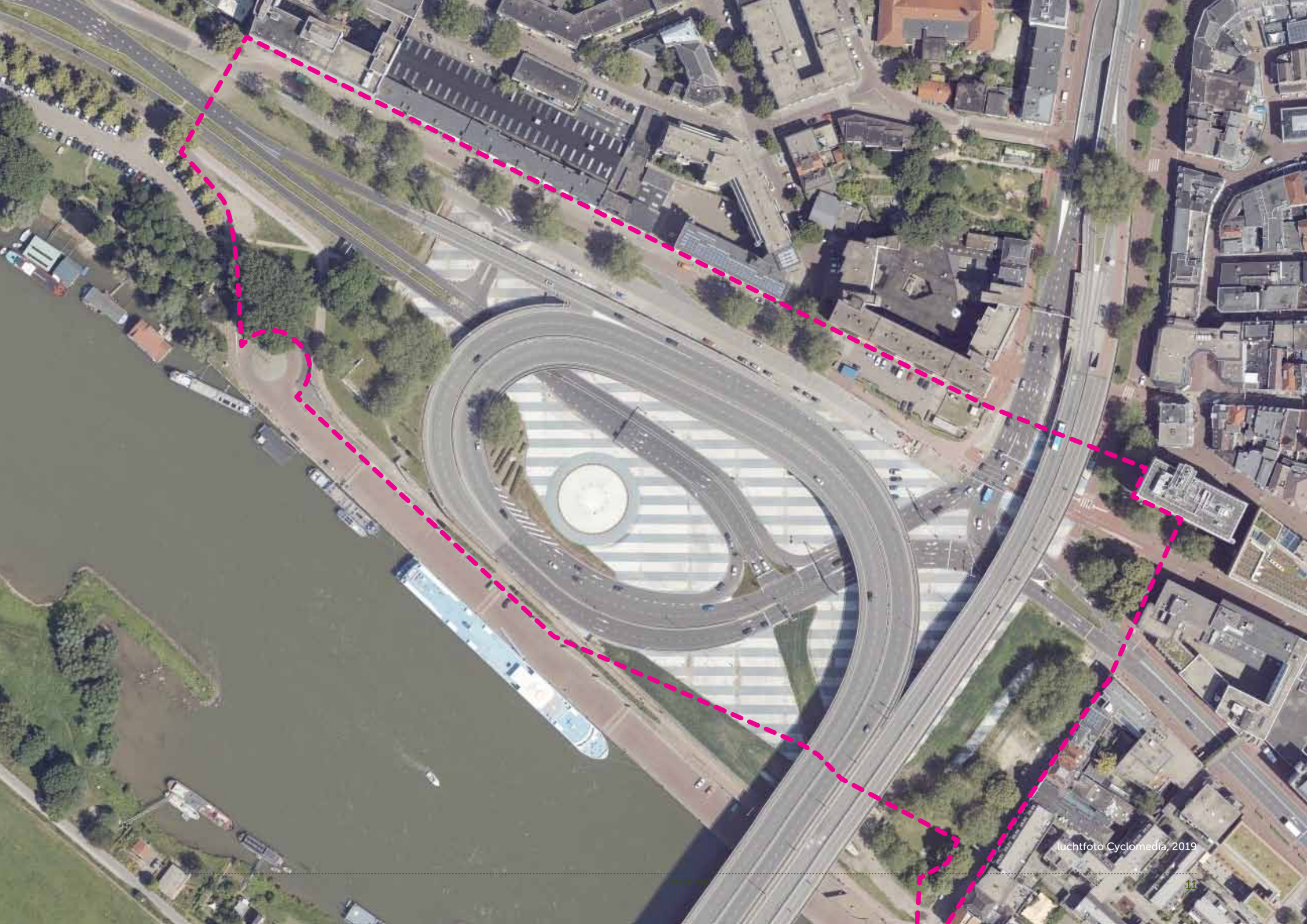

luchtfoto Cyclomedia, 2019

Historie

Blauwe Golven

Ontwerp

Het kunstwerk *Blauwe Golven* is in de jaren '70 ontworpen en in 1977 gerealiseerd in combinatie met de aanleg van de omvangrijke infrastuctuur voor de Roermondspleinbrug. Het kunstwerk ligt op de locatie waar eens de haven van Arnhem en ook de scheepsbrug hun plek hadden.
Het ontwerp van het kunstwerk is van P. Struycken. De landschappelijke inpassing is van de hand van het toenmalige bureau Buys & Van der Vliet.

Blauwe Golven bestaat uit een weids veld met een regelmatig patroon van blauw-witte banen. De landschappelijke ingrepen omvatten hagen, keermuren en een omvangrijke fontein, in het westelijk deel opgenomen in de golven.
Blauwe Golven behoort tot de 100 sleutelwerken van naoorlogse kunst in de openbare ruimte (blad BK-informatie, mrt 2020). Het is, voor zover bekend, het meest omvangrijke 'omgevingskunstwerk'.

Uitvoering

De golven zijn circa 0,8m hoog zodat er door allerlei voertuigen op geparkeerd kan worden. De witte banen zijn strek, de blauwe halfsteens gestraat. Het blauw heeft om en nabij de originele kleur behouden.

Ingrepen

In het recente verleden zijn er al een aantal aanpassingen aan het kunstwerk gedaan. De ingrepen hebben met name te maken met een nieuw beloop van de verkeersroutes op het plein (Revisie Roermondsplein). Er zijn rijbanen opgeheven en aan de oostzijde ook enkele muurtjes verwijderd.
Door verkeerskundige ingrepen is herstel van het veld nodig en zijn er beschadigingen aan het originele bestratingsmateriaal ontstaan. Aanheling van de bestrating is gedaan in een ‘willekeurige’ blauwe kleur, met kleurcontrast tot gevolg.

Bestrating kunstwerk

In opdracht van de gemeente Arnhem is er een rapportage *verhardingsonderzoek* opgesteld door WegenAdviesBureau B.V. (dec. 2019) naar de toestand van de verharding van het kunstwerk Blauwe Golven. De rapportage stelt dat meer dan 20% is beschadigd. Volgens de aangenomen motie betekent dit dat overwogen moet worden alle stenen te vervangen in eenzelfde kwaliteit.

Roermondspleinsbrug in aanleg | 1975-1976

Blauwe Golven gekraakt | 1978

opening Blauwe Golven | 1977

Opening Roermondspleinbrug | 1977

vanaf de Roermondspleinbrug | 1977

skateboarden op Blauwe Golven | 1979 Gerth van Roden

1. Gelders Archief: 1524-8008, fotograaf Gemeentearchief Arnhem, CC0 1.0 licentie | 2. Gelders Archief: 1544-4231-0006, Gerth van Roden, CC-BY-NC-ND-4.0 licentie | 3. Gelders Archief: 1501-04-10319, fotograaf Gemeentearchief Arnhem, CC0 1.0 licentie | 4. Gelders Archief: 1501-04-10401, Gerth van Roden, CC-BY-NC-ND-4.0 licentie | 5. Gelders Archief: 1544-5275-0001, Gerth van Roden, CC-BY-NC-ND-4.0 licentie

Blauwe Golven - P. Struycken

In opdracht van gemeente Arnhem ontwierp P. Struycken eind jaren 1970 aan het Roermondsplein een omgevingskunstwerk in aanvulling op zijn vormgeving van de Rijnkade.

Concept
Het geheel is ontworpen als parkeerveld. Omdat het Roermondsplein en de Nieuwe Rijnbrug (later Nelson Mandelabrug) nog in aanleg waren en de afwikkeling van de brug nog niet precies bepaald, bedacht Struycken één groot gebaar tegenover dit enorme infrastructurele geweld. Eén aaneengesloten blauw-wit golvend veld als verwijzing naar het water en wat de kolommen omspoelt.
De golving is bedoeld als verbindende vormgeving voor de losse stukken terrein die na aanleg van de doorsnijdende wegen resteren. De maat van de golven en de blauw-witte banen dient als schaal element in de overgang tussen de overmaat van de brug en de gebouwde omgeving.
Het grafische patroon van blauwe en witte banen trekt de blik onder de portalen van de brug door en zorgt, wanneer er niet geparkeerd wordt, voor een plastisch verschuivend beeld, in plaats van uitzicht op een verlaten parkeerterrein.

Op het veld zou zonder vaste indeling geparkeerd worden, net als vóór die tijd op het sinds de oorlog braakliggend terrein aan de Oude Kraan. Uit testen bleek dat met een maximale golfhoogte van 80 cm het voor alle voertuigen mogelijk is, met uitzondering van een vijfdeurs limousine, om over de golven te rijden en te parkeren.

Landschappelijke inpassing
De randen van het kunstwerk waren groen gedacht, met hoog opgaande bomen voor een vrije blik. Landschapsarchitect Bob van der Vliet ontwierp de hagen op de taluds van de brughoofden als passtukken.
Hij bedacht ook, met instemming van P. Struycken, de omvangrijke fontein als een feestelijke aanvulling op het veld.
Jaren na het gereedkomen van het project werd Van der Vliet gevraagd om de landschappelijke omkadering te versterken waarvoor hij arrangementen van lage muurtjes bedacht.

Uitvoering
Voordat de bestrating is aangelegd, is deze nauwkeurig uitgewerkt en getest. In Elst werd een proefveld aangelegd om de aansluiting van hellingen en doorsnijdingen met de blauwe en witte klinkers te bestraten. De dubbelgekromde vlakken van de afrondingen vormden, na te zijn uitgezocht, een stratenmakers meesterwerk.

Om het hoofd te kunnen bieden aan iedere belasting van auto's en intensief rijden en parkeren en regelmatige schoonmaak, werd besloten tot een solide stabilisatie van de ondergrond met zand en cement.
De blauwe en witte slijtlaag van de stenen is jarenlang beproefd bij het stoplicht op de Apeldoornse weg om achteruitgang van de stenen, hun kleurechtheid en bestendigheid tegen vervuiling te testen.
In een regelmatige schoonmaak was voorzien en begroot, met bezemwagens met zachte borstels.

Toen in 2017 enkele blauwe stenen werden doorgebroken werd een dikke pigmentlaag zichtbaar en ook de originele kleurstelling. De kleur van deze onderzochte stenen was nagenoeg behouden gebleven na ruim 40 jaar in het veld.

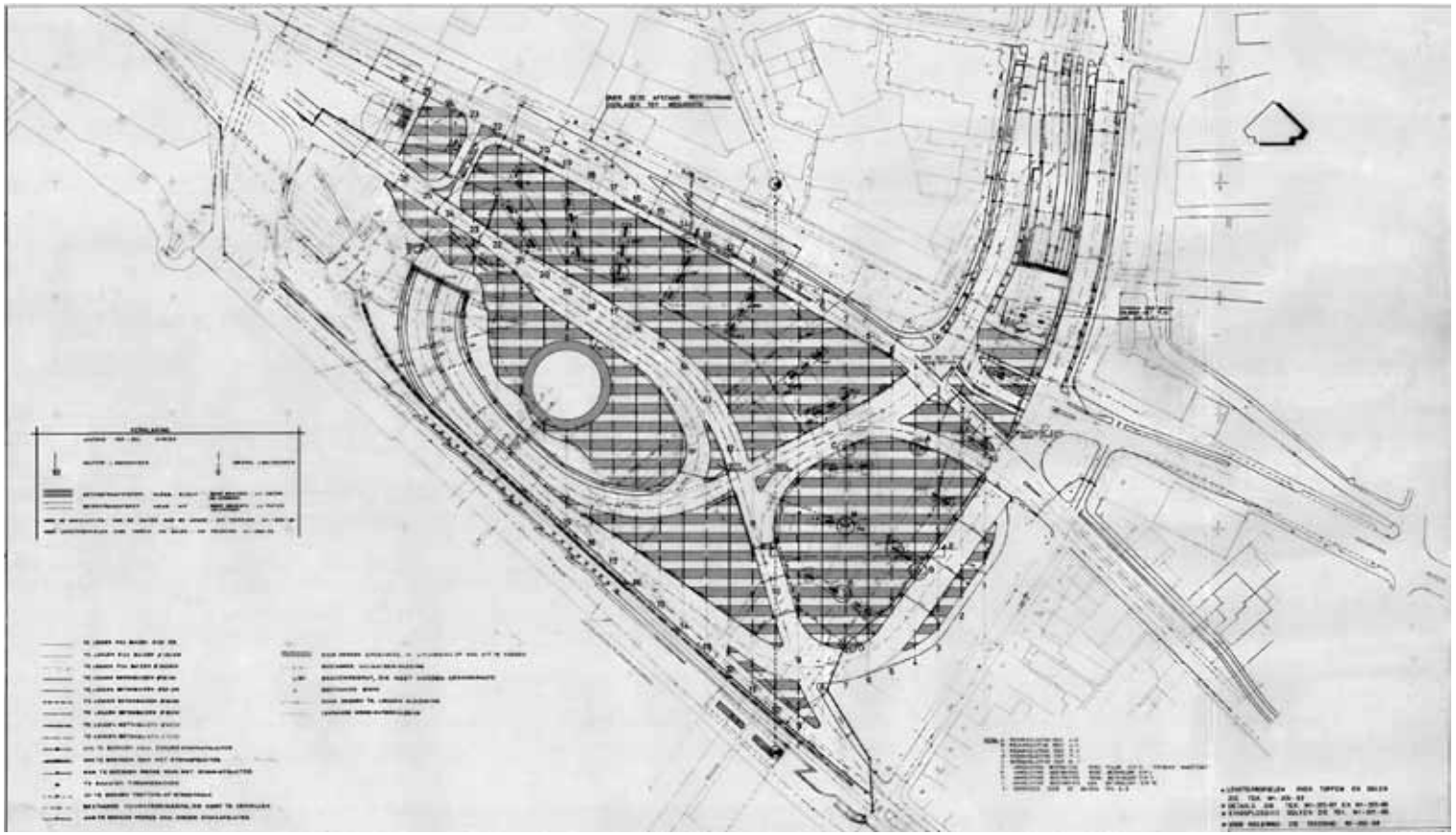

maquette Blauwe Golven | Gemeentearchief Arnhem

Blauwe Golven met fontein & publiek 1978 | Gelders Archief

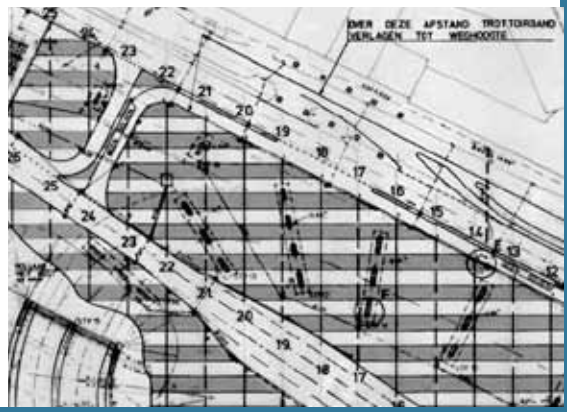

originele ontwerptekening - P. Struycken

Plannen

Ontwikkelingen omgeving

Rijnkade

Bureau Poelmans Reesink maakt het ontwerp voor de herinrichting Rijnkade (2017), wat direct grenst aan het plangebied. Er komt een aansluiting van de kade op de singel ter hoogte van het Roermondsplein middels een groen talud. Onder het brugdek ligt een Urban Sports plek, die tevens functioneert als verbinding tussen hoge en lage Rijnkade. De toegangsweg tot de lage Rijnkade verloopt via een hellingbaan vanaf Roermondsplein. Het betreft een éénrichtingsweg; uitrijden zal gebeuren via de lage Rijnkade richting de John Frostbrug.

Coehoorn Creatieve Wijk

De Gebiedsvisie Coehoorn (feb. 2019) stelt dit gebied als stedelijk blok met een centraal gelegen, omsloten park. Het park kent uitlopers naar noordelijke en westelijke richting. Op twee plekken is ruimte voor nieuwbouw.

Mobiliteitsplan Coehoorn

In samenwerking met Goudappel Coffeng heeft de gemeente een nieuw Mobiliteitsplan Coehoorn (dec. 2019) opgesteld. Het plan bevat keuzescenario's over het openstellen van de Bergstraat, met tweerichtingsverkeer danwel afsluiting ten zuiden van de kruising met de Vijfzinnenstraat.
De keuze is gevallen op scenario 2a: Bergstraat met tweerichtingen. Als deze straat te druk wordt met doorgaand verkeer is het aanbrengen van een knip mogelijk.

visualisatie uit Creatieve Corridor Roermondsplein, Poelmans Reesink

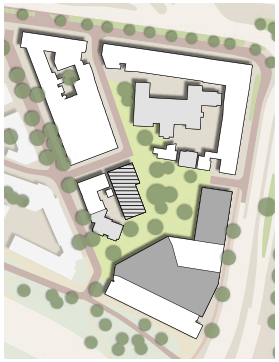
Gebiedsvisie Coehoorn

huidige situatie Bergstraat

Creatieve Corridor

Inspiratiedocument Creatieve Corridor Arnhem, door Karres+Brands (jan. 2107) stelt voor om de kansen van CASA's zoektocht naar huisvesting bij Blauwe Golven, de uitbreiding van Museum Arnhem, langetermijnhuisvestingsplannen van ArtEZ, de versterking van de kade en de toekomst van Coehoorn Centraal te combineren. Het document zet daarmee de koers uit voor het maken van een verbinding door het plangebied die aantrekkelijk is, de culturele programmering ontsluit en de relatie tussen binnenstad met de omliggende wijken versterkt.

Nederrijnpad

De snelfietsroute Arnhem-Wageningen is gepland als combinatie met de Creatieve Corridor.
Richtlijn voor het snelfietspad is comfort en herkenbaarheid voor de fietser, bij voorkeur middels een 4,5 meter brede route en in de vorm van rood asfalt.
De hoofdroute (richting binnenstad) ligt aan de noordzijde van Blauwe Golven, een secundaire fietsroute loopt via de Rijnkade (richting Kleefse Waard).

Ontwikkelperspectief Centrum West

De gemeente Arnhem werkt aan een Ontwikkelperspectief Centrum West, een verleidende verbinding (Creatieve Corridor) van Museum Arnhem naar de binnenstad.
De opgave behelst meer dan de verbinding: programma, verbeteren (lokale) kwaliteit, etc.
Onderdeel van de eerste schets is een Museumpark. De inzet daarbij is dat de openbare ruimte als drager functioneert en cultuur en bijzonder plekken zorgen voor identiteit. Blauwe Golven zijn, als omgevingskunstwerk, onderdeel van dit Museumpark.

inspiratiedocument Creatieve Corridor Arnhem

fietsroutes uit Creatieve Corridor Roermondsplein

schets gemeente Arnhem

Problematiek

Pijnpunten in plangebied

De iconische uitstraling van Blauwe Golven is door de jaren heen vertroebeld. Er liggen inmiddels restanten van infrastructuur en een overmaat aan verharding. Er wordt geparkeerd op de golven, maar met meer dan *1 auto per golf* en ook op veel plekken er omheen. De stenen van de golven zijn vaak vies, plaatselijk verzakt, aangeheeld met een andere blauwe kleur en beschilderd met markeringen voor de aanduiding van parkeervakken.

De drie randen die het kunstwerk binnen het plangebied omsluiten zijn omvangrijk. Ze vertonen alledrie zo hun eigen problemen. De Oude Kraan is zeer stenig, weinig uitnodigend en slecht verbonden met de omgeving. Het Roermondsplein ligt aan de Arnhemse singel maar sluit er slecht op aan en maakt er geen zichtbaar onderdeel van uit. In de westhoek van het plangebied is een ommuurde terp vol graffitti te vinden. De plek ligt geïsoleerd en voelt sociaal onveilig door de forse hoogteverschillen en dikwijls aanwezige jeugd.

infrastructuur

restant verkeersstructuur > overmaat verharding Oude Kraan

voormalige rijbaan bij Roermondsplein

parkeren

parkeren op Blauwe Golven

parkeren naast Blauwe Golven,

parkeren langs Oude kraan

staat

'willekeurige' blauwe kleur

verzakkingen en onkruid

parkeermarkering geschilderd over golven

Oude Kraan

overmaat aan verharding, geen voetgangersvriendelijke zone

te integreren objecten op de Oude Kraan

verwijderde verbinding

Roermondsplein

aansluiten op Kadeplan

onderdeel van de singel?

woonstraat gescheiden van groen

Rijnkade

fietspad tussen terp en lage kade

routes naar terp

ommuurde terp vol met graffiti

Koers

Interpretatie

Meervoudige opgave

de uitdaging

De iconische, dansende blauwe en witte lijnen blijven het hart van het Roermondsplein kleuren. Met die keuze van de gemeenteraad is een belangrijke knoop bij de herinrichting doorgehakt. Maar de opgave is nog lang niet voltooid.
Met 'behoud' is het pleit voor de golven nog niet beslecht. Het op een respectvolle wijze invoegen van het parkeren vormt een cruciaal detail. En vaag lijken we te weten wat we met de randen willen: creatieve corridor, groene kade en Museumpark. Maar is dat ook zo? Passen alle ambities en eisen? En tot slot, vormt het geheel dan nog een harmonieus samenspel?

uiteenlopend schaalniveau

Kortom, de opgave is een vrij uniek samenspel van ontwerpvragen op een uiteenlopend schaalniveau. De eerste ontwerpvraag betreft het kunstwerk, waarbij gezien de voorliggende vraagstukken een nieuwe, specifieke detaillering hoort. Het tweede vraagstuk gaat om de randen: de directe omgeving van het kunstwerk. Van belang voor deze aangrenzende zones is een nieuw en concreet ontwerp. Een laatste ontwerpvraag bestaat uit de inbedding in en aansluiting op de stad. Dat is ook een gesprek op stadsniveau, wat is de rol en positie van deze plek?

Hoofdlijnen

Kunstwerk Blauwe Golven

voorstel / uitgangspunten

Parkeren gebeurt in het gebied alleen óp Blauwe Golven, niet er naast. Door de baanbreedtes van de golven aan te passen op die van een regulier parkeervak wordt de parkeerfunctie verduidelijkt. Het parkeerveld is te bereiken vanaf een smalle parallelweg, je rijdt via de laagste delen van de golf het veld in. In dit ontwerpstadium zijn verschillende golf-breedtes voor parkeren getest. Richtinggevend is de optie om 2 auto's per blauwe golf te plaatsen, 1 per wit en te parkeren met een leesbare doch bij de golven passende markering.

Roermondspleinbrug met Blauwe Golven en spuitende fontein | 1979

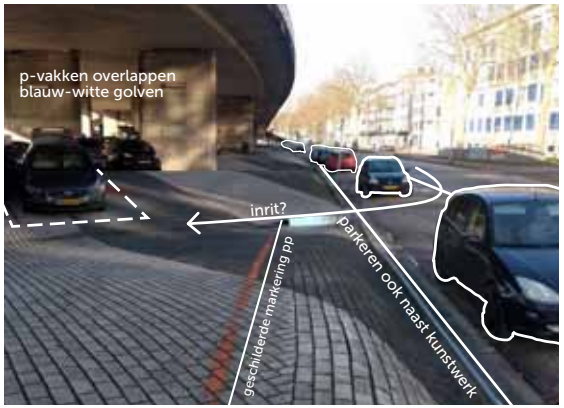

subtielere parkeer-aanduiding maken

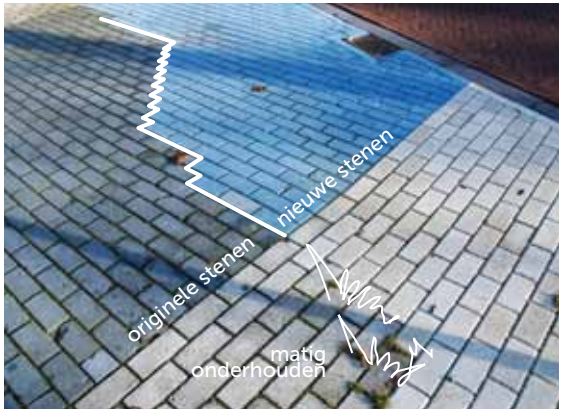

de stenen weer in originele kleurstelling

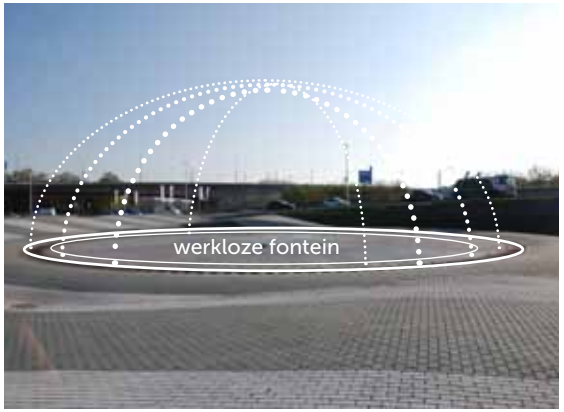

de fontein in ere herstellen

huidige situatie | golven 3.9m

test visualisatie | golven verbreed tot 5m

test visualisatie | golven versmald tot 2.5m

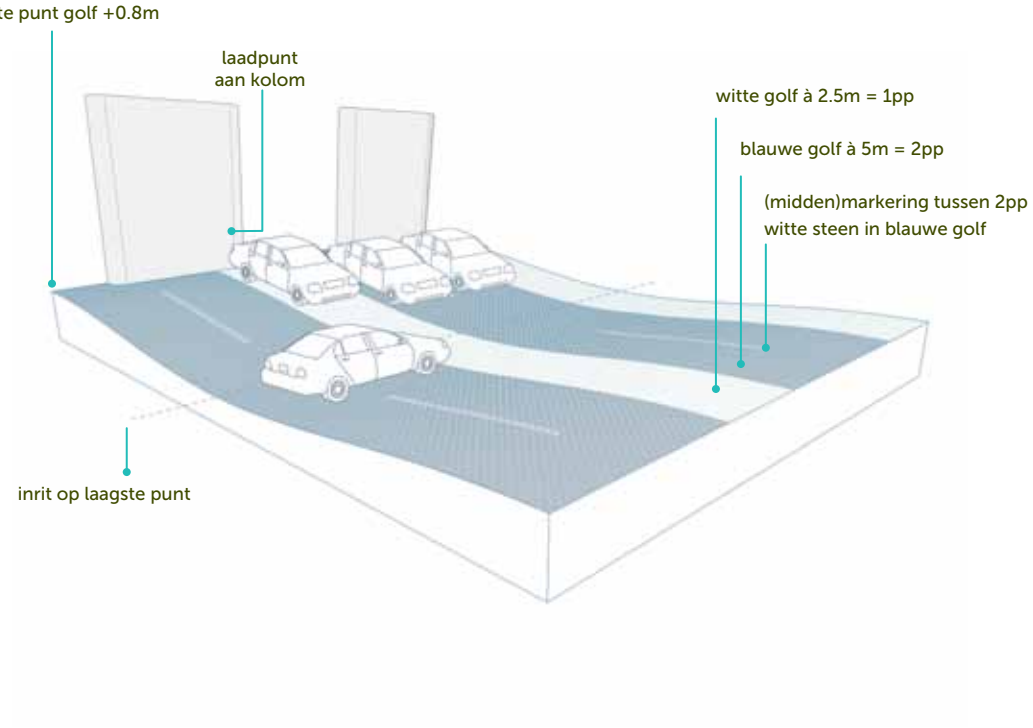

principe inrichting Blauwe Golven

• dubbele parkeerstrook à 16m breed (5+6+5)

Oude Kraan

voorstel / uitgangspunten

De aanwezige infrastructuur parallel aan de Oude Kraan wordt teruggebracht en vereenvoudigd. Het overschot aan wegdelen voegen we toe aan een brede groenstrook.
De Oude Kraan zelf krijgt het profiel van een promenade: een riante wandelzone naast een smalle rijbaan met eenrichtingsverkeer (richting ArtEZ). Het (snel)fietspad loopt via de rijbaan. De wandelzone biedt ruimte voor (flexibele) invulling.

historische afbeelding, hoek Oude Kraan DuSoleil | 1912

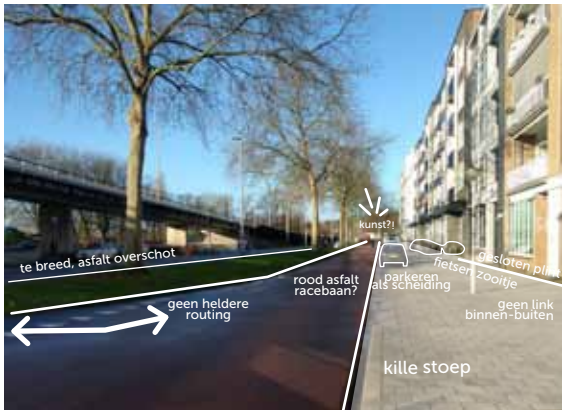

aantrekkelijker en vriendelijker profiel maken

objecten op de route inpassen

slimme positionering t.a.v. kabels & leidingen

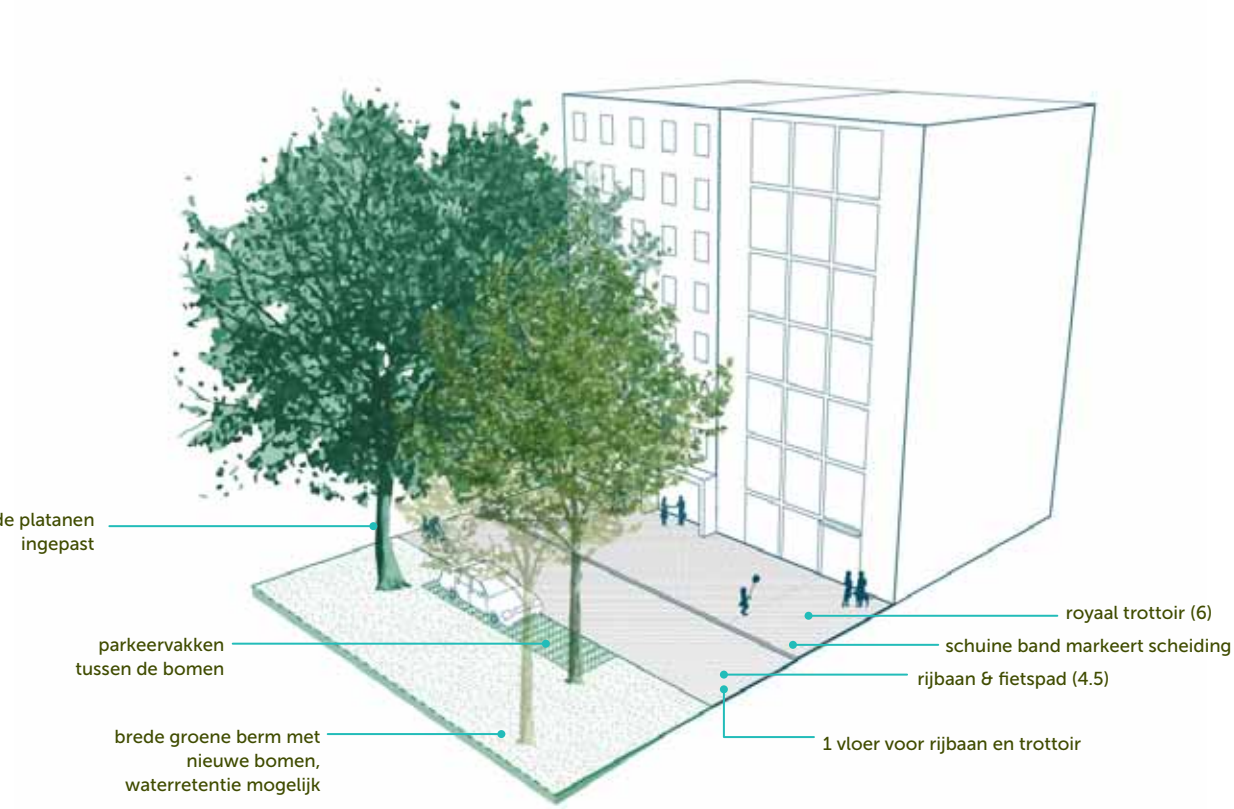

principe inrichting Oude Kraan

• groene promenade (6+4.5+groen)

Roermondsplein

voorstel / uitgangspunten

Het Roermondsplein vormt de afsluiting van de Arnhemse binnensingel. Het moet straks ook als zodanig herkend worden. De *singel*-taal wordt doorgezet: een plek met een groen karakter, in gebogen plantvakken met een (deels verhoogde) brede band.

Naast de singel ligt een toerit naar het parkeerveld op Blauwe Golven. De straat langs de woningen heeft een rustig profiel: eenrichtingsverkeer voor auto's (vanaf de kade en uitrit parkeren) en een ruime stoep met schuine band voor laden&lossen. De singel sluit aan op het balkon aan de Rijnkade.

historische foto Roermondsplein | 1920-1930

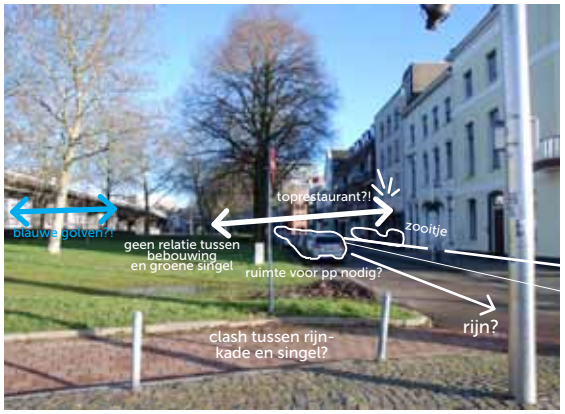

Roermondsplein onderdeel van singel maken

straatprofiel woonstraat, alle auto's op Blauwe Golven

urban sports locatie nabij gepland en te verbinden

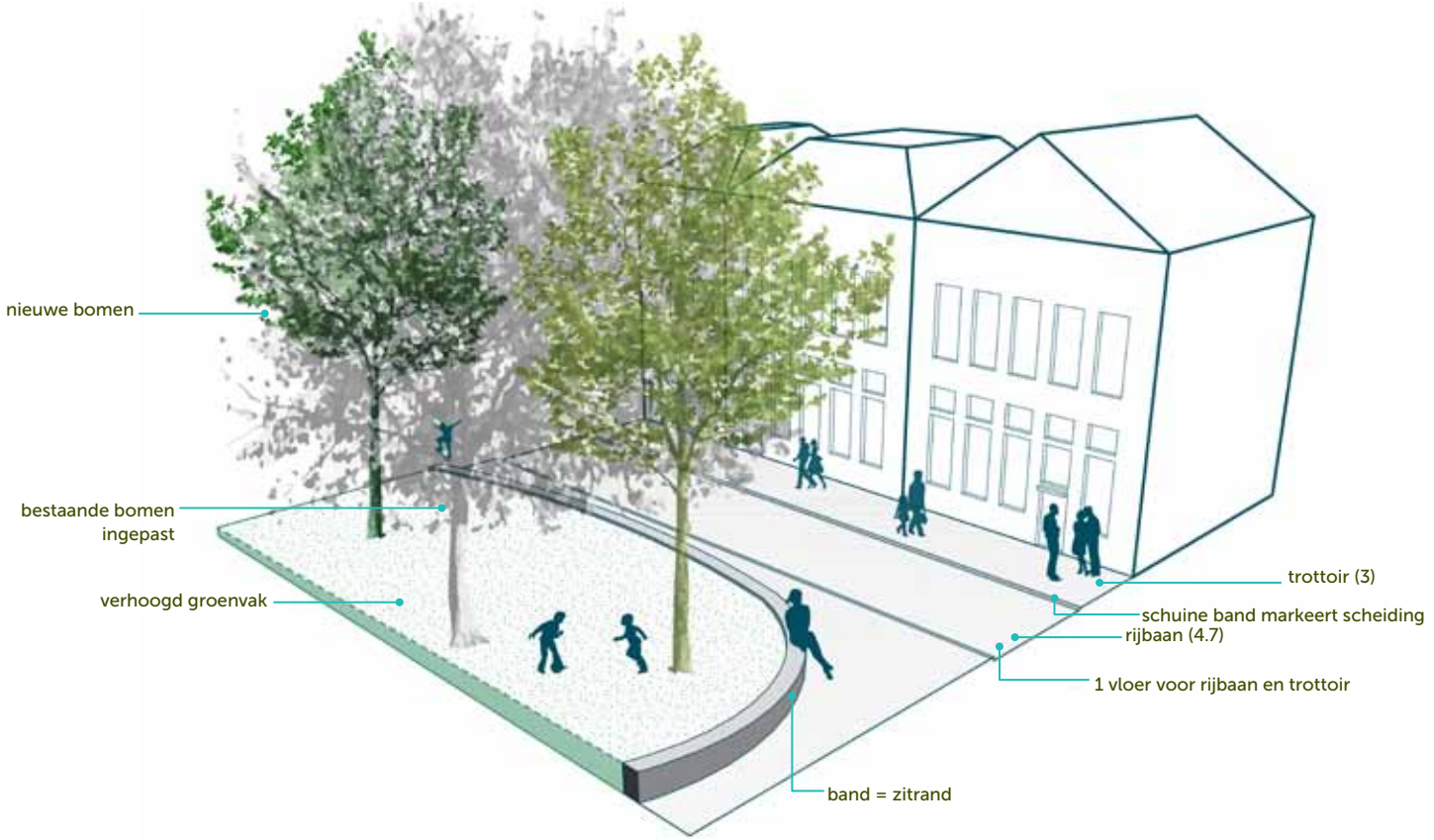

principe inrichting Roermondsplein

- rustige straat aan de groene singel (3+4.7+>1)

Museumpark/Rijnkade

voorstel / uitgangspunten

De Terp is nu een wereld op zich. Niemand heeft er zicht op, daar wordt door verschillende mensen dankbaar gebruik van gemaakt.
De koers is om deze plek goed te betrekken bij het gebied. Daartoe moet er worden opgeruimd. Te beginnen bij (graffiti-)muurtjes. Door bovendien het grondlichaam af te vlakken tot een flauwhellend grastalud met bomen, ontstaat ruimte en overzicht. Met een *folly* als accent in het park kan opnieuw van het zicht op de Rijn worden genoten. Een nieuw beloop van de paden zorgt voor een betere aansluiting op Rijnkade en Oude Kraan.

© foto Gerth van Roden Gelders Archief | 1977

obstakel terp tussen Blauwe Golven en Rijnkade

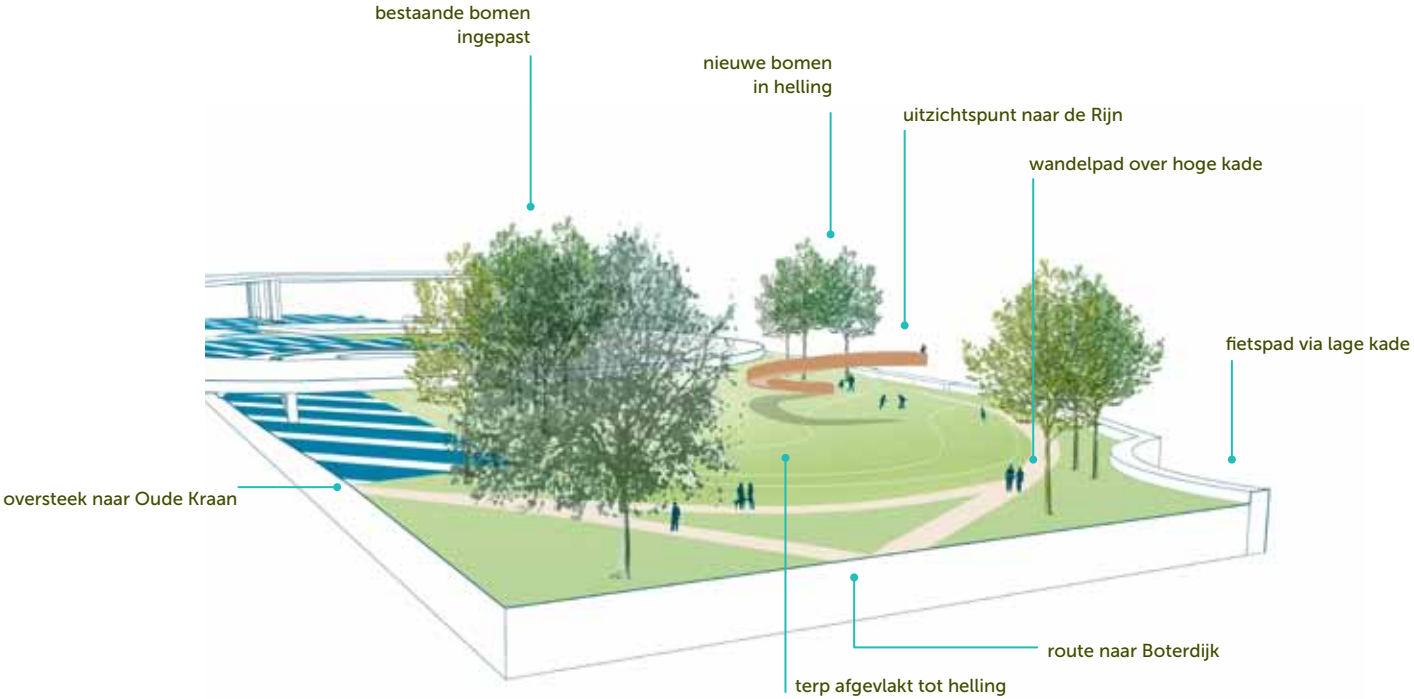

principe inrichting Flank (Terp-Rijnkade)

- folly met uitzicht op lommerrijke grasflank

Koerskaart

Richting plan

De principes van de vier deelgebieden gecombineerd geven de hoofdrichting van het plan: de koers.
De *koerskaart* toont hoe Blauwe Golven van patroon verschieten doch het weidse veld blijven onder het geweld van de infrastuctuur. Het parkeerveld is goed bereikbaar en wordt straks door groen omzoomd.

Het plan heeft met de promenade van ArtEZ tot binnenstad, het doortrekken van de singel, een goede aansluiting op de Rijnkade én de introductie van het Museumpark bovendien een hechte aansluiting op de stad.

Deelgebieden

Blauwe Golven parkeerveld

fontein Blauwe Golven

Oude Kraan als promenade

Roermondsplein als singel

Flank met folly

Routing

inrit Blauwe Golven

rijbaan parkeerveld

rijbaan+trottoir

verbinding Oude Kraan - Flank

wandelpad Boterdijk - Blauwe Golven

trap naar lage kade

hellingbaan rijnkade

trap balkon rijnkade

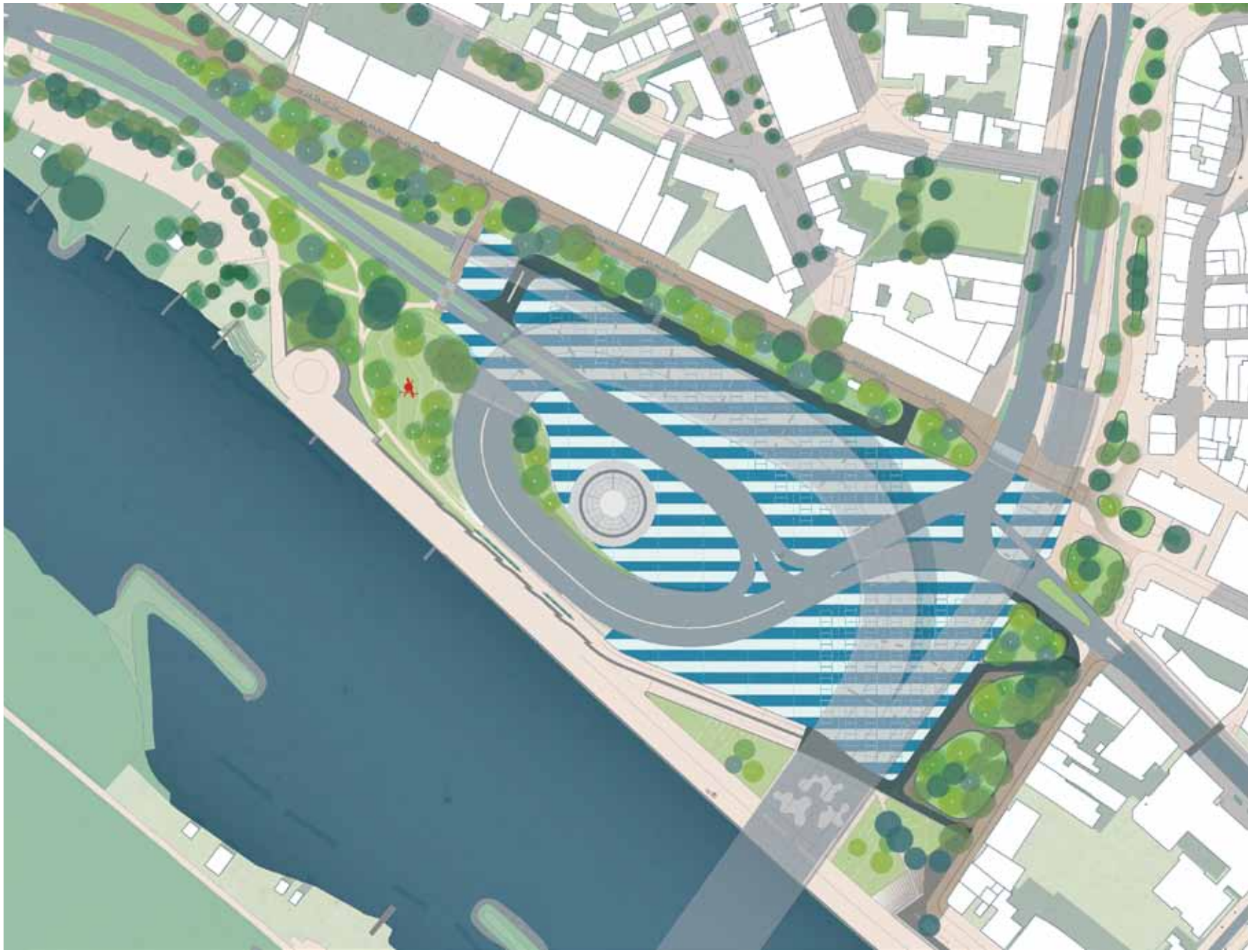

Koerskaart met hoofdrichting plan-ontwikkeling

Schetsontwerp

PORTAAL

Blauwe Golven

straatverband in witte & blauwe banen

kunstwerk parkeerveld

De uitgangspunten van de Koers zijn hier verder uitgewerkt.
De banen met blauwe verharding zijn verbreed tot 5m, de witte banen versmald tot 2.5m.
Net zoals in het originele kunstwerk worden er keiformaat betonklinkers toegepast, gelegd in halfsteens verband. In de blauwe banen liggen de stenen haaks op de baan-richting, in de witte banen parallel aan de golven.

Om de parkeervakken te duiden, is een midden-markering toegevoegd in de blauwe baan, waardoor een opdeling van 2x2.5m (parkeervak-breedte) zichtbaar is. Hiertoe worden blauwe stenen per 5 strekken verwisseld voor witte stenen. Deze markering van 5m lang is (grafisch) onderdeel van het gehele Blauwe Golven veld.
De markering begint steeds op 3m vanaf het laag-ste punt, aan weerszijde. Zo blijft er een rijbaan van 6m breed vrij van midden-markering, gevolgd door een zone van 5m diep met markering. Het deel tot het hoogste punt van een golf (2m) is wederom vrij van markering. Voor de markering valt verder te denken aan het toevoegen van een reflecterende steen. Welk effect dit heeft, bijvoorbeeld ook ‘s avonds, is te onderzoeken in een vervolgfase.

De bestrating van de toerit, de rijbaan direct naast Blauwe Golven bestaat uit een donkere keiformaat betonklinker (bkk), gelegd in keperverband. Naast stevigheid heeft de keuze van bkk hier te maken met de bereikbaarheid van de onderliggende hogedrukgasleiding (parkeerveld *noord*, parallel aan de Oude Kraan).

De aansluiting tussen golf en rijbaan gebeurt door 8 stenen parallel aan de rijbaan te leggen en vervolgens tot 10 stenen extra de golf in te vertanden (zie foto en detail). In de vervolgfase wordt verder onderzocht hoe deze oplossing er uitziet bij (ingewikkelder) bochten van de door-snijdende infrastructuur. Kieren op het hoogste punt moeten we voorkomen. Het aanleggen van proefstroken zou hier zicht op kunnen geven.

Door de rijbaan van de toerit onder afschot richting de groenstrook te leggen, wordt de afwatering geregeld. Een laagte in de groenstrook werkt als wadi.

contrasterende p-marking

vertande aansluiting rand golf

groenstrook met ruimte voor waterretentie

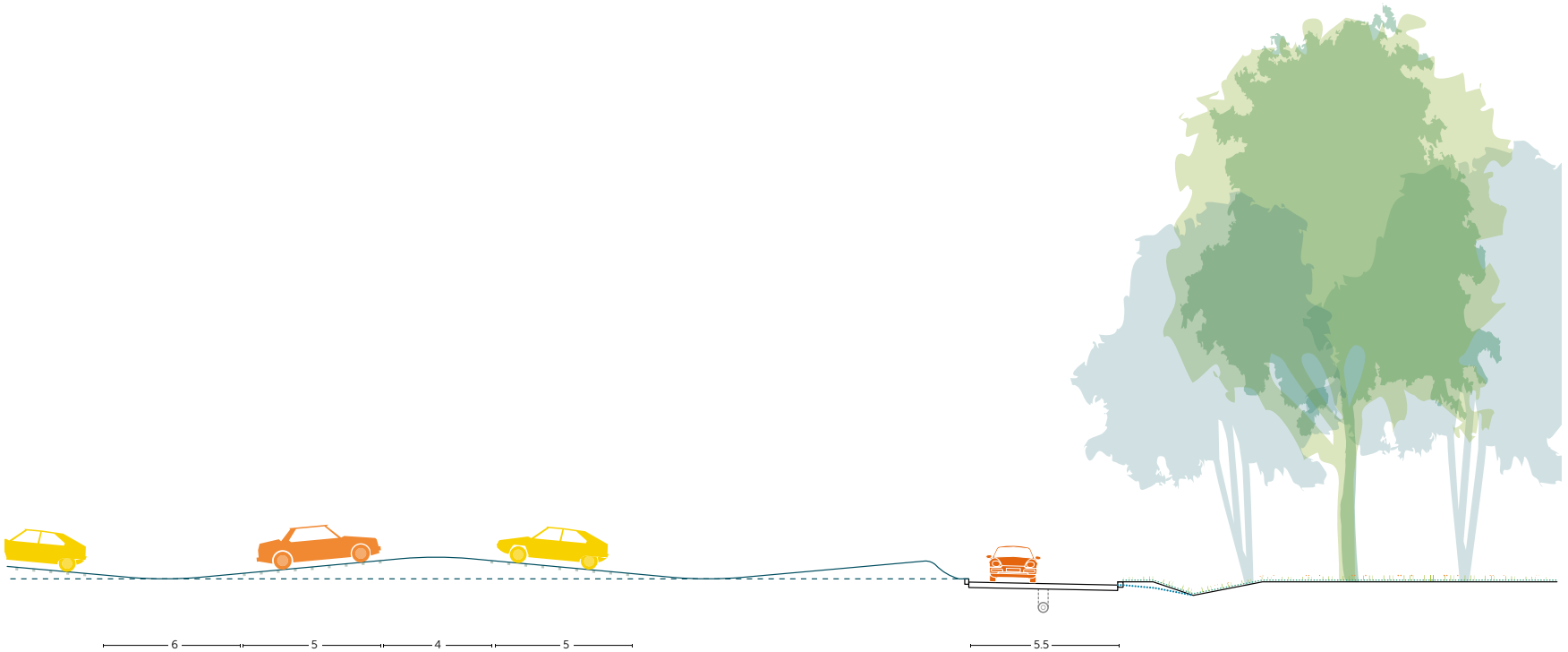

detail P-veld Blauwe Golven

lichtplan

uitgangspunten

Het grafische spel wat Blauwe Golven overdag spelen, dooft in de avond uit. Een nieuw verlichtingsplan kan recht doen aan het samenspel tussen het blauw-witte veld en de forse fly-over, waarbij de brug bij nacht de plek accentueert zoals het blauwe-witte veld dat overdag doet. Bovendien is betere, veilige verlichting voor het avondpubliek en voorbijgangers belangrijk. Door de (constructie van de) fly-over slim te benutten, kan hier zowel functionele als identiteitversterkende verlichting worden toegepast.

Op de golven zelf staan geen lichtmasten, alleen waar nodig langs de rijbaan van- en naar de fly-over. De fontein wordt opnieuw voorzien van licht, wat bijdraagt aan de herkenbaarheid van het kunstwerk.

In de Lichtvisie Binnenstad Arnhem (dec. 2019) is Roermondsplein als *large* benoemd: een landmark met lichtplan op maat. Atelier LEK werkt dit plan verder uit, in afstemming met de landschapsarchitect en de kunstenaar.

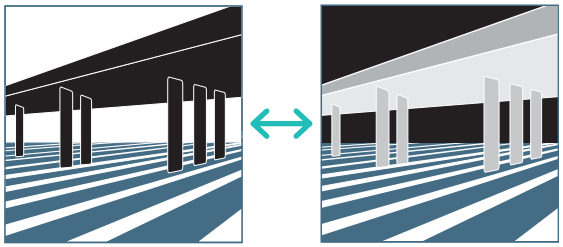

concept schema dag-nacht

huidig beeld - indirect licht aan kolom

ref. lichtlijn fly-over

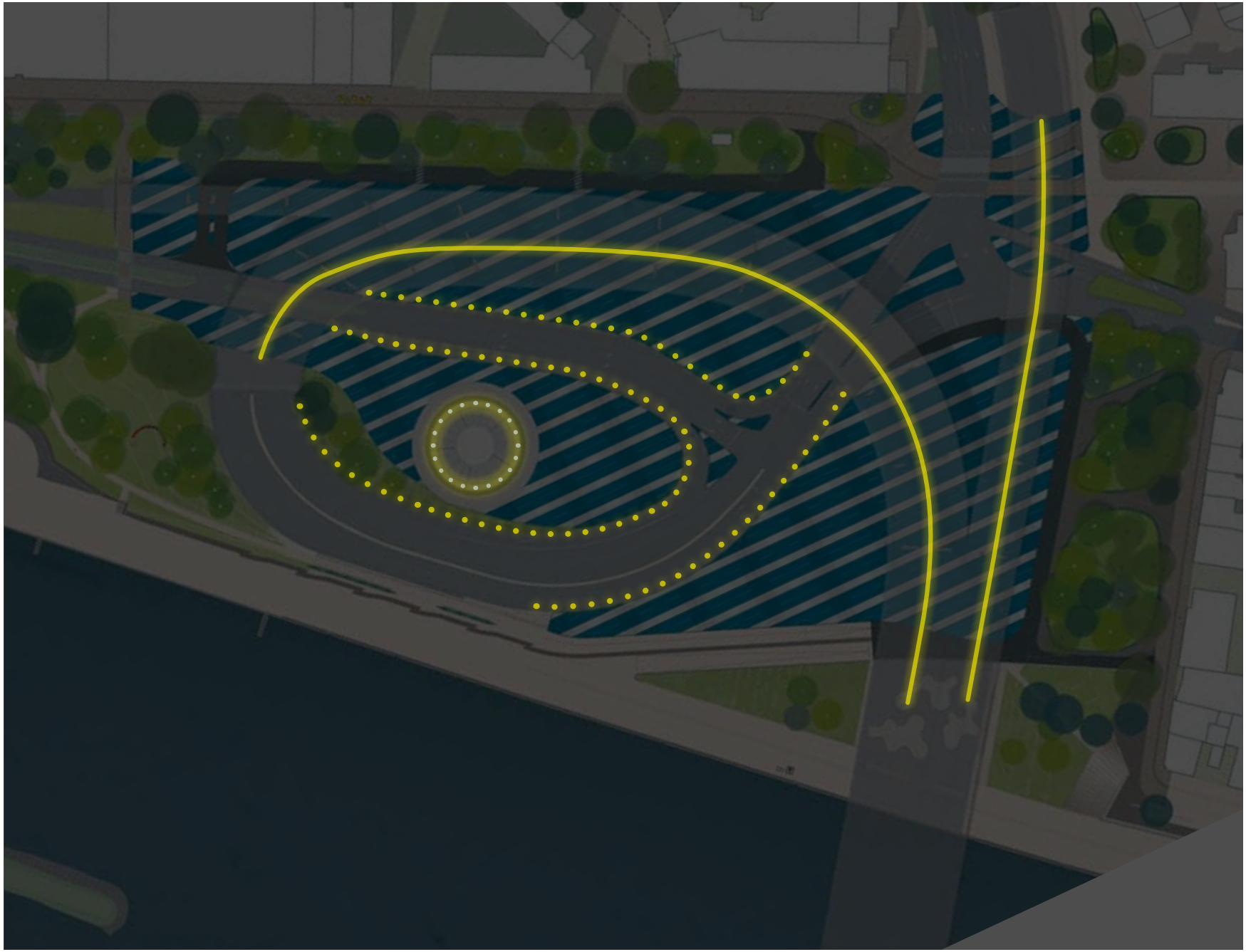

conceptopzet lichtplan Roermondsplein

fontein

Het plan voor de renovatie van de fontein wordt opgesteld door Rots Maatwerk. Uitgangspunt is om het oorspronkelijk beeld zoveel mogelijk te benaderen, maar zuiniger te zijn in energie- en waterverbruik dan voorheen.
Voorstel is om ondere andere aanpassingen te doen aan de spuitmonden en de pompen (droog-opgestelde pompen vervangen voor onderwater-pompen).

Door renovatie van Blauwe Golven en de herstelde oversteek richting de Flank/Rijnkade, wordt de kans dat er gelopen wordt over dit deel van het kunstwerk groter. Zodoende dient gelet te worden op veiligheid van de afdekking van de fontein.

spuitende fontein bij opening Blauwe Golven in 1977

nachtbeeld fontein | 1977

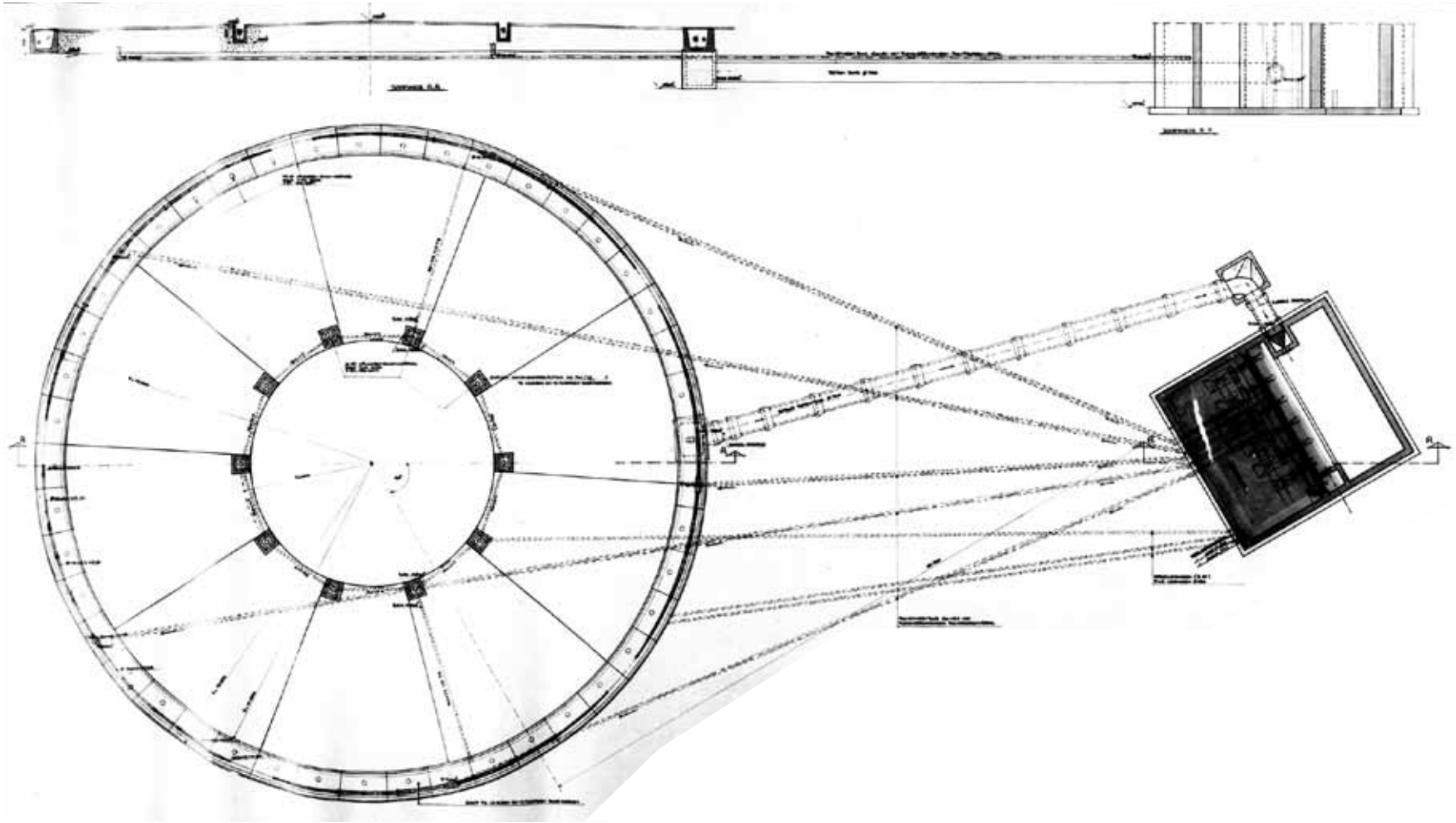

originele tekening fontein Roermondsplein, Gemeentewerken Arnhem

Oude Kraan

promenade Creatieve Corridor

Voor een promenade die riant aanvoelt en uitnodigt tot struinen, wordt gedacht aan één type verharding voor zowel rijbaan als trottoir. Een waalformaat in rode melange (basis binnenstad klinker), gelegd in elleboogverband, met een schuine band als scheiding tussen de verkeersstromen. Alternatief is de rijbaan in rood asfalt uitvoeren (zie blz 17). De keuze hiervoor wordt bij de uitwerking gemaakt en hangt samen met de keuzes voor de inpassing van snelfietsroutes op het niveau van de binnenstad.
Om de voetgangszone te accentueren wordt het trottoir-deel met contrasterende stenen bestrooid, als een soort confetti op de stoep.
Het straatmeubilair staat in één lijn, als intermediair tussen wandelzone en rijweg.

In de groenstrook aan de buitenzijde van de rijbaan is, buiten de bestaande bomen, op enkele plaatsen langsparkeren opgenomen. De vakken zien er zo groen mogelijk uit: langsvakken gelegd in gras-betonstenen.
Door de rijbaan onder afschot richting de groenstrook te leggen, wordt afwatering geregeld. Een laagte in de groenstrook werkt als wadi.
Tussen/naast de bestaande platanen in de groenstrook worden nieuwe bomen in een divers palet aan soorten, die bijdragen aan het bevorderen van de biodiversiteit, toegevoegd.

groenstrook met waterberging en nieuwe bomen

meubilair in lijn

promenade bestrating met accentstenen

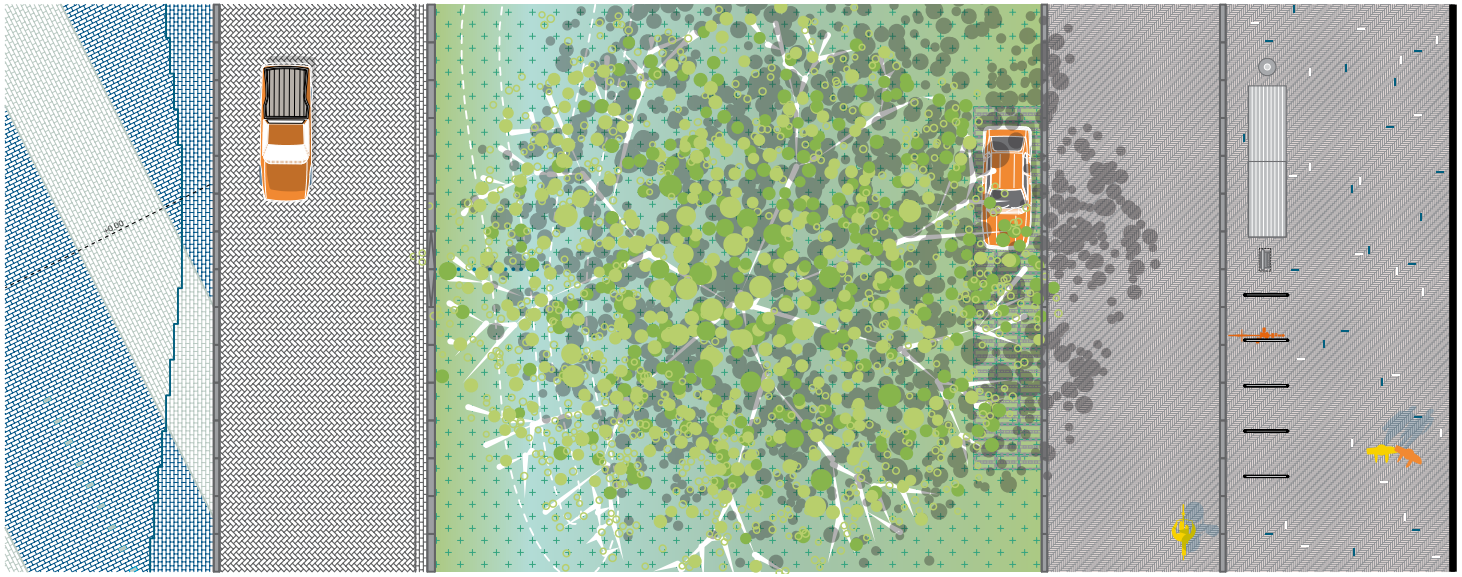

detail promenade Oude Kraan

trafohuis nabij DuSoleil-flat (Liander)

objecten

In de huidige situatie zijn er op de Oude Kraan verschillende (civiel-technische) objecten te vinden die bijzondere aandacht en inpassing vergen. Het verwijderen van de muurtjes uit het oorspronkelijke omgevingsontwerp ten gunste van de promenade veroorzaakt mogelijk instabiliteit in het wortelpakket bij 1 of 2 bestaande bomen, deze zullen waarschijnlijk moeten verdwijnen.

Het trafohuis wordt opgenomen in de groenstrook. De toegang tot het moerriool blijft gewaarborgd doordat deze vrij in de verharding ligt.

Gezien de veelheid aan (gas)leidingen tracés op de hoek Oude Kraan-Nieuwe Plein is hier beperkt ruimte voor beplanting. Waar mogelijk wordt een plantvak met kleine bomen en/of heesters toegevoegd, met voldoende afstand tot de kabels&leidingen. Behalve voor vergroening functioneert dit vak als geleider van de loopstromen richting de oversteek en wordt een tè grote hoeveelheid verharding voorkomen.

originele muurtjes in wortelpakket bestaande bomen

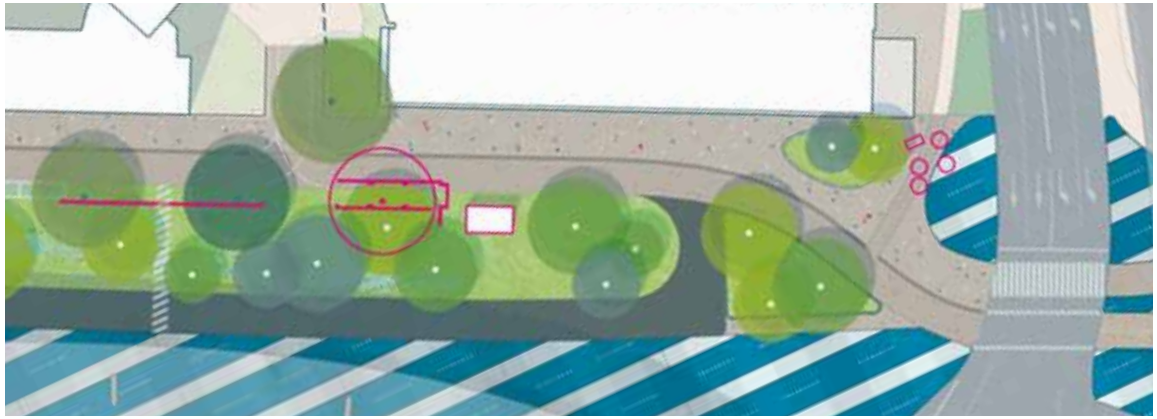

zoom | schetsontwerp met aandachtspunten

put, toegang tot moerriool

elektrakasten tegen muurtjes

beeld vanuit Nieuwe Oeverstraat richting paviljoenlocatie

Hoofdkwartier Strijp S - Piet Hein Eek

ref. visualisatie Showroom - Buro Harro

paviljoen

In dit Schetsontwerp zien we kansen voor het toevoegen van een paviljoen onder de fly-over. Het paviljoen kan functioneren als schakelstuk tussen kunstwerk Blauwe Golven en de Creatieve Corridor, die daarmee verder geactiveerd wordt.

De locatie zoals voorsteld in het eerdere plan van Showroom heeft een slimme positie: mooi zichtbaar vanuit de smalle Nieuwe Oeverstraat en gebruikmakend van het brugdek als dak. Daarbij versterkt de circulaire toepassing van het (bouw-) materiaal het verhaal.

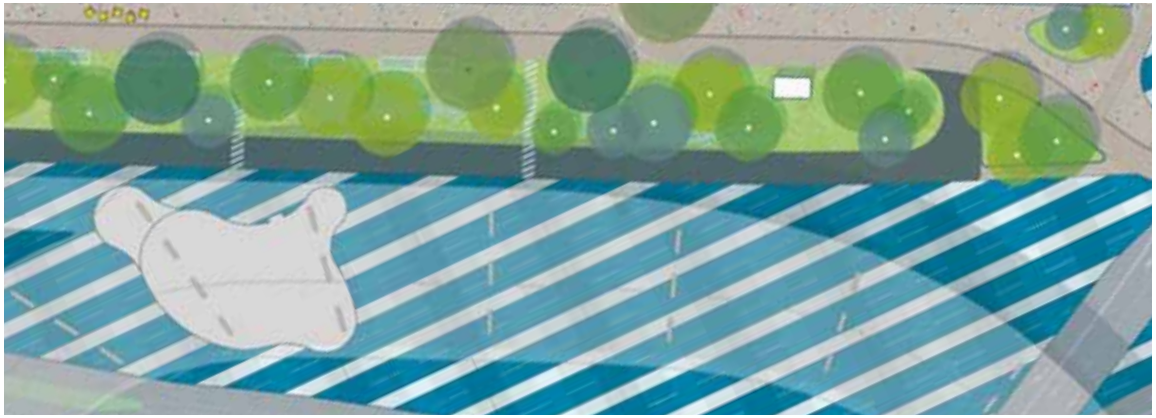

zoom | schetsontwerp met paviljoen

oversteek Nieuwe Plein

Bijzondere aandacht is uitgegaan naar het verbeteren van de oversteek van de Oude Kraan naar het Nieuwe Plein, de verbinding met de binnenstad. Met de aanleg van de Willemstunnel en het waarborgen van de verkeersveiligheid is de (voetgangers-)oversteekplaats in het verleden verschoven en wordt de directe looplijn onderbroken.

Het verplaatsen van de VRI blijkt daarbij onmogelijk. Daarom toont het schetsontwerp een oplossing met een vloeiende lijn. De nieuwe promenade buigt af langs een plantvak op de Oude Kraan. Tegelijk wordt met een nieuw stukje Blauwe Golven de aanwezigheid van het kunstwerk onder de aandacht gebracht. Aan de overzijde snijden voetgangers- en fietsroute eigenwijs door de blauw-witte verharding, wat recht doet aan het concept van het kunstwerk.

zicht vanaf Oude Kraan richting Nieuwe Plein

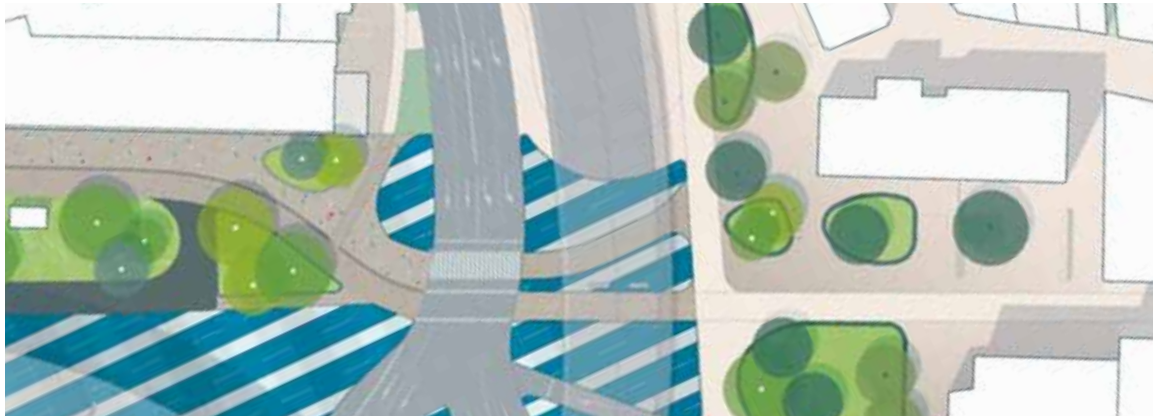

zoom | schetsontwerp met oversteek

zicht vanaf Nieuwe Plein richting Oude Kraan

Roermondsplein

groene singel

De woonstraat van het Roermondsplein krijgt eenzelfde bestrating als de Oude Kraan, echter zonder de accenten. Zowel rijbaan als trottoir in elleboogverband waalformaat, met de schuine band tussen beiden. Het profiel is breed genoeg om laden&lossen voor de aanwezige (horeca-) ondernemers mogelijk te maken.

Het voortzetten van de zogenoemde *singel*-taal betekent dat de plantvakken met gebogen vorm en brede banden worden ingepast. De banden liggen à niveau met de omringende bestrating zodat het in de vakken water opgevangen kan worden. De hoogte van het maaiveld in de vakken wordt lokaal afgestemd met de bestaande bomen. Waar gewenst zullen de randen oplopen om zitgelegenheid te bieden. In de vakken worden nieuwe bomen in een divers palet aan soorten, die bijdragen aan het bevorderen van de biodiversiteit, toegevoegd.

De verbinding met de Rijnkade bestaat uit een mooie aansluiting van het straatprofiel op de brede trap naar de lage kade (ontwerp Poelmans Reesink).

groene vakken en verharding in elleboogverband

verhoogd plantvak met doorsteekje

verhoogde plantvakken met zitgelegenheid

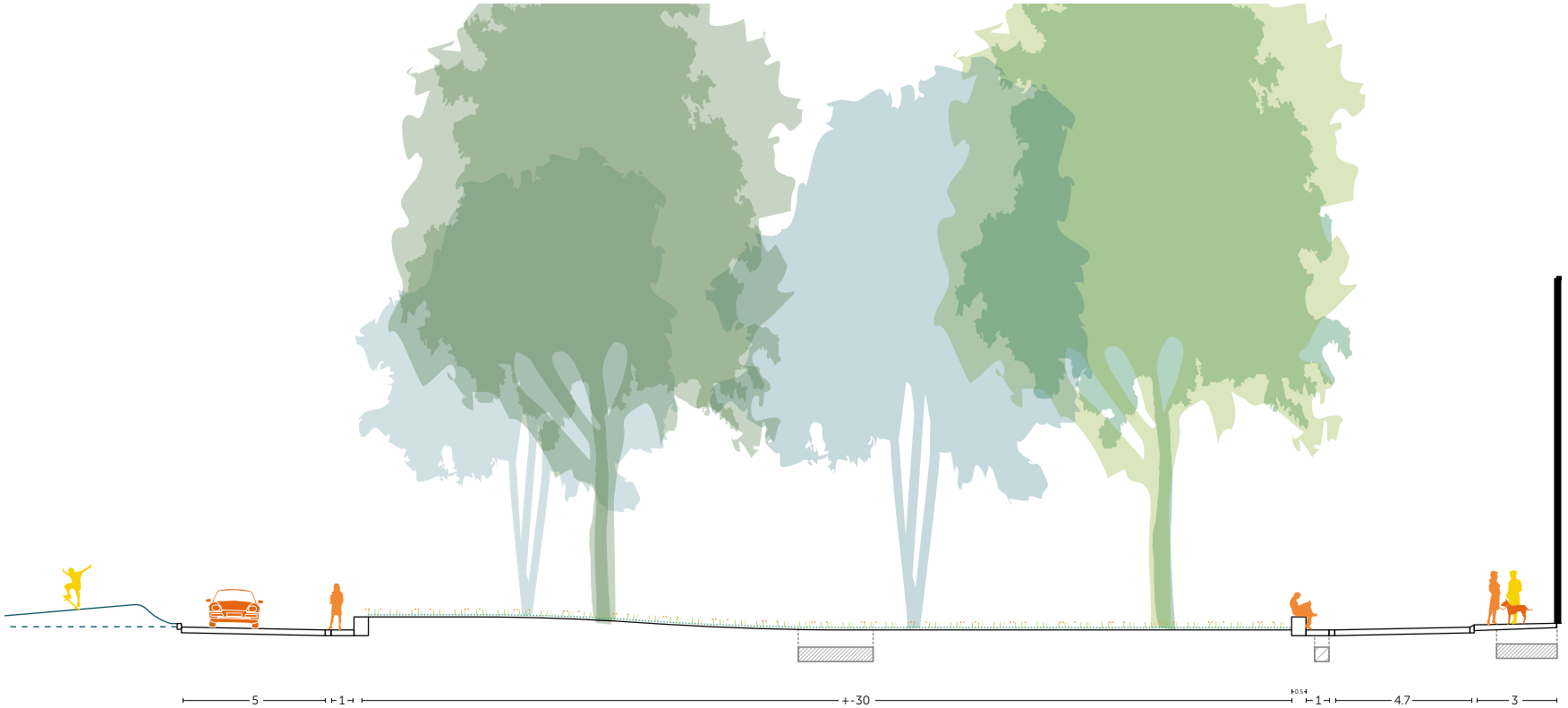

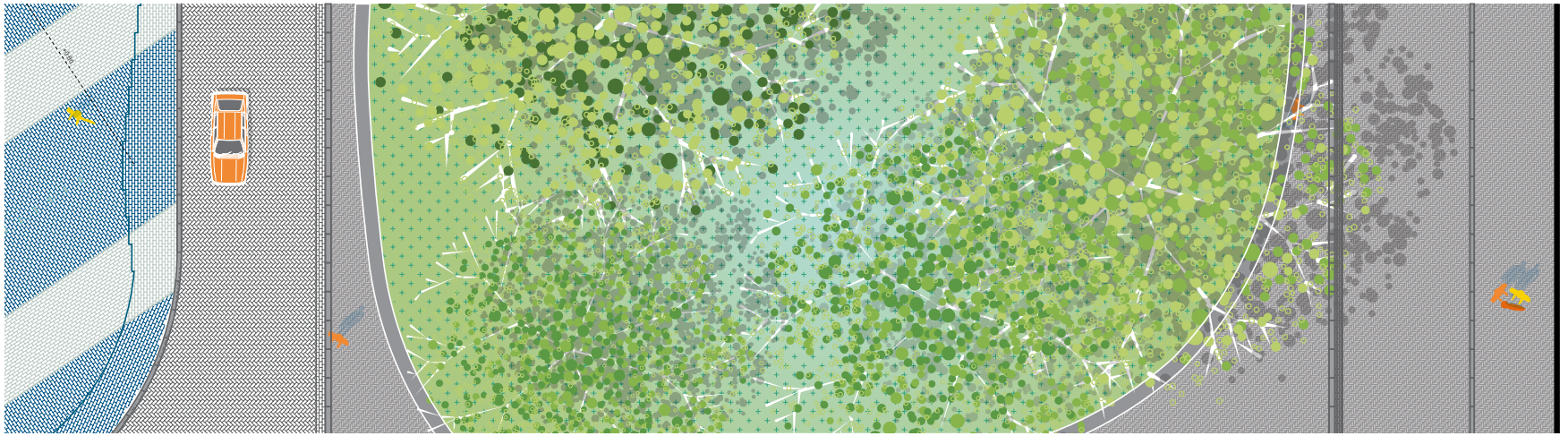

detail singel Roermondsplein

Museumpark/Rijnkade

flank

De zuidwest hoek van het plangebied is te zien als een schakel tussen kunstwerk Blauwe Golven, de creatieve corridor en het toekomstige museumpark. Deze plek verbindt het allemaal! Gelegen aan de Rijn biedt het bovendien een prachtig uitzicht op de zonsondergang, een kans om te benutten.
Door het grondlichaam van de voormalige terp vanaf het brughoofd van de fly-over richting de kade af te vlakken, ontstaat een helling. Bestaande bomen worden zoveel en zo goed mogelijk behouden, nieuwe bomen worden geplant in de flank.
Op de hoge kade en aan de voet van de flank ligt een wandelpad. Middels een trap in de kademuur kan de lage kade bereikt worden. Per fiets kan dit vanaf de Boterdijk. Snelle fietsers vervolgen zo eenvoudig hun route over de lage kade, op de hoge kade krijgen wandelaars meer ruimte. Ten behoeve van de kortste route tussen Boterdijk en Oude Kraan, nu een sluiproute, wordt de oversteek bij Blauwe Golven hersteld.

De folly die op de flank is geplaatst, vormt meer dan de kers op taart. Het uitzichtspunt dat speels uit de helling krult, is een tegenbeweging van de zware fly-over en biedt uitzicht op zowel de (overzijde van de) Rijn als op Blauwe Golven!

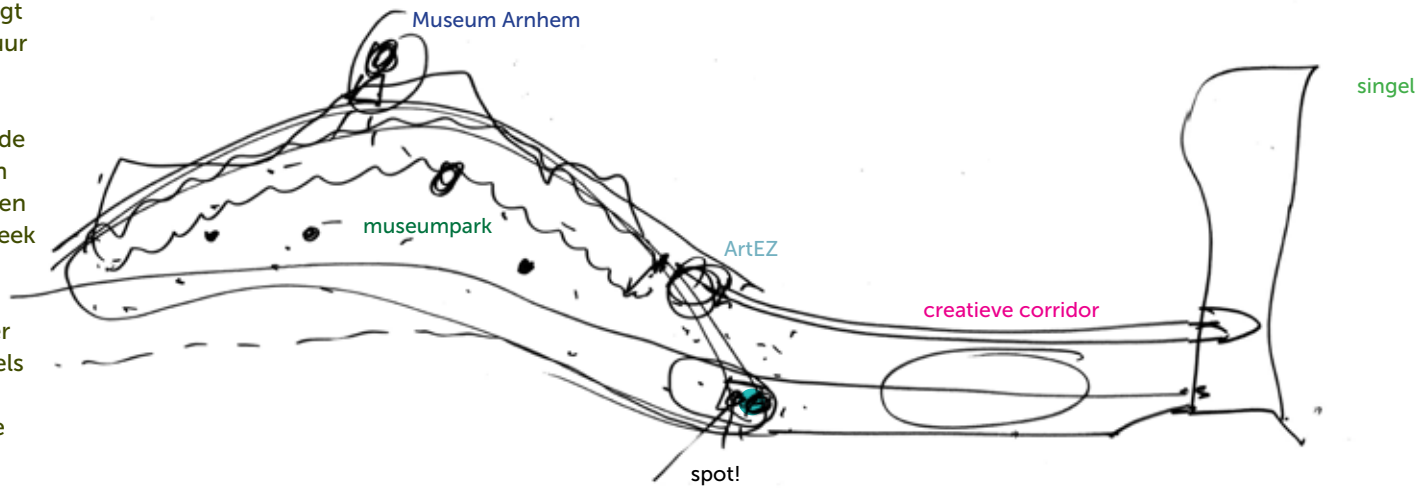

detail Flank, Museumpark/Rijnkade

The Elastic Perspective, Barendrecht | NEXT Architects

uitzichtspunt op talud

zonnig zitten op grashelling

Schetsontwerp

Blauwer dan ooit golven de Blauwe Golven weer. Het kunstwerk is opgefrist en aangepast aan de wensen van nu. Het gebied is beter bereikbaar en beleefbaar. Door nieuwe aansluitingen met de randen zijn de verbindingen voor de binnenstadsentree gelegd.
De randen zelf hebben een herprofilering gekregen en zijn aantrekkelijk vergroend. Het is er aangenamer geworden voor de passant, en uitnodigender om ook even te verblijven. Er wordt gestruind, gefietst en geskated en (on)gewoon geparkeerd op een iconisch kunstwerk!

Algemeen

- bebouwing
- fly-over
- Blauwe Golven parkeerveld
- fontein
- trafohuis
- folly - uitzichtspunt op flank

Verharding

- rijbaan omgeving: asfalt
- rijbaan parkeerveld: donkere klinkers
- parkeerveld: blauw-witte klinkers
- langsparkeervak: grasbetonsteen
- doorsteek: stapstenen
- promenade: klinkers verbijzonderd
- singel: klinkers
- verbinding Blauwe Golven: klinkers
- wandelpad Boterdijk: halfverharding

Bouwkundige elementen

- urban sports plek
- kademuur
- trap naar lage kade
- hellingbaan rijnkade
- trap rijnkade
- balkon rijnkade

Groen

- bestaande boom
- nieuwe boom
- plantvak gras
- groenstrook met wadi laagte
- grastalud
- bestaande middenberm wadi

Meubilair

- fietsnietjes
- fietsnietjes
- bank, afvalbak en verlichting
- zitrand
- terras

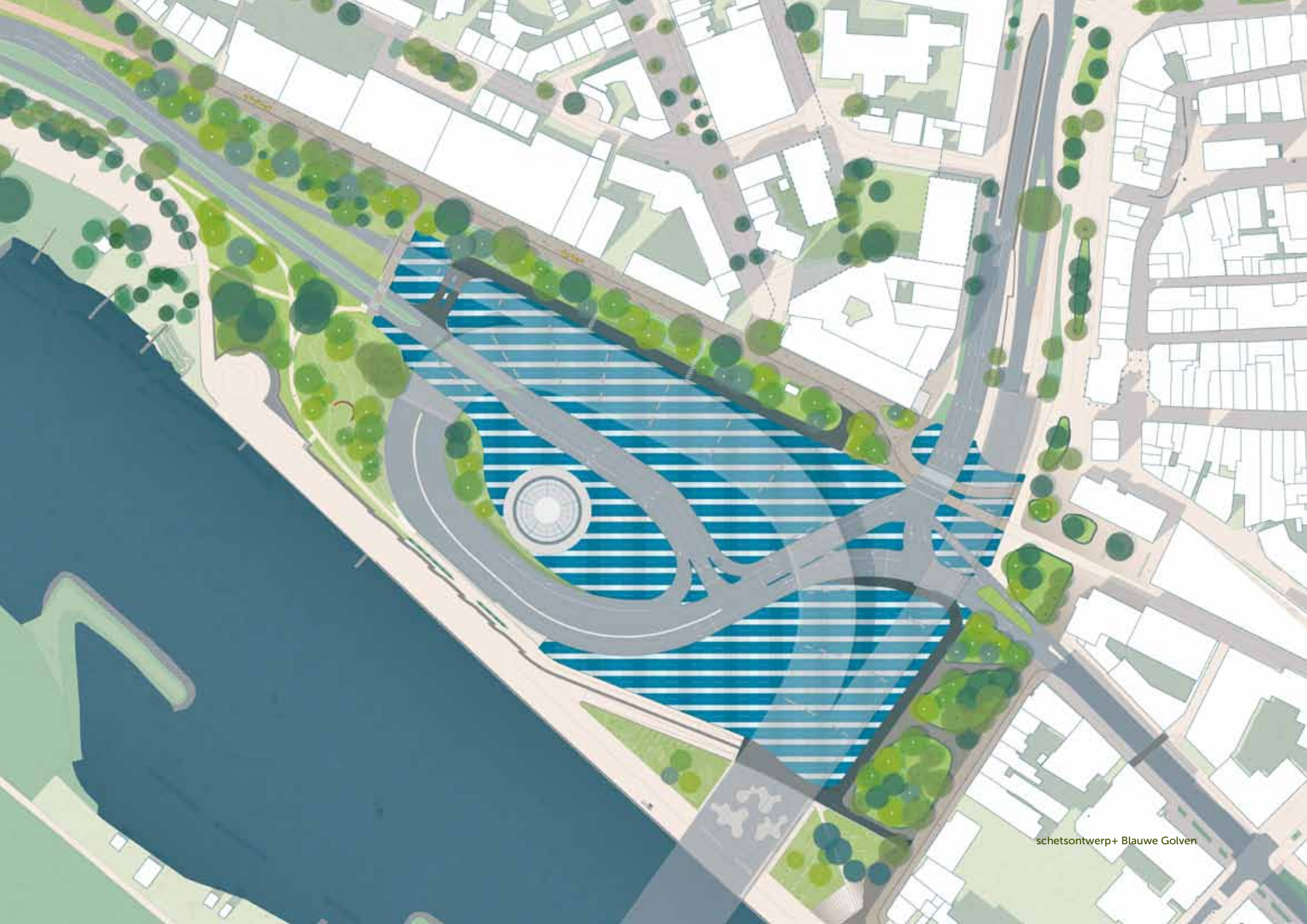

schetsontwerp+ Blauwe Golven

Materialencatalogus

Verharding

blauwe betonklinkers Blauwe Golven (haaks)

witte betonklinkers Blauwe Golven (parallel)

donkere klinker rijbaan Blauwe Golven

Verharding

klinkers, rode melange elleboogverband - promenade en singel

klinkers promenade met accentstenen, bijv. light brick

betonsteen Ebema Grasslines XL - parkeervakken Oude Kraan

Elementen

schuine band tussen trottoir en rijbaan

lage band om plantvak

verhoogde band /zitrand om plantvak

Meubilair

(lineair) zitelement op promenade, tussen trottoir en rijbaan

fietsbeugels nietjes in lijn, tussen trottoir en rijbaan

Steenstraat | uitloper binnenstad met eigen meubilair, ook in lijn

Bomen

bestaande bomen (Oude Kraan)

nieuwe transparante bomen

nieuwe meerstammige bomen

Beplantingen

gras met laagtes, wadi beplanting

bloem- en kruidenrijk grasland

gras flank

Stadsbeeld

Dit plan illustreert de kansen om Blauwe Golven te renoveren en daarbij de plek als het ware te herpositioneren in de stad; iconisch, herkenbaar, bruikbaar.

Met het Stadsbeeld wordt een resumé gegeven, het toont de consequenties en de impact van dit ontwerpvoorstel.

visualisatie van de promenade aan Blauwe Golven

Parkeren

inpassing parkeerplekken

parkeervelden Blauwe Golven

Het aanpassen van de baanbreedtes tot 5m en 2.5m heeft een positief effect op het laadvermogen van Blauwe Golven als parkeerveld.
Gezien de gewijzigde routing naar de parkeervelden, wordt er onderscheid gemaakt tussen parkeerveld *noord,* eenvoudig te bereiken vanuit Arnhem-Noord en parkeerveld *zuid,* direct aan de afrit van de Nelson Mandelabrug vanuit Arnhem-Zuid (zie paragraaf Logistiek).

De kolommen van de fly-over vormen plaatselijk obstakels. Worden deze uitgesloten van parkeerbewegingen, dan telt parkeerveld *noord* 151 parkeerplekken, en parkeerveld *zuid* 139 parkeerplekken, totaal 290.
De midden-markering is over het gehele veld aangebracht om een rustig en consequent beeld te krijgen, net als de oorspronkelijke golven dat waren. Dat betekent dat er door de handige automobilist meer parkeerruimte gevonden zal gaan worden.
Mocht het paviljoen ingepast worden (zoals voorstel Showroom) dan zou dit 21 parkeerplekken kosten.

Oude Kraan

Er worden 20 plekken langsparkeren ingepast in de groenstrook, voornamelijk tussen de bestaande bomen. Deze zijn bedoeld voor (kort)parkeren door aanwonenden en bijvoorbeeld laden&lossen tijdens bevoorrading of verhuizingen. Bij de voormalige inrit naar de parkeergarage van de DuSoleil-flat vanaf het Nieuwe Plein, is een kortparkeerplek ingepast, voor bewoners die boodschappen of zware spullen willen uitladen.

Roermondsplein

Aan de kant van Blauwe Golven, tussen de rijbaan van het parkeerveld en de groene singel, is een zone met bufferruimte te vinden voor taxi's en NS-bussen.

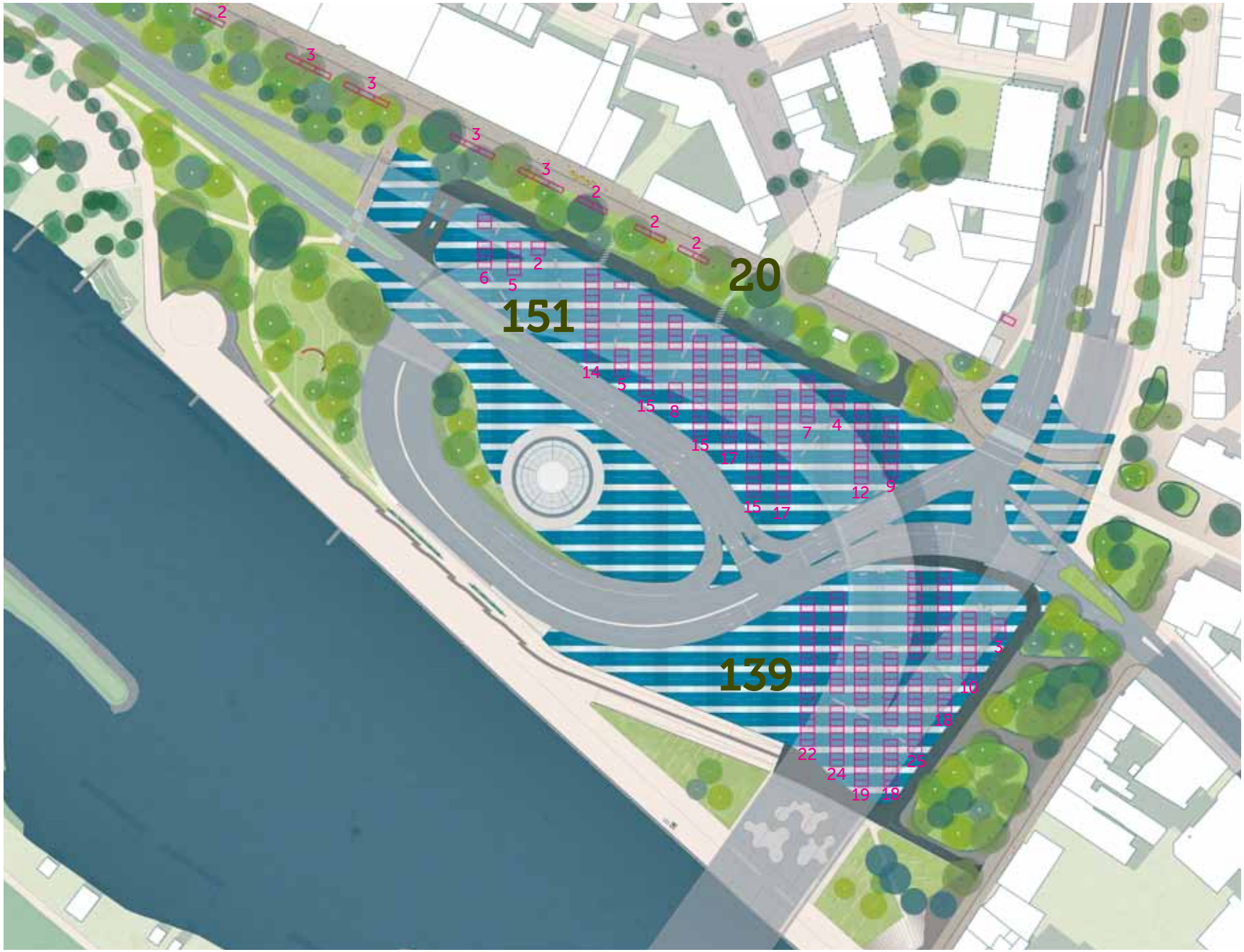

parkeertelling per rij op Blauwe Golven & Oude Kraan | 290 + 20 pp totaal

elektrisch laden

laadpalen

Uitgangspunt bij het voorbereiden van parkeerveld Blauwe Golven op elektrisch laden is dat het kunstwerk niet (visueel) aangetast wordt door de voorzieningen.
Om direct laadgelegenheid aan te kunnen bieden wordt uitgegaan van bestaande (en in de stad reeds toegepaste) technieken voor elektrisch laden. We kunnen niet vooruit lopen op ontwikkelingen als laden middels inductie.
Deze criteria geven enkel ruimte bij de kolommen van de fly-over, hieraan kunnen laadpunten bevestigd worden. De laadvoorzieningen komen dan tegen die kant van de kolommen waar de hoge zijde van het parkeervak bereikt kan worden, zodat er geen laadkabels de (laaggelegen) rijweg versperren.

Op basis van de gemiddelde laadsnoerlengte van 6m zijn op deze manier maximaal 14 plekken op parkeerveld *noord* en 22 plekken op parkeerveld *zuid* te maken, totaal 36.

Omdat er nog ontwikkeling zit in de oplossingen van het laden is een overweging nog om nu alvast mantelbuizen aan te leggen bij renovatie van het kunstwerk, zodat in de toekomst een mogelijke bekabeling voor nieuwe wel inpasbare alternatieven eenvoudig aangebracht kan worden.

ref. ongewest type laadveld

ref. ongewest type laadpunt [P de Trans]

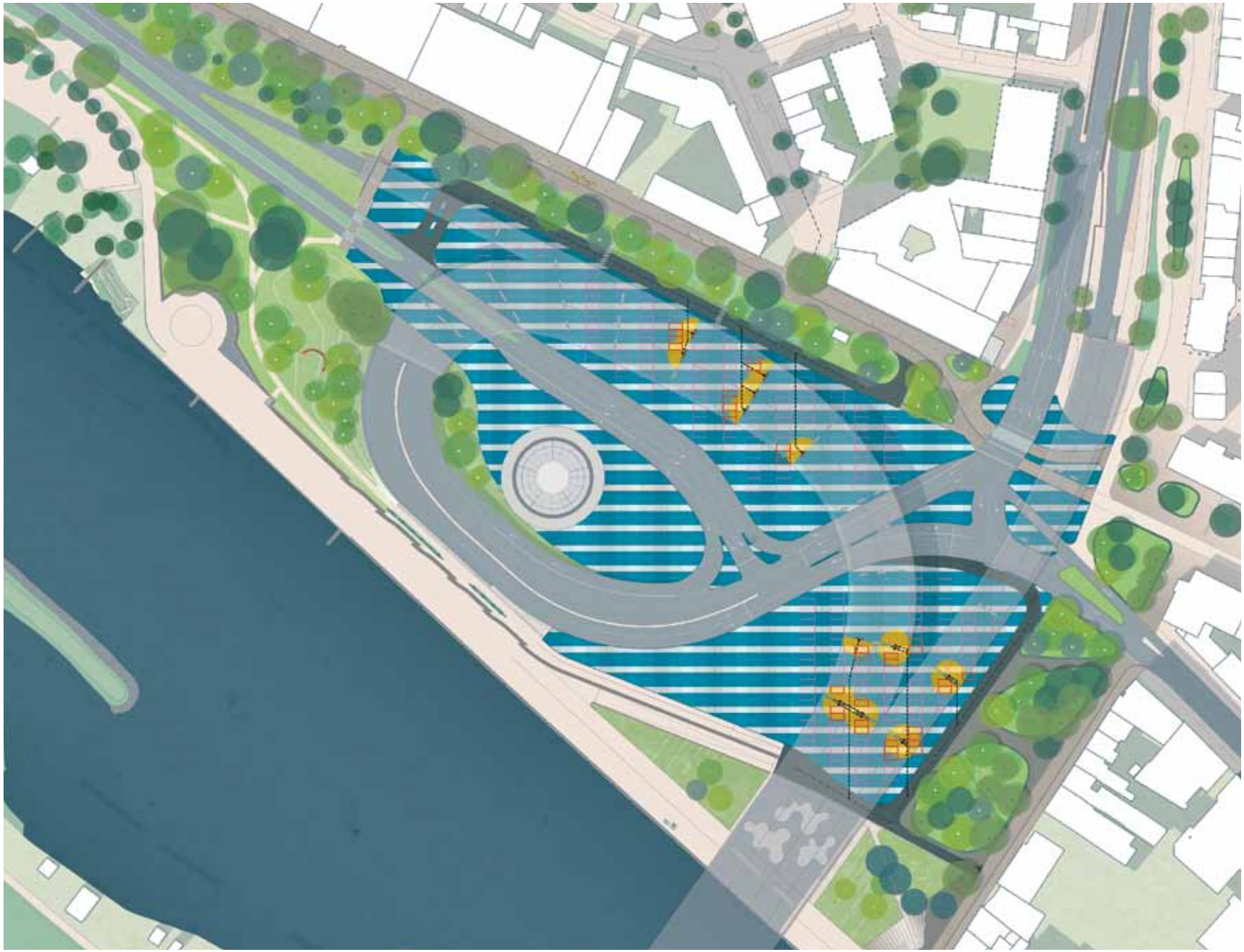

inpassing laadpalen | 36 elektrisch-laden-plekken maximaal

Logistiek

routing

ontsluiting autoverkeer

De (parkeervelden van) Blauwe Golven zijn te bereiken via 2 toeritten: de bestaande inrit tot parkeerveld *noord* vanaf Onderlangs/Roermondsplein voor Arnhem-Noord, en een nieuwe inrit tot parkeerveld *zuid* vanaf de Nelson Mandelabrug voor Arnhem-Zuid (respectievelijk geel en oranje op bovenste afb. p.65). Uitrit voor *noord* ligt op dezelfde rijbaan als de inrit, parallel aan Blauwe Golven. Er is een doorsteek naar de Oude Kraan ter hoogte van de DuSoleil flat. Zo is de Bergstraat bereikbaar voor autoverkeer en kan er ook uitgereden worden via de Oude Kraan richting ArtEZ (eenrichtingsverkeer over promenade). Het uitrijden van *zuid* gebeurt via de eenrichtingsstraat op het Roermondsplein. Touringcars met bestemming Rijnkade rijden heen via de *zuid*-inrit en vervolgen hun route over de lage kade tot de Nieuwe Kade. De *zuid*-inrit bevat tevens een wachtstrook aan de singelzijde: een overloop en bufferzone voor taxi's en/of NS-bussen die daar kunnen halteren indien nodig.

ontsluiting langzaam verkeer

De randen van het plangebied zijn in dit voorstel beter verbonden (voor voetgangers) en vormen samen een *rondje Blauwe Golven* (geel op onderste afb. p.65).
Het rondje sluit aan op routing naar de omgeving (oranje): aan de noordkant op de promenade van de Oude Kraan en het verlengde daarvan naar ArtEZ en richting Nieuwe Oeverstraat; aan de zuidkant vanaf de flank richting Boterdijk en Rijnkade; aan de oostkant vanaf het Roermondsplein naar de Rijnkade.

Het snelfietspad is tweeledig ingepast. Aan de noordzijde van het plangebied (fietsers met bestemming centrum, hoofdroute) gaat de route over de Oude Kraan en vormt ten oosten van de Wolvengang ook ruimtelijk onderdeel van de promenade. Aan de zuidzijde ligt vanaf de Boterdijk de mogelijkheid de fietsroute via de lage kade (bestemming oost, Kleefse Waard, IJsseloord) te rijden. In geval van extreem hoogwater komt deze route tijdelijk te vervallen.

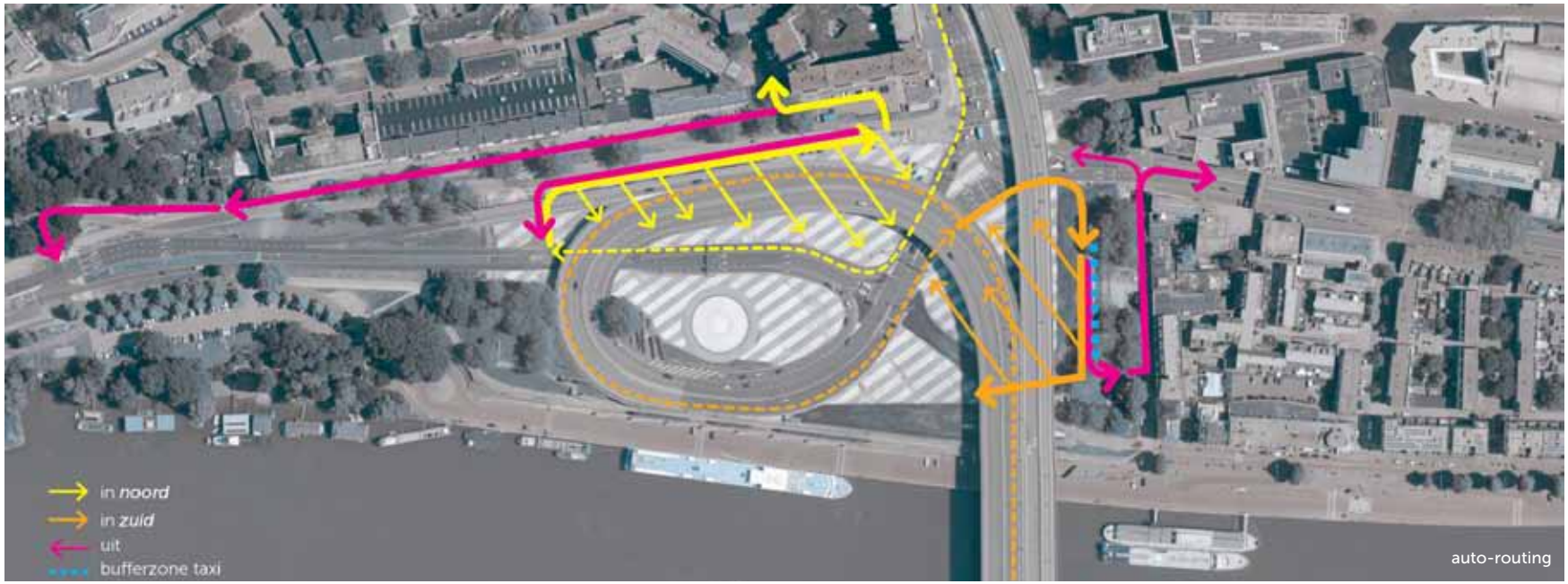
in noord
in zuid
uit
bufferzone taxi
auto-routing

rondje Blauwe Golven
verbinding voetgangers
(snel)fietsroute
rondwandeling | verbinding

Vergroening

	groen m^2	bomen st.	verharding m^2
oorspronkelijk	12120	122	49439
omlegging	15472	87	45974
ontwerp	16122	141	45967
verschil oud-nieuw	+4002	+19	-3472

hoeveelheden-tabel: vergelijking oude, huidige en nieuwe situatie

groene randen

lommerrijke Oude Kraan en Singel

Een belangrijk verschil tussen de huidige situatie en het schetsontwerp zit in het vergroenen van de randzones. Door de infrastructuur efficiënter te organiseren komen er wegdelen vrij die kunnen worden toegevoegd aan de groengebieden. Langs de Oude Kraan zit de grootste winst in de verwijderde rijbaan tussen inrit Blauwe Golven en ArtEZ. Aan het Roermondsplein wordt de singel verbreed en plantvakken vergroot. Hier ontstaat meer aantrekkelijk en gebruiksvriendelijk groen; een verbetering ten opzichte van de huidige braakliggende groenstrook op de voormalige rijweg.

De westelijke zijde van de entreeweg naar Blauwe Golven blijft onderdeel van het kunstwerk. Een goede vergroening van dit deel is niet haalbaar door de aanwezigheid van het brughoofd en de overvloedige schaduw afkomstig van de dalende fly-over. Ook blijft op deze manier het doorzicht op de golven vrij en is de oversteek naar de flank overzichtelijk en veilig.

In verband met eerdere werkzaamheden in het plangebied dienen er 35 bomen gecompenseerd te worden. Het plan bevat 2 locaties met ingrepen waarbij bomenkap onvermijdelijk is: bij het aanpassen van de terp, en aan de promenade ter hoogte van de Bergstraat. Het gaat om cruciale punten en bomen met een beperkte levensverwachting. De vlakken met nieuw groen bieden ruimschoots plek aan nieuwe bomen en dragen bij aan het ontstaan van lommerrijke randen. In het vervolgstadium moet een boomeffectrapportage opgesteld worden ter ondersteuning van het ontwerp.

waterberging

De uitgebreide groenstroken aan de Oude Kraan bieden kansen voor waterinfiltratie in het gebied. Onder meer water dat vanuit de steile Bergstraat afstroomt, kan hier een plek vinden. Door de groenstrook deels te verlagen, rekeninghoudend met bestaande bomen en de ondergrondse infrastructuur, ontstaat extra ruimte.
Ook de plantvakken aan het Roermondsplein die een lage band hebben, kunnen de waterbergingscapaciteit van het gebied vergroten.
Om de hoeveelheid verhard oppervlak verder te beperken, en het gebied klimaatadaptiever te maken, wordt ook infiltrerende verharding voorgesteld (halfverharde paden langs de Flank en langsparkeervakken aan de Oude Kraan).

vergroening plangebied

ruimte voor extra waterinfiltratie

Positie in stad

aaneenschakeling

Opgaves

De positie van het plangebied in de stad vormt aanleiding voor het agenderen van een aantal onderwerpen. Op stadsniveau zijn er grotere lijnen te onderscheiden die het plangebied verbinden met het stedelijk weefsel van Arnhem.
De singel heeft al haar eigen taal en de Rijnkade is duidelijk gedefinieerd, maar de *creatieve corridor* en het *museumpark* moeten nog 'landen'. Hoe ziet het verlengde van de *corridor* er naar ArtEZ en ook voorbij de oversteek naar de binnenstad (Nieuwe Oeverstraat) uit? Wat is er nodig voor een museumpark? Hier liggen opgaven die om antwoorden vragen die voorbij het plangebied gaan.

museumpark
creatieve
corridor
singel
Rijnkade

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Arnhem

Ambtelijke begeleidingsgroep
Anneke Belksman
Berlinda Berends
Arthur Borst
Ronald van Dijk
Doeko Pinxt
Henk Velthorst
Marcel Wenker
Wim van der Wijk

Planteam veenenbos en bosch landschapsarchitecten
Lisa Biris
Claire Oude Aarninkhof
Harm Veenenbos

In samenwerking met:
SmitsRinsma b.v.

april 2020

veenenbosenbosch
landschapsarchitecten

Broekstraat 32
6828 PZ Arnhem

t 026 35 15 195
info@veenenbosenbosch.nl

Blauwe Golven

WEGEN ADVIES BUREAU

WEGEN ADVIES BUREAU

Bureau voor Advisering en Inspectie in de Weg en Waterbouw

Postadres : Kayersdijk 122, 7332 AS Apeldoorn
Telefoon : 055 534 11 12 / 06 17 42 55 99
E-mail : info@wegenadviesbureau.nl
Website : www.wegenadviesbureau.nl
ABN AMRO : NL55 ABNA 0513 358 587
K.v.K. : Oost Nederland nr 690 874 23
BTW nr. : NL 857 726 936

Projectnummer	:	2019-0087-ADV
Offertenummer	:	2019-0087-ADV
Offertedatum	:	22 november 2019
Titel rapport	:	Rapportage verhardingsonderzoek kunstwerk De Blauwe Golven, Roermondsplein te Arnhem.
Status rapport	:	CONCEPT
Naam opdrachtgever	:	Dienst Stadsbeheer, Gemeente Arnhem
Contactpersoon	:	Dhr. B. Seijnaeve
Adres	:	Postbus 9200
Postcode	:	6800 HA
Plaats	:	Arnhem
Datum opdracht	:	22 november 2019
Kenmerk opdracht	:	d.d. 22 november 2019

Rapportage

Naam	:	J. van Drent, R. Unterhorst, A. van Vliet (Inspecteurs)
Handtekening	:	
Datum	:	12 december 2019

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
2 Gegevens verstrekt door de opdrachtgever 4
3 Inspectiemethoden 5
3.1 Inleiding 5
3.2 Aanvullingen op inspectiemethoden 5
4 Inspectiemethode technische staat 6
4.1 Algemeen 6
4.2 Aanvulling op Schadebeeld Kwaliteit Elementen 6
4.3 Aanvulling Schadebeeld 'Vervuiling (Vies)' 8
5 Inspectiemethode Esthetische staat 9
5.1 Criteria opdracht 9
5.2 Uitgangspunten bepaling kleurstelling 9
5.3 Referentie kleurstelling 10
6 Uitvoering inspecties 11
7 Resultaten gedetailleerde visuele inspecties 12
7.1 Inspectieformulieren 12
7.2 Overzichtstabel resultaten 12
8 Bespreking resultaten inspectie 13
8.1 Technisch staat van de verharding 13
8.2 Esthetische staat van de verharding 17
9 Conclusies 20

1. Inleiding

In opdracht van Dienst Stadsbeheer van de gemeente Arnhem heeft WegenAdviesBureau B.V. een verhardingsonderzoek uitgevoerd naar de toestand van de verharding van het kunstwerk 'De Blauwe Golven' gelegen aan het Roermondsplein in de gemeente Arnhem.
Het kunstwerk bestaat uit een elementenverharding van betonstraatstenen welke in stroken wit en blauw is uitgevoerd. Het golvend karakter van het kunstwerk is verkregen door de elementen verharding te leggen op een fundering van voornamelijk zand en zandcement. Het kunstwerk is door kunstenaar Peter Struycken ontworpen en is in 1977 aangelegd. De bestrating van het kunstwerk wordt deels gebruikt als parkeerterrein.

Deze rapportage gaat niet over de cultuurhistorische waarde van het kunstwerk. Wel wordt ingegaan op een aantal esthetische aspecten waaraan in algemene zin een kunstwerk zou moeten voldoen. Te denken valt aan kleurstelling, vormgeving en de mate van onderhoud vanuit het perspectief duurzaamheid. Om die reden is het kunstwerk beoordeeld op zijn technische kwaliteit en zijn esthetische kwaliteit. De esthetische kwaliteit is beperkt gebleven bij het beoordelen van de verharding en is niet ten aanzien van zijn landschappelijke waarde.

Stadsbeheer heeft aan WegenAdviesBureau B.V. verzocht een gedetailleerde visuele inspectie van de verharding van het kunstwerk uit te voeren, met als doel:

- het vaststellen van de technische kwaliteit in termen van het percentage van afwijkingen ten opzichte van het totale oppervlak van het kunstwerk;
- het vaststellen van het oppervlak aan stenen die afwijken ten opzichte van de oorspronkelijk kleurstelling van het kunstwerk;
- Tevens is verzocht aan te geven met welke onderhoudsmaatregelen het kunstwerk weer in zijn oorspronkelijk staat is terug te brengen.

De bepaling van de technische kwaliteit wordt uitgevoerd middels het uitvoeren van een gedetailleerde visuele inspectie conform de geldende richtlijnen vermeld in CROW publicatie 164a, 2011 (errata 2013).

Bij het aangeven van het oppervlak aan stenen met een afwijkende kleur is de verharding beoordeeld op een aantal criteria die in het rapport nader worden besproken.

Het uitgangspunt van het onderzoek is om te onderzoeken of herstel en aanpassing van Blauwe Golven mogelijk is en waarbij zoveel mogelijk getracht wordt de kwaliteit van de oorspronkelijke uitvoering van de golfstructuur, bestrating en kleurstelling te herstellen.

Het belangrijkste uitgangspunt van dit onderzoek is dat indien 20% van de stenen niet meer voldoen aan de oorspronkelijke kwaliteitseisen, de verharding in zijn geheel vervangen dient te worden. Dit uitgangspunt is ontleend aan een motie van raadsleden ingediend op 17 april 2019 met de titel '*Op naar een uitvoeringsplan De Blauwe Golven'*.

In hoofdstuk 2 word de door de gemeente Arnhem verstrekte overzichtskaart.
In hoofdstuk 3 worden de uitgangspunten van de gedetailleerde visuele inspectie besproken.
In hoofdstuk 4 wordt de inspectiemethode technische staat besproken.
In hoofdstuk 5 wordt de inspectiemethode esthetische staat besproken.
In hoofdstuk 6 gaat in op de uitvoering van de inspecties.
In hoofdstuk 7 wordt aangegeven waar de resultaten van de inspecties zijn verwerkt.
Hoofdstuk 8 worden de resultaten van de inspecties besproken.
In hoofdstuk 9 worden conclusies verwoord.

2. Gegevens verstrekt door de opdrachtgever

In onderstaande tekening is het kunstwerk met zijn specifieke onderdelen weergegeven.

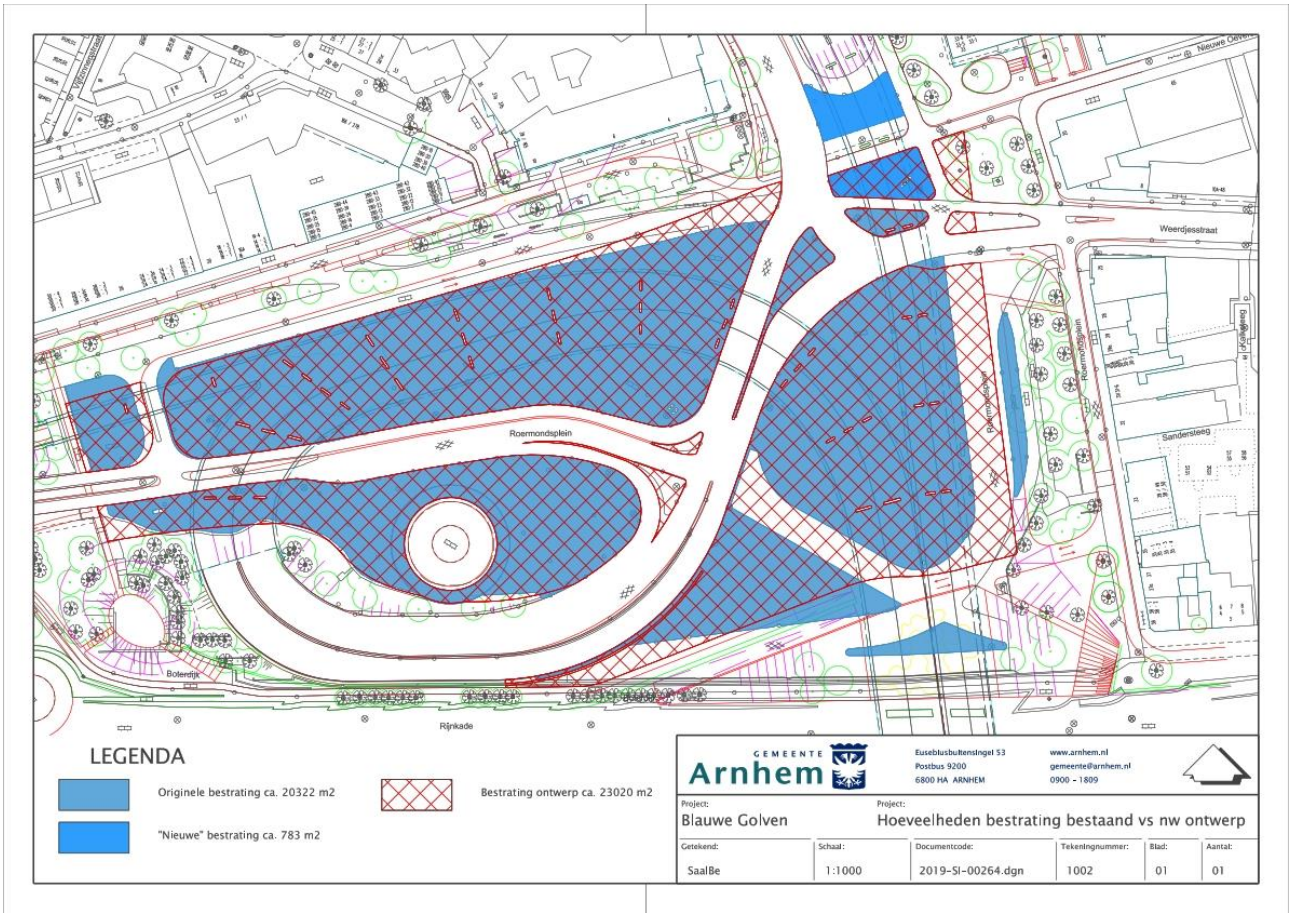

3. Inspectiemethoden

3.1Inleiding

Om de toestand van de verharding van het kunstwerk te bepalen zijn inspectiemethoden voorhanden die beschreven staan in de CROW publicatie 146a en b.
Publicatie 146a beschrijft de gedetailleerde visuele inspectie. Deze methode wordt toegepast om relatief nauwkeurig de toestand van de verharding van wegen in beeld te brengen.
Publicatie 146b beschrijft de inspectiemethode waarin een selectie van schadebeelden wordt gehanteerd welke als basis dient voor het bepalen van de soort onderhoudsmaatregel en in welk planjaar deze uitgevoerd dient te worden.
De methode wordt gebruikt voor asfalt- elementen- en betonverhardingen.
De methoden zijn gericht op het Beheer en Onderhoud van Wegen.

De verharding van het kunstwerk 'De Blauwe Golven' heeft een BetonStraatStenen (BSS) verharding. Ook genoemd een elementenverharding. Deze verharding kan daarom worden beoordeeld conform voornoemde inspectiemethode beschreven in CROW publicatie 146a.

De functie echter van het kunstwerk is niet die van een weg maar van een kunstwerk welke ontworpen is op basis van esthetische uitgangspunten zoals onder andere de vormgeving (reliëf) en de kleurstelling (wisselende stroken blauw en wit). Deze aspecten worden niet beschreven in voornoemde publicaties.
Het is omreden van de functie van het kunstwerk dat een aantal criteria aan de inspectiemethode zijn toegevoegd die gericht zijn op met name de kleurstelling van het kunstwerk.

Overigens wordt opgemerkt dat in de opdracht van de gemeente alleen de technische en esthetisch kwaliteit van de verharding dient te worden bepaald; niet het opstellen van een begroting of een kostenvergelijking.

3.2 Aanvullingen op inspectiemethoden

Op grond van deze specifieke functie van het kunstwerk zijn op de inspectiemethodiek een aantal aanvullingen uitgevoerd, te weten:

- Aanvulling op schade Kwaliteit Elementen ernstklassen Licht. Hamerslag wordt als Lichte Kwaliteit Elementen geïntroduceerd en beoordeeld;
- Aanvulling op de schade Kwaliteit Elementen. Hoekbreuk van stenen (schade kwaliteit Elementen) wordt niet als Matig maar als Ernstig beoordeeld;
- Aanvulling schadebeeld "Vervuiling'. Voor vervuiling van het oppervlak is geen schadebeeld opgenomen in voornoemde CROW Handleiding. Om de vervuiling te beoordelen is om het kort te houden op het inspectieformulier uitgegaan van de schade 'Vies'.

Op basis van voorgaande beschrijvingen wordt onderscheid gemaakt in:

- een inspectiemethode Technische Staat;
- een inspectiemethode Esthetische Staat.

4. Inspectiemethode technische staat

4.1 Algemeen

Voor het bepalen van de technische staat van de verharding wordt een inspectiemethode gehanteerd zoals die in Nederland wordt gebruikt in het kader van Beheer en Onderhoud van Wegen. Deze methode staat beschreven in de CROW publicatie 146a 'Handleiding visuele inspectie 2011' met errata 2013.
Deze methode is geschikt voor het bepalen van de toestand van verhardingen van wegen.
De schades die voor een elementenverharding worden beoordeeld zijn het onderstaande tabel weergegeven. L staat voor Lichte schade, M voor Matige schade en E voor Ernstige schade. De definities van de schade, de ernstklasse en de omvang zijn vermeld in de publicatie 146a.

Overzicht gehanteerde schades met Ernstklassen

Schade:	**Ernstklassen**	**Omvang in:**
Dwarsonvlakheid	L, M en E	m^1
Oneffenheden	L, M en E	st. (PV, PO, BP, AK, AI)
Voegwijdte	L, M en E	%
Kwaliteit Elementen	L, M en E	%
Kantopsluiting	Geen	m^1
Afwatering	L. M en E	Plasvorming
Opmerkingen		

Tijdens het inspecteren worden per 100 m^1 of kleiner de stroken geïnspecteerd en wordt de schade ingetekend op de CROW standaard formulieren.
Elke strook blauw en wit zijn als aparte stroken beoordeeld.

4.2 Aanvulling op Schadebeeld Kwaliteit Elementen

In bijlage 2 is als voorbeeld het schadebeeld Kwaliteit Elementen weergegeven zoals dat in de CROW publicatie 146a beschreven is.

Hamerslag

In het vooronderzoek naar de verharding van het kunstwerk blijkt dat er gedeelten voor komen waar de stenen met behulp van een straathamer zijn gestraat. Dat heeft geleid tot beschadiging aan het oppervlak van de stenen waardoor er geen homogeen oppervlak ontstaat (foto 2). Een voorbeeld van een homogeen oppervlak is weergegeven in foto 1. Dat heeft duidelijk invloed op de kleurstelling (ofwel schoonheid) van het kunstwerk. Het kan een reden zijn tot vervanging van bepaalde delen van de verharding.
Hamerslag komt voornamelijk voor bij oppervlakten die herstraat zijn. Om deze reden is bij de schade Kwaliteit Elementen de ernstklasse 'Licht' geïntroduceerd. Indien besloten wordt in het kader van esthetica deze gedeelten te vervangen dan zou deze schade niet als Lichte schade beoordeeld moeten worden maar als Ernstige schade. Op voorhand wordt deze schade als Licht beoordeeld.

Foto 1
Zonder hamerslag

Foto 2
Met hamerslag

Hoekbreuk

Evenals de hamerslagschade is een regelmatig voorkomende schade breuk van stenen. Dat leidt in de meeste gevallen tot het afbreken van hoeken. Volgens CROW publicatie 146a valt deze schade onder de ernstklasse Matig. Tijdens de (voor) beoordeling van het kunstwerk blijkt dat hoeken van stenen die ontbreken eveneens van grote invloed zijn op de esthetica van het kunstwerk en er wordt vanuit gegaan dat deze stenen worden verwijderd. Om die reden is deze schade, in afwijking van de Handleiding, bij de schade Kwaliteit Elementen als Ernstig gecategoriseerd.

Onderstaande foto's illustreren deze schade.

Mechanische schade

Regelmatig is mechanische schade aangetroffen. Een voorbeeld is foto1 en 2.
Deze schade zorgt voor een inhomogeen oppervlak hetgeen van invloed is op de technische en esthetische staat van het kunstwerk. Deze schade wordt als ernstig beoordeeld omdat de stenen vervangen dienen te worden.

Foto 1

Foto 2

4.3 Aanvulling Schadebeeld 'Vervuiling (Vies)'

Er zijn ook kleurverschillen als gevolg van onder andere plantaardig materiaal zoals mos, onkruid, groen aanslag, modder. Deze schade heeft wel invloed op de kleur van de verharding. Met maatregelen in de zin van borstelen etc. is het mogelijk de originele kleur van de stenen zover mogelijk te benaderen. Omdat er vanuit gegaan wordt dat met reiniging kleurafwijkingen kunnen worden gereduceerd wordt deze schade apart vermeld als schade 'Vies'. Wel wordt verwacht dat bij ernstige vervuiling stenen verwijderd dienen te worden.

Onder de schade 'Vies' wordt verstaan:

- Zwart oppervlak als gevolg van olieresten;
- Zwart oppervlak als gevolg van fijn materiaal in de textuur van de stenen;
- Groen oppervlak als gevolg van groene aanslag of algen;
- Aarde en bezinksel als gevolg van onvoldoende afwatering;
- Grasgroei in het bezinksel;
- Menselijke secreties.

Groene aanslag

Bezinksel

Mos- en plantengroei

Zwarte aanslag

5. Inspectiemethode Esthetische staat

5.1 Criteria opdracht

In de opdrachtverlening voor dit project staat vermeld dat tijdens het onderzoek het volgende vastgesteld dient te worden:

Het vaststellen van het oppervlak aan stenen die afwijken ten opzichte van de oorspronkelijk kleurstelling van het kunstwerk.

5.2 Uitgangspunten bepaling kleurstelling

Voor het bepalen van of 'iets afwijkt' of niet, dient men een referentiekader, een richtlijn of een criterium te hanteren. De referentie 'oorspronkelijke staat' is gelet op de ouderdom en de factoren die tot verkleuring hebben geleid niet mogelijk. Er zijn ongetwijfeld foto's van het kunstwerk ten tijde van aanleg of direct erna. Op deze foto's zijn verschillende kleuringen te zien elk met zijn eigen belichting etc. Zie onderstaande foto's. Daaruit valt niet af te leiden wat de oorspronkelijk kleuren zijn van het kunstwerk. Het is dus lastig om een referentiekleur te bepalen.

Bron: Architectuur.nl

Bron:AD.nl

Voor het beantwoorden van de vraag betreffende de oorspronkelijke kleur is op basis van een beoordeling voorafgaande aan de visuele inspectie gekeken of een referentie kleurstelling is te benoemen.
Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Schade vrij;
- Schoon uiterlijk;
- Benadering van het originele blauw.

Uit deze beoordeling blijkt dat de kleur van de verharding van zowel de witte als de blauwe stroken door vele externe factoren zeer variabel is. De factoren zijn onder andere:

- Voornamelijk slijtage oppervlak steen;
- Inwerking weersomstandigheden op de verharding die buiten de schaduw van de viaducten ligt;
- Ander soort en/of kleur van stenen als gevolg van herstelwerkzaamheden;
- De stenen zijn vervuild door bijvoorbeeld plantaardige producten als mos, groen aanslag etc.;

5.3 Referentie kleurstelling

Op grond van genoemde uitgangspunten zijn een aantal stroken geselecteerd die in aanmerking komen voor een referentie van de kleurstelling. Arbitrair is vastgesteld dat de kleur van de stenen van de stroken B8 en H18 de oorspronkelijke kleur het meest benaderen. Deze gelden derhalve als referentiekader voor het overig oppervlak.

Onderstaande foto 1 geeft de verharding weer die geselecteerd is als kleurstelling die mogelijk overeenkomt met de oorspronkelijke kleurstelling en als referentiekader kan dienen voor deze rapportage. De stenen zijn niet vervuild, niet beschadigd, liggen in goed verband en de stenen zijn homogeen van kleur. Deze strook ligt onder een viaduct.
Voorbeelden van stroken die buiten de invloedsfeer liggen van de viaducten zien er in min of meerdere mate verweerd of hebben een ruwer oppervlak. De textuur is enigszins dieper.
Foto 2 laat de textuur zien onder een viaduct. Foto 3 illustreert de verwering van een strook naast een viaduct.
Opgemerkt wordt dat bij verwering en/of slijtage van de steen de schade deze zowel als Lichte Kwaliteit Elementen en als Lichte afwijking ten opzichte van de referentiekleur wordt beoordeeld.

Foto 1 Referentiekleur

Foto 2 Textuur onder viaduct

Foto 3 Textuur stenen naast viaduct

Of een kleur in min of meer of meerdere mate afwijkt van het referentiekader is in analogie met de voornoemde CROW handleiding de afwijking uitgedrukt in Licht, Matig en Ernstig.
In onderstaande tabel zijn de criteria aangegeven voor de ernstklasse Licht, Matig en Ernstig.

Ernstklasse	Omschrijving
Lichte kleurafwijking	• Enig kleurverschil zichtbaar • Geringe slijtage • Kan nog hergebruikt worden.
Matige kleurafwijking	• Duidelijk kleurverschil zichtbaar • Enige zichtbare slijtage • Gedeeltelijk hergebruik mogelijk
Ernstige kleurafwijking	• Zeer duidelijk kleurverschil • Duidelijk zichtbare slijtage • Afwijkende soort en kleur stenen • Markering • Hergebruik niet mogelijk

6. *Uitvoering inspecties*

In week 49 is de visuele inspectie uitgevoerd door een team van twee gediplomeerde inspecteurs.Er is zoveel mogelijk geïnspecteerd onder droge weersomstandigheden en zo veel mogelijk bij een droog wegdek. Dat is niet altijd gelukt. In sommige situaties is sprake van een opdrogend wegdek.
Voor het uitvoeren van de inspectie is het kunstwerk 'De Blauwe Golven' onderverdeeld in een aantal sectoren A t/m K. Deze zijn in onderstaande tekening vermeld.
De nummers van de stroken staan aangeduid in kaders. De richting waarin de inspecties hebben plaatsgevonden wordt met pijlen aangegeven.
De codering van de stroken zijn aangegeven in de header van elk formulier, bijvoorbeeld sector B, strook 28.
Het begin van de pijl geeft tevens het nulpunt aan van elke strook.

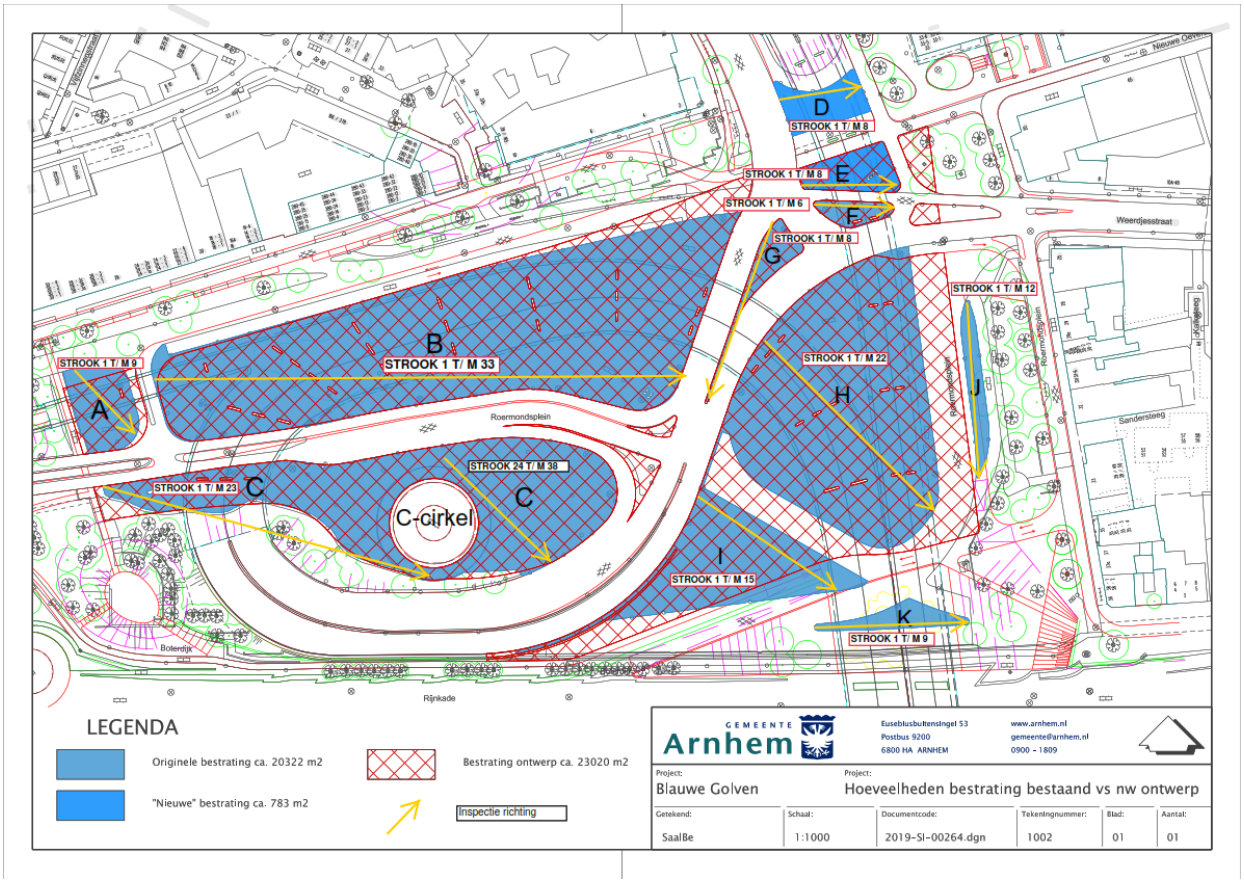

7. Resultaten gedetailleerde visuele inspecties

a. Inspectieformulieren

De resultaten van de gedetailleerde inspecties zijn vermeld op de inspectieformulieren. Deze zijn opgenomen in bijlage 3 van dit rapport.

Van elke sector en daarin van elke strook wit en blauw is per 100 m1 de schade op een inspectieformulier ingetekend conform de CROW inspectiemethode 146a.
De verschillende soorten schades zijn op de formulieren ingetekend als symbolen. Een overzicht van deze symbolen zijn vermeld in bijlage 3.

Op de inspectieformulieren staan zowel de ingetekende symbolen als de numerieke data.
De inspectieformulieren zijn in situ ingetekend en is de data berekend. Door weersomstandigheden kunnen de ingetekende symbolen en getallen enigszins onduidelijk zijn.

b. Overzichtstabel resultaten

De numerieke data vermeld op het inspectieformulier is in een Excelsheet verwerkt. De resultaten daarvan zijn weergegeven in bijlage 4.

In deze tabel zijn opgenomen:

- Sector van het kunstwerk;
- Per sector de nummering van de stroken;
- De kleur van de stroken (blauw/wit);
- De lengte van de strook;
- Het oppervlak van de strook;
- De foto's met nummering per kleur strook die zijn genomen tijdens de inspectie;
- De schadebeelden Dwarsvlakheid, Oneffenheden, Voegwijdte, Kwaliteit Elementen met de ernstklassen en de daarbij behorende omvang in absolute zin en in procenten;
- De kleurafwijking in oppervlak en procenten;
- De kleurafwijking in termen van Licht, Matig en Ernstig
- Schadebeeld gaten
- Het schadebeeld 'Vies'.

Onderaan de tabel zijn de totalen weergegeven van alle witte stroken, alle blauwe stroken en alle stroken in procenten ten opzichte van het totale oppervlak van het kunstwerk.

8. Bespreking resultaten inspectie

a. Technisch staat van de verharding

Onvlakheden

In vrijwel alle sectoren komen oneffenheden voor in de vorm van verzakkingen. Oorzaken van deze verzakkingen zijn:

- Uitspoeling rondom putten fig. 1);
- Scherpe randen;
- Onvoldoende draagkracht van fundering en/of ondergrond (fig.2);
- Uitspoeling vermoedelijk in zandbed of fundering (fig.3);
- Onderheide poeren en riolering.(Fig.4).

De sectoren met een klein oppervlak en de randen van het kunstwerk, zijn extra kwetsbaar in verband met de steile taluds en scherpe hoeken. Daar komen de meeste vervormingen voor.

Fig.1

Fig.2

Fig.3

Fig.4

Het aantal oneffenheden dat geconstateerd is bedragen voor de ernstklasse Licht 450 stuks, voor de ernstklasse Matig 254 stuks en voor ernstklasse Ernstig 58 stuks. In de overzichtstabel is het percentage berekend ten opzichte van het gehele oppervlak van het kunstwerk. Zoals in de tabel is aangegeven is voor elke ernstklasse het aantal stuks omgerekend naar een bepaald oppervlak. Dit zijn per ernstklasse gemiddelden die gebaseerd op een oneffenheid die herstraat wordt. Lichte oneffenheden zijn niet verdisconteerd in het percentage omdat deze oneffenheden nauwelijks invloed heeft op de functie van het kunstwerk. Het percentage oneffenheden M+E komt dan uit op 7.1%.
De 7,1 % lijkt gering ten opzichte van het gehele oppervlak. Er zijn ook onvlakheden geconstateerd als gevolg van het verzakken rondom onderheide pijlers. Deze vertegenwoordigen een groter oppervlak. Deze onvlakheden dienen met een waterpastoestel ingemeten te worden. Verwacht wordt dat het oppervlak aan onvlakheden dan de 10% benadert.

Voor het verkrijgen van het beeld dat de oneffenheden hebben ten aanzien ven Beheer en Onderhoud van wegen is het interessant de hoeveelheden om te rekenen naar de CROW Globale Visuele Inspectiemethode (CROW publicatie 146b). Bij deze methode worden dezelfde ernstklassen L, M en E gebruikt als bij de Gedetailleerde Inspectie. In deze methode is de hoogste ernstklasse van schadebeelden maatgevend.
De omvang wordt in drie omvangsklassen ingedeeld, deze zijn: Gering (1), Enig(2) en Groot(3). De notatie van de scores worden uitgedrukt in L1 t/m E3. Deze Ernst- en Omvangsklasse combinatie wordt per schade bepaald. De omvang van de maatgevende schade oneffenheden wordt standaard uitgedrukt in aantallen per 100 m1 lengte wegvak. Bij een omvang van 8 tot 15 ernstige oneffenheden per 100 m1 is de score bij een globale inspectie de ernst- en omvangsklasse E2, bij meer dan 15 oneffenheden per 100 m1 wordt de score E3.
De inspectiedata wordt in de CROW beheersystemen gebruikt voor het bepalen van wanneer en welk groot onderhoud uitgevoerd dient te worden en wat de kosten daarvan zijn. Voor het kunstwerk worden de resultaten van de Gedetailleerde Inspectie omgerekend naar deze ernst en omvangsklassen.
De lengte van elke sector (richting pijl) wordt bepaald en gesommeerd. De lengte bedraagt in totaal circa 510 m1. Er zijn in totaal 58 ernstige oneffenheden geconstateerd. De maatgevende schade zijn de ernstige oneffenheden. De score van 58 ernstige oneffenheden wordt 'verdeeld' over de 510 m1. Het betekent dat er per 100 m1 sprake is van circa 11 ernstige oneffenheden per 100 m1. De score voor het kunstwerk wordt voor oneffenheden E2. Wat zegt deze score?

In het kader van beheer en onderhoud (CROW publicatie 147 'Wegbeheer") betekent het dat een wegvak met een dergelijke score voor oneffenheden binnen 1 jaar groot onderhoud (volledig herstraten) nodig heeft. Worden het aantal Matige oneffenheden in beschouwing genomen (254 st.) dan is er zelfs sprake is van achterstallig onderhoud. Het herstraten is conform de methode op korte termijn noodzakelijk.

Voegwijdte
Voegwijdte is voornamelijk in geringe omvang geconstateerd bij de scherpe hoeken in het reliëf van het kunstwerk. Zie foto's.
De oorzaak van deze voegwijdte is het scherpe reliëf in relatie tot de dikte van de straatsteen. Deze voegwijdte kan voorkomen worden door toepassing van een minder scherp reliëf of aanpassing van de dikte van de straatsteen.

Kwaliteit elementen

Uit de resultaten van het schadebeeld ' Kwaliteit Elementen' blijkt dat er sprake is van bijna 30% van de straatstenen die afwijkingen vertonen in Lichte, Matige en Ernstige mate. In het geval Lichte ernstklasse betreft het voornamelijk een afwijkende textuur (foto 1) van de stenen.

Bij relatief veel locaties komt een textuur voor waarbij sprake is van zowel slijtage als een afwijkende kleur (foto 2). In de meeste situaties is dat apart als omvang schade KEL en als afwijkende kleur Licht beoordeeld.

Foto 1

Foto 2

Matige en Ernstige Kwaliteit Elementen komt in geringe mate voor. Meestal betreft het hoekbreuk van enkele stenen. Bij herstraten dienen deze stenen vervangen te worden.

Gaten

De schade 'Gaten" betekent het ontbreken van stenen. In totaal zijn 23 gaten geteld. Deze gaten komen voornamelijk voor in die gedeelten met een steil talud en langs de randen van het kunstwerk (foto 3 en 4).

Foto 3

Foto 4

Afwatering

Op basis van het vooronderzoek is besloten om het schadebeeld 'Afwatering' uiteraard wel te beoordelen maar niet op te nemen op de inspectieformulieren. De afwatering is het gevolg van voornamelijk verzakkingen rondom de kolken en/of putten. Deze worden beoordeeld als oneffenheden en op het inspectieformulier aangeduid als AI (Aansluiting Inspectieput) of AK (Aansluiting kolk).

In veel dalen van de golven komen als gevolg van zettingen of vervorming in de ondergrond plasvorming voor. Er zijn in circa 100 stroken contouren van plasvorming geconstateerd in Licht, Matig en Ernstig. De matige en ernstige plasvorming komt het meeste voor. De omvang daarvan wordt geschat op 5.000 m2 en is circa 25% van het totale oppervlak. Deze omvang is zodanig groot dat deze in samenhang met de zettingen ter plaatse van de pijlers ingemeten moet worden om een nauwkeurig beeld te verkrijgen van het afwateringsprobleem.

Opvallend zijn de kolken die gelegen zijn min of meer boven op een top van een golf fig 1,2 en 3. Aangenomen wordt dat deze kolken een andere functie hebben dan afwatering.

Afwatering Licht

Afwatering Matig

Afwatering Ernstig

Fig 1

Fig 2

Fig 3

8.2 Esthetische staat van de verharding

Kleurafwijking

Op basis van de (arbitraire) uitgangspunten blijkt dat circa 25% van het oppervlak een kleurafwijking heeft in termen van Licht, Matig en Ernstig. Voornamelijk lichte kleurafwijking komt voor in de vorm van geringe slijtage (hetgeen ook als lichte kwaliteit elementen wordt aangemerkt) (zie foto 1).
Matige en Ernstige kleurafwijking komen in geringe omvang voor maar hebben wel een grote invloed op de homogeniteit van de verharding (foto 5 en 6)

Foto1 Licht

Foto2 Licht

Foto3 Matig

Foto 4 Ernstig

Foto 5 Ernstig

Foto 6 Ernstig

Opgemerkt wordt dat de kleur van de verharding sterk beïnvloed wordt door de mate van vervuiling. Uit de resultaten van de inspectie blijkt dat circa 40% van het oppervlak in min of meerdere mate is vervuild is (Vies)(Zie Hoofdstuk Vervuiling).

Belijning

Uit de resultaten van de inspectie blijkt dat circa 2% van het totale oppervlak voorzien is van belijning. Deze is in goede staat (foto 1) of nagenoeg versleten (foto 2).

Foto 1

Foto 2

De belijning heeft een duidelijke invloed op de esthetica van het kunstwerk en behoort ook tot de kleurafwijking. Indien de markering niet goed gereinigd kan worden is vervanging van de steen noodzakelijk. Het blijkt overigens dat wegenverf onderhevig is aan slijtage door de banden van het parkerend autoverkeer. Deze slijtage is vrij snel na aanbrengen opgetreden.

Vervuiling (Vies)

Uit de resultaten blijkt dat het kunstwerk voor meer dan 40% min of meer ernstig vervuild is. Deze vervuiling bestaat voornamelijk uit onkruid, groene en zwarte aanslag, mos en bezinksels(Foto 1 en 2)

Foto 1

Foto 2

Uit de inspectie blijkt voorts dat in verschillende sectoren plaatselijk is herstraat met gebruikmaking van niet schoongemaakte originele stenen (foto 3 en 4).

Foto 3

Foto 4

Bij voornoemde soorten van vervuiling wordt aangenomen dat intensieve reiniging van deze oppervlakken leidt tot een duidelijke verbetering van de kwaliteit wat betreft kleur. Het hangt echter sterk af van de wijze van reiniging. Mogelijk dat na reiniging de kleur van de stenen overeen kan komen met die van de referentiekleur.

Opmerkingen:

- De omvang van de schadebeelden als gaten en voegwijdte zijn ten opzichte van het totaal oppervlak zeer gering in omvang. Niettemin vergt de reparatie ervan extra aandacht omdat deze schade met name voorkomt in de randgebieden van het kunstwerk (zie foto 1, 2 en 3);
- Ook herstelwerkzaamheden zijn niet altijd succesvol uitgevoerd (foto 4, 5 en 6) Reparaties daarvan leidt tot het geheel herstraten van een golf om aan de esthetische randvoorwaarden (vormgeving) moet voldoen;

Deze schades komen verdeeld over het oppervlak van het kunstwerk voor.

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

9. Conclusies

In de opdracht van de gemeente zijn, zoals eerder gememoreerd, de volgende opdrachten gesteld:

1. het vaststellen van de technische kwaliteit in termen van het percentage van afwijkingen ten opzichte van het totale oppervlak van het kunstwerk;
2. het vaststellen van het oppervlak aan stenen die afwijken ten opzichte van de oorspronkelijk kleurstelling van het kunstwerk;
3. Tevens is verzocht aan te geven met welke onderhoudsmaatregelen het kunstwerk weer in zijn oorspronkelijk staat is terug te brengen.

Conclusies ten aanzien van opdracht 1:

- Uit de resultaten van de inspecties kan geconcludeerd worden dat de technische toestand (ruim 25% van de verharding) onvoldoende is ten aanzien van meerdere schadebeelden;

Conclusies ten aanzien van opdracht 2:

- Geconcludeerd kan worden dat circa 30% van het oppervlak een afwijkende kleur heeft voornamelijk door de slijtage van de stenen en toepassing van een ander soort steen en kleur van stenen.

Conclusies ten aanzien van opdracht 3:

- Geconcludeerd kan worden dat de toestand ten aanzien van alleen de vlakheid van het kunstwerk zodanig is dat, conform CROW publicatie 147, de verharding volledig herstraat dient te worden;
- Geconcludeerd kan worden dat op basis van het criterium van 20%, vermeld in de motie van de gemeenteraadsleden ‘Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven’, de hoeveelheid schade van de verharding zodanig is dat voornoemd criterium overschreden wordt en derhalve de bestrating van het kunstwerk herstraat dient te worden.

Opmerkingen ten aanzien van de conclusies:

- Er is geen rekening gehouden met het oppervlak aan herstelmaatregelen ten aanzien van onder andere de afwatering, de kolken en putten en de nazettingen ter plaatse van de onderheide objecten.
  Deze technische aspecten moeten ingemeten worden om de omvang te kunnen bepalen. In vrijwel elk dal van de golven die vrij laag gelegen zijn, is een probleem van afwatering. Geschat wordt dat deze herstelmaatregelen over circa 25% van het oppervlak uitgevoerd dienen te worden. In een deel van dit oppervlak bevindt zich ook schade als oneffenheden. Het resterend oppervlak wordt geschat op 10% van het totale oppervlak. Het betekent dat van circa 40% van de verharding de technische staat onvoldoende is.

Bijlage 1

Overzichtskaart kunstwerk De Blauwe Golven

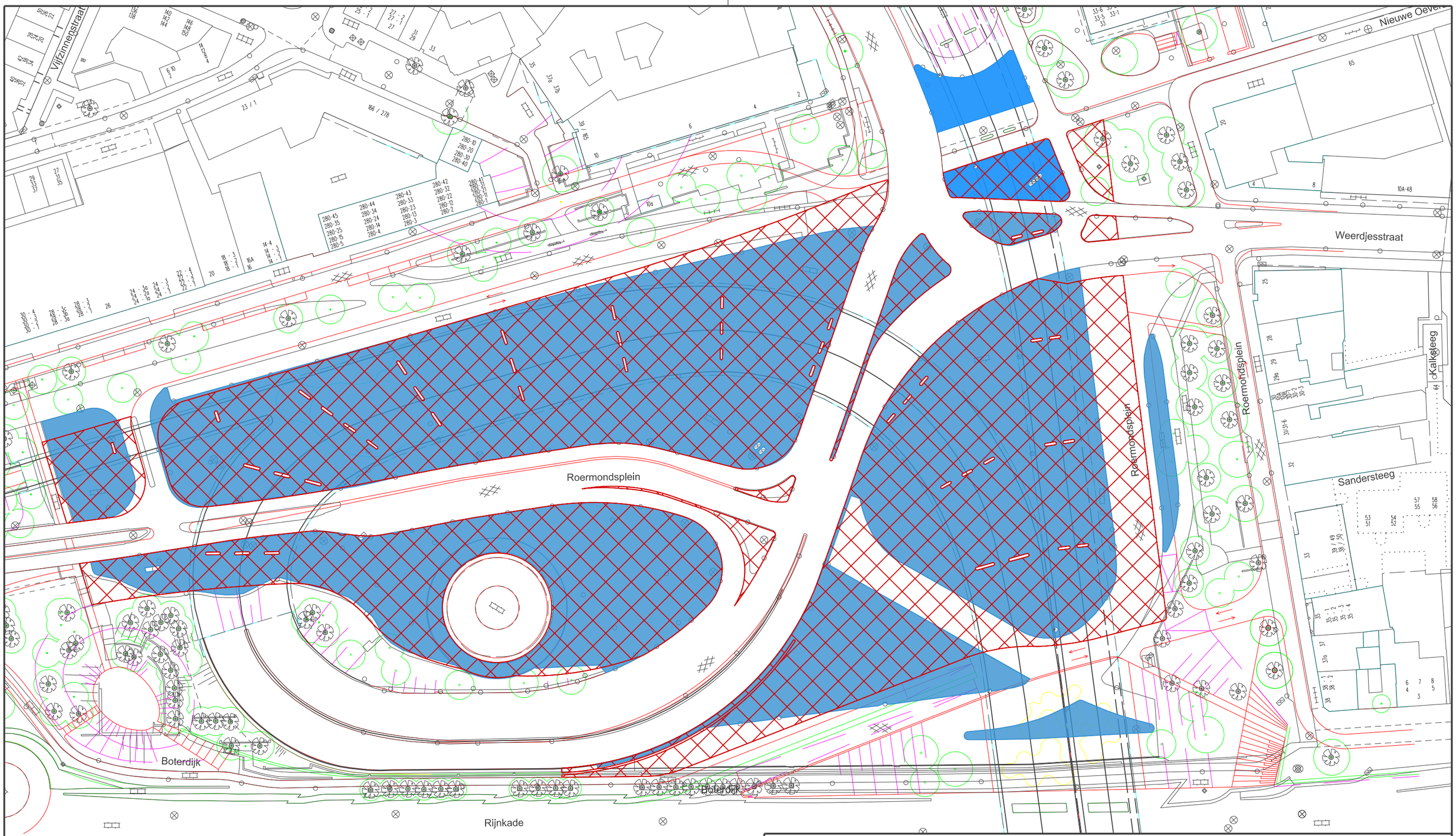

LEGENDA

Originele bestrating ca. 20322 m2

"Nieuwe" bestrating ca. 783 m2

Bestrating ontwerp ca. 23020 m2

GEMEENTE Arnhem

Eusebiusbuitensingel 53
Postbus 9200
6800 HA ARNHEM

www.arnhem.nl
gemeente@arnhem.nl
0900 - 1809

Project:	Project:				
Blauwe Golven	Hoeveelheden bestrating bestaand vs nw ontwerp				
Getekend:	Schaal:	Documentcode:	Tekeningnummer:	Blad:	Aantal:
SaalBe	1:1000	2019-SI-00264.dgn	1002	01	01

Bijlage 2

Criteria Kwaliteit Elementen

Toelichting
Bij het vaststellen van de ernst van voegwijdte dient rekening te worden gehouden met het feit dat door de aanwezige vellingkanten of door de afronding van de elementen, de voeg breder lijkt dan zij in werkelijkheid is. Om dat effect te elimineren, wordt de voegwijdte gemeten met stiften van respectievelijk 5, 10, 15 en 20 mm. De stift wordt 30 mm in de voegen gestoken (figuur 38). Zo nodig wordt de voeg eerst schoongekrabd.

Bij sierbestrating van natuursteen elementen moet rekening worden gehouden met de grilligheid en het niet maatvast zijn van de elementen.

3.2.2 Kwaliteit elementen

Definitie
Bij kwaliteit elementen wordt de conditie van de verhardingselementen met betrekking tot breuk, afschilfering, slijtage en verwering beoordeeld.

Ernst
De bruikbaarheid van de elementen voor het herstraten is bepalend voor de ernst van kwaliteit elementen (tabel 27).

Tabel 27. Ernst van kwaliteit elementen

Ernstklasse	Omschrijving
Matig (M)	- de elementen zijn gedeeltelijk geschikt om hergebruikt te worden - hoeken, schilfers en dergelijke ontbreken - de elementen zijn verweerd - er komt enige breuk voor
Ernstig (E)	- de elementen hebben zoveel van hun oorspronkelijke vorm verloren dat zij geheel ongeschikt zijn om te worden hergebruikt - er komt veel breuk voor

Omvang
De omvang van kwaliteit elementen wordt vastgesteld als oppervlakte (m^2) en genoteerd als percentage van de oppervlakte van het wegvakonderdeel.
Om de ernst vast te stellen wordt een representatief deel van het wegvakonderdeel met een oppervlakte van 1 m^2 van de verharding beschouwd.
De omvang wordt vastgesteld door het aantal maal dat de representatieve m^2 per ernstklasse in het wegvakonderdeel voorkomt op te tellen en te delen door de oppervlakte van het wegvakonderdeel en vervolgens te vermenigvuldigen met 100 om tot het percentage te komen.

Toelichting
De kwaliteit van de elementen vermindert als gevolg van verwering en gebruik. In eerste instantie zullen de elementen een ruw aanzien krijgen, waarbij de vorm van de elementen gelijk blijft. Na verloop van tijd springen stukjes van de elementen af en de elementen verliezen hun oorspronkelijke vorm. Uiteindelijk breken de elementen in twee of meer stukken. Van de vorm van de elementen is weinig tot niets over.

3.3 Verhardingsrand

3.3.1 Kantopsluiting

Definitie
Bij kantopsluiting wordt de zijdelingse steun aan de rand van de verharding beoordeeld.

Ernst
De omschrijvingen van tabel 28 zijn bepalend voor de ernst van de kantopsluiting.

Tabel 28. Ernst van kantopsluiting bij elementenverhardingen

Ernstklasse	Omschrijving
Licht (L)	- de steun van de kantopsluiting aan de verharding is verminderd
Matig (M)	- de steun van de kantopsluiting aan de verharding is aanzienlijk verminderd
Ernstig (E)	- de steun van de kantopsluiting aan de verharding is onvoldoende - de kantopsluiting is plaatselijk verdwenen

Omvang
De omvang van kantopsluiting wordt genoteerd als lengte van de schade (in m).

Bijlage 3

Inspectieformulieren

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Lijst met afkortingen, aanduidingen en arceringen die gebruikt worden

bij een Gedetailleerde Visuele Inspectie:

L	Lichte schade
M	Matige schade
E	Ernstige schade

PV	Plaatselijke Verzakking
PO	Plaatselijke Ophoging
AI	Aansluiting Inspectieput
AK	Aansluiting Kolk
BWS	Boomwortel Schade

MS	Mechanische schade

Kwaliteit Elementen Licht
Bij grote oppervlakken > 2m2

Kwaliteit Elementen Licht
Bij kleine oppervlakken < 2m2

Kwaliteit Elementen Matig
Bij kleine oppervlakken < 2m2

Kwaliteit Elementen Licht
Bij grote oppervlakken > 2m2

Schade	licht	matig	ernstig
Dwarsonvlakheid > 5 m1	L	M	E
Oneffenheden < 5 m1 (vb: pl. verzakking)	PV Licht	PV Matig	PV Ernstig
Voegwijdte	L	M	E
Kwaliteit Elementen	KEL	KEM	KEE
Kantopsluiting	KL	KM	KE
Gaten (ontbreken van element)	L	M	E
Belijning			
Zonken/ verzakkingen	ZonkL	ZonkM	ZonkE

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** A1

Totale weglengte:

Lengte: ...7..... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...28..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

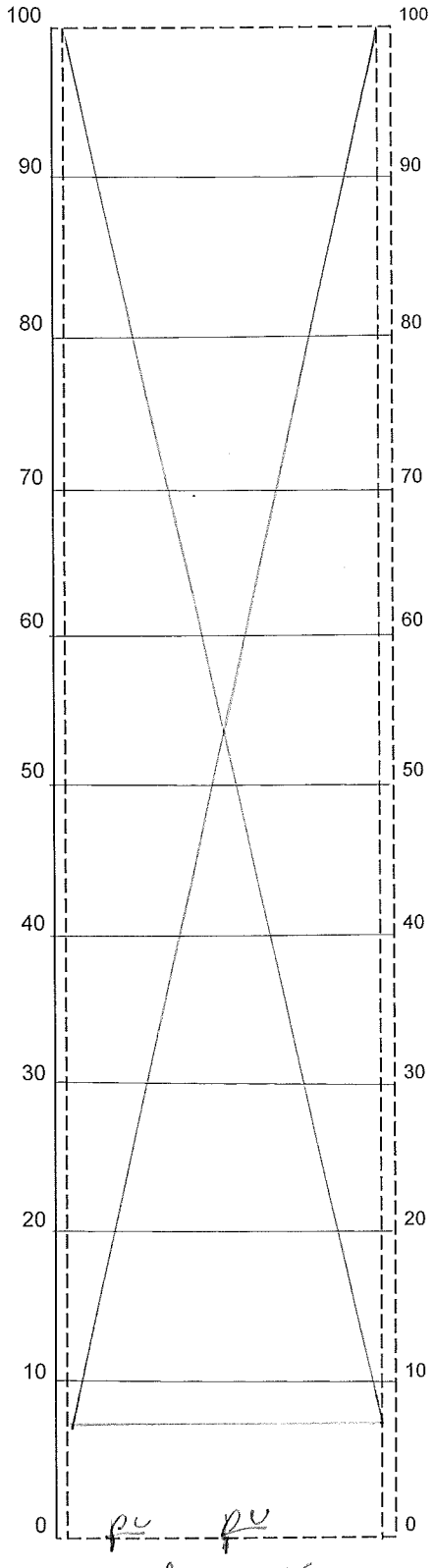

Overzicht: foto 706

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 706 overzicht
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** A2

Totale weglengte:

Lengte: ..14.... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..56..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

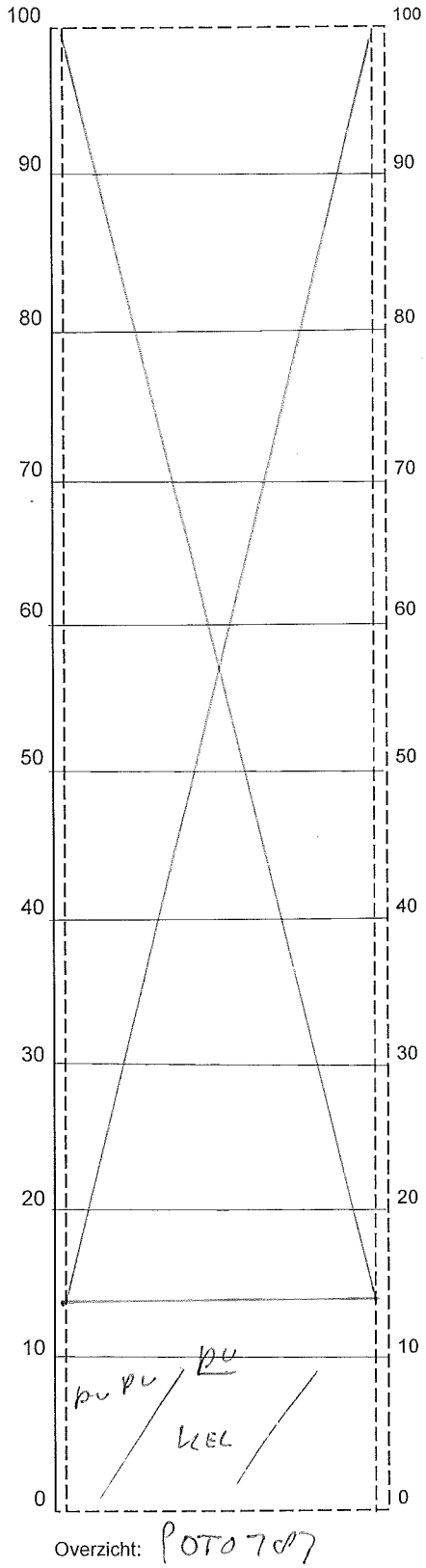

Overzicht: P0707

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	2	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

P0707 overzicht
P0700 pu
kel 100%
kel 100% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: A3

Totale weglengte:

Lengte: 21..... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 84..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

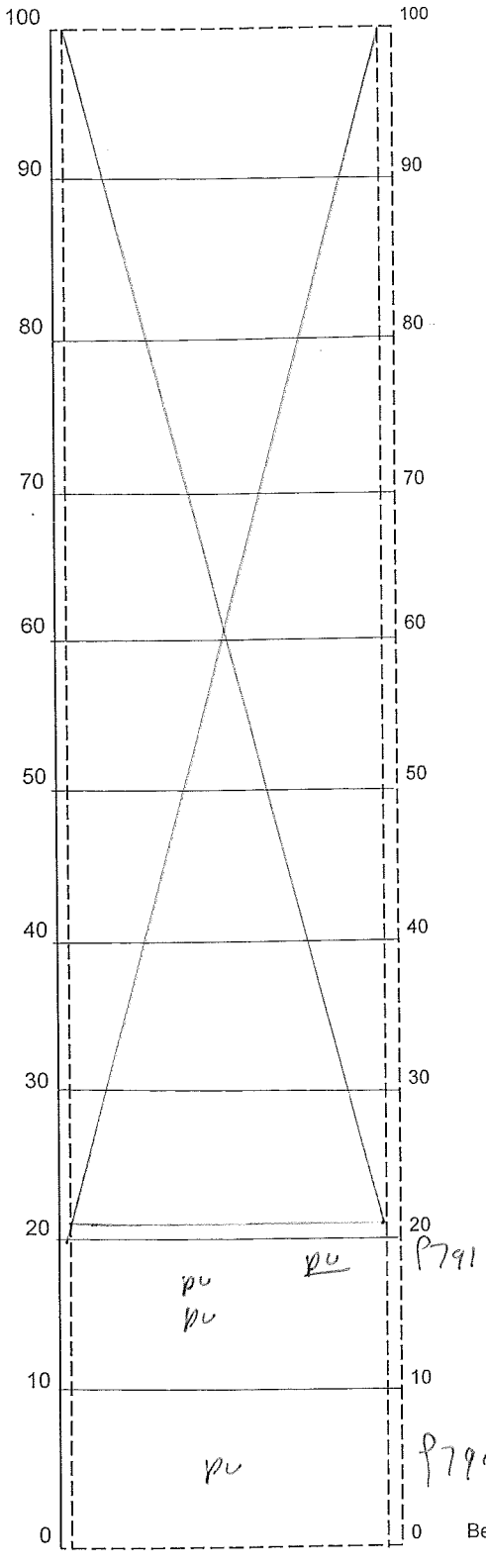

Overzicht: Foto 789

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto 789 overzicht
Foto 790 overzicht
Foto 791 pu
kei 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: A4

Totale weglengte:

Lengte: 24 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 96 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

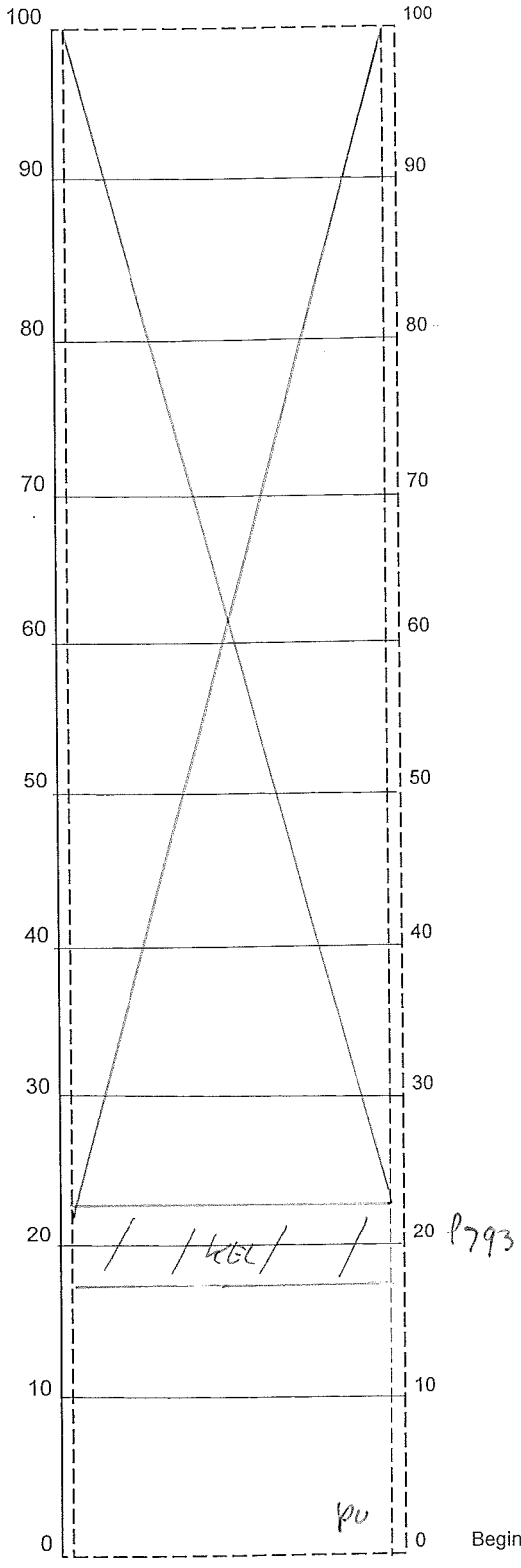

Overzicht: FOTO 792

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	25			%
				score
Belijning				%

FOTO 792 overzicht
FOTO 793 KEL 2 m²
KEL 50% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: A5

Totale weglengte:

Lengte: 24... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 96..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

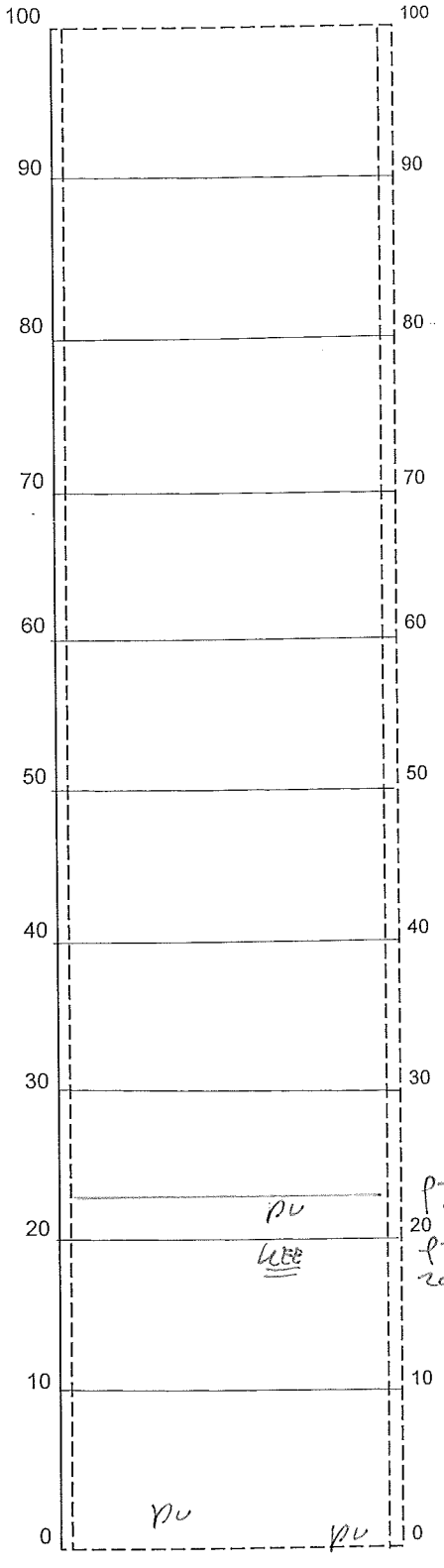

Overzicht: Foto 796

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,46	%
				score
Belijning				%

Foto 794 overzicht
Foto 795 KEE 20 STENEN
Foto 796 overzicht
KEE 100 % uites

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: A6

Totale weglengte:

Lengte: 23 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 92 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

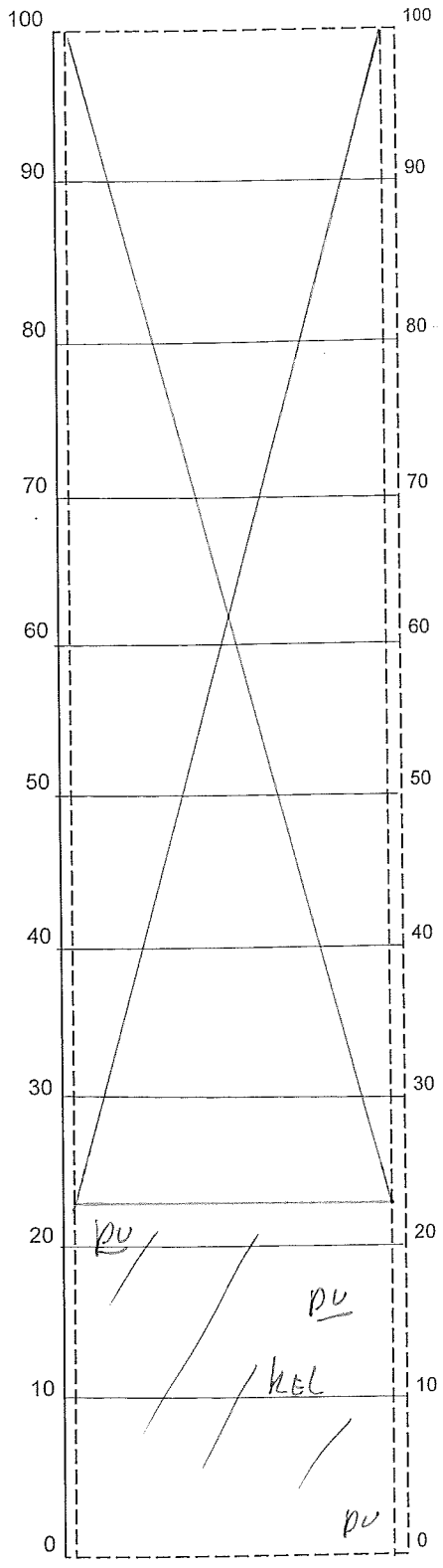

Overzicht: Foto 797

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

Foto 797 overzicht
Foto 798 PV
Foto 799 PV TALud
Foto00 TALud
KEL 100%
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: A7

Totale weglengte:

Lengte: 22 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 88 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

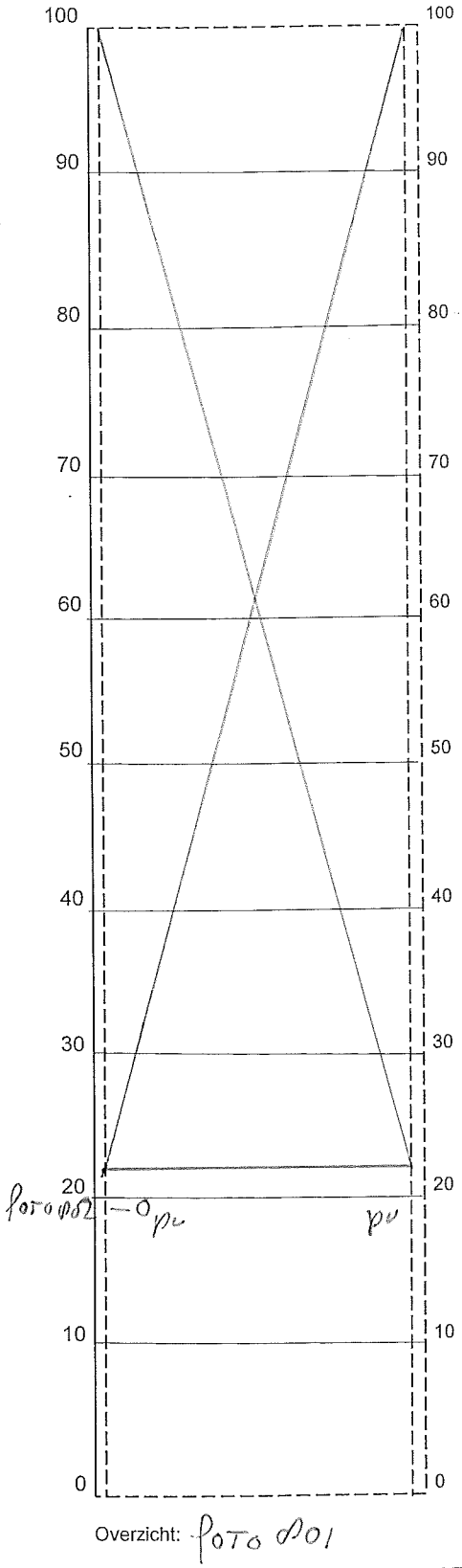

Overzicht: foto P01

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto P01 overzicht
foto P02 Losliggende steen/tegel
foto P03 talud
Heel 100% wies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: A0

Totale weglengte:

Lengte: 14 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 56 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

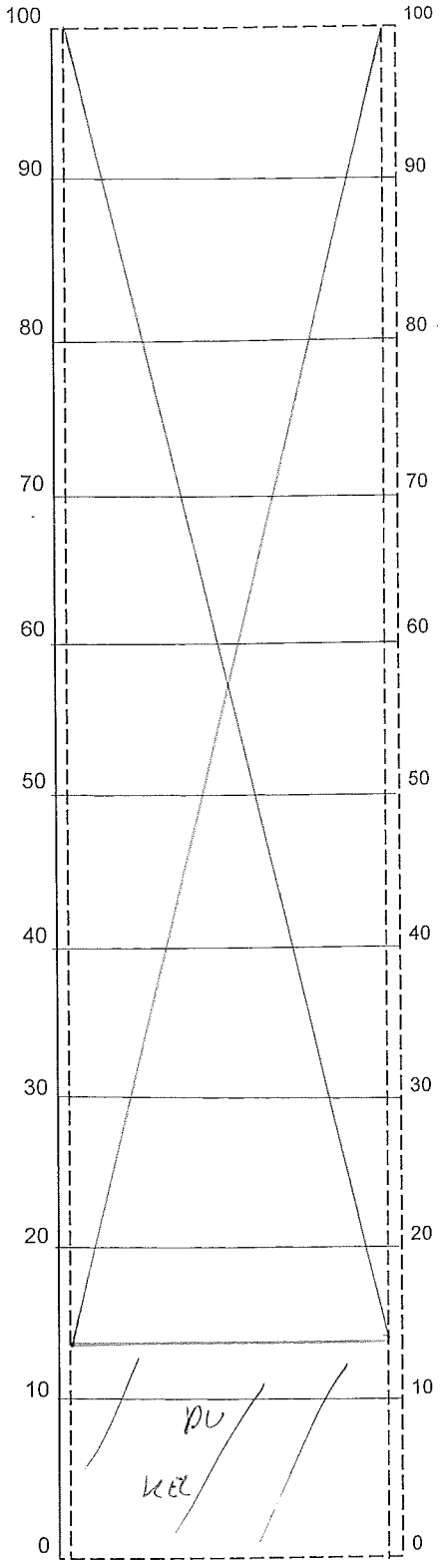

Overzicht: foto dag

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m¹
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	160			%
				score
Belijning				%

foto dag overzicht
KEL 100%
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: A9

Totale weglengte:

Lengte: ....9.... mtr. Breedte: ..3.... mtr. Oppervlakte: ....10.... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

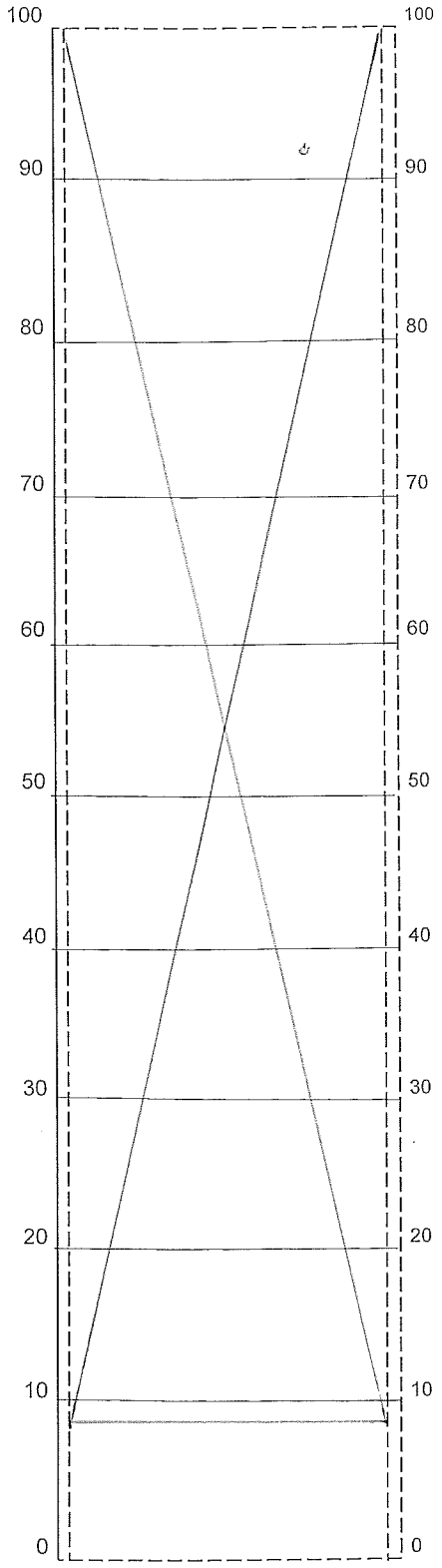

Overzicht: Foto Pos

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto Pos overzicht

KEL 100% vlies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B1

Totale weglengte:

Lengte: 0 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 32 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

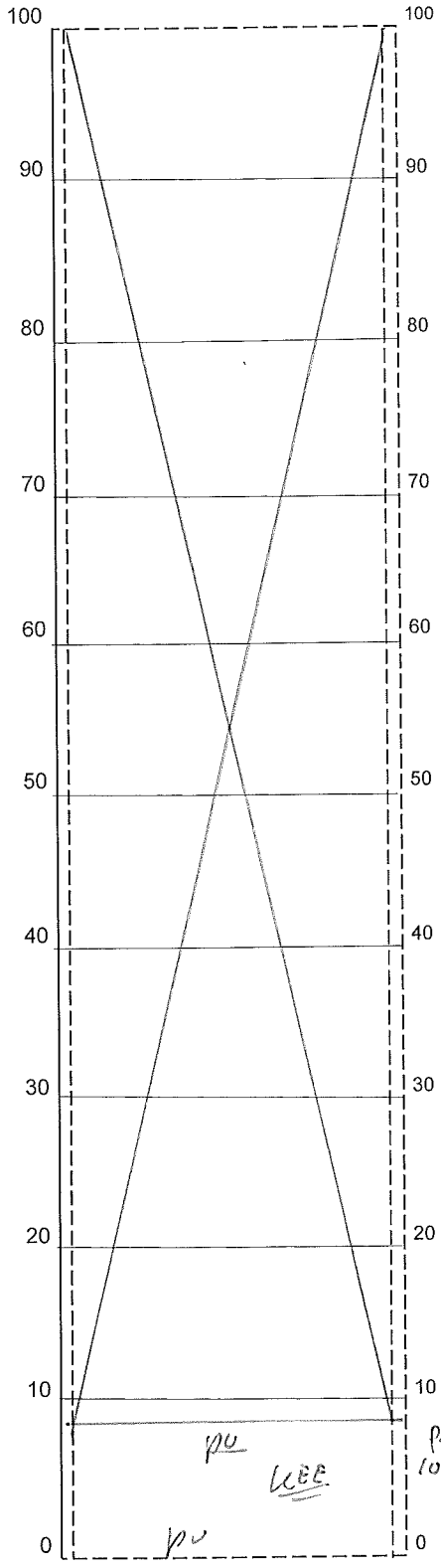

Overzicht: FOTO 258

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,7	%
				score
Belijning				%

FOTO 258 overzicht

FOTO 259 KEE 10 STENEN

KEE 100% STENEN UIES

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B2

Totale weglengte:

Lengte: 12 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 48 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

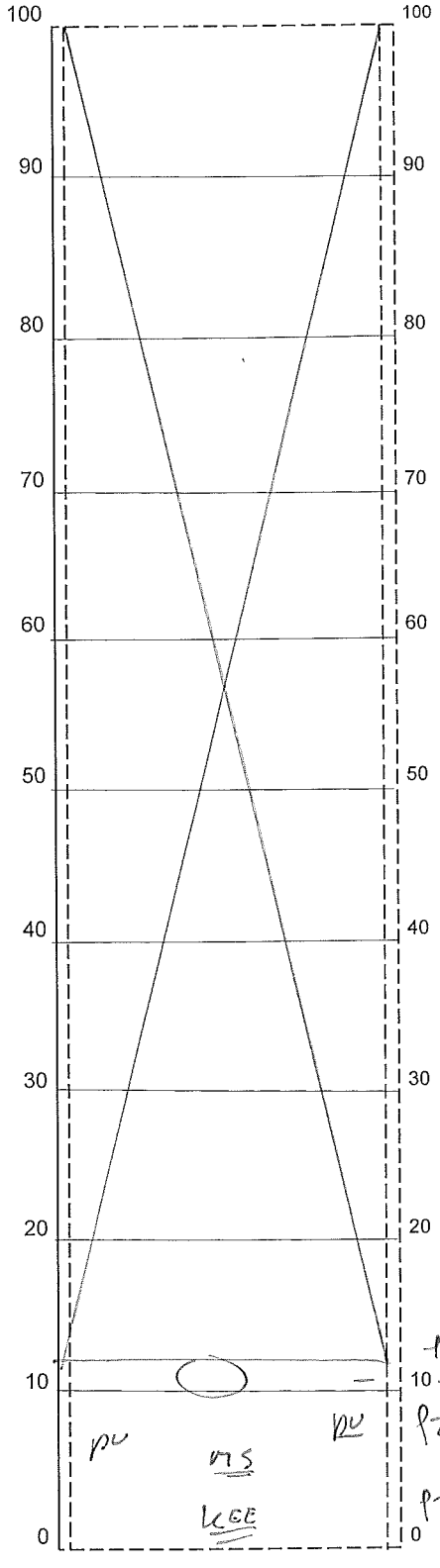

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m²
				score
Oneffenheden	1	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			4,2	%
				score
Kwaliteit Elementen			1,11	%
				score
Belijning				%

FOTO 260 overzicht nieuwe steen
FOTO261 KEE 4STENEN
FOTO262 MS 20stenen 0,9%
FOTO263 PU
F264 BELIJNING
F265 AFWIJKENDEKLEUR 2m²
KEL 50% vies

F265 afwijkende kleur
F264 belijning
F263
F261 4STENEN

Beginpunt:.....

Overzicht: FOTO260

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B3

Totale weglengte:

Lengte: 2.0 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 80 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

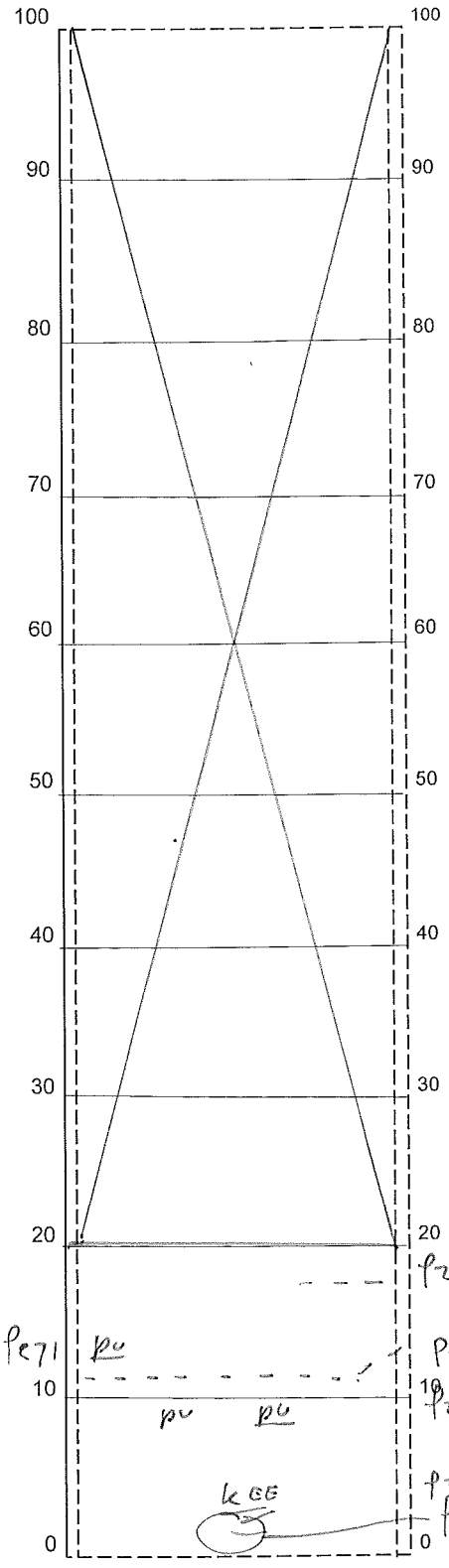

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,05	%
				score
Belijning			1,5	%

foto 266 overzicht
foto 267 afwijkende kleur 7m²
foto 268 KEG 2 stenen
foto 269 PU
foto 270 belijning
foto 271 PU
foto 272 belijning
KEL 20% vrij

Overzicht: foto 266

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B4

Totale weglengte:

Lengte: 30 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 152 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

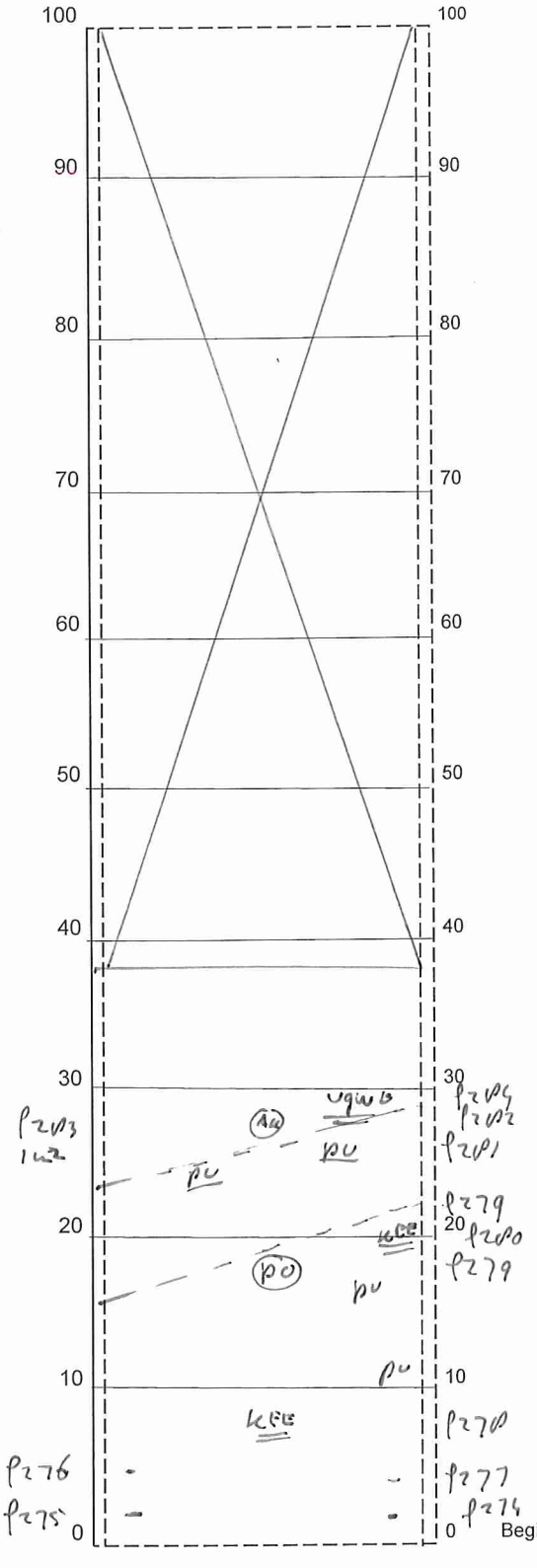

Overzicht: foto 273

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	2	2	stuks
				score
Voegwijdte			0,6	%
				score
Kleurafwijking			0,07	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,06	%
				score
Belijning			1,6	%

foto 273 overzicht nieuwe steen
foto 274 afwijkende steen 1
foto 275 afwijkende steen 2
foto 276 afwijkende steen 1
foto 277 afwijkende steen 1
p278 kee 3 stenen
p279 (po) + belijning
p280 kee. 1 steen
foto 281 pu
foto 282 belijning
foto 283 ugwb 1 m²
foto 284 (AK)
foto 285 afwijkende steen 1
kee 20 % ures

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B5

Totale weglengte:

Lengte: 40 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 160 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

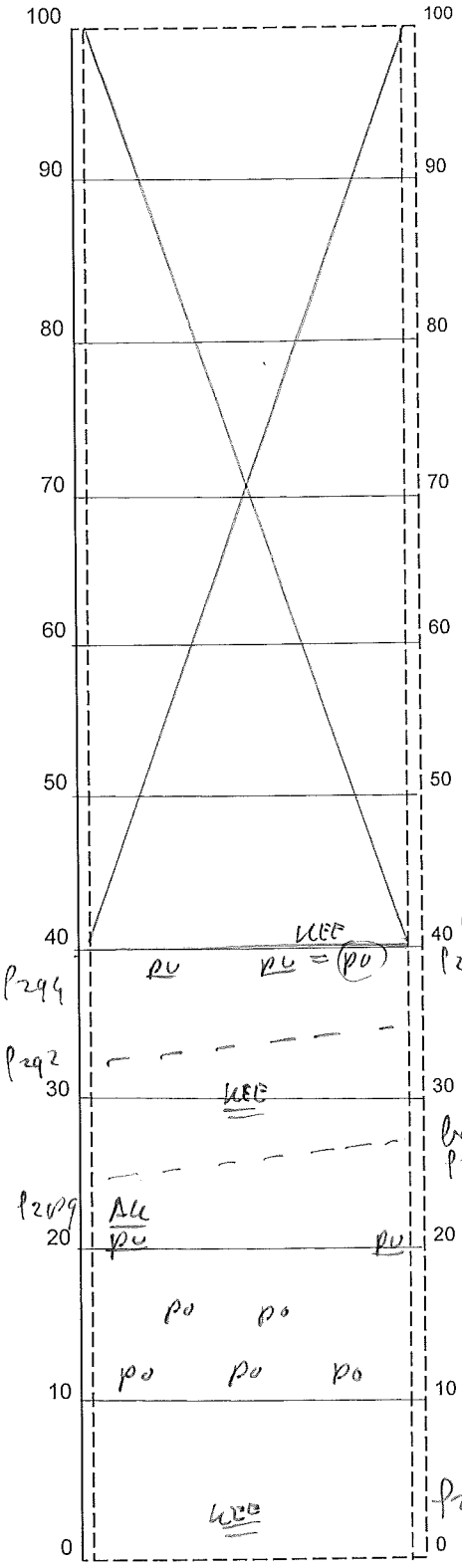

Overzicht: FOTO 296

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	5	5	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,71	%
				score
Belijning			4,5	%

FOTO 286 overzicht
FOTO 287 KEE STENEN
FOTO 288 PU
FOTO 289 AK
FOTO 290 BELIJNING
FOTO 291 KEE 7 STENEN
FOTO 292 BELIJNING
FOTO 293 KEE 5 STENEN
FOTO 294 PU
FOTO 295 (PU)
KEE 6,3 % VRW

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B6

Totale weglengte:

Lengte: 50 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 200 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

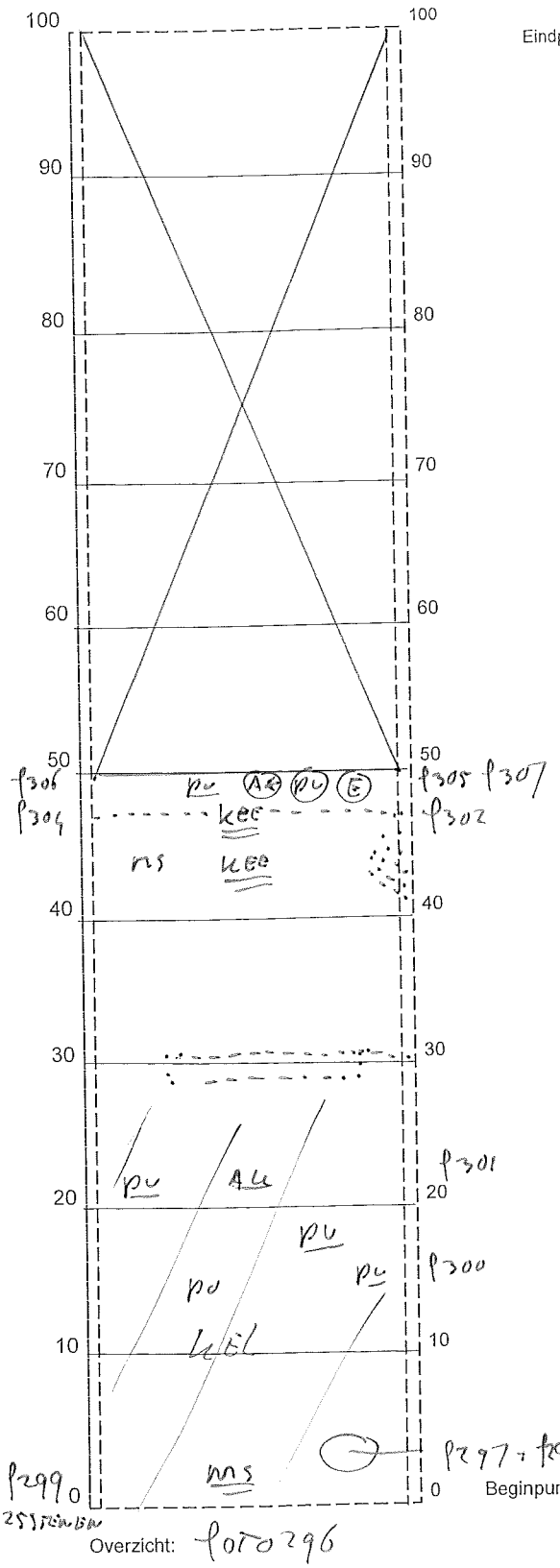

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	5	2	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			2,5	%
				score
Kwaliteit Elementen	40		0,300	%
				score
Belijning			1,6	%
				score
Gat				st.

foto 296 overzicht

foto 297 AFWIJKENDE KLEUR 1 STEEN

foto 298 AFWIJKENDE KLEUR 5 M²

foto 299 ns 25 STENEN

foto 300 pu

foto 301 AK

foto 302 BELIJNING

KEL 60% OVER 8 STEEN

foto 303 KEE 8 STENEN

foto 304 KEE 4 STENEN

foto 305 GAT

foto 306 pu

foto 307 (AK)

foto 308 (pu) NAAST GAT

KEL 6% VIES

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B7

Totale weglengte:

Lengte: 56 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 224 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

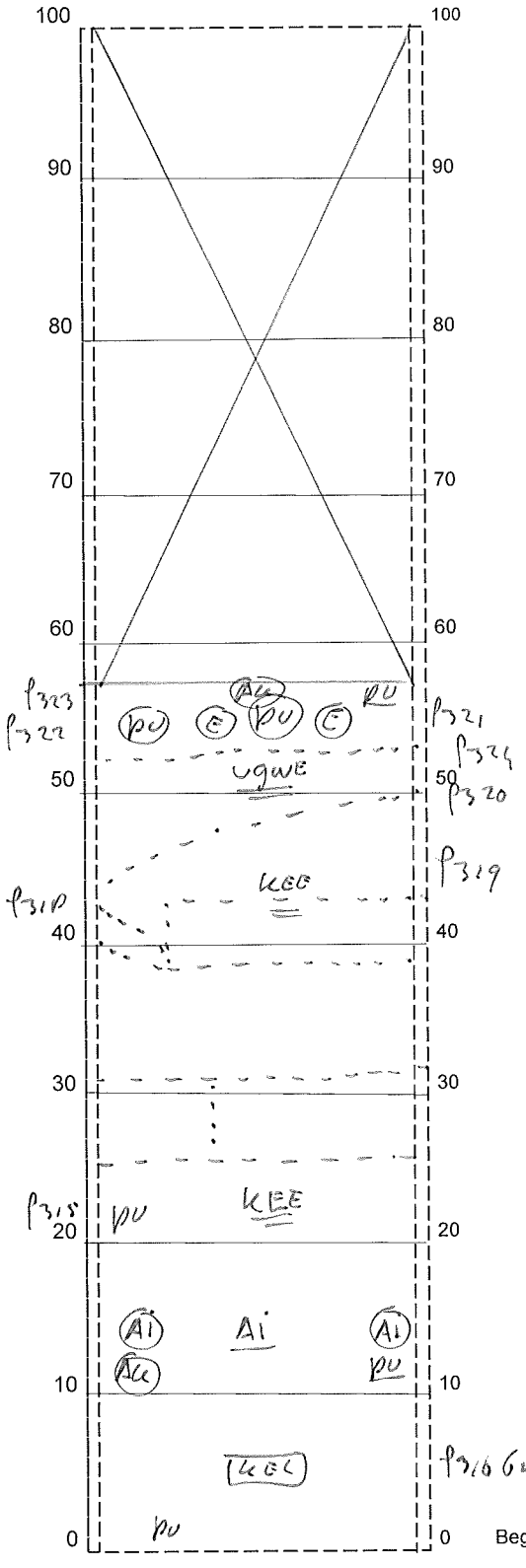

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	4	6	stuks
				score
Voegwijdte		0,4	0,4	%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	2,7		0,25	%
				score
Belijning			3,6	%
				score
Gat			2	st.

POTO 309 overzicht
POTO 310 KEL 6m²
POTO 311 PU
POTO 312 AU
POTO 313 AI
POTO 314 AI
POTO 315 PU
POTO 316 KEE 6 STENEN
POTO 317 BELIJNING
POTO 318 BELIJNING
POTO 319 KEE 20 STENEN
POTO 320 BELIJNING
POTO 321 GATEN 2
P322 PU
P323 AU
P324 UGWE 1m² n 1m²
KEL 13,4% vies

Beginpunt:.....

Overzicht: P309

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B8

Totale weglengte:

Lengte: 63 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 252 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

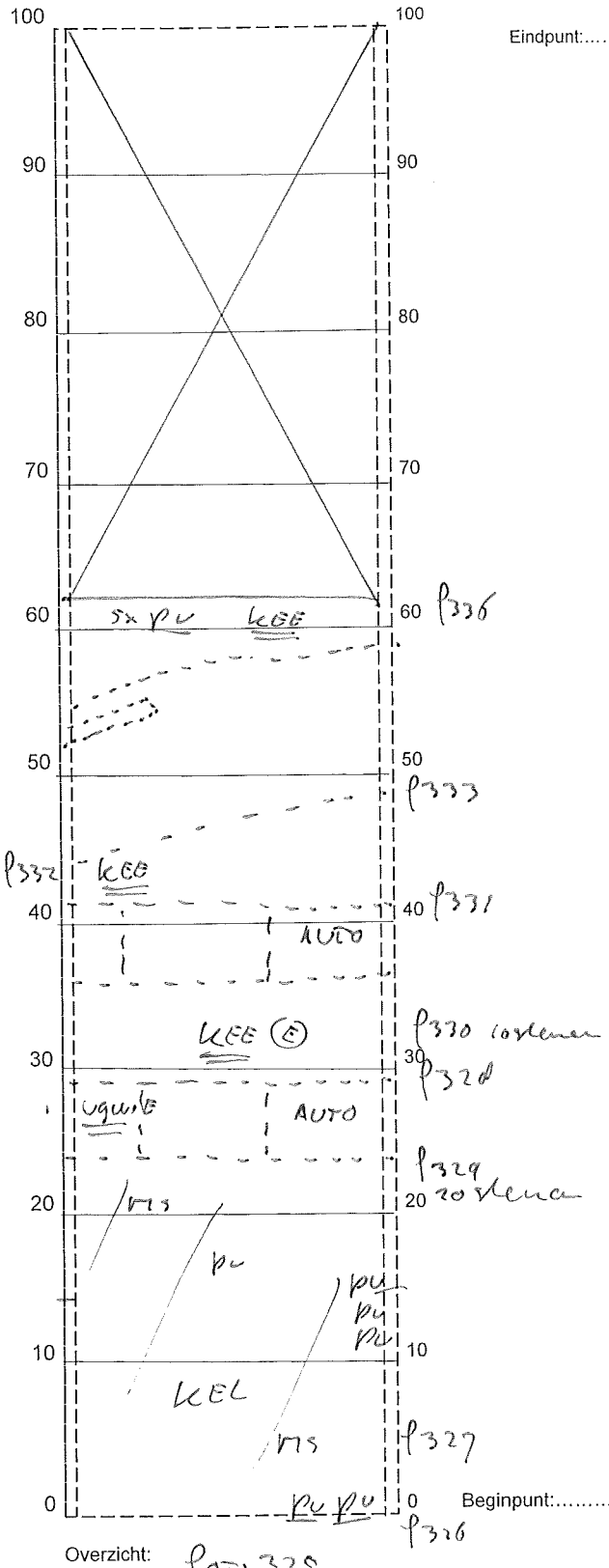

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4	7		stuks
				score
Voegwijdte			0,4	%
				score
Kleurafwijking			0,03	%
				score
Kwaliteit Elementen	39,7		0,57	%
				score
Belijning			4	%
				score
Gat			1	st.

f325 overzicht
f326 PU
f327 MS 20 stenen
f328 BELIJNING
f329 MS 20 stenen
f330 GAT + KEE 10 stenen
f331 BELIJNING
f332 KEE 10 stenen
f333 BELIJNING
f334 BELIJNING
f335 PU 5x
f336 KEE 5 stenen
KEL 25 m' REST IS NIEUW
KEL 4% vies
f345 UGW E 1 m² + AFWIJKENDE
klem 3 stenen (losliggend)

Beginpunt:.....

Overzicht: FOTO 325

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B9

Totale weglengte:

Lengte: 66 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 264 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

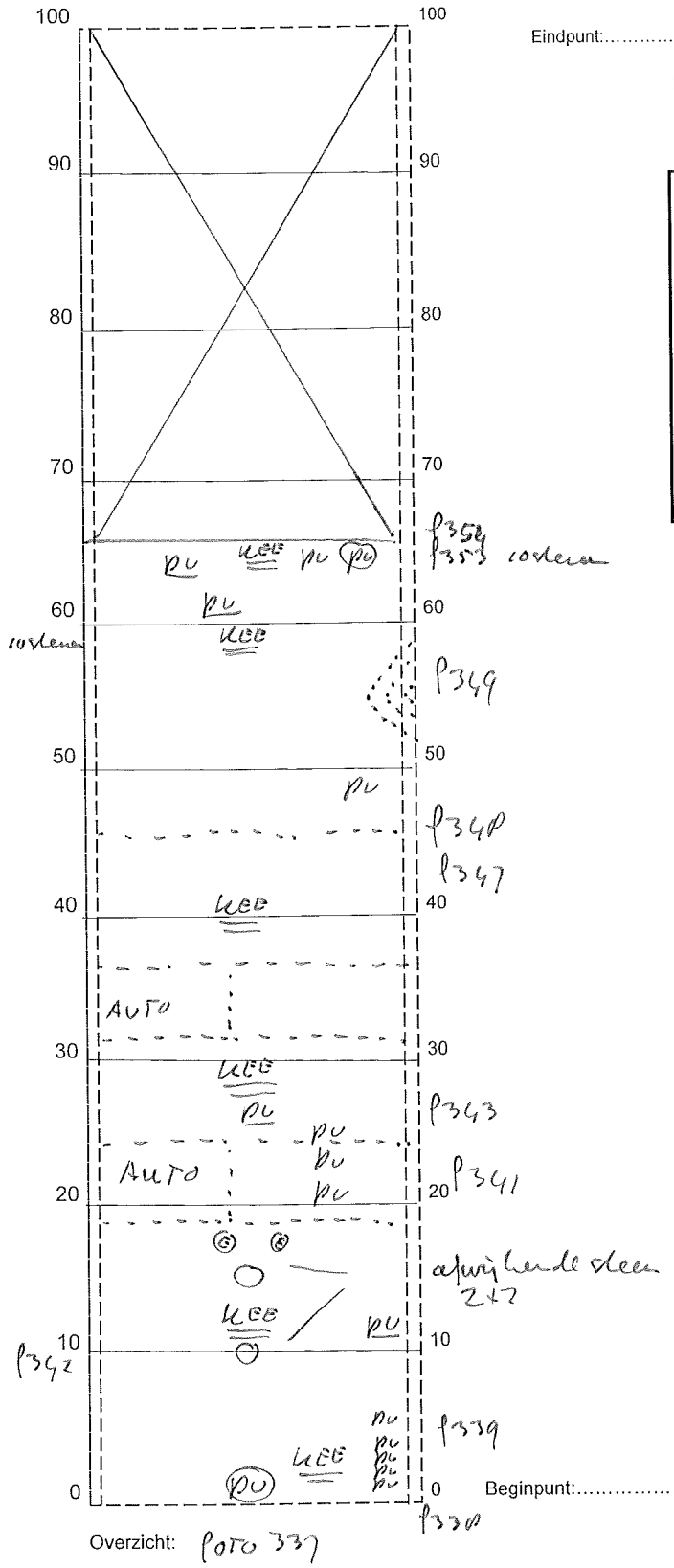

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	10	4	2	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			1,5	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,04	%
				score
Belijning			5,3	%
				score
Gat			2	st.

foto 337 overzicht
foto 338 (PU)
foto 339 KEE 10 stenen
foto 340 AFWIJKENDE STEEN 2m² +2
KEE 10 STENEN
foto 341 BELIJNING
foto 342 2x GAT
foto 343 PU
foto 344 KEE 5 stenen
foto 345 voegwijdte / kromme lijn
foto 346 BELIJNING
foto 347 KEE 30 stenen
foto 348 BELIJNING
foto 349 BELIJNING
foto 350 KEE 10 stenen
foto 351 TALUD
foto 352 PU
foto 353 KEE 10 stenen
foto 354 (PU) -
KEE 1.9% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B10

Totale weglengte:

Lengte: 66 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 264 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

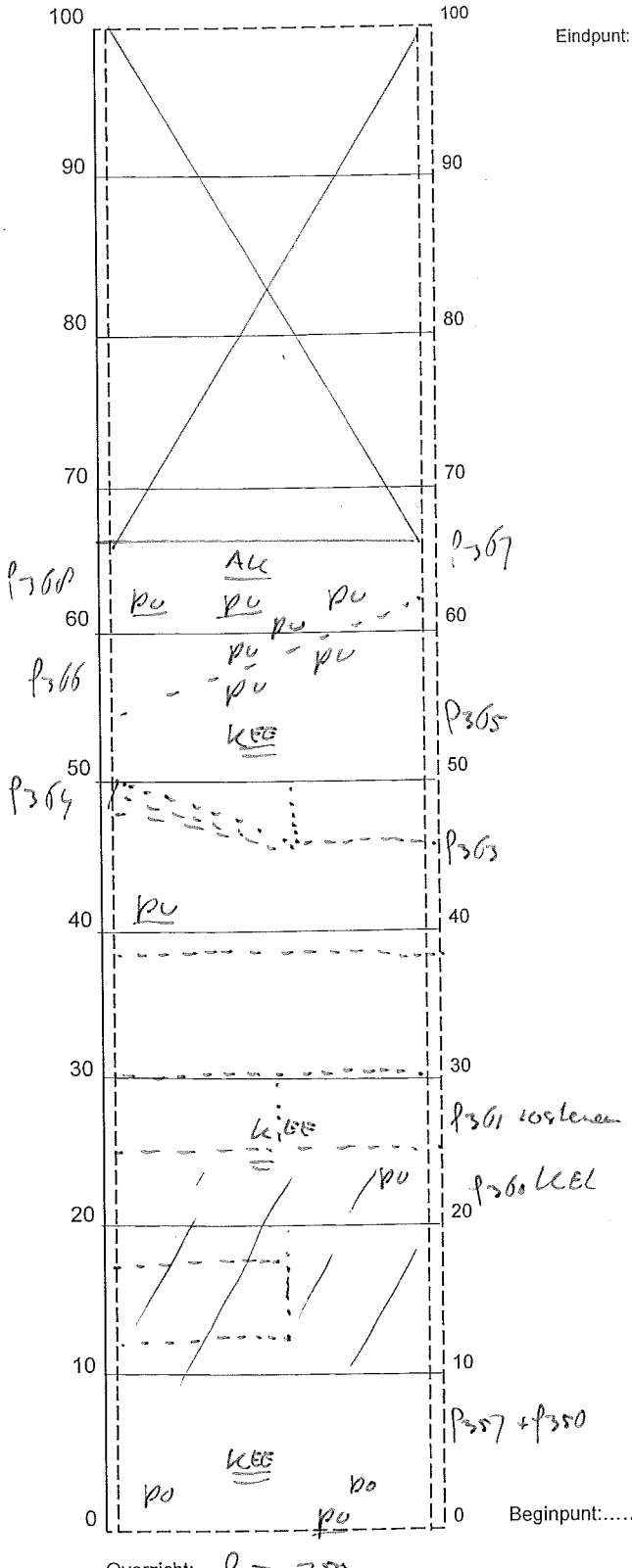

Overzicht: foto 355

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	0	5		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,06	%
				score
Kwaliteit Elementen	11,4		0,3	%
				score
Belijning			6	%

foto 355 overzicht nieuwe steen
foto 356 Ai tAlud
foto 357 KEE 5 stenen
foto 358 AFWIJKENDE STEEN 33 STUK
foto 359 Belijning
foto 360 KEE 30 m2
foto 361 KEE 10 STENEN + BELIJNING
foto 362 Belijning
foto 363 PU
foto 364 Belijning
foto 365 KEE 20 STENEN
foto 366 Belijning
foto 367 overzicht Talud + Afwijkende steen 2 stuks
foto 368 PU

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B 11

Totale weglengte:

Lengte: 70 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 280 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

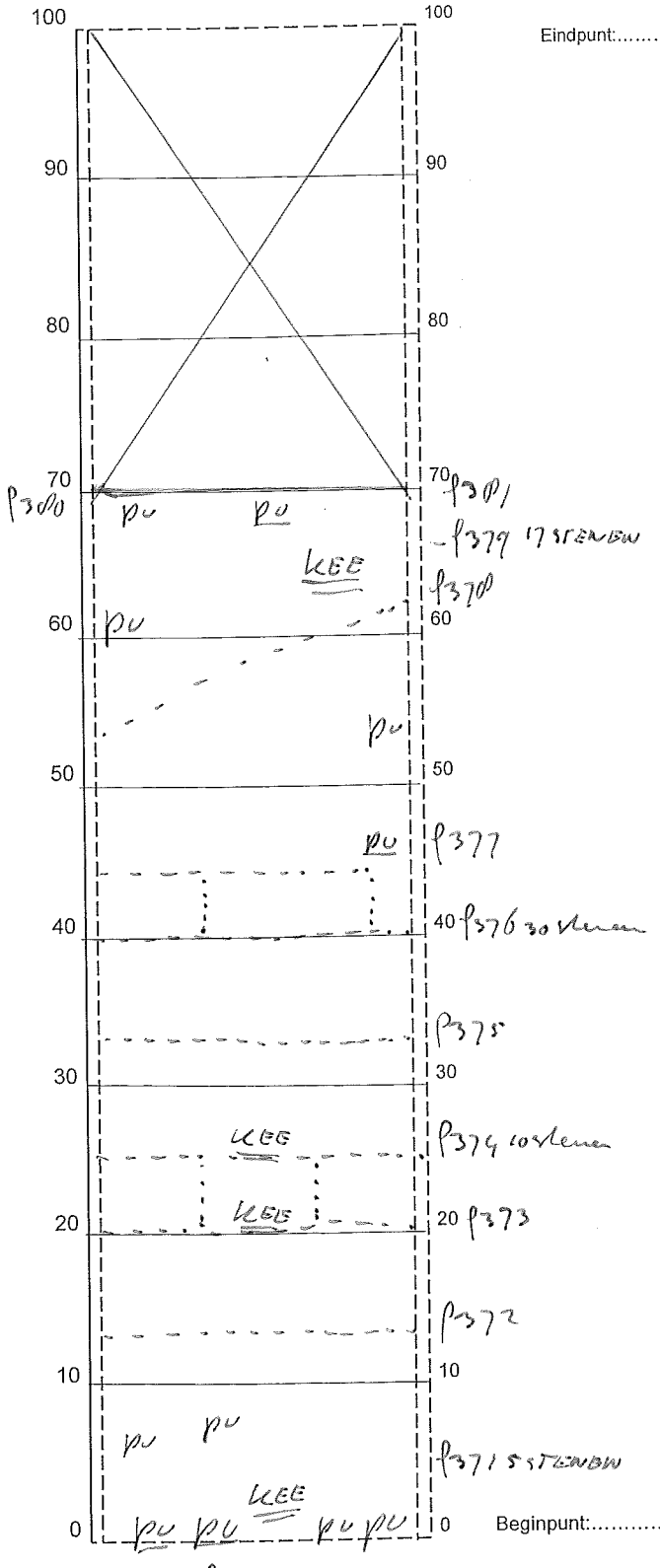

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	00	4		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,6	%
				score
Belijning			3,6	%

P369 overzicht

P370 TALUD

P371 KEE 5 stenen

P372 overzicht + belijning

P373 KEE 10 stenen + belijning

P374 KEE 10 stenen

P375 overzicht + belijning

P376 belijning

P377 KEE 30 STENEN

P378 overzicht + belijning

P379 KEE 17 STENEN

P380 overzicht TALUD.

P381 PU

KEL 1.P06 vies

Beginpunt:.....

Overzicht: P070 369

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B12

Totale weglengte:

Lengte: ...73... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 292 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

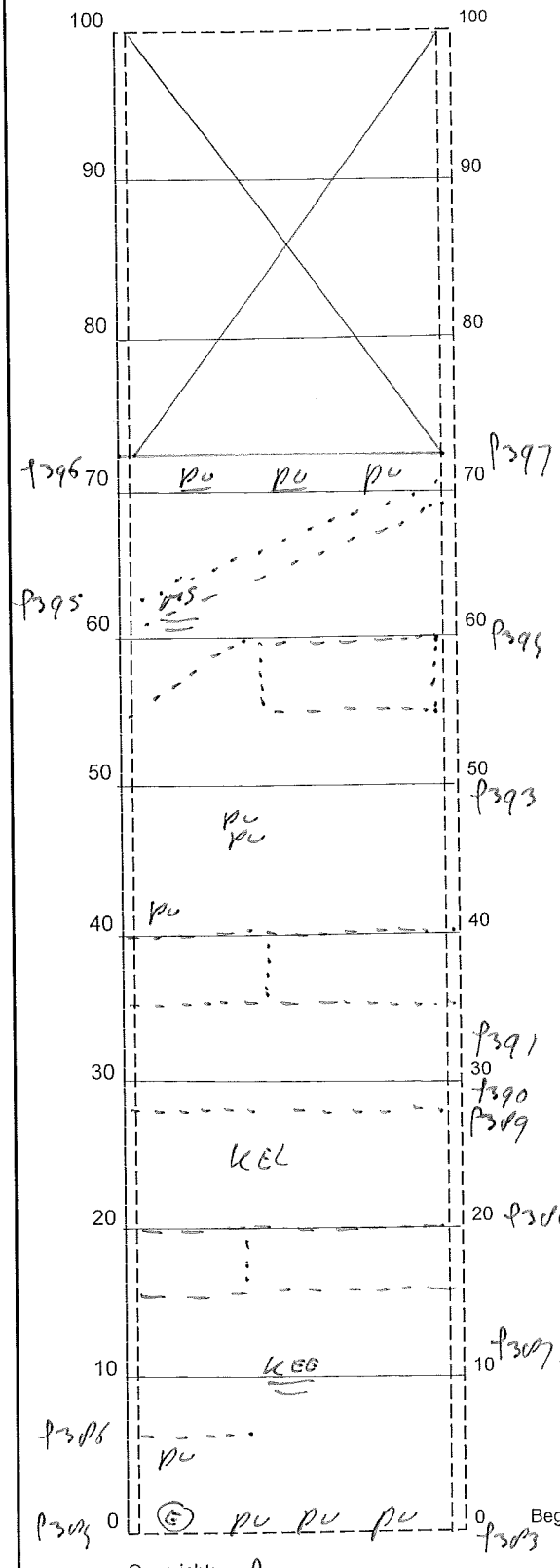

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	0	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			2,25	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,6	%
				score
Belijning			4,2	%
				score
Gat			1	st.

foto 382 overzicht
foto 383 TALud
foto 384 GAT
foto 385 AFWIJKENDE KLEUR 6m²
foto 386 BELIJNING
foto 387 KEE IN STENEN
foto 388 BELIJNING
foto 389 KEL 6m² KEE IN STENEN
foto 390 BELIJNING
foto 391 PU
foto 392 BELIJNING
foto 393 KEE IN STENEN AFWIJKENDE STEEN 25
foto 394 BELIJNING
foto 395 PU5 1m²
foto 396 TALud.
foto 397 PU

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 382

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B13

Totale weglengte:

Lengte: 0,4 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 324 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

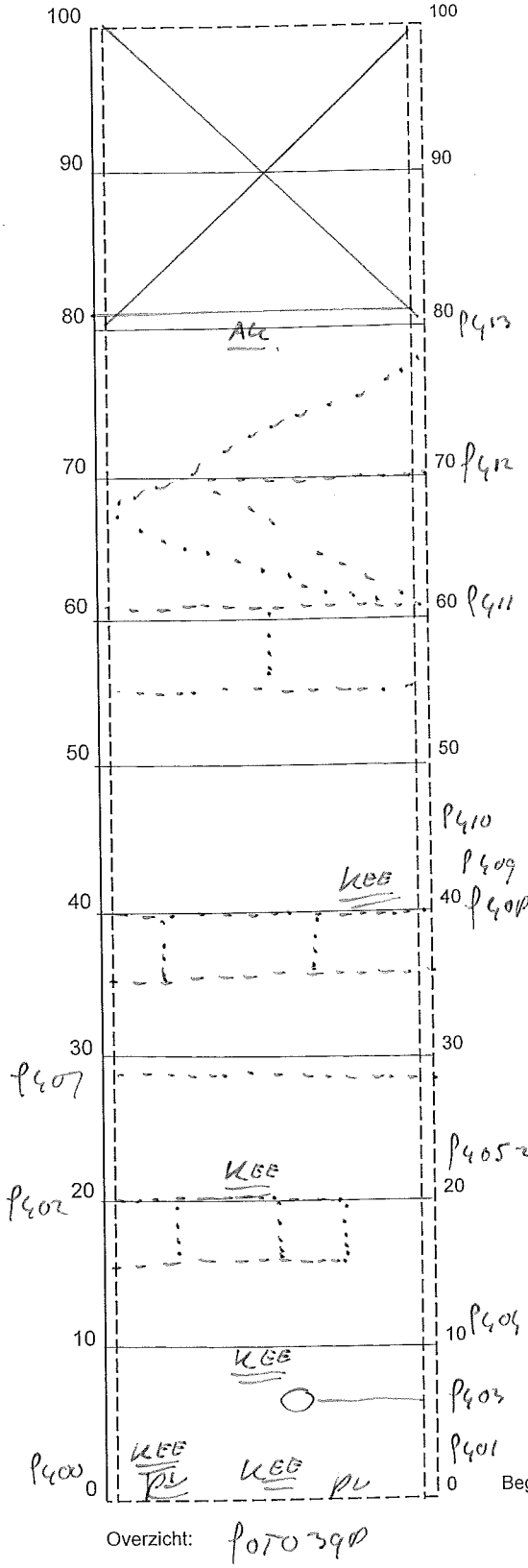

Overzicht: POTO 398

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	2	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,006	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,35	%
				score
Belijning			5	%

POTO 398 overzicht

POTO 399 TAlud

POTO 400 KEE 4 STENEN

POTO 401 KEE 8 STENEN

POTO 402 overzicht belijning

POTO 403 AFwijkende kleur 1 steen

POTO 404 KEE 20 STENEN

POTO 405 KEE 20 STENEN

POTO 406 (AK)

POTO 407 BELIJNING

POTO 408 BELIJNING

POTO 409 KEE 7 STENEN

POTO 410 overzicht

POTO 411 BELIJNING

POTO 412 BELIJNING

POTO 413 overzicht TAlud

KEE 1,5 % vlak

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B14

Totale weglengte:

Lengte: 75 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 300 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

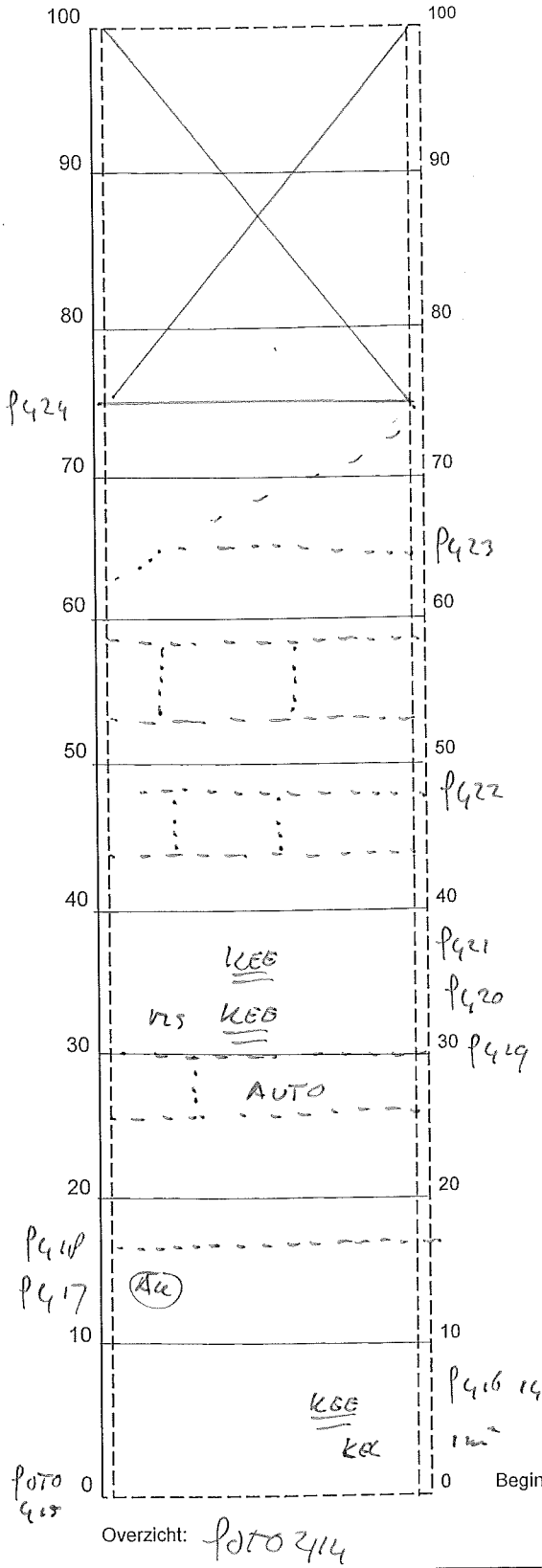

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden			1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	0,3		0,4	%
				score
Belijning			5	%

FOTO 414 overzicht
FOTO 415 TALUD
FOTO 416 KEE 16 stenen
FOTO 417 (AK)
FOTO 418 BELIJNING
FOTO 419 BELIJNING
FOTO 420 KEE 5 STENEN RS 10 STENEN
FOTO 421 KEE 20 STENEN
FOTO 422 OVERZICHT+BELIJNING
FOTO 423 OVERZICHT + BELIJNING
FOTO 424 TALUD.

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B15

Totale weglengte:

Lengte: 77 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 308 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

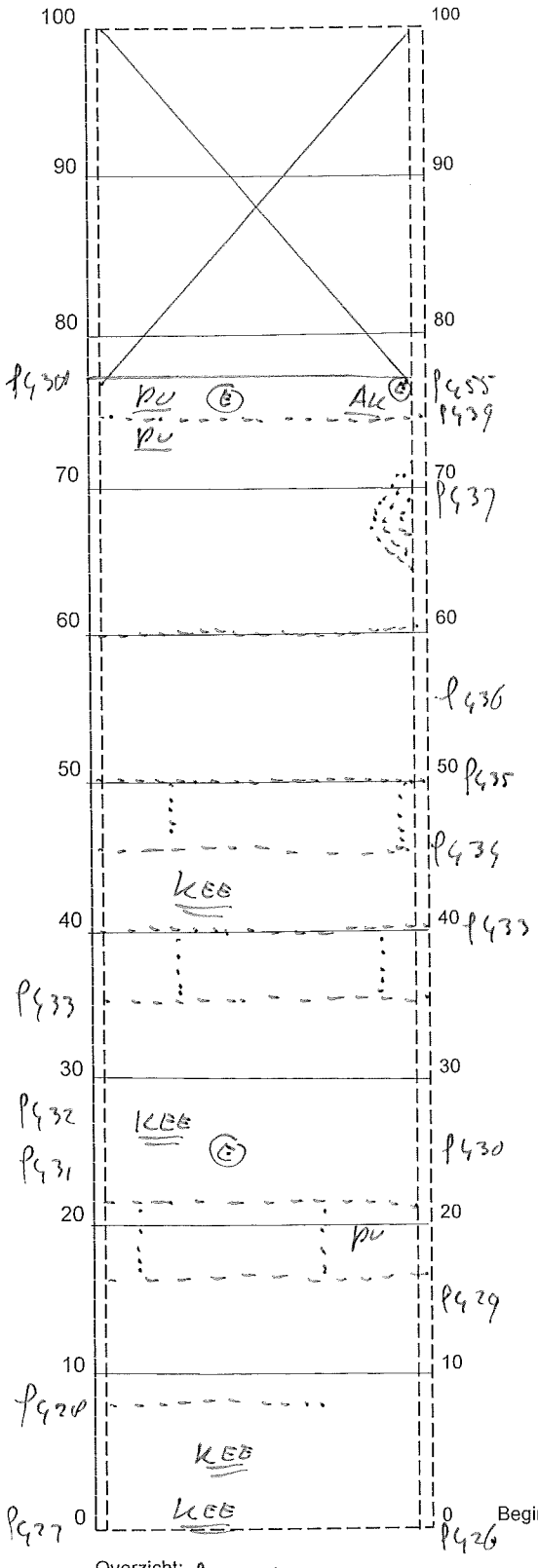

Overzicht: FOTO 425

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,25	%
				score
Belijning			5,25	%
				score
Gat			2	st.

FOTO 425 overzicht
FOTO 426 TALUD
FOTO 427 KEE 0 STENEN
FOTO 428 KEE 5 STENEN + BELIJNING
FOTO 429 overzicht + BELIJNING
FOTO 430 GAT + KOLK
FOTO 431 KEE 10 STENEN
FOTO 432 overzicht
FOTO 433 overzicht + BELIJNING
FOTO 434 KEE 12 STENEN
FOTO 435 BELIJNING
FOTO 436 overzicht
FOTO 437 BELIJNING
FOTO 438 TALUD
FOTO 439 GAT
FOTO 455 GAT
KEE 97 % vrij

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B16

Totale weglengte:

Lengte: ...77... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 308 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

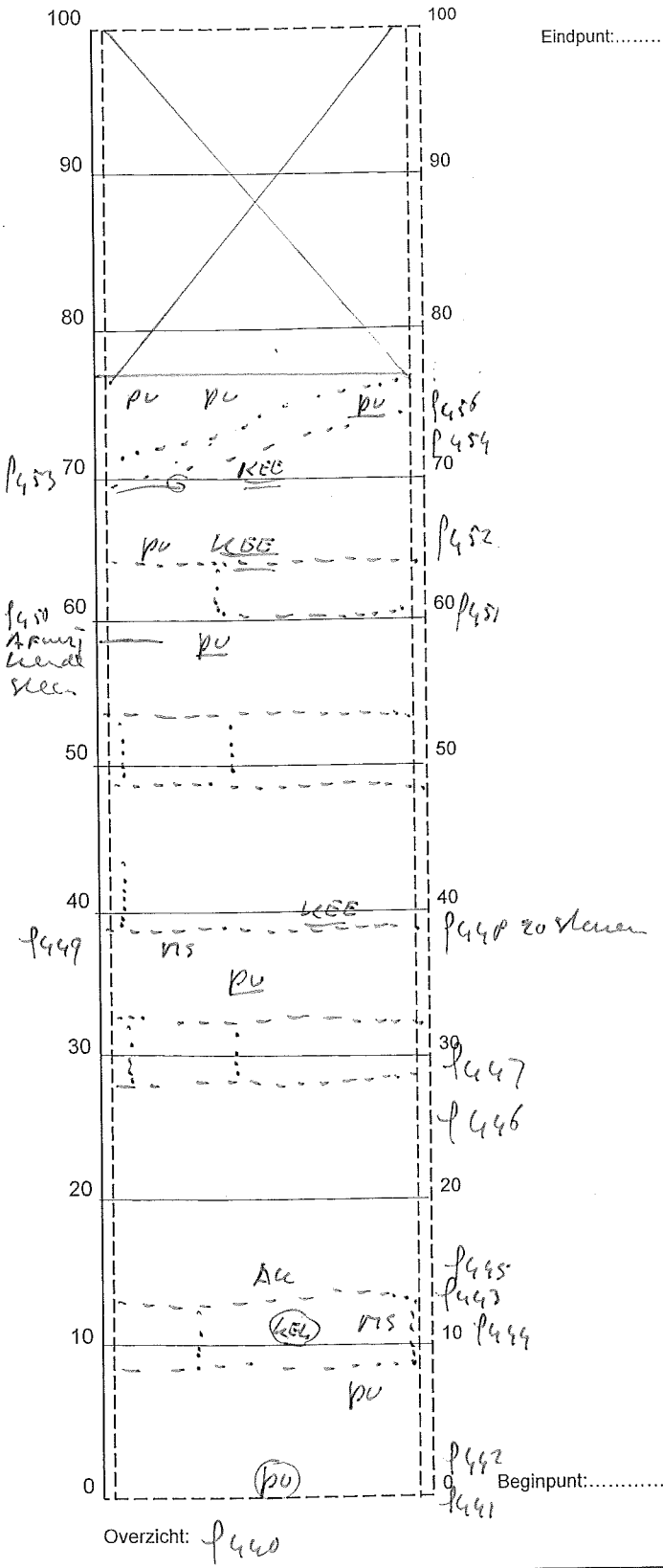

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	5	3	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,03	%
				score
Kwaliteit Elementen	1,6		0,5	%
				score
Belijning			5,6	%

P440 overzicht nieuwe stenen
P441 TALUD
P442 (pu)
P443 BELIJNING
P444 MS 7 STENEN
P445 KEL 5m²
P446 overzicht
P447 BELIJNING
P448 KEE 20 STENEN
P449 MS 12 STENEN
P450 AFWIJKENDE STEEN 2
P451 overzicht
P452 KEE 20 STENEN
P453 BELIJNING – AFWIJKENDE STEEN 2
KEE 10 stenen
P454 overzicht
P456 pu
KEL 3,2 vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B17

Totale weglengte:

Lengte: ..70.... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ..312. m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

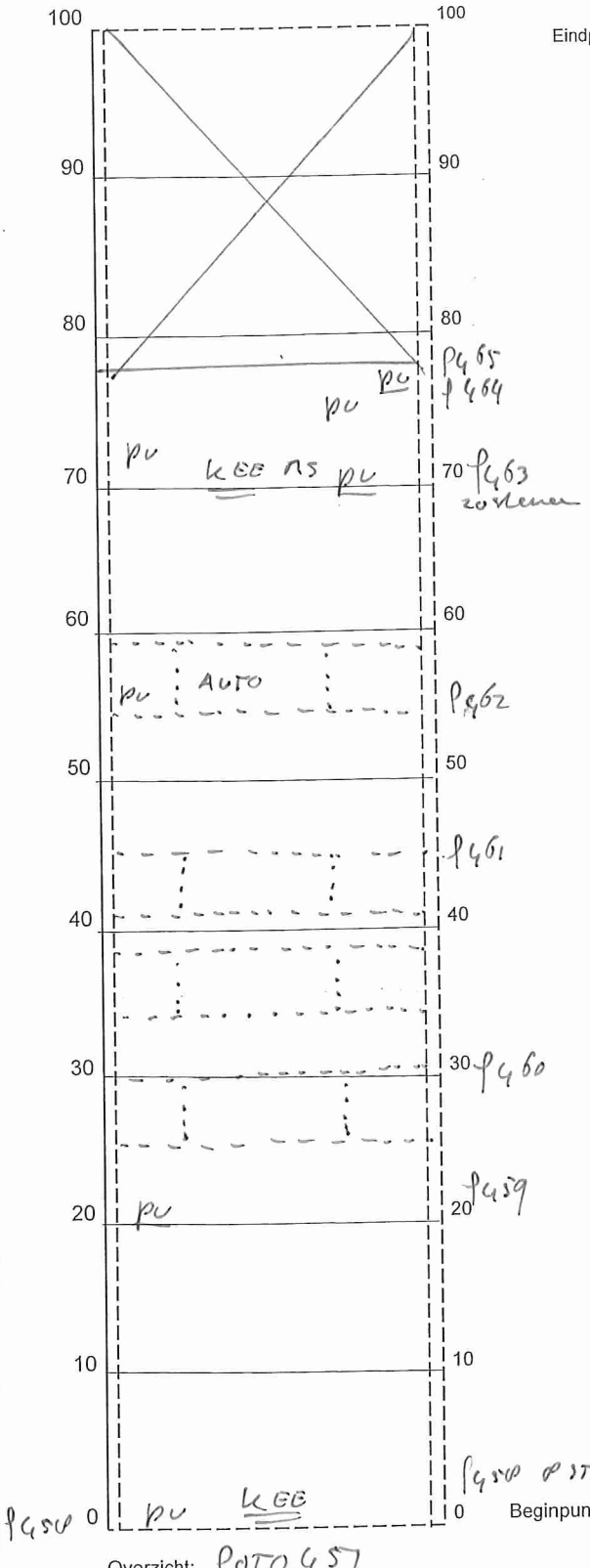

Overzicht: FOTO 457

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,2	%
				score
Belijning			4.6	%

FOTO 457 overzicht
FOTO 450 TALUD KEE PSTENEN
FOTO 459 PU
FOTO 460 BELIJNING
FOTO 461 BELIJNING
FOTO 462 overzicht
FOTO 463 KEE ZOSTENEN + MS
FOTO 464 PU
FOTO 465 TALUD
KEI 6,4 % VLAK

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B10

Totale weglengte:

Lengte: 120 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 320 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

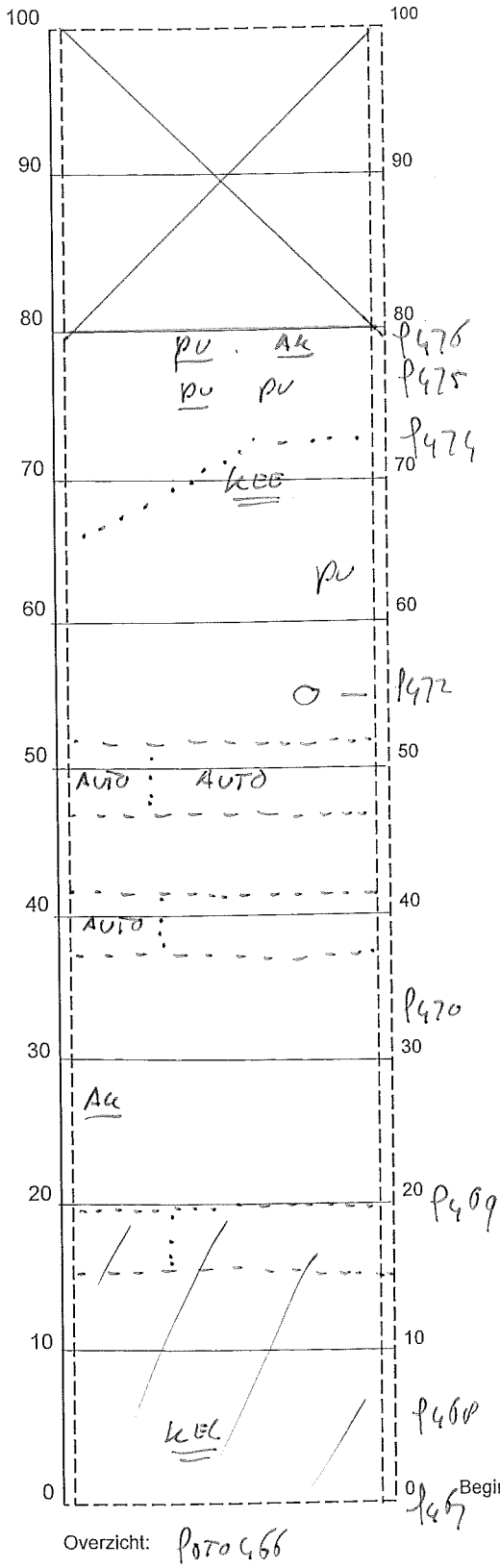

Overzicht: Foto 466

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	4		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,007	%
				score
Kwaliteit Elementen	25		0,14	%
				score
Belijning			2,8	%

P466 overzicht
P467 TALUD
P468 KEL 20m' DAARNA nieuwere steen
P469 Belijning
P470 overzicht
P471 overzicht
P472 afwijkende steen !
P473 overzicht
P474 KEE 20 stenen + Belijning
P475 PV
P476 TALUD
KEL 1,8 % vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B19

Totale weglengte:

Lengte: ..79.. mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ..316.... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

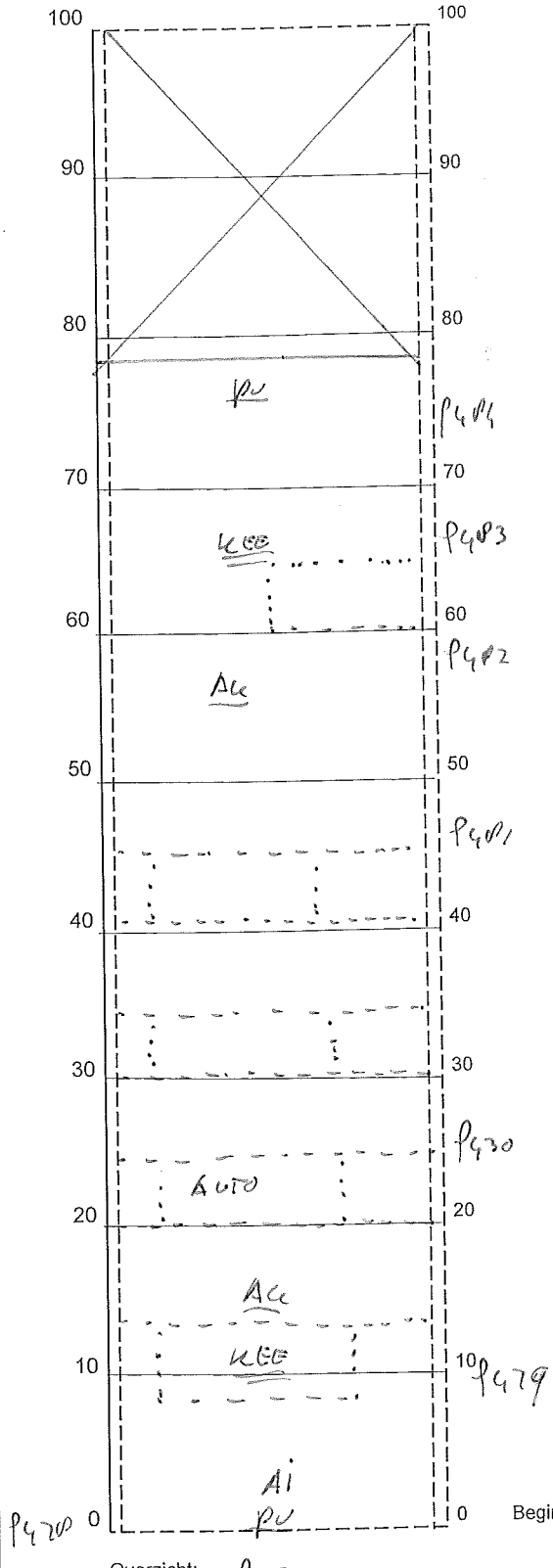

Overzicht: PQ77

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	4		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,14	%
				score
Belijning			5,6	%

foto 477 overzicht
foto 478 TALUD
foto 479 overzicht belijning
KEE 10 STENEN
PQ80 overzicht belijning
PQ81 overzicht
PQ82 AK
PQ83 KEE 10 stenen
PQ84 overzicht
KEE 4,7% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B20

Totale weglengte:

Lengte: 83 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 332 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

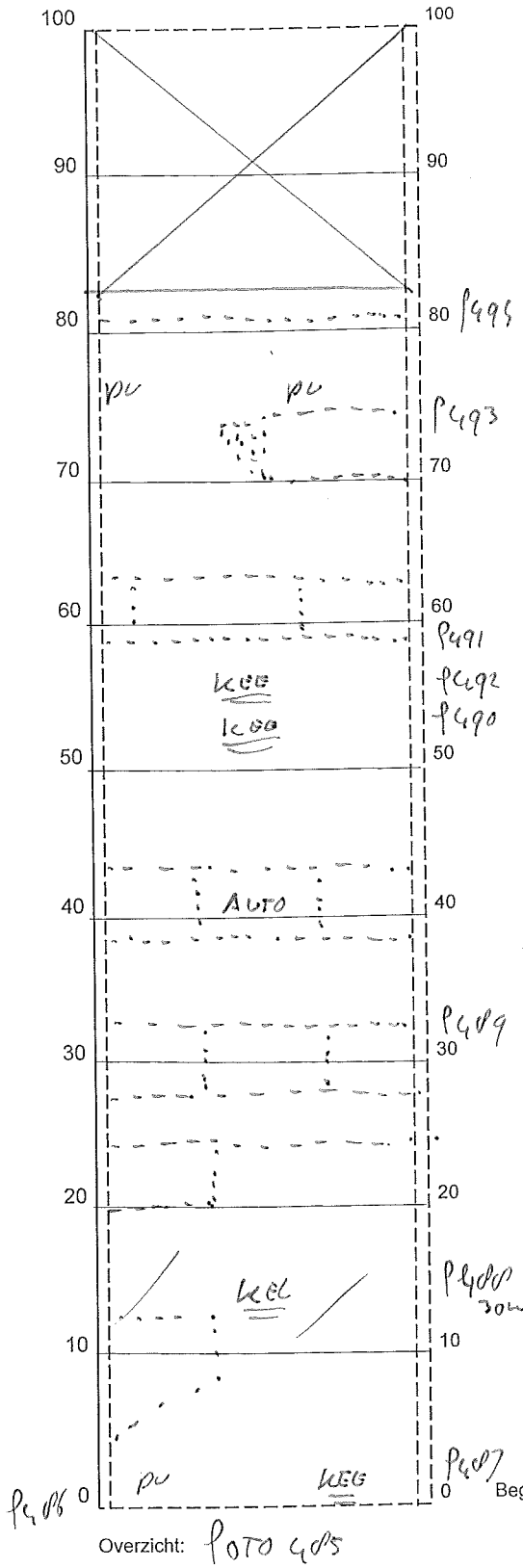

Overzicht: FOTO 495

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,006	%
				score
Kwaliteit Elementen	9		0,17	%
				score
Belijning			28,6	%

P495 overzicht
P486 TALUD
P487 AFWIJKENDE STEEN 1 KEE 6 STENEN
P488 KEL 6m²
P489 BELIJNING
P490 KEE 10 STENEN
P491 overzicht
P492 KEE 10 stenen
P493 Belijning
P494 TALUD KEL 1,5 % vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B21

Totale weglengte:

Lengte: 90 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 360 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

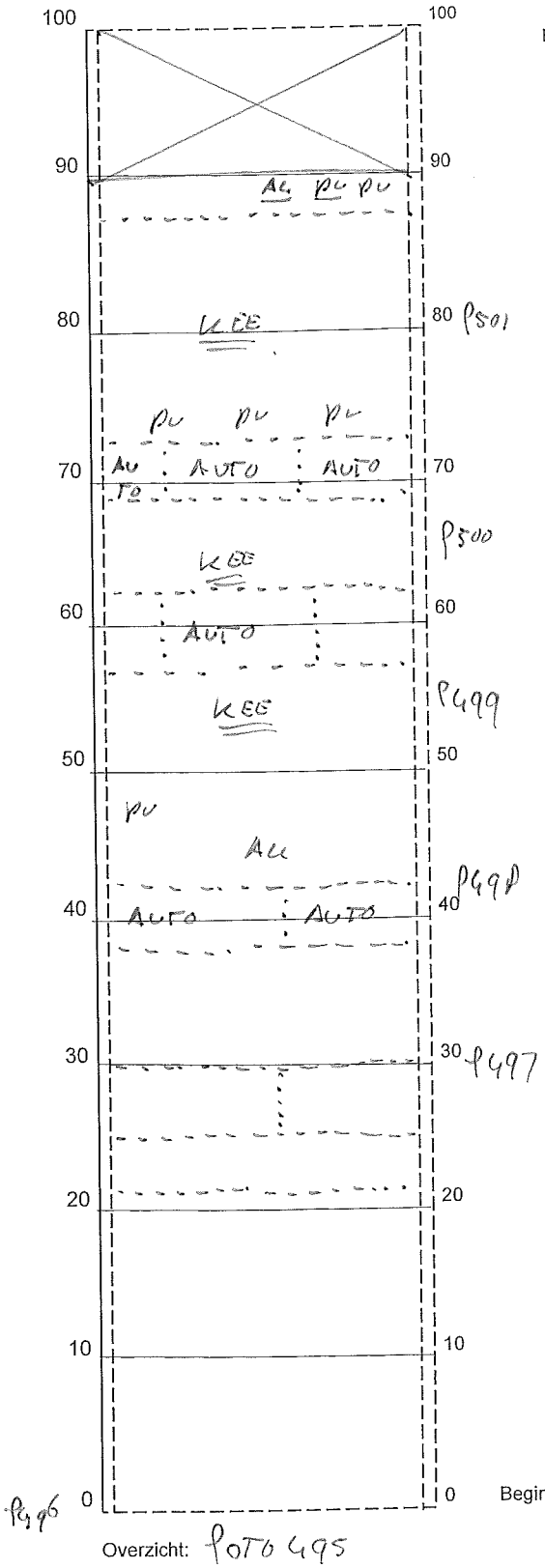

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	5	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,3	%
				score
Belijning			3,0	%

FOTO 495 overzicht
FOTO 496 TALUD
FOTO 497 BELIJNING
FOTO 498 overzicht - BELIJNING
FOTO 499 KEE 20 STENEN
P500 KEE 10 STENEN
P501 KEE 20 STENEN
KEL 5,6 % vlies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B22

Totale weglengte:

Lengte: 93 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 332 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

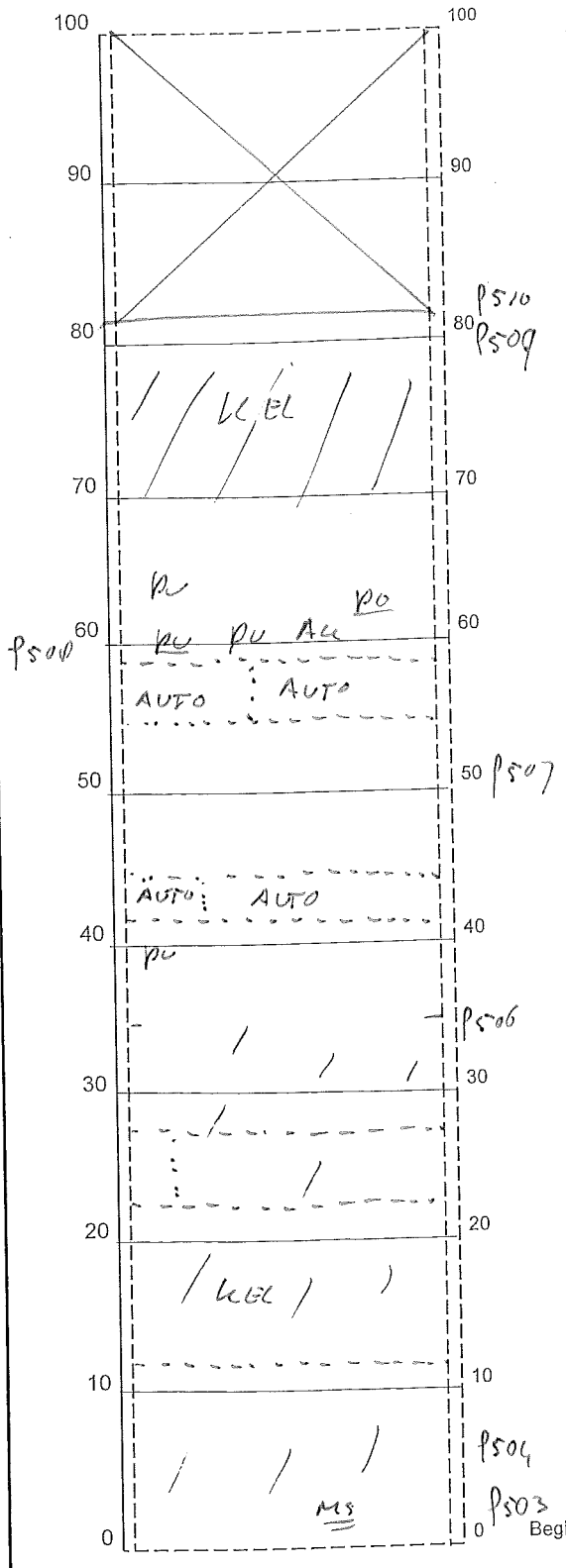

Overzicht: P502

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m¹
				score
Oneffenheden	4	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	54,2		0,9	%
				score
Belijning			3,6	%

Foto 502 overzicht

Foto 503 MS 3m²

Foto 504 LEL 35+10m¹

Foto 505 overzicht

Foto 506 overzicht

Foto 507 overzicht

Foto 508 PU

Foto 509 LEL

Foto 510 overzicht

LEL 1,5 % vies

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven

Strooknummer: B23

Totale weglengte:

Lengte: 006 mtr.

Breedte: 4.00 mtr.

Oppervlakte: 344 m2

Wegvakonderdeel:

Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

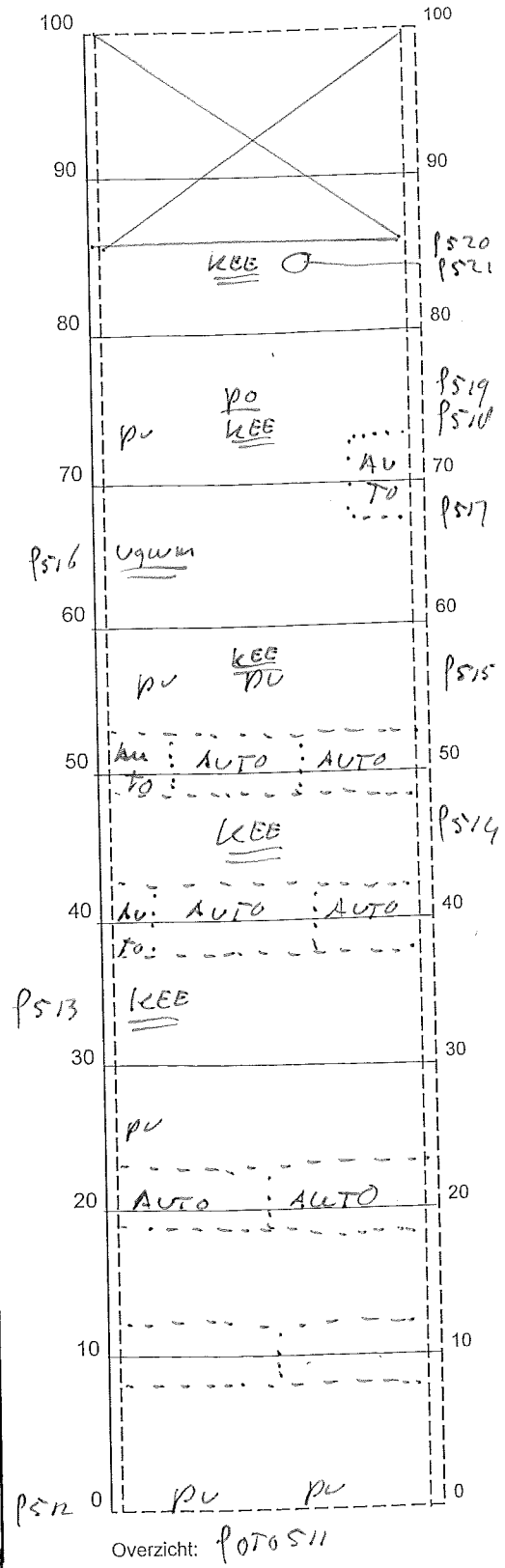

Overzicht: POTO 511

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	6	1		stuks
				score
Voegwijdte		0,3		%
				score
Kleurafwijking			0,06	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,4	%
				score
Belijning			3,9	%

POTO 511 overzicht
POTO 512 TALUD
POTO 513 KEE 12 STENEN
POTO 514 KEE 20 STENEN
POTO 515 KEE 15 STENEN
POTO 516 UGWM 1m²
POTO 517 overzicht
POTO 518 KEE 10 stenen
POTO 519 PO
POTO 520 TALUD
POTO 521 KEE 10 STENEN
AFWIJKENDE kleur 10 stenen
KEL 0,706 vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B24

Totale weglengte:

Lengte: ...96.. mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..384.. m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

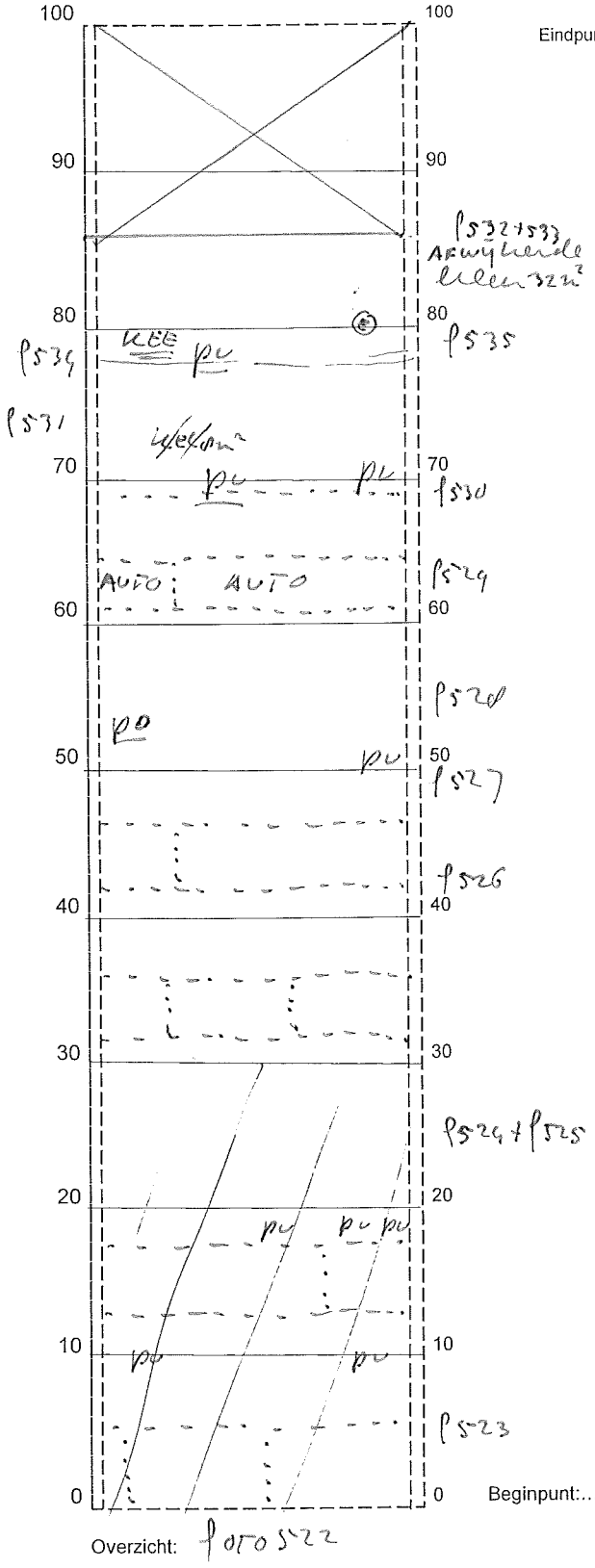

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	6	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			9,2	%
				score
Kwaliteit Elementen	37		0,06	%
				score
Belijning			4,4	%
				score
Gat			1	st.

foto 522 Overzicht
foto 523 KEL 30m'
foto 524 KEL
foto 525 DETAIL
foto 526 overzicht
foto 527 overzicht
foto 528 PO
foto 529 overzicht
foto 530 PU
foto 531 KEL 1m'
foto 532 AFWIJKENDE KLEUR 32m²
foto 533 AFWIJKENDE KLEUR
foto 534 PU KEE ISTEEN
foto 535 GAT

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 522

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B25

Totale weglengte:

Lengte: ..80.. mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 352 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

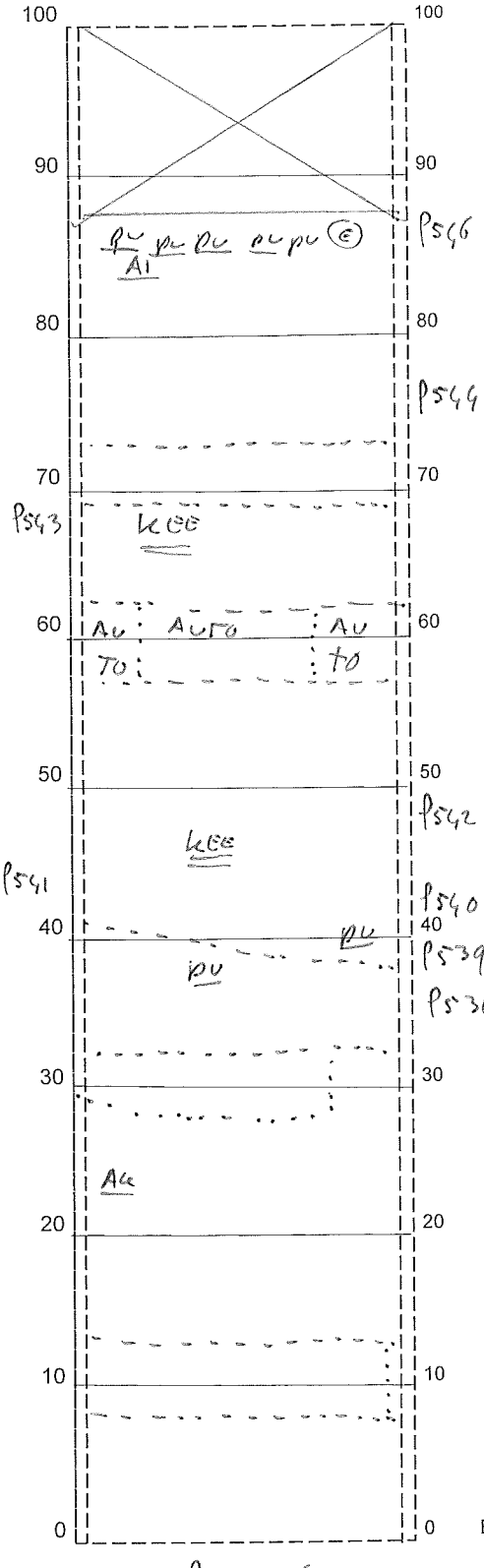

Overzicht: P0T0536

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		0	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,19	%
				score
Belijning			2,0	%
				score
Gat			1	st.

P0T0536 overzicht
P0T0537 TALud
P0T0530 overzicht
P0T0539 PU
P0T0540 PU
P0T0541 overzicht
P0T0542 KEE 10STENEN
P0T0543 KEE 20 STENEN
P0T0544 overzicht
P0T0545 TALud.
P0T0546 GAT - AI - PU
KEL 0,5% VRIES

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven

Strooknummer: B26

Totale weglengte:

Lengte: 0,0 mtr.

Breedte: 4.00 mtr.

Oppervlakte: 352 m2

Wegvakonderdeel:

Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

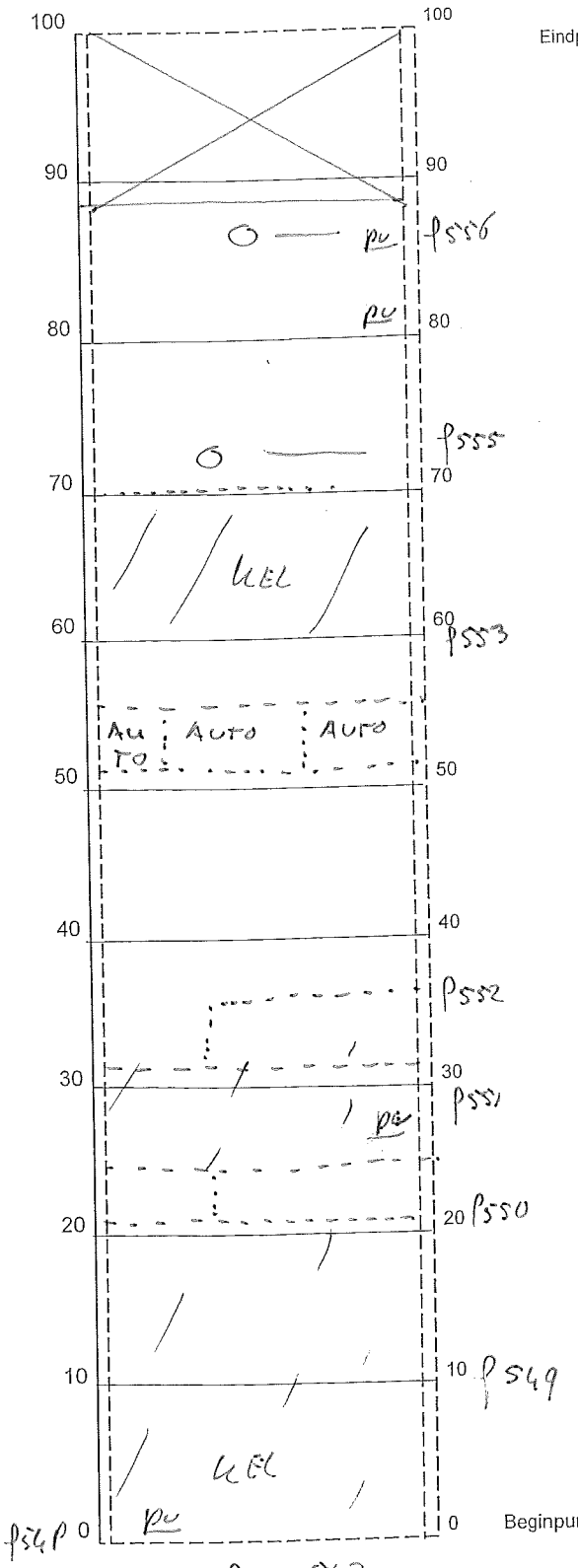

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		4		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,12	%
				score
Kwaliteit Elementen	47,7			%
				score
Belijning			2,6	%

Foto 547 overzicht
Foto 548 talud
Foto 549 KEL 32 m'
Foto 550 overzicht
Foto 551 pu
Foto 552 overzicht
Foto 553 overzicht
Foto 554 overzicht
Foto 555 afwijkende steen 1
Foto 556 afwijkende steen 1P
KEL 2,8 vlies

Beginpunt:.....

Overzicht: Foto 547

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B27

Totale weglengte:

Lengte: 80... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 320 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

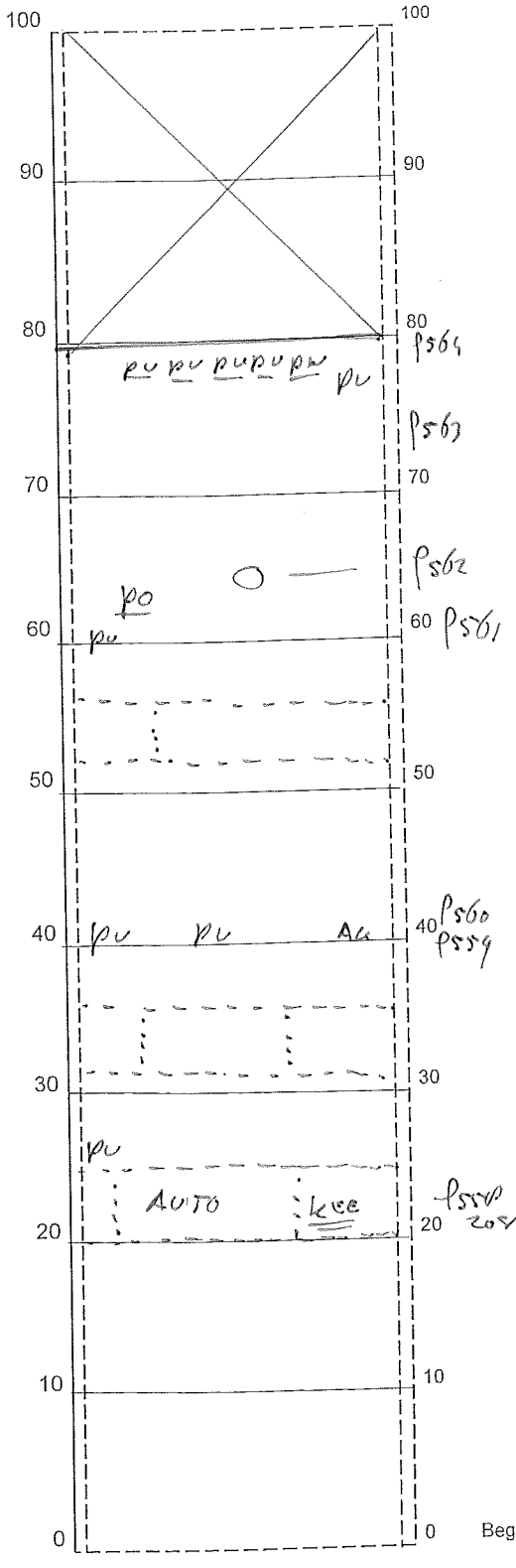

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	6	6		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,01	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,14	%
				score
Belijning			3	%

Foto 557 overzicht
Foto 558 KEE 2e stenen
Foto 559 overzicht
Foto 560 AC
Foto 561 overzicht
Foto 562 AFWIJKENDE KLEUR 2 STENEN
Foto 563 overzicht
Foto 564 TALUD.
KEE 4,7 % vies

Beginpunt:.....

Overzicht: Foto 557

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** B2P

Totale weglengte:

Lengte: 70 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 280 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

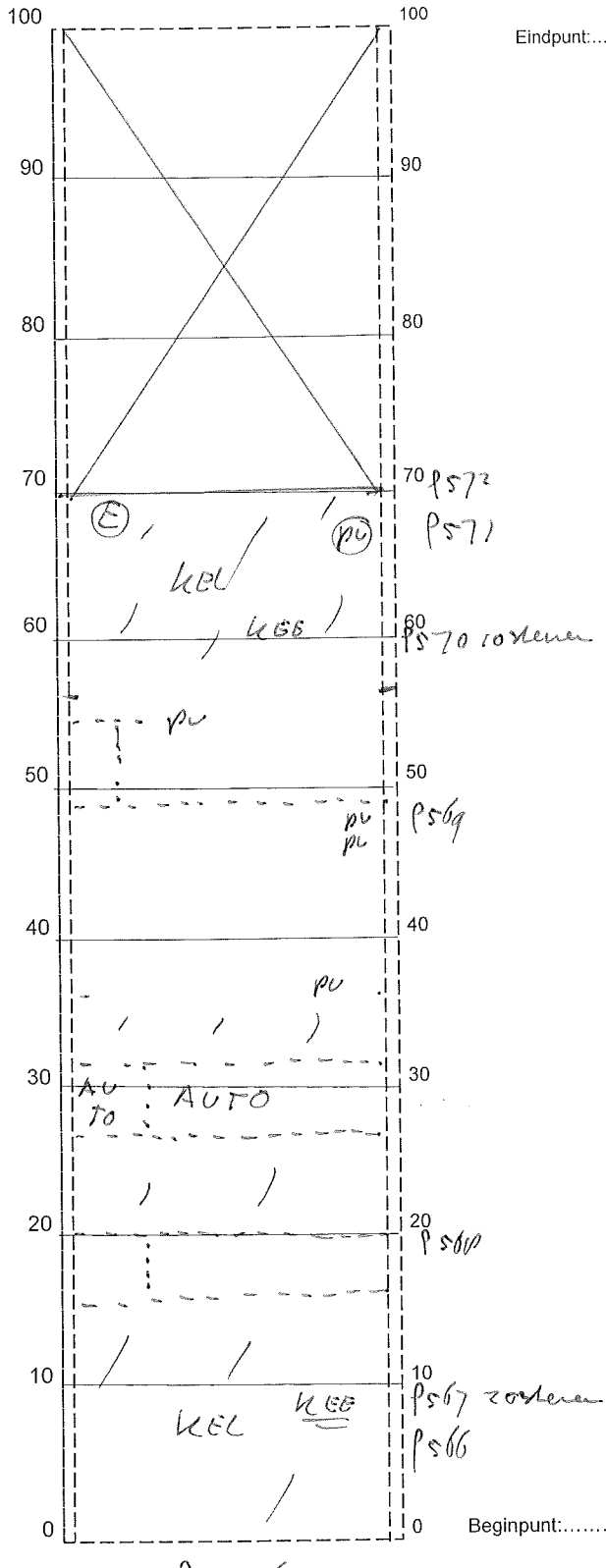

Overzicht: Foto 565

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4		1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	72,0		0,24	%
				score
Belijning			2,6	%
				score
Gat			1	st.

Foto 565 overzicht
Foto 566 KEL 36+15m'
Foto 567 KEG 20 STENEN
Foto 568 overzicht
Foto 569 overzicht
Foto 570 KEG 10 STENEN
Foto 571 (PU)
Foto 572 gat
KEL 2,9 % ves

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B29

Totale weglengte:

Lengte: 60 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 240 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

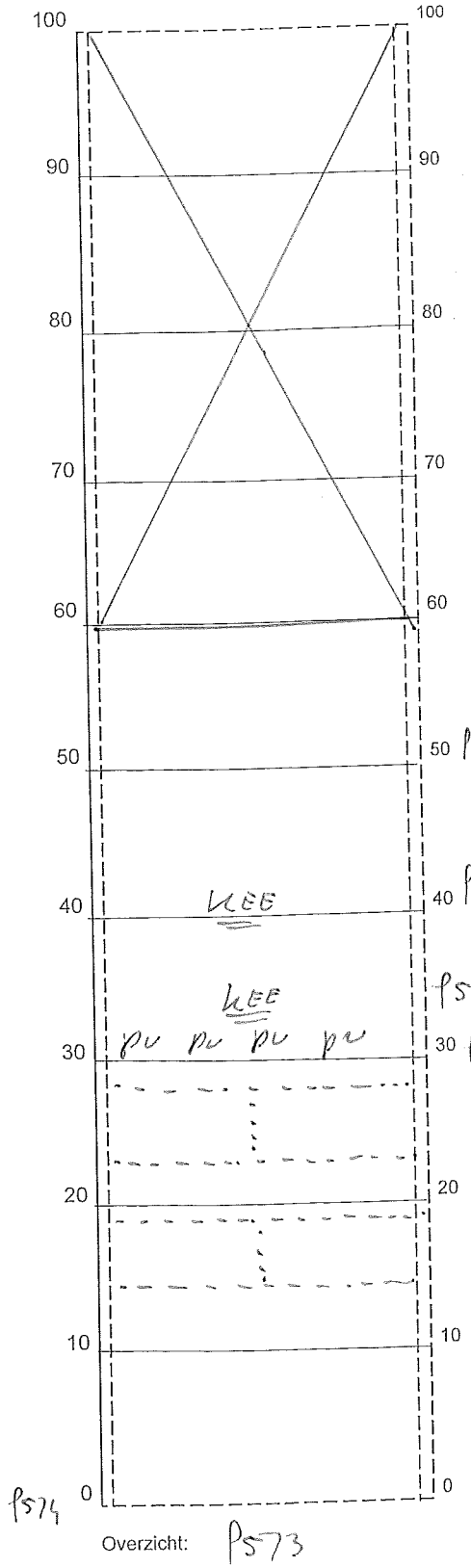

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m¹
				score
Oneffenheden	4			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,3	%
				score
Belijning			2,2	%

FOTO 573 overzicht
FOTO 574 talud
FOTO 575 overzicht
FOTO 576 PU + KEE STENEN
FOTO 577 KEE 30 STENEN
FOTO 578 overzicht.
KEE 6,3% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B30

Totale weglengte:

Lengte: 4.5 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 18 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

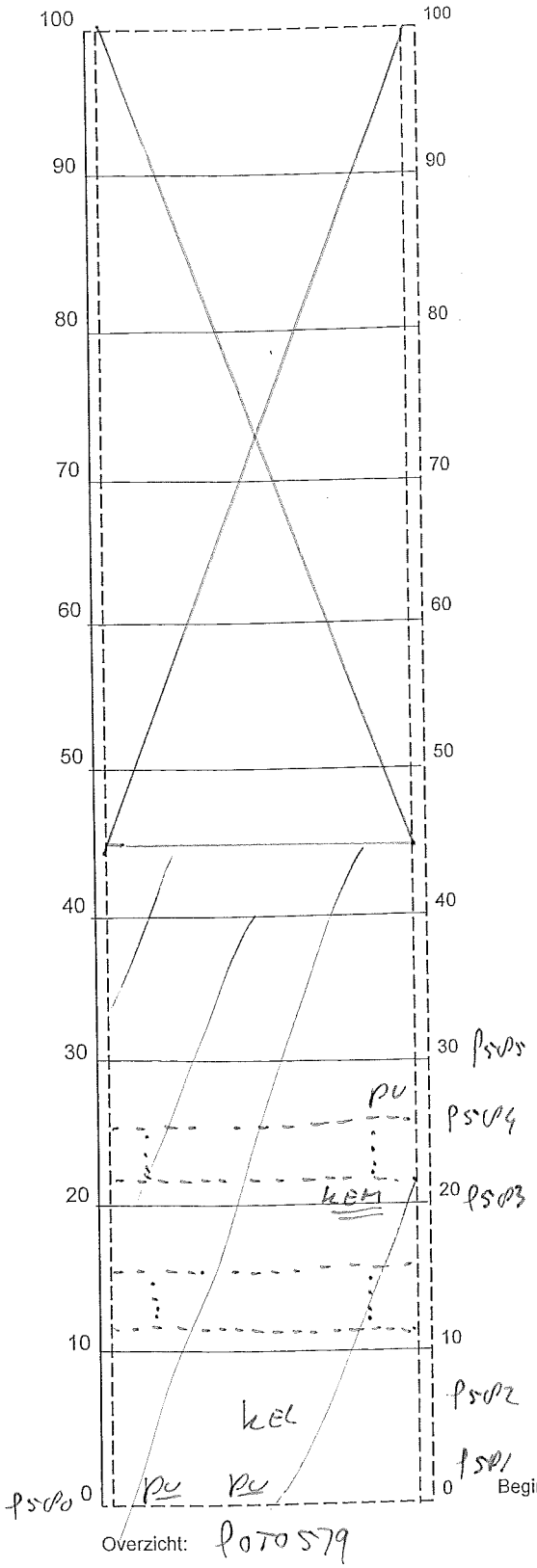

Overzicht: FOTO 579

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,45	0,55		%
				score
Belijning			4	%

FOTO 579 overzicht
FOTO SP0 talud
FOTO SP1 PU
FOTO SP2 KEL 100%
FOTO SP3 KEM 1m²
FOTO SP4 overzicht
FOTO SP5 talud
KEL 11,1 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B31

Totale weglengte:

Lengte: 30 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 152 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

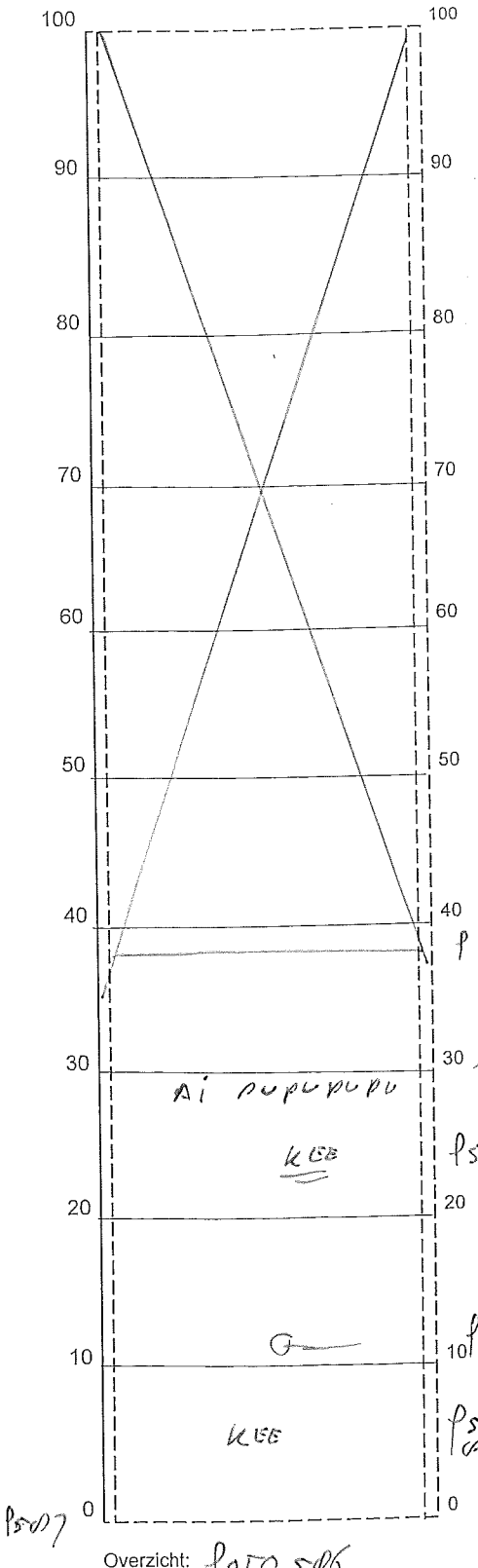

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	5			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,03	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,30	%
				score
Belijning				%

P586 overzicht
P587 TALUD AFWIJKENDE KLEUR 1
P588 KEE & STENEN
P589 AFWIJKENDE STEEN 1
P590 KEE 20 stenen
P591 Ai
P592 TALUD
KEL 16,4 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B32

Totale weglengte:

Lengte: 20 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 112 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

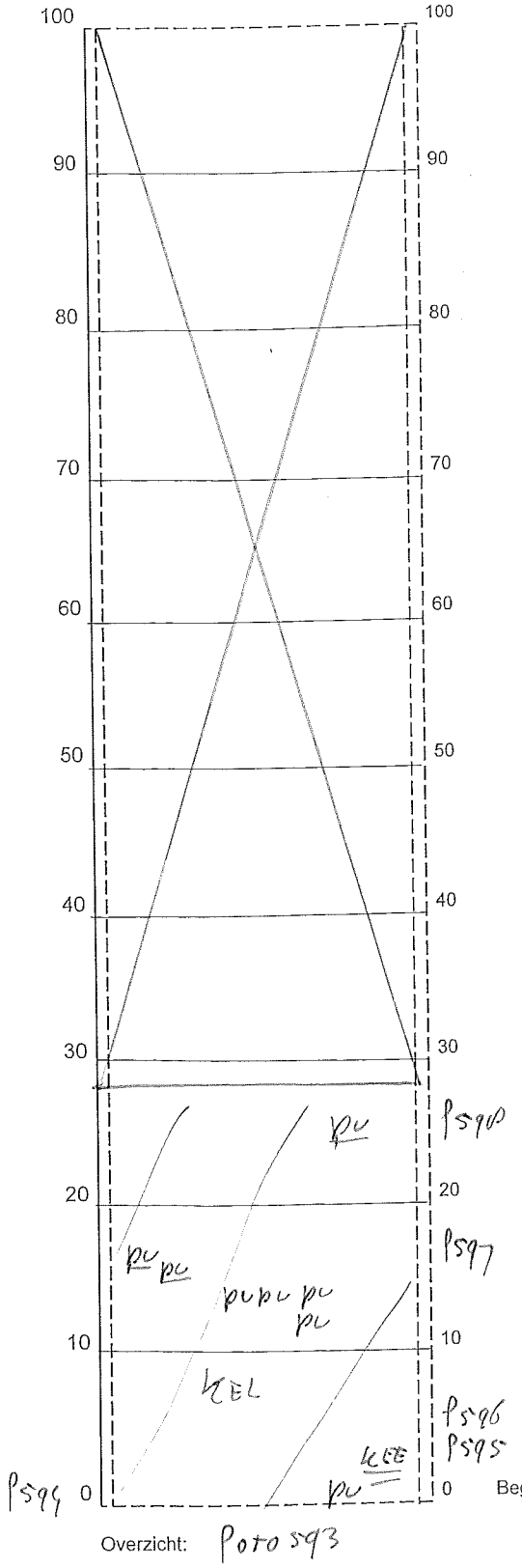

Overzicht: Foto 593

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	5	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,04	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,06		0,1	%
				score
Belijning				%

Foto 593 overzicht

Foto 594 afwijkende kleur 2 stenen

Foto 595 kEL 5 stenen

Foto 596 kEL 100%

PS97 PU

PS90 talud

kEL 0,9 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: B33

Totale weglengte:

Lengte: 17 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 68 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

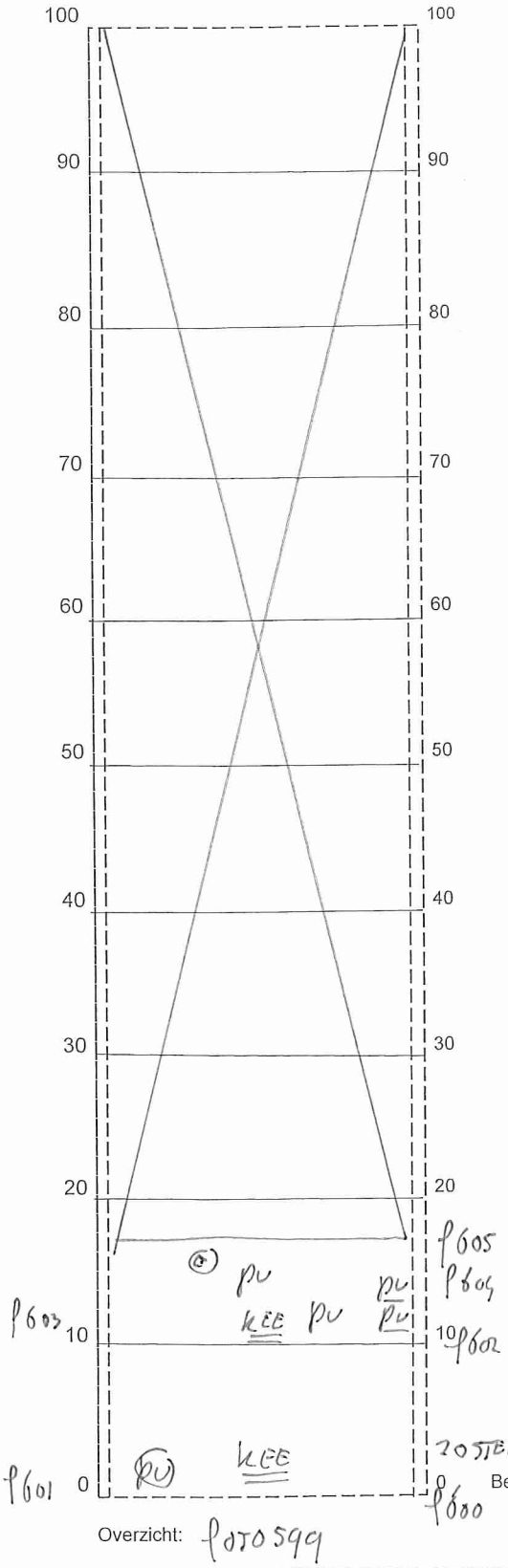

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	2	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			1,6	%
				score
Belijning				%
				score
Gat			1	st.

foto 599 overzicht

foto 600 TALUD

foto 601 (PV) KLEE 20 STENEN

foto 602 overzicht

foto 603 KLEE 30 STENEN

foto 604 ZAND

foto 605 GAT

KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C1

Totale weglengte:

Lengte: ..4,5... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..18..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

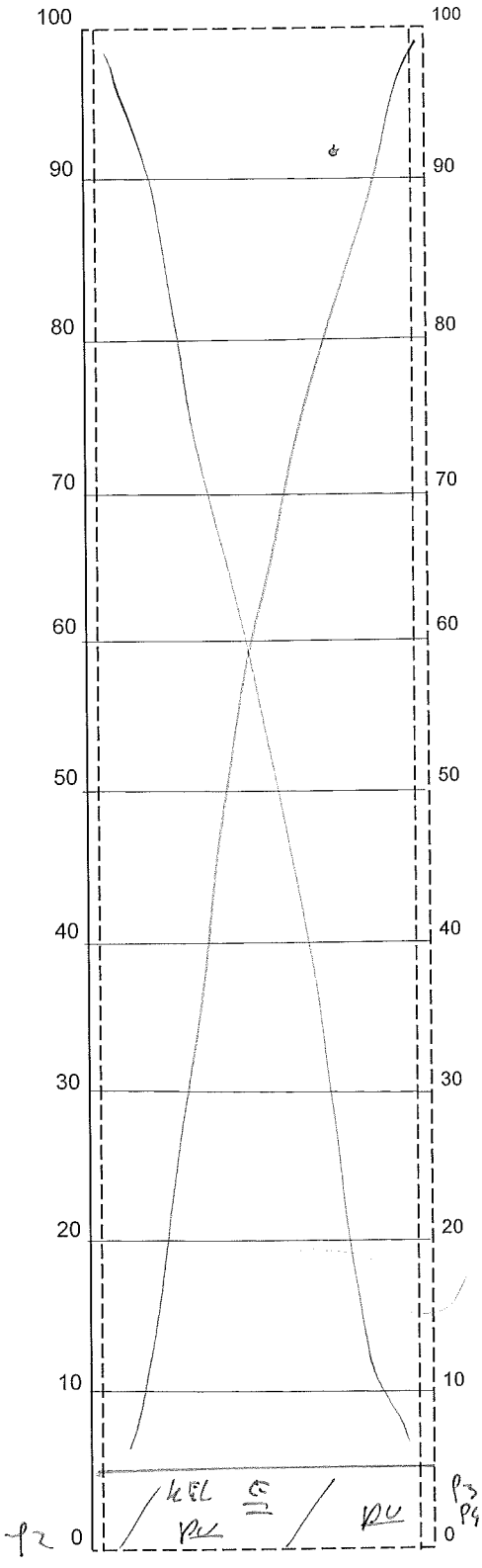

Overzicht: FOTO1

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden		2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,75		0,25	%
				score
Belijning				%

FOTO 1 OVERZICHT

FOTO 2 RU

FOTO 3 KUIL 2 STEEN

FOTO 4 RU

FOTO 5 KUIL 100 %

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C2

Totale weglengte:

Lengte: 5.5 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 22 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

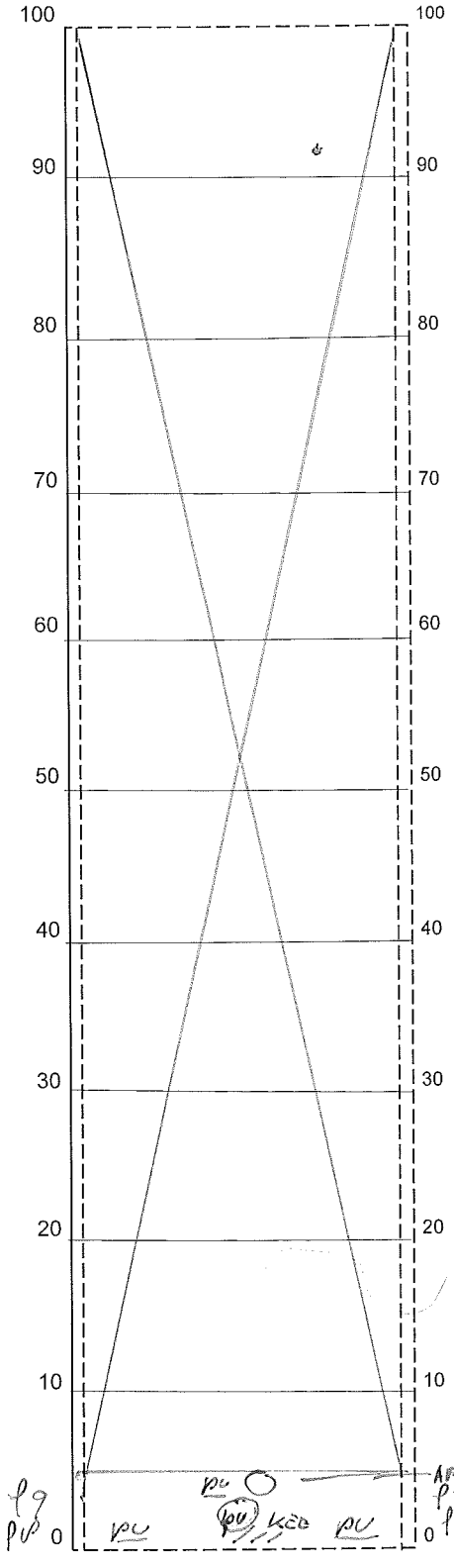

Overzicht: foto 6

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		3	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			1	%
				score
Kwaliteit Elementen			1	%
				score
Belijning				%

foto 6 overzicht
P7 PU
P8 PU
P9 PU
P11 AFWIJKENDE KLEUR 0,25 m²
KEE 99% UITS
KEE 10 stenen

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C3

Totale weglengte:

Lengte: 10 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 40 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

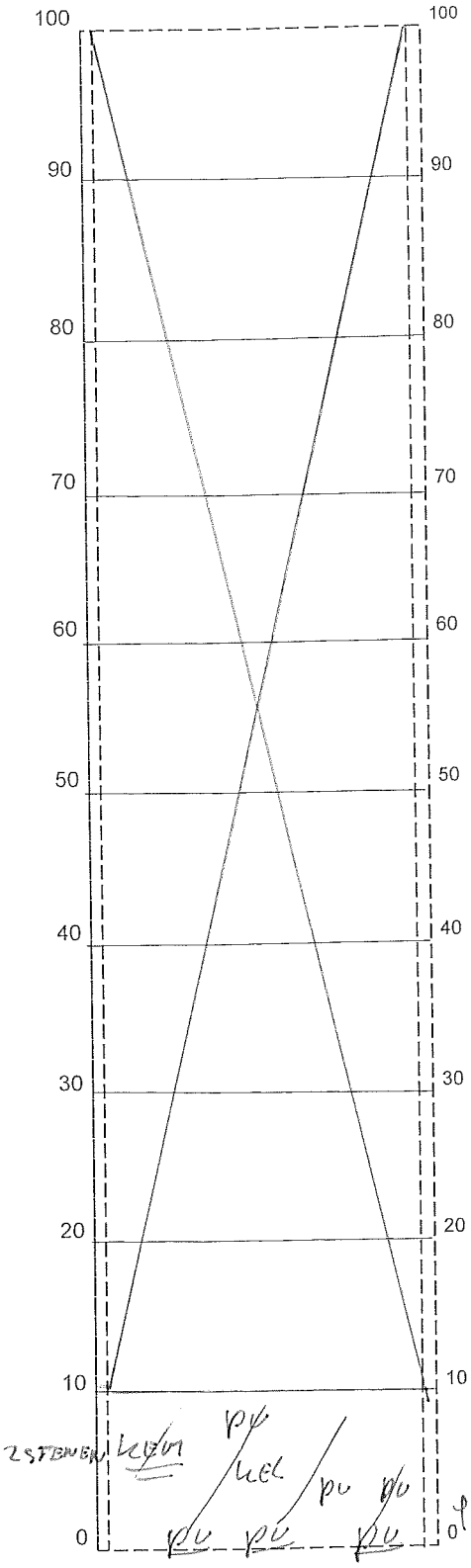

Overzicht: FOTO 10

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^{-1}
				score
Oneffenheden	3	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	70	0,11		%
				score
Belijning				%
				score
Gat			1	st.

p10 overrijdt
p12 GAT
p13 KEL 70%
KEM 2 STENEN
KEL 70% NES

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C4

Totale weglengte:

Lengte: 13 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 42 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

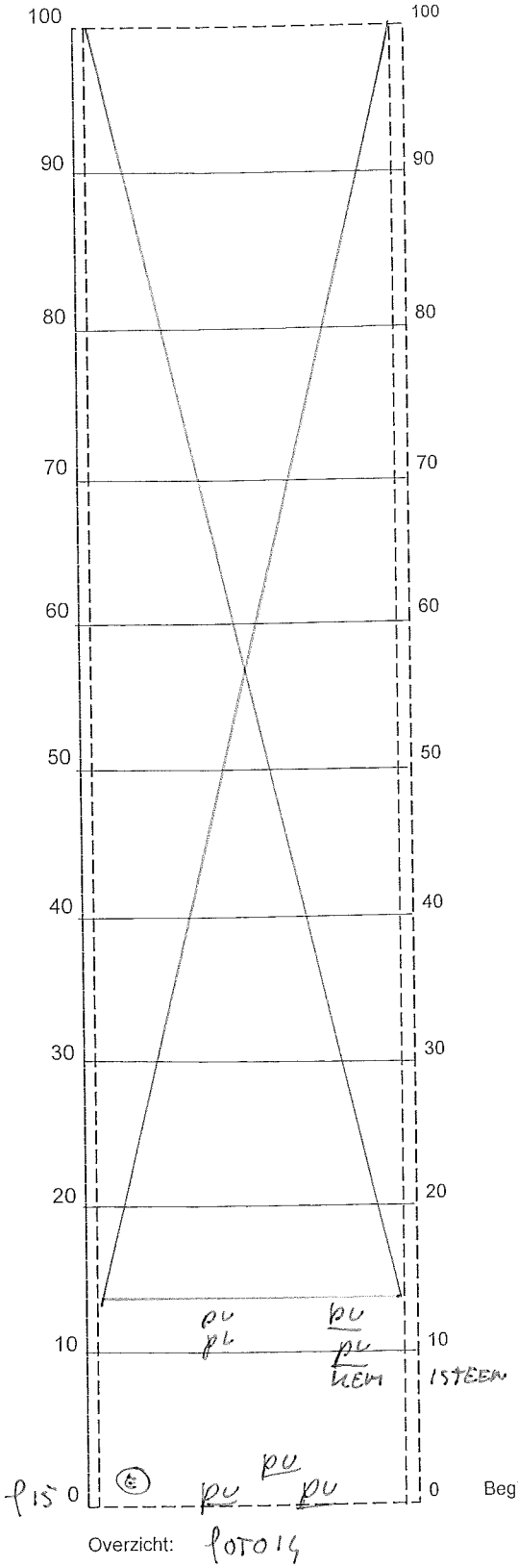

Overzicht: FOTO 14

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	5		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%
				score
Gat			1	st.

P14 overzicht

P15 GAT

HEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C5

Totale weglengte:

Lengte: 17 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 68 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

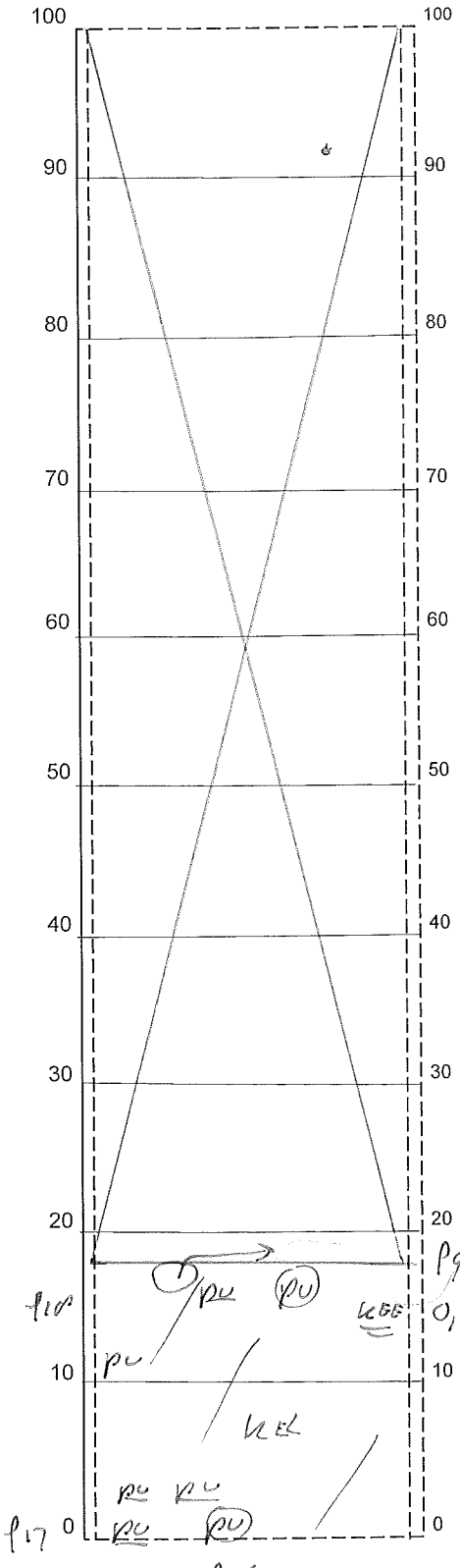

Overzicht: P16

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m¹
				score
Oneffenheden	1	4	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			5	%
				score
Kwaliteit Elementen	94,3		0,7	%
				score
Belijning				%

P16 overzicht

P17 PU

P18 PU

P19 4m² afwijkende kleur

KEL 100%

KBE 0,5m²

KEL 100% inés

P9 4m² afwijkende kleur

P18 KBE 0,5m²

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C6

Totale weglengte:

Lengte: 10 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 72 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

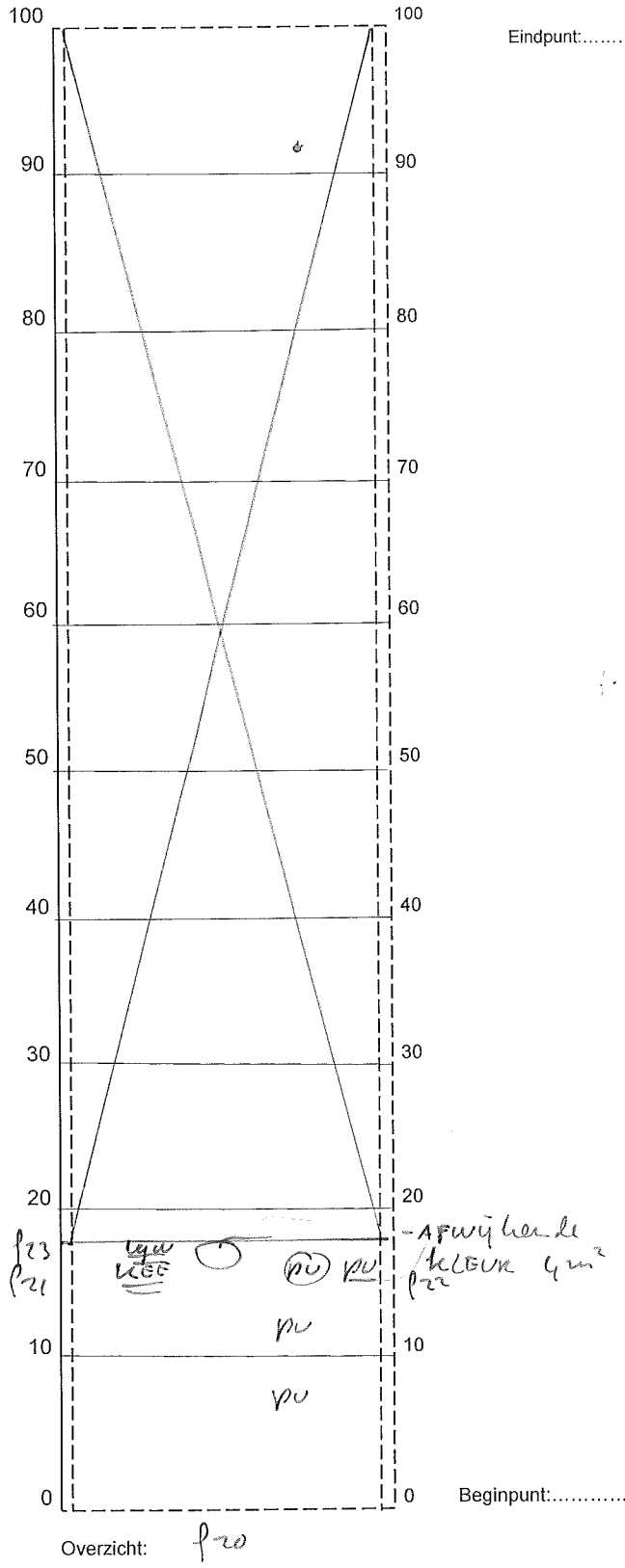

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	1	1	stuks
				score
Voegwijdte			1,4	%
				score
Kleurafwijking			5,5	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,34	%
				score
Belijning				%

f20 overzicht
f21 PU
f22 UgWE.1
f23 KEE 0,25m²
KEL 100% vies
Afwijkende kleur 4m²

Beginpunt:.....

Overzicht: f20

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** 7

Totale weglengte:

Lengte: 24 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 96 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

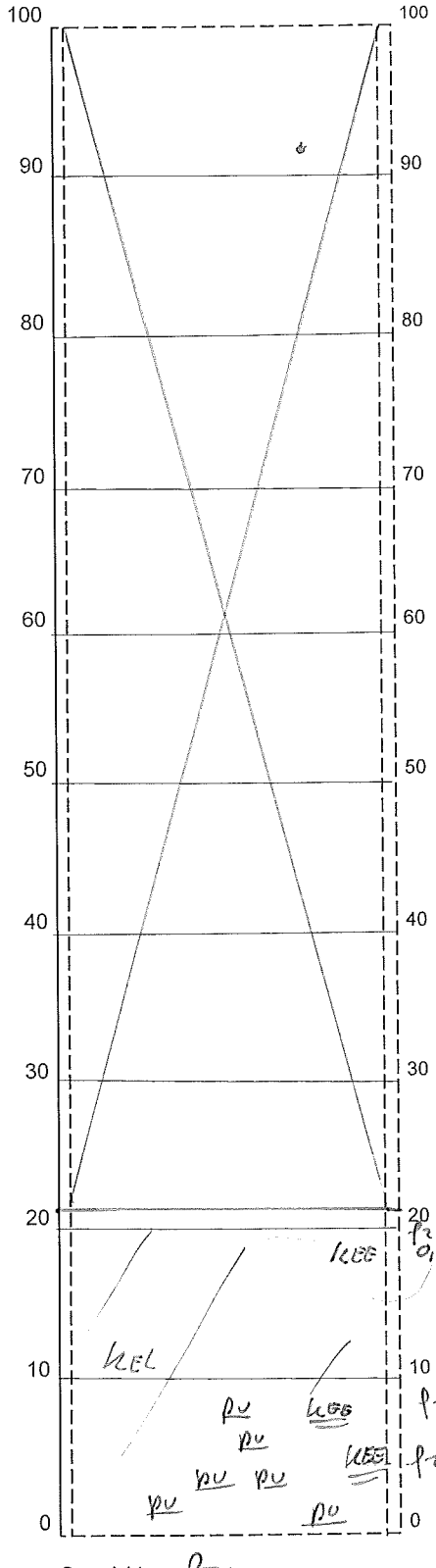

Overzicht: P24

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		6		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			9,5	%
				score
Kwaliteit Elementen	90,2		0,3	%
				score
Belijning				%

P24 overzicht
P25 KEE 1st een
P26 KEE 0,25 m²
Afwijkende kleur 8m²
KEL 100%
KEL 31% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** CV

Totale weglengte:

Lengte: 22 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** PP m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

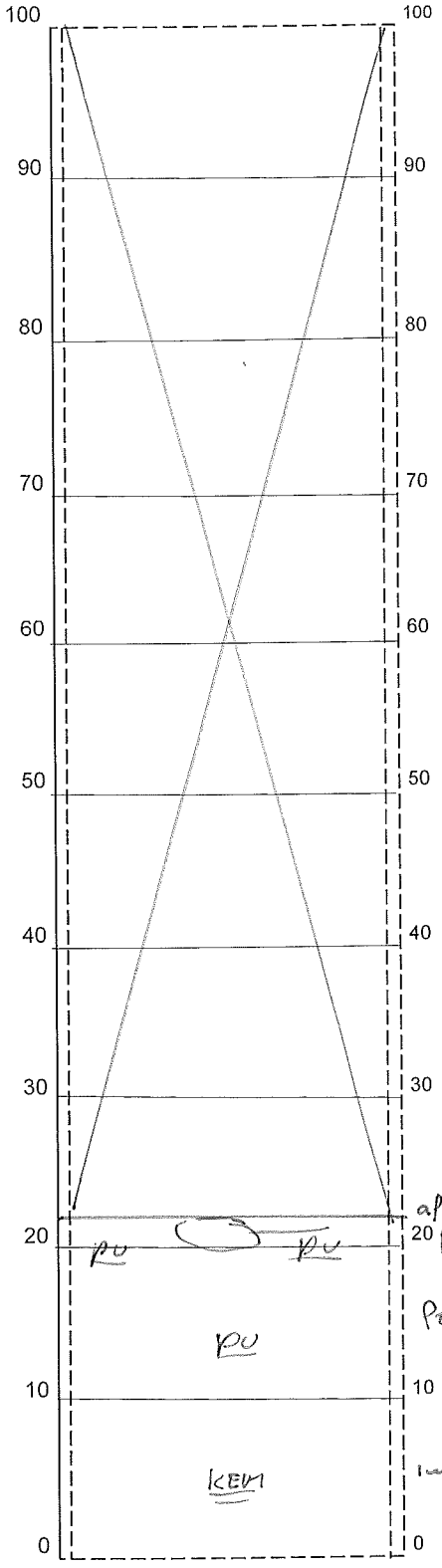

Overzicht: P27

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			4,5	%
				score
Kwaliteit Elementen		1,1		%
				score
Belijning				%

P27 overzicht
PRP afwatering
P29 TALUD
KEM 1m²
P30 afwijkende kleur 4m²
KEL 57% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C 9

Totale weglengte:

Lengte: ..24... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..96.... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

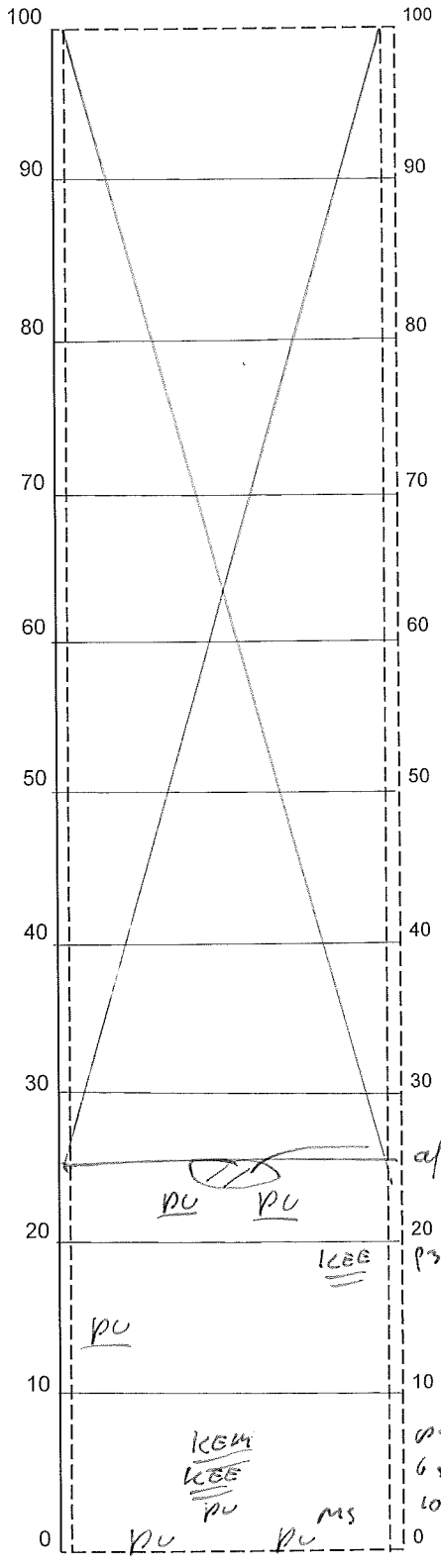

Overzicht: P31

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			12,5	%
				score
Kwaliteit Elementen	12,5	0,19	0,62	%
				score
Belijning				%

P31 overzicht
P32 afwijking
P33 ICEE 1 STEEN
ICEM 6 STENEN
P34 Afwijkende kleur 12 m²
ICEE 7 STENEN
P35 ICEL 12 m².
MS 10 STENEN
ICEL 10,4% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C 10

Totale weglengte:

Lengte: 23 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 92 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

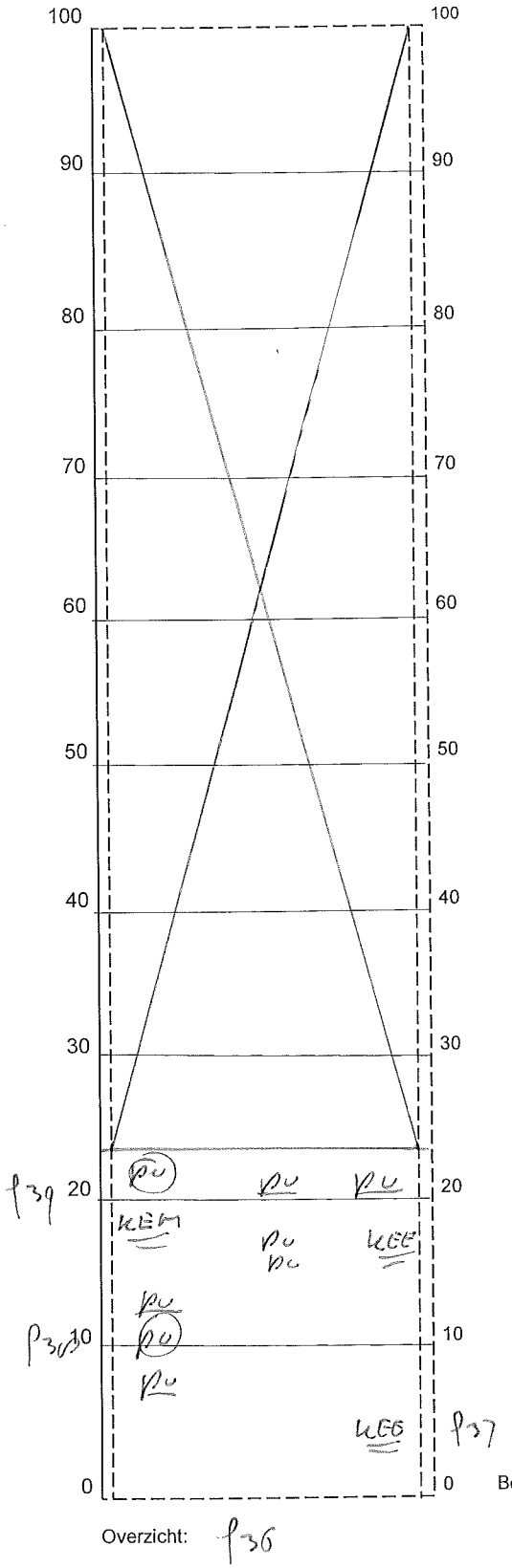

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	4	2	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,53	0,40	%
				score
Belijning				%

p36 overzicht
p37 KEG 20 stenen
KEM 22 stenen
p30 (PU)
p39 (PU) TALUD
KEG 70% is vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C11

Totale weglengte:

Lengte: 20 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 80 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

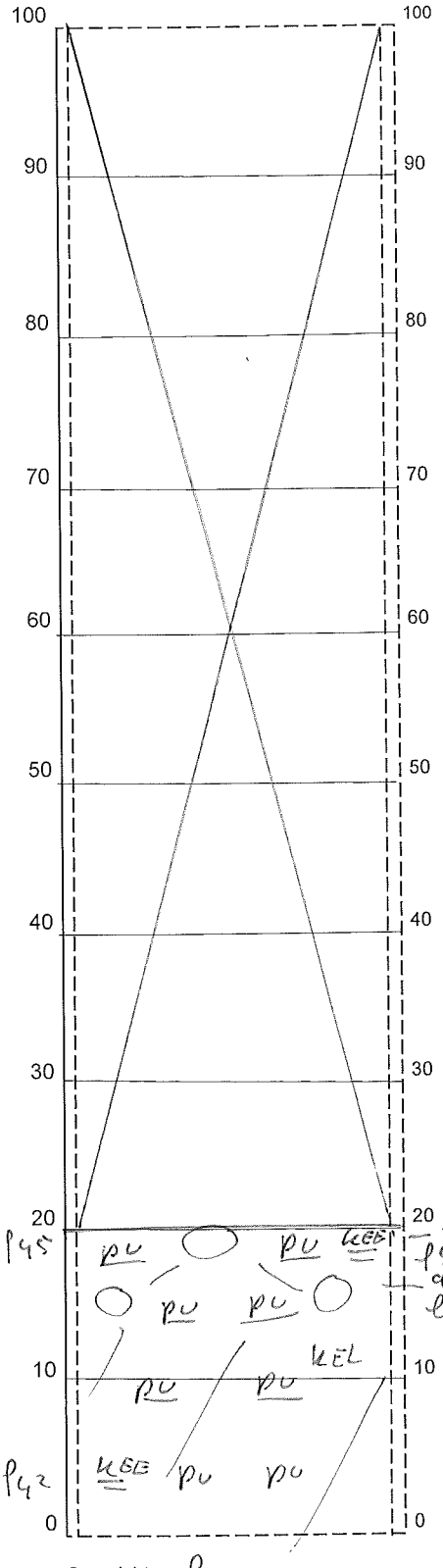

Overzicht: foto 40

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	6		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			12,5	%
				score
Kwaliteit Elementen	0,4	0,03	0,03	%
				score
Belijning				%

foto 40 overzicht
foto 41 PU
foto 42 KEE 10 steen
foto 43 KEN 1 STEEN
KEL 100 %
AFWIJKENDE KLEUR 10 m².
foto 44 KEE. 10 steen
foto 45 KEE 10 steen
KEL 50 % NES

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C12

Totale weglengte:

Lengte: 20 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 80 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

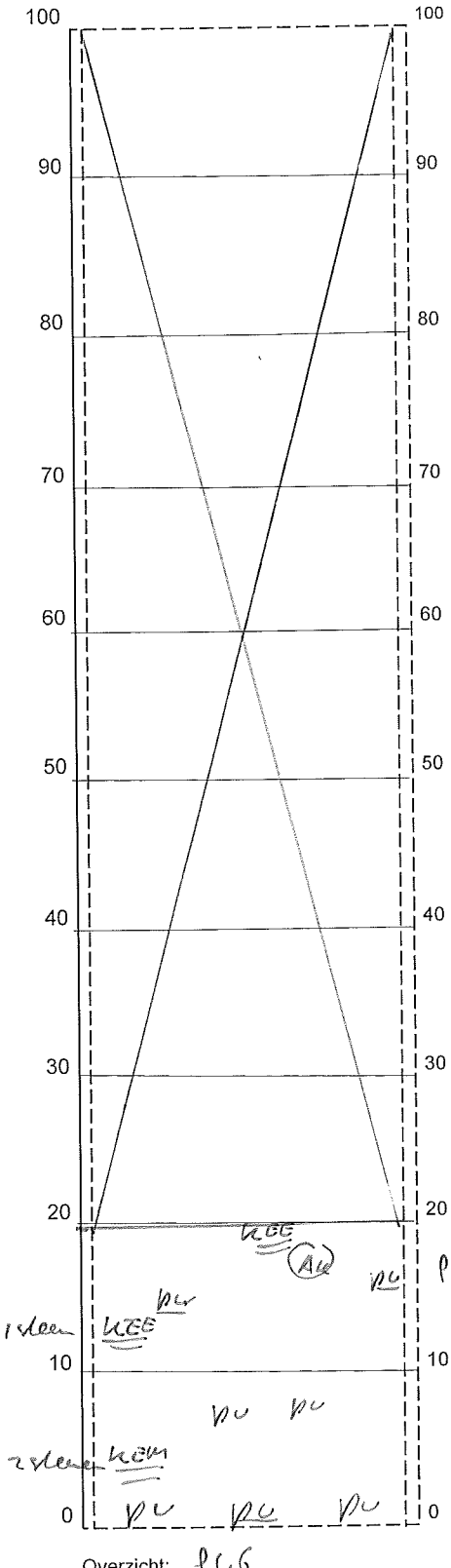

Overzicht: P46

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	6	3	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,05	0,3	%
				score
Belijning				%

foto 46 overzicht
foto 47 AK
foto 48 KEE overleven
KEE 100% uits
KEM 2 STENEN

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C13

Totale weglengte:

Lengte: 20 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 80 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

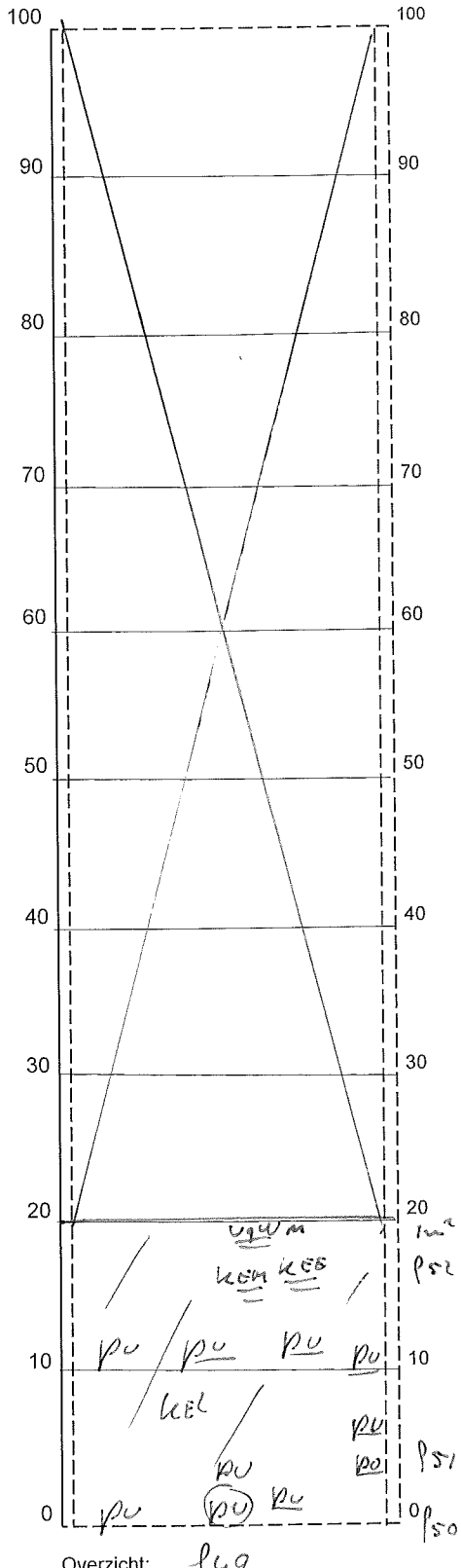

Overzicht: P49

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	6	1	stuks
				score
Voegwijdte		1,25		%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,7	0,27	0,03	%
				score
Belijning				%

foto 49 overzicht
foto 50 (PU)
foto 51 PO
foto 52 KGE 1 steen
KGM 10 stenen
KGL 100%
foto 53 ugwm
KEL 6,3% vies

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C14

Totale weglengte:

Lengte: 20 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 80 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

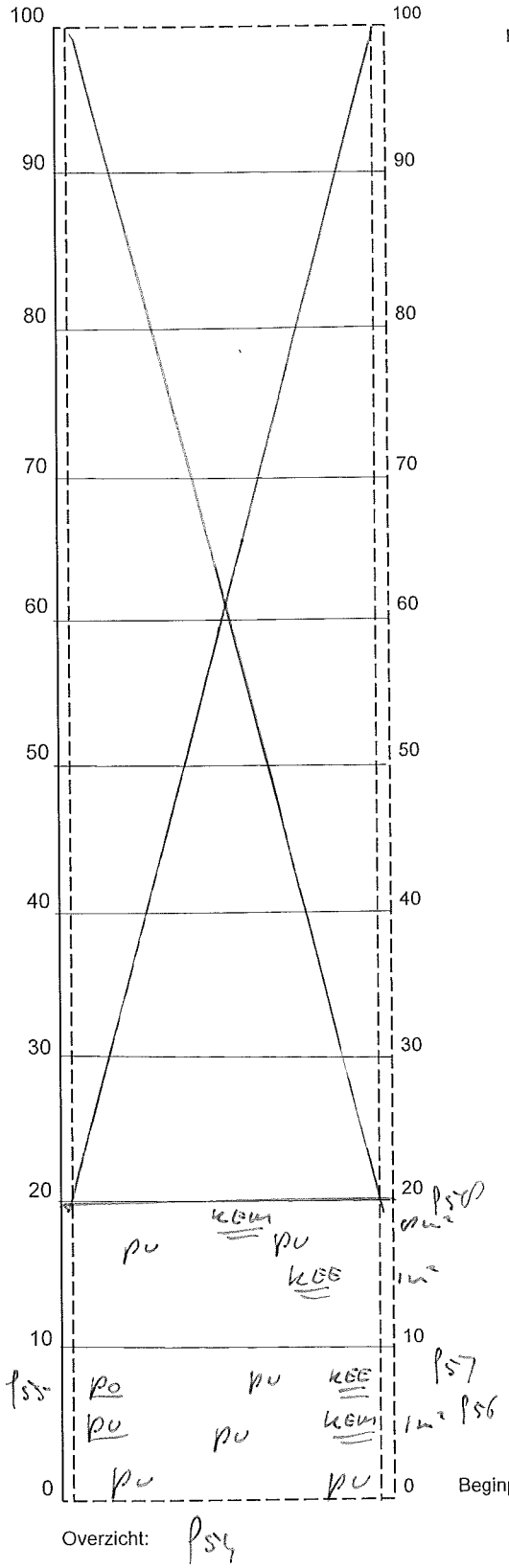

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	6	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		11,2	1,3	%
				score
Belijning				%

foto 54 overzicht
foto 55 PO
foto 56 KEM 1m²
foto 57 KEE 3 STENEN + 1m²
foto 58 KEM 8m²
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Overzicht: P54

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C 15

Totale weglengte:

Lengte: 27 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 108 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

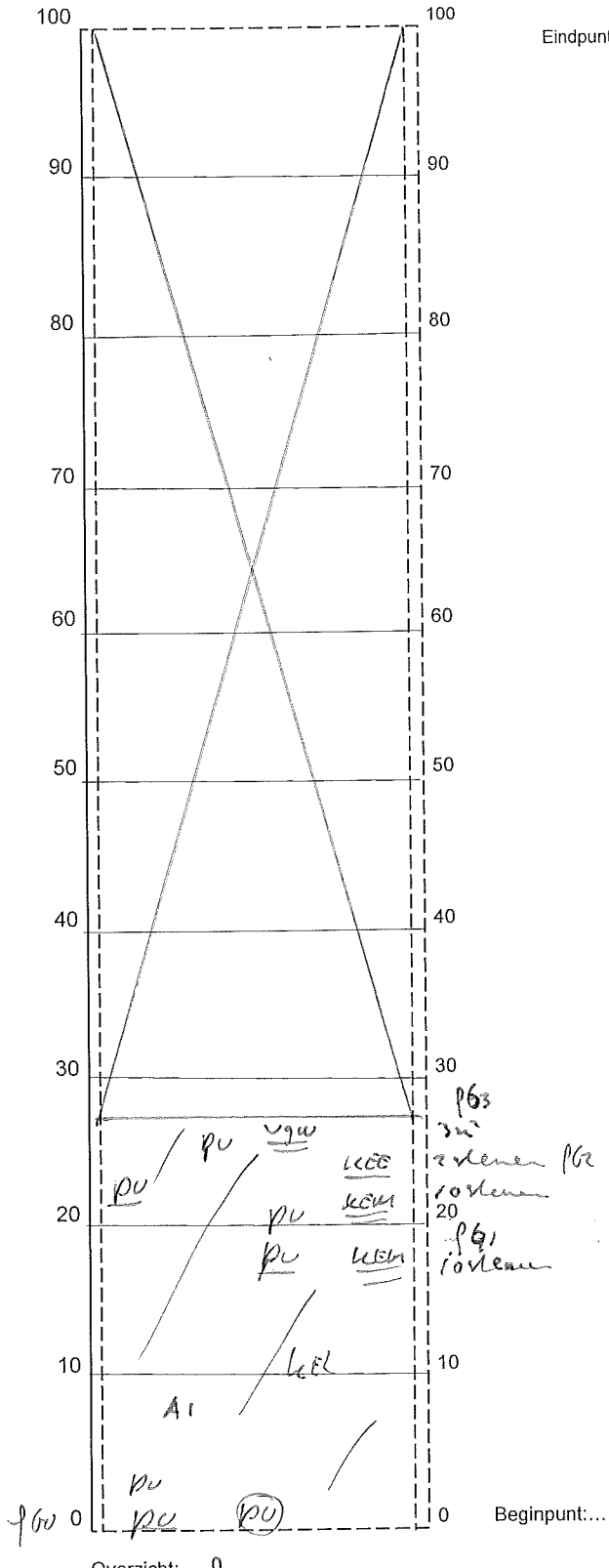

Overzicht: P59

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4	3	1	stuks
				score
Voegwijdte		2,7		%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,86	0,4	0,01	%
				score
Belijning				%

foto 59 overzicht
foto 60 (PU)
foto 61 PU
KEEM 20 STENEN
foto 62 KEEL 2 STENEN
foto 63 UGW 3 m²
KEEL 100 %
KEEL 37 % 1 NES

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C16

Totale weglengte:

Lengte: 33 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 132 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

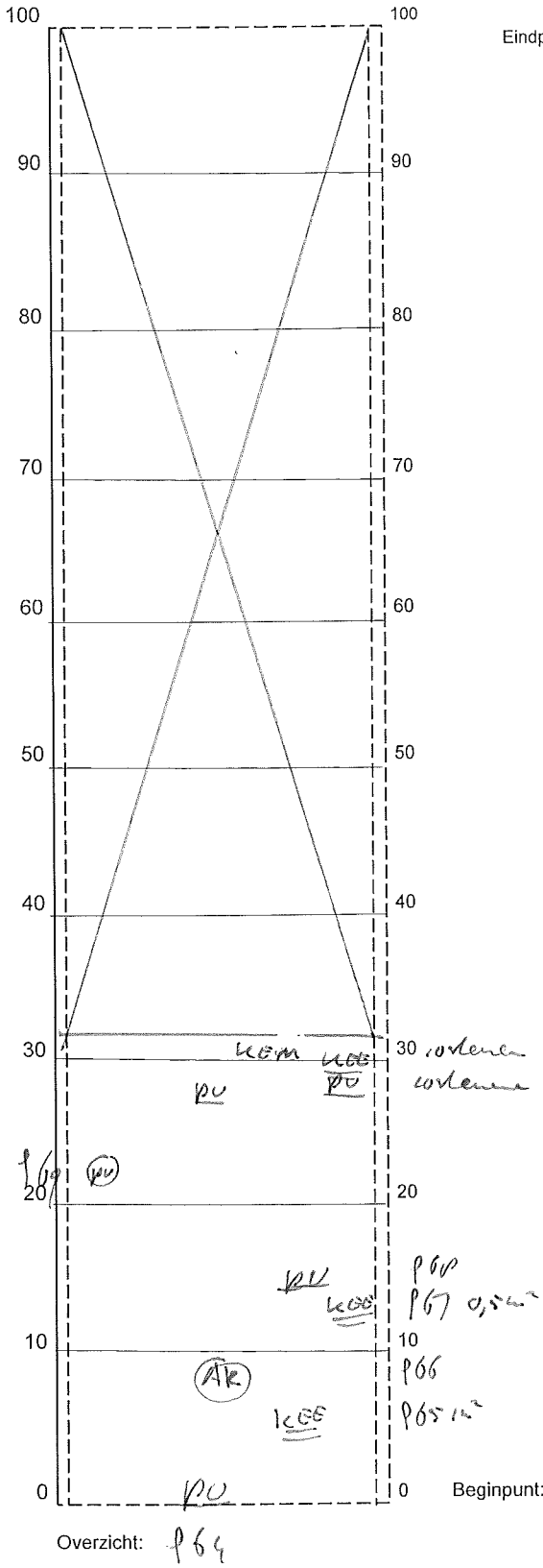

Overzicht: P64

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		4	2	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,17	1,3	%
				score
Belijning				%

Foto 64 overzicht
Foto 65 KEE 1m²
Foto 66 (AK)
Foto 67 KEE 0,5m²
Foto 68 KEE
Foto 69 (PU)
Foto 70 KEE
KEL 30% vies (kop talud)

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C17

Totale weglengte:

Lengte: ....3.7. mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ....440.... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

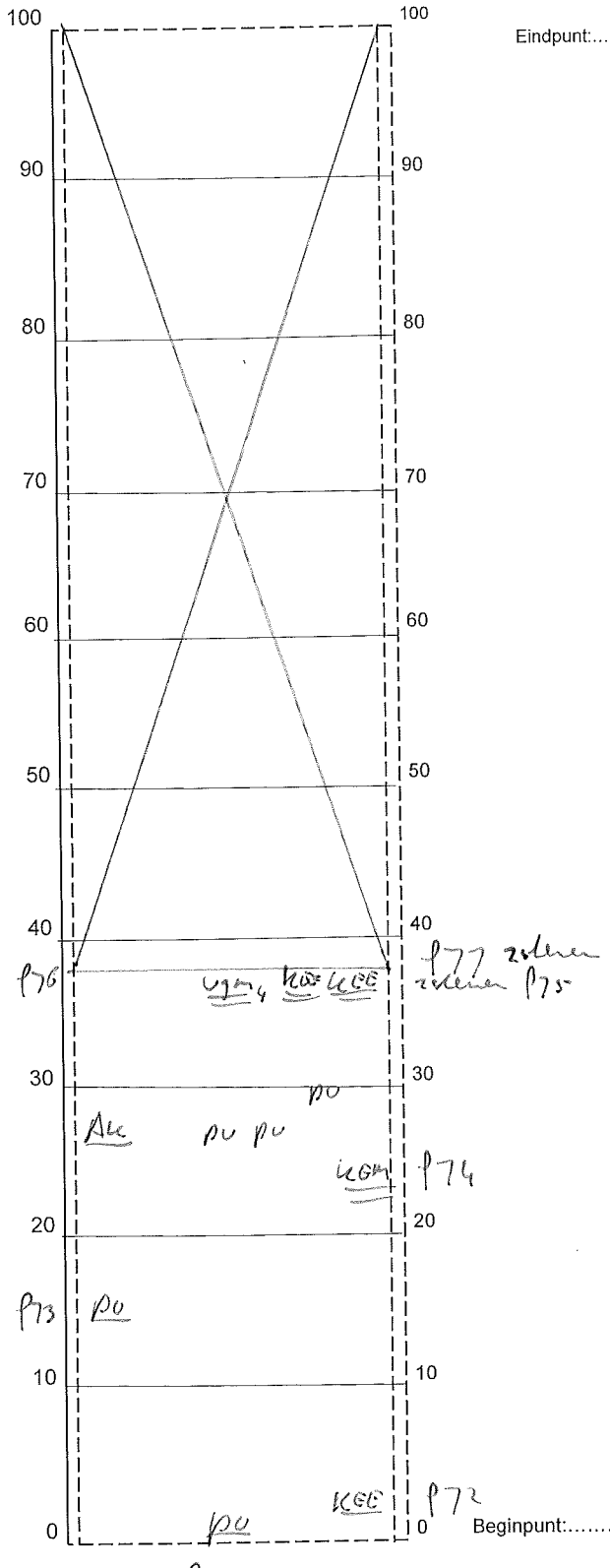

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	3	3		stuks
				score
Voegwijdte		2,7		%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,3	0,1	%
				score
Belijning				%

FOTO 71 overzicht
FOTO 72 KEE 3 STENEN
FOTO 73 PU
FOTO 74 KEN 20 STENEN
FOTO 75 KEE 2 STENEN
FOTO 76
FOTO 77 KEE 2 STEEN
KEL 40 % VIES

Beginpunt:.....

Overzicht: P71

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C1P

Totale weglengte:

Lengte: 43 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 172 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

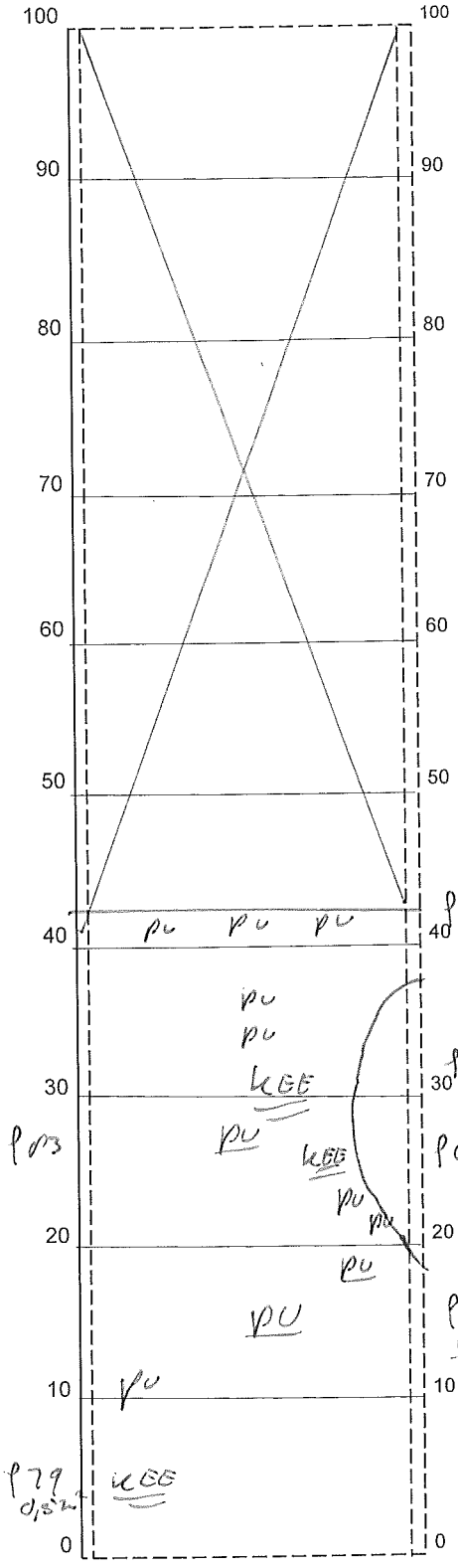

Overzicht: foto 7P

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	0	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,6	%
				score
Belijning				%

foto 7P overzicht
foto 79 KEE 0,5m²
foto 00 overzicht met cirkel
foto 01 PU
foto 02 KEE 6 stenen
foto 03 PU
foto 04 KEE 20 STENEN
KEE 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C19

Totale weglengte:

Lengte: ...16..... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** .....64..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

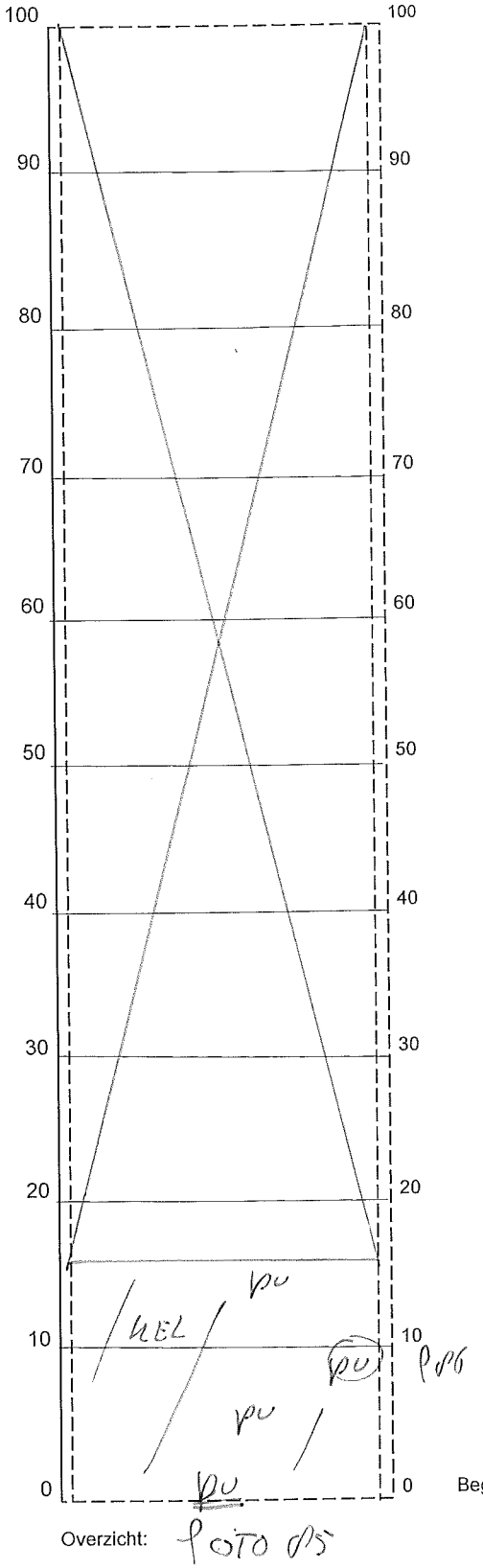

Overzicht: foto d5

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	1	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

foto d5 overzicht
foto d6 (pu)
HEL 100%
HEL 31,3% hies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C20

Totale weglengte:

Lengte: 13 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 40 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

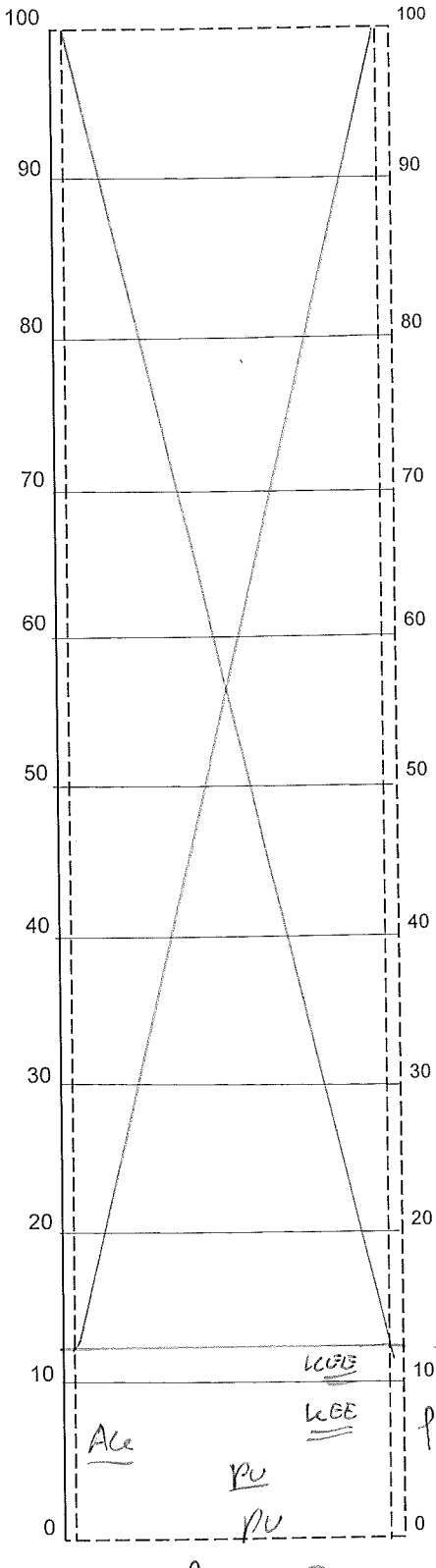

Overzicht: foto 07

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,65	%
				score
Belijning				%

foto 07 overzicht
foto 08 PU + KEE 10 stenen
foto 09 KEE 9 STENEN
KEE 03 vies

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C21

Totale weglengte:

Lengte: ....9.... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ....36.. m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

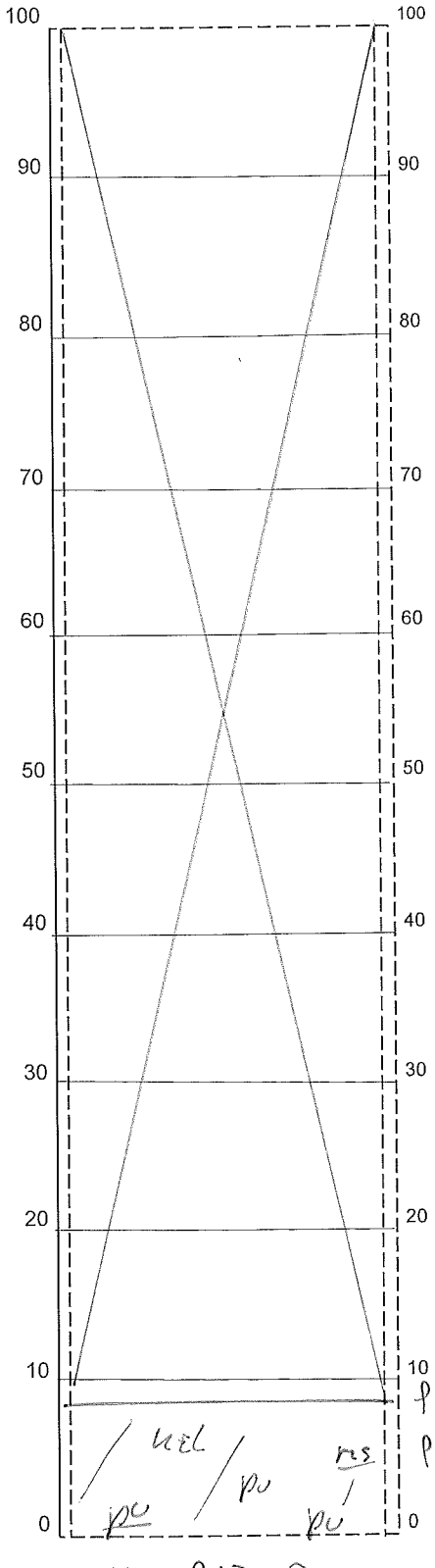

Overzicht: POTO 90

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	2	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	90,0		12	%
				score
Belijning				%

POTO 90 overzicht
POTO 91 MS
P92 EINDPUNT VAN INSPECTIE
KEL 100 %
KEL 97,8 % MES

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C22

Totale weglengte:

Lengte: ....52.... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ....20.... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

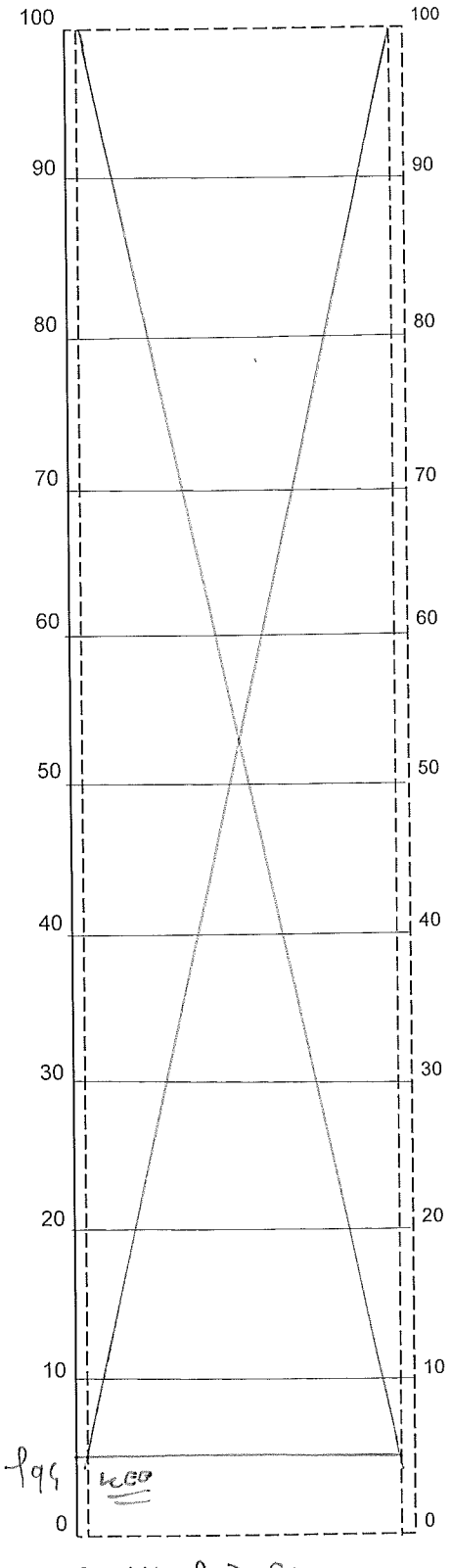

Overzicht: foto 93

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,2	%
				score
Belijning				%

foto 93 overzicht
foto 96 KEE 3 STENEN
KEL 25% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C23

Totale weglengte:

Lengte: ...3... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..12..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

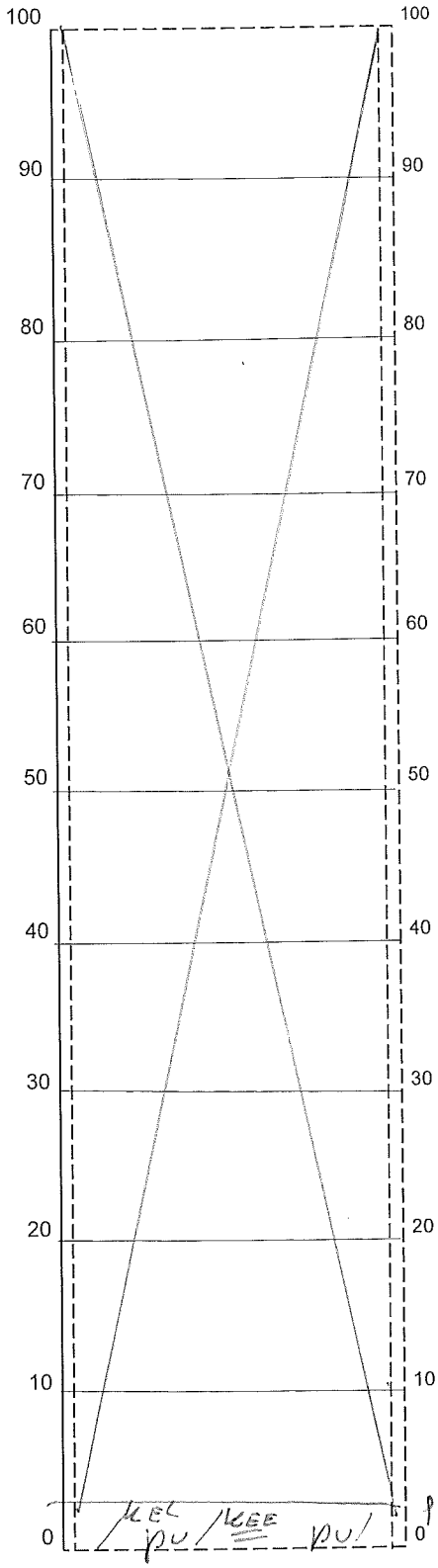

Overzicht: foto 95

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,6		0,4	%
				score
Belijning				%

foto 95 overzicht

foto 96 KEE 2 STENEN

KEL 100%

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C24

Totale weglengte:

Lengte: ...10... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...40... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

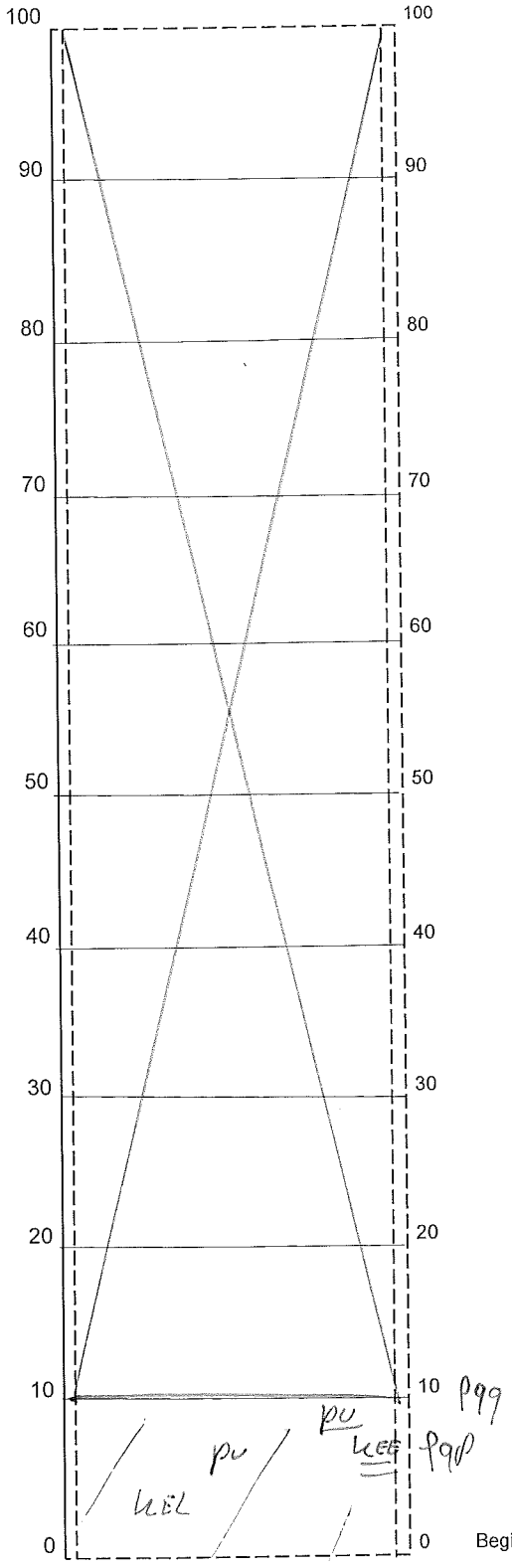

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,6		0,4	%
				score
Belijning				%

foto 97 overzicht

foto 98 LEE opstaan

foto 99 LEL 100%

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 97

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C25

Totale weglengte:

Lengte: 12 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 48 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

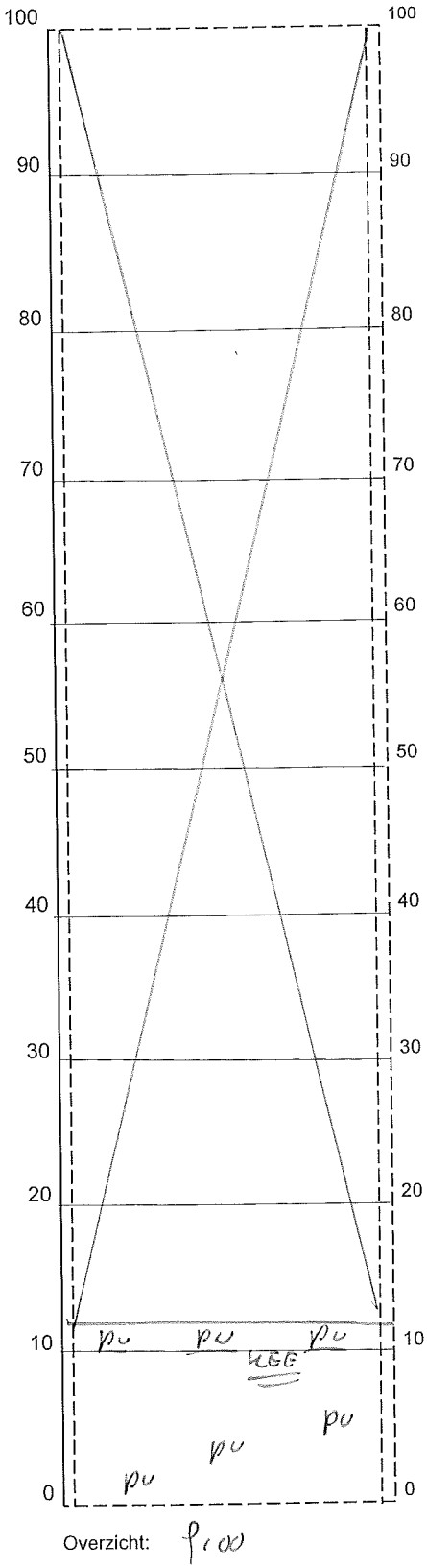

Overzicht: p100

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,7	%
				score
Belijning				%

p100 overzicht
p101 KEG isolement
KEL 0,7 % vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C26

Totale weglengte:

Lengte: 15 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 60 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

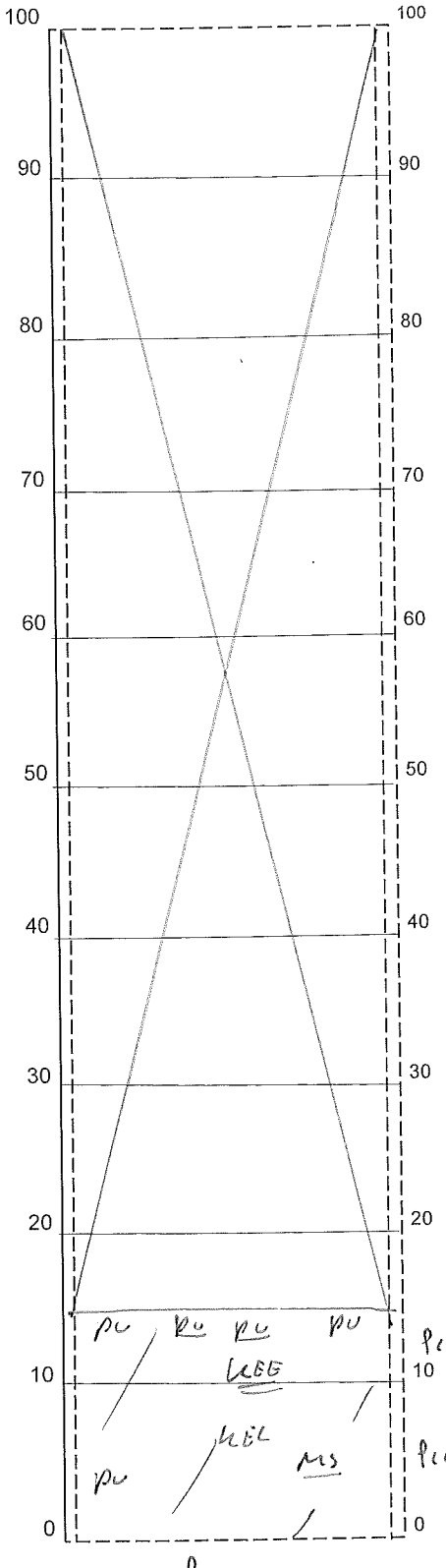

Overzicht: FOTO 102

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,5		0,5	%
				score
Belijning				%

FOTO 102 overzicht

FOTO 103 MS 10 STENEN

FOTO 104 LEGE 6 STENEN

KEL 100%

KEL 66,7 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C27

Totale weglengte:

Lengte: 20 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 80 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

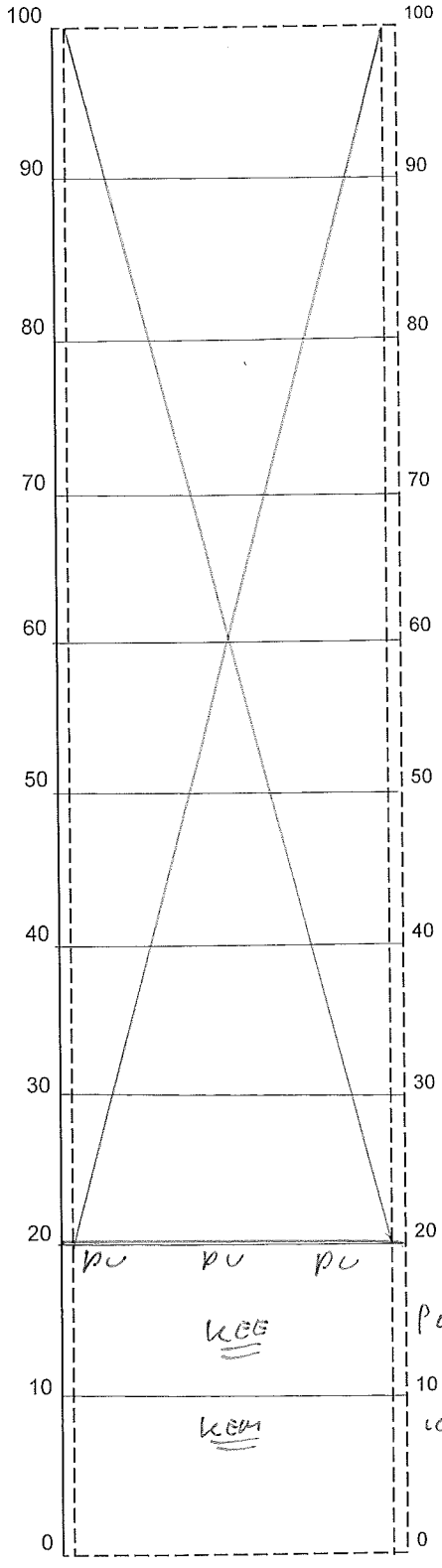

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,3	0,3	%
				score
Belijning				%

Foto 105 overzicht

Foto 106 KGG rijstroken

KGL 30% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C20

Totale weglengte:

Lengte: 25 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 100 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

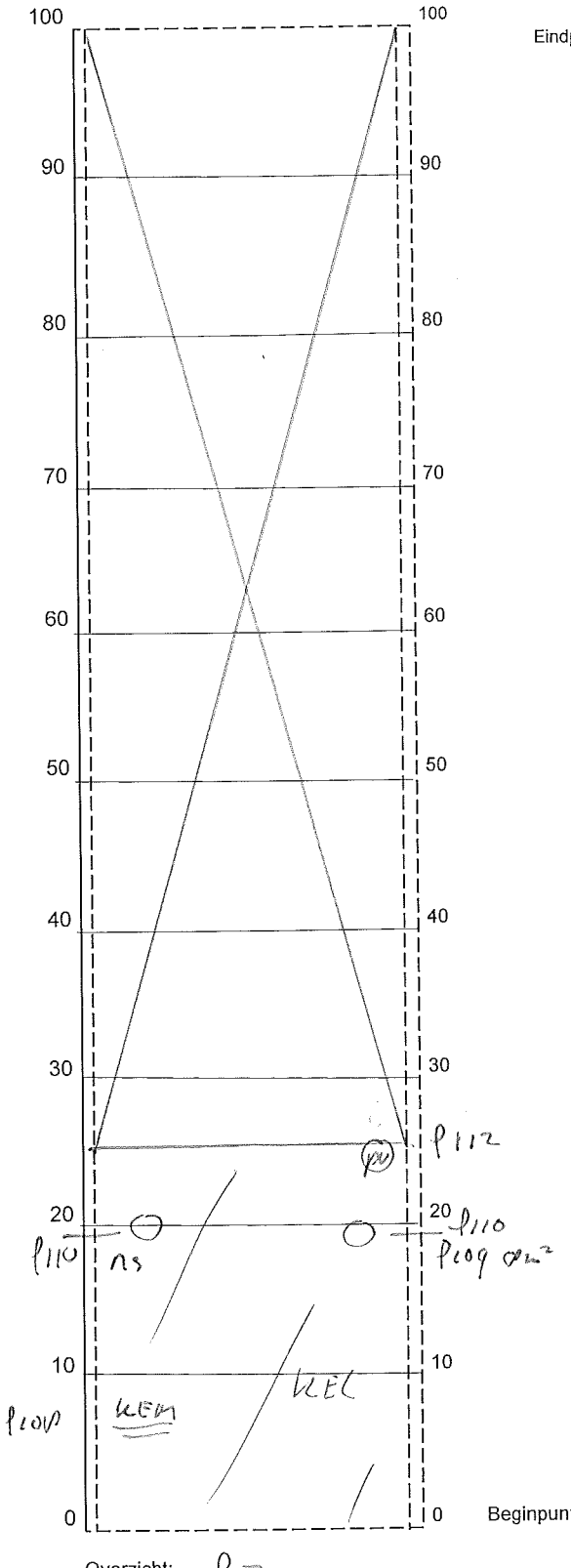

Overzicht: P107

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden			1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,11	%
				score
Kwaliteit Elementen	91,9	0,2	9	%
				score
Belijning				%

foto 107 overzicht
foto 108 kern 10 stenen
foto 109 ns 9 m²
foto 110 afwijkende kleur 5 stenen
foto 111 vlies
foto 112 pv
kel 100%
kel 15% vlies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C29

Totale weglengte:

Lengte: 29 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 116 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

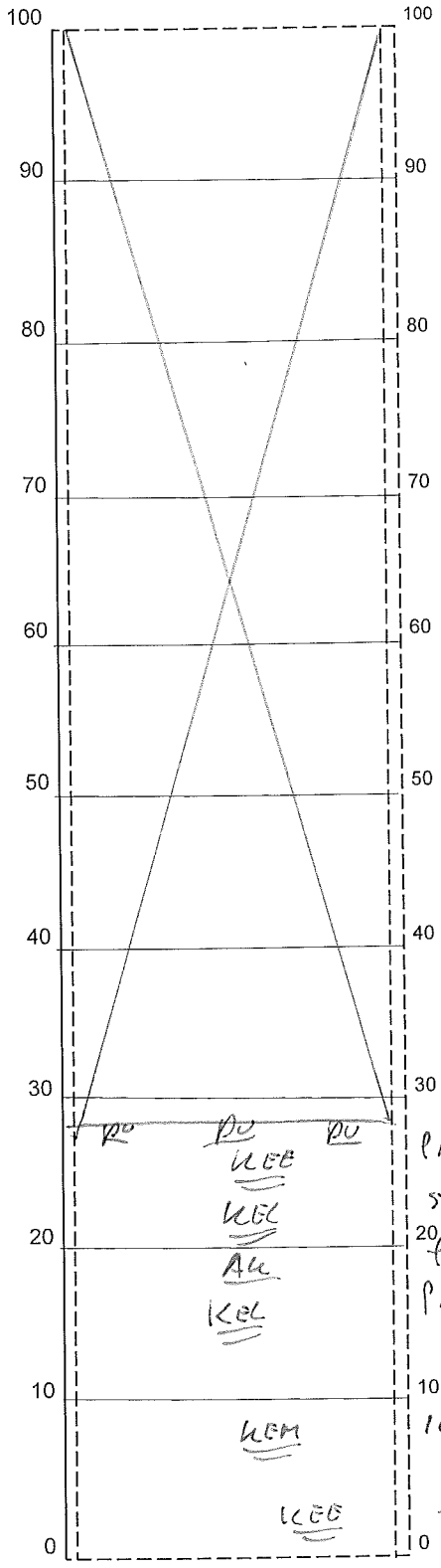

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		4		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	13	0,3	0,3	%
				score
Belijning				%

P113 overzicht
P114 KGE 4 STENEN
P115 KEL 5 m²
P116 AK
P117 KGE 10 STENEN
KEM 10 STENEN
KEL 12,9 % vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C 30

Totale weglengte:

Lengte: 32 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 128 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

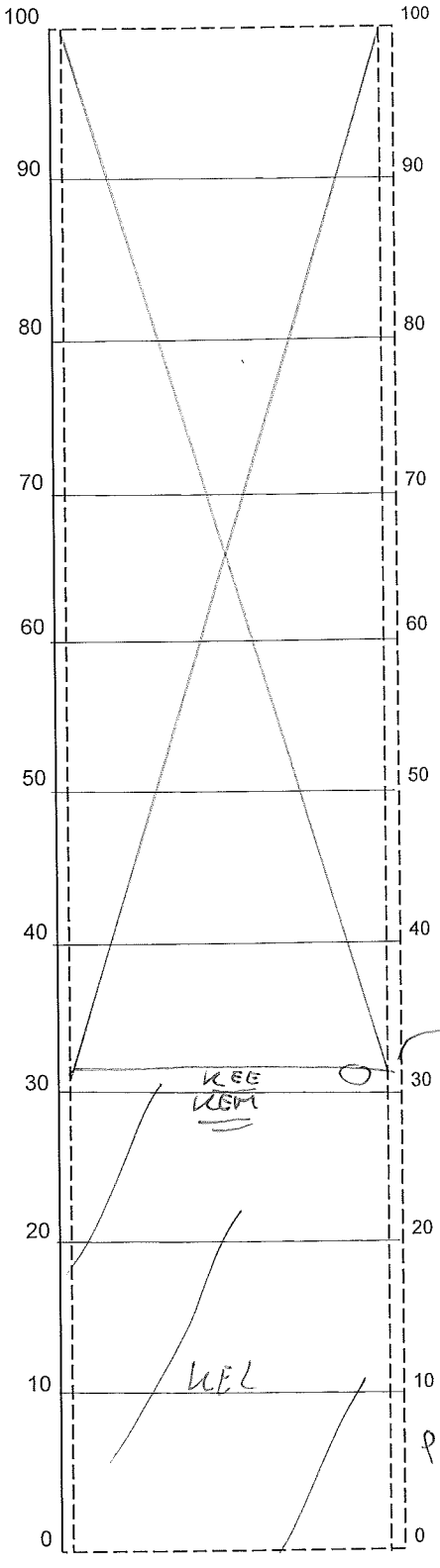

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,02	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,67	0,3	0,03	%
				score
Belijning				%

foto 110 overzicht
foto 119 structuur foto
foto 120 LEM 20 stenen
foto 121 afwijkende stenen
foto 122 KEE 2 stenen
LEL 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C31

Totale weglengte:

Lengte: 37 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 164 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

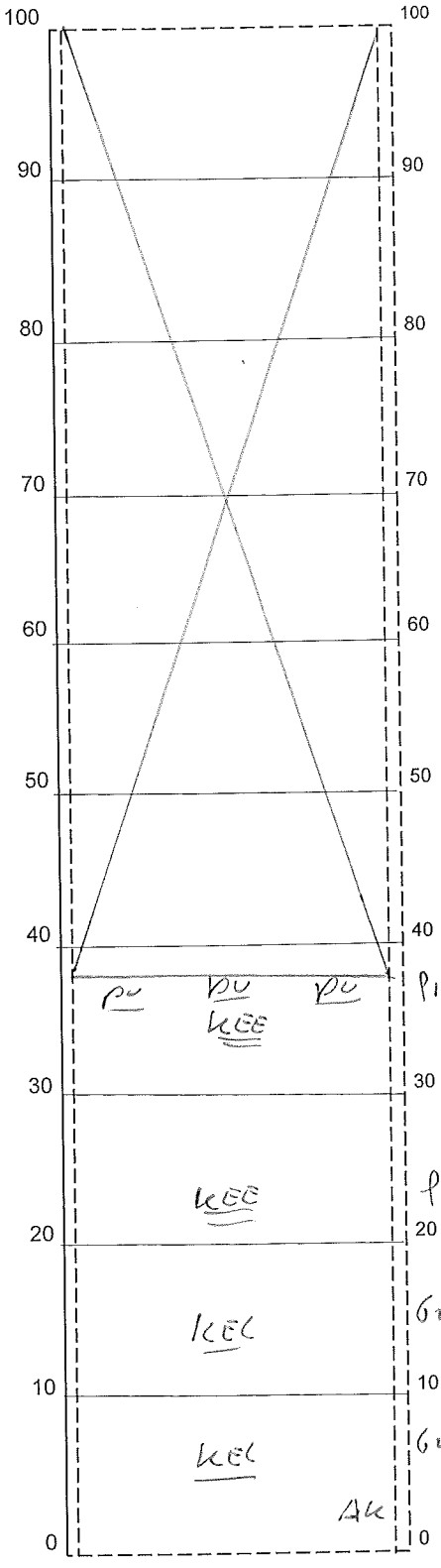

Overzicht: foto 123

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	0,1		1	%
				score
Belijning				%

foto 123 overzicht

foto 124 KEE 1m²

foto 125 KEE 0,5m²

KEL 13,5 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C32

Totale weglengte:

Lengte: 43 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 172 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

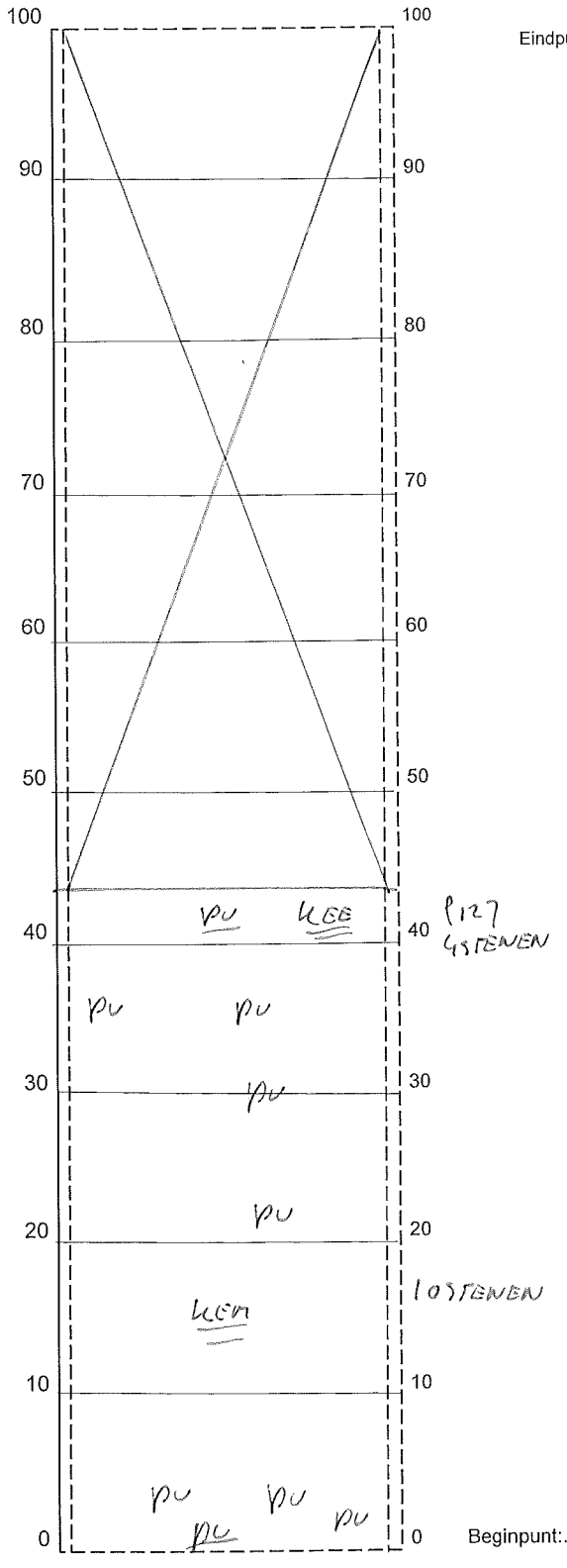

Overzicht: P126

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	7	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,13	0,05	%
				score
Belijning				%

P0T0126 overzicht
P0T0127 KGE 4STENEN
KGL 2 19% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C33

Totale weglengte:

Lengte: 57 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 228 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

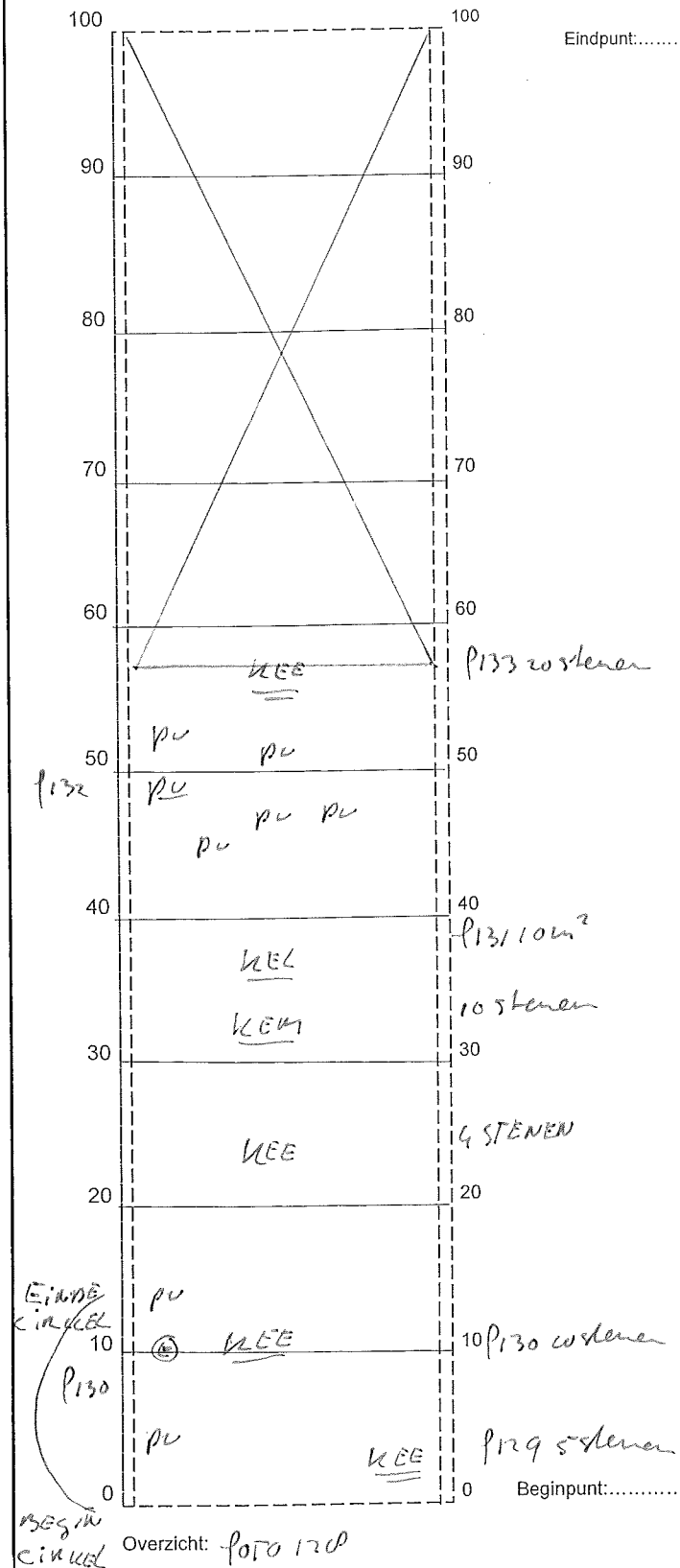

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	4,4	0,1	0,1	%
				score
Belijning				%
				score
Gat			1	st.

FOTO 128 overzicht
FOTO 129 KEE 5 STENEN
FOTO 130 KEE 10 STENEN
FOTO 131 KEL 10m²
FOTO 132 PV
FOTO 133 KEE 20 stenen
KEL 4,4% vies

Beginpunt:.....

Overzicht: FOTO 128

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C34

Totale weglengte:

Lengte: 57 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 228 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog O opdrogend O nat

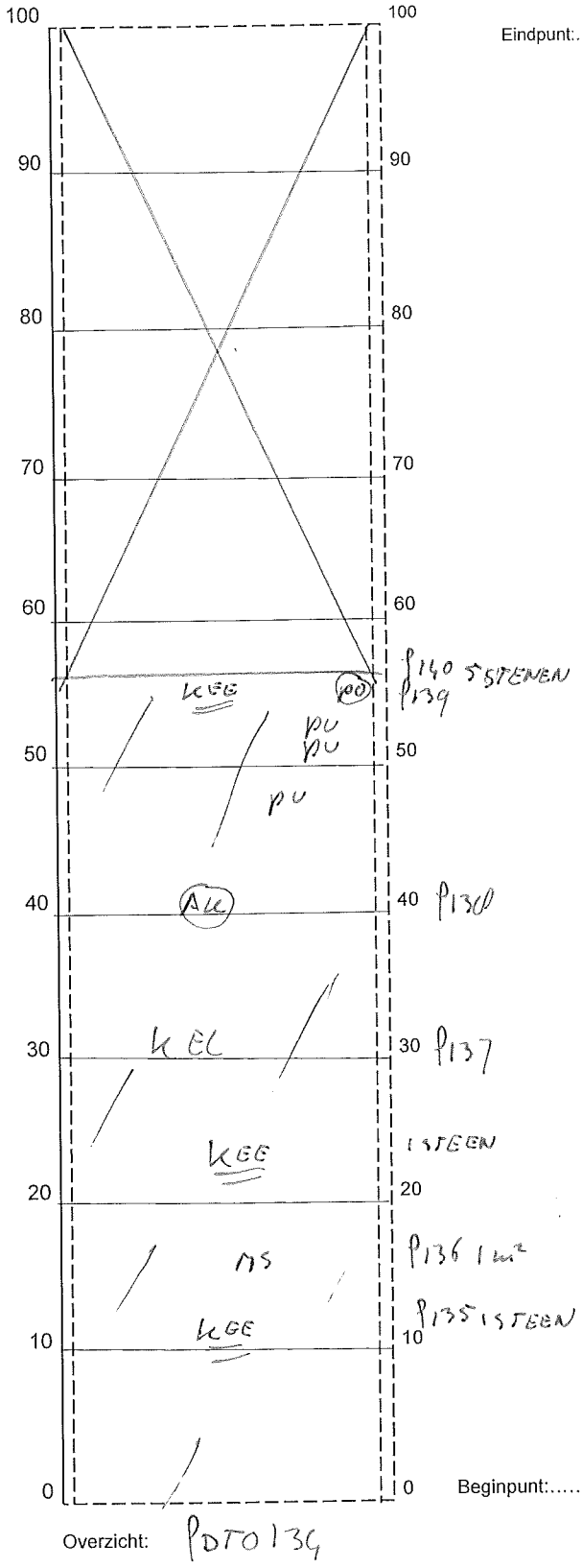

Overzicht: FOTO 134

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3		?	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,93		0,5	%
				score
Belijning				%

FOTO 134 overzicht
FOTO 135 KEE 1 STEEN
P136 MS 1 m².
P137 KEL overzicht 100%
P138 AK
P139 PO
P140 KEE 5 STENEN
KEL 2,2% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C35

Totale weglengte:

Lengte: 50 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 200 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

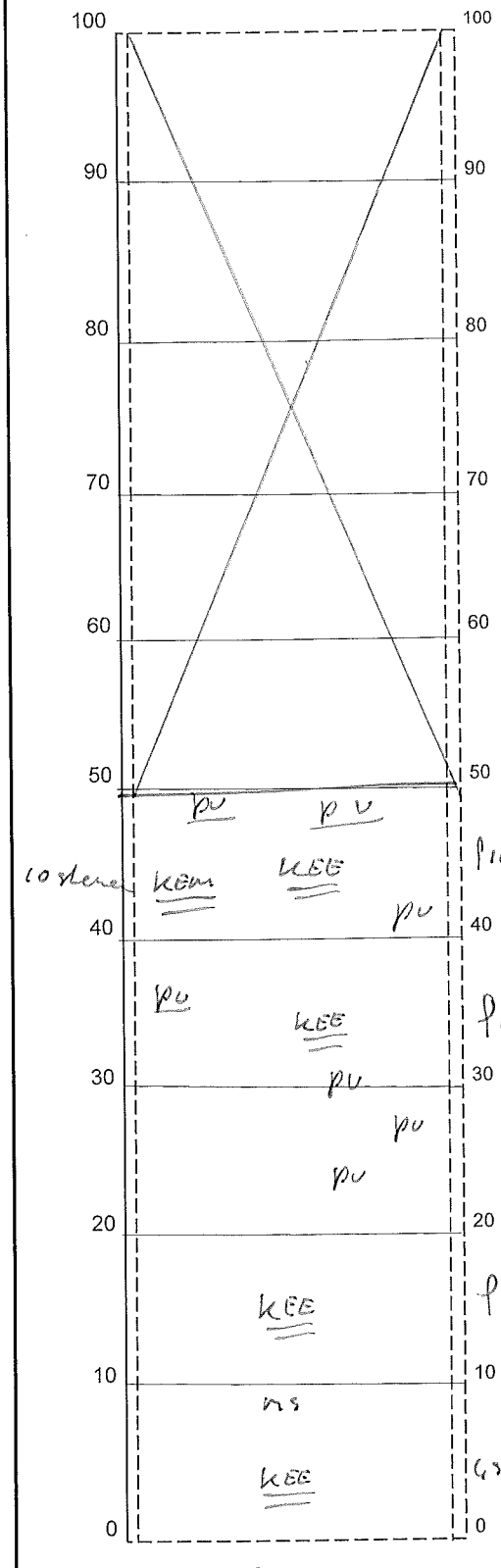

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,11	0,02	%
				score
Belijning				%

FOTO 141 overzicht
KLEE 4 STENEN
FOTO 142 VTS 1 m².
FOTO 143 KLEE 10 STENEN
FOTO 144 KLEE 4 STENEN
FOTO 145 ZAND SPOOR
FOTO 146 KLEE 20 STENEN
KEL 5 % ONES

Beginpunt:.....

Overzicht: FOTO 141

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: C36

Totale weglengte:

Lengte: 45 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 180 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

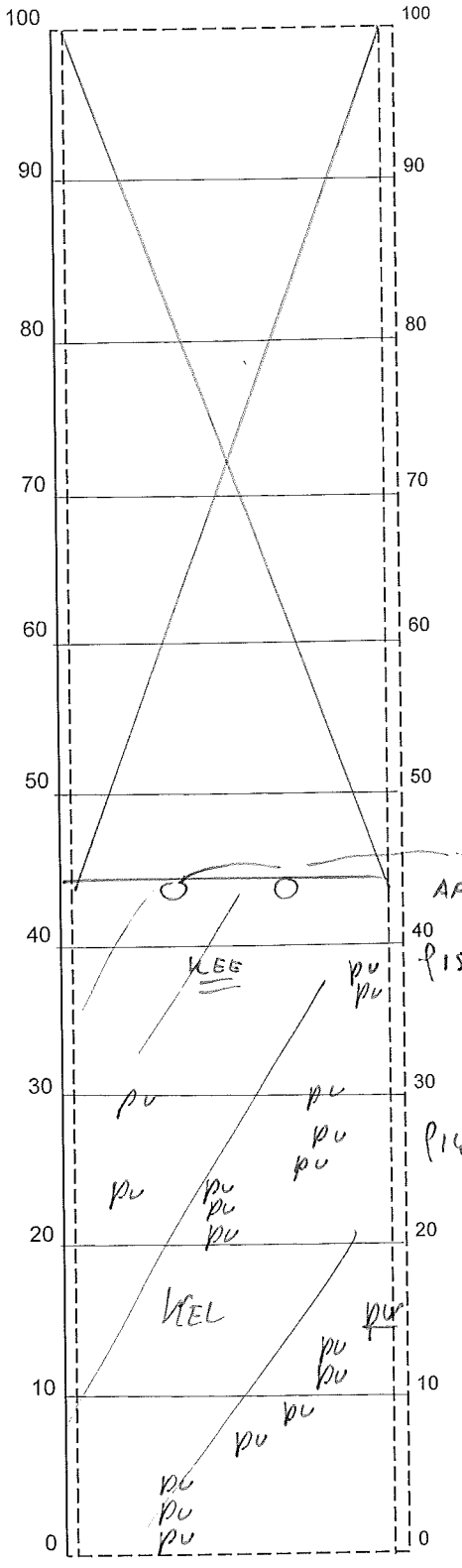

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m1
				score
Oneffenheden	17	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,02	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,95		0,05	%
				score
Belijning				%

foto 147 overzicht

foto 149 zand

foto 149 afwijkende steen

foto 150 afwijkende steen

foto 151 klee gesteken

kel 100%.

kel 1,1% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C37

Totale weglengte:

Lengte: 38 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 152 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

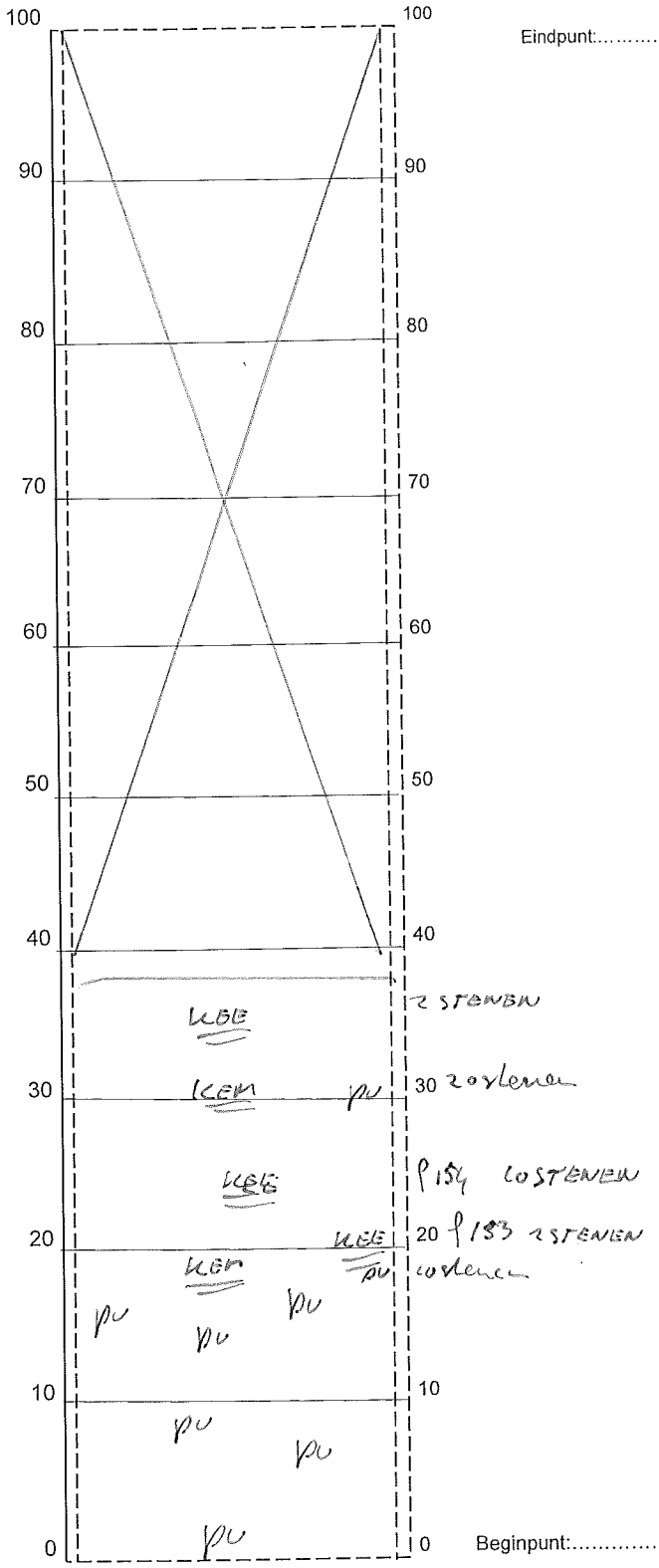

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,44	0,2	%
				score
Belijning				%

foto 152 overzicht
foto 153 KEE 2 STENEN
foto 154 KEE 10 STENEN
foto 155 ZAND
KEM 20+10 STENEN
KEL 46,1 % vrij

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 152

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C3V

Totale weglengte:

Lengte: ...19... mtr. **Breedte:** ..1.... mtr. **Oppervlakte:** ...19.... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

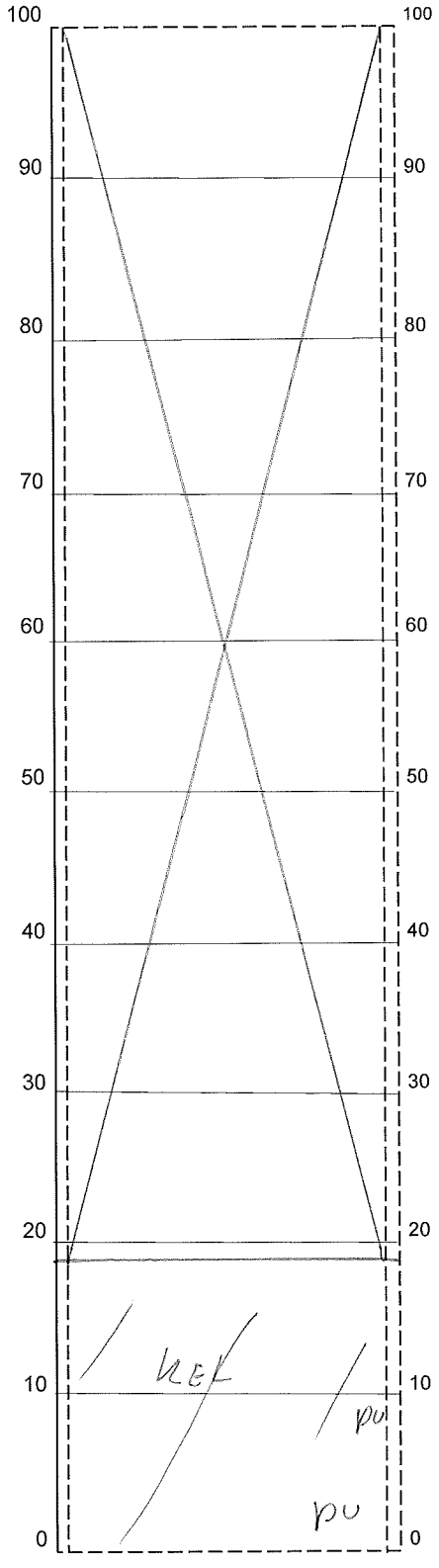

Overzicht: foto 156

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

foto 156 overzicht
KEK 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C39 cirkel

Totale weglengte:

Lengte: 1.00 mtr. **Breedte:** 4.45 mtr. **Oppervlakte:** 44.5 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

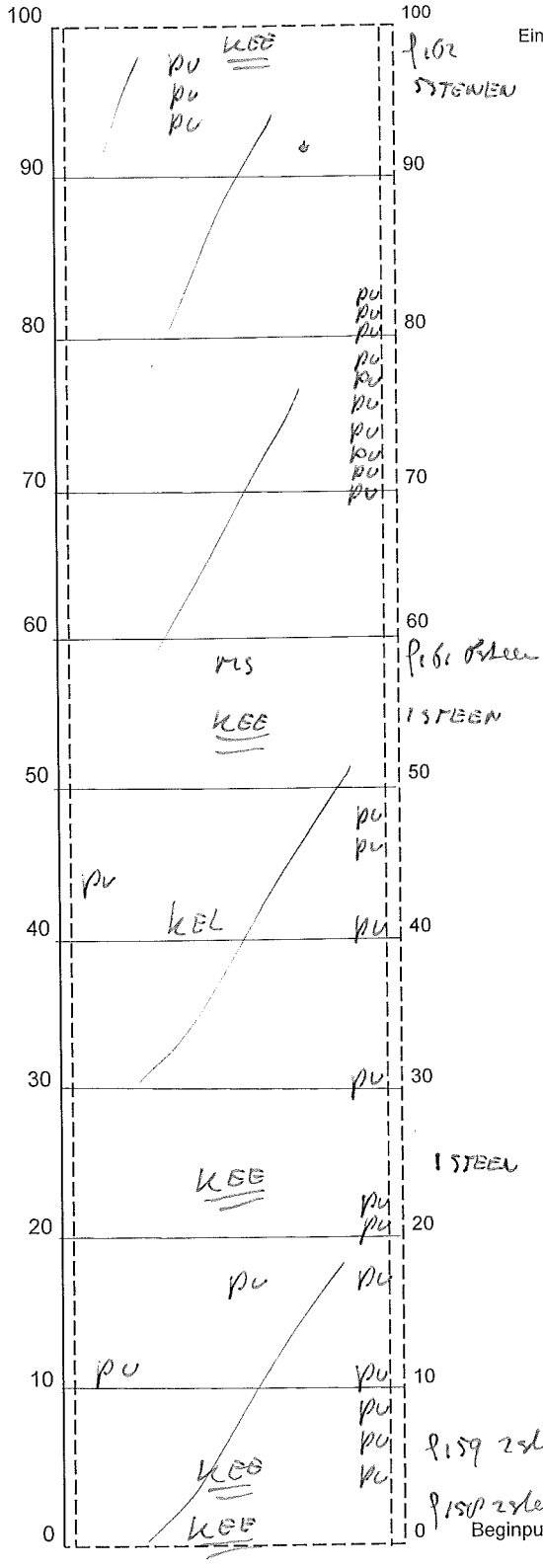

Overzicht: P157

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	27			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,93		9,07	%
				score
Belijning				%

FOTO 157 overzicht
FOTO 158 KEE 2 STENEN
FOTO 159 KEE 2 STENEN
FOTO 160 KEL
FOTO 161 MS 6 STENEN
FOTO 162 KEE 5 STENEN
KEL 100 %

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** C39 cirkel

Totale weglengte:

Lengte: 10 mtr. **Breedte:** 6,45 mtr. **Oppervlakte:** 64,5 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

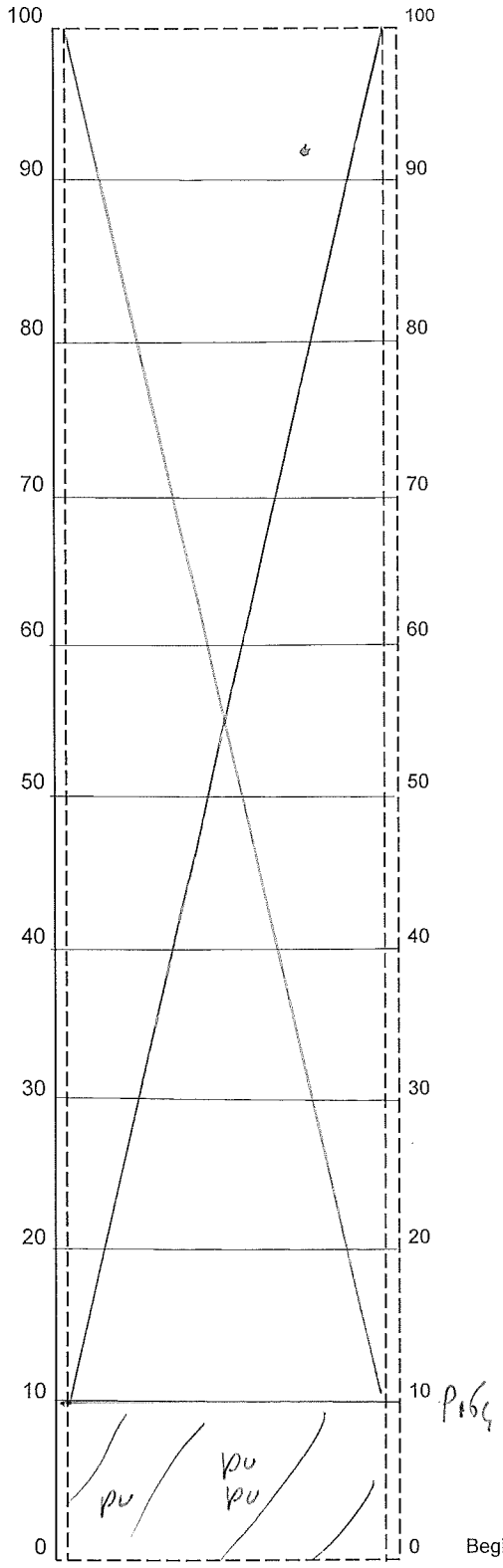

Overzicht: P163

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

Foto 163 overzicht

Foto 164 einde cirkel

keel 100%

Foto 165 gaten in cirkel

Foto 166 omtrekkend putdeksel

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** D1

Totale weglengte:

Lengte: ...2..... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...8..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

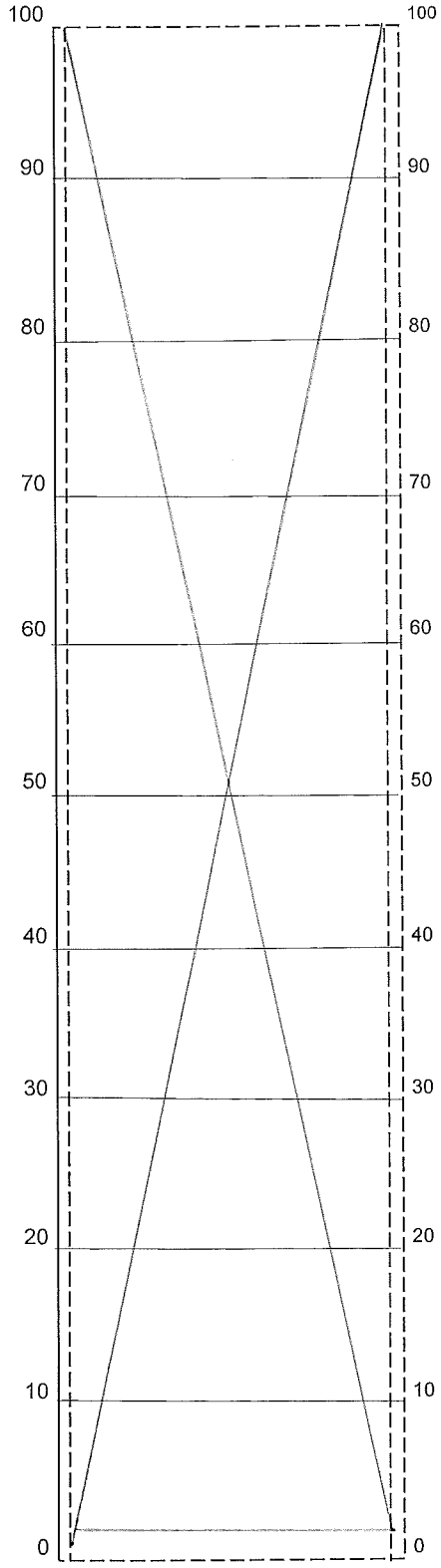

Overzicht: foto 760

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			100	%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 760 overzicht
Afwijkende kleur 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** D2

Totale weglengte:

Lengte: ...4.... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...P..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

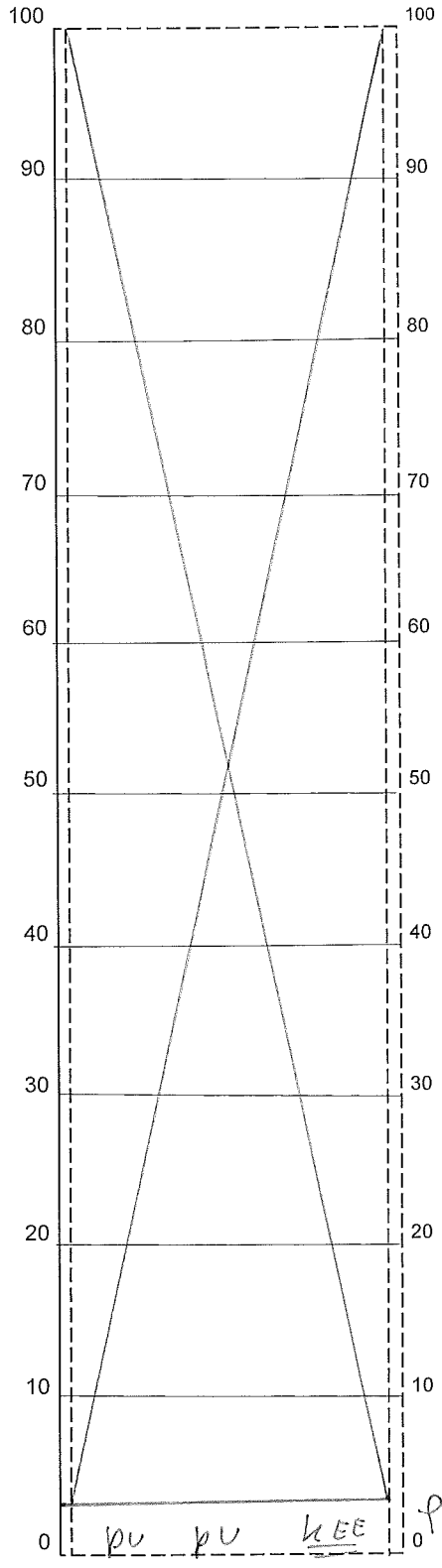

Overzicht: FOTO 761

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	2			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			2,7P	%
				score
Belijning				%

FOTO 76. overzicht

FOTO 762 KEE 10STENEN

KEL 100% VLEI

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** D3

Totale weglengte:

Lengte: ....9.... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 36..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

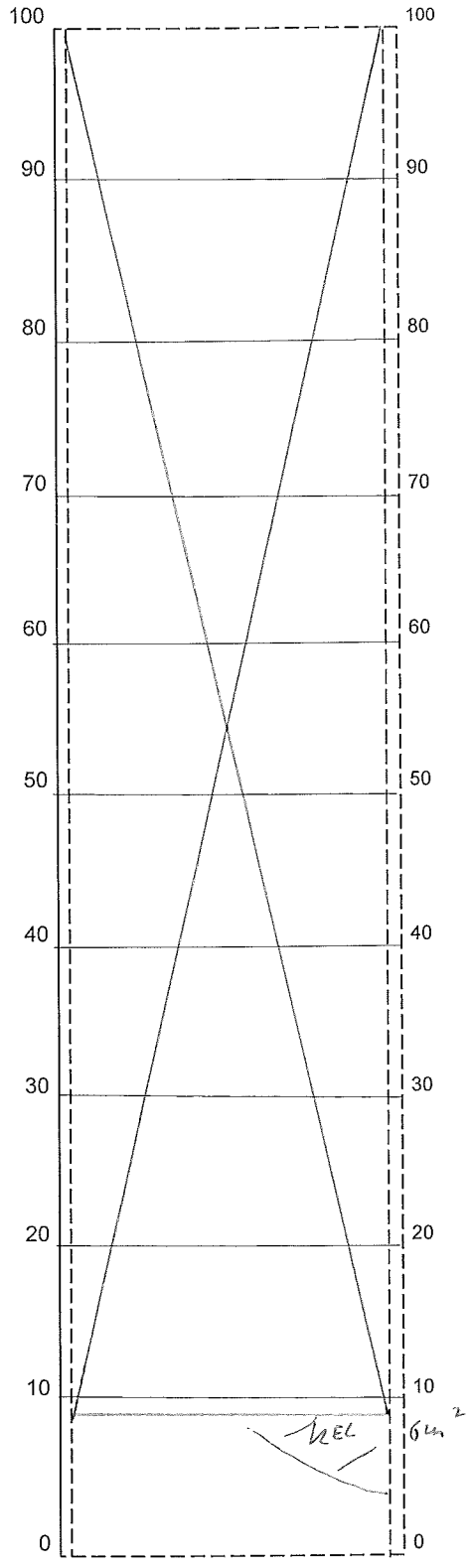

Overzicht: FOTO 763

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			Ø3,3	%
				score
Kwaliteit Elementen	16,7			%
				score
Belijning				%

FOTO 763 overzicht
AFWIJKENDE KLEUR 100%
KEL 6m²

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** 04

Totale weglengte:

Lengte: 13 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 42 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

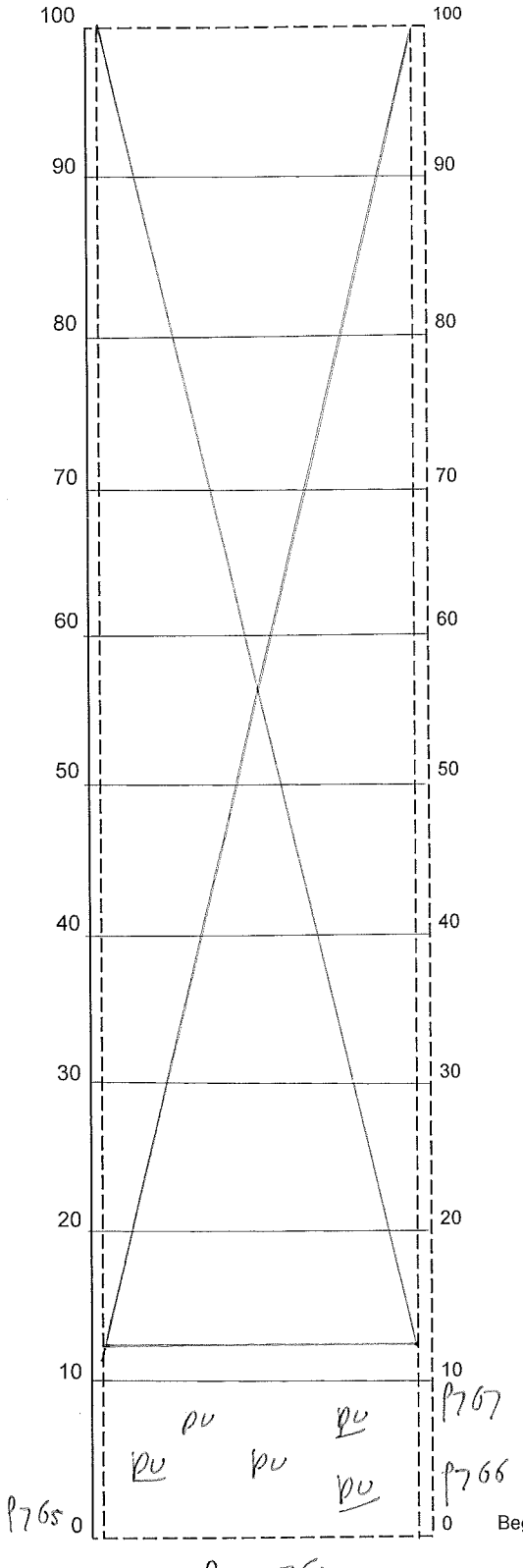

Overzicht: POTO 764

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	3	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning			2,4	%

POTO 764 overzicht
POTO 765 pu
POTO 766 pu
POTO 767 pu
belijning 1m²
KEL 20% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** D5

Totale weglengte:

Lengte: 29 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 116 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

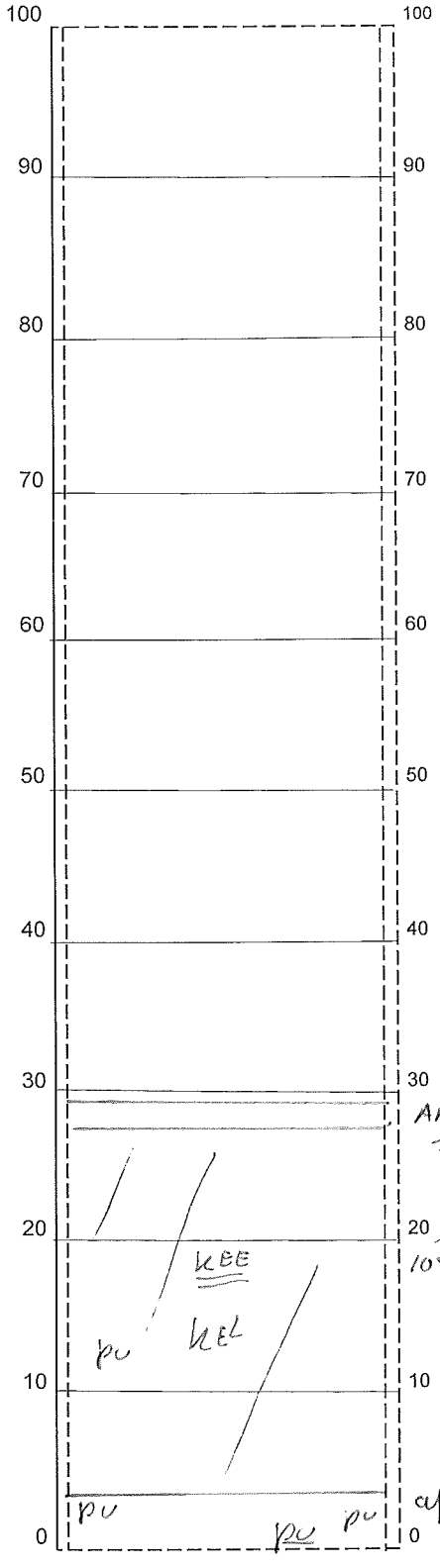

Overzicht: FOTO 768

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			20,7	%
				score
Kwaliteit Elementen	79,11		0,19	%
				score
Belijning				%

FOTO 768 overzicht
FOTO 769 PU
FOTO 770 KEE 10 STENEN
FOTO 771 AFWIJKENDE KLEUR KEL 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** D6

Totale weglengte:

Lengte: ..23.. mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..92.... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

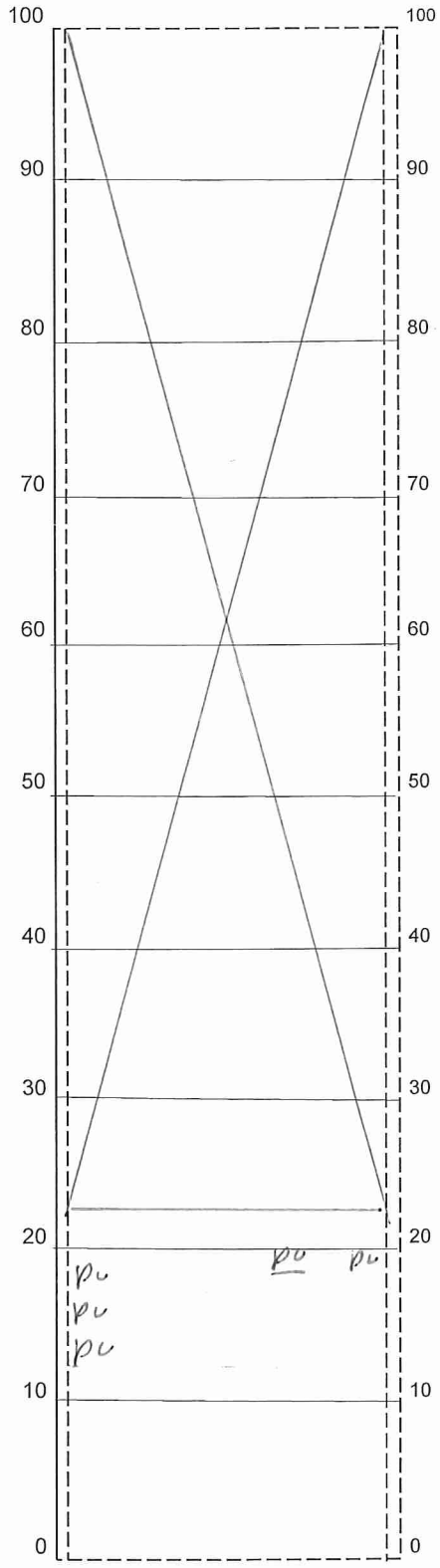

Overzicht: foto 772

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 772 overzicht
KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** D7

Totale weglengte:

Lengte: 15 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 60 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

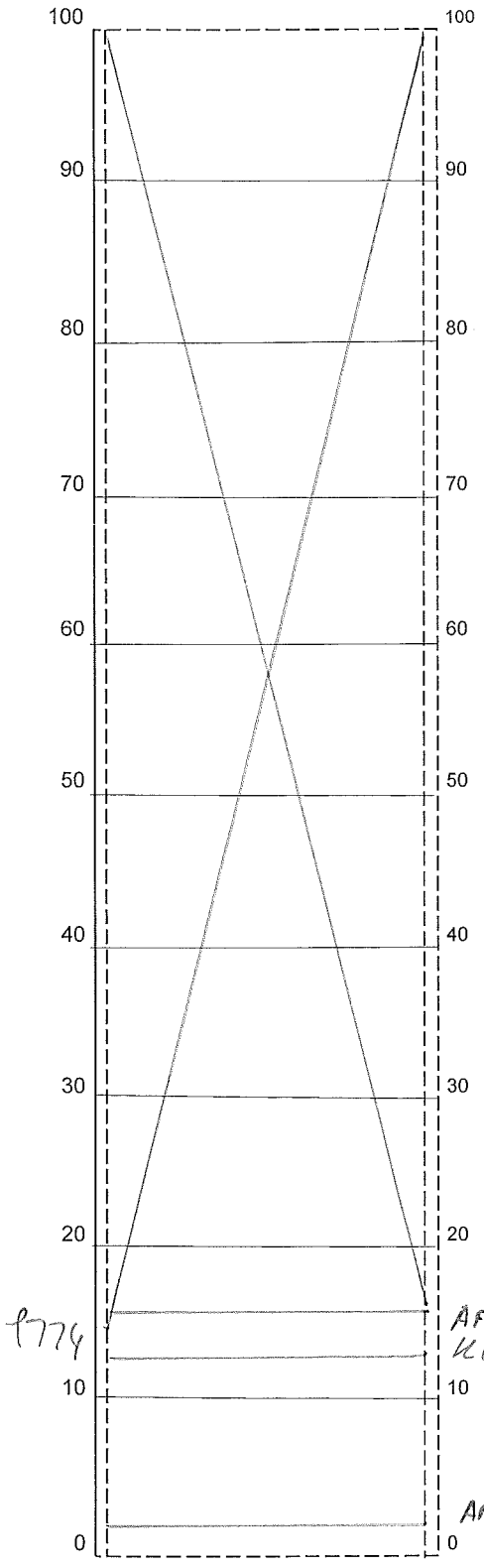

Overzicht: foto 773

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			23,3	%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 773 overzicht
AFWIJKENDE KLEUR 4 m²
foto 774 AFWIJKENDE KLEUR 10 m²
KEL 10% ires

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** Dp

Totale weglengte:

Lengte: 4 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 16 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

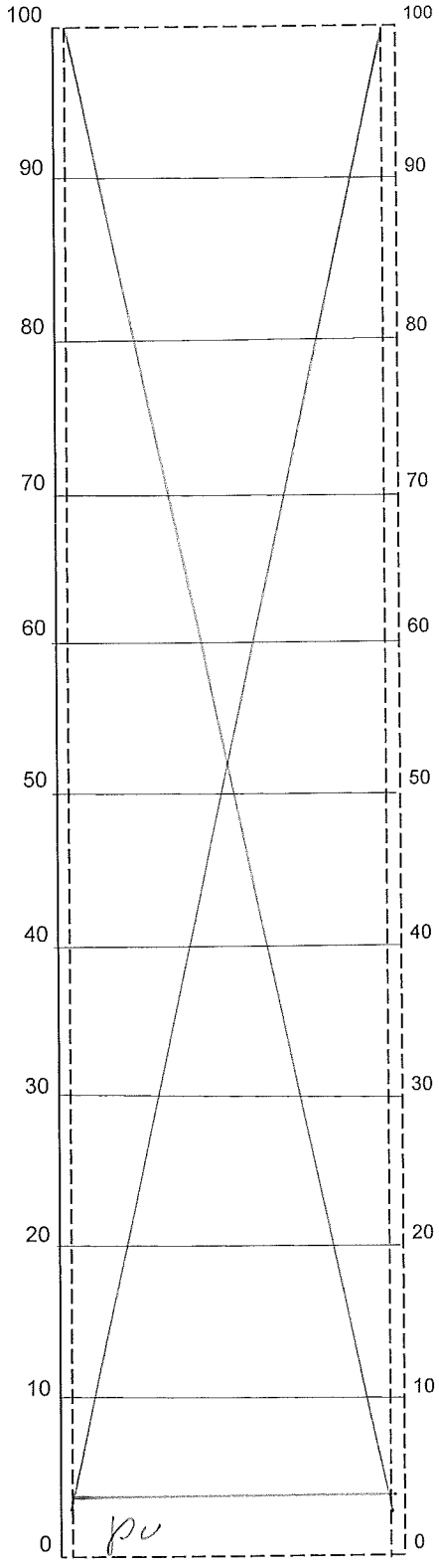

Overzicht: Foto 775

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto 775 overzicht

KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: E1

Totale weglengte:

Lengte: ...5.... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ...20.... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

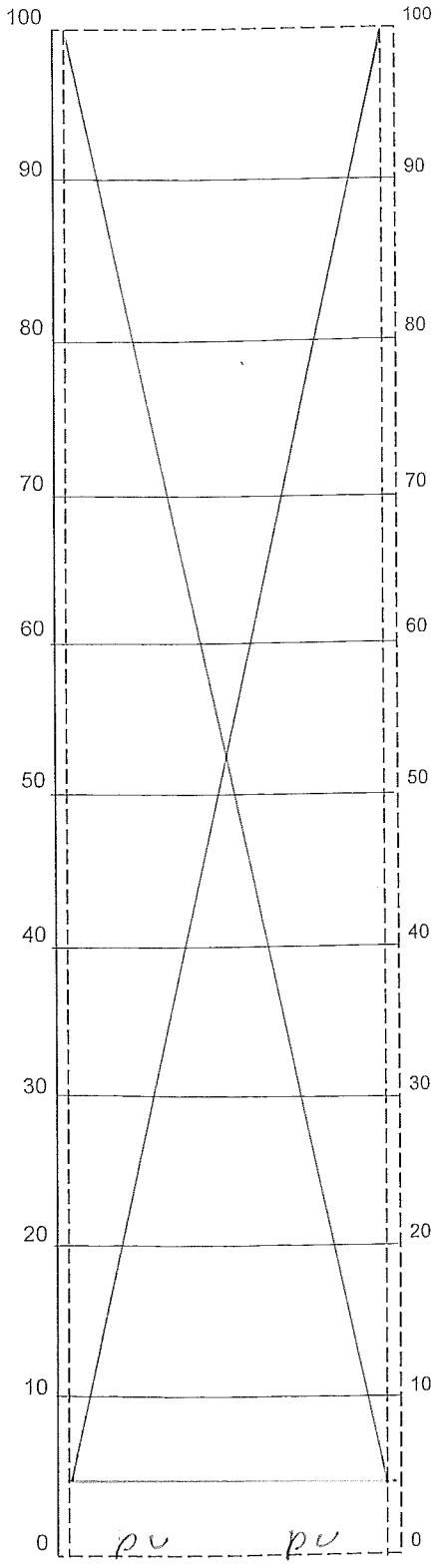

Overzicht: FOTO 7qP

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	2			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

FOTO 7qP overzicht

KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: E2

Totale weglengte:

Lengte: 13 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 42 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

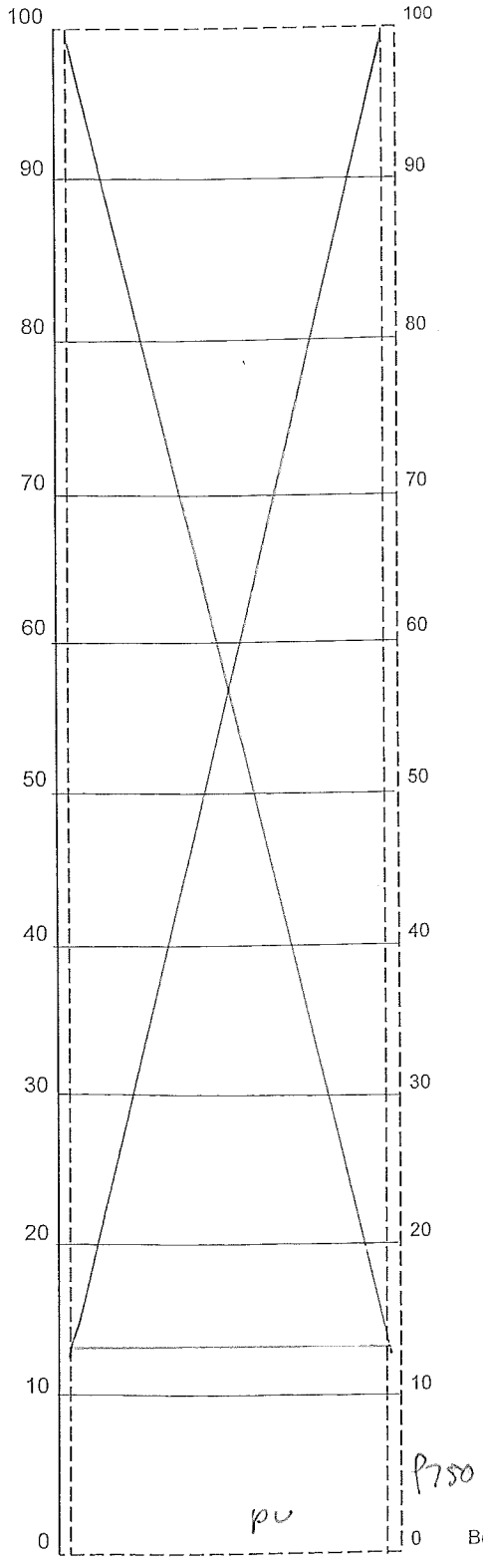

Overzicht: Foto 749

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			100	%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto 749 overzicht

Foto 750 AFWIJKENDE KLEUR 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: E3

Totale weglengte:

Lengte: 19 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 76 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

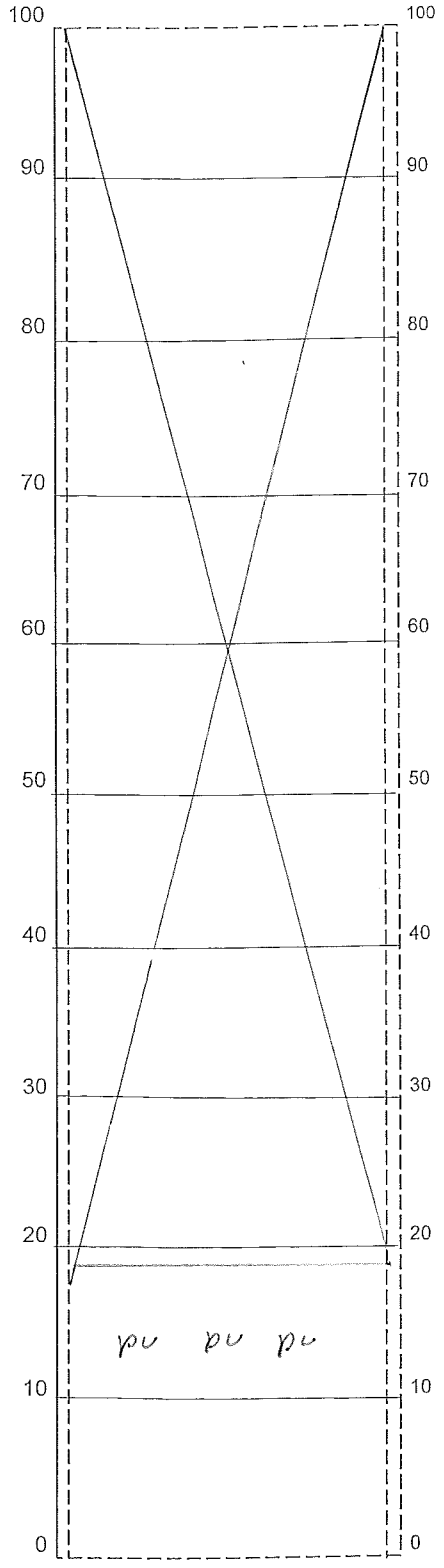

Overzicht: foto 751

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	3			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 751 overzicht

KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** E4

Totale weglengte:

Lengte: 22 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 88 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

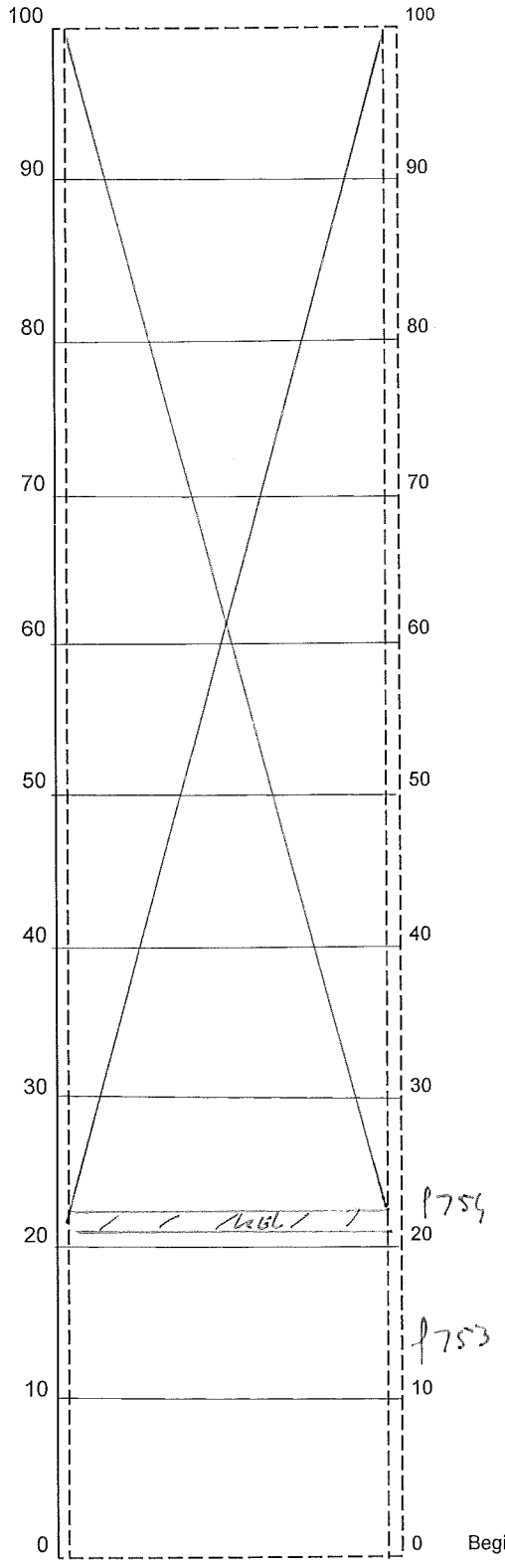

Overzicht: foto 752

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			95,5	%
				score
Kwaliteit Elementen	4,5			%
				score
Belijning				%

foto 752 overzicht
foto 753 afwijkende kleur
foto 754 originele kleur KEL

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** E5

Totale weglengte:

Lengte: 18 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 72 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

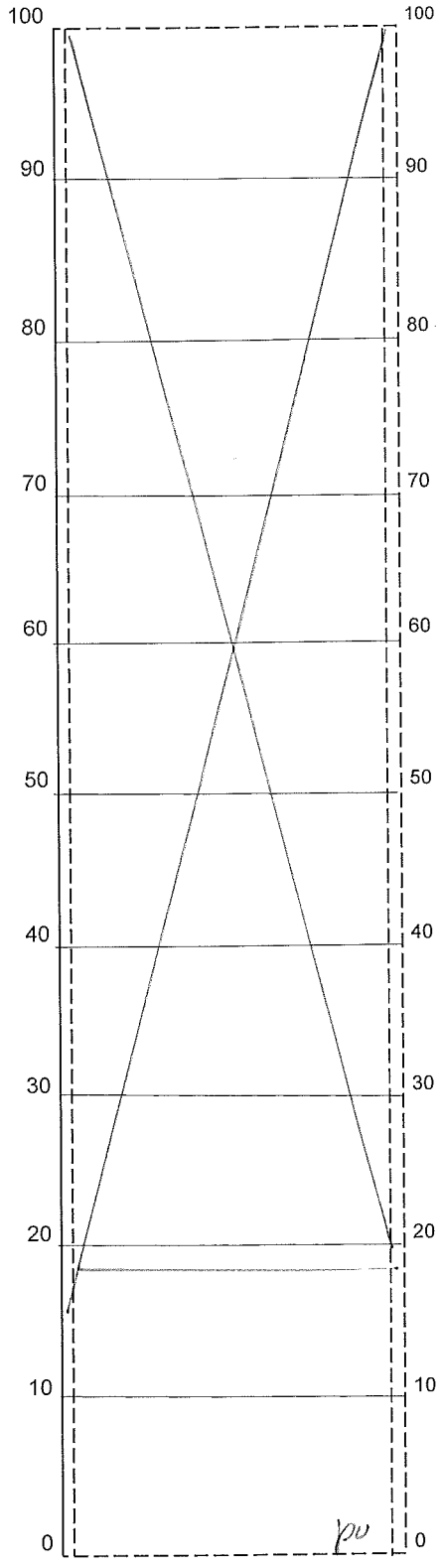

Overzicht: foto 755

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 755 overzicht

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** E6

Totale weglengte:

Lengte: 13 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 42 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

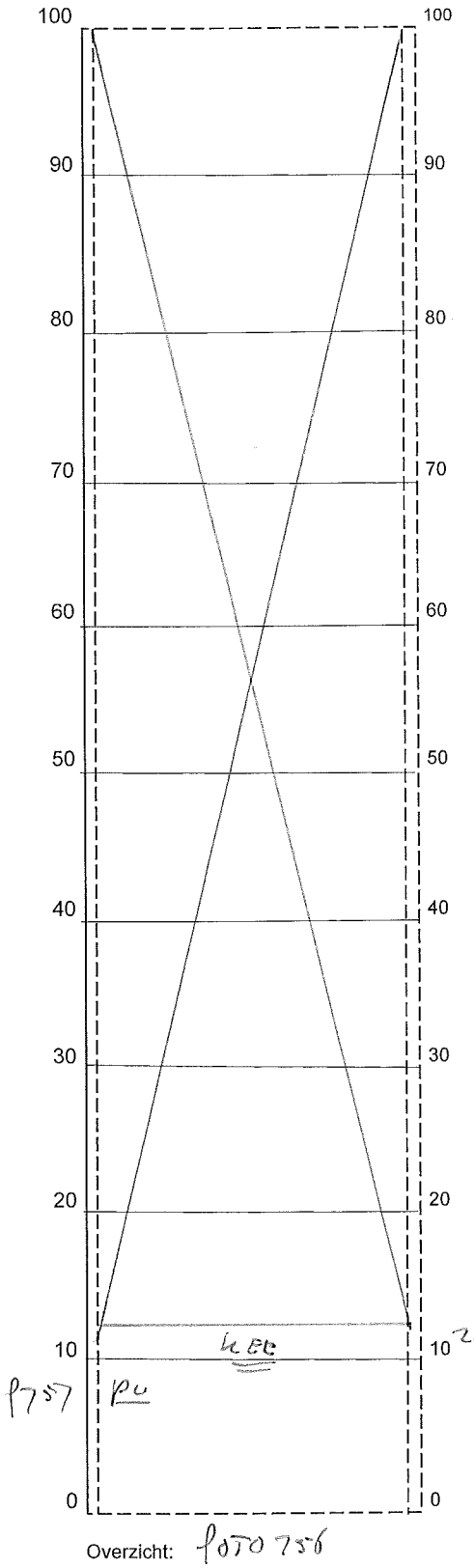

Overzicht: foto 756

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			100	%
				score
Kwaliteit Elementen			1,06	%
				score
Belijning				%

foto 756 overzicht
foto 757 PU
KEE 20 STENEN
AFWIJKENDE KLEUR 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** E7

Totale weglengte:

Lengte: ...0... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...32... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

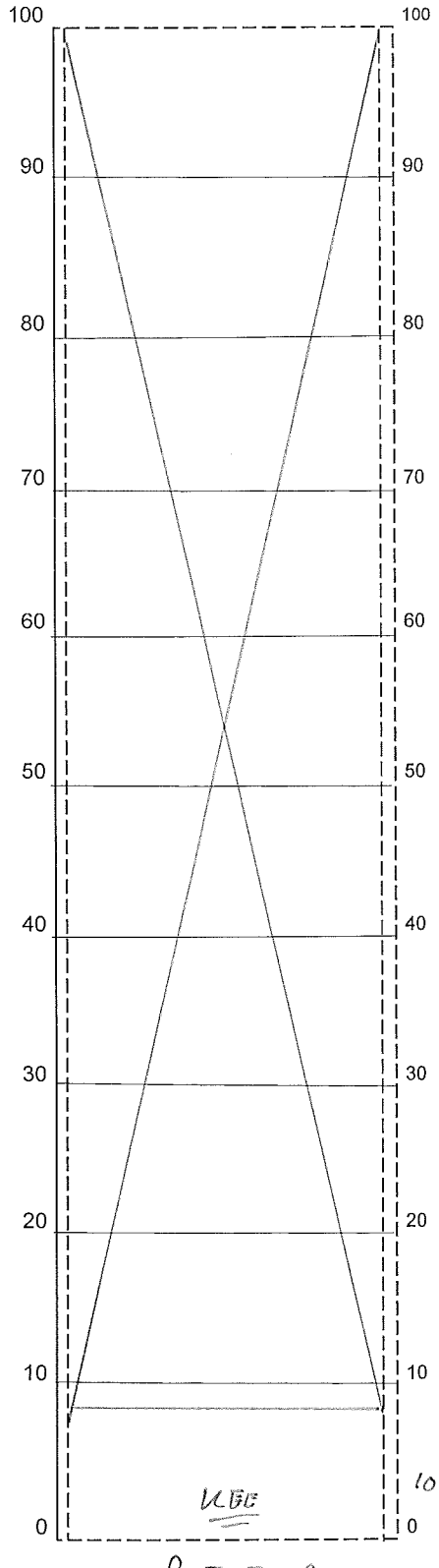

Overzicht: FOTO 750

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,69	%
				score
Belijning				%

FOTO 750 overzicht KBE 10 stenen
KEL 50% vlies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** E9

Totale weglengte:

Lengte: 4 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 16 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

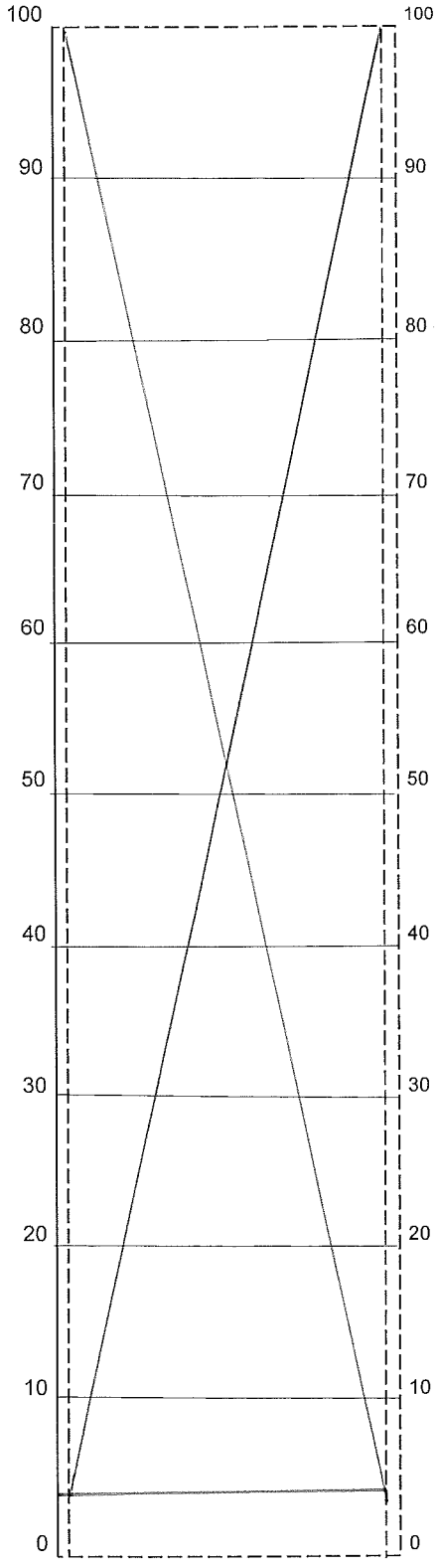

Overzicht: foto 759

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			100	%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 759 overzicht
AFWIJKENDE KLEUR 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: F1

Totale weglengte:

Lengte: ....4.... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ...16..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

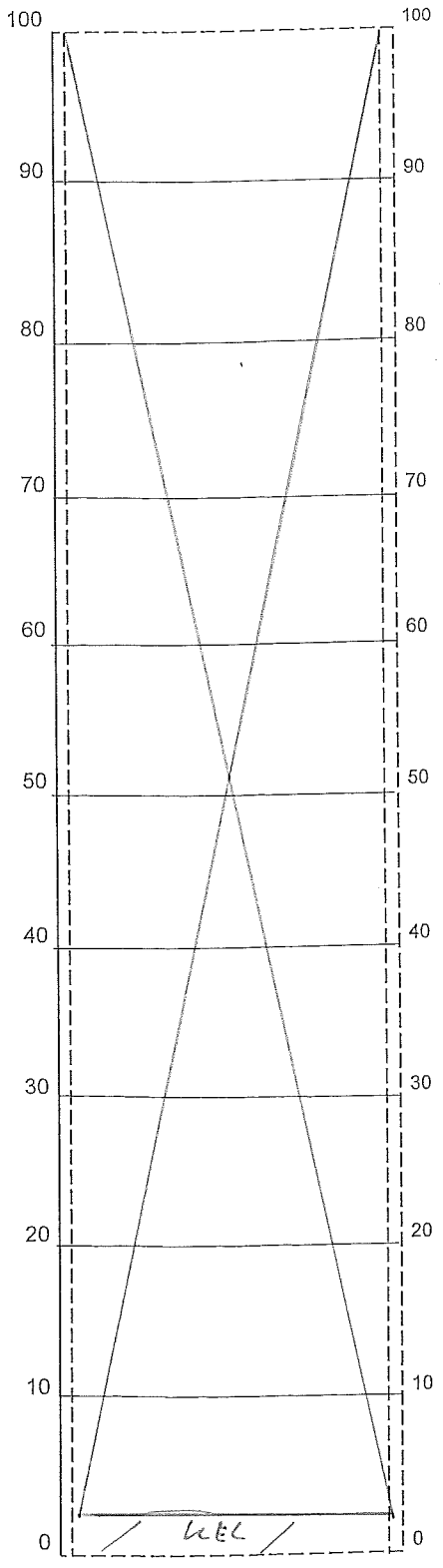

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

Foto 734 overzicht

KEL 100 %

KEL 100 % vies

Beginpunt:.....

Overzicht: Foto 734

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: F2

Totale weglengte:

Lengte: ....6.... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 24..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ○ bewolkt

Wegdek: ○ droog ○ opdrogend ○ nat

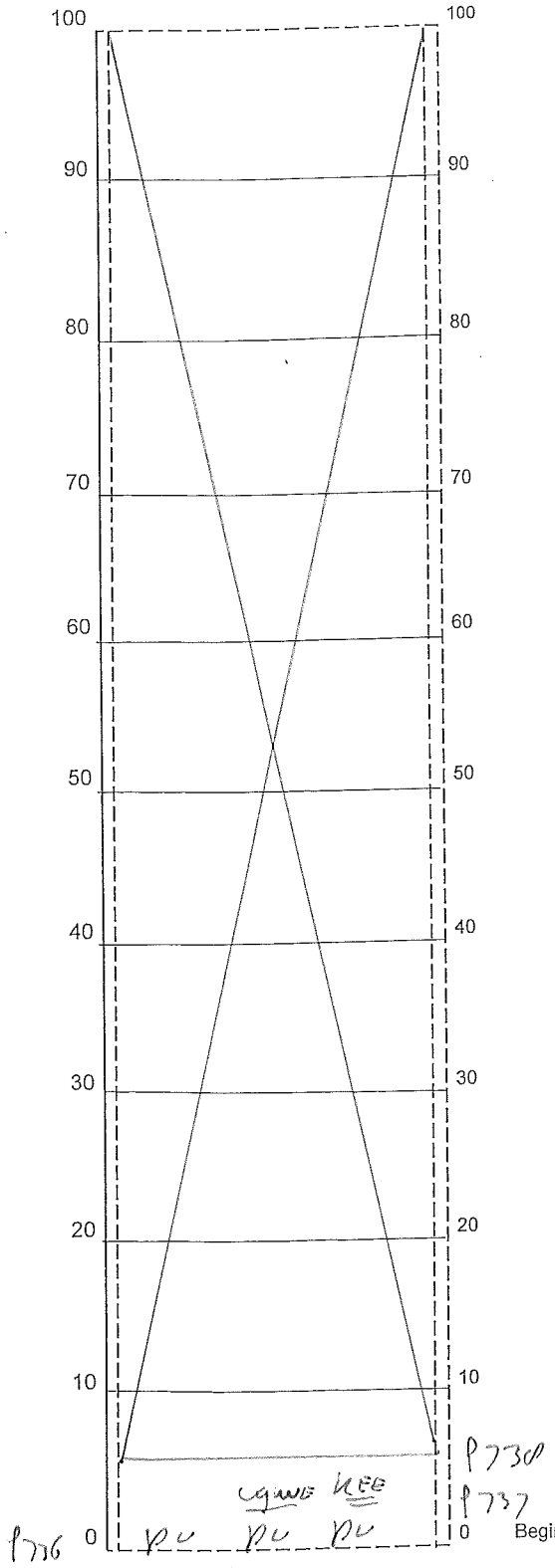

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3			stuks
				score
Voegwijdte			4,2	%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,93	%
				score
Belijning				%

POTO 735 overzicht
POTO 736 TALUD
POTO 737 ugwe 1m² KEE 10 stenen
POTO 738 TALUD
KEL 100% uies

Beginpunt:.....

Overzicht: POTO 735

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: F3

Totale weglengte:

Lengte: 10 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 40 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

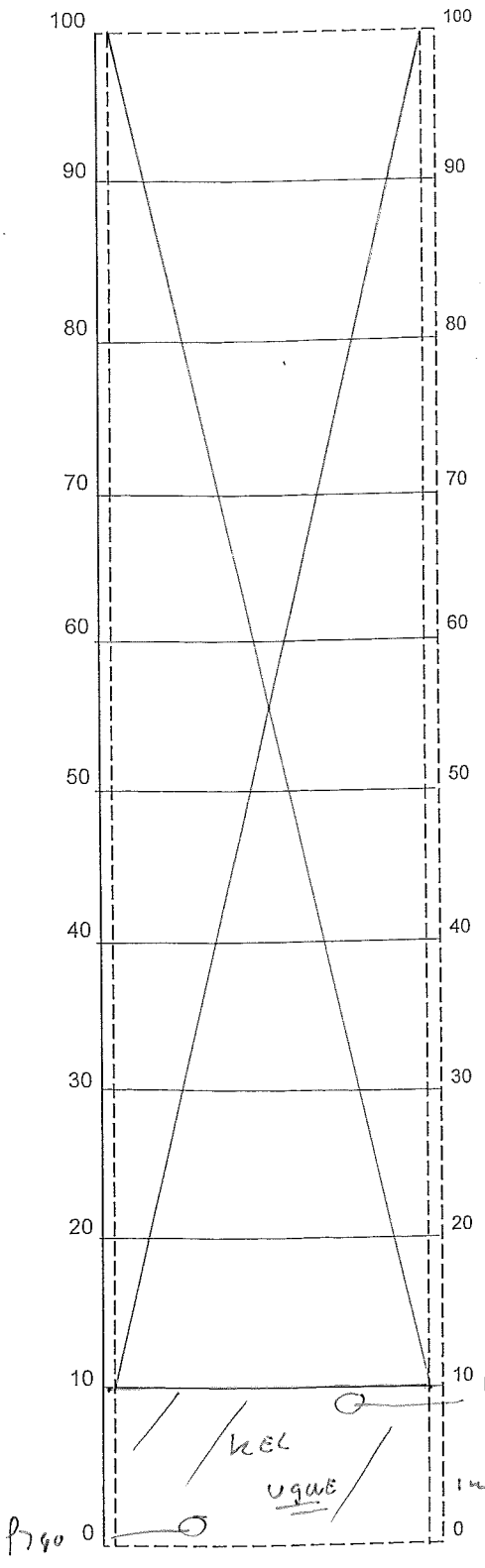

Overzicht: FOTO 739

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte			2,5	%
				score
Kleurafwijking			0,17	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,83			%
				score
Belijning				%

FOTO 739 overzicht

FOTO 740 TALUD + AFWIJKENDE KLEUR 1 STEEN

FOTO 741 UGWE 1m²

FOTO 742 TALUD + AFWIJKENDE KLEUR 2 STENEN

KEL 100%

KEL 100% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: F4

Totale weglengte:

Lengte: 13 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 52 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

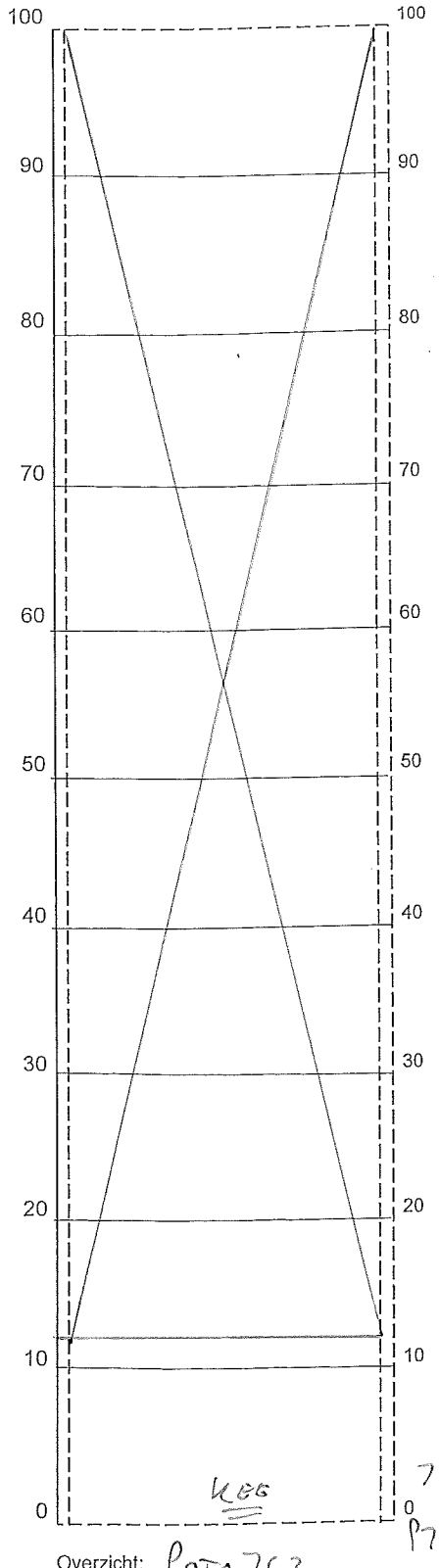

Overzicht: FOTO 743

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			9,37	%
				score
Belijning				%

P743 overzicht
P744 TALUD
KLEG 7 STENEN
KEL 100% vlies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: F5

Totale weglengte:

Lengte: 0 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 32 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ○ bewolkt

Wegdek: ○ droog ○ opdrogend ○ nat

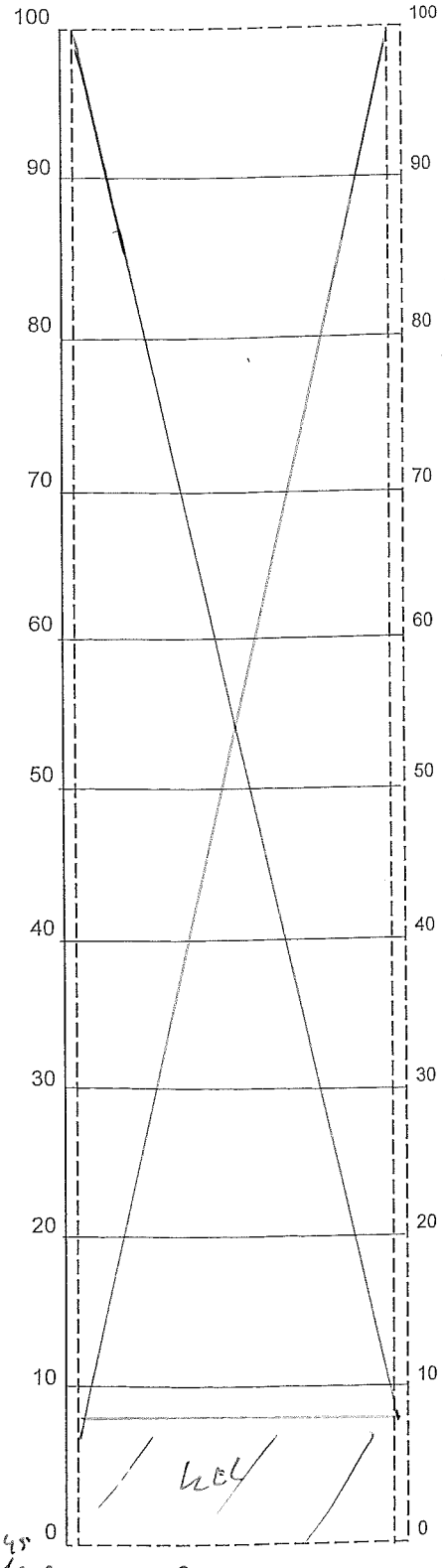

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,14	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,06			%
				score
Belijning				%

P0TO 745 TALUD + AFWIJKENDE KLEUR STENEN

P0TO 746 overzicht

KEL 100%

KEL 30% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: F6

Totale weglengte:

Lengte: ...5..... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ...20..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- O onbewolkt
- O lichtbewolkt
- O bewolkt

Wegdek:
- O droog
- O opdrogend
- O nat

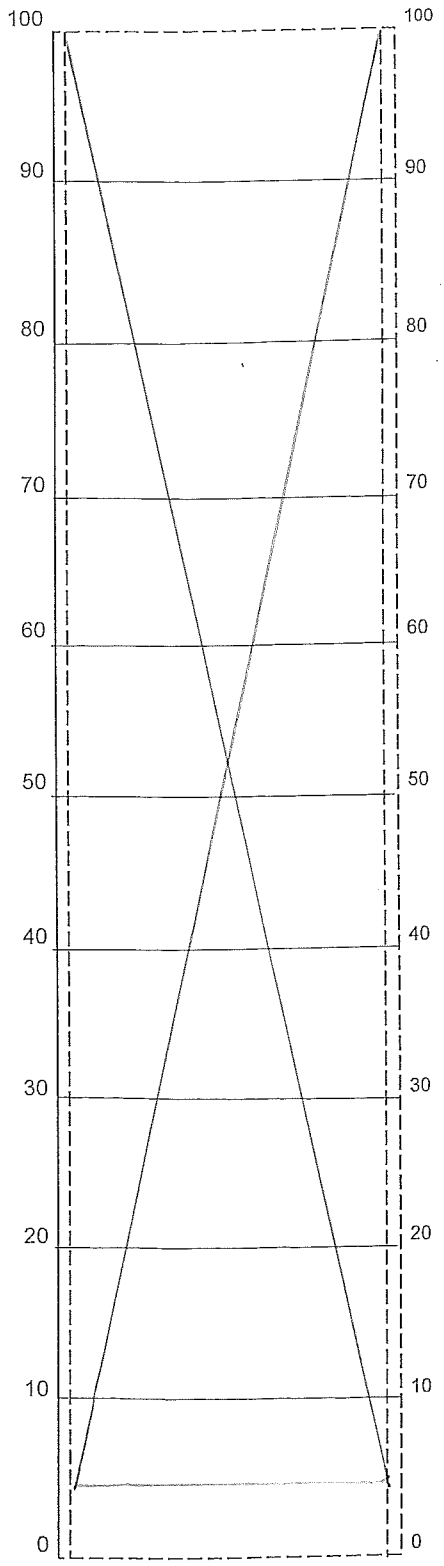

Overzicht: Foto 747

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto 747 overzicht
KEL 100% STENEN VIES

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** 91

Totale weglengte:

Lengte: ..11..... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 44..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

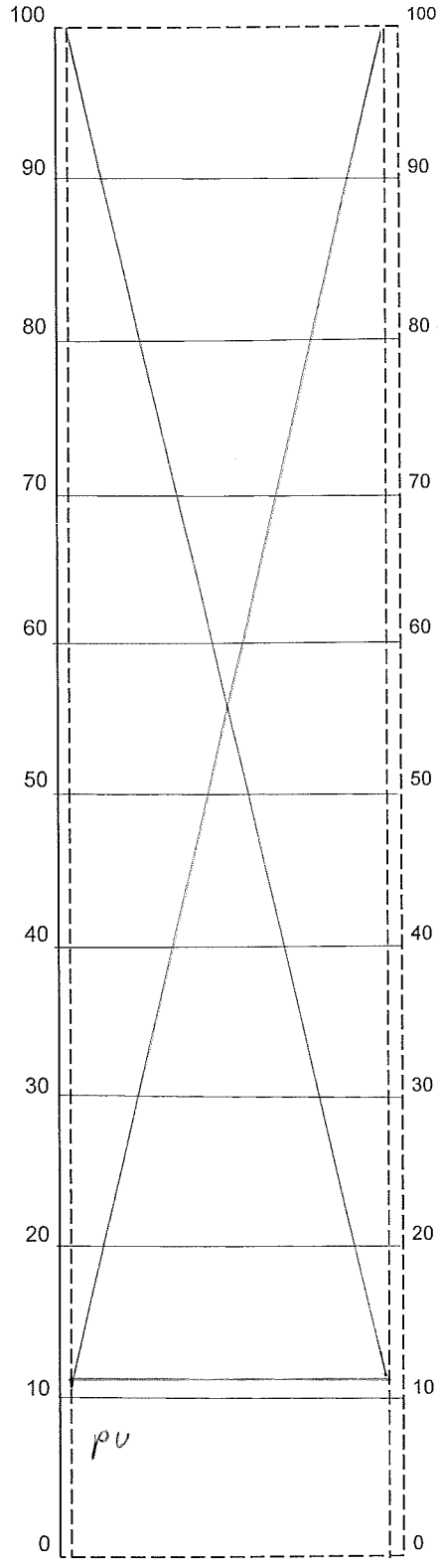

Overzicht: foto 776

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 776 overzicht
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** 9z

Totale weglengte:

Lengte: 15 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 60 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

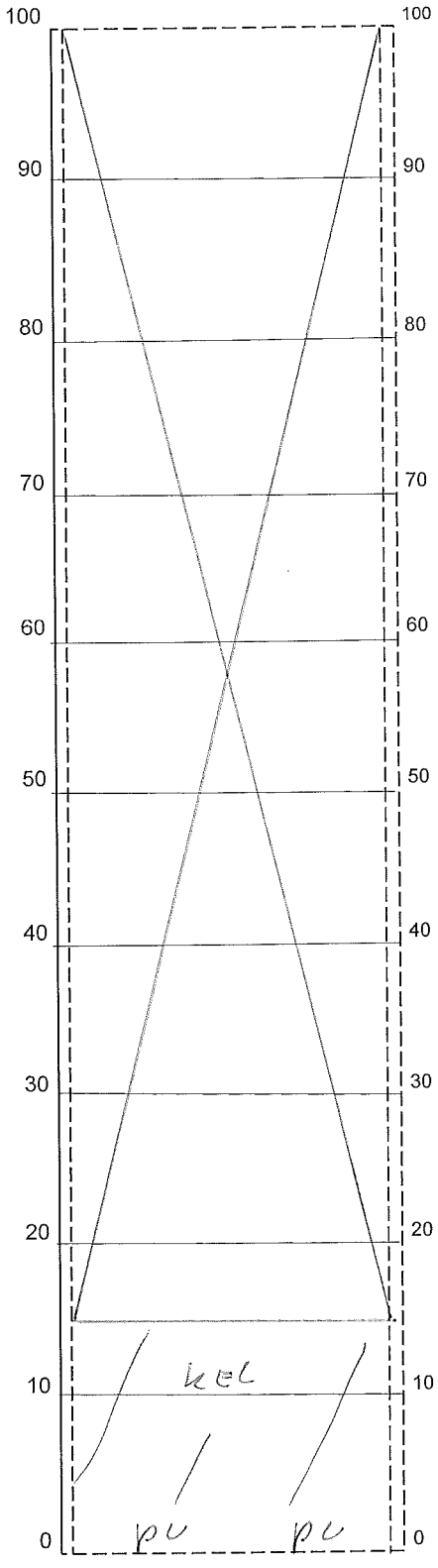

Overzicht: foto 777

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

foto 777 overzicht
foto 778 kel 100%
kel 50% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** g3

Totale weglengte:

Lengte: 22 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 88 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

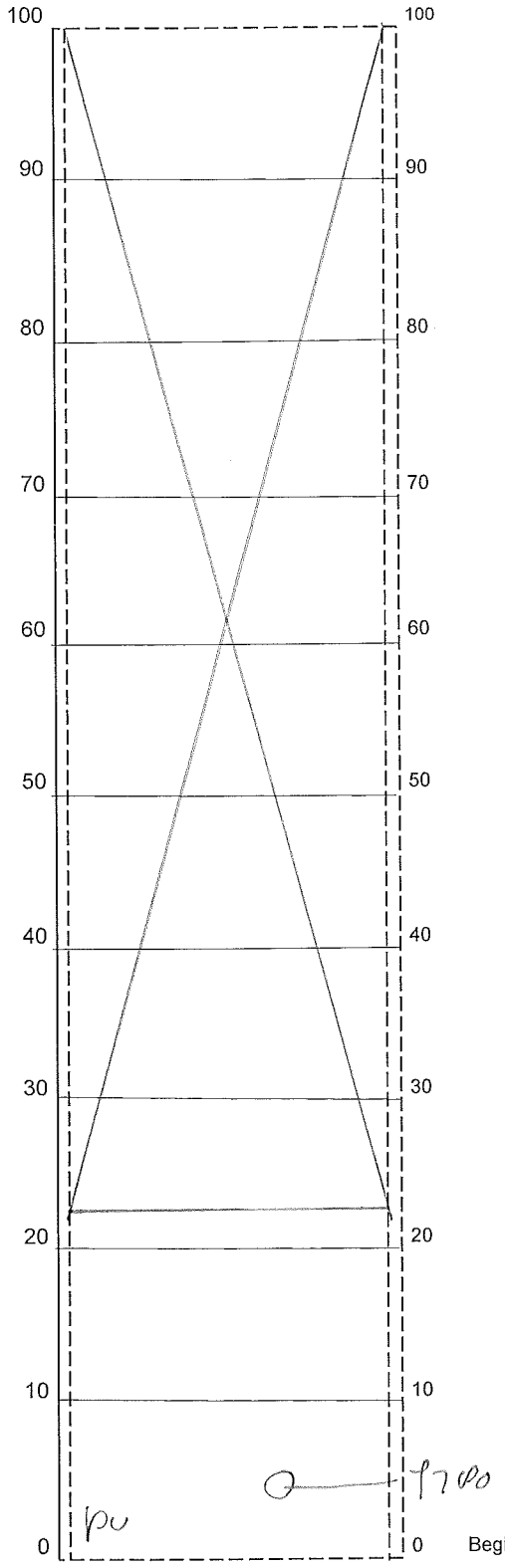

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m²
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,1	%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 779 overzicht

foto 780 AFWIJKENDE KLEUR 4STENEN

KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 779

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** 94

Totale weglengte:

Lengte: 30 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 120 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

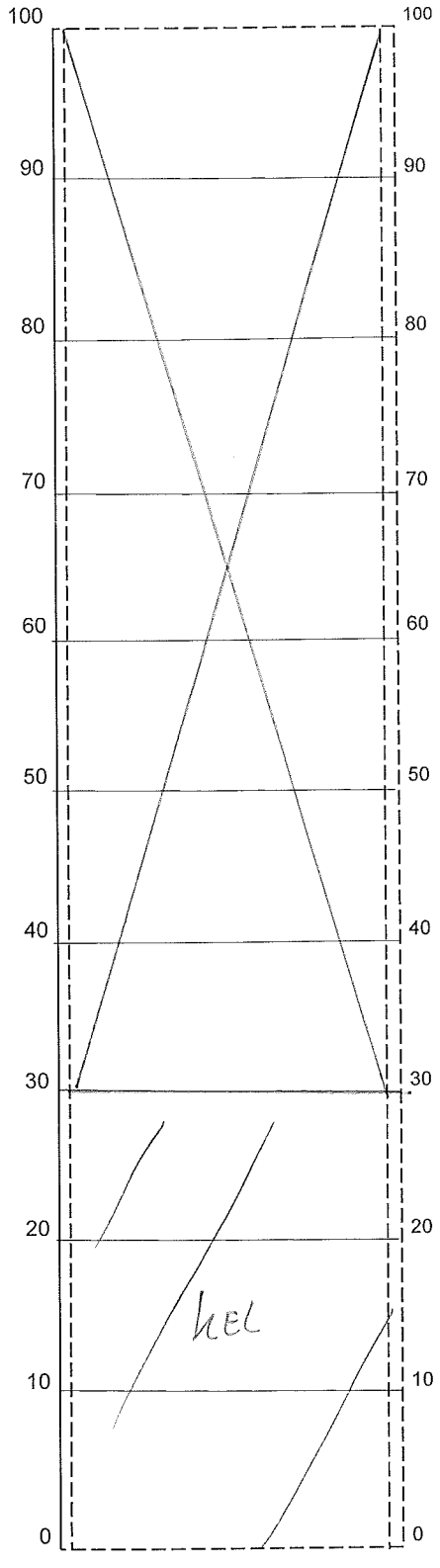

Overzicht: Foto 701

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,04	%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

Foto 701 overzicht
AFWIJKENDE KLEUR 2 STENEN
KEL 100%
KEL 20% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 95

Totale weglengte:

Lengte: 1 mtr. Breedte: 10 mtr. Oppervlakte: 10 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

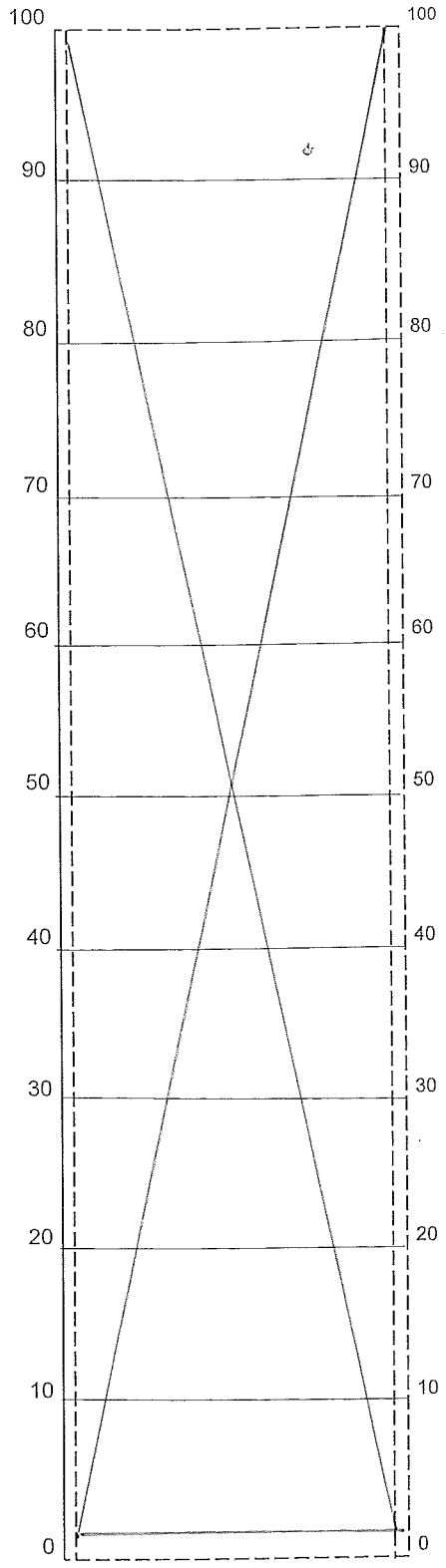

Overzicht: FOTO 7 & 2

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

FOTO 7 & 2 overzicht

KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 96

Totale weglengte:

Lengte: ....1..... mtr. Breedte: 10... mtr. Oppervlakte: ....10..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

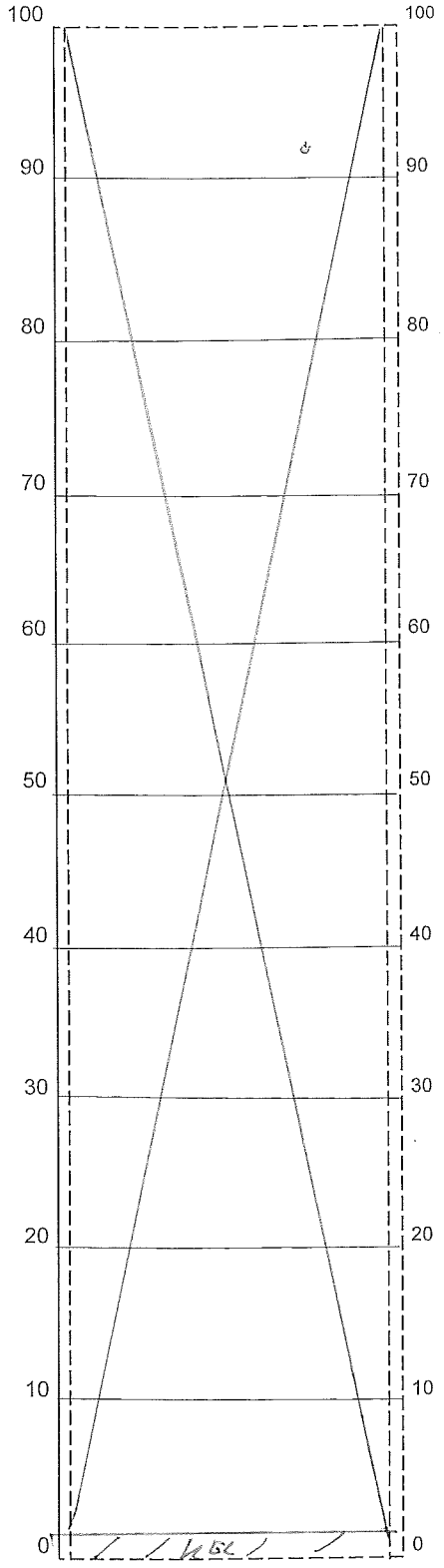

Overzicht: FOTO 703

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

FOTO 703 overzicht

KEL 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 97

Totale weglengte:

Lengte: ...1..... mtr. Breedte: .6..... mtr. Oppervlakte: ...6..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

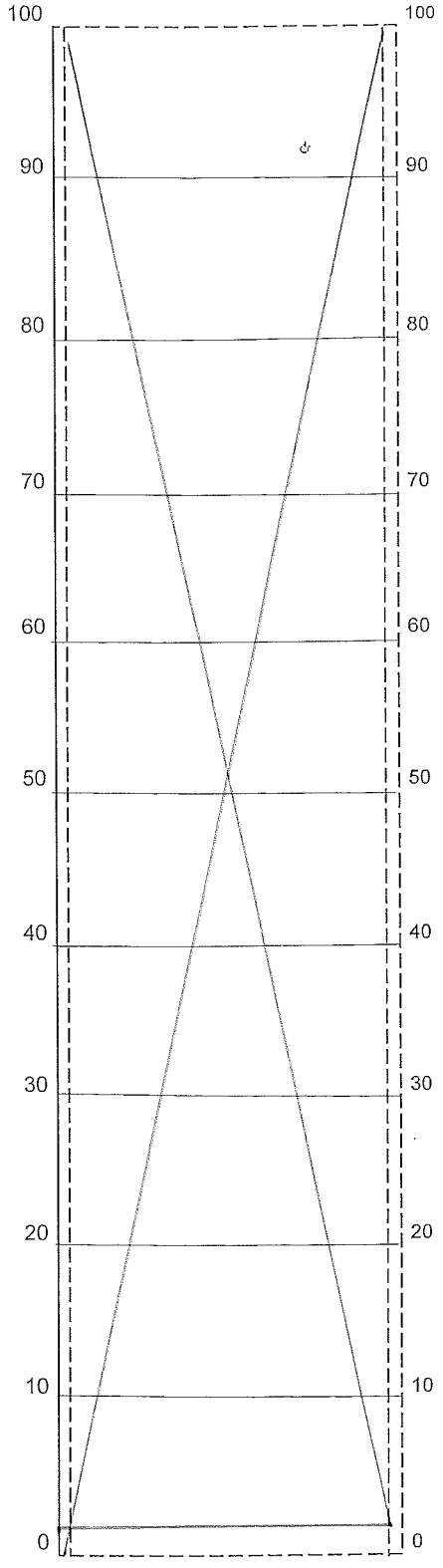

Overzicht: P7P4

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto 7P4 overzicht

KEL 100 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** 90

Totale weglengte:

Lengte: ..1.. mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..4..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

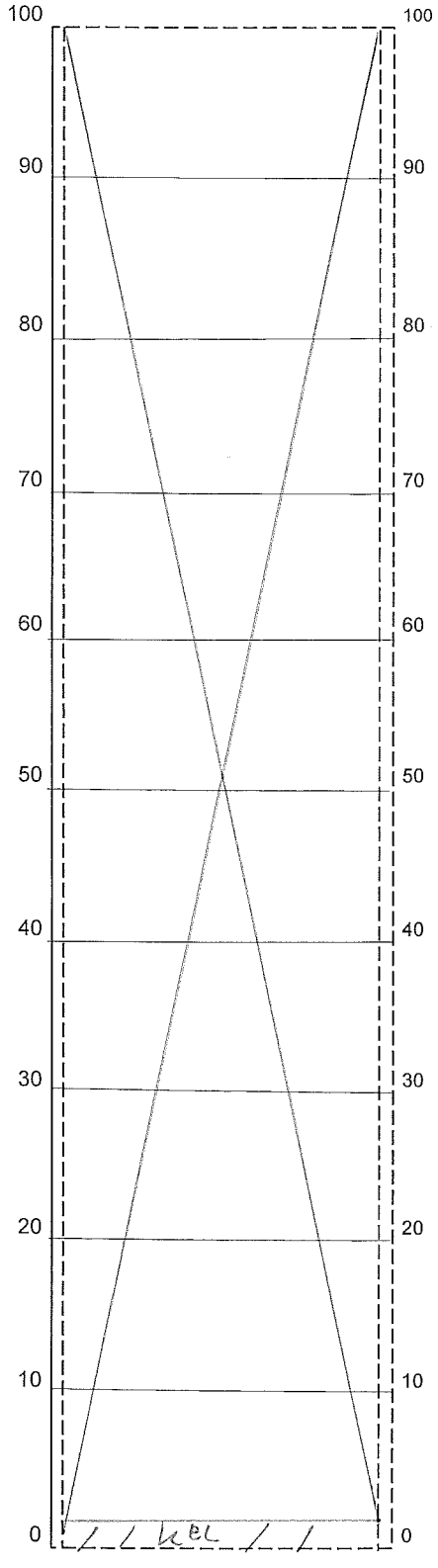

Overzicht: Foto 705

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

Foto 705 overzicht
KEL 100%

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** H1

Totale weglengte:

Lengte: 34 mtr. **Breedte:** 2 mtr. **Oppervlakte:** 68 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK wit

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

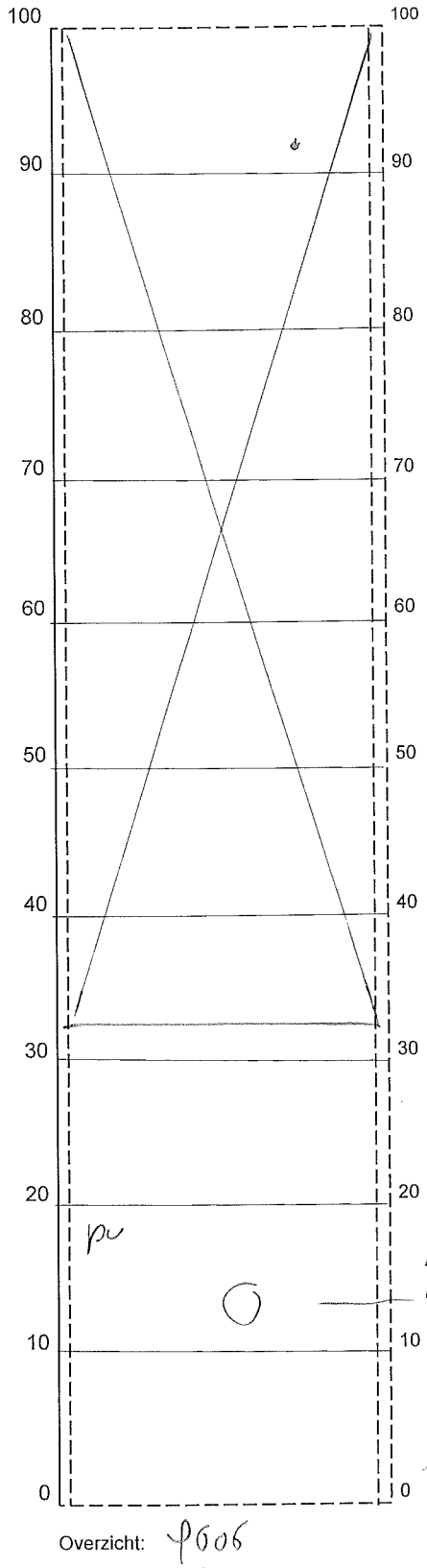

Overzicht: P606

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning			0,5	%

P606 overvlakt
BELIJNING 16 STENEN
P607 TALUD
P608 TALUD
KEL 100% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H2

Totale weglengte:

Lengte: 53 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 212 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

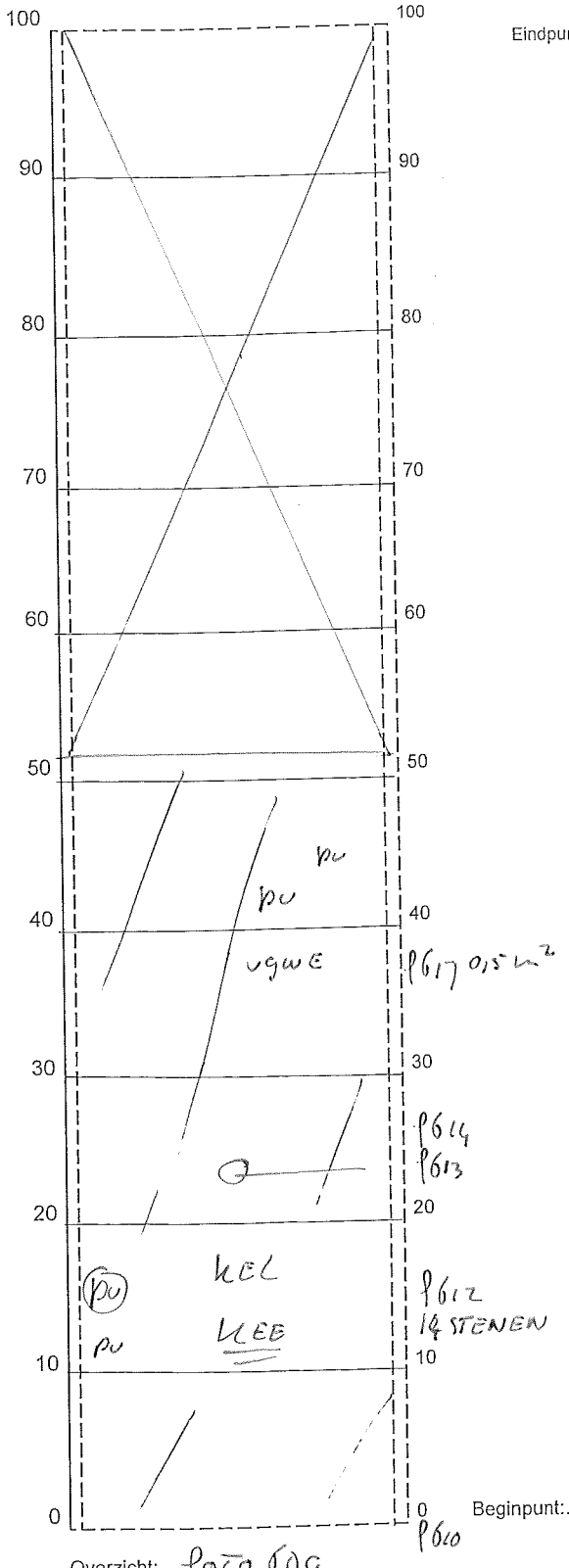

Overzicht: foto 609

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3		1	stuks
				score
Voegwijdte			0,24	%
				score
Kleurafwijking			0,33	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,43		0,15	%
				score
Belijning			0,19	%

P609 overzicht
BELIJNING 10 STENEN
P610 TALUD
P611 KEL 100%
KEE 14 STENEN
P6n. (PU)
P613 AFWIJKENDE KLEUR 8 STENEN
P614 zand
P615 AFWIJKENDE STEEN 12 STENEN
P616 AFWIJKENDE STEEN 1
P617 vgwE. 0,5m²
KEL 60% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: U3

Totale weglengte:

Lengte: 60 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 272 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

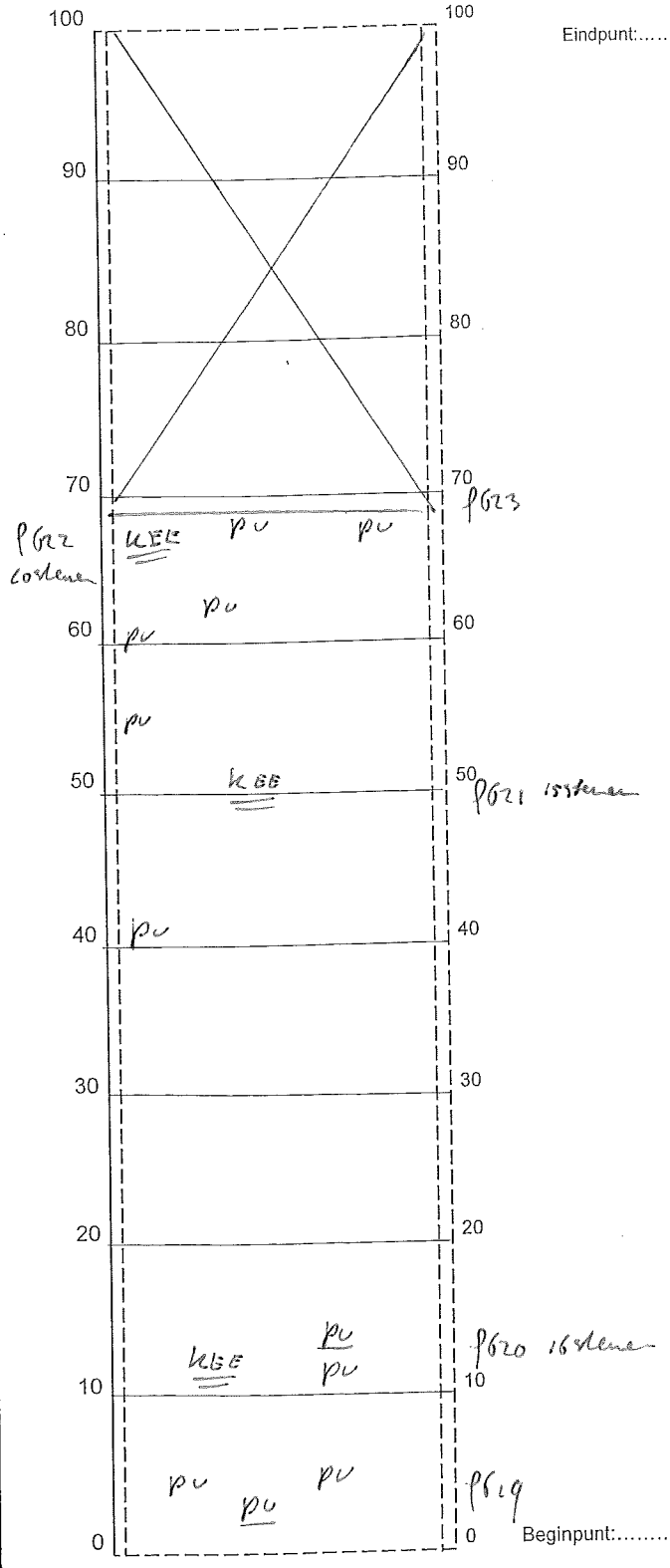

Overzicht: Foto 610

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m¹
				score
Oneffenheden	9	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,22	%
				score
Belijning			0,1	%

Foto 610 overzicht
Foto 619 pu
Foto 620 pu KEE 16STENEN
Foto 621 KEE 15STENEN
Foto 622 KEE 16STENEN
Foto 623 talud Belijning 12STENEN
KEL 100% uies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H4

Totale weglengte:

Lengte: 103 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 332 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

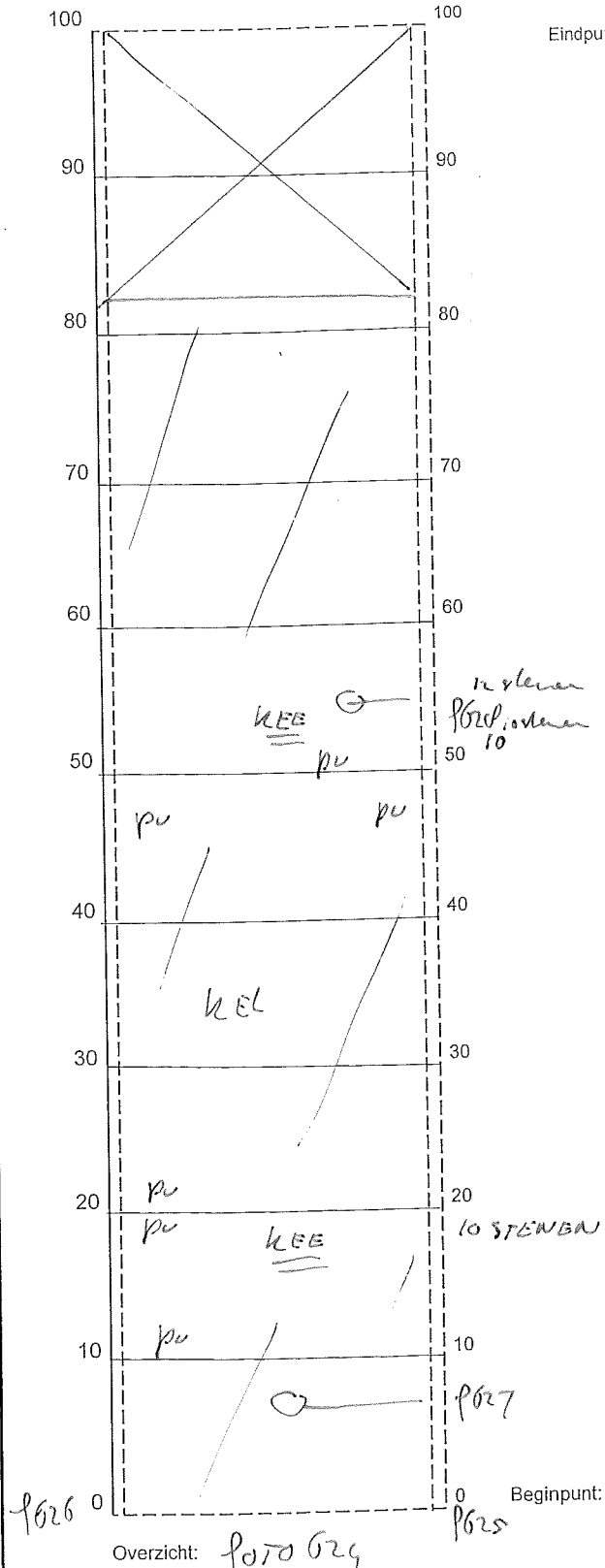

Overzicht: Foto 624

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	6			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,1	%
				score
Kwaliteit Elementen	9927		0,13	%
				score
Belijning				%

Foto 624 overzicht

Foto 625 Talud

Foto 626 KEL 100%

Foto 627 Afwijkende kleur 35 stenen

Foto 624 KEE 10 STENEN

Afwijkende kleur 12 STENEN

KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H5

Totale weglengte:

Lengte: 96 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 366 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

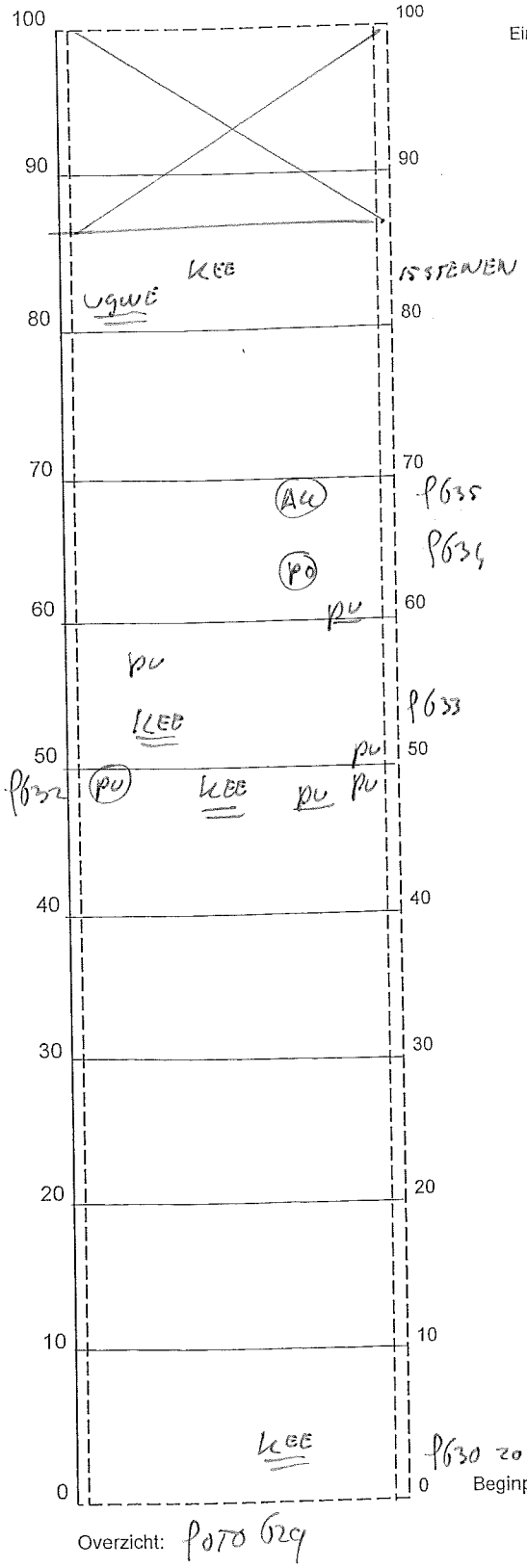

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	2	3	stuks
				score
Voegwijdte			0,15	%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,6P	%
				score
Belijning				%

foto 629 overzicht

foto 630 talud + KEE 20 STENEN

foto 631 pu KEE 20 STENEN

foto 632 (PU)

foto 633 KEE 20 STENEN

foto 634 (PO)

foto 635 (AW)

foto 636 ugwE 0,5 m²

foto 637 talud

KEE 15 STENEN

KEL 100 % vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H6

Totale weglengte:

Lengte: 0.84 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 33.6 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

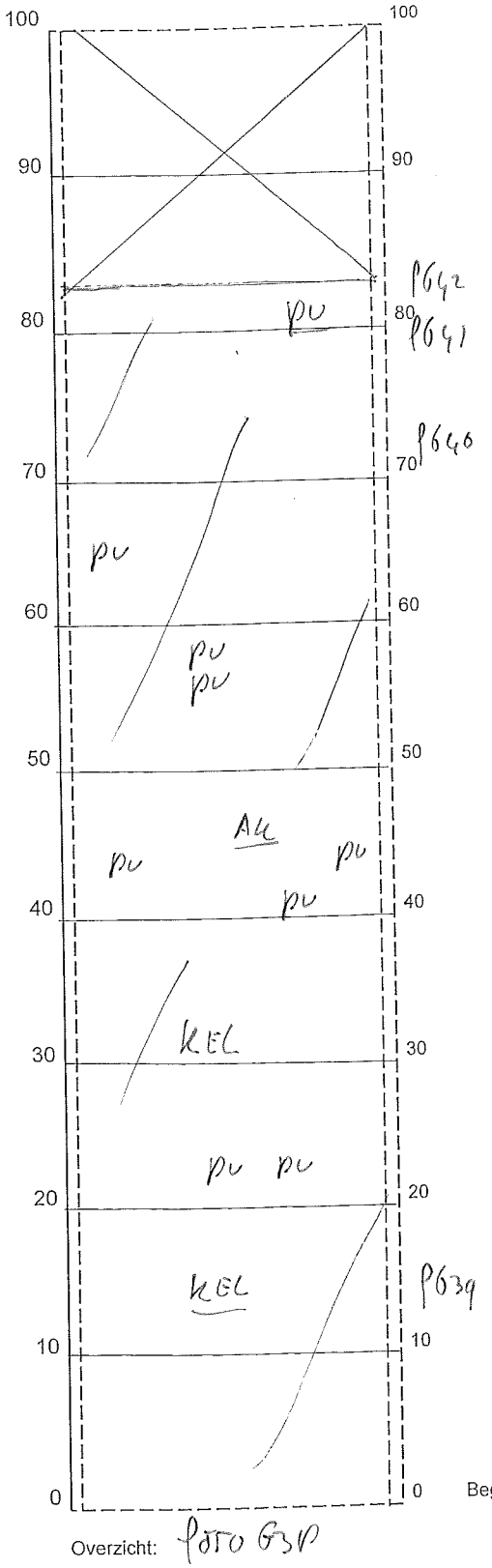

Overzicht: P650 GSP

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	0	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	9,999			%
				score
Belijning			0,01	%

P630 overzicht
P639 KEL 100 %
P640 overzicht
P641 PU
P642 TALUD
BELIJNING 3 STENEN
KEL 60 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H7

Totale weglengte:

Lengte: 83 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 332 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

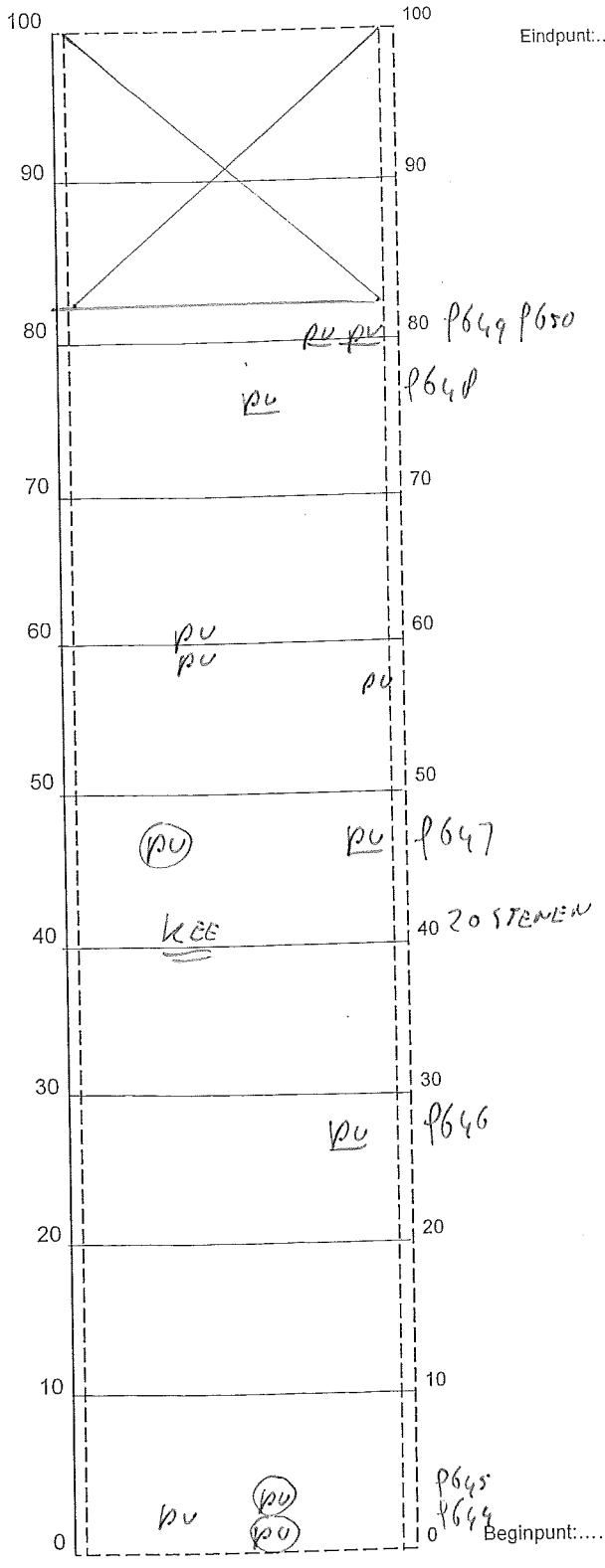

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 643

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m¹
				score
Oneffenheden	4	5	3	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,13	%
				score
Belijning				%

foto 643 overzicht
foto 644 (PU)
foto 645 (PU)
foto 646 PU
KEE 20 STENEN
foto 647 (PU)
foto 648 PU
foto 649 PU
foto 650 PU
foto 651 TALUD
KEL 100° la vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: HP

Totale weglengte:

Lengte: ..80.. mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ..320... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ◉ bewolkt

Wegdek: ◉ droog ○ opdrogend ○ nat

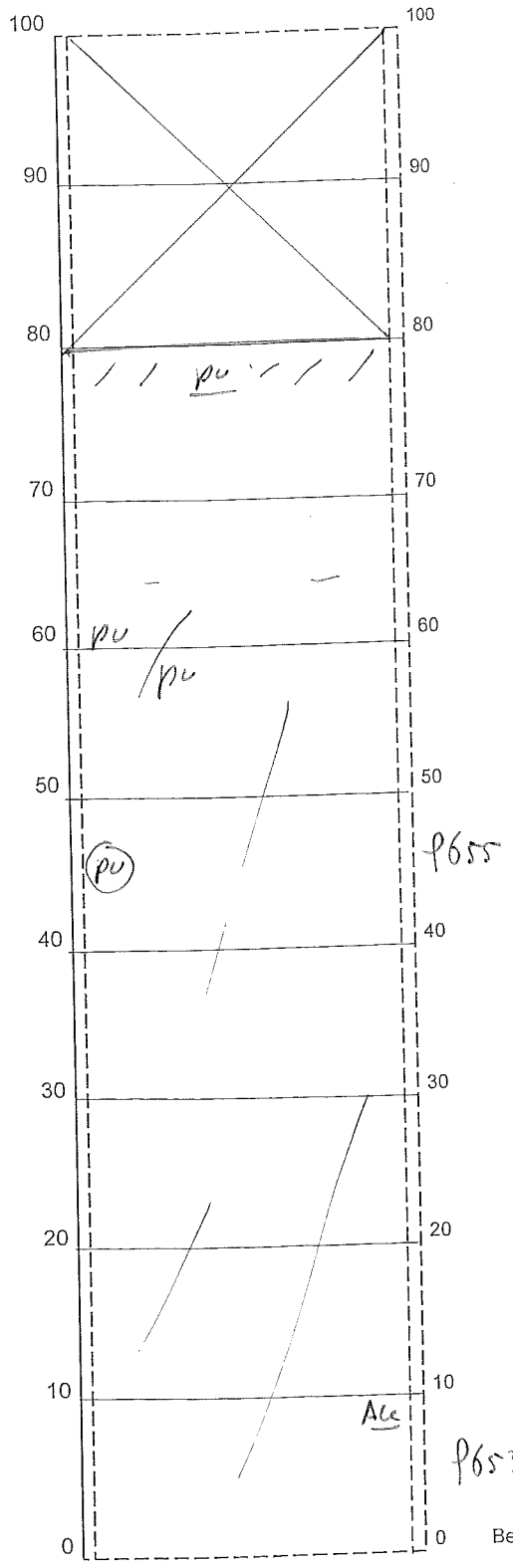

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	2	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	OPS			%
				score
Belijning				%

foto 652 overzicht

foto 653 KEL

foto 654 KEL

foto 655 (PU)

foto 656 TALUD

KEL 50% vies

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 652

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: Hq

Totale weglengte:

Lengte: ..20.. mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ..320.. m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

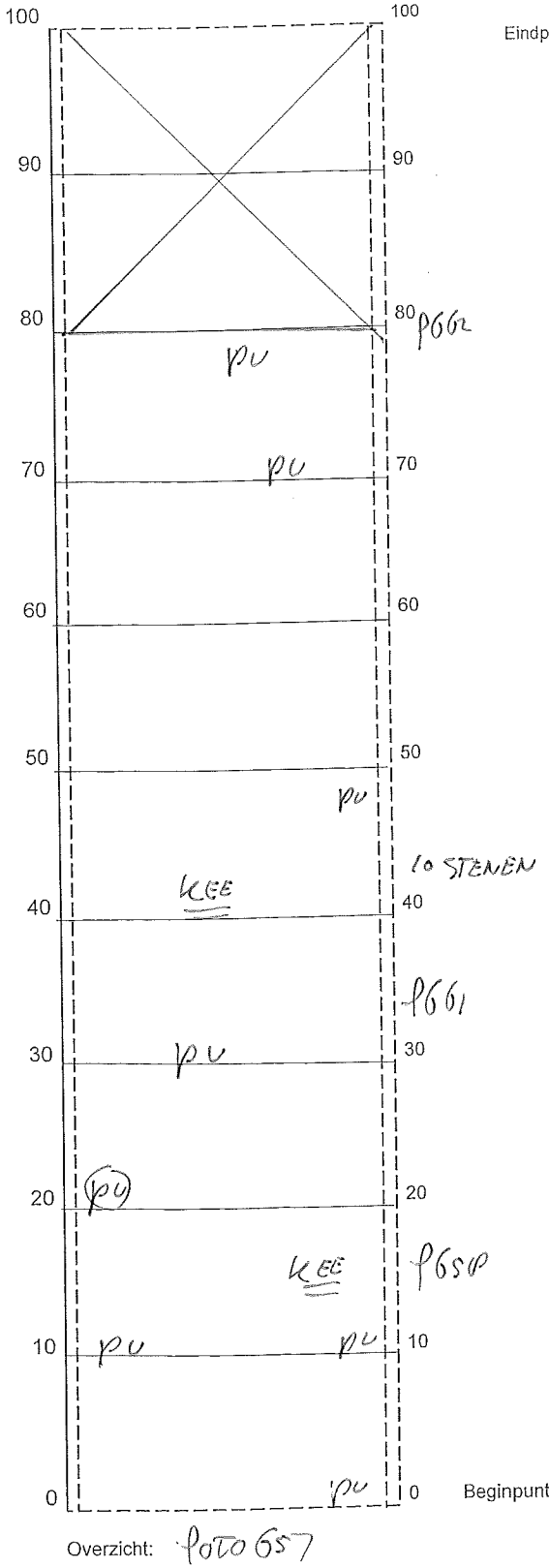

Overzicht: foto 657

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	7		1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,33	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,07	%
				score
Belijning				%

foto 657 overzicht
foto 65P KEE 10 STENEN
foto 659 (pu)
foto 660 AFWIJKENDE KLEUR 4 à 5 STENEN
foto 661 overzicht
foto 662 TALud
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H10

Totale weglengte:

Lengte: 70 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 312 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

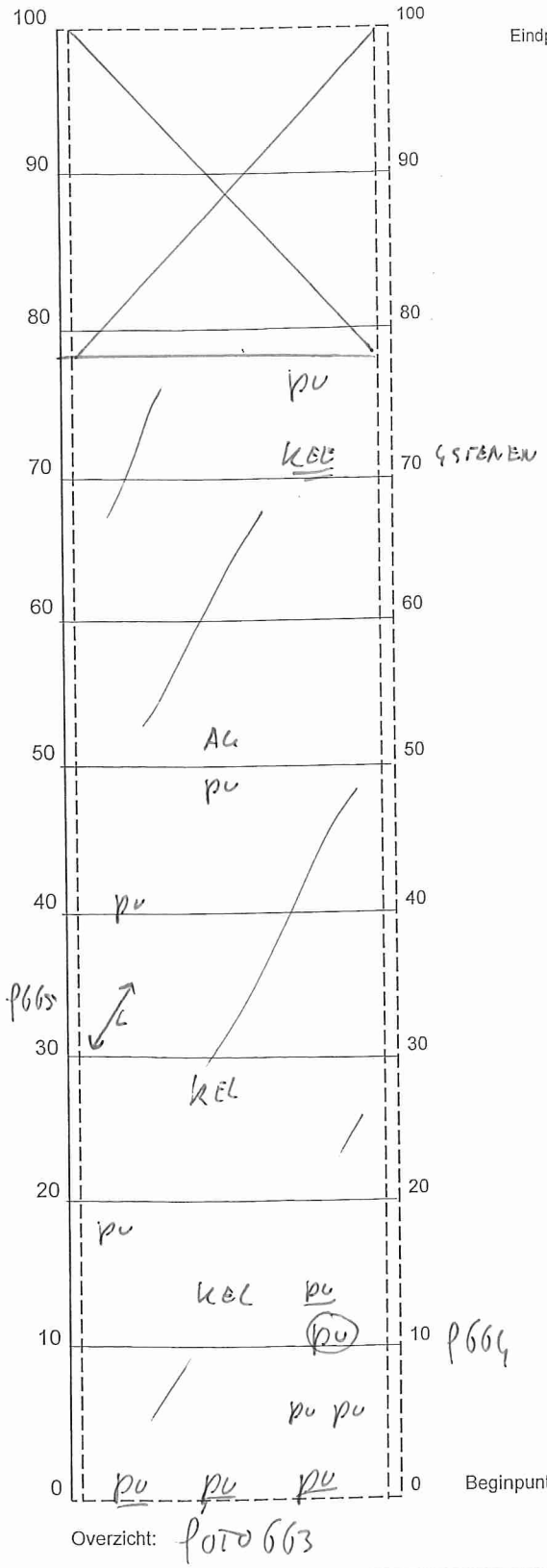

Overzicht: FOTO 663

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid	5			m'
				score
Oneffenheden	6	4		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,97		0,03	%
				score
Belijning				%

FOTO 663 overzicht
FOTO 664 (pu)
KEE 4 STENEN KEL 100%
FOTO 666 overzicht
KEL 50% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H11

Totale weglengte:

Lengte: 73 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 292 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

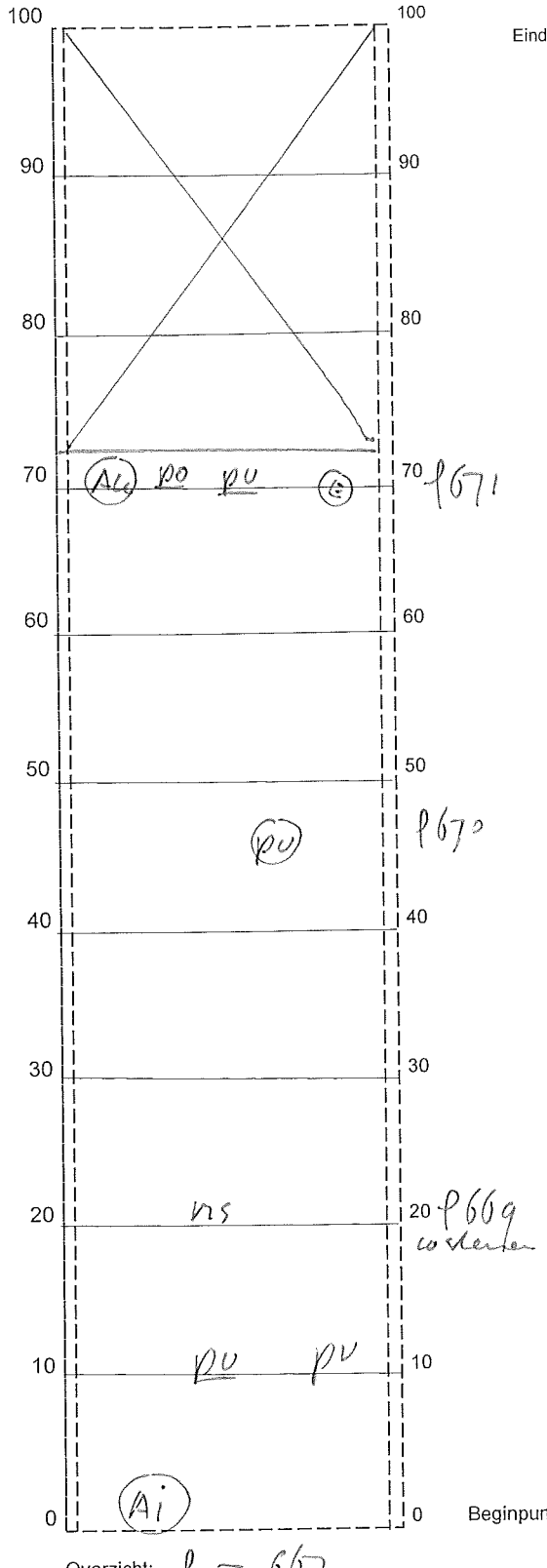

Overzicht: foto 667

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	3	3	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,09	%
				score
Belijning				%
				score
Gat			1	st.

foto 667 overzicht
foto 668 Ai
foto 669 ms 10 stenen
foto 670 pu
foto 671 GAT
foto 672 Au
UEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H12

Totale weglengte:

Lengte: 60 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 272 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

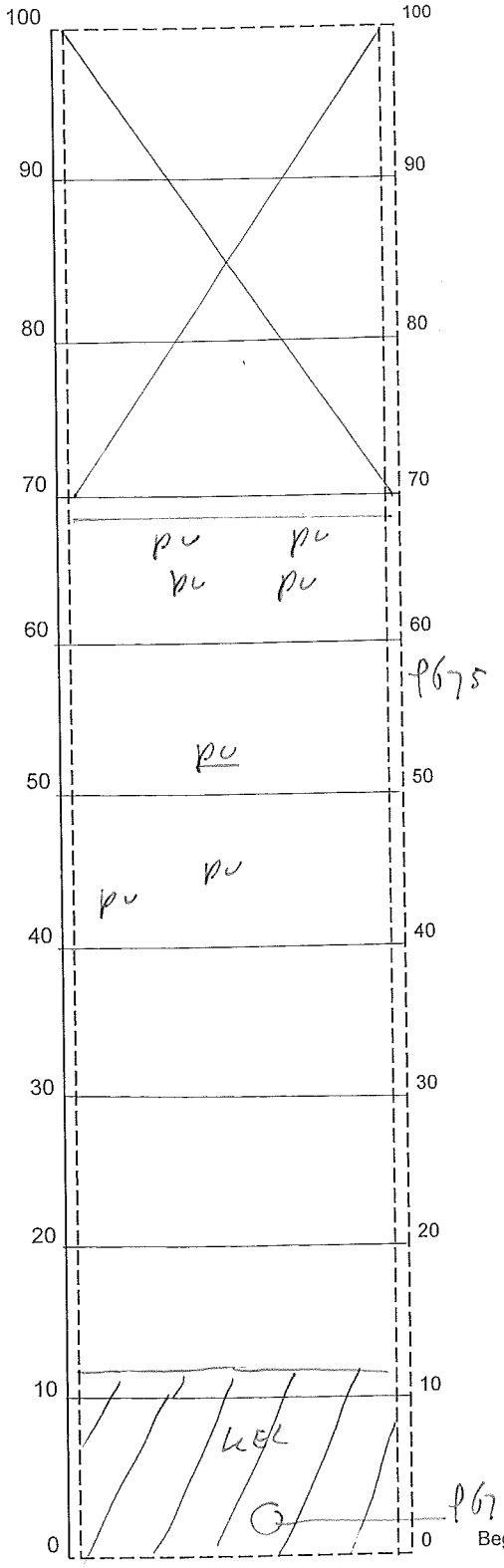

Overzicht: Foto 673

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	6	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,2	%
				score
Kwaliteit Elementen	17,6			%
				score
Belijning				%

Foto 673 overzicht

Foto 674 TALud + AFWIJKENDE STEEN 27 STENEN

Foto 675 overzicht

KEL 12' REST is vies

KEL PA,5 vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H13

Totale weglengte:

Lengte: 65.... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 260.... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

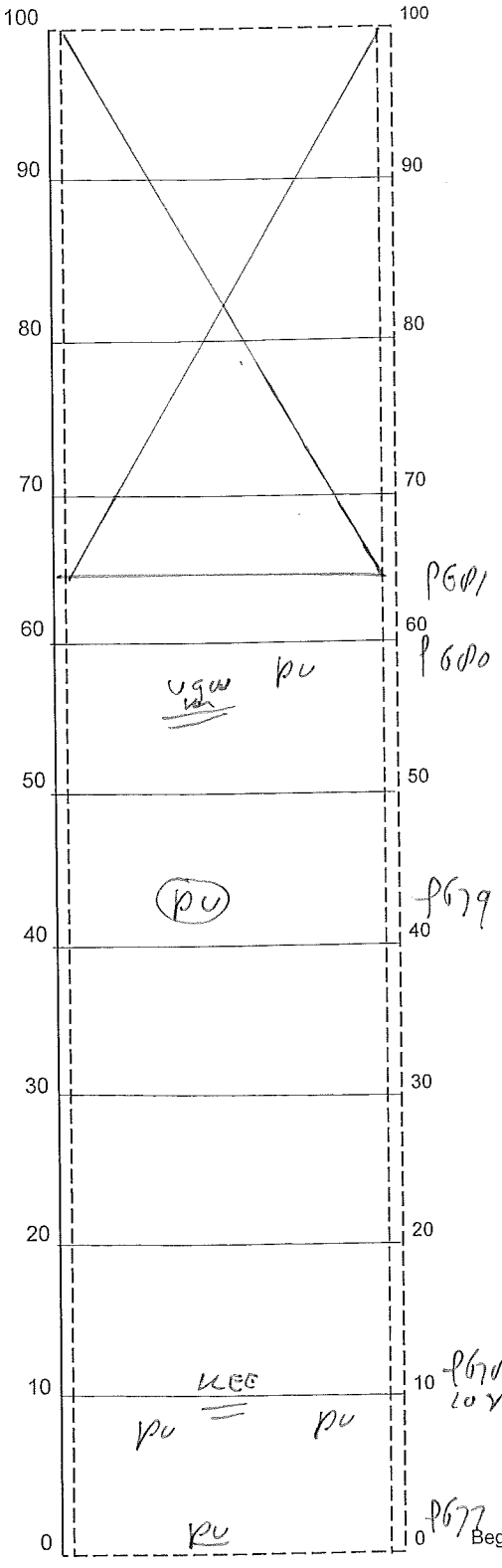

Overzicht: foto 676

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m¹
				score
Oneffenheden	2	2	1	stuks
				score
Voegwijdte		0,4		%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,06	%
				score
Belijning				%

foto 676 overzicht
foto 677 talud
foto 678 KEE 10 STENEN
foto 679 (pu)
foto 680 pu ugw in²
foto 681 talud
KEE 100% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H14

Totale weglengte:

Lengte: 62 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 248 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

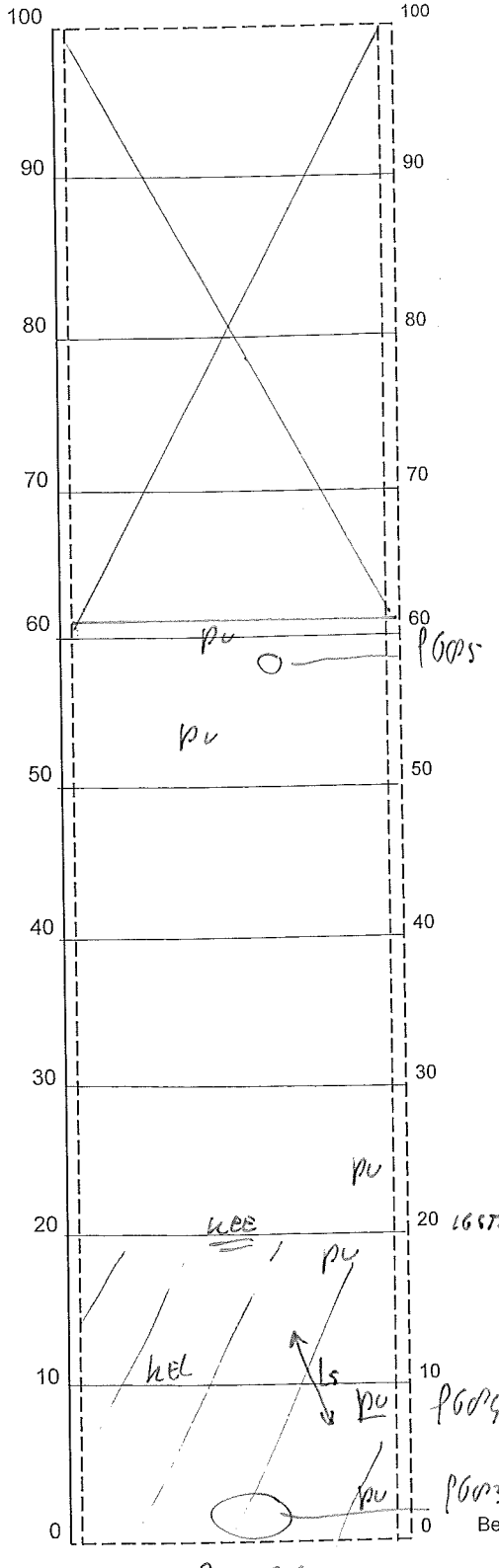

Overzicht: FOTO 602

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	5	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,07	%
				score
Kwaliteit Elementen	32,2		0,19	%
				score
Belijning				%

FOTO 601 overzicht

FOTO 603 TALUD 1 AFWIJKENDE STEEN 2m²

FOTO 605 PV

KEL 20m'

FOTO 605 AFWIJKENDE KLEUR 7STENEN

KEE 16STENEN

KEL 50% VUIL

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H15

Totale weglengte:

Lengte: 56 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 224 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

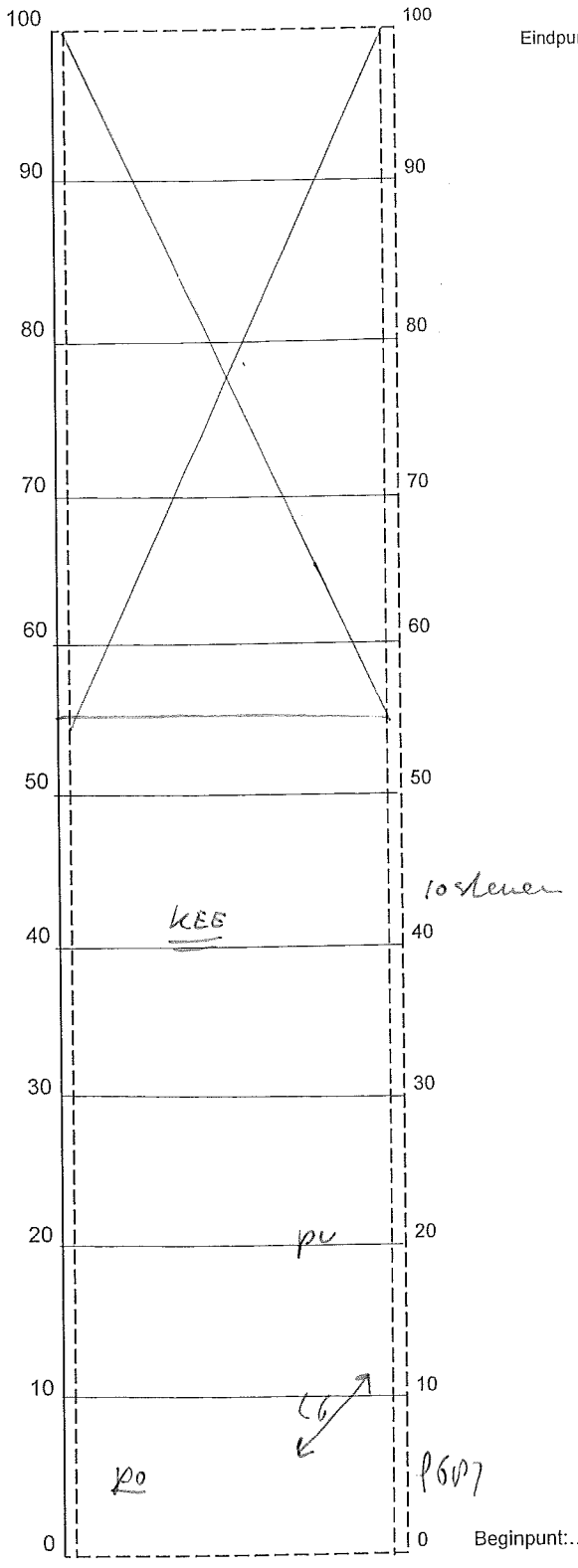

Overzicht: Foto GP6

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid	6			m'
				score
Oneffenheden	1	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,1	%
				score
Belijning				%

Foto GP6 overzicht

Foto GP7 po

Foto GP9 overzicht

KEE 10 STENEN

KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H.6

Totale weglengte:

Lengte: 52 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 208 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

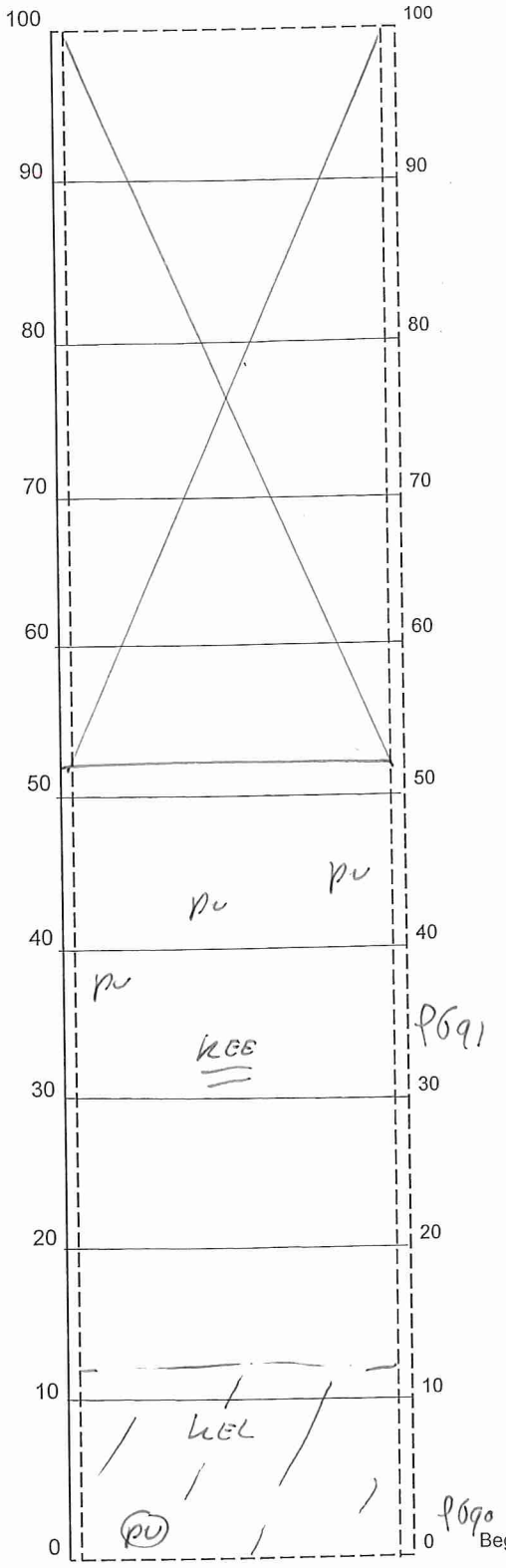

Overzicht: foto 689

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3		1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	23,1		0,11	%
				score
Belijning				%

foto 689 overzicht
foto 690 (pu)
KEL 12m'
foto 691 KEE 10 STENEN
KEL 50% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H17

Totale weglengte:

Lengte: 40 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 192 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

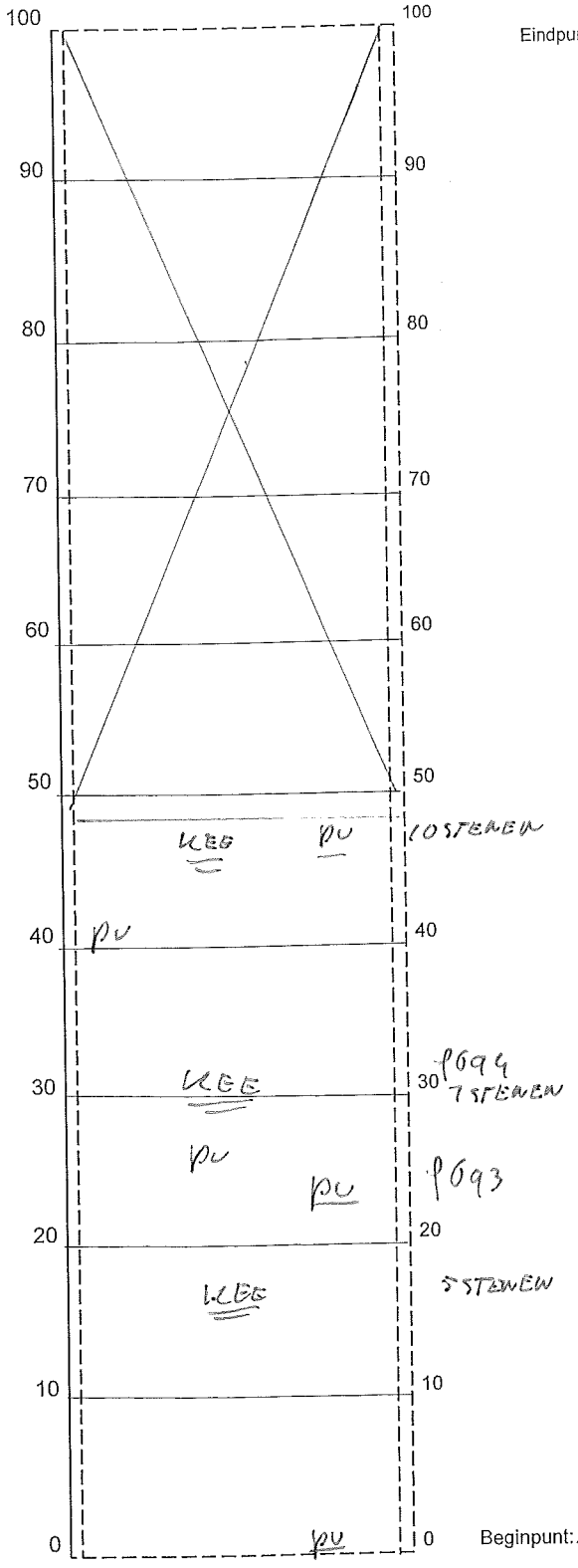

Overzicht: foto 692

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	3		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,25	%
				score
Belijning				%

foto 692 overzicht

foto 693 putdeksel

foto 694 KEE 7 STEENEN

foto 695 TALUD

KEE 100% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** Hlp

Totale weglengte:

Lengte: 44 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 176 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

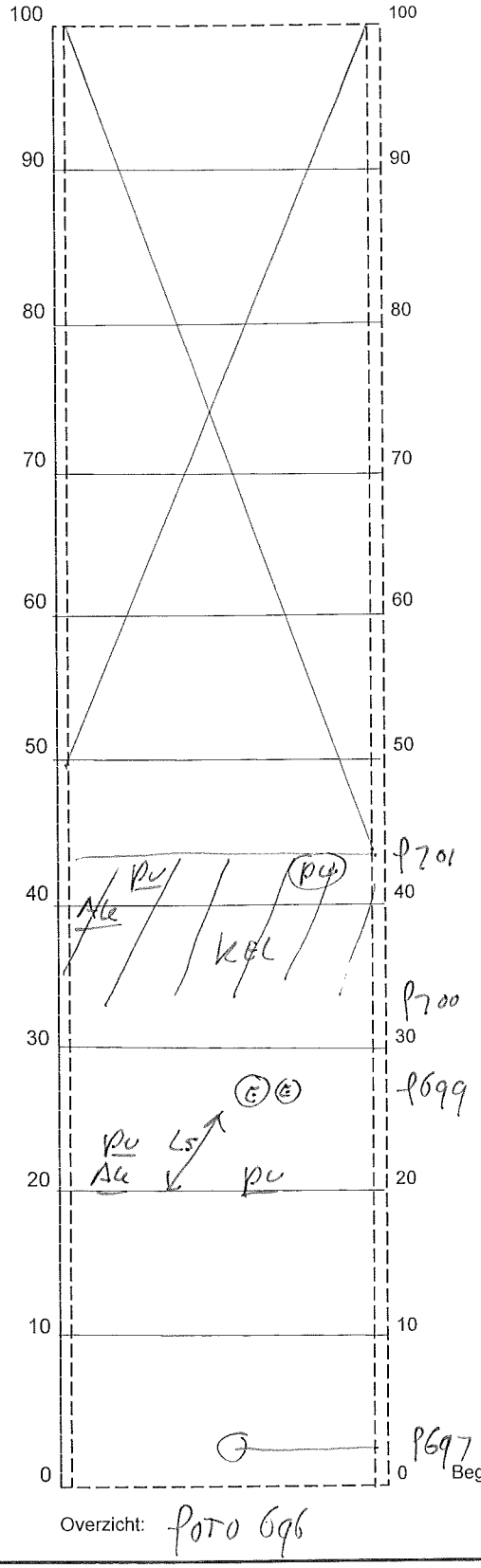

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid	5			m'
				score
Oneffenheden		5	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,16	%
				score
Kwaliteit Elementen	22,7			%
				score
Belijning				%
				score
Gat			2	st.

foto 696 overzicht

foto 697 afwijkende kleur 13 stenen

foto 699 band 1 stuk

foto 699 2x gat

foto 700 overzicht

foto 701 (pu)

KEL 10 m'

KEL 10% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H19

Totale weglengte:

Lengte: 40 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 160 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

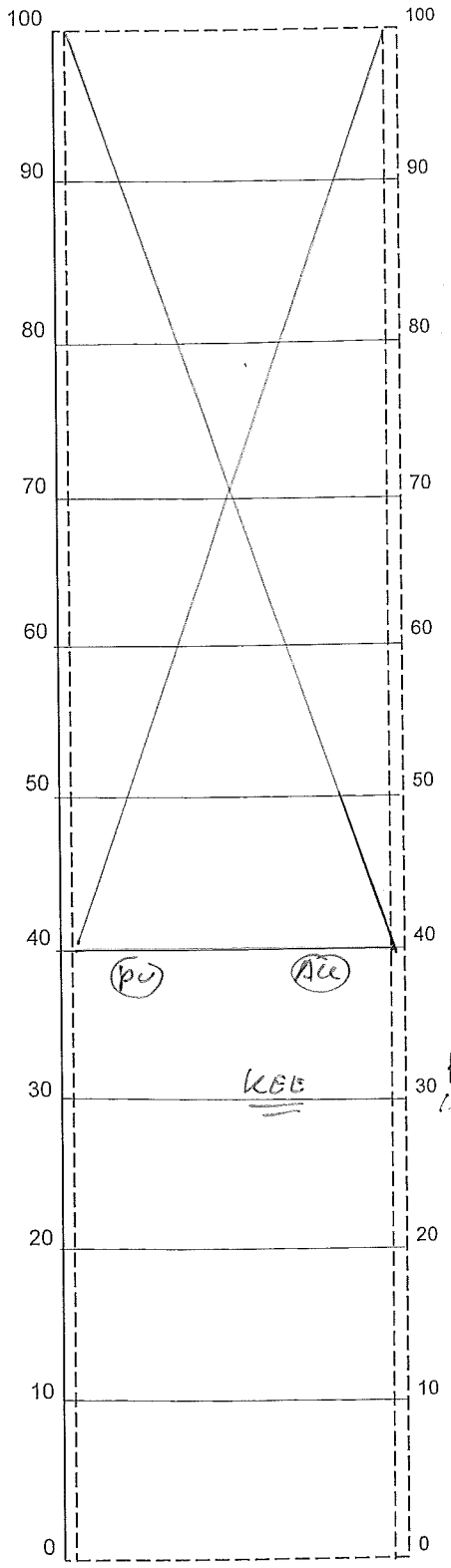

Overzicht: FOTO 702

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden			2	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,14	%
				score
Belijning				%

FOTO 701 OVERZICHT

FOTO 703 KEE 10 STENEN

FOTO 704 (PU) + (AK)

KEL 100% VLÉS

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H20

Totale weglengte:

Lengte: 35 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 140 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

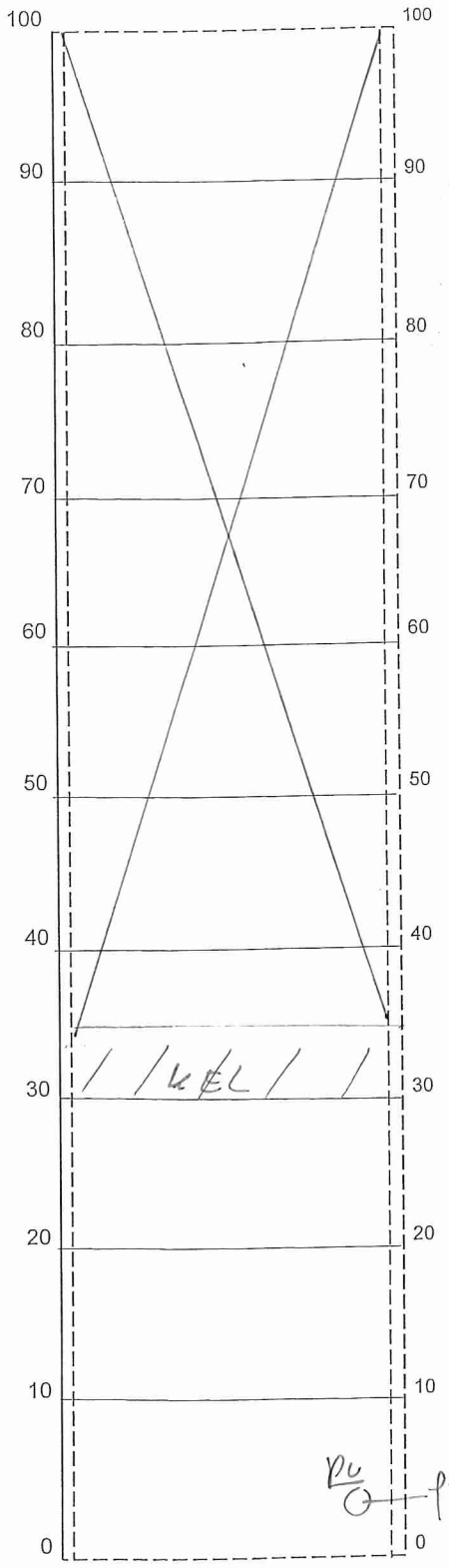

Overzicht: foto 705

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,2	%
				score
Kwaliteit Elementen	14,3			%
				score
Belijning				%

foto 705 overzicht

foto 706 AFWIJKENDE KLEUR 12 STENEN

KEL 5m'

KEL 10% VRIJ

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H21

Totale weglengte:

Lengte: 30 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 120 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

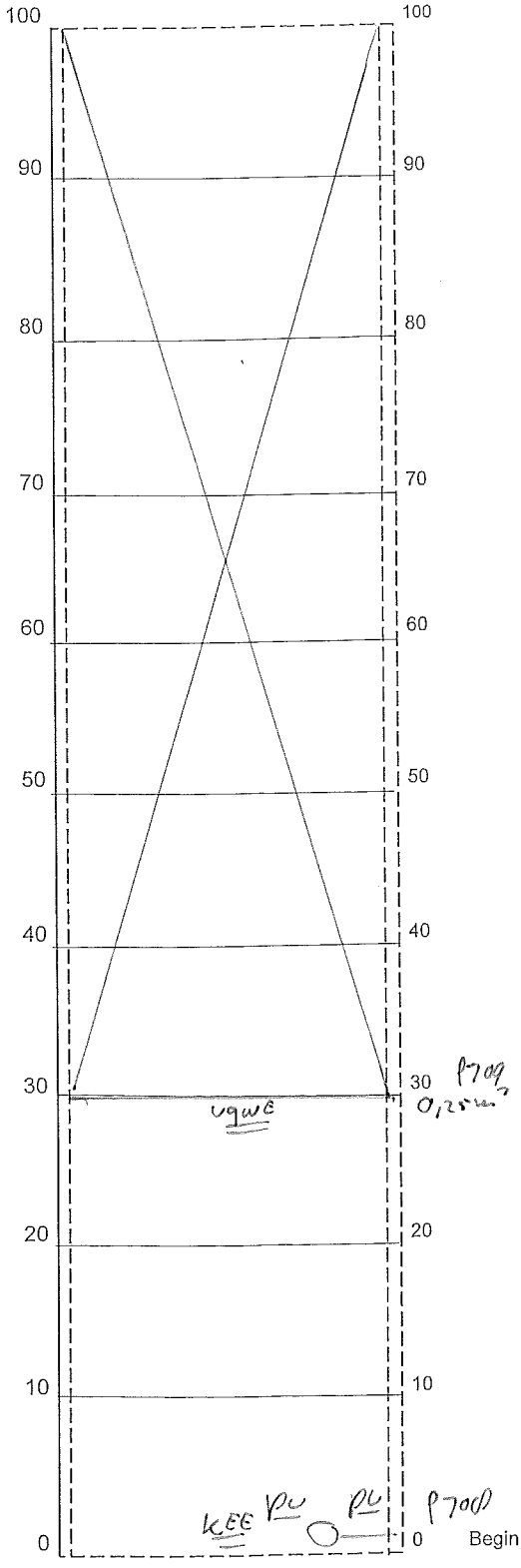

Overzicht: Foto 707

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2			stuks
				score
Voegwijdte			0,21	%
				score
Kleurafwijking			0,03	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,19	%
				score
Belijning				%

Foto 707 overzicht

Foto 709 KEEIASTENEN + AFWIJKENDE KLEUR 1m²

Foto 709 ugwe 0,25 m² KEI 100% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: H22

Totale weglengte:

Lengte: 20 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 80 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

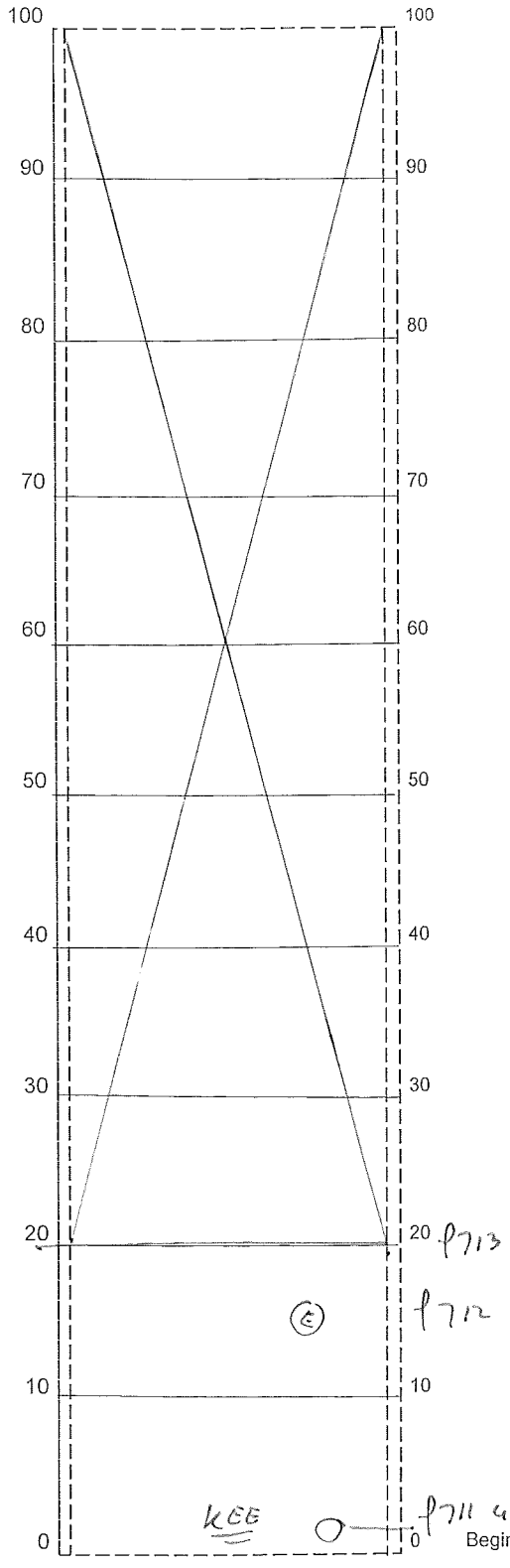

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,14	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,11	%
				score
Belijning				%
				score
Gat			1	st.

P070 710 overzicht
P070 711 KEE 4 STENEN AFWIJKENDE KLEUR 5 STENEN
P070 712 GAT
P713 TALUD
KEL 10% ves

Overzicht: P070 710

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** I 1

Totale weglengte:

Lengte: ...12... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...48... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

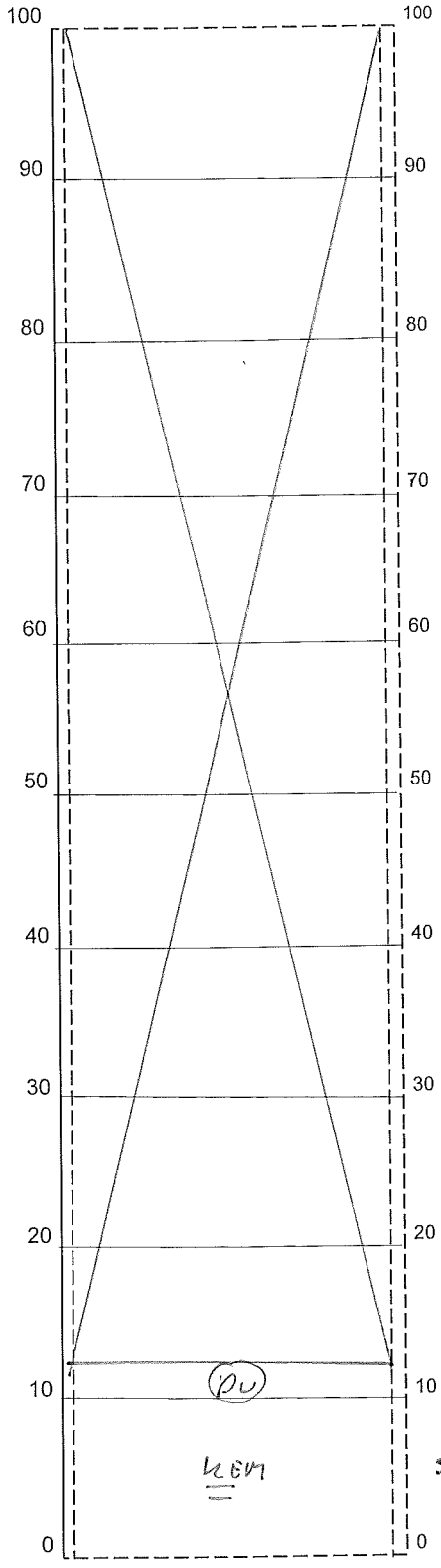

Overzicht: P0T0167

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden			1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen		0,33		%
				score
Belijning				%

Foto 167 overzicht

Foto 168 (PU)

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: I2

Totale weglengte:

Lengte: 10 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 72 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

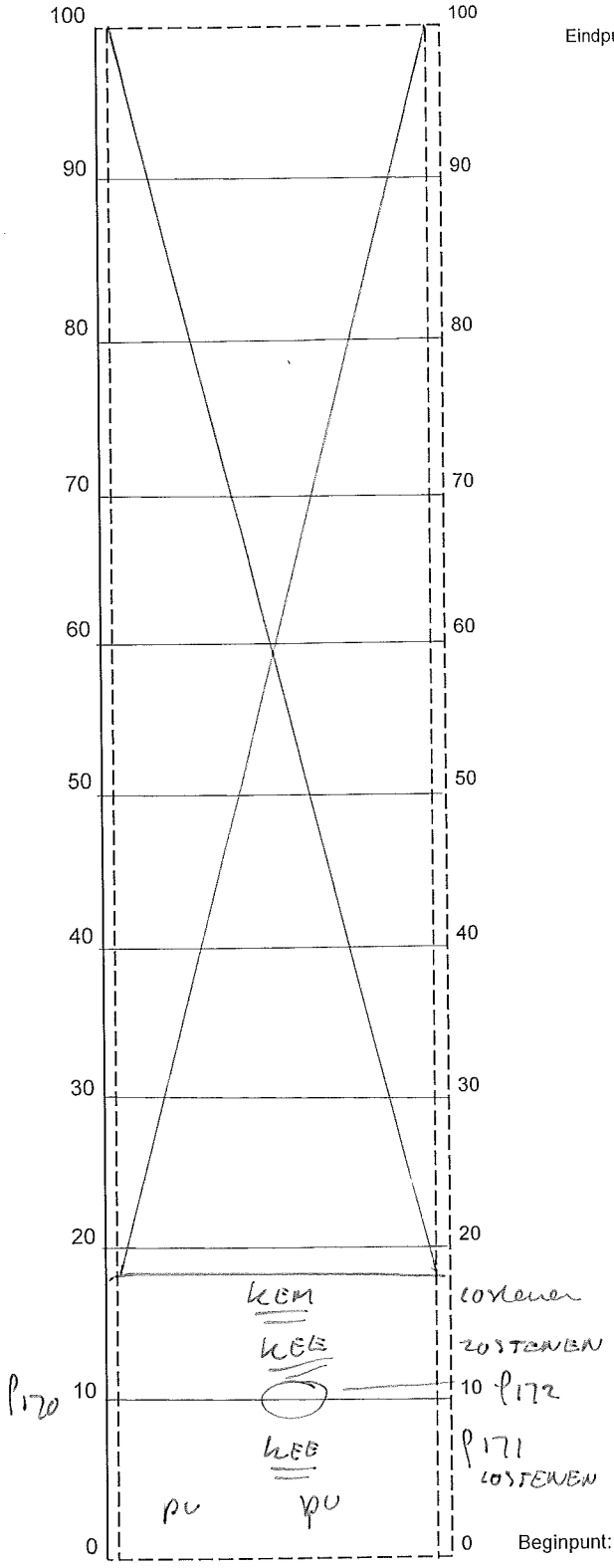

Overzicht: foto 169

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,03	%
				score
Kwaliteit Elementen		0,3	0,9	%
				score
Belijning				%

foto 169 overzicht
foto 170 rand
foto 171 KEE 10 STENEN
foto 172 AFWIJKING STEEN 1 KEE 20 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: I 3

Totale weglengte:

Lengte: 50 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 232 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

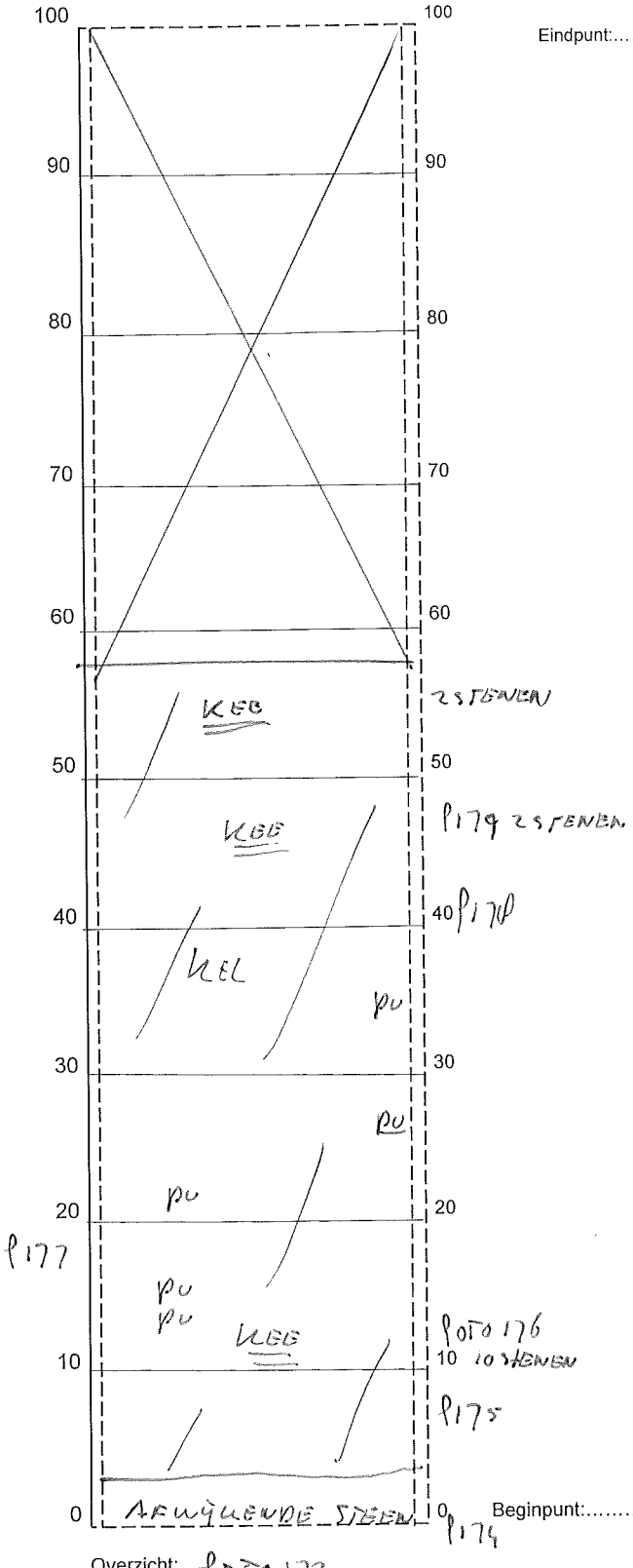

Overzicht: foto 173

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	4	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			2,4	%
				score
Kwaliteit Elementen	96,4		0,12	%
				score
Belijning				%

foto 173 overzicht

foto 174 AFWIJKENDE STEEN 1 m²

foto 175 AFWIJKENDE STEEN 1

foto 176 KEE 10 STENEN

foto 177 kolk

foto 178 ZAND

foto 179 KEL + KEE 2 STENEN

KEL 100 %

KEL 20 % vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** I 4

Totale weglengte:

Lengte: 55 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 234 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

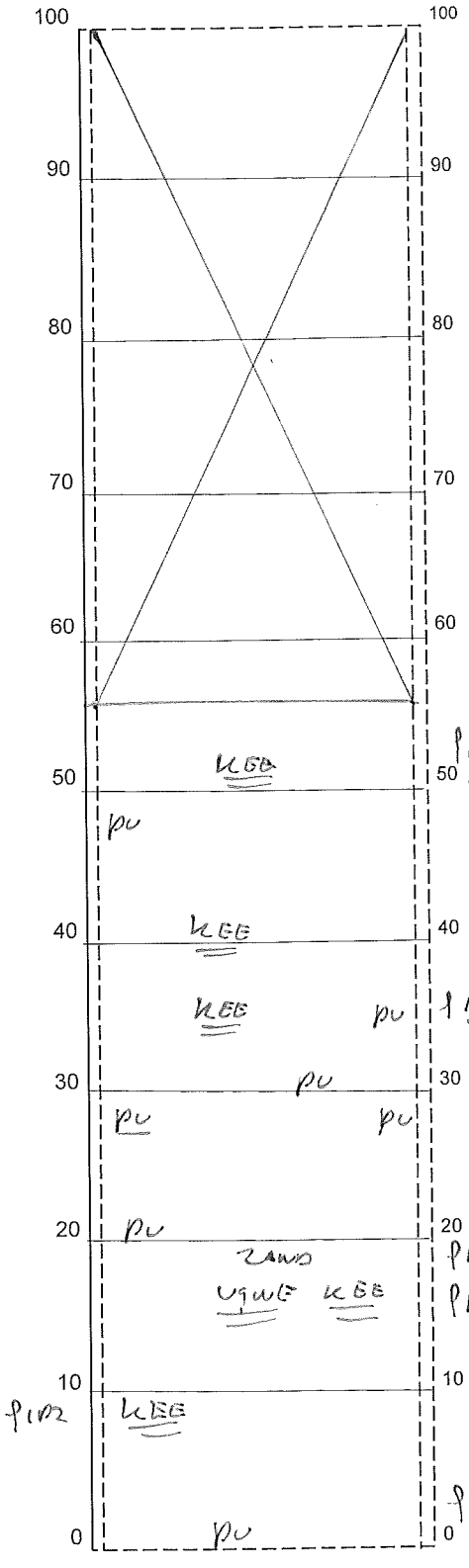

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	6	1		stuks
				score
Voegwijdte			0,4	%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,5	%
				score
Belijning				%

FOTO 1P0 overzicht
FOTO 1P1 PU + ZAND
FOTO 1P2 KLEI 3 STENEN
FOTO 1P3 UGWE. $1m^2$ + KLEI 10 STENEN
FOTO 1P4 ZAND
FOTO 1P5 KLEI 10 STENEN
FOTO 1P6 KLEI 15 STENEN
FOTO 1P7 KLEI 10 STENEN
KEI 100 % VLES

Beginpunt:.....

Overzicht: FOTO 1P0

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: I 5

Totale weglengte:

Lengte: ...51.... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ...204.... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

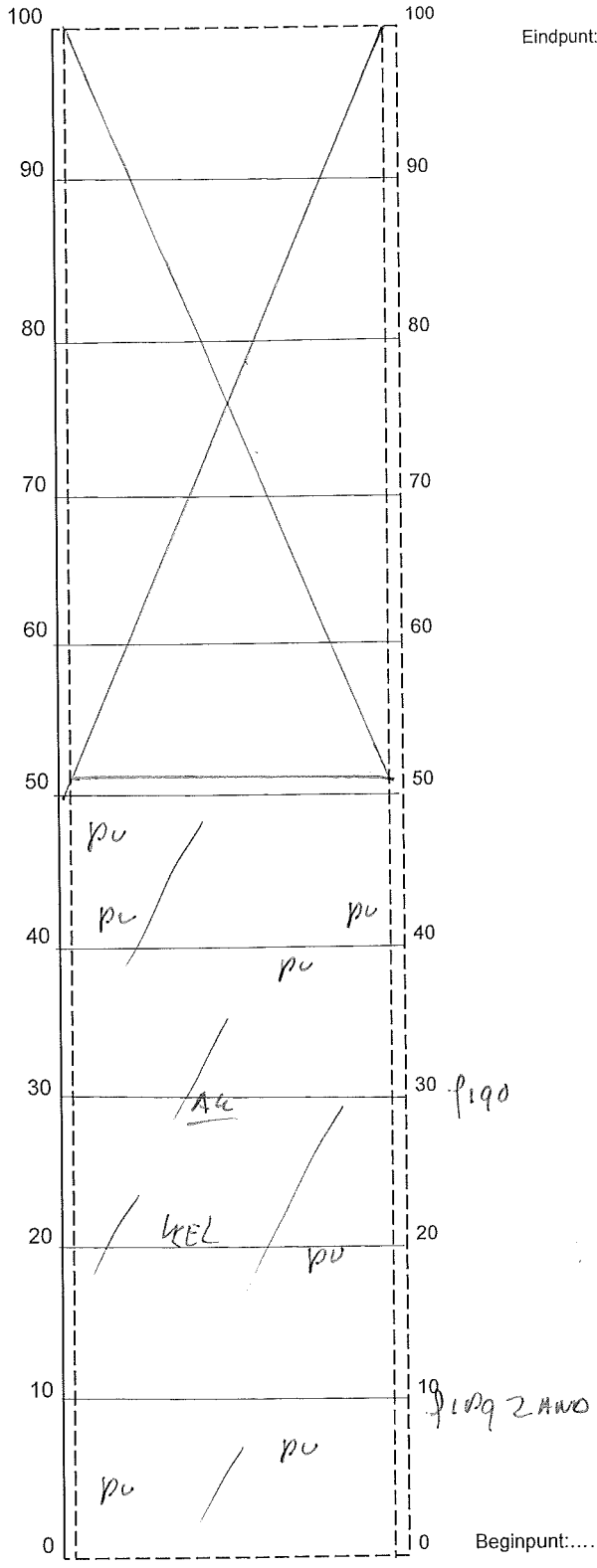

Overzicht: foto 100

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	7	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

foto 100 overzicht
foto 109 zand
foto 190 AK
KEL 100%
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: I 6

Totale weglengte:

Lengte: 45 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 180 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

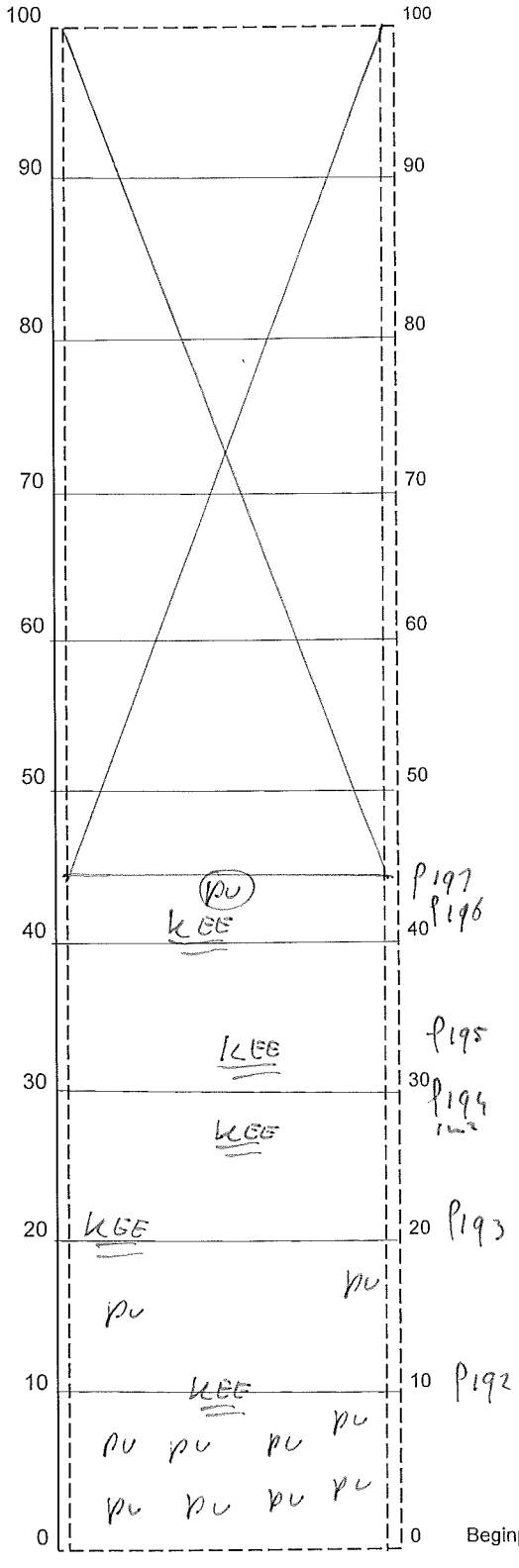

Overzicht: FOTO 191

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	20		1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			1,45	%
				score
Belijning				%

FOTO 191 overzicht
FOTO 192 KEE 10 STENEN
FOTO 193 KEE 5 STENEN
FOTO 194 KEE 1 m²
FOTO 195 KEE 20 STENEN
FOTO 196 KEE 20 STENEN
FOTO 197 (pu)
KEL 100 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** i7

Totale weglengte:

Lengte: ..64... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 164... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

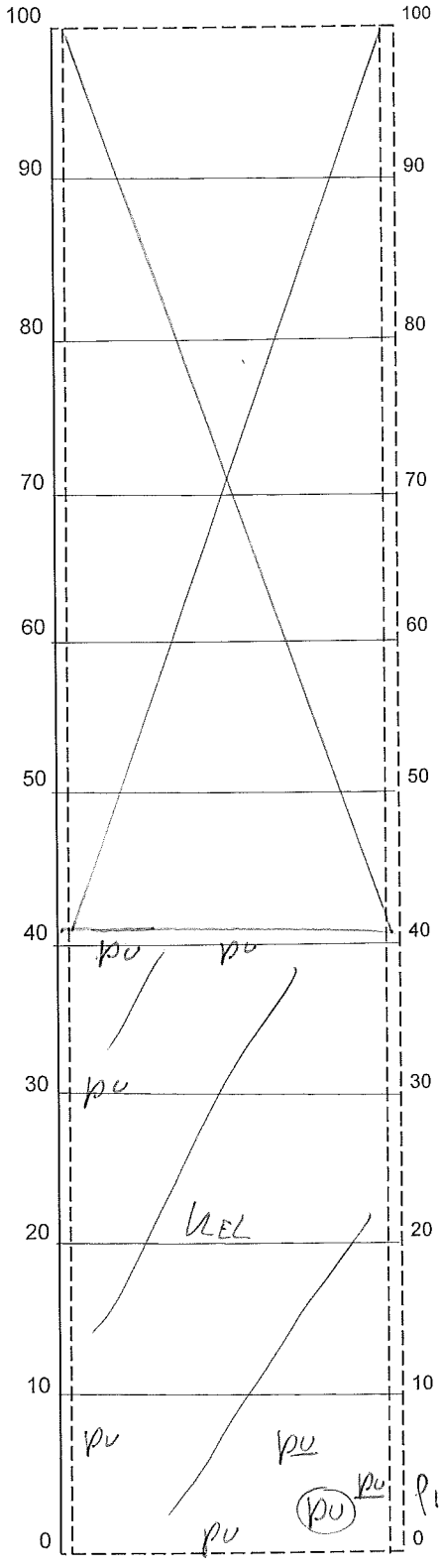

Overzicht: Foto 190

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	5	2	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,07	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,97			%
				score
Belijning				%

Foto 190 overzicht

Foto 199 (PU) + afwijkende steen 2

KEL 100%

KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** 10

Totale weglengte:

Lengte: 37 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 148 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

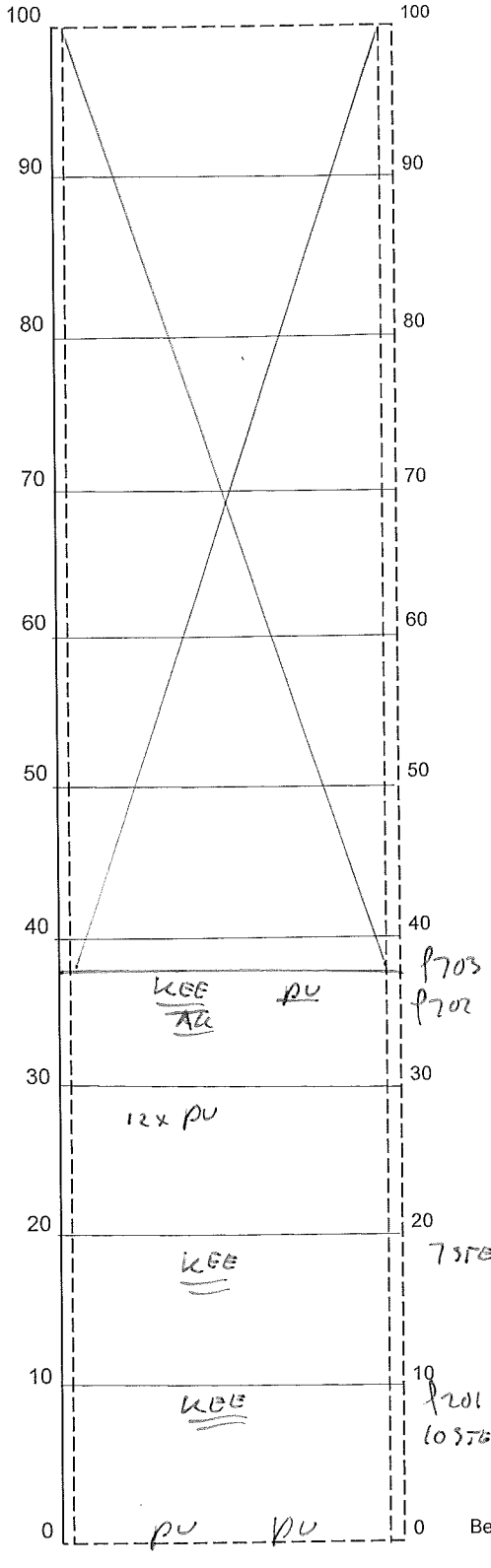

Overzicht: foto 200

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	14	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,6	%
				score
Belijning				%

foto 200 overzicht
foto 201 KEE 10 STENEN
KEE 7 STENEN
foto 202 KEE 0,5m² + AK
foto 203 PU
KEE 100% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: I 9

Totale weglengte:

Lengte: 33 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 132 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

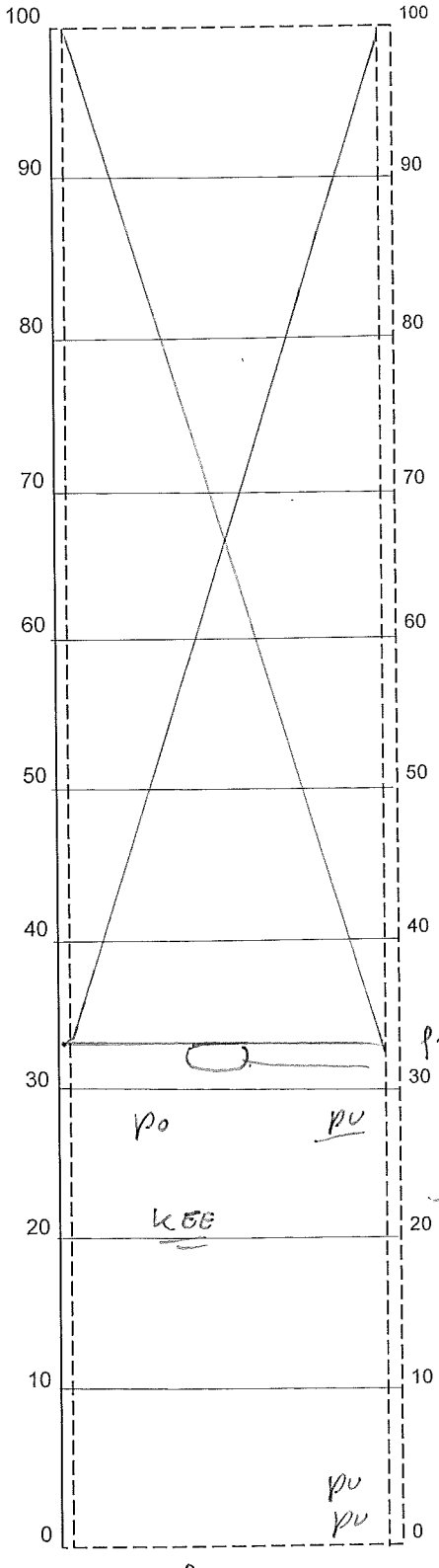

Overzicht: FOTO 204

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,15	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,01	%
				score
Belijning				%

FOTO 204 OVERZICHT

FOTO 205 KEESSTENEN

FOTO 206 AFWIJKENDE STEEN 9

KEE 100 % VLAK

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** I 10

Totale weglengte:

Lengte: 27 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 100 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

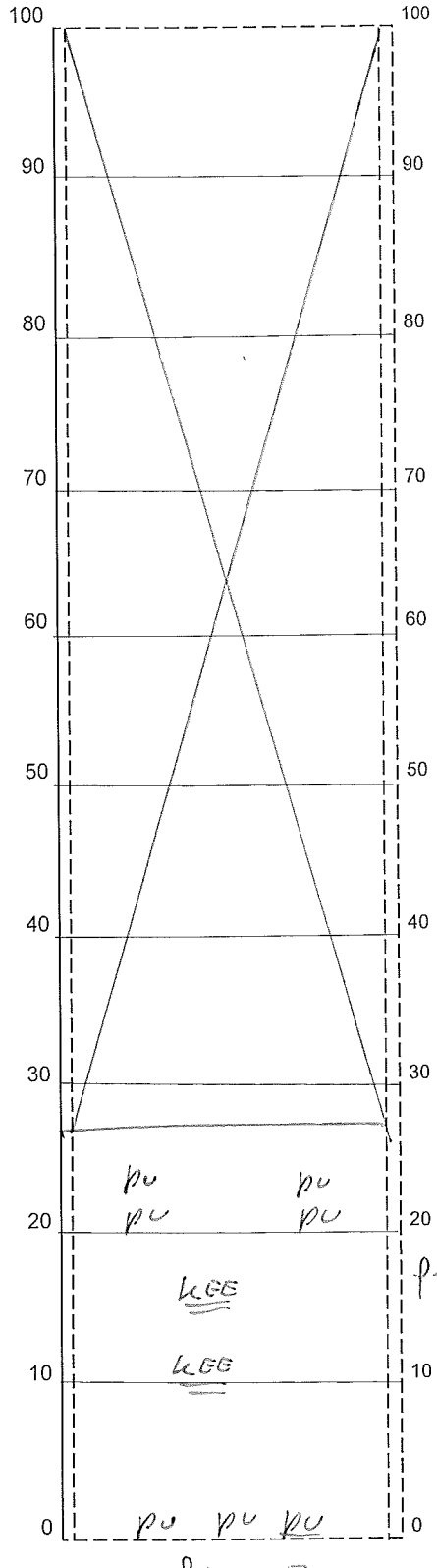

Overzicht: FOTO 207

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	6	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,5	%
				score
Belijning				%

FOTO 207 overzicht
FOTO 208 LEG 5 STENEN
FOTO 209 LEG 20 STENEN
KEL 100% UNES

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** i 11

Totale weglengte:

Lengte: 24 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 96 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

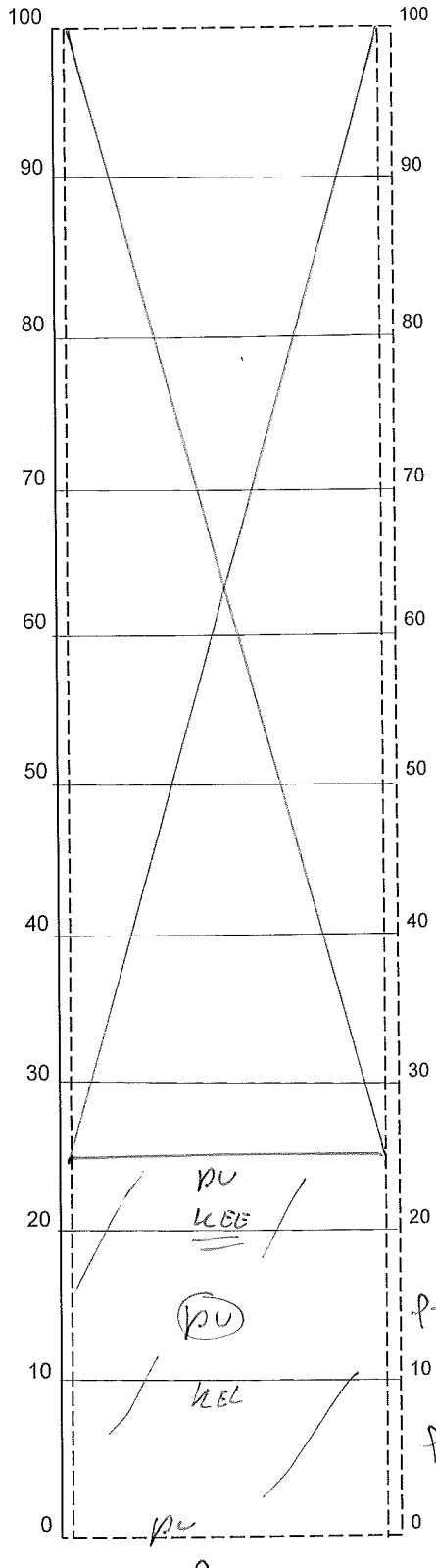

Overzicht: FOTO 210

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden	2		1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	99,98		0,02	%
				score
Belijning				%

FOTO 210 overzicht
FOTO 211 KEL close-up
FOTO 212 (PU)
FOTO 213 KEG ISTEGN
KEL 100 %
KEL 100 % res

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** 2 12

Totale weglengte:

Lengte: 20 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 80 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

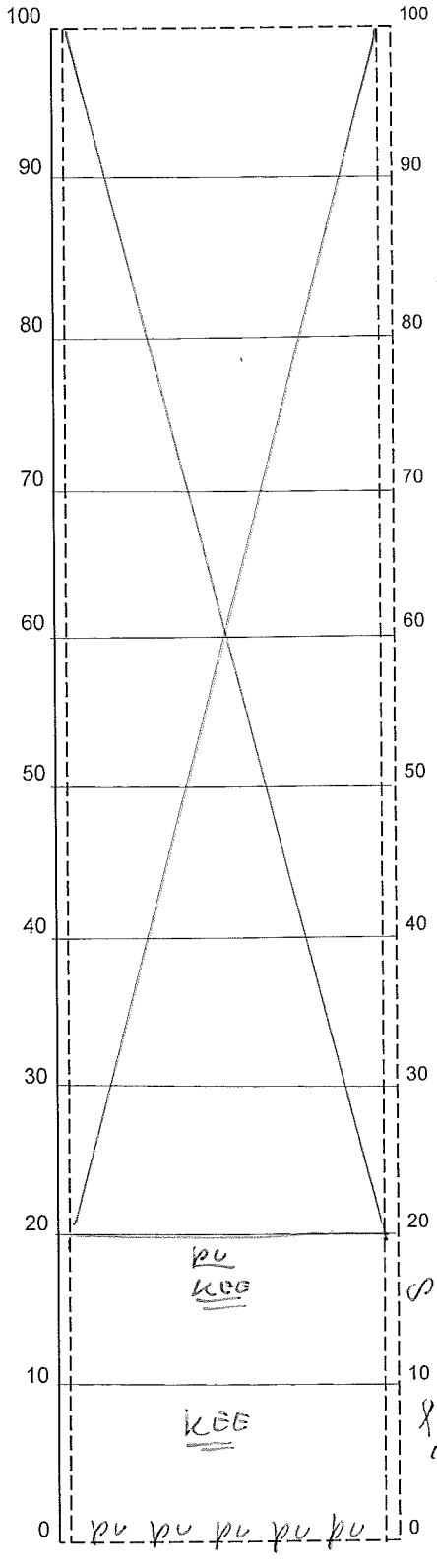

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	5	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,5	%
				score
Belijning				%

foto 214 overzicht
foto 215 KEE 10 STENEN
KEE, PSTENEN
KEE 100 % vrij

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 214

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** I 13

Totale weglengte:

Lengte: 14 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 56 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

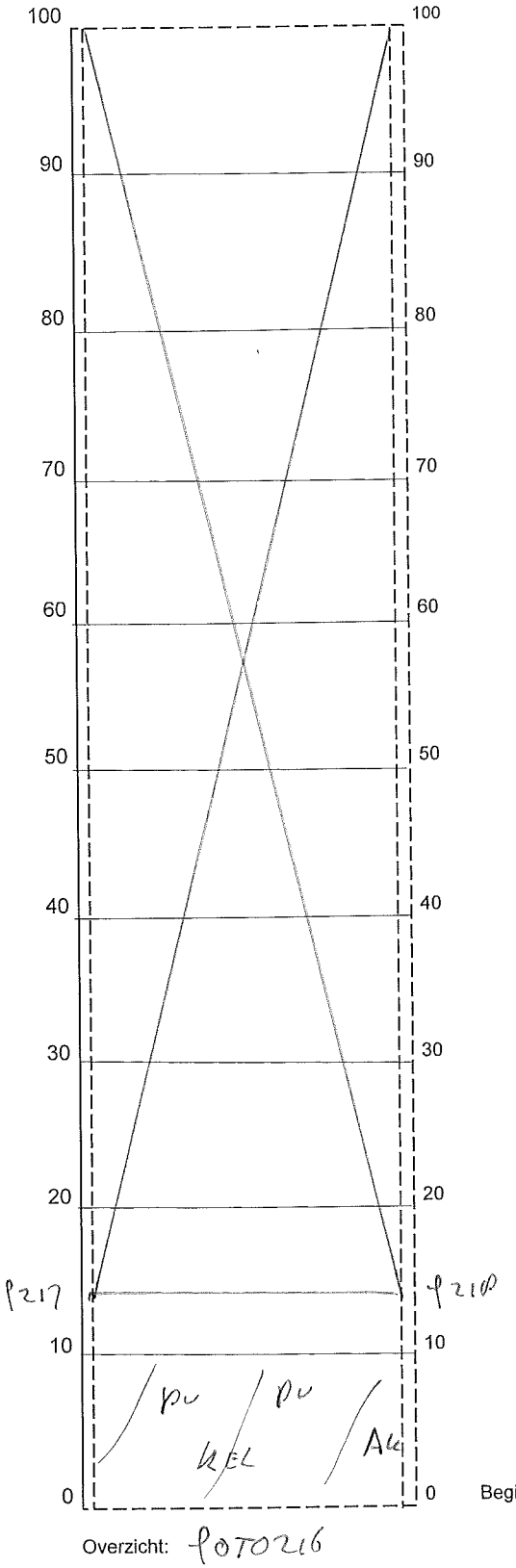

Overzicht: FOTO216

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,26	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,76			%
				score
Belijning				%

FOTO 216 overzicht
FOTO 217 AFWIJKENDE KLEUR 3
FOTO 210 AFWIJKENDE KLEUR 4
KEL 100%
KEL 100% VIES

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** I 14

Totale weglengte:

Lengte: ...11.... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...44.... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

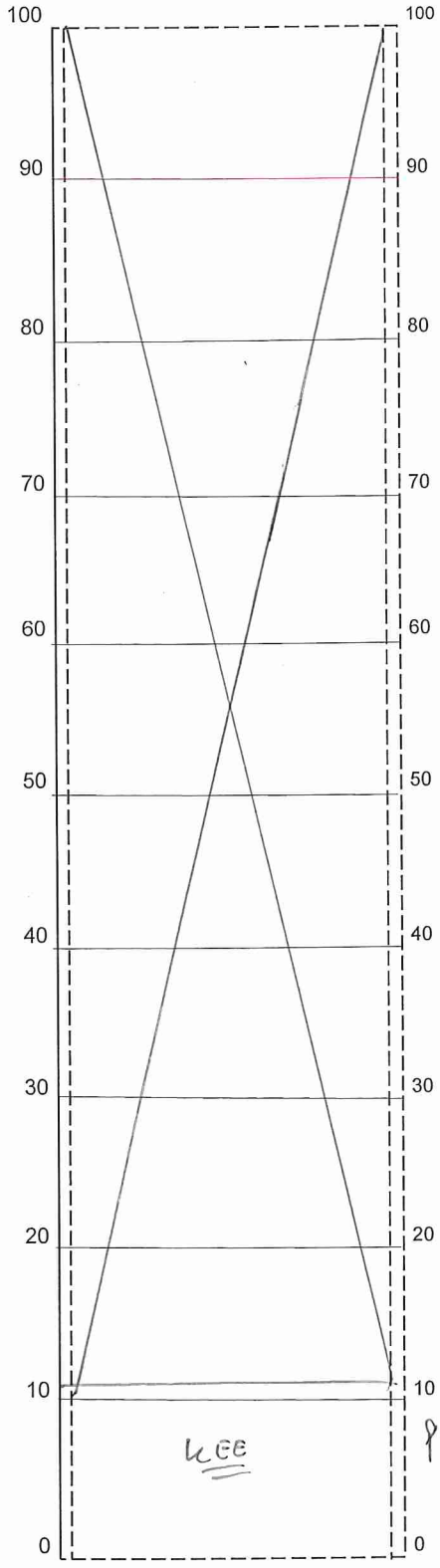

Overzicht: FOTO 219

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,5	%
				score
Belijning				%

FOTO 219 overzicht
FOTO 220 KLEE 10 STENEN
KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** I 15

Totale weglengte:

Lengte: ..7.. mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..28.... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

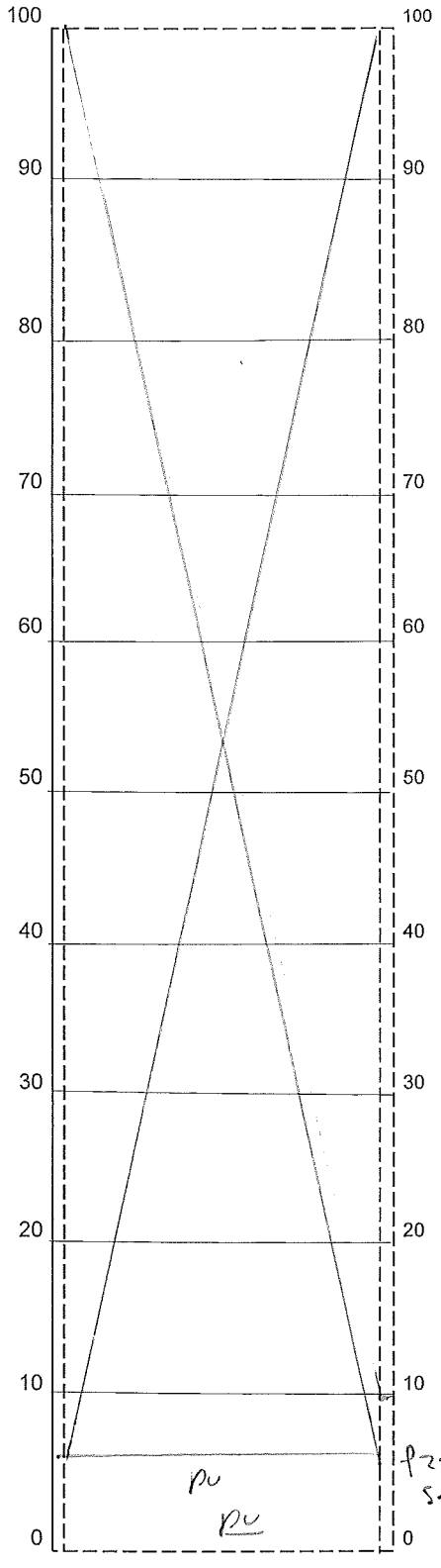

Overzicht: foto 221

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			1	%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 221 overzicht

foto 222 AFWIJKENDE KLEUR IN STENEN MEL 100% INU

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

VEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 21

Totale weglengte:

Lengte: ...2..... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ..0..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

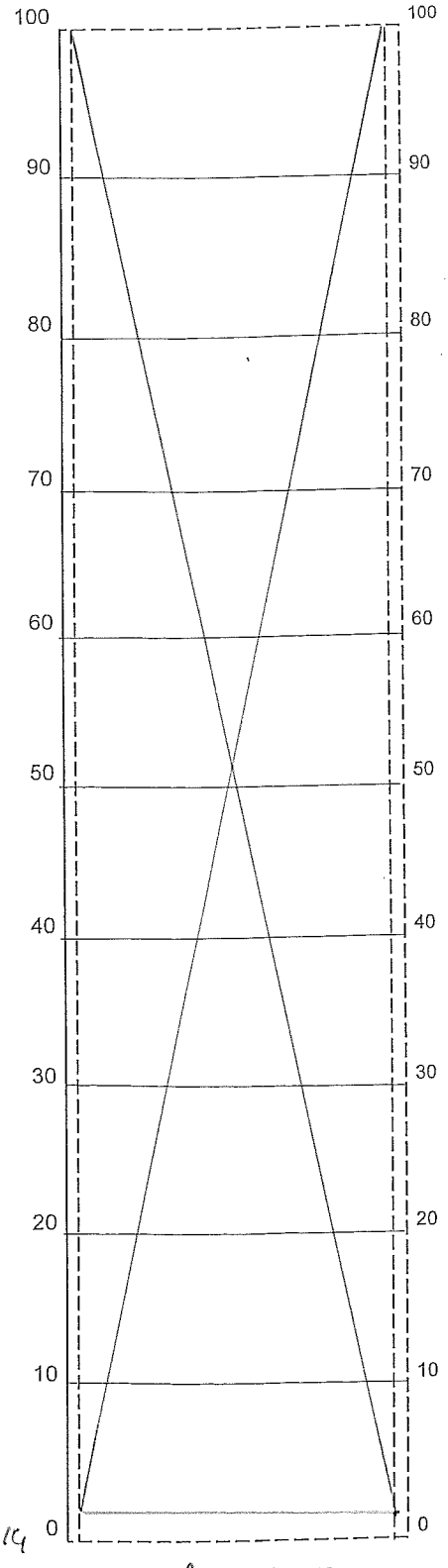

P714

Overzicht: FOTO 715

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

FOTO 714 ALGEMEEN OVERZICHT

FOTO 715 overzicht

KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 72

Totale weglengte:

Lengte: ...5.... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ...20... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

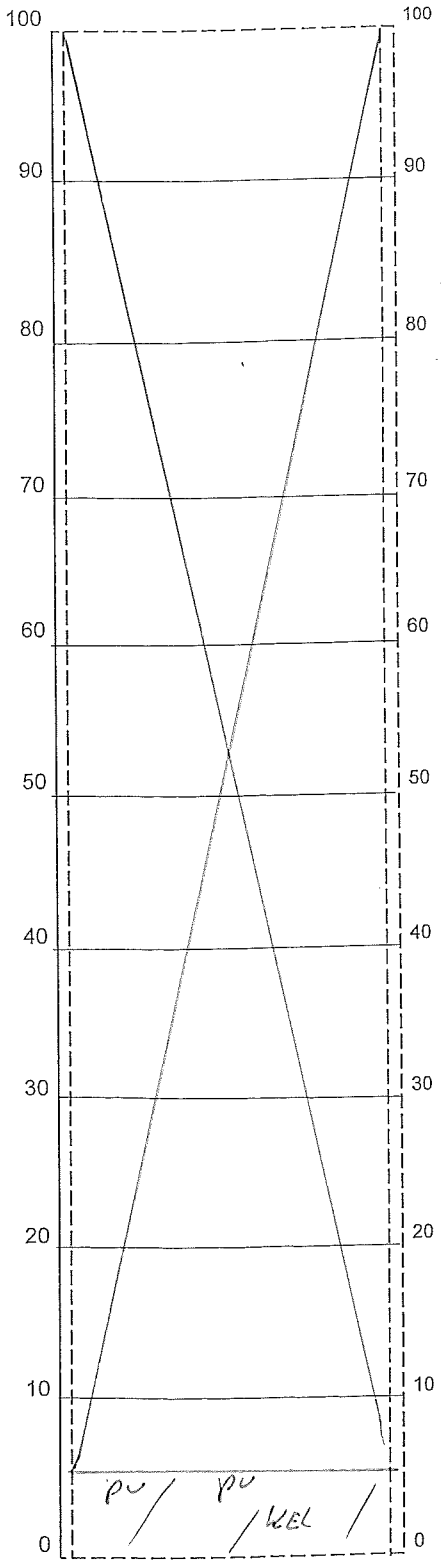

Overzicht: F716

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

FOTO 716 overzicht

KEL 100 %

KEL 100 % vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: J3

Totale weglengte:

Lengte: 6 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 24 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

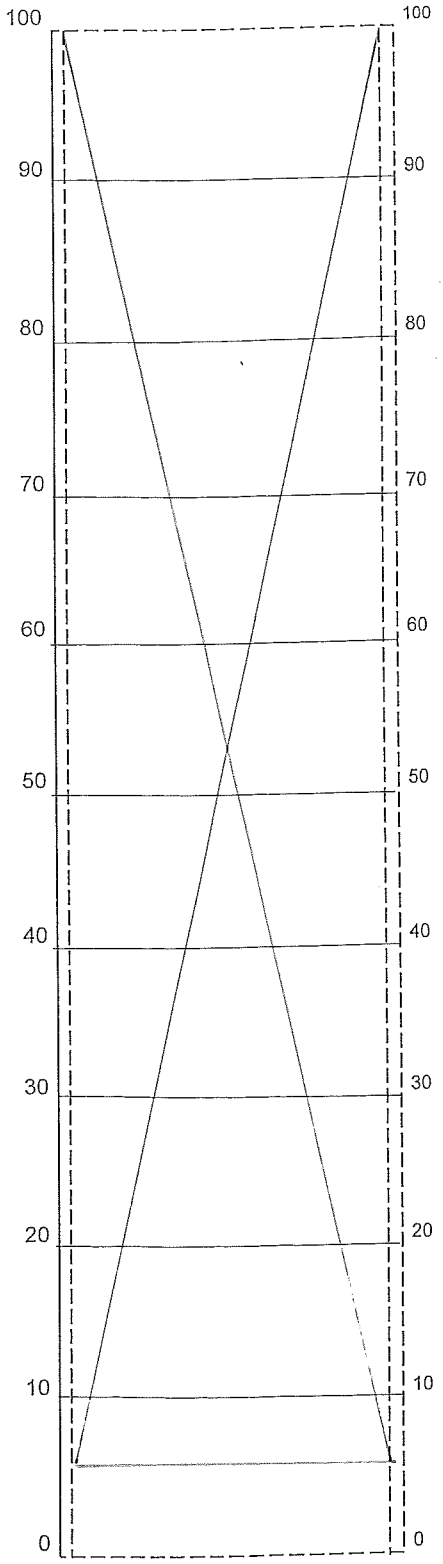

Overzicht: Foto 717

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m^1
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto 717 overzicht

KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven

Strooknummer: J4

Totale weglengte:

Lengte: ...7..... mtr.

Breedte: 4.00 mtr.

Oppervlakte: ...200..... m2

Wegvakonderdeel:

Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- O onbewolkt
- O lichtbewolkt
- O bewolkt

Wegdek:
- O droog
- O opdrogend
- O nat

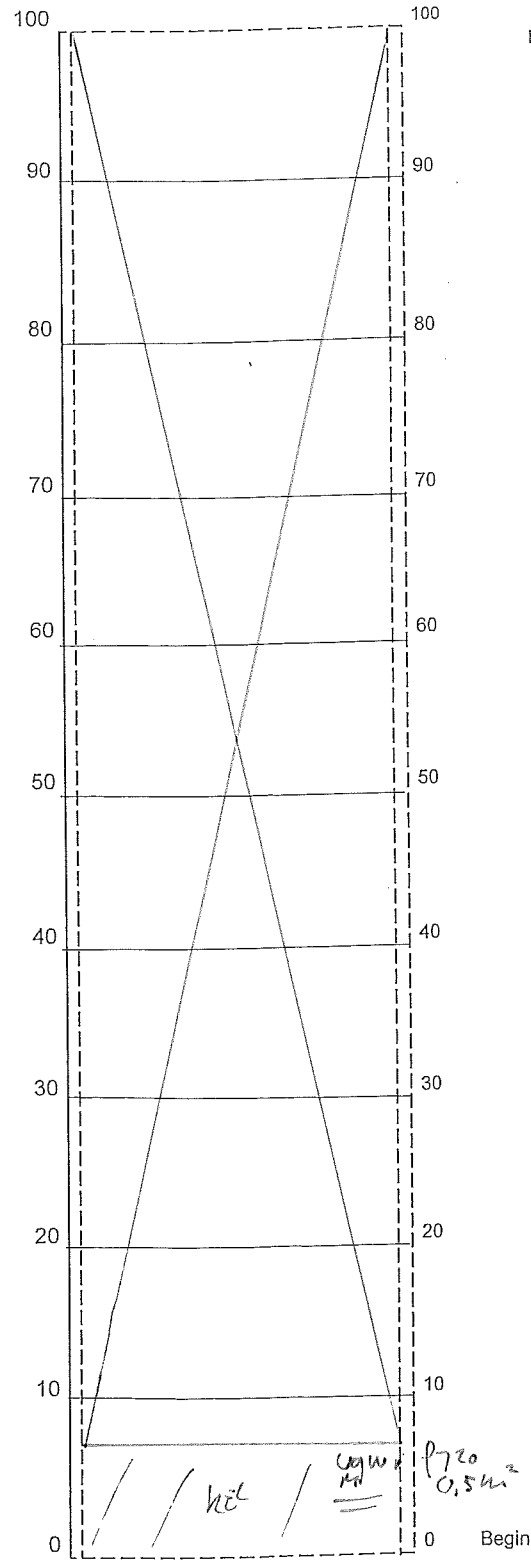

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte		1,00		%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

Foto 718 overzicht
Foto 719 talud
Foto 720 ugwm 0,5m²
KEL 100%
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Overzicht: Foto 718

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 75

Totale weglengte:

Lengte: 6 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 24 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ○ bewolkt

Wegdek: ○ droog ○ opdrogend ○ nat

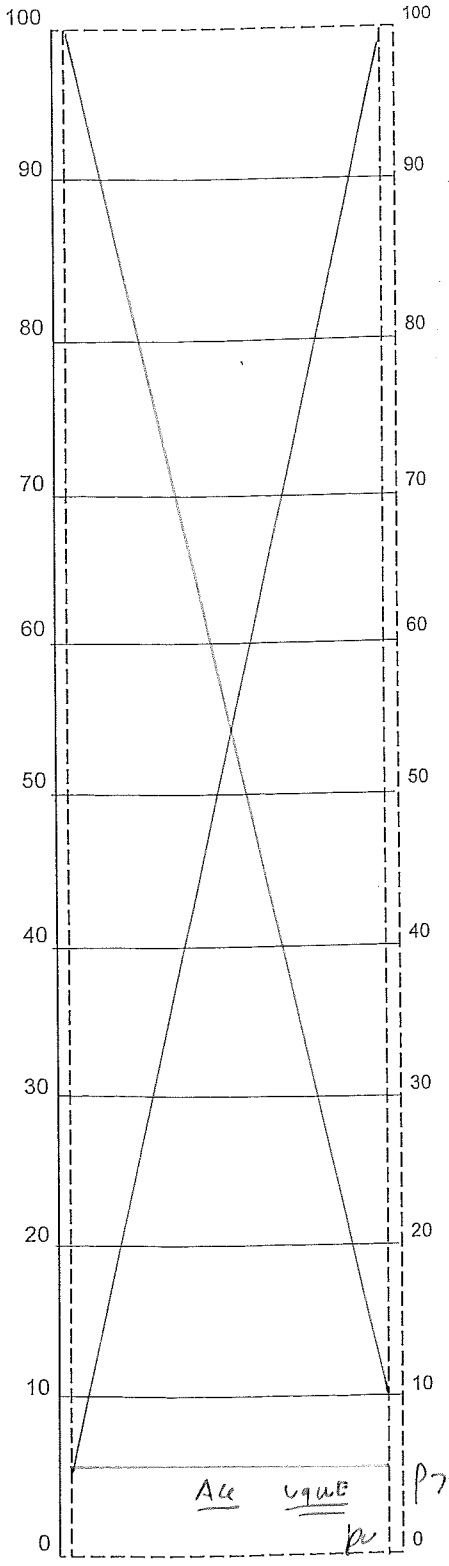

Overzicht: POTO 721

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	1		stuks
				score
Voegwijdte			4.2	%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto 721 overzicht

Foto 722 vgwE 1m²

heel 100% ves

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 16

Totale weglengte:

Lengte: 6 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 24 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

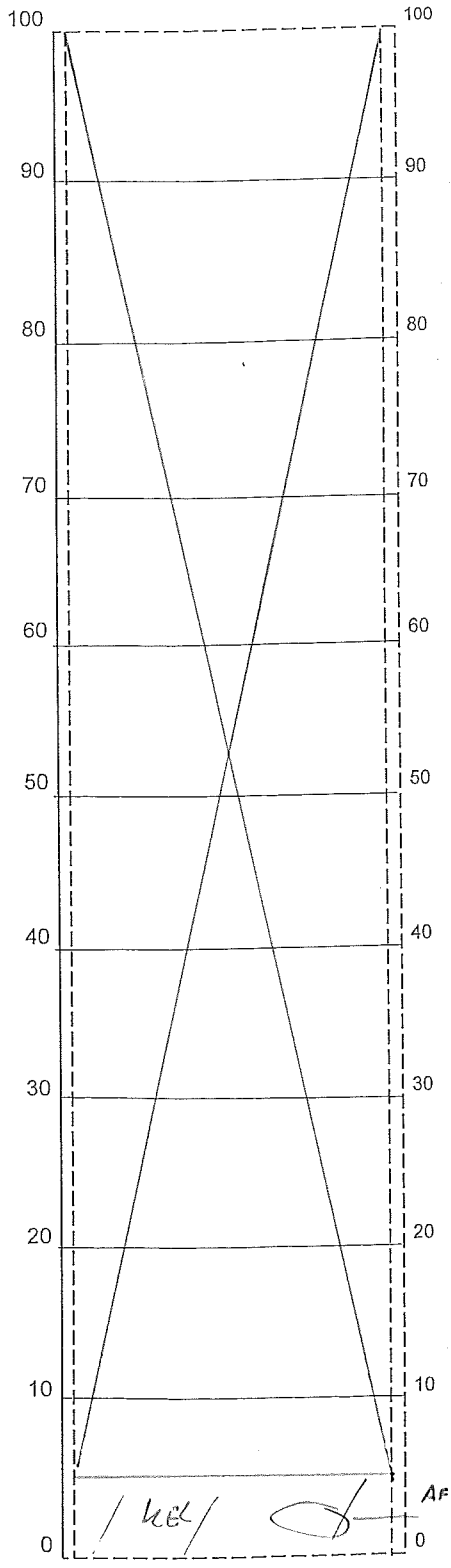

Overzicht: FOTO 723

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			46	%
				score
Kwaliteit Elementen	95,4			%
				score
Belijning				%

FOTO 723 overzicht
Afwijkende steen 50 stenen
KEL 100%
KEL 20% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 37

Totale weglengte:

Lengte: 6 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 24 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

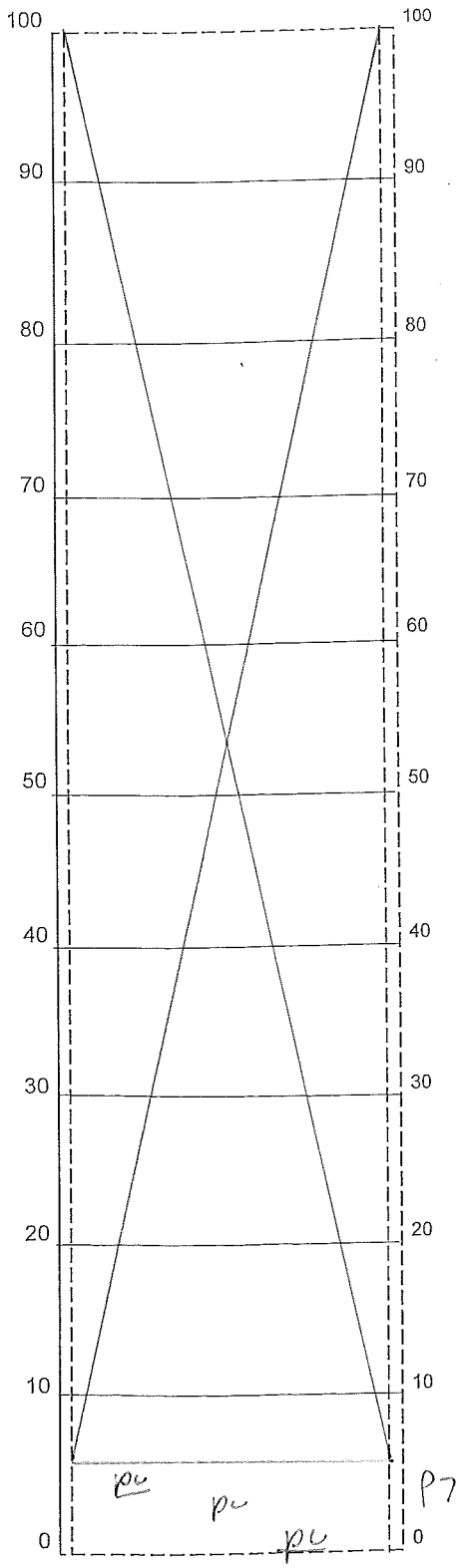

Overzicht: FOTO 724

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,200	%
				score
Belijning				%

FOTO 724 overzicht
FOTO 725 pv KLEE 3STENEN
KLEI 100% ines

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 20

Totale weglengte:

Lengte: 6 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 24 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

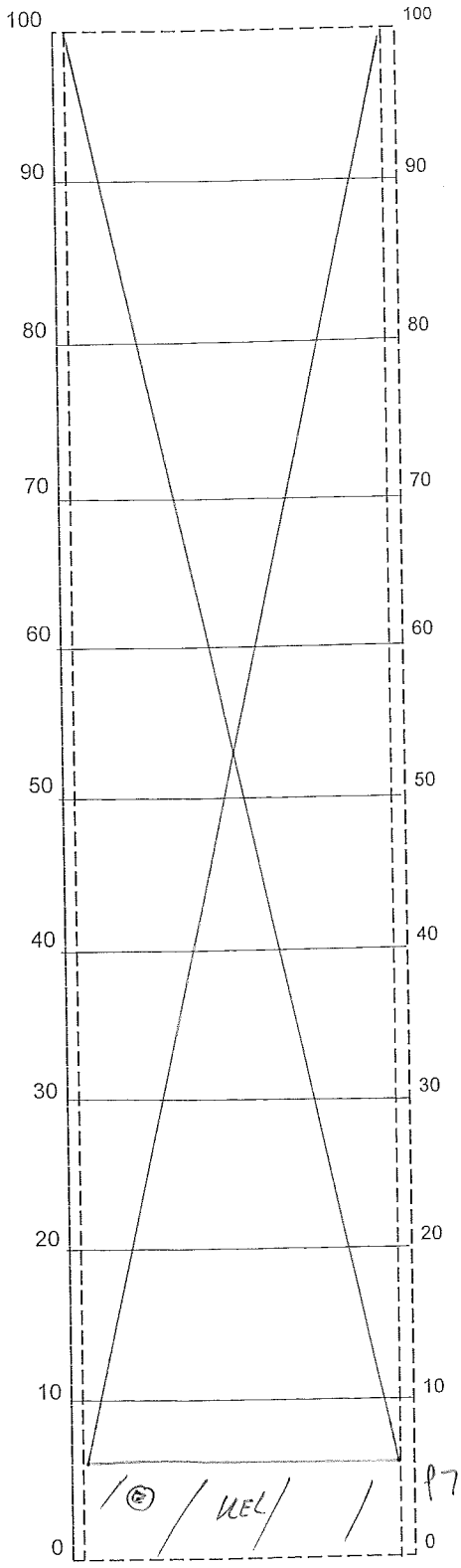

Overzicht: P0T0 726

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m1
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%
				score
Gat			1	st.

P0T0 726 overzicht
UEL 100%
P0T0 727 GAT
UEL 20% vies

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven

Strooknummer: J9

Totale weglengte:

Lengte: 6 mtr.

Breedte: 4.00 mtr.

Oppervlakte: 24 m2

Wegvakonderdeel:

Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- O onbewolkt
- O lichtbewolkt
- O bewolkt

Wegdek:
- O droog
- O opdrogend
- O nat

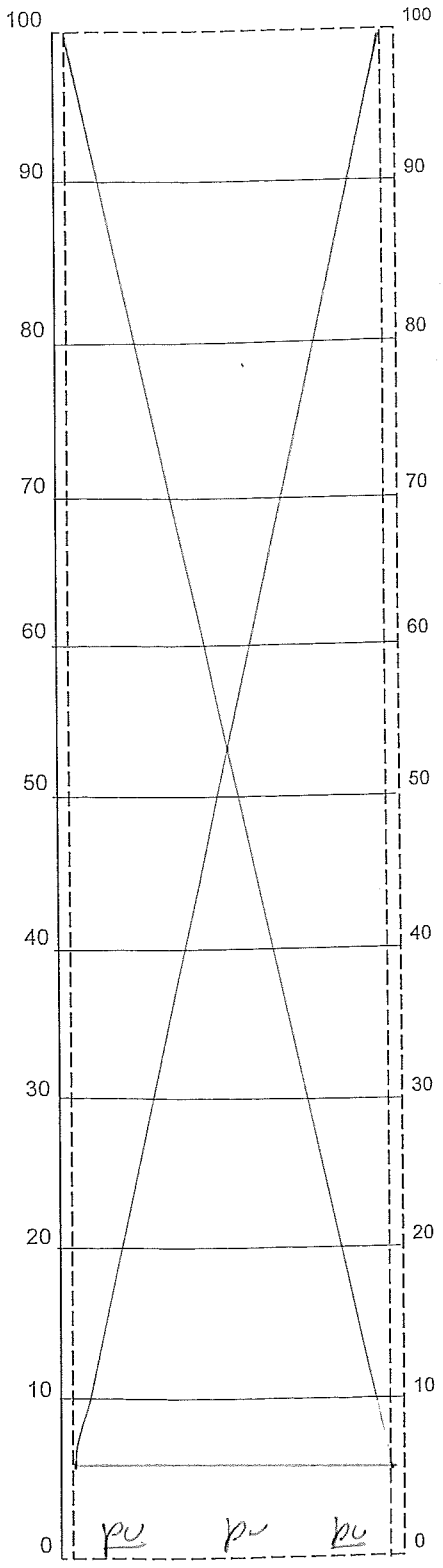

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m²
				score
Oneffenheden	1	2		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

Foto 728 overzicht

KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Overzicht: Foto 728

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 310

Totale weglengte:

Lengte: 6 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 24 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

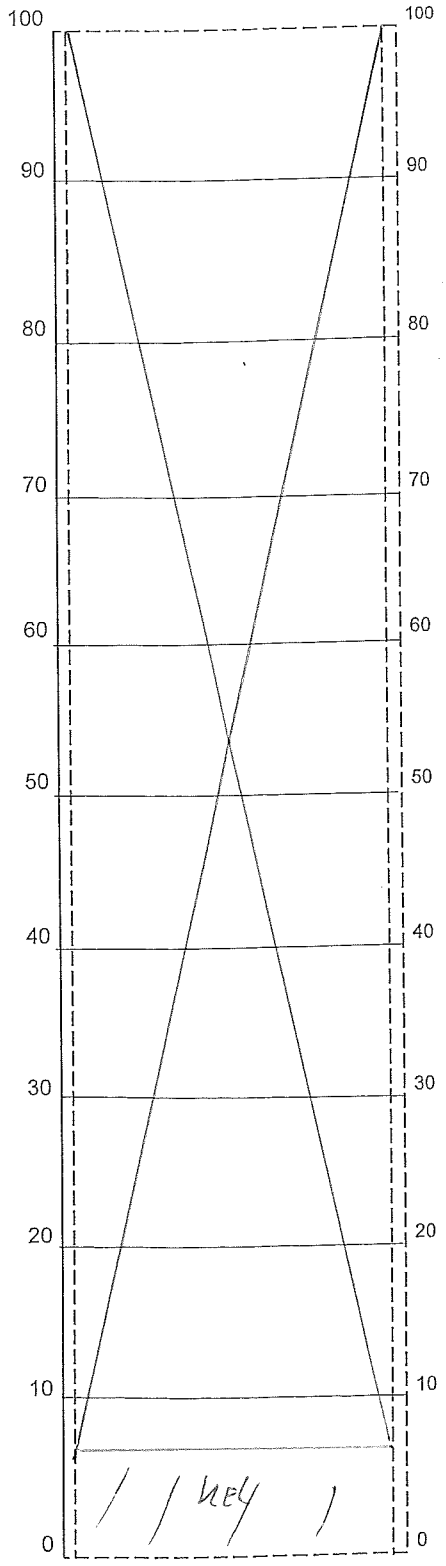

Overzicht: foto 729

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

foto 729 overzicht

KEL 100%

KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: 3 11

Totale weglengte:

Lengte: 6 mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: 24 m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: O onbewolkt O lichtbewolkt O bewolkt

Wegdek: O droog O opdrogend O nat

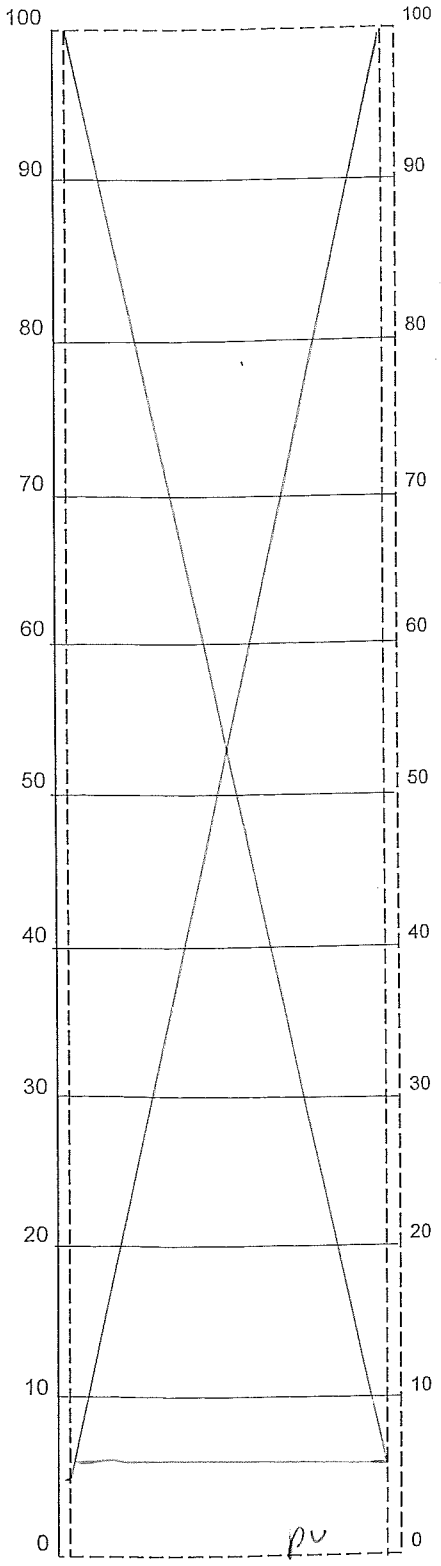

Overzicht: foto 730

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 730 overzicht
KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven Strooknummer: J12

Totale weglengte:

Lengte: ...4.... mtr. Breedte: 4.00 mtr. Oppervlakte: ..16..... m2

Wegvakonderdeel: Verharding: BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

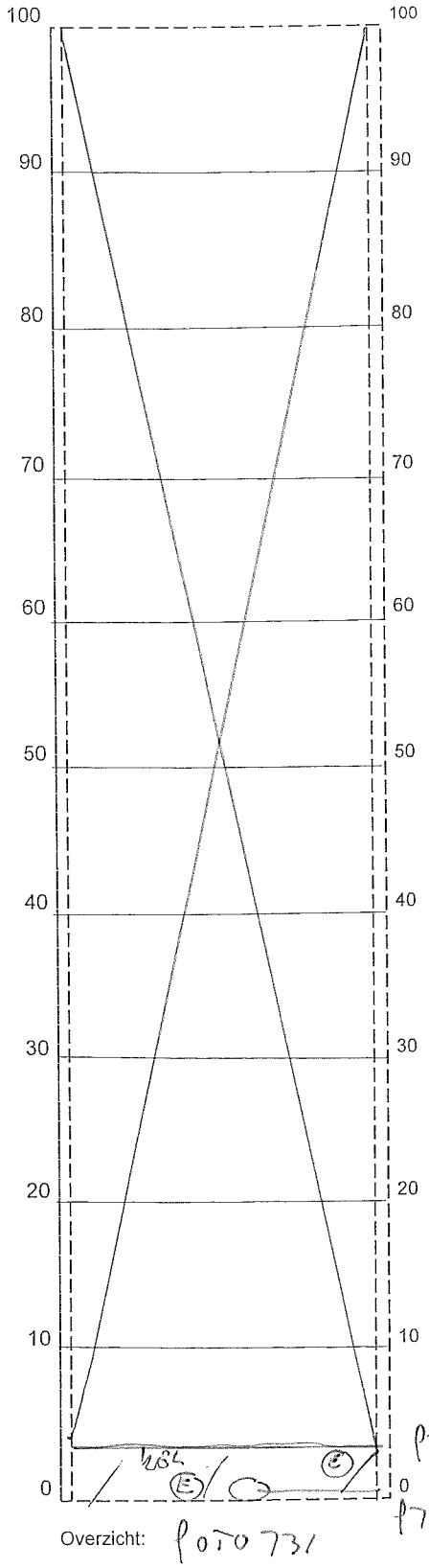

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden				stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,7	%
				score
Kwaliteit Elementen	99,3			%
				score
Belijning				%
				score
Gat			3	st.

Foto 731 overzicht

Foto 732 GAT + AFWIJKENDE KLEUR STENEN

Foto 733 GAT

KEL 100%

KEL 100% VLEK

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** K1

Totale weglengte:

Lengte: ...2... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...∅... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

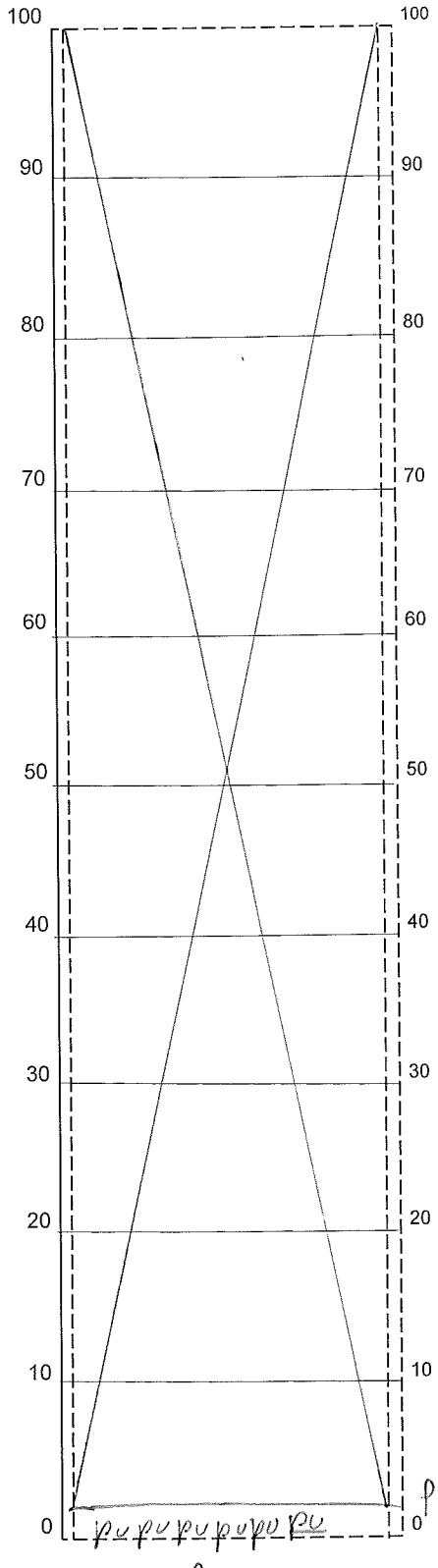

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	5	1		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen				%
				score
Belijning				%

foto 223 overzicht

foto 224 pu

KEL 100 % vrij

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 223

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** k2

Totale weglengte:

Lengte: ...6... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...16..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

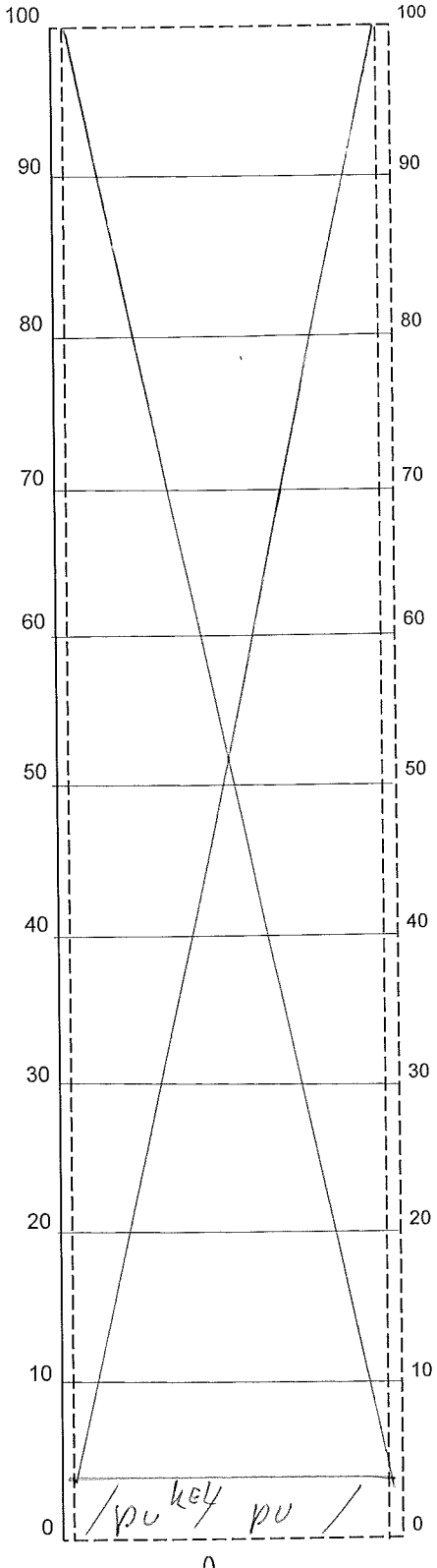

Overzicht: foto 225

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	7			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen	100			%
				score
Belijning				%

foto 225 overzicht
KEL 100%
KEL 50% links

Beginpunt:.....

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** K3

Totale weglengte:

Lengte: ....4... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ..16..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

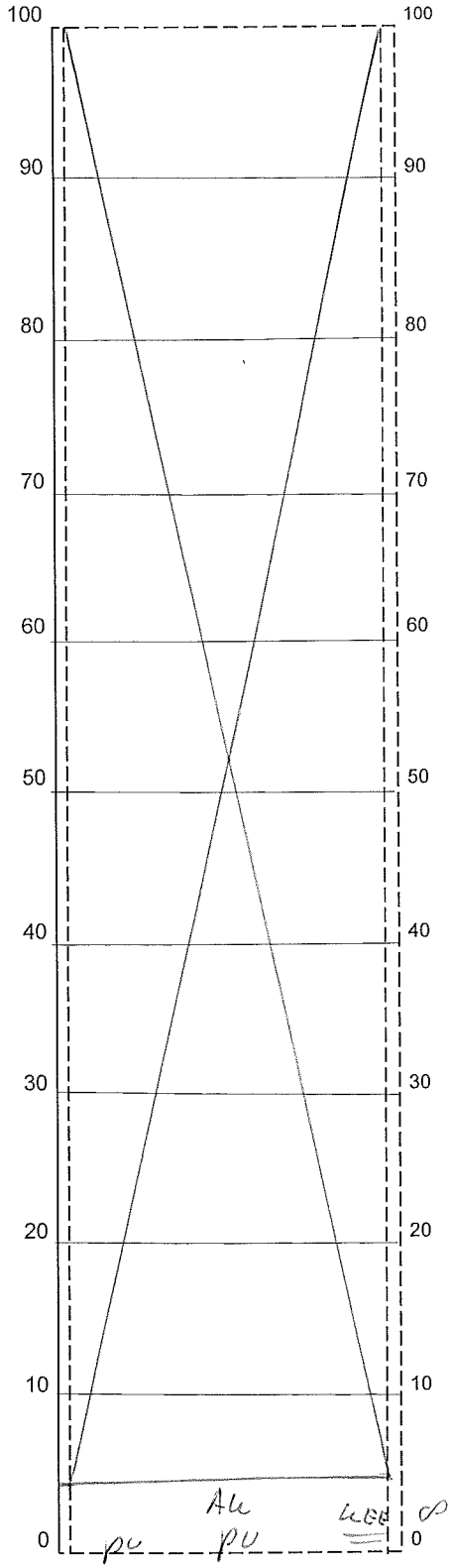

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	3			stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			1,1	%
				score
Belijning				%

foto 226 overzicht

foto 227 KEE OPSTENEN

KEL 100% vrij

Beginpunt:.....

Overzicht:

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** K4

Totale weglengte:

Lengte: 40 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 40 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

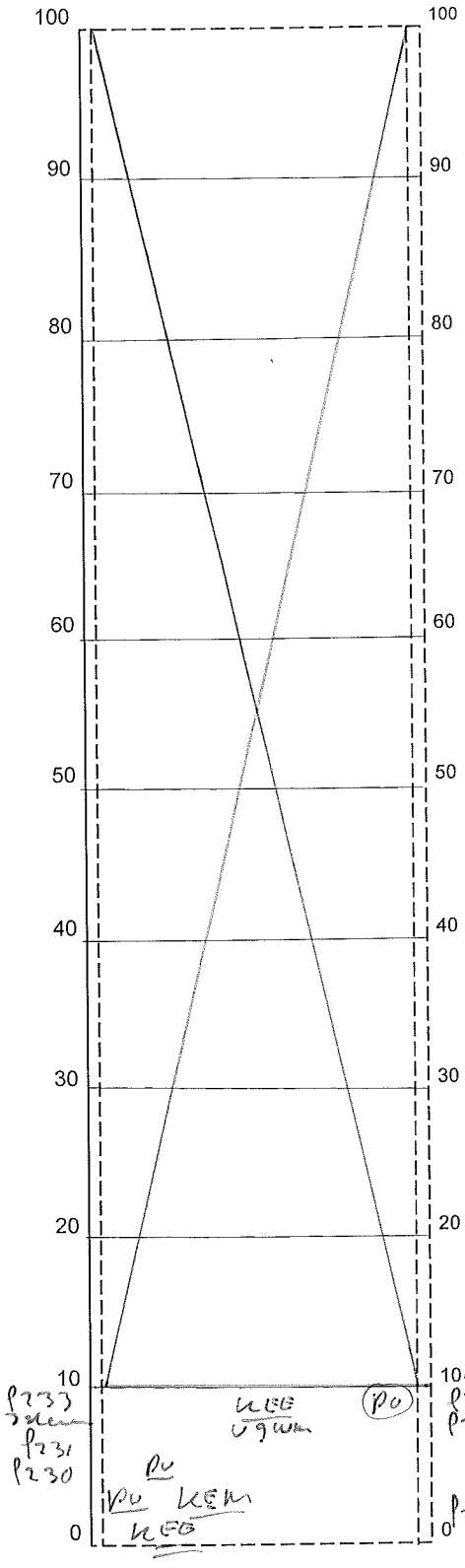

Overzicht: FOTO 228

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		2	1	stuks
				score
Voegwijdte		2,5		%
				score
Kleurafwijking			0,05	%
				score
Kwaliteit Elementen		0,5	0,5	%
				score
Belijning				%

FOTO228 overzicht
FOTO229 KEG 6 STENEN KEM LOSSTENEN
FOTO230 PU LOSSE STEEN
FOTO231 PU
FOTO232 UGWM 1m²
FOTO233 KEG 3 STENEN
FOTO234 PU
FOTO235 AFWIJKENDE STEEN 1

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** K5

Totale weglengte:

Lengte: 14 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 56 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

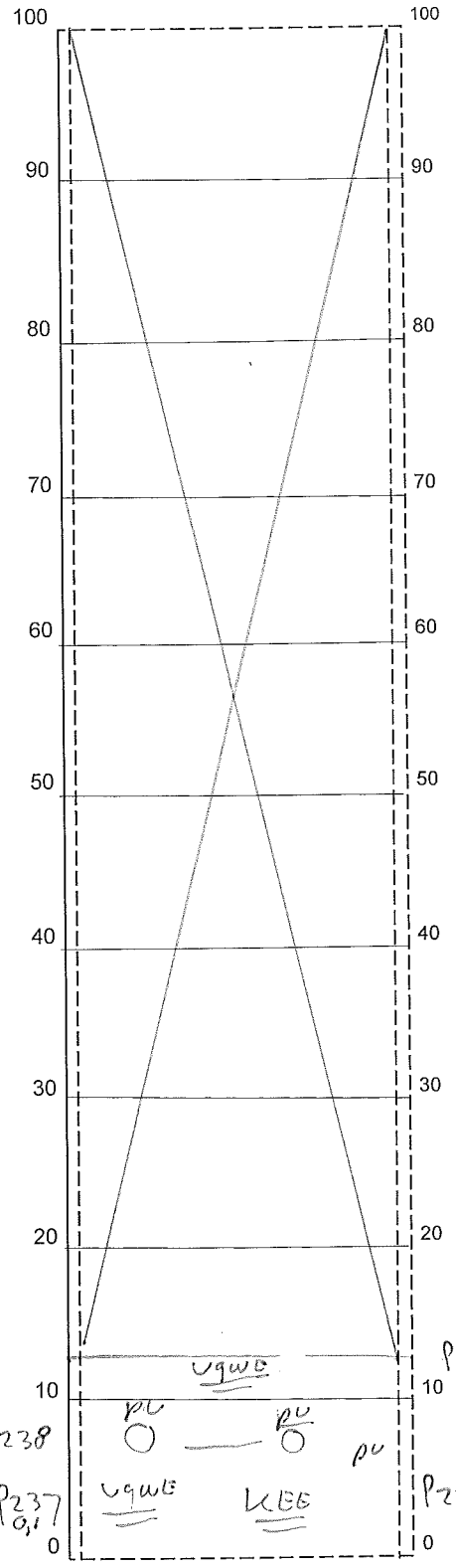

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	2	1		stuks
				score
Voegwijdte			1,1	%
				score
Kleurafwijking			7,1	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,4	%
				score
Belijning				%

FOTO 236 overzicht
FOTO 237 UGWE 0,1m²
FOTO 238 AFWIJKENDE STEEN 4m²
FOTO 239 KLEE 10STENEN
FOTO 240 PU
FOTO 241 UGWE 0,5m²
KLEI 50% VLEK

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** k6

Totale weglengte:

Lengte: ...11... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...44... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer:
- ○ onbewolkt
- ○ lichtbewolkt
- ● bewolkt

Wegdek:
- ● droog
- ○ opdrogend
- ○ nat

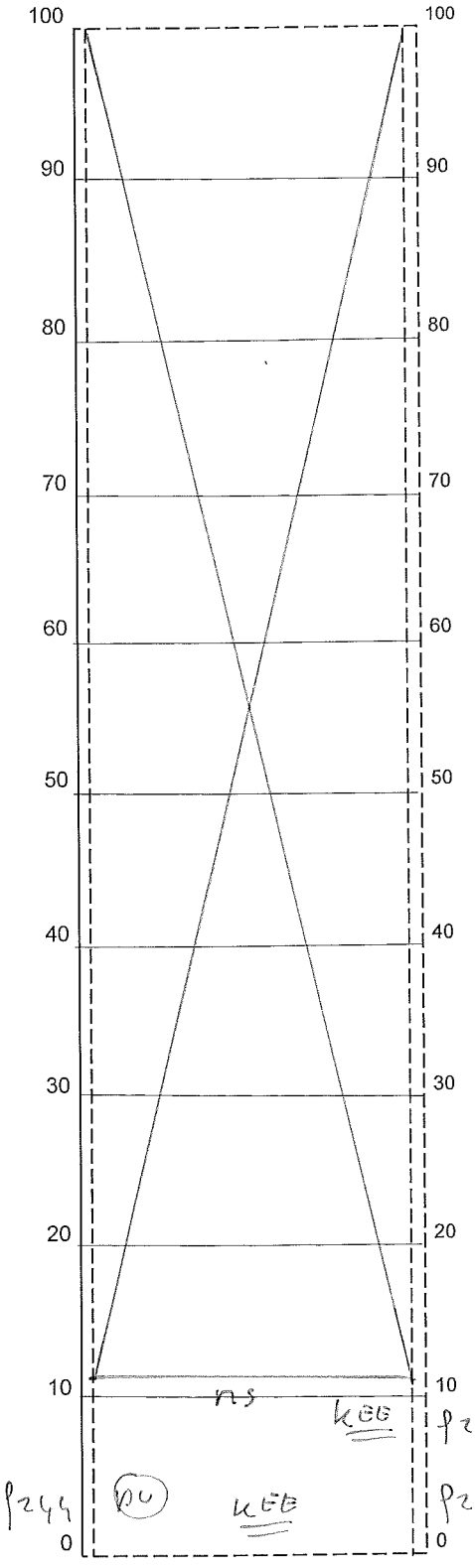

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden			1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,15	%
				score
Kwaliteit Elementen			0,4	%
				score
Belijning				%

FOTO 242 overzicht

FOTO 243 AFWIJKENDE KLEUR 3 STENEN KEE 5 STENEN

FOTO 244 (DU)

FOTO 245 KEE 3 STENEN MS 1m²

Beginpunt:.....

Overzicht: FOTO 242

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** K7

Totale weglengte:

Lengte: ...7..... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 28..... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

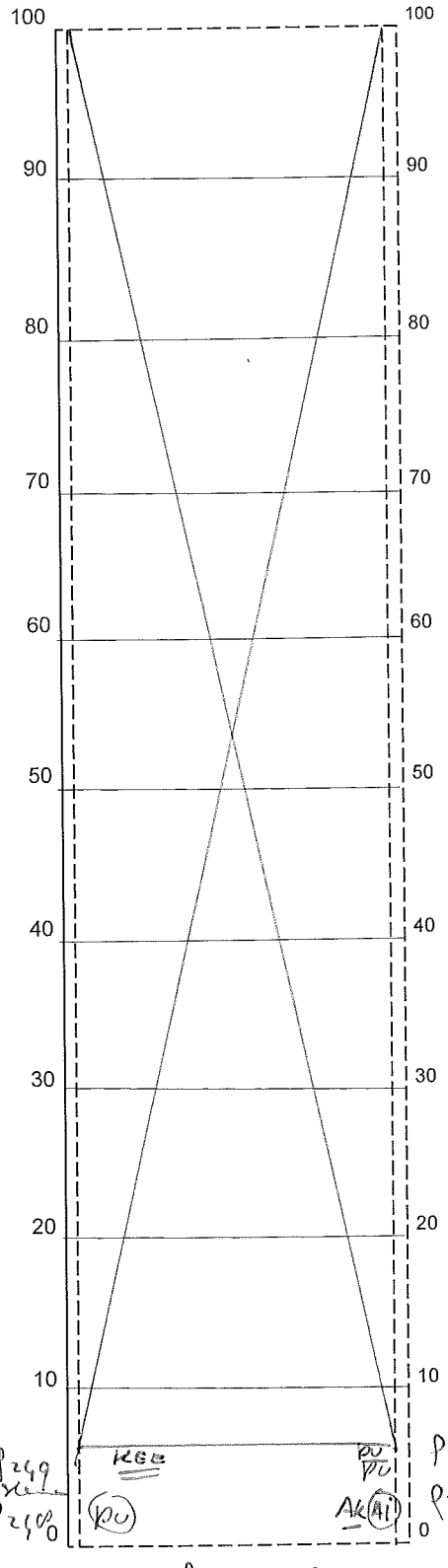

Overzicht: foto 246

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden	1	2	2	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,4	%
				score
Belijning				%

foto 246 overzicht
foto 247 AK + (Ai)
foto 248 (PU)
foto 249 KEE 5 STENEN
foto 250 PU
KEE 50% vies

Opmerkingen:

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

WEGEN ADVIES BUREAU

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** ik 0

Totale weglengte:

Lengte: 5 mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** 20 m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

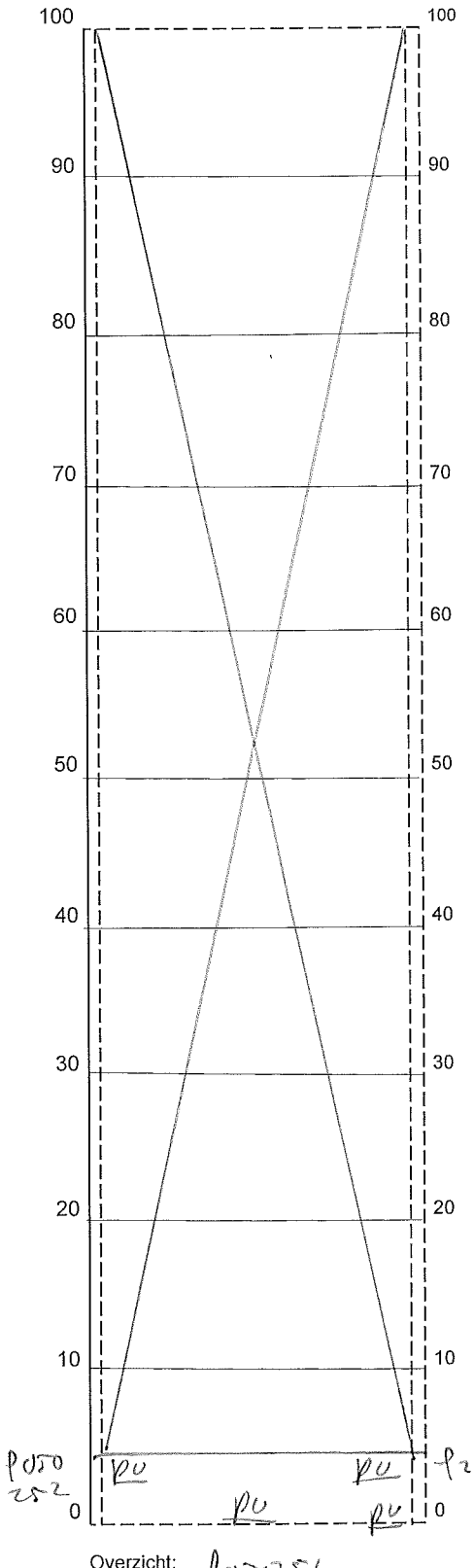

Overzicht: PO70251

Eindpunt:.....

Beginpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m'
				score
Oneffenheden		4		stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking				%
				score
Kwaliteit Elementen			0,55	%
				score
Belijning				%

PO70251 overzicht
PO70252 PU + KEE 5 STENEN
PO70253 PU
KEE 100% vies

Opmerkingen:

WEGEN ADVIES BUREAU

GEDETAILLEERDE VISUELE INSPECTIE

Wegnaam: Blauwe Golven **Strooknummer:** k9

Totale weglengte:

Lengte: ...4... mtr. **Breedte:** 4.00 mtr. **Oppervlakte:** ...16.... m2

Wegvakonderdeel: **Verharding:** BKK

Datum:

Waarnemers: W.A.B.

Weer: ○ onbewolkt ○ lichtbewolkt ● bewolkt

Wegdek: ● droog ○ opdrogend ○ nat

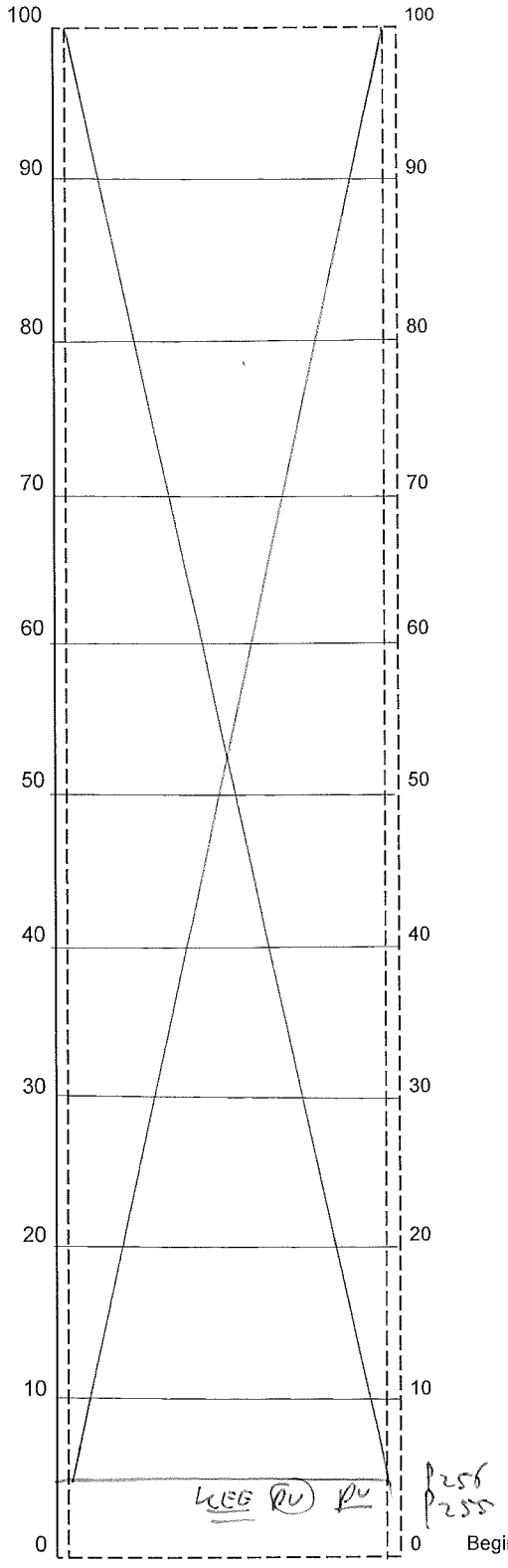

Eindpunt:.....

Zie bijgevoegde lijst van aanduidingen

Hoeveelheden

	L	M	E	
Dwarsonvlakheid				m²
				score
Oneffenheden		1	1	stuks
				score
Voegwijdte				%
				score
Kleurafwijking			0,20	%
				score
Kwaliteit Elementen			1,4	%
				score
Belijning				%

foto 254 overzicht
foto 255 AFWIJKENDE STEEN 2
KEE 10 STENEN
foto 256 (pu)
KEL 100% vies

Beginpunt:.....

Overzicht: foto 254

Opmerkingen:

Bijlage 4
Overzichtstabel resultaten visuele inspectie

Vak	Strook	Kleur	Lengte m1	Oppervlakte m2	Fotonummering van	Fotonummering tot		Dwarsonvlakheid L m1	Dwarsonvlakheid M m1	Dwarsonvlakheid E m1		Oneffenheden L st.	Oneffenheden M st.	Oneffenheden E st.		Voegwijdte L Opp.	Voegwijdte L %	Voegwijdte M Opp.	Voegwijdte M %	Voegwijdte E Opp.	Voegwijdte E %		Kwaliteit elementen L Opp.	Kwaliteit elementen L %	Kwaliteit elementen M Opp.	Kwaliteit elementen M %	Kwaliteit elementen E Opp.	Kwaliteit elementen E %	Kleurafwijking Opp.	Kleurafwijking %	Kleurafwijking L Opp.	Kleurafwijking M Opp.	Kleurafwijking E Opp.	Belijning Opp.	Belijning %	Gaten st.		Vies Opp.	Vies %
A	1	Wit	7	28	786	786							2,0																											28,0	100,0
A	2	Blauw	14	56	787	788						2,0	1,0										56,0	100,0								56,0								56,0	100,0
A	3	Wit	21	84	789	791						3,0	1,0																										84,0	100,0
A	4	Blauw	24	96	792	793						1,0											24,0	25,0								24,0								48,0	50,0
A	5	Wit	24	96	794	796						3,0																	1,0	1,0										96,0	100,0
A	6	Blauw	23	92	797	800						1,0	2,0										92,0	100,0								92,0								92,0	100,0
A	7	Wit	22	88	801	803						2,0																												88,0	100,0
A	8	Blauw	14	56	804	804						1,0											56,0	100,0								56,0								28,0	50,0
A	9	Wit	9	18	805	805																																		18,0	100,0
		Totale strook opp.		614			TOTAAL					13,0	6,0										228,0					1,0			228,0								538,0	
B	1	Wit	8	32	258	259						1,0	1,0															2,0	6,3	8,0	100,0			8,0					32,0	100,0
B	2	Blauw	12	48	260	265						1,0	1,0															2,0	4,2	2,0	4,2			2,0					25,0	50,0
B	3	Wit	20	80	266	272						1,0	2,0															1,0	1,3	10,0				10,0	1,2	1,5			25,0	31,3
B	4	Blauw	38	152	273	285						2,0	2,0	2,0						1,0	0,6							2,0	1,3	0,1	0,1			0,1	2,3	1,6			30,4	20,0
B	5	Wit	40	160	286	295						5,0	5,0	1,0														6,0	3,8						2,4	1,5			10,0	6,3
B	6	Blauw	50	200	296	308						1,0	5,0	2,0									80,0	40,0				3,0	1,5			80,0			3,2	1,6			12,0	6,0
B	7	Wit	56	224	309	324						1,0	4,0	6,0				1,0	0,4	1,0	0,4		6,0	2,7				5,0	2,2			6,0			8,1	3,6	2,0		30,0	13,4
B	8	Blauw	63	252	325	336+345						4,0	7,0							1,0	0,4		100,0	39,7				5,0	2,0	0,7	0,0	100,0		0,7	10,0	4,0	1,0		10,0	4,0
B	9	Wit	66	264	337	354						10,0	4,0	2,0														19,0	7,2	3,9	1,5			3,9	13,8	5,3	2,0		5,0	1,9
B	10	Blauw	66	264	355	368						8,0	5,0										30,1	11,4				11,0	4,2	0,1	0,0	30,1		0,1	10,5	4,0				
B	11	Wit	70	280	369	381						8,0	4,0															14,0	5,0	3,0				3,0	10,1	3,6			5,0	1,8
B	12	Blauw	73	292	382	397						8,0	3,0															6,0	2,1	6,6	2,3			6,6	12,3	4,2	1,0			
B	13	Wit	81	324	398	413						1,0	2,0	1,0														13,0	4,0	0,0	0,0			0,0	16,2	5,0			5,0	1,5
B	14	Blauw	75	300	141	424								1,0									0,9	0,3				12,0	4,0			0,9			15,0	5,0				
B	15	Wit	77	308	425	439+455						1,0	3,0															9,0	2,9						16,2	5,3	2,0		30,0	9,7
B	16	Blauw	77	308	440	454+456						5,0	3,0	1,0										1,6				11,0	3,6	0,1	0,0			0,1	17,3	5,6			10,0	3,2
B	17	Wit	78	312	457	465						4,0	3,0															5,0	1,6						14,4	4,6			20,0	6,4
B	18	Blauw	80	320	466	476						2,0	4,0										80,0	25,0				5,0	1,6	0,0	0,0	80,0		0,0	9,0	2,8			5,0	1,6
B	19	Wit	79	316	477	484						1,0	4,0															14,0	4,4						17,7	5,6			15,0	4,7
B	20	Blauw	83	332	485	494						4,0											29,9	9,0				14,0	4,2	0,0	0,0	29,9		0,0	95,0	28,6			5,0	1,5
B	21	Wit	90	360	495	501						5,0	3,0															10,0	2,8						13,7	3,8			20,0	5,6
B	22	Blauw	83	332	502	510						4,0	2,0										179,9	54,2				3,0	0,9	2,0		179,9		2,0	8,6	2,6			5,0	1,5
B	23	Wit	85	344	511	521						6,0	1,0					1,0	0,3									13,0	3,8	0,2	0,1			0,2	13,4	3,9			30,0	8,7
B	24	Blauw	86	344	522	535						6,0	3,0											37,0				2,0	0,6	80,0	9,3			80,0	15,1	4,4	1,0			
B	25	Wit	88	352	536	546							8,0	1,0														6,0	1,7	5,0					5,0	9,9	2,8	1,0		30,0	8,5
B	26	Blauw	88	352	547	556							4,0										167,9	47,7					0,0	15,0	0,1	167,9		15,0	9,2	2,6			10,0	2,8
B	27	Wit	80	320	557	564						6,0	6,0															5,0	1,6	5,0	0,0			5,0	9,6	3,0			15,0	4,7
B	28	Blauw	70	280	565	572						4,0		1,0									203,8	72,8				6,0	2,1	20,0		203,8		20,0	7,3	2,6	1,0		8,0	2,9
B	29	Wit	60	240	573	578						4,0																10,0	4,2						5,3	2,2			15,0	6,3
B	30	Blauw	45	180	579	585						1,0	2,0										179,0	99,5	1,0	0,6		0,0	5,0		0,0			5,0	7,2	4,0			20,0	11,1
B	31	Wit	38	152	586	592						5,0																6,0	3,9	0,5	0,0			0,5					25,0	16,4
B	32	Blauw	28	112	593	598						5,0	3,0										11,8	99,9				1,0	0,9	10,0	0,0	11,8		10,0					10,0	8,9
B	33	Wit	17	68	599	605						2,0	2,0	1,0														5,0	7,4						0,0		1,0		68,0	100,0
		Totale strook opp.		8204			TOTAAL					116,0	96,0	19,0				2,0		3,0			1069,5		1,0			226,0		177,2		1069,5		177,2	373,6		12,0		530,4	
C	1	Blauw	4,5	18	1	5							2,0										18,0	99,8				1,0	5,6			18,0								
C	2	Wit	5,5	22	6	9+11							3,0	1,0														4,0	18,2	0,2	1,0			0,2					21,8	99,0
C	3	Blauw	10	40	12	13+10						3,0	3,0										8,0	20,0	0,0	0,1			0,0			8,0					1,0	28,0	70,0
C	4	Wit	13	42	14	15						2,0	5,0																0,0								1,0	42,0	100,0
C	5	Blauw	17	68	16	19						1,0	4,0	1,0									64,1	94,3				1,0	1,5	3,4	5,0	64,1		3,4					68,0	100,0
C	6	Wit	18	72	20	23						2,0	1,0	1,0						1,0	1,4							1,0	1,4	4,0	5,5			4,0					72,0	100,0
C	7	Blauw	21	84	24	26							6,0										75,8	90,2				2,0	2,4	8,0	9,5	75,8		8,0					26,0	31,0
C	8	Wit	22	88	27	30							3,0												1,0	1,1		0,0	4,0	4,5			4,0					5,0	5,7
C	9	Blauw	24	96	31	35						3,0	3,0										12,0	12,5	0,2	0,2	2,0	2,1	12,0	12,5	12,0		12,0					10,0	10,4
C	10	Wit	23	92	36	39						2,0	4,0	2,0											0,5	0,5	2,0	2,2										64,4	70,0
C	11	Blauw	20	80	40	45						2,0	6,0										69,1	86,4	0,0	0,0	8,0	10,0	10,0	12,5	69,1		10,0					40,0	50,0
C	12	Wit	20	80	46	48						4,0	3,0	1,0											0,0	0,1	2,0	2,5										80,0	100,0
C	13	Blauw	20	80	49	53						3,0	6,0	1,0				1,0	1,3				79,8	99,7	0,2	0,3	1,0	1,3			79,8							5,0	6,3
C	14	Wit	20	80	54	58						6,0	2,0												9,0	11,2	3,0	3,8										80,0	100,0
C	15	Blauw	27	108	59	63						4,0	3,0	1,0				2,9	2,7				107,5	99,6	0,4	0,4	2,0	1,9			107,5							40,0	37,0
C	16	Wit	32	128	64	70							4,0	2,0											0,2	0,2	13,0	10,2										38,4	30,0
C	17	Blauw	37	148	71	77						3,0	3,0					4,0	2,7						0,4	0,3	6,0	4,1										60,0	40,5
C	18	Wit	43	172	78	84						8,0	3,0														7,0	4,1										172,0	100,0
C	19	Blauw	16	64	85	86						2,0	1,0	1,0									64,0	100,0				0,0			64,0							20,0	31,3
C	20	Wit	12	48	87	89						1,0	2,0														6,0	12,5										40,0	83,3
C	21	Blauw	9	36	90	92						2,0	1,0										35,6	98,8			4,0	11,1			35,6							10,0	27,8
C	22	Wit	5	20	93	94																					1,0	5,0										5,0	25,0
C	23	Blauw	3	12	95	96																	12,0	99,6			1,0	8,3			12,0								
C	24	Blauw	10	40	97	99						1,0	1,0										39,8	99,6			4,0	10,0			39,8								
C	25	Wit	12	48	100	101						3,0	3,0														7,0	14,6										20,0	41,7
C	26	Blauw	15	60	102	104						3,0	2,0										59,7	99,5			2,0	3,3			59,7							40,0	66,7
C	27	Wit	20	80	105	106						3,0													0,2	0,3	5,0	6,3										24,0	30,0
C	28	Blauw	25	100	107	112								1,0									91,8	91,8	0,2	0,2	8,0	8,0	0,1	0,1	91,8		0,1					15,0	15,0
C	29	Wit	29	116	113	117							4,0										15,1	13,0	0,2	0,2	6,0	5,2			15,1							15,0	12,9
C	30	Blauw	32	128	118	122																	127,6	99,7	0,4	0,3	3,0	2,3	5,0		127,6		5,0						
C	31	Wit	37	148	123	125						2,0	2,0										12,0	8,1			10,0	6,8			12,0							20,0	13,5
C	32	Blauw	43	172	126	127						7,0	2,0												0,2	0,1	2,0	1,2										5,0	2,9
C	33	Wit	57	228	128	133						4,0	1,0										10,0	4,4	0,2	0,1	5,0	2,2	1,0		10,0		1,0			2,0		10,0	4,4
C	34	Blauw	57	228	134	140						3,0		2,0									227,8	99,9			2,0	0,9			227,8							5,0	2,2
C	35	Wit	50	200	141	146						4,0	3,0												0,2	0,1	14,0	7,0										10,0	5,0
C	36	Blauw	45	180	147	151						17,0	1,0										179,9	100,0			2,0	1,1	0,0	0,0	179,9		0,0					2,0	1,1
C	37	Wit	38	152	152	155																			0,7	0,4	7,0	4,6										70,0	46,1
C	38	Blauw	19	19	156							2,0											19,0	100,0							19,0								
		Totale strook opp.		3577			TOTAAL					97,0	87,0	14,0				7,9		1,0			1328,5		14,4		144,0		47,7		1328,5		47,7			4,0		1163,6	

Vak	Strook	Kleur	Lengte m1	Oppervlakte m2	Fotonummering van	Fotonummering tot		Dwarsonvlakheid L m1	Dwarsonvlakheid M m1	Dwarsonvlakheid E m1	Oneffenheden L st.	Oneffenheden M st.	Oneffenheden E st.	Voegwijdte L Opp.	Voegwijdte L %	Voegwijdte M Opp.	Voegwijdte M %	Voegwijdte E Opp.	Voegwijdte E %	Kwaliteit elementen L Opp.	Kwaliteit elementen L %	Kwaliteit elementen M Opp.	Kwaliteit elementen M %	Kwaliteit elementen E Opp.	Kwaliteit elementen E %	Kleurafwijking Opp.	Kleurafwijking %	Kleurafwijking L Opp.	Kleurafwijking M Opp.	Kleurafwijking E Opp.	Belijning Opp.	Belijning %	Gaten st.	Vies Opp.	Vies %
C-cirkel	39	Blauw	110	489,5	157	166					30,0									489,2	99,9			3,0	0,6			489,2								
		Totale strook opp.		489,5			TOTAAL				30,0									489,2				3,0				489,2								
D	1	Blauw	2	8	760	760																				8,0	100,0			8,0					
D	2	Wit	4	8	761	762					2,0													3,0	37,5									8,0	100,0
D	3	Blauw	9	36	763	763														6,0	16,7					30,0	83,3	6,0		30,0					
D	4	Wit	13	42	764	767					3,0	2,0																			1,0	2,4		8,4	20,0
D	5	Blauw	29	116	768	771					3,0	1,0								91,8	79,1			4,0	3,4	24,0	20,7	91,8		24,0					
D	6	Wit	23	92	772	772					4,0	1,0																					92,0	100,0
D	7	Blauw	15	60	773	774																				14,0	23,3			14,0				6,0	10,0
D	8	Wit	4	16	775	775					1,0																							16,0	100,0
		Totale strook opp.		378			TOTAAL				13,0	4,0								97,8				7,0		76,0		97,8		76,0	1,0	2,4		130,4	
E	1	Wit	5	20	748	748					2,0															20,0				20,0				20,0	100,0
E	2	Blauw	13	42	749	750					1,0															42,0	100,0			42,0					
E	3	Wit	19	76	751	751					3,0															76,0				76,0				76,0	100,0
E	4	Blauw	22	88	752	754														4,0	4,5					84,0	95,5	4,0		84,0					
E	5	Wit	18	72	755	755					1,0															52,0				52,0					
E	6	Blauw	13	42	756	757						1,0												4,0	9,5	42,0	100,0			42,0					
E	7	Wit	8	32	758	758																		4,0	12,5									16,0	50,0
E	8	Blauw	4	16	759	759																				16,0	100,0			16,0					
		Totale strook opp.		388			TOTAAL				7,0	1,0								4,0				8,0		312,0		4,0		312,0				112,0	
F	1	Blauw	4	16	734	734														16,0	100,0							16,0						16,0	100,0
F	2	Wit	6	24	735	738					3,0							1,0	4,2					2,0	8,3									24,0	100,0
F	3	Blauw	10	40	739	742												1,0	2,5	39,9	99,8					0,1	0,2	39,9		0,1				40,0	100,0
F	4	Wit	13	42	743	744																		2,0	4,8									42,0	100,0
F	5	Blauw	8	32	745	746														32,0	99,9					0,0	0,1	32,0		0,1				9,6	30,0
F	6	Wit	5	20	747	747																												20,0	100,0
		Totale strook opp.		174			TOTAAL				3,0							2,0		87,9				4,0		0,1		87,9		0,1				151,6	
G	1	Wit	11	44	776	776					1,0																							44,0	100,0
G	2	Blauw	15	60	777	778					2,0									60,0	100,0							60,0						30,0	50,0
G	3	Wit	22	88	779	780					1,0															0,1	0,1			0,1				88,0	100,0
G	4	Blauw	30	120	781	781														120,0	100,0					0,0	0,0	120,0		0,0				24,0	20,0
G	5	Wit	1	10	782	782																												10,0	100,0
G	6	Blauw	1	10	783	783														10,0	100,0							10,0							
G	7	Wit	1	6	784	784																												6,0	100,0
G	8	Blauw	1	4	785															4,0	100,0							4,0							
		Totale strook opp.		342			TOTAAL				4,0									194,0						0,1		194,0		0,1				202,0	
H	1	Wit	34	68	606	608					1,0																					0,3	0,5		68,0	100,0
H	2	Blauw	53	212	609	617					3,0		1,0					0,5	0,2	211,0	99,4			4,0	1,9	0,3	0,2	211,0		0,3	0,4	0,2				127,2	60,0
H	3	Wit	68	272	618	623					9,0	2,0												7,0	2,6							0,3	0,1		272,0	100,0
H	4	Blauw	83	332	624	628					6,0									331,0	99,7			2,0	0,6	1,0	0,1	331,0		1,0						332,0	100,0
H	5	Wit	86	344	629	637					3,0	2,0	3,0					0,3	0,2					12,0	3,5											344,0	100,0
H	6	Blauw	84	336	638	642					8,0	2,0								335,0	100,0							335,0			0,0	0,0				201,6	60,0
H	7	Wit	83	332	643	651					4,0	5,0	3,0											5,0	1,5											332,0	100,0
H	8	Blauw	80	320	652	656					2,0	2,0	1,0							272,0	85,0							272,0								160,0	50,0
H	9	Wit	80	320	657	662					7,0		1,0											3,0	0,9	1,1	0,3			1,1						320,0	100,0
H	10	Blauw	78	312	663	666		5,0			6,0	4,0								312,0	100,0			2,0	0,6			312,0								156,0	50,0
H	11	Wit	73	292	667	672					1,0	3,0	3,0											3,0	1,0								1,0			292,0	100,0
H	12	Blauw	68	272	673	675					6,0	1,0								42,0	17,6					0,6	0,2	42,0		0,6						224,0	82,5
H	13	Wit	65	260	676	681					2,0	2,0	1,0			1,0	0,4							2,0	0,8											260,0	100,0
H	14	Blauw	62	248	682	685					5,0	1,0								20,0	32,3			3,0	1,2	2,2	0,9	20,0		2,2						124,0	50,0
H	15	Wit	56	224	686	688		6,0			1,0	1,0												4,0	1,8											224,0	100,0
H	16	Blauw	52	208	689	691					3,0		1,0							12,0	23,1			4,0	1,9			12,0								104,0	50,0
H	17	Wit	48	192	692	695					2,0	3,0												2,0	1,0											192,0	100,0
H	18	Blauw	44	176	696	701		5,0				5,0	1,0							10,0	22,7					0,3	0,2	10,0		0,3				2,0		17,6	10,0
H	19	Wit	40	160	702	704							2,0											2,0	1,3											160,0	100,0
H	20	Blauw	35	140	705	706						1,0								5,0	14,3					0,3	0,2	5,0		0,3						14,0	10,0
H	21	Wit	30	120	707	709					2,0							0,3	0,2					3,0	2,5	1,0	0,8			1,0						120,0	100,0
H	22	Blauw	20	80	710	713																		2,0	2,5	0,1	0,1			0,1				1,0		8,0	10,0
		Totale strook opp.		5220			TOTAAL	16,0			71,0	34,0	17,0			1,0		1,1		1550,0				60,0		6,9		1550,0		6,9	1,1	0,8		4,0		4052,4	

Vak	Strook	Kleur	Lengte m1	Oppervlakte m2	Fotonummering			Dwarsonvlakheid				Oneffenheden				Voegwijdte						Kwaliteit elementen						Kleurafwijking		Kleurafwijking			Belijning			Gaten		Vies	
								L	M	E		L	M	E		L	L	M	M	E	E	L	L	M	M	E	E			L	M	E							
								m1	m1	m1		st.	st.	st.		Opp.	%	Opp.	%	Opp.	%	Opp.	%	Opp.	%	Opp.	%	Opp.	%	Opp.	Opp.	Opp.	Opp.	%		st.		Opp.	%
					van	tot																																	
I	1	Blauw	12	48	167	168								1,0										0,1	0,2														
I	2	Wit	18	72	169	172						2,0												0,2	0,3	3,0	4,2	0,0	0,0			0,0						15,0	20,8
I	3	Blauw	58	232	173	179						4,0	1,0									231,7	96,5			2,0	0,9	8,0	3,4	231,7		8,0						45,0	19,4
I	4	Wit	55	224	180	187						6,0	1,0							1,0	0,4					15,0	6,7											224,0	100,0
I	5	Blauw	51	204	188	190						7,0	1,0									204,0	100,0							204,0								204,0	100,0
I	6	Wit	45	180	191	197						20,0	1,0													16,0	8,9											180,0	100,0
I	7	Blauw	41	164	198	199						5,0	2,0	1,0								164,0	100,0							164,0								164,0	100,0
I	8	Wit	37	148	200	203						14,0	2,0													11,0	7,4											148,0	100,0
I	9	Blauw	33	132	204	206						3,0	1,0													2,0	1,5	0,2	0,2			0,2						132,0	100,0
I	10	Wit	27	108	207	209						6,0	1,0													6,0	5,6											108,0	100,0
I	11	Blauw	24	96	210	213						2,0		1,0								96,0	100,0			1,0	1,0	5,0		96,0		5,0						96,0	100,0
I	12	Wit	20	80	214	215						5,0	1,0													8,0	10,0											80,0	100,0
I	13	Blauw	14	56	216	218						3,0										55,9	99,8					0,1	0,2	55,9		0,1						56,0	100,0
I	14	Wit	11	44	219	220																				3,0	6,8											44,0	100,0
I	15	Blauw	2	28	221	222						1,0	1,0															0,3	1,0			0,3						28,0	100,0
		Totale strook opp.		1816			TOTAAL					78,0	12,0	3,0						1,0		751,5		0,3		67,0		13,7		751,5		13,7						1524,0	
J	1	Wit	2	8	714	715																																8,0	100,0
J	2	Blauw	5	20	716	716						2,0										20,0	100,0							20,0								16,0	80,0
J	3	Wit	6	24	717	717																																24,0	100,0
J	4	Blauw	7	28	718	720											0,5	1,8				28,0	100,0							28,0								28,0	100,0
J	5	Wit	6	24	721	722						1,0	1,0							1,0	4,2																	24,0	100,0
J	6	Blauw	6	24	723	723																22,9	95,4					1,1	4,6	22,9		1,1						5,0	20,0
J	7	Wit	6	24	724	725						1,0	2,0													2,0	8,3											24,0	100,0
J	8	Blauw	6	24	726	727																24,0	100,0							24,0						1,0		5,0	20,0
J	9	Wit	6	24	728	728																																24,0	100,0
J	10	Blauw	6	24	729	729																24,0	100,0							24,0								24,0	100,0
J	11	Wit	6	24	730	730						1,0																										24,0	100,0
J	12	Blauw	4	16	731	733																15,9	99,3					0,1	0,7	15,9		0,1				2,0		16,0	100,0
		Totale strook opp.		264			TOTAAL					5,0	3,0					0,5		1,0		134,8				2,0		1,2		134,8		1,2				3,0		222,0	
K	1	Wit	2	8	223	224						5,0	1,0																									8,0	100,0
K	2	Blauw	4	16	225	225						2,0										16,0	100,0							16,0								8,0	50,0
K	3	Wit	4	16	226	227						3,0														3,0	18,8											16,0	100,0
K	4	Blauw	10	40	228	235							2,0	1,0			1,0	2,5						0,2	0,5	3,0	7,5	0,2	0,5			0,2							
K	5	Wit	14	56	236	241						2,0	1,0							0,6	1,1					2,0	3,6	4,0	7,1			4,0						28,0	50,0
K	6	Blauw	11	44	242	245								1,0												3,0	6,8	0,1	0,2			0,1							
K	7	Wit	7	28	246	250						1,0	2,0	2,0												3,0	10,7											14,0	50,0
K	8	Blauw	5	20	251	253							4,0													2,0	10,0											20,0	100,0
K	9	Wit	4	16	254	256							1,0	1,0												3,0	18,8	0,0	0,3			0,0						16,0	100,0
		Totale strook opp.		244			TOTAAL					13,0	11,0	5,0				1,0		0,6		16,0		0,2		19,0		4,3		16,0		4,3						110,0	
Totale opp. Project				21710,5				16,0				450,0	254,0	58,0				12,4		9,7		5951,1		15,9		541,0		639,2		5951,1		639,2		375,6		23,0		8736,4	
																														Totaal	6590,3								

Totalen overzicht	Dwarsovlakheid			Oneffenheden			Voegwijdte			Kwaliteit elementen			Kleurafwijking L/M/E	Belijning	Gaten	Vies
	L	M	E	L	M	E	L	M	E	L	M	E				
Totale opp./ St.	16,0			450,0	254,0	58,0		12,4	9,7	5939,1	15,9	541,0	6590,3	375,6	22,0	8736,4
opp. Oneffenheden L (gem. 1 m2)				450,0												
opp. Oneffenheden M (gem.4 m2)					1016,0											
opp Oneffenheden E (gem.9 m2)						522,0										
Percentage % t.o.v Totaal	0,1			2,1	4,7	2,4		0,1	0,0	27,4	0,1	2,5	30,4	1,7	0,1	40,2

Totalen overzicht Blauw	Dwarsovlakheid			Oneffenheden			Voegwijdte			Kwaliteit elementen			Kleurafwijking	Belijning	Gaten	Vies
	L	M	E	L	M	E	L	M	E	L	M	E				
Totale opp./ St.	10,0			218,0	120,0	23,0		9,4	3,5	5896,0	3,5	175,0	413,2	222,2	11,0	3189,4
Percentage % t.o.v Totaal	0,0			1,0	0,6	0,1		0,0	0,0	27,2	0,0	0,8	1,9	1,0	0,1	14,7

Totalen overzicht Wit	Dwarsovlakheid			Oneffenheden			Voegwijdte			Kwaliteit elementen			Kleurafwijking	Belijning	Gaten	Vies
	L	M	E	L	M	E	L	M	E	L	M	E				
Totale opp./ St.	6,0			232,0	134,0	35,0		3,0	6,2	43,1	12,5	366,0	6177,1	153,4	11,0	5547,0
Percentage % t.o.v Totaal	0,0			1,1	0,6	0,2		0,0	0,0	0,2	0,1	1,7	28,5	0,7	0,1	25,5

ROL DEPARTEMENT TIJDELIJKE ORDENING BIJ PROGRAMMEREN BLAUWE GOLVEN

proposal paper 31 maart 2020

Departement Tijdelijke Ordening (DTO) is ruim tien jaar geleden gestart als collectief dat met bottom-up initiatieven de stad aantrekkelijker en spannender maakt. In sommige gevallen is DTO de partij die zelf positie inneemt binnen projecten, in andere gevallen is DTO aanjager of kwartiermaker. Arnhemse projecten uit de koker van (de leden van) DTO zijn Showroom Arnhem, het Bartokpark (i.s.m. Buro Harro) en Coehoorn Centraal (Peter Groot als mede-initiator).

Middle-up-down

In 2015 heeft DTO een collegereeks georganiseerd over stedelijke ontwikkelingen waarbij top-down en bottom-up samenkomen. Centrale spil binnen deze projecten zijn veelal professionals die enerzijds vanuit een lokale betrokkenheid en lokaal netwerk opereren, en anderzijds weten hoe ruimtelijke processen tot stand komen onder regie van overheden, ontwikkelaars en corporaties. Het verbinden van top-down en bottom-up vormde voor deze ontwikkelingen de cruciale sleutel. DTO opereert zelf ook vanuit deze middle-up-down positie. Door een goed netwerk met zowel top-down als bottom-up partijen en een bevlogen visie op het stedelijk functioneren, heeft DTO inmiddels aardig wat projecten geïnitieerd en begeleid. Voor meer informatie hierover zie www.dto.nu.

Het Bartokpark in eerste aanleg (2012), een jaar voordat het Feestaardvarken werd geplaatst.

Blauwe Golven

In 2016 heeft DTO een mogelijk verhuizing van Showroom Arnhem naar de Blauwe Golven onderzocht. Deze studie is gevisualiseerd en DTO heeft betrokken partijen gevonden die het project mede konden uitvoeren. Alliander heeft glazen gevelpanelen geleverd, een aannemer wilde mankracht investeren, ontwikkelaars gingen op zoek naar materialen en gebouwonderdelen en adviesbureaus wilden kosteloos hun diensten verlenen aan het project. Tegelijkertijd benaderde DTO educatieve en culturele instanties die het pand konden programmeren. Als het momentum destijds goed was benut, had dit - volledig circulaire - project gerealiseerd kunnen worden. Helaas vertraagde het proces door het publieke en politieke debat over het kunstwerk van Peter Struijken. Daarnaast werden andere bureaus door de gemeente ingevlogen om de plannen voor het gebied uit te werken. DTO werd niet bij dit proces betrokken en kwam op een zijspoor terecht. Het collectief van participerende partijen viel langzaam uiteen en de positieve energie vloeide weg.

Visualisatie van het beoogde paviljoen onder de aanlanding van de Nelson Mandelabrug.

Potentie van de plek – stapeling van stedelijke programma's

DTO is overtuigd van de potentie van het gebied als incubator van creativiteit, duurzaamheid en lokale economie. Een koppeling van verschillende thema's is haalbaar als we kijken naar de programmalijnen in de routekaart die DTO heeft gemaakt voor Arnhem. De plek bij de Blauwe Golven komt hier naar voren als *overstapstation* tussen de programmalijnen *kennis* en *cultuur.* Coehoorn Centraal vormt de verbinding tussen *retail-leisure* en *diensten-industrie.* Beide plekken samen bieden kansen voor de uitwisseling van kennis, cultuur en economie. Te denken valt aan thema's als *Start ups* en *Circulaire Economie* waarbij onderwijs, bedrijfsleven en overheden hun krachten bundelen. Een dergelijk programma zal niet snel vanuit de markt ontstaan. Juist bij dit soort crossovers zullen lokale overheden vanuit een visie op de stad of de regio het initiatief moeten nemen en het proces faciliteren.

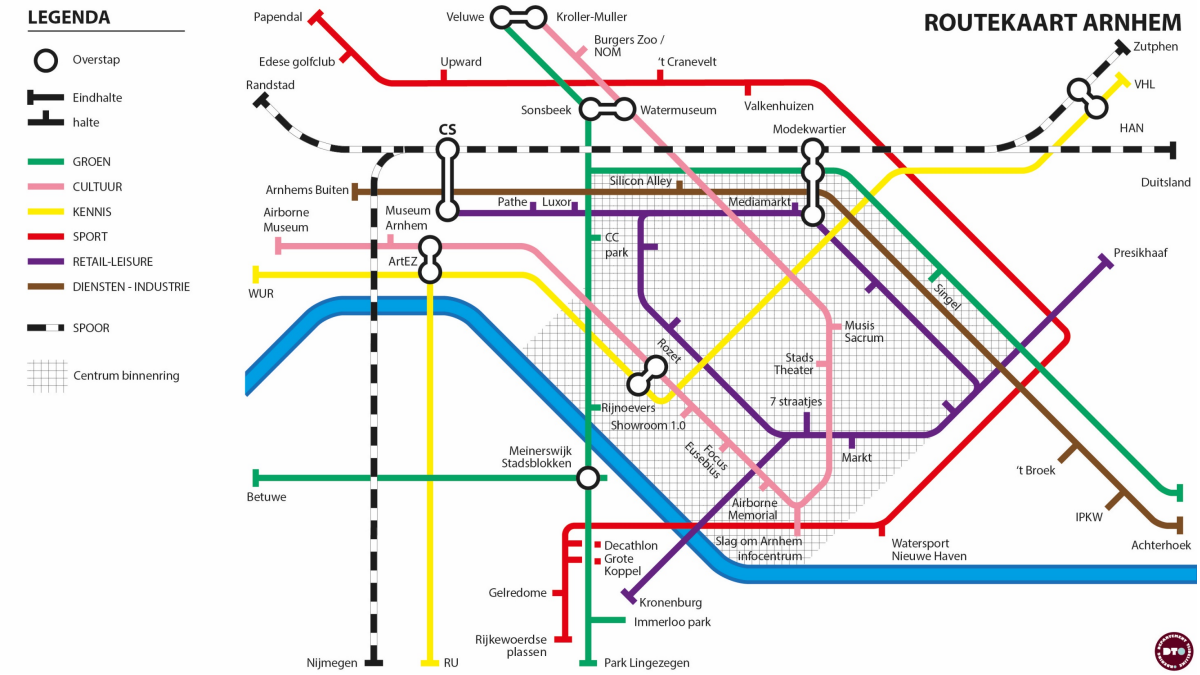

Routekaart van Arnhem die DTO heeft gemaakt om inzicht te krijgen in de verschillende programma-lijnen die door de stad lopen.

Rol DTO bij programmering Blauwe Golven

DTO heeft veel ervaring in het verbinden van top-down en bottom-up. Daarnaast heeft DTO een breed netwerk met partijen die positie kunnen innemen op de Blauwe Golven. In opdracht van de gemeente Arnhem kan DTO de rol van aanjager, verbinder of kwartiermaker innemen. Of in andere woorden; DTO kan als buitenboordmotor fungeren bij het proces waarin de gemeente Arnhem de richting bepaalt.

Een eerste stap in dit proces is het reactiveren en enthousiasmeren van de stakeholders. Door de behoeften van de stad en de stakeholders te inventariseren en deze te vertalen naar een beeldende en pakkende visie krijgt de locatie nieuwe energie. Voor de uitwerking van de visie naar een uitvoerbaar plan, zoal gezocht worden naar een coalitie van marktpartijen, onderwijsinstellingen en culturele ondernemers die een gezamenlijk belang vertegenwoordigen in het project. In deze fase is de rol van de gemeente vooral die van toetser en facilitator. Door het proces op deze wijze in te richten neemt de gemeente Arnhem de regie bij de ontwikkeling en biedt zij tegelijkertijd ruimte voor partijen uit de stad om zich in het project te verbinden.

Wij zijn ervan overtuigd dat de Blauwe Golven een programmatische bijdrage kunnen leveren aan het ontwikkelen van een Arnhemse *Creatieve Corridor* of *Culturele Mijl* en bieden graag onze expertise en diensten hiervoor aan.

Departement Tijdelijke Ordening
Peter Groot & Edwin Verdurmen

Arnhem, 31 maart 2020

KOSTENINDICATIE

Project	:Blauwe Golven	Versie	1
Onderdeel	:Kostenindicatie		
Naam	:G. van Haaren	Cluster	Openbare Ruimte
Datum	:31-03-2020	Afdeling	Ontwerp en advies
Status	:Definitief		

Totaal (excl. BTW € 7.210.000,00

SAMENVATTING

Ontwerp Veenenbos en Bosch; Blauwe Golven; d.d. 04-03-2020

Omschrijving	Eenh	Hoeveelh	Eenh. prijs	Totaal
opbreekwerkz	EUR	1	€ 504.384,90	€ 504.384,90
grondwerk	EUR	1	€ 506.020,80	€ 506.020,80
riolering	EUR	1	€ 89.801,00	€ 89.801,00
verhardingen	EUR	1	€ 2.252.929,40	€ 2.252.929,40
bebakening en inrichting	EUR	1	€ 504.415,60	€ 504.415,60
verkeersmaatregelen en fasering	EUR	1	€ 34.131,80	€ 34.131,80
groenvoorzieningen	EUR	1	€ 132.293,65	€ 132.293,65
bijkomende kosten	EUR	1	€ 22.266,00	€ 22.266,00
SUBTOTAAL	**EUR**	**1**	**€ -**	**€ 4.046.300,00**
nader te detailleren	EUR	5%	€ 4.046.300,00	€ 202.315,00
staartkosten aannemer	EUR	18%	€ 4.046.300,00	€ 728.334,00
AANNEEMSOM	**EUR**	**1**	**€ -**	**€ 4.980.000,00**
openbare verlichting	EUR	4%	€ 4.980.000,00	€ 199.200,00
ondergrondse afvalcontainers	EUR	1	€ -	€ -
speeltoestellen	EUR	1	€ -	€ -
kunstwerken	EUR	1	€ -	€ -
verkeersregelinstallatie	EUR	1	€ 20.000,00	€ 20.000,00
kabels en leidingen	EUR	1,5%	€ 4.980.000,00	€ 74.700,00
bijzondere verkeersmaatregelen	EUR	1	€ -	€ -
millieukundige begeleiding	EUR	1	€ -	€ -
DIRECTE KOSTEN	**EUR**	**1**	**€ -**	**€ 5.420.000,00**
VAT engineering	EUR	18%	€ 5.420.000,00	€ 975.600,00
risicoreservering	EUR	15%	€ 5.420.000,00	€ 813.000,00
INDIRECTE KOSTEN	**EUR**	**1**	**€ -**	**€ 1.790.000,00**
TOTALE KOSTEN	**EUR**	**1**	**€ -**	**€ 7.210.000,00**

Bijlage 5, samenvatting reacties schetsontwerp Blauwe Golven

Nr.	Samenvatting opmerking	Valt onder	Reactie
1	Aangenaam verrast, hoopt dat plannen zo uitgevoerd worden. Overlast en onveiligheid rond parkeerplaats Oude Kraan, vooral in het weekend	Overlast	De raad heeft aandacht gevraagd voor extra handhaving. In het raadsvoorstel over het schetsontwerp is dit ook een punt wat meegenomen wordt.
2	Het is een mooi ontwerp geworden. Waar is de skatebaan onder brug bij Rijnkade?	Urban Sports	Hier wordt rekening mee gehouden. In het project Rijnkade is ruimte voor een skate voorziening op deze plek. In het raadsvoorstel voor Blauwe Golven wordt hier ook op ingegaan.
3	Teleurgesteld over behoud 'grauwe golven' ipv groen plan	Groen en water	Met de keuze van de gemeenteraad voor het behoud van de Blauwe Golven is het volledig vergroenen niet meer aan de orde. Wel is getracht om de randen van het gebied (Oude Kraan en Roermondsplein) zoveel mogelijk te vergroenen.
4	Blij met het schetsontwerp. Terugbrengen voetgangersverbinding van brug naar Roermondsplein ter hoogte van Amusement	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Deze loopbrug heeft lange tijd gefunctioneerd maar is indertijd weggehaald vanwege achterstallig onderhoud en problemen op het gebied van sociale veiligheid. Het is niet de verwachting dat deze voetgangsersverbinding teruggebracht wordt.
5	Het plan ziet er prachtig uit. Maar hoe zit het met ontsluiting van Roermondsplein naar Rijnkade?	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Er komt een nieuwe afrit naar de Rijnkade ter hoogte van het Roermondsplein (afrit Vossenstraat verdwijnt). Auto's en bussen vanaf Arnhem Zuid en Oosterbeek kunnen via de weg naar het nieuwe parkeerterrein op het Roermondsplein zo op de Rijnkade komen. Verkeer vanaf de Centrumring gaat net zoals nu via de Vossenstraat en vervolgens de Rijnkade. Vertrekkend verkeer vanaf de parkeerplaats Blauwe Golven zuid gaat via Roermondsplein (bestaande straat) en komt niet door Vossenstraat (eenrichtingsverkeer blijft ongewijzigd)
6	Complimenten voor ontwerp: aandacht voor onderhoud Blauwe Golven en groen aan de randen	Onderhoud en overlast	Voor het onderhoud van de Blauwe Golven is geld gereserveerd. In het raadsvoorstel voor Blauwe Golven is aandacht voor handhaving op overlast.
7	Ontbreken afstemming met waterschap	Overig	De Rijnkade is een project van het Waterschap. Tussen beide projecten vindt afstemming plaats.
7	Onlogische ontsluiting naar Onderkade en te ontwikkelen parkeerplaats	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Er komt een nieuwe afrit naar de Rijnkade ter hoogte van het Roermondsplein (afrit Vossenstraat verdwijnt). Auto's en bussen vanaf Arnhem Zuid en Oosterbeek kunnen via de weg naar het nieuwe parkeerterrein op het Roermondsplein zo op de Rijnkade komen. Verkeer vanaf de Centrumring gaat net zoals nu via de Vossenstraat en vervolgens de Rijnkade. Een rechtstreekse aansluiting van de nieuwe parkeerplaats op Blauwe Golven op de hoofdinfrastructuur bij de bestaande verkeersregelinstallatie aansluiting Onderlangs op Eldenseweg - Nieuwe Plein kan niet i.v.m. te grote impact op de verkeersregeling / verkeersafwikkeling centrumring.
8	Waarom heeft Peter Struycken niet de opdracht gekregen?	Overig	Het project omvat meer dan alleen de Blauwe Golven, namelijk ook het ontwerp van de randen. Peter Strucyken heeft deelgenomen aan ontwerpateliers voor de Blauwe Golven.
8	Voorstel om opbrengsten parkeergelden te besteden aan cultuur	Overig	Dit hangt samen met de gehele gemeentebegroting, en staat los van het project Blauwe Golven.
9	Wat is ontwerp voor Corridor: hoe is bereikbaarheid en kort parkeren voor Onderlangs?	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Het klopt dat dit gedeelte geen onderdeel uitmaakt van het schetsontwerp Blauwe Golven. Wanneer dit gedeelte in de toekomst uitgewerkt wordt zullen we de omwonenden hierbij betrekken.
9	Meer bomen bij Onderlangs en vraag om mee te beslissen bij keuze bomen	Groen en water	Wanneer dit gedeelte in de toekomst uitgewerkt wordt zullen de omwonenden hierbij betrekken worden.
9	Oplossing voor wateroverlast bij Onderlangs 2 : twijfel over geboden oplossing	Groen en water	Er komt aan de Oude Kraan veel ruimte voor waterberging. Uw specifieke situatie zullen wij voorleggen aan de betreffende gebiedsbeheerder van de gemeente Arnhem.
9	Er is sprake van veel vandalisme door uitgaanspubliek, wat gebeurt hier tegen?	Overlast	De raad heeft aandacht gevraagd voor extra handhaving. In het raadsvoorstel over het schetsontwerp is dit ook een punt wat meegenomen wordt.
9	Parkeerplaats Boterdijk alleen voor scholen, bedrijven en bewoners om voordringen en conflicten tegen te gaan	Overlast	De parkeerplaatsen aan de Boterdijk zijn openbare parkeerplaatsen (gratis parkeren). Het is op dit moment nog niet bekend of het parkeerregime hier in de toekomst gaat wijzigen.
9	Coating aanbrengen op kunstwerken en muurtjes op uitkijkpunt om graffiti gemakkelijk te kunnen verwijderen	Onderhoud	Er blijft nog ruimte om graffiti te spuiten (Rijnkade ter hoogte van Boterdijk). Bij de verdere uitwerking zal aandacht zijn voor materiaalkeuze van straatmeubilair. Ook het idee van coating zal hierbij betrokken worden.
9	Verbod op honden op uitkijkpunt	Overlast	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
9	Aandacht voor bestrating en gras / beton aan Oude Kraan ivm vrachtwagens en gemakkelijk weghalen van troep	Onderhoud en overlast	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
9	Plaatsen van afvalbakken	Overlast	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
9	Kan gemeente stuk grond kopen, Onderlangs nr. 7	Overig	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
9	Kunnen bloemen komen op talud ter hoogte van Onderlangs 2?	Groen en water	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
9	Kan er straatverlichting komen die gaat branden als er iemand loopt en die in de nacht dempt tbv de vogels	Overig	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
9	Waar moeten bewoners van de Oude Kraan straks parkeren?	Overig	Het parkeren wordt zoveel mogelijk gecentreerd op de Blauwe Golven.
10	Het schetsontwerp ziet er aantrekkelijk uit. Rijnkade wordt drukker door aanpassingen Rijkswaterstaat en schetsontwerp met bussen, auto's en fietsers: onveilig. Oplossingen: bussen en ander verkeer via oranje pijlenroute uit Zuid naar parkeerplaats Blauwe Golven / niet meer parkeren op de onderkade / ontsluiting verkeer voor onderkade via op- en afrit bij de John Frostbrug	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Het verkeer naar de Lage Kade verloopt primair vanaf de Nieuwe Kade/ toegang bij de John Frostbrug. De Rijnkade is een project van het Waterschap. Tussen beide projecten vindt afstemming plaats. Dus de verkeerssituatie sluit goed op elkaar aan. Er komt een nieuwe afrit naar de Rijnkade ter hoogte van het Roermondsplein (afrit Vossenstraat verdwijnt). Auto's en bussen vanaf Arnhem Zuid en Oosterbeek kunnen via de weg naar het nieuwe parkeerterrein op het Roermondsplein zo op de Rijnkade komen. Verkeer vanaf de Centrumring gaat net zoals nu via de Vossenstraat en vervolgens de Rijnkade. Per saldo zal de verkeersdruk Hoge Rijnkade, tussen Vossenstraat en Roermondsplein (licht) afnemen. Verder zal er minder fietsverkeer op de Hoge Kade zijn omdat het fietspad van Boterdijk naar Roermondsplein komt te vervallen. Fietsers gaan in de toekomst via de Lage Kade of de Oude Kraan. Tot slot, het parkeren aan de Lage Kade moet in tact blijven t.b.v. parkeerbalans binnenstad.
11	Komt er ook een presentatie met invulling deel tussen promenade Oude Kraan en Artez?	Overig	Het klopt dat dit gedeelte geen onderdeel uitmaakt van het schetsontwerp Blauwe Golven. Wanneer dit gedeelte in de toekomst uitgewerkt wordt zullen de omwonenden hierbij worden betrokken.
12	Graffiti-gedoogzone behouden: is erfgoed van hedendaagse subcultuur	Straatkunst / graffiti	In het schetsontwerp wordt voorgesteld om van het uitzichtspunt een plek voor alle Arnhemmers te maken. Daarom wordt voorgesteld de plek meer open en toegankelijk te maken en een aantal muurtjes te verwijderen. Hierdoor nemen de mogelijkheden voor het spuiten van graffiti af. Echter langs de Rijnkade ter hoogte van de Boterdijk blijven nog plekken over om graffiti te spuiten. Voorgesteld wordt om bij een verdere uitwerking enkele graffiti artiesten te betrekken om zo te verkennen of gekomen kan worden tot een goede inpassing van de plekken waar straatkunst gemaakt kan worden.

13	Graffiti-gedoogzone behouden, is 's nachts niet onveilig. Maakt bezwaar tegen het verwijderen van de graffiti gedoogzone aan de Boterdijk. Is van groot belang voor de graffiti scene van Arnhem. Deze is de afgelopen jaren sterk gegroeid, daarom is de plek nog belangrijker geworden. Illegale graffiti zal toenemen als deze plek wordt verwijderd.	Straatkunst / graffiti	In het schetsontwerp wordt voorgesteld om van het uitzichtspunt een plek voor alle Arnhemmers te maken. Daarom wordt voorgesteld de plek meer open en toegankelijk te maken en een aantal muurtjes te verwijderen. Hierdoor nemen de mogelijkheden voor het spuiten van graffiti af. Echter langs de Rijnkade ter hoogte van de Boterdijk blijven nog plekken over om graffiti te spuiten. Voorgesteld wordt om bij een verdere uitwerking enkele graffiti artiesten te betrekken om zo te verkennen of gekomen kan worden tot een goede inpassing van de plekken waar straatkunst gemaakt kan worden.
14	Het ontwerp ziet er mooi uit. Graag het hele gebied toegankelijk maken (voor gehandicapten en chronisch zieken): zie hiervoor notitie van APCG. Belangrijke aandachtspunten zijn: baken de loopzone op Oude Kraan goed af (voldoende contrast, vlak gelegd, geen storende elementen, etc..), houd rekening met voldoende zitplekken voor minder valide mensen, zorg ervoor dat alle paden toegankelijk zijn voor minder valide mensen, zorg voor vlakte verharding. Voorkeur gaat er naar uit dat er vanaf Onderlangs ook een lift gaat naar museum. Betrek APCG bij verdere uitwerking.	Toegankelijkheid	In het voorliggende schetsontwerp is veel rekening gehouden met de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het gehele gebied voor minder valide mensen. Ook bij de verdere uitwerking zullen we dit doen en de APCG hierbij betrekken.
15	Het ontwerp ziet er mooi uit. Waarom is gekozen voor bredere blauwe golven: zijn er impressies van bovenaf	Overig	Er is gekozen voor aangepaste breedtes van de golven om zodoende het parkeren beter in te kunnen passen. In het schetsontwerp zijn impressies opgenomen van hoe dit er uit komt te zien.
16	Behoud van huidige aantal m2 muur voor straatkunst en betrekken van straatkunstenaars en andere subculturen	Straatkunst / graffiti	In het schetsontwerp wordt voorgesteld om van het uitzichtspunt een plek voor alle Arnhemmers te maken. Daarom wordt voorgesteld de plek meer open en toegankelijk te maken en een aantal muurtjes te verwijderen. Hierdoor nemen de mogelijkheden voor het spuiten van graffiti af. Echter langs de Rijnkade ter hoogte van de Boterdijk blijven nog plekken over om graffiti te spuiten. Voorgesteld wordt om bij een verdere uitwerking enkele graffiti artiesten te betrekken om zo te verkennen of gekomen kan worden tot een goede inpassing van de plekken waar straatkunst gemaakt kan worden.
17	In de basis is het een begrijpelijk en goed plan. Sluit de herinrichting van de Rijnkade en het voorliggende plan mbt Roermondsplein op elkaar aan.	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Ja, beide plannen sluiten op elkaar aan.
17	Waarom worden in- en uit rijden van de zuidelijke parkeerterrein niet gecombineerd ipv de huidige situatie te handhaven, zie voorstel januari 2017.	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Omdat dit binnen de verkeerslichtenregeling niet kan zonder de verkeersafwikkeling van de centrumring te zeer te verstoren.
17	Is de Rijnkade in het voorliggende plan ook vanaf het Roermondsplein bereikbaar	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Ja.
17	Is het mogelijke de Vossenstraat vanaf de Weerdjesstraat 2 richtingsverkeer te maken zodat de verkeersafwikkeling van dit wijkje niet via het Roermondsplein moet.	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	Dit kan bij de verdere uitwerking nader onderzocht worden. De vraag is wat de ruimtelijke consequenties in de Vossenstraat zijn en welke impact de daarvoor benodigde aanpassing van de verkeersregelinstallatie op het kruispunt met de Weerdjesstraat heeft.
18	Vindt het ontwerp van de Blauwe Golven zeer geslaagd. Idee voor nieuwe stenen. Kunnen geglazuurde stenen gebruikt worden ivm behoud van kwaliteit?	Onderhoud	In het voorliggende schetsontwerp worden nog geen definitieve keuzes gemaakt ten aanzien van de exacte type stenen. Dit idee zullen we meenemen bij de uitwerking.
19	Openstellen Bergstraat aan Zuidzijde is nog niet definitief, omdat Coehoornvisie nog niet definitief is.	Logische verkeerssituatie / ontsluiting	De projecten Coehoorn en Blauwe Golven zijn goed op elkaar afgestemd. De mobiliteitsvisie voor Coehoorn, met een openstelling van de Bergstraat, is uitgangspunt voor het schetsontwerp. Mocht er in de toekomst anders over gedacht worden dan heeft dit weinig ingrijpende gevolgen voor de Blauwe Golven en de Oude Kraan.
19	Geen bomen kappen, wanneer nodig voorziening aanbrengen. Aanbrengen vlindertuin bij parkeerplaatsen bij Du Solleilflat	Groen en water	Indien mogelijk worden bestaande bomen gehandhaafd. In totaal worden er 19 extra bomen aangeplant. Het plan bevat 2 locaties met ingrepen waarbij bomenkap helaas onvermijdelijk is: bij het aanpassen van de terp, en aan de promenade ter hoogte van de Bergstraat. Het gaat om cruciale punten en bomen met een beperkte levensverwachting. De vlakken met nieuw groen bieden ruimschoots plek aan nieuwe bomen en dragen bij aan het ontstaan van lommerrijke randen.
19	Ipv grasbeton waterdoorlatende gladde en harde verharding tbv ouderen en miva's	Toegankelijkheid	Dit wordt inderdaad voorgesteld aan de Oude Kraan. Wij zullen dit punt bij de verdere uitwerking meenemen.
19	Geen schuine rand als afscheiding tussen verkeersstromen tbv ouderen en miva's	Toegankelijkheid	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
19	Rekening houden met slechtzienden en blinden bij inrichting looproutes (bestrating en kleurwisselingen)	toegankelijkheid	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
19	Rekening houden met ouderen en vandalisme bij banken en zitgelegenheden	Toegankelijkheid / onderhoud	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
19	Folly nodigt uit tot bespuiten met graffiti	Onderhoud	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
19	Trafohuisjes kunnen bestickerd worden net als peperbussen in Varkenssstraat en Pauwstraat	Overig	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
19	Toerit parkeerplaats Roermondsplein vanaf Weerdjesstraat: verkeersonveilig door remmende auto's vanwege snelheidsverlaging van 50 km p/u naar 30 km p/u. Er zullen meer verkeersbewegingen komen op Roermondsplein. Goede verlichting wordt hier gemist	Logische verkeerssituatie / ontsluiting / verkeersonveiligheid	Dit is de beste oplossing voor een ontsluiting van de nieuwe parkeerplaats Blauwe Golven. Er is rekening gehouden met en afrit en opstelstrook. De projecten Rijnkade en Blauwe Golven zijn op elkaar afgestemd.
19	Verhogen van randen om platanen op Roermondsplein kan nadelig zijn voor bomen. Ook kunnen randen uitnodigen om te skaten.	Groen en water / overlast	De hoogte van het maaiveld in de nieuwe groenvakken op het Roermondsplein worden lokaal afgestemd met de bestaande bomen. Waar gewenst zullen de randen oplopen om zitgelegenheid te bieden.
19	Laad- en losplaats aanbrengen op Roermondsplein.	Logische verkeerssituatie / ontsluiting / verkeersonveiligheid	Het wegprofiel van het Roermondsplein is breed genoeg om laden & lossen voor de aanwezige ondernemers mogelijk te maken.
19	Invalide parkeerplaatsen met laadpalen ten hoogte van Oude Kraan / Bergstraat, omdat minder valide nooit gebruik zullen maken van parkeren op de Blauwe Golven.	Overig	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
19	Bij vergroening zoveel mogelijk voorkomen dat groen gebruikt wordt als hondenuitlaatplek: degelijk formaat struik planten	Groen en water	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.

19	Duidelijke borden aanbrengen tbv parkeren en elektrisch laden	Groen en water	Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
20	Graag opheffen van het bestaande langsparkeren op het Roermondsplein.	Parkeren	Het parkeren wordt inderdaad zoveel mogelijk gecentreerd op de Blauwe Golven. Het bestaande langsparkeren aan het Roermondsplein wordt verwijderd.
20	Jammer dat de uitrit van het nieuwe parkeerterrein Blauwe Golven langs de bestaande woningen op het Roermondsplein gaat lopen.	Parkeren	Voor de rust en leefbaarheid in de bestaande (woon)straat Roermondsplein zou het de voorkeur hebben om de ontsluiting van het parkeerterrein los te koppelen van de bestaande straat. Dit is om verkeerstechnische redenen echter niet mogelijk. De auto's zouden dichter bij de aansluiting van het Nieuwe Plein de Weerdjesstraat oprijden. Daarvoor zou de stopstreep enkele tientallen meters teruggelegd moeten worden. Er blijft daardoor te weinig opstelruimte over, waardoor wachtende auto's op de centrumring de aansluiting van het Nieuwe Plein zouden kunnen blokkeren. Bovendien is het zicht op het verkeerslicht voor aankomend verkeer beperkt door de bocht in de weg. Dit geldt zowel voor verkeer vanaf het Nieuwe Plein als vanaf de Nelson Mandelabrug en Onderlangs.
20	In het schetsontwerp lijkt er geen ruimte meer te zijn voor de straatkunst die nu ruimte krijgt op de Wall of Fame. Juist dit soort plekken maken de stad tot een interessante en creatieve plek met smoel (kijk naar Rotterdam / Berlijn). Het getuigt van begrip voor de creatieve sector om juist dit soort plekken en subculturen bestaansrecht te geven. Juist in de beoogde creatieve corridor zou het tegenstrijdig zijn om deze creatieve plek weg te halen.	Straatkunst / graffiti	In het schetsontwerp wordt voorgesteld om van het uitzichtspunt een plek voor alle Arnhemmers te maken. Daarom wordt voorgesteld de plek meer open en toegankelijk te maken en een aantal muurtjes te verwijderen. Hierdoor nemen de mogelijkheden voor het spuiten van graffiti af. Echter langs de Rijnkade ter hoogte van de Boterdijk blijven nog plekken over om graffiti te spuiten. Voorgesteld wordt om bij een verdere uitwerking enkele graffiti artiesten te betrekken om zo te verkennen of gekomen kan worden tot een goede inpassing van de plekken waar straatkunst gemaakt kan worden.
20	Blij dat de Blauwe Golven behouden blijven gecombineerd met een vergroening van de randen. Graag bij de uitwerking een mix van gras, bomen, struiken en bloemen realiseren. Dit in het kader van duurzaamheid en milieu.	Groen en water	In het schetsontwerp is inderdaad het uitgangspunt dat een mix van groen gerealiseerd gaat worden. Dit punt wordt meegenomen bij een verdere uitwerking.
21	Kan de Oude Kraan niet autovrij worden?	Logische verkeersituatie	Nee, dat kan niet. Hier wonen en mensen en zijn bedrijven gevestigd.
21	Er wordt een plek voor sportieve ruimte gemist in het plan. Meer aandacht voor urban sports, bijvoorbeeld een urban dance ground, skatebordpark, ruimte voor free running, etc..	Urban Sports	In het project Rijnkade is onder de brug ruimte voor Urban Sports/ skatepark. Wellicht dat hier ook een ruimte geclaimd kan worden voor een urban dance ground en mogelijkheden voor free running. Dit punt wordt meegenomen in een verdere uitwerking.

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	17 april 2019
Ter bespreking van	Creatieve corridor variant B2
Motie van	PvdD, GL, PvdA, VVD, CU, AC
Titel motie	Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven!
Nummer Zaaknummer	19M23 115510

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat:

Het college aan het verzoek uit de motie "Duidelijke opdracht ten aanzien van de Blauwe Golven" heeft voldaan; in optie A1/A2 en B2 ruimte is voor CASA, urban sports, extra groen en 80 extra parkeerplaatsen;

Overwegende dat:

- Er zich tijdens het ronde tafelgesprek d.d. 21 november 2018 een raadsmeerderheid aftekende voor het behoud van de Blauwe Golven;
- De ontwerper van de Blauwe Golven (auteursrecht), Peter Struycken, heeft aangegeven dat hij akkoord gaat met de kaders in deze motie;
- De op 5 maart 2018 aangenomen moties vreemd over de Blauwe Golven, met het uitvoeren/aannemen van de onderhavige motie, de facto zijn achterhaald;

Roept het college op om:

- Optie B2 tot een raadsvoorstel uit te werken (uitvoeringsplan) met enkele opmerkingen/aanpassingen ten aanzien van het door het college aangeleverde document:
  - Aan de westelijke zijde van de entreeweg richting de Oude Kraan worden de Blauwe Golven vervangen door een extra groenstrook;
  - Maximale uitbreiding van de groenstrook Roermondsplein, voor zover dit mogelijk is in relatie tot het aantal parkeerplekken conform optie B2;
  - Hergebruik onbeschadigde originele stenen Blauwe Golven, schoonmaken en impregneren originele stenen;

AANGENOMEN

- Indien meer dan 20% van de originele stenen niet meer aan de oorspronkelijke kwaliteitseisen voldoen wordt overwogen om het gehele kunstwerk uit te voeren met nieuwe stenen (van dezelfde kleur, textuur en kwaliteit als de originele stenen) en worden de originele stenen in ieder geval elders op enigerlei wijze hergebruikt;
- Bij het herstel/herbestrating van de Blauwe Golven, de totale bestrating, wordt zoveel als mogelijk getracht te komen tot de kwaliteit van de originele uitvoering van de golfstructuur, bestrating en kleurstelling;
- De indeling van de parkeervakken wordt op een dusdanige manier uitgevoerd dat die aan de kwaliteitseisen voldoet van het originele kunstwerk de Blauwe Golven, bijvoorbeeld door verbreding van de banen;
- Parkeergelegenheid wordt ondergronds zo veel als mogelijk voorbereid op elektrische auto's;
- Voor minimaal 15 parkeerplaatsen op de Blauwe Golven tegenover de Du-Soleil-flat worden direct laadaansluitingen aangebracht;
- Uitbreiding capaciteit handhaving op overlast gedurende de nacht- en avonduren;
- De fontein weer werkend, geautomatiseerd met minder waterverbruik, van vergelijkbare grootte, vorm en bolomvang met een waterbassin als ondergrond;
- In overleg met de stakeholders Casa/Showroom 2.0 kan het gebouw eventueel in de richting van de binnenstad opschuiven;
- Bij de uitvoering wordt een constructieve afstemming, ten aanzien van het ontwerp en de vormgeving, met de ontwerper van de Blauwe Golven, Peter Struycken, betracht.

De raad spreekt uit:

- Het eerdere raadsvoorstel Creatieve Corridor Roermondsplein en omgeving niet verder te behandelen.

en gaat over tot de orde van de dag

L. de Groot (PvdD), C. Prinsen (GL), E. Greving (PvdA), L. Combee (VVD), D. Becker (CU), L. Manders (AC)

AANGENOMEN

Voor 27

Tegen 10

Motie "Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven!" (19M23)

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	1	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
van Dillen		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Usta		
Aydemir		

D66	0	5
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	3	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	2	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 37

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	13 november 2019
Ter bespreking van	Vaststellen Ontwerp-Meerjarenprogramma Begroting 2020-2023
Motie van	Bas van Es - VVD Hanny van Nunen - PvdA Cyriel Prinsen - GroenLinks, Lea Manderds - Arnhem Centraal Daniël Becker - ChristenUnie Leo de Groot - Partij voor de Dieren
Titel motie	Dekking voor de Blauwe Golven
Nummer Zaaknummer	**19M135** 401815

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat

De gemeenteraad op 17 april 2019 met ruime meerderheid de motie 19M23 *(Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven!)* heeft aangenomen waarin college wordt opgeroepen om met een uitvoeringsplan te komen voor de blauwe golven op basis van optie B2.

Het mooi en belangrijk is voor Arnhem dat de Blauwe Golven en het aangrenzende gebied worden opgeknapt en aangepast en dat we hier zo snel mogelijk mee willen beginnen.

Het college in de MJPB 2020-2023 voorstelt om 3,2 miljoen euro van de BR zuidelijke binnenstad over te hevelen naar de AR.

Er bij het overhevelen van 3,2 miljoen euro van de BR zuidelijke binnenstad naar de AR er (te) weinig budget is voor de ambities van de (zuidelijke)binnenstad waaronder de Blauwe Golven.

AANGENOMEN

19m 135/ 12

Overwegende dat

Het goed is als Arnhemmers op korte termijn ook gaan zien dat het de gemeente Arnhem haar ambities voor de blauwe Golven gaat uitvoeren.

Er in de MJPB 2020-2023 geen specifieke (geoormerkt) dekking is opgenomen voor de uitvoering van het plan voor de Blauwe Golven.

Er in de raadsbrief 'de effecten septembercirculaire 2019' een positieve ontwikkeling van het gemeentefonds ten opzichte van de MJPB 2020-2023 te lezen is.

Verzoekt het college

Om in het eerste kwartaal van 2020 het uitvoeringsplan Blauwe Golven aan de gemeenteraad voor te leggen.

Voor de dekking, naast de BR zuidelijke binnenstad, bij de PPN met dekking te komen en daarbij ook te kijken naar de ruimte die ontstaat als gevolg van de septembercirculaire.

Na de behandeling van het uitvoeringsplan zo spoedig mogelijk (kwartaal 2/3 2020) aan te vangen met de werkzaamheden.

en gaat over tot de orde van de dag

B. van Es - VVD
H. van Nunen - PvdA
C. Prinsen - GroenLinks
L. Manders - Arnhem Centraal
D. Becker - ChristenUnie
Leo de Groot - Partij voor de Dieren

AANGENOMEN

Voor 29 *Motie "Dekking voor de Blauwe Golven" (19M135)*

Tegen 10

GROENLINKS	7	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Burgsteden		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	2	0
Aydemir		
Bal		

D66	0	5
Andeweg		
Loor		
Dijk		
Venhoek		
van Ommen		

Arnhem Centraal	3	0
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Hegge		

PvdA	4	0
Greving		
van Nunen		
Bouma		
de Vries		

SP	0	3
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	2	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 39

Inspreek-avond Blauwe Golven 2020.10.28
Tekst van P. Struycken, ontwerper van Blauwe Golven

Geachte raadsleden en insprekers,
Als ontwerper van het parkeerterrein Blauwe Golven ben ik in de gelegenheid gesteld kort iets te zeggen over de voortgang van de restauratie en integratie van het golfterrein in het aansluitend parkgebied. Dat heeft me aangenaam getroffen maar wel verbaasd, waarop ik nog terug zal komen.

Met Blauwe Golven heb ik bijgedragen aan de opgang die kunst in de openbare ruimte doormaakte in de 2e helft van de 20e eeuw in Nederland. Ik ben me bewust van de neergang van de waardering voor die kunst in de afgelopen decennia. Dat Blauwe Golven nog niet met de grond gelijk gemaakt is en ook andere projecten van kunst- en erfgoed-waarde in deze stad niet zonder slag of stoot worden afgeserveerd is de verdienste van de culturele klokkenluider, de historicus Peter Nijenhuis. Enkele maanden geleden is hij na een kort en ellendig ziekbed overleden. Gelukkig zijn er meer die zijn bevlogen inzicht zijn gaan delen. Hij verdient het in deze stad zijn naam gememoreerd te krijgen: Peter Nijenhuis, cultuuruitblinker van de stad Arnhem.

Wat Blauwe Golven betreft juich ik het voorlopig ontwerp toe door het landschapsbureau Veenenbos en Bosch. Uit hun plan blijken inzicht en kwaliteit van uitwerking naar aanleiding van de hier en daar veeleisende aanvullingen en wijzigingen die door de gemeente in de motie *‘Op naar een uitvoeringsplan Blauwe Golven!’* van 17 april 2019 in goed overleg zijn vastgelegd. Het bureau ontwierp riante groene wandel en verblijf-zones, fietsroutes en een uitkijkpunt, met aandacht voor de aansluiting op Blauwe Golven. Het Roermondsplein krijgt weer de allure en de aansluiting met Arnhem’s binnensingel met ruimte voor de ‘urban sports’. Met het vereffenen van de ommuurde terp met graffiti ontwierpen zij een toegankelijk en aanlokkelijk verblijfsgebied met uitzicht. Voor het parkeren vervangt een helder gemarkeerde onderlegger van blauwe en witte banen van voldoende breedte, het schilderen van vakken met oranje verf. Voorzien is dat de oorspronkelijke kwaliteit van bestrating en kleur in ere worden hersteld waaronder de vertanding en afwerking van de randen van het golfveld. Die vormen nu, in de uitvoering na de recente wegverlegging, een wezenlijke aantasting van mijn werk. Praktisch is het voorstel voor de afwatering van Blauwe Golven door het onder afschot leggen van de toeritten in de dalen van het golfveld. Goed toegankelijk en buiten ontsierend zicht zijn de oplaadpunten voor elektrische auto’s bij de kolommen onder het wegdek van de Mandelabrug. Een suggestie voor de verlichting bij avond vanaf de randen en de onderzijde van het wegdek van de brug maken het parkeerterrein ook dan prettig en veilig toegankelijk.
Het plan voor de renovatie van de fontein zal het oorspronkelijk beeld benaderen, maar zuiniger zijn in energie- en watergebruik.
Uit het voorliggend ontwerp blijkt uit alles de zorgvuldige- en betrokken inzet van het bureau Veenenbos Bosch. Hun bereidheid met mij, zo vaak als nodig, te overleggen op punten die voor Blauwe Golven beeldbepalend zijn geeft mij vertrouwen in een verdere uitwerking door dit bureau.

Zoals gezegd, ben ik verbaasd hier vanavond te mogen inspreken omdat mijn beraad met Veenenbos Bosch over Blauwe Golven tot op heden buiten overleg en medeweten van de gemeente is gebeurd. Door de gemeente ben ik buiten spel gezet.

Hoewel in de genoemde motie staat dat bij uitvoering van het project Blauwe Golven door de gemeente een constructieve afstemming met mij zal worden betracht, ten aanzien van ontwerp en uitvoering is dat niet gebeurd.
De projectwethouder, de heer Van der Zee deelde mij op 12 september vorig jaar mee dat mijn rol zou bestaan uit '*het verdedigen van mijn intellectueel eigendom*' en dat de gemeente zelfs geen adviesopdracht voor mij wist te formuleren in het kader van de constructieve samenwerking.
Voor uw duidelijkheid, het verdedigen van het intellectueel eigendom is niet iets wat iemand je kan toebedelen. Het verdedigen van het intellectueel eigendom in creatieve zaken is het mogelijk verweer tegen afbreuk en aantasting van een werk. Die mogelijkheid heb je als kunstenaar altijd. In het geval van Blauwe Golven is een beroep op het intellectueel eigendom pas achteraf mogelijk, via een gerechtelijke procedure, wanneer ontwerp en uitvoering niet beantwoorden aan de normen die voor het werk gelden. Dan moet de boel worden herzien en correct uitgevoerd op kosten van de gemeente.
Naast het verdedigen van mijn intellectueel eigendom heeft de wethouder mij bestuurlijk overleg, per stap in het ontwerp-proces, in het vooruitzicht gesteld, maar dat heeft geen enkele keer plaatsgevonden.
Voor het nu voorliggend plan was afstemming door mij met het landschapsbureau alleen mogelijk voor mijn eigen rekening en verantwoording waarbij ik het bureau dankbaar ben voor hun bereidwilligheid om mij te betrekken. Zo is het gebeurd.

Wanneer de gemeenteraad zal besluiten tot voortgang van herstel van Blauwe Golven is de buiten spel positie waarin ik nu geplaatst ben niet reëel. Het doet aan mijn inbreng geen recht en geeft aan de bereidheid van het ontwerpbureau, om toch te willen overleggen, een oneigenlijk karakter. Er zijn bij de doorwerking van het voorliggende plan en de toekomstige uitvoering een aantal haken en ogen die bij gebrek aan een tijdig advies van mijn kant inderdaad kunnen leiden tot het moeten aanspreken van mijn intellectuele rechten. Het is van de gemeente onverstandig om het daarop te willen laten aankomen en ik doe een beroep op de gemeente om ten aanzien van ontwerp en uitvoering de constructieve afstemming met mij te betrachten die in de motie wordt verlangd.

Mijn visie op de Grauwe Golven oktober 2020

Beste beleidsmakers, raadsleden en andere belanghebbende en belangenbehartigers van het project Blauwe Golven en Coehoorn in Arnhem,

Ik ben een bewoner van het onderste deel van de Bergstraat en volg beide projecten op de voet omdat beide onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn in de huidige project indeling.

Graag zou ik willen voorstellen om de Oude Kraan bij Coehoorn te voegen zodat de verkeerssituatie in de wijk Coehoorn integraal en binnen één project kan worden uitgevoerd. De Oude Kraan loopt wat mij betreft tot aan de afrit van de nieuwe brug. Deze ruimte is ook nodig. Hoe westelijker het traject verloopt, hoe smaller het wordt. Tegen het Nieuwe plein aan is ruimte over, ter hoogte van waar de afrit op het Onderlangs aansluit is de breedte krap maar niet onmogelijk.

Ik hecht er groot belang aan om als eerste op te merken dat ik zeer groot voorstander ben van het volledig vergroenen van het gehele Roermondsplein zover dit mogelijk is met het verkeer. Het is mij helaas ook bekend dat een meerderheid van de Gemeente raad de Grauwe Golven wil behouden en zelfs opnieuw wil laten aanleggen wat heel veel geld kost waar de wijkbewoners geen enkel voordeel van hebben. Daarnaast heb ik gelezen dat er een skate baan onder de afrit van de brug zou komen. Als buurtbewoner ben ik hier een zeer fel tegenstander van, omdat een dergelijke voorziening gepaard gaat met heel veel herrie en daar hebben we al meer dan genoeg van door het toenemende aantal studenten in de wijk. En daarnaast van de al jaren aanhoudende ``criminele´´ activiteiten onder de afrit van de brug met name in de late avond en nachturen op de uitgaansavonden. (dit jaar was dit veel rustiger, vermoedelijk door de Corona maatregelen).

Wat voor mij dan overblijft is het volgende: De plannen van Coehoorn zijn al jaren onveranderd. Ondanks inspraakavonden komen er geen nieuwe tekeningen waar de input van bewoners in naar voren komt. Het lijkt dus praten tegen de muren. Vanaf het begin van dit traject wil een groep de Coehoornstraat afsluiten voor gemotoriseerd verkeer omwille van een terras van een cafe, waar amper tot geen buurtbewoners gebruik van maakt. Daarnaast wil deze groep wel een trottoir en fietspad houden, het gaat dus maar om enkele meters gewin voor het pand van Stella. Dit terwijl aan de overzijde van de Coehoornstraat alle bebouwing word gesloopt en er dus volop ruimte ontstaat om de Coehoornstraat iets zuidelijker opnieuw aan te leggen langs een terras van Stella.

Daarnaast wordt er in de wijk flink bij gebouwd en zullen er meer mensen komen wonen en werken. Dit heeft onherroepelijk tot gevolg dat er meer verkeerd de wijk in en uit wil. Om dit mogelijk te maken is het van cruciaal belang om de verkeersstromen door de wijk Coehoorn goed in kaart te brengen. Alternatieve invalswegen van de wijk zijn: Bergstraat aan de zuidzijde in combinatie met de Oude Kraan, Bergstraat aan de noordzijde stationsplein, hier is nu al veel te weinig ruimte voor de

hotels en dit is alleen op te lossen wanneer er een stuk van het stationsgebouw word verwijderd. Na 20 jaar ellendige bouwput en ca. 3 miljard weggegooid geld, zou ik willen voorstellen deze berg ellende voorlopig te laten voor wat het is. Dit maakt wel dat toegang tot de wijk Coehoorn buiten Corona tijd niet soepel mogelijk is vanaf de noordzijde Stationsplein. Eveneens valt hierdoor de mogelijkheid van de korte Coehoornstraat af. Dan blijft over de Vijfzinnenstraat. Een lange smalle weg waar in de nabije toekomst mogelijk veel verbouwd, gesloopt en nieuw gebouwd gaat worden. Een weg die te smal is om al het verkeer soepel te kunnen laten doorstromen, en hierdoor afvalt als hoofd invalsweg voor de wijk Coehoorn.

Wat ik als de optimale verkeerssituatie voor de wijk Coehoorn zie is het volgende:

Laat de Coehoornstraat open voor gemotoriseerd verkeer om de wijk in te kunnen komen. Eenrichtingsverkeer zoals het nu ook is. De weg kan eventueel iets naar het zuiden worden verlegd wanneer het terras van Stella perse aan de straat kant moet komen. Achter dit pand is ruimte genoeg, en de zon komt ook niet op de Coehoornstraat wanneer de bouwplannen zijn uitgevoerd met 12 verdiepingen hoogbouw. Daarmee is het praktische argument om de Coehoornstraat af te sluiten volgens mij achterhaald.

Dan zou ik graag de Oude Kraan koppelen aan de wijk Coehoorn en dus los koppelen van het project Blauwe Golven.

Wanneer de Oude Kraan wordt aangesloten op de verkeerslichten bij Artez en deze weg twee richtingen verkeer wordt is dit een ideale weg voor het bestemmingsverkeer van de wijk Coehoorn. Vanaf de verkeerslichten bij Artez kan zowel in westelijke als in oostelijke richting worden gereden, tevens is het mogelijk om vanaf de nieuwe brug afslag Oosterbeek vanuit het zuiden de wijk te bereiken door direct bij de verkeerslichten rechtsaf de Oude Kraan op de draaien. Dit voorkomt vele kilometers door de stad, en door de woonwijk Lombok.

Wanneer we de ruimte tussen de gevels van de Oude Kraan en de afrit van de nieuwe brug bekijken dan is zelfs op het smalste stukje ruimte voor een weg in beide richtingen, een (snel)fietspad en een trottoir c.q. wandel promonade. Een aantal parkeerplaatsen zal hierdoor niet mogelijk zijn aan de westzijde van de Oude Kraan. Echter verder richting het oosten is hiervoor wel gelegenheid wanneer deze haaks op de weg richting de nieuwe brug worden gesitueerd. Tussen de Blauwe Golven en de wijk Coehoorn zou een greppel zoals deze reeds langs Onderlangs richting Roermondsplein ligt ideaal zijn. Dit voorkomt dat bezoekers van de parkeerplaats de wijk betreden. Iets wat onwenselijk is gezien het overlast gevende publiek in de avond en nacht uren wat gebruik maakt van deze parkeervoorziening.

Wanneer we de Oude kraan in oostelijke richting vervolgen stuitten we op de Bergstraat. Deze doorgang is nu heel erg smal. Het zou ideaal zijn wanneer hier een normale tweebaansweg tussen de muren door gelegd kan worden. Hiervoor moet dan of een muur een mooie oude plataan boom worden gekapt, of aan de andere kant zal een stuk grond van de studentenhuisvesting worden gekocht zodat de weg dichter langs het voormalige Gibo kantoor gelegd kan worden. Dit heeft hele grote voordelen voor de wijk Coehoorn voor zowel de huidige als de toekomstige bewoners.

Daarnaast is er sowieso al meer bestemmingsverkeer in de wijk te verwachten gezien de nieuwe bewoners en bedrijvigheid maar ook gezien de plannen om de in- en uitgang van de parkeergarage Du Solleil naar de Bergstraat te verplaatsen. Daarnaast komt er nog nieuwe parkeergelegenheid onder het huidige ``Coehoorn park´´.

De wijk Coehoorn ligt in het westen van Arnhem en vrijwel alle vervoersbewegingen naar en van de wijk gaan in de noordelijke, oostelijke of zuidelijke richting. Naar het noorden zal sowieso moeten worden omgereden via de centrumring of via Lombok (Oranjestraat) naar Hijenoord om vandaaruit verder te komen in noordelijke of noordwestelijke richting. Dit kan vanuit de wijk via de Bergstraat aan de onderzijde richting Artez, of aan de bovenzijde via het stationsplein naar de Utrechtse straat. Gezien de drukte op het stationsplein is het veelal makkelijker om dit via het Onderlangs te doen. Ook het rijden in oostelijke richting is alleen mogelijk via het stationsplein, of via de stoplichten bij Artez waarna afgeslagen kan worden naar het Roermondsplein.

Het is absoluut niet de bedoeling om de oude situatie van de Bergstraat in ere te herstellen door een direct verbinding te maken met de Blauwe golven of de wegen die hier direct langs lopen. Door de verbinding met de Oude Kraan vloeiend vorm te geven en deze strikt gescheiden te houden van de Blauwe golven en uitsluitend toegang via de verkeerslichten bij Artez komt er alleen bestemmingsverkeer door de wijk en geen sluik verkeer. De Vijfzinnenstraat kan blijven zoals hij is. De Coehoornstraat kan blijven zoals hij is, of iets in zuidelijke richting opschuiven. De Korte Coehoornstraat is erg smal maar kan niet worden afgesloten gezien de bedrijvigheid die hier gevestigd is en de noodzaak van bevoorrading van deze ondernemers.

Terug naar de Blauwe golven.

Graag zou ik opmerken wat verkeerstechnisch volgens mij het meest optimale is.

De oude kraan koppelen aan Coehoorn en de Bergstraat, een parkeerplaats voor de Du Solleil flat voor uitsluitend bestemmingsverkeer, evenals de onderkant Bergstraat. Parkeerplaatsen voor huidige bewoners dus. Alleen vergunninghouders of kortparkeerders van bijvoorbeeld bezoek.

Langs de Blauwe golven een greppel om verkeer te weren de wijk in te kunnen komen. En een snelfiets pad wat aansluit op het Nieuwe plein en aan de andere kant op het Onderlangs richting de Hulkesteinseweg . Echter zou het voor de verkeersveiligheid en de doorstroming heel handig zijn wanneer er een fietstunnel onder het Onderlangs komt waardoor fietsverkeer in oost-west richting ongelijkvloers kan kruisen met het wegverkeer. Deze tunnel zou dan volgens mij ter hoogte van Artez kunnen worden gerealiseerd.

Een fietsroute over de onderkade (lage kade) is leuk bij laag water. Een route bovenlangs lijkt me daarom essentieel. Tevens is de onder kade alles behalve lekker rijden en gezien de recente ervaringen met straat races is het ook niet handig om de weg hier te asfalteren. Mede daarom lijkt het mij essentieel om een fietstunnel te maken zodat het fietsverkeer uit het westen ongelijkvloers onder het Onderlangs naar de Oude kraan kan rijden.

Het plan om van de Oude Kraan een promenade te maken waardoor er slechts één richtingsverkeer mogelijk is op een fietspad maakt de bereikbaarheid van de wijk Coehoorn zeker niet beter. De praktijk zal zijn dat dit op het stationsplein voor extra drukte, afslaand verkeer en andere ongemakkelijke activiteiten gaat leiden. Daarbij is er voldoende ruimte voor een tweebaansweg, en daarnaast een fietspad wat de veiligheid van de fietsers ook ten goede komt. Water berging is in de breedte goed mogelijk tot ongeveer halverwege. Het laatste stukje is te smal om twee rijbanen, een fietspad, en een brede promonade te realiseren. Parkeerplaatsen voor buurtbewoners van de Oude Kraan zijn dan ook niet mogelijk.

Het idee van de Promonade is heel leuk, maar dit gaat zeer ernstig ten koste van de bereikbaarheid van de woonwijk Coehoorn. Daarnaast is het de vraag hoeveel wandelaars er gebruik van willen maken. Immers loopt deze promenade naar Artez waar de meeste met de fiets heen gaan, en verderop naar het gemeente museum. Ik heb niets tegen bedrijvigheid in en rond de wijk, maar dit mag niet ten koste gaan van de bereikbaarheid van de wijk. En hoewel ik reeds op de 1e informatie avond over de Blauwe golven heel uitvoering gesproken heb met een dame van het ontwerpbureau en mijn zorg hierover heb uitgesproken en uitgelegd, blijkt nu dat er geen rekening met het verkeer van de wijk gehouden wordt. Daarbij begreep deze dame heel goed mijn argumenten en zou hierop terug komen. De plannen van toen zijn gebleven, een sterke parallel met de vorderingen van Coehoorn. De eerste plannen zijn op tekening gezet en iedereen blijft bij die plannen. Waar is dan de feitelijke inspraak van de buurtbewoners?

Coehoorn is een woonwijk aan de rand van het centrum waar elke woning met de auto bereikbaar is. Hierop heb ik, en in schat vele andere bewoners ook gekozen voor deze plek. De bereikbaarheid is drastisch verslechterd en zal nog verder verslechteren naarmate de huidige plannen worden uitgevoerd.

Er is voldoende ruimte voor groen langs de Oude Kraan ook met een 2 baans weg en een snelfietspad en parkeerplaatsen. Het zou dan heel handig zijn om het snelfietspad langs de afrit van de Nieuwe brug te leggen met een greppel en een hek als afscheiding zodat ongewenst gedrag vanaf de Golven niet de wijk in kan komen. Voor de Du Solleil flat zal dan een oversteek voor zowel voetgangers als fietsers richting het huidige oversteek punt moeten komen. Hiervoor is meer dan voldoende ruimte in de breedte en lengte.

En verder zoveel mogelijk groen maken. Maar groen vind ik essentieel maar de bereikbaarheid voor alle soorten verkeer vind ik nog iets belangrijker. Wanneer de parkeerplaatsen gelegd worden met

waterdoorlatende verharding, en de boomspiegels ruim worden gemaakt is er volgens mij ruimte voor een groenstrook.

Ik adviseer danook om in de wijk Coehoorn Deur aan deur een tekening te verspreidden met de vraag of dit is wat bewoners willen. Een bindende enquete of referendum. Het kan toch niet zo zijn dat nieuwkomers en bedrijven rond de wijk de bereikbaarheid van een woonwijk drastisch gaan beperken omwille van eigen belang. Ik ben voor samenwerking en gezamelijke oplossingen maar dit komt bij mij over als de 3e overval op de wijk Coehoorn door de omgeving. 1e overval is het hele stationsplein en de 20 jarige bouwput. 2e overval is de intrek van Coehoorn Centraal en het park, en als 3e gaan Artez en het Gemeente museum een promenade verlangen zodat er nog minder bereikbaarheid voor de wijk over blijft. Misschien is het handiger om alle normale bewoners van de wijk uit te kopen en hen een woning in een omgeving naar keuze aan te bieden en de hele wijk opnieuw te bouwen. Bijvoorbeeld als studentenwijk waar alle herrie geconcentreerd tussen het CS en de Korenmarkt plaats vind. Dan kan de rest van de stad weer rustig slapen. Ik wil graag naar Cranevelt een andere woonwijk komt voor mij niet in aanmerking. Maar zie daar maar een betaalbare sociale huurwoning te vinden…..

Gemeente Arnhem,
T.a.v. Gemeenteraad,
Postbus 9029,
6800 EL Arnhem.

Arnhem, 27 oktober 2020.

Betreft: Raadsvoorstel De Blauwe Golven.

Beste college en gemeenteraadsleden,

Op woensdagavond a.s. heeft men dan de mogelijkheid om tijdens een ronde tafelgesprek met jullie en geïnteresseerden in gesprek te gaan over de herinrichting van De Blauwe Golven. Wel willen we eerst de projectmanager de heer Arthur Borst en zijn collega's bedanken voor de vele tijd en energie die zij in het huidige plan hebben gestoken alvorens dit bij jullie terecht kwam. Dat de gesprekken met inwoners vaak niet soepel gingen dat weten wij zelf ook uit ervaring tijdens deze lange tocht. Er waren heel veel voor- en tegenstanders als het gaat om het kunstwerk.

We zijn eigenlijk verrast door het voorstel in zijn geheel dat gepresenteerd werd in de coronatijd. Online via een YouTube film en het downloaden van de stukken werden i.i.g. door ons al zeer positief ontvangen. Wel waren we er druk mee om de niet technische inwoners en zij die absoluut geen internet hebben verder te informeren over het plan.

Het raadsvoorstel:

Skatepark:
Het voorstel komt in grote lijnen overeen wat er opgehaald is bij de inwoners en kan ook bijna de goedkeuring dragen van uit Bewonersgroep Arnhems Hart.

Echter plaatsen wij kanttekeningen inzake het skatepark dat tegen woningen aan komt en niet omheind schijnt te worden. We weten allemaal dat het geluid van skaters behoorlijk door klinkt en straks meer vanwege de Nelson Mandelabrug als overkapping. Geen omheining betekent dat men ook kan skaten op deze baan in de nacht. Voor de bewoners is dit qua geluidsbelasting ontoelaatbaar. Vele bewoners wezen indertijd ook op deze overlast en de Coehoornbewoners kregen al medelijden met de omwonenden daar.

We schuiven het dan maar af op de handhavers om hier te controleren maar we hebben al te weinig handhavers in Arnhem om dit soort controles uit te voeren. Ook het OOT (Openbare Orde Team) zal deze belasting er niet bij kunnen hebben als straks de horeca weer geopend is na de coronacrisis en Arnhem weer bruist in de binnenstad.

Graffiti bult:
De graffitibult is bedoeld als een uitkijkpost maar wie er nu wandelt zal schrikken van de bergen illegaal afval en het losse afval zoals kapotte flessen, blikjes, urine en uitwerpselen en de vele spuitbus en drankdoppen. Het is dan ook een stinkende en meurende zwijnenstal waar ook nog in de nachtelijke uren mensen slapen en er andere zaken gebeuren.

De laatste keer dat wij hier zwerfafval opruimden schrokken we behoorlijk. Er lag zoveel afval dat Sight Landscaping twee keer moest komen om alles op te halen. Met zes inwoners waren we dan ook een lange ochtend bezig om alles op te ruimen.

Zal dit voorbij zijn met een folly en het afvlakken van de berg? Of zal de folly straks een graffiti-folly worden? De plek waar de kunstenaar stil en afgeschermd kan kliederen zal in het nieuwe plan niet anders worden naar onze mening.

Deze locatie vormt een mooie gelegenheid om de kunstenaars en skaters samen te voegen. Laat ze samen deze plek beheren en schoonmaken. Laat ze samen de kunst maken met de één op zijn skateplank en de ander met de verfbussen. Dan kan die folly wellicht ergens anders komen of gewoon niet.

Vergroenen:
Het meer vergroenen van de Oude Kraan brengt vreugde bij de inwoners. Een gezellige promenade met plantsoenen en hier en daar zitgelegenheid. Geen zooitje meer met de vele (liggende) fietsen die voetgangers en mensen met een beperking geregeld moeten ontwijken.

Parkeren:
We hameren er al jaren op dat er geen bewegwijzering is naar het parkeren op De Blauwe Golven. Wanneer dit eens is gerealiseerd i.c.m. elektrisch laden dan zullen ook meer gasten van de binnenstad hier parkeren.

De ingang voor de geplande nieuwe parkeerplaats aan het Roermondsplein baarde ons vanaf begin al zorgen. We weten dat er op dit drukke punt al diverse aanrijdingen zijn geweest en verwachten door deze in- en uitgang nog meer de kans op ongelukken doet toenemen.

In de plannen omtrent de Rijnkade wordt ook gesproken om vanaf deze nieuwe parkeerplaats naar de onderkade te kunnen rijden. Dit geeft sluipverkeer en de kans deze route wederom als racebaan te gebruiken. Een racebaan die we nu al kennen in de binnenstad. En is daardoor ook de veiligheid van (brom)fietsers en voetgangers wel gewaarborgd als we de Rijnkade ook straks volledig willen omtoveren tot een rustig verblijfsgebied?

Bergstraat:
Wel of niet twee-richtingen Oude Kraan – Bergstraat? Dat is nog steeds een discussie binnen de raad en de wethouder. Inwoners willen het gewoon houden zoals nu het geval is. In dit raadsvoorstel is het al twee-richtingen en worden er mooie dikke waardevolle platanen gekapt. Met de herinrichting van de omliggende wegen zijn er al heel veel bomen gekapt, nu weer? Wanneer kunnen inwoners eens mooie bomen ook dikke mooie bomen zien worden?

Fontein:
Ja gelijk opknappen en werkend maken!

Budget:
Het is een megabedrag, inderdaad, maar moeten de stenen dan ook daadwerkelijk allemaal vervangen worden? Een Picasso schildert men toch ook niet helemaal over als deze wat grauwig is? En volgens Bond Heemschut hun informatie, door derden, hoefden ze alleen goed gereinigd worden. En over een aantal jaar als de nieuwe stenen weer grauwig zijn? Weer vervangen?

Als we verder kijken naar de opzet van het bedrag dan is het beduidend veel minder dan voor Museum Arnhem, Focus of straks wellicht voor het Stadstheater met samenwoon-variant. Met dit bedrag kunnen vele inwoners en gasten genieten van een beter, toegankelijk en vooral meer vergroende omgeving. En ze hoeven daarvoor straks totaal geen toegang voor te betalen!

Vanuit onze zijde wensen wij iedereen aan de ronde tafel een goed gesprek toe en vooral kijken naar de voor- en tegens die elk project wel heeft in Arnhem. Natuurlijk zijn we bereid om het één en

ander in een gesprek of op locatie toe te lichten. Helaas zijn we voor deze avond verhinderd vanwege de ronde tafel over het Stadstheater. Maar we kijken met een gerust Arnhems hart later de opname terug.

Met vriendelijke groet,

Dhr. E.R. Wiessenberg,
Voorzitter Bewonersgroep Arnhems Hart.

Van: peter groot
Verzonden: woensdag 28 oktober 2020
Onderwerp: Blauwe Golven

Geachte raadsleden,

voor vanavond 28 oktober staan de plannen voor de Blauwe Golven op de agenda

De raad heeft destijds besloten om te kiezen voor behoud van de Blauwe Golven.
Een zeer belangrijke argumentatie daarin was het gegeven dat het hier het grootste omgevingskunstwerk van West Europa betreft.

Met dat in het achterhoofd roept het huidige ontwerp op z'n minst vragen op.
De oorspronkelijk 50-50 verdeelde witte en blauwe banden zijn, om zeer pragmatische gebruiksargumenten, gewijzigd in brede blauwe en smalle witte banden.
Hoe rijmt dat met het behoud van het unieke kunstwerk?
Alsof je bij een schilderij van Piet Mondriaan de zwarte strepen 2 maal zo breed maakt omdat het dan ook beter zichtbaar is van een afstand.

Of is het unieke van dit kunstwerk dat het al deze wijzigingen in zich op kan nemen. (in dat geval….)

Deze nieuwe verdeling van de blauwe en witte strepen lijkt ook vanuit het streven naar een klimaat adaptieve stad geen positieve bijdrage.
Was er eerst een 50-50 verdeling van lichte en donkere stenen, in het huidige ontwerp is de verdeling 33 % licht en 67% donker.
Niet echt een verbetering van het tegengaan van hittestress.

Aan de plannen is af te lezen dat de ontwerper met een welhaast onmogelijke ontwerpopgave is opgescheept.
De op onderdelen strijdige randvoorwaarden hebben geleidt tot een overduidelijk polderplan terwijl behoud van het ongenaakbare en krachtige oorspronkelijke ontwerp de inzet was.

Doet het behoud van de Blauwe Golven in deze nieuwe vorm nog wel recht aan de mythische status die sommigen het oorspronkelijke plan toe bedeelden?

Of is het alsnog tijd om in een nieuwe tijd te kiezen voor een nieuwe inrichting van de publieke ruimte?

Ik wens u veel wijsheid.

Met vriendelijke groet,

peter groot

Betrokken Arnhemmer.

Verzonden: woensdag 28 oktober 2020
Onderwerp: Raadsvoorstel Blauwe Golven, Skatepark

Beste raadsleden van de gemeente Arnhem,

Helaas kan ik in afwachting van een uitslag op de coronatest jullie niet namens stichting 'Skate for Coen' persoonlijk toespreken over de toenemende noodzaak van het skatepark welke in de begroting is opgenomen. Vandaar dat ik het belang graag middels deze email opnieuw onder de aandacht breng.

Stichting Skate for Coen zet zich in voor skatend Arnhem en omstreken. Wij behartigen de belangen van een breed versplinterde groep individuele urban sporters en recreanten met als doel meer beweging en verbinding onder de jeugd, ongeacht niveau of discipline. We staan niet alleen voor skateboarders, maar ook voor BMX, inline skating en zelfs de jeugd met stuntstepjes.
Onze wens is een modern, ruim en veilig skatelandschap onder de Nelson Mandelabrug, uit glad beton vorm gegeven waarover door skaters zélf is nagedacht.

We eisen hiervoor een ruime, prominente en goed bereikbare plek in Arnhem op welke vrij toegankelijk is. Vooralsnog blijft onze hoofdstad achter met de verouderde, afgelegen en soms gevaarlijke skateparken welke slecht zijn uitgedacht door leveranciers om vervolgens te eindigen als een hangplek met averechts resultaat.

Dat de sport almaar aan populariteit wint staat buiten kijf: De Nederlandse skateboardsters horen inmiddels bij de wereldtop, de behoefte van oa meervoudig nederlands kampioen en olympisch skateboarder Douwe Macare uit Arnhem én de toegenomen populariteit tijdens Corona, laat zien dat de noodzaak voor een modern groot buitenskatepark in Arnhem alleen maar is toegenomen.
Maar vooral het maatschappelijk belang is enorm. Het brengt mensen laagdrempelig bij elkaar ongeacht achtergrond en is bewezen een creatieve uitlaatklep!

Wij zijn blij dat we sinds de vorige ronde tafelgesprekken van november 2018 actief mee mogen denken en onze input kunnen leveren in samenspraak met Poelman architecten.
Wat wij vragen is om het belang en urgentie in te blijven zien, en de huidige prominente plek in het ontwerp te handhaven en prioriteit te geven aan een spoedige realisatie. Daarom zouden we graag zien dat er snel groen licht komt voor realisatie en budget, zodat de skatescene eindelijk iets heeft om naar uit te kijken.

Wij zijn ervan verzekerd dat Arnhem er in sportieve en maatschappelijk zin, enorm op vooruit gaat. Skaten hoort bij het straatbeeld en zal het creatieve en eigenzinnige karakter van de stad meer bevestigen!

Hopende op jullie support,

Roy Stevens
Voorzitter stichting Skate for Coen

Skatepark Roermondsplein

door *Stichting Skate For Coen*

December 2019, Arnhem

Inhoud

1. Inleiding 2
2. Stichting Skate For Coen 3
   2.1 Ons doel 3
   2.2 Wie wij vertegenwoordigen 3
   2.3 Het bestuur 4
   2.4 Contactgegevens 4
   2.5 Onze rol in het proces 4
   2.6 Social media 5
3. Roermondsplein 6
   3.1 Pluspunten Roermondsplein 6
   3.2 Aandachtspunten Roermondsplein 7
   3.3 Veldonderzoek skatelandschap Dordrecht 8
4. Ons ontwerp 10
   4.1 Het ontwerp 10
   4.2 Ontwerp aspecten 11
   4.3 Skate For Coen obstakel/monument 12
   4.4 Eigen financiële bijdrage 12

Bijlage 1 Skate For Coen in de media 13
Interview RTV Arnhem na ronde tafel gesprek gemeente 13
Artikel De Gelderlander 13
Artikel Indebuurt.nl 16
Artikel Flatspot Magazine 19

Bijlage 2 Huidige situatie in Arnhem 21

Bijlage 3 Overige voorbeeld parken 24

1. Inleiding

Arnhem heeft een grote en actieve skateboard, BMX en inline-scene die met hun eigen cultuur een duidelijk gezicht geven aan de stad. Het zijn heel verbindende sporten, waarbij mensen van verschillende culturele achtergronden, leeftijden en sociaaleconomische status samenkomen in hun ambitie om tricks te leren en te landen.

Skateboarders en BMXers hebben in Arnhem helaas zeer beperkte mogelijkheden tot het uitoefenen van de sport. Veel skatevoorzieningen die in Arnhem aanwezig zijn, hebben te maken met achterstallig onderhoud en verval. Daarbij is in april 2019 de skatekerk aan de Roosendaalseweg definitief gesloten. Ook is het sinds de renovatie bij Thialf in het spijkerkwartier niet langer toegestaan om daar te skaten. Hierdoor zien veel Arnhemse skaters genoodzaakt hun sport te beoefenen in de openbare ruimte zoals het paleis van justitie, het provinciehuis, stationsplein en de parkeergarage onder het centraal station. Naast oneigenlijk gebruik van de 'obstacles' zoals o.a. bankjes en trappen en risico op materiële schade is dit tevens onveilig voor skaters én omstanders. Skaters zijn genoodzaakt om (veelal betonnen) outdoor en/of indoor parken buiten Arnhem op te zoeken om progressie te maken. Denk bijvoorbeeld aan Didam, Nijmegen, Utrecht en Deventer. Helaas heeft niet iedereen hier de middelen voor. Dit maakt voor de jeugd, maar ook voor volwassenen, de stap erg groot om skateboarden, bmx'en, inline-skaten of stuntsteppen op te pakken en/of door te zetten.

In het bestemmingsplan voor de ruimtelijke herinrichting van het Roermondsplein welke de komende jaren dient te worden uitgevoerd, is een gedeelte ingericht voor "urban sports". Deze locatie, onder de Nelson Mandelabrug en tegen de Rijn, biedt een unieke mogelijkheid voor een skatepark die hoort bij de stad Arnhem! Op deze plek kan met een goed skatepark niet 1, maar meerdere "urban-sports" worden gefaciliteerd.

Onze wens is dat op deze centrale en goed bereikbare plek een betonnen skatepark wordt gerealiseerd waar alle niveaus en skate disciplines op een veilige en uitdagende wijze hun sport kunnen beoefenen. Aangezien skateboarden en freestyle BMX in 2020 olympische sporten zijn, is het juist nu tijd om ook talent de ruimte en mogelijkheden te geven om zich in deze sporten te kunnen ontwikkelen!

Wij willen zeker stellen dat deze unieke mogelijkheid bij het Roermondsplein c.q. Blauwe golven juist wordt ingevuld: namelijk door skaters zelf. Wie wij zijn en waarom juist wij denken de aangewezen partij hiervoor te zijn, lichtten wij graag verder toe in dit document.

2. Stichting Skate For Coen

Op 9 juni 2018 is Coen de Bruijn op 41-jarige leeftijd zeer plotseling overleden als gevolg van een hersenbloeding. Skateboarden was voor Coen erg belangrijk. Veel skaters uit Arnhem, Gelderland en Nederland kennen hem door zijn energieke aanwezigheid bij talloze skate-sessies. Vaak nam hij Arnhemse skaters mee naar goede skatebanen en skateparken buiten Arnhem. Deze gebeurtenis heeft tot een verbindend momentum geleid, waarna de ideële stichting Skate For Coen is opgericht.

2.1 Ons doel

Het bevorderen van skatevoorzieningen in Arnhem.

In dit specifieke geval pleiten wij voor een openbare outdoor skatevoorziening onder de Nelson Mandela brug op het Roermondsplein, Blauwe Golven Arnhem.

Gezien de huidige plannen ten aanzien van de herinrichting Roermondsplein en de besluitvorming tot dusver, is dit een unieke kans voor Arnhem om een skatevoorziening op deze prominente plek op te nemen. Wij vinden het belangrijk dat het (gemeenschaps-)geld juist wordt besteed en zijn ervan overtuigd dat de gebruikers hierbij betrokken moeten worden die juist wij vertegenwoordigen.
In hoofdstuk 3 lichten wij toe waarom juist deze locatie een unieke kans is voor de stad Arnhem!

2.2 Wie wij vertegenwoordigen

Wij vertegenwoordigen skateboarders, BMXers, inline-skaters en ook de nieuwe ‘step-generatie’ van alle leeftijden uit Arnhem en omstreken. Daarnaast denken wij ook aan een toekomstige generatie die na het zien van skateboarden en freestyle BMX op de Olympische Spelen in 2020 deze sporten willen oppakken.

In Maart 2019 is een door ons opgezette petitie maar liefst 1870 keer ondertekend!
Dit getal geeft natuurlijk niet precies aan hoe groot de groep skaters is. Wel geeft dit duidelijk aan dat dit onderwerp leeft en dan velen zich aansluiten bij onze wens!

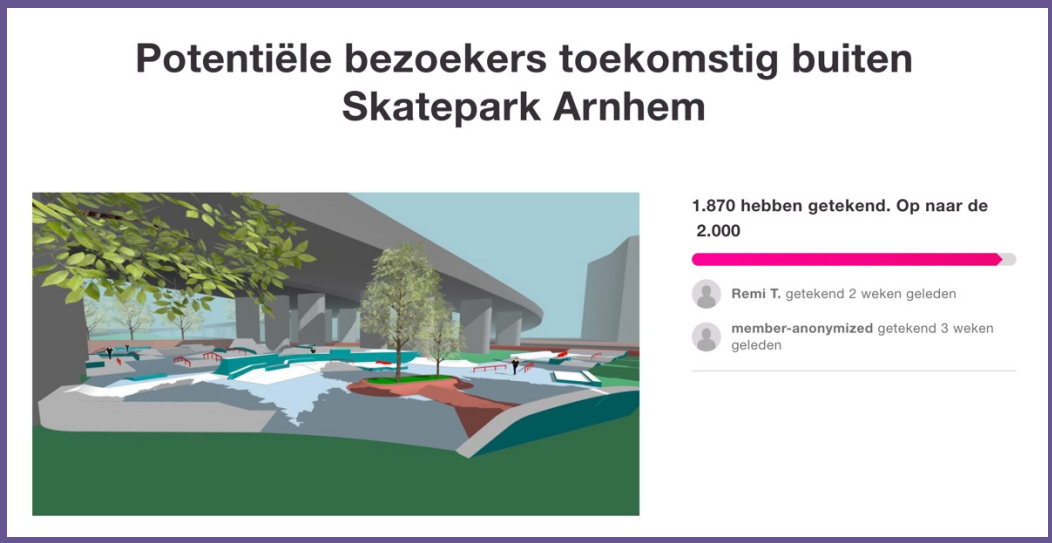

2.3 Het bestuur

Roy Stevens
Voorzitter

Technisch projectleider (freelance), met grote liefde voor skateboarden, mountainbiken, duurzaamheid en innovatie.

Sanna Rijpma
penningmeester

AIOS klinische chemie Radboudumc

Douwe Macare
secretaris

Meervoudig Nederlands Kampioen Skateboarden

Lid Olympisch kernteam skateboarden senioren heren

Huub Slinger
bestuurslid

Industrieel Product Ontwerper
Kunstenaar, ontwerper en eigenaar Slinger Made.

Fanatiek skateboarder

Sylvita Meertens
bestuurslid

Adviseur leefomgeving bij woningstischting Portaal

Janos Baars
bestuurslid

BMX instructeur en student Behavioural Change (gedragsverandering)

Joey Lefevre
bestuurslid

Fanatiek skateboarder en was lange tijd Shop Manager bij Joeys Skatepaleis

2.4 Contactgegevens

Stichting Skate voor Coen staat geregistreerd onder KvK nummer 74908766 op Van Huevenstraat 67, 6824 MN te Arnhem. Wij zij te bereiken via skateforcoen@gmail.com of 06 4683 5267 (Roy Stevens, voorzitter).

2.5 Onze rol in het proces

Om een kwalitatief hoogwaardige skatevoorziening te realiseren die aansluit bij de wensen van alle verschillende doelgroepen willen wij onze expertise en tijd inzetten door onder andere;

- Advies in te winnen bij skatepark bouwers en projectleiders van skatebaanprojecten;
- Direct te communiceren met de plaatselijke skate, bmx en inline scene.
- Draagvlak creëren onder het algemeen publiek;
- Het belang van skatevoorzieningen toe te lichten bij gemeente- en overheidsinstanties;
- Helpen bij het werven van fondsen, subsidies en sponsoren;
- Inbrengen van een eigen ontwerpvisie;
- Definiëren van de randvoorwaarden en ontwerpcondities.

Daarnaast willen wij zelf een financiële bijdrage leveren om een (skatebaar) element ter nagedachtenis aan Coen de Bruijn te realiseren op of bij de skatebaan. Deze zal symbool staan voor de verbindende factor die Coen was en synoniem staat voor wat skaten is: voor iedereen ongeacht je achtergrond!

2.6 Social media

Naast actief te zijn op onze eigen Facebook, Instagram en Youtube pagina's is Skate For Coen al een aantal keren in de media verschenen. Zo heeft kort na de raadsvergadering in november 2018 de Gelderlander een pagina aan ons initiatief geweid. In 2019 verschenen artikelen op online skateboardmagazine Flatspot en op Indebuurt.nl. De artikelen zijn te vinden in bijlage 1

Zoek eens naar 'Skate For Coen' op Facebook, Instagram of Youtube.
@skateforcoen

3. Roermondsplein

In Arnhem ontbreekt het momenteel aan goede en veilige skatevoorzieningen. Op verschillende plaatsen zijn in het verleden kleine parkjes op wijkniveau aangelegd waar prefab 'obstacles' zijn geplaatst op een stukje asfalt die nauwelijks nog worden gebruikt. Helaas is er vaak onvoldoende rekening gehouden met aanloop en positionering en kloppen de hoogte en afstandsverhouding zelden. Tevens is het asfalt vaak te ruw waar de gladde stalen obstacles veelal in zijn weggezakt wat leidt tot vervelende en bovendien gevaarlijke randen. Omdat veel skate parkjes achteraf worden weggestopt trekt het vaak een andere groepen aan waardoor de eigenlijke doelgroep elkaar elders in de stad ontmoet.

Gezien de aanhoudende populariteit van skateboarden en freestyle BMX die vanaf 2020 beiden olympische sporten zijn, is het tijd voor een skatepark dat past bij deze tijd. Te beginnen met een centrale goed bereikbare plek waar mogelijkheden zijn voor alle niveaus en disciplines. Het moet een toegankelijke plek zijn voor iedereen, ongeacht achtergrond of leeftijd, waar mensen elkaar ontmoeten, van elkaar leren en elkaar respecteren. Een bruisende plek die ook voor de toeschouwer inspireert waarbij deze urban sports onderdeel blijven van het straatbeeld.

Een modern skatepark is vloeiend vormgegeven uit glad beton. Hierdoor rolt het gemakkelijk en zijn er geen vervelende oprijranden aanwezig en scheidingen van verschillende materialen. Een ander groot voordeel van en komen niet uit een catalogus. Wellicht ten overvloede, is het juist daarom essentieel dat een dergelijk park door skaters zelf wordt uitgedacht en gerealiseerd. Om te voorkomen dat deze nieuwe baan niet net als de bestaande baantjes niet of nauwelijks gebruikt zal worden.

Omdat Roermondsplein nu volop ter discussie staat en in ontwikkeling is, is dit dé kans voor Arnhem hier een unieke plek voor urban-sports te realiseren. Een kans om Arnhem op de kaart te zetten als Urban-Sports stad. Deze locatie is bij uitstek de beste locatie voor het realiseren van een hoogwaardig en duurzaam skatepark. Een skatepark waarmee we skateboarders, BMXers, inline-skaters en steppers van deze en van komende generaties de kans kunnen geven zich te ontwikkelen.

Door juist op deze centrale plek onder de brug een skatebaan te realiseren kunnen skaters het hele jaar droog skaten op een plek die voor iedereen goed te bereiken is. Skaten past goed op deze toch al dynamische stedelijke plek.

3.1 Pluspunten Roermondsplein

Zoals hierboven aangegeven is Roermondsplein een zeer geschikte locatie en wel om de volgende redenen.

- Roermondsplein is een centrale plek in Arnhem waardoor deze urban sports onderdeel van het straatbeeld blijven;
- Goed bereikbaar met het openbaar vervoer (voor skaters uit heel Nederland en vooral ook jeugd die niet beschikken over eigen vervoer);
- Goed bereikbaar te voet, met de fiets en eventueel auto;
- Deze momenteel dode en grimmige hoek zal levendiger worden en beter bij de stad worden betrokken;
- Weinig last voor omwonenden, het geluid van de skaters zal naar alle waarschijnlijkheid niet boven het verkeer uitstijgen;
- Onder het viaduct biedt mogelijkheid voor droog skaten vrijwel het hele jaar door;
- Voldoende vierkante meters beschikbaar voor de realisatie van een modern skatepark, waar verschillende niveaus elkaar niet in de weg rijden;
- Juiste timing gezien de huidige ontwikkelingen Roermondsplein;
- Stimuleert buitensport voor mensen uit de stad;
- Waar de horeca op de kade vooral gericht is op volwassenen kan een skatebaan ook de jeugd uitnodigen naar dit gebied.

3.2 Aandachtspunten Roermondsplein

Wij zijn erg enthousiast over de locatie en zien weinig problemen. Uiteraard zijn er wel enkele aandachtspunten waar rekening mee gehouden dient te worden.

Overstromingsgebied

Eens in de zoveel tijd stroomt de Rijn over. De aangewezen locatie ligt in het talud en valt onder de verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat. Het talud behoort tot het overstromingsgebied van de Rijn. Om de duurzaamheid van de skatebaan te waarborgen is het zaak om uit te zoeken in hoeverre een betonnen skatebaan bestand is tegen waterschade door overstroming. De ontwerpcondities en randvoorwaarden zullen mede van Rijkswaterstaat moeten komen.

Overlast voor omwonenden

Een skatepark heeft een aanzuigende werking voor allerlei mensen, ook voor jongeren die niet het park gebruiken voor het doel: om hun sport te beoefenen (met een skateboard, BMX, inline-skates of een step). Het is een aandachtspunt om een aanpak te bedenken om te voorkomen dat het park voor andere doeleinden dan sporten wordt gebruikt. Deze groep kan namelijk niet alleen overlast veroorzaken voor de omwonenden (bijv. geluidsoverlast, onveiligheidsgevoel) maar kan ook de gebruikers belemmeren (bijv. door intimidatie en vernieling). Er kunnen aan oplossingen gedacht worden zoals het ophangen van een camera, licht op gezette tijden en het park een goed overzichtelijke uitstraling geven. Ook kunnen we verwachten dat diegenen die het skatepark regelmatig gebruiken mensen zullen aanspreken op ongewenst en bijvoorbeeld vandalistisch gedrag.

Oppervlakte van het park

Voor een degelijk park (voldoende obstakels voor ieder wat wils) is er wellicht meer oppervlakte nodig dan nu lijkt ingetekend in de plannen. Dit is een belangrijk aandachtspunt waar snel het gesprek over gevoerd moet worden. Naast voldoende obstakels is het vooral het oppervlak van het skatepark dat het mogelijk moet maken om met gebruikers met verschillende niveaus tegelijk van de baan gebruik te maken.

Financiering skatepark

Een skatepark dat groot genoeg en uitdagend genoeg is voor de Arnhemse skatescene en tegelijk ook voor bezoekende skaters van buitenaf zal een groter budget vragen dan misschien nu beschikbaar is. Wij staan ervoor open om mee te denken over manieren om het beschikbare budget te vergroten. Bijvoorbeeld door te zoeken naar sponsoren, in contact te treden met wijkteams, provincie en bijvoorbeeld Papendal en sportfondsen.

Ook de fundering van het skatepark zal wellicht onderdeel van de totale begroting worden. Deze kosten zijn onvermijdelijk gezien het overstromingsgebied en naar alle waarschijnlijkheid bij Rijkswaterstaat weg moeten komen. Onderwerpen die ongetwijfeld later ter discussie zullen komen.

Een indicatie voor de vierkante meter prijs, zeer afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving, is ca €300-350,-. Onze inschatting is dat de kosten redelijk overeenkomen met de gemaakte kosten in Dordrecht gezien het gewenste oppervlak en de vormgeving: €470.000,-.

3.3 Veldonderzoek skatelandschap Dordrecht

De meeste skaters in Nederland zien het outdoor skatepark van Dordrecht als de beste van Nederland. Ook wij zijn het hiermee eens. Naast het ontwerp van de obstakels en het materiaal is het voornamelijk de locatie en ruimte die het tot een geweldige skatebaan maakt. De skatebaan is geplaatst onder de spoorbrug in een omgeving met veel verkeer aan de rand/dichtbij het winkelcentrum en het centraal station. Omdat locatie Roermondsplein in Arnhem minstens net zo gunstig gelegen is als deze skatebaan in Dordrecht, zal ook Arnhem een landelijke trekpleister worden voor skatend Nederland!

De skatebaan in Dordrecht kan echt als voorbeeld worden beschouwd. Het hele jaar door zijn hier skaters te vinden. Zelfs op koude winterdagen. Als het regent blijft een groot deel van de baan droog waardoor het altijd mogelijk is om van de baan gebruik te maken.

In gesprek met dhr. Peter Matthieu, ambtenaar speelvoorzieningen gemeente Dordrecht

Om te leren van dit project zijn wij, op niets minder dan Go-skateboarding-day met 18 Arnhemse skaters naar Dordrecht afgereisd om te praten met dhr. Peter Matthieu, ambtenaar speeltoestellen gemeente Dordrecht. Destijds nauw betrokken bij de realisatie van dit project. Hij heeft ons met veel enthousiasme toegelicht hoe het ‘skatelandschap’ tot stand is gekomen.

Ontstaan

De skaters in Dordrecht maakten in het verleden, net als in Arnhem en vele andere plaatsen, oneigenlijk gebruik van o.a. trappen en bankjes en zorgden voor veel overlast. Op verzoek van initiatie nemende skaters is vanuit de gemeente sinds 1996 enkele malen gefaciliteerd middels een locatie en later ook budget voor het maken van houten toestellen en metalen toestellen van de firma meta Plus.

Geen ‘tijdelijke hype’

Na een periode van circa 15 jaar werden de obstacles onveilig door intensief gebruik en veroudering. Omdat het de gemeente duidelijk was dat het niet om een tijdelijk ‘hype’ ging, is wederom in samenspraak met dezelfde initiatief nemende skaters in 2014 de keuze gemaakt voor een betonnen skate landschap.
In samenwerking met de firma SkateOn is het huidige park tot stand gekomen welke in 2016 officieel werd geopend. Totale investering €470.000,-.

Naast het participatie traject en geldinzameling door de skaters, worden er nog geregeld evenementen en wedstrijden georganiseerd. Er heerst een sterk gevoel van samenhorigheid, respect, betrokkenheid en verantwoordelijkheid in het park.

Budget per kind per jaar

Omdat Dordrecht het belang en waarde inziet van speelvoorzieningen, is er een budget beschikbaar.
Een geïnvesteerd vermogen van circa €450,- per kind per jaar, afhankelijk van de leeftijdscategorie.
Ook wordt er afgeschreven op de bestaande toestellen waardoor er budget beschikbaar is zodra toestellen aan het eind van de levensduur zijn.

Wat de skaters ervan vinden

Het skatepark is voor alle niveaus, disciplines en is zeer gevarieerd. Het park heeft veel mogelijkheden doordat er geen gedefinieerde rijrichtingen zijn en ruim is opgezet. Ruimte is efficiënt benut en heeft leuke maar ook slimme details, ook in het kader van veiligheid. Voorbeeld hiervan is een simpele stalen buis rondom het park die skateboards tegen houdt voor omstanders en verkeer én waardoor boards niet beschadigen. Het is duidelijk dat het park door skaters is bedacht en aangelegd.

Een schoon park

Wat ook opvalt is dat het park schoon en opgeruimd is. De graffiti is van hoog niveau en alleen gespoten op de verticale niet skatebare oppervlakken. Het is gedaan met veel respect voor elkaar.

Kortom, een geweldige enoverende en bruisende plek die laat zien dat het om veel meer dan de sport alleen gaat!

"Ik vind het zelf geweldig om te zien en te ervaren hoe betrokken, oplossingsgericht, maar ook zelf initiatief nemend en meewerkend deze groep jongeren is. Wat mij betreft is dit een prachtig voorbeeld van al jarenlange jongerenparticipatie, placemaking en hoe de jeugd om kan gaan met de openbare ruimte"

-Dhr. Peter Matthieu, ambtenaar speelvoorzieningen gemeente Dordrecht-

4. Ons ontwerp

We willen actief meedenken over de uitwerking van dit project. Met de gegevens die bij ons bekend zijn over de locatie hebben wij een conceptontwerp gemaakt van een skatebaan toegepast op locatie Roermondsplein. Hierin hebben wij geprobeerd alle wensen van de lokale skaters, BMXers, inline-skaters en steppers zo goed mogelijk te vertegenwoordigen.

4.1 Het ontwerp

Dit ontwerp zou gezien kunnen worden als een studie naar de mogelijkheden op deze locatie. Niet een definitief ontwerp maar een voorstel. Een voorbeeld om onze wensen vorm te geven.

Talud

De plek die aangewezen is voor een skatebaan ligt op een talud. De meeste bestaande skatebanen liggen op een horizontaal en vlak terrein. Dat dit op deze locatie niet het geval is hoeft geen probleem te zijn en biedt misschien zelfs kansen voor het ontwerp. Door de skatebaan te verdelen in terrassen is de schuine helling om te toveren tot meerdere vlakke stroken. Op deze manier zijn verschillende manieren van skaten en verschillende niveaus te verdelen over het terrein. Ook maakt dit het mogelijk om materiaalgebruik en dus ook kosten te besparen door hogere obstakels als het ware meer in te graven in het terrein i.p.v. deze er simpelweg op te zetten.

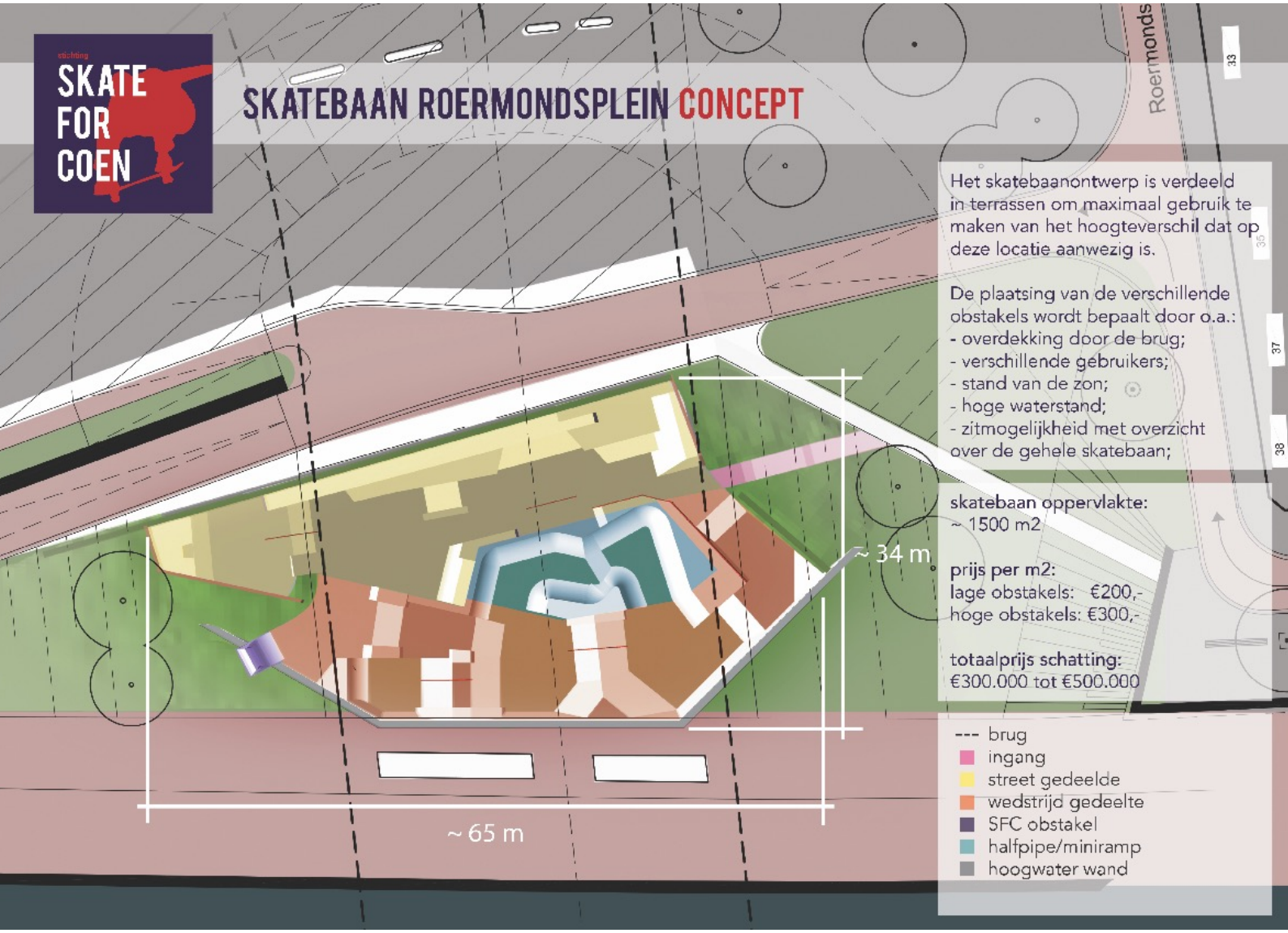

4.2 Ontwerp aspecten

In het ontwerp is rekening gehouden met de volgende aspecten.

Locatie

- Een gedeelte overdekt en een gedeelte niet. De meest essentiële obstakels zijn in het overdekte deel geplaatst voor optimaal gebruik het hele jaar door.
- Toegankelijkheid van de skatebaan.
- Talud:
  De locatie is een overstromingstalud waar de Rijn bij extreem hoge waterstand over dit talud kan stromen. De skatebaan is zo ingedeeld dat juist gebruik wordt gemaakt van het hoogteverschil in deze helling. Zo zijn hoge obstakels bijvoorbeeld verwerkt in de diepere delen van het talud.
- Overstromingsgebied:
  In het ontwerp is een wand meegenomen die moet voorkomen dat de skatebaan bij hoge waterstand onderloopt. Zo kan schade voorkomen worden dat zou kunnen optreden bij bijvoorbeeld langdurige overstroming.
- Zonlicht:
  In de middag en ’s zomers in de avond valt het zonlicht op de skatebaan en zelfs gedeeltelijk onder de brug. Hierdoor droogt de vloer sneller en is het gebruik prettiger.
- Omgeving:
  Door de betonnen skatebaan kleur te geven past de skatebaan beter in de omgeving. Bijvoorbeeld gekleurde paarse zijkanten, rode grindbuizen en groene vloerdelen.

Gebruikers

- Een goede skatebaan is ontworpen voor verschillende gebruikers. Naast verschil in niveau en voorkeuren verschilt te manier van gebruik ook bij verschillende disciplines als skateboarden, BMX, inline-skaten en steppen. Het is de bedoeling dat bijvoorbeeld een beginner niet wordt gehinderd door een ervaren gebruiker en andersom.
- Niet iedereen heeft een topconditie. En ook toeschouwers zijn gebruikers van de baan. Aan de rand van de baan zijn obstakels geïntegreerd die kunnen functioneren als skate-obstakel, zitplek en bijvoorbeeld ook als tribune bij skatewedstrijden.

Bouwmethode

- De unieke locatie maakt het bouwen van een skatebaan met prefab elementen lastig/niet mogelijk. Aangezien hier een vlak terrein voor nodig is. Echter is dit ook niet de wens van de gebruikers. De betere skatebanen worden op locatie gemaakt. Dit biedt veel meer mogelijkheden voor de keuze en plaatsing van obstakels waardoor een veel efficiëntere skatebaan te realiseren is.
- Door op locatie betonnen obstakels te construeren en de vloeren te gieten kan kleur toegevoegd worden. Dit geeft de skatebaan een vrolijk en fris uiterlijk. Geen saai grijs gebied maar een interessant gekleurd terrein.

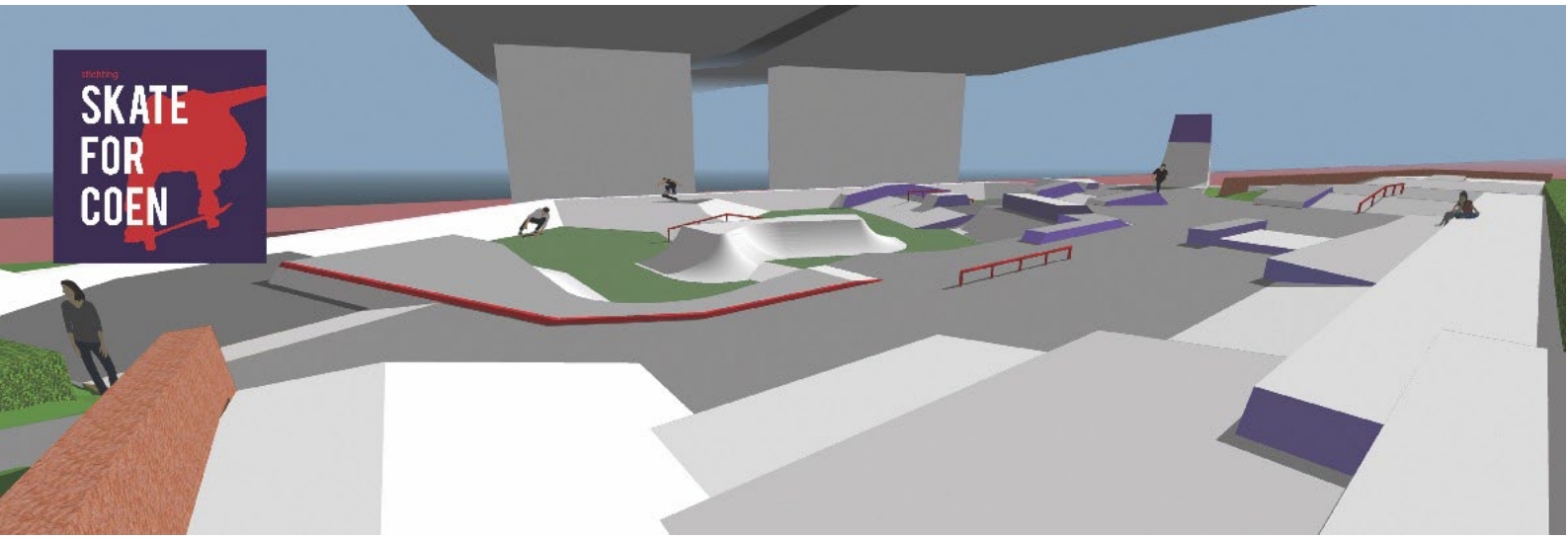

4.3 Skate For Coen obstakel/monument

Parallel aan de ontwikkeling van onze visie voor deze skatebaan werken wij aan ideeën om een monument/obstakel voor Coen de Bruijn te verwerken in de skatebaan. Voor iedereen zomaar een standbeeld plaatsen gaat natuurlijk te ver. Wij denken aan bijvoorbeeld een specifiek ontworpen obstakel of een speciaal graffiti ontwerp of beschildering op de skatebaan. Iets dat mooi verwerkt is in de skatebaan.

4.4 Eigen financiële bijdrage

Om dit obstakel/monument te realiseren wil Stichting Skate For Coen een eigen financiële bijdrage leveren. Geld dat wij deels al hebben ingezameld door bijvoorbeeld T-shirt verkoop en demonstraties zoals o.a. Framed festival Papendal. Bij definitief groen licht voor realisatie skatepark zal een crowdfunding opgezet worden met als doel minimaal €5.000,- op te halen!

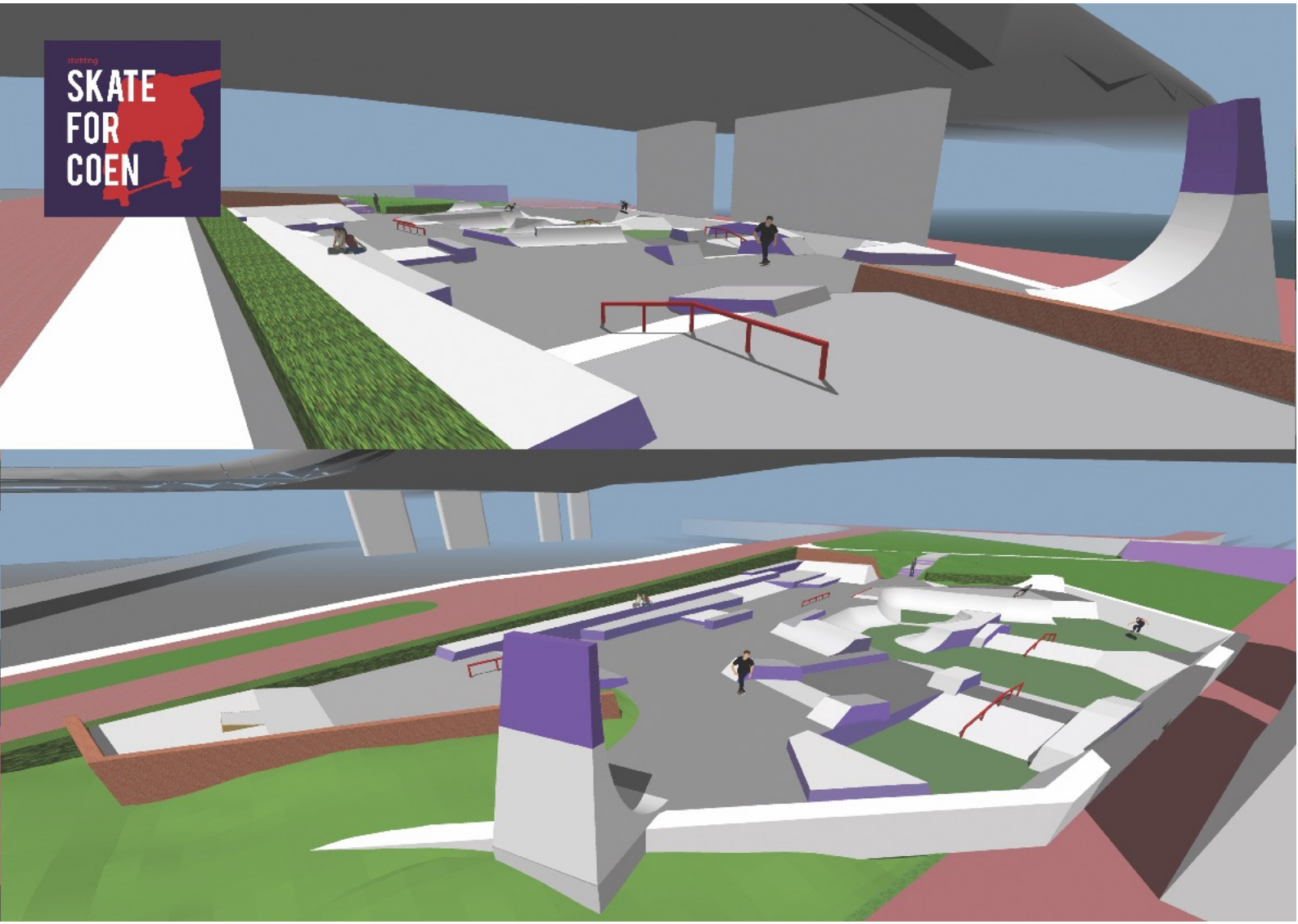

Bijlage 1 Skate For Coen in de media

Interview RTV Arnhem na ronde tafel gesprek gemeente

https://www.rtvarnhem.nl/-ik-ben-stomverbaasd-dat-de-politieke-stemming-nu-toch-uiteindelijk-voor-de-blauwe-golven-is/content/item?1110373

Skate For Coen aan het woord vanaf 2:29.

Artikel De Gelderlander

de Gelderlander

Regio Algemeen Sport Video Koken & Eten

Arnhem e.o. Nijmegen e.o. Achterhoek Betuwe De Vallei Liemers Maasland Maas en Waal Ri

Sanna Rijpma en Roy Stevens bij de Blauwe Golven onder de Mandelabrug in Arnhem. © Gerard Burgers

Vrienden willen monument voor gevallen skateheld Coen op Arnhemse Blauwe Golven

VIDEO | ARNHEM - Skateboarden was de passie van Coen de Bruijn, bij wie op 41-jarige leeftijd plots het licht uitging.

John Bruinsma 28-11-18, 13:05 Bron: De Gelderlander

Zijn levenslust moet een ereteken krijgen bij de nieuwe skatebaan in Arnhem. ,,Er is me alles aan gelegen om iets blijvends te creëren", zegt Sanna Rijpma (33).

Ze wil geen *Hart van Nederland*-achtig verhaal. ,,Maar ik ben nog steeds bezig het hoofd boven water te houden", bekent Rijpma. De brok energie die haar man Coen was, werd nog geen vijf maanden geleden in één flits verpulverd door een hersenbloeding. Toch vindt de moeder van twee kinderen de kracht om te pleiten voor een monument te zijner nagedachtenis.

Obstacle

Een obstacle, als onderdeel van de skatebaan die in het gebied van de Blauwe Golven aan de voet van de Nelson Mandelabrug moet verrijzen, moet de tastbare herinnering worden aan Coen de Bruijn, copywriter en levenskunstenaar uit Arnhem. ,,Omdat hij met zijn sportiviteit, creativiteit en verbindende eigenschappen zo belangrijk was in de skatewereld", zegt vriend Roy Stevens.

> **Coen trok met skaters het hele land door**
>
> -Sanna Rijpma, Weduwe van de in juni overleden skate-apostel Coen de Bruijn

Met Rijpma maakt hij deel uit van een groep die meepraat over de aanleg van de baan in het gebied tussen Roermondsplein en Rijnhotel. De voorziening past in de vernieuwing van de zone tussen rivier en stuwwal. Rijpma: ,,Het frustreerde Coen dat bij zulke plannen de gebruikers vaak niet gehoord worden. Dit is dé kans om dat wel te doen."

Passie

Coen de Bruijn was twaalf jaar toen hij met skaten begon, in Silvolde, waar hij opgroeide. De straatsport werd zijn passie, tot aan zijn dood. En hij zat vol zendingsdrang. Stevens: ,,Er zijn heel veel skaters die zeggen: ik heb mijn eerste board nog van Coen gehad."

▲ Coen de Bruijn. © PR

Rijpma, die haar man voor het eerst ontmoette in de P8, een 'linksdraaiende kroeg' in Terborg, gunde hem zijn uitlaatklep. ,,Toen we naar Nieuw-Zeeland gingen, waar ik ben geboren, was zijn skateboard Het eerste wat hij inpakte in z'n koffer. Coen leefde er voor. Sommige mensen zijn sportief van nature. Die moéten bewegen."

Zo ook Coen. ,,En het moest goed gebeuren", vult Stevens aan. ,,Als hij een kickflip deed, kon hij de wiskunde die er achter stak ook uitleggen." Rijpma glimlacht: ,,Het typische aan Coen was dat-ie z'n achterste hand als roer gebruikte en altijd z'n voeten bewoog. Een artiest op het skateboard."

Ook als vrijbuiter en mensenmens was De Bruijn op zijn plaats in de skatescene, waar rangen en standen op voet van gelijkheid met elkaar omgaan en een vriendelijk rebelse, anti-autoritaire inslag delen. Rijpma: ,,Er kwamen vaak mensen bij ons thuis. Coen had een auto en nam skaters mee naar de banen. Ze trokken het hele land door."

Skatevrienden met wie het wat minder ging, konden op zijn steun rekenen. Hij zocht ze thuis op of hij moedigde hen aan hun board weer tevoorschijn te halen en de baan op te gaan. ,,Deed je een beroep op hem, dan zei hij nooit nee", zegt Rijpma.

Afscheid

Half juni namen al die mensen voor wie De Bruijn iets betekende afscheid van hem in de DRU in Ulft. Er waren bijna achthonderd mensen. Ook tijdens zijn uitvaart werd gerold, in het nabijgelegen skatepark, met een witbiertje, zoals Coen het zelf gedaan zou hebben als hij er nog in levenden lijve bij had kunnen zijn. Ook zou hij goedkeurend met z'n board op de rand van de baan hebben getikt bij een mooie truc, zoals de traditie voorschrijft.

Dat z'n vrienden via crowdfunding een skate-monumentje voor hem willen realiseren zodra het licht voor de baan in Arnhem op groen gaat, zou hem plezieren.

Trappen

Zeker zou hij blij zijn dat de skaters in Arnhem zich straks niet meer hoeven te behelpen met de trappen van het Paleis van Justitie. Daar nam Coen z'n zelfgebouwde curb weleens mee naar toe, in zijn Dacia Logan. Stevens: ,,Straks kan er overdekt worden geskate onder de Mandelabrug."

De Arnhemse skatescene wijkt nu vaak uit naar Huissen, Didam of Oosterhout, waar betere faciliteiten zijn. Stevens: ,,Op het Roermondsplein willen we een trekpleister die skaters naar Arnhem lokt. Misschien dat we het met hulp van Papendal nog mooier kunnen maken. Skateboarden is in 2020 een olympische sport."

Bron: https://www.gelderlander.nl/arnhem/vrienden-willen-monument-voor-gevallen-skateheld-coen-op-arnhemse-blauwe-golven~a243b97a/

Artikel Indebuurt.nl

indebuurt Arnhem

Home Nieuws Eten & drinken Doen Winkelen Wonen Arnhemmers

Foto: indebuurt Arnhem

Sanna van stichting Skate4coen: 'Een betere locatie voor een skatepark kun je niet bedenken'

Door **Jolinda van Alfen** - 26 maart 2019

Ze wil geen monument met een standbeeld ofzo. Sanna Rijpma (33) zet zich in voor een skatepark met een bijzondere hindernis, een obstacle, die herinnert aan 'haar' Coen. "Zodat er iets geweldig moois voortkomt uit zijn dood. Een blijvende herinnering aan hoe hij was. Die maffe skater van 41, die iedereen met een passie voor het skaten wilde helpen."

We hebben afgesproken met Sanna vlakbij de plek waar een nieuw Arnhems skatepark moet komen. Om te praten over de mooie plannen die zijn ontstaan vanuit verdriet en een ongelooflijk groot gemis. "Mijn vriend Coen is in juni 2018 overleden aan een hersenbloeding. Niet te bevatten hoe een sportieve en enorm sterke vent van 41 zomaar weg kan zijn."

Sanna blijft achter met hun twee kinderen van 3 en 5. Omdat Coen veel vanuit huis werkte als freelancer, was hij als vader nauw betrokken bij hun opvoeding. Hun leven staat op de kop en terwijl Sanna haar hoofd boven water probeert te houden en haar kinderen zoveel mogelijk veiligheid en stabiliteit probeert te geven, wordt haar bakfiets gestolen. Domme pech op een wel heel slecht moment. "Ik plaatste dit op social media, in de hoop dat iemand iets gezien zou hebben en ik mijn bakfiets terug zou krijgen. Allemaal lieve mensen gingen geld inzamelen. Ik voelde me best wel opgelaten, helemaal toen bleek dat er teveel geld was."

Skate4Coen

Het liefste wilde ze dat teruggeven, maar er waren veel anonieme giften. Sanna: “Koop een nieuwe tv, opperde iemand, maar dat vond ik helemaal vreselijk. Iemand anders kwam met het idee om een obstacle als herinnering voor Coen te laten maken. Dat sprak mij meteen aan.” De ideeën ontstaan en samen met vrienden van Coen gaat ze aan de slag. De plannen groeien uit tot een skatepark. “Dat heeft Arnhem niet, vreemd toch? Skaters moeten naar Didam of andere plaatsen. Coen baalde hier ook altijd al van. De skatekerk is dicht, er zijn gewoon geen goede plekken in Arnhem om te skaten. We hoorden dat er plannen zijn voor urban sports onder de Nelson Mandelabrug bij de Rijnkade en besloten daarop in te haken.”

Een prima plek voor een skatepark. Foto: indebuurt Arnhem

Sanna en de vrienden van Coen zijn druk bezig een ideële stichting op te richten, Skate4coen. “We willen dat er echt een goed skatepark komt, niet zomaar een paar ijzeren obstacles. Nee, wij denken aan betonnen elementen die duurzaam zijn en echt jaren meegaan. Waarbij de gebruikers, de skaters zijn betrokken bij het ontwerp.” Sanna wijst de plek aan waar het allemaal moet gebeuren. “De locatie is perfect, vlakbij het station en het centrum, bij het water. En ook nog eens half overdekt dus ook droog bij slechter weer te gebruiken. Wat zou je hier anders moeten maken, zo onder de brug, er groeit niks. Nee, een betere locatie voor een skatepark kun je niet bedenken.”

Obstacle voor Arnhemse skater

Op een prominente plek in het skatepark moet dan de obstacle speciaal voor Coen komen. “We zijn al aan het nadenken en tekenen hoe het moet gaan worden. Misschien iets van een curb met een logo van Coen. Dat je hem zo in de lucht ziet, met zijn hand half achter hem. Zo typisch Coen. Dat zou mooi zijn, als uit deze donkere en verdrietige tijd iets moois mag ontstaan.” Een plek waar Sanna met haar kinderen naartoe kan gaan als ze oud genoeg zijn om misschien ook wel te leren skaten.

“Ik ben zelf geen skater, maar ging wel een beetje mee in de leefstijl van Coen. Het is mooi als we straks samen naar een plek kunnen gaan waar papa trots op zou zijn. Hij had dit natuurlijk zelf moeten meemaken, mee moeten denken over het skatepark. Maar het is zoals het is en het geeft mij wel weer een soort van energie om hiermee bezig te zijn. Ik voel me voor het eerst sinds tijden weer een beetje goed.”

Denk jij nu, dat coole skatepark moet er komen, steun Sanna en haar vrienden dan, en teken dan deze petitie voor het skatepark.

Waarom dat skatepark een goed idee is? Check deze film:

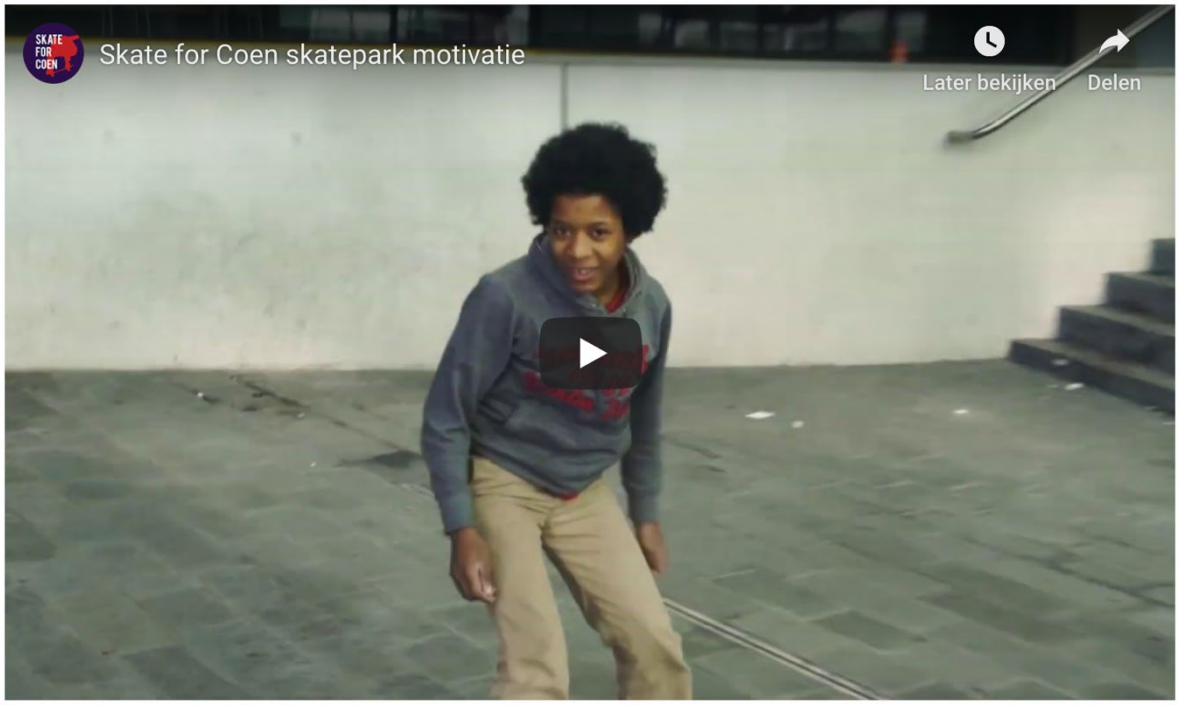

Bron: https://indebuurt.nl/arnhem/arnhemmers/arnhemmer-van-de-week/sanna-van-stichting-skate4koen-een-betere-locatie-voor-een-skatepark-kun-je-niet-bedenken~68091/

Artikel Flatspot Magazine

Flatspot MAGAZINE

skatestore AMSTERD GRO

Skatepark Arnhem Design

6 mei 2019

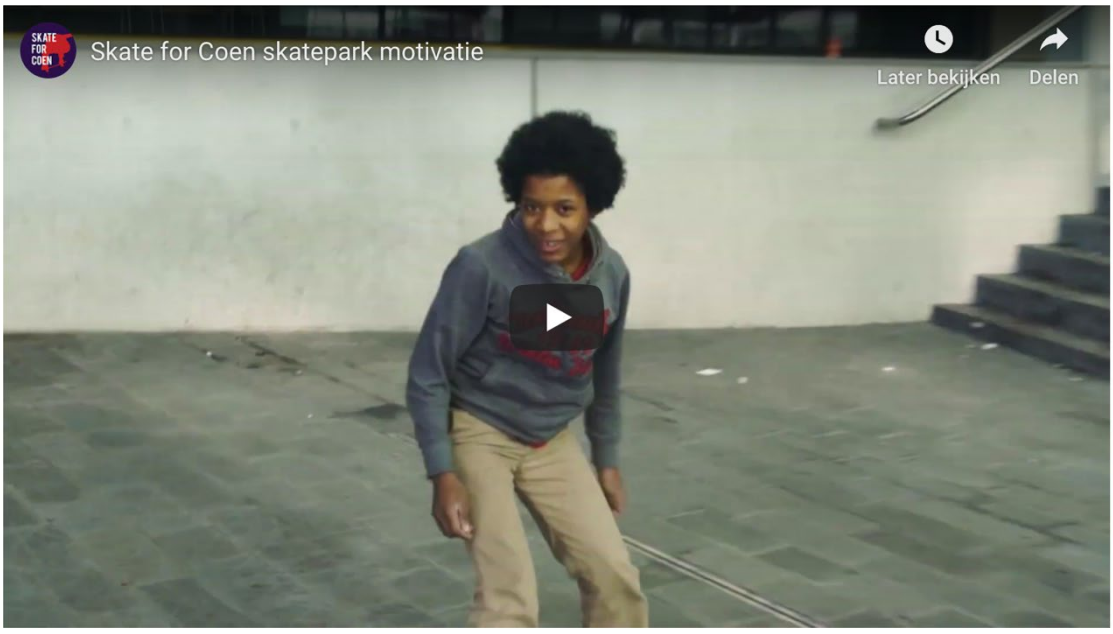

Vind ik leuk 112 Tweeten Bewaren Delen

Elke stad of drop in Nederland beschikt ondertussen over een fatsoenlijk skatepark. Toch blijft Arnhem al jaren achter wat betreft een goed park. Ondanks sloot het indoor skatepark in de kerk haar deuren en zijn er naast de vele street spots die Arnhem rijk is geen verdere enig noemenswaardige skateparken in de stad. Stichting "Skate for Coen" zet zich sinds een jaar hard in voor een park in de stad, en enige progressie is er. Check hieronder de eerste ontwerpen van het outdoor park die zou moeten komen midden in het centrum van de stad.

Bekijk ook:

Video: Skate for Coen

Video: Coen de Bruijn in Loving Memory

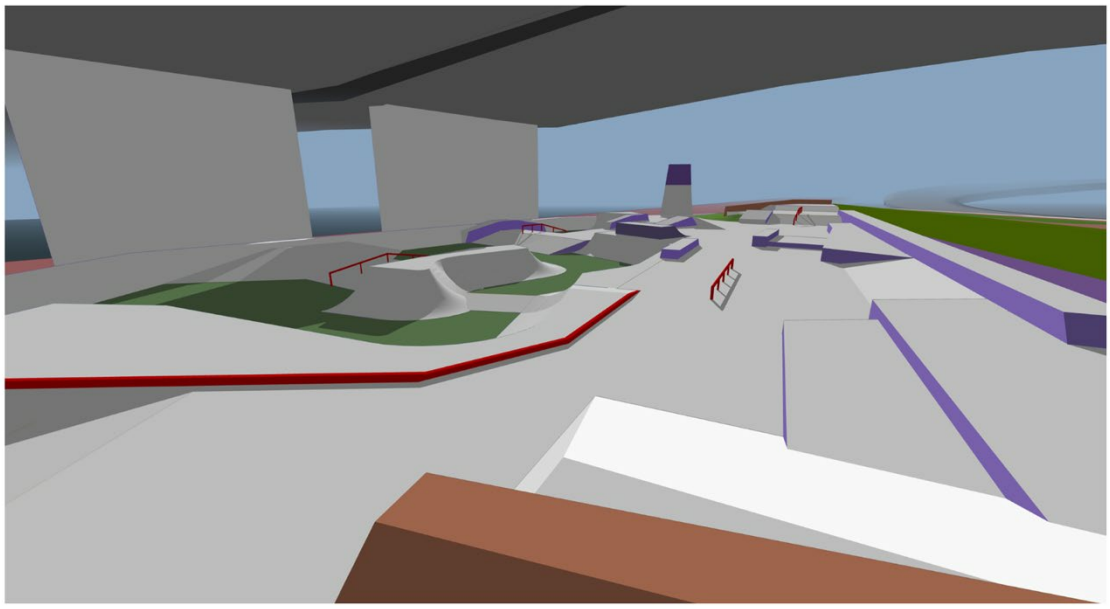

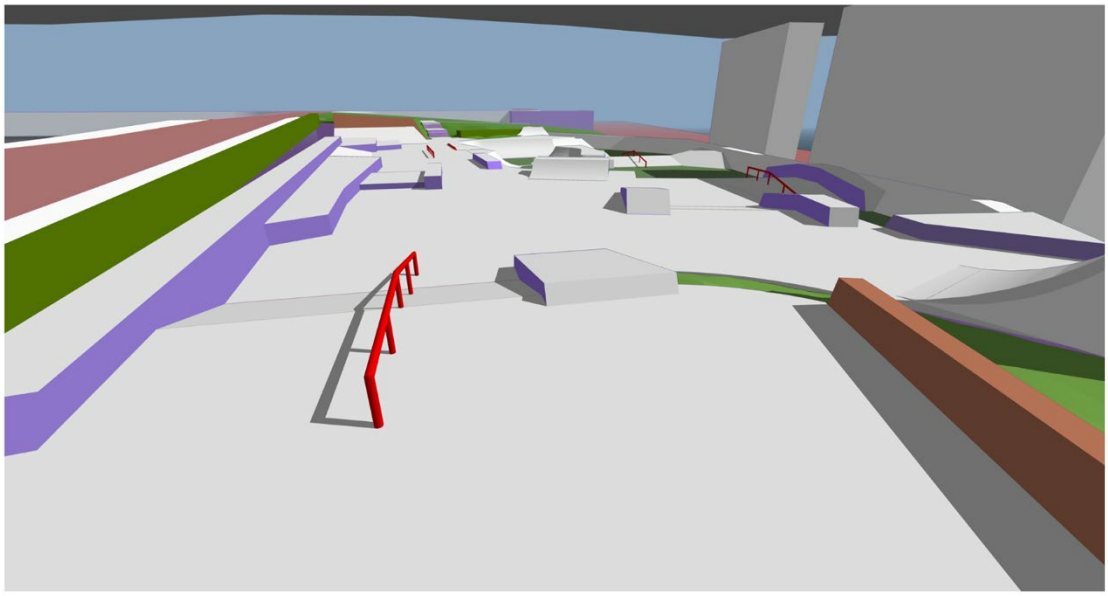

Bron: http://www.flatspot.nl/2019/05/skatepark-arnhem-design/

Bijlage 2 Huidige situatie in Arnhem

Helaas komt het vaak voor dat skatebanen worden geplaatst die veel geld kosten maar ondanks dat niet voldoen aan de wensen van de gebruikers. In de meeste gevallen komt dit door een verkeerde materiaalkeuze, verkeerde obstakels en een verkeerde plaatsing van deze obstakels. In deze gevallen is vaak niet geluisterd naar de wensen en expertise van de gebruikers. Skate For Coen heeft als missie te voorkomen dat dergelijke verkeerde keuzes worden gemaakt. Om aan te tonen wat er allemaal fout kan gaan zijn hieronder de gebreken van de Arnhemse skatebaantjes geanalyseerd.

Amsterdamse weg

Deze metalen skatebaan staat al wat jaartjes in Arnhem. Dat is ook te zien. Het metaal is op veel plekken verroest en op sommige plekken ook ingedeukt of kromgetrokken. Het asfalt is versleten waardoor obstacles niet goed zijn aan te rijden en de skaters snel wonden krijgen als ze vallen. Op deze foto's is de skatebaan te zien een uur na een regenbui. Metalen skatebanen in het bijzonder worden spekglad en dus erg gevaarlijk bij al een paar druppels regen. Representatief voor Arnhem is deze baan al lang niet meer. Het lijkt er zelfs op dat recentelijk groen is aangeplant om de skatebaan uit het zicht te onttrekken.

Presikhaaf park

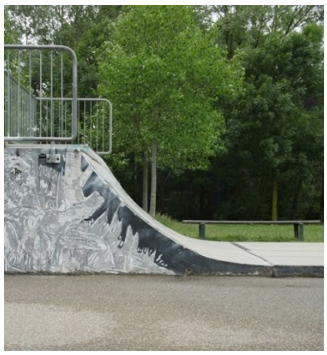

Deze skatebaan is een typisch voorbeeld van een verkeerde plaatsing van obstakels. Duidelijk is te zien dat het hier om een rechthoekig asfalt terrein gaat dat volgepropt is met een basketbalveld, twee pannakooien en skate-obstakels. De plaatsing maakt correct gebruik van de helft van de obstakels nauwelijks tot niet mogelijk. Wat zonde is want de meeste obstakels zijn van een prima kwaliteit.
In goed overleg met de doelgroep had bij deze skatebaan geld bespaard kunnen worden door bijvoorbeeld een aantal obstakels te schrappen waardoor meer ruimte beschikbaar zou zijn om de andere obstakels gunstiger te plaatsen.

De miniramp (kleine variant van een halfpipe) van deze skatebaan maakt een groot nadeel van prefab elementen duidelijk. Na verloop van tijd verzakken deze prefab obstakels vaak in het asfalt waardoor naden ontstaan. Skaters blijven haken achter deze naden. Vaak nemen speeltoestel fabrikanten ook skate-obstakels op in hun aanbod. Op dit punt kan het al fout gaan door obstakels te fabriceren die niet goed zijn ontworpen. Deze miniramp heeft bijvoorbeeld een kromming die bestaat uit twee verschillende radii. Waardoor een knik ontstaat in de transition (helling).

Ook hebben producenten van prefab elementen met veel veiligheidseisen te maken. De grindbuizen eindigen bijvoorbeeld rond om ongelukken op scherpere rechte hoeken te voorkomen. Het probleem is alleen dat deze grindbuizen een stuk minder goed te gebruiken zijn door skaters en bmx'ers.

't Craneveld (Alteveer)

Dit kleine skatebaantje is een leuk skatebaantje. Maar helaas niet leuk en uitdagend genoeg om er regelmatig gebruik van te maken. Deze skatebaan heeft één duidelijke route die de skaters kunnen nemen. En vervolgens diezelfde route weer terug. Het is daardoor haast onmogelijk om met meerdere tegelijk gebruik van de baan te maken. Ieder moet wachten op zijn of haar beurt. Met meer dan drie skaters aanwezig wordt het al echt te druk, laat staan 3 BMXers.

Het type obstakels zijn te kwalificeren als 'park' obstakels, vooral quarters (de helft van een halfpipe). Er missen 'street' obstakels, denk bijvoorbeeld aan curbs (grindblokken) en rails (grindbuizen).
Beton als materiaal is prettig voor de skaters en duurzaam. Het beton bevat helaas geen coating om langer schoon te blijven en gemakkelijker te reinigen.

De Laar-West

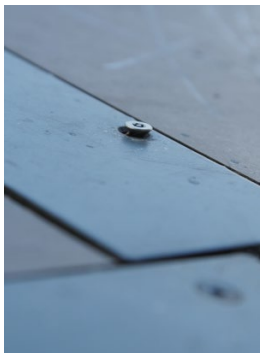

Een skatebaan bestaande uit prefab obstakels geplaatst op asfalt. De prefab obstakels zijn combinatie van plaatstaal en een kunststof hout imitatie. Een relatief duurzaam materiaal en goedkoper dan betonnen obstakels. Helaas heeft dit materiaal wel veel nadelen. Met een paar druppels regen wordt de baan gevaarlijk glad. En de obstakels bevatten veel naden die zoals ook bij deze skatebaan kunnen veranderen in gevaarlijke richels. Op de foto's zijn kromgetrokken staalplaten te zien en uitstekende schroeven. Ook deze obstakels beginnen al enigszins te verzakken in het asfalt. Terwijl dit 1 van de meest recente skatebanen is in Arnhem. De indeling van het park en de obstakelkeuze kan ook een stuk beter. De obstakels zijn erg groot en vereisen een hoog niveau van de skaters. De obstakels zien er spectaculair uit maar kunnen in gebruik behoorlijk beangstigend zijn. De drempel voor jeugd om skaten, BMXen of steppen op te pakken op deze skatebaan is daardoor veel te hoog. Met advies van skaters had dit voorkomen kunnen worden waardoor voor het geld wat deze baan gekost heeft een veel functionelere baan gebouwd had kunnen worden. Het is een misvatting om te denken dat grotere obstakels beter zijn dan kleine obstakels. Een lager en kleiner obstakel biedt de skater vaak meer mogelijkheden.

Schuytgraaf

Voordat deze obstakels hebben jaren in Presikhaaf gestaan voordat ze zijn verhuisd naar Schuytgraaf. Ook deze obstakels zijn oud en versleten. Ook het asfalt waar deze obstakels op zijn geplaatst lijkt net zo oud te zijn als de obstakels zelf.

Deze metalen obstakels worden op een zonnige zomerdag erg heet waardoor de skaters zich kunnen verbranden. De skatebaan aan de Amsterdamse weg heeft ditzelfde probleem.

Het niveau wat deze skatebaan van de skaters vereist is ook erg hoog. Te hoog, zelfs voor de ervaren skaters uit Arnhem. Beginners hebben hier niets te zoeken.

Hopelijk is een duidelijk beeld ontstaan van de aspecten waarop het allemaal mis kan lopen bij het bouwen van een skatebaan. Een goede- materiaalkeuze, obstakelkeuze, indeling en locatie zijn essentieel.

Bijlage 3 Overige voorbeeld parken

De laatste jaren zijn de Verenigde Staten niet meer de enige met goede skatebanen. In Europa en ook Nederland worden steeds betere skatebanen gebouwd. Eerder in dit document is het skatelandschap van Dordrecht uitvoerig besproken welke om veel uiteenlopende redenen ons inziens als beste voorbeeld beschouwd moet worden. Hieronder een paar andere voorbeelden van goede skatebanen die als voorbeeld beschouwd kunnen worden.

Rotterdam, West Blaak

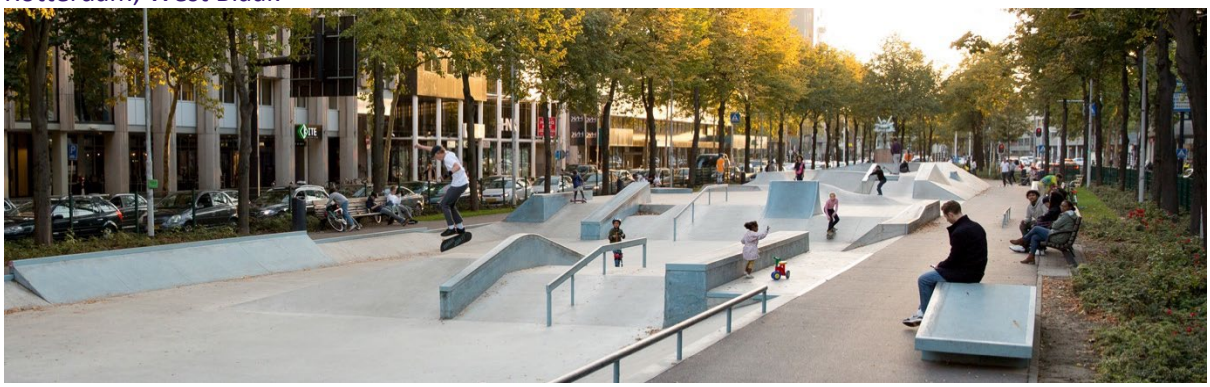

Dit skatepark is geplaatst op een middenberm in een druk gebied van Rotterdam. Een mooi voorbeeld van een goed uitgedacht skatepark in een drukke stedelijke omgeving. Door bomen en struiken wordt deze plek toch een aangename plek om te bewegen. Blauw gekleurde betonnen obstakels geven de baan een fris uiterlijk. De grootte van deze baan geeft gebruikers van alle niveaus de mogelijkheid om te leren.

Didam

Deze skatebaan in Didam is de dichtstbijzijnde goede optie voor Arnhemmers. Wederom een betonnen skatebaan die leuk is geïntegreerd in de groene omgeving. Zo staan er bomen midden in het park. Ook deze locatie is aan de rand van het dorp grenzend aan de weg. Waardoor deze goed bereikbaar is en geen overlast veroorzaakt. De obstakels zijn van een goede kwaliteit en zien er fris uit.

Luxemburg

Dit skatepark is een droom voor velen. Een grote skatebaan op een geweldige locatie. Een skatebaan van dit formaat zal op locatie Roermondsplein niet haalbaar zijn door beperkt budget en beschikbare ruimte. Wel is goed voor te stellen hoe een mooie skatebaan een toevoeging kan zijn aan Arnhem. Een bezienswaardigheid niet alleen voor de directe gebruikers maar ook mensen van buiten Arnhem.

SKATEPARK ROERMONDSPLEIN_REFERENTIE ONTWERP

datum: 01/10/2020

ontwerp door: Huub Slinger / Skate For Coen

In dit document is het referentieontwerp te zien voor het skatepark op Roermondsplein in Arnhem. Een skatepark op een unieke locatie. Grotendeels overdekt door de Nelson Mandelabrug en ingegraven in een overstromingstalud. Met dit ontwerp is geprobeerd de wensen van skaters en BMX'ers van beginner tot gevorderde zo goed mogelijk te faciliteren binnen de gestelde randvoorwaarden.

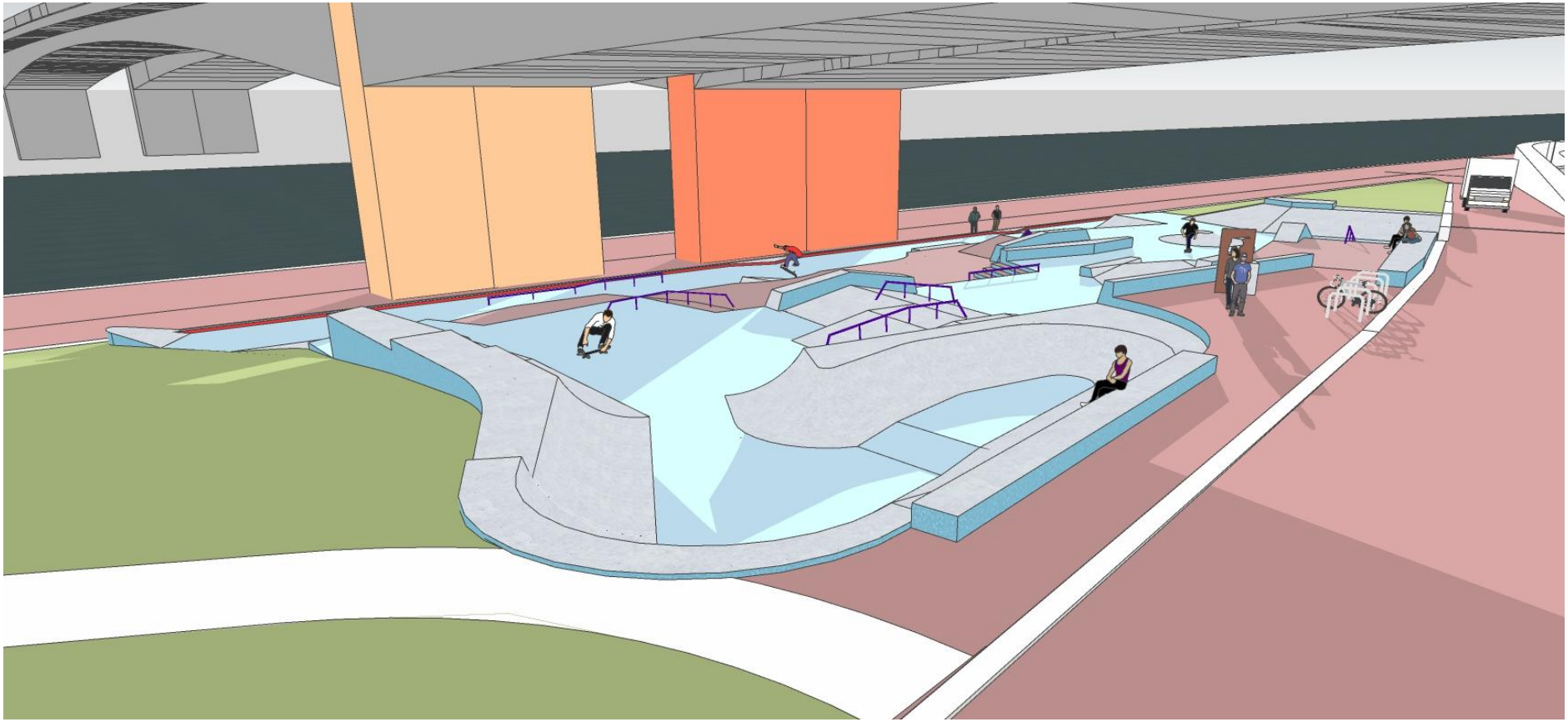

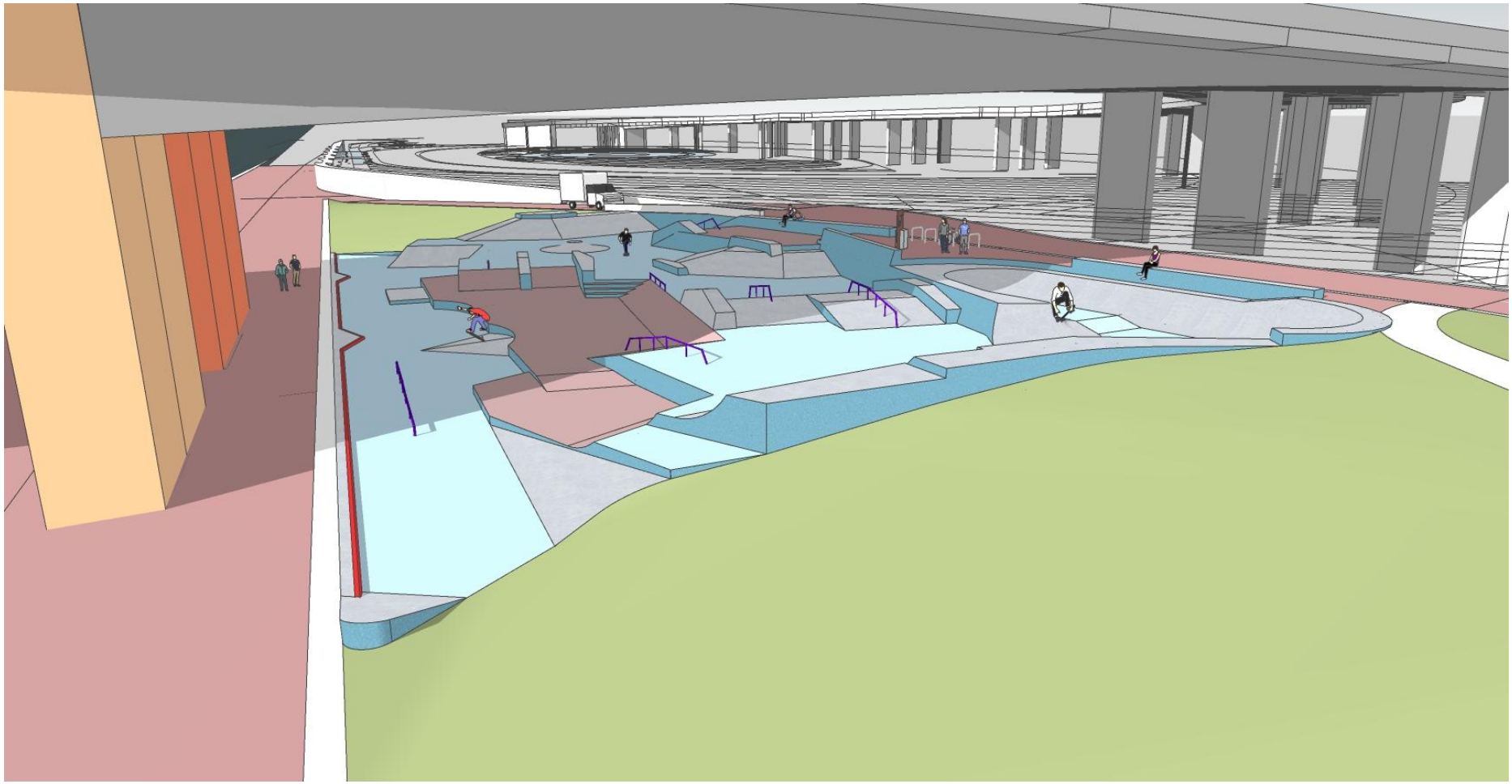

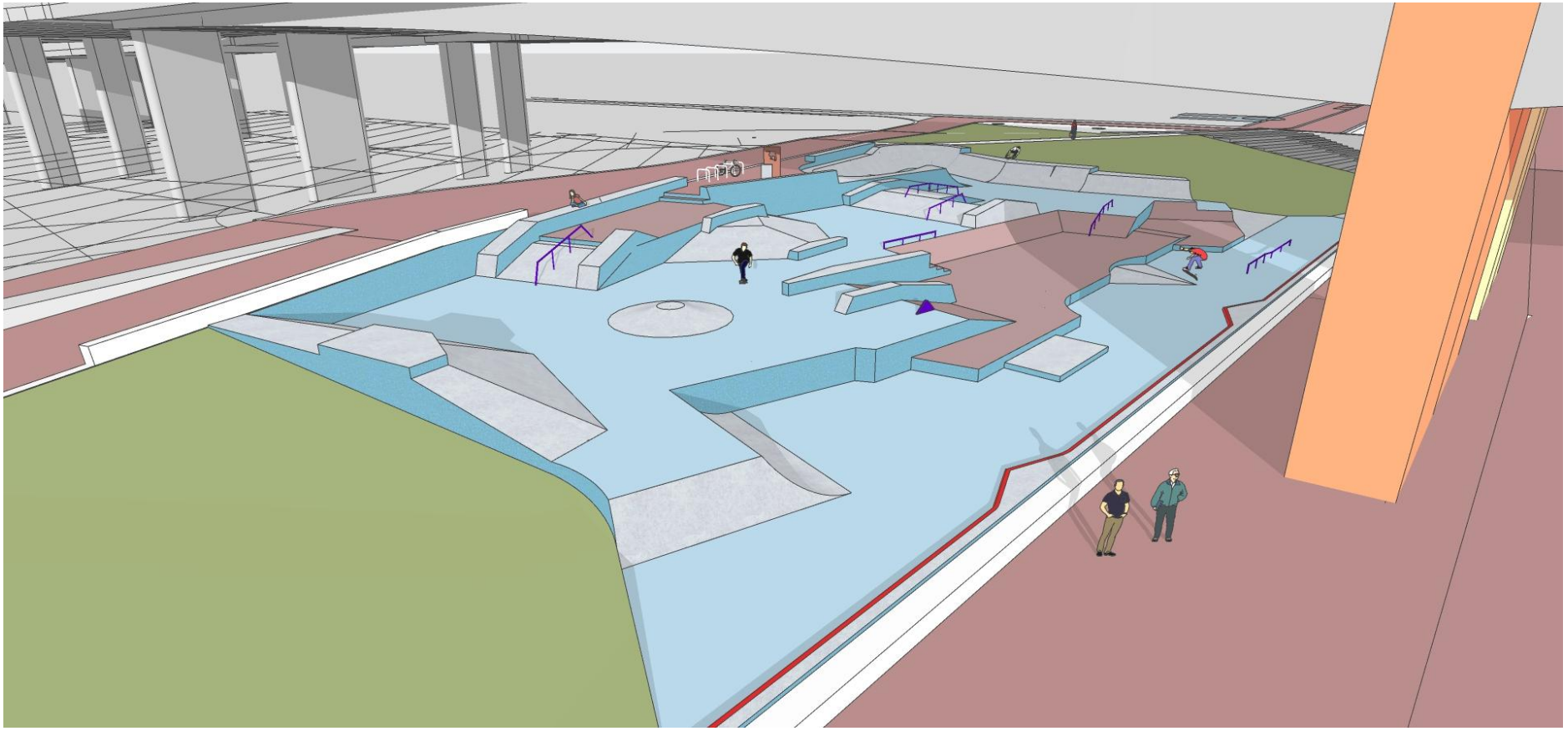

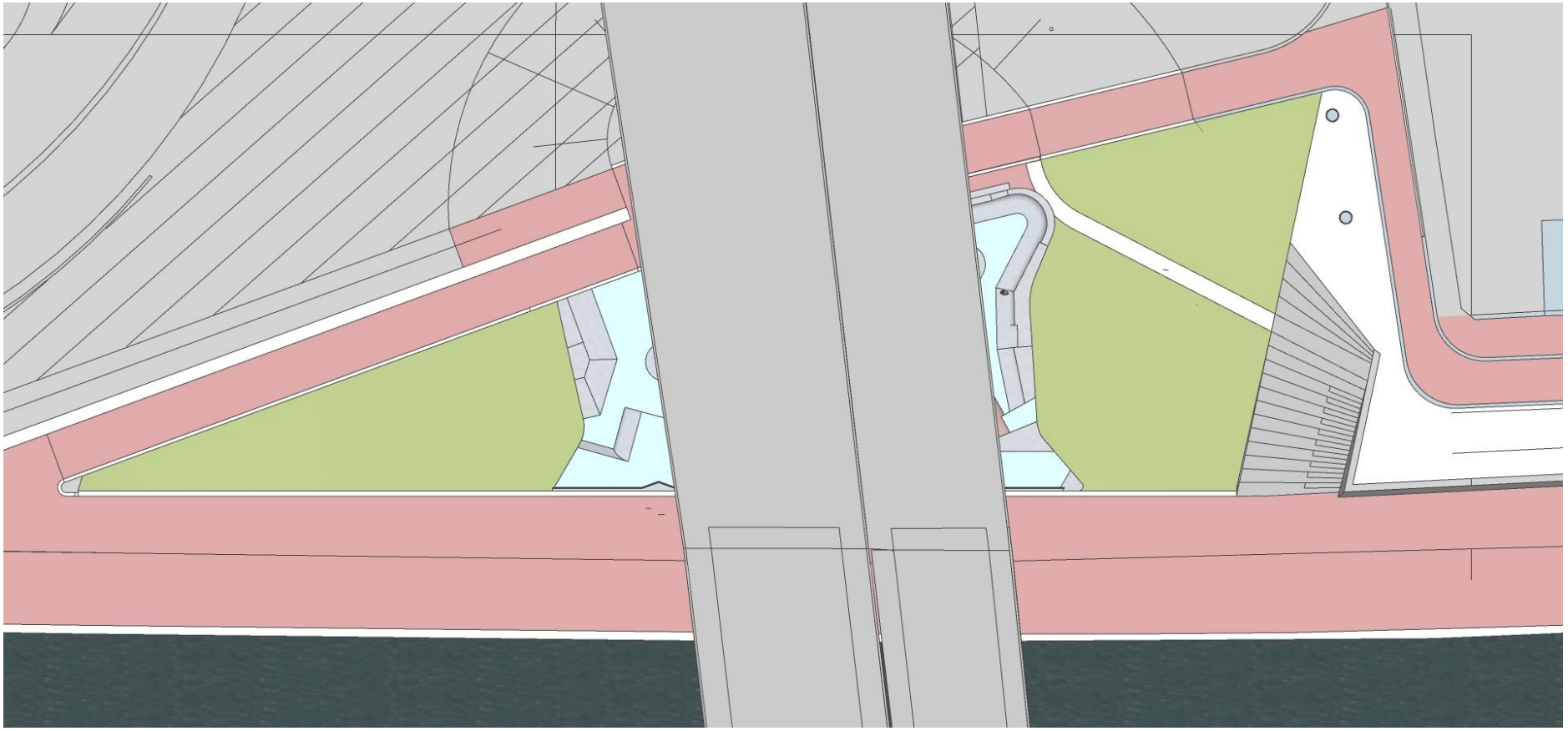

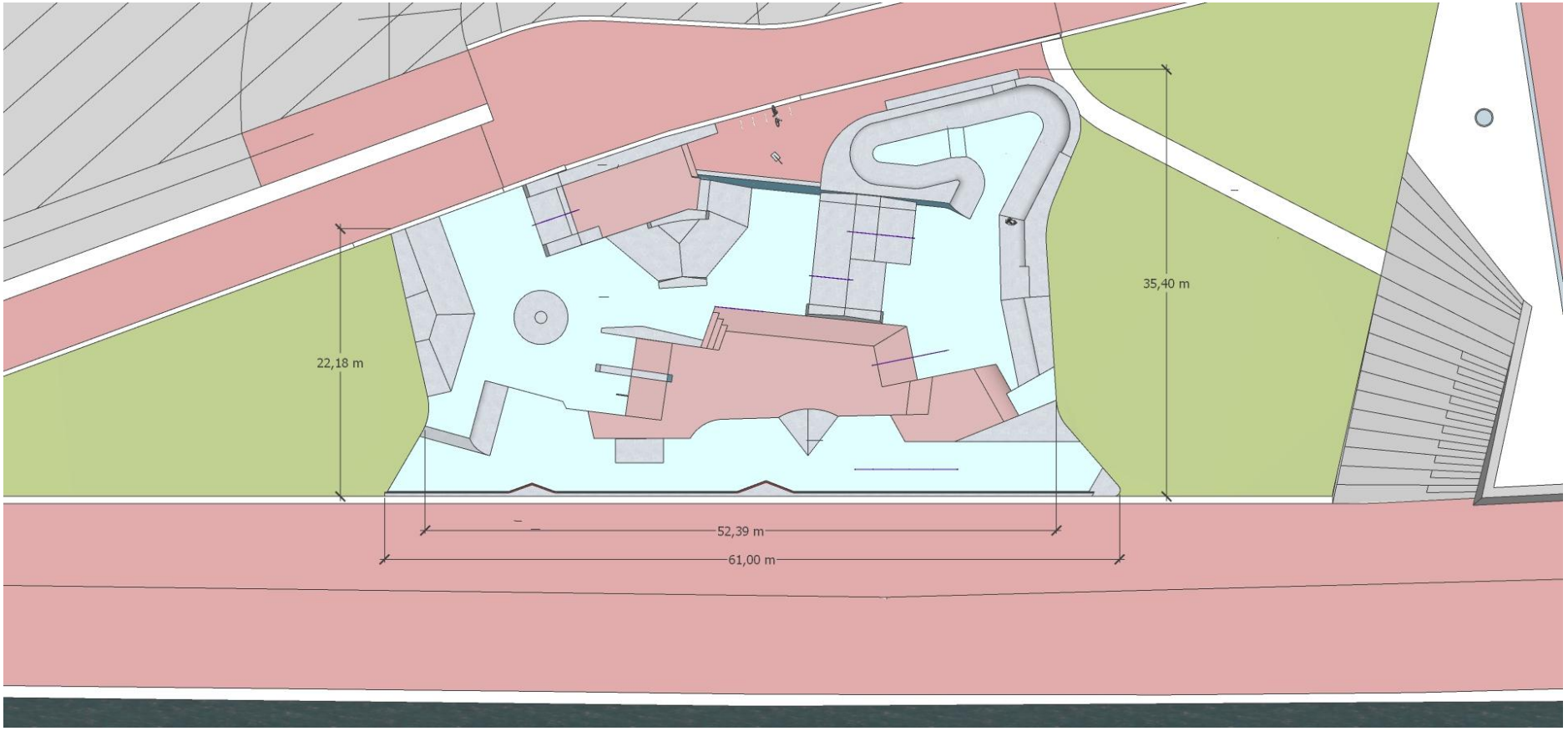
22,18 m
35,40 m
52,39 m
61,00 m

SKATE FOR COEN memorial / informatiezuil / drinkkraan?

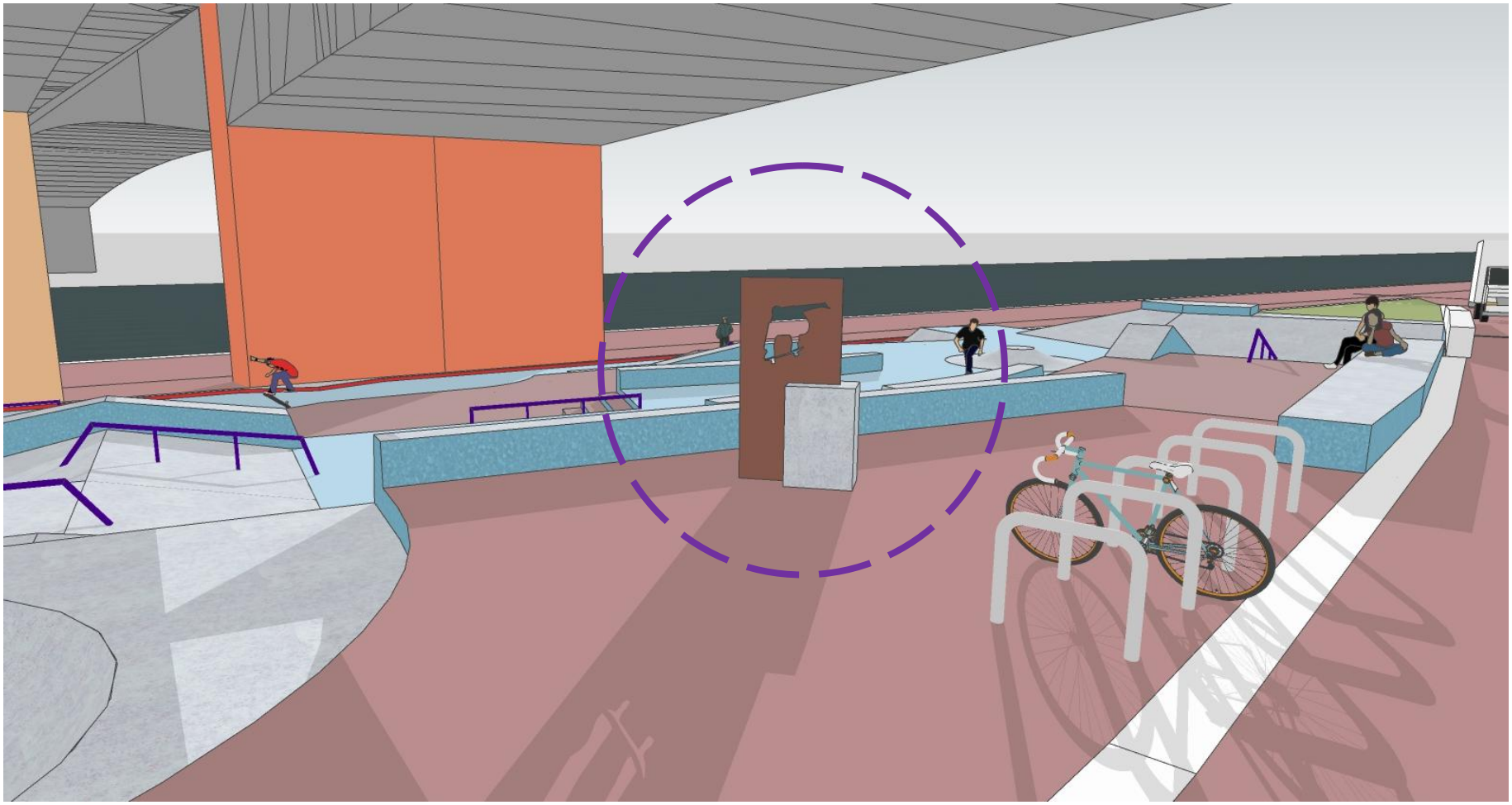

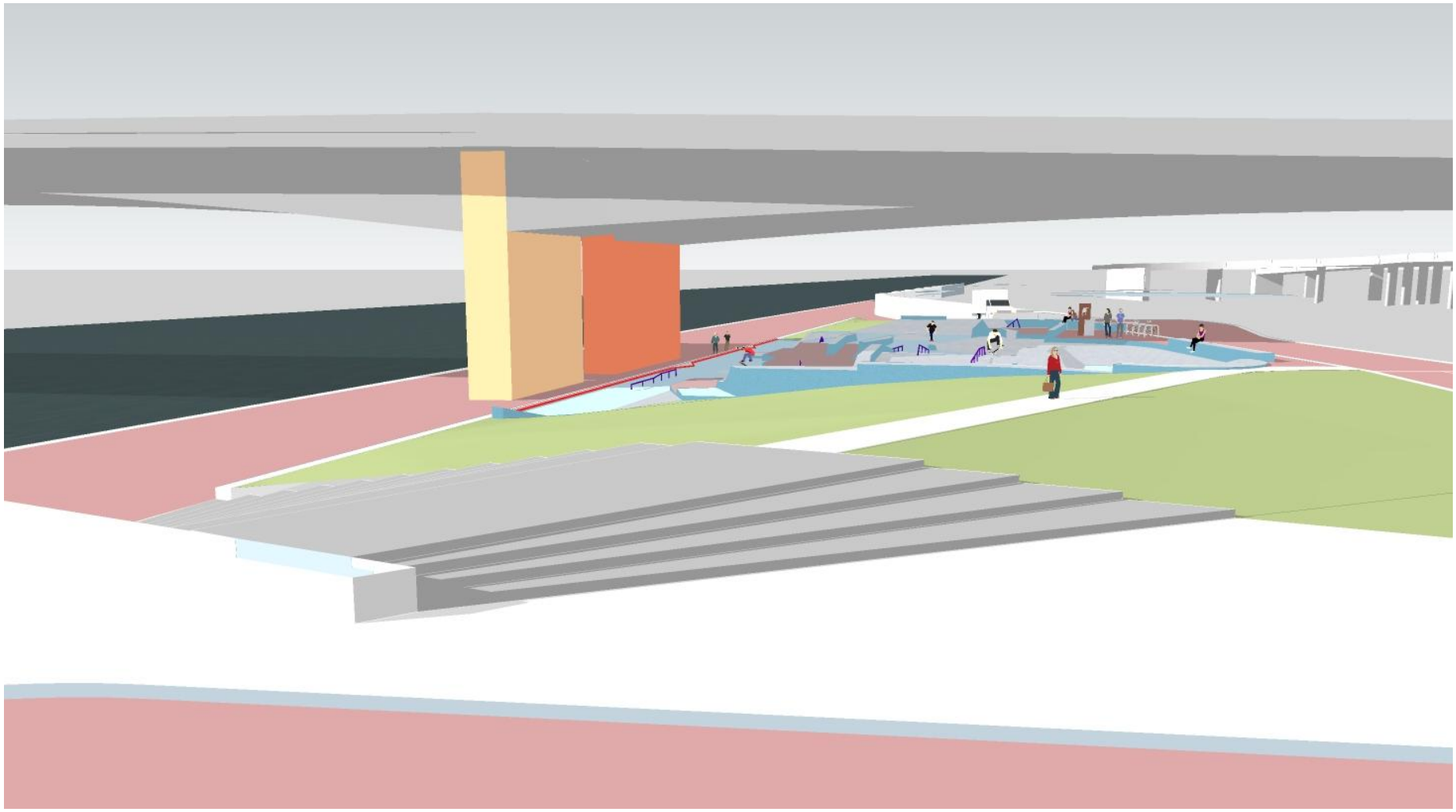

TERRASSEN VERDELING OPTIES

Het talud is verdeeld in meerdere vlakke terrassen. Bij welke indeling…

A. …steken de hoogste obstakels het minste uit in hoogte;
B. …staat zo min mogelijk skatebaan onderwater bij extreem hoog water.

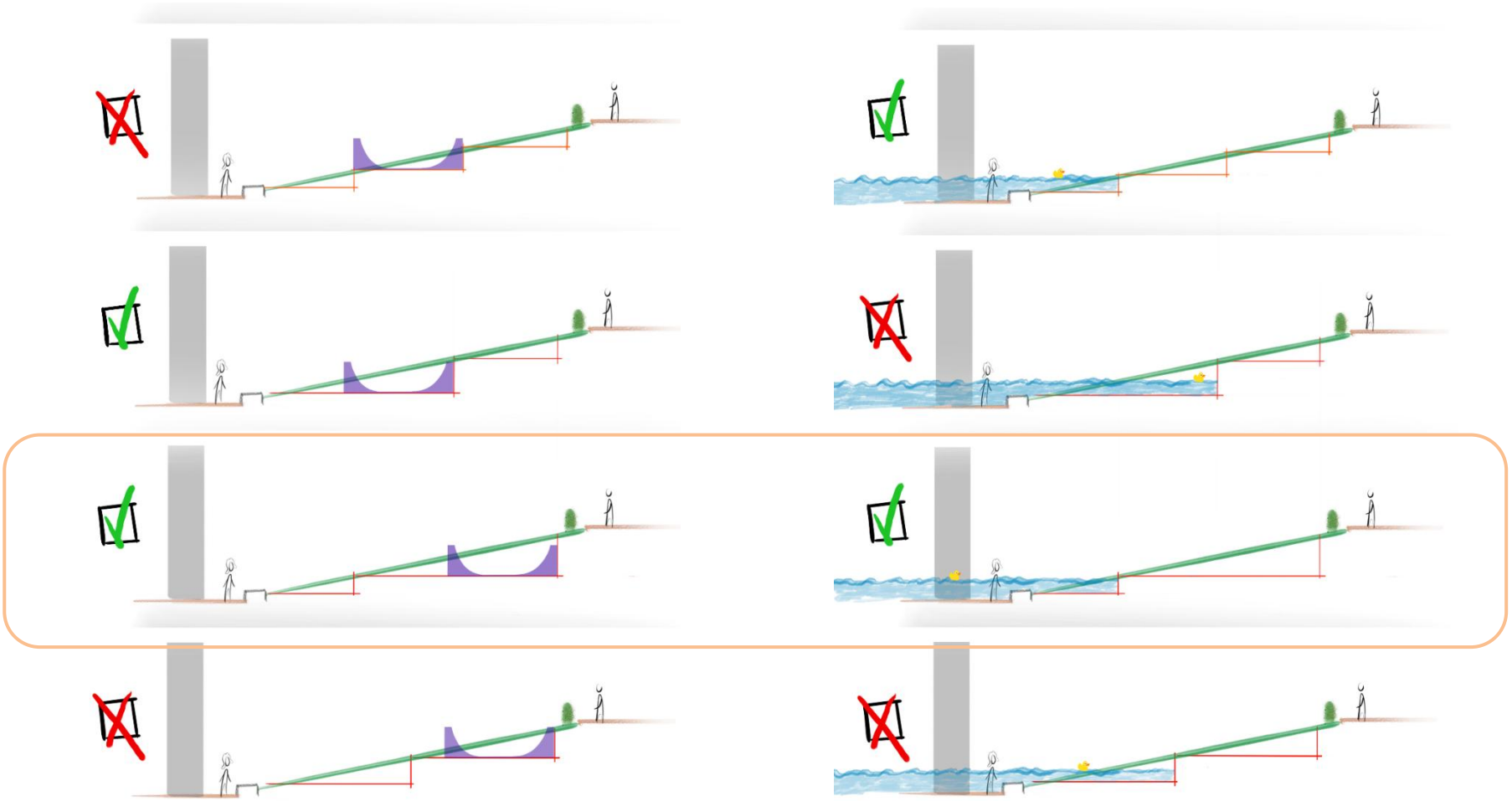

1	**Jeroen Ammerlaan**	**Over graffiti/streetart**
2	**Willem Wanrooij**	**Bewoner / verkeersdeskundige**
3	**Roy Stevens**	**Stichting Skate for Coen**
4	**Tommy Polman**	**Bewoner Boterdijk**
5	**Breunis van de Pol**	**Bewoner Boterdijk**
6	**Rob Kerner**	**Bewoner Bergstraat**

Blauwe Golven Parkeren

Centrumring+
Westervoort
Nijmegen
Oosterbeek
Utrecht
Apeldoorn
Koffie & Kunst

Pactum
Installatietechniek

DE ZEE
BLAUWE LUCHT

U82
Andere richtingen
Centrumring+
Centraal

PORTAAL
PORTAAL

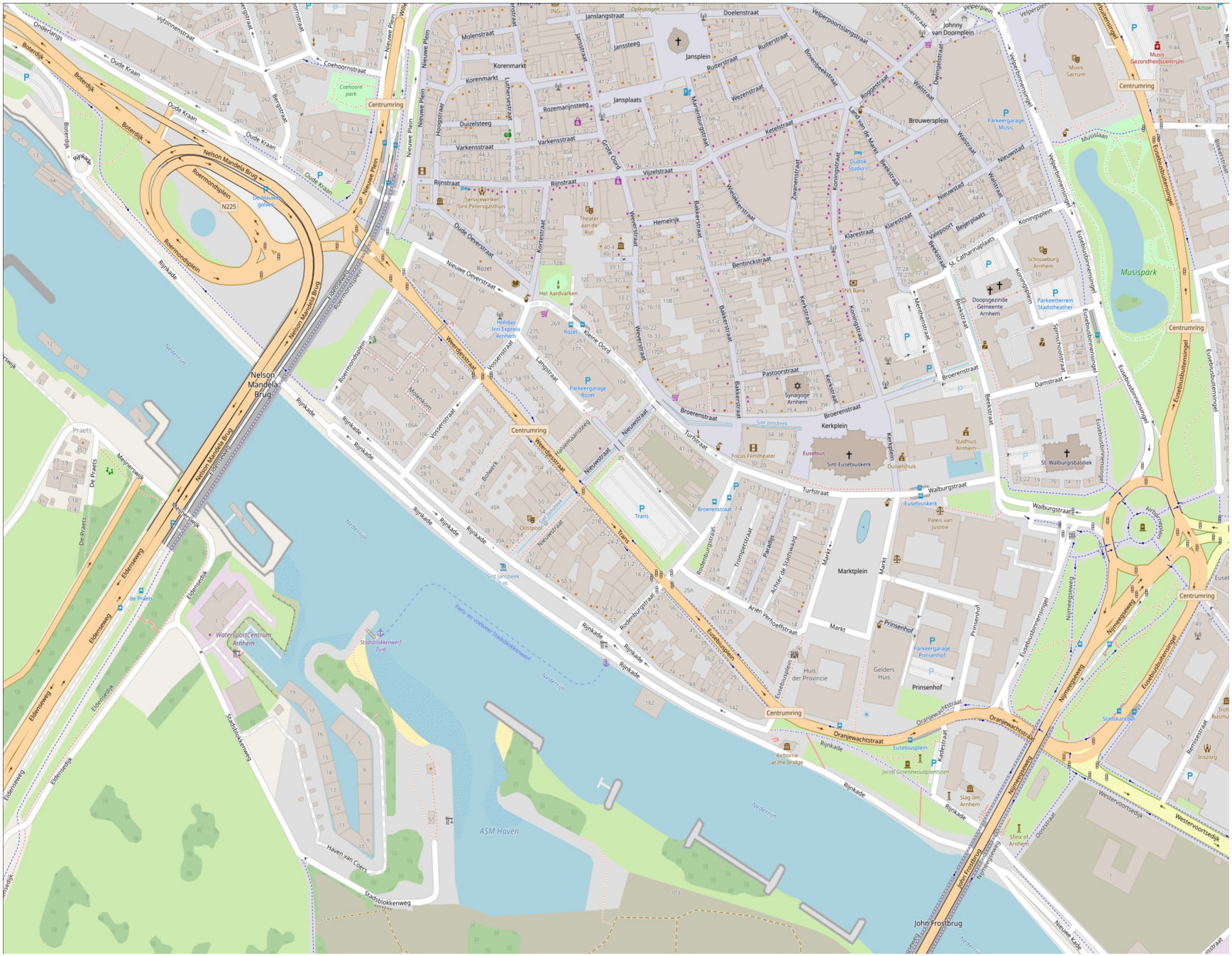
Nelson Mandela Brug
Centrumring
Rijnkade
Eusebiusbuurtsingel
Musispark
Eldenseweg
Eldensedijk
Stadsblokkenweg
ASM Haven
Nederrijn
Oranjewachtstraat
Prinsenhof
Marktplein
Eusebiusplein
Eusebiuskerk
Sint Eusebiuskerk
Kerkplein
Broerenstraat
Turfstraat
Walburgstraat
Damstraat
Pastoorstraat
Weerdestraat
Nieuwstraat
Langstraat
Jansplein
Janssteeg
Janslangstraat
Doelenstraat
Velperpoortsingel
Velperplein
Johnny van Doornplein
Musis Gezondheidscentrum
Musis Sacrum
Brouwersplein
Nieuwstad
Koningsplein
Beekstraat
Klarastraat
Bentinckstraat
Hemelrijk
Vijzelstraat
Rijnstraat
Varkensstraat
Korenmarkt
Molenstraat
Duizelsteeg
Rozemarijnsteeg
Janssplaats
Ruiterstraat
Wezenstraat
Ketelstraat
Waalstraat
Oude Oeverstraat
Nieuwe Oeverstraat
Roermondplein
Roermondsplein
Nieuwe Plein
Oude Kraan
Coehoornstraat
Coehoorn park
Boterdijk
Onderlangs
Vijzinnenstraat
Bergstraat
Oude Kraan
Nelson Mandelaplein
Roermondsplein
N225
De blauwe golven
Rijnkade
Nederrijn
Praets
De Praets
Meijnerswijk
Eldenseweg
Eldensedijk
de Praets
Watersportcentrum Arnhem
Stadsblokkenweg
Haven van Coers
Stadsblokkenwerf Zuid
Stadsblokkenwerf
Fiets- en voetpad Stadsblokkenwerf
Sint Jansbeek
Oostpoort
Havenmeesterssteeg
Trans
Rodenburgstraat
Trompetstraat
Paardsbos
Achter de Stadswaag
Arien Verhoeffstraat
Huis der Provincie
Gelders Huis
Parkeergarage Prinsenhof
Parkeergarage Rozet
Parkeergarage Musis
Parkeerterrein Stadsheather
Focus Filmtheater
Eusebius
Stadhuis Arnhem
Duivelshuis
Paleis van Justitie
St. Walburgisbasiliek
Synagoge Arnhem
Doopsgezinde Gemeente Arnhem
Schouwburg Arnhem
SNS Bank
Theater aan de Rijn
Het Aardvarken
Holiday Inn Express Arnhem
Servicewinkel Sint Petersgasthuis
Oudok Studio's
Stadskantoor
Jacob Groenewoudplantsoen
Aeborne at the Bridge
Slag om Arnhem
Sfinx of Arnhem
John Frostbrug
Nijmeegseweg
Westervoortsedijk
Oostsingel
Remmerstraat
Inzorg
Musisaan
Beekstraat
Spinnenhoofdstraat
Mauritsstraat
Kadestraat
Oostsingel
Nieuwe Kade

BEHANDELRESULTAAT
RONDETAFELGESPREK 28 OKTOBER 2020

GEMEENTE Arnhem

Blauwe Golven

Zaaknummer:	463845
Portefeuillehouder:	Dhr. Van der Zee

Resultaat van bespreking:

Aanwezig: de raadsleden/fractievolgers Manders (AC), Maref (VVD), Hutten (CDA), Venhoek (D66), Prinsen (GL), Bouma (PvdA), De Groot (Partij voor de Dieren), Broersma (ChristenUnie), Baars (SP) en Tujeehut (Arnhemse Ouderenpartij). De PPV en Denk/Verenigd Arnhem waren niet vertegenwoordigd.

Verloop
Deelnemers aan het rondetafelgesprek:

1	**Jeroen Ammerlaan**	**Over graffiti/streetart**
2	**Willem Wanrooij**	**Bewoner / verkeersdeskundige**
3	**Roy Stevens**	**Stichting Skate for Coen**
4	**Tommy Polman**	**Bewoner Boterdijk**
5	**Breunis van de Pol**	**Bewoner Boterdijk**
6	**Rob Kerner**	**Bewoner Bergstraat**

Tijdens het rondetafelgesprek hebben de woordvoerders en de betrokkenen met elkaar gesproken over (onderdelen van) het voorstel.
De heer Wanrooij zal nog een aanvullende tekening van de rijlijnen beschikbaar stellen.

Conclusie
De voorzitter concludeert dat het rondetafelgesprek is afgerond en geeft aan dat de (meningsvormende) behandeling van het raadsvoorstel Blauwe Golven, op een van de volgende Politieke Avonden (maar niet eerder dan 18 november) zal plaatsvinden.

De griffier,

J. Kersten

De voorzitter,

D. Becker

GEMEENTE Arnhem

Besluit van	**28 oktober 2020**
Zaaknummer	**513193**

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van de Agendacommissie van 15 oktober 2020, Griffie nummer: 513193

besluit:

De concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 30 september 2020 vast te stellen.

De griffier,

De voorzitter,

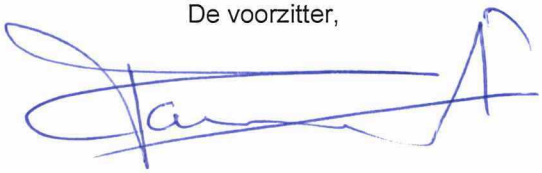

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer **513193**

ONDERWERP: Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van 30 september 2020

Voorstel

De Agendacommissie stelt u voor de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 30 september 2020 vast te stellen.

Bijlage

- concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 30 september 2020

Arnhem GEMEENTE

Besluit van	**28 oktober 2020**
Zaaknummer	**513193**

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van de Agendacommissie van 15 oktober 2020, Griffie nummer: 513193

besluit:

De concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 30 september 2020 vast te stellen.

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem

BESLUITENLIJST VAN DE VERGADERING VAN DE
RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM OP WOENSDAG 30 september 2020

De voorzitter: de heer Marcouch

De raadsgriffier: de heer Kersten

Aanwezig de leden: mevrouw Andeweg (D66), de heer Aydemir (DENK Verenigd Arnhem), de heer Becker (ChristenUnie), de heer Bouma (PvdA), de heer Çetintaş (SP), de heer Coenders (GroenLinks), de heer Combée (VVD), mevrouw Van Dillen (CDA), mevrouw Dobbe (SP), mevrouw Dolsma (GroenLinks), de heer Elfrink (SP), de heer Eliëns (Partij voor de Dieren), de heer Van Es (VVD), mevrouw Gemici (GroenLinks), de heer Greving (PvdA), de heer De Groot (Partij voor de Dieren), de heer Hutten (CDA), de heer Van Iperen (D66), mevrouw Kalthoff (VVD), de heer Kraaijenbrink (Arnhem Centraal), de heer Van der Laak (Arnhem Centraal), de heer Van der Loo (GroenLinks), de heer Loor (D66), de heer Loos (VVD), mevrouw Manders (Arnhem Centraal), de heer Maref (VVD), mevrouw Navis (GroenLinks), mevrouw Nede (ChristenUnie), mevrouw Van Ommen (D66),mevrouw Pape (VVD), de heer Prinsen (GroenLinks), de heer Sanders (PVV), mevrouw Simonis (GroenLinks), de heer Venhoek (D66), de heer Visser (PvdA), mevrouw De Vries (PvdA), de heer Wiggers (Arnhemse Ouderen Partij)

Afwezig: de heer Sanders (PVV), de heer Usta (DENK Verenigd Arnhem), de heer Verheij (PVV), mevrouw Nede (ChristenUnie) (vanaf 00.30 uur), mevrouw Dolsma (GroenLinks) (vanaf 01.00 uur)

Begintijd vergadering : 14:00 uur
Eindtijd vergadering : 01:15 uur

BESLUITEN:
Agendapunt:

2.3 Vaststellen van de concept-besluitenlijst van de vergadering van16 september 2020	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
2.4 Ingekomen stukken en ter inzage gelegde stukken voor de gemeenteraad	Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
3.1 Vaststellen Versterken uitvoering gebiedsvisie Coehoorn	De motie "Kaders vernieuwing Bergstraat" (20M214) van de fracties D66, CDA, GroenLinks en Partij voor de Dieren is met 25 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. De motie "Geen tweerichtingsverkeer in de Bergstraat" (20M218) van de fractie SP is met 5 stemmen voor en 31 stemmen tegen verworpen. Het voorstel is met 32 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen.
3.2 Vaststellen Onderzoeksrapport Rekenkamer Arnhem: Mystery Guest-onderzoek 2020 "Onderzoek naar dienstverlening van de gemeente Arnhem anno 2020"	De motie "Elk gesprek is er een om van te leren" (20M215) van de fractie VVD is met 34 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. De motie "Meteen aan de slag met goede dienstverlening" (20M216g) van de fractie D66 is met 19 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. De motie "Aanstellen klacht/kwaliteitsmanager(s)" (20M217g) van de fracties Arnhem Centraal en Arnhemse Ouderen Partij is met 30 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.
3.3 Besluiten over het inleidend verzoek referendum over het initiatief raadsvoorstel 'Stoppen met het betalen per afvalzak, containers van het slot halen en zorgen dat er weer een normale afvalzak in past'	Het voorstel is met 30 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen.

3.4 Vaststellen Initiatiefvoorstel van de fractie van de SP tot; het stoppen met het betalen per afvalzak (diftar); de containers van het slot te halen; te zorgen dat er weer een normale afvalzak in past	Het amendement "Transparant initiatiefvoorstel" (20A71g) van de fracties GroenLinks, Partij voor de Dieren en ChristenUnie is met 16 stemmen voor en 21 stemmen tegen verworpen. Het voorgenomen raadsbesluit is niet in stemming gebracht in afwachting van de indiening van een definitief referendumverzoek en indien dat wordt ingediend, voorts in afwachting van de uitslag van het referendum.
4.1 Debatverzoek "Flitsparkeren"	De motie "Evaluatie flitsparkeren inclusief zoekverkeer" (20M219g) van de fracties D66 en Arnhem Centraal is met 23 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen.
4.2 Debatverzoek - Op weg naar Omgevingswet en Omgevingsvisie: "Hoe ziet Arnhem er uit na invoering van de omgevingswet"	De motie "Omgevingswet" (20M223g) van de fracties PvdA, Arnhem Centraal, ChristenUnie, GroenLinks en D66 is met 32 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen.
4.3 Debatverzoek "De Arnhemse politiek moet de woorden van Burgemeester Marcouch omzetten in daden en extra investeren in Arnhems kwetsbaarste wijken"	De motie "Plan van aanpak voor kwetsbare wijken. Segregatie bestrijden vooral ook in de rijke wijken" (20M224) van de fractie SP is met 16 stemmen voor en 20 stemmen tegen verworpen.
4.4 Vaststellen: Debatverzoek "Regel het nou eens goed op camping Arnhem"	De motie "Problemen op de camping oplossen in plaats van veel groter maken" (20M220) van de fractie SP is met 14 stemmen voor 22 stemmen tegen verworpen. De motie "Help bewoners van camping Arnhem uit de schulden" (20M222g) van de fractie SP is met 14 stemmen voor en 22 stemmen tegen verworpen. De motie "Maak van de camping een woonbuurt" (20M225) van de fractie SP is met 3 stemmen voor en 33 stemmen tegen verworpen.
5.1 Motie vreemd aan de agenda "Maak goed wat fout ging" (20M206)	De motie vreemd aan de agenda "Maak goed wat fout ging" (20M206) van de fractie Arnhem Centraal is met 33 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen.
5.3 Motie vreemd aan de agenda "AZC Elderhoeve stopt" (20M211)	De motie vreemd aan de agenda "AZC Elderhoeve stopt" (20M211) van de fracties Arnhemse Ouderen Partij, Arnhem Centraal, VVD en CDA is met 15 stemmen voor en 21 stemmen tegen verworpen.
5.5 Motie vreemd aan de agenda "Raadsbesluit uitvoeren in facetbestemmingsplan" (20M213)	De motie vreemd aan de agenda "Raadsbesluit uitvoeren in facetbestemmingsplan" (20M213) van de fracties VVD, CDA, D66, Arnhem Centraal, DENK Verenigd Arnhem en Arnhemse Ouderen Partij is met 19 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen.

De raadsgriffier,

Jozef Kersten

De voorzitter,

Ahmed Marcouch

Zaaknummer: 506443

GEMEENTE Arnhem

Besluit van	28 oktober 2020
Zaaknummer	513193

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van de Agendacommissie, d.d. 16 oktober 2020, zaaknummer: 513193

besluit:

De "Lijst van ingekomen Stukken" van 28 september 2020 tot en met 15 oktober 2020 vast te stellen.

De griffier,

De voorzitter,

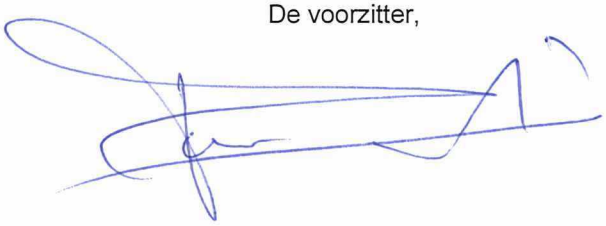

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer **513193**

ONDERWERP: Vaststellen van de lijst van ingekomen stukken voor de raadsvergadering van 28 oktober 2020

Voorstel

De Agendacommissie stelt u voor de "Lijst van Ingekomen Stukken" van 28 septermber 2020 tot en met 15 oktober 2020 vast te stellen.

Als raadslid kunt u de ingekomen stukken inzien via het Bestuurlijk Informatiesysteem (iBabs).

Bijlage

- Lijst van Ingekomen stukken (28 september 2020 tot en met 15 oktober 2020)

Gemeente Arnhem

Besluit van	28 oktober 2020
Zaaknummer	513193

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van de Agendacommissie, d.d. 16 oktober 2020, zaaknummer: 513193

besluit:

De "Lijst van ingekomen Stukken" van 28 september 2020 tot en met 15 oktober 2020 vast te stellen.

De griffier, De voorzitter,

Lijst van Ingekomen stukken (28 september 2020 tot en met 15 oktober 2020)			
Datum	**Afzender**	**Titel**	**Advies**
28-09-2020	Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen	Mogelijk bestemmingswijziging bedrijfskavel Westervoortsedijk	Voor kennisgeving aannemen
28-09-2020	Bouwend Nederland	Inspiratie voor uw begroting	Voor kennisgeving aannemen
28-09-2020	Stichting Arnhems Peil	Toch biomassaverbranding in de wijkgerichte warmtetransitie van Arnhem? Onderneem nu actie!	Voor kennisgeving aannemen
28-09-2020	Ondernemers Kontakt Arnhem	Geen herbestemming van schaarse bedrijfsgrond	Voor kennisgeving aannemen
29-09-2020	Stichting Écht Scheiden Zonder Schade	Open brief raadsleden en wethouders	Voor kennisgeving aannemen
29-09-2020	Scouting Schutgraaf	Komst van kunstwerkplaats KW37 naar Elderveld	Voor kennisgeving aannemen
01-10-2020	Dhr. B. Derix	Reactietermijnen bezwaren	In handen stellen van het college van B&W ter afdoening, verzoek kopie antwoordbrief/mail aan raad
02-10-2020	Dhr. J. Damen	Uiterwaarden	Voor kennisgeving aannemen
03-10-2020	Dhr. P. Albers	Gratis mondkapjes voor laagste inkomens	In handen stellen van het college van B&W ter afdoening, verzoek kopie antwoordbrief/mail aan raad

Lijst van Ingekomen stukken (28 september 2020 tot en met 15 oktober 2020)			
Datum	**Afzender**	**Titel**	**Advies**
03-10-2020	RTV Arnhem	Toelichting op extra aanvraag RTV Arnhem	Voor kennisgeving aannemen
03-10-2020	Dhr. J. Damen	Wethouder jaagt mensen en honden het ziekenhuis en/of dood in	Voor kennisgeving aannemen
03-10-2020	Dhr. J.M. Teitink	Verkamering	Voor kennisgeving aannemen
04-10-2020		Bergstraat	Voor kennisgeving aannemen
06-10-2020	Mevr. M. Boer	Klimaatfonds	In handen stellen van het college van B&W ter afdoening, verzoek kopie antwoordbrief/mail aan raad
08-10-2020	C. en S. van den Hoek & J. van Kalker	Participatie eigenaren Pannenkoekenrestaurant in de besluitvorming over de eventuele verhuizing van KW37 naar Park de Steenen Camer	In handen stellen van het college van B&W ter afdoening, verzoek kopie antwoordbrief/mail aan raad
08-10-2020	Regionaal Overleg Noordelijke Aftakking	De motie Schonis kan meer totaalbeleid in gang zetten	Voor kennisgeving aannemen
09-10-2020	Dhr. J. van Baal	Referenda	Voor kennisgeving aannemen
12-10-2020	Dhr. T. Boelens	Argumenten motie verkamering	Voor kennisgeving aannemen & betrekken bij besluitvorming over dit onderwerp op de Politieke Avond van 28 oktober 2020.

Lijst van Ingekomen stukken (28 september 2020 tot en met 15 oktober 2020)			
Datum	**Afzender**	**Titel**	**Advies**
13-10-2020	Mevr. M. Onderwaater	Bethanienstraat woonwagenkamp	In handen stellen van het college van B&W ter afdoening, verzoek kopie antwoordbrief/mail aan raad
15-10-2020	Dhr. A. Gabriels	Buurtparticipatie bij nieuwbouw locatie Rijn IJssel college Veluwestraat, of toch niet	Voor kennisgeving aannemen

Wijziging GR Park Lingezegen

Voor de gemeenteraadsvergadering d.d.:	28 oktober 2020
Zaaknummer:	
Portefeuillehouder:	R. Paping

.

Aan de gemeenteraad, 15 oktober 2020

In het raadsvoorstel vraagt het college de raad toestemming om de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen te wijzigen.
Deze wijziging van de GR Park Lingezegen uit 2010 is noodzakelijk in verband met grondtransacties, uittredende leden en herinrichting/reorganisatie van de parkorganisatie. Het betreft zaken die eerder al geregeld zijn maar nu nog formeel in een nieuwe GR vastgelegd moeten worden.
Er zijn geen financiële wijzigingen bij het omvormen van de GR Park Lingezegen. De vier overblijvende gemeenten behouden dezelfde beheerbijdrage (ca €250.000, -/jaar). De uittredende partners waterschap en provincie droegen al niet bij aan het beheer.

Het Dagelijks Bestuur van de Agendacommissie heeft daarom besloten dit voorstel direct, dat wil zeggen zonder voorafgaande raadskamerbespreking, toe te voegen aan de agenda van de besluitvormende vergadering.

De raadsadviseur, De voorzitter,

J.G.M. Kersten C.J.M. Kalthoff

GEMEENTE Arnhem

Besluit van 28 oktober 2020

Zaaknummer 509367

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 oktober 2020, nummer: 509367;

gelet op artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

besluit:

1. Toestemming te geven voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen

De griffier,

De voorzitter,

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 509367

Onderwerp: Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen

Voorstel

1. Toestemming te geven voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen.

Inleiding

De gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen (hierna: GR Park Lingezegen) is in 2010 opgericht door o.a. de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard en Arnhem, de provincie Gelderland en het waterschap. In 2014 is ook Nijmegen deel gaan nemen aan de GR Park Lingezegen. In de afgelopen tien jaar heeft de GR Park Lingezegen zich ingezet om het gebied Park Lingezegen in te richten conform het Masterplan en om het beheer te coördineren. De GR Park Lingezegen heeft zich ontwikkeld als regionaal sparringpartner en in het park worden mogelijkheden beproefd voor duurzame recreatie-, water- en natuurontwikkeling en landbouw. Het Algemeen Bestuur van de GR Park Lingezegen heeft besloten om zich ook sterk te maken voor de “doorontwikkeling van Park Lingezegen”. De veranderde grondstrategie, waarbij gronden van Park Lingezegen in eigendom komen van Lingewaard, Overbetuwe en GR Park Lingezegen, heeft gevolgen voor de werkzaamheden van de Parkorganisatie. Het deel Waterrijk is en blijft in eigendom bij Staatsbosbeheer. Om de Parkorganisatie robuust te maken is het noodzakelijk om te veranderen van “detacherings-organisatie” naar een organisatie met medewerkers in vaste dienst en gedetacheerde medewerkers. Daarnaast hebben de provincie Gelderland en het waterschap aangegeven uit de GR Park Lingezegen te willen treden. Diverse redenen waarom nu aan de vier betrokken gemeenten voorgesteld wordt om de gemeenschappelijke regeling uit 2010 te wijzigen aangezien deze veranderingen niet passen binnen de huidige GR Park Lingezegen (zie bijlage 1 voor de brief van de GR Park Lingezegen aan de colleges). Bij de stukken van Park Lingezegen (AB) was nog geen wijzigingsbesluit gevoegd. Dit wijzigingsbesluit moeten de vier colleges, na goedkeuring/toestemming van de vier raden, ondertekenen. Het bijgevoegde wijzigingsbesluit opgesteld door juristen van Nijmegen is nu bijgevoegd. De vier deelnemende gemeenten hebben afgesproken om eind oktober/begin november 2020 het wijzigingsbesluit voor te leggen aan de colleges en raden (bijlage 5).

Beoogd effect

Wijziging van de GR Park Lingezegen uit 2010 is noodzakelijk in verband met grondtransacties, uittredende leden en herinrichting/reorganisatie van de parkorganisatie.

Gemeente Arnhem

Argumenten

1.1 *Het wijzigen van de GR Park Lingezegen is noodzakelijk, omdat het terugtreden van het waterschap en de provincie leiden tot een nieuwe bestuurlijke situatie die onder de huidige GR Park Lingezegen niet gelegitimeerd is*.
Het uittreden uit een gemeenschappelijke regeling leidt tot het wijzigen van de regeling. Niet alleen de vermelding van deze deelnemers bij naam moet worden aangepast, maar vaak ook –zoals in dit geval- de bestuurssamenstelling en stemverdeling. Door het terugtreden van het waterschap en de provincie ontstaat een nieuwe bestuurlijke situatie die onder de huidige GR Park Lingezegen niet gelegitimeerd is.
De huidige regeling gaat ervan uit dat de voorzitter wordt geleverd door de provincie. Nu de provincie uittreedt, kan dat niet meer. Daarnaast mag geen meerderheid van het AB deel uitmaken van het DB en moet het DB uit ten minste drie bestuurders bestaan (en dus het AB uit ten minste zes personen). In de nieuwe situatie in Park Lingezegen zal het DB (dagelijks bestuur) bestaan uit 4 bestuurders (van elke deelnemer 1) en wordt er gewerkt met een roulerend voorzitterschap. Het AB (algemeen bestuur) zal in Park Lingezegen bestaan uit 8 bestuurders (elke deelnemer levert 2 bestuurders).

1.2 *Het wijzigen van de GR Park Lingezegen is noodzakelijk, omdat de gemeenschappelijke regeling eigenaar is geworden van gronden, wat andere verplichtingen en verantwoordelijkheden met zich brengt*.
De bedoeling van de huidige GR (2010) was dat de gronden zouden worden overgedragen aan de grondgebiedgemeenten en aan Staatsbosbeheer. Bij de grondtransacties in 2018 heeft de parkorganisatie ook gronden in eigendom gekregen (o.a. het evenemententerrein). Dit brengt verplichtingen en verantwoordelijkheden mee, die niet geborgd zijn in de huidige GR uit 2010. De nieuwe GR Park Lingezegen is hier nu wel voor ingericht.

1.3 *Het wijzigen van de GR Park Lingezegen is noodzakelijk, omdat de taken en bevoegdheden van de huidige GR Park Lingezegen (aanleg Park Lingezegen en coördinatie van het beheer) op dit moment te beknopt zijn voor de feitelijke opdracht aan de Parkorganisatie.*
De aanleg van Park Lingezegen is gereed en het AB heeft besloten om “door te ontwikkelen”. In de nieuwe gemeenschappelijke regeling wordt gelegitimeerd dat de GR Park Lingezegen zorgt voor de doorontwikkeling.

1.4 *Het wijzigen van de GR Park Lingezegen is noodzakelijk, omdat de gemeenschappelijke regeling zelf personeel wil kunnen aannemen.*
Zonder wijziging van de GR Park Lingezegen zijn die taken, verplichtingen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden niet gelegitimeerd.

1.5 *Wijziging van de GR Park Lingezegen is een bevoegdheid van het college na verkregen toestemming van de raad.*
De Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) maakt het mogelijk om een gemeenschappelijke regeling in te stellen maar ook om die op te heffen of te wijzigen. In de huidige GR Park Lingezegen is opgenomen, dat wijzigingen van de GR Park Lingezegen ingevolge de Wgr moeten worden voorgelegd aan de colleges van de deelnemers. De colleges moeten, ingevolge artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, aan hun raad toestemming vragen voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling. De raad kan de toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Een 2/3e meerderheid van de deelnemers dient in te stemmen met de wijziging van de GR Park Lingezegen.*
Op grond van artikel 26 van de huidige regeling kan een regeling tussentijds slechts worden gewijzigd als 2/3e van de deelnemers instemt met de wijziging. Als dit niet het geval is, dan is de wijziging geen feit en heeft dit consequenties.

Participatie

Niet van toepassing.

Financiën

Er zijn feitelijk geen financiële wijzigingen bij het omvormen van de GR Park Lingezegen. De vier overblijvende gemeenten behouden dezelfde beheerbijdrage (ca €250.000,-/jaar). De uittredende partners waterschap en provincie droegen al niet bij aan het beheer. Wel heeft de provincie fors bijgedragen aan de aanleg van het Park Lingezegen.

Uitvoering

De vier deelnemende partijen, gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Arnhem en Nijmegen hebben afgesproken medio oktober/november een besluit om toestemming tot wijziging van de GR park Lingezegen voor te leggen aan hun raden.
Na toestemming van uw raad zal het college een definitief besluit nemen en een tweede wethouder aanwijzen als lid van het Algemeen Bestuur.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

Bijlage 1a: Collegebrief van de GR Park Lingezegen
Bijlage 1b: Raadsbrief GR Park Lingezegen
Bijlage 3: Gemeenschappelijke Regeling definitief concept 1
Bijlage 4: Wijzigingen gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen versie 1.0
Bijlage 5: Wijziging GR 2020 ten behoeve van besluitvorming colleges van B&W

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 509367

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 oktober 2020, nummer: 509367;

gelet op artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

besluit:

1. Toestemming te geven voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem

Aan het college

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
--	--	20200611-005/kb	30 juni 2020
Onderwerp	**Behandeld door**	**Telefoonnummer**	**Bijlage(n)**
	J. Roest	088-0109333	--

Geacht college,

De gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen (hierna: GRPLZ) is in 2010 opgericht. In de afgelopen tien jaar heeft de GRPLZ zich ingezet om het gebied Park Lingezegen in te richten conform het Masterplan, dat is vertaald in de definitieve ontwerpen voor de deelgebieden, en om het beheer van die ingerichte delen te coördineren. Dit is ook met zoveel woorden opgenomen in de bestaande gemeenschappelijke regeling.

De GRPLZ heeft zich ook ontwikkeld als regionaal sparringpartner en als gebied waarin mogelijkheden worden beproefd en ingezet op het gebied van duurzame recreatie-, water- en natuurontwikkeling en landbouw. Het Algemeen Bestuur van de GRPLZ heeft daarom besloten om zich ook sterk te maken voor de “doorontwikkeling van Park Lingezegen”. Dit besluit en de veranderde grondstrategie, waarbij gronden van Park Lingezegen in eigendom komen van Lingewaard, Overbetuwe en GRPLZ (deel Waterrijk is en blijft in eigendom bij Staatsbosbeheer en Uiterwaarden) heeft gevolgen voor de werkzaamheden van de Parkorganisatie. Om die robuust te maken is het noodzakelijk om te veranderen van “detacheringsorganisatie” naar een organisatie met medewerkers in vaste dienst en gedetacheerden.
Om dit alles mogelijk te maken wordt aan de Deelnemers voorgesteld om de gemeenschappelijke regeling aan te passen.

Bijgaand is de tekst van de nieuwe gemeenschappelijke regeling toegevoegd, evenals een wijzigingenblad en een raadsinformatiebrief. Wij verzoeken u om een voorstel tot wijziging aan de gemeenteraad ter instemming voor te leggen.

Hieronder volgt de argumentatie waarom wij vragen om in te stemmen met een wijziging van de GRPLZ.

Voorleggen ter instemming aan de deelnemers.

Projectbureau Park Lingezegen, De Park 10, 6661 NW, Elst

Tel: 088-0109333 info@parklingezegen.nl www.parklingezegen.nl

De Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) maakt het mogelijk om een gemeenschappelijke regeling in te stellen maar ook om hem op te heffen of te wijzigen.

In de huidige GRPLZ is opgenomen dat de GRPLZ met instemming van het AB mag worden gewijzigd. Ingevolge de Wgr moet dit worden voorgelegd aan de colleges van de deelnemers en die moeten, ingevolge artikel 1 lid 2 Wgr, aan hun raad toestemming vragen om wijziging van de gemeenschappelijke regeling. De raad kan de toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Wijzigen gemeenschappelijke regeling
De GRPLZ is in 2010 overeengekomen tussen 5 partijen en in 2014 is Nijmegen toegevoegd. Van de zes partijen treden er twee uit: het waterschap en de provincie. Hierdoor ontstaat een nieuwe bestuurlijke situatie die niet gelegitimeerd kan worden door de huidige gemeenschappelijke regeling. De huidige regeling gaat er vanuit dat de voorzitter wordt geleverd door de provincie. Nu de provincie uittreedt, kan dat niet meer. Daarnaast mag geen meerderheid van het AB deel uitmaken van het DB en moet het DB uit ten minste drie bestuurders bestaan (dat betekent dat het AB uit ten minste zes personen moet bestaan).

Omdat de gemeenschappelijke regeling alleen al daarvoor moet wijzigen, is besloten om de regeling zodanig aan te passen, dat hij weer voldoet aan huidige wet- en regelgeving en dat hij ondersteunend is aan de samenwerking die we met z'n allen beogen, waarin de nieuwe taken en ondersteunende bevoegdheden zijn opgenomen.

De wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling zijn opgenomen op het wijzigingenblad waarop ook de toelichting is weergegeven. Daarnaast is een concept wijzigingsbesluit toegevoegd, die u kunt veranderen naar de stijl en ondertekening van de gemeente. Ten slotte is de nieuwe tekst van de gemeenschappelijke regeling toegevoegd.

Argumenten voor
De deelnemers dragen allemaal een stukje bevoegdheid over aan de gemeenschappelijke regeling waarin zijn samenwerken. Dit stukje bevoegdheid moet ook met zoveel woorden omschreven worden in de gemeenschappelijke regeling: het biedt de legitimatie voor het handelen van de gemeenschappelijke regeling.

Het wijzigen van de GRPLZ is noodzakelijk omdat het terugtreden van het waterschap en de provincie leiden tot een nieuwe bestuurlijke situatie die onder de huidige GRPLZ niet gelegitimeerd is.
Daarnaast zijn de taken en bevoegdheden van de GRPLZ op dit moment te beknopt voor de feitelijke opdracht aan de Parkorganisatie. De huidige taken volgens de GRPLZ zijn (beknopt): aanleg Park Lingezegen en coördinatie van het beheer.
De aanleg van Park Lingezegen is op zijn eind, besloten is om "door te ontwikkelen. Daarom wordt in de nieuwe gemeenschappelijke regeling gelegitimeerd dat de GRPLZ zich bezighoudt met doorontwikkeling. Daarnaast is de gemeenschappelijke regeling ook eigenaar geworden van gronden, wat andere verplichtingen en verantwoordelijkheden met zich brengt. Ook wil de gemeenschappelijke regeling personeel aannemen. Zonder wijziging van de GRPLZ zijn die taken, verplichtingen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden niet gelegitimeerd.

Argumenten tegen
Het niet wijzigen van de gemeenschappelijke regeling leidt ertoe dat de GRPLZ feitelijk niet meer bestuurbaar is en ook dat de bevoegdheden te beknopt zijn om de taken uit te voeren die de GRPLZ voorstaat.

Een ander argument kan zijn dat de gemeente uittreedt uit de gemeenschappelijke regeling. Uittreding leidt ertoe dat er niet meer intensief wordt samengewerkt om de mogelijkheden voor Park Lingezegen te benutten en dat de gemeente geen invloed meer heeft op de wijze waarop Park Lingezegen zich ontwikkelt, wordt gebruikt en wordt beheerd.
In de GRPLZ is overigens een boeteclausule opgenomen voor uittreding, deze bedraagt zo'n 5 mln.

Wij verzoeken u om de wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling aan uw raad voor te leggen en toestemming te vragen tot wijziging.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen,
De Parkdirecteur,

S.C. van Rijswijk

Kopie: -Archief Park Lingezegen

Aan de leden van de Raad

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
--	--	20200611-004	30 juni 2020
Onderwerp	**Behandeld door**	**Telefoonnummer**	**Bijlage(n)**
Voorstel aanpassing Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen	J. Roest	088-0109333	--

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt een voorstel om instemming met de aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen. Hieronder volgt een toelichting waarom wordt voorgesteld om de gemeenschappelijke regeling aan te passen.

Korte geschiedenis
In 2008 is de bestuursovereenkomst Park Lingezegen door vijf deelnemers ondertekend: de gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Arnhem, het Waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland. Daarna is in 2010 de gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen ondertekend, waarna op 1 december 2010 de gemeenschappelijke regeling zelfstandig kon opereren, met een openbaar lichaam: de Parkorganisatie. In 2014 heeft de gemeente Nijmegen besloten tot toetreding tot de gemeenschappelijke regeling. Hiertoe is de gemeenschappelijke regeling aangepast en Nijmegen heeft de verplichtingen overgenomen die voortvloeiden uit de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling, waaronder de bestuursovereenkomst 2008, de reeds genomen besluiten en overeengekomen stukken.

De deelnemers hebben in de bestuursovereenkomst en de gemeenschappelijke regeling de doelen en taken van de Parkorganisatie neergezet. De deelnemers hadden twee uitgangspunten:

1. Realisatie Park Lingezegen
2. Na realisatie (en gedeeltelijk tijdens, voor ingerichte delen) de coördinatie van beheer.

Na 2010 is de Parkorganisatie ingericht en is gestart met de aanleg van de “basisuitrusting”: de onderdelen die in het Masterplan Park Lingezegen zijn benoemd als delen gebied die actief door de Parkorganisatie moeten worden ingericht. Hiervoor is toentertijd ook grond aangekocht, de raden van de gemeenten

Lingewaard en Overbetuwe zijn betrokken geweest bij de onteigeningsprocedure die voor verkrijging van de laatste gronden nog is opgestart.

De bedoeling was dat de gronden door de Parkorganisatie werden ingericht en daarna over zouden worden gedragen op de beheerpartijen die ook als zodanig zijn benoemd:

1. wateronderdelen van regionaal belang: Waterschap Rivierenland;
2. infrastructurele onderdelen: grondgebiedgemeenten;
3. grote delen vlakgroen: Staatsbosbeheer.

De afspraken die waren gemaakt zijn indertijd ingehaald door nieuwe wetgeving en Europese jurisprudentie. De ingerichte onderdelen vlakgroen mochten hierdoor niet meer “gratis” aan Staatsbosbeheer worden geleverd. Staatsbosbeheer is bereid geweest om de gronden in het Waterrijk te kopen. De overige gronden zijn in handen gebleven van de gemeenschappelijke regeling. De gronden zijn nu ingericht en volgens afspraak overgedragen aan de grondgebiedgemeenten en in handen gebleven van de Parkorganisatie (zoals afgesproken in 2018).

In de gemeenschappelijke regeling is een optie opgenomen dat na inrichting van het gebied, de provincie en het waterschap zonder meer uit kunnen treden. Van deze optie maken beide partijen gebruik.

Hernieuwde focus en nieuwe kansen
Het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling vergaderen op regelmatige basis over de ontwikkeling van het Park. Dit gebeurt nu tien jaar lang en in die jaren is de focus gebleven op de aanleg van het Park en het beheer maar ook uitgebreid met nieuwe ideeën.
De Parkorganisatie heeft de inrichting van Park Lingezegen zo goed als gereed. Het Park is klein begonnen maar is inmiddels van regionaal belang. Dit wordt zowel bestuurlijk als door gebruikers en bewoners gezien. Hierdoor is in die tien jaar de focus verandert van ontwikkeling van het Park en de coördinatie van het beheer naar verdere ontwikkeling (de doorontwikkeling) van het Park als regionale aanjager en verbinder. Initiatieven op het gebied van duurzaamheid en innovatie passend bij de doelstellingen van het Park worden gestimuleerd.

De gemeenschappelijke regeling krijgt ook gronden in eigendom, evenals de twee grondgebiedgemeenten. Waar het in 2010 de bedoeling was dat alle gronden over zouden gaan naar eindbeheerders, is het nu noodzakelijk voor de Parkorganisatie om onderdelen grond zelfstandig te beheren en te exploiteren. Ook dat zal overigens worden gedaan met inachtneming van duurzaamheid, innovatie en passend bij de doelstellingen van Park Lingezegen.

De Parkorganisatie werd als projectorganisatie bemenst door medewerkers van de verschillende deelnemers en door andere gedetacheerden. Dit was als zodanig ook opgenomen in de gemeenschappelijke regeling: de Parkorganisatie werkt met gedetacheerden. Nu de bestendigheid van de Parkorganisatie beter in beeld is gekomen en er hernieuwde focus is op ontwikkeling, is de volgende stap om de Parkorganisatie in te richten met vaste medewerkers. Dit maakt de personeelskosten enerzijds lager en anderzijds kunnen de medewerkers, die zich voor het Park inzetten volledig focussen op het belang van het Park.

Noodzakelijkheid tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling
De bestuurlijke basis voor de samenwerking in Park Lingezegen is neergelegd in een gemeenschappelijke regeling, gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen. In een gemeenschappelijke regeling dragen de deelnemers allemaal een stukje bevoegdheid over van de eigen organisatie naar de gemeenschappelijke regeling. Alleen de afgesproken bevoegdheden worden overgedragen. Daarom is het belang van de (juridische) inhoud van de gemeenschappelijke regeling hoog.

De huidige gemeenschappelijke regeling biedt geen basis voor de nabije toekomst. Belangrijke argumenten hiervoor zijn:

1. Waterschap Rivierenland en provincie Gelderland treden uit de samenwerking. Dit heeft onder andere de consequentie dat er bestuurlijk een oplossing moest worden gevonden voor het aantal leden in het DB en AB.
2. De Parkorganisatie gaat zoveel mogelijk werken met een vaste bezetting. Hiervoor is het noodzakelijk dat de gemeenschappelijke regeling het voeren van personeelsbeleid mogelijk maakt.
3. De gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen houdt gronden in eigendom die zelfstandig moeten worden beheerd en geëxploiteerd.
4. De eerste bedoeling was dat eindbeheerders geld zouden krijgen voor het beheer. Dat was overzichtelijk: twee gemeenten en Staatsbosbeheer. De Parkorganisatie gaat nu meer kijken om onder andere met lokale initiatieven het beheer te regelen in het gehele gebied, naast het beheer door gemeenten en Staatsbosbeheer (Waterrijk). Om tot uitbetaling aan beheerders over te gaan moet hiervoor een basis zijn neergelegd in de gemeenschappelijke regeling.
5. De aanleg van het Park is nagenoeg gereed, er komt meer focus te liggen op doorontwikkeling. Dit moet ook in de gemeenschappelijke regeling worden vastgelegd.

Voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling
Voor u ligt de gewijzigde tekst van de gemeenschappelijke regeling en een wijzigingsdocument waarin de wijzigingen zijn toegelicht. De tekst van de gemeenschappelijke regeling is gewijzigd om hetgeen hierboven aan u is toegelicht, ook een juridische basis te geven, in overeenstemming met de Wet gemeenschappelijke regelingen.

De wijze waarop Park Lingezegen aan u rapporteert blijft overigens hetzelfde. In het voorjaar stellen wij de conceptbegroting vast en de jaarrekening, waarna wij deze documenten ter consultatie aan u voorleggen.

Met de wijzigingen zoals voorgesteld is er voorlopig een bestendige basis voor de toekomst van Park Lingezegen. Dat wil uiteraard niet zeggen dat er geen wijzigingen in de toekomst meer worden voorgelegd. Zoals hierboven al weergegeven: in tien jaar tijd kan heel veel veranderen!

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen,
De Parkdirecteur,

S.C. van Rijswijk

Kopie: -Archief Park Lingezegen

OPENBAAR LICHAAM
in de zin van de
WET GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

P A R K
L I N G E Z E G E N

PARK
LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN 5

Artikel 1. Begripsomschrijvingen 5
Artikel 2. Het openbaar lichaam 5

HOOFDSTUK 2. DOEL EN TAKEN 6

Artikel 3. Doel en taken 6

HOOFDSTUK 3. ALGEMEEN BESTUUR 7

Artikel 4. Samenstelling 7
Artikel 5. Aanwijzing leden algemeen bestuur 7
Artikel 6. Werkwijze 7
Artikel 7. Bevoegdheden 7
Artikel 8. Samenstelling 8
Artikel 9. Aanwijzing leden dagelijks bestuur 8
Artikel 10. Werkwijze 8
Artikel 11. Bevoegdheden 8

HOOFDSTUK 5. VOORZITTER 9

Artikel 12. Voorzitterschap 9

HOOFDSTUK 6. INFORMATIE, VERANTWOORDING EN ONTSLAG 10

Artikel 13. Dagelijks bestuur en voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur 10
Artikel 14. Algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden 10
Artikel 15. Leden algemeen bestuur ten opzichte van college 10
Artikel 16. Parkdirecteur 11
Artikel 17. Organisatiestructuur, arbeidsplan en formatieplan 11

HOOFDSTUK 8. FINANCIËLE BEPALINGEN 12

Artikel 18. Begrotingsprocedure 12
Artikel 19. Jaarrekening 12
Artikel 23. Toetreding 14
Artikel 24. Uittreding 14
Artikel 25. Wijziging en opheffing 14

HOOFDSTUK 11. SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN 15

Artikel 26. Inwerkingtreding van de regeling 15
Artikel 27. Duur van de regeling 15
Artikel 28. Citeertitel 15

~~**HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN**~~ ..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.~~4~~

~~Artikel 1. Begripsomschrijvingen~~ ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**~~4~~
~~Artikel 2. Het openbaar lichaam~~ ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**~~4~~

~~**HOOFDSTUK 2. DOEL EN TAKEN**~~ ..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.~~5~~

~~Artikel 3. Doel en taken~~ ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**~~5~~

~~**HOOFDSTUK 3. ALGEMEEN BESTUUR**~~ ..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.~~6~~

~~Artikel 4. Samenstelling~~ ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**~~6~~
~~Artikel 5. Aanwijzing leden algemeen bestuur~~ ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**~~6~~
~~Artikel 6. Werkwijze~~ ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**~~6~~
~~Artikel 7. Bevoegdheden~~ ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**~~6~~

~~**HOOFDSTUK 4. DAGELIJKS BESTUUR**~~ ..... ~~7~~

~~Artikel 8. Samenstelling~~ ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**~~7~~

Artikel 9. Aanwijzing leden dagelijks bestuur ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.7
Artikel 10. Werkwijze ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.7
Artikel 11. Bevoegdheden ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.7

HOOFDSTUK 5. VOORZITTER ..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.8

Artikel 12. Voorzitterschap ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.8

HOOFDSTUK 6. INFORMATIE, VERANTWOORDING EN ONTSLAG FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.9

Artikel 13. Dagelijks bestuur en voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.9
Artikel 14. Algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden, provinciale staten en algemeen bestuur waterschap ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.9
Artikel 15. Leden algemeen bestuur ten opzichte van de raden ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.9

HOOFDSTUK 7. PARKDIRECTEUR EN PERSONEEL 10

Artikel 16. Parkdirecteur ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.10
Artikel 17. Personeel ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.10
Artikel 18. Overig personeel en rechtspositie ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.10

HOOFDSTUK 8. FINANCIËLE BEPALINGEN ..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.11

Artikel 19. Begrotingsprocedure ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.11
Artikel 20. Jaarrekening ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.11
Artikel 21. Verdeling batig/nadelig saldo 11
Artikel 22. Beheerkosten 11

HOOFDSTUK 9. ARCHIEF ..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.12

Artikel 23. Zorg en beheer archief 12

HOOFDSTUK 10. TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING 13

Artikel 24. Toetreding 13
Artikel 25. Uittreding ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.13
Artikel 26.Wijziging en opheffing ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.13

HOOFDSTUK 11. SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN.. FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.14

Artikel 27. Inwerkingtreding van de regeling ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.14
Artikel 28. Duur van de regeling ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.14
Artikel 29. Citeertitel ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.14

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Nijmegen;

Overwegende:

dat de bovengenoemde bestuursorganen gezamenlijk Park Lingezegen willen realiseren;

dat daartoe een bestuursovereenkomst is gesloten tussen de provincie Gelderland, de gemeente Overbetuwe, de gemeente Lingewaard, de gemeente Arnhem, het Waterschap Rivierenland, de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Staatsbosbeheer waarbij in 2014 Nijmegen is toegetreden;

dat de bestuursovereenkomst de basis was voor de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen die op 1 december 2010 in werking is getreden en dat deze op 1 augustus 2014 is gewijzigd;

dat in voornoemde bestuursovereenkomst en Gemeenschappelijke Regeling de Deelnemende Partijen de voorwaarden, uitgangspunten en wijze van samenwerking hebben vastgelegd voor de realisering, exploitatie, doorontwikkeling en het beheer van Park Lingezegen;

dat in artikel 9 van de bestuursovereenkomst de Deelnemende Partijen, met uitzondering van Staatsbosbeheer en de Stadsregio Arnhem Nijmegen, zijn overeengekomen verder te zullen samenwerken bij de realisatie van Park Lingezegen en de coördinatie van het beheer door instelling van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

dat de raden van de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Nijmegen, toestemming hebben verleend als bedoeld in artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Gelet op:

het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeentewet;

Besluiten:

vast te stellen de

Gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

a. Basisvariant: het openbare deel van Park Lingezegen dat met publieke middelen is gerealiseerd en als zodanig in het Masterplan en op de door het algemeen bestuur vast te stellen “kaart basisuitrusting” is vastgelegd;
b. Bestuursovereenkomst: de overeenkomst tussen de Deelnemende Partijen, Staatsbosbeheer en de Stadsregio Arnhem-Nijmegen van juli 2008 waarin de voorwaarden, uitgangspunten en wijze van samenwerking voor de realisatie en het beheer van Park Lingezegen zijn vastgelegd;
c. Beheerplan Park Lingezegen: het beheerplan dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en waarin is vastgesteld aan welke kwaliteit de inrichting van de onderdelen van Park Lingezegen moet voldoen en welke beheervergoeding een beheerder krijgt op het moment dat hij voldoet aan die kwaliteit van inrichting;
d. Deelnemende Partijen: de aan deze Regeling deelnemende partijen, op het moment van wijziging en inwerkingtreding van de Regeling zijnde de gemeente Arnhem, de gemeente Lingewaard, de gemeente Overbetuwe en de gemeente Nijmegen;
e. Masterplan: het als bijlage bij de Bestuursovereenkomst gevoegde plan met de titel “Masterplan Park Lingezegen” d.d. juli 2008 waarin het ruimtelijk ontwerp van Park Lingezegen is vastgelegd;
f. Park Lingezegen: het park in het gebied tussen Nederrijn en Waal bestaande uit vijf onderling samenhangende deelgebieden welke zijn beschreven en begrensd in het Masterplan;
g. Uitvoeringsprogramma: het als bijlage bij de Bestuursovereenkomst gevoegde programma met de titel “Uitvoeringsprogramma Park Lingezegen” d.d. juli 2008 waarin projecten zijn beschreven die tot en met 2013 zullen worden uitgevoerd, welke kosten met die uitvoering zijn gemoeid alsmede een globale weergave van het moment waarop of de periode waarin deze projecten zullen worden uitgevoerd;
h. Wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2. Het openbaar lichaam

Er is een openbaar lichaam, genaamd Parkorganisatie, ter behartiging van het belang van duurzame natuur, recreatie, landbouw en waterberging in Park Lingezegen. Het openbaar lichaam is rechtspersoon.

Hoofdstuk 2. Doel en taken

Artikel 3. Doel en taken

1. De Parkorganisatie heeft tot doel de realisatie en coördinatie van het beheer van Park Lingezegen op basis van het Beheerplan Park Lingezegen en het Masterplan én het exploiteren van natuurgronden en een evenemententerrein en het stimuleren van doorontwikkeling in het Park.
2. Het in het eerste lid genoemde doel verwezenlijkt de Parkorganisatie door:
    a. het (doen) realiseren van de Basisvariant;
    b. het inrichten en operationeel houden van een projectbureau, ook met een personeelsadministratie, het voeren van een actuele financiële boekhouding waaronder het jaarlijks actualiseren van de door de Parkorganisatie gehanteerde grondexploitatie, het verzorgen van programmering, communicatie en promotie betreffende Park Lingezegen, alsmede het bevorderen van betrokkenheid van derden daarbij, al dan niet tegen een financiële vergoeding;
    c. het (doen) aanleggen van alle voor het Park Lingezegen benodigde voorzieningen van openbaar nut inclusief de met deze aanleg verband houdende nazorg;
    d. de uitvoering, coördinatie en de organisatie van de financiering van het beheer van gerealiseerde parkonderdelen waaronder wordt verstaan het toezien op het beheer en instandhouding van het gerealiseerde kwaliteitsniveau op basis van het Beheerplan Park Lingezegen, en ook het beheer van de openbare ruimte door middel van handhaving APV / bijzondere wetten;
    e. het bevorderen van de onderlinge afstemming tussen partijen in het gebied en het stimuleren van nieuwe initiatieven van en met die partijen en het bevorderen van gemeenschappelijk beleid;
    f. het beheren en exploiteren van gronden van Park Lingezegen.

Hoofdstuk 3. Algemeen bestuur

Artikel 4. Samenstelling

1. Het algemeen bestuur bestaat uit acht leden en is als volgt samengesteld:
   a. twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Overbetuwe, niet zijnde de burgemeester;
   b. twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard, niet zijnde de burgemeester;
   c. twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem, niet zijnde de burgemeester;
   d. twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen, niet zijnde de burgemeester;
2. De leden zoals bedoeld in het vorige lid hebben elk één stem.

Artikel 5. Aanwijzing leden algemeen bestuur

1. De deelnemende partijen beslissen elk in de eerste vergadering van de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Arnhem en Nijmegen van elke zittingsperiode over de aanwijzing van nieuwe leden van het algemeen bestuur.
2. Van elke aanwijzing tot lid van het algemeen bestuur geeft het bestuursorgaan dat over deze aanwijzing beslist, binnen acht dagen kennis aan de voorzitter van het algemeen bestuur.
3. Als tussentijds een plaats van een door de deelnemende partijen aangewezen lid van het algemeen bestuur vacant komt, wijst de deelnemende partij die het aangaat in zijn eerstvolgende vergadering, of zo dat niet mogelijk zou zijn ten spoedigste daarna, een nieuw lid aan.

Artikel 6. Werkwijze

1. Het algemeen bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of een lid van het algemeen bestuur dit - onder opgaaf van redenen – verzoekt, doch minimaal twee keer per jaar.
2. Over personen wordt schriftelijk, over zaken mondeling gestemd.
3. Het algemeen bestuur kan zich bij vergaderingen laten bijstaan door adviseurs.

Artikel 7. Bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur is bevoegd tot:
   a. Het vaststellen van de “kaart basisuitrusting” en het Beheerplan Park Lingezegen.
   b. Het vaststellen van de financiële kaders voor het dagelijks bestuur.
   c. Het vaststellen van de begroting en jaarrekening.
2. Het algemeen bestuur geeft instructies voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.
3. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van de Regio Arnhem-Nijmegen dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming. De raden worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

Hoofdstuk 4. Dagelijks bestuur

Artikel 8. Samenstelling
Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en drie leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen, waarbij in ieder geval ieder college is vertegenwoordigd.

Artikel 9. Aanwijzing leden dagelijks bestuur
Als tussentijds een plaats in het dagelijks bestuur openvalt, wijst het algemeen bestuur een nieuw lid aan. Gaat het openvallen van een plaats in het dagelijks bestuur gepaard met het openvallen van een plaats in het algemeen bestuur, dan zal het algemeen bestuur het kiezen van een nieuw lid van het dagelijks bestuur uitstellen totdat de opengevallen plaats in het algemeen bestuur weer is vervuld.

Artikel 10. Werkwijze
1. Ieder lid van het dagelijks bestuur heeft één stem.
2. Artikel 6 is van overeenkomstige toepassing.
3. Het dagelijks bestuur kan zich bij vergaderingen laten bijstaan door adviseurs.

Artikel 11. Bevoegdheden
1. Alle bevoegdheden die niet aan een ander orgaan zijn toebedeeld, komen toe aan het dagelijks bestuur.
2. Het dagelijks bestuur is voorts bevoegd tot:
    a. Het vaststellen van het arbeids- en formatieplan.
    b. Het vaststellen van een reglement van orde voor zijn vergaderingen.
    c. Het geven van aanwijzingen aangaande het beheer voor de parkonderdelen waarvan de Parkorganisatie beheervergoedingen betaalt aan beheerders
    d. Het betalen van beheervergoedingen aan de beheerders conform het Beheerplan Park Lingezegen.
    e. Het doen van beleidsvoorstellen aan de deelnemende partijen, betreffende gemeenschappelijke beleidsuitgangspunten ten behoeve van de doorontwikkeling van Park Lingezegen.
    f. Het bespreken van gemeenschappelijke thema's en het, waar nodig voorbereiden van gemeenschappelijk beleid dat past bij de doelstelling van Park Lingezegen.
    g. Het exploiteren van de gronden in eigendom van de gemeenschappelijke regeling, waaronder het evenemententerrein.
    h. Het (financieel) stimuleren van initiatieven die passen binnen de doelstellingen van Park Lingezegen.

Hoofdstuk 5. Voorzitter

Artikel 12. Voorzitterschap

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen.
2. Een door het dagelijks bestuur daaruit aan te wijzen lid vervangt de voorzitter bij diens verhindering of ontstentenis.
3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
4. Het voorzitterschap rouleert tweejaarlijks tenzij het algemeen bestuur anders besluit. Het algemeen bestuur bepaalt de wijze van rouleren.
5. De voorzitter ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.

Hoofdstuk 6. Informatie, verantwoording en ontslag

Artikel 13. Dagelijks bestuur en voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de door de voorzitter zoals bedoeld in artikel 12 uitgevoerde taken en uitgeoefende bevoegdheden.

Artikel 14. Algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd en ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten, alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.

Artikel 15. Leden algemeen bestuur ten opzichte van college

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college dat hem als lid heeft aangewezen alle inlichtingen, die door dat college of door een of meer leden van dat college worden verlangd.
2. Alvorens de gevraagde inlichtingen zoals bedoeld in het eerste lid te verstrekken, kan het lid zich daarover laten adviseren door het dagelijks bestuur.
3. Een lid van het algemeen bestuur is het college dat hem als lid heeft aangewezen verantwoording verschuldigd voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.
4. Een lid van het algemeen bestuur kan door het college dat hem heeft aangewezen worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van dat college niet meer bezit.

Hoofdstuk 7. Parkdirecteur en personeel

Artikel 16. Parkdirecteur

1. Het dagelijks bestuur neemt de Parkdirecteur aan, na instemming van het algemeen bestuur.
2. Het dagelijks bestuur stelt de taken en bevoegdheden van de Parkdirecteur vast. De Parkdirecteur wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur te bepalen wijze.
3. De Parkdirecteur is het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter in alles, dat de hun opgedragen taak aangaat, behulpzaam.
4. Door de Parkdirecteur worden alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan medeondertekend.
5. Het dagelijks bestuur stelt voor de Parkdirecteur een instructie vast die ten minste de aansturing van het personeel betreft zoals in het volgende artikel bedoeld.

Artikel 17. Organisatiestructuur, arbeidsplan en formatieplan

1. De Parkorganisatie heeft personeel in dienst om in openbare dienst van Park Lingezegen werkzaam te zijn, genaamd ambtelijk personeel. De arbeidsvoorwaarden van het personeel zijn in overeenstemming met de collectieve arbeidsovereenkomst van Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO).
2. Het dagelijks bestuur stelt de organisatiestructuur, het arbeidsplan en het formatieplan vast.
3. De Parkdirecteur staat aan het hoofd van de Parkorganisatie.
4. Vacatures voor de Parkorganisatie worden vooraf gedeeld met de deelnemende partijen, zodat zij de mogelijkheid hebben om personele inzet voor de Parkorganisatie te leveren in detachering.
5. De Parkdirecteur is bevoegd detacheringsovereenkomsten af te sluiten.

Hoofdstuk 8. Financiële bepalingen

Artikel 18. Begrotingsprocedure

1. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 34, eerste lid, van de Wet geschiedt vóór 1 augustus in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 34b van de Wet zorgt het dagelijks bestuur vóór 1 april voor de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting.

Artikel 19. Jaarrekening

1. De vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Wet geschiedt vóór 15 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.
2. Bij het ontwerp van de jaarrekening is het bepaalde in artikel 18 tweede lid van deze Regeling van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20. Verdeling batig/nadelig saldo

1. Een batig saldo van de begroting of jaarrekening wordt toegevoegd aan de reserves tot een maximum van 10% van de jaarlijkse exploitatielasten of € 100.000 en wel de laagste van deze twee.
2. Het algemeen bestuur beslist of een nadelig saldo van de begroting of jaarrekening:
   a. geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of
   b. geheel of gedeeltelijk ten laste van de Deelnemende Partijen zal worden gebracht naar rato van de bijgestelde begroting.
3. Het besluit, zoals bedoeld in het tweede lid, sub b, van dit artikel, behoeft eenparigheid van stemmen.

Artikel 21. Beheerkosten

Als de aanwijzingen van de Parkorganisatie zoals bedoeld in artikel 7, eerste lid, aan de beherende Deelnemende Partijen leiden tot een verhoging van de jaarlijkse beheerkosten voor één of meerdere van die partijen met meer dan 5% behoeven deze aanwijzingen een voorafgaande verklaring van geen bezwaar van het algemeen bestuur dat daarover met eenparigheid van stemmen dient te beslissen.

Hoofdstuk 9. Archief

Artikel 22. Zorg en beheer archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.
2. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van de Archiefwet 1995, regels vast omtrent de zorg voor de bewaring en beheer van de archiefbescheiden, alsmede omtrent het toezicht daarop.
3. Voor de bewaring van de (digitale) archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.
4. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van de Parkorganisatie.
5. In geval van toetreding, uittreding of opheffing van de regeling draagt het dagelijks bestuur zorg voor het treffen van voorzieningen voor de archiefbescheiden.

Hoofdstuk 10. Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 23. Toetreding

1. Het algemeen bestuur kan na een daartoe strekkend besluit van een bevoegd bestuursorgaan van een publiekrechtelijk lichaam of rechtspersoon besluiten over toetreding tot de Parkorganisatie van andere dan de Deelnemende Partijen. Het algemeen bestuur beslist over deze toetreding, eventuele voorwaarden daarbij en aanpassing van de Regeling met eenparigheid van stemmen.
2. De toetreding gaat in op de datum die daarvoor in de Wet is bepaald.

Artikel 24. Uittreding

1. Deelnemende Partijen kunnen op elk moment uittreden uit de Regeling na een daartoe strekkend besluit van het bevoegde bestuursorgaan doch niet eerder dan na realisatie van de Basisvariant.
2. Uittreding, zoals in het vorige lid bedoeld, is slechts mogelijk als voor de resterende financiële verplichtingen van de uittredende deelnemer op grond van de Bestuursovereenkomst of daarop volgende of in de plaats tredende afspraken een vaststellingsovereenkomst wordt gesloten. Bij het opmaken van deze vaststellingsovereenkomst tussen de Parkorganisatie en de uittredende deelnemer worden de resterende financiële verplichtingen inzake de beheerkosten voor de uittredende deelnemer gekapitaliseerd voor een periode van 20 jaren vanaf het moment van uittreding. De uittreedbijdrage wordt bepaald door de jaarlijkse bijdrage van de uittredende deelnemer aan de beheerkosten, gecorrigeerd met de jaarlijkse prijspeilstijging, te vermenigvuldigen met 20.
3. Indien, als gevolg van uittreding, slechts twee Deelnemende Partijen resteren heeft een besluit als bedoeld in het eerste lid opheffing van de Regeling tot gevolg.

Artikel 25. Wijziging en opheffing

1. Onverminderd de mogelijkheid tot uittreding van de Deelnemende Partijen, zoals bedoeld in artikel 25 van deze Regeling, kan de Regeling tussentijds slechts worden gewijzigd of opgeheven als ten minste tweederde van de Deelnemende Partijen daartoe besluit.
2. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het opheffen van de Regeling. Het algemeen bestuur maakt van de bevoegdheid in de vorige volzin slechts gebruik nadat de Deelnemende Partijen hierover zijn gehoord. De regels betreffen ten minste de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel alsmede de wijze waarop het batig dan wel nadelig saldo van de Parkorganisatie over de alsdan Deelnemende Partijen wordt verdeeld.
3. Het dagelijks bestuur is belast met de vereffening van het vermogen van de Parkorganisatie.

Hoofdstuk 11. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 26. Inwerkingtreding van de regeling

1. De Regeling treedt in werking op de eerste dag van de maand nadat de Regeling bekend is gemaakt.
2. De gemeente Overbetuwe draagt zorg voor de in artikel 26 van de Wet bedoelde bekendmaking.
3.

Artikel 27. Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 28. Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen.

Aldus besloten door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem d.d…..
de secretaris, de burgemeester,

Aldus besloten door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard d.d.
de secretaris, de burgemeester,

Aldus besloten door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Overbetuwe d.d…..
de secretaris, de burgemeester,

Aldus besloten door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen d.d…..
de secretaris, de burgemeester,

Wijzigingsdocument Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen.

Bijgaand de wijzigingen die zijn doorgevoerd ten opzichte van de bestaande gemeenschappelijke regeling, aangevuld met een toelichting waarom tot wijziging is overgegaan.

Considerans

1. In de aanhef is verwijderd: “het waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland”, omdat deze uittreden. Verder is verwijderd: “ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft”, aangezien alle deelnemende partijen nu gemeenten zijn, gelden de bevoegdheden zoals opgenomen in de Gemeentewet.
2. In de overwegingen is aan overweging 2 toegevoegd: “waarbij in 2014 Nijmegen is toegetreden”. Aan overweging 3 is toegevoegd: en dat deze op 1 augustus 2014 is gewijzigd”. Aan overweging 4 is toegevoegd: “exploitatie, doorontwikkeling”, zodat de gemeenschappelijke regeling de doelstellingen, zoals bijgesteld door de deelnemers, kan blijven realiseren.
3. Verwijderd zijn: “dat de gemeente Nijmegen heeft verzocht om toetreding tot de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen;”, “dat de gemeente Nijmegen, bij het verzoek tot toetreding aan de Gemeenschappelijke Regeling tevens heeft besloten om zich te conformeren aan de eerder gemaakte afspraken, overeenkomsten, bijlagen en besluiten van Dagelijks en Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling en zij tevens zullen bijdragen in de kosten van beheer zoals overeengekomen in Bijlage 3 overeenkomstig de inbreng van de drie overige gemeenten;”, Provinciale Staten van de provincie Gelderland alsmede het bestuur van het Waterschap Rivierenland” en onder “gelet op”, zijn verwijderd “de Provinciewet en de Waterschapswet”.
4. Artikel 73 in de laatste overweging is gewijzigd in artikel 1, omdat het geen regeling met andere partijen dan gemeenten betreft, is artikel 73 niet van toepassing.

De artikelen zijn als volgt aangepast:

Artikel 1.
a: Basisvariant: hieraan is toegevoegd: “en op de door het algemeen bestuur vast te stellen “kaart basisuitrusting” is vastgelegd;”.
Inmiddels is de basisvariant gerealiseerd. De basisvariant ligt inmiddels vast op een kaart “basisuitrusting” die door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.
c: *Bestuursovereenkomst 2007-2013: de Bestuursovereenkomst 2007-2013 d.d. 18 december 2006, met inbegrip van daarvoor in de plaats tredende wijzigingen en afspraken voor opvolgende investeringstijdvakken, tussen het Rijk en de provincie Gelderland met daarin nadere afspraken over de inzet van aan de provincie Gelderland toegekende middelen op grond van de Wet inrichting landelijk gebied, de realisatie van doelen en de verantwoording daarover*; is niet meer van toepassing en is daarom verwijderd.
d: hierin zijn *Waterschap Rivierenland en provincie Gelderland* verwijderd.
e: *DLG: Dienst Landelijk Gebied, een organisatorisch onderdeel van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;* is verwijderd

f: *Gedeputeerde Staten: het college van gedeputeerde staten van Gelderland;* is verwijderd.
g: *ILG-budget: het budget dat door het Rijk aan de provincie op grond van de Wet inrichting landelijk gebied is toegekend voor onder meer de realisatie van Park Lingezegen waarover nadere afspraken zijn gemaakt in de Bestuursovereenkomst 2007-2013;* is verwijderd.
j.Planexploitatie: de Planexploitatie als bedoeld in artikel 7 van de Bestuursovereenkomst; is verwijderd.
k.*Prestatieovereenkomst: de jaarlijks tussen de provincie Gelderland en de DLG te sluiten overeenkomst over de inzet van de DLG ten behoeve van door de provincie te realiseren prestaties ingevolge de Bestuursovereenkomst 2007-2013;* is verwijderd.

Aan artikel 1 is toegevoegd, in de plaats van onderdeel c (oud):
Beheerplan Park Lingezegen: het beheerplan dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en waarin is vastgesteld aan welke kwaliteit de inrichting van de onderdelen van Park Lingezegen moet voldoen en welke beheervergoeding een beheerder krijgt op het moment dat hij voldoet aan die kwaliteit van inrichting;

Artikel 3.
Lid 1 wordt als volgt gewijzigd:
De Parkorganisatie heeft tot doel de realisatie en coördinatie van het beheer van Park Lingezegen op basis van het Beheerplan Park Lingezegen en het Masterplan én het exploiteren van natuurgronden en een evenemententerrein en het stimuleren van doorontwikkeling in het Park.
Aan lid 2 onder b wordt toegevoegd: *ook met een personeelsadministratie*
Van lid 2 onder b wordt verwijderd: *zoals in de Bestuursovereenkomst is vastgelegd*
De laatste zinsnede wordt gewijzigd in: *betrokkenheid van derden daarbij, al dan niet tegen een financiële vergoeding;*
Lid 2 onder d: *uitvoering* wordt toegevoegd tussen de en coördinatie; na kwaliteitsniveau wordt ingevoegd: *op basis van het Beheerplan Park Lingezegen, en ook het beheer van de openbare ruimte door middel van handhaving APV / bijzondere wetten;*
Lid 2 onder e wordt als volgt gewijzigd: *het bevorderen van de onderlinge afstemming tussen partijen in het gebied en het stimuleren van nieuwe initiatieven van en met die partijen en het bevorderen van gemeenschappelijk beleid;*
Toegevoegd wordt lid 2 onder f: *het beheren en exploiteren van gronden van Park Lingezegen.*

Het Uitvoeringsprogramma is niet meer van belang, nu het Park is gerealiseerd. Daarvoor in de plaats komen het Beheerplan, de mogelijkheid tot de exploitatie van natuurgronden en het evenemententerrein en het stimuleren van de doorontwikkeling. Omdat de Parkorganisatie ook eigenaar wordt van delen Park, is de Parkorganisatie niet alleen meer verantwoordelijk voor de “coördinatie van het beheer”. Ze moet nu ook zelf beheren en exploiteren. De gemeenschappelijke regeling krijgt ook een taakverschuiving met de doorontwikkeling. Met de aanpassingen onder artikel 3 kan de gemeenschappelijke regeling verder met de ontwikkeling van Park Lingezegen.

Artikel 4.
Het artikel wordt als volgt gewijzigd:

1. *Het algemeen bestuur bestaat uit acht leden en is als volgt samengesteld:*

a. *twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Overbetuwe, niet zijnde de burgemeester;*
b. *twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard, niet zijnde de burgemeester;*
c. *twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem, niet zijnde de burgemeester;*
d. *twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen, niet zijnde de burgemeester;*

2. *De leden zoals bedoeld in het vorige lid hebben elk één stem.*

Met het terugtrekken van het Waterschap Rivierenland en de Provincie Gelderland, ontstaat bestuurlijk een nieuwe situatie. Dit heeft op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) ook consequenties.
Algemeen en Dagelijks Bestuur zijn verplicht. Daarbij staat in de Wgr dat het aantal DB-leden nooit meer mag zijn dan de helft van het aantal AB-leden. Met vier partijen met ieder een vertegenwoordiger in het AB, is het niet mogelijk om aan deze eis te voldoen. Vandaar dat is gekozen om het aantal AB-leden te verdubbelen. Het DB bestaat dan uit 1 vertegenwoordiger van iedere Deelnemer.

Artikel 5.
Hierin zijn verwijderd: *gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en het dagelijks bestuur van het Waterschap Rivierenland*.

Artikel 6.
In het eerste lid is *lid van het dagelijks bestuur* gewijzigd in *lid van het algemeen bestuur*.
Aan het einde is toegevoegd: *doch minimaal twee keer per jaar*.
Er is een derde lid toegevoegd, dat luidt: *Het algemeen bestuur kan zich bij vergaderingen laten bijstaan door adviseurs.*

Bestuursleden, ongeacht van AB of DB, kunnen altijd verzoeken om een vergadering. Er wordt minimaal tweemaal per jaar vergadert omdat de financiële stukken dat vereisen. Toegevoegd bij zowel Algemeen als Dagelijks Bestuur is dat het bestuur zich kan laten bijstaan door een adviseur. In de praktijk komen de accounthouders van de Deelnemers al vaak mee naar vergaderingen en worden ook adviseurs gevraagd om een advies in bepaalde kwesties toe te lichten.

Artikel 7.
Artikel 7 is als volgt gewijzigd:

1. *Het algemeen bestuur is bevoegd tot:*
    a. *Het vaststellen van de "kaart basisuitrusting" en het Beheerplan Park Lingezegen.*
    b. *Het vaststellen van de financiële kaders voor het dagelijks bestuur.*
    c. *Het vaststellen van de begroting en jaarrekening.*
2. *Het algemeen bestuur geeft instructies voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.*
3. *Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen*

de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van de Regio Arnhem-Nijmegen dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming. De raden worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

Met de nieuwe doelen en taken van de gemeenschappelijke regeling en Parkorganisatie, wijzigen ook de bevoegdheden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur. In dit artikel is duidelijk omschreven wat de taken van het Algemeen Bestuur zijn. Naast het stellen en controleren van de financiële kaders is dit ook het vaststellen van de kaart basisuitrusting en het Beheerplan. Hiervoor is gekozen omdat deze instrumenten onlosmakelijk verbonden zijn met de financiële kaders.

Artikel 8.
Artikel 8 is als volgt gewijzigd:
Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en drie leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen, waarbij in ieder geval ieder college is vertegenwoordigd.

Met het terugtrekken van het Waterschap Rivierenland en de Provincie Gelderland, ontstaat bestuurlijk een nieuwe situatie. Dit heeft op grond van de Wgr ook consequenties. Er is gekozen voor een DB met vier vertegenwoordigers, elk uit een van de gemeenten.

Artikel 10.
Aan artikel 10 is een derde lid toegevoegd dat luidt: *Het dagelijks bestuur kan zich bij vergaderingen laten bijstaan door adviseurs.*

Toegevoegd bij zowel Algemeen als Dagelijks Bestuur is dat het bestuur zich kan laten bijstaan door een adviseur. In de praktijk komen de accounthouders van de Deelnemers al vaak mee naar vergaderingen en worden ook adviseurs gevraagd om een advies in bepaalde kwesties toe te lichten.

Artikel 11.
Artikel 11 is als volgt gewijzigd:

1. *Alle bevoegdheden die niet aan een ander orgaan zijn toebedeeld, komen toe aan het dagelijks bestuur.*
2. *Het dagelijks bestuur is voorts bevoegd tot:*
   a. *Het vaststellen van het arbeids- en formatieplan.*
   b. *Het vaststellen van een reglement van orde voor zijn vergaderingen.*
   c. *Het geven van aanwijzingen aangaande het beheer voor de parkonderdelen waarvan de Parkorganisatie beheervergoedingen betaalt aan beheerders*
   d. *Het betalen van beheervergoedingen aan de beheerders conform het Beheerplan Park Lingezegen.*
   e. *Het doen van beleidsvoorstellen aan de deelnemende partijen, betreffende gemeenschappelijke beleidsuitgangspunten ten behoeve van de doorontwikkeling van Park Lingezegen.*
   f. *Het bespreken van gemeenschappelijke thema's en het, waar nodig voorbereiden van gemeenschappelijk beleid dat past bij de doelstelling van Park Lingezegen.*

g. *Het exploiteren van de gronden in eigendom van de gemeenschappelijke regeling, waaronder het evenemententerrein.*
h. *Het (financieel) stimuleren van initiatieven die passen binnen de doelstellingen van Park Lingezegen.*

De bevoegdheden van het DB zijn aangepast in lijn met de doelen en taken waarmee de gemeenschappelijke regeling zich bezighoudt. Hiertoe behoren:

- Het vaststellen van een arbeids-en formatieplan, zodat de Parkorganisatie met een personele bezetting kan werken die voldoet aan alle wettelijke regelingen en die formeel is vastgelegd.
- Het regelen van beheersvergoedingen. Om een beheervergoeding te kunnen uitkeren, moet de bevoegdheid hiertoe in de gemeenschappelijke regeling zijn opgenomen.
- Voorbereiden van gemeenschappelijk beleid voor het Park. Deze bevoegdheid betreft ook het doen van voorstellen in het kader van de doorontwikkeling.
- Het exploiteren van gronden. Nu de gemeenschappelijke regeling ook gronden in eigendom verkrijgt, moet voor het beheer en de exploitatie in deze gemeenschappelijke regeling een basis worden neergelegd.
- Het financieel ondersteunen van initiatieven die passen binnen de doelstellingen van Park Lingezegen. Het is de bedoeling dat initiatieven worden opgepakt vanuit de maatschappij. De Parkorganisatie ondersteunt deze initiatieven met middelen, bijvoorbeeld in geld maar liefst ook of juist in natura.

Artikel 12.
Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:
De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen.
Er worden een vierde en vijfde lid toegevoegd:

4. *Het voorzitterschap rouleert tweejaarlijks tenzij het algemeen bestuur anders besluit. Het algemeen bestuur bepaalt de wijze van rouleren.*
5. *De voorzitter ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.*

Onder de oude regeling was afgesproken dat de gedeputeerde van de provincie altijd de voorzitter was van de gemeenschappelijke regeling. Nu er vier gemeenten samenwerken in deze regeling, is er voor gekozen om het voorzitterschap te rouleren. Vanuit de wetgeving is het niet mogelijk om een extern voorzitter deel te laten uitmaken van het AB en DB.

Artikel 14.
Uit dit artikel zijn *provinciale staten en algemeen bestuur waterschap* verwijderd.

Artikel 16.
Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:
Het dagelijks bestuur neemt de Parkdirecteur aan, na instemming van het algemeen bestuur.

Met de komst van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) wordt een Parkdirecteur niet meer benoemd maar wordt aangenomen.

Artikel 17.
Artikel 17 is als volgt gewijzigd:
Artikel 17. Organisatiestructuur, arbeidsplan en formatieplan

1. *De Parkorganisatie heeft personeel in dienst om in openbare dienst van Park Lingezegen werkzaam te zijn, genaamd ambtelijk personeel. De arbeidsvoorwaarden van het personeel zijn in overeenstemming met de collectieve arbeidsovereenkomst van Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO).*
2. *Het dagelijks bestuur stelt de organisatiestructuur, het arbeidsplan en het formatieplan vast.*
3. *De Parkdirecteur staat aan het hoofd van de Parkorganisatie.*
4. *Vacatures voor de Parkorganisatie worden vooraf gedeeld met de deelnemende partijen, zodat zij de mogelijkheid hebben om personele inzet voor de Parkorganisatie te leveren in detachering.*
5. *De Parkdirecteur is bevoegd detacheringsovereenkomsten af te sluiten.*

Onder de oude gemeenschappelijke regeling was de afspraak dat personeel gedetacheerd, al dan niet vanuit de Deelnemers, plaatsnam in de Parkorganisatie. Onder de herziene gemeenschappelijke regeling wordt het mogelijk om personeel aan te nemen. Daarvoor is het ook noodzakelijk om de basis voor de personeelsorganisatie in de gemeenschappelijke regeling op te nemen.

Artikel 18 (oud).
Overig personeel en rechtspositie is gewijzigd en opgegaan in artikel 17.

Artikel 19 (oud).
De artikelen zijn vernummerd vanwege de verwijdering van artikel 18.
Artikel 18 (nieuw) lid 1 is gewijzigd in die zin dat het van toepassing zijnde artikel in de wet is gewijzigd in *artikel 34*. Daarnaast is de termijn waarbinnen de begroting moet worden aangeboden in overeenstemming gebracht met de wet: *1 augustus*.
Lid 2 is gewijzigd in die zin dat het van toepassing zijnde artikel in de wet is gewijzigd in *artikel 34b*.

Artikel 20 (oud).
Artikel 19 (nieuw) lid 1 is gewijzigd in die zin dat het van toepassing zijnde artikel in de wet is gewijzigd in *artikel 34*. Daarnaast is de termijn waarbinnen de jaarrekening moet worden aangeboden in overeenstemming gebracht met de wet: *15 juli*.
Lid 2 is gewijzigd in die zin dat het van toepassing zijnde artikel in de wet is gewijzigd in *artikel 18*.

Artikel 21 (oud).
Vernummerd naar artikel 20 (nieuw).

Artikel 22 (oud).
Vernummerd naar artikel 21 (nieuw).
Het artikel is gewijzigd in die zin dat het van toepassing zijnde artikel uit de gemeenschappelijke verordening is gewijzigd in *artikel 7, eerste lid*.

Artikel 23 (oud).
Vernummer naar artikel 22 (nieuw).
Het artikel is als volgt gewijzigd:

1. *Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.*
2. *Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van de Archiefwet 1995, regels vast omtrent de zorg voor de bewaring en beheer van de archiefbescheiden, alsmede omtrent het toezicht daarop.*
3. *Voor de bewaring van de (digitale) archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.*
4. *De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van de Parkorganisatie.*
5. *In geval van toetreding, uittreding of opheffing van de regeling draagt het dagelijks bestuur zorg voor het treffen van voorzieningen voor de archiefbescheiden.*

De archivering van stukken was onder de oude regeling neergelegd bij de Parkorganisatie met een doorverwijzing naar de provincie Gelderland. Nu de provincie geen onderdeel uitmaakt van de gemeenschappelijke regeling is het niet logisch om de archivering bij de provincie neer te leggen. De archivering wordt vanuit de Parkorganisatie bij een van de Deelnemers geplaatst. Het archief is overigens digitaal.

Artikel 24 (oud).
Vernummerd naar artikel 23 (nieuw).
Lid 2 is gewijzigd in: *De toetreding gaat in op de datum die daarvoor in de Wet is bepaald.*
De Wet gemeenschappelijke regelingen is gewijzigd in die zin dat er termijnen in zijn opgenomen. Hiernaar wordt nu in deze gemeenschappelijke regeling verwezen.

Artikel 25 (oud).
Vernummerd naar artikel 24 (nieuw).

Artikel 26 (oud).
Vernummerd naar artikel 25 (nieuw).
Uit het tweede lid is de zin: *zoals bedoeld in hoofdstuk 7* verwijderd.

Artikel 27 (oud).
Vernummerd naar artikel 26 (nieuw).
Het artikel is als volgt gewijzigd:

1. *De Regeling treedt in werking op de eerste dag van de maand nadat de Regeling bekend is gemaakt.*
2. *De gemeente Overbetuwe draagt zorg voor de in artikel 26 van de Wet bedoelde bekendmaking.*

Dit artikel is in overeenstemming gebracht met de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 28 (oud).
Vernummerd naar artikel 27 (nieuw).

Artikel 29 (oud).
Vernummerd naar artikel 28 (nieuw).

Ondertekening.
Bij de ondertekening zijn het Waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland niet meer betrokken.

Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen

De colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Nijmegen;

overwegende dat
- ..
- ..

gezien het daartoe strekkende verzoek van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen toestemming van de gemeenteraad van de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Nijmegen;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen.

Artikel I

De gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen wordt als volgt gewijzigd.

A.

De aanhef wordt gewijzigd door het schrappen van ‘het college van dijkgraaf en heemraden van het waterschap Rivierenland en het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland’ en ‘ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft’.

B.

De overwegingen komen te luiden als volgt:

‘dat de bovengenoemde bestuursorganen gezamenlijk Park Lingezegen willen realiseren;

dat daartoe een bestuursovereenkomst is gesloten tussen de provincie Gelderland, de gemeente Overbetuwe, de gemeente Lingewaard, de gemeente Arnhem, het Waterschap Rivierenland, de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Staatsbosbeheer waarbij in 2014 Nijmegen is toegetreden;

dat de bestuursovereenkomst de basis was voor de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen die op 1 december 2010 in werking is getreden en dat deze op 1 augustus 2014 is gewijzigd;

dat in voornoemde bestuursovereenkomst en Gemeenschappelijke Regeling de Deelnemende Partijen de voorwaarden, uitgangspunten en wijze van samenwerking hebben vastgelegd voor de realisering, exploitatie, doorontwikkeling en het beheer van Park Lingezegen;

dat in artikel 9 van de bestuursovereenkomst de Deelnemende Partijen, met uitzondering van Staatsbosbeheer en de Stadsregio Arnhem Nijmegen, zijn overeengekomen verder te zullen samenwerken bij de realisatie van Park Lingezegen en de coördinatie van het beheer door instelling van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

dat de raden van de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Nijmegen, toestemming hebben verleend als bedoeld in artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;'

C.

Artikel 1 wordt gewijzigd, als volgt:

Artikel 1 sub a komt te luiden:

Basisvariant: het openbare deel van Park Lingezegen dat met publieke middelen is gerealiseerd en als zodanig in het Masterplan en op de door het algemeen bestuur vast te stellen "kaart basisuitrusting" is vastgelegd;

Het huidige artikel 1 sub c wordt geschrapt. Er wordt een nieuw sub c toegevoegd, luidende: c. Beheerplan Park Lingezegen: het beheerplan dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en waarin is vastgesteld aan welke kwaliteit de inrichting van de onderdelen van Park Lingezegen moet voldoen en welke beheervergoeding een beheerder krijgt op het moment dat hij voldoet aan die kwaliteit van inrichting.

In artikel 1 sub d komt te luiden:

Deelnemende Partijen: de aan deze Regeling deelnemende partijen, op het moment van wijziging en inwerkingtreding van de Regeling zijnde de gemeente Arnhem, de gemeente Lingewaard, de gemeente Overbetuwe en de gemeente Nijmegen.

Artikel 1 sub e, f en g worden verwijderd.

Artikel 1 sub h wordt vernummerd naar sub e.

Artikel 1 sub i wordt vernummerd naar sub f.

Artikel 1 sub j en k worden verwijderd.

Artikel 1 sub l wordt vernummerd naar sub g.

Artikel 1 sub m wordt vernummerd naar sub h.

D.

Artikel 3 wordt gewijzigd.

Artikel 3 lid 1 wordt gewijzigd door 'het Uitvoeringsprogramma' te schrappen en 'het Beheerplan Park Lingezegen' en 'én het exploiteren van natuurgronden en een evenemententerrein en het stimuleren van doorontwikkeling in het Park' toe te voegen, zodat het als volgt komt te luiden: 'De Parkorganisatie heeft tot doel de realisatie en coördinatie van het beheer van Park Lingezegen op basis van het Beheerplan Park Lingezegen en het Masterplan én het exploiteren van natuurgronden en een evenemententerrein en het stimuleren van doorontwikkeling in het Park.'

Artikel 3 lid 2 onder b komt te luiden als volgt:

het inrichten en operationeel houden van een projectbureau, ook met een personeelsadministratie, het voeren van een actuele financiële boekhouding waaronder het jaarlijks actualiseren van de door de Parkorganisatie gehanteerde grondexploitatie, het verzorgen van programmering, communicatie en promotie betreffende Park Lingezegen, alsmede het bevorderen van betrokkenheid van derden daarbij, al dan niet tegen een financiële vergoeding;

Artikel 3 lid 2 onder d komt te luiden als volgt:

de uitvoering, coördinatie en de organisatie van de financiering van het beheer van gerealiseerde parkonderdelen waaronder wordt verstaan het toezien op het beheer en instandhouding van het gerealiseerde kwaliteitsniveau op basis van het Beheerplan Park Lingezegen, en ook het beheer van de openbare ruimte door middel van handhaving APV / bijzondere wetten;

Artikel 3 lid 2 onder e wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden: 'het bevorderen van de onderlinge afstemming tussen partijen in het gebied en het stimuleren van nieuwe initiatieven van en met die partijen en het bevorderen van gemeenschappelijk beleid'.

Aan artikel 3 lid 2 wordt een nieuw sub-artikel f toegevoegd, luidende: 'het beheren en exploiteren van gronden van Park Lingezegen'.

E.

Artikel 4 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt:

1. Het algemeen bestuur bestaat uit acht leden en is als volgt samengesteld:

a. twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Overbetuwe, niet zijnde de burgemeester;

b. twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard, niet zijnde de burgemeester;

c. twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem, niet zijnde de burgemeester;

d. twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen, niet zijnde de burgemeester;

2. De leden zoals bedoeld in het vorige lid hebben elk één stem.

F.

Artikel 5 lid 1 wordt gewijzigd door 'Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en' en 'en het dagelijks bestuur van het waterschap Rivierenland' te schrappen. Ook wordt 'en' tussen Lingewaard en Arnhem vervagen door een komma, zodat artikel 5 lid 1 als volgt komt te luiden: 'De deelnemende partijen beslissen elk in de eerste vergadering van de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Arnhem en Nijmegen van elke zittingsperiode over de aanwijzing van nieuwe leden van het algemeen bestuur.'

G.

Artikel 6 wordt gewijzigd.

Artikel 6 lid 1 wordt gewijzigd door 'lid van het dagelijks bestuur' te schrappen en te vervangen door 'lid van het algemeen bestuur'. Ook wordt aan het einde van artikel 6 lid 1 'doch minimaal twee keer per jaar' toegevoegd.

Aan artikel 6 wordt een derde lid toegevoegd, luidende: 'Het algemeen bestuur kan zich bij vergaderingen laten bijstaan door adviseurs.'

H.

Artikel 7 wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden:

1. Het algemeen bestuur is bevoegd tot:

a. het vaststellen van de "kaart basisuitrusting" en het Beheerplan Park Lingezegen.

b. het vaststellen van de financiële kaders voor het dagelijks bestuur.

c. het vaststellen van de begroting en jaarrekening.

2. Het algemeen bestuur geeft instructies voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.

3. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van de Regio Arnhem-Nijmegen dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming. De raden worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

I.

Artikel 8 wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden: ‘Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en drie leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen, waarbij in ieder geval ieder college is vertegenwoordigd.’

J.

Artikel 10 wordt gewijzigd door hieraan een derde lid toe te voegen, luidende: ‘Het dagelijks bestuur kan zich bij vergaderingen laten bijstaan door adviseurs.’

K.

Artikel 11 lid 2 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt:

2. Het dagelijks bestuur is voorts bevoegd tot:

a. het vaststellen van het arbeids- en formatieplan.

b. het vaststellen van een reglement van orde voor zijn vergaderingen.

c. het geven van aanwijzingen aangaande het beheer voor de parkonderdelen waarvan de Parkorganisatie beheervergoedingen betaalt aan beheerders

d. het betalen van beheervergoedingen aan de beheerders conform het Beheerplan Park Lingezegen.

e. het doen van beleidsvoorstellen aan de deelnemende partijen, betreffende gemeenschappelijke beleidsuitgangspunten ten behoeve van de doorontwikkeling van Park Lingezegen.

f. het bespreken van gemeenschappelijke thema’s en het, waar nodig voorbereiden van gemeenschappelijk beleid dat past bij de doelstelling van Park Lingezegen.

g. het exploiteren van de gronden in eigendom van de gemeenschappelijke regeling, waaronder het evenemententerrein.

h. het (financieel) stimuleren van initiatieven die passen binnen de doelstellingen van Park Lingezegen.

L.

Artikel 12 wordt gewijzigd.

Artikel 12 lid 1 wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden: ‘De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen.’

Aan artikel 12 wordt een vierde lid toegevoegd, luidende: ‘Het voorzitterschap rouleert tweejaarlijks tenzij het algemeen bestuur anders besluit. Het algemeen bestuur bepaalt de wijze van rouleren.’

Aan artikel 12 wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende: ‘De voorzitter ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.’

M.

Artikel 14 wordt gewijzigd. Artikel 14 lid 1 en lid 2 worden gewijzigd door ‘, provinciale staten en het algemeen bestuur van het waterschap’ te schrappen.

N.

Artikel 16 wordt gewijzigd.

Artikel 16 lid 1 wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden: ‘Het dagelijks bestuur neemt de Parkdirecteur aan, na instemming van het algemeen bestuur.’

Artikel 16 wordt gewijzigd door hieraan een nieuw tweede lid toe te voegen, luidende: ‘Het dagelijks bestuur stelt de taken en bevoegdheden van de Parkdirecteur vast. De Parkdirecteur wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur te bepalen wijze.’

Artikel 16 lid 2 wordt vernummerd naar lid 3, artikel 16 lid 3 wordt vernummerd naar lid 4 en artikel 16 lid 4 wordt vernummerd naar lid 5.

O.

Artikel 17 wordt gewijzigd, zodat het als volgt komt te luiden:

Artikel 17. Organisatiestructuur, arbeidsplan en formatieplan

1. De Parkorganisatie heeft personeel in dienst om in openbare dienst van Park Lingezegen werkzaam te zijn, genaamd ambtelijk personeel. De arbeidsvoorwaarden van het personeel zijn in overeenstemming met de collectieve arbeidsovereenkomst van Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO).

2. Het dagelijks bestuur stelt de organisatiestructuur, het arbeidsplan en het formatieplan vast.

3. De Parkdirecteur staat aan het hoofd van de Parkorganisatie.

4. Vacatures voor de Parkorganisatie worden vooraf gedeeld met de deelnemende partijen, zodat zij de mogelijkheid hebben om personele inzet voor de Parkorganisatie te leveren in detachering.

5. De Parkdirecteur is bevoegd detacheringsovereenkomsten af te sluiten.

P.

Artikel 18 (huidig) wordt geschrapt.

Q.

Artikel 19 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 18 (nieuw) en komt te luiden als volgt:

1. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 34, eerste lid, van de Wet geschiedt vóór 1 augustus in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

2. Onverminderd het bepaalde in artikel 34b van de Wet zorgt het dagelijks bestuur vóór 1 april voor de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting.

R.

Artikel 20 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 19 (nieuw) en komt te luiden als volgt:

1. De vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Wet geschiedt vóór 15 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.

2. Bij het ontwerp van de jaarrekening is het bepaalde in artikel 18 tweede lid van deze Regeling van overeenkomstige toepassing.

S.

Artikel 21 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 20 (nieuw).

T.

Artikel 22 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 21 (nieuw) en gewijzigd door 'artikel 11 tweede lid sub b' te schrappen en te vervangen door 'artikel 7, eerste lid'.

U.

Artikel 23 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 22 (nieuw) en komt te luiden als volgt:

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.

2. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van de Archiefwet 1995, regels vast omtrent de zorg voor de bewaring en beheer van de archiefbescheiden, alsmede omtrent het toezicht daarop.

3. Voor de bewaring van de (digitale) archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.

4. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van de Parkorganisatie.

5. In geval van toetreding, uittreding of opheffing van de regeling draagt het dagelijks bestuur zorg voor het treffen van voorzieningen voor de archiefbescheiden.

V.

Artikel 24 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 23 (nieuw). Het tweede lid wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt:

'De toetreding gaat in op de datum die daarvoor in de Wet is bepaald.'

W.

Artikel 25 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 24 (nieuw).

X.

Artikel 26 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 25 (nieuw) en gewijzigd.

Artikel 26 (huidig) lid 2 wordt gewijzigd door ‘zoals bedoeld in hoofdstuk 7’ te schrappen.

Y.

Artikel 27 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 26 (nieuw) en gewijzigd.

Artikel 27 (huidig) wordt gewijzigd door ‘de dag nadat Gedeputeerde Staten deze in het register, zoals bedoeld in artikel 27 van de Wet, hebben opgenomen’ te schrappen en te vervangen door ‘op de eerste dag van de maand nadat de Regeling bekend is gemaakt.’

Artikel 27 (huidig) lid 2 wordt gewijzigd door ‘toezending’ te schrappen en te vervangen door ‘bekendmaking’.

Z.

Artikel 28 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 27 (nieuw).

AA.

Artikel 29 (huidig) wordt vernummerd naar artikel 28 (nieuw).

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na die, waarop het op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt door plaatsing op de voet van artikel 139, tweede lid, van de Gemeentewet.

Nijmegen, …….. 2020

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout	drs. H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester

Elst, ... 2020

Het college van burgemeester en wethouders van Overbetuwe

P.J.E. Breukers	R.P. Hoytink-Roubos
gemeentesecretaris	burgemeester

Bemmel, ... 2020

Het college van burgemeester en wethouders van Lingewaard

Drs. I.P. van der Valk	dr. P.T.A.M. Kalfs
gemeentesecretaris	burgemeester

Arnhem, ...2020

Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem

R. van Wuijtswinkel	A. Marcouch
gemeentesecretaris	burgemeester

Artikelsgewijze toelichting

Overweging 4

Deze wijziging wordt doorgevoerd zodat de gemeenschappelijke regeling de doelstellingen, zoals bijgesteld door de deelnemers, kan blijven realiseren.

Artikel 1

Sub a wordt gewijzigd omdat de basisvariant inmiddels is gerealiseerd. De basisvariant ligt inmiddels vast op een kaart “basisuitrusting” die door het algemeen bestuur is vastgesteld. Sub c is verwijderd omdat dit niet meer van toepassing is.

Artikel 18 (huidig)

Dit artikel zag op het overig personeel en de rechtspositie. Dit is opgegaan in artikel 17 (nieuw).

Artikel 19 (huidig)

Dit artikel en de navolgende artikelen worden vernummerd als gevolg van de verwijdering van artikel 18 (huidig).

KAN

Het Algemeen Bestuur in de
GR Park Lingezegen
t.a.v. mw H. Tiemens
De Park 10
6661 NW ELST

c.c. : College van B&W van Arnhem, Nijmegen, Lingewaard en Overbetuwe
Gemeenteraden van Arnhem, Nijmegen, Lingewaard en Overbetuwe
Provinciale Staten van Gelderland

Arnhem, 06 SEP 2020

Betreft: Advies "Burgerparticipatie in Park Lingezegen"

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

Graag presenteer ik u een advies om burgerparticipatie te bevorderen binnen het Park Lingezegen. Het moment van dit advies is niet toevallig gekozen: op dit moment bespreken de gemeenteraden de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling. Het moment om na te denken over de governance van de regeling.

Mocht u nadere toelichting wensen ben ik daartoe uiteraard toe bereid. In ieder geval verneem ik graag wanneer deze brief en advies op uw agenda zal staan.

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groeten,

Ramon Barends

Mierlostraat 43
6844 DW ARNHEM
KennisnetwerkArnhemNijmegen@gmail.com

06 SEP 2020

KAN

Advies
'BURGERPARTICIPATIE IN PARK LINGEZEGEN'

Samenvatting
In dit advies wordt teruggekeken naar de ontstaansgeschiedenis van de gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen en naar de wijze van vormgeven van burgerparticipatie. Als concreet advies wordt gegeven om een nieuw adviserende commissie van gebruikers en bewoners in te stellen dat AB, DB en Parkorganisatie gevraagd en ongevraagd kan adviseren.

Inleiding
Het Park Lingezegen is de groene long van de Regio Arnhem Nijmegen. Strategisch gelegen tussen de twee grote steden in de regio zorgt dit gebied voor ruimte tussen Arnhem en Nijmegen. Door het Park Lingezegen is er meer garantie dat Arnhem en Nijmegen niet aan elkaar vastgroeien. Overbetuwe en Lingewaard zijn zo stevige bastions die onneembaar lijken te zijn.

Geschiedenis van burgerparticipatie
Toen de gemeenschappelijke regeling werd ingesteld is er een Gebruikersraad ingesteld. Ik citeer over deze Raad uit het eindrapport van Praedt Advies&Organisatie (2017): "Gebruikers zijn bewoners en belanghebbenden. Belanghebbenden zijn zowel ondernemers (agrariërs, horecaondernemers, etc.) als stichtingen, verenigingen en andere groepen van vrijwilligers. In deze groep gebruikers zit een enorm potentieel aan kennis en kunde, die een onmisbare bijdrage kunnen leveren aan de vitale toekomst van het park. De kracht uit de samenleving volwaardig benutten past volledig bij het tijdsbeeld van een terugtredende overheid."[1] Dit is de essentie van de reden van bestaan van de Gebruikersraad. Toch is de Gebruikersraad op hun eigen initiatief opgeheven, blijkt uit beantwoording van raadsvragen.[2]

De nieuwe governance
Nu de provincie Gelderland en het Waterschap Rivierenland uit de gemeenschappelijke regeling treden blijven vier gemeenten over: Arnhem, Nijmegen, Overbetuwe en Lingewaard. De eerste drie hebben recent of minder recent beleid vastgesteld om burgers te betrekken bij het bestuur. Het zou daarom goed zou zijn als gebruikers en omwonenden mogen meedenken en meepraten over het wel en wee van het Park. Een formele adviesfunctie is waardevol en betrekt mensen bij het Park.

Advies
Stel een Adviescommissie in waar organisaties, gebruikers en bewoners zitting in kunnen nemen die gevraagd en ongevraagd het AB, DB en Parkorganisatie kan adviseren.

Ramon Barends

---

[1] Praedt Advies&Organisatie (2017), Gebruikersraad Park Lingezegen. Betrokken belang. Belangrijke betrokkenheid: Praedt Advies&Organisatie, Oisterwijk.
[2] Schriftelijke beantwoording van vragen van C.J. Bruinsma (GL) door B&W Overbetuwe,18-12-2018 (S-391).

Mierlostraat 43
6844 DW ARNHEM
KennisnetwerkArnhemNijmegen@gmail.com

GEMEENTE Arnhem

Besluit van 28 oktober 2020

Zaaknummer 469406

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 september 2020, nummer 469406;

gelet op de artikelen 3.8 en 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening;

besluit:

1. In afwijking van het ontwerpbestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' zoals dat er inzage heeft gelegen de wijzigingen door te voeren zoals opgenomen in 'Bijlage 1';
2. in de naar aanleiding van het ontwerpbestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' ingediende zienswijzen #1 aanleiding te zien tot vaststelling in gewijzigde vorm van dit bestemmingsplan ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zoals dit op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ter inzage heeft gelegen.
3. het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer', zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.954-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting, gewijzigd vast te stellen.
4. de 11e herziening van het exploitatieplan Schuytgraaf 2011 zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.EPP976-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting ongewijzigd vast te stellen

De griffier, De voorzitter,

Vaststellen bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer

Zaaknummer:	469406
Portefeuillehouder:	R. Paping

Resultaat van bespreking:

Aanwezig
De raadsleden/fractievolgers Van der Laak (AC), Witberg (PvdD), Zijlstra (CU), Visser (PvdA), Van Es (VVD), Prinsen (GL), Van Iperen (D66), Hutten (CDA) en Tujeehut (Arnhemse Ouderen Partij).
De fracties van de DENK/Verenigd Arnhem, de SP en de PVV waren niet bij de beraadslaging aanwezig.

Bespreking
De beraadslaging bestond uit twee onderdelen: een informerende fase en een meningsvormende fase. In de informerende fase werd de raadskamer middels een technische briefing door de inhoudelijke ambtenaren bijgepraat over de wijziging van het exploitatieplan. Daarnaast heeft de heer Scheper als inspreker de raadskamer toegesproken en heeft hij enkele vragen beantwoord. In de meningsvormende fase hebben de aanwezige vertegenwoordigers van de fracties vragen gesteld aan de wethouder. Dat ging onder andere over de verharding van de tuin, het aantal nieuw te bouwen huizen en over Knarrenhof.

Toezeggingen
De wethouder heeft twee toezeggingen gedaan:
1. De wethouder heeft toegezegd schriftelijk aan de raad het antwoord toe te sturen op de vraag of het nog mogelijk en wenselijk is om een posterieure exploitatieovereenkomst aan te gaan, zoals gevraagd is door de inspreker.
2. De wethouder heeft toegezegd het initiatief Knarrenhof intern binnen de gemeente onder de aandacht te brengen om de stichting beter in positie te brengen.

Aangekondigde moties
Partij voor de Dieren en D66 overwegen om een motie in te dienen.

Conclusie
Aan het einde van de bespreking heeft de voorzitter de raadskamer de vraag voorgelegd welke vervolgbehandeling het voorstel zou moeten krijgen. Op basis van alle antwoorden concludeert de voorzitter dat de raadskamer de behandeling wil voortzetten op de besluitvormende raadsvergadering.

De raadsadviseur,

W. Lammers

De voorzitter,

M. Loor

Gemeenteraad Arnhem VERWORPEN

Bijeen op	28 oktober 2020
Ter bespreking van	Vaststellen Bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer
Amendement van het lid	Patrick van Iperen - D66 Daniël Becker - ChristenUnie Klaartje van Dillen - CDA
Titel Amendement	Meer en de juiste woningen – deel 1
Nummer / zaaknummer	**20A72** 469406

De ondergetekende(n) stel(t)(len) het volgende amendement voor:

1. De plankaart te wijzigen door ten zuiden van maatvoeringslijn in 'overige zone veld 6' de maximale bouwhoogte in veld 6 en 11 op 18 meter vast te stellen en hieraan de bouwaanduiding 'gestapeld' te geven, conform de kaart in bijlage 1 bij dit amendement [PM: ambtelijk kaart laten maken];
2. Aan Artikel 40.2 van de bestemmingsplanregels een nieuw onderdeel d toe te voegen, welke als volgt luidt:

d. In afwijking van het bepaalde in 'bijlage 2 Parkeernormen Schuytgraaf is in 'overige zone veld 11' voor een appartement met gebruiksoppervlakte tot 75 m^2 een parkeernorm van 1,0 per woning van toepassing.

3. Het wijzigingenoverzicht van het bestemmingsplan overeenkomstig aan te passen.

Toelichting

Met het voorgestelde bestemmingsplan kiest het college ervoor minder bouwvolume toe te staan, dan de eerdere kaders uit het Veegplan 2017 en het ontwerpbestemmingsplan toelieten. De bouwhoogte gaat voor dit deel van het plangebied terug van 18 meter naar 12 meter. Tegelijkertijd is de vraag naar woningen in Arnhem enorm. Uit het woningbehoefteonderzoek van Companen blijkt dat de vraag naar sociale huur appartementen, particuliere huur appartementen en betaalbare koopappartementen groot is.

In dit plan zijn wel sociale huur appartementen (indicatief 117) opgenomen, maar geen particuliere huur of koopappartementen. Ook is een groot aantal van 129 grondgebonden sociale huurwoningen voorzien, terwijl hiervan volgens het onderzoek een overschot is. Door

meer gestapelde bouw mogelijk te maken, binnen de kaders van het oorspronkelijke bestemmingsplan (de bebouwing mag niet hoger worden dan in het ontwerpplan al was voorgesteld: 18 meter), kunnen meer woningen worden gerealiseerd, die beter aansluiten bij de vraag. Deze woningen zijn levensloopbestendig en zorgen ook voor doorstroming elders op de woningmarkt.

Appartementen zijn met name interessant op plekken waar wat hoger gebouwd kan worden. Dat komt door de relatief hogere bouw- en exploitatiekosten, bijvoorbeeld door een lift. Op velden 6 en 11 van Schuytgraaf bestaat deze mogelijkheid en daar moeten we die dus ook benutten. Zo voorkomen we ook dat in de toekomst hoog gebouwd moet worden op plekken waar dat minder wenselijk is. De bedoeling van de indieners is uitdrukkelijk niet om alleen gestapelde bouw toe te staan, maar juist om een gemengde, stedelijke wijk mogelijk te maken, overeenkomstig de ambities onder het oorspronkelijke plan.

Veld 11 ligt dicht bij station Arnhem Zuid, waarmee de trein en bus bovengemiddeld aantrekkelijk zijn voor bewoners van dit gebied. Hierdoor vinden de indieners het redelijk om een uitzondering te maken op de in bijlage 2 opgenomen parkeernormen voor Schuytgraaf. De voorgestelde parkeernorm komt overeen met de elders in Arnhem geldende norm voor appartementen kleiner dan 75 m^2. De gewijzigde parkeernorm stimuleert het bouwen van betaalbare appartementen.

Met dit amendement krijgen ontwikkelaars dus de ruimte om meer appartementen te bouwen en zo een groter aantal woningen te realiseren. Met bijbehorende motie zullen de indieners het college oproepen deze ruimte ook te benutten en met ontwikkelaars hierover in gesprek te gaan. Gezien het feit dat een deel van het plan reeds in verkoop is gegaan voordat het bestemmingsplan aan de raad is voorgelegd, is het aannemelijk dat ook slechts een deel van het plan zal worden aangepast. We roepen het college op om zich met de grootst mogelijke spoed maximaal in te zetten voor meer woningen.

Patrick van Iperen - D66
Daniël Becker - ChristenUnie
Klaartje van Dillen - CDA

VERWORPEN

Bijlage 1
Plankaart (concept)

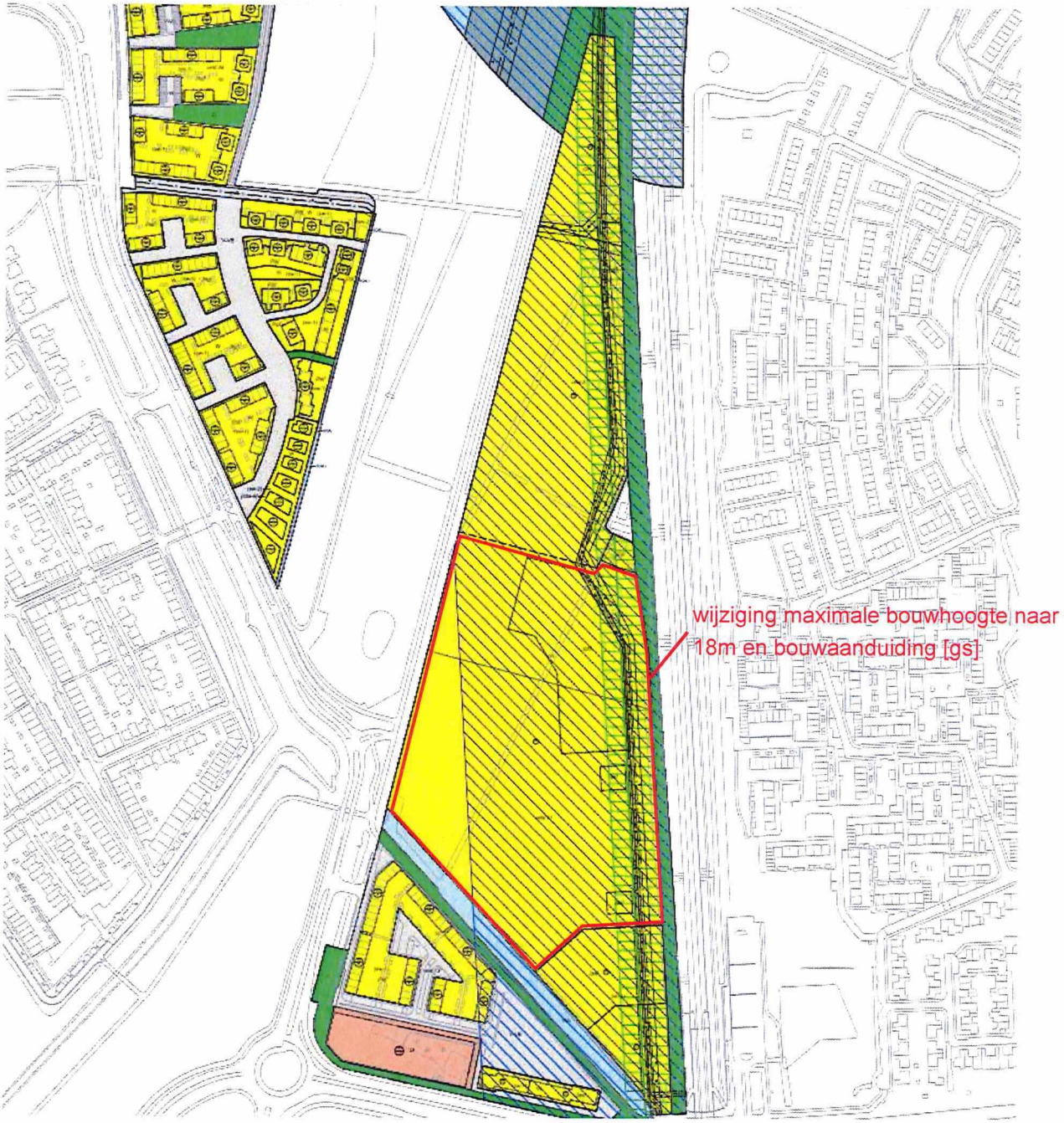

VERWORPEN

Voor 13

Tegen 21

Amendement "Meer en de juiste woningen – deel 1" (20A72)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	0	1
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	0	1
Usta		
Aydemir		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

PvdA	0	4
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 34

Gemeenteraad Arnhem

AANGENOMEN

Bij elkaar op	28 oktober 2020
Bij de bespreking van	Vaststelling bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer
Motie van	Patrick van Iperen - D66 Daniël Becker - ChristenUnie Klaartje van Dillen - CDA
Titel van de motie	Meer en de juiste woningen – deel 2
Nummer Zaaknummer	**20M228** 469406

Onderstaande raadsleden stellen de raad voor om in de vergadering van 28 oktober 2020 het college op te roepen een zo groot mogelijk aantal woningen na te streven in de velden 6 en 11 van Schuytgraaf.

De aanleiding is dat er in Arnhem een grote vraag naar woningen is en er in het Exploitatieplan Schuytgraaf een minimum aantal woningen van 421 woningen is opgenomen.

Door dit voorstel aan te nemen wordt het college opgeroepen haar bevoegdheid zo breed mogelijk te gebruiken om zoveel mogelijk woningen te realiseren, waaronder koop en sociale huur appartementen zodat wordt voorzien in de woningbehoefte.

Omdat we weten dat:

- Er een verwachte extra vraag van ongeveer 6.000 woningen bestaat voor Arnhem, voor de periode tot 2040;
- De maximale bouwhoogte ten zuiden van de maatvoeringslijn in veld 6 en in veld 11 in eerdere plannen 18 meter bedroeg;
- De maximale bouwhoogte voor de velden 6 en 11 in de deze herziening wordt teruggebracht naar 12 meter, met uitzondering van de noord- en zuidkop;
- Er uit het woningbehoefteonderzoek van Companen blijkt dat er een grote vraag is naar betaalbare sociale huur appartementen en betaalbare particuliere huur en koopappartementen;
- In het exploitatieplan wordt ingezet op de woningtypes sociale huur appartementen, sociale huur grondgebonden, markt rijen woning, markt 2 onder 1 kap;
- En dus in het Exploitatieplan Schuytgraaf voor de velden 6 en 11 geen betaalbare particuliere huur- of koopappartementen zijn opgenomen;

Omdat we vinden dat:

- Een groter woningaanbod gewenst is om aan de woningbehoefte te voldoen, en;
- Het te realiseren woningaanbod dient aan te sluiten bij de bewezen woningbehoefte in Arnhem;

- De velden 6 en 11 in Schuytgraaf geschikt zijn voor meer gestapelde bouw en deze ruimte dan ook benut moet worden;
Daarom roept de gemeenteraad het college op om: 1. Zo spoedig mogelijk in gesprek te gaan met de ontwikkelaars van velden 6 en 11 en er bij hen op aan te dringen om, voor zover er nog geen verplichtingen richting particuliere kopers zijn aangegaan: meer gestapelde, levensloopbestendige woningen en minder grondgebonden sociale huurwoningen te bouwen binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan hiervoor biedt; 2. Hierbij vanzelfsprekend de beoogde stedenbouwkundige kwaliteit te behouden.
Patrick van Iperen - D66 Daniël Becker - ChristenUnie Klaartje van Dillen - CDA

AANGENOMEN

Voor **23**

Tegen **11**

Motie "Meer en de juiste woningen – deel 2" (20M228)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

VVD Arnhem	6	0
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

PvdA	0	4
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

Arnhem Centraal	2	1
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

DENK / Verenigd Arnhem	1	0
Usta		
Aydemir		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal **34**

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 469406

Onderwerp: Vaststelling bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer.

Voorstel

1. Het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer', zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.954-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting, gewijzigd vast te stellen.
2. In afwijking van het ontwerpbestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' zoals dat er inzage heeft gelegen de wijzigingen door te voeren zoals opgenomen in 'Bijlage 1';
3. In zienswijze #1 aanleiding te zien tot vaststelling in gewijzigde vorm van dit bestemmingsplan ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zoals dit op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ter inzage heeft gelegen.
4. De 11e herziening van het exploitatieplan Schuytgraaf 2011 zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.EPP976-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting ongewijzigd vast te stellen

Inleiding

Met het in 2019 uitgevoerde woningmarktonderzoek voor de regio Arnhem Nijmegen is nogmaals bevestigd dat er grote druk is op de woningmarkt in de regio. Het versneld tot ontwikkeling brengen van Schuytgraaf en de daarin gelegen bouwvelden is in dat kader belangrijk voor Arnhem. Met voorliggend bestemmingsplan wordt de realisatie van ruim 400 woningen in de velden 6 en 11 mogelijk gemaakt. Vanwege de druk op de woningmarkt wordt ook gekeken hoe we op verantwoorde wijze naar een hoogstedelijke invulling kunnen komen van deze velden. Daarbij wordt gezocht naar een juiste mix van woningen en kleinschalige bedrijvigheid, die aansluiten bij de marktvraag. In de velden 6 en 11 (projectnaam Schuyts Kwartier) is naast de reguliere eengezinswoningen ruimte voor kleine huurwoningen, seniorenwoningen, starterswoningen en kleinschalige bedrijvigheid.

Deze tweede herziening van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, heeft betrekking op de velden 6 en 11 en op de beheervelden 3a, 9, 15, 16, 17b, 22a en 22b. De velden 6 en 11, gelegen langs de spoorlijn Arnhem-Nijmegen, hebben in het bestemmingsplan een uit te werken woonbestemming. De voorgenomen bouwontwikkelingen passen grotendeels in de (uitwerkings)regels van het geldende bestemmingsplan. Dat toch gekozen wordt voor een herziening van het bestemmingsplan en niet voor een uitwerkingsplan komt voort uit de noodzakelijke herziening van het exploitatieplan Schuytgraaf 2011.

GEMEENTE Arnhem

Daarnaast voorziet deze herziening in het leggen van een beheerbestemming op een aantal reeds gerealiseerde velden. Deze velden zijn in het huidige bestemmingsplan globaal bestemd. Nu de velden gerealiseerd zijn en daarmee de bouwblokken vastgelegd zijn, kan de feitelijke situatie vastgelegd worden.

Het bestemmingsplan van de velden 6 en 11 maakt minimaal 421 woningen mogelijk en enkele kleinschalige bedrijfsfuncties. Zoals beschreven in de motie "niet minder maar meer", door de raad aangenomen op 17 april 2019, is bij het opstellen van dit bestemmingsplan uitgegaan van minimaal 421 woningen in het veld. Via privaatrechtelijke overeenkomsten worden de precieze woningaantallen gecontracteerd met ontwikkelaars, waarbij de 421 woningen de ondergrens zijn. Het op deze wijze mogelijk maken van de voorgenomen plannen is in lijn met ontwikkelingen van de verschillende velden binnen de wijk Schuytgraaf.

Afdoen moties
Met het vaststellen van dit bestemmingsplan worden tevens twee moties afgedaan:

- Motie 19M39g "Niet minder maar meer" d.d. 17-4-2019. In de motie wordt door uw raad verwezen naar de grote vraag op de woningmarkt en het beperkte aantal te ontwikkelen locaties. In dat kader wordt het college gevraagd om in de toekomstige bestemmingsplannen voor Schuytgraaf een minimaal aantal woningen mogelijk te maken en te zoeken naar optimalisaties, mits dit niet ten koste gaat van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Bij de ontwikkeling van deze velden wordt invulling gegeven aan de motie en met voorliggend bestemmingsplan wordt deze ontwikkelwijze mogelijk gemaakt. Dit hebben we geïncorporeerd in onze werkwijze en ook in toekomstige velden van Schuytgraaf passen we dit toe.
- Motie 18M16 "Kleinschalige bedrijvigheid in Schuytgraaf blijft mogelijk" d.d. 5-3-2018. In de motie wordt door uw raad gevraagd mogelijkheden voor bedrijvigheid kenbaar te maken aan bewoners en ondernemers in de wijk om te voorkomen dat ondernemers vertrekken uit de wijk. In voorliggend bestemmingsplan is er een mogelijkheid voor kleinschalige bedrijvigheid vastgelegd, zoals ook al opgenomen in de voorlopige bestemming. Daarnaast zijn in de aanloop naar het opstellen van het bestemmingsplan de mogelijkheden voor bedrijvigheid in Schuytgraaf besproken met het Ondernemersnetwerk Schuytgraaf (ONS). Ook zijn er contacten met bedrijven over eventuele vestiging op deze locatie in Schuytgraaf.

Beoogd effect

Het planologisch mogelijk maken van de beoogde woningbouw in de velden 6 en 11 en het vastleggen van de feitelijke situatie in de beheeronderdelen velden 3a, 9, 15, 16, 17b, 22a en 22b.

Argumenten

1.1 *Het realiseren van woningbouw in de velden 6 en 11 draagt bij aan verdere ontwikkeling van de wijk Schuytgraaf.*
Het stedenbouwkundig concept van Schuytgraaf gaat uit van het principe van dorpjes in de Betuwe, die ingebed zijn in het bestaande landschap. In het totaal gaat het om 27 velden met circa 6300 woningen. Al die buurtjes samen vormen de wijk Schuytgraaf. Per buurtje wordt er gedifferentieerd in dichtheden. De velden in het centrum van de wijk, rondom het winkelcentrum, kennen de hoogste dichtheid terwijl de velden aan de rand lagere dichtheden kennen.

Ook in het aandeel sociale woningbouw per veld wordt gedifferentieerd. Met het plan van aanpak woningbouw is voor geheel Schuytgraaf het uitgangspunt dat van de te verkopen gronden per 1-1-2019 minimaal 30% van de woningen als sociale huur wordt gerealiseerd. Het sociale woningbouwpercentage varieert daarbij per veld. Er zijn velden met een aandeel sociale huurwoningen boven de 50%, maar er zijn ook velden zonder sociale woningbouw. Voor de velden 6 en 11 wordt uitgegaan van een programma van circa 60% sociale woningbouw.

De velden 6 en 11 hebben het thema stedelijk wonen in het groen. Bij het ontwerp van het veld is onder andere aandacht besteed aan natuurinclusiviteit en hittestress. Ondanks de hoge bebouwingsdichtheid is er veel ruimte voor groen en wordt de natuur in het gebied ruimte gegeven. Centraal in het gebied wordt een groen veld gemaakt dat de benodigde “lucht en licht” geeft aan de omliggende woningen maar ook dient als verblijfs- en speelplek. Voor diverse diersoorten, zoals egels, bijen en vleermuizen, worden maatregelen genomen aan gebouwen en in het openbare gebied die de leefomgeving van de diersoorten versterken, zoals nestkasten en groene gevels.

1.2 *Het beherend bestemmen van reeds gerealiseerde velden draagt bij aan een eenduidig juridisch planologisch kader.*
In 2017 is het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017 vastgesteld. Dit plan voorzag in een actueel kader voor de gehele wijk Schuytgraaf. De realisering van (onderdelen van) de velden 3a, 9, 15, 16, 17b, 22a en 22b was toen nog niet afgerond, zodat deze niet beheermatig konden worden bestemd. Dit is nu wel het geval. De juridische regeling van de bebouwing en inrichting van deze velden kan nu worden afgestemd op de regeling voor de overige gerealiseerde onderdelen van Schuytgraaf, zonder dat dit tot planologische beperkingen leidt.

2.1 *Het plan is op enkele punten ambtshalve gewijzigd.*
Tijdens de inzagetermijn van het bestemmingsplan bleek dat het plan soms moeilijk leesbaar was op www.ruimtelijkeplannen.nl. Dit kwam omdat alle wijzigingen in slechts 1 artikel waren opgenomen. In het kader van de leesbaarheid is dit aangepast. Waar het plan is gewijzigd is het artikel volledig uitgeschreven en daarom beter vindbaar op www.ruimtelijkeplannen.nl. Voor zover er geen wijzigingen zijn doorgevoerd wordt verwezen naar het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017'.

Op de velden 6 en 11 is de aanduiding 'gestapeld' op enkele plekken uitgebreid voor de velden 6 en 11. Dit maakt 3 of 4 laags gestapelde woningbouw mogelijk in de velden en geeft daarmee invulling aan de behoefte van de corporaties voor meer woningen voor 1 en 2 persoons huishoudens in Schuytgraaf. Er heeft een eerste verkenning hierover met de corporaties plaatsgevonden. De komende periode gaat de gemeente in gesprek met corporaties en ontwikkelaars om de plannen hiervoor verder uit te werken.

3.1 *Er zijn zienswijzen ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan,*
Het ontwerpbestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' heeft van 19 december 2019 tot en met 29 januari 2020 ter inzage gelegen. Tijdens de terinzagelegging zijn twee zienswijzen ingediend. Een zienswijze van ProRail geeft aanleiding om het aspect 'trillingen' in het bestemmingsplan nader uit te werken. Zo is de toelichting aangescherpt voor dit onderwerp en is in de planregels een regeling opgenomen die moet voorkomen dat trillingen van

het spoor doorwerken in de woningen. Zienswijze #2 geeft geen reden om het bestemmingsplan te wijzigen.

4.1 *Bij deze gedeeltelijke herziening van het bestemmingsplan hoort de 11e herziening van het exploitatieplan.*
In de 11e herziening van het exploitatieplan zijn de velden 6 en 11 gewijzigd. Deze velden zijn verwerkt in het exploitatieplan op basis van het ruimtelijke raamwerk. In de herziening zijn daarnaast de inbrengwaarden herijkt middels een onafhankelijke taxatie, is de koppelingseis Spoorzone vervallen en zijn parameters, prijspeil, kostenramingen en grondopbrengsten van de exploitatieopzet geactualiseerd.

Er zijn zienswijzen ingediend tegen het ontwerp exploitatieplan,

4.2 Het ontwerpexploitatieplan heeft gelijktijdig met het bestemmingsplan ter inzage gelegen van december 2019 tot en met januari 2020. Naar aanleiding van die terinzagelegging zijn zienswijzen ingediend op het ontwerpexploitatieplan. De ingediende zienswijzen vormde aanleiding om het ontwerpexploitatieplan aan te passen op het onderdeel van de inbrengwaarde. Een onafhankelijke taxateur is gevraagd de inbrengwaarde voor het complex Schuytgraaf te (her)taxeren. De getaxeerde waarde is vervolgens verwerkt in de voorliggende herziening van het exploitatieplan. Het ontwerpexploitatieplan heeft vervolgens opnieuw ter inzage gelegen, van 26 juni tot en met 6 augustus 2020. Tijdens de terinzagelegging zijn drie zienswijzen ingediend. Die zienswijzen geven geen reden om het voorliggende exploitatieplan te wijzigen.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Er is een ontheffing voor hogere waarde geluid nodig*
Vanwege de ligging van de te ontwikkelen velden 6 en 11 in de nabijheid van de spoorlijn Arnhem-Nijmegen en de Metamorfoseallee en Minervasingel voldoet een aantal te realiseren woningen niet aan de voorkeurswaarden uit de Wet geluidhinder. Daarom dient een ontheffingsprocedure voor hogere waarden vanwege railverkeer- en wegverkeerslawaai gevolgd te worden. Gelet op het voor de ontwikkeling uitgevoerde akoestisch onderzoek kan worden voldaan aan de voorwaarden voor ontheffing verlening. Het ontwerpbesluit hiertoe heeft gelijktijdig ter inzage gelegen met het ontwerpbestemmingsplan. Er zijn geen zienswijzen naar aanleiding van dit ontwerpbesluit ingediend, waardoor de ontheffing verleend kan worden.

Participatie

Op de bewonersavond van 28 oktober 2019 is het bestemmingsplan aan de bewoners aangekondigd en inhoudelijk toegelicht. Daarnaast is in de Vierkrant (de wijkkrant van Schuytgraaf) een melding gepubliceerd.

Het ontwerpbestemmingsplan en de ontwerpherziening van het exploitatieplan zijn na bekendmaking zes weken ter inzage worden gelegd. Tijdens deze periode kon een ieder een zienswijze indienen.

Financiën

Voor de ontwikkeling van Schuytgraaf is een grondexploitatie vastgesteld. De huidige ontwikkeling van de velden 6 en 11 zijn opgenomen in de grondexploitatie. Dit bestemmingsplan heeft geen wijzigingen in de grondexploitatie tot gevolg.

Daarnaast is voor Schuytgraaf een exploitatieplan vastgesteld. Met dit bestemmingsplan wordt tevens een herziening van het exploitatieplan behorende bij deze ontwikkeling vastgesteld (11e herziening exploitatieplan Schuytgraaf 2011).

Uitvoering

Na vaststelling worden het vastgestelde bestemmingsplan en het vastgestelde exploitatieplan zes weken ter inzage gelegd. Eventuele belanghebbenden kunnen gedurende die termijn een beroepschrift tegen de vaststelling van het bestemmingsplan en de vaststelling van het exploitatieplan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State indienen.

Communicatie

De indieners van een zienswijze worden door middel van een brief op de hoogte gesteld van het voornemen tot vaststelling. De griffie zal de indieners van de zienswijzen informeren over de behandeling van het bestemmingsplan en het exploitatieplan in de raadscommissie en uitnodigen deze behandeling bij te wonen. Na de vaststelling zullen de indieners van een zienswijze wederom een brief krijgen om ze hierover te informeren.

De overige belanghebbenden worden na vaststelling geïnformeerd door een publicatie in de Staatscourant en in het digitale gemeenteblad.

Bijlagen

- 1a Vast te stellen bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' -tekst-
- 1b Plankaart BP Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer NL.IMRO.0202.952-0301
- 1c BIJLAGEN BP Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer;
- 2 'Bijlage 1' Wijzigingenoverzicht BP Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer.
- 3a Zienswijzen bestemmingsplan compleet (geanonimiseerd)
- 3b Zienswijzenota bestemmingsplan (geanonimiseerd)
- 4 Vast te stellen 11e herziening exploitatieplan Schuytgraaf 2011 - regels-
- 4a bijlagen 11e herziening exploitatieplan Schuytgraaf
- 4b Zienswijzen exploitatieplan compleet (geanonimiseerd)
- 4c Zienswijzerapport exploitatieplan (geanonimiseerd)

Ter inzage stukken voor gemeenteraad

- Gebundelde zienswijzen bestemmingsplan (niet geanonimiseerd - **vertrouwelijk**)
- Zienswijzenota bestemmingsplan (niet geanonimiseerd - **vertrouwelijk**)
- Zienswijzerapport exploitatieplan (niet geanonimiseerd - **vertrouwelijk**)

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 469406

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 september 2020, nummer 469406;

gelet op de artikelen 3.8 en 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening;

besluit:

1. In afwijking van het ontwerpbestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' zoals dat er inzage heeft gelegen de wijzigingen door te voeren zoals opgenomen in 'Bijlage 1';
2. in de naar aanleiding van het ontwerpbestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' ingediende zienswijzen #1 aanleiding te zien tot vaststelling in gewijzigde vorm van dit bestemmingsplan ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zoals dit op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ter inzage heeft gelegen.
3. het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer', zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.954-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting, gewijzigd vast te stellen.
4. de 11e herziening van het exploitatieplan Schuytgraaf 2011 zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.EPP976-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting ongewijzigd vast te stellen

De griffier, De voorzitter,

Gemeente Arnhem

Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer

Inhoudsopgave

Toelichting 7

Hoofdstuk 1 Inleiding 7
1.1 Wat is een bestemmingsplan? 7
1.2 Beschrijving plangebied 7
1.2.1 Opzet Schuytgraaf en ontwikkelingen tot op heden 7
1.3 Situering en begrenzing plangebied 8
1.3.1 Ontwikkelgebieden 8
1.3.2 Beheergebieden 8
1.4 Geldende plannen 9

Hoofdstuk 2 Relevant beleid en regelgeving 11
2.1 Inleiding 11
2.2 Ruimtelijk beleid en regelgeving 11
2.2.1 Rijksbeleid 11
2.2.2 Provinciaal beleid 11
2.2.3 Gemeentelijk beleid 13
2.3 Woonbeleid 14
2.3.1 De Arnhemse Woonprincipes 2025 14
2.4 Welstandsbeleid 15
2.4.1 Welstandsnota 2015 15
2.5 Verkeersbeleid 16
2.5.1 Rijksbeleid 16
2.5.2 Provinciaal beleid 17
2.5.3 Gemeentelijk beleid 17
2.6 Economisch beleid 18
2.6.1 Wijkeconomie 18
2.6.2 Evenementen 18
2.7 Overige beleidsvelden 19
2.7.1 Coffeeshopbeleid 19
2.7.2 Prostitutiebeleid 19
2.7.3 Politiekeurmerk Veilig Wonen' 19

Hoofdstuk 3 Ruimtelijke en programmatische aspecten 21
3.1 Ruimtelijke opzet en structuur veld 6 en 11 21
3.1.1 Algemeen 21
3.1.2 Context 21
3.1.3 Ruimtelijke invulling 22
3.1.4 Ontsluiting en parkeren 22
3.2 Duurzaamheid 22
3.3 Woonprogramma 23
3.4 Toetsing van de ontwikkeling aan de ladder voor duurzame ontwikkeling 23

Hoofdstuk 4 Milieu- en omgevingsaspecten 27
4.1 Inleiding 27

4.2 Geluid 27
4.2.1 Algemeen 27
4.2.2 Situatie plangebied 27
4.3 Luchtkwaliteit 28
4.3.1 Algemeen 28
4.3.2 Situatie plangebied 28
4.4 Hinder 29
4.4.1 Algemeen 29
4.4.2 Situatie plangebied 29
4.5 Externe veiligheid 30
4.5.1 Algemeen 30
4.5.2 Situatie plangebied 31
4.6 Groen en ecologie 32
4.6.1 Algemeen 32
4.6.2 Situatie plangebied 33
4.7 Water 36
4.7.1 Algemeen 36
4.7.2 Situatie plangebied 37
4.8 Bodem 38
4.8.1 Algemeen 38
4.8.2 Situatie plangebied 39
4.9 Cultuurhistorie en archeologie 39
4.9.1 Algemeen 39
4.9.2 Situatie plangebied 41
4.10 Energie en duurzaam bouwen 44
4.11 Stadsklimaat 45
4.12 M.e.r-toets 46
4.13 Overige 49
4.13.1 Niet gesprongen explosieven 49
4.13.2 Kabels en leidingen 49

Hoofdstuk 5 Planbeschrijving en -wijzigingen 51

5.1 Inleiding 51
5.2 Uitleg van de regels 51
5.2.1 Inleidende regels 51
5.2.2 Bestemmingsregels 51
5.2.3 Algemene regels 51
5.2.4 Overgangs- en slotbepalingen 52
5.3 Wijzingen van het geldende plan 52
5.3.1 Wijzigingen van de regels 52
5.3.2 Wijzigingen van de verbeelding (ontwikkeling) 54
5.3.3 Wijzigingen van de verbeelding (beheer) 56
5.3.4 Veld 3a - zuid 56
5.3.5 Veld 9 56
5.3.6 Veld 13 57
5.3.7 Veld 15 57

5.3.8 Veld 16 58
5.3.9 Veld 17b 58
5.3.10 Veld 22a 59
5.3.11 Veld 22b 60
5.3.12 Geurcontour 60
5.4 Handhaving 62
5.5 Exploitatie 62

Hoofdstuk 6 Procedure 63
6.1 Vooroverleg 63
6.2 Terinzagelegging (ontwerpbestemmingsplan) 63

Bijlagen 65
Bijlage 1 Akoestisch onderzoek 65
Bijlage 2 Ruimtelijk raamwerk velden 6 en 11 67
Bijlage 3 Trillingsonderzoek 1 69
Bijlage 4 Nader trillingsonderzoek 71
Bijlage 5 Stikstofonderzoek 73
Bijlage 6 Levensloopbestendig bouwen 75

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 77
Artikel 1 Begrippen 77
Artikel 2 Aanpassingen regels bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017 77

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels 83
Artikel 3 Agrarisch met waarden 83
Artikel 4 Bedrijf - Verkooppunt motorbrandstoffen zonder lpg 83
Artikel 5 Bedrijf - Nutsvoorziening 83
Artikel 6 Bos 83
Artikel 7 Centrum 83
Artikel 8 Gemengd 83
Artikel 9 Horeca 84
Artikel 10 Groen 85
Artikel 11 Groen - Landschap en park 85
Artikel 12 Maatschappelijk 85
Artikel 13 Natuur 85
Artikel 14 Recreatie 85
Artikel 15 Sport 85
Artikel 16 Verkeer - Railverkeer 85
Artikel 17 Verkeer - Verblijfsgebied 86
Artikel 18 Verkeer - Wegverkeer 86
Artikel 19 Water 86
Artikel 20 Water - 1 86
Artikel 21 Wonen 87
Artikel 22 Wonen - Uit te werken 90
Artikel 23 Leiding - Gas 90
Artikel 24 Leiding - Hoogspanning 90

Artikel 25 Leiding - Hoogspanningsverbinding 90
Artikel 26 Leiding - Riool 91
Artikel 27 Leiding - Water 91
Artikel 28 Waarde - Archeologie (archeologisch waardevol gebied) 91
Artikel 29 Waarde - Archeologie (hoge verwachting) 91
Artikel 30 Waarde - Archeologie (middelhoge verwachting) 91
Artikel 31 Waarde - Archeologie (lage verwachting) 91
Artikel 32 Waarde - Landschap 91
Artikel 33 Waterstaat - Waterkering 92

Hoofdstuk 3 Algemene regels 95
Artikel 34 Anti-dubbeltelregel 95
Artikel 35 Algemene bouwregels 95
Artikel 36 Algemene gebruiksregels 95
Artikel 37 Algemene aanduidingsregels 95
Artikel 38 Algemene afwijkingsregels 97
Artikel 39 Algemene wijzigingsregels 97
Artikel 40 Overige regels 97

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 99
Artikel 41 Overgangsrecht 99
Artikel 42 Slotregel 99

Toelichting

bij het bestemmingsplan

'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer'

(plannummer: NL.IMRO.0202.954-0301)

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Wat is een bestemmingsplan?

Een bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding (plankaart) en regels en gaat vergezeld van een toelichting. Op de kaart zijn de bestemmingen door middel van kleuren en tekens aangegeven. De regels bevatten de materiële inhoud van de bestemmingen. Deze bestemmingsplanonderdelen vormen tezamen het juridische toetsingskader voor ruimtelijke en functionele ontwikkelingen in het plangebied. De toelichting bevat met name de aan het plan ten grondslag liggende gedachten.

Deze herziening van het bestemmingsplan *'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer'* heeft betrekking op de velden 3a, 6, 9, 13, 15, 16, 17b, 22a en 22b.
Het bestemmingsplan voorziet in een herziening van de velden 6 en 11 ten behoeve van woningbouwontwikkeling. Voor de overige velden geldt dit plan als een beheerplan.

Voor de velden 6 en 11 geldt dat de plannen voor woningbouw op onderdelen niet passen in de (uitwerkings)regels van het geldende bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017. In lijn met de eerdere ontwikkelingen van de velden binnen Schuytgraaf is gekozen om de voorgenomen ontwikkelingen mogelijk te maken via een herziening van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' (vastgesteld op 05-03-2018) . Dit betekent dat het veegplan ook na de herziening van kracht blijft. Om na te gaan welke regeling na vaststelling van de herziening geldt, zal deze steeds in samenhang met het oorspronkelijke bestemmingsplan moeten worden gelezen.

1.2 Beschrijving plangebied

1.2.1 Opzet Schuytgraaf en ontwikkelingen tot op heden

In 1991 werd het gebied door het Rijk aangewezen als VINEX locatie (vierde nota extra). Een uitbreidingswijk voor Arnhem met ruim 6.500 woningen. Het stedenbouwkundig concept van Schuytgraaf gaat uit van het principe van dorpjes in de Betuwe, die ingebed zijn in het bestaande landschap. Al die buurtjes samen vormen de wijk Schuytgraaf. Anders dan bij andere nieuwbouwwijken ligt de wijk niet aan de rand van het landschap maar juist er middenin. Door de wijk loopt een robuuste hoofdgroenstructuur die bestaat uit water en groen en landschappelijke lijnen tussen de dorpjes en de woonvelden zelf die minder groen zijn.

Buiten het plangebied ten oosten van de spoorlijn ligt de hoofdontsluiting van de wijk Schuytgraaf. De bestaande Burgemeester Matsersingel is ten westen van de kruising Burgemeester Matsersingel/ Hollandweg/Brabantweg verbreed en heet Metamorfosenallee. In Schuytgraaf gaat de Metamorfosenallee over in de N837.

Schuytgraaf is onderverdeeld in verschillende velden (buurtjes). Ieder buurtje heeft zijn eigen karakter. Dit is bereikt door verschillen in grootte, dichtheid, architectuur en inrichting van de openbare ruimte. Ook de ligging is bepalend voor de sfeer van een dorpje. het maakt veel uit of een woonveld aan de rand van het buitengebied, ligt aan het water, in de buurt van park Lingezegen of juist middenin een ecologische zone. De variatie in woonbuurten draagt bij aan de levendigheid en de kwaliteit van de wijk als geheel. Op de navolgende afbeelding is de globale opzet van Schuytgraaf met de verschillende buurtjes/ velden (veldnummers en eventuele bijbehorende namen) weergegeven.

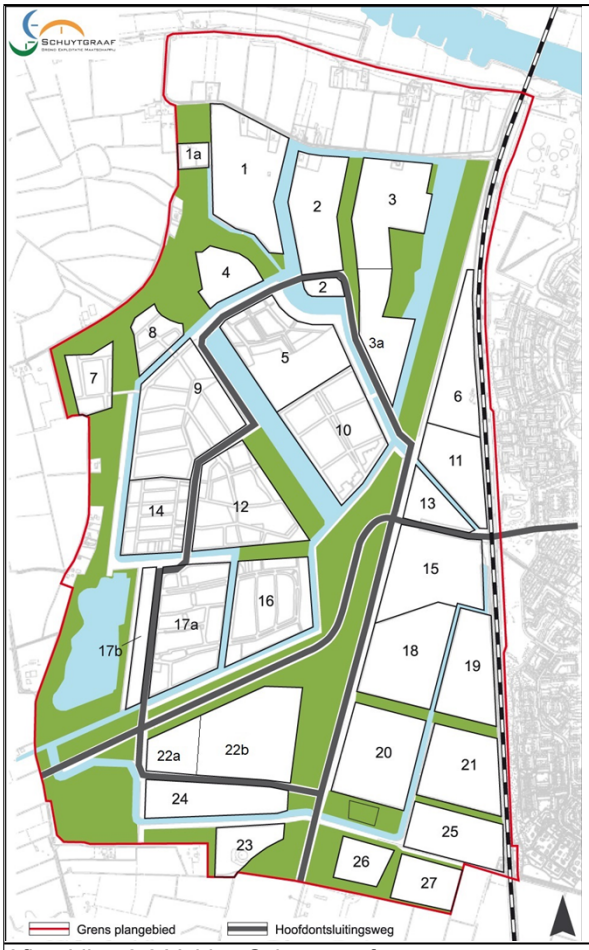

Veld 1 geen
Veld 1a geen
Veld 2 geen
Veld 3a Locatie 3.0 zuid
Veld 3 Locatie 3.0 noord
Veld 4 Horstenhoogte
Veld 5 Parklane
Veld 6 geen
Veld 7 De Riethorst
Veld 8 De Leyhorst
Veld 9 Bongeren
Veld 10 Campus Veste
Veld 11 geen
Veld 12 Bloesemgaard
Veld 13 (De)Delta
Veld 14 Groene Erven
Veld 15 Centrum
Veld 16 De Leihagen
Veld 17a De Waarden
Veld 17b De Eilanden
Veld 18 Singelkwartier 1
Veld 19 Singelkwartier 2
Veld 20 Amerikaanse wijk
Veld 21 Tuinstad
Veld 22a geen
Veld 22b Buurt Aan de Weide
Veld 23 geen
Veld 24 geen
Veld 25 Vestingstad
Zandwinplas: Schuytse Laak
Lineair park: Nevelveld

Afbeelding 2.2 Velden Schuytgraaf

1.3 Situering en begrenzing plangebied

1.3.1 Ontwikkelgebieden

Het geldende bestemmingsplan bevat voor een aantal nog te ontwikkelen velden, waaronder de velden 6 en 11, een uit te werken bestemming. De voor deze velden voorziene planologische invulling past op enkele onderdelen niet geheel in de uitwerkingsregels van het geldend bestemmingsplan. Daarnaast moet voor deze ontwikkeling het exploitatieplan Schuytgraaf door de gemeenteraad worden herzien. Daarom is er voor gekozen om tegelijk met de herziening van het exploitatieplan ook het bestemmingsplan te herzien in plaats van het opstellen van een uitwerkingsplan.

Veld 6 en 11

De velden 6 en 11 liggen aan de noordzijde van het centrum van Schuytgraaf en worden hiervan gescheiden door de Metamorfosenallee. De velden worden verder ingekaderd door de droge ecologische zone, een grote weide aan de westzijde, de spoorlijn aan de oostzijde en de fietsverbinding met Elderveld aan de noordzijde.

1.3.2 Beheergebieden

In het geldende bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' zijn een groot aantal velden nog globaal bestemd, terwijl deze al met woningbouw zijn ingevuld. In het kader van de rechtszekerheid worden deze gebieden in deze herziening gedetailleerder bestemd. Zo worden de bouwvlakken aangepast aan de perceelgrenzen en worden ook de locaties met een verkeers- en groenbestemming nader aangevuld. De feitelijke situatie wordt dus nu vastgelegd.

Dit geldt voor de volgende velden:

Veld 3a

Veld 3a ligt in het noorden van Schuytgraaf in het landschap van uiterwaarden en rivier. Samen met de velden 1, 2 en 3 vormt veld 3a de overgang tussen het stedelijke gebied van Schuytgraaf en het oude landschap met polderlinten. Het gebied wordt aan de zuidwest kant begrensd door de Minervasingel, een belangrijke ontsluitingsweg.

Veld 9

Veld 9 ligt in het westelijke gedeelte van Schuytgraaf. In het noordoosten grenst veld 9 aan de roeivijver van Schuytgraaf. In het westen ligt veel openbaar groen en de watergang die als waterlint door de wijk stroomt.

Veld 13

Veld 13 is centraal gelegen in Schuytgraaf. Het veld ligt ten westen van de spoorlijn en wordt ingekaderd door veld 11, de Minervasingel en de Metamorfosenallee.

Veld 15

Veld 15 ligt in het centrumgebied direct westelijk van de spoorlijn Arnhem-Nijmegen.

Veld 16

Veld 16 ligt midden in Schuytgraaf, in het oosten en zuiden grenzend aan de droge ecologische zone. Bijna geheel rondom de buurt stroomt een watergang. Het beheerplan spitst zich toe op de twee luxe appartementengebouwen in de zuid-westelijke punt van veld 16.

Veld 17b

Veld 17b bevindt zich aan de westkant van Schuytgraaf, in de natte ecologische zone en bestaat deels uit eilanden.

Velden 22a en 22b

Veld 22 bevindt zich aan de zuidkant van Schuytgraaf. Het veld wordt begrensd door de Minervasingel en de Metamorfosenallee en een weide aan de oostzijde. De velden 22a en 22b worden van elkaar gescheiden door een groenstrook.

1.4 Geldende plannen

Het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' is een herziening van de 'Schuytgraaf veegplan 2017' voor zover van toepassing op dit plangebied.

Hoofdstuk 2 Relevant beleid en regelgeving

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het ruimtelijk rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid en de toepasselijke regelgeving. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifieke voor dit plangebied geldende uitgangspunten weergegeven. Deze kaders zijn in dit bestemmingsplan afgewogen en doorvertaald op de kaart en in de regels.

2.2 Ruimtelijk beleid en regelgeving

2.2.1 Rijksbeleid

2.2.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

De SVIR schetst het ruimtelijke en mobiliteitsbeleid van het rijk in het perspectief van 2028 en 2040. De SVIR markeert een trendbreuk waarbij sterk wordt ingezet op decentralisatie van het ruimtelijk beleid naar provincies en gemeenten. In de nationale ruimtelijke hoofdstructuur maakt Arnhem deel uit van één van de negen 'stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren'; expliciet wordt 'Health Valley' in en rond Arnhem-Nijmegen genoemd en 'mode en design' in Arnhem als onderdeel van de aanwezige topsector ' Creatieve industrie'. Een 'aantrekkelijk vestigingsklimaat in en een goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren' wordt in de SVIR gemarkeerd als een nationaal belang.

2.2.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

De ladder voor duurzame verstedelijking is sinds 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6, lid 2) opgenomen.

Op 1 juli 2017 is de Ladder in het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd. Aanleiding voor de wijziging waren de in de praktijk gesignaleerde knelpunten bij de uitvoering van de Ladder en de wens om te komen tot een vereenvoudigd en geoptimaliseerd instrument.

Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is om te komen tot een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Hierbij geldt een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt.

2.2.1.3 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) geeft richtlijnen voor de inhoud van bestemmingsplannen voor zover het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen van nationaal belang. Deze vorm van normstelling sluit aan op de vroegere planologische kernbeslissingen met concrete beleidsbeslissingen en beslissingen van wezenlijk belang die ook van betekenis waren voor de lagere overheden.

In de SVIR wordt een totaalbeeld van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau gegeven. In het SVIR wordt bepaald welke kaderstellende uitspraken zodanig zijn geformuleerd dat deze bedoeld zijn om beperkingen te stellen aan de ruimtelijke besluitvormingsmogelijkheden op lokaal niveau. Het Barro bevestigt in juridische zin die kaderstellende uitspraken.

2.2.2 Provinciaal beleid

Algemeen

De Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en de bijbehorende Omgevingsverordening, vastgesteld door Provinciale Staten van Gelderland zijn op 1 maart 2019 in werking getreden. In de Omgevingsvisie staan de hoofdlijnen van het beleid en in de Omgevingsverordening de regels en afspraken om de opgaven uit de omgevingsvisie te realiseren.

2.2.2.1 Omgevingsvisie Gelderland

De wereld verandert ingrijpend en er komt veel op de inwoners van Gelderland af, zoals het energievraagstuk, klimaatverandering, uitputting van grondstoffen, kwetsbare biodiversiteit, digitalisering, internationalisering. Deze zaken vragen stevige antwoorden en oplossingen als investering in de toekomst. Met de schaarse ruimte en de vele uiteenlopende belangen en inzichten gaat dit niet vanzelf. We moeten samen keuzes maken over de voorliggende vraagstukken en de betekenis daarvan voor de inrichting van Gelderland. In onderling overleg zoeken naar synergie, samenhang en uitruilmogelijkheden. Daarom zet de provincie een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland centraal.

Om Gelderland voor mensen en bedrijven aantrekkelijk te houden, is de kwaliteit van de leefomgeving van groot belang, zoals goed bereikbare voorzieningen, aansprekende evenementen, unieke cultuurhistorie, inspirerende culturele voorzieningen en een mooie natuur. Ook goed wonen hoort daarbij. Gelderland heeft op woongebied een bijzondere positie met uiteenlopende stedelijke en landelijke woonkwaliteiten. Om het landschap open, groen en het voorzieningenniveau op peil te houden en leegstand te voorkomen, is bouwen binnen bestaand verstedelijkt gebied het vertrekpunt. De provincie geeft de voorkeur aan het benutten van bestaande gebouwen en het concentreren van bebouwing. Pas als er geen andere goede mogelijkheden zijn, kan er aan de randen van steden of dorpen uitgebreid worden.

De dynamiek op de woningmarkt is groot. Mensen worden ouder, wonen steeds langer alleen en zelfstandig, worden steeds meer energiebewust en zijn mobieler dan vroeger, waardoor ze ook meer en makkelijker verhuizen. Het grootste deel van de woningen die in 2050 in Gelderland nodig zijn, staat er al. Maar deze woningen zijn niet klaar voor de toekomst en moeten aangepast of vervangen worden. Gelderland heeft de ambitie om een aanbod aan woningtypen en woonmilieus te hebben, dat past bij de diversiteit van de woningvraag; voor iedereen een passende (levensloopgeschikte), duurzame woning.

Voor de provincie staat een goede balans tussen de vraag en aanbod van woningen in verschillende prijscategorieën voorop, ook voor specifieke doelgroepen. De meeste woningen zijn verre van energieneutraal en klimaatbestendig. De provincie stimuleert innovaties op dit terrein, zoals het aardgasloos maken van bestaande woningen en het verduurzamen van woonwijken. Daarnaast is de provincie met haar partners in gesprek over hoe het vraagstuk van klimaatadaptatie en wonen slimmer aangepakt kan worden. Voldoende groene ruimte, koele plekken, opvang van water in het licht van de klimaatverandering is immers van belang, zeker met het oog op de gezondheid van de Gelderlanders.

2.2.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

De Omgevingsverordening Gelderland wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is.

De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, mobiliteit en bodem.

Het plangebied is gedeeltelijk gelegen in een intrekgebied (grondwaterwinning). Met name de artikelen 2.2 en artikel 2.38 zijn van belang. Hieronder wordt op deze artikelen nader ingegaan.

Artikel 2.2 Subregionale woonagenda
Dit bestemmingsplan voorziet in woningbouw. In artikel 2.2. is opgenomen dat een bestemmingsplan alleen nieuwe woningen mogelijk maakt als die ontwikkeling pas binnen een door Gedeputeerde Staten vastgestelde regionale woonagenda. In de Subregionale Woonagenda Arnhem e.a. 2017-2027 uit 2018 is kwantitatie afgesproken die als horizon de komende 10 jaar (2017-2027), op basis van de meest recente Primos-prognose, wordt gehanteerd. De provinciale huishoudens- en bevolkingsprognose wordt gehanteerd als spiegel (om de twee jaar update), niet als hard maximum. Daarnaast is de ambitie om het woningtekort in te lopen (mede gebaseerd op de meest recente regionale woningmarktanalyse (Companen, met gebruik van het Socratesmodel van ABF). Kwantitatief streven de gemeenten in de subregio Arnhem in de periode 2017-2027 naar een netto toevoeging van circa 13.500 te realiseren woningen.

Uit onderzoek van ABF blijkt dat er zowel in de regio Arnhem-Nijmegen als in de subregio Arnhem met name in de grote steden nog veel behoefte is aan nieuwe woningen. Uitgegaan wordt van een netto uitbreidingsbehoefte van 6.180 woningen in Arnhem over de periode van 2015 tot en met 2025.

In paragraaf 3.4 zal de ontwikkeling worden getoetst aan de Regionale Woonagenda.

Artikel 2.38 Intrekgebied

In een bestemmingsplan krijgen intrekgebieden geen bestemming die de winning van fossiele energie, zoals aardgas, aardolie, schaliegas en steenkoolgas, mogelijk maakt.

Dit bestemmingsplan voorziet niet in de planologische kaders om binnen het plangebied fossiele energie

te winnen. Voldaan wordt dan ook aan het bepaalde in artikel 2.38.

2.2.3 Gemeentelijk beleid

2.2.3.1 Structuurvisie Arnhem 2020 - 2040

Het gebruik van de ruimte in een stad verandert voortdurend. De gemeentelijke structuurvisie is een belangrijk kader voor het beoordelen en entameren van ruimtelijke initiatieven en plannen in de stad. In december 2012 is de Structuurvisie Arnhem 2020 met doorkijk 2040 vastgesteld door de gemeenteraad.

De structuurvisie benoemt de belangrijkste principes voor het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief van de stad en geeft een uitwerking van dit perspectief zowel naar een aantal thema's als naar gebieden in de stad, de zogenaamde 'koersgebieden'.

In deze nieuwe structuurvisie wordt op de eerste plaats de bestaande ruimtelijke hoofdstructuur van de stad gekarakteriseerd, aansluitend wordt het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief aan de hand van een aantal principes benoemd. Het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief is uitgewerkt in een aantal thema's die van belang zijn voor de ruimtelijke koers van de stad en in bestaande ruimtelijke milieus en koersgebieden (ontwikkelingen). Het plangebied valt voor wat betreft ruimtelijk milieu binnen de 'Stad van Vinex', waarbij een meer stedelijke opzet wordt nagestreefd.

Schuytgraaf is in de structuurvisie opgenomen als een locatie voor woningbouw in de periode tot 2020 en na 2020. De essentie van het woningbouwbeleid van de structuurvisie is als volgt samengevat:

- de bewoner centraal; zijn woonwensen en zijn mogelijkheden om daarin te kunnen kiezen op verschillende locaties in de stad zijn dominant bij het maken van woningbouwprogramma’s;
- wijken met een gedifferentieerde woningvoorraad;
- Arnhem wordt nog aantrekkelijker als woon- en werkstad.

Toetsing van het initiatief aan de Structuurvisie Arnhem 2020

Realisatie van Schuytgraaf is een belangrijk speerpunt van het gemeentelijk beleid. Het voorliggend bestemmingsplan vormt het nieuwe juridisch-planologisch kader voor de woonwijk. Hierbij wordt planologisch gezien niet voorzien in geheel nieuwe ontwikkelingen, maar wordt de huidige (planologische) situatie deels opnieuw vastgelegd teneinde over een één eenduidig, helder en actueel planologisch kader te beschikken. Gezien het vorenstaande wordt geconcludeerd dat het voorliggend bestemmingsplan in overeenstemming is met het gemeentelijk beleid.

2.3 Woonbeleid

2.3.1 De Arnhemse Woonprincipes 2025

2.3.1.1 Algemeen

De Arnhemse Woonprincipes 2025 (de Arnhemse woonvisie, vastgesteld in 2015) zijn met brede participatie uit de stad tot stand gekomen. Deze Woonprincipes vormen tezamen de actualisering van de Woonvisie 2015 en de strategische koers die er voor moet zorgen dat Arnhem ook in de toekomst een woonstad blijft waar het voor iedereen aantrekkelijk is om te wonen, te leren, te werken en te leven. Bij het opstellen van de Woonprincipes is rekening gehouden met wet- en regelgeving en beleidskaders van andere overheden.

Met instrumenten als het Volkshuisvestelijk kader, de Uitvoeringsagenda en het Procesplan (langer) Zelfstandig wonen, stuurt de gemeente in het woonprogramma op een kwalitatieve en gedifferentieerde woningvoorraad die nu en in de toekomst kan voldoen aan de vraag en behoefte van alle woningzoekenden. Het fundament voor het Wonen in Arnhem ligt in de bestaande woningvoorraad, de transformatiemogelijkheden van gebouwen, en een aanvullende nieuwbouwopgave. Hiermee kan meer aanbod gecreëerd worden aan levensloopgeschikte woningen en woonvormen in verschillende prijsklassen, in koop en huur. Daarbij streven we met een gezonde mix aan diverse bevolkings-en inkomensgroepen naar prettige, veilige en toegankelijke woon-en leefomgevingen in wijken en buurten.

2.3.1.2 Woonprincipes 2025

De onderstaande vier pijlers vormen de hoofddoelen van de Woonprincipes:

1. Duurzaam betaalbaar; hierbij zorgen we dat er voor elk inkomen voldoende passende sociale en betaalbare woningen beschikbaar zijn. Daarbij sturen we niet alleen op aantallen, maar streven we ook naar een goede prijskwaliteit en op de duurzaamheid van woningen in de nieuwbouw en in de bestaande woningvoorraad.
2. Levensloopgeschikt wonen; door meer levensloopgeschikte woningen aan de voorraad toe te voegen én bestaande woningen aan te passen of op te plussen, kunnen we mensen, gezond of beperkt, in verschillende levensfases van hun leven, een passende woonplek blijven bieden in Arnhem.
3. Aantrekkelijke woonstad; Arnhem heeft door zijn centrale ligging een bijzondere ruimtelijke en groene kwaliteit. Met de binnenstad, de Rijn en stadsparken in combinatie met wonen, leren, werken en verblijven maakt het de stad vitaler. Arnhem wil een aantrekkelijke woonstad zijn en blijven voor haar huidige inwoners, maar ook meer studenten en midden en hoge inkomens aan zich binden door het bieden van aantrekkelijke, levendige of bijzondere woonmilieus.
4. Wijken met identiteit; Elke wijk heeft zijn eigen herkenbare identiteit die recht doet aan de beleving van haar inwoners. Met deze variëteit wil de stad inzetten op een duurzame woon- en leefomgeving waar bewoners trots zijn op hun wijk, waar ze zich thuis en ook zelf verantwoordelijk voor voelen. Dat palet van eigen identiteit en karakters van wijken draagt bij aan de aantrekkingskracht van Arnhem als woonstad.

Deze vier pijlers van de woonprincipes zijn onlosmakelijk verbonden aan het overkoepelde thema Duurzaamheid. Tezamen vormen ze de ruggengraat van de Arnhemse Woonprincipes 2025.

2.3.1.3 Wonen, Welzijn en Zorg versus Langer Zelfstandig Wonen

Er ligt op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg een stevige fysieke huisvestingsopgave. Door meer levensloopgeschikte woningen aan de voorraad toe te voegen én bestaande woningen preventief aan te passen of op te plussen, kunnen we mensen, gezond of beperkt, in verschillende levensfases van hun leven, een passende woonplek blijven bieden. Daarnaast ligt er de opgave om voor bijzondere doelgroepen en m.n. voor mensen in kwetsbare posities meer geschikt en passend kleinschalig aanbod aan woonvormen of (beschutte, beschermde) woonconcepten te realiseren. We faciliteren het (langer) zelfstandig wonen, door in de directe of nabije woonomgeving mogelijkheden te scheppen zodat arrangementen van (thuis)zorg, begeleiding, ondersteuning of andere vormen van dienstverlening en welzijnsvoorzieningen kunnen worden geboden. In bijlage 6 bij deze toelichting wordt nader ingegaan op de mogelijkheden voor levensloopbestendig bouwen

2.4 Welstandsbeleid

2.4.1 Welstandsnota 2015

2.4.1.1 Algemeen

De Arnhemse Welstandsnota is in 2015 vastgesteld. Arnhem is een aantrekkelijke stad om te wonen en te verblijven. Het uiterlijk van de stad draagt daar aan bij. De gemeente wil dat zo houden. Vanuit het oogpunt dat nieuwe bouwwerken in zijn algemeenheid moeten passen in hun omgeving vormt de bestaande stad het referentie- en inspiratiekader. Voor de meest voorkomende bouwwerken zijn in deze nota gebiedsgerichte criteria opgenomen. Deze criteria zijn per gebied ('géén toets', 'lichte toets' en 'zware toets') anders. Hierna is een kaart met de onderverdeling van de gebieden opgenomen en worden de gebieden nader toegelicht.

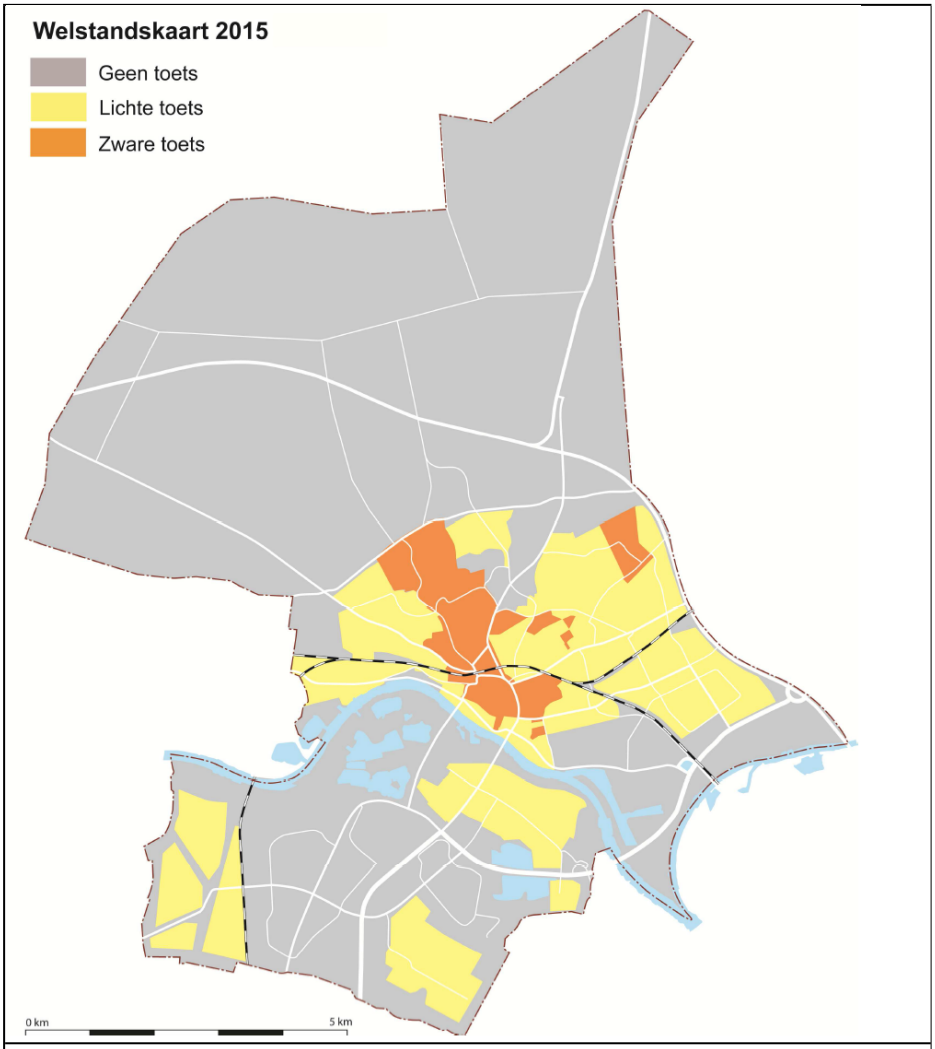

Welstandskaart 2015

Gebied met zware welstandstoets

Voor gebieden met een bijzondere kwaliteit, zoals de binnenstad of Geitenkamp, blijven strengere regels voor de welstand gelden. De regels zijn bedoeld om de bijzondere en karakteristieke kenmerken te behouden. Ze gelden voor alle gevels die zichtbaar zijn vanaf het openbaar gebied.

Gebied met lichte welstandstoets

In gebieden die zich kenmerken door samenhang in het straatbeeld – bijvoorbeeld door een eenheid in dakvormen, architectuur of materiaalgebruik – is het van belang dat dit eigen karakter bewaard blijft. Welstandsregels voor dit niveau zijn beperkt en gaan alleen over het gevelbeeld en de daken die vanaf de straat zichtbaar zijn. Voor de achterkanten van gebouwen gelden geen regels, die zijn dus welstandsvrij. De regels zijn bedoeld om de kenmerken van het gevelbeeld in relatie tot het openbaar gebied op hoofdlijnen in stand te houden.

Gebieden zonder welstandstoets

In wijken met veel variatie in bouwstijl, in type woningen, oriëntatie van gebouwen op de openbare ruimte en dergelijke, worden aanvragen voor omgevingsvergunning voor het bouwen niet meer vooraf getoetst. Als een vergunning nodig is voor (ver)bouw dan blijven altijd de regels gelden die in het bestemmingsplan staan, zoals regels over grootte, bouwhoogte e.d. Maar de keuze voor materiaal, vorm en kleur is in deze gebieden vrij. De verantwoordelijkheid voor de invulling ligt bij de bewoners en eigenaren.

Welstand bij (her)ontwikkelingsopgaven
Voor grootschalige (her)ontwikkelingen is een aparte werkwijze voor de totstandkoming van plannen opgenomen. Bij dergelijke, vaak complexe, opgaven is het noodzakelijk om de kwaliteitsbewaking goed te organiseren. Kwaliteitsteams zijn daarvoor een gewaardeerd middel. Realisering van complexe plannen vindt vaak over een langere periode plaats. zo'n langere termijn vereist een flexibele houding ten opzichte van (de invulling van) de opgave. Door het proces rondom kwaliteit te organiseren en niet de criteria vooraf vast te leggen wordt in deze opgaven maximaal de ruimte geboden voor creativiteit terwijl goed blijft toegezien op de kwaliteit van de plannen voor de stad. Door de inbreng van een kwaliteitsteam kan de regievoering op de kwaliteit van plannen, de samenhang tussen de deelprojecten en de samenhang met de omgeving /openbare ruimte gewaarborgd worden.

2.4.1.2 Toetsing aan de Welstandsnota 2015

Voor de wijk Schuytgraaf zijn diverse beeldkwaliteitsplannen vastgesteld door de gemeenteraad. Voor de ontwikkeling van de velden 6 en 11 is een beeldkwaliteitsplan opgesteld dat na, vaststelling door de gemeenteraad, als richtsnoer voor welstandelijke toetsing van de ontwikkeling zal gelden. Na de realisatie hiervan zullen de criteria uit de welstandsnota gelden.

In voorliggend geval zijn de velden 6 en 11 gelegen in een gebied waar een lichte welstandstoets geldt, evenals de beheergebieden uit dit bestemmingsplan. De welstandstoets vindt plaats bij beoordeling van vergunningaanvragen voor bouwactiviteiten.

2.5 Verkeersbeleid

2.5.1 Rijksbeleid

Landelijke ambities over concurrentiekracht, leefbaarheid, bereikbaarheid en veiligheid staan in hoofdlijnen omschreven in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte 'Nederland concurrerend, bereikbaar leefbaar en veilig' (SVIR, 2012). Het mobiliteitssysteem moet robuust en samenhangend worden, meer keuzemogelijkheden bieden en voldoende capaciteit hebben om de groei van de mobiliteit op de middellange (2028) en lange (2040) termijn op te vangen.

De ambitie is dat gebruikers in 2040 beschikken over optimale ketenmobiliteit door een goede verbinding van de verschillende mobiliteitsnetwerken via multimodale knooppunten (voor personen en goederen) en door een goede afstemming van infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling.

Voor de periode 2020-2028 streeft het Rijk naar een krachtige aanpak die gaat voor een excellent internationaal vestigingsklimaat. Inzet is het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur met ruimte voor regionaal maatwerk. Ook wordt ingezet op het verbeteren en ruimtelijk zeker stellen van de bereikbaarheid, waarbij de gebruiker voorop staat en het scherp prioriteren van investeringen. Ten slotte worden ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbonden om een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn te waarborgen.

Voor Arnhem is samenwerking tussen Rijk, decentrale overheden en bedrijfsleven relevant om robuust hoofdwegennet en spoorwegennet, binnen regio, tussen regio's en met achterland te realiseren.

2.5.2 Provinciaal beleid

Een van de kerntaken van de provincie Gelderland is zorgen voor een goede regionale bereikbaarheid en een goed regionaal openbaar vervoer. Ondanks de bezuinigingen heeft de provincie extra financiële middelen ter beschikking gesteld voor mobiliteitsmaatregelen. Dit is, omdat zij een goede bereikbaarheid belangrijk vindt, maar ook om de economische ontwikkeling in Gelderland te ondersteunen. De provincie geeft veel aandacht aan mobiliteitsbehoefte van inwoners en bedrijven in Gelderland en kijkt daarbij naar toekomstige ontwikkelingen als het digitale werken. Maar er is ook veel oog voor leefbaarheid en verkeersveiligheid.

In de provinciale Omgevingsvisie Gaaf Gelderland uit 2018, beschrijft de provincie welke ambitie zij de komende jaren heeft voor bereikbaarheid. Een van de kerntaken van de provincie is te zorgen voor een goede regionale bereikbaarheid en een goed regionaal openbaar vervoer. Voorts geeft de provincie veel aandacht aan mobiliteitsbehoefte van inwoners en bedrijven in Gelderland en kijkt daarbij naar toekomstige ontwikkelingen als het digitale werken. Maar er is ook veel oog voor leefbaarheid en verkeersveiligheid.

Gelderland streeft naar een efficiënte, duurzame en innovatieve bereikbaarheid, toegesneden op de veranderende vraag. Het verkeer en (openbaar) vervoer moet schoner, gezonder en duurzamer. Zo zet Gelderland zich in voor een dekkend netwerk van duurzame oplaad- en tankpunten in Gelderland.

2.5.3 Gemeentelijk beleid

De gemeente Arnhem heeft haar verkeersbeleid op hoofdlijnen verwoord in de Structuurvisie Arnhem 2020-2040 (vastgesteld 2012). Voor mobiliteit biedt het structuurplan een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief. Arnhem streeft naar een duurzame bereikbaarheid in een aantrekkelijke en veilige stad. Vooral in de bestaande stad geldt daarbij het principe: eerst de bestaande verkeersruimte beter benutten en pas daarna zoeken naar mogelijkheden tot uitbreiding van de (auto)verkeersruimte. De inzet van slim ruimtegebruik, voor versterking van fiets en openbaar vervoer, aangevuld met spits mijdende maatregelen moet Arnhem de komende jaren bereikbaar houden.

Fiets

Het beleidsplan fietsverkeer 'Nieuwe verbindingen, nieuwe fietsers' uit 2013 is een uitwerking van de inzet voor versterking van het fietsgebruik. Inzet is de bestaande fietser beter faciliteren maar vooral automobilisten verleiden meer te fietsen. Uitgangspunten voor deze beleidsnota zijn:

- nadruk op utilitair fietsgebruik (de ritten naar werk, school en voorzieningen);
- inzetten op de nieuwe fietser, dat is de fietser die nu nog in de auto zit;
- aanleggen van kortsluitende verbindingen;
- aanleggen van hoogwaardige doorgaande verbindingen (snelfietsroutes);
- hoogwaardige stallingsvoorzieningen (belangrijk bij ketenverplaatsingen).

De bestaande fietser heeft vooral behoefte aan een samenhangend fietsnetwerk, veiligheid, comfort, snelheid en stallingsvoorzieningen. Om de nieuwe fietser te verleiden zullen we vooral moeten inzetten op de aanleg van nieuwe verbindingen. De opkomst van de elektrische fiets helpt hierbij.

Openbaar vervoer

De Arnhemse beleidsnota openbaar vervoer 'De reiziger centraal' (2014) heeft als doel het in stand houden van betaalbaar en kwalitatief goed openbaar vervoer en het doorgroeien naar emissie loos openbaar vervoer. Het openbaar vervoer wordt toekomstvast door een kwaliteitsslag met als maatregelen:

- een hoogwaardig openbaar vervoernetwerk;
- de reiziger centraal stellen;
- een mobiliteit bieden voor iedereen;
- een emissieloos openbaar vervoer.

Parkeren

Voor het onderdeel parkeren gelden beleidsregels en de normen zoals opgenomen in de regels van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

2.6 Economisch beleid

De gemeente heeft haar economische visie en koers voor de middellange termijn vastgelegd in de Economische Agenda Arnhem 2015. De agenda stelt dat in de eerste plaats de basis op orde moet zijn. De gemeente wil daarom zorgen voor een gunstig ondernemingsklimaat door adequate dienstverlening te bieden en geschikte, goed bereikbare vestigingsplaatsen in een stimulerende economische omgeving. In de tweede plaats kunnen de sterke sectoren verder worden uitgebouwd. Het gaat dan om de verdere versterking als zesde kantorenstad van ons land en het behalen van winst in de sectoren zorg & welzijn en toerisme & vrije tijd. Tot slot gaat de gemeente Arnhem extra werk maken van haar kansrijke economische clusters: energie- & milieutechnologie en mode & vormgeving. Dit zijn bedrijvensectoren, waarin Arnhem bijzonder is en die een sterke basis bieden om een regionale en nationale positie op te bouwen.

De Economische Agenda levert een bijdrage aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van de stad en het tegengaan van de maatschappelijke tweedeling. De agenda bepaalt de gemeentelijke koers en is opgesteld na stadsgesprekken met ondernemers en onderwijs- en kennisinstellingen. De gemeente stimuleert de economische ontwikkeling en is regisseur van het samenspel tussen overheid, ondernemers, onderwijs en onderzoek. In de stadsgesprekken hebben de partners duidelijk gemaakt, wat zij gezamenlijk kunnen en willen doen om het ondernemingsklimaat te versterken.

Arnhem heeft relatief gezien een groot aantal arbeidsplaatsen (rond de 100.000), dat voor een belangrijk deel (ongeveer 35.000) wordt vervuld door niet-Arnhemmers. Het aandeel Arnhemmers met een lage opleiding en met beperkte kansen op de arbeidsmarkt is groot. De aanpak uit de Economische Agenda levert naast banen voor hoog en middelbaar opgeleiden, vooral ook banen voor lager opgeleide inwoners op.

2.6.1 Wijkeconomie

Het stimuleren van 'werken in de wijk' oftewel wijkeconomie, zoals vastgelegd in de gelijknamige Nota Wijkeconomie (2001), blijft een belangrijk thema. De ontwikkeling van (kleinschalige) bedrijvigheid en werkgelegenheid levert een bijdrage aan de verbetering van de leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk. In dit verband is het werken aan huis, binnen duidelijk beperkte kaders, toegestaan. Concreet betekent dit dat de gemeente actief blijft bij het stimuleren van woon-werkeenheden en het ontwikkelen van kleinschalige bedrijfsverzamelgebouwen in wijken, bedoeld voor bedrijven in de ambachtelijke bedrijvigheid en de persoonlijke, zakelijke en overige dienstverlening. In dat kader past ook het faciliteren van de bedrijvendynamiek als het gaat om startende bedrijvigheid en zelfstandigen zonder personeel (ZZP-ers). Tot slot richt wijkeconomie zich in samenhang met het detailhandelsbeleid eveneens op het behoud en de versterking van de winkel- en eventuele horecavoorzieningen in de wijk.

2.6.2 Evenementen

In de nota Regels voor evenementen in Arnhem (maart 2010) zijn de randvoorwaarden vastgelegd waaronder evenementen in Arnhem kunnen plaatsvinden. Arnhem verwelkomt aantrekkelijke en goed georganiseerde evenementen en ondersteunt deze. Tegelijkertijd wil de gemeente voorkomen dat de evenementen onnodige overlast aan omwonenden of schade aan de natuur veroorzaken. Daarom zijn door het college regels vastgesteld en zijn terreinen – ook in de parken – aangewezen waar evenementen kunnen worden georganiseerd. Dit betekent niet dat er op andere locaties geen evenementen kunnen plaatsvinden, maar de randvoorwaarden waaronder zijn dan wel stringenter en worden per evenement via de evenementenvergunning geregeld.

In de parken vinden de evenementen in de regel en ook bij voorkeur plaats op een aantal aangewezen evenemententerreinen:

Eventuele niet-permanente evenementen in het plangebied kunnen worden toegestaan door middel van het evenementenvergunningenstelsel. Bij de vergunningverlening zal worden getoetst aan de in bovengenoemde nota vastgelegde Regels voor Evenementen. Bij het houden van evenementen moet het type evenement per locatie worden beoordeeld naar draagkracht, geluidbelasting, aantal mensen, hinder en dergelijke.

Voor het overige worden evenementenlocaties niet als zodanig bestemd in dit bestemmingsplan.

2.7 Overige beleidsvelden

2.7.1 Coffeeshopbeleid

De nota *Arnhems Coffeeshopbeleid* (2009) geeft als hoofddoelstelling: het terugdringen van overlast c.q. het beperken van de inbreuk op het woon- en leefklimaat door softdrugshandel. Er is beleid geformuleerd om de handhaving te intensiveren. Tevens is aangegeven met welk instrumentarium dit wordt gedaan en door wie dit wordt uitgevoerd. Uitvoering van dit beleid waarborgt ook in dit plangebied beheersing van de problematiek. Er is geen aparte bestemmingscategorie voor de coffeeshops gecreëerd. In het plangebied zijn geen coffeeshops aanwezig of toegestaan op grond van het coffeeshopbeleid (er is geen ruimte voor het afgeven van exploitatievergunningen).

2.7.2 Prostitutiebeleid

In de nota 'Van Rood naar Groen Arnhemse Prostitutie op weg naar normalisatie (2000)' is het Arnhems prostitutiebeleid vervat. De opheffing van het wettelijke bordeelverbod per 1 oktober 2000 was aanleiding voor het opstellen van dit beleid. Dit beleid is nog steeds van kracht.
Ten aanzien van de raamprostitutie, overige seksinrichtingen en de tippelprostitutie voert het gemeentebestuur van Arnhem een actief vestigingsbeleid. Het actief vestigingsbeleid bestaat uit de volgende elementen:
- concentratie van de raamprostitutie op één plek;

- het aan een maximum binden van het aantal ramen en werkplekken (120 en dat is een halvering van het aantal ramen en werkplekken ten opzichte van de voormalige raamprostitutielocatie in het Spijkerkwartier);

- het aan een maximum binden van het aantal overige seksinrichtingen op 8 in heel Arnhem, waarbij – overgangsrechtelijke situaties uitgezonderd - in elke wijk (CBS- wijkindeling) maximaal 1 seksinrichting gevestigd mag zijn, ook worden hierbij beperkingen toegepast;
- concentratie van de tippelprostitutie.

Het gemeentebestuur bepaalt hiermee zélf de locatie waar deze vormen van prostitutie zich mogen manifesteren alsmede de omvang ervan en voorkomt hiermee dat de prostitutie zich ongecontroleerd over de stad uitspreidt. De gemeente wil hiermee voorkomen dat bepaalde vormen van prostitutie overlast voor de omgeving veroorzaken. Deze overlast zou kunnen ontstaan doordat er een concentratie van bijvoorbeeld privé-huizen in een bepaalde wijk ontstaat (eerder zagen we immers dat vooral oudere wijken in Arnhem erg aantrekkelijk lijken te zijn voor de vestiging van seksinrichtingen) of doordat de prostitutiefunctie conflicteert met bepaalde andere functies.
In het plangebied is geen seksinrichting aanwezig. Gezien de aanwezigheid van een seksinrichting binnen het betreffende CBS - telgebied is het niet waarschijnlijk, dat er een situatie zal ontstaan, dat een vergunningaanvraag gehonoreerd zal worden.

In het plangebied is geen seksinrichting aanwezig en ook in het CBS-telgebied is geen seksinrichting aanwezig. In Arnhem mogen maximaal 8 seksinrichtingen zijn, waarbij er maximaal één seksinrichting per telgebied is toegestaan. Arnhem kent op dit moment 8 vergunde seksinrichtingen. Hierdoor is het onwaarschijnlijk dat een nieuwe aanvraag voor een seksinrichting zal worden gehonoreerd.

2.7.3 Politiekeurmerk Veilig Wonen'

Projectmatige nieuwbouwplannen in bestaand stedelijk gebied moeten voldoen aan de specificaties die het '*Politiekeurmerk Veilig Wonen*' stelt aan woningen en woongebouwen.

Voor het bestemmingsplan is vooral van belang dat indien de omgevingssituatie dit mogelijk maakt ook de woonomgeving aan de eisen van het keurmerk dient te voldoen.

Hoofdstuk 3 Ruimtelijke en programmatische aspecten

3.1 Ruimtelijke opzet en structuur veld 6 en 11

3.1.1 Algemeen

Dorpjes in het groen

Het stedenbouwkundig concept van Schuytgraaf gaat uit van het principe van dorpjes in de Betuwe, die zijn ingebed in het bestaande landschap. Al die buurtjes samen vormen de wijk Schuytgraaf.

Anders dan bij andere nieuwbouwwijken ligt de wijk niet aan de rand van het landschap, maar er juist midden in. Door de wijk loopt een robuuste hoofdgroenstructuur die bestaat uit water, groen en landschappelijke lijnen tussen de woonvelden.

Tussen uiterwaarden en polderlandschap

De hoofdgroenstructuur in Schuytgraaf kent grote aaneengesloten natte en droge gebieden. Deze zones verbinden de uiterwaarden van de Neder-Rijn met het Betuwse polderlandschap. Begroeide watergangen, weiden en boomgaarden vormen de dwarsverbanden. Vanuit de woonvelden heb je via de zichtlijnen zicht op het landschap.

Het plangebied wordt begrenst door de groene taludzone van het spoor aan de oostzijde, de Abelenlaan aan de westzijde aan de rand van de kruidenrijke weide tevens ecologische verbindingszone, het Nevelveld. Aan de zuidzijde ligt de waterloop tussen veld 11 en 13. Door deze randen ontstaat een groene inbedding die zorgt voor een goede basis kwaliteit waarop een groot deel van de woningen georiënteerd wordt.

Eigen karakter

Ieder woonveld in Schuytgraaf heeft een eigen karakter. Dit wordt bereikt door verschillen in grootte, dichtheid, architectuur en inrichting van de openbare ruimte. Ook de ligging is hierin bepalend.

Velden 6 en 11 hebben het thema stedelijk wonen in het groen. Centraal in het gebied wordt een groen hart gemaakt dat de benodigde “lucht en licht” geeft aan de omliggende woningen maar ook dient als verblijfs- en speelplek.

Hoewel het gebied door de hoge dichtheid een stedelijk karakter heeft, zeker in het zuidelijke deel, zal door in te zetten op natuur inclusief bouwen een eigentijds stedelijke groenstructuur en de daarbij behorende natuur uitgangspunt zijn voor de woningen en omgeving.

3.1.2 Context

De velden 6 en 11 liggen aan de noordzijde van het centrum van Schuytgraaf en worden hiervan gescheiden door veld 13 en de Metamorfosenallee. De velden worden verder ingekaderd door de droge ecologische zone aan de westzijde, de spoorlijn aan de oostzijde en de fietsverbinding met Elderveld aan de noordzijde.

De ligging nabij de Metamorfosenallee maakt de velden onderdeel van de entree van Schuytgraaf voor autoverkeer. Ook zorgt het voor een centrale ligging in de wijk nabij het station. Ondanks deze centrale ligging is het veld maar beperkt te ervaren vanaf het centrum. Dit komt door de ligging achter veld 13 waar de internationale school en een appartementengebouw de Metamorfosenallee begeleiden.

De velden 6 en 11 raken aan de westzijde de hoofdgroenstructuur van Schuytgraaf middels de droge ecologische verbindingszone. Deze landschappelijke kwaliteit is belangrijk voor de woonkwaliteit in het veld. Dit vraag om een oriëntatie van de ruimtelijke opzet op deze zone. Het groen dient altijd “om de hoek” te liggen en zoveel mogelijk ervaarbaar te zijn.

De zuidelijke punt van het plangebied is onderdeel van het centrumgebied en de entree van de wijk. Dit vraagt om een nauwe afstemming met omgeving wat betreft de relatie tussen massa, hoogte en open ruimte.

Door de prominente ligging aan de droge ecologische verbindingszone wordt de bebouwing aan de westzijde van het plangebied beeldbepalend. De abelenlaan benadrukt enerzijds de overgang van landschap naar woongebied maar zorgt anderzijds ook voor verzachting van het beeld. De noordelijke en zuidelijke koppen van het gebied zijn gelegen bij een entree van de wijk, zij het in de tweede lijn. De rest van het plangebied is minder prominent in beeld en deels zelfs verscholen voor de passant. Wel zal het plangebied vanuit de trein goed zichtbaar zijn, afhankelijk van de hoogte en vorm van het te plaatsen geluidsscherm

3.1.3 Ruimtelijke invulling

De velden vormen samen een langwerpig plangebied dat loopt vanaf het centrum tot aan het landschap van de uiterwaarden. Deze verschillende omgevingen vragen ook om een andere uitwerking. Het plangebied heeft in het zuiden een hogere, meer stedelijke, dichtheid dan in het noorden. Op de koppen staan bakens die dienen als entree van de wijk.

De omvang en dichtheid van de velden vraagt om extra woonkwaliteit binnen het plangebied ten behoeve van de leefbaarheid. Daarom wordt centraal in het gebied een groen hart gemaakt dat de benodigde “lucht en licht” geeft aan de omliggende woningen maar ook dient als verblijfs- en speelplek.

Het plangebied heeft door de hoge dichtheid een stedelijk karakter, dit geldt zeker voor het zuidelijke deel. Belangrijk hierbij is dat er wordt gezorgd voor een woonomgeving die aangenaam is om te verblijven en herkenbaar is in opzet. In de opzet van de wijk zijn op een gestructureerde manier doorsteken gemaakt naar de landschappelijke omgeving. Deze doorsteken worden in het noordelijk deel gevormd door de woonstraten en in het zuidelijk deel onder andere door de parkeerkoffers. Deze opzet zorgt zowel voor een goede relatie met de omgeving als een ontspannen ruimtelijke opzet. Dit wordt verder onderverdeeld in bouwvelden die goed te verkavelen zijn. De velden worden zo ingedeeld dat een optimale relatie met de omgeving ontstaat.

3.1.4 Ontsluiting en parkeren

De ontsluiting van de velden gaat via een aansluiting op de Minervasingel. Vanuit hier loopt een centrale ontsluitingsas van oost naar west door het gebied. Aan de oostkant van de velden loopt parallel aan het spoor een ontsluitingsweg met aan een zijde bebouwing en aan de andere zijde parkeren. Deze twee wegen zijn de enige twee-richtingswegen. Vanuit hier lopen een-richtingslussen van oost naar west voor de ontsluiting van de rest van de woongebied.

De doorgaande fietsroutes liggen net buiten het veld, zowel aan oost- als westzijde. Vanaf deze beide lijnen worden verbindingen gemaakt met het plangebied. Voor voetgangers wordt de aansluiting op het centrum verbeterd. Dit gebeurt door vanaf de centrale groene ruimte een looproute te maken dwars door het binnengebied van de zuidelijke kop richting de Metamorfosenallee.

Het parkeren is een belangrijke factor om rekening mee te houden bij de ontwikkeling van de velden 6 en 11. Het parkeersysteem bestaat uit een combinatie van parkeerkoffers tussen de woonblokken met langsparkeren in de straten. Bij de uitwerking van de verschillende bouwvelden, moet het aantal parkeerplaatsen per bouwveld voldoen aan de voor Schuytgraaf geldende parkeernorm. Het is niet de bedoeling dat eventuele parkeerproblemen naar toekomstige fases worden doorgeschoven. Dit betekent dat per bouwveld het benodigd aantal parkeerplekken binnen het bouwveld zelf zal moeten worden gerealiseerd.

3.2 Duurzaamheid

Bij de ontwikkeling van de nieuwbouwwijk Schuytgraaf is duurzaamheid al vanaf het begin een belangrijk thema. Zo is de hele wijk aangesloten op het stadswarmtenet, waardoor er geen gasaansluitingen meer nodig zijn en is er een gescheiden afwateringssysteem, al het hemelwater wordt bovengronds afgevoerd.

Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt zo duurzaam mogelijk te werk gegaan. Alleen verharding daar waar noodzakelijk voor het goed functioneren van de wijk, er wordt gebruik gemaakt van ledverlichting. Waar mogelijk worden materialen hergebruikt.

Bij de woningbouw is duurzaamheid van belang. Hierbij kan gedacht worden aan energiebesparende maatregelen, een eigen energievoorziening zoals zonnepanelen, meer groen en minder verharding op de kavel of het toepassen van duurzame, herbruikbare en gifvrije materialen. Daarnaast wordt natuur-inclusief bouwen zoveel mogelijk bevorderd en nagestreefd. In bijlage 2 Ruimtelijk raamwerk velden 6 en 11 bij deze toelichting wordt hier nader aandacht aan besteed.

3.3 Woonprogramma

Veld 6 en 11 zijn momenteel globaal bestemd. Volgens de geldende bestemmingen van het gebied, respectievelijk 'Wonen - Uit te werken' voor veld 6 en 'Centrum - Uit te werken' voor veld 11 kunnen circa 400 woningen worden gebouwd.

Aantallen woningen

In Arnhem is nog veel behoefte aan nieuwe woningen (zie ook paragraaf 2.3). Het is daarom belangrijk om de beschikbare bouwlocaties in Arnhem optimaal in te zetten. Dit betekent dat we als gemeente Arnhem de bouwlocaties qua aantallen willen optimaliseren, met behoud van een prettig woon- en leefklimaat. Voor de velden 6 en 11 is een ruimtelijk raamwerk en een verkaveling gemaakt met een dichtheid die past bij deze locatie waarbij nog steeds sprake is van een goed woon- en leefklimaat voor de bewoners. Daarbij is een juiste balans tussen bebouwingsdichtheid en aanwezigheid van goede openbare verblijfsruimten van belang. De verkaveling past bij de setting in het centrum van Schuytgraaf maar laat tegelijkertijd ook ruimte voor aspecten als natuurinclusief bouwen, een goede waterberging en een beperking van de hittestress in het gebied. Dit heeft geresulteerd in een plan met 421 woningen. De gemeente is eigenaar van de gronden en zal met verschillende partijen overeenkomsten sluiten voor de ontwikkeling van dit veld. In deze overeenkomsten zal het minimaal te realiseren woningaantal worden vastgelegd, zodat de locatie ook optimaal wordt benut. Door een minimum aantal te benoemen ontstaat de mogelijkheid om eventueel meer woningen te realiseren.

Doelgroepen

Het woonmilieu zoals hierboven genoemd is voor verschillende leeftijdsgroepen, oude en nieuwe bewoners, huurders en kopers. De locatie is met name geschikt voor (jonge) stellen, alleenstaanden en senioren. Met name bewoners met een leefstijl die is gericht op rust en een goed voorzieningenniveau zullen zich tot het gebied aangetrokken voelen. Er wordt uitgegaan van een programma van 60% in het sociale segment.

Wonen, welzijn en zorg

De woningen dienen bij voorkeur te voldoen aan de eisen met betrekking tot levensloopbestendig bouwen, die de gemeente Arnhem stelt. De gemeente gaat daarbij uit van de eisen genoemd in de bijlage criteria voor levensloopbestendige nieuwbouw. De woningen zijn daarmee geschikt voor alle leeftijdsgroepen, inclusief zelfstandig wonende ouderen.

3.4 Toetsing van de ontwikkeling aan de ladder voor duurzame ontwikkeling

De 'Ladder voor duurzame verstedelijking' is van toepassing bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen (3.1.6 Bro). Het begrip 'stedelijke ontwikkeling' wordt in art. 1.1.1 Bro als volgt gedefinieerd: ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.

Bij de beantwoording van de vraag of de ontwikkeling die het voorliggende plan mogelijk maakt een nieuwe stedelijke ontwikkeling is in de zin van artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro, moet een vergelijking worden gemaakt tussen het nu geldende bestemmingsplan en de voorliggende herziening van dat plan. In het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' hebben twee van de locaties, namelijk veld 6 en veld 11, een nog uit te werken bestemming. In de voorliggende herziening worden deze nog onbenutte uit te werken ontwikkelingsmogelijkheden uit het geldende bestemmingsplan bij recht mogelijk gemaakt. Hierbij wordt de maximale mogelijkheden die in de uitwerkingsregels zowel qua functie als qua kwantiteit zijn begrensd, ruim gerespecteerd. Onder deze omstandigheden is er geen sprake van een nieuwe stedelijke ontwikkeling, als bedoeld in art. 1.1.1 Bro, zoals ook herhaaldelijk is bevestigd in uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 24 februari 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:489) en 26 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1155).

Nu er geen sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling is een toets aan de Ladder voor duurzame verstedelijking dan ook niet noodzakelijk.

Wel is het van belang dat er bij de herziening van het plan sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Daarvoor moet vaststaan dat plan voorziet in een behoefte. In het onderstaande wordt hierop ingegaan

De provincie Gelderland stuurt op een gezonde regionale woningbouwprogrammering. Hierbij is de provincie opgebouwd in regio's. Arnhem valt binnen de Regio Arnhem-Nijmegen en deze regio vormt ook het verzorgingsgebied van de woningbouwontwikkelingen in Arnhem. Er zijn afspraken gemaakt met de Regio Arnhem Nijmegen over de groei van de woningvoorraad (dus: aantallen nieuwbouw) en over de 'kwaliteiten', zoals het aandeel huur- en betaalbare woningen. Dit is vertaald naar subregio's.

Uit recent onderzoek (van Companen) blijkt dat er zowel in de regio Arnhem Nijmegen als in de subregio Arnhem nog veel behoefte is aan nieuwe woningen. Vooral in de grote steden is de behoefte aan woningen groot. Voor de subregio Arnhem en omgeving (gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden en Rozendaal) is behoefte voor de periode 2017-2027 aan een netto toevoeging van circa 13.500 te realiseren woningen zoals opgenomen in de Subregionale Woonagenda (zie ook hoofdstuk 4). Voor Arnhem gaat het om ruim 8000 woningen. In dit aantal zit nieuwbouw maar ook woningen die worden gerealiseerd in bijvoorbeeld bestaande leegstaande panden (transformatie). Het aantal wordt niet gezien als hard maximum. Om de twee jaar wordt dit aantal geactualiseerd naar aanleiding van de meest recente provinciale huishoudens- en bevolkingsprognose. Daarnaast vindt om de 3 jaar een nieuw woningbehoefteonderzoek plaats om vraag en aanbod naast elkaar te kunnen zien. Op dit moment heeft Arnhem ongeveer 5300 woningen in harde plannen. Dat biedt nog ruimte aan ongeveer 2700 woningen.

Dit bestemmingsplan maakt ruim 400 woningen mogelijk. Dit plan staat beschreven in de woningbouwplanningslijst die jaarlijks aan de provincie Gelderland wordt aangeboden. De 400 woningen passen binnen de harde plancapaciteit, zoals binnen de subregio Arnhem en omgeving is afgestemd. Er is dus behoefte aan deze woningen.

De ontwikkeling van Schuytgraaf veld 6 en 11 voorziet ook in een kwalitatieve behoefte en draagt bij aan een belangrijke kwaliteitsverbetering van het gebied. Het gaat onder andere om ambities met betrekking tot duurzaamheid en bijdrage aan een gevarieerde wijkopbouw.

De locatie bevindt zich aan de westzijde van hoofdgroenstructuur van Schuytgraaf. De ontwikkeling van Schuytgraaf speelt een grote rol bij de realisatie van de Arnhemse woonbehoefte. Schuytgraaf is de jongste wijk van Arnhem. Bij de ontwikkeling van de wijk is duurzaamheid al vanaf het begin een belangrijk thema. De ontwikkeling sluit dan ook aan bij de "Arnhemse Woonprincipes 2025". Zo is de hele wijk aangesloten op het stadswarmtenet, waardoor er geen gasaansluitingen nodig zijn en is er een gescheiden afwateringssysteem, al het hemelwater wordt bovengronds afgevoerd. De wijk ligt tegen de stad aan, midden in het Betuws landschap. De wijk heeft twee robuuste hoofdgroenstructuren bestaande uit water en groen waar natuur de hoofdrol speelt.

Deze locatie kenmerkt zich door haar ligging ten noorden van het station en de raakpunten met de entree van de wijk vanuit de stad. Deze situering vraag om een woonomgeving met de kenmerken van een stationsbuurt. Dit betekent een ligging nabij het centrum van Schuytgraaf met een relatief hoge stedelijke dichtheid en heldere robuuste bouwblokken. Een plek waar gewoond wordt in de nabijheid van de voorzieningen. Een levendige buurt met een diversiteit aan bewoners en waarbij de openbare ruimte ook bijdraagt aan de woonkwaliteit.

Gezien de ligging en kenmerken van de locatie kunnen we de ontwikkeling van deze locatie toeschrijven als stedelijk (naoorlogs) woonmilieu, nabij het groen. De relatief lage dichtheid van de noordkant is luwer dan het zuidelijke deel. De velden krijgen een woonsfeer die past bij de stedelijke locatie nabij het spoor.

Uit het onderzoek van Companen blijkt dat er behoefte is aan woningen in dit type woonmilieu.

Als stad hebben we een regionale functie om in deze stedelijke woonmilieus te voorzien. Binnen Arnhem zijn er weinig tot geen andere locaties die zich lenen voor deze ontwikkeling, ook omdat het gaat om een programma met een hoog percentage sociale huurwoningen (ongeveer 60%), in een stedelijke omgeving, nabij voorzieningen. Gezien het geringe aandeel sociale huur in Schuytgraaf zorgt de toevoeging van de woningen op de velden 6 en 11 voor een gevarieerd woningaanbod in deze wijk van Arnhem. De toevoeging vormt dus een kwalitatief hoogwaardige toevoeging op de Arnhemse woningvoorraad.

Resumerend wordt dan ook gesteld dat er zowel kwantitatief als kwalitatief behoefte is aan deze woningen.

Hoofdstuk 4 Milieu- en omgevingsaspecten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de beperkingen gegeven die van belang kunnen zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied. De op de kaart aangegeven contouren en straalpaden kunnen beperkingen opleggen aan het gebruik van bepaalde locaties. Het is echter ook mogelijk dat oplossingen worden gevonden door ter plaatse maatregelen te treffen of randvoorwaarden op te nemen in milieuvergunningen. De contouren hebben dus met name een signalerende functie voor eventuele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2 Geluid

4.2.1 Algemeen

Wet geluidhinder

De Wet geluidhinder heeft tot doel de mens te beschermen tegen geluidhinder. Dit is in de wet uitgewerkt in een normenstelsel voor de toelaatbare geluidbelasting in de woonomgeving. Alleen planologisch nieuwe situaties worden getoetst aan de wet. Daarbij moet er akoestisch onderzoek plaatsvinden naar de gevolgen daarvan voor geluidgevoelige objecten. Naast woningen zijn er nog een aantal andere geluidgevoelige objecten aangewezen zoals scholen en zorginstellingen.

In de wet staan regels voor weg- en railverkeerslawaai en voor gezoneerde industrieterreinen. De wet werkt verder met zones: dit zijn aandachtsgebieden rond geluidbronnen waarbinnen regels en normen gelden om de negatieve gevolgen van geluidhinder te beperken.

Het wettelijk normenstelsel kent voorts voorkeurswaarden en grenswaarden. Als de geluidbelasting beneden de voorkeurswaarde blijft dan zijn er wettelijk geen belemmeringen voor nieuwe geluidgevoelige situaties. Bij een geluidbelasting tussen de voorkeurswaarde en de grenswaarde moet er een gemotiveerd besluit genomen worden om nieuwe geluidgevoelige ontwikkelingen mogelijk te maken (hogere waarde).

Voor het verlenen van een hogere waarde is de nota “uitvoeringsbeleid hogere grenswaarde” van de gemeente Arnhem van toepassing.

Beleidsplan Geluid

Het beleidsplan Geluid heeft tot doel geluidsnormen voor nieuwe situaties af te stemmen op de aard en de functie van een gebied. Hierdoor kan beter rekening gehouden worden met ontwikkelingen en verwachting van de gebruikers van een gebied. In het centrum en dichtbij goed openbaar vervoer wil de gemeente Arnhem veel functies mogelijk maken. Als gebieden intensiever gebruikt worden neemt de kans op geluidhinder ook toe. Andere gebieden zoals de parken worden juist gewaardeerd om hun relatieve rust. Deze uitgangspunten hebben geleid tot een gebiedsgerichte invulling van geluidskwaliteiten binnen Arnhem. Naarmate de geluidbelasting hoger is neemt het belang van een zorgvuldige invulling van de totale leefomgevingskwaliteit toe.

4.2.2 Situatie plangebied

Ten behoeve van de velden 6 en 11 heeft het adviesbureau DGMR het akoestisch onderzoek uitgevoerd (zie bijlage 1) Het akoestisch onderzoek gaat in op de geluidsbelastingen ten gevolge van weg- en railverkeerslawaai op de toekomstige geluidsgevoelige bestemmingen. De geluidsbelastingen worden getoetst aan de grenswaarden uit de Wet geluidhinder en het gemeentelijk beleid.

De geluidsbelastingen overschrijden op gedeelten van het plangebied de voorkeurswaarde van 48 dB. De overschrijdingen worden veroorzaakt door het verkeer op de Minervasingel en de Metamorfosenallee. Ook wordt door het railverkeer de voorkeurswaarde van 55 dB overschreden.

In het kader van het Bouwbesluit zal bij beoordeling aangetoond moeten worden dat wordt voldaan aan de minimaal vereiste gevelwering.

Conclusie

De toekomstige geluidsbelastingen vanwege wegverkeer overschrijden op een aantal woningen in het plangebied de voorkeurswaarde van 48 dB. De overschrijdingen worden veroorzaakt door het railverkeer en het wegverkeer verkeer op de Metamorfosenallee en Minervasingel. Om het oprichten van geluidgevoelige bebouwing toch mogelijk te maken is het verkrijgen van een hogere waarde noodzakelijk. Het ontwerpbesluit hogere waarden zal tegelijkertijd met het bestemmingsplan ter inzage liggen.

4.3 Luchtkwaliteit

4.3.1 Algemeen

De Europese richtlijnen voor luchtkwaliteit zijn geïmplementeerd in titel 5.2 van de Wet Milieubeheer. Het doel van deze wetgeving is het beschermen van mens en milieu tegen de negatieve effecten van luchtverontreiniging. De wet is primair gericht op het voorkomen van negatieve effecten op de gezondheid van de mens. Daarnaast zijn er voor de stoffen zwaveldioxide en stikstofoxiden ook normen opgenomen ter bescherming van ecosystemen.

Voor het toetsen van ruimtelijke plannen zijn de volgende grenswaarden het meest relevant:

- PM_{10} (fijnstof)
  1. de jaargemiddelde concentratie van 40 µg PM_{10}/m3 mag niet worden overschreden;
  2. de 24 uursgemiddelde concentratie van 50 µg PM_{10}/m^3 mag niet vaker dan 35 keer per jaar worden overschreden;
- NO_2 (stikstofdioxide)
  1. de jaargemiddelde concentratie van 40 µg NO_2/m^3 mag niet worden overschreden;
  2. de uurgemiddelde concentratie van 200 µg NO_2/m^3 mag niet vaker dan 18 keer per jaar worden overschreden.

Voor de overige stoffen worden in Nederland geen overschrijdingen gerapporteerd.

In de op de Wet milieubeheer gebaseerde algemene maatregel van bestuur 'Niet in betekenende mate' (Besluit NIBM) zijn regels vastgelegd waaronder projecten (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) die niet in betekenende mate bijdragen aan verslechtering van de luchtkwaliteit, zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit, toch doorgang kunnen vinden. De grens ligt bij een toename van maximaal 3%. Om te voorkomen dat in gebieden waar (nog) grenswaarden worden overschreden of dreigen overschreden te worden, een verslechtering van de luchtkwaliteit plaatsvindt, kunnen bij ministeriële regeling bepaalde gebieden en bepaalde broncategorieën worden aangewezen waarbinnen geen gebruik kan worden gemaakt van de NIBM-regeling.

4.3.2 Situatie plangebied

De woningbouwontwikkeling in de velden 6 en 11 valt binnen de 'niet in betekende mate regeling' uit de Wet Milieubeheer. In een overkoepelend luchtonderzoek uitgevoerd door het adviesbureau Goudappel Coffeng met het kenmerk GSB036/Kpe/0083 d.d. 16 februari 2009 is ook al gebleken dat het gehele plangebied voldoet aan alle gestelde grenswaarden voor zowel stikstofdioxide als fijnstof.

Voor wat betreft stikstof is ook onderzoek gedaan naar de eventuele gevolgen van de uitstoot van stikstof op nabijgelegen Natura 2000 gebieden, zoals de Veluwe, in verband met de bouw van de woningen. In paragraaf 4.6 wordt hier nadere op ingegaan.

Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit heeft geen gevolgen voor het plan.

4.4 Hinder

4.4.1 Algemeen

In het kader van bedrijven en milieuzonering dienen de effecten van inrichtingen op hun omgeving (gevoelige bestemmingen, waaronder eventueel nieuw te ontwikkelen woningen) in beeld gebracht te worden. Voorbeelden van hinder zijn geluid, geur, stof of gevaar. In de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering 2009' is een lijst van inrichtingen opgenomen waarbij de inrichtingen op grond van de hinder die zij veroorzaken, zijn opgedeeld in 6 categorieën. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat een inrichting uit categorie 1 relatief weinig hinder veroorzaakt en een inrichting uit categorie 6 bijzonder veel hinder veroorzaakt.

Geur van industriële bedrijven

Op 13 december 2010 is het beleidsplan geur voor industriële bedrijven vastgesteld. Door het vaststellen van een toetsingskader voor geurrelevante industriële bedrijven kan voor de burgers van de gemeente Arnhem een acceptabel geurhinderniveau worden gegarandeerd.

Trillingen door treinen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen 100 meter van het spoor, wordt voor de beoordeling van trillingen op het aspect trillinghinder de SBR-richtlijn "Meet-en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen, deel B Hinder voor personen in gebouwen" aangehouden. Deze richtlijn heeft geen wettelijke status, maar heeft mede door jurisprudentie een ruim draagvlak opgebouwd en wordt geïnterpreteerd als de meest recente stand der inzichten.

De richtlijn hanteert afhankelijk van de functie streefwaarden voor trillingen ter voorkoming van hinder.

4.4.2 Situatie plangebied

Hinder door bedrijven

Binnen de velden 6 en 11 is de bestemming wonen.

Op basis van de VNG brochure bedrijven en milieuzonering 2009 geldt voor bedrijven/inrichtingen een richtafstand ten opzichte van woningen binnen woongebieden of gemengde gebieden (wonen naast een drukke weg, hoofdinfrastructuur). De velden 6 en 11 worden getypeerd als woongebied.

Zowel binnen, als in de directe omgeving van de velden 6 en 11 bevinden zich geen bedrijven/inrichtingen waarbij hinderaspecten een rol spelen.

Dit betekent dat er vanuit hinder geen belemmeringen voor dit plangebied zijn.

Geur

In de omgeving van de velden 6 en 11 bevindt zich de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) met een geurcontour waarbinnen beperkingen gelden. De geurcontour ligt niet binnen de velden 6 en 11. Dit betekent dat er vanuit geur geen belemmeringen voor dit bestemmingsplan zijn.

In het geldende bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017 is een verouderde geurcontour opgenomen in verband met de aanwezigheid van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) in Elderveld. Het gedeelte van Schuytgraaf waar de verouderde geurcontour op van toepassing was, is opgenomen in het bestemmingsplan zodat de feitelijke situatie van de geurcontour kan worden teruggebracht.

Trillingen

Ten behoeve van de planontwikkeling is door DGMR een algemeen (Bijlage 3)en nader onderzoek (Bijlage 4) uitgevoerd naar de invloed van trillingen als gevolg van het railverkeer van de spoorlijn Arnhem-Nijmegen op de geprojecteerde woningen.

Het trillingsonderzoek op de bouwkavels van veld 6 en 11 (uitgevoerd tussen 8 en 15 augustus 2019) gaf relatief hoge trillingssterkten te zien in de horizontale richtingen. In vergelijking met eerder uitgevoerde kavelmetingen, op het 200 meter zuidelijker gelegen veld 15 en aan de overzijde van het spoor in de wijk Elderveld, doet vermoeden dat dit is veroorzaakt door de terreingesteldheid van het periodiek omgeploegde akkerland (maisveld) waarop de metingen zijn uitgevoerd. De op de kavelmetingen en overdrachtsmetingen (uitgevoerd tussen 26 en 28 november 2019) gebaseerde prognoses laten zien dat in hoogbouw op een afstand van tenminste 30 meter afstand tot het spoor, al zal worden voldaan aan de streefwaarden uit de SBR-B richtlijn, mits deze hoogbouw wordt uitgevoerd in een betonnen draagconstructie met eveneens betonnen vloeren.

In grondgebonden woningen (laagbouw) zal de trillingssterke V_{max} binnen een afstand van 45 meter tot het spoor de streefwaarde A2 van 0,2 uit de SBR-B (nachtperiode) mogelijk overschrijden. Dit is naar verwachting slechts tijdens langere goederentreinpassages en voor zover deze op het woningcasco op het funderingssysteem in resonantie brengen. Het betreft echter hooguit enkele treinen per week en beperkt zich tot de hoogste (2e) verdieping in de horizontale richtingen. Van reizigerstreinen zijn geen trillingssterkten V_{max} hoger dan de streefwaarden te verwachten.

Conclusie:

Voor zowel hoogbouw als laagbouw is het van belang dan vloeren niet trillingsgevoelig zijn in het dominante frequentiegebied van treinpassages. Om hieraan invulling te geven is het van belang dat woningvloeren binnen een afstand van 60 meter bij grondgebonden woningen en 50 meter in het geval van hoogbouw worden gedimensioneerd op een laagste (buig)eigenfrequentie van ongeveer 15 Hz. Voor woningen binnen 100 m afstand van het spoor is verder van belang dat een paalfundering wordt toegepast tot een op een draagkrachtige en meer trillingsarme laag. In veld 6 en 11 zullen overal paalfunderingen worden toegepast. Per bouwcluster zal de aanlegdiepte van deze paalfundering moeten worden bezien op basis van sonderingsgegevens.

In de bestemmingsplanregels zal een regel worden opgenomen dat binnen 45 meter geen trilling gevoelige gebouwen mogen worden gebouwd. Binnen 60 meter geldt als eis dat geen woningen of andere trilling gevoelige objecten mogen worden gebouwd zonder dat wordt voorzien van vloeren met een massa en stijfheid met een laagste buig-eigenfrequentie van de vloer van tenminste 15 Hz.

4.5 Externe veiligheid

4.5.1 Algemeen

Met externe veiligheid wordt bedoeld de kans op overlijden van mensen buiten de grenzen van een bedrijf of transportmedium, als rechtstreeks gevolg van een ongeval met (gevaarlijke) stoffen binnen de grenzen van het bedrijf dan wel het transportmedium. In de externe veiligheid worden twee risicobegrippen gehanteerd het PR (Plaatsgebonden Risico) en het GR (Groepsrisico).

Landelijk regelgeving

Voor bedrijven geldt het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). In het Bevi worden milieukwaliteitseisen vastgelegd die in de ruimtelijke planvorming moeten doorwerken. In het Bevi wordt een onderscheid gemaakt tussen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. De 10^{-6} PR contour geldt ten opzichte van kwetsbare objecten als grenswaarde en ten opzichte van beperkt kwetsbare objecten als richtwaarde. Het beoordelingskader voor het GR is een oriënterende waarde.

Voor ondergrondse (aardgas)leidingen is er het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en voor de transportroutes (weg, water, spoor) het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev). In het Btev en Bevb zijn de milieukwaliteitseisen vastgelegd die in de ruimtelijke planvorming moeten doorwerken.

Basisnet spoor

Op 1 april 2015 is de regeling 'Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen' in werking getreden. Het Basisnet geldt voor het transport van gevaarlijke stoffen via de weg, spoor en het water. Per traject geeft Basisnet een risicoplafond voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het risicoplafond wordt enerzijds bepaald door het aantal transporten dat Arnhem per jaar passeert en anderzijds door het aantal aanwezige personen (volgens het bestemmingsplan) in de omgeving van het spoor. Met het Basisnet ligt de gebruiksruimte voor het vervoer van gevaarlijke stoffen en de veiligheidszone voor de ruimtelijke ordening vast.

Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleidsplan Externe Veiligheid beschrijft de mate van gewenste externe veiligheid in Arnhem. Uitgangspunt hierbij zijn de landelijke normen voor het PR en het GR. In een groot gedeelte van de stad streven we naar het niet doen toenemen van de risico's. Op sommige plekken in de stad, op bedrijventerreinen voor zware industrie en stedelijke zones accepteren we een hoger risico dan op andere plaatsen. Wel moet daar extra aandacht zijn voor de beschikbare mogelijkheden voor rampenbestrijding, de zelfredzaamheid van mensen en de hulpverlening.

4.5.2 Situatie plangebied

Het plangebied ligt in de directe omgeving van het spoortraject Nijmegen-Arnhem-Zutphen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Basisnet

Op basis van het Basisnet geldt voor Arnhem dat er geen 10^{-6} PR contour is en dat de oriënterende waarde voor het groepsrisico niet wordt overschreden. Daarnaast hoeven we geen rekening te houden met een plasbrandaandachtsgebied.

Groepsrisico

In het kader van het globale bestemmingsplan uit 2006 is voor Schuytgraaf, de velden 6 (woondoeleinden) en 11 (centrumdoeleinden), uitgegaan van 400 woningen. Op basis hiervan zijn destijds risicoberekeningen uitgevoerd. Daarnaast zijn er in het kader van het Basisnet in 2012 risicoberekeningen uitgevoerd waarbij voor de velden 6 en 11 is uitgegaan van 400 woningen.

Uit bovenstaande risicoberekeningen (2006 en Basisnet) blijkt dat ter hoogte van de velden 6 en 11 de oriënterende waarde voor het groepsrisico niet wordt overschreden.

Het huidige plangebied met de velden 6 en 11 heeft de bestemming wonen. Het gaat hierbij om 421 woningen. Dit betekent dat het aantal woningen niet zal toe of afnemen en het groepsrisico niet zal wijzigen.

Advies brandweer

In 2006 is in het kader van de verantwoording van het groepsrisico een advies aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (brandweer) gevraagd.

Naar aanleiding hiervan is er een bluswatervoorziening voor bestrijding van calamiteiten op het spoor gerealiseerd.

Verder is er destijds geadviseerd:

- dat vluchtmogelijkheden voor gebouwen en infrastructuur van het spoor af zijn gericht;

- het spoor vanaf het plangebied bereikbaar is voor de hulpdiensten;

- dat gebouwen binnen het gebied via twee onafhankelijke aanrijdroutes bereikbaar zijn voor de hulpdiensten.

In verband met de invulling van de velden 6 en 11 is er op 23 juli 2019, (nr. 190731-0020) aanvullend advies aan de brandweer gevraagd voor wat betreft bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen. Een voorwaarde van de brandweer is dat het plangebied via 2 wegen wordt ontsloten. Daarnaast moet de infrastructuur binnen het plangebied voldoen aan de eisen zoals opgenomen in het advies. De afnamepunten voor het bluswater moeten altijd bereikbaar zijn, en blijven, voor de brandweervoertuigen.

Propaantank

In de directe omgeving van veld 6 bevindt zich, bij het woonhuis op het perceel Achterstraat 30, een propaantank. Op basis van het Activiteitenbesluit betekent dit, afhankelijk van het aantal vullingen van de propaantank per jaar, een minimale afstand van 10 meter ten opzichte van kwetsbare objecten (woningen).

4.6 Groen en ecologie

4.6.1 Algemeen

Wet natuurbescherming (Regels ter bescherming van de natuur)
De Wet natuurbescherming (Wnb) vervangt sinds 2017 het wettelijke stelsel voor de natuurbescherming zoals dat was neergelegd in de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet, door één integraal en vereenvoudigd kader. De Wnb neemt de Europese regelgeving als uitgangspunt. Waar dat noodzakelijk is voor een adequate bescherming van natuurwaarden waarvoor geen specifieke bescherming is voorzien in Europese regelgeving worden aanvullende nationale beschermingsvoorschriften verankerd. De wet gaat over de bescherming van de kernnatuurwaarden en de houtopstanden, als onderdeel van een groter maatregelenpakket gericht op de bescherming van natuurwaarden en het tegengaan van biodiversiteitsverlies. De taken en verantwoordelijkheden worden zoveel mogelijk bij de provincies neergelegd.

Bescherming van gebieden
De wet stelt specifieke kaders voor de instandhouding van gebieden die zijn aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (Natura 2000-gebieden). Voor de Natura 2000-gebieden gelden de instandhoudingsdoelstellingen die voortvloeien uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

De Natura 2000-gebieden in Arnhem zijn: Veluwe, Gelderse Poort en IJssel.

De vergunningplicht voor projecten is aan de orde als het project significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Voor activiteiten zonder mogelijke significante gevolgen is er geen

vergunningplicht.

Bescherming van soorten
De wet sluit aan bij het specifieke beschermingsregime uit de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en de natuurbeschermings-verdragen, zoals het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Er wordt voorzien in concrete verboden ten aanzien van onder meer het vangen en doden van in die bronnen genoemde diersoorten, de verstoring van deze soorten en aantasting van hun rust- en voortplantingsplaatsen, alsmede in een verbod op het plukken en vernielen van bepaalde planten. Voorts wordt voorzien in limitatief opgesomde gronden voor ontheffing van deze verboden. Anders dan in de oude Flora- en faunawet 2002 zijn enkel opzettelijk verrichte handelingen strafbaar. Bij vogels zijn bovendien verstoringen niet strafbaar als de staat van instandhouding van die vogelsoorten niet in gevaar komt.

Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als voldaan is aan de voorwaarden in artikel 3.3 lid 4 en artikel 3.8 lid 5.

Daarnaast geldt als beschermingsregime voor (nationale) soorten:

1. Een zorgplicht die van toepassing is op alle natuurwaarden in Nederland;
2. Een verbod op het opzettelijk doden van de in de bijlage van de wet genoemde dieren, met een ontheffingsregime dat ruimer is dan dat voor internationaal en Europees beschermde soorten;
3. Een verbod op het vangen van dieren genoemd in de bijlage en het opzettelijk beschadigen van hun vaste voortplantings-plaatsen of rustplaatsen; en
4. een verbod op het plukken of opzettelijk vernielen van in de bijlage genoemde vaatplanten (63 soorten).

Er wordt voorzien in ruimere ontheffingsmogelijkheden, dan voor de strikt beschermde soorten gelden (artikel 3.10 lid 2).

Voorts wordt het aantal bejaagbare soorten uitgebreid, worden door gedeputeerde staten goedgekeurde faunabeheerplannen sturend bij de schadebestrijding, populatiebeheer en jacht en komt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het stelsel van soortenbescherming, met inbegrip van de taken van het (op te heffen) Faunafonds, bij de provincies te liggen.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21

bomen gelegen buiten de bebouwde kom (boswet), de zogenaamde 'houtopstanden'. Wil men bomen of bos kappen dan is een kapmelding aan de orde en zal ook een plan voor herplant duidelijk moeten zijn.

Groenvisie Arnhem 2017 – 2035

De Groenvisie gaat over het Groen-blauw raamwerk, de stedelijke hoofdgroenstructuur, vertaald in doelen, ambities en ontwikkelopgaven. Dit Groen-blauw raamwerk van de stad bepaalt het gezicht van de stad en de aantrekkelijkheid van uiteenlopende woon- en recreatiemilieus. Het gaat daarbij om de waarden vanuit landschap, cultuurhistorie, ecologie, water en recreatief gebruik op gemeente en op particuliere terreinen.

Aan groen wordt de laatste jaren steeds meer waarden en kwaliteiten toegekend. Zo ook aan het Arnhemse groen. Dit zijn gezondheid, klimaat (verminderen van hitte en van wateroverlast), milieu (verbeteren luchtkwaliteit), stadslandbouw, dierenwelzijn, toerisme en sport en bewegen. Het groen biedt ruimte voor een gezonde, leefbare, aantrekkelijke en daarmee ook toekomstbestendige woon- en werkomgeving. De Groenvisie is daarvoor verdeeld in 5 thema's met bijbehorende doelen:

- de herkenbare stad: zichtbaarheid en beleefbaarheid van landschap en cultuurhistorie

- de natuurvriendelijke stad: biodiversiteit in en om de stad en de natuur inclusieve stad

- de groene gezonde stad: leefbaarheid, klimaat en gezondheid

- de duurzaam beheerde stad: beheer afgestemd op eindbeeld en gebruik

- de samenwerkende stad: maatschappelijke betrokkenheid en promotie van groen

De Groenvisie legt niet alleen het Groen-blauw raamwerk vast, dus de stedelijke hoofdgroenstructuur.

Daarnaast geeft zij ook richting aan het belang van groen in de wijken, zodat initiatieven de waarden van het groen (landschap, biodiversiteit, gezondheid, waterbuffering, koelte) niet aantasten maar versterken.

De Groenvisie is daarmee een basis voor de vertaling naar de (planologische) bescherming van waardevolle gebieden en waardevolle bomen in de bestemmingsplannen en het latere Omgevingsplan.

Groenbalans en -compensatie

Het provinciale en gemeentelijke beleid voorzien in groencompensatie. De provinciale compensatie is alleen geldig op bos en natuur binnen het Gelderse Natuurnetwerk. Bij compensatie geld een toeslagregeling afhankelijk van de herstelsnelheid van bos of natuur.
In de Groenvisie staan de actuele Arnhemse regels groencompensatie 2017. Uitgangspunt is dat de totale groenbalans in de stad neutraal blijft of toeneemt. Moet er toch groen verdwijnen (planologisch of feitelijk), dan wordt dat gecompenseerd. Allereerst kwantitatief, dan kwalitatief en als laatste financieel. Bij financiële compensatie wordt de waarde van het groen en de bomen gestort in het gemeentelijk Groenfonds. Daar waar de provinciale compensatie regels gelden, treden de gemeentelijke terug.
Om inzicht te houden in de ontwikkeling van het groen dienen per bestemmingsplan of project door middel van een groenbalans de veranderingen inzichtelijk gemaakt te worden.

4.6.2 Situatie plangebied

Inleiding

Schuytgraaf is een nieuwbouwwijk, die wordt gebouwd in het poldergebied tussen Arnhem en Driel. De voormalige agrarische gronden transformeren naar een nieuw stedelijk gebied. Oude structuren zijn basis geweest voor de nieuwe groene hoofdstructuur van dit deel van de stad.

Water vormt een belangrijke drager in de landschappelijke en natuurkwaliteit van de wijk. Voor herontwerp van het watersysteem is een waterstroming ontwikkeld die recht doet aan een zonering inwaterkwaliteit.

De situering van de weide 'het Nevelveld', de droge ecologische verbindingszone, in het oostelijk deel

en de natte ecologische verbindingszone 'de Stroomgraaf en De Schuytse Laak' in het westelijk deel van de wijk vormen samen met de bos- en waterstructuur en het lineaire park het groene- blauwe raamwerk van de wijk. Deze hoofdstructuur is voor een deel ook onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk. Het groene- blauwe raamwerk ligt buiten het bestemmingsplan van veld 6 en 11. De groenstructuur langs de bestaande spoorzone Arnhem Nijmegen, als onderdeel van een groen blauwe lijn, ligt deels wel in dit bestemmingsplan.

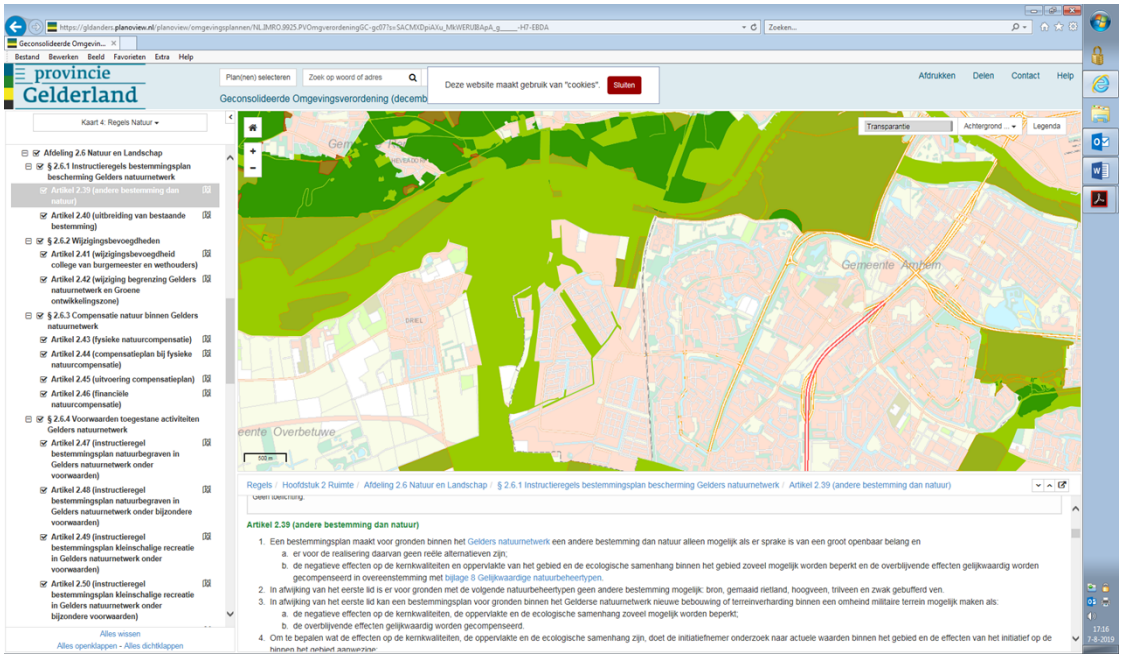

Kaartje groen- blauwe raamwerk hoofdstructuur Groenvisie Arnhem

Het groen blauwe raamwerk van de wijk heeft er voor gezorgd dat vanaf het begin, voor inheemse planten en dieren een vernieuwd habitat is ontstaan en hervestiging van soorten mogelijk is geweest. Ook hebben inheemse soorten zoals vleermuizen dit nieuwe groen netwerk ontdekt als foerageergebied.

In de woongebieden is de stedelijke natuur tot nu toe geen onderdeel geweest van de opgave van het veld, maar afhankelijk van bewonersinitiatieven na bouw.

Door vanaf het begin rekening te houden met stadsnatuur en daar aan en in bebouwing voorzieningen voor mee te nemen, kan dit worden mee ontworpen en aangelegd. Daardoor wordt de identiteit van het veld versterkt en verrommeling nadien voorkomen.

Doelsoorten voor veld 6 en 11 zijn Vleermuis, zwarte roodstaart, gierzwaluw en huismus: verblijven in gebouwen. Wilde bij: bloemrijke bermen aan randen en in het veld. Egel: tuinen en openbaar groen geschikt en toegankelijk voor egels.

<u>Toets aan Gelders Natuurnetwerk</u>

De west- en noordzijde van Schuytgraaf zijn deels benoemd als Gelders Natuurnetwerk en deels als Groene Ontwikkelzone (GO). De wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied mogen niet significant worden aangetast.

De in het kader van dit bestemmingsplan nog te ontwikkelen velden 6 en 11 liggen buiten de begrenzing van het Gelder Natuurnetwerk.

Toets aan Wet Natuurbescherming - Natura 2000-gebieden

Het gebied ligt meer dan 2 km ten zuiden van het Natura 2000-gebied Veluwe. DGMR heeft in opdracht van de gemeente Arnhem onderzoek uitgevoerd naar de stikstofdepositie (Onderzoek stikstofdepositie Schuytgraaf Veld 6 -11, Onderzoek effect op Natura 2000-gebieden voor bestemmingsplan, M.2019.01.R001, 21 november 2019, DGMR). Uit de berekening volgt dat het plan zowel in de gebruiks- als in de bouwfase geen relevante bijdrage heeft op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de omgeving. De berekende depositie voldoet voor beide situaties aan de afgeronde grenswaarde van 0,00 mol/ha/jaar. Het onderzoek is als Bijlage 5 bijgevoegd.

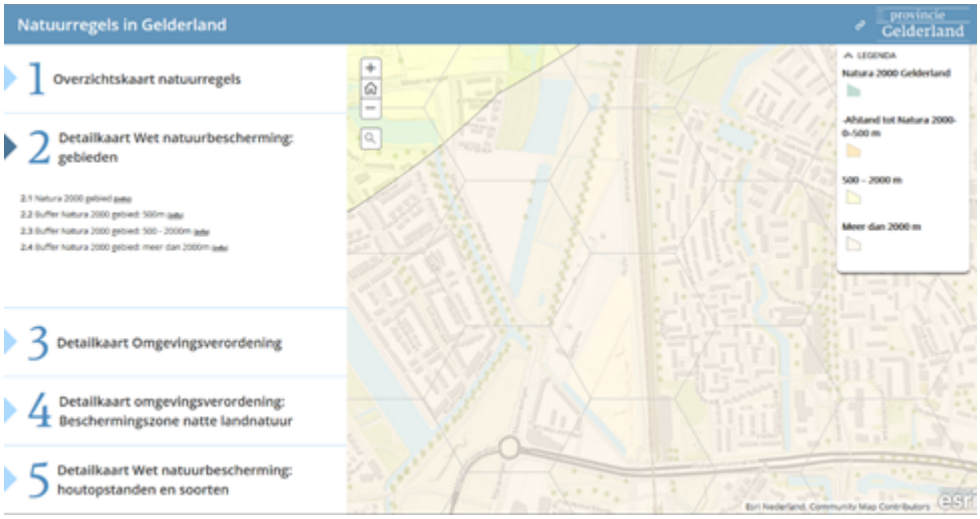

In Schuytgraaf komen geen soorten of habitattypen voor die zijn beschermd conform deze wetgeving.

De bebouwing wordt aangesloten op het warmtenet.

Wet Natuurbescherming - Soorten

Voor de realisatie van de wijk beschikt de gemeente sinds 2004 over ontheffingen in het kader van de soortenbescherming. De actuele ontheffing van FF/75C/2011/0188A voor het tijdvak van: 15 juli 2016 tot en met 14 juli 2021. Deze ontheffing was nodig met het oog op het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de rugstreeppad (Bufo calamita), bittervoorn (Rhodeus amarus), grote modderkruiper (Misgurnus fossilis) en de kleine modderkruiper (Cobitis taenia). De ontheffing is verkregen omdat er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten en er geen andere bevredigende oplossing bestaat. De ontheffing geeft voorwaarden waaraan moet worden voldaan door de initiatiefnemer. Met name gaat het hier om compenserende en mitigerende maatregelen.

Voor de realisatie van veld 6 en 11 hebben we vooral te maken met de kans op vestiging van rugstreeppad, omdat er in deze woonvelden geen watergangen liggen. Het woonrijp maken van het veld zal dan ook met ecologische begeleiding door extern ter zake kundigen, gepaard gaan.

Wet Natuurbescherming - Houtopstanden

Voor de realisatie van dit veld worden geen houtopstanden gekapt.

Groenvisie 2017 - 2035

De groencompensatieregels zijn niet van toepassing voor Schuytgraaf. Hier was de grondexploitatie voor 2 oktober 2006 al vastgesteld. Wel was voor de toekomstige wijk het realiseren van een samenhangende robuuste groenstructuur het uitgangspunt. Behoud en ontwikkelen van de oorspronkelijke landschappelijke-, cultuurhistorische en ecologische waarden en het integreren daarvan in het stedenbouwkundig ontwerp is daarbij randvoorwaarde geweest. Deze structuren zijn nagenoeg gerealiseerd.

Groenbalans

De groeninrichting in het veld voorziet in de realisatie van wijkgroen met bomen.

De bomen op de groene pleinen zullen dusdanig worden aangelegd dat ze de monumentale bomen van de toekomst zijn.

Dit groen krijgt in dit bestemmingplan de bestemming groen, zodat voor de toekomstige bewoners de beoogde ruimtelijke kwaliteit is geborgd. Daarmee wordt ook de gemeentelijke ambitie helder vastgelegd.

Conclusie

Er zijn geen belemmeringen voor vaststelling van het bestemmingsplan op basis van groen en ecologie.

4.7 Water

4.7.1 Algemeen

Rijksbeleid

Het Rijksbeleid op het gebied van het waterbeheer is vastgelegd in het Nationaal Waterplan (NWP) 2016-2021 uit 2015. Het plan geeft op hoofdlijnen de ambities weer van het Rijk ten aanzien van het nationale waterbeleid en het daaraan gerelateerde ruimtelijke beleid. De belangrijkste ambities richten zich op waterveiligheid, zoetwater en waterkwaliteit. Maar ook de Deltabeslissingen en enkele waterafhankelijke thema's als natuur en duurzame energie hebben in het plan een plek gekregen.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte uit 2012 is water een onderwerp. Het gaat om de bescherming van de grondwaterkwaliteit en –kwantiteit, de bescherming en verbetering van de waterkwaliteit, een goede zoetwatervoorziening en voldoende ruimte voor waterveiligheid. Verder is klimaatbestendige (her)ontwikkelingen, met water als belangrijk aspect, een belangrijk onderwerp.

In april 2011 hebben Rijk, provincies, gemeente, waterschappen, en drinkwaterbedrijven afgesproken om gezamenlijk maatregelen te nemen voor een doelmatiger waterbeheer; het Bestuursakkoord Water. De inzet ligt bij mooi, veilig, schoon, gezond en duurzaam beheer van watersysteem en waterketen. De kwaliteit moet omhoog tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

In de Waterwet uit 2009 zijn onder meer de gemeentelijke watertaken opgenomen: de zorgplicht voor hemelwater indien de eigenaar van het terrein het hemelwater in alle redelijkheid niet op eigen terrein kan verwerken en de regierol van gemeenten bij de grondwaterzorgplicht.

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is door de overheden afgesproken om vanaf 2020 ruimtelijke adaptatie een integraal onderdeel uit te laten maken van het beleid. Om uiteindelijk in 2050 een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting te hebben. De urgentie om onze leefomgeving klimaat adaptief en waterrobuust te maken is in het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie (november 2018) nogmaals onderstreept.

Beleid waterschap en gemeente

De verantwoordelijkheid voor het stedelijk waterbeheer in Arnhem-Zuid ligt bij het Waterschap Rivierenland. Relevant beleid voor de gemeente Arnhem is het Waterbeheerprogramma 2016-2021 "Koers houden, kansen benutten" en de keur en de legger van het waterschap.

Het waterbeleid van de gemeente Arnhem is vastgelegd in de volgende beleidsplannen:

- Gemeentelijk RioleringsPlan (2014-2018) november 2015; dit plan richt zich op een verbetering van de kwaliteit van het rioleringsstelsel, op de vermindering van de vuiluitworp naar het oppervlaktewater, de bodem en het grondwater, op het voorkomen van overlast en op het vasthouden van schoon hemelwater in stedelijk gebied;
- Waterplan Arnhem (2009-2015). Door de gemeente Arnhem en haar waterpartners is dit Tweede Waterplan Arnhem opgesteld. De gemeenteraad heeft in 2009 het waterplan vastgesteld. Het waterplan is gebaseerd op 4 hoofddoelstellingen:
  1. Arnhem aantrekkelijke waterstad;
  2. Klimaatbestendig watersysteem en waterketen;

3. Goede kwaliteit water en waterbodem;
4. Bewustwording;

- Aanpak wateroverlast Arnhem-Noord (2015). Het plan heeft tot doel om Arnhem en vooral Arnhem-Noord, beter bestendig te maken tegen zware regenbuien. Hiervoor worden tijdens werkzaamheden in de openbare ruimte maatregelen genomen die wateroverlast verminderen dan wel beperken. Over alle plannen in de openbare ruimte wordt een waterscan gelegd.

Resumé

Uitgangspunt in het huidige beleid van gemeente, waterschap en provincie is dat planontwikkeling moet aansluiten bij een duurzaam integraal waterbeheer. Dit betekent dat:

- negatieve verstoring van de grondwaterstanden en –stromingen niet toegestaan zijn om grondwateroverlast en/of verdroging op de locatie en het boven- en benedenstrooms gelegen gebied te voorkomen;
- maatregelen getroffen moeten worden ter voorkoming van (grond)watervervuiling;
- bij nieuwbouw het regenwater binnen het plangebied afgekoppeld moet worden van de riolering en worden verwerkt op eigen terrein;
- voldoende oppervlaktewater aanwezig is en op de goede locatie;
- het verhard oppervlak zoveel mogelijk beperkt wordt;
- het gebruik van uitloogbare materialen en chemische bestrijdingsmiddelen niet is toegestaan;
- ontwikkelingen moeten bijdragen aan het verminderen of beperken van wateroverlast;
- geen ontwikkelingen mogen plaatsvinden die het functioneren van de waterkering beperken;
- de aanwezige ruimte in het winterbed van de rivieren beschikbaar blijft voor het primaire doel; waterberging en waterafvoer.

4.7.2 Situatie plangebied

4.7.2.1 De huidige situatie

Oppervlaktewater

In en rond het gebied van de velden 6 en 11 liggen van oudsher enkele waterlopen. Deze zorgden voor de afvoer van overtollig hemelwater en grondwater van de agrarische percelen. Deze waterlopen maakten onderdeel uit van het grote systeem van de Overbetuwe. Het waterpeil (± 7,3 m.+N.A.P.) werd geregeld door een stuw. De laatste jaren heeft het plangebied al een andere functie gekend waarvoor het gebied al (gedeeltelijk) is opgehoogd. Bij die ophoging zijn enkele kleinere waterlopen gedempt.

Voor de ontwikkeling van Schuytgraaf is een nieuw watersysteem aangelegd dat is afgestemd op de ontwikkeling van het gehele plan Schuytgraaf. Eén van de onderdelen van dat systeem vormt de zuidgrens van het plangebied van de velden 6 en 11.

Grondwater

Het grondwater in het gebied zal nog dezelfde grondwaterstanden hebben als tijdens de agrarische periode. Uit een peilbuis die naast de huidige Metamorfosenallee heeft gestaan, blijkt dat het grondwater gemiddeld rond de 7,6 m.+N.A.P. staat met uitschieters tussen 7,3 en 8,2 m.+N.A.P. Verder richting de noordpunt van het plangebied kan de rivier mogelijk een rol hebben gespeeld in de grondwaterstanden.

Afwatering

Zowel in de landbouwkundige periode als tijdens het tijdelijk gebruik van het plangebied werd neerslag van nature verwerkt in de bodem. Bij zware neerslag zal het oppervlakkig afgestroomd zijn richting de waterlopen.

Afvalwatersysteem

Het gebied was niet gerioleerd. Ook de woning Achterstraat 30 was niet aangesloten op een rioolstelsel. Zuid-noord langs de oostrand van het plangebied ligt een grote persleiding van het waterschap Rivierenland. Deze persleiding voert het afvalwater af van een deel van de Over-Betuwe naar de rioolwaterzuivering Arnhem-Zuid, gelegen in de wijk Elderveld aan de Drielse Dijk. Oost-west door het plangebied ligt ook nog een kleinere persleiding vanuit Driel. Deze sluit aan op de grote persleiding. Deze persleidingen zijn met beschermingszone aangegeven op de plankaart.

4.7.2.2 Watersystemen in de toekomstige situatie

Oppervlaktewater

Voor de ontwikkeling van de velden 6 en 11 wordt geen nieuw oppervlakte aan water aangelegd. De benodigde retentie voor deze ontwikkeling is opgenomen in het totale watersysteem dat voor Schuytgraaf is en wordt aangelegd.

Grondwater

De grondwaterpeilen (in m.+N.A.P.) zullen niet wezenlijk veranderen door de ontwikkeling. Door de ophoging van de woongebieden wordt de ontwatering wel beter. Met een nieuwe minimale maaiveldhoogte van 8,6 m.+N.A.P. en een gemiddelde maaiveldhoogte van 8,8 m.+N.A.P. wordt een minimale ontwatering gerealiseerd van ongeveer 1 m. Dat is voldoende voor de nieuwe bestemmingen.

Afwatering

Hemelwater wordt oppervlakkig afgevoerd met grijsgoten en bodempassages naar buiten het plangebied. Vervolgens wordt het water geloosd op het oppervlaktewater. In het huidige ontwerp zijn 2 plekken (B/F en D/E) in het plangebied waar oppervlakkige afvoer nog niet ingepast is. Technisch is de afvoer via een ondergronds systeem wel mogelijk. Afspraak is om in het vervolgproces naar een ruimtelijke oplossing te zoeken voor deze 2 locaties.

Afvalwatersysteem

Het afvalwater vanuit de woningen wordt via een vuilwaterstelsel ingezameld en naar een eigen gemaal getransporteerd. Daaruit wordt het via een rioolgemaal in Veld 3 naar de zuivering afgevoerd. De woning Achterstraat 30 wordt op het gemeentelijk stelsel aangesloten.

4.7.2.3 Conclusie

De ontwikkeling van de velden 6 en 11 is waterhuishoudtechnisch mogelijk. Wel moet in het vervolgproces voor de twee aangegeven gebieden gezocht worden naar een betere en ruimtelijke oplossing voor de hemelwaterafvoer die overeenkomt met de kwaliteit van Schuytgraaf.

4.8 Bodem

4.8.1 Algemeen

Voor deze ontwikkellocatie is getoetst of de bodemkwaliteit (inclusief grondwater) de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen toelaat. Ook is getoetst of een eventuele bodemverontreiniging gevolgen heeft voor de financiële uitvoerbaarheid van de ontwikkeling.

Als toetskader wordt gebruik gemaakt van de volgende bodemregelgeving:

- Wet Bodembescherming;
- Beleidsnota bodem 2012, Provincie Gelderland, gemeente Arnhem en gemeente Nijmegen, 1 december 2012;
- Besluit Bodemkwaliteit;
- Nota Bodembeheer, september 2011

4.8.2 Situatie plangebied

Beschrijving bodemkwaliteit in het plangebied

Voor het bestemmingsplan is een inventarisatie uitgevoerd naar de bekende (mogelijke) gevallen van ernstige bodemverontreiniging in het betreffende plangebied. Daarnaast is een inventarisatie uitgevoerd naar alle beschikbare bodemkwaliteitsgegevens en historische gegevens in het plangebied. Daarbij is gebruik gemaakt van het bodeminformatiesysteem van de gemeente Arnhem en zijn bodemrapporten/-documenten geraadpleegd.

Uit deze inventarisatie is gebleken dat in het bestemmingsplangebied geen gevallen van ernstige bodemverontreiniging aanwezig zijn.

Direct aangrenzend aan het bestemmingsplangebied geen grondwaterverontreinigingen:

Korte beschrijving bodemkwaliteit

De milieu hygiënische kwaliteit van de bodem is recentelijk (maart 2019) opnieuw vastgelegd.

Buiten de chemische kwaliteit over het gehele terrein is de bodem ter plaatse van de voormalige puinverharding ook onderzocht (zowel de halfverharding als de onderliggende bodem) op asbest.

Er zijn lichte verhogingen met nikkel en minerale olie aangetroffen ter plaatse van veld 6. Analytisch is ter plaatse van de voormalige verharding geen asbest aangetroffen.

Er zijn geen sanerende maatregelen nodig om locatie geschikt te maken voor de beoogde functie.

Verder is op basis van bodemonderzoek en/of de bodemkwaliteitskaart licht tot matig verontreinigde grond (klasse wonen) te verwachten. Verdere informatie over de bodemkwaliteit in Arnhem kunt u vinden op de internetsite www.arnhem.nl/bodem.

Bij functiewijziging of bij nieuwbouwplannen kan voor aanpassing van het bestemmingsplan en/of aanvraag van een (bouw)vergunning om een recent bodemonderzoek worden gevraagd.

Conclusie

De geïnventariseerde en getoetste bodemgegevens geven voldoende inzicht in de bodemkwaliteit van het plangebied. Er zijn geen gevallen van ernstige bodemverontreiniging aanwezig. Direct aangrenzend aan het plangebied liggen geen grondwaterverontreinigingen. Voor de ontwikkeling van het terrein zijn geen sanerende maatregelen nodig

De kwaliteit van de bodem (inclusief grondwater) vormt geen gevaar voor de volksgezondheid bij de aanwezige bestemmingen/functies in het ontwikkelgebied.

De kwaliteit van de bodem (inclusief grondwater) vormt geen belemmering voor de planontwikkeling op de ontwikkellocatie en voor de financiële uitvoerbaarheid daarvan.

4.9 Cultuurhistorie en archeologie

4.9.1 Algemeen

Rijksbeleid

Erfgoedwet

Cultuurhistorische objecten die zeldzaam of schaars zijn en die voor mensen in hoge mate het beeld van Nederland bepalen, worden aangewezen als monumenten. In de Erfgoedwet (de opvolger van de Monumentenwet 1988) is vastgelegd hoe monumenten van bouwkunst en archeologie en stads- en dorpsgezichten moeten worden beschermd. Deze wet is het belangrijkste instrument voor de bescherming van het cultuurhistorisch erfgoed in Nederland.

Besluit ruimtelijke ordening

Cultuurhistorie moet op basis van de gewijzigde Bro (art 3.1.6) goed in bestemmingsplannen verankerd worden. Dit behelst niet alleen een beschrijving van de aanwezige en te verwachten cultuurhistorische waarden, maar ook een waardering ervan en een advies over toekomstige omgang ermee, gelet op de ruimtelijke opgave die in het bestemmingsplan aan de orde is. Aangegeven moet worden hoe met de cultuurhistorische waarden rekening is gehouden in het bestemmingsplan.

Verdrag van Valletta en de Wet op de archeologische monumentenzorg

De bescherming van het archeologische erfgoed in de bodem en de inbedding ervan in de ruimtelijke ontwikkeling is het onderwerp van het Europese Verdrag van Valletta (Malta). In 1992 ondertekenden twintig Europese staten, waaronder Nederland, dit verdrag. De belangrijkste uitgangspunten van het verdrag zijn:

- archeologische waarden dienen zoveel mogelijk (in situ) in de bodem bewaard te blijven en beheermaatregelen dienen genomen te worden om dit te bewerkstelligen;
- vroeg in de ruimtelijke ordening dient al rekening gehouden te worden met archeologie;
- bodemverstoorders betalen het archeologisch (voor)onderzoek wanneer behoud in situ niet mogelijk is.

In 2007 is het verdrag vertaald in de Monumentenwet 1988 en maakt thans deel uit van de Erfgoedwet.

Provinciaal beleid

Programma 'Gelderland Cultuurprovincie'

In 2012 is het Programmaplan voor Cultuur en Erfgoed 2013-2016 vastgesteld. De visie die hieraan ten grondslag ligt, is dat cultuur en erfgoed een wezenlijke bijdrage leveren aan de Gelderse samenleving. Cultuur en erfgoed zijn bouwstenen voor een goede economische en maatschappelijke ontwikkeling en bepalen mede de identiteit van Gelderland. Bij erfgoed gaat het om het duurzaam benutten van monumenten, archeologie en landschap. Enkele thema's die in het programma aan de orde komen, zijn: het vergroten van de zichtbaarheid en beleefbaarheid van erfgoed; het bevorderen van kennis en vakmanschap; het stimuleren van herbestemming en het investeren in buitenplaatsen en militaire linies.

Gemeentelijk beleid

Erfgoednota 'Panorama Arnhem'

In de Erfgoednota 'Panorama Arnhem' wordt het accent verschoven van 'behoud door bescherming' naar 'behoud door ontwikkeling'. We gaan er vanuit dat de cultuurhistorie zo op een vroeg moment een actieve rol gaat spelen in veranderingsprocessen en ontwerpkeuzen. Het stadsbeeld van Arnhem verandert in hoog tempo. Het erfgoedbeleid wil de cultuurhistorische factor een zichtbare en samenhangende rol geven in deze stedelijke ontwikkelingen. Cultuurhistorie wordt ingezet als ontwikkelingskans en niet als belemmering.

Streven is om bij planontwikkelingen zo vroeg mogelijk onze kennis van de Arnhemse cultuurhistorie in te brengen. De kennis van het Arnhemse erfgoed moet goed toegankelijk zijn. Hiertoe worden nieuwe instrumenten ontwikkeld. De erfgoedkaart biedt een overzicht van alle cultuurhistorische elementen en structuren binnen de gemeente Arnhem. Daarnaast blijft het zichtbaar maken van de bouw- en ontwikkelgeschiedenis van onze stad uitgangspunt. De cultuurhistorische dimensie van de stad moet, waar mogelijk, worden versterkt en beleefbaar gemaakt.

Om de doelstellingen van het erfgoedbeleid te realiseren zetten we een aantal strategieën in:

- Behouden door ontwikkelen
- Behouden door beschermen
- Adviseren, stimuleren en verleiden
- Kennis verwerven en verspreiden

Archeologische verwachtingenkaart

Archeologie is een integraal onderdeel van het erfgoedbeleid en als zodanig opgenomen in de erfgoednota. In de nota wordt voortgeborduurd op de uitgangspunten van het Verdrag van Malta.

Behoud van archeologische waarden is het uitgangspunt en als dat niet mogelijk is, volgt veiligstelling door archeologisch onderzoek. Om permanente aandacht voor deze vorm van erfgoed te krijgen, is ingezet op constante voorlichting en educatie. Sinds 2008 beschikt de gemeente over een archeologische verwachtingenkaart voor heel Arnhem. De verwachtingenkaart geeft al in een vroeg stadium van planvorming globaal inzicht in de mate waarin archeologische resten in een gebied aangetroffen kunnen worden.

Conform de Erfgoedverordening geldt dat archeologisch onderzoek uitgevoerd moet worden als grondroerende werkzaamheden:

- in archeologisch waardevolle gebieden (buiten monumenten) dieper dan 40 cm-maaiveld reiken en groter zijn dan 30 m2;
- in gebieden met een hoge archeologische verwachting dieper dan 40 cm-maaiveld reiken en groter zijn dan 200 m2;
- in gebieden met een middelhoge archeologische verwachting dieper dan 40 cm-maaiveld reiken en groter zijn dan 500 m2;
- in gebieden met een lage archeologische verwachting dieper dan 40 cm-maaiveld reiken en groter zijn dan 2000 m2.

Voor archeologisch waardevolle gebieden zijnde beschermde gemeentelijke of rijksmonumenten, geldt maatwerk. Voor rijksmonumenten beslist de Minister van OC&W. Gebieden die reeds onderzocht zijn en/of zijn vrijgegeven, zijn vrijgesteld van onderzoek. Aan het archeologische beleid dat in de verordening is verankerd, ligt de archeologische maatregelenkaart als basis.

Structuurvisie

De Structuurvisie Arnhem (2011) biedt een strategisch kader voor ruimtelijke planning op stedelijk niveau voor de lange termijn. Uitgangspunt is het voortbouwen op de karakteristieken van de historisch gegroeide stad. In de cultuurhistorische hoofdstructuur zijn de ruimtelijke, historische elementen weergegeven, die essentieel zijn voor Arnhem als geheel. Per landschappelijke karakteristiek zijn de ambities weergegeven. Vervolgens is een selectie gemaakt van die cultuurhistorische belangen en structuren die kansen bieden bij nieuwe gebiedsontwikkelingen in de stad: de 'Cultuurhistorische Kansenkaart'. De rijkdom van de Arnhemse cultuurhistorie is kader en inspiratiebron bij ruimtelijke ontwikkelingen in de stad.

4.9.2 Situatie plangebied

4.9.2.1 Cultuurhistorie

Er zijn geen cultuurhistorische waarden aanwezig.

4.9.2.2 Archeologie

Aardwetenschappelijk

Het plangebied ligt in Arnhem-Zuid en daarmee in het rivierengebied van Oost-Nederland. Diep in de ondergrond bevinden zich hier afzettingen van Rijn en Maas uit de ijstijd. Deze kenmerken zich door grof zand en grind. Aan het einde van de ijstijd, tijdens een periode van extreme kou, waaide zand op uit droge rivierbeddingen. Dit zand werd elders evenwijdig aan beddingen als duinen afgezet. Een dergelijk duin bevindt zich in Schuytgraaf ter hoogte van de hieronder te bespreken vindplaats 9. Ter hoogte van de eveneens hieronder te bespreken vindplaats 10 bevindt zich ook een zandopduiking uit de ijstijd, alleen ontstond deze niet door windafzetting, maar onder invloed van stromend water.

Ongeveer 10.000 jaar geleden ving het Holoceen aan. Gedurende deze tussenijstijd verbeterde het klimaat zich. Rivieren kregen minder sediment vanuit het achterland te verwerken en namen binnen het brede rivierdal uit de ijstijd een rustiger en meanderend karakter aan. De voorloper van de Rijn sneed zich in de oudere afzettingen en dekte deze af met zand en klei. Tegelijkertijd, maar vooral vanaf circa 7000 v.Chr., werd door wateropvulling van het Noordzeebekken rivierwater stroomopwaarts gestuwd. Dit 'opstuwingspunt' passeerde Arnhem rond 3800 v.Chr. Het oude rivierdal raakte steeds meer opgevuld en vanaf circa 1300 v.Chr. verlegden zijgeulen van de Rijn zich buiten het dal om rivierwater af te kunnen voeren. Tijdens perioden van hoogwater werd door deze geulen op oevers zand afgezet. Na verloop van tijd ontstonden hierdoor oeverwallen, flauwe verhogingen evenwijdig aan de rivierbedding. Het geheel van rivierbedding en oeverwal wordt aangeduid als stroomgordel. Verder weg van de rivier zette de rivier de zwaardere kleideeltjes af. Hier ontstonden de zogeheten komgebieden, lager gelegen en nattere zones tussen oeverwallen. In Schuytgraaf waren twee stroomgordels aanwezig. Op de meest oostelijke, de Snodenhoek-stroomgordel, zijn bewoningssporen gevonden. Ook op het rivierduin zijn bewoningssporen aangetroffen.

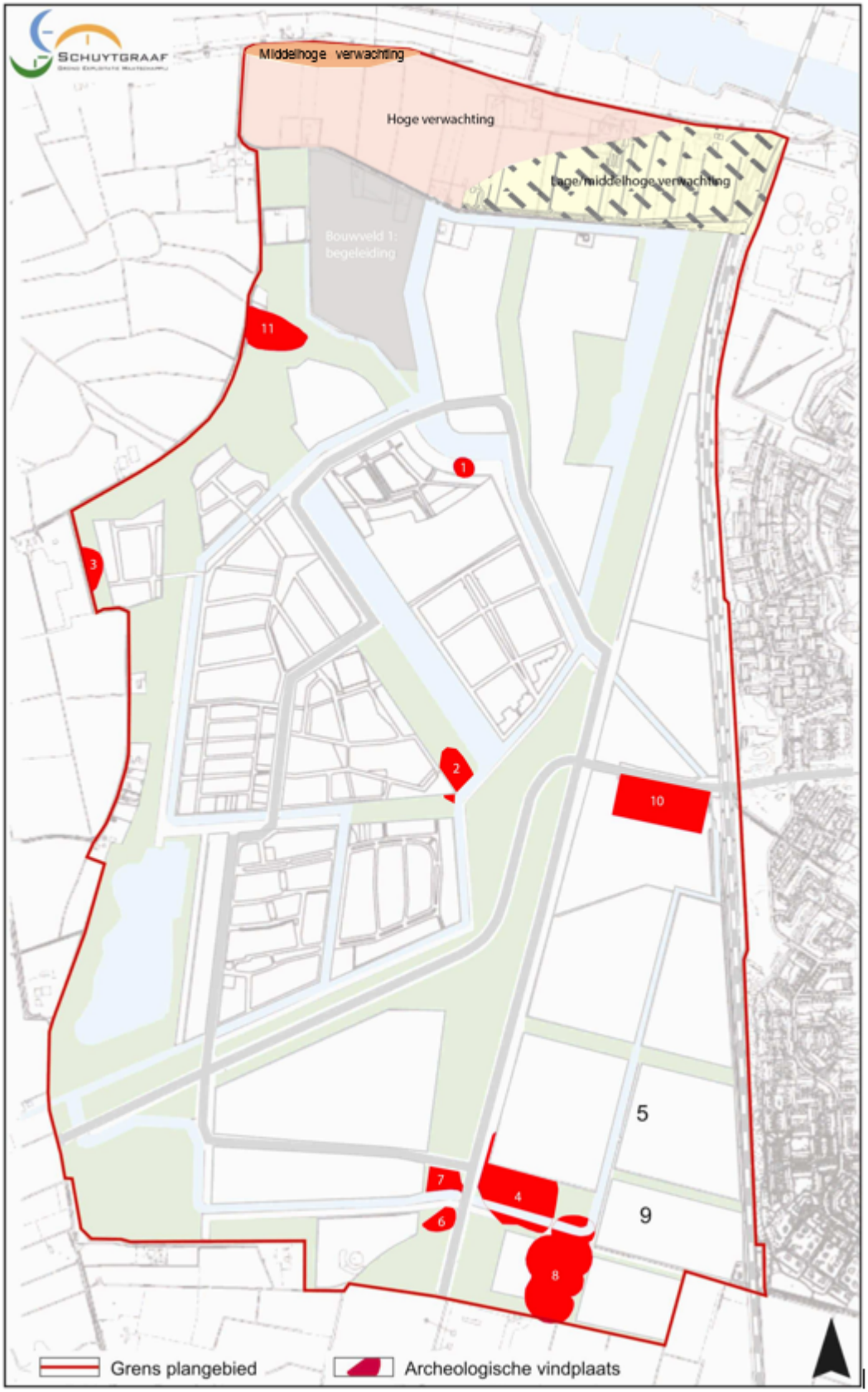

Afbeelding 5.1 Nog aanwezige vindplaatsen. Vindplaats 5 bleek niet behoudens waard, vindplaats 9 is volledig onderzocht. Bouwveld 1 is geselecteerd voor een archeologische begeleiding indien daar grondwerkzaamheden plaatsvinden. Noord: verwachtingen tussen Achterstraat en Drielsedijk. Vindplaats 10: archeologisch rijksmonument.

Archeologie
In verband met de ontwikkeling van Schuytgraaf is op verschillende momenten archeologisch onderzoek verricht. Vanaf het midden van de jaren '90 van de vorige eeuw zijn voor het destijds op te stellen bestemmingsplan karterende en waarderende boringen geplaatst. Hierbij zijn 11 vindplaatsen aan het licht gekomen die vervolgens nader zijn onderzocht.

De vindplaatsen zijn waar mogelijk behouden door inpassing in de planvorming. Daar waar dit niet mogelijk was en archeologische waarden door nieuwbouwwerkzaamheden verloren zouden gaan, vonden opgravingen plaats.

Het uiterst noordelijke deel van Schuytgraaf, de zone tussen de Drielsedijk en Achterstraat, is destijds niet meegenomen in de archeologische onderzoeken van de Schuytgraaf. Voor het westelijke deel geldt een hoge en middelhoge archeologische verwachting. Dit vanwege mogelijke bewoning op oeverafzettingen. Daarnaast kan de limes, de noordelijke grens van het Romeinse Rijk, door dit gebied lopen. Het oostelijke deel heeft voor wat betreft de eerste 1,5 m-huidig maaiveld een lage archeologische verwachting. Hier worden komgronden verwacht die een extensief gebruik kenden. Vanaf 1,5 meter geldt echter een middelhoge archeologische verwachting. De komgronden dekken een ouder landschap af. Op zandruggen, net zoals op vindplaats 9-10, kunnen zich bewoningssporen bevinden.

Conclusie

Er gelden geen verwachtingen meer op het gebied van archeologie. Vertaling naar plankaart en regels van het bestemmingsplan is niet noodzakelijk. Mochten er toch archeologische vondsten worden gedaan, dan dienen deze gemeld te worden conform de Erfgoedwet. In de praktijk zal in dit geval een archeoloog van de gemeente Arnhem worden ingeschakeld.

4.10 Energie en duurzaam bouwen

Rijksbeleid
Nieuwe gebouwen en woningen moeten volgens landelijke regelgeving voldoen aan het Bouwbesluit. In het bouwbesluit worden de energieprestaties voor nieuwe gebouwen en woningen fasegewijs

aangescherpt. Per 1 januari 2015 is de Energieprestatiecoëfficient (EPC) voor nieuwbouw van woningen aangescherpt tot 0,4. Voor overige gebouwen is de EPC afhankelijk van de functie.

Vanaf 1 januari 2021 moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energieneutrale gebouwen (BENG) zijn. Dit vloeit voort uit het Energieakkoord voor duurzame groei en uit de Europese richtlijn EPBD. Voor overheidsgebouwen geldt dat zij vanaf 1 januari 2019 voldoen aan de BENG eisen.

Gemeentelijk beleid
De gemeente Arnhem hanteert de volgende voorkeursvolgorde inzake de ambities voor nieuwbouw:

1. Energieneutraal,
2. Bijna energieneutraal (BENG),
3. Conform eisen bouwbesluit.

De gemeente vraagt bij gebiedsontwikkelingen van meer dan 50 woningequivalenten een energievisie van de initiatiefnemer. Energieneutraliteit is hierbij het streven. Met behulp van een energievisie kan een geschikte combinatie van energieconcepten gekozen worden. De energievisie brengt verschillende energieopties voor het plangebied in beeld en beschrijft de consequenties daarvan. De visie kan uitgebreid worden tot een duurzaamheidsvisie door bijvoorbeeld ook thema's als duurzaam bouwen, afval, groen, water, mobiliteit en openbare ruimte mee te nemen.

4.11 Stadsklimaat

In de Structuurvisie 2020-2040 (vastgesteld december 2012) is de gemeentelijke ambitie verwoord om Arnhem klimaatbestendig te maken onder alle weersomstandigheden. Voor nu en in de toekomst, onder invloed van de klimaatverandering, wordt tenminste gestreefd naar prettig toeven binnen- en buitenshuis en het vermijden van ongewenste gezondheidsrisico's. Voor hitte ligt de nadruk op de toename in de toekomst van het aantal zomerse en zelfs tropische dagen. In het realiseren van een prettig stadsklimaat wil de gemeente optimaal gebruik maken van de (huidige) gunstige uitgangssituatie van natuurlijke luchtstromen die van de hoger gelegen stadsranden en vanuit de rivierzone de stad in stromen en zorgen voor koeling en tevens een goede luchtkwaliteit. Ook het groene karakter van de stad draagt daaraan in grote mate bij.

De opwarming van de stad tijdens warme, tropische dagen doet zich voor in de dichtbebouwde stenige gebieden met veel gebouwvolume, verharding en weinig groen. In de Hittekaart van Arnhem is de gevoeligheid van de stad voor opwarming weergegeven. Bepaalde delen van de stad hebben een verhoogde kans op opwarming (stedelijke hitte-eilanden), wat ongewenste gevolgen voor het woon- en leefmilieu en het functioneren van deze gebieden kan hebben. De Arnhemse binnenstad en directe omgeving is zo'n gebied (zie klimaatkaart rode gebieden).

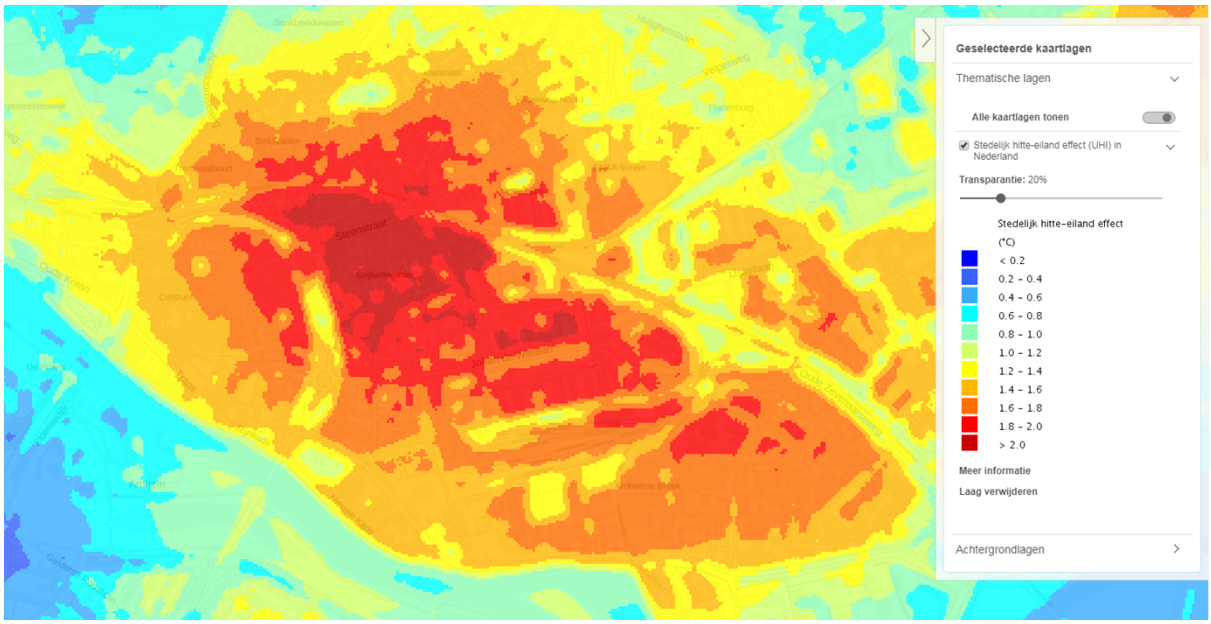

Uitsnede kaart 'RIVM, Atlas Natuur Kapitaal' 2017

De locatie ligt op de Hittekaart van Arnhem in dat deel van de stad dat licht gevoelig is voor opwarming tijdens langdurige perioden van hitte (blauw tot groen/geel gebied op de Hittekaart). De gemeente Arnhem streeft bij ontwikkelingen in deze gebieden naar anticiperende maatregelen om het stadsklimaat ter plekke te verbeteren. Het stadsbestuur heeft deze ambitie in 2014 aangescherpt door te bepalen dat hitteplekken moeten worden bestreden door een effectieve inzet van groen op daken en gevels van gebouwen maar ook op de grond als (bv) bomen. Wordt bij herontwikkeling hiermee geen rekening gehouden dan is de kans groot dat het (lokale) stadsklimaat op de locatie verslechtert met gevolgen voor de toekomstige gebruikers en bewoners van het gebied.

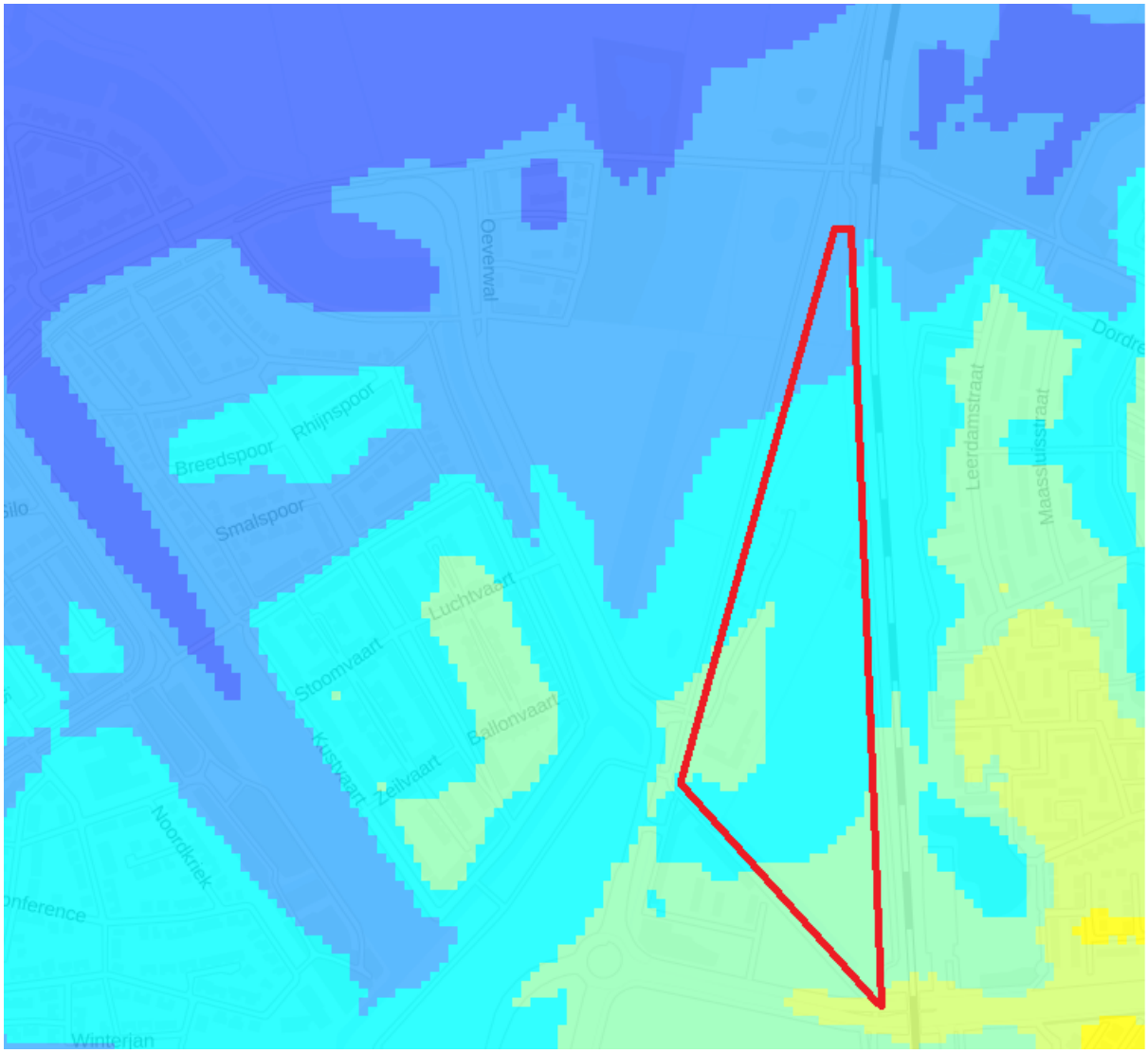

Uitsnede ontwikkelingsgebied Schuytgraaf kaart 'RIVM, Atlas Natuur Kapitaal' 2017

4.12 M.e.r-toets

Situatie plangebied

Het plangebied is gelegen op circa 2,5000 meter afstand van het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Overige Natura 2000-gebieden zijn op grotere afstand gelegen.

M.e.r.-beoordeling

Het bestemmingsplan voorziet in de ontwikkeling van in totaal circa 400 woningen verdeeld over twee velden. Een dergelijk bouwproject is een stedelijk ontwikkelingsproject zoals bedoeld in categorie D11.2 van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.a.). De omvang van het project ligt echter ruim onder de drempelwaarde van 2.000 woningen, waarbij er sprake is van m.a.-beoordelingsplicht.

Deze drempelwaarde is echter indicatief. Dit houdt concreet in dat het bevoegd gezag op grond van artikel 2, lid 5 van het Besluit m.a. dient na te gaan of de beoogde activiteit daadwerkelijk geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. Indien dit niet kan worden uitgesloten, is het alsnog nodig een milieueffectrapport op te stellen.

De toets of er, ondanks het feit dat de omvang onder de drempelwaarde uit het Besluit m.a. blijft, sprake kan zijn van belangrijke nadelige milieugevolgen wordt aangeduid als een 'm.a.-beoordeling' of m.a.-toets.

Op basis van deze beoordeling dient het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad expliciet te besluiten of er al dan niet een m.a.-procedure wordt gevolgd.

De voorliggende paragraaf betreft deze m.a.-beoordeling.

Bij de m.a.-beoordeling worden getoetst aan de criteria van Bijlage III van de Europese richtlijn milieueffectbeoordeling (richtlijn 85/337/EEG).

Deze criteria hebben, samengevat, betrekking op:

1. de kenmerken van het voornemen (onder meer omvang, kans op hinder, mogelijke cumulatie met effecten van andere activiteiten);
2. de plaats (onder meer ligging ten opzichte van gevoelige gebieden);
3. de kenmerken van de effecten, mede gelet op de aard van het voornemen en de plaats.

Criteria

De criteria in Bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling zijn als uitgangspunt genomen. De hoofdcriteria zijn reeds genoemd. Hieronder volgt een overzicht van de criteria.

1. Kenmerken van de projecten
Bij de kenmerken van de projecten moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- de omvang van het project;
- de cumulatie met andere projecten;
- het gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
- de productie van afvalstoffen;
- verontreiniging en hinder;
- risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

2. Plaats van de projecten
Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bestaande grondgebruik;
- de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
- het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden:
    a. wetlands,
    b. kustgebieden,
    c. berg- en bosgebieden
    d. reservaten- en natuurparken, gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszonen door de lidstaten aangewezen op grond van de Vogel-en/of habitatrichtlijn,
    e. gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden,
    f. gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid,
    g. landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

3. Kenmerken van het potentiële effect
Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking);
- het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- de orde van grootte en de complexiteit van het effect;
- de waarschijnlijkheid van het effect;
- de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

Beoordeling

De vormvrije m.a.-beoordeling is gebaseerd op de beschrijving van het plan en de ten behoeve van de ontwikkeling uitgevoerde onderzoeken.

1. Kenmerken van het project
Het project betreft de realisering van twee gebieden met circa 400 woningen.

De omvang van het project is niet van zodanige aard dat reeds daarom sprake is van een bijzondere effecten op de omgeving. Ook zal er, gelet op de aard van de ontwikkeling geen bijzonder beroep gedaan worden op natuurlijke hulpbronnen, noch is het de verwachting dat er, in vergelijking met de omgeving, een disproportionele hoeveelheid afvalstoffen of verontreiniging ontstaan. Een bijzonder risico op ongevallen is eveneens niet aanwezig. De locatie maakt onderdeel uit van woningbouwontwikkeling in de wijk Schuytgraaf, waarvan de overige nog te realiseren delen (velden) in de periode na 2020 tot ontwikkeling worden gebracht. Hoewel er in deze zin wel sprake is van cumulatie met nog geplande ontwikkelingen, zijn deze, gelet op het feit dat de wijk Schuytgraaf reeds meer dan 15 jaar in ontwikkeling is en het karakter van de ontwikkeling als woningbouwproject, niet van zodanige impact op de omgeving dat reeds hierom een m.a.-plicht zou gelden.

2. Plaats van het project
De plaats van het project betreft een stedelijke omgeving in het centrum van Arnhem. Het beoogde grondgebruik als woonfunctie is passend in de omgeving. Er zijn geen bijzonder relaties met gevoelige gebieden.

Effecten van het project

De te realiseren functies zijn grotendeels geluidgevoelig van aard, waarbij inkomend geluid van de omgeving zoals wegverkeerslawaai en railverkeer wel van invloed is. Voor een gedeelte van de te realiseren woningen in het plangebied wordt een ontheffing van de voorkeurswaarde voor geluid vanwege weg- en railverkeer en rail aangevraagd, aangezien de overschrijding van deze waarden geen beperking vormen voor de realisatie van de plannen.

Voorts worden op basis van de beoogde functies geen belangrijke negatieve effecten op de omgeving (overige woon- en groengebieden) verwacht.

3. Luchtkwaliteit
Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat de normen voor luchtkwaliteit nergens in het plangebied worden overschreden. Wel heeft de beoogde ontwikkeling verkeersaantrekkende werking, die van invloed kan zijn op de luchtkwaliteit. Uit de 'niet in betekenende mate-toets' blijkt dat de bijdrage van het project aan verslechtering van de luchtkwaliteit niet in betekende mate en dus zeer gering is. Vanuit dit aspect zijn er dus geen bijzonder nadelige gevolgen voor de omgeving te verwachten.

4. Bodem
Uit bodemkundige inventarisatie van het bestemmingsplangebied is gebleken dat er geen gevallen van ernstige bodemverontreiniging aanwezig zijn. Direct aangrenzend aan het bestemmingsplangebied liggen geen grondwaterverontreinigingen.

Op basis van bodemonderzoeken en de bodemkwaliteitskaart is licht tot matig verontreinigde grond te verwachten. Er zijn geen sanerende maatregelen nodig om de locaties geschikt te maken voor de beoogde functie. De voorgenomen woningbouwontwikkeling heeft geen negatieve gevolgen voor de bodemkwaliteit en de e locatie is geschikt voor het beoogde gebruik.

Eventuele effecten blijven beperkt tot het plangebied.

5. Water
In het plangebied behoort lokaal infiltreren van het hemelwater in een gedeelte van het plangebied tot de mogelijkheden. Voor het overige zal het water bovengronds worden afgevoerd.

Het plan voldoet verder aan de gangbare voorwaarden om invloed op de waterhuishouding en de waterkwaliteit tegen te gaan. Er worden geen belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu en de omgeving verwacht.

6. Archeologie
Voor het plangebied gelden geen archeologische verwachtingen meer. Er wordt dan ook geen effect verwacht op eventuele archeologische waarden in de omgeving.

7. Natuur
Het gebied bevat geen bijzondere ecologische waarden, noch worden er als gevolg van de ontwikkeling bijzondere gevolgen voor de omgeving verwacht.

Het noordelijke deel van de plangebieden ligt op een afstand van circa 1 kilometer van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied de Veluwe ten noorden van het plangebied. Significante negatieve effecten op het Natura 2000-gebied zijn gezien de tussenliggende reeds verstorende elementen, ingreep en afstand niet te verwachten. Bovendien zijn de functies reeds beoogd in het geldende bestemmingsplan.

Uit het door DGMR, uitgevoerde onderzoek naar stikstof, Bijlage 5 bij deze toelichting, blijkt dat de berekende depositie minder dan 0,00 mol/ha/jaar bedraagt. Dit betekent dat er geen sprake is van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

Conclusie

Op grond van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat het plan op zich en in samenhang met andere plannen geen belangrijke negatieve gevolgen zal hebben voor de kenmerken van het gebied zelf, voor de directe omgeving en voor gevoelige gebieden in de omgeving. Het opstellen van een milieueffectrapport is niet noodzakelijk.

4.13 Overige

4.13.1 Niet gesprongen explosieven

In het gebied van Schuytgraaf en vooral in de buurt van het spoor is in de Tweede Wereldoorlog veel gevochten, waardoor er rekening moet worden gehouden met munitieresten uit die tijd. Inmiddels is het plangebied nagenoeg volledig munitievrij verklaard. Wat nog niet munitievrij is verklaard zijn een deel van de zandwinplas en de particuliere erven die binnen het grondgebied van Schuytgraaf vallen. Bij ontwikkelingen in nog niet-onderzochte gebieden geldt dat er eerst onderzoek en eventuele ruiming van explosieven plaats moet vinden alvorens er gebouwd mag worden.

4.13.2 Kabels en leidingen

Binnen het plangebied zijn planologisch relevante verbindingen/leidingen/paden aanwezig i de vorm van een riool- en waterleiding.

Beide leidingen lopen parallel langs de spoorlijn. De rioolleiding kent een aftakking naar het westen toe, tussen veld 4 en 5 door. De leidingen zijn voorzien van de dubbelbestemmingen Leiding - Riool en Leiding - Water, met enkele aanvullende bepalingen ter bescherming van het functioneren van het stelsel.

Hoofdstuk 5 Planbeschrijving en -wijzigingen

5.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken is ingegaan op de bestaande situatie, het relevante beleid en de milieu- en omgevingsaspecten. De informatie uit deze hoofdstukken is gebruikt om keuzes te maken bij het opstellen van het bestemmingsplan: de verbeelding (plankaart) en de regels. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de opzet van dit bestemmingsplan. Daarnaast worden de gemaakte keuzes op de verbeelding en in de regels verantwoord. Dat betekent dat er wordt aangegeven waarom bepaalde bestemmingen zijn aangewezen en waarom bepaalde bebouwing acceptabel is.

Dit plan is een herziening van het geldende bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017'. In de regels wordt aangegeven welke onderdelen worden herzien. Voor het overige blijven de regels van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' van toepassing.

5.2 Uitleg van de regels

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten digitaal vast te stellen. De Standaard voor vergelijkbare bestemmingsplannen 2012 (SVBP2012) is verplicht.

De Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 maakt het mogelijk bestemmingsplannen te maken die op vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op een zelfde manier worden verbeeld. Vergelijkbare bestemmingsplannen leiden tot een betere dienstverlening en tot een effectievere en efficiëntere overheid.

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit planregels en bijbehorende plankaart waarop de bestemmingen zijn aangegeven. Deze plankaart kan zowel digitaal als analoog worden verbeeld. De plankaart en de planregels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels (begripsbepalingen en wijze van meten);
2. Bestemmingsregels;
3. Algemene regels (o.a. afwijkingen);
4. Overgangs- en slotregels.

5.2.1 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied en bevatten:

1. Artikel 1 Begrippen
   In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen, voor een eenduidige interpretatie van deze begrippen.
2. Aanpassingen regels bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017

In dit artikel is de vantoepassingverklaring en een opsomming van de wijzigingen van de regels opgenomen.

5.2.2 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 van de regels bevat de bestemmingsregels van bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017 waarin de wijzigingen van Artikel 2 zijn verwerkt.

5.2.3 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied. Dit hoofdstuk is opgebouwd uit:

1. Artikel 34 Anti-dubbeltelregel
   Deze regel bepaalt dat er niet twee keer voor eenzelfde locatie een bouwplan kan worden ingediend.

5.2.4 Overgangs- en slotbepalingen

In hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels staan de overgangs- en slotbepalingen. In de overgangsbepalingen is aangegeven wat de juridische consequenties zijn van bestaande situaties die in strijd zijn met dit bestemmingsplan.

5.3 Wijzingen van het geldende plan

5.3.1 Wijzigingen van de regels

2.1 Vantoepassingverklaring

Dit artikel geeft aan dat het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' een gedeeltelijke herziening van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017 betreft. De regels van dit geldende bestemmingsplan alleen indien dit expliciet is aangegeven in deze gedeeltelijke herziening.

2.2 Artikel 8 Gemengd

1. Door de herziening vervallen de bestemmingen 'Gemengd 1' en 'Gemengd 2'. Hierdoor blijft er nog maar één bestemming 'Gemengd' over. Ten behoeve van de leesbaarheid wordt de bestemming 'Gemengd 3' daarom verplaatst naar 'Gemengd' (voor de verbeelding zie paragraaf 5.3.10).

2. De bestemming 'Gemengd' bevat een regeling voor bijbehorende bouwwerken. In lid 8.2, onderdeel b7 is bepaald dat de gezamenlijke oppervlakte van de bijbehorende bouwwerken per bouwperceel de maten van de in het bij het artikel opgenomen schema niet mogen overschrijden. Per abuis staat in het schema dat is opgenomen in het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' dat voor *bouwpercelen met een oppervlakte van minder dan 90 m^2 de maximale oppervlakte van bijbehorende bouwwerken 50% van de oppervlakte van het gebied met de aanduiding 'bijgebouwen' met een minimum van 20 m^2 is*. Het gebied met de aanduiding 'Gemengd' heeft echter geen aanduiding 'bijgebouwen'. De tekst is daarom gewijzigd. In plaats van '*het gebied met de aanduiding 'bijgebouwen*' wordt het '*het buurperceel minus de oppervlakte van de hoofdbebouwing'.*

3. In het kavelpaspoort voor veld 22a is bepaald dat alle voorzieningenkavels een verplichte rooilijn hebben aan de westzijde, de buitenrand van het veld. Hiermee wordt aan die zijde een representatieve kant gecreëerd. Ook staat er in het kavelpaspoort dat alle gebouwen een kap krijgen, een maximale goothoogte van 3,5 meter en een minimale dakhelling van 15 graden. Om deze uitgangspunten ook publiekrechtelijk vast te leggen is een lid c. toegevoegd waarin is bepaald dat hoofdgebouwen uitsluitend in de op de verbeelding aangegeven 'gevellijn' mogen worden gebouwd. Lid d. bepaalt dat hoofdgebouwen alleen mogen worden gebouwd met een kap onder een minimale dakhelling van 15 graden.

2.3 Schrappen artikel 9 - Gemengd 2 en toevoegen artikel 9 - Horeca

In het geldende bestemmingsplan heeft het gebied rond de eilanden in veld 17b de bestemming 'Gemengd 2'. Op de verbeelding wordt de bestemming van deze gebieden gewijzigd naar 'Water-1' en 'Wonen' (zie paragraaf 5.3.9). Voor het horecapaviljoen komt een nieuwe bestemming 'Horeca' te gelden. Deze bestemming is toegespitst op de huidige situatie. De optie om op deze locatie tevens woningbouw mogelijk te maken wordt geschrapt.

Dit betekent dat de bestemming 'Gemengd 2' zal komen te vervallen.

2.4 Schrappen artikelen 10 Gemengd 3 en 23 Centrum - uit te werken

Door het schrappen van 'Gemengd 1' en 'Gemengd-2' blijft in het vigerende plan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' alleen de bestemming 'Gemengd-3' over. De tekst van artikel 8 Gemengd -1 is vervangen door de tekst van artikel 10 Gemengd 3. Dit betekent dat 'Gemengd 3' kan worden geschrapt uit het plan.

In veld 11 geldt ingevolge 'Schuytgraaf, veegplan 2017' een uit te werken centrumbestemming. In deze herziening krijgt dit gebied de bestemming 'Wonen' (zie paragraaf 5.3.2). Hierdoor blijven er geen gebieden meer over met een 'Centrum - uit te werken' bestemming en kan dit artikel komen te vervallen.

2.5 Artikel 19 Water (nieuwe nummering)

In de geldende bestemming is een bouwmogelijkheid opgenomen voor het vlonders en steigers langs de oevers. Deze mogen maximaal 8 meter breed zijn. Om te voorkomen dat hierdoor de oevers volledig kunnen worden dichtgebouwd met steigers en vlonders wordt deze bouwmogelijkheid beperkt tot maximaal 50% van de breedte van het bouwperceel, welke maat niet meer mag bedragen dan maximaal 8 meter.

2.6 Artikel 20 Water - 1 (nieuwe nummering)

Door middel van de aanpassing van de bestemming 'Water -1' wordt de aanleg van een landtong mogelijk gemaakt (zie paragraaf 5.3.9). De landtong is bedoeld als een recreatiegebied voor voetgangers.

Op de verbeelding wordt een gedeelte van het gebied waar op grond van het vigerende plan nog de bestemming 'Gemengd 1' rust vervangen door de bestemming 'Water -1' (zie paragraaf 5.3.9). Binnen deze bestemming 'Gemengd 1' werden steigers en vlonders, mede ten behoeve van het horecapaviljoen mogelijk gemaakt. Om deze bestaande rechten te behouden wordt de bestemming 'Water -1' aangepast en deze bepaling toegevoegd.

2.7 Artikel 21 Wonen (nieuwe nummering)

Voor de gebieden waar de woonbestemming volledig is gerealiseerd, wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de Arnhemse standaardregeling voor beherende woonbestemmingen. Om te voorkomen dat hierdoor bestaande bouwmogelijkheden of stedenbouwkundige voorwaarden verloren zouden gaan, is voor zover nodig maatwerk verricht. In de bestemming voor Wonen is voor die velden, waar in het huidige bestemmingsplan een specifieke bebouwingsregeling van toepassing is, hiertoe per veld een afzonderlijke regeling opgenomen.

Om de ontwikkeling mogelijk te maken in de velden 6 en 11 en ten behoeve van de beheeronderdelen moeten een aantal bepalingen in het artikel Wonen worden geschrapt, gewijzigd of aangevuld.

Bepaald is dat in lid 21.1 de onderdelen d. en e. worden geschrapt. Deze artikelen luiden als volgt:

"d een gebouwde buurtontmoetingsruimte, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'overige zone: veld 3a';

e. volkstuinen tot een maximumoppervlak van 2.500 m^2, uitsluitend ter plaatse de aanduiding 'overige zone: veld 3a;"

Het buurtkavel en de volkstuinen worden in deze herziening vervangen door de meer algemene bestemming 'Groen' (zie paragraaf 5.3.4).

Onderdelen 2, 4 en 6.
In het geldende bestemmingsplan wordt nog uitgegaan van een variabele invulling van de velden 17b1 en 17b2 (de eilanden). Inmiddels is de invulling van de eilanden grotendeels gerealiseerd. In de verbeelding (zie paragraaf 5.3.9) is daarom nu de feitelijke situatie vastgelegd. Het zuidereiland (veld 17b2) heeft de aanduiding 'specifieke vorm van wonen -1' en het Noordereiland de aanduiding 'specifieke vorm van wonen -2'. De bepalingen over de eilanden kunnen derhalve worden verplaatst van een specifieke bebouwingsregeling naar de regeling in lid 21.2.2 en 21.2.3. Dit betekent dat de specifieke bebouwingsregeling voor de velden 17b1 en 17b2 kan komen te vervallen.

Onderdeel 3.
Deze bepaling geldt voor het gedeelte in de zuidelijke punt van veld 3a. Voor dit gedeelte geldt dat de voorgevel van de hoofdbebouwing dient te worden gebouwd binnen een afstand van twee meter naar de openbare weg gekeerde grens van het bouwvlak, hiervan uitgezonderd het meest zuidelijk gelegen bouwperceel binnen het werkingsgebied van deze bouwaanduiding. Daarnaast geldt in dit gebied een regeling voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde, de hoogte hiervan bedraagt maximaal 2 meter.

Onderdeel 5.
Voor veld 13 geldt dat de specifieke bouwregeling kan worden geschrapt. De woonbestemming is inmiddels volledig gerealiseerd en er kan worden aangesloten bij de Arnhemse standaardregeling voor beherende woonbestemmingen. Dit betekent dat de gebieden de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - 1' krijgen.

Daarnaast wordt voorzien in dit lid voorzien in een rechtstreekse bouwtitel voor de velden 6 en 11. In het geldende plan zijn voor dit gebied nu nog uit te werken bestemmingen opgenomen. Aangezien er wel nog specifieke bebouwingsbepalingen voor de invulling van deze velden gaan gelden, is er een afzonderlijke regeling opgenomen.

Onderdeel 7

De regels hebben betrekking het bouwen van rijwoningen op veld 17b1 (het Noordereiland) en het bouwen van een hoofdgebouw in veld 17b2 (het zuidereiland). In het geldende bestemmingsplan wordt nog uitgegaan van een variabele invulling van de velden 17b1 en 17b2 de eilanden). Inmiddels is de invulling van de eilanden grotendeels gerealiseerd. Dat betekent dat deze bepalingen niet meer actueel en uitvoerbaar zijn en dus kunnen worden geschrapt.

2.8 Artikel 22 Wonen - Uit te werken (nieuwe nummering)

Het gedeelte 'Wonen - uit te Werken' van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' dat zag op veld 6 komt te vervallen en kan derhalve geschrapt worden. Om dit mogelijk te maken wordt de vernummering van het artikel aangepast.

2.9 Artikel 32 Waarde - Landschap

In het geldende bestemming 'Schuytgraaf, veegplan 2017' is reeds een bepaling opgenomen om de landschappelijke waarden te beschermen. Aantasting van het gebied wordt op deze wijze zoveel mogelijk tegen gegaan (zie ook 5.3.9). Om dit mogelijk te maken worden de regels uit artikel 32 aangescherpt door een bouwverbod en een verbod op vergunning vrij bouwen op te nemen. Uit jurisprudentie blijkt dat uit de regels van het bestemmingsplan moet blijken dat, om vergunningsvrij bouwen uit te sluiten, de gronden niet beschouwd moeten worden als erf.

2.10 Artikel 37 Algemene aanduidingsregels

De conclusies uit het trillingsonderzoek (zie paragraaf 4.4.2) worden door middel van de wijziging van de regels uit dit artikel in het bestemmingsplan verwerkt. Voor de velden 6 en 11 wordt een trillingscontour toegevoegd van 45 meter en 60 meter. Binnen 45 meter mogen geen trillingsgevoelige objecten worden gebouwd. Binnen de 60 meter contour moet bij woningbouw worden voorzien van vloeren met een massa en stijfheid met een laagste buig-eigenfrequentie van de vloer van tenminste 15 Hz

5.3.2 Wijzigingen van de verbeelding (ontwikkeling)

Voor de velden 6 en 11 geldt in het geldend bestemmingsplan voor het zuidelijke gedeelte, veld 11, de bestemming 'Centrum - Uit te werken' en dat voor het noordelijke gedeelte, veld 6, de bestemming 'Wonen - Uit te werken'.

In deze herziening is er geen onderscheid meer gemaakt tussen Wonen en Centrum maar geldt voor het gehele vlak de bestemming 'Wonen'. Voor de diverse vakken in het gebied gaan verschillende bouwhoogtes gelden. Ook is de locatie waar de 'specifieke vorm van bedrijf -1' (analoog: sb-1) op de kaart geldt gewijzigd. Deze aanduiding komt in dit plan te gelden in de zuidelijke punt. Daarnaast geldt er voor de noordelijke, de zuidelijke punt de bouwaanduiding 'gestapeld' en 3 locaties waar 3 of 4 laags gestapelde woningbouw ruimtelijk aanvaardbaar is. De locaties waar woningbouw vanwege de nabijgelegen spoorlijn niet mogelijk is, hebben de bestemming 'Groen' gekregen. In de velden zijn twee zones opgenomen met betrekking tot trillingshinder.

Voor het gebied in het midden, De Laar 12a, *kadastraal bekend als AF 001 06 en AF 046 93*, met een woonbestemming geldt dat er geen ontwikkelingen zijn en de standaard woonbestemming zoals opgenomen in 'Schuytgraaf, veegplan 2017' wordt behouden. Hierdoor is er geen reden om deze locatie op te nemen in de herziening. Wel is in dit bestemmingsplan een mogelijkheid voor bijbehorende bouwwerken ten behoeve van die woonbestemming opgenomen.

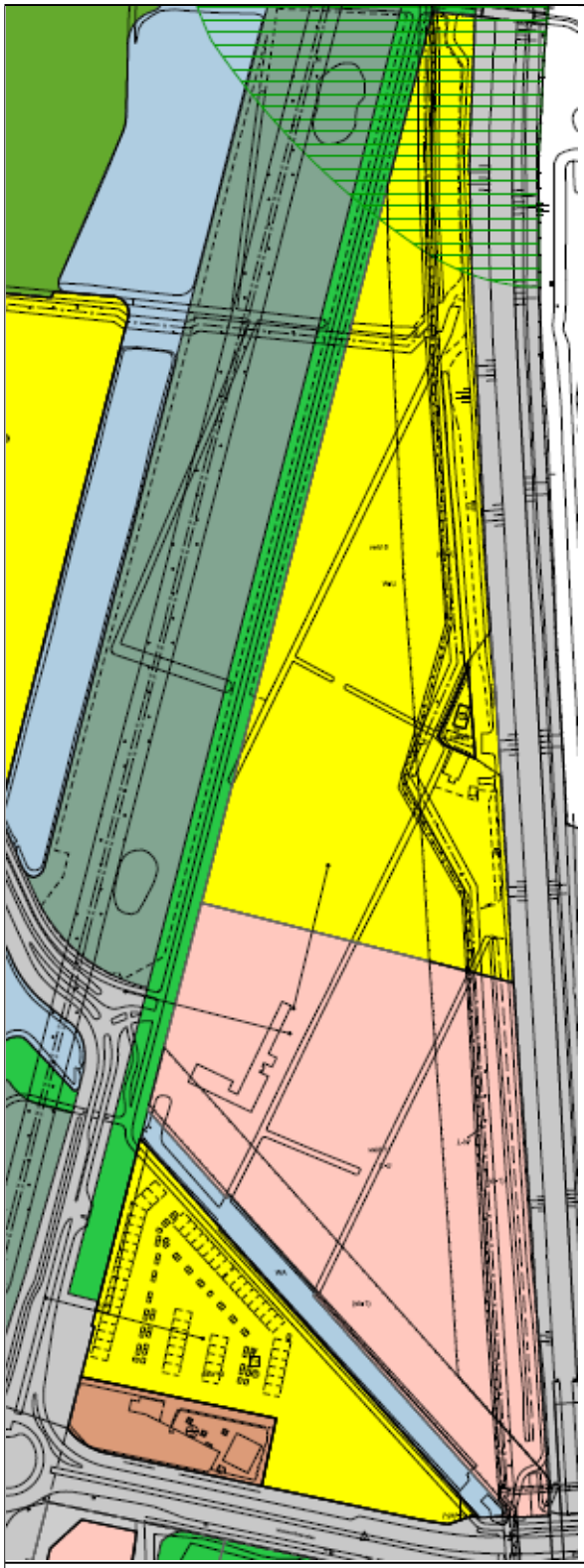

Uitsnede veld 6 en 11, bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017'.

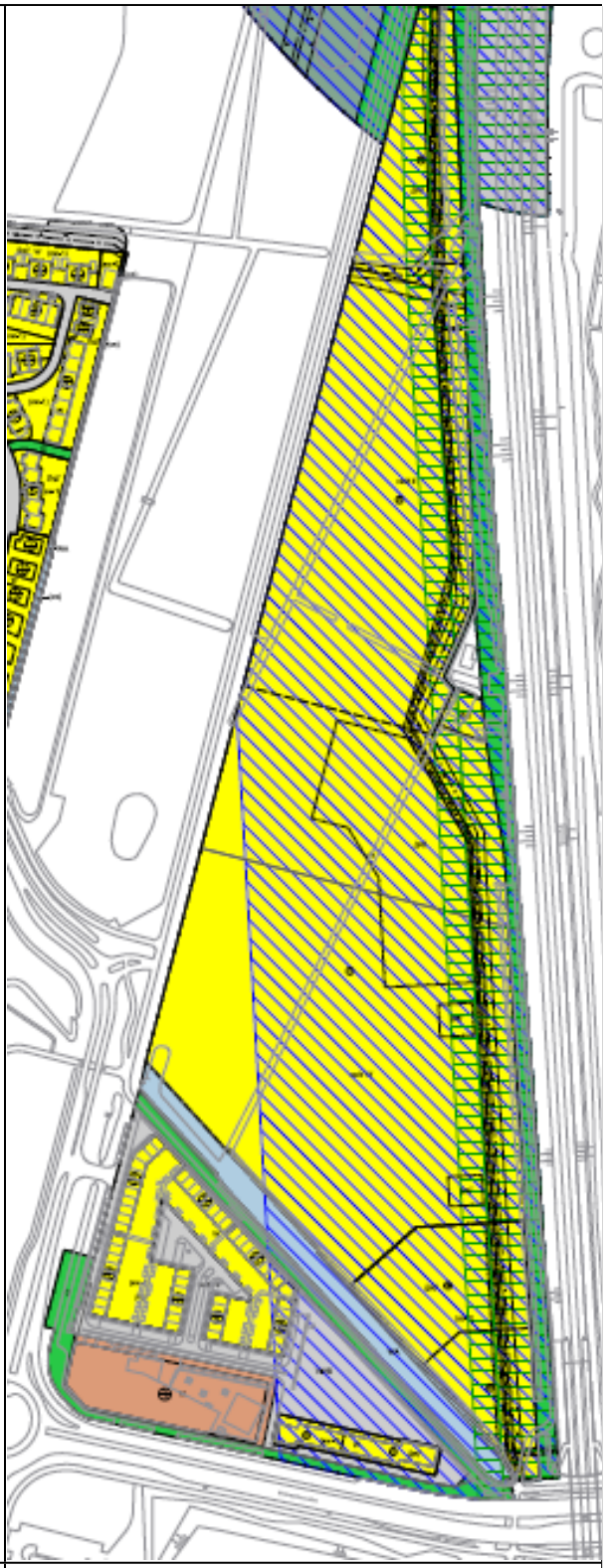

Uitsnede veld 6 en 11, 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie) .

5.3.3 Wijzigingen van de verbeelding (beheer)

In deze paragraaf komen alle wijzigingen van de verbeelding aan de orde in de beheeronderdelen. In het geldende bestemmingsplan zijn een groot aantal velden nog globaal bestemd. Inmiddels zijn een aantal van deze velden gerealiseerd en gebouwd. Over deze velden wordt in dit beheerplan een 'krimpfolie' gelegd om de feitelijke situatie vast te leggen.

5.3.4 Veld 3a - zuid

In het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' is veld 3a globaal bestemd, en heeft het gehele vlak de bestemming 'Wonen'. Inmiddels zijn de woningen op veld 3a zuid gebouwd en is het veld verder ingericht. Op de plankaart worden de bouwvlakken aangeven, de zone van de bijgebouwen en de maximale goot- en nokhoogte. De gebieden met een woonbestemming krijgen de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - 1' en de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - 2' in de zuidelijke punt. In deze zuidelijke punt is tevens een bebouwingspercentage opgenomen op de kaart.

Het gedeelte dat is ingericht als weg wordt bestemd als 'Verkeers-Verblijfsgebied' en het gedeelte dat groen is, wordt bestemd als 'Groen'. Voor de kavels die zijn uitgegeven met een gedeelte water, is de functieaanduiding 'oever' toegevoegd aan de plankaart.

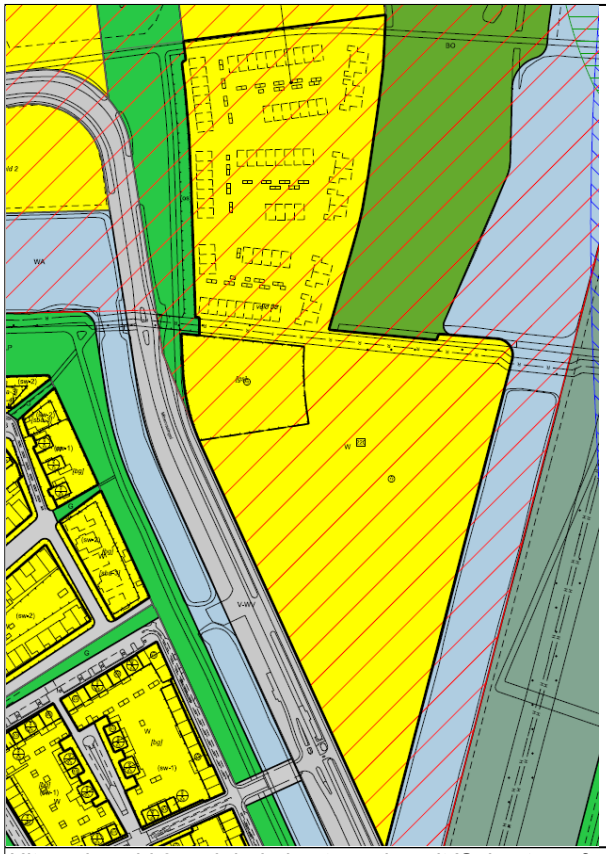

Uitsnede veld 3a, globale bestemming uit 'Schuytgraaf, veegplan 2017'.

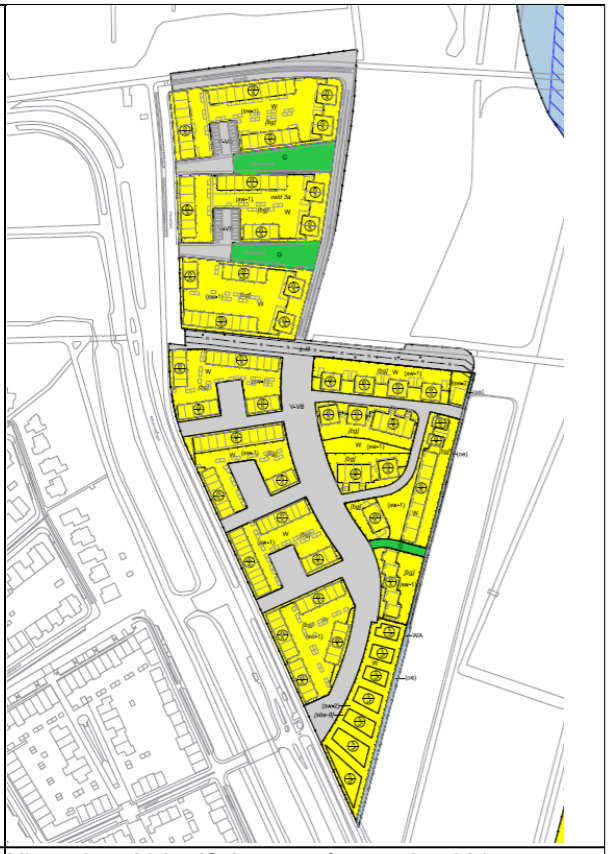

Uitsnede veld 3a, 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie) .

5.3.5 Veld 9

In het oorspronkelijke uitwerkingsplan Schuytgraaf III is in de gehele plint langs Het Lemoen 'maatschappelijk' toegelaten. In het bestemmingsplan Schuytgraaf 2011 is de maatschappelijke functie abusievelijk alleen gedeeltelijk op de plankaart overgenomen, terwijl de plint al geheel met maatschappelijk was gevuld. Ook in 'Schuytgraaf, veegplan 2017' is dit zo terecht gekomen. Het vlak met de aanduiding 'maatschappelijk' wordt uitgebreid om dit te herstellen.

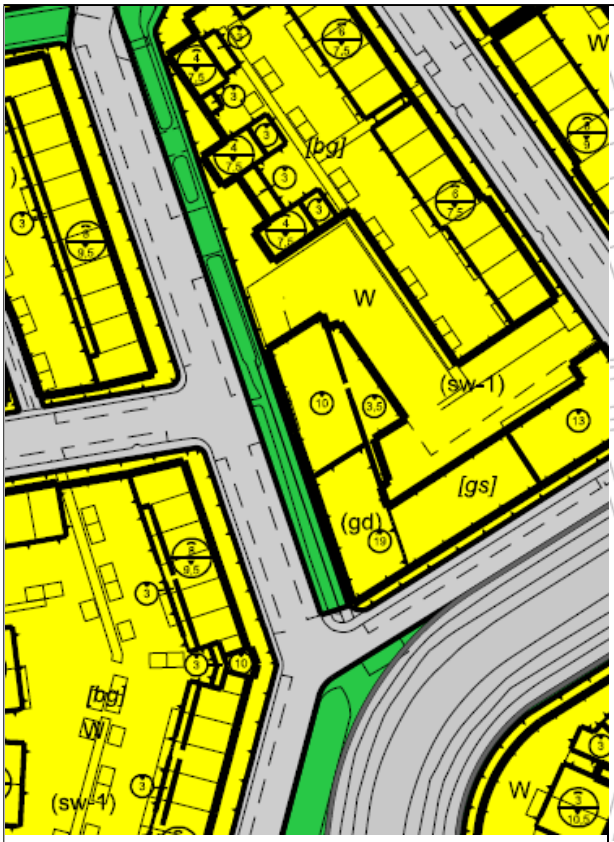

Uitsnede veld 9, globale bestemming uit 'Schuytgraaf, veegplan 2017'.

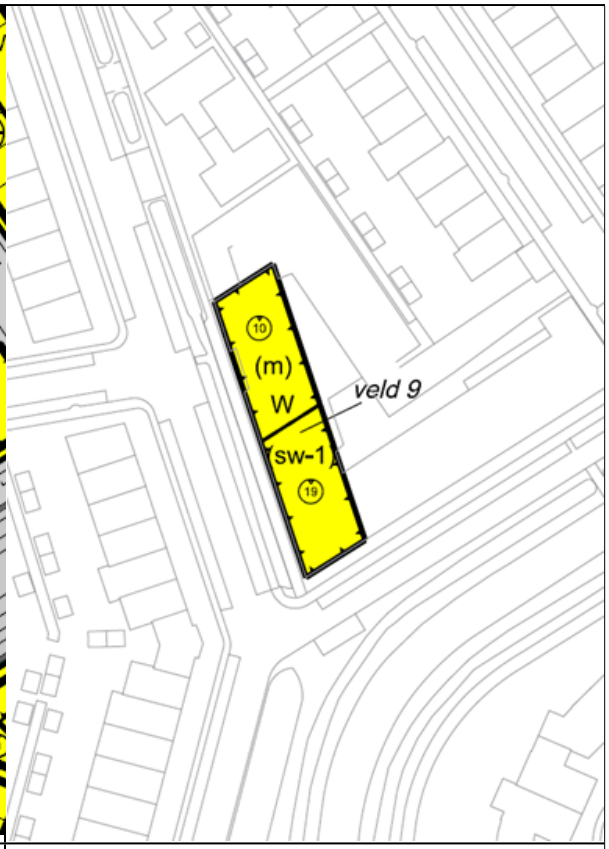

Uitsnede veld 9, 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie).

5.3.6 Veld 13

Ook veld 13 is inmiddels gerealiseerd, waardoor de feitelijk situatie kan worden vastgelegd. De 'specifieke aanduiding wonen -1' wordt toegevoegd aan de vlakken met woonbestemming, samen met een bouwvlak, de maximaal toegestane bouwhoogtes en de zone bijgebouwen. Ook is aan het appartementencomplex de aanduiding gestapeld toegevoegd. Verder is toegevoegd aan de verbeelding de bestemmingen 'Verkeer-Verblijfsgebied' en 'Groen' conform feitelijke situatie.

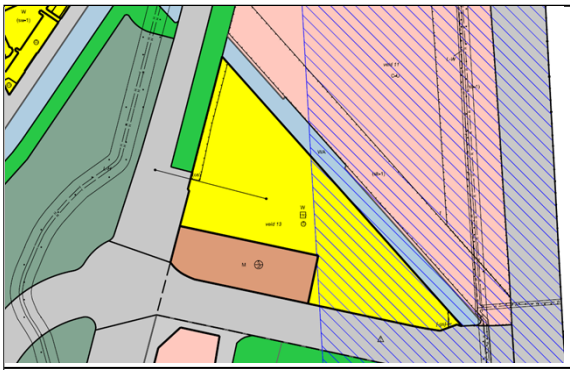

Veld 13, globale bestemming uit 'Schuytgraaf, veegplan 2017'.

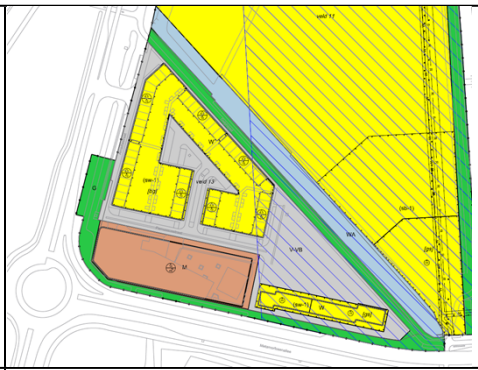

Uitsnede veld 13, bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie).

5.3.7 Veld 15

Voor veld 15 geldt tevens dat de feitelijke situatie niet meer overeenkomt met het geldende bestemmingsplan. Het bouwvlak is aangepast aan de feitelijke situatie.

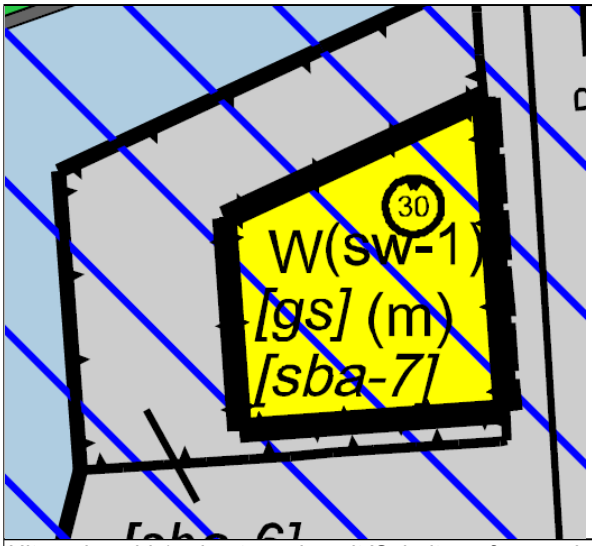

Uitsnede veld 15, bestemming uit 'Schuitgraaf, veegplan 2017'.

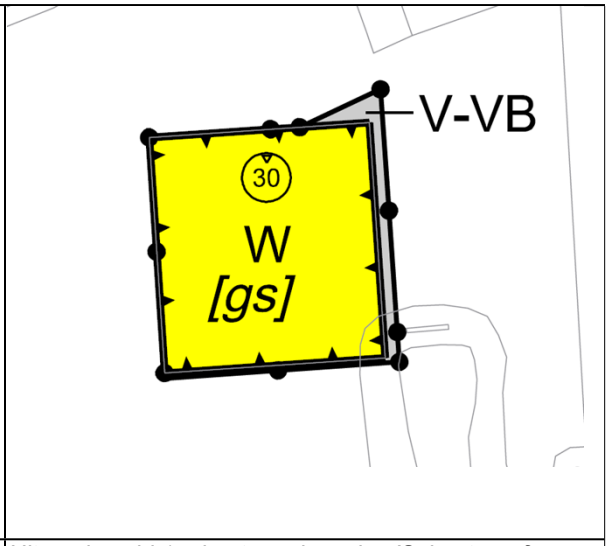

Uitsnede veld 15, bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie).

5.3.8 Veld 16

Op veld 16 zijn twee luxe appartementen gerealiseerd. De feitelijke situatie komt inmiddels niet meer overeen met de planologische situatie zoals vastgelegd in het geldende bestemmingsplan. Ten behoeve van het beheermatig bestemmen is het bouwvlak aangepast, waardoor de bestemming 'Groen' is gewijzigd conform de werkelijke situatie.

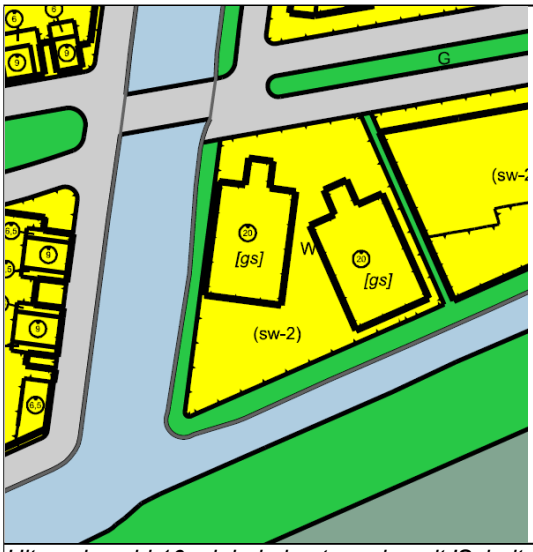

Uitsnede veld 16, globale bestemming uit 'Schuitgraaf, veegplan 2017'.

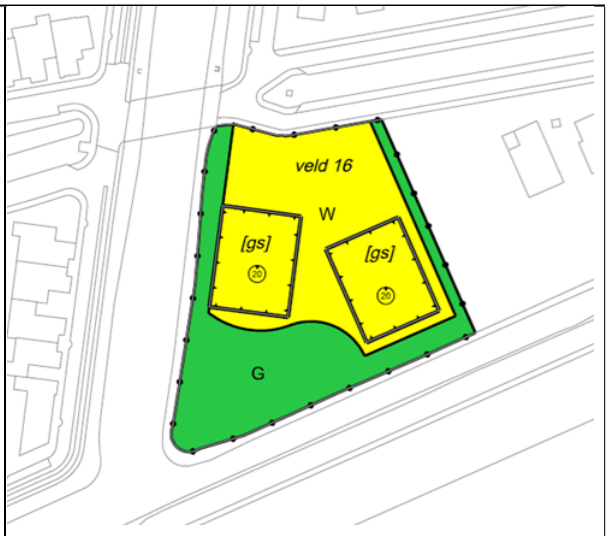

Uitsnede veld 16 bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie).

5.3.9 Veld 17b

In het geldende bestemmingsplan is de bestemming 'Gemengd 1' en 'Gemengd-2' opgenomen voor de eilanden. De gemengde bestemmingen komen in deze actualisatie te vervallen. Het gebied rond de eilanden waar zich feitelijk water bevindt, heeft op de nieuwe verbeelding de bestemming 'Water-1' gekregen en het horecapaviljoen de aanduiding 'Horeca'. Voor het overige geldt dat de verbeelding verder is ingericht door een verkeer-, groen- en woonbestemming toe te voegen. Het gedeelte tussen de eilanden heeft de aanduiding landtong. Net zoals in het vigerende plan geldt voor het gebied de dubbelbestemming 'Waarde-Landschap'.

De vlakken met een woonbestemming zijn aangevuld met een bouwvlak, een maximale bouwhoogte, de aanduidingen 'specifieke vorm van wonen - 1', 'specifieke vorm van wonen 2', en een talud- en een rietzone. Voor het vlak met de bestemming Horeca geldt tevens een bouwvlak en een maximale bouwhoogte.

Veld 17b ligt op de grens van stad en landschap en het is de bedoeling dat hier een verwevenheid tussen stad en landschap ontstaat. Dat is een ruimtelijke kwaliteit die deze plek in Schuytgraaf bijzonder maakt. Vanaf alle kanten is er zicht op deze locatie langs de zandwinplas waardoor het gebied alleen representatieve voorkanten kent. Om die reden ligt er op de gronden, die buiten de bouwvlakken gelegen zijn, en die de zogenaamde contramal voor het landschap vormen, de Waarde-Landschap. Deze Waarde-Landschap verbiedt het vergunningsvrije bouwen waardoor de beoogde ruimtelijke kwaliteit van overgangsgebied tussen het landschap en de stad behouden blijft.

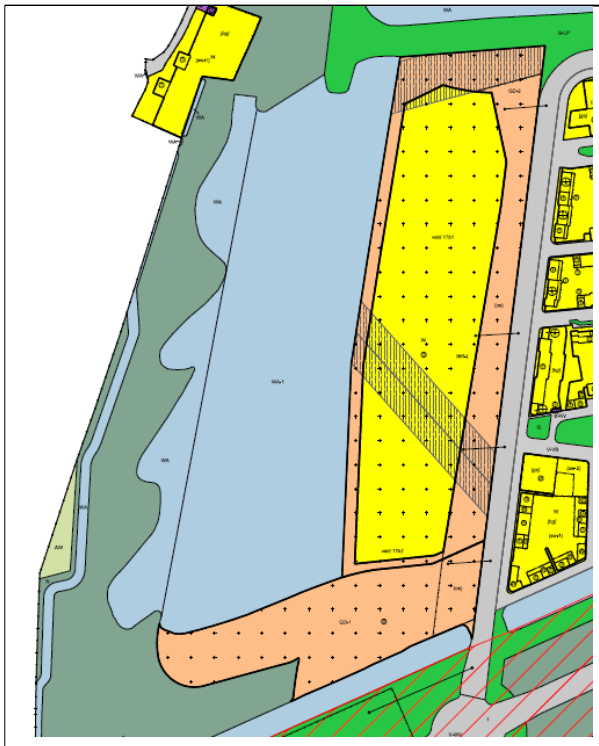

Uitsnede veld 17b, globale bestemming uit 'Schuitgraaf, veegplan 2017'.

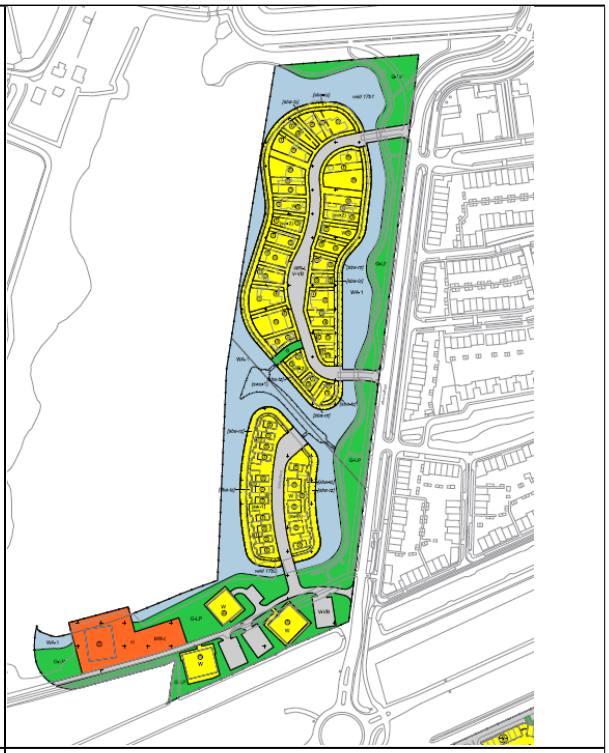

Uitsnede veld 17b bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie).

5.3.10 Veld 22a

Een gedeelte van veld 22a is inmiddels gerealiseerd, zodat de feitelijke situatie kan worden bestemd. De 'specifieke aanduiding wonen -1' is toegevoegd aan de vlakken met woonbestemming, samen met een bouwvlak, de maximaal toegestane bouwhoogtes en de zone bijgebouwen. Verder is toegevoegd aan de verbeelding de bestemmingen 'Verkeer-Verblijfsgebied' en 'Groen' conform feitelijke situatie. In het kader van de leesbaarheid de bestemming 'Gemengd-3' is gewijzigd naar 'Gemengd-1'. De twee velden met een bestemming 'Gemengd' worden van elkaar gescheiden door een weg. Voor beide velden geldt een maximale bouwhoogte van 15 meter en een bebouwingspercentage van 50%. Voor het westelijke vlak geldt aanvullend een maximale goothoogte van 3,5 meter, de 'specifieke bouwaanduiding- 10' en een gevellijn. Ten behoeve van de school is het overige gedeelte bestemd als maatschappelijk en bouwvlak met bebouwingspercentage van 75% vastgelegd ten behoeve van de school.

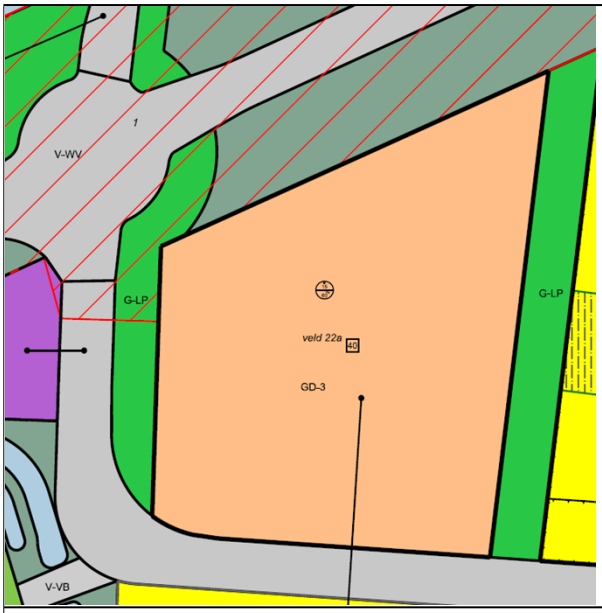

Uitsnede veld 22a, globale bestemming uit 'Schuytgraaf, veegplan 2017'.

Uitsnede veld 22a, bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie).

5.3.11 Veld 22b

In het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' is veld 22b globaal bestemd en heeft het gehele vlak de bestemming 'Wonen'. Inmiddels zijn een aantal woningen op veld 22b gebouwd en is het veld verder ingericht. De gebieden met een woonbestemming krijgen de aanduiding 'specifieke vorm van wonen 1'. Op de plankaart worden de bouwvlakken aangeven, de zone van de bijgebouwen en de maximale goot- en nokhoogte (respectievelijk 6,5m en 10m). Ook wordt het gedeelte dat is ingericht als weg bestemd als 'Verkeers-Verblijfsgebied' en wordt het gedeelte dat groen is bestemd als 'Groen'.

Uitsnede veld 22b, globale bestemming uit 'Schuytgraaf, veegplan 2017'.

Uitsnede veld 22b, bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie).

5.3.12 Geurcontour

In de omgeving van de velden 6 en 11 bevindt zich de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) met een geurcontour waarbinnen beperkingen gelden. In de huidige geldende situatie is de geurcontour teruggebracht, zie afbeelding.

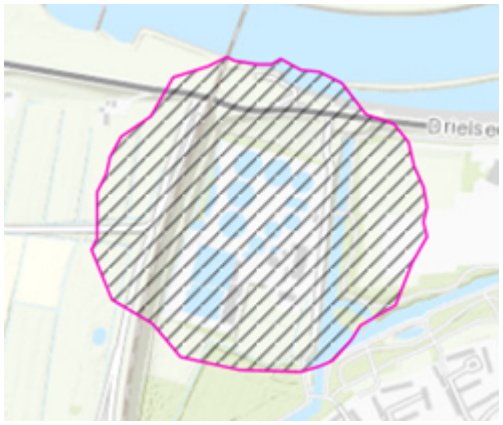

Om de feitelijke situatie vast te leggen, is de verouderde geurcontour teruggebracht. Zie onderstaande afbeelding.

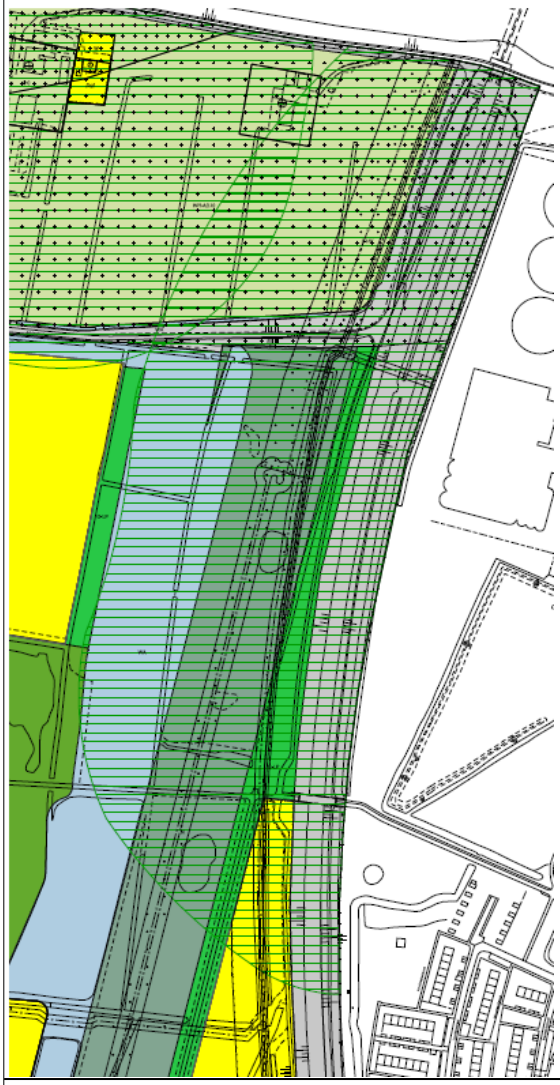

Uitsnede geurcontour 'Schuytgraaf, veegplan 2017', (ten behoeve van de leesbaarheid zijn de wetgevingszones1 tot en met 4, uit deze kaart gehaald'

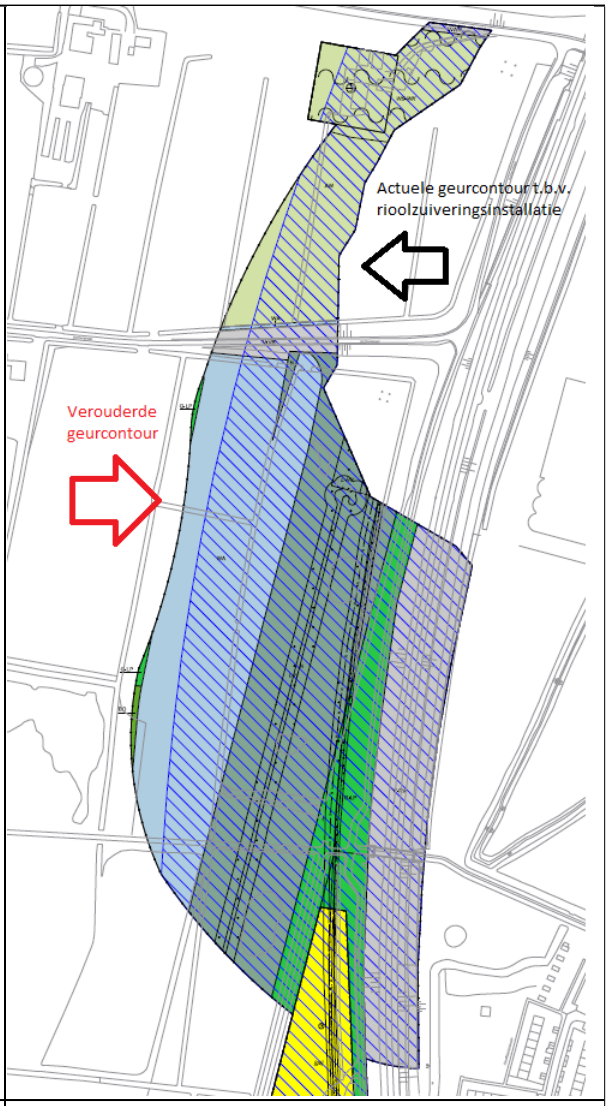

Uitsnede geurcontour 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (ter illustratie).

5.4 Handhaving

Bestemmingsplannen zijn bindend voor overheid en burger. Enerzijds kan de gemeentelijke overheid naleving van bestemmingsplannen afdwingen (optreden tegen strijdig gebruik en/of bebouwing). Anderzijds vormt het bestemmingsplan ook het juridisch kader voor de burger waar deze uit af kan leiden wat zijn eigen bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn, maar ook wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn van zijn buren en directe omgeving. Het bestemmingsplan geeft immers de gewenste planologische situatie voor het betreffende gebied binnen de planperiode aan.

In de nota “beleidsuitgangspunten handhaving bestemmingsplannen” zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

- stringent beleid: als uitgangspunt geldt dat in principe elke overtreding wordt aangepakt;
- géén stilzwijgend gedogen;
- gewenste maar illegale ontwikkelingen zo mogelijk vooraf maar in ieder geval zo snel mogelijk legaliseren;
- gedogen van illegale gevallen alleen in uitzonderlijke gevallen, bij voorkeur alleen tijdelijk en met redenen omkleed.

Deze beleidsuitgangspunten zijn geëvalueerd in de nota "Handhavingsplan Fysieke Leefomgeving 2011-2014". De destijds geformuleerde uitgangspunten pretenderen dat alle overtredingen worden opgespoord en aangepakt. Deze ambitie blijkt met de beschikbare menskracht te ambitieus en daarom is in de nieuwe nota een prioriteitsstelling opgenomen waarin wordt aangegeven aan welke handhavingsonderwerpen op het gebied van bouwregelgeving en de gebouwde omgeving de komende periode met name aandacht wordt besteed. Dit houdt in dat het uitgangspunt dat in principe elke overtreding wordt aangepakt afhankelijk wordt van de prioriteitsstelling uit het Handhavingsplan. De prioriteitsstelling is ondermeer afhankelijk van het type overtreding en het type gebied (beschermd stadsgezicht, buitengebied, industrieterrein enz.) waar de overtreding wordt geconstateerd en zal op basis van politieke realiteit per looptijd van het Handhavingsplan worden geactualiseerd.

De grondslag voor een goed werkend handhavingsbeleid wordt gevormd door een inventarisatie van het feitelijke gebruik en de bestaande bebouwing zo kort mogelijk voor respectievelijk het in ontwerp ter visie leggen van casu quo het in werking van een bestemmingsplan. Als vervolg op deze inventarisatie zullen de verleende omgevingsvergunning voor het bouwen en gevolgde afwijkingsprocedures worden geregistreerd.

Handhavend optreden tegen overtredingen van bestemmingsplannen kan niet alleen plaatsvinden via publiekrechtelijke, maar ook via de strafrechtelijke weg. In de regels is daartoe de zogenaamde strafbepaling opgenomen, waarin overtredingen van de regels worden aangemerkt als een strafbaar feit als bedoeld in artikel 1a, aanhef en lid 2 van de Wet op de Economische Delicten. De bijbehorende strafmaat is hechtenis van ten hoogste zes maanden of een geldboete van de vierde categorie (maximaal € 19.500). Bij ernstige overtredingen zal handhaving ook via de strafrechtelijke weg plaatsvinden. De opsporingsambtenaren van de gemeente of politie zullen in die gevallen proces-verbaal van de overtreding maken. Het (reguliere) bestuursrechtelijke traject zal gelijktijdig worden ingezet.

5.5 Exploitatie

Voor de ontwikkeling van Schuytgraaf is een grondexploitatie vastgesteld. De huidige ontwikkeling is opgenomen in de grondexploitatie. Daarnaast is voor Schuytgraaf een exploitatieplan vastgesteld. Met dit bestemmingsplan wordt tevens een herziening van het exploitatieplan behorend bij deze ontwikkeling vastgesteld (dit betreft de 11e herziening exploitatieplan Schuytgraaf 2011).

Hoofdstuk 6 Procedure

6.1 Vooroverleg

Het concept-bestemmingsplan is in het kader van vooroverleg op grond van artikel 3.1.1 Bro naar het Waterschap Rivierenland gezonden. Het waterschap heeft te kennen gegeven geen opmerkingen op het plan te hebben.

Artikel 3.1.1 Bro overleg

In het kader van artikel 3.1.1 Bro is het concept-bestemmingsplan opgestuurd naar het Waterschap en de aangrenzende gemeente. De gemeente Overbetuwe had geen opmerkingen over het bestemmingsplan.

Het Waterschap had nog wat opmerkingen over de geurcontour. Deze opmerkingen zijn naar tevredenheid beantwoord.
Daarnaast is het bestemmingsplan ter informatie naar de Gasunie en ProRail.

Naar aanleiding van de opmerkingen is het bestemmingsplan op een aantal kleine punten gewijzigd. De indieners van de opmerkingen zijn per brief op de hoogte gesteld van de wijze waarop met hun opmerkingen is omgegaan.

Publicatie voornemen ontwikkeling

Volgens artikel 1.3.1 lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening moet het voornemen tot een op ontwikkeling gericht bestemmingsplan worden gepubliceerd.
Publicatie heeft op 28 november 2019 in het Gemeenteblad plaatsgevonden.

6.2 Terinzagelegging (ontwerpbestemmingsplan)

Bijlagen

Bijlage 1 Akoestisch onderzoek

Bijlage 2 Ruimtelijk raamwerk velden 6 en 11

Bijlage 3 Trillingsonderzoek 1

Bijlage 4 Nader trillingsonderzoek

Bijlage 5 Stikstofonderzoek

Bijlage 6 Levensloopbestendig bouwen

12 Mogelijkheden voor levensloopbestendige nieuwbouw:

- Primaire woonruimtes (woonruimte, keuken, berging, toilet, ruimte voor sanitair) op begane grond.
- Mogelijkheid van extra woon/slaapvertrek op de begane grond.
- Neutrale vertrekmaten zodanig dat verschillende woonfuncties in verschillende vertrekken kunnen plaatsvinden.
- Mogelijkheid van zinvolle indelingsvarianten door verplaatsbare of verwijderbare (niet-dragende) binnenwanden.
- Mogelijkheid van verzelfstandiging van ruimtes binnen een woning ten behoeve van werkruimte of inwoning.
- Uitbreidingsmogelijkheden van woningen ten opzichte van een basistype.
- Ontsluiting van hoger dan het maaiveld gelegen verdiepingen via rechte steektrappen.
- Mogelijkheden voor verschillende plaatsen van keuken en sanitair door een extra standleiding, of door centrale plaatsing van de standleiding.
- Mogelijkheid van een ligbad in de sanitaire ruimte en mogelijkheid van een tweede sanitaire ruimte.
- Aparte ruimte voor een wasmachine.
- Plaatsing van keuken zodanig dat uitbreiding van de keukenruimte en keukenapparatuur mogelijk is.
- Rolstoeltoegankelijke maatvoering van vertrekken, gangen en portalen en tenminste rolstoeltoegankelijke ruimte en rolstoeltoegankelijke sanitair op entree niveau.

Scootmobielen

In Arnhem wordt in projecten geadviseerd woningen levensloopbestendig te bouwen. De daarvoor geldende richtlijnen kennen geen specifieke normen ten aanzien van scootmobielen.

Het is logisch dat levensloopbestendige woningen en woongebouwen tenminste scootmobiel aanpasbaar * zijn. Door in het ontwerp hiermee rekening te houden, kan worden voldaan aan de huidige en toekomstige vraag. Er is in de uitwerking een onderscheid in (grondgebonden) woningen en woningen in een woongebouw en woningen voor ouderen.

Woongebouw

Advies: Minimale één stallingsruimte voor scootmobielen met oplaadpunt per 20 woningen/appartementen in een woongebouw.

Het woongebouw wordt verder zo ontworpen dat de woningen toegankelijk zijn voor scootmobielen, daarbij zijn aandachtspunten de ligging en plaatsing van liften en stallingsruimten voor scootmobielen, de inrichting en maatvoering van verkeersruimten en andere gemeenschappelijke ruimten in het woongebouw.

De stallingsruimten kunnen per verdieping worden aangelegd, maar ook centraal in het gebouw.

(Grondgebonden) woningen

Bij woningen wordt geadviseerd de berging zodanig groot te realiseren, dat er een scootmobiel kan worden geplaatst en worden opgeladen. Uiteraard verdient het de voorkeur de stallingsruimte voor scootmobielen goed bereikbaar te maken.

Woningen voor ouderen

Voor woningen en woongebouwen die specifiek voor ouderen of mensen met een beperking worden gebouwd, wordt geadviseerd scootmobiel aangepast * te zijn. Er is daar per woning een stallingsruimte voor scootmobiel met oplaadpunt.

Kosten

De kosten komen ten laste van de bouwer. In het kader van levensloopbestendig bouwen worden openbare ruimten, gemeenschappelijke ruimten in het woongebouw en bergingen bij woningen, zo ontwikkeld dat ze toegankelijk is voor mensen met een functiebeperking en de ruimte voor meerdere doeleinden te gebruiken zijn. Door bij het ontwerp rekening te houden met mogelijkheden ten aanzien van scootmobielen hoeft dit geen of slechts een beperkt kostenverhogend effect met zich mee te brengen.

Regels

van het bestemmingsplan

Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer
(plannummer: NL.IMRO.0202.954-0301)

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In de regels van deze gedeeltelijke herziening wordt verstaan onder

1.1 plan

Het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer met identificatienummer NL.IMRO.0202.954-201 van de gemeente Arnhem.

1.2 bestemmingsplan

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen.

1.3 bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017

het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017 met identificatienummer NL.IMRO.0202.919-301 van de gemeente Arnhem.

1.4 aanduiding

Een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik of het bebouwen van deze gronden.

1.5 aanduidingsgrens

De grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.6 bestemmingsvlak

Een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.7 bestemmingsgrens

De grens van een bestemmingsvlak.

1.8 Wijze van meten

Zie artikel 2 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 2 Aanpassingen regels bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017

2.1 Vantoepassingverklaring

Voor dit plan geldt dat het bepaalde in het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' (NL.IMRO.0202.919-0301) , zoals gewijzigd door de gemeenteraad van Arnhem bij besluit van 17 april 2019, (NL.IMRO.0202.941-0301) onverkort van toepassing blijft, tenzij in onderstaande leden anders is bepaald.

2.2 Artikel 8 Gemengd

1. De tekst van artikel 8 Gemengd 1 wordt vervangen door de tekst van artikel 10 Gemengd 3, onder hernoeming van de titel 'Gemengd -1" naar "Gemengd'.
2. De tabel behorende bij lid 8.2, onderdeel b7 komt te luiden als volgt:

Per Bouwperceel:	Maximale oppervlakte bijbehorende bouwwerken

oppervlakte bouwperceel verminderd met de oppervlakte van de hoofdbebouwing	
< 90 m^2	50% van de oppervlakte van het bouwperceel minus de oppervlakte van de hoofdbebouwing met een minimum van 20 m^2
90-150 m^2	45 m^2
150-300 m^2	55 m^2
300-500 m^2	65 m^2
500-1000 m^2	75 m^2

3. Aan lid 8.2 wordt een nieuw onderdeel c. en d. toegevoegd, luidende;
'c. ter plaatse van de figuur 'gevellijn' mogen hoofdgebouwen uitsluitend in de gevellijn worden gebouwd;

d. ter plaatse van de 'specifieke bouwaanduiding - 10' mogen hoofdgebouwen uitsluitend worden gebouwd met een kap onder een minimale dakhelling van 15°.'

2.3 Schrappen artikel 9 - Gemengd 2 en toevoegen artikel 9 - Horeca

Artikel 9 - Gemengd 2 wordt geschrapt en een nieuw artikel 9 Horeca wordt toegevoegd, dat voor de werking van dit bestemmingsplan als volgt kom te luiden:

'Artikel 9 Horeca

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Horeca aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. horecabedrijven in de categorieën horeca - a, horeca - b en horeca - c;
b. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
c. oevers;

en daaraan ondergeschikt voor:

d. groen en speelvoorzieningen;
e. fiets- en wandelpaden;
f. nutsvoorzieningen;
g. parkeervoorzieningen ten behoeve van de bestemming;

met dien verstande dat bebouwing ten behoeve van horeca, waarbij gelet op de omvang of functie daarvan ruimte nodig is voor het parkeren of stallen van auto's, alleen is toegestaan indien uit de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor bouwen blijkt dat voldaan wordt aan de parkeernorm van 10 parkeerplaatsen per 100 m^2 bruto vloeroppervlak .

9.2 Bouwregels

Op de in lid 9.1 van dit artikel bedoelde gronden mogen met inachtneming van de aangegeven maximumbouwhoogte, uitsluitend de in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd, met dien verstande dat:

a. maximaal één horecavoorziening in één bouwwerk is toegestaan van maximaal 1000 m^2 bruto vloeroppervlak, met een steiger / vlonder van maximaal 300 m^2;
b. de onder a. genoemde steiger mag zich geheel of gedeeltelijk binnen het aangrenzende bestemmingsvlak van de bestemming 'Water -1' mag bevinden;
c. de bouwhoogte voor de horecavoorziening maximaal 8 meter mag bedragen, met een bebouwingsaccent van maximaal 11 meter ten behoeve van de zichtbaarheid;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van horeca maximaal 5 meter mag bedragen;
e. de bouwhoogte voor speelvoorzieningen maximaal 5 meter mag bedragen.

9.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 9.2 onder a. voor de bouw van een steiger / vlonder groter dan 300 m^2, mits dit vanuit stedenbouwkundig, landschappelijk en ecologisch oogpunt niet op bezwaren stuit;

9.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend het gebruik van de gronden als ligplaats voor (woon)schepen en het gebruik van gemotoriseerde vaartuigen op het water.'

2.4 Schrappen artikelen 10 Gemengd 3 en 23 Centrum - uit te werken

Onder vernummering van de artikelen 11 tot en met 22 naar 10 tot en met 21 en de artikelen 24 tot en met 44 naar 22 tot en met 42 worden de artikelen 10 'Gemengd - 3' en 23 ''Centrum - uit te werken' geschrapt.

2.5 Artikel 19 Water (nieuwe nummering)

Voor de toepassing van dit bestemmingsplan komt onderdeel d. van lid 19.2 te luiden als volgt:

'd. Ter plaatse van de aanduiding 'oever' mogen in aanvulling op het bepaalde onder a. van dit lid, steigers of vlonders worden gebouwd met een maximale maat van 50% van de breedte van het bouwperceel, met dien verstande dat deze maat niet meer mag bedragen dan 8 meter per bouwperceel.'

2.6 Artikel 20 Water - 1 (nieuwe nummering)

1. Voor de toepassing van dit bestemmingsplan wordt artikel 20 als volgt aangevuld:
In lid 20.1 worden de onderdelen i, j en k, vernummerd naar j, k en l.

   a. Een nieuw onderdeel i. wordt toegevoegd luidende:
      'i. een landtong ten behoeve van recreatief gebruik voor voetgangers ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Water -1';
   b. onderdeel j. (nieuwe nummering) komt te luiden als volgt:
      steigers en vlonders, mede ten behoeve van de bestemming 'Horeca';

2. Lid 20.2 komt te luiden als volgt:
   '**20.2 Bouwregels**
   Op de in lid 20.1 bedoelde gronden mogen uitsluitend in de bestemming passende overige bouwwerken worden gerealiseerd, met dien verstande dat de oppervlakte van steigers en vlonders ten behoeve van de bestemming 'Horeca' maximaal 300 m2 mag bedragen.

2.7 Artikel 21 Wonen (nieuwe nummering)

Voor de toepassing van dit bestemmingsplan wordt artikel 21 als volgt gewijzigd en aangevuld:

1. In lid 21.1 worden de onderdelen d. en e. geschrapt onder vernummering van de onderdelen f. tot en met l. naar d. tot en met j.
2. Aan lid 21.2.2 worden de onderdelen e. en f. toegevoegd, luidende:
   'e. Ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'taludzone' mogen uitsluitend trappartijen, steigers en vlonders met een breedte van niet meer dan 50 % van de breedte van het bouwperceel worden gebouwd.
   f. Ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'rietzone' mogen uitsluitend steigers en vlonders met een breedte van niet meer dan 33 % van de breedte van het bouwperceel worden gebouwd.

3. a. In lid 21.2.3. worden de onderdelen a. tot en met d. vernummerd tot b. tot en met e.
   b. Een nieuw onderdeel a. wordt toegevoegd luidend:
   'a. 'Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone: veld 3a' gelden de volgende regels
   1. Ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding - 9':
   a. dient de voorgevel van de hoofdbebouwing te worden gebouwd binnen een afstand van twee meter van de naar de openbare weg gekeerde grens van het bouwvlak, hiervan uitgezonderd het meest zuidelijk gelegen bouwperceel binnen het werkingsgebied van deze bouwaanduiding.'
   b. bedraagt de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal 2 meter.'

4. Aan lid 21.2.3 wordt een onderdeel f. toegevoegd, luidende:
   'f. ter plaatse van de aanduiding 'overige zone: veld 17b1' gelden de volgende regels:

1. uitsluitend vrijstaande en twee-aaneen woningen zijn toegelaten;
2. het bebouwingspercentage mag maximaal 50 % van het totale oppervlak van het bouwperceel bedragen;
3. ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'taludzone' mogen uitsluitend trappartijen, steigers en vlonders met een breedte van niet meer dan 50 % van de breedte van het bouwperceel worden gebouwd;
4. ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'rietzone' mogen uitsluitend steigers en vlonders met een breedte van niet meer dan 33 % van de breedte van het bouwperceel worden gebouwd;
5. bij een aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van een woning dient een inrichtingsplan aanwezig te zijn voor het bouwperceel waaruit blijkt dat de inrichting van het bouwperceel voldoet aan de regels van dit bestemmingsplan.'

5. Lid 21.2.9, Veld 13 wordt geschrapt en onder vernummering van de leden 21.2.7. en 21.2.8 naar 21.2.8 en 21.2.9 wordt een nieuw sublid 21.2.7 tussengevoegd, luidende:
   'Velden 6 en 11
   In aanvulling op het bepaalde in sublid 21.2.1 gelden ter plaatse van de aanduidingen 'overige zone: veld 6' en 'overige zone: veld 11' de volgende regels:
   a. het bebouwd oppervlak mag maximaal 60 % van het totale oppervlak van het bouwperceel bedragen;
   b. de bouwhoogten van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 2 meter bedragen;
   c. ter plaatse van de bouwaanduiding 'gestapeld' mag gestapeld worden gebouwd;
   d. ter plaatse van de bouwaanduiding 'gestapeld' mag, in afwijking van het bepaalde onder a. van dit lid het gehele bouwperceel gestapeld worden bebouwd.
   e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf-1' zijn werkunits op de begane grond toegestaan, waarbij de oppervlakte van werkunits per bouwperceel maximaal 220 m^2 bedragen;
   f. maximaal 5% van het vloeroppervlak van een werkunit mag worden gebruikt voor detailhandelsverkoop van ter plaatse vervaardigde producten.'

6. Lid 21.2.11, Velden 17b1 en 17b2 wordt geschrapt en de leden 21.2.12 en 21.2.13 worden vernummerd tot 21.2.11 en 21.2.12.
7.
   a. Lid 21.3 onderdeel c tot en met e. en onderdeel g. worden geschrapt onder vernummering van de onderdelen f. naar c. en onderdeel h. naar d.
   b. Onderdeel e komt te luiden als volgt:

e. een omgevingsvergunning als bedoeld onder a. tot en met d. kan slechts worden verleend indien:

   1. *dit vanuit stedenbouwkundig, landschappelijk en ecologisch oogpunt niet op bezwaren stuit; en*
   2. *de belangen van omwonenden met betrekking tot privacy, uitzicht en bezonning niet worden geschaad.*

2.8 Artikel 22 Wonen - Uit te werken (nieuwe nummering)

Voor de toepassing van dit bestemmingsplan wordt artikel 22 Wonen - uit te werken als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel b.4 van lid 22.2 wordt geschrapt onder vernummering van de onderdelen b.5 en b.6 naar b.4 en b.5.

2.9 Artikel 32 Waarde - Landschap

Voor de toepassing van dit bestemmingsplan wordt artikel 32 Waarde - Landschap als volgt gewijzigd:

1. Lid 32.4 wordt toegevoegd onder vernummering van 32.4 naar 32.5 luidende:

"32.4 Bouwregels

32.4.1 Bouwverbod

Op deze gronden mag niet worden gebouwd.

32.4.2 Erf-bepaling

Deze gronden dienen niet te worden beschouwd als erf in de zin van artikel 1 van bijlage II

behorende bij het Besluit omgevingsrecht, zoals dat artikel luidt op het moment van inwerkingtreding van dit plan."

2.10 Artikel 37 Algemene aanduidingsregels

Voor de toepassing van dit bestemmingsplan wordt artikel 37 als volgt gewijzigd en aangevuld:

1. Lid 37.4 wordt toegevoegd luidende:

"37.4 Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter)

37.4.1 Aanduidingsomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter)' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van het woon- en leefklimaat in verband met de aanwezigheid van een spoorverbinding.

37.4.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde bij andere bestemmingen in artikel 21 mogen geen woningen of andere trilling gevoelige objecten worden gebouwd.

37.4.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in het lid 37.4.2 indien genoegzaam is aangetoond dat de trillingshinder vanwege het spoor zodanig is teruggebracht dat daarmee ter plaatse van de gebieden met de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter) ' wordt voldaan aan de streefwaarden uit de SBR-Richtlijn deel B."

2. Lid 37.5 wordt toegevoegd luidende:

"37.5 Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)

22.4.1 Aanduidingsomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van het woon- en leefklimaat in verband met de aanwezigheid van een spoorverbinding.

22.4.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde bij andere bestemmingen in de artikel 21 mogen geen woningen of andere trilling gevoelige objecten worden gebouwd zonder dat wordt voorzien van vloeren met een massa en stijfheid met een laagste buig-eigenfrequentie van de vloer van tenminste 15 Hz

2.4.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in het lid 37.4.2 indien genoegzaam is aangetoond dat dat de trillingshinder vanwege het spoor zodanig is teruggebracht dat daarmee ter plaatse van de gebieden met de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)' wordt voldaan aan de streefwaarden uit de SBR-Richtlijn deel B."

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Agrarisch met waarden

Zie artikel 3 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 4 Bedrijf - Verkooppunt motorbrandstoffen zonder lpg

Zie artikel 4 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 5 Bedrijf - Nutsvoorziening

Zie artikel 5 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 6 Bos

Zie artikel 6 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 7 Centrum

Zie artikel 7 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 8 Gemengd

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Gemengd aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. maatschappelijke functies;
b. wonen inclusief werkunits;

en daaraan ondergeschikt voor:

c. groen- en speelvoorzieningen;
d. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
e. fiets- en wandelpaden;
f. nutsvoorzieningen;
g. voorzieningen ten behoeve van het verkeer zoals ontsluitingswegen en parkeervoorzieningen;

8.2 Bouwregels

Op de in lid 8.1 van dit artikel bedoelde gronden mogen met inachtneming van het aangegeven bebouwingspercentage, maximumbouwhoogte en maximum aantal woningen, uitsluitend de in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd, met dien verstande dat:

a. dat in afwijking van het bepaalde in artikel 36 het bebouwingspercentage geldt voor elk afzonderlijk bouwperceel;
b. in afwijking van het bovenstaande gelden voor het wonen, als bedoeld in lid 8.1 sub b, de volgende voorwaarden:
    1. de bouwhoogte van de hoofdbebouwing bedraagt maximaal 10 meter;
    2. de diepte van de hoofdbebouwing bedraagt maximaal 12 meter;

3. in de gegeven bestemming mogen uitsluitend grondgebonden woningen worden gebouwd;
4. voor de voorgevel van het hoofdgebouw mag niet worden gebouwd;
5. de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken mag maximaal 3 meter bedragen;
6. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde bedraagt maximaal 2 meter;
7. *de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken mag per bouwperceel de in onderstaand schema opgenomen maten niet overschrijden:*

Per Bouwperceel: oppervlakte bouwperceel verminderd met de oppervlakte van de hoofdbebouwing	***Maximale oppervlakte bijbehorende bouwwerken***
< 90 m²	*50% van de oppervlakte van het gebied met de aanduiding 'bijgebouwen' met een minimum van 20 m²*
90-150 m²	*45 m²*
150-300 m²	*55 m²*
300-500 m²	*65 m²*
500-1000 m²	*75 m²*

8. werkunits uitsluitend zijn toegestaan in combinatie met een woning;
9. In afwijking van het bepaalde in dit lid, onder b.7 mag de maximum oppervlak van een werkunit maximaal 100 m² bedragen.

c. ter plaatse van de figuur 'gevellijn' mogen hoofdgebouwen uitsluitend in de gevellijn worden gebouwd;
d. ter plaatse van de 'specifieke bouwaanduiding - 10' mogen hoofdgebouwen uitsluitend worden gebouwd met een kap onder een minimale dakhelling van 15°.

Artikel 9 Horeca

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Horeca aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. horecabedrijven in de categorieën horeca - a, horeca - b en horeca - c;
b. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
c. oevers;
en daaraan ondergeschikt voor:

d. groen en speelvoorzieningen;
e. fiets- en wandelpaden;
f. nutsvoorzieningen;
g. parkeervoorzieningen ten behoeve van de bestemming;
met dien verstande dat bebouwing ten behoeve van horeca, waarbij gelet op de omvang of functie daarvan ruimte nodig is voor het parkeren of stallen van auto's, alleen is toegestaan indien uit de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor bouwen blijkt dat voldaan wordt aan de parkeernorm van 10 parkeerplaatsen per 100 m² bruto vloeroppervlak.

9.2 Bouwregels

Op de in lid 9.1 van dit artikel bedoelde gronden mogen met inachtneming van de aangegeven maximumbouwhoogte, uitsluitend de in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd, met dien verstande dat:

a. maximaal één horecavoorziening in één bouwwerk is toegestaan van maximaal 1000 m² bruto vloeroppervlak, met een steiger / vlonder van maximaal 300 m²;
b. de onder a. genoemde steiger mag zich geheel of gedeeltelijk binnen het aangrenzende bestemmingsvlak van de bestemming 'Water -1' mag bevinden;
c. de bouwhoogte voor de horecavoorziening maximaal 8 meter mag bedragen, met een bebouwingsaccent van maximaal 11 meter ten behoeve van de zichtbaarheid;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van horeca maximaal 5 meter mag bedragen;
e. de bouwhoogte voor speelvoorzieningen maximaal 5 meter mag bedragen.

9.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 9.2 onder a. voor de bouw van een steiger / vlonder groter dan 300 m², mits dit vanuit stedenbouwkundig, landschappelijk en ecologisch oogpunt niet op bezwaren stuit;

9.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend het gebruik van de gronden als ligplaats voor (woon)schepen en het gebruik van gemotoriseerde vaartuigen op het water.

Artikel 10 Groen

Zie artikel 11 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 11 Groen - Landschap en park

Zie artikel 12 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 12 Maatschappelijk

Zie artikel 13 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 13 Natuur

Zie artikel 14 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 14 Recreatie

Zie artikel 15 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 15 Sport

Zie artikel 16 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 16 Verkeer - Railverkeer

Zie artikel 17 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 17 Verkeer - Verblijfsgebied

Zie artikel 18 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 18 Verkeer - Wegverkeer

Zie artikel 19 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 19 Water

19.1 Bestemmingsomschrijving

Zie artikel 20, lid 20.1 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

19.2 Bouwregels

a. Op deze gronden mogen uitsluitend in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd met een gezamenlijke oppervlakte van 150 m^2 en met een bouwhoogte van maximaal 3 meter.
b. Bruggen en duikers mogen op deze gronden worden gebouwd voor zover:
    1. de doorstroom- en waterbergende functie van de watergang niet wordt belemmerd;
    2. de mogelijkheden tot extensief medegebruik niet worden belemmerd;
    3. rekening gehouden wordt met de ecologische passeerbaarheid van bruggen en duikers.
c. Op de gronden mogen gemalen met een oppervlakte van maximaal 100 m^2 per bouwwerk en een bouwhoogte van maximaal 5 meter worden gebouwd.
d. Ter plaatse van de aanduiding 'oever' mogen in aanvulling op het bepaalde onder a. van dit lid, steigers of vlonders worden gebouwd met een breedte van maximaal 8 meter per bouwperceel.

19.3 Afwijken van de bouwregels

Zie artikel 20, lid 20.3 van bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301

19.4 Specifieke gebruiksregels

Zie artikel 20, lid 20.4 van bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301

Artikel 20 Water - 1

20.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water - 1' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. waterlopen en waterpartijen;
b. waterberging;
c. waterinfiltratievoorzieningen;
d. bermen en beplanting;
e. landschap- en natuurwaarden ten behoeve van behoud, beheer en ontwikkeling van natuur;
f. oevers;
g. knuppelpaden;
h. horeca A, B of C;
i. een landtong ten behoeve van recreatief gebruik voor voetgangers ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Water -1;

met daaraan ondergeschikt:

j. steigers en vlonders, mede ten behoeve van de bestemming 'Horeca,';
k. groenvoorzieningen;
l. nutsvoorzieningen;

20.2 Bouwregels

Op de in lid 20.1 bedoelde gronden mogen uitsluitend in de bestemming passende bouwwerken worden gerealiseerd, met dien verstande dat de oppervlakte van steigers en vlonders ten behoeve van de bestemming 'Horeca' maximaal 300 m2 mag bedragen.

20.3 Afwijken van de bouwregels

Zie artikel 21, lid 21.3 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

20.4 Specifieke gebruiksregels

Zie artikel 21, lid 21.4 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 21 Wonen

21.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Wonen aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, hieronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen, waarbij gestapelde woningen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'gestapeld';
b. tuinen en erven;

en tevens voor:

c. (publieksgerichte) kantoren en maatschappelijke voorzieningen, uitsluitend op de begane grondlaag ter plaatse van de aanduiding 'gemengd';
d. bouwwerken voor duurzame energievoorziening, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'overige zone: veld 3a'.
e. dienstverlenende bedrijven, culturele functies en gezondheids- en welzijnszorg uitsluitend in de vorm van medische, tandheelkundige en paramedische praktijken en apotheken, uitsluitend op de begane grondbouwlaag ter plaatse van de aanduiding 'maatschappelijk';

en ondergeschikt voor:

f. waterpartijen, watergangen, waterlopen, waterberging en waterinfiltratievoorzieningen met bijbehorende oevers en de daarbij behorende voorzieningen zoals stuwen, duikers en bruggen, waarbij ter plaatse van de aanduiding 'overige zone: veld 17b' tevens steigers, vlonders en knuppelpaden zijn toegestaan;
g. groen- en speelvoorzieningen;
h. nutsvoorzieningen;
i. openbare wegen (woonstraten) en andere voorzieningen ten behoeve van het verkeer;
j. verblijfsgebieden en parkeervoorzieningen, gebouwd en ongebouwd.

21.2 Bouwregels

21.2.1 Algemeen

Zie artikel 22, sublid 22.2.1 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

21.2.2 Specifieke vorm van wonen - 1

In aanvulling op het gestelde in sublid 21.2.1 gelden ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - 1' de volgende regels:

a. tot en met d.

zie artikel 22, sublid 22.2.2 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

e. ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'taludzone' mogen uitsluitend trappartijen, steigers en vlonders met een breedte van niet meer dan 50% van de breedte van het bouwperceel worden gebouwd;

f. ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'rietzone' mogen uitsluitend steigers en vlonders met een breedte van niet meer dan 33% van het bouwperceel worden gebouwd.

21.2.3 Specifieke vorm van wonen - 2

In aanvulling op het gestelde in sublid 21.2.1 gelden ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - 2' de volgende regels:

a. 'Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone: veld 3a' gelden de volgende regels
1. Ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding - 9':
a. dient de voorgevel van de hoofdbebouwing te worden gebouwd binnen een afstand van twee meter van de naar de openbare weg gekeerde grens van het bouwvlak, hiervan uitgezonderd het meest zuidelijk gelegen bouwperceel binnen het werkingsgebied van deze bouwaanduiding.'
b. De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt maximaal 2 meter.

b tot en met e.

Zie artikel. 22, lid 22.2.3, onder b. van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

f. *ter plaatse van de aanduiding 'overige zone: veld 17b1' gelden de volgende regels:*

1. uitsluitend vrijstaande en twee-aaneen woningen zijn toegelaten;
2. het bebouwingspercentage mag maximaal 50 % van het totale oppervlak van het bouwperceel bedragen;
3. ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'taludzone' mogen uitsluitend trappartijen, steigers en vlonders met een breedte van niet meer dan 50 % van de breedte van het bouwperceel worden gebouwd;
4. ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'rietzone' mogen uitsluitend steigers en vlonders met een breedte van niet meer dan 33 % van de breedte van het bouwperceel worden gebouwd;
5. bij een aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van een woning dient een inrichtingsplan aanwezig te zijn voor het bouwperceel waaruit blijkt dat de inrichting van het bouwperceel voldoet aan de regels van dit bestemmingsplan.

21.2.4 Velden 2a en 2b

Zie artikel 22, lid 22.2.4 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, velden 2a, 2b en 24, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 17 april 2019, onder nummer NL.IMRO.0202.941-0301.

21.2.5 Veld 3a

Zie artikel 22, sublid 22.2.5 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

21.2.6 Veld 4

Zie artikel 22, sublid 22.2.6 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

21.2.7 Velden 6 en 11

In aanvulling op het bepaalde in sublid 21.2.1 gelden ter plaatse van de aanduidingen 'overige zone: veld 6' en 'overige zone: veld 11' de volgende regels:

a. het bebouwd oppervlak mag maximaal 60 % van het totale oppervlak van het bouwperceel bedragen;
b. de bouwhoogten van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 2 meter bedragen;
c. ter plaatse van de bouwaanduiding 'gestapeld' mag gestapeld worden gebouwd;
d. ter plaatse van de bouwaanduiding 'gestapeld' mag, in afwijking van het bepaalde onder a. van dit lid het gehele bouwperceel gestapeld worden bebouwd.
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf-1' zijn werkunits op de begane grond toegestaan, waarbij de oppervlakte van werkunits per bouwperceel maximaal 220 m^2 bedragen;
f. *maximaal 5% van het vloeroppervlak van een werkunit mag worden gebruikt voor detailhandelsverkoop van ter plaatse vervaardigde producte*n.

21.2.8 Veld 7

Zie artikel 22, sublid 22.2.7 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

21.2.9 Veld 8

Zie artikel 22, sublid 22.2.8 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

21.2.10 Veld 15e

Zie artikel 22, sublid 22.2.10 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

21.2.11 Veld 22b

Zie artikel 22, sublid 22.2.12 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

21.2.12 Veld 24

Zie artikel 22, lid 22.2.13 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, velden 2a, 2b en 24, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 17 april 2019, onder nummer NL.IMRO.0202.941-0301

21.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. en b. zie artikel 22, lid 22.3, onderdelen a. en b. van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

c. lid 21.2.3, onder f, ten behoeve van de breedte van steigers en vlonders in de rietzone uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'overige zone: veld 17b1';

f. zie artikel 22, lid 22.3, onderdeel c. van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

g. een omgevingsvergunning als bedoeld onder a. tot en met d. kan slechts worden verleend indien:

1. dit vanuit stedenbouwkundig, landschappelijk en ecologisch oogpunt niet op bezwaren stuit; en

2. de belangen van omwonenden met betrekking tot privacy, uitzicht en bezonning niet worden geschaad.

21.4 Specifieke gebruiksregels

Zie artikel 22, lid 22.4 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

21.5 Afwijken van de gebruiksregels

Zie artikel 22, lid 22.5 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017

21.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Zie artikel 22, lid 22.6 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

21.6.1 Uitzondering omgevingsvergunningsplicht

Zie artikel 22, sublid 22.6.1 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

21.6.2 Toelaatbaarheid van werken en werkzaamheden

Zie artikel 22, sublid 22.6.2 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

21.7 Wijzigingsbevoegdheid

Zie artikel 22, lid 22.7 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

Artikel 22 Wonen - Uit te werken

22.1 Bestemmingsomschrijving

Zie artikel 24, lid 1 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

22.2 Uitwerkingsregels

Zie artikel 24, lid 2 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

22.3 Bouwregels

Zie artikel 24, lid 3, van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017.

Artikel 23 Leiding - Gas

Zie artikel 25 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 24 Leiding - Hoogspanning

Zie artikel 26 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 25 Leiding - Hoogspanningsverbinding

Zie artikel 27 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 26 Leiding - Riool

Zie artikel 28 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 27 Leiding - Water

Zie artikel 29 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 28 Waarde - Archeologie (archeologisch waardevol gebied)

Zie artikel 30 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 29 Waarde - Archeologie (hoge verwachting)

Zie artikel 31 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 30 Waarde - Archeologie (middelhoge verwachting)

Zie artikel 32 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 31 Waarde - Archeologie (lage verwachting)

Zie artikel 33 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 32 Waarde - Landschap

32.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Landschap aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor behoud, het herstel en de versterking van de op deze gronden voorkomende dan wel daaraan eigen landschappelijke waarden.

32.2 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen ten aanzien van de situering van bouwwerken die mogen worden gebouwd op grond van de andere bestemming(en) nadere eisen stellen ter voorkoming van een onevenredige aantasting van de aanwezige landschappelijke waarden.

32.3 Specifieke gebruiksregels

Onder gebruik van de gronden en opstallen in strijd met de bestemming wordt in elk geval begrepen:

a. het aanbrengen van recreatievoorzieningen, dan wel als standplaats voor onderkomens en stacaravans of voor enige andere vorm van kamperen;
b. het aanbrengen van afbeeldingen of tekens voor commerciële doeleinden;
c. het opslaan, lozen c.q. storten, als dan niet ten verkoop van onbruikbare dan wel aan hun oorspronkelijke gebruik onttrokken voorwerpen, materialen, stoffen, producten, voer- of vaartuigen of machines;

32.4 Bouwregels

32.4.1 Bouwverbod

Op deze gronden mag niet worden gebouwd.

32.4.2 Erf-bepaling

Deze gronden dienen niet te worden beschouwd als erf in de zin van artikel 1 van bijlage II behorende bij het Besluit omgevingsrecht, zoals dat artikel luidt op het moment van inwerkingtreding van dit plan.

32.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

32.5.1 Verboden

Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

a. het vellen, rooien of beschadigen van houtgewassen;
b. het verharden van de onbebouwde delen voor meer dan 50%;
c. het aanbrengen van leidingen, constructies, installaties of apparatuur;
d. het realiseren van steigers, vlonders en knuppelpaden;
e. het afgraven of verlagen van de bodem;
f. het ophogen, egaliseren of ontginnen van de bodem, waaronder tevens wordt verstaan het aanleggen van wegen t.b.v. bestemmingsverkeer;
g. het gebruik van groeistoffen, stoorstoffen of kunstmest;
h. het verbreden of verharden van voetpaden, rijwielpaden, ontsluitingswegen en parkeerplaatsen;
i. het aanbrengen van recreatievoorzieningen;
j. het graven, dichten, verdiepen of verbreden van sloten, greppels, beken en andere waterpartijen;
k. aanleggen van reservoirs;
l. aanbrengen van rasters en erfafscheidingen.

32.5.2 Uitzonderingen omgevingsvergunningsplicht

De in lid 32.5 vervatte verboden gelden niet voor het uitvoeren van:

a. werken of werkzaamheden ter realisering van de bestemming, zoals aangegeven in de leden 9.1 , 17 en 21.1,
b. werken of werkzaamheden, welke op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt, in uitvoering zijn;
c. werken of werkzaamheden die van geringe omvang zijn, dan wel het normale onderhoud betreffen.

32.5.3 Toelaatbaarheid werken en werkzaamheden

Werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 32.5 zijn slechts toelaatbaar, indien:

a. deze verband houden met de doeleinden, die aan de desbetreffende bestemmingen zijn toegekend en
b. hierdoor dan wel door daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen de landschappelijke waarden en kwaliteiten van de gronden onevenredig worden of kunnen worden verkleind.

Artikel 33 Waterstaat - Waterkering

Zie artikel 35 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 34 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 35 Algemene bouwregels

Zie artikel 37 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 36 Algemene gebruiksregels

Zie artikel 38 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 37 Algemene aanduidingsregels

37.1 Wro -zone - wijzigingsgebied

37.1.1 Wijzigingsbevoegdheid

Zie artikel 39, sublid 39.1.1 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

37.2 Veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen 1

37.2.1 Aanduidingomschrijving

Zie artikel 39, sublid 39.2.1 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

37.2.2 Bouwregels

Zie artikel 39, sublid 39.2.2 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

37.3 Milieuzone - geurzone

37.3.1 Aanduidingomschrijving

Zie artikel 39, sublid 39.3.1 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

37.3.2 Bouwregels

Zie artikel 39, sublid 39.3.2 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

37.3.3 Afwijking van de bouwregels

Zie artikel 39, sublid 39.3.3 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

37.4 Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter)

37.4.1 Aanduidingsomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter)' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van het woon- en leefklimaat in verband met de aanwezigheid van een spoorverbinding.

37.4.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde bij andere bestemmingen in artikel 21 mogen geen woningen of andere trilling gevoelige objecten worden gebouwd.

37.4.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in het lid 37.4.2 indien genoegzaam is aangetoond dat de trillingshinder vanwege het spoor zodanig is teruggebracht dat daarmee ter plaatse van de gebieden met de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter) ' wordt voldaan aan de streefwaarden uit de SBR-Richtlijn deel B.

37.5 Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)

22.4.1 Aanduidingsomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van het woon- en leefklimaat in verband met de aanwezigheid van een spoorverbinding.

22.4.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde bij andere bestemmingen in de artikel 21 mogen geen woningen of andere trilling gevoelige objecten worden gebouwd zonder dat wordt voorzien van vloeren met een massa en stijfheid met een laagste buig-eigenfrequentie van de vloer van tenminste 15 Hz

2.4.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen door middel van een omgevingsvergunning van het bepaalde in het lid 37.4.2 afwijken indien genoegzaam is aangetoond dat dat de trillingshinder vanwege het spoor zodanig is teruggebracht dat daarmee ter plaatse van de gebieden met de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)' wordt voldaan aan de streefwaarden uit de SBR-Richtlijn deel B.

37.6 overige zone: Veld 1 tot en met overige zone: veld 27

37.6.1 Aanduidingomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduidingen 'overige zone: veld 1' tot en met 'overige zone: veld 27', waaronder begrepen de aanduidingen 'overige zone: veld 2a en 'overige zone: veld 2b, zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de plaatsbepaling van de ligging van deze gronden, ten behoeve de regels van dit plan.

37.7 overige zone - zichtlijn

37.7.1 Aanduidingsomschrijving

Zie artikel 39, sublid 39.5.1 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

37.7.2 Bouwregels

Zie artikel 39,sublid 39.5.2 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

37.7.3 Afwijking van de bouwregels

Zie artikel 39,sublid 39.5.3 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 38 Algemene afwijkingsregels

Zie artikel 40 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 39 Algemene wijzigingsregels

Zie artikel 41 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Artikel 40 Overige regels

Zie artikel 42 van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, zoals dat is vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 5 maart 2018, onder nummer NL.IMRO.0202.919-0301.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 41 Overgangsrecht

41.1 Overgangsrecht bouwwerken

41.1.1 Overgangsbepaling

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

41.1.2 Afwijken

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van sublid 41.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in sublid 41.1.1 met maximaal 10%.

41.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Het bepaalde in lid 41.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

41.2 Overgangsrecht gebruik

41.2.1 Overgangsbepaling

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

41.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 41.2.1 te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

41.2.3 Verbod hervatten strijdig gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 41.2.1 na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

41.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Het bepaalde in lid 41.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 42 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer.

Plangebied

Plangebiedgrens

Bestemmingen

- AW — Agrarisch met waarden
- BO — Bos
- GD — Gemengd
- G — Groen
- G-LP — Groen - Landschap en park
- H — Horeca
- M — Maatschappelijk
- N — Natuur
- V-RV — Verkeer - Railverkeer
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- V-WV — Verkeer - Wegverkeer
- WA — Water
- WA-1 — Water - 1
- W — Wonen

Dubbelbestemmingen

- L-H — Leiding - Hoogspanning
- L-HV — Leiding - Hoogspanningsverbinding
- L-R — Leiding - Riool
- L-W — Leiding - Water
- WR-L — Waarde - Landschap
- WS-WK — Waterstaat - Waterkering

Gebiedsaanduidingen

- milieuzone - trillingshinder spoor 1
- milieuzone - trillingshinder spoor 2
- veld 11 — overige zone - veld 11
- veld 13 — overige zone - veld 13
- veld 16 — overige zone - veld 16
- veld 17b1 — overige zone - veld 17b1
- veld 17b2 — overige zone - veld 17b2
- veld 22a — overige zone - veld 22a
- veld 22b — overige zone - veld 22b
- veld 3a — overige zone - veld 3a
- veld 6 — overige zone - veld 6
- veld 9 — overige zone - veld 9
- 1 — veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen 1

Functieaanduidingen

- (m) — maatschappelijk
- (oe) — oever
- (sb-1) — specifieke vorm van bedrijf - 1
- (swa-1) — specifieke vorm van water - 1
- (sw-1) — specifieke vorm van wonen - 1
- (sw-2) — specifieke vorm van wonen - 2

Bouwvlak

- bouwvlak

Bouwaanduidingen

- [bg] — bijgebouwen
- [gs] — gestapeld
- [sba-10] — specifieke bouwaanduiding - 10
- [sba-9] — specifieke bouwaanduiding - 9
- [sba-rz] — specifieke bouwaanduiding - rietzone
- [sba-tz] — specifieke bouwaanduiding - taludzone

Maatvoeringaanduidingen

- maatvoeringsvlak
- maximum bouwhoogte (m)
- maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
- maximum bouwhoogte (m), maximum bebouwingspercentage (%)

Figuren

- gevellijn
- hartlijn leiding - hoogspanning
- hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding
- hartlijn leiding - riool
- hartlijn leiding - water

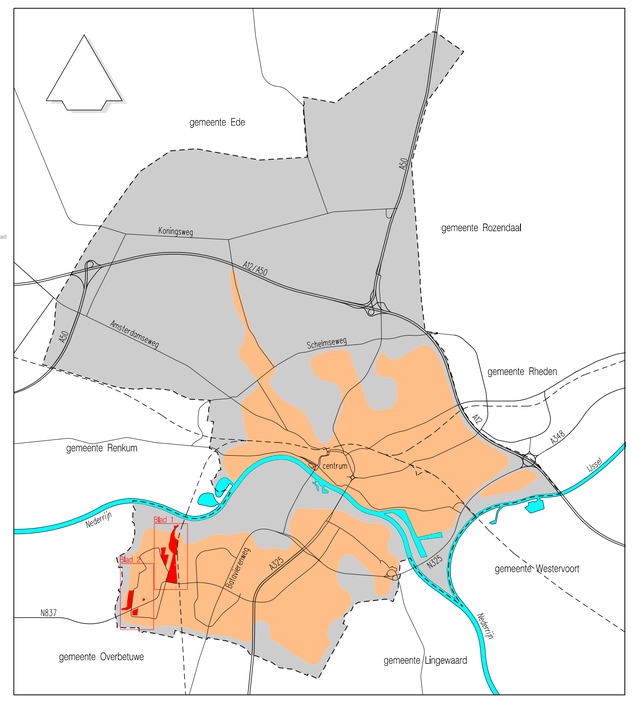

BESTEMMINGSPLAN SCHUYTGRAAF, velden ...
Blad 1

schaal:	getekend:	tekeningnummer:
1:1500	JWe	NL.IMRO.0202.954-0301

planstatus	datum:	getekend:
○ ontwerp	19-12-2019	
● vast te stellen	sept. 2020	
○ vastgesteld		
○ in werking		
○ onherroepelijk		

©Natnik verboden

Strategie, Beleid en Regie, beleidsdomein Fysiek

Eusebiusbuitensingel 53, Postbus 9029, 6800 EL ARNHEM
Tel.: 0900-1809, fax: 026-3774830, gemeente@arnhem.nl

GEMEENTE Arnhem

Plangebied

Plangebiedgrens

Bestemmingen

- AW — Agrarisch met waarden
- BO — Bos
- GD — Gemengd
- G — Groen
- G-LP — Groen - Landschap en park
- H — Horeca
- M — Maatschappelijk
- N — Natuur
- V-RV — Verkeer - Railverkeer
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- V-WV — Verkeer - Wegverkeer
- WA — Water
- WA-1 — Water - 1
- W — Wonen

Dubbelbestemmingen

- L-H — Leiding - Hoogspanning
- L-HV — Leiding - Hoogspanningsverbinding
- L-R — Leiding - Riool
- L-W — Leiding - Water
- WR-L — Waarde - Landschap
- WS-WK — Waterstaat - Waterkering

Gebiedsaanduidingen

- milieuzone - trillingshinder spoor 1
- milieuzone - trillingshinder spoor 2
- veld 11 — overige zone - veld 11
- veld 13 — overige zone - veld 13
- veld 16 — overige zone - veld 16
- veld 17b1 — overige zone - veld 17b1
- veld 17b2 — overige zone - veld 17b2
- veld 22a — overige zone - veld 22a
- veld 22b — overige zone - veld 22b
- veld 3a — overige zone - veld 3a
- veld 6 — overige zone - veld 6
- veld 9 — overige zone - veld 9
- 1 — veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen 1

Functieaanduidingen

- (m) — maatschappelijk
- (oe) — oever
- (sb-1) — specifieke vorm van bedrijf - 1
- (swa-1) — specifieke vorm van water - 1
- (sw-1) — specifieke vorm van wonen - 1
- (sw-2) — specifieke vorm van wonen - 2

Bouwvlak

- bouwvlak

Bouwaanduidingen

- [bg] — bijgebouwen
- [gs] — gestapeld
- [sba-10] — specifieke bouwaanduiding - 10
- [sba-9] — specifieke bouwaanduiding - 9
- [sba-rz] — specifieke bouwaanduiding - rietzone
- [sba-tz] — specifieke bouwaanduiding - taludzone

Maatvoeringaanduidingen

- maatvoeringsvlak
- maximum bouwhoogte (m)
- maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
- maximum bouwhoogte (m), maximum bebouwingspercentage (%)
- maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m), maximum bebouwingspercentage (%)

Figuren

- gevellijn
- hartlijn leiding - hoogspanning
- hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding
- hartlijn leiding - riool
- hartlijn leiding - water

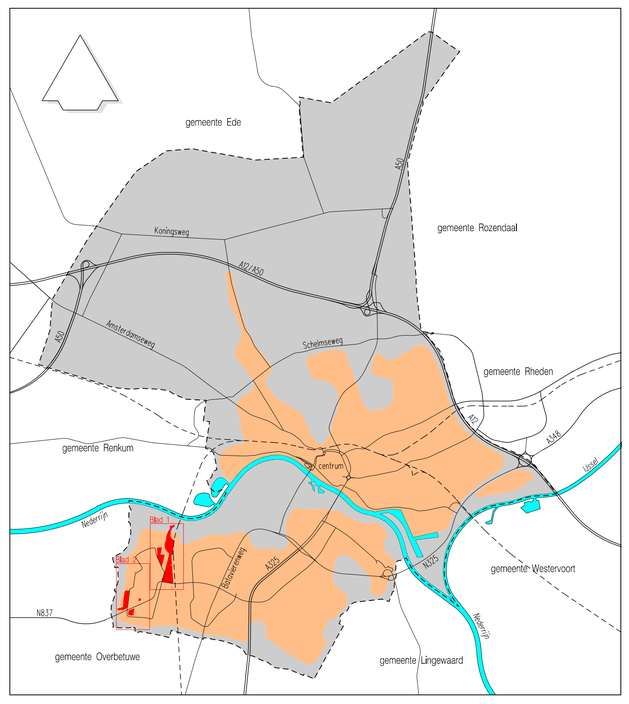

BESTEMMINGSPLAN SCHUYTGRAAF, velden ...
Blad 2

schaal:	getekend:	tekeningnummer:
1:1500	JWe	NL.IMRO.0202.954-0201

planstatus	datum:	getekend:
● ontwerp	19-12-2019	
○ vast te stellen		
○ vastgesteld		
○ in werking		
○ onherroepelijk		

©Natrok verboden

Strategie, Beleid en Regie, beleidsdomein Fysiek

Eusebiusbuitensingel 53, Postbus 9029, 6800 EL ARNHEM
Tel.: 0900-1809, fax: 026-3774830, gemeente@arnhem.nl

GEMEENTE Arnhem

Schuytgraaf velden 6 en 11 Arnhem

Akoestisch onderzoek weg- en railverkeer voor het bestemmingsplan

Status	**definitief**
Versie	002
Rapport	M.2019.0071.00.R001
Datum	7 oktober 2019

Adviseurs voor bouw, industrie, verkeer, milieu en software

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Arnhem
Contactpersoon opdrachtgever	de heer U. Buitenhuis E: urban.buitenhuis@arnhem.nl
Project	GemArnhem/Schuytgraaf velden 6 en 11
Betreft	AO/Schuytgraaf velden 6 en 11
Uw kenmerk	-
Rapport	M.2019.0071.00.R001
Datum	7 oktober 2019
Versie	002
Status	definitief
Uitgevoerd door	DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. Van Pallandtstraat 9-11 6814 GM Arnhem Postbus 153 6800 AD Arnhem
Contactpersoon	A.M.A. (Adrienne) Maassen - van 't Hullenaar 088 346 78 16 hl@dgmr.nl
Auteur	H.D. (Herman) Jager MSc 088 346 78 21 hja@dgmr.nl
Projectadviseur	ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren 088 346 78 00 ks@dgmr.nl
2e lezer/secr.	HL|HW

k:\doc\m\2019\007100\m20190071 00r001v2.docx 07-10-2019

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Situatie 5
2.1 Omgeving 5
2.2 Bestemmingsplan 5

3. Uitgangspunten 8
3.1 Beoordelingskader 8
3.2 Wegverkeer 8
3.3 Railverkeer 9
3.4 Modellering 10

4. Resultaten 11
4.1 Wegverkeer 11
4.2 Railverkeer 11
4.3 Geluidmaatregelen 12

5. Geluidbeleid gemeente Arnhem 13
5.1 Geluidsbelasting 13
5.2 Cumulatie 13
5.3 Geluidluwe verblijfsruimte en buitenruimte 13
5.4 Hogere waarden 14

6. Conclusie 15

1. Inleiding

De gemeente Arnhem heeft het plan om veld 6 en veld 11 in de wijk Schuytgraaf te ontwikkelen. Hiervoor werkt de gemeente het globale bestemmingsplan verder uit, dat eerder voor Schuytgraaf is vastgesteld. DGMR onderzoekt in opdracht van de gemeente of met het plan sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

De gemeente heeft voor veld 6 en 11 een uitwerkingsplicht in het bestemmingsplan opgenomen. Voor de uitwerking van het plan beoordelen wij in dit onderzoek of bij de nieuwe woningen sprake is van een goed woon- en leefklimaat, vanwege het geluid van het weg- en railverkeer.
De geluidsbelasting beoordelen wij op basis van de Wet geluidhinder en het geluidbeleid van de gemeente Arnhem.

In het eerste deel van het rapport hebben wij de omgeving en het plan beschreven. Vervolgens wordt een uitleg gegeven van de uitgangspunten en de modellering. Als laatste bespreken wij de resultaten, de geluidsmaatregelen en conclusie van het onderzoek. Het beoordelingskader staat in bijlage 1 beschreven.

2. Situatie

2.1 Omgeving

Veld 6 en veld 11 liggen aan de noordoostzijde van de wijk Schuytgraaf in Arnhem Zuid. De spoorlijn Arnhem – Nijmegen is aan de oostzijde van het plan gesitueerd op een talud . Op 60 meter afstand ligt aan de zuidzijde de Metamorfosenallee. De Minervasingel ligt op minimaal 30 meter langs de westelijke rand van het plangebied. In figuur 1 is de ligging van het plan op een luchtfoto met een gele lijn aangegeven.

figuur 1: luchtfoto omgeving plan Schuytgraaf veld 6 en 11

2.2 Bestemmingsplan

Huidige situatie

De bestaande planologische situatie is opgenomen in het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017' dat op 05-03-2018 is vastgesteld. Binnen het plangebied liggen de bestemming centrum (roze, veld 11) en wonen (geel, veld 6). Binnen de bestemming centrum is ook wonen toegestaan. Voor beide delen heeft de gemeente in het bestemmingsplan een uitwerkingsplicht opgenomen. Op onderstaande afbeelding staat de kaart van het vigerende bestemmingsplan.

k:\doc\m\2019\007100\m20190071 00r001v2.docx 07-10-2019

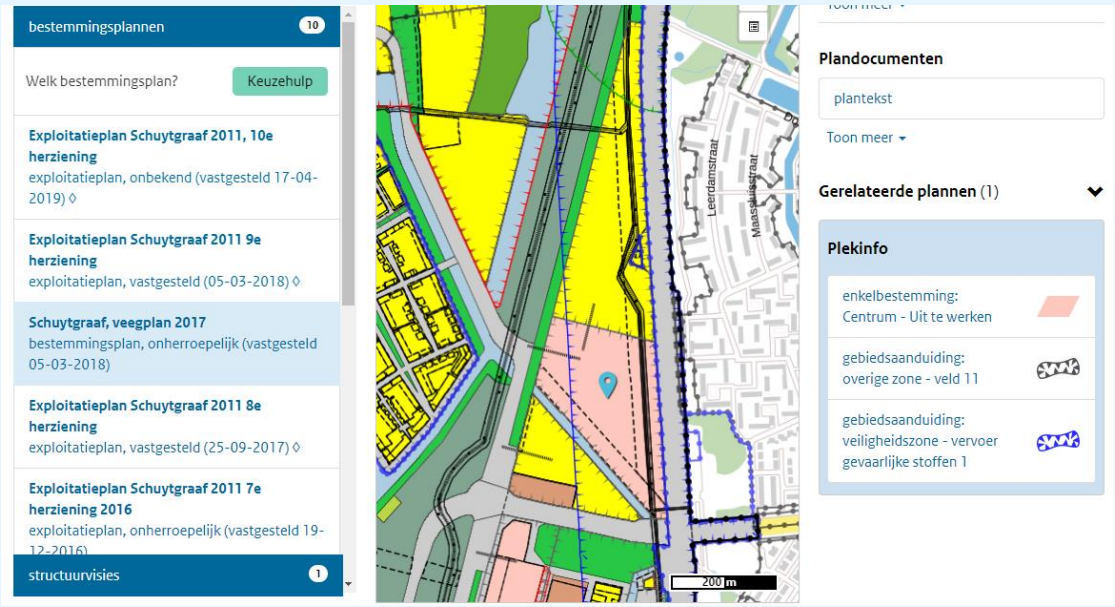

figuur 2: gegevens bestemmingsplan Schuytgraaf veegplan 2017.

Schuytgraaf velden 6 en 11 (toekomstige situatie)

De uitwerking van de velden bestaat uit de ontwikkeling van appartementen, rijtjeswoningen en twee-onder-één-kap woningen. Voor de grondgebonden woningen is de maximaal toegestane bouwhoogte 15 meter tot 18 meter. Aan de noord- en zuidzijde van het plan komen appartementen. Het appartementencomplex aan de zuidzijde mag maximaal 50 meter hoog worden en het complex aan de noordzijde maximaal 18 meter. Op onderstaande afbeelding staat het plan voor velden 6 en 11 weergegeven.

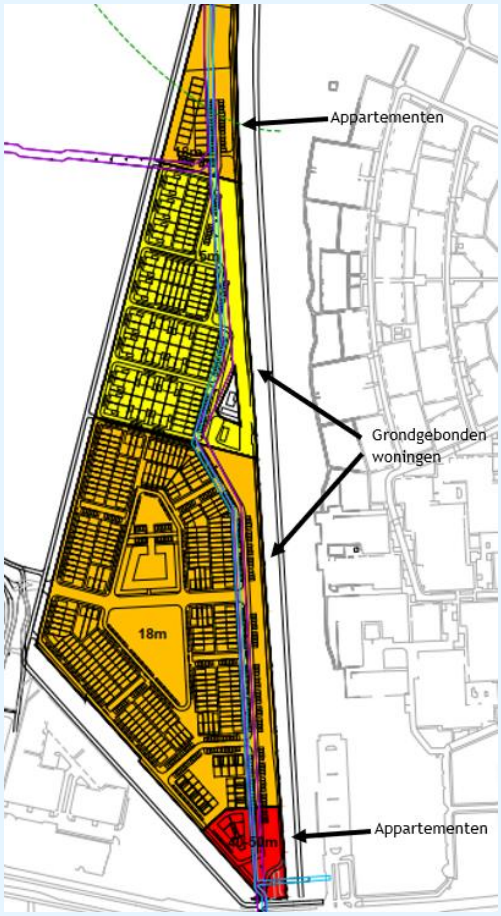

figuur 3: plattegrond Schuytgraaf velden 6 en 11

3. Uitgangspunten

3.1 Beoordelingskader

De geluidsbelasting beoordelen wij op basis van de Wet geluidhinder en het geluidbeleid van de gemeente Arnhem. Een volledige beschrijving van deze beoordelingskaders staat in bijlage 1.

Wet geluidhinder

Voor het woongebouw geldt een voorkeurswaarde van 48 dB voor het wegverkeer en 55 dB voor het railverkeer. De maximaal toegestane waarde is 63 dB voor binnenstedelijke situatie bij wegverkeer en 68 dB voor railverkeer. Voor alle wegen wordt op basis van artikel 110g Wet geluidhinder een aftrek van 5 dB toegepast op de berekende geluidsbelasting.

Geluidbeleid gemeente Arnhem

Het geluidbeleid van de gemeente Arnhem is onder andere opgesteld voor de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen[1]. Het geluidbeleid stelt aanvullende voorwaarden voor de goedkeuring van plannen. Voor de beoordeling zijn per gebied geluideisen vastgesteld. Voor het veld 6 is het gebiedstype ‘stadswijken’ van toepassing. Type ‘Stedelijke zone/knooppunt’ geldt voor veld 11. In de volgende tabel hebben wij de bijbehorende geluidsklassen beschreven.

tabel 1: geluidsnormen geluidbeleid gemeente Arnhem

	Ambitie		Incidenteel		Plafond	
Veld 6 ‘Stadswijken’						
Wegverkeer	Redelijk	43 - 48 dB	Zeer onrustig	53 - 58 dB	Lawaaiig	58 - 63 dB
Railverkeer	rustig	50 - 55 dB		58 - 63 dB		63 - 68 dB
Veld 11 ‘Stedelijke zone/knooppunt						
Wegverkeer	Zeer onrustig	53 - 58 dB	Lawaaiig	58 - 63 dB	Zeer lawaaiig	>63 dB
Railverkeer		58 - 63 dB		63 - 68 dB		>68 dB

3.2 Wegverkeer

In het onderzoek naar het wegverkeer maken wij de invloed van de Minervasingel en Metamorfosenallee inzichtelijk. Nabij het plangebied zijn geen 30 km/uur-wegen aanwezig.

De verkeersgegevens voor de wegen zijn aangeleverd door de gemeente Arnhem (RVMK versie april 2019, peiljaar 2028). De etmaalintensiteiten zijn gebaseerd op weekdaggemiddelden. Voor het toekomstige peiljaar 2030 hebben wij de gegevens van 2028 opgehoogd met een autonome groei van 1% per jaar. Op onderstaande kaart zijn de onderzochte wegen met rode lijnen weergegeven.

Nieuwe 30 km/uur wegen binnen het plangebied hebben wij niet in het akoestisch onderzoek opgenomen.

[1] Gemeente Arnhem (2008). Beleidsplan geluid, De aanpak van geluidhinder voor de periode van 2005-2010.

k:\doc\m\2019\007100\m201900710or001v2.docx 07-10-2019

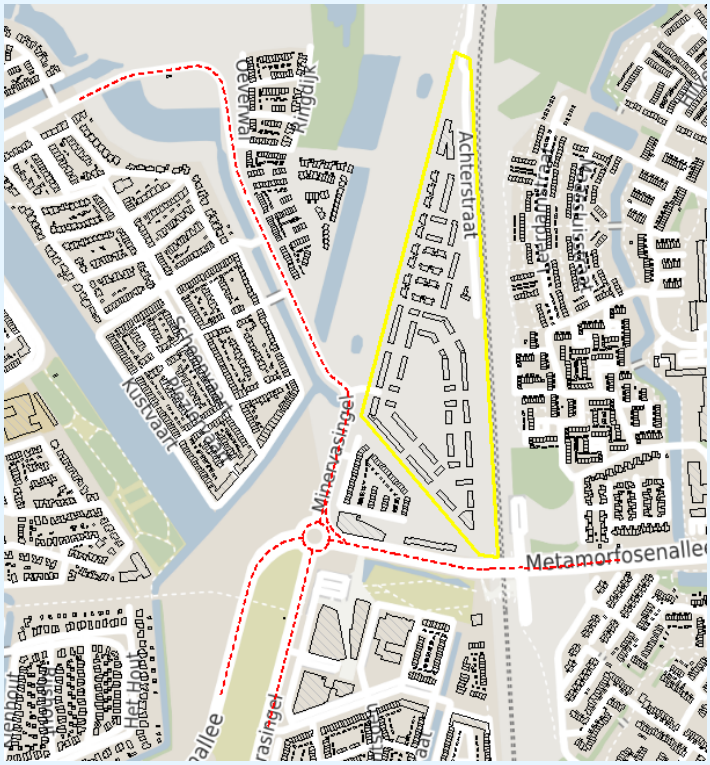

figuur 4: ligging wegvakken (rood) veld 6 en 11 (geel)

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste verkeersgegevens weergegeven. Voor een volledig overzicht van de gegevens verwijzen wij naar bijlage 2.

tabel 2: verkeersgegevens 2030 (weekdaggemiddelden)

Wegvak	Etmaal-intensiteit [mvt/etm]	Wegdek	Maximale snelheid
Metamorfosenallee	11.622-30.063	SMA-NL8	50 km/uur
Minervasingel	5.712-11.685	SMA-NL8	50 km/uur

3.3 Railverkeer

De brongegevens van het spoor zijn opgenomen in het Geluidregister spoor. Dit wordt beheerd door ProRail als uitvoerende instantie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De gegevens zijn te raadplegen en te downloaden via internet. Voor dit onderzoek is aangesloten bij dit register en is gebruikgemaakt van een download van 11-07-2019. De brug over de Nederrijn is een stalen brug met een toeslag van 5 dB.

De gemeente Arnhem is voornemens om een geluidscherm aan de oostzijde van het spoor te plaatsen, ten noorden van het station. Dit scherm wordt 1,5 meter hoog ten opzichte van bovenkant spoorstaaf (+BS) en minimaal 920 meter lang. Wij hebben het geluidscherm in het rekenmodel opgenomen.

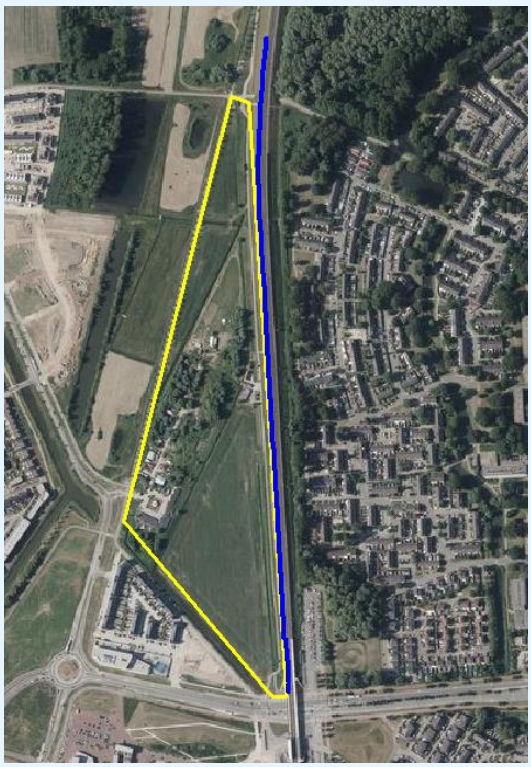

figuur 5: luchtfoto ligging geluidsscherm (blauw) plangebied (geel)

3.4 Modellering

De berekeningen van de geluidsbelasting zijn verricht met het door DGMR ontwikkelde computerprogramma Geomilieu (versie 5.00). Het model voor het wegverkeerslawaai is gebaseerd op het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012, standaardrekenmethode II.

In de berekening wordt met alle factoren die van belang zijn rekening gehouden, zoals afstandsreducties, reflecties, afschermingen, bodem- en luchtdemping, helling- en kruispuntcorrecties. Er is gerekend met één reflectie en een sectorhoek van twee graden.

Binnen het onderzoeksgebied liggen op de Metamorfosenallee twee oversteekplaatsen voor voetgangers die geregeld worden door een verkeersregelinstallatie (VRI). Voor deze verkeerslichten passen wij een kruispuntkental van ½ toe. Ook hebben wij een correctie voor de minirotonde ingevoerd op de kruising tussen de Metamorfosenallee en de Minervasingel.

Het rekenmodel is ingevoerd ten opzichte van het Rijksdriehoekscoördinatenstelsel. Bij de berekeningen zijn wij uitgegaan van een standaard akoestisch zacht (absorberend) bodemgebied. De overige bodemgebieden zijn in het rekenmodel ingevoerd (reflecterend, bodemfactor 0).

De invoergegevens van de rekenmodellen zijn opgenomen in bijlage 2.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de geluidsbelasting van het weg- en railverkeer.
Ook hebben wij in de derde paragraaf een beschouwing van maatregelen opgenomen.

4.1 Wegverkeer

Bij alle woningen in veld 6 is de geluidsbelasting door de Minervasingel en door de Metamorfosenallee minder dan de voorkeurswaarde van 48 dB.

In deze paragraaf staan de geluidsbelastingen (L_{den}) bij een aantal maatgevende woningen in veld 11. De resultaten zijn inclusief de aftrek van 5 dB conform artikel 110g Wet geluidhinder. Een volledig overzicht van de resultaten staat in bijlage 3.

tabel 3: geluidsbelasting wegverkeer (inclusief aftrek)

Veld	Punt	Omschrijving	Hoogte (m)	Geluidsbelasting L_{den} (dB)	
				Minervasingel	Metamorfosenallee
11	109	Woning	11,0	52	<48
11	111	Woning	11,0	53	<48
11	216	Woning	17,0	50	<48
11	351	Appartement	41,0	<48	50
11	353	Appartement	41,0	<48	54
11	375	Appartement	41,0	<48	53

We concluderen dat:

- De geluidsbelasting in veld 11 door de Metamorfosenallee en de Minervasingel hoger is dan de voorkeurswaarde van 48 dB.
- De hoogst berekende waarde is 54 dB door de Metamorfosenallee en 53 dB door de Minvervasingel.
- De geluidsbelasting bij geen enkele woning hoger is dan de maximale ontheffingswaarde van 63 dB.

4.2 Railverkeer

In onderstaande tabel staan de geluidsbelastingen van het railverkeer, inclusief het geluidscherm langs het spoor van 1,5 meter +BS hoog en minimaal 920 meter lang. In het overzicht zijn de maatgevende woningen op verschillende delen van het plan opgenomen. In bijlage 3 staat een volledig overzicht van de resultaten.

tabel 4: geluidsbelasting railverkeer

Veld	Punt	Omschrijving	Hoogte (m)	Geluidsbelasting L_{den} (dB)
11	001	Woning	17,0	67
11	025	Woning	17,0	65
11	120	Woning	17,0	65
11	157	Woning	17,0	61
11	349	Appartement	17,0	68
6	221	Woning	14,0	58
6	257	Woning	14,0	61
6	319	Woning	14,0	62
6	337	Appartement	14,0	65

Uit de resultaten blijkt dat:

- De geluidsbelasting op de woningen in beide velden hoger is dan de voorkeurswaarde van 55 dB.
- De hoogst berekende geluidsbelasting in veld 6 is 65 dB en 68 dB in veld 11 is.
- De maximaal toelaatbare waarde van 68 dB niet wordt overschreden.

4.3 Geluidmaatregelen

In het kader van de Wet geluidhinder dienen maatregelen te worden afgewogen om de geluidsbelasting te reduceren tot de voorkeurswaarde. De maatregelen onderzoeken wij in de volgende volgorde:

1 Maatregelen aan de bron (wegdek, snelheid).
2 Maatregelen in de overdracht (scherm of grondwal).
3 Gevelmaatregelen.

Een maatregel dient voldoende effectief te zijn. Daarom wegen wij de geluidsreductie af tegen de kosten van de maatregel. Bovendien mogen de maatregelen niet op stedenbouwkundige, verkeerskundige, landschappelijke of financiële bezwaren stuiten (artikel 110a Wgh).

Wegverkeer

1. Bronmaatregel

Door het toepassen van een stiller wegdektype (dunne deklagen B) op de Metamorfosenallee en de Minervasingel neemt de geluidsbelasting met 2 a 3 dB af. Hiermee voldoet de geluidsbelasting voor beide wegen nog steeds niet aan de voorkeurswaarde uit de Wet geluidhinder.

Het toepassen van een bronmaatregel stuit daarmee op bezwaren van financiële aard: de kosten van het vervangen van het wegdek wegen niet op tegen de geluidsreductie.

2. Overdrachtsmaatregel

Met een geluidsscherm kan de geluidsbelasting van de Minervastingel en Metamorfosenallee op de maatgevende woningen nauwelijks worden verlaagd, vanwege de toegestane bouwhoogte van 18 – 50 meter. Met een scherm langs beide wegen van 4 meter hoog met een totale lengte van 1.200 meter, voldoet de geluidsbelasting voor beide wegen nog steeds niet aan de voorkeurswaarde. Daarnaast is het toepassen van schermen in binnenstedelijke situaties vanuit stedenbouwkundig oogpunt ongewenst.

3. Gevelmaatregelen

De gevels dienen zodanig ontworpen te worden, dat de woningen voldoen aan de eisen voor het binnenniveau uit het Bouwbesluit.

Railverkeer

1. Bronmaatregel

Raildempers verlagen de geluidsbelasting met 2 a 3 dB. Deze moeten dan worden aangelegd op een minimale lengte van 900 meter op beide sporen. Met deze maatregel voldoet de geluidsbelasting voor alle woningen nog niet aan de voorkeurswaarde van 55 dB.

2. Overdrachtsmaatregel

De gemeente Arnhem realiseert ter hoogte van veld 6 en 11 een geluidsscherm met een hoogte van 1,5 meter (bovenkant spoorstaaf) en een minimale lengte van 920 meter.

3. Gevelmaatregelen

De gevels dienen zodanig ontworpen te worden, dat de woningen voldoen aan de eisen voor het binnenniveau uit het Bouwbesluit.

5. Geluidbeleid gemeente Arnhem

Vanwege de berekende geluidsbelastingen moeten hogere waarden worden aangevraagd. De gemeente stelt in het geluidbeleid aanvullende eisen voor het verlenen van hogere waarden. Eén van de voorwaarden is dat alle woningen moeten worden voorzien van een verblijfsruimte aan de geluidluwe zijde en een geluidluwe buitenruimte. De gemeente kan van deze beleidsregel afwijken als overwegingen van stedenbouw en/of volkshuisvesting zich hiertegen verzetten.

Bij de beoordeling van de geluidsbelasting op basis van het geluidbeleid, is uitgegaan van de situatie met geluidsscherm langs het spoor.

5.1 Geluidsbelasting

Veld 6

De geluidsbelasting door het wegverkeer voldoet aan de voorkeurswaarde uit de Wet geluidhinder en ook aan de ambitiewaarde uit het Arnhems geluidbeleid. De hoogst berekende geluidsbelasting van 65 dB door het spoor is hoger dan de ambitiewaarde, maar voldoet aan de plafondwaarde uit het geluidbeleid voor een stadswijk.

Veld 11

De hoogste geluidsbelasting vanwege het wegverkeer is 54 dB. Deze waarde voldoet aan de ambitiewaarde voor het gebiedstype stedelijke zone/knooppunt. De hoogst berekende geluidsbelasting van 68 dB vanwege het railverkeer is hoger dan de ambitiewaarde, maar voldoet aan de incidenteel toegestane waarde voor railverkeer.

5.2 Cumulatie

Voor het beantwoorden van de vraag of er sprake is van een goed woon- en leefklimaat, is de gecumuleerde geluidsbelasting een onderdeel. Hiervoor zijn de rekenregels conform hoofdstuk 2 uit bijlage 1 van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 gehanteerd. Cumulatie is alleen relevant als de voorkeurswaarde van beide bronnen wordt overschreden.

Op een aantal toetspunten is sprake van een overschrijding van de voorkeurswaarde door het wegverkeer en het railverkeer. Bij deze punten is het railverkeer maatgevend voor de geluidsbelasting. Voor deze woningen is daarom nauwelijks sprake van een cumulatie.

Optelling van het geluid door het totale wegverkeer is niet aanwezig: daar waar de geluidsbelasting door de Metamorfosenallee hoger is dan de voorkeurswaarde, is de geluidsbelasting door de Minervasingel minder dan 48 dB.

5.3 Geluidluwe verblijfsruimte en buitenruimte

Volgens het ontwerp die wij in dit onderzoek hebben toegepast, hebben alle grondgebonden woningen een geluidluwe verblijfsruimte en geluidluwe buitenruimte.

De appartementen aan de noord- en aan de zuidzijde van de velden beschikken mogelijk niet over een geluidluwe zijde, vooral als deze eenzijdig georiënteerd worden. Bij de uitwerking van deze gebouwen zijn mogelijk aanvullende voorzieningen nodig om een geluidluwe verblijfsruimte en geluidluwe buitenruimte te maken.

5.4 Hogere waarden

In onderstaande tabel hebben wij een overzicht opgenomen van het aantal hogere waarden welke nodig is voor de grondgebonden woningen, uitgaande van het ontwerp die wij in dit onderzoek hebben gebruikt. Voor het wegverkeer is de aftrek van 5 dB conform artikel 110g Wet geluidhinder toegepast. Voor de hogere waarden van het railverkeer is rekening gehouden met de realisatie van het geluidsscherm langs het spoor.

tabel 5: Aantal hogere waarden weg- en railverkeer, grondgebonden woningen

Geluidsbelasting	Minervasingel (dB)	Metamorfosenallee (dB)	Railverkeer (dB)
49	6	-	-
50	4	-	-
51	3	-	-
52	2	-	-
53	6	-	-
54	-	-	-
55	-	-	6
56	-	-	18
57	-	-	17
58	-	-	11
59	-	-	1
60	-	-	9
61	-	-	15
62	-	-	8
63	-	-	-
64	-	-	4
65	-	-	35
66	-	-	2
67	-	-	2
68	-	-	-

Appartementencomplexen

Van de appartementencomplexen is niet bekend, hoeveel appartementen worden gerealiseerd en op welke bouwlaag. Derhalve kunnen we geen aantallen vermelden voor de benodigde hogere waarden:

- Bij het zuidelijke appartementencomplex:
  - is de geluidsbelasting door de Metamorfosenallee maximaal 54 dB na aftrek;
  - is de geluidsbelasting door het spoor maximaal 68 dB.
- Bij het noordelijk appartementencomplex is de geluidsbelasting door het spoor maximaal 65 dB.

k:\doc\m\2019\007100\m201900710or001v2.docx 07-10-2019

6. Conclusie

De gemeente Arnhem heeft het plan om veld 6 en 11 in de wijk Schuytgraaf te ontwikkelen.
Hiervoor werkt de gemeente het globale bestemmingsplan verder uit, dat eerder voor Schuytgraaf is vastgesteld. DGMR heeft in opdracht van de gemeente onderzocht of met het uitwerkingsplan sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

Wet geluidhinder
Uit de resultaten blijkt dat de geluidsbelasting vanwege de Metamorfosenallee en Minervasingel op een aantal woningen hoger is dan de voorkeurswaarde van 48 dB. De geluidsbelasting is bij geen enkele woning hoger dan de maximaal toelaatbare waarde van 63 dB. Voor het wegverkeer stuiten maatregelen op bezwaren van financiële en stedenbouwkundige aard.

De gemeente Arnhem heeft het plan om langs het spoor een geluidsscherm van 1,5 meter hoog te realiseren. Met dit scherm voldoet de geluidsbelasting voor alle woningen aan de maximaal toelaatbare waarde. De voorkeurswaarde van 55 dB wordt wel overschreden, waardoor hogere waarden nodig zijn.

Geluidbeleid gemeente Arnhem
De geluidsbelasting voldoet vanwege het wegverkeer en het spoor voor alle woningen aan het Arnhems geluidbeleid. Cumulatie van geluid vindt niet plaats.

Met de realisatie van het geluidsscherm hebben alle grondgebonden woningen een geluidluwe verblijfsruimte en geluidluwe buitenruimte. Voor de appartementen aan de noord- en zuidzijde van het plan zijn mogelijk aanvullende maatregelen nodig om een geluidluwe verblijfsruimte en -buitenruimte te maken.

Vervolg
Voor de realisatie van het plan dient door de gemeente Arnhem een procedure tot het vaststellen van hogere waarden te worden doorlopen. In paragraaf 5.4 staat een overzicht van de benodigde hogere waarden.

Ten behoeve van de omgevingsvergunning tot wonen is een gevelonderzoek nodig. Aan de hand van dit onderzoek toont de ontwikkelaar aan, dat de binnenwaarde voldoet aan het Bouwbesluit 2012. Ook is in dit onderzoek een nadere uitwerking van de geluidluwe gevels en -buitenruimten voor de appartementen nodig.

ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren
DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V.

Bijlage 1

Titel	Beoordelingskader en rekenmethode

Wet geluidhinder
De Wet geluidhinder (Wgh) biedt het wettelijk kader voor de toegestane geluidsbelasting vanwege wegen bij geluidsgevoelige bestemmingen, waaronder woningen. Als een gemeente via een bestemmingsplan de bewoning van bestemmingen mogelijk maakt, is sprake van een 'nieuwe situatie' in de zin van de Wet geluidhinder. Als een geluidsgevoelige bestemming, zoals een woning, binnen de geluidszone van een weg ligt, dan moet een akoestisch onderzoek uitgevoerd worden naar de geluidsbelasting.

De Wet geluidhinder is slechts van toepassing voor zover het gaat om geluidsgevoelige bestemmingen binnen de geluidszone van een weg. Binnen deze zone wordt de geluidsbelasting berekend.

Geluidsgevoelige bestemmingen
Geluidsgevoelige bestemmingen in de zin van de Wet geluidhinder zijn woningen, geluidsgevoelige terreinen en geluidsgevoelige gebouwen. Binnen de zone van de te onderzoeken wegen moeten de geluidsbelastingen op deze bestemmingen worden berekend en moet worden beoordeeld of deze aan de wettelijke normen voldoen.

De geluidsbelasting (L_{den}-waarde) wordt bepaald door het gewogen gemiddelde van de volgende geluidsniveaus:
- Het equivalente geluidsniveau (L_{eq}) over de dagperiode (07.00 - 19.00 uur).
- Het equivalente geluidsniveau (L_{eq}) over de avondperiode (19.00 - 23.00 uur), verhoogd met 5 dB.
- Het equivalente geluidsniveau (L_{eq}) over de nachtperiode (23.00 - 07.00 uur), verhoogd met 10 dB.

Toetsing aan grenswaarden vindt plaats op de gevel van een geluidsgevoelige bestemming

Railverkeer
De omvang van de zones langs het spoor is afhankelijk van de vastgestelde GPP-waarde langs het spoor. De voorkeurswaarde voor de geluidsbelasting afkomstig van het railverkeerslawaai is voor woningen 55 dB. In bepaalde gevallen kunnen door het bevoegd gezag hogere grenswaarden vastgesteld worden. De maximaal toegestane hogere grenswaarde is 68 dB.

Wegverkeer
In artikel 74 uit de Wet geluidhinder zijn de geluidszones gedefinieerd. De geluidszones zijn te beschouwen als aandachtsgebieden of onderzoeksgebieden. Wegen die geen zone hebben, en waarop de Wet geluidhinder dus niet van toepassing is, zijn:
- Wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied.
- Wegen waarvoor een maximumsnelheid van 30 km/uur geldt.

De ten hoogst toelaatbare geluidsbelasting (voorkeurswaarde) voor de geluidsbelasting afkomstig van wegverkeer voor nieuwe woningen is 48 dB. In bepaalde gevallen kunnen door het bevoegd gezag hogere waarden vastgesteld worden:
- De maximaal toegestane hogere waarde is 63 dB voor binnenstedelijke situaties. Het gebouw ligt binnen de bebouwde kom, dus moet als binnenstedelijke situatie worden beoordeeld.
- Het gebied in de wettelijke zone van een snelweg of rijksweg is altijd buitenstedelijk, waarvoor de maximaal toegestane hogere waarde 53 dB geldt.

Aftrek op de berekende resultaten
Voor zover geen sprake is van specifieke omstandigheden wordt de berekende geluidsbelasting verminderd met de aftrek volgens artikel 110g Wgh, alvorens toetsing aan de grenswaarden plaatsvindt.

De hoogte van de aftrek is geregeld in artikel 3.4 van het Reken en meetvoorschrift geluid 2012. Voor de wegen in het onderzoek geldt een rijsnelheid van minder dan 70 km/uur: de aftrek is 5 dB.

Dove' of 'blinde' gevels
Toetsing aan grenswaarden vindt plaats op de gevel van een geluidsgevoelige bestemming. Een 'dove' gevel is geen gevel in de zin van de Wet geluidhinder, waardoor toetsing niet plaats hoeft te vinden. In lid 4 van artikel 1b van de Wgh wordt aangegeven wat onder een dove gevel wordt verstaan: een dove gevel is volgens dit artikel een bouwkundige constructie waarin geen te openen delen aanwezig zijn en speelt daarmee geen rol bij het bepalen van de geluidsbelasting. De overige gevels dienen wel te worden betrokken bij het bepalen van de geluidsbelasting van de woningen.

Bouwbesluit 2012
In de Wet geluidhinder wordt voor het binnenniveau van nieuwe woningen verwezen naar het Bouwbesluit 2012. In het Bouwbesluit zijn regels gesteld voor de geluidsbelasting voor de nieuwbouw en verbouw van woningen vanwege wegen en spoorwegen.

Beoordelingskader Geluidbeleid gemeente Arnhem
Het geluidbeleid van de gemeente Arnhem is onder andere opgesteld voor de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen[2]. Het geluidbeleid stelt aanvullende voorwaarden voor de goedkeuring van plannen. Hiervoor gebruikt de gemeente Arnhem een gebiedsgerichte aanpak, waarbij de stad is verdeeld in verschillende gebiedstypen. Arnhem maakt daarbij onderscheid naar hoog dynamische gebieden en laag dynamische gebieden. Voor de laag dynamische gebieden gelden andere geluidseisen en randvoorwaarden dan voor de hoog dynamische gebieden. In onderstaande tabel staan de geluidsklassen uit het geluidbeleid voor het wegverkeerslawaai (VL), railverkeerslawaai (RL) en industrielawaai (IL) weergegeven.

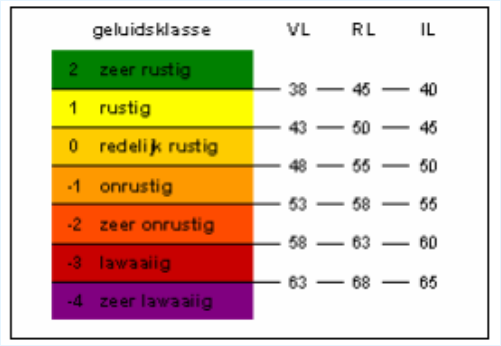

Geluidsklassen geluidbeleid gemeente Arnhem (Bron: Beleidsplan geluid gemeente Arnhem 2008)

[2] Gemeente Arnhem (2008). Beleidsplan geluid, De aanpak van geluidhinder voor de periode van 2005-2010.

De gemeente maakt per geluidsklasse een onderscheid in de ambitiewaarde (a), incidentele waarde (i) en plafondwaarde (p). De ambitiewaarde is de streefwaarde voor een gebied. Een ontwikkeling die hoger is dan de ambitiewaarde maar lager dan de incidentele waarde, wordt bij uitzondering toegestaan. De plafondwaarde wordt voor uitzonderlijke gevallen gebruikt. Voor sommige gebiedstypen stelt het geluidbeleid meerdere normen, omdat in gebieden verschillende geluidssituaties en daardoor ambities voor de geluidsbelasting voorkomen. In onderstaande tabel staat de geluidsklasse per gebiedstype weergegeven.

Gebiedstype	Geluidsbron					
	Weg- en railverkeer			Bedrijven		
	a	i	p	a	i	p
Hoogdynamisch						
Stadswijk	1 0	-1 -2	-3	1	0 -1	-1
Centrum	0	-1 -2	-3 -4	0	-1	-2
Stedelijke zone/knooppunt	-2	-3	-4	-1	-1	-1
Bedrijventerrein	-1	-2	-3	-1	-2	-3 -4
Laagdynamisch						
Natuur	1	0		1	0	-1
Gemengde groene zone	1	0	-1	0	-1	-1
Stedelijk groen	0	-1	-2	0	-1	-1

Ambitieniveaus geluidsbelasting gebiedstypen (Bron: Beleidsplan geluid gemeente Arnhem 2008)

Op basis van de geluidsklassen heeft de gemeente Arnhem vastgesteld welke maatregelen onderzocht en toegepast moeten worden. In onderstaand figuur staan de maatregelen en randvoorwaarden beschreven voor de verschillende geluidsklassen.

Advieskader nieuwe geluidsgevoelige situaties

Geluidklasse	Weg- en railverkeerslawaai
2 Zeer rustig	Geen maatregelen of randvoorwaarden
1 Rustig	Geen maatregelen of randvoorwaarden
0 Redelijk rustig	Geen maatregelen of randvoorwaarden
- 1 Onrustig	• Bronmaatregelen indien mogelijk • Vergroten afstand wenselijk • Afscherming realiseren indien mogelijk • Stedenbouwkundig ontwerp waarbij zoveel mogelijk afscherming ontstaat • Akoestisch onderzoek bij bouwvergunning
- 2 Zeer onrustig	Idem aan hiervoor + • Integratie milieuaspecten vanaf eerste ontwerpstadium • Bronmaatregelen zo veel mogelijk toepassen • Vergroten afstand waar mogelijk • Afscherming realiseren waar mogelijk • Minimaal 1 verblijfsruimte aan de geluidsluwe zijde • Geluidsluwe buitenruimte creëren (tuin of balkon) • Akoestisch onderzoek bij bouwvergunning
- 3 Lawaaiig	Idem aan hiervoor
-4 Zeer lawaaiig	• Integrale en gebiedsgerichte aanpak (Stad & Milieu) • Maatwerk

Beoordelingskader geluidsbelasting gemeente Arnhem (Bron: Beleidsplan geluid gemeente Arnhem 2008)

Bijlage 2

Titel	Invoergegevens weg- en railverkeer

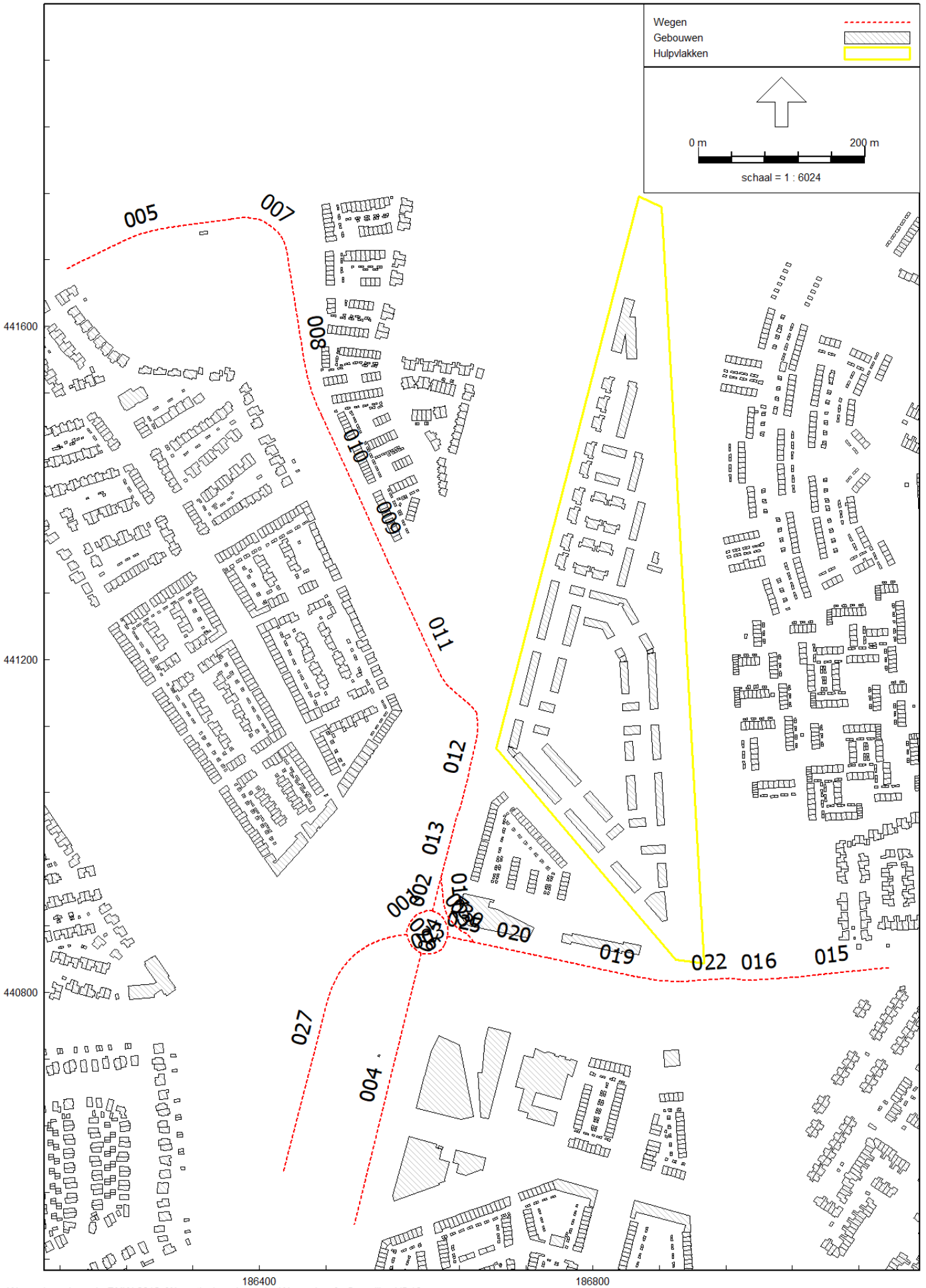
Wegen
Gebouwen
Hulpvlakken
0 m
200 m
schaal = 1 : 6024
005
007
008
010
009
011
012
013
002
001
003
004
020
019
022
016
015
027
441600
441200
440800
186400
186800

Model: Wegverkeer
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	V(LV(D))	Totaal aantal	%Int(D)	%Int(A)	%Int(N)	%LV(D)	%LV(A)	%LV(N)	%MV(D)	%MV(A)	%MV(N)	%ZV(D)	%ZV(A)	%ZV(N)	Wegdek	Groep
001	Minervasingel	50	15254,49	6,56	3,75	0,79	91,25	95,67	93,77	7,85	3,54	5,51	0,90	0,79	0,72	SMA-NL8	Minervasingel
002	Minervasingel	50	7236,06	6,60	3,64	0,79	87,48	95,09	90,46	11,94	4,39	9,08	0,57	0,52	0,47	SMA-NL8	Minervasingel
003	Marasingel	50	15582,84	6,56	3,76	0,79	91,51	95,83	93,95	7,62	3,41	5,36	0,87	0,76	0,70	SMA-NL8	Minervasingel
004	Marasingel	50	11129,09	6,57	3,72	0,79	90,69	96,04	93,17	8,71	3,43	6,35	0,60	0,53	0,49	SMA-NL8	Minervasingel
005	Minervasingel	50	5712,36	6,61	3,59	0,79	86,38	95,40	89,18	13,36	4,36	10,62	0,26	0,23	0,20	SMA-NL8	Minervasingel
007	Minervasingel	50	6370,52	6,60	3,62	0,79	87,70	95,87	90,28	12,06	3,92	9,53	0,23	0,21	0,18	SMA-NL8	Minervasingel
008	Minervasingel	50	6370,52	6,60	3,62	0,79	87,70	95,87	90,28	12,06	3,92	9,53	0,23	0,21	0,18	SMA-NL8	Minervasingel
009	Minervasingel	50	7264,54	6,59	3,65	0,79	89,05	96,29	91,39	10,73	3,51	8,43	0,23	0,20	0,18	SMA-NL8	Minervasingel
010	Minervasingel	50	6370,52	6,60	3,62	0,79	87,70	95,87	90,28	12,06	3,92	9,53	0,23	0,21	0,18	SMA-NL8	Minervasingel
011	Minervasingel	50	10286,36	6,57	3,72	0,79	91,30	96,73	93,39	8,30	2,92	6,30	0,39	0,34	0,31	SMA-NL8	Minervasingel
012	Minervasingel	50	11313,32	6,56	3,74	0,79	92,00	96,96	93,93	7,64	2,71	5,77	0,37	0,33	0,30	SMA-NL8	Minervasingel
013	Minervasingel	50	11685,12	6,56	3,74	0,79	92,21	97,04	94,12	7,43	2,64	5,59	0,36	0,32	0,29	SMA-NL8	Minervasingel
014	Minervasingel	50	4699,68	6,50	3,90	0,80	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	SMA-NL8	Minervasingel
015	Metamorfosenallee	50	30062,80	6,56	3,75	0,79	90,94	95,46	93,53	8,15	3,74	5,74	0,91	0,80	0,73	SMA-NL8	Metamarfosenallee
016	Metamorfosenallee	50	30062,80	6,56	3,75	0,79	90,94	95,46	93,53	8,15	3,74	5,74	0,91	0,80	0,73	SMA-NL8	Metamarfosenallee
019	Metamorfosenallee	50	29102,76	6,56	3,75	0,79	90,93	95,52	93,52	8,13	3,66	5,72	0,94	0,82	0,75	SMA-NL8	Metamarfosenallee
020	Metamorfosenallee	50	29102,76	6,56	3,75	0,79	90,93	95,52	93,52	8,13	3,66	5,72	0,94	0,82	0,75	SMA-NL8	Metamarfosenallee
022	Achterstraat	50	29131,53	6,56	3,75	0,79	90,84	95,45	93,42	8,23	3,73	5,83	0,94	0,82	0,75	SMA-NL8	Metamarfosenallee
023	Minervasingel	50	11445,81	6,63	3,56	0,78	82,66	92,31	86,68	16,11	6,55	12,32	1,23	1,14	1,00	SMA-NL8	Metamarfosenallee
024	Minervasingel	50	16160,91	6,59	3,66	0,79	87,80	94,82	90,76	11,37	4,43	8,56	0,84	0,75	0,67	SMA-NL8	Metamarfosenallee
025	Metamorfosenallee	50	24596,41	6,57	3,72	0,78	89,29	94,65	92,27	9,61	4,37	6,84	1,10	0,98	0,89	SMA-NL8	Metamarfosenallee
026	Metamorfosenallee	50	16076,25	6,59	3,66	0,79	87,63	94,70	90,64	11,48	4,50	8,64	0,89	0,80	0,72	SMA-NL8	Metamarfosenallee
027	Metamorfosenallee	50	11621,96	6,63	3,56	0,78	82,38	91,97	86,36	16,14	6,65	12,43	1,48	1,38	1,21	SMA-NL8	Metamarfosenallee
030	Minervasingel	50	4699,68	6,50	3,90	0,80	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	SMA-NL8	Metamarfosenallee

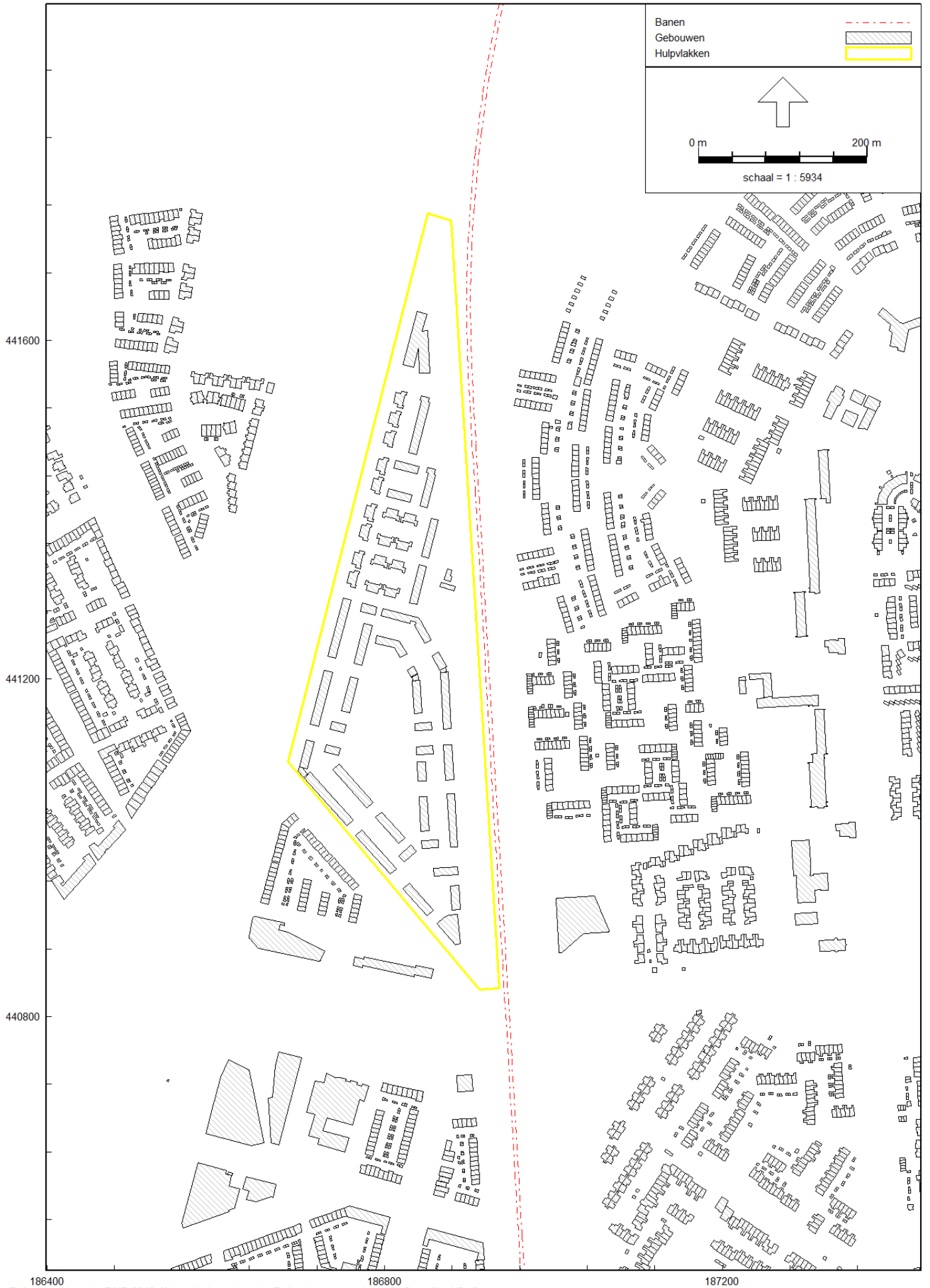

Railverkeerslawaai - RMR-2012, [Akoestisch onderzoek - Railverkeer (met scherm)] , Geomilieu V5.10

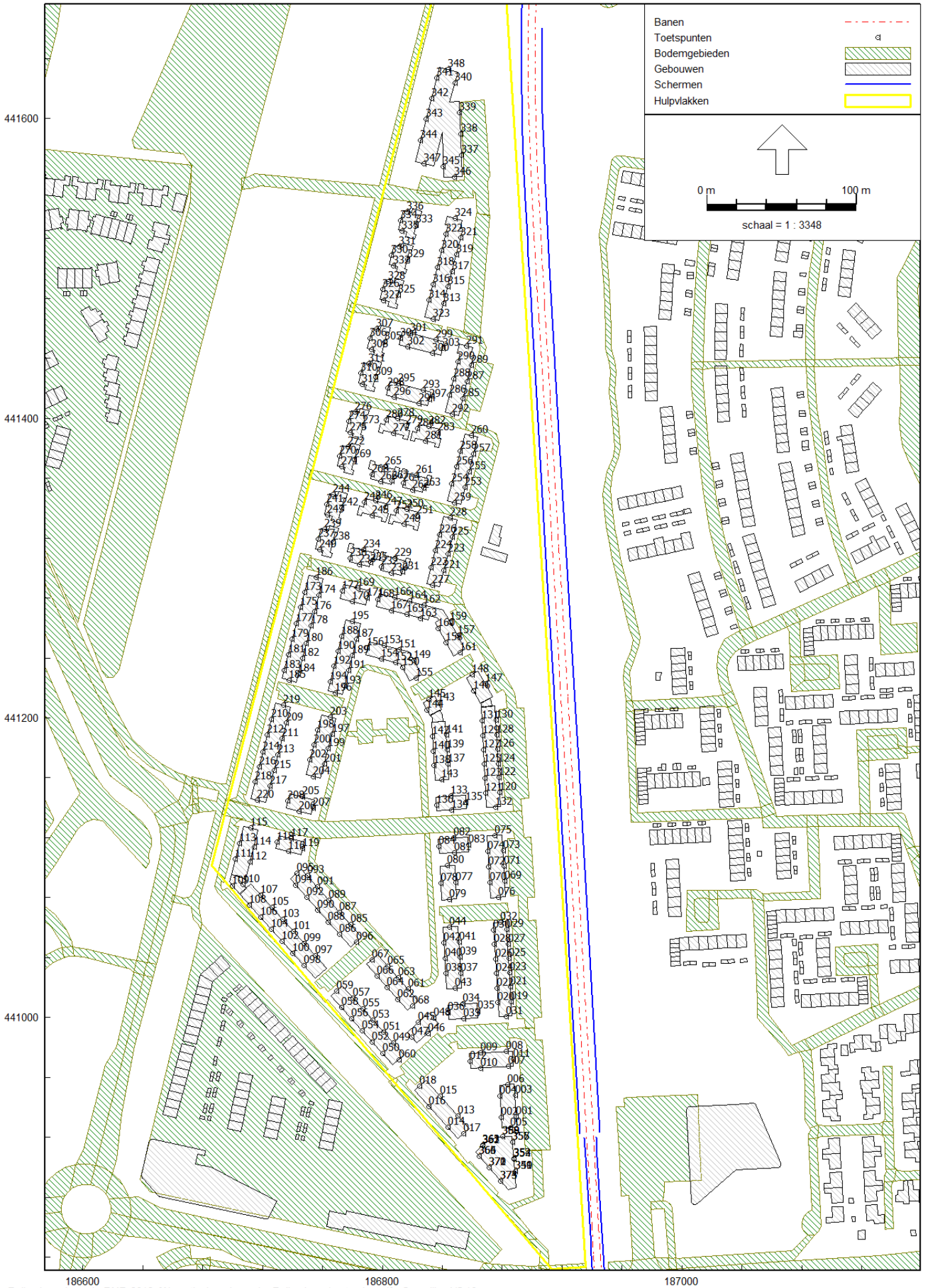
Banen
Toetspunten
Bodemgebieden
Gebouwen
Schermen
Hulpvlakken
0 m
100 m
schaal = 1 : 3348
441600
441400
441200
441000
186600
186800
187000

Model: Wegverkeer
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
001	Woning	8,61	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
002	Woning	8,63	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
003	Woning	8,46	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
004	Woning	8,48	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
005	Woning	8,69	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
006	Woning	8,39	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
007	Woning	8,26	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
008	Woning	8,23	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
009	Woning	8,44	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
010	Woning	8,45	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
011	Woning	8,20	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
012	Woning	8,51	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
013	Woning	8,65	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
014	Woning	8,72	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
015	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
016	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
017	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
018	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
019	Woning	8,13	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
020	Woning	8,24	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
021	Woning	8,22	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
022	Woning	8,27	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
023	Woning	8,31	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
024	Woning	8,36	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
025	Woning	8,40	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
026	Woning	8,45	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
027	Woning	8,49	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
028	Woning	8,54	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
029	Woning	8,58	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
030	Woning	8,63	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
031	Woning	8,18	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
032	Woning	8,65	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
033	Woning	8,45	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
034	Woning	8,42	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
035	Woning	8,40	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
036	Woning	8,48	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
037	Woning	8,37	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
038	Woning	8,38	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
039	Woning	8,48	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
040	Woning	8,46	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
041	Woning	8,57	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
042	Woning	8,55	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
043	Woning	8,40	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
044	Woning	8,66	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
045	Woning	8,58	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
046	Woning	8,58	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
047	Woning	8,63	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
048	Woning	8,53	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
049	Woning	8,69	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
050	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
051	Woning	8,69	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
052	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
053	Woning	8,68	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
054	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja

Model: Wegverkeer
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
055	Woning	8,68	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
056	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
057	Woning	8,68	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
058	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
059	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
060	Woning	8,72	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
061	Woning	8,51	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
062	Woning	8,57	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
063	Woning	8,51	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
064	Woning	8,56	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
065	Woning	8,51	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
066	Woning	8,56	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
067	Woning	8,53	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
068	Woning	8,55	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
069	Woning	8,89	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
070	Woning	8,94	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
071	Woning	8,96	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
072	Woning	9,04	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
073	Woning	8,94	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
074	Woning	9,02	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
075	Woning	8,94	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
076	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
077	Woning	8,95	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
078	Woning	8,94	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
079	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
080	Woning	9,05	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
081	Woning	9,04	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
082	Woning	9,02	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
083	Woning	9,04	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
084	Woning	9,02	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
085	Woning	8,59	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
086	Woning	8,55	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
087	Woning	8,66	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
088	Woning	8,59	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
089	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
090	Woning	8,66	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
091	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
092	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
093	Woning	8,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
094	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
095	Woning	8,88	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
096	Woning	8,52	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
097	Woning	8,66	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
098	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
099	Woning	8,66	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
100	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
101	Woning	8,65	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
102	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
103	Woning	8,65	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
104	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
105	Woning	8,64	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
106	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
107	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
108	Woning	8,69	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja

Model: Wegverkeer
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
109	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
110	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
111	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
112	Woning	8,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
113	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
114	Woning	8,86	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
115	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
116	Woning	8,88	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
117	Woning	8,88	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
118	Woning	8,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
119	Woning	8,90	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
120	Woning	8,72	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
121	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
122	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
123	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
124	Woning	8,59	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
125	Woning	8,67	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
126	Woning	8,44	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
127	Woning	8,61	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
128	Woning	8,02	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
129	Woning	8,53	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
130	Woning	8,53	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
131	Woning	8,56	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
132	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
133	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
134	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
135	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
136	Woning	8,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
137	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
138	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
139	Woning	8,69	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
140	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
141	Woning	8,63	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
142	Woning	8,65	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
143	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
143	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
144	Woning	8,67	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
145	Woning	8,72	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
146	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
147	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
148	Woning	8,72	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
149	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
150	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
151	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
152	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
153	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
154	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
155	Woning	8,72	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
156	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
157	Woning	8,67	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
158	Woning	8,68	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
159	Woning	8,68	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
160	Woning	8,68	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
161	Woning	8,69	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja

Model: Wegverkeer
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
162	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
163	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
164	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
165	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
166	Woning	8,72	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
167	Woning	8,72	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
168	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
169	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
170	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
171	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
172	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
173	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
174	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
175	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
176	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
177	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
178	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
179	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
180	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
181	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
182	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
183	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
184	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
185	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
186	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
187	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
188	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
189	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
190	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
191	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
192	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
193	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
194	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
195	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
196	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
197	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
198	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
199	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
200	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
201	Woning	8,89	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
202	Woning	8,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
203	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
204	Woning	8,88	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
205	Woning	8,88	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
206	Woning	8,88	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
207	Woning	8,89	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
208	Woning	8,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
209	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
210	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
211	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
212	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
213	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
214	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
215	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja

Model: Wegverkeer
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
216	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
217	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
218	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
219	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
220	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
221	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
222	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
223	Woning	8,22	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
224	Woning	8,28	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
225	Woning	7,86	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
226	Woning	7,99	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
227	Woning	8,27	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
228	Woning	8,39	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
229	Woning	8,71	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
230	Woning	8,70	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
231	Woning	8,68	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
232	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
233	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
234	Woning	8,73	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
235	Woning	8,75	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
236	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
237	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
238	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
239	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
240	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
241	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
242	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
243	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
244	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
245	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
246	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
247	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
248	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
249	Woning	8,45	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
250	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
251	Woning	8,62	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
252	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
253	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
254	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
255	Woning	8,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
256	Woning	8,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
257	Woning	8,88	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
258	Woning	8,89	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
259	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
260	Woning	8,90	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
261	Woning	8,86	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
262	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
263	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
264	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
265	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
266	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
267	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
268	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
269	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja

Model: Wegverkeer
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
270	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
271	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
272	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
273	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
274	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
275	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
276	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
277	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
278	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
279	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
280	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
281	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
282	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
283	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
284	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
285	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
286	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
287	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
288	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
289	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
290	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
291	Woning	8,74	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
292	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
293	Woning	8,77	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
294	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
295	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
296	Woning	8,81	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
297	Woning	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
298	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
299	Woning	8,80	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
300	Woning	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
301	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
302	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
303	Woning	8,78	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
304	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
305	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
306	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
307	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
308	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
309	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
310	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
311	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
312	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
313	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
314	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
315	Woning	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
316	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
317	Woning	8,66	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
318	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
319	Woning	7,87	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
320	Woning	8,45	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
321	Woning	7,57	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
322	Woning	8,31	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
323	Woning	8,82	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja

Model: Wegverkeer
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
324	Woning	7,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
325	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
326	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
327	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
328	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
329	Woning	8,85	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
330	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
331	Woning	7,86	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
332	Woning	8,84	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
333	Woning	8,41	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
334	Woning	8,43	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
335	Woning	8,46	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
336	Woning	8,39	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	--	Ja
337	Appartement	8,47	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
338	Appartement	8,52	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
339	Appartement	8,45	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
340	Appartement	8,35	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
341	Appartement	8,44	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
342	Appartement	8,52	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
343	Appartement	8,44	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
344	Appartement	8,38	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
345	Appartement	8,40	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
346	Appartement	8,19	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
347	Appartement	8,40	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
348	Appartement	8,34	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
349	Appartement	8,89	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
350	Appartement	8,89	Relatief	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00	Ja
351	Appartement	8,89	Relatief	38,00	41,00	44,00	47,00	--	--	Ja
352	Appartement	8,89	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
353	Appartement	8,89	Relatief	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00	Ja
354	Appartement	8,89	Relatief	38,00	41,00	44,00	47,00	--	--	Ja
355	Appartement	8,79	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
356	Appartement	8,79	Relatief	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00	Ja
357	Appartement	8,79	Relatief	38,00	41,00	44,00	47,00	--	--	Ja
358	Appartement	8,76	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
359	Appartement	8,76	Relatief	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00	Ja
360	Appartement	8,76	Relatief	38,00	41,00	44,00	47,00	--	--	Ja
361	Appartement	8,83	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
362	Appartement	8,83	Relatief	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00	Ja
363	Appartement	8,83	Relatief	38,00	41,00	44,00	47,00	--	--	Ja
364	Appartement	8,91	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
365	Appartement	8,91	Relatief	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00	Ja
366	Appartement	8,91	Relatief	38,00	41,00	44,00	47,00	--	--	Ja
370	Appartement	8,99	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
371	Appartement	8,99	Relatief	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00	Ja
372	Appartement	8,98	Relatief	38,00	41,00	44,00	47,00	--	--	Ja
373	Appartement	9,00	Relatief	1,50	5,00	8,00	11,00	14,00	17,00	Ja
374	Appartement	9,00	Relatief	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00	Ja
375	Appartement	9,00	Relatief	38,00	41,00	44,00	47,00	--	--	Ja

Bijlage 3

Titel Resultaten

		Wegverkeer	Railverkeer
	Voorkeurswaarde	</=48	</=55
	Hogere waarde	>48	>55
	Dove gevel	>63	>68

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
001_A	Woning	1,5	16,92	12	44,94	40	44,94	55	52
001_B	Woning	5,0	21,63	17	46,86	42	46,88	61	57
001_C	Woning	8,0	26,61	22	49,01	44	49,03	63	59
001_D	Woning	11,0	24,58	20	51,00	46	51,01	64	60
001_E	Woning	14,0	14,13	9	51,80	47	51,80	66	61
001_F	Woning	17,0	10,00	5	52,18	47	52,18	67	62
002_A	Woning	1,5	31,65	27	39,77	35	40,39	34	41
002_B	Woning	5,0	33,09	28	40,49	35	41,22	36	42
002_C	Woning	8,0	34,19	29	41,03	36	41,85	37	43
002_D	Woning	11,0	36,62	32	41,82	37	42,97	39	44
002_E	Woning	14,0	38,95	34	43,03	38	44,47	41	45
002_F	Woning	17,0	39,54	35	43,80	39	45,18	44	46
003_A	Woning	1,5	14,96	10	43,88	39	43,88	53	50
003_B	Woning	5,0	18,34	13	45,66	41	45,67	58	55
003_C	Woning	8,0	22,07	17	47,76	43	47,78	61	57
003_D	Woning	11,0	22,43	17	49,89	45	49,90	62	59
003_E	Woning	14,0	12,04	7	51,06	46	51,06	64	60
003_F	Woning	17,0	10,69	6	51,53	47	51,53	66	62
004_A	Woning	1,5	27,81	23	35,47	30	36,17	34	37
004_B	Woning	5,0	29,00	24	36,45	31	37,17	37	39
004_C	Woning	8,0	30,13	25	37,09	32	37,89	38	40
004_D	Woning	11	32,26	27	38,25	33	39,23	40	41
004_E	Woning	14	33,73	29	39,83	35	40,78	42	43
004_F	Woning	17	35,49	30	41,16	36	42,21	45	45
005_A	Woning	1,5	31,32	26	46,30	41	46,44	55	52
005_B	Woning	5	32,56	28	47,85	43	47,98	60	57
005_C	Woning	8	33,69	29	49,66	45	49,77	62	59
005_D	Woning	11	34,79	30	51,36	46	51,45	63	59
005_E	Woning	14	35,50	31	52,18	47	52,27	64	60
005_F	Woning	17	37,09	32	52,64	48	52,76	64	61
006_A	Woning	1,5	21,36	16	37,24	32	37,35	47	44
006_B	Woning	5	22,78	18	37,61	33	37,75	52	49
006_C	Woning	8	24,3	19	38,31	33	38,48	55	51
006_D	Woning	11	27,84	23	39,1	34	39,41	57	53
006_E	Woning	14	29,51	25	39,98	35	40,35	59	55
006_F	Woning	17	31,66	27	40,94	36	41,43	61	57
007_A	Woning	1,5	22,53	18	37,05	32	37,21	50	47
007_B	Woning	5	24,13	19	40,09	35	40,20	55	51
007_C	Woning	8	26,22	21	42,92	38	43,02	58	54
007_D	Woning	11	27,93	23	46,77	42	46,83	59	55
007_E	Woning	14	29,02	24	48,28	43	48,33	60	57
007_F	Woning	17	31,47	26	49,28	44	49,35	62	58
008_A	Woning	1,5	23,45	18	40,44	35	40,53	46	45
008_B	Woning	5	24,99	20	40,62	36	40,74	52	49
008_C	Woning	8	26,23	21	40,69	36	40,84	54	51
008_D	Woning	11	27,47	22	41,2	36	41,38	56	52
008_E	Woning	14	29,06	24	41,72	37	41,95	59	55
008_F	Woning	17	31,16	26	42,38	37	42,69	61	57
009_A	Woning	1,5	22,74	18	36,31	31	36,50	46	43
009_B	Woning	5	24,35	19	37,12	32	37,34	51	47
009_C	Woning	8	25,63	21	38,56	34	38,78	53	49
009_D	Woning	11	27,13	22	41,69	37	41,85	54	51
009_E	Woning	14	28,93	24	42,79	38	42,97	56	53
009_F	Woning	17	31,38	26	43,37	38	43,64	58	54

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
010_A	Woning	1,5	22,9	18	37,38	32	37,53	46	43
010_B	Woning	5	24,4	19	38,62	34	38,78	51	47
010_C	Woning	8	26,32	21	39,94	35	40,12	54	50
010_D	Woning	11	27,65	23	41,4	36	41,57	55	51
010_E	Woning	14	28,69	24	42,68	38	42,85	56	52
010_F	Woning	17	31,86	27	43,7	39	43,98	58	54
011_A	Woning	1,5	13,53	9	42,84	38	42,85	51	49
011_B	Woning	5	17,81	13	44,14	39	44,15	56	53
011_C	Woning	8	18,98	14	45,73	41	45,74	59	55
011_D	Woning	11	18,22	13	48,37	43	48,38	61	57
011_E	Woning	14	15,81	11	49,68	45	49,68	63	59
011_F	Woning	17	12,12	7	50,34	45	50,34	65	61
012_A	Woning	1,5	24,72	20	39,5	35	39,64	45	44
012_B	Woning	5	25,89	21	40,37	35	40,53	47	45
012_C	Woning	8	27,17	22	41	36	41,17	49	46
012_D	Woning	11	29,06	24	41,78	37	42,00	50	47
012_E	Woning	14	31,01	26	42,54	38	42,84	50	48
012_F	Woning	17	33,74	29	43,36	38	43,81	50	48
013_A	Woning	1,5	22,88	18	34,4	29	34,69	48	45
013_B	Woning	5	24,56	20	36,13	31	36,43	51	48
013_C	Woning	8	25,73	21	39,38	34	39,56	53	49
013_D	Woning	11	26,92	22	41,39	36	41,54	54	51
013_E	Woning	14	28,19	23	42,14	37	42,30	55	51
013_F	Woning	17	30,1	25	42,9	38	43,12	56	52
014_A	Woning	1,5	38,49	33	49,18	44	49,53	48	51
014_B	Woning	5	39,43	34	50,23	45	50,58	50	52
014_C	Woning	8	40,11	35	51,03	46	51,37	51	53
014_D	Woning	11	41,72	37	51,88	47	52,28	53	54
014_E	Woning	14	42,7	38	52,64	48	53,06	54	55
014_F	Woning	17	42,73	38	52,53	48	52,96	52	54
015_A	Woning	1,5	27,47	22	34,18	29	35,02	46	43
015_B	Woning	5	28,77	24	35,22	30	36,11	49	45
015_C	Woning	8	29,57	25	36,94	32	37,67	50	47
015_D	Woning	11	30,5	26	38,88	34	39,47	52	48
015_E	Woning	14	32,21	27	39,84	35	40,53	53	49
015_F	Woning	17	34,83	30	41,14	36	42,06	54	51
016_A	Woning	1,5	39,79	35	48,78	44	49,29	47	50
016_B	Woning	5	40,55	36	49,64	45	50,14	50	51
016_C	Woning	8	40,82	36	50,34	45	50,80	51	52
016_D	Woning	11	41,58	37	51,12	46	51,58	52	53
016_E	Woning	14	42,3	37	51,93	47	52,37	52	54
016_F	Woning	17	42,62	38	51,79	47	52,28	51	53
017_A	Woning	1,5	23,32	18	47,36	42	47,38	50	50
017_B	Woning	5	25,59	21	48,94	44	48,96	53	52
017_C	Woning	8	28,24	23	49,85	45	49,88	54	53
017_D	Woning	11	30,97	26	50,67	46	50,72	54	53
017_E	Woning	14	32,3	27	51	46	51,05	55	54
017_F	Woning	17	31,31	26	51,12	46	51,16	55	54
018_A	Woning	1,5	33,77	29	40,96	36	41,72	45	44
018_B	Woning	5	34,76	30	41,5	37	42,34	47	46
018_C	Woning	8	35,45	30	41,95	37	42,82	48	47
018_D	Woning	11	36,46	31	42,74	38	43,66	50	48
018_E	Woning	14	37,55	33	43,83	39	44,75	51	49
018_F	Woning	17	38,77	34	43,25	38	44,58	50	48
019_A	Woning	1,5	16,46	11	40,68	36	40,69	50	47
019_B	Woning	5	19,73	15	41,45	36	41,48	56	52
019_C	Woning	8	22,31	17	43,21	38	43,24	58	54
019_D	Woning	11	23,08	18	46,02	41	46,04	60	56
019_E	Woning	14	21,65	17	47,16	42	47,17	63	59
019_F	Woning	17	21,06	16	47,87	43	47,88	65	61
020_A	Woning	1,5	31,57	27	37,24	32	38,28	42	41
020_B	Woning	5	32,3	27	37,84	33	38,91	45	43

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
020_C	Woning	8	32,59	28	38,43	33	39,44	47	45
020_D	Woning	11	33,04	28	39,49	34	40,39	48	46
020_E	Woning	14	33,87	29	40,08	35	41,01	50	47
020_F	Woning	17	34,52	30	40,95	36	41,84	52	49
021_A	Woning	1,5	16,63	12	39,95	35	39,97	50	47
021_B	Woning	5	19,92	15	40,74	36	40,77	56	52
021_C	Woning	8	22,09	17	42,46	37	42,50	58	54
021_D	Woning	11	22,88	18	45,56	41	45,58	60	56
021_E	Woning	14	21,24	16	46,73	42	46,74	63	59
021_F	Woning	17	20,79	16	47,4	42	47,40	65	61
022_A	Woning	1,5	23,81	19	29,64	25	30,65	41	39
022_B	Woning	5	24,87	20	31,96	27	32,74	44	41
022_C	Woning	8	26,14	21	35,63	31	36,10	46	43
022_D	Woning	11	27,96	23	39,77	35	40,05	47	45
022_E	Woning	14	30,35	25	40,68	36	41,06	49	47
022_F	Woning	17	33,27	28	41,56	37	42,16	51	48
023_A	Woning	1,5	16,48	11	39,61	35	39,63	50	47
023_B	Woning	5	20,07	15	40,34	35	40,38	56	52
023_C	Woning	8	21,57	17	41,86	37	41,90	58	54
023_D	Woning	11	22,45	17	44,96	40	44,98	60	56
023_E	Woning	14	19,15	14	46,09	41	46,10	63	59
023_F	Woning	17	18,83	14	46,82	42	46,83	65	61
024_A	Woning	1,5	24,11	19	27,55	23	29,17	41	38
024_B	Woning	5	25,32	20	29,19	24	30,68	43	40
024_C	Woning	8	26,64	22	30,55	26	32,03	45	41
024_D	Woning	11	28,43	23	34,46	29	35,43	46	43
024_E	Woning	14	30,82	26	36,44	31	37,49	48	45
024_F	Woning	17	33,01	28	38,02	33	39,21	49	46
025_A	Woning	1,5	17,54	13	39,17	34	39,21	50	47
025_B	Woning	5	20,85	16	39,8	35	39,85	56	52
025_C	Woning	8	22,35	17	40,85	36	40,91	58	54
025_D	Woning	11	23,81	19	44,47	39	44,51	60	56
025_E	Woning	14	21,48	16	45,71	41	45,73	63	59
025_F	Woning	17	21,75	17	46,35	41	46,37	65	61
026_A	Woning	1,5	24,18	19	25,98	21	28,18	40	37
026_B	Woning	5	25,47	20	27,25	22	29,46	43	39
026_C	Woning	8	26,77	22	28,31	23	30,61	44	41
026_D	Woning	11	28,65	24	29,52	25	32,12	46	43
026_E	Woning	14	30,99	26	31,33	26	34,18	47	44
026_F	Woning	17	33,67	29	34,29	29	37,00	49	46
027_A	Woning	1,5	17,6	13	39,04	34	39,07	50	47
027_B	Woning	5	19,94	15	39,87	35	39,91	56	52
027_C	Woning	8	21,38	16	41,85	37	41,89	58	54
027_D	Woning	11	22,85	18	44,64	40	44,67	60	56
027_E	Woning	14	18,54	14	45,5	41	45,51	63	59
027_F	Woning	17	17,81	13	46,06	41	46,06	65	61
028_A	Woning	1,5	30,83	26	26,77	22	32,27	41	39
028_B	Woning	5	31,74	27	28,39	23	33,39	44	41
028_C	Woning	8	32,18	27	29,71	25	34,13	46	43
028_D	Woning	11	32,98	28	33,19	28	36,10	47	44
028_E	Woning	14	34,12	29	34,87	30	37,52	49	46
028_F	Woning	17	35,64	31	36,69	32	39,21	51	47
029_A	Woning	1,5	17,99	13	38,26	33	38,30	50	47
029_B	Woning	5	20,53	16	39,31	34	39,37	56	52
029_C	Woning	8	23,37	18	40,96	36	41,04	58	54
029_D	Woning	11	24,73	20	43,93	39	43,98	60	56
029_E	Woning	14	22,27	17	44,97	40	44,99	63	59
029_F	Woning	17	21,92	17	45,55	41	45,57	65	61
030_A	Woning	1,5	31,99	27	28,47	23	33,59	39	38
030_B	Woning	5	32,74	28	30,41	25	34,74	42	40
030_C	Woning	8	32,97	28	33,26	28	36,13	43	41
030_D	Woning	11	33,59	29	35,1	30	37,42	45	43

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
030_E	Woning	14	34,58	30	36,7	32	38,78	47	45
030_F	Woning	17	35,8	31	38,38	33	40,28	49	46
031_A	Woning	1,5	23,98	19	39,87	35	39,99	48	46
031_B	Woning	5	25,48	20	40,68	36	40,81	53	49
031_C	Woning	8	26,92	22	42,3	37	42,43	56	52
031_D	Woning	11	28,22	23	45,83	41	45,91	57	54
031_E	Woning	14	29,68	25	47,11	42	47,19	59	56
031_F	Woning	17	32,03	27	47,96	43	48,07	61	57
032_A	Woning	1,5	22,1	17	30,38	25	30,98	47	43
032_B	Woning	5	23,4	18	30,52	26	31,30	52	48
032_C	Woning	8	24,74	20	30,47	25	31,50	55	51
032_D	Woning	11	26,44	21	30,95	26	32,27	57	52
032_E	Woning	14	27,71	23	31,64	27	33,11	59	55
032_F	Woning	17	29,8	25	32,53	28	34,39	61	57
033_A	Woning	1,5	30,67	26	42,98	38	43,23	47	46
033_B	Woning	5	31,44	26	43,57	39	43,83	51	49
033_C	Woning	8	32,11	27	44,22	39	44,48	53	50
033_D	Woning	11	33,24	28	45,01	40	45,29	54	51
033_E	Woning	14	36,09	31	45,61	41	46,07	55	52
033_F	Woning	17	34,5	30	46,43	41	46,70	57	54
034_A	Woning	1,5	23,55	19	26,18	21	28,07	38	35
034_B	Woning	5	24,85	20	28,09	23	29,78	40	37
034_C	Woning	8	26,05	21	30,94	26	32,16	41	39
034_D	Woning	11	27,66	23	33,36	28	34,40	43	40
034_E	Woning	14	29,37	24	35,2	30	36,20	45	43
034_F	Woning	17	32,01	27	36,18	31	37,59	49	46
035_A	Woning	1,5	20,65	16	30,37	25	30,81	46	42
035_B	Woning	5	22,23	17	33,39	28	33,72	49	46
035_C	Woning	8	23,5	19	37,84	33	37,99	52	49
035_D	Woning	11	25,17	20	42,48	37	42,55	53	50
035_E	Woning	14	26,44	21	43,29	38	43,38	54	51
035_F	Woning	17	27,76	23	44,06	39	44,16	57	53
036_A	Woning	1,5	29,83	25	40,48	35	40,85	38	42
036_B	Woning	5	31,49	26	41,08	36	41,53	40	43
036_C	Woning	8	32,56	28	41,48	36	42,01	42	43
036_D	Woning	11	33,75	29	42,04	37	42,65	43	44
036_E	Woning	14	34,5	30	42,67	38	43,29	44	45
036_F	Woning	17	35,97	31	43,33	38	44,07	47	47
037_A	Woning	1,5	29,95	25	33,55	29	35,12	43	41
037_B	Woning	5	30,88	26	34,85	30	36,32	45	43
037_C	Woning	8	31,23	26	37,03	32	38,04	47	44
037_D	Woning	11	31,65	27	39,83	35	40,44	48	46
037_E	Woning	14	32,22	27	41,43	36	41,92	50	48
037_F	Woning	17	33,06	28	42,37	37	42,85	53	50
038_A	Woning	1,5	25,31	20	26,11	21	28,74	38	36
038_B	Woning	5	26,57	22	27,34	22	29,98	41	38
038_C	Woning	8	27,73	23	28,59	24	31,19	42	39
038_D	Woning	11	29,47	24	30,03	25	32,77	44	41
038_E	Woning	14	31,45	26	31,91	27	34,70	46	43
038_F	Woning	17	33,99	29	34,77	30	37,40	47	45
039_A	Woning	1,5	28,71	24	28,2	23	31,47	43	40
039_B	Woning	5	29,85	25	30,19	25	33,04	46	42
039_C	Woning	8	30,18	25	33,25	28	34,98	47	44
039_D	Woning	11	30,78	26	36,82	32	37,79	49	46
039_E	Woning	14	31,45	26	38,31	33	39,13	51	48
039_F	Woning	17	32,41	27	40,13	35	40,81	53	50
040_A	Woning	1,5	29,21	24	25,71	21	30,82	39	37
040_B	Woning	5	30,28	25	26,97	22	31,95	41	39
040_C	Woning	8	31,06	26	28,15	23	32,85	43	40
040_D	Woning	11	32,24	27	29,46	24	34,08	44	42
040_E	Woning	14	33,6	29	31,23	26	35,58	47	44
040_F	Woning	17	35,34	30	34,13	29	37,79	48	45

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
041_A	Woning	1,5	21,18	16	27,38	22	28,31	44	41
041_B	Woning	5	22,66	18	29,14	24	30,02	47	44
041_C	Woning	8	23,97	19	32,56	28	33,12	49	45
041_D	Woning	11	25,71	21	34,75	30	35,26	51	47
041_E	Woning	14	26,95	22	36,02	31	36,52	52	49
041_F	Woning	17	29,08	24	37,91	33	38,45	55	51
042_A	Woning	1,5	31,76	27	25,55	21	32,69	38	37
042_B	Woning	5	32,69	28	26,99	22	33,73	41	39
042_C	Woning	8	33,24	28	27,96	23	34,37	42	40
042_D	Woning	11	34,11	29	29,43	24	35,38	44	42
042_E	Woning	14	35,19	30	31,4	26	36,70	45	43
042_F	Woning	17	36,58	32	34,51	30	38,68	47	45
043_A	Woning	1,5	22,85	18	28,3	23	29,39	39	37
043_B	Woning	5	24,03	19	29,24	24	30,39	41	38
043_C	Woning	8	25,2	20	30,13	25	31,34	42	40
043_D	Woning	11	26,95	22	31,69	27	32,95	44	41
043_E	Woning	14	28,93	24	34,19	29	35,31	47	44
043_F	Woning	17	31,56	27	38,31	33	39,14	51	48
044_A	Woning	1,5	31,34	26	22,82	18	31,91	45	42
044_B	Woning	5	32,21	27	24,35	19	32,87	49	45
044_C	Woning	8	32,64	28	26,74	22	33,63	50	47
044_D	Woning	11	33,3	28	29,96	25	34,95	52	48
044_E	Woning	14	34,07	29	30,73	26	35,72	53	49
044_F	Woning	17	35,12	30	32,04	27	36,85	54	51
045_A	Woning	1,5	25,42	20	25,89	21	28,67	37	35
045_B	Woning	5	26,53	22	26,76	22	29,66	39	36
045_C	Woning	8	27,66	23	27,85	23	30,77	40	38
045_D	Woning	11	29,46	24	29,51	25	32,50	42	40
045_E	Woning	14	31,93	27	32,25	27	35,11	45	42
045_F	Woning	17	34,67	30	35,75	31	38,25	48	45
046_A	Woning	1,5	26,79	22	41,51	37	41,65	47	46
046_B	Woning	5	29,09	24	42,08	37	42,29	50	47
046_C	Woning	8	30,28	25	42,65	38	42,89	51	49
046_D	Woning	11	31,81	27	43,3	38	43,60	53	50
046_E	Woning	14	32,22	27	44,2	39	44,47	54	51
046_F	Woning	17	33,97	29	45,12	40	45,43	55	52
047_A	Woning	1,5	24,94	20	30,3	25	31,41	39	37
047_B	Woning	5	25,85	21	31,45	26	32,51	41	39
047_C	Woning	8	26,77	22	33,1	28	34,01	43	40
047_D	Woning	11	28,33	23	36,34	31	36,98	45	43
047_E	Woning	14	30,93	26	38,44	33	39,15	45	43
047_F	Woning	17	33,97	29	40,28	35	41,20	47	45
048_A	Woning	1,5	23,96	19	28,31	23	29,66	45	42
048_B	Woning	5	25,36	20	30,21	25	31,44	48	45
048_C	Woning	8	26,69	22	31,96	27	33,09	50	46
048_D	Woning	11	27,97	23	34,77	30	35,59	51	48
048_E	Woning	14	29,56	25	36,99	32	37,71	52	49
048_F	Woning	17	31,56	27	39,35	34	40,01	54	51
049_A	Woning	1,5	25,78	21	27,54	23	29,76	41	38
049_B	Woning	5	27,28	22	28,77	24	31,10	43	40
049_C	Woning	8	28,48	23	29,97	25	32,30	45	42
049_D	Woning	11	30,11	25	31,47	26	33,85	46	43
049_E	Woning	14	31,85	27	33,68	29	35,87	48	45
049_F	Woning	17	34,26	29	36,9	32	38,79	51	47
050_A	Woning	1,5	39,04	34	45,08	40	46,05	44	47
050_B	Woning	5	39,83	35	45,97	41	46,92	46	48
050_C	Woning	8	40,44	35	46,65	42	47,58	47	49
050_D	Woning	11	41,35	36	47,49	42	48,43	49	50
050_E	Woning	14	42,26	37	48,49	43	49,42	50	51
050_F	Woning	17	42,92	38	49,4	44	50,28	49	51
051_A	Woning	1,5	26,11	21	26,75	22	29,45	39	37
051_B	Woning	5	27,57	23	28,01	23	30,80	41	38

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
051_C	Woning	8	28,86	24	29,28	24	32,08	42	40
051_D	Woning	11	30,68	26	30,81	26	33,75	44	41
051_E	Woning	14	32,51	28	33	28	35,77	47	44
051_F	Woning	17	34,47	29	35,99	31	38,31	50	47
052_A	Woning	1,5	39,79	35	43,97	39	45,37	44	47
052_B	Woning	5	40,58	36	44,76	40	46,17	46	48
052_C	Woning	8	41,22	36	45,42	40	46,82	47	48
052_D	Woning	11	42,01	37	46,34	41	47,70	50	50
052_E	Woning	14	43,07	38	47,6	43	48,91	50	51
052_F	Woning	17	43,77	39	48,96	44	50,10	49	51
053_A	Woning	1,5	26,33	21	26,63	22	29,49	38	36
053_B	Woning	5	27,72	23	27,84	23	30,79	40	38
053_C	Woning	8	29,09	24	28,99	24	32,05	41	39
053_D	Woning	11	30,94	26	30,56	26	33,76	44	41
053_E	Woning	14	32,98	28	32,72	28	35,86	47	44
053_F	Woning	17	35,3	30	35,84	31	38,58	50	47
054_A	Woning	1,5	40,56	36	42,44	37	44,60	43	46
054_B	Woning	5	41,45	36	43,31	38	45,49	45	47
054_C	Woning	8	42,18	37	43,91	39	46,14	46	48
054_D	Woning	11	43,06	38	44,91	40	47,09	48	49
054_E	Woning	14	44,11	39	46,58	42	48,53	49	50
054_F	Woning	17	44,66	40	48,16	43	49,76	48	51
055_A	Woning	1,5	27,07	22	27,28	22	30,19	38	36
055_B	Woning	5	28,53	24	28,66	24	31,61	39	37
055_C	Woning	8	29,81	25	29,82	25	32,82	41	39
055_D	Woning	11	31,37	26	31,38	26	34,39	43	41
055_E	Woning	14	33,15	28	34	29	36,61	46	43
055_F	Woning	17	35,39	30	37,1	32	39,34	48	46
056_A	Woning	1,5	40,99	36	41,37	36	44,20	43	45
056_B	Woning	5	42,02	37	42,32	37	45,18	45	47
056_C	Woning	8	42,77	38	42,87	38	45,83	47	48
056_D	Woning	11	43,6	39	43,87	39	46,75	48	49
056_E	Woning	14	44,73	40	45,87	41	48,35	48	50
056_F	Woning	17	45,33	40	48,12	43	49,95	48	51
057_A	Woning	1,5	26,3	21	26,65	22	29,49	38	36
057_B	Woning	5	27,71	23	27,97	23	30,85	40	37
057_C	Woning	8	29,06	24	29,02	24	32,05	41	39
057_D	Woning	11	30,88	26	30,47	25	33,69	45	42
057_E	Woning	14	32,97	28	32,67	28	35,83	47	44
057_F	Woning	17	35,26	30	35,83	31	38,56	49	46
058_A	Woning	1,5	41,56	37	41,03	36	44,32	42	45
058_B	Woning	5	42,62	38	41,94	37	45,31	45	47
058_C	Woning	8	43,42	38	42,47	37	45,98	46	47
058_D	Woning	11	44,29	39	43,46	38	46,90	48	49
058_E	Woning	14	45,39	40	45,27	40	48,34	46	49
058_F	Woning	17	45,87	41	47,81	43	49,96	47	51
059_A	Woning	1,5	38,76	34	33,05	28	39,79	38	41
059_B	Woning	5	40,07	35	34,2	29	41,08	40	42
059_C	Woning	8	40,96	36	35,65	31	42,08	41	43
059_D	Woning	11	41,91	37	36,91	32	43,11	44	45
059_E	Woning	14	42,69	38	39	34	44,24	43	46
059_F	Woning	17	43,26	38	41,01	36	45,29	45	47
060_A	Woning	1,5	32,63	28	43,97	39	44,28	46	47
060_B	Woning	5	33,88	29	44,73	40	45,07	49	48
060_C	Woning	8	34,66	30	45,49	40	45,83	50	49
060_D	Woning	11	35,56	31	46,58	42	46,91	52	50
060_E	Woning	14	36,49	31	47,57	43	47,89	52	51
060_F	Woning	17	37,71	33	48,16	43	48,53	53	52
061_A	Woning	1,5	25,42	20	25,65	21	28,54	40	38
061_B	Woning	5	26,97	22	27,23	22	30,11	42	39
061_C	Woning	8	28,11	23	28,6	24	31,37	44	41
061_D	Woning	11	29,48	24	30,36	25	32,95	46	43

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
061_E	Woning	14	30,82	26	32,8	28	34,93	48	45
061_F	Woning	17	32,9	28	36,29	31	37,93	50	47
062_A	Woning	1,5	30,23	25	28,18	23	32,34	38	37
062_B	Woning	5	31,2	26	29,18	24	33,32	40	38
062_C	Woning	8	32,02	27	30,56	26	34,36	42	40
062_D	Woning	11	33,16	28	33,7	29	36,45	44	42
062_E	Woning	14	34,78	30	35,29	30	38,05	46	43
062_F	Woning	17	36,48	31	37,75	33	40,17	47	45
063_A	Woning	1,5	29,19	24	25,63	21	30,78	40	37
063_B	Woning	5	30,41	25	27,27	22	32,13	42	39
063_C	Woning	8	31,14	26	28,65	24	33,08	43	41
063_D	Woning	11	32,03	27	30,35	25	34,28	46	43
063_E	Woning	14	32,95	28	32,93	28	35,95	48	45
063_F	Woning	17	34,25	29	36,29	31	38,40	50	47
064_A	Woning	1,5	25,82	21	28,04	23	30,07	37	35
064_B	Woning	5	26,91	22	28,86	24	31,00	39	37
064_C	Woning	8	28,03	23	30,18	25	32,25	41	38
064_D	Woning	11	29,97	25	31,81	27	33,99	43	41
064_E	Woning	14	33,07	28	33,91	29	36,52	45	42
064_F	Woning	17	35,42	30	36,96	32	39,26	46	44
065_A	Woning	1,5	26,04	21	25,35	20	28,72	39	37
065_B	Woning	5	27,67	23	26,98	22	30,34	41	39
065_C	Woning	8	28,92	24	28,3	23	31,63	43	40
065_D	Woning	11	30,19	25	30,03	25	33,12	45	42
065_E	Woning	14	31,47	26	32,51	28	35,03	48	45
065_F	Woning	17	33,5	29	36,06	31	37,97	50	46
066_A	Woning	1,5	26,05	21	28,51	24	30,46	37	35
066_B	Woning	5	27,16	22	29,71	25	31,63	39	37
066_C	Woning	8	28,3	23	31,37	26	33,12	41	39
066_D	Woning	11	29,99	25	33,49	28	35,09	44	41
066_E	Woning	14	32,46	27	35,97	31	37,57	45	43
066_F	Woning	17	35,25	30	38,28	33	40,04	44	43
067_A	Woning	1,5	27,83	23	26,9	22	30,40	36	35
067_B	Woning	5	29,25	24	28,74	24	32,01	38	36
067_C	Woning	8	30,38	25	30,65	26	33,53	40	38
067_D	Woning	11	31,89	27	32,38	27	35,15	42	40
067_E	Woning	14	33,78	29	34,51	30	37,17	46	43
067_F	Woning	17	36,58	32	38,31	33	40,54	47	45
068_A	Woning	1,5	23,75	19	27,66	23	29,14	42	39
068_B	Woning	5	24,74	20	28,33	23	29,91	44	40
068_C	Woning	8	25,93	21	29,3	24	30,95	45	42
068_D	Woning	11	28,01	23	31,06	26	32,81	47	43
068_E	Woning	14	29,99	25	33,7	29	35,24	48	45
068_F	Woning	17	32,82	28	37,74	33	38,95	50	47
069_A	Woning	1,5	19,12	14	37,38	32	37,45	50	47
069_B	Woning	5	21,24	16	38,16	33	38,25	56	52
069_C	Woning	8	23,14	18	40,18	35	40,26	58	54
069_D	Woning	11	24,39	19	42,85	38	42,91	60	56
069_E	Woning	14	21,05	16	43,7	39	43,73	63	59
069_F	Woning	17	21,15	16	44,24	39	44,27	65	61
070_A	Woning	1,5	25,03	20	26,95	22	29,11	42	39
070_B	Woning	5	26,33	21	28,4	23	30,50	44	41
070_C	Woning	8	27,73	23	29,45	24	31,68	46	43
070_D	Woning	11	29,44	24	30,83	26	33,20	48	44
070_E	Woning	14	31,64	27	32,64	28	35,18	49	46
070_F	Woning	17	34,57	30	35,4	30	38,02	51	48
071_A	Woning	1,5	19,8	15	37,1	32	37,18	50	47
071_B	Woning	5	22,04	17	37,95	33	38,06	56	52
071_C	Woning	8	24,19	19	40,29	35	40,39	58	54
071_D	Woning	11	25,95	21	42,77	38	42,86	60	56
071_E	Woning	14	24,42	19	43,54	39	43,60	63	59
071_F	Woning	17	24,76	20	44,05	39	44,10	65	61

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
072_A	Woning	1,5	36,24	31	25,37	20	36,57	42	41
072_B	Woning	5	36,66	32	26,67	22	37,08	45	43
072_C	Woning	8	36,74	32	27,67	23	37,25	46	44
072_D	Woning	11	37,37	32	29,15	24	37,98	48	45
072_E	Woning	14	38,12	33	31,19	26	38,92	50	47
072_F	Woning	17	39,11	34	34,48	29	40,39	52	48
073_A	Woning	1,5	19,39	14	36,58	32	36,66	50	47
073_B	Woning	5	21,53	17	37,38	32	37,49	56	52
073_C	Woning	8	22,98	18	39,23	34	39,33	58	54
073_D	Woning	11	25,29	20	41,89	37	41,99	60	56
073_E	Woning	14	17,87	13	42,94	38	42,95	63	59
073_F	Woning	17	17,55	13	43,54	39	43,55	65	61
074_A	Woning	1,5	35,17	30	25,68	21	35,64	43	41
074_B	Woning	5	35,81	31	27,07	22	36,35	46	43
074_C	Woning	8	35,95	31	28,1	23	36,61	48	45
074_D	Woning	11	36,6	32	29,56	25	37,38	50	46
074_E	Woning	14	37,46	32	31,55	27	38,46	51	48
074_F	Woning	17	38,92	34	35,16	30	40,45	53	49
075_A	Woning	1,5	34,88	30	24,34	19	35,24	47	44
075_B	Woning	5	34,81	30	25,64	21	35,31	52	48
075_C	Woning	8	35,02	30	26,83	22	35,64	55	51
075_D	Woning	11	35,68	31	29,03	24	36,53	56	52
075_E	Woning	14	36,14	31	30,28	25	37,14	59	55
075_F	Woning	17	36,87	32	32,64	28	38,27	61	57
076_A	Woning	1,5	26,92	22	31,09	26	32,50	47	44
076_B	Woning	5	27,69	23	33,56	29	34,56	53	49
076_C	Woning	8	28,29	23	37,23	32	37,75	55	51
076_D	Woning	11	29,33	24	41,72	37	41,96	57	53
076_E	Woning	14	30,66	26	43,37	38	43,60	59	55
076_F	Woning	17	32,64	28	44,34	39	44,62	61	57
077_A	Woning	1,5	33,78	29	26,2	21	34,47	44	42
077_B	Woning	5	34,67	30	28,03	23	35,52	47	44
077_C	Woning	8	34,75	30	32,3	27	36,70	49	46
077_D	Woning	11	35,26	30	34,1	29	37,73	50	47
077_E	Woning	14	35,73	31	35,04	30	38,41	53	49
077_F	Woning	17	36,35	31	37,07	32	39,73	55	51
078_A	Woning	1,5	38,3	33	25,86	21	38,54	39	40
078_B	Woning	5	39,04	34	27,46	22	39,32	41	42
078_C	Woning	8	39,39	34	28,53	24	39,73	43	42
078_D	Woning	11	40,08	35	29,88	25	40,48	45	44
078_E	Woning	14	40,93	36	31,74	27	41,43	46	45
078_F	Woning	17	42,13	37	35,74	31	43,03	48	47
079_A	Woning	1,5	24,1	19	28,35	23	29,74	45	42
079_B	Woning	5	25,7	21	30,04	25	31,40	49	45
079_C	Woning	8	26,96	22	31,52	27	32,82	51	47
079_D	Woning	11	28,63	24	33,1	28	34,43	52	48
079_E	Woning	14	30,58	26	34,92	30	36,28	54	50
079_F	Woning	17	34,15	29	37,85	33	39,39	55	51
080_A	Woning	1,5	38,5	34	23,98	19	38,65	40	41
080_B	Woning	5	38,72	34	25,36	20	38,92	42	42
080_C	Woning	8	38,93	34	27,98	23	39,27	43	42
080_D	Woning	11	39,51	35	30,72	26	40,05	44	43
080_E	Woning	14	40,09	35	32,12	27	40,73	46	45
080_F	Woning	17	40,79	36	34,62	30	41,73	50	47
081_A	Woning	1,5	24,02	19	27,08	22	28,82	40	38
081_B	Woning	5	25,28	20	28,57	24	30,24	44	41
081_C	Woning	8	26,56	22	31,29	26	32,55	45	42
081_D	Woning	11	28,35	23	33,71	29	34,82	47	44
081_E	Woning	14	30,13	25	35,08	30	36,28	49	46
081_F	Woning	17	33,49	28	37,59	33	39,01	51	48
082_A	Woning	1,5	38,37	33	21,48	16	38,46	46	44
082_B	Woning	5	38,18	33	22,62	18	38,30	50	47

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
082_C	Woning	8	38,52	34	23,82	19	38,67	51	48
082_D	Woning	11	39,12	34	25,3	20	39,29	53	49
082_E	Woning	14	39,7	35	27,23	22	39,94	54	50
082_F	Woning	17	40,45	35	29,83	25	40,82	56	52
083_A	Woning	1,5	22,19	17	26,13	21	27,60	45	42
083_B	Woning	5	23,76	19	28,11	23	29,47	49	45
083_C	Woning	8	25,76	21	33,37	28	34,07	51	47
083_D	Woning	11	27,17	22	34,99	30	35,67	52	48
083_E	Woning	14	27,14	22	35,76	31	36,31	54	50
083_F	Woning	17	29,17	24	37,64	33	38,22	56	52
084_A	Woning	1,5	39,4	34	24,57	20	39,54	39	41
084_B	Woning	5	39,27	34	26,1	21	39,48	41	42
084_C	Woning	8	39,76	35	27,26	22	40,00	43	43
084_D	Woning	11	40,54	36	28,71	24	40,82	44	44
084_E	Woning	14	41,27	36	30,95	26	41,65	45	45
084_F	Woning	17	42,21	37	33,99	29	42,81	47	46
085_A	Woning	1,5	33,66	29	31,33	26	35,66	41	40
085_B	Woning	5	34,9	30	32,25	27	36,79	43	42
085_C	Woning	8	35,41	30	32,68	28	37,27	45	43
085_D	Woning	11	36,06	31	33,41	28	37,94	47	44
085_E	Woning	14	36,81	32	34,52	30	38,83	49	46
085_F	Woning	17	38,06	33	36,94	32	40,55	50	47
086_A	Woning	1,5	26,49	21	27,46	22	30,01	37	35
086_B	Woning	5	27,6	23	28,71	24	31,20	39	37
086_C	Woning	8	28,76	24	30,21	25	32,56	40	38
086_D	Woning	11	30,55	26	31,79	27	34,22	42	40
086_E	Woning	14	32,88	28	33,79	29	36,36	43	41
086_F	Woning	17	36,13	31	37,08	32	39,64	45	44
087_A	Woning	1,5	34,61	30	30,92	26	36,16	41	40
087_B	Woning	5	35,63	31	31,89	27	37,16	43	42
087_C	Woning	8	35,94	31	32,33	27	37,51	45	43
087_D	Woning	11	36,5	32	32,97	28	38,10	46	44
087_E	Woning	14	37,22	32	33,95	29	38,90	49	46
087_F	Woning	17	38,46	33	35,98	31	40,40	50	47
088_A	Woning	1,5	30,27	25	26,85	22	31,90	37	36
088_B	Woning	5	31,1	26	28,04	23	32,84	39	37
088_C	Woning	8	32,01	27	29,34	24	33,89	40	39
088_D	Woning	11	33,28	28	30,88	26	35,26	42	40
088_E	Woning	14	34,98	30	32,76	28	37,03	43	42
088_F	Woning	17	37,46	32	36	31	39,80	45	44
089_A	Woning	1,5	29,67	25	30,79	26	33,27	40	38
089_B	Woning	5	30,96	26	31,78	27	34,40	43	40
089_C	Woning	8	31,82	27	32,24	27	35,05	44	42
089_D	Woning	11	32,72	28	32,87	28	35,81	46	43
089_E	Woning	14	33,92	29	33,85	29	36,89	48	45
089_F	Woning	17	35,99	31	35,84	31	38,92	50	47
090_A	Woning	1,5	31,75	27	26,29	21	32,84	36	36
090_B	Woning	5	32,52	28	27,52	23	33,71	38	37
090_C	Woning	8	33,33	28	28,59	24	34,58	39	38
090_D	Woning	11	34,39	29	29,94	25	35,72	41	40
090_E	Woning	14	35,8	31	31,96	27	37,30	43	41
090_F	Woning	17	38,14	33	35,7	31	40,10	45	44
091_A	Woning	1,5	33,4	28	30,82	26	35,31	41	40
091_B	Woning	5	34,37	29	31,83	27	36,30	43	41
091_C	Woning	8	34,74	30	32,33	27	36,71	45	42
091_D	Woning	11	35,51	31	33,04	28	37,46	46	44
091_E	Woning	14	36,58	32	34,2	29	38,55	49	46
091_F	Woning	17	38,13	33	36,43	31	40,37	50	47
092_A	Woning	1,5	31,93	27	25,95	21	32,91	36	36
092_B	Woning	5	32,74	28	27,19	22	33,80	38	37
092_C	Woning	8	33,54	29	28,27	23	34,67	40	38
092_D	Woning	11	34,58	30	29,61	25	35,78	42	40

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
092_E	Woning	14	36,01	31	31,63	27	37,36	43	42
092_F	Woning	17	38,46	33	35,37	30	40,20	46	44
093_A	Woning	1,5	30,18	25	25,83	21	31,54	41	38
093_B	Woning	5	31,24	26	27,41	22	32,74	43	40
093_C	Woning	8	31,94	27	28,45	23	33,55	45	42
093_D	Woning	11	33,07	28	29,76	25	34,73	47	43
093_E	Woning	14	34,74	30	31,54	27	36,44	48	45
093_F	Woning	17	37,63	33	34,37	29	39,31	50	47
094_A	Woning	1,5	27,46	22	25,6	21	29,64	37	35
094_B	Woning	5	28,73	24	26,8	22	30,88	39	37
094_C	Woning	8	30,09	25	27,85	23	32,12	42	40
094_D	Woning	11	31,62	27	29,23	24	33,60	44	41
094_E	Woning	14	33,83	29	31,33	26	35,77	46	43
094_F	Woning	17	37,33	32	35,32	30	39,45	47	45
095_A	Woning	1,5	28,43	23	23,32	18	29,60	36	34
095_B	Woning	5	29,8	25	24,52	20	30,93	40	38
095_C	Woning	8	31,2	26	25,51	21	32,24	43	40
095_D	Woning	11	32,73	28	26,86	22	33,72	44	41
095_E	Woning	14	34,92	30	29,12	24	35,94	45	43
095_F	Woning	17	38,4	33	33,02	28	39,50	48	45
096_A	Woning	1,5	31,7	27	28,36	23	33,35	41	39
096_B	Woning	5	32,82	28	29,64	25	34,52	43	41
096_C	Woning	8	33,57	29	30,89	26	35,44	45	42
096_D	Woning	11	35,25	30	32,35	27	37,05	46	43
096_E	Woning	14	37,42	32	34,57	30	39,23	48	45
096_F	Woning	17	39,64	35	38,25	33	42,01	49	47
097_A	Woning	1,5	29,9	25	26,32	21	31,48	37	36
097_B	Woning	5	30,94	26	27,7	23	32,63	38	37
097_C	Woning	8	32,05	27	28,78	24	33,72	40	38
097_D	Woning	11	33,53	29	30,3	25	35,22	42	40
097_E	Woning	14	35,75	31	32,4	27	37,40	45	43
097_F	Woning	17	38,02	33	35,22	30	39,85	47	45
098_A	Woning	1,5	44,99	40	39,95	35	46,17	42	47
098_B	Woning	5	46,53	42	40,76	36	47,55	44	48
098_C	Woning	8	47,54	43	41,15	36	48,43	45	49
098_D	Woning	11	48,24	43	42,07	37	49,18	47	50
098_E	Woning	14	48,59	44	43,96	39	49,88	46	51
098_F	Woning	17	48,83	44	46,96	42	51,00	45	51
099_A	Woning	1,5	33,96	29	26,68	22	34,70	36	37
099_B	Woning	5	34,69	30	28,07	23	35,55	38	38
099_C	Woning	8	35,51	31	29,24	24	36,43	40	39
099_D	Woning	11	36,52	32	30,83	26	37,56	42	41
099_E	Woning	14	37,84	33	33,07	28	39,09	44	43
099_F	Woning	17	39,61	35	36,22	31	41,25	47	45
100_A	Woning	1,5	46,26	41	39,01	34	47,01	41	48
100_B	Woning	5	47,92	43	39,86	35	48,55	44	49
100_C	Woning	8	49,01	44	40,22	35	49,55	45	50
100_D	Woning	11	49,44	44	41,14	36	50,04	46	51
100_E	Woning	14	49,8	45	43,41	38	50,70	45	51
100_F	Woning	17	49,73	45	46,2	41	51,33	45	52
101_A	Woning	1,5	34,36	29	27,06	22	35,10	36	37
101_B	Woning	5	34,82	30	28,55	24	35,74	38	38
101_C	Woning	8	35,6	31	29,69	25	36,59	39	39
101_D	Woning	11	36,59	32	31,17	26	37,69	42	41
101_E	Woning	14	37,87	33	33,22	28	39,15	44	43
101_F	Woning	17	39,72	35	35,99	31	41,25	47	45
102_A	Woning	1,5	48,36	43	39,45	34	48,89	41	49
102_B	Woning	5	50,06	45	40,33	35	50,50	45	51
102_C	Woning	8	51,15	46	40,67	36	51,52	46	52
102_D	Woning	11	51,33	46	41,44	36	51,75	45	52
102_E	Woning	14	51,48	46	43,49	38	52,12	45	52
102_F	Woning	17	51,65	47	45,89	41	52,68	45	53

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
103_A	Woning	1,5	36,24	31	27,2	22	36,75	36	38
103_B	Woning	5	36,58	32	28,66	24	37,23	38	39
103_C	Woning	8	37,31	32	29,65	25	37,99	39	40
103_D	Woning	11	38,18	33	30,97	26	38,93	41	41
103_E	Woning	14	39,25	34	32,79	28	40,13	44	43
103_F	Woning	17	40,66	36	35,31	30	41,77	47	45
104_A	Woning	1,5	49,84	45	38,99	34	50,18	41	50
104_B	Woning	5	51,77	47	39,9	35	52,04	43	52
104_C	Woning	8	52,72	48	40,24	35	52,96	44	53
104_D	Woning	11	52,85	48	41,01	36	53,12	45	53
104_E	Woning	14	52,94	48	43,32	38	53,39	45	54
104_F	Woning	17	53,11	48	45,57	41	53,82	45	54
105_A	Woning	1,5	36,82	32	30,53	26	37,74	36	39
105_B	Woning	5	37,16	32	31,75	27	38,26	37	40
105_C	Woning	8	37,72	33	32,26	27	38,80	39	41
105_D	Woning	11	38,49	33	32,97	28	39,57	42	42
105_E	Woning	14	39,45	34	34,05	29	40,55	44	44
105_F	Woning	17	40,87	36	35,81	31	42,05	47	46
106_A	Woning	1,5	51,15	46	38,36	33	51,37	40	52
106_B	Woning	5	53,2	48	39,27	34	53,37	43	54
106_C	Woning	8	53,93	49	39,6	35	54,08	43	54
106_D	Woning	11	54,04	49	40,39	35	54,22	44	54
106_E	Woning	14	54,07	49	43,07	38	54,40	44	55
106_F	Woning	17	54,21	49	45,55	41	54,77	44	55
107_A	Woning	1,5	33,09	28	30,4	25	34,97	36	37
107_B	Woning	5	33,65	29	31,43	26	35,69	38	38
107_C	Woning	8	34,04	29	31,99	27	36,15	41	40
107_D	Woning	11	34,85	30	32,73	28	36,93	43	42
107_E	Woning	14	36	31	33,92	29	38,10	46	44
107_F	Woning	17	38,21	33	35,66	31	40,13	48	46
108_A	Woning	1,5	52,55	48	41,23	36	52,86	40	53
108_B	Woning	5	54,75	50	42,14	37	54,99	42	55
108_C	Woning	8	55,15	50	42,34	37	55,36	44	55
108_D	Woning	11	55,26	50	42,71	38	55,49	45	56
108_E	Woning	14	55,3	50	43,83	39	55,60	45	56
108_F	Woning	17	55,46	50	45,2	40	55,85	43	56
109_A	Woning	1,5	55,03	50	42,65	38	55,27	39	55
109_B	Woning	5	57,03	52	43,58	39	57,23	42	57
109_C	Woning	8	57,22	52	43,78	39	57,41	43	57
109_D	Woning	11	57,26	52	44,13	39	57,47	45	58
109_E	Woning	14	57,21	52	44,57	40	57,43	45	58
109_F	Woning	17	57,13	52	45,55	41	57,42	44	57
110_A	Woning	1,5	26,46	21	25,6	21	29,06	36	34
110_B	Woning	5	27,05	22	26,37	21	29,73	38	36
110_C	Woning	8	27,87	23	27,06	22	30,49	39	37
110_D	Woning	11	29,04	24	28	23	31,56	40	38
110_E	Woning	14	31,81	27	29,69	25	33,89	43	40
110_F	Woning	17	38,93	34	34,7	30	40,32	47	45
111_A	Woning	1,5	55,97	51	41,51	37	56,12	32	56
111_B	Woning	5	57,79	53	42,34	37	57,91	34	58
111_C	Woning	8	58,04	53	42,54	38	58,16	32	58
111_D	Woning	11	58,1	53	42,92	38	58,23	31	58
111_E	Woning	14	58,07	53	43,11	38	58,21	24	58
111_F	Woning	17	58,01	53	43,45	38	58,16	25	58
112_A	Woning	1,5	23,23	18	27,62	23	28,97	40	37
112_B	Woning	5	25,25	20	28,96	24	30,50	44	41
112_C	Woning	8	26,5	22	30,01	25	31,61	45	42
112_D	Woning	11	27,98	23	31,28	26	32,95	46	43
112_E	Woning	14	29,62	25	32,77	28	34,49	47	44
112_F	Woning	17	31,3	26	35,28	30	36,74	49	45
113_A	Woning	1,5	55,58	51	41,12	36	55,73	30	56
113_B	Woning	5	57,41	52	41,87	37	57,53	32	58

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
113_C	Woning	8	57,68	53	42,03	37	57,80	32	58
113_D	Woning	11	57,75	53	42,3	37	57,87	30	58
113_E	Woning	14	57,76	53	42,63	38	57,89	26	58
113_F	Woning	17	57,71	53	42,91	38	57,85	26	58
114_A	Woning	1,5	40,12	35	27,48	22	40,35	40	42
114_B	Woning	5	40,95	36	29,11	24	41,22	44	44
114_C	Woning	8	41,34	36	30,19	25	41,66	45	45
114_D	Woning	11	41,81	37	31,4	26	42,18	46	45
114_E	Woning	14	42,34	37	32,94	28	42,81	47	46
114_F	Woning	17	42,92	38	35,39	30	43,63	49	47
115_A	Woning	1,5	49,86	45	35,78	31	50,03	38	50
115_B	Woning	5	51,34	46	36,28	31	51,47	39	52
115_C	Woning	8	51,99	47	36,44	31	52,11	40	52
115_D	Woning	11	52,25	47	36,77	32	52,38	42	53
115_E	Woning	14	52,39	47	36,92	32	52,52	44	53
115_F	Woning	17	52,49	47	37,37	32	52,63	46	53
116_A	Woning	1,5	27,82	23	31,17	26	32,82	38	37
116_B	Woning	5	29,23	24	32,18	27	33,96	40	38
116_C	Woning	8	30,65	26	32,76	28	34,85	41	39
116_D	Woning	11	32,06	27	33,71	29	35,97	43	41
116_E	Woning	14	34,03	29	35,19	30	37,66	44	42
116_F	Woning	17	36,86	32	37,94	33	40,45	45	44
117_A	Woning	1,5	47	42	23,06	18	47,02	40	47
117_B	Woning	5	48,29	43	24,23	19	48,30	42	49
117_C	Woning	8	49,2	44	25,26	20	49,22	43	50
117_D	Woning	11	49,69	45	26,65	22	49,71	44	50
117_E	Woning	14	49,89	45	28,69	24	49,92	46	51
117_F	Woning	17	50,01	45	31,6	27	50,08	48	51
118_A	Woning	1,5	45,25	40	23,47	18	45,28	37	46
118_B	Woning	5	46,31	41	24,79	20	46,34	38	47
118_C	Woning	8	47,07	42	26,14	21	47,11	39	47
118_D	Woning	11	47,61	43	27,71	23	47,65	41	48
118_E	Woning	14	47,94	43	30,02	25	48,00	42	48
118_F	Woning	17	48,31	43	33,83	29	48,47	44	49
119_A	Woning	1,5	29,81	25	26,96	22	31,63	41	39
119_B	Woning	5	30,81	26	28,26	23	32,73	44	41
119_C	Woning	8	31,27	26	29,25	24	33,38	46	43
119_D	Woning	11	31,72	27	30,66	26	34,23	47	44
119_E	Woning	14	32,32	27	32,33	27	35,34	48	45
119_F	Woning	17	33,25	28	35,02	30	37,24	50	46
120_A	Woning	1,5	19,48	14	34,83	30	34,95	50	46
120_B	Woning	5	21,46	16	35,88	31	36,03	55	51
120_C	Woning	8	22,77	18	37,93	33	38,06	58	54
120_D	Woning	11	23,4	18	40,83	36	40,91	60	56
120_E	Woning	14	18,23	13	41,64	37	41,66	63	58
120_F	Woning	17	18,2	13	42,19	37	42,21	65	61
121_A	Woning	1,5	24,54	20	24,11	19	27,34	42	39
121_B	Woning	5	25,83	21	25,49	20	28,67	45	41
121_C	Woning	8	27,18	22	26,59	22	29,91	47	43
121_D	Woning	11	28,93	24	28,04	23	31,52	48	45
121_E	Woning	14	31,07	26	30,36	25	33,74	50	46
121_F	Woning	17	33,94	29	33,27	28	36,63	52	48
122_A	Woning	1,5	20,22	15	35,01	30	35,15	50	46
122_B	Woning	5	22,17	17	35,9	31	36,08	55	51
122_C	Woning	8	23,55	19	37,9	33	38,06	58	54
122_D	Woning	11	24	19	40,48	35	40,58	60	56
122_E	Woning	14	17,97	13	41,23	36	41,25	63	58
122_F	Woning	17	18,06	13	41,77	37	41,79	65	61
123_A	Woning	1,5	29,69	25	23,77	19	30,68	40	38
123_B	Woning	5	30,88	26	25,25	20	31,93	43	40
123_C	Woning	8	31,37	26	26,36	21	32,56	45	41
123_D	Woning	11	32,11	27	27,84	23	33,49	46	43

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
123_E	Woning	14	33,5	29	30,23	25	35,17	48	45
123_F	Woning	17	35,54	31	33,29	28	37,57	50	47
124_A	Woning	1,5	20,27	15	34,73	30	34,88	50	46
124_B	Woning	5	22,21	17	35,64	31	35,84	55	51
124_C	Woning	8	23,6	19	37,49	32	37,67	58	54
124_D	Woning	11	24,17	19	40,18	35	40,29	60	56
124_E	Woning	14	19,16	14	40,93	36	40,96	63	58
124_F	Woning	17	19,16	14	41,46	36	41,48	65	60
125_A	Woning	1,5	24,07	19	23,6	19	26,85	39	36
125_B	Woning	5	25,26	20	25,08	20	28,19	41	38
125_C	Woning	8	26,61	22	26,15	21	29,40	43	40
125_D	Woning	11	28,55	24	27,64	23	31,13	45	42
125_E	Woning	14	31,04	26	30,05	25	33,58	47	44
125_F	Woning	17	34,08	29	33,12	28	36,64	49	46
126_A	Woning	1,5	20,49	15	34,45	29	34,62	50	46
126_B	Woning	5	22,37	17	35,41	30	35,63	55	51
126_C	Woning	8	23,53	19	37,08	32	37,27	58	54
126_D	Woning	11	24,41	19	40	35	40,12	60	56
126_E	Woning	14	19,26	14	40,77	36	40,80	62	58
126_F	Woning	17	18,37	13	41,37	36	41,39	65	60
127_A	Woning	1,5	23,95	19	23,12	18	26,56	39	36
127_B	Woning	5	25,18	20	24,61	20	27,91	41	38
127_C	Woning	8	26,68	22	25,64	21	29,20	43	40
127_D	Woning	11	28,62	24	27,14	22	30,95	45	42
127_E	Woning	14	30,9	26	29,16	24	33,13	47	44
127_F	Woning	17	34	29	31,99	27	36,12	49	45
128_A	Woning	1,5	18,84	14	34,16	29	34,29	49	46
128_B	Woning	5	22,11	17	35,21	30	35,42	54	50
128_C	Woning	8	23,59	19	36,25	31	36,48	58	53
128_D	Woning	11	25,26	20	39,79	35	39,94	60	55
128_E	Woning	14	20,35	15	40,57	36	40,61	62	58
128_F	Woning	17	18,53	14	41,07	36	41,10	65	60
129_A	Woning	1,5	23,75	19	23,06	18	26,43	39	36
129_B	Woning	5	24,99	20	24,47	19	27,75	41	38
129_C	Woning	8	26,46	21	25,65	21	29,09	43	40
129_D	Woning	11	28,4	23	27,06	22	30,79	45	42
129_E	Woning	14	30,85	26	29,19	24	33,11	47	44
129_F	Woning	17	33,88	29	32,27	27	36,16	49	46
130_A	Woning	1,5	20,89	16	34,06	29	34,26	50	46
130_B	Woning	5	22,68	18	35,05	30	35,30	55	51
130_C	Woning	8	23,91	19	37,06	32	37,27	58	54
130_D	Woning	11	24,42	19	39,52	35	39,65	60	56
130_E	Woning	14	20,52	16	40,21	35	40,26	62	58
130_F	Woning	17	20,85	16	40,72	36	40,76	65	60
131_A	Woning	1,5	23,61	19	23	18	26,33	39	36
131_B	Woning	5	24,8	20	24,46	19	27,64	41	38
131_C	Woning	8	26,3	21	25,44	20	28,90	43	39
131_D	Woning	11	28,36	23	26,87	22	30,69	44	41
131_E	Woning	14	30,88	26	29,03	24	33,06	47	43
131_F	Woning	17	33,87	29	31,8	27	35,96	49	46
132_A	Woning	1,5	33,53	29	30,19	25	35,18	46	43
132_B	Woning	5	34,04	29	32,52	28	36,36	52	48
132_C	Woning	8	34,22	29	36,6	32	38,58	54	51
132_D	Woning	11	34,64	30	40,4	35	41,42	56	53
132_E	Woning	14	35,14	30	41,37	36	42,30	59	55
132_F	Woning	17	35,99	31	42,24	37	43,17	61	57
133_A	Woning	1,5	28,44	23	19,54	15	28,97	40	37
133_B	Woning	5	29,54	25	20,65	16	30,07	42	39
133_C	Woning	8	30,14	25	21,4	16	30,69	43	40
133_D	Woning	11	31,04	26	22,77	18	31,65	45	42
133_E	Woning	14	32,18	27	24,78	20	32,91	47	44
133_F	Woning	17	34,19	29	27,91	23	35,10	50	47

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
134_A	Woning	1,5	32,82	28	27,19	22	33,87	46	43
134_B	Woning	5	33,27	28	28,73	24	34,59	50	46
134_C	Woning	8	33,7	29	30,53	26	35,41	52	48
134_D	Woning	11	34,35	29	32,13	27	36,39	53	49
134_E	Woning	14	35,11	30	33,6	29	37,43	54	50
134_F	Woning	17	36,74	32	36,15	31	39,46	56	52
135_A	Woning	1,5	21,24	16	24,52	20	26,19	45	42
135_B	Woning	5	22,93	18	26,83	22	28,31	49	45
135_C	Woning	8	23,69	19	28,89	24	30,03	51	47
135_D	Woning	11	25,13	20	30,3	25	31,45	53	49
135_E	Woning	14	25,93	21	31,51	27	32,58	55	51
135_F	Woning	17	27,86	23	33,97	29	34,92	57	53
136_A	Woning	1,5	33,65	29	24,87	20	34,19	39	38
136_B	Woning	5	34,18	29	26,35	21	34,84	41	39
136_C	Woning	8	34,76	30	27,47	22	35,50	42	40
136_D	Woning	11	35,52	31	28,83	24	36,36	44	42
136_E	Woning	14	36,43	31	30,69	26	37,46	45	43
136_F	Woning	17	38,13	33	33,76	29	39,49	46	44
137_A	Woning	1,5	22,47	17	23,55	19	26,05	43	40
137_B	Woning	5	24,03	19	25,28	20	27,71	46	43
137_C	Woning	8	25,41	20	28,82	24	30,45	48	44
137_D	Woning	11	27,14	22	30,47	25	32,13	49	45
137_E	Woning	14	28,24	23	31,66	27	33,29	51	47
137_F	Woning	17	30,21	25	34,27	29	35,71	53	49
138_A	Woning	1,5	32,51	28	24,2	19	33,12	38	37
138_B	Woning	5	33,37	28	25,73	21	34,06	41	39
138_C	Woning	8	33,83	29	26,82	22	34,62	42	40
138_D	Woning	11	34,6	30	28,16	23	35,49	43	41
138_E	Woning	14	35,57	31	30,02	25	36,63	45	42
138_F	Woning	17	37,32	32	32,89	28	38,65	46	44
139_A	Woning	1,5	22,54	18	22,68	18	25,62	43	40
139_B	Woning	5	24,05	19	24,32	19	27,21	47	43
139_C	Woning	8	25,49	20	27,31	22	29,51	48	44
139_D	Woning	11	27,22	22	29,34	24	31,42	49	45
139_E	Woning	14	28,6	24	30,94	26	32,94	50	47
139_F	Woning	17	30,84	26	33,6	29	35,45	53	49
140_A	Woning	1,5	35,02	30	24,58	20	35,40	38	38
140_B	Woning	5	35,7	31	26,17	21	36,16	40	40
140_C	Woning	8	35,99	31	27,23	22	36,54	42	40
140_D	Woning	11	36,61	32	28,51	24	37,24	43	42
140_E	Woning	14	37,37	32	30,33	25	38,15	45	43
140_F	Woning	17	38,64	34	33,38	28	39,77	46	44
141_A	Woning	1,5	26,3	21	22,65	18	27,86	42	39
141_B	Woning	5	27,25	22	24,15	19	28,99	45	41
141_C	Woning	8	27,97	23	25,28	20	29,84	46	43
141_D	Woning	11	29,1	24	27,05	22	31,21	48	44
141_E	Woning	14	30,08	25	29,46	24	32,79	50	46
141_F	Woning	17	31,22	26	32,58	28	34,96	52	49
142_A	Woning	1,5	35,87	31	24,47	19	36,17	38	39
142_B	Woning	5	36,52	32	26,07	21	36,90	40	40
142_C	Woning	8	36,79	32	27,22	22	37,25	42	41
142_D	Woning	11	37,4	32	28,6	24	37,94	43	42
142_E	Woning	14	38,14	33	30,41	25	38,81	45	43
142_F	Woning	17	39,24	34	33,08	28	40,18	47	45
143_A	Woning	1,5	24,1	19	22,01	17	26,19	44	40
143_A	Woning	1,5	24,1	19	22,01	17	26,19	44	40
143_B	Woning	5	25,69	21	23,61	19	27,78	46	43
143_B	Woning	5	25,69	21	23,61	19	27,78	46	43
143_C	Woning	8	27,09	22	24,81	20	29,11	48	44
143_C	Woning	8	27,09	22	24,81	20	29,11	48	44
143_D	Woning	11	28,88	24	26,5	22	30,86	50	46
143_D	Woning	11	28,88	24	26,5	22	30,86	50	46

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
143_E	Woning	14	29,99	25	28,99	24	32,53	51	47
143_E	Woning	14	29,99	25	28,99	24	32,53	51	47
143_F	Woning	17	31,49	26	32,11	27	34,82	54	50
143_F	Woning	17	31,49	26	32,11	27	34,82	54	50
144_A	Woning	1,5	34,54	30	26,05	21	35,12	38	38
144_B	Woning	5	35,24	30	27,57	23	35,93	40	39
144_C	Woning	8	35,56	31	28,6	24	36,36	41	40
144_D	Woning	11	36,16	31	29,83	25	37,07	43	41
144_E	Woning	14	36,89	32	31,59	27	38,01	45	43
144_F	Woning	17	37,85	33	34,68	30	39,56	47	45
145_A	Woning	1,5	31,1	26	22,46	17	31,66	43	40
145_B	Woning	5	31,73	27	23,96	19	32,40	46	43
145_C	Woning	8	32,27	27	25,25	20	33,06	48	44
145_D	Woning	11	33,31	28	27,08	22	34,24	49	46
145_E	Woning	14	34,36	29	29,31	24	35,55	51	47
145_F	Woning	17	35,65	31	32,73	28	37,44	53	49
146_A	Woning	1,5	27,94	23	24,75	20	29,65	39	37
146_B	Woning	5	28,61	24	26,35	21	30,64	42	39
146_C	Woning	8	29,26	24	28,63	24	31,96	43	40
146_D	Woning	11	30,46	25	30,42	25	33,45	45	42
146_E	Woning	14	31,99	27	32,11	27	35,06	47	44
146_F	Woning	17	33,95	29	35,08	30	37,56	49	46
147_A	Woning	1,5	22,53	18	22,39	17	25,47	49	45
147_B	Woning	5	24,63	20	25,19	20	27,93	55	51
147_C	Woning	8	25,71	21	29,87	25	31,29	57	53
147_D	Woning	11	26,27	21	31,43	26	32,59	59	55
147_E	Woning	14	24,83	20	31,47	26	32,32	61	57
147_F	Woning	17	25,92	21	31,95	27	32,91	64	59
148_A	Woning	1,5	23,89	19	22,37	17	26,20	45	41
148_B	Woning	5	25,3	20	24,09	19	27,75	50	46
148_C	Woning	8	26,19	21	25,19	20	28,72	52	48
148_D	Woning	11	27,6	23	26,82	22	30,24	53	49
148_E	Woning	14	29,47	24	28,63	24	32,08	55	51
148_F	Woning	17	32	27	31,43	26	34,74	57	53
149_A	Woning	1,5	24,1	19	23,48	18	26,81	44	40
149_B	Woning	5	25,51	21	24,96	20	28,25	47	44
149_C	Woning	8	26,96	22	26,1	21	29,56	49	45
149_D	Woning	11	28,7	24	27,77	23	31,27	50	46
149_E	Woning	14	30,66	26	29,98	25	33,34	51	48
149_F	Woning	17	32,56	28	32,71	28	35,65	54	50
150_A	Woning	1,5	24,9	20	25,37	20	28,15	38	36
150_B	Woning	5	26,19	21	27,05	22	29,65	40	37
150_C	Woning	8	27,5	23	28,19	23	30,87	41	38
150_D	Woning	11	29,16	24	29,45	24	32,31	43	40
150_E	Woning	14	31,4	26	31,44	26	34,43	45	42
150_F	Woning	17	34,31	29	33,79	29	37,07	49	46
151_A	Woning	1,5	24,82	20	23,1	18	27,06	41	38
151_B	Woning	5	26,15	21	24,59	20	28,45	44	41
151_C	Woning	8	27,5	23	25,67	21	29,69	46	42
151_D	Woning	11	29,47	24	27,12	22	31,46	48	44
151_E	Woning	14	32,02	27	29,41	24	33,92	49	46
151_F	Woning	17	34,27	29	32,3	27	36,41	52	49
152_A	Woning	1,5	23,87	19	26,86	22	28,63	39	37
152_B	Woning	5	25,23	20	28,39	23	30,10	41	38
152_C	Woning	8	26,53	22	29,41	24	31,22	42	39
152_D	Woning	11	28,22	23	30,71	26	32,66	44	41
152_E	Woning	14	30,39	25	32,82	28	34,78	46	43
152_F	Woning	17	33,37	28	35,49	30	37,56	50	47
153_A	Woning	1,5	24,67	20	23,9	19	27,32	41	38
153_B	Woning	5	25,96	21	25,45	20	28,72	43	40
153_C	Woning	8	27,45	22	26,58	22	30,05	45	42
153_D	Woning	11	29,34	24	28,14	23	31,79	47	44

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
153_E	Woning	14	32,12	27	30,65	26	34,46	49	46
153_F	Woning	17	34,46	29	33,21	28	36,89	52	48
154_A	Woning	1,5	24,19	19	26,75	22	28,67	39	37
154_B	Woning	5	25,48	20	28,31	23	30,12	41	38
154_C	Woning	8	26,97	22	29,34	24	31,32	42	40
154_D	Woning	11	28,88	24	30,7	26	32,90	44	41
154_E	Woning	14	31,14	26	32,76	28	35,04	48	45
154_F	Woning	17	34,06	29	35,1	30	37,62	50	46
155_A	Woning	1,5	23,69	19	26,13	21	28,09	44	41
155_B	Woning	5	25,28	20	27,59	23	29,60	47	44
155_C	Woning	8	26,67	22	28,63	24	30,78	49	45
155_D	Woning	11	28,14	23	29,9	25	32,12	50	47
155_E	Woning	14	29,76	25	31,79	27	33,90	52	48
155_F	Woning	17	32,84	28	35,03	30	37,08	54	50
156_A	Woning	1,5	26,22	21	24,23	19	28,35	37	35
156_B	Woning	5	27,67	23	25,68	21	29,80	39	37
156_C	Woning	8	29,49	24	27,06	22	31,45	40	38
156_D	Woning	11	31,59	27	28,84	24	33,44	43	40
156_E	Woning	14	34,11	29	31,57	27	36,04	46	43
156_F	Woning	17	37,24	32	34,57	30	39,12	50	47
157_A	Woning	1,5	20,91	16	23,1	18	25,15	49	45
157_B	Woning	5	23,26	18	25,85	21	27,76	54	50
157_C	Woning	8	24,72	20	30,09	25	31,19	56	52
157_D	Woning	11	26,21	21	31,32	26	32,49	57	53
157_E	Woning	14	27,03	22	31,89	27	33,12	59	55
157_F	Woning	17	28,31	23	32,58	28	33,96	61	56
158_A	Woning	1,5	24,59	20	24,01	19	27,32	40	37
158_B	Woning	5	26	21	25,51	21	28,77	43	40
158_C	Woning	8	27,35	22	26,62	22	30,01	45	41
158_D	Woning	11	29,32	24	28,07	23	31,75	46	43
158_E	Woning	14	31,4	26	30,08	25	33,80	48	45
158_F	Woning	17	34,24	29	33,18	28	36,75	51	47
159_A	Woning	1,5	20,51	16	29,75	25	30,25	50	46
159_B	Woning	5	22,78	18	30,61	26	31,27	54	50
159_C	Woning	8	24,71	20	29,75	25	30,93	56	52
159_D	Woning	11	26,42	21	30,69	26	32,07	57	53
159_E	Woning	14	27,6	23	31,08	26	32,69	58	54
159_F	Woning	17	28,77	24	31,91	27	33,63	60	56
160_A	Woning	1,5	23,14	18	23,54	19	26,36	40	37
160_B	Woning	5	24,29	19	25,08	20	27,71	43	40
160_C	Woning	8	25,69	21	26,21	21	28,97	44	41
160_D	Woning	11	27,94	23	27,7	23	30,83	46	43
160_E	Woning	14	30,38	25	29,89	25	33,15	48	45
160_F	Woning	17	33,42	28	32,97	28	36,21	51	47
161_A	Woning	1,5	22,17	17	25,17	20	26,93	47	43
161_B	Woning	5	23,87	19	26,92	22	28,67	52	48
161_C	Woning	8	25,04	20	27,88	23	29,70	55	50
161_D	Woning	11	26,26	21	29,06	24	30,89	56	52
161_E	Woning	14	27,27	22	30,27	25	32,04	57	53
161_F	Woning	17	29,58	25	33,56	29	35,02	59	55
162_A	Woning	1,5	32,01	27	25,16	20	32,82	47	44
162_B	Woning	5	32,97	28	28,18	23	34,22	51	47
162_C	Woning	8	33,42	28	29,21	24	34,81	53	49
162_D	Woning	11	34,15	29	25,65	21	34,72	54	50
162_E	Woning	14	35,15	30	29,79	25	36,26	56	52
162_F	Woning	17	37,05	32	32,21	27	38,28	57	53
163_A	Woning	1,5	21,63	17	24,86	20	26,55	38	36
163_B	Woning	5	22,74	18	26,29	21	27,88	41	38
163_C	Woning	8	24,19	19	27,65	23	29,26	42	39
163_D	Woning	11	26,53	22	29,05	24	30,98	44	41
163_E	Woning	14	28,8	24	31,19	26	33,17	46	43
163_F	Woning	17	31,75	27	34,08	29	36,08	49	46

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
164_A	Woning	1,5	32,32	27	22,45	17	32,75	46	43
164_B	Woning	5	33,32	28	24,71	20	33,88	50	46
164_C	Woning	8	34,04	29	29,32	24	35,30	51	48
164_D	Woning	11	34,95	30	30,7	26	36,34	53	49
164_E	Woning	14	36,09	31	33,19	28	37,89	56	52
164_F	Woning	17	37,7	33	32,49	27	38,85	57	52
165_A	Woning	1,5	22,01	17	24,96	20	26,74	37	34
165_B	Woning	5	23,1	18	26,37	21	28,05	39	36
165_C	Woning	8	24,57	20	27,78	23	29,47	40	38
165_D	Woning	11	26,97	22	29,35	24	31,33	43	40
165_E	Woning	14	29,59	25	31,47	26	33,64	46	42
165_F	Woning	17	32,64	28	34,17	29	36,48	50	47
166_A	Woning	1,5	32,27	27	20,29	15	32,54	45	42
166_B	Woning	5	33,23	28	21,85	17	33,53	48	44
166_C	Woning	8	33,87	29	23,17	18	34,23	50	46
166_D	Woning	11	34,97	30	25,37	20	35,42	52	48
166_E	Woning	14	36,58	32	29,34	24	37,33	54	51
166_F	Woning	17	38,07	33	33,18	28	39,29	56	52
167_A	Woning	1,5	22,63	18	24,83	20	26,88	36	34
167_B	Woning	5	23,76	19	26,2	21	28,15	38	36
167_C	Woning	8	25,14	20	27,52	23	29,51	40	38
167_D	Woning	11	27,31	22	29,04	24	31,26	43	40
167_E	Woning	14	29,98	25	31,2	26	33,64	45	42
167_F	Woning	17	33,13	28	34,18	29	36,70	49	46
168_A	Woning	1,5	25,38	20	22,83	18	27,30	37	35
168_B	Woning	5	26,58	22	24,33	19	28,61	40	37
168_C	Woning	8	28,39	23	25,76	21	30,28	42	39
168_D	Woning	11	31,16	26	28,07	23	32,89	45	42
168_E	Woning	14	34,34	29	31,11	26	36,03	48	45
168_F	Woning	17	37,69	33	33,63	29	39,13	49	46
169_A	Woning	1,5	32,46	27	21,79	17	32,82	43	40
169_B	Woning	5	34,02	29	23,31	18	34,37	45	42
169_C	Woning	8	34,88	30	24,82	20	35,28	47	44
169_D	Woning	11	35,81	31	26,86	22	36,33	49	46
169_E	Woning	14	37,66	33	30,32	25	38,39	53	49
169_F	Woning	17	40,01	35	34,05	29	40,99	54	50
170_A	Woning	1,5	24,24	19	24,28	19	27,27	37	35
170_B	Woning	5	25,62	21	25,71	21	28,68	39	37
170_C	Woning	8	27,06	22	26,95	22	30,01	41	38
170_D	Woning	11	28,95	24	28,5	24	31,74	43	40
170_E	Woning	14	31,34	26	30,58	26	33,99	46	43
170_F	Woning	17	34,83	30	33,37	28	37,17	49	46
171_A	Woning	1,5	20,61	16	24,08	19	25,69	39	36
171_B	Woning	5	23,41	18	25,53	21	27,61	41	38
171_C	Woning	8	24,52	20	26,95	22	28,92	43	40
171_D	Woning	11	26,01	21	28,53	24	30,46	46	42
171_E	Woning	14	28,17	23	30,74	26	32,66	50	46
171_F	Woning	17	31,22	26	33,14	28	35,30	54	50
172_A	Woning	1,5	34,05	29	22,54	18	34,35	36	37
172_B	Woning	5	35,39	30	24,27	19	35,72	39	39
172_C	Woning	8	36,26	31	25,83	21	36,63	39	39
172_D	Woning	11	37,2	32	27,98	23	37,69	42	41
172_E	Woning	14	38,8	34	33,3	28	39,87	45	44
172_F	Woning	17	42,15	37	34,75	30	42,87	45	45
173_A	Woning	1,5	46,58	42	37,01	32	47,03	31	47
173_B	Woning	5	47,6	43	37,71	33	48,03	34	48
173_C	Woning	8	48,08	43	37,8	33	48,47	23	48
173_D	Woning	11	48,58	44	37,84	33	48,93	23	49
173_E	Woning	14	49,08	44	37,88	33	49,40	22	49
173_F	Woning	17	49,48	44	38,03	33	49,78	20	50
174_A	Woning	1,5	24,07	19	25,17	20	27,66	38	36
174_B	Woning	5	26,88	22	26,85	22	29,88	40	38

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
174_C	Woning	8	28,62	24	28,09	23	31,38	42	40
174_D	Woning	11	29,73	25	29,76	25	32,75	45	42
174_E	Woning	14	31,05	26	31,93	27	34,53	49	46
174_F	Woning	17	32,27	27	33,68	29	36,04	53	49
175_A	Woning	1,5	47,03	42	37,28	32	47,46	30	47
175_B	Woning	5	48,05	43	37,97	33	48,46	32	49
175_C	Woning	8	48,55	44	38,06	33	48,92	24	49
175_D	Woning	11	49,07	44	38,09	33	49,41	25	49
175_E	Woning	14	49,59	45	38,13	33	49,89	24	50
175_F	Woning	17	49,93	45	38,29	33	50,22	23	50
176_A	Woning	1,5	28,12	23	25,13	20	29,89	38	36
176_B	Woning	5	28,68	24	26,69	22	30,81	40	38
176_C	Woning	8	29,49	24	27,86	23	31,76	42	39
176_D	Woning	11	30,6	26	29,36	24	33,04	45	42
176_E	Woning	14	32,08	27	31,22	26	34,68	49	45
176_F	Woning	17	33,86	29	33,58	29	36,73	52	48
177_A	Woning	1,5	47,35	42	37,6	33	47,78	29	48
177_B	Woning	5	48,39	43	38,28	33	48,79	31	49
177_C	Woning	8	48,92	44	38,37	33	49,28	25	49
177_D	Woning	11	49,47	44	38,4	33	49,80	26	50
177_E	Woning	14	50,03	45	38,45	33	50,32	25	50
177_F	Woning	17	50,28	45	38,62	34	50,56	21	51
178_A	Woning	1,5	30,71	26	25,31	20	31,81	38	36
178_B	Woning	5	31,33	26	26,81	22	32,65	40	38
178_C	Woning	8	32,08	27	28,01	23	33,51	43	40
178_D	Woning	11	33,01	28	29,61	25	34,65	45	42
178_E	Woning	14	34,23	29	31,96	27	36,25	49	45
178_F	Woning	17	35,65	31	34,6	30	38,17	51	48
179_A	Woning	1,5	47,75	43	37,99	33	48,19	27	48
179_B	Woning	5	48,8	44	38,67	34	49,21	29	49
179_C	Woning	8	49,36	44	38,76	34	49,73	27	50
179_D	Woning	11	49,95	45	38,75	34	50,26	27	50
179_E	Woning	14	50,47	45	38,83	34	50,76	27	51
179_F	Woning	17	50,68	46	39	34	50,97	22	51
180_A	Woning	1,5	32,81	28	25,63	21	33,57	38	37
180_B	Woning	5	33,58	29	27,17	22	34,48	40	39
180_C	Woning	8	34,27	29	28,32	23	35,25	44	41
180_D	Woning	11	35,09	30	29,8	25	36,21	46	43
180_E	Woning	14	36,1	31	31,99	27	37,53	49	45
180_F	Woning	17	37,3	32	34,72	30	39,21	51	47
181_A	Woning	1,5	48,11	43	38,22	33	48,53	27	49
181_B	Woning	5	49,19	44	38,88	34	49,57	29	50
181_C	Woning	8	49,77	45	38,96	34	50,12	28	50
181_D	Woning	11	50,38	45	39	34	50,69	28	51
181_E	Woning	14	50,85	46	39,08	34	51,13	28	51
181_F	Woning	17	51,03	46	39,27	34	51,31	22	51
182_A	Woning	1,5	34,7	30	25,84	21	35,23	38	38
182_B	Woning	5	35,58	31	27,43	22	36,20	41	40
182_C	Woning	8	36,24	31	28,5	24	36,91	44	42
182_D	Woning	11	36,97	32	29,91	25	37,75	46	44
182_E	Woning	14	37,84	33	31,8	27	38,81	49	46
182_F	Woning	17	38,82	34	34,47	29	40,18	51	48
183_A	Woning	1,5	48,61	44	38,65	34	49,03	26	49
183_B	Woning	5	49,68	45	39,28	34	50,06	28	50
183_C	Woning	8	50,29	45	39,36	34	50,63	27	51
183_D	Woning	11	50,93	46	39,4	34	51,22	27	51
183_E	Woning	14	51,31	46	39,49	34	51,58	25	52
183_F	Woning	17	51,47	46	39,69	35	51,75	23	52
184_A	Woning	1,5	33,3	28	25,58	21	33,98	40	38
184_B	Woning	5	34,34	29	27,11	22	35,09	43	41
184_C	Woning	8	34,99	30	28,17	23	35,81	46	43
184_D	Woning	11	35,72	31	29,53	25	36,66	48	45

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
184_E	Woning	14	36,56	32	31,48	26	37,73	49	46
184_F	Woning	17	37,57	33	34,32	29	39,26	51	48
185_A	Woning	1,5	46,11	41	31,88	27	46,27	37	46
185_B	Woning	5	47,36	42	32,77	28	47,51	38	48
185_C	Woning	8	48,19	43	33,07	28	48,33	40	49
185_D	Woning	11	49	44	33,42	28	49,12	41	49
185_E	Woning	14	49,33	44	34,14	29	49,46	43	50
185_F	Woning	17	49,44	44	36,08	31	49,63	46	50
186_A	Woning	1,5	38,11	33	33,75	29	39,47	41	42
186_B	Woning	5	38,9	34	34,47	29	40,24	43	43
186_C	Woning	8	39,26	34	34,69	30	40,56	44	44
186_D	Woning	11	39,65	35	34,98	30	40,93	47	45
186_E	Woning	14	40,28	35	35,45	30	41,52	51	48
186_F	Woning	17	31,27	26	28,56	24	33,14	53	49
187_A	Woning	1,5	21,1	16	28,36	23	29,10	40	37
187_B	Woning	5	22,24	17	29,61	25	30,34	42	39
187_C	Woning	8	23,4	18	30,41	25	31,20	44	40
187_D	Woning	11	25	20	31,29	26	32,21	47	43
187_E	Woning	14	27,59	23	32,9	28	34,02	49	46
187_F	Woning	17	31,19	26	34,95	30	36,48	52	48
188_A	Woning	1,5	30,97	26	23,19	18	31,63	35	35
188_B	Woning	5	31,91	27	24,78	20	32,68	37	36
188_C	Woning	8	32,67	28	26,1	21	33,54	39	38
188_D	Woning	11	33,86	29	27,62	23	34,79	42	40
188_E	Woning	14	35,66	31	29,87	25	36,68	45	42
188_F	Woning	17	38,36	33	33,24	28	39,53	47	45
189_A	Woning	1,5	21,41	16	26,46	21	27,63	39	36
189_B	Woning	5	22,75	18	28,11	23	29,22	41	38
189_C	Woning	8	23,81	19	29,23	24	30,32	43	40
189_D	Woning	11	25,24	20	30,46	25	31,61	46	42
189_E	Woning	14	27,17	22	32,37	27	33,51	48	45
189_F	Woning	17	29,5	25	34,96	30	36,04	51	47
190_A	Woning	1,5	34,23	29	23,45	18	34,57	35	36
190_B	Woning	5	35,06	30	25,12	20	35,48	37	38
190_C	Woning	8	35,86	31	26,54	22	36,34	39	39
190_D	Woning	11	36,85	32	28,42	23	37,43	42	41
190_E	Woning	14	38,17	33	32,88	28	39,29	44	43
190_F	Woning	17	40,04	35	35,09	30	41,25	47	45
191_A	Woning	1,5	23,01	18	27,11	22	28,54	39	37
191_B	Woning	5	24,51	20	28,74	24	30,13	41	38
191_C	Woning	8	25,68	21	29,83	25	31,25	43	40
191_D	Woning	11	26,95	22	31,17	26	32,57	46	42
191_E	Woning	14	28,06	23	32,97	28	34,18	48	45
191_F	Woning	17	30,14	25	35,65	31	36,73	51	47
192_A	Woning	1,5	36,92	32	23,13	18	37,09	35	38
192_B	Woning	5	37,92	33	24,78	20	38,12	37	39
192_C	Woning	8	38,62	34	26,11	21	38,86	39	41
192_D	Woning	11	39,43	34	27,91	23	39,73	42	42
192_E	Woning	14	40,42	35	32,24	27	41,04	44	44
192_F	Woning	17	41,55	37	34,46	29	42,33	46	46
193_A	Woning	1,5	22,57	18	27,1	22	28,41	40	37
193_B	Woning	5	24	19	28,73	24	29,99	42	39
193_C	Woning	8	25,18	20	29,86	25	31,13	43	40
193_D	Woning	11	26,38	21	31,12	26	32,37	46	43
193_E	Woning	14	27,56	23	32,76	28	33,90	48	45
193_F	Woning	17	29,35	24	35,06	30	36,09	50	47
194_A	Woning	1,5	38,94	34	23,15	18	39,05	35	40
194_B	Woning	5	40,12	35	24,84	20	40,25	37	41
194_C	Woning	8	40,88	36	26,16	21	41,03	39	42
194_D	Woning	11	41,67	37	27,87	23	41,85	41	43
194_E	Woning	14	42,57	38	32,37	27	42,96	44	45
194_F	Woning	17	43,5	39	34,94	30	44,06	46	46

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
195_A	Woning	1,5	23,74	19	23,26	18	26,52	38	35
195_B	Woning	5	24,75	20	24,44	19	27,61	40	37
195_C	Woning	8	26	21	25,71	21	28,87	42	39
195_D	Woning	11	27,94	23	27,39	22	30,68	45	41
195_E	Woning	14	30,98	26	29,74	25	33,42	48	44
195_F	Woning	17	34,75	30	32,26	27	36,69	51	48
196_A	Woning	1,5	39,6	35	26,04	21	39,79	36	41
196_B	Woning	5	40,73	36	27,52	23	40,93	38	42
196_C	Woning	8	41,38	36	28,68	24	41,61	40	43
196_D	Woning	11	42,02	37	30,02	25	42,29	41	44
196_E	Woning	14	42,71	38	31,73	27	43,04	44	45
196_F	Woning	17	43,4	38	34,51	30	43,93	47	47
197_A	Woning	1,5	23,04	18	26,37	21	28,03	41	38
197_B	Woning	5	24,54	20	27,98	23	29,60	43	40
197_C	Woning	8	25,52	21	29	24	30,61	45	42
197_D	Woning	11	26,5	22	30,13	25	31,70	47	43
197_E	Woning	14	27,59	23	31,71	27	33,13	48	45
197_F	Woning	17	29,02	24	34,39	29	35,50	50	46
198_A	Woning	1,5	35,38	30	23,71	19	35,67	34	37
198_B	Woning	5	36,59	32	25,33	20	36,91	36	38
198_C	Woning	8	37,46	32	26,65	22	37,81	38	39
198_D	Woning	11	38,37	33	28,21	23	38,77	40	41
198_E	Woning	14	39,46	34	31,78	27	40,14	42	42
198_F	Woning	17	41,04	36	34,4	29	41,89	44	44
199_A	Woning	1,5	29,37	24	26,56	22	31,20	41	39
199_B	Woning	5	30,03	25	28,12	23	32,19	43	40
199_C	Woning	8	30,36	25	29,11	24	32,79	45	42
199_D	Woning	11	30,82	26	30,18	25	33,52	47	43
199_E	Woning	14	31,44	26	31,63	27	34,55	48	45
199_F	Woning	17	32,2	27	34,61	30	36,58	50	46
200_A	Woning	1,5	35,58	31	22,94	18	35,81	35	37
200_B	Woning	5	36,19	31	24,48	19	36,47	37	38
200_C	Woning	8	36,97	32	25,7	21	37,28	39	40
200_D	Woning	11	37,86	33	27,23	22	38,22	41	41
200_E	Woning	14	38,96	34	29,11	24	39,38	43	42
200_F	Woning	17	40,46	35	32,27	27	41,07	45	44
201_A	Woning	1,5	30,61	26	27,08	22	32,21	41	39
201_B	Woning	5	31,44	26	28,63	24	33,27	43	41
201_C	Woning	8	31,78	27	29,7	25	33,88	45	42
201_D	Woning	11	32,19	27	30,86	26	34,59	47	44
201_E	Woning	14	32,71	28	32,44	27	35,59	48	45
201_F	Woning	17	33,28	28	35,04	30	37,26	50	46
202_A	Woning	1,5	37,35	32	22,44	17	37,49	34	38
202_B	Woning	5	38,25	33	23,97	19	38,41	37	40
202_C	Woning	8	39,05	34	25,21	20	39,23	39	41
202_D	Woning	11	39,91	35	26,87	22	40,12	41	42
202_E	Woning	14	40,76	36	29,16	24	41,05	43	43
202_F	Woning	17	41,93	37	32,53	28	42,40	45	45
203_A	Woning	1,5	40,2	35	24,56	20	40,31	40	42
203_B	Woning	5	41,24	36	26,01	21	41,36	42	43
203_C	Woning	8	41,72	37	27,18	22	41,86	44	44
203_D	Woning	11	42,27	37	28,55	24	42,45	45	45
203_E	Woning	14	42,85	38	30,37	25	43,09	47	46
203_F	Woning	17	43,55	39	33,14	28	43,93	49	48
204_A	Woning	1,5	38,15	33	27,23	22	38,49	39	40
204_B	Woning	5	39,63	35	28,53	24	39,96	41	42
204_C	Woning	8	40,61	36	29,63	25	40,95	42	43
204_D	Woning	11	41,39	36	31,02	26	41,78	43	44
204_E	Woning	14	41,57	37	32,9	28	42,12	45	45
204_F	Woning	17	42,01	37	36,48	31	43,09	47	46
205_A	Woning	1,5	33,71	29	21,29	16	33,95	40	39
205_B	Woning	5	34,45	29	22,4	17	34,71	43	40

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
205_C	Woning	8	34,79	30	23,27	18	35,08	44	41
205_D	Woning	11	35,32	30	24,37	19	35,66	45	43
205_E	Woning	14	36,21	31	25,82	21	36,59	47	44
205_F	Woning	17	37,8	33	26,89	22	38,14	49	46
206_A	Woning	1,5	47,38	42	27,45	22	47,43	37	48
206_B	Woning	5	48,89	44	28,8	24	48,93	39	49
206_C	Woning	8	49,87	45	29,84	25	49,91	40	50
206_D	Woning	11	50,11	45	31,05	26	50,16	41	50
206_E	Woning	14	50,16	45	32,84	28	50,24	43	51
206_F	Woning	17	50,25	45	35,99	31	50,41	46	51
207_A	Woning	1,5	31,42	26	27,21	22	32,82	42	39
207_B	Woning	5	32,44	27	28,81	24	34,00	44	41
207_C	Woning	8	32,74	28	29,79	25	34,52	45	42
207_D	Woning	11	33,11	28	30,98	26	35,18	47	44
207_E	Woning	14	33,68	29	32,57	28	36,16	48	45
207_F	Woning	17	34,4	29	35,19	30	37,82	50	46
208_A	Woning	1,5	45,44	40	21,94	17	45,46	35	46
208_B	Woning	5	47,28	42	23,35	18	47,30	37	47
208_C	Woning	8	48,27	43	24,59	20	48,29	39	49
208_D	Woning	11	48,29	43	26,33	21	48,32	41	49
208_E	Woning	14	48,36	43	28,93	24	48,41	43	49
208_F	Woning	17	48,62	44	33,1	28	48,74	45	49
209_A	Woning	1,5	35,14	30	26,07	21	35,65	40	39
209_B	Woning	5	35,91	31	27,56	23	36,50	44	42
209_C	Woning	8	36,36	31	28,74	24	37,05	46	43
209_D	Woning	11	37	32	30,19	25	37,82	47	44
209_E	Woning	14	37,73	33	32,47	27	38,87	48	46
209_F	Woning	17	38,41	33	35,45	30	40,19	50	47
210_A	Woning	1,5	50,05	45	38,99	34	50,38	28	50
210_B	Woning	5	51,28	46	39,6	35	51,56	31	52
210_C	Woning	8	52,09	47	39,69	35	52,33	29	52
210_D	Woning	11	52,58	48	39,76	35	52,81	27	53
210_E	Woning	14	52,78	48	39,88	35	53,00	24	53
210_F	Woning	17	52,89	48	40,11	35	53,11	20	53
211_A	Woning	1,5	25,12	20	25,78	21	28,47	39	36
211_B	Woning	5	27,83	23	27,15	22	30,52	43	40
211_C	Woning	8	28,91	24	28,44	23	31,69	45	42
211_D	Woning	11	30,32	25	29,87	25	33,11	47	43
211_E	Woning	14	31,91	27	32,08	27	35,00	48	45
211_F	Woning	17	33,75	29	35,02	30	37,44	50	46
212_A	Woning	1,5	50,74	46	39,44	34	51,05	29	51
212_B	Woning	5	52,03	47	40,11	35	52,30	32	52
212_C	Woning	8	52,87	48	40,22	35	53,10	30	53
212_D	Woning	11	53,25	48	40,3	35	53,46	29	53
212_E	Woning	14	53,4	48	40,29	35	53,60	25	54
212_F	Woning	17	53,5	49	40,53	36	53,71	24	54
213_A	Woning	1,5	24,63	20	26,04	21	28,40	39	36
213_B	Woning	5	26,03	21	27,5	23	29,83	44	40
213_C	Woning	8	27,64	23	28,6	24	31,16	45	42
213_D	Woning	11	29,5	25	29,93	25	32,74	46	43
213_E	Woning	14	31,54	27	31,8	27	34,69	48	45
213_F	Woning	17	33,51	29	34,38	29	36,97	50	46
214_A	Woning	1,5	51,51	47	40,02	35	51,81	30	52
214_B	Woning	5	52,94	48	40,75	36	53,19	31	53
214_C	Woning	8	53,73	49	40,86	36	53,95	30	54
214_D	Woning	11	54,02	49	40,95	36	54,23	29	54
214_E	Woning	14	54,13	49	40,76	36	54,33	24	54
214_F	Woning	17	54,22	49	41,02	36	54,42	21	54
215_A	Woning	1,5	37,07	32	26,01	21	37,40	40	40
215_B	Woning	5	38,6	34	27,56	23	38,94	44	43
215_C	Woning	8	39,62	35	28,51	24	39,94	46	44
215_D	Woning	11	40,32	35	29,91	25	40,70	47	45

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
215_E	Woning	14	40,46	35	32,05	27	41,05	48	46
215_F	Woning	17	40,79	36	35,18	30	41,85	50	47
216_A	Woning	1,5	52,31	47	40,21	35	52,57	31	53
216_B	Woning	5	53,83	49	40,81	36	54,04	32	54
216_C	Woning	8	54,53	50	40,91	36	54,71	30	55
216_D	Woning	11	54,75	50	41,03	36	54,93	29	55
216_E	Woning	14	54,84	50	41,16	36	55,02	23	55
216_F	Woning	17	54,9	50	41,43	36	55,09	22	55
217_A	Woning	1,5	41,42	36	26,06	21	41,54	40	43
217_B	Woning	5	43,07	38	27,32	22	43,19	44	45
217_C	Woning	8	44,2	39	28,55	24	44,31	46	46
217_D	Woning	11	44,43	39	29,95	25	44,58	47	47
217_E	Woning	14	44,46	39	32,09	27	44,71	48	47
217_F	Woning	17	44,53	40	35,31	30	45,02	49	48
218_A	Woning	1,5	53,17	48	41,03	36	53,43	31	53
218_B	Woning	5	54,85	50	41,62	37	55,05	32	55
218_C	Woning	8	55,4	50	41,74	37	55,58	31	56
218_D	Woning	11	55,58	51	41,87	37	55,76	28	56
218_E	Woning	14	55,65	51	42,08	37	55,84	25	56
218_F	Woning	17	55,68	51	42,36	37	55,88	25	56
219_A	Woning	1,5	44	39	35,26	30	44,54	37	45
219_B	Woning	5	44,83	40	35,88	31	45,35	38	46
219_C	Woning	8	45,33	40	36,07	31	45,81	40	46
219_D	Woning	11	45,82	41	36,3	31	46,29	42	47
219_E	Woning	14	46,38	41	36,49	31	46,81	45	48
219_F	Woning	17	46,89	42	37,12	32	47,33	47	49
220_A	Woning	1,5	52,48	47	38,44	33	52,65	37	53
220_B	Woning	5	54,38	49	39,03	34	54,51	39	55
220_C	Woning	8	54,83	50	39,21	34	54,95	39	55
220_D	Woning	11	54,9	50	39,42	34	55,02	41	55
220_E	Woning	14	54,89	50	39,85	35	55,02	42	55
220_F	Woning	17	54,87	50	40,69	36	55,03	45	55
221_A	Woning	1,5	16,67	12	25,92	21	26,41	49	45
221_B	Woning	5	19,12	14	28,63	24	29,09	53	49
221_C	Woning	8	20,3	15	34,19	29	34,37	55	51
221_D	Woning	11	21,37	16	34,82	30	35,01	57	52
221_E	Woning	14	21,09	16	35,15	30	35,32	58	54
222_A	Woning	1,5	24,78	20	21,39	16	26,42	45	41
222_B	Woning	5	26,52	22	22,91	18	28,09	48	44
222_C	Woning	8	28,29	23	24,7	20	29,86	49	45
222_D	Woning	11	30,82	26	26,79	22	32,27	50	47
222_E	Woning	14	33,99	29	29,68	25	35,35	53	49
223_A	Woning	1,5	17,65	13	24,91	20	25,67	48	44
223_B	Woning	5	20,08	15	27,55	23	28,26	53	49
223_C	Woning	8	20,57	16	32,72	28	32,97	55	51
223_D	Woning	11	21,89	17	34,67	30	34,89	57	52
223_E	Woning	14	20,46	15	35,07	30	35,22	58	54
224_A	Woning	1,5	24,71	20	21,77	17	26,50	44	40
224_B	Woning	5	26,47	21	23,39	18	28,21	48	44
224_C	Woning	8	28,35	23	25,12	20	30,04	49	45
224_D	Woning	11	30,79	26	27,32	22	32,41	50	46
224_E	Woning	14	33,88	29	29,95	25	35,35	52	49
225_A	Woning	1,5	18,52	14	25,08	20	25,95	48	44
225_B	Woning	5	21,49	16	28,28	23	29,11	53	49
225_C	Woning	8	22,38	17	32,84	28	33,21	55	51
225_D	Woning	11	22,69	18	35,24	30	35,47	57	53
225_E	Woning	14	19,63	15	35,89	31	35,99	58	54
226_A	Woning	1,5	23,84	19	20,67	16	25,55	43	40
226_B	Woning	5	25,57	21	22,45	17	27,30	48	44
226_C	Woning	8	27,49	22	23,94	19	29,08	49	45
226_D	Woning	11	29,96	25	25,89	21	31,39	51	47
226_E	Woning	14	33,06	28	28,22	23	34,30	53	49

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
227_A	Woning	1,5	31,75	27	24,27	19	32,47	45	42
227_B	Woning	5	32,48	27	26,05	21	33,37	48	45
227_C	Woning	8	32,68	28	28,85	24	34,19	50	47
227_D	Woning	11	33,19	28	30,26	25	34,98	52	48
227_E	Woning	14	34,11	29	31,22	26	35,91	53	49
228_A	Woning	1,5	22,38	17	18,14	13	23,77	46	42
228_B	Woning	5	24,19	19	19,72	15	25,52	51	47
228_C	Woning	8	25,94	21	20,92	16	27,13	54	50
228_D	Woning	11	28,1	23	22,68	18	29,20	55	51
228_E	Woning	14	31,21	26	25,21	20	32,18	57	53
229_A	Woning	1,5	27,77	23	22,93	18	29,00	40	37
229_B	Woning	5	29,25	24	25,25	20	30,70	43	40
229_C	Woning	8	30,53	26	29,21	24	32,93	46	42
229_D	Woning	11	32,7	28	30,9	26	34,91	49	46
229_E	Woning	14	35,12	30	33,34	28	37,33	54	51
230_A	Woning	1,5	35,33	30	23,55	19	35,61	44	42
230_B	Woning	5	36,13	31	24,87	20	36,45	47	44
230_C	Woning	8	36,53	32	25,89	21	36,89	49	46
230_D	Woning	11	37,09	32	27,67	23	37,56	51	47
230_E	Woning	14	37,74	33	30,08	25	38,43	53	49
231_A	Woning	1,5	30,02	25	22,94	18	30,80	45	42
231_B	Woning	5	30,82	26	24,29	19	31,69	48	44
231_C	Woning	8	31,06	26	25,44	20	32,11	49	46
231_D	Woning	11	31,57	27	27,07	22	32,89	52	48
231_E	Woning	14	32,33	27	29,37	24	34,11	56	52
232_A	Woning	1,5	33,59	29	21,94	17	33,87	39	38
232_B	Woning	5	34,73	30	22,91	18	35,00	40	39
232_C	Woning	8	35,3	30	24,04	19	35,61	42	40
232_D	Woning	11	36,13	31	26	21	36,53	45	43
232_E	Woning	14	38,24	33	30,74	26	38,95	52	48
233_A	Woning	1,5	38,79	34	23,43	18	38,91	43	42
233_B	Woning	5	39,8	35	24,7	20	39,93	46	44
233_C	Woning	8	40,29	35	25,87	21	40,44	47	45
233_D	Woning	11	40,82	36	27,72	23	41,03	49	46
233_E	Woning	14	41,41	36	30,31	25	41,73	51	48
234_A	Woning	1,5	32,29	27	22,63	18	32,74	39	38
234_B	Woning	5	33,79	29	24,47	19	34,28	42	40
234_C	Woning	8	34,56	30	26,14	21	35,14	45	42
234_D	Woning	11	35,64	31	28,34	23	36,38	49	46
234_E	Woning	14	37,44	32	32,1	27	38,55	53	50
235_A	Woning	1,5	33,96	29	22,77	18	34,28	42	40
235_B	Woning	5	34,86	30	23,85	19	35,19	44	42
235_C	Woning	8	35,24	30	25	20	35,63	46	43
235_D	Woning	11	35,81	31	26,89	22	36,34	49	45
235_E	Woning	14	36,52	32	30,45	25	37,48	54	51
236_A	Woning	1,5	39,06	34	21,67	17	39,14	36	40
236_B	Woning	5	40,23	35	23,19	18	40,32	39	42
236_C	Woning	8	40,8	36	24,44	19	40,90	41	43
236_D	Woning	11	41,45	36	26,03	21	41,58	44	44
236_E	Woning	14	42,42	37	29,31	24	42,63	49	47
237_A	Woning	1,5	45,47	40	36,43	31	45,98	37	46
237_B	Woning	5	46,45	41	37,08	32	46,93	42	47
237_C	Woning	8	46,87	42	37,16	32	47,31	40	48
237_D	Woning	11	47,3	42	37,2	32	47,70	40	48
237_E	Woning	14	47,73	43	37,23	32	48,10	19	48
238_A	Woning	1,5	34,77	30	23,91	19	35,12	39	39
238_B	Woning	5	35,95	31	25,33	20	36,32	42	41
238_C	Woning	8	36,53	32	26,86	22	36,97	45	42
238_D	Woning	11	37,19	32	28,87	24	37,79	49	45
238_E	Woning	14	38,31	33	31,85	27	39,19	53	49
239_A	Woning	1,5	38,28	33	31,02	26	39,03	38	40
239_B	Woning	5	39,26	34	31,7	27	39,96	39	41

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
239_C	Woning	8	39,66	35	31,95	27	40,34	37	41
239_D	Woning	11	39,99	35	32,31	27	40,67	40	42
239_E	Woning	14	40,55	36	33,43	28	41,32	50	47
240_A	Woning	1,5	45,71	41	34,41	29	46,02	42	47
240_B	Woning	5	46,78	42	35,1	30	47,06	46	48
240_C	Woning	8	47,29	42	35,27	30	47,55	46	49
240_D	Woning	11	47,83	43	35,46	30	48,08	47	49
240_E	Woning	14	48,38	43	35,88	31	48,62	48	50
241_A	Woning	1,5	44,57	40	35,49	30	45,07	41	46
241_B	Woning	5	45,61	41	36,35	31	46,10	44	47
241_C	Woning	8	46	41	36,45	31	46,46	29	46
241_D	Woning	11	46,39	41	36,5	32	46,82	29	47
241_E	Woning	14	46,78	42	36,53	32	47,18	22	47
242_A	Woning	1,5	23,38	18	23,33	18	26,37	40	37
242_B	Woning	5	25,34	20	25,13	20	28,25	42	39
242_C	Woning	8	27,33	22	26,99	22	30,18	45	42
242_D	Woning	11	29,42	24	28,95	24	32,20	49	45
242_E	Woning	14	31,24	26	32,11	27	34,70	54	50
243_A	Woning	1,5	43,69	39	26,41	21	43,77	36	44
243_B	Woning	5	44,86	40	27,37	22	44,94	37	45
243_C	Woning	8	45,37	40	27,85	23	45,44	38	46
243_D	Woning	11	45,91	41	28,92	24	46,00	42	47
243_E	Woning	14	46,59	42	32,03	27	46,74	50	50
244_A	Woning	1,5	35,78	31	26,88	22	36,31	39	39
244_B	Woning	5	37,33	32	27,88	23	37,79	41	41
244_C	Woning	8	37,83	33	28,38	23	38,30	39	40
244_D	Woning	11	38,08	33	29,29	24	38,62	42	42
244_E	Woning	14	38,36	33	30,68	26	39,05	50	47
245_A	Woning	1,5	23,77	19	21,9	17	25,95	38	36
245_B	Woning	5	25,37	20	23,84	19	27,68	41	38
245_C	Woning	8	27,62	23	25,57	21	29,72	44	41
245_D	Woning	11	30,38	25	27,92	23	32,34	48	44
245_E	Woning	14	34,02	29	30,24	25	35,54	53	49
246_A	Woning	1,5	33,07	28	20,64	16	33,31	42	40
246_B	Woning	5	34,42	29	22,25	17	34,67	45	42
246_C	Woning	8	35,26	30	23,91	19	35,57	47	44
246_D	Woning	11	36,16	31	26,71	22	36,62	49	46
246_E	Woning	14	37,84	33	30,72	26	38,61	53	49
247_A	Woning	1,5	20,13	15	21,11	16	23,66	41	38
247_B	Woning	5	21,48	16	22,6	18	25,08	44	40
247_C	Woning	8	22,69	18	24,21	19	26,53	46	42
247_D	Woning	11	25,84	21	26,73	22	29,32	49	45
247_E	Woning	14	30,48	25	32,15	27	34,40	55	51
248_A	Woning	1,5	34,64	30	19,83	15	34,78	39	38
248_B	Woning	5	36,04	31	21,29	16	36,19	41	40
248_C	Woning	8	36,85	32	22,92	18	37,02	41	40
248_D	Woning	11	37,76	33	25,77	21	38,02	44	43
248_E	Woning	14	39,83	35	32,84	28	40,63	49	46
249_A	Woning	1,5	26,14	21	21,45	16	27,41	39	36
249_B	Woning	5	27,61	23	23,23	18	28,96	41	38
249_C	Woning	8	28,73	24	24,85	20	30,22	43	40
249_D	Woning	11	30,52	26	26,86	22	32,08	47	43
249_E	Woning	14	33	28	29,41	24	34,58	52	49
250_A	Woning	1,5	30,96	26	20,08	15	31,30	44	41
250_B	Woning	5	32,18	27	21,71	17	32,55	47	44
250_C	Woning	8	32,81	28	23,44	18	33,29	49	46
250_D	Woning	11	33,91	29	25,77	21	34,54	51	47
250_E	Woning	14	35,97	31	29,5	25	36,85	54	50
251_A	Woning	1,5	20,27	15	18,86	14	22,64	45	41
251_B	Woning	5	22,02	17	20,1	15	24,17	48	45
251_C	Woning	8	23,6	19	21,55	17	25,71	50	46
251_D	Woning	11	24,95	20	24,62	20	27,80	52	48

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
251_E	Woning	14	26,96	22	29,72	25	31,56	56	52
252_A	Woning	1,5	27,51	23	20,71	16	28,34	39	36
252_B	Woning	5	28,57	24	22	17	29,44	42	39
252_C	Woning	8	29,96	25	23,73	19	30,89	43	40
252_D	Woning	11	32,34	27	26,89	22	33,43	46	43
252_E	Woning	14	36,4	31	31,97	27	37,74	52	48
253_A	Woning	1,5	18,78	14	25,81	21	26,60	49	45
253_B	Woning	5	20,94	16	29,29	24	29,88	54	50
253_C	Woning	8	21,81	17	33,67	29	33,95	56	52
253_D	Woning	11	20,19	15	35,01	30	35,16	58	54
253_E	Woning	14	18,01	13	35,75	31	35,81	60	56
254_A	Woning	1,5	24,35	19	20,66	16	25,90	44	41
254_B	Woning	5	26,34	21	22,58	18	27,86	49	45
254_C	Woning	8	28,35	23	24,36	19	29,80	50	46
254_D	Woning	11	30,95	26	26,45	21	32,27	52	48
254_E	Woning	14	34,43	29	28,4	23	35,40	54	50
255_A	Woning	1,5	17,89	13	26,18	21	26,78	49	45
255_B	Woning	5	19,49	14	29,24	24	29,68	54	50
255_C	Woning	8	20,67	16	33,56	29	33,78	57	52
255_D	Woning	11	18,16	13	34,87	30	34,96	58	54
255_E	Woning	14	16,28	11	35,57	31	35,62	61	56
256_A	Woning	1,5	24,16	19	20,54	16	25,73	44	41
256_B	Woning	5	26,24	21	22,46	17	27,76	49	45
256_C	Woning	8	28,02	23	24,31	19	29,56	51	47
256_D	Woning	11	30,44	25	26,45	21	31,90	52	48
256_E	Woning	14	34,04	29	30,25	25	35,56	54	50
257_A	Woning	1,5	18,61	14	24,08	19	25,16	49	45
257_B	Woning	5	20,11	15	29,75	25	30,20	54	50
257_C	Woning	8	22,06	17	33,74	29	34,02	57	53
257_D	Woning	11	20,56	16	34,9	30	35,05	59	54
257_E	Woning	14	20,15	15	35,61	31	35,73	61	57
258_A	Woning	1,5	23,29	18	20,21	15	25,03	45	41
258_B	Woning	5	25,31	20	22,19	17	27,03	49	46
258_C	Woning	8	27,09	22	24,16	19	28,88	51	47
258_D	Woning	11	29,62	25	26,41	21	31,32	52	48
258_E	Woning	14	32,96	28	30,16	25	34,79	55	51
259_A	Woning	1,5	23,04	18	26,45	21	28,08	45	41
259_B	Woning	5	25,79	21	29,1	24	30,76	49	45
259_C	Woning	8	27,23	22	33,8	29	34,67	51	47
259_D	Woning	11	28,83	24	35,29	30	36,17	53	49
259_E	Woning	14	31,32	26	36,68	32	37,79	55	51
260_A	Woning	1,5	21,39	16	7,25	2	21,55	49	45
260_B	Woning	5	23,09	18	9,13	4	23,26	54	50
260_C	Woning	8	24,98	20	10,79	6	25,14	57	52
260_D	Woning	11	26,39	21	13,53	9	26,61	58	54
260_E	Woning	14	30,42	25	18,59	14	30,69	61	56
261_A	Woning	1,5	23,67	19	19,15	14	24,98	42	39
261_B	Woning	5	26,74	22	21,08	16	27,78	45	42
261_C	Woning	8	28,77	24	23	18	29,79	47	44
261_D	Woning	11	31,21	26	25,63	21	32,26	50	47
261_E	Woning	14	34,26	29	29,21	24	35,44	55	51
262_A	Woning	1,5	23,81	19	22,25	17	26,11	42	39
262_B	Woning	5	26,38	21	24,38	19	28,50	46	42
262_C	Woning	8	27,86	23	26,17	21	30,11	48	44
262_D	Woning	11	29,95	25	28,71	24	32,39	50	46
262_E	Woning	14	32,73	28	32,95	28	35,85	53	49
263_A	Woning	1,5	20,76	16	22,52	18	24,74	44	40
263_B	Woning	5	22,71	18	24,84	20	26,91	47	43
263_C	Woning	8	24,31	19	26,37	21	28,47	49	45
263_D	Woning	11	25,4	20	28,66	24	30,34	51	48
263_E	Woning	14	26,92	22	34,33	29	35,05	56	52
264_A	Woning	1,5	24,79	20	21,02	16	26,32	39	36

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
264_B	Woning	5	26,24	21	22,45	17	27,76	41	38
264_C	Woning	8	28,48	23	24,08	19	29,83	43	40
264_D	Woning	11	31,08	26	26,81	22	32,46	46	43
264_E	Woning	14	35,67	31	30,67	26	36,87	52	49
265_A	Woning	1,5	30,59	26	21,39	16	31,08	40	38
265_B	Woning	5	31,69	27	23,35	18	32,29	43	41
265_C	Woning	8	32,44	27	25,31	20	33,22	46	43
265_D	Woning	11	33,72	29	27,98	23	34,75	49	46
265_E	Woning	14	35,87	31	33,37	28	37,81	54	50
266_A	Woning	1,5	33,83	29	20,95	16	34,05	41	39
266_B	Woning	5	34,69	30	22,6	18	34,95	44	41
266_C	Woning	8	35,12	30	24,65	20	35,49	46	43
266_D	Woning	11	36,03	31	27,51	23	36,60	49	46
266_E	Woning	14	37,52	33	30,6	26	38,32	53	49
267_A	Woning	1,5	20,09	15	21,27	16	23,73	40	37
267_B	Woning	5	21,47	16	22,95	18	25,29	42	39
267_C	Woning	8	23,3	18	24,49	19	26,94	45	41
267_D	Woning	11	25,77	21	27,34	22	29,63	48	45
267_E	Woning	14	28,62	24	31,09	26	33,04	55	51
268_A	Woning	1,5	37,4	32	20,4	15	37,49	37	39
268_B	Woning	5	38,45	33	22,01	17	38,55	40	41
268_C	Woning	8	38,89	34	23,42	18	39,01	42	42
268_D	Woning	11	39,57	35	25,52	21	39,74	45	44
268_E	Woning	14	40,8	36	28,68	24	41,06	49	47
269_A	Woning	1,5	34,22	29	21,87	17	34,46	40	39
269_B	Woning	5	35,19	30	23,61	19	35,48	43	41
269_C	Woning	8	35,57	31	25,37	20	35,97	46	43
269_D	Woning	11	36,23	31	27,74	23	36,81	49	46
269_E	Woning	14	37,07	32	31,09	26	38,05	54	50
270_A	Woning	1,5	43,5	39	34,47	29	44,01	38	44
270_B	Woning	5	44,6	40	35,42	30	45,10	42	46
270_C	Woning	8	44,95	40	35,54	31	45,42	20	45
270_D	Woning	11	45,29	40	35,59	31	45,73	21	46
270_E	Woning	14	45,64	41	35,61	31	46,05	19	46
271_A	Woning	1,5	43,25	38	32,39	27	43,59	37	44
271_B	Woning	5	44,3	39	33,56	29	44,65	39	45
271_C	Woning	8	44,72	40	33,83	29	45,06	40	46
271_D	Woning	11	45,23	40	34,14	29	45,55	44	47
271_E	Woning	14	45,86	41	34,96	30	46,20	51	50
272_A	Woning	1,5	32,01	27	30,48	25	34,33	41	39
272_B	Woning	5	33,74	29	31,63	27	35,83	43	41
272_C	Woning	8	34,95	30	31,92	27	36,71	38	39
272_D	Woning	11	35,69	31	32,24	27	37,31	40	40
272_E	Woning	14	37,11	32	33,44	28	38,67	49	46
273_A	Woning	1,5	21,55	17	20,95	16	24,28	40	37
273_B	Woning	5	23,28	18	22,7	18	26,01	43	39
273_C	Woning	8	25,12	20	24,53	20	27,84	46	42
273_D	Woning	11	27,84	23	27,16	22	30,52	50	46
273_E	Woning	14	30,73	26	30,95	26	33,85	55	51
274_A	Woning	1,5	42,76	38	33,7	29	43,26	38	44
274_B	Woning	5	43,89	39	34,69	30	44,39	41	45
274_C	Woning	8	44,23	39	34,83	30	44,70	25	45
274_D	Woning	11	44,54	40	34,89	30	44,99	14	45
274_E	Woning	14	44,87	40	34,93	30	45,28	16	45
275_A	Woning	1,5	41,59	37	18,09	13	41,61	38	42
275_B	Woning	5	42,67	38	18,94	14	42,69	39	43
275_C	Woning	8	43,04	38	20,35	15	43,07	39	44
275_D	Woning	11	43,52	39	23,34	18	43,56	42	45
275_E	Woning	14	44,21	39	29,38	24	44,36	51	49
276_A	Woning	1,5	33,89	29	25,23	20	34,44	39	38
276_B	Woning	5	35,55	31	26,39	21	36,05	42	40
276_C	Woning	8	36,27	31	26,89	22	36,74	40	40

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
276_D	Woning	11	36,7	32	27,93	23	37,24	44	42
276_E	Woning	14	37,27	32	30,98	26	38,19	51	48
277_A	Woning	1,5	22,93	18	20,54	16	24,91	39	36
277_B	Woning	5	24,57	20	22,52	18	26,67	42	39
277_C	Woning	8	26,66	22	24,51	20	28,72	45	41
277_D	Woning	11	29,58	25	27,29	22	31,59	48	45
277_E	Woning	14	33,26	28	30,32	25	35,05	54	50
278_A	Woning	1,5	27,17	22	19,23	14	27,81	44	41
278_B	Woning	5	29,59	25	20,96	16	30,14	47	44
278_C	Woning	8	31,1	26	22,83	18	31,70	49	45
278_D	Woning	11	32,53	28	25,79	21	33,37	51	47
278_E	Woning	14	34,75	30	30,39	25	36,11	54	50
279_A	Woning	1,5	21,17	16	18,85	14	23,17	42	39
279_B	Woning	5	23,75	19	20,14	15	25,32	44	41
279_C	Woning	8	25,65	21	21,45	16	27,04	47	43
279_D	Woning	11	27,41	22	23,64	19	28,93	50	46
279_E	Woning	14	30,89	26	28,5	24	32,87	56	52
280_A	Woning	1,5	34,49	29	18,58	14	34,60	40	38
280_B	Woning	5	35,57	31	19,93	15	35,69	42	40
280_C	Woning	8	36,13	31	21,63	17	36,28	43	41
280_D	Woning	11	36,95	32	24,63	20	37,20	46	43
280_E	Woning	14	38,9	34	31,15	26	39,57	50	47
281_A	Woning	1,5	22,94	18	21,15	16	25,14	41	37
281_B	Woning	5	25,06	20	23,13	18	27,21	43	40
281_C	Woning	8	27,16	22	25,13	20	29,27	45	42
281_D	Woning	11	29,7	25	28,19	23	32,02	48	44
281_E	Woning	14	32,55	28	33,15	28	35,87	53	50
282_A	Woning	1,5	23,63	19	14,36	9	24,11	46	43
282_B	Woning	5	27,47	22	16,35	11	27,80	51	47
282_C	Woning	8	29,07	24	18,73	14	29,46	53	49
282_D	Woning	11	30,42	25	21,82	17	30,99	54	50
282_E	Woning	14	33,15	28	26,7	22	34,03	56	52
283_A	Woning	1,5	20,68	16	18,84	14	22,86	46	42
283_B	Woning	5	23,44	18	20,13	15	25,11	51	47
283_C	Woning	8	24,98	20	21,61	17	26,62	53	49
283_D	Woning	11	26,27	21	24,59	20	28,52	54	50
283_E	Woning	14	28,65	24	30,2	25	32,51	57	53
284_A	Woning	1,5	27,43	22	18,8	14	27,99	40	37
284_B	Woning	5	28,41	23	19,93	15	28,98	43	40
284_C	Woning	8	29,41	24	21,52	17	30,07	45	41
284_D	Woning	11	31,48	26	24,54	20	32,28	47	44
284_E	Woning	14	35,62	31	30,13	25	36,70	52	49
285_A	Woning	1,5	19,93	15	22,04	17	24,13	49	45
285_B	Woning	5	21,67	17	24,21	19	26,13	54	50
285_C	Woning	8	23,3	18	25,6	21	27,61	57	53
285_D	Woning	11	23,07	18	26,59	22	28,19	58	54
285_E	Woning	14	22,85	18	30,41	25	31,11	60	56
286_A	Woning	1,5	22,3	17	17,25	12	23,48	42	38
286_B	Woning	5	24,31	19	19,15	14	25,47	45	41
286_C	Woning	8	26,86	22	21,04	16	27,87	46	43
286_D	Woning	11	29,62	25	24,08	19	30,68	49	45
286_E	Woning	14	33,2	28	28,12	23	34,38	53	49
287_A	Woning	1,5	18,84	14	23,9	19	25,08	49	45
287_B	Woning	5	20,2	15	27,4	22	28,16	54	50
287_C	Woning	8	22,14	17	32,49	27	32,88	57	53
287_D	Woning	11	21,87	17	33,29	28	33,59	59	54
287_E	Woning	14	21,31	16	34,07	29	34,30	61	56
288_A	Woning	1,5	22,09	17	18,68	14	23,72	44	41
288_B	Woning	5	24,05	19	20,64	16	25,68	48	44
288_C	Woning	8	26,3	21	22,68	18	27,87	49	45
288_D	Woning	11	29,02	24	25,26	20	30,55	51	47
288_E	Woning	14	32,88	28	29,23	24	34,44	53	50

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
289_A	Woning	1,5	19,37	14	24,79	20	25,89	49	45
289_B	Woning	5	20,17	15	28,37	23	28,98	54	50
289_C	Woning	8	22,53	18	32,57	28	32,98	57	53
289_D	Woning	11	21,16	16	33,35	28	33,60	59	55
289_E	Woning	14	19,75	15	34,06	29	34,22	62	57
290_A	Woning	1,5	22,03	17	18,44	13	23,60	45	42
290_B	Woning	5	24,13	19	20,3	15	25,63	49	45
290_C	Woning	8	26,28	21	22,37	17	27,76	51	47
290_D	Woning	11	28,72	24	24,86	20	30,21	52	48
290_E	Woning	14	32,07	27	27,24	22	33,30	55	51
291_A	Woning	1,5	21,5	17	6,55	2	21,63	50	46
291_B	Woning	5	26,05	21	8,1	3	26,12	55	51
291_C	Woning	8	28,06	23	8,44	3	28,11	58	53
291_D	Woning	11	28,55	24	8,59	4	28,59	59	55
291_E	Woning	14	29,15	24	8,69	4	29,19	61	57
292_A	Woning	1,5	23,55	19	22,28	17	25,97	44	40
292_B	Woning	5	25,46	20	24,25	19	27,91	49	45
292_C	Woning	8	27,56	23	25,83	21	29,79	52	48
292_D	Woning	11	29,65	25	27,89	23	31,87	53	49
292_E	Woning	14	32,18	27	31,27	26	34,76	55	51
293_A	Woning	1,5	22,25	17	16,52	12	23,28	43	39
293_B	Woning	5	24,91	20	18,42	13	25,79	46	42
293_C	Woning	8	27	22	20,41	15	27,86	48	45
293_D	Woning	11	29,57	25	23,14	18	30,46	51	47
293_E	Woning	14	32,71	28	27,56	23	33,87	55	51
294_A	Woning	1,5	23,28	18	20,85	16	25,25	43	40
294_B	Woning	5	24,75	20	22,4	17	26,74	46	43
294_C	Woning	8	26,4	21	24,32	19	28,50	48	45
294_D	Woning	11	29,22	24	26,77	22	31,18	50	47
294_E	Woning	14	32,68	28	30,91	26	34,89	54	50
295_A	Woning	1,5	27,23	22	19,33	14	27,88	42	39
295_B	Woning	5	28,88	24	21,43	16	29,60	45	42
295_C	Woning	8	29,8	25	23,47	18	30,71	48	44
295_D	Woning	11	31,19	26	26,16	21	32,38	51	47
295_E	Woning	14	33,81	29	32,22	27	36,09	55	51
296_A	Woning	1,5	22,91	18	20,11	15	24,74	43	39
296_B	Woning	5	24,43	19	21,81	17	26,33	45	42
296_C	Woning	8	26,19	21	23,99	19	28,23	47	43
296_D	Woning	11	29,16	24	27,03	22	31,23	50	46
296_E	Woning	14	33,53	29	31,42	26	35,62	54	50
297_A	Woning	1,5	19,73	15	18,12	13	22,01	45	41
297_B	Woning	5	21,5	17	19,75	15	23,73	48	44
297_C	Woning	8	23,51	19	21,98	17	25,83	50	46
297_D	Woning	11	26,19	21	25,16	20	28,71	52	48
297_E	Woning	14	27,88	23	29,61	25	31,84	57	52
298_A	Woning	1,5	34,98	30	19,05	14	35,10	38	38
298_B	Woning	5	35,96	31	21,13	16	36,10	41	40
298_C	Woning	8	36,39	31	23,27	18	36,60	44	42
298_D	Woning	11	37,33	32	26,04	21	37,64	47	44
298_E	Woning	14	39,87	35	32,67	28	40,63	51	48
299_A	Woning	1,5	23,31	18	10,18	5	23,51	48	45
299_B	Woning	5	27,44	22	11,98	7	27,56	54	50
299_C	Woning	8	29,5	25	14,44	9	29,63	56	52
299_D	Woning	11	30,47	25	18,2	13	30,73	57	53
299_E	Woning	14	32,29	27	23,88	19	32,87	58	54
300_A	Woning	1,5	22,81	18	19,82	15	24,58	39	36
300_B	Woning	5	24,85	20	21,83	17	26,61	42	39
300_C	Woning	8	26,81	22	23,81	19	28,57	44	41
300_D	Woning	11	29,22	24	26,81	22	31,19	47	44
300_E	Woning	14	32,39	27	30,45	25	34,54	53	49
301_A	Woning	1,5	28,23	23	16,38	11	28,50	47	43
301_B	Woning	5	30,27	25	18,54	14	30,56	51	47

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
301_C	Woning	8	31,26	26	20,82	16	31,64	52	49
301_D	Woning	11	31,75	27	24,18	19	32,45	54	50
301_E	Woning	14	33,05	28	30,8	26	35,08	57	52
302_A	Woning	1,5	21,93	17	19,99	15	24,07	40	37
302_B	Woning	5	23,68	19	22,03	17	25,95	43	40
302_C	Woning	8	25,88	21	24,16	19	28,12	46	43
302_D	Woning	11	28,85	24	27,22	22	31,12	49	46
302_E	Woning	14	32,68	28	31,74	27	35,25	54	50
303_A	Woning	1,5	21,49	16	18,33	13	23,20	48	44
303_B	Woning	5	23,49	18	20,32	15	25,20	53	49
303_C	Woning	8	25,61	21	22,22	17	27,25	54	50
303_D	Woning	11	27,39	22	24,68	20	29,25	56	52
303_E	Woning	14	29,49	24	28,69	24	32,12	59	54
304_A	Woning	1,5	32,92	28	18,96	14	33,09	40	38
304_B	Woning	5	34,01	29	21,04	16	34,22	43	41
304_C	Woning	8	34,55	30	23,23	18	34,86	45	43
304_D	Woning	11	35,57	31	26,37	21	36,06	48	45
304_E	Woning	14	38,51	34	32,76	28	39,54	51	48
305_A	Woning	1,5	18,69	14	18,43	13	21,57	42	39
305_B	Woning	5	20,51	16	20,28	15	23,40	45	41
305_C	Woning	8	22,44	17	22,03	17	25,25	48	44
305_D	Woning	11	24,86	20	24,61	20	27,74	51	47
305_E	Woning	14	27,9	23	28,17	23	31,05	56	52
306_A	Woning	1,5	41,23	36	32,65	28	41,79	37	42
306_B	Woning	5	42,37	37	33,69	29	42,93	40	44
306_C	Woning	8	42,66	38	33,83	29	43,20	26	43
306_D	Woning	11	42,93	38	33,89	29	43,44	12	43
306_E	Woning	14	43,18	38	33,94	29	43,67	14	44
307_A	Woning	1,5	34,46	29	25,38	20	34,96	40	39
307_B	Woning	5	36,04	31	26,46	21	36,50	42	41
307_C	Woning	8	36,8	32	26,79	22	37,21	42	41
307_D	Woning	11	37,19	32	27,35	22	37,61	45	43
307_E	Woning	14	37,65	33	28,46	23	38,14	53	49
308_A	Woning	1,5	39,22	34	16,69	12	39,24	39	41
308_B	Woning	5	40,21	35	17,57	13	40,23	41	42
308_C	Woning	8	40,47	35	19,15	14	40,50	41	42
308_D	Woning	11	40,87	36	22,05	17	40,93	44	44
308_E	Woning	14	41,63	37	28,61	24	41,85	53	50
309_A	Woning	1,5	30,93	26	20	15	31,27	41	39
309_B	Woning	5	31,9	27	21,87	17	32,31	44	41
309_C	Woning	8	32,26	27	23,86	19	32,84	47	44
309_D	Woning	11	32,95	28	26,45	21	33,82	51	47
309_E	Woning	14	34,33	29	31,24	26	36,06	55	51
310_A	Woning	1,5	41,98	37	33,1	28	42,51	38	43
310_B	Woning	5	43,09	38	34,11	29	43,61	41	45
310_C	Woning	8	43,36	38	34,25	29	43,87	25	44
310_D	Woning	11	43,64	39	34,32	29	44,12	12	44
310_E	Woning	14	43,92	39	34,36	29	44,38	14	44
311_A	Woning	1,5	31,1	26	29,51	25	33,39	40	38
311_B	Woning	5	33,05	28	30,65	26	35,03	42	40
311_C	Woning	8	34,3	29	30,93	26	35,94	39	39
311_D	Woning	11	35,12	30	31,23	26	36,61	42	41
311_E	Woning	14	36,36	31	32,18	27	37,77	51	48
312_A	Woning	1,5	40,91	36	31,54	27	41,38	40	43
312_B	Woning	5	41,82	37	32,62	28	42,31	43	44
312_C	Woning	8	42,1	37	32,88	28	42,60	41	44
312_D	Woning	11	42,55	38	33,2	28	43,02	45	45
312_E	Woning	14	43,23	38	34,07	29	43,73	52	49
313_A	Woning	1,5	18,8	14	18,93	14	21,88	50	46
313_B	Woning	5	20,99	16	21,35	16	24,19	56	52
313_C	Woning	8	22,66	18	23,16	18	25,93	58	54
313_D	Woning	11	23,18	18	25,58	21	27,56	59	55

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
313_E	Woning	14	23,77	19	29,07	24	30,19	61	56
314_A	Woning	1,5	26,68	22	19,16	14	27,39	40	37
314_B	Woning	5	28,01	23	23,93	19	29,44	43	40
314_C	Woning	8	28,99	24	24,89	20	30,42	46	42
314_D	Woning	11	30,7	26	26,5	22	32,10	49	45
314_E	Woning	14	33,86	29	31,19	26	35,74	52	48
315_A	Woning	1,5	19,22	14	20,37	15	22,85	50	46
315_B	Woning	5	21,29	16	22,36	17	24,87	56	52
315_C	Woning	8	22,82	18	24,09	19	26,51	58	54
315_D	Woning	11	23,07	18	26,16	21	27,89	60	55
315_E	Woning	14	22,74	18	29,22	24	30,10	61	57
316_A	Woning	1,5	31,71	27	17,44	12	31,87	42	39
316_B	Woning	5	33,1	28	19,6	15	33,29	45	42
316_C	Woning	8	33,67	29	21,88	17	33,95	47	44
316_D	Woning	11	34,46	29	25,11	20	34,94	50	46
316_E	Woning	14	35,94	31	31,52	27	37,28	53	49
317_A	Woning	1,5	18,73	14	22,31	17	23,89	50	46
317_B	Woning	5	20,68	16	25,9	21	27,04	56	52
317_C	Woning	8	22,2	17	29,13	24	29,93	59	54
317_D	Woning	11	22,63	18	29,92	25	30,66	60	56
317_E	Woning	14	22,21	17	31,35	26	31,85	62	57
318_A	Woning	1,5	29,86	25	18,76	14	30,18	43	40
318_B	Woning	5	31,03	26	22,26	17	31,58	46	42
318_C	Woning	8	31,68	27	24,02	19	32,37	48	44
318_D	Woning	11	32,7	28	26,28	21	33,59	51	47
318_E	Woning	14	34,57	30	32,08	27	36,51	53	50
319_A	Woning	1,5	17,5	13	23,12	18	24,17	50	46
319_B	Woning	5	19,85	15	26,46	21	27,32	55	51
319_C	Woning	8	21,74	17	30,26	25	30,83	58	54
319_D	Woning	11	22,47	17	31,29	26	31,83	60	56
319_E	Woning	14	22,03	17	32,52	28	32,89	62	57
320_A	Woning	1,5	31,32	26	18,13	13	31,53	43	40
320_B	Woning	5	33	28	20,25	15	33,22	46	43
320_C	Woning	8	33,86	29	22,46	17	34,16	48	45
320_D	Woning	11	34,67	30	25,45	20	35,16	50	47
320_E	Woning	14	35,74	31	32,11	27	37,30	53	49
321_A	Woning	1,5	16,31	11	23,57	19	24,32	50	46
321_B	Woning	5	18,65	14	26,65	22	27,29	55	51
321_C	Woning	8	20,65	16	30,72	26	31,13	59	54
321_D	Woning	11	21,43	16	31,64	27	32,03	60	56
321_E	Woning	14	20,91	16	32,46	27	32,76	62	57
322_A	Woning	1,5	29,1	24	18,14	13	29,44	42	39
322_B	Woning	5	30,55	26	20,21	15	30,93	46	43
322_C	Woning	8	31,16	26	22,38	17	31,70	48	45
322_D	Woning	11	32,14	27	25,02	20	32,91	50	46
322_E	Woning	14	33,94	29	31,67	27	35,96	52	49
323_A	Woning	1,5	21,45	16	18,2	13	23,13	46	42
323_B	Woning	5	22,98	18	19,65	15	24,64	50	46
323_C	Woning	8	24,76	20	21,61	17	26,47	52	48
323_D	Woning	11	27,61	23	24,71	20	29,40	53	49
323_E	Woning	14	32,11	27	29,94	25	34,17	56	51
324_A	Woning	1,5	19,67	15	19,13	14	22,42	48	45
324_B	Woning	5	22,89	18	21,75	17	25,37	53	49
324_C	Woning	8	25,59	21	23,95	19	27,86	57	53
324_D	Woning	11	27,38	22	24,97	20	29,35	59	54
324_E	Woning	14	28,33	23	25,63	21	30,20	60	56
325_A	Woning	1,5	18,99	14	17,62	13	21,36	45	42
325_B	Woning	5	20,95	16	19,43	14	23,27	49	45
325_C	Woning	8	22,91	18	21,17	16	25,14	51	47
325_D	Woning	11	25,09	20	23,91	19	27,55	54	49
325_E	Woning	14	27,85	23	27,84	23	30,86	57	53
326_A	Woning	1,5	40,48	35	32,04	27	41,06	36	42

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
326_B	Woning	5	41,63	37	33,12	28	42,20	39	43
326_C	Woning	8	41,89	37	33,27	28	42,45	24	42
326_D	Woning	11	42,09	37	33,3	28	42,63	0	43
326_E	Woning	14	42,35	37	33,35	28	42,86	8	43
327_A	Woning	1,5	37,95	33	30,15	25	38,62	41	41
327_B	Woning	5	38,91	34	31,32	26	39,60	43	42
327_C	Woning	8	39,18	34	31,64	27	39,89	44	43
327_D	Woning	11	39,56	35	32,05	27	40,27	47	45
327_E	Woning	14	40,36	35	33,28	28	41,14	54	50
328_A	Woning	1,5	28,82	24	28,9	24	31,87	40	38
328_B	Woning	5	31,4	26	30,08	25	33,80	42	39
328_C	Woning	8	33,01	28	30,38	25	34,90	42	40
328_D	Woning	11	33,7	29	30,65	26	35,45	45	42
328_E	Woning	14	35,15	30	31,54	27	36,72	54	50
329_A	Woning	1,5	19,32	14	18,33	13	21,86	45	41
329_B	Woning	5	21,61	17	20,18	15	23,96	47	44
329_C	Woning	8	23,38	18	22,12	17	25,81	50	46
329_D	Woning	11	25,77	21	25,03	20	28,43	53	49
329_E	Woning	14	28,58	24	29,11	24	31,86	57	53
330_A	Woning	1,5	39,85	35	31,62	27	40,46	38	42
330_B	Woning	5	41,02	36	32,71	28	41,62	41	43
330_C	Woning	8	41,32	36	32,87	28	41,90	22	42
330_D	Woning	11	41,56	37	32,91	28	42,11	0	42
330_E	Woning	14	41,8	37	32,96	28	42,34	5	42
331_A	Woning	1,5	29	24	25,52	21	30,61	40	37
331_B	Woning	5	31,03	26	27,03	22	32,48	41	39
331_C	Woning	8	32,81	28	27,37	22	33,90	42	40
331_D	Woning	11	33,63	29	27,8	23	34,64	44	41
331_E	Woning	14	34,68	30	28,88	24	35,70	50	46
332_A	Woning	1,5	36,73	32	16,49	11	36,77	40	40
332_B	Woning	5	37,72	33	18	13	37,76	42	41
332_C	Woning	8	37,97	33	19,48	14	38,03	42	41
332_D	Woning	11	38,3	33	21,75	17	38,40	46	44
332_E	Woning	14	39,22	34	28,1	23	39,54	54	50
333_A	Woning	1,5	19,47	14	17,68	13	21,68	47	43
333_B	Woning	5	21,66	17	19,74	15	23,81	51	47
333_C	Woning	8	23,45	18	21,49	16	25,58	53	49
333_D	Woning	11	25,77	21	23,95	19	27,96	55	51
333_E	Woning	14	28,51	24	27,6	23	31,09	58	53
334_A	Woning	1,5	39,47	34	31,17	26	40,06	36	41
334_B	Woning	5	40,68	36	32,32	27	41,28	39	42
334_C	Woning	8	40,97	36	32,49	27	41,55	30	42
334_D	Woning	11	41,14	36	32,53	28	41,70	-2	42
334_E	Woning	14	41,4	36	32,58	28	41,94	3	42
335_A	Woning	1,5	35,99	31	16,13	11	36,03	41	40
335_B	Woning	5	37,18	32	17,29	12	37,22	44	42
335_C	Woning	8	37,49	32	18,8	14	37,55	43	42
335_D	Woning	11	37,92	33	21,06	16	38,01	46	44
335_E	Woning	14	38,78	34	26,98	22	39,06	53	50
336_A	Woning	1,5	33,58	29	22,23	17	33,88	44	41
336_B	Woning	5	35,58	31	23,9	19	35,87	47	44
336_C	Woning	8	36,2	31	24,1	19	36,46	48	45
336_D	Woning	11	36,47	31	24,26	19	36,72	50	47
336_E	Woning	14	36,84	32	25,08	20	37,12	54	50
337_A	Appartement	1,5	13,62	9	24,6	20	24,93	51	47
337_B	Appartement	5	14,32	9	29,34	24	29,48	56	51
337_C	Appartement	8	16,91	12	30,69	26	30,86	59	55
337_D	Appartement	11	14,43	9	31,16	26	31,25	61	57
337_E	Appartement	14	11,56	7	31,59	27	31,63	63	58
337_F	Appartement	17	11,72	7	31,85	27	31,89	65	61
338_A	Appartement	1,5	10,79	6	25,04	20	25,20	51	47
338_B	Appartement	5	10,9	6	29,38	24	29,43	56	51

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
338_C	Appartement	8	13,71	9	30,61	26	30,69	59	55
338_D	Appartement	11	14,47	9	31,04	26	31,14	61	57
338_E	Appartement	14	10,89	6	31,57	27	31,60	63	58
338_F	Appartement	17	11,05	6	32,36	27	32,39	65	60
339_A	Appartement	1,5	11,33	6	25,55	21	25,71	51	47
339_B	Appartement	5	11,14	6	29,52	25	29,58	55	51
339_C	Appartement	8	14,04	9	30,69	26	30,78	59	55
339_D	Appartement	11	14,65	10	31,39	26	31,48	61	56
339_E	Appartement	14	11,09	6	32,01	27	32,04	63	58
339_F	Appartement	17	11,27	6	32,35	27	32,38	65	60
340_A	Appartement	1,5	12,55	8	20,15	15	20,84	49	45
340_B	Appartement	5	13,05	8	23,57	19	23,94	55	51
340_C	Appartement	8	15,01	10	24,98	20	25,40	59	54
340_D	Appartement	11	16,17	11	26,52	22	26,91	60	56
340_E	Appartement	14	17,61	13	28,07	23	28,44	62	57
340_F	Appartement	17	22,29	17	29,88	25	30,58	64	60
341_A	Appartement	1,5	37,1	32	29,22	24	37,76	35	39
341_B	Appartement	5	38,66	34	30,8	26	39,32	37	40
341_C	Appartement	8	38,94	34	30,97	26	39,59	26	40
341_D	Appartement	11	39,18	34	31,02	26	39,80	18	40
341_E	Appartement	14	39,33	34	31,07	26	39,93	18	40
341_F	Appartement	17	39,51	35	31,11	26	40,09	18	40
342_A	Appartement	1,5	37,56	33	29,64	25	38,21	37	40
342_B	Appartement	5	39,04	34	31,09	26	39,68	38	41
342_C	Appartement	8	39,31	34	31,25	26	39,94	25	40
342_D	Appartement	11	39,51	35	31,31	26	40,12	15	40
342_E	Appartement	14	39,69	35	31,36	26	40,29	15	40
342_F	Appartement	17	39,88	35	31,41	26	40,46	16	40
343_A	Appartement	1,5	37,79	33	29,72	25	38,42	29	39
343_B	Appartement	5	39,31	34	31,28	26	39,94	32	40
343_C	Appartement	8	39,54	35	31,45	26	40,17	27	40
343_D	Appartement	11	39,72	35	31,53	27	40,33	0	40
343_E	Appartement	14	39,96	35	31,58	27	40,55	1	41
343_F	Appartement	17	40,22	35	31,64	27	40,79	10	41
344_A	Appartement	1,5	37,87	33	29,77	25	38,50	31	39
344_B	Appartement	5	39,6	35	31,52	27	40,23	34	41
344_C	Appartement	8	39,88	35	31,7	27	40,49	26	41
344_D	Appartement	11	40,09	35	31,74	27	40,68	0	41
344_E	Appartement	14	40,36	35	31,8	27	40,93	1	41
344_F	Appartement	17	40,7	36	31,84	27	41,24	10	41
345_A	Appartement	1,5	31,12	26	18,18	13	31,33	41	39
345_B	Appartement	5	32,41	27	20,31	15	32,67	44	41
345_C	Appartement	8	32,86	28	22,13	17	33,21	45	42
345_D	Appartement	11	33,51	29	24,54	20	34,03	48	45
345_E	Appartement	14	35,96	31	29,96	25	36,94	52	48
345_F	Appartement	17	39,78	35	31,45	26	40,37	54	50
346_A	Appartement	1,5	22,76	18	23,71	19	26,27	48	44
346_B	Appartement	5	24,69	20	27,95	23	29,63	53	49
346_C	Appartement	8	26,48	21	30,85	26	32,20	56	52
346_D	Appartement	11	28,75	24	31,81	27	33,55	58	53
346_E	Appartement	14	32,08	27	33,87	29	36,08	60	55
346_F	Appartement	17	38,08	33	35,49	30	39,99	61	57
347_A	Appartement	1,5	35,18	30	18,16	13	35,26	45	42
347_B	Appartement	5	36,73	32	20,47	15	36,83	48	45
347_C	Appartement	8	37,11	32	22,43	17	37,26	50	47
347_D	Appartement	11	37,47	32	25,25	20	37,71	52	48
347_E	Appartement	14	38,39	33	29,68	25	38,94	54	50
347_F	Appartement	17	40,91	36	34,8	30	41,86	55	51
348_A	Appartement	1,5	--	0	--	0	--	48	44
348_B	Appartement	5	--	0	--	0	--	53	49
348_C	Appartement	8	--	0	--	0	--	57	52
348_D	Appartement	11	--	0	--	0	--	58	54

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
348_E	Appartement	14	--	0	--	0	--	60	55
348_F	Appartement	17	--	0	--	0	--	62	57
349_A	Appartement	1,5	16,98	12	49,15	44	49,15	58	55
349_B	Appartement	5	22,75	18	51,13	46	51,14	64	60
349_C	Appartement	8	26	21	52,85	48	52,86	65	61
349_D	Appartement	11	22,86	18	53,92	49	53,92	66	62
349_E	Appartement	14	19,04	14	54,46	49	54,46	67	63
349_F	Appartement	17	10,93	6	54,84	50	54,84	68	63
350_A	Appartement	20	11,14	6	55,14	50	55,14	68	64
350_B	Appartement	23	9,33	4	55,07	50	55,07	68	64
350_C	Appartement	26	6,7	2	55,07	50	55,07	68	64
350_D	Appartement	29	6,82	2	55,01	50	55,01	68	64
350_E	Appartement	32	6,93	2	54,95	50	54,95	68	64
350_F	Appartement	35	7,05	2	54,86	50	54,86	68	64
351_A	Appartement	38	7,23	2	54,8	50	54,80	68	64
351_B	Appartement	41	7,45	2	54,73	50	54,73	68	64
351_C	Appartement	44	--	0	54,65	50	54,65	68	64
351_D	Appartement	47	--	0	54,57	50	54,57	68	64
352_A	Appartement	1,5	35,51	31	54,86	50	54,91	58	57
352_B	Appartement	5	36,61	32	56,84	52	56,88	63	61
352_C	Appartement	8	37,14	32	57,87	53	57,91	65	62
352_D	Appartement	11	37,67	33	58,23	53	58,26	66	63
352_E	Appartement	14	37,66	33	58,51	54	58,54	67	64
352_F	Appartement	17	38,16	33	58,69	54	58,73	67	64
353_A	Appartement	20	38,22	33	58,62	54	58,66	68	64
353_B	Appartement	23	38,39	33	58,58	54	58,62	68	64
353_C	Appartement	26	38,63	0	58,44	53	58,49	68	65
353_D	Appartement	29	38,53	0	58,45	53	58,49	68	65
353_E	Appartement	32	38,97	0	58,73	54	58,77	68	65
353_F	Appartement	35	39,21	0	58,87	54	58,91	68	65
354_A	Appartement	38	39,95	0	58,93	54	58,99	68	65
354_B	Appartement	41	40,41	35	58,87	54	58,93	68	65
354_C	Appartement	44	40,66	0	58,77	54	58,84	68	65
354_D	Appartement	47	40,78	0	58,65	54	58,72	68	64
355_A	Appartement	1,5	17,85	13	48,28	43	48,29	57	54
355_B	Appartement	5	23,76	19	50,09	45	50,10	63	59
355_C	Appartement	8	28,15	23	51,69	47	51,71	64	60
355_D	Appartement	11	26,74	22	53,07	48	53,08	65	61
355_E	Appartement	14	18,74	14	53,62	49	53,62	66	62
355_F	Appartement	17	10,16	5	53,97	49	53,97	67	63
356_A	Appartement	20	11,03	6	53,36	48	53,36	67	63
356_B	Appartement	23	10,49	5	53,6	49	53,61	68	63
356_C	Appartement	26	7,09	2	53,62	49	53,62	68	64
356_D	Appartement	29	7,27	2	53,62	49	53,62	68	64
356_E	Appartement	32	7,46	2	53,56	49	53,56	68	64
356_F	Appartement	35	7,66	3	53,54	49	53,54	68	64
357_A	Appartement	38	7,9	3	53,46	48	53,46	68	64
357_B	Appartement	41	8,22	3	53,42	48	53,42	68	64
357_C	Appartement	44	--	0	53,36	48	53,36	68	64
357_D	Appartement	47	--	0	53,28	48	53,28	68	63
358_A	Appartement	1,5	21,82	17	37,82	33	37,93	51	47
358_B	Appartement	5	23,38	18	39,88	35	39,98	56	52
358_C	Appartement	8	24,7	20	42,5	38	42,57	58	54
358_D	Appartement	11	26,53	22	45,93	41	45,98	59	55
358_E	Appartement	14	28,14	23	47,42	42	47,47	60	56
358_F	Appartement	17	30,71	26	48,4	43	48,48	62	58
359_A	Appartement	20	33,31	28	41,82	37	42,39	62	58
359_B	Appartement	23	35,16	30	38,59	34	40,21	63	59
359_C	Appartement	26	37,31	32	37,17	32	40,25	64	59
359_D	Appartement	29	38,44	33	30,11	25	39,03	64	60
359_E	Appartement	32	39,24	34	29,95	25	39,72	64	60
359_F	Appartement	35	39,74	35	30,14	25	40,19	65	60

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
360_A	Appartement	38	40,24	35	30,32	25	40,66	65	60
360_B	Appartement	41	40,75	36	29,78	25	41,09	64	60
360_C	Appartement	44	41,14	36	29,13	24	41,41	64	60
360_D	Appartement	47	41,51	37	29,29	24	41,76	64	60
361_A	Appartement	1,5	31,85	27	46,2	41	46,36	43	47
361_B	Appartement	5	33,04	28	47,27	42	47,44	45	48
361_C	Appartement	8	34,19	29	48,01	43	48,19	46	49
361_D	Appartement	11	37,16	32	48,81	44	49,10	48	50
361_E	Appartement	14	39,42	34	49,59	45	49,99	49	51
361_F	Appartement	17	39,9	35	49,67	45	50,11	48	51
362_A	Appartement	20	39,95	35	49,55	45	50,01	51	52
362_B	Appartement	23	41,39	36	46,59	42	47,74	54	52
362_C	Appartement	26	42,34	37	45,66	41	47,32	55	53
362_D	Appartement	29	42,95	38	45,83	41	47,64	56	53
362_E	Appartement	32	43,88	39	46,29	41	48,26	56	53
362_F	Appartement	35	44,59	40	46,98	42	48,95	56	54
363_A	Appartement	38	44,94	40	47,38	42	49,33	57	54
363_B	Appartement	41	45,29	40	48,14	43	49,95	57	54
363_C	Appartement	44	45,55	41	49,31	44	50,83	57	55
363_D	Appartement	47	45,75	41	49,73	45	51,19	57	55
364_A	Appartement	1,5	33,74	29	51,41	46	51,48	48	52
364_B	Appartement	5	34,73	30	52,83	48	52,89	52	54
364_C	Appartement	8	35,75	31	53,82	49	53,89	53	55
364_D	Appartement	11	38,45	33	54,32	49	54,43	54	56
364_E	Appartement	14	39,87	35	54,6	50	54,75	54	56
364_F	Appartement	17	40,78	36	54,64	50	54,81	54	56
365_A	Appartement	20	41,12	36	54,46	49	54,66	53	56
365_B	Appartement	23	41,98	37	54,01	49	54,28	54	56
365_C	Appartement	26	42,7	38	54,02	49	54,33	54	56
365_D	Appartement	29	43,25	38	54,09	49	54,43	54	56
365_E	Appartement	32	43,73	39	54,29	49	54,66	54	56
365_F	Appartement	35	44,27	39	54,58	50	54,97	54	56
366_A	Appartement	38	44,57	40	55,14	50	55,51	54	57
366_B	Appartement	41	44,77	40	55,99	51	56,31	55	57
366_C	Appartement	44	44,95	40	56,3	51	56,61	55	58
366_D	Appartement	47	45,13	40	56,58	52	56,88	55	58
370_A	Appartement	1,5	33,97	29	52,47	47	52,52	49	53
370_B	Appartement	5	34,93	30	54,08	49	54,13	52	55
370_C	Appartement	8	35,89	31	55,12	50	55,17	53	56
370_D	Appartement	11	38,35	33	55,35	50	55,44	54	57
370_E	Appartement	14	40,11	35	55,53	51	55,66	55	57
370_F	Appartement	17	41,04	36	55,55	51	55,70	55	57
371_A	Appartement	20	41,11	36	55,37	50	55,52	55	57
371_B	Appartement	23	41,82	37	55,02	50	55,22	54	56
371_C	Appartement	26	42,57	38	55,04	50	55,28	54	56
371_D	Appartement	29	43,17	38	55,17	50	55,44	54	57
371_E	Appartement	32	43,66	39	55,35	50	55,63	55	57
371_F	Appartement	35	44,19	39	55,91	51	56,19	55	57
372_A	Appartement	38	44,4	39	56,61	52	56,87	55	58
372_B	Appartement	41	44,59	40	56,91	52	57,16	55	58
372_C	Appartement	44	44,77	40	57,14	52	57,39	55	58
372_D	Appartement	47	44,92	40	57,11	52	57,36	55	58
373_A	Appartement	1,5	37,32	32	53,81	49	53,90	49	54
373_B	Appartement	5	38,13	33	55,6	51	55,68	53	56
373_C	Appartement	8	38,56	34	56,51	52	56,58	54	57
373_D	Appartement	11	39,63	35	56,57	52	56,66	55	58
373_E	Appartement	14	40,54	36	56,66	52	56,76	55	58
373_F	Appartement	17	41,49	36	56,68	52	56,81	55	58
374_A	Appartement	20	41,64	37	56,51	52	56,65	55	58
374_B	Appartement	23	42,14	37	56,37	51	56,53	55	58
374_C	Appartement	26	42,68	38	56,34	51	56,52	55	58
374_D	Appartement	29	43,18	38	56,48	51	56,68	55	58

			Minervasingel (dB)		Metamorfosenallee (dB)		Cumulatie wegverkeer (dB)	Spoorverkeer (dB)	Cumulatie weg- en rail (dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	Wegverkeer zonder aftrek	Totaal met aftrek	zonder aftrek	Met scherm	Zonder aftrek
374_E	Appartement	32	43,62	39	56,88	52	57,08	56	58
374_F	Appartement	35	43,93	39	57,52	53	57,71	56	59
375_A	Appartement	38	44,24	39	57,72	53	57,91	56	59
375_B	Appartement	41	44,38	39	57,84	53	58,03	56	59
375_C	Appartement	44	44,53	40	57,77	53	57,97	56	59
375_D	Appartement	47	44,68	40	57,68	53	57,90	56	59

Stationsbuurt

"Stedelijk wonen in het groen"

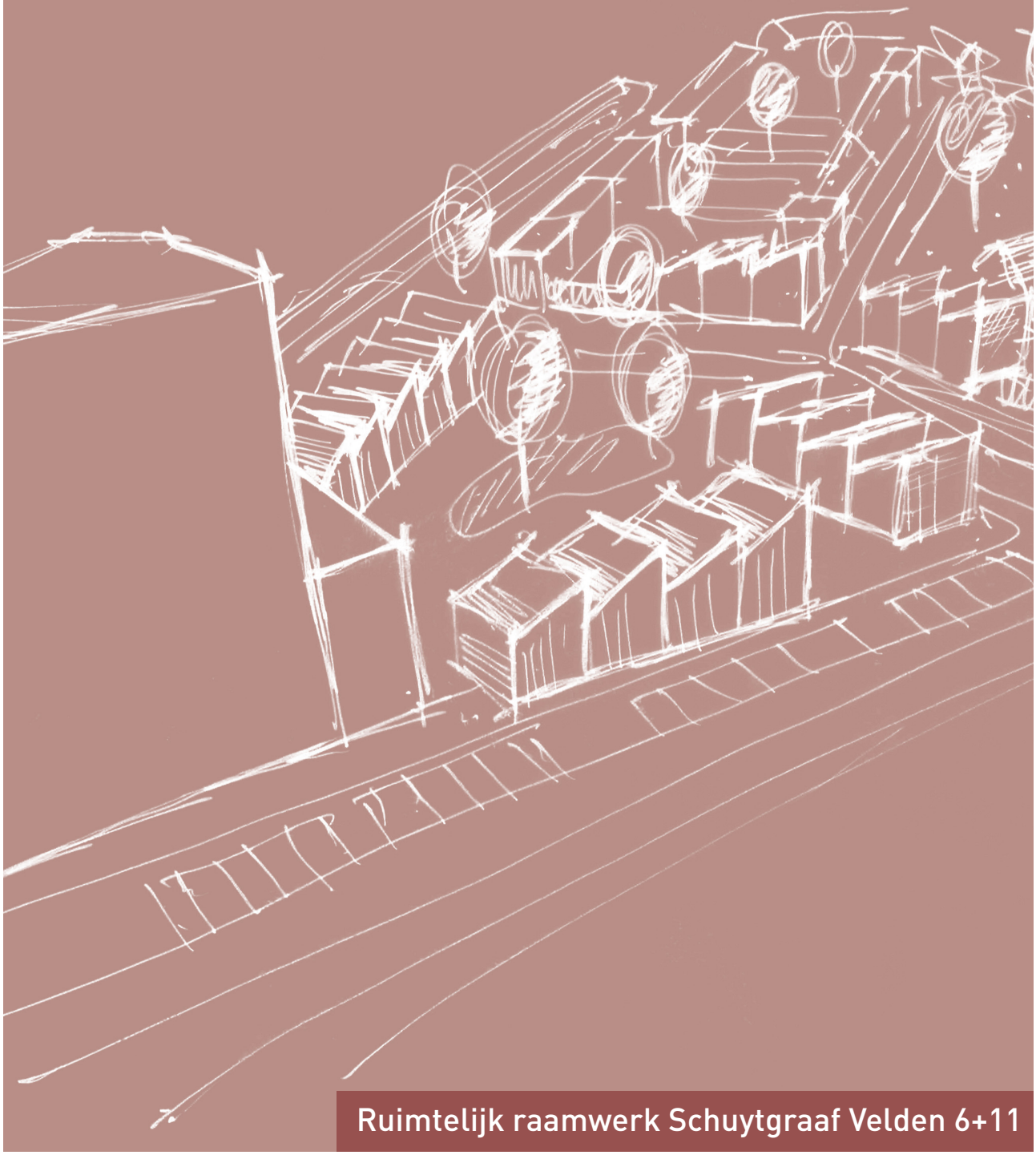

Ruimtelijk raamwerk Schuytgraaf Velden 6+11

Stationsbuurt

"Stedelijk wonen in het groen"

GEMEENTE Arnhem

15 oktober 2019
definitieve versie

Ruimtelijk raamwerk Schuytgraaf Velden 6+11

INHOUD

	INLEIDING	
	Aanleiding	7
	Rol Kwaliteitsteam	7
	Opgave	7
	Duurzaamheid	7
1.	**CONTEXT**	9
1.1	Ruimtelijke context	11
1.2	Ruimtelijke analyse	12
1.3	Bouwstenen	14
2.	**RUIMTELIJK RAAMWERK**	17
2.1	Ruimtelijk raamwerk	19
2.2	Groenstructuur	21
2.3	Verkeersstructuur	27
2.4	Parkeren	29
3.	**BEELDREGIE**	33
3.1	Beeldregie	35
3.2	Een dynamische stationsbuurt	35
3.3	Een stedelijke en robuuste uitstraling	37
3.4	Een stoere woonomgeving	50
4.	**VERKAVELING**	53
4.1	Voorbeeldverkaveling	55
4.2	Fasering & bouwvelden	55

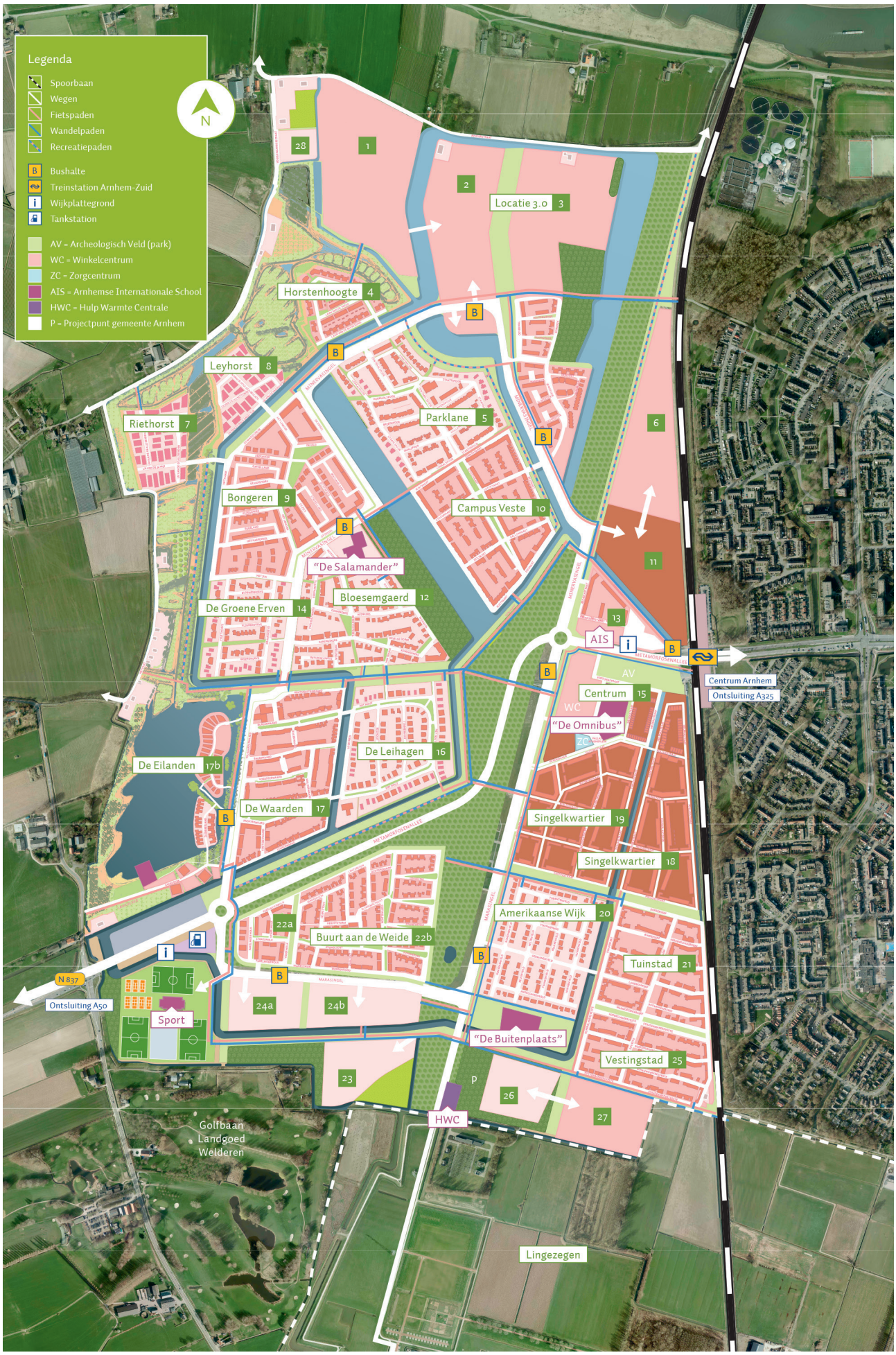
Legenda
Spoorbaan
Wegen
Fietspaden
Wandelpaden
Recreatiepaden
B Bushalte
Treinstation Arnhem-Zuid
Wijkplattegrond
Tankstation
AV = Archeologisch Veld (park)
WC = Winkelcentrum
ZC = Zorgcentrum
AIS = Arnhemse Internationale School
HWC = Hulp Warmte Centrale
P = Projectpunt gemeente Arnhem
N
28
1
2
Locatie 3.0 3
Horstenhoogte 4
Leyhorst 8
Riethorst 7
Parklane 5
6
Bongeren 9
Campus Veste 10
11
"De Salamander"
Bloesemgaerd 12
De Groene Erven 14
13
AIS
Centrum Arnhem
Ontsluiting A325
AV
Centrum 15
WC
"De Omnibus"
ZC
De Leihagen 16
De Eilanden 17b
De Waarden 17
Singelkwartier 19
Singelkwartier 18
Amerikaanse Wijk 20
22a
Buurt aan de Weide 22b
Tuinstad 21
N 837
Ontsluiting A50
Sport
24a
24b
"De Buitenplaats"
Vestingstad 25
23
P
26
27
HWC
Golfbaan
Landgoed
Welderen
Lingezegen

INLEIDING

AANLEIDING

In de structuurvisie Arnhem 2020-2040 is aangegeven dat er tot 2030 nog een behoefte is aan ca. 12.000 woningen voor heel Arnhem. De ontwikkeling van Schuytgraaf speelt een grote rol bij de realisatie hiervan. Om aan deze behoefte te kunnen voldoen worden verschillende velden binnen Schuytgraaf ontwikkeld, waaronder de velden 6 en 11.

Om de ontwikkeling van deze velden de juiste kaders mee te geven is een ruimtelijk raamwerk opgesteld. In dit raamwerk wordt richting gegeven aan de elementen die deze velden structureren en is tevens de kwaliteit van het openbaar gebied verankerd. Aanvullend is de beeldregie vastgelegd, waarmee de kwalitatieve uitstraling voor de bebouwing wordt gewaarborgd. Het ruimtelijk raamwerk en de beeldregie zijn op elkaar afgestemd, zodat bebouwing en openbare ruimte tezamen een aantrekkelijke woonomgeving opleveren. In voorliggend document komen deze onderdelen samen.

ROL VAN HET KWALITEITSTEAM

Dit document dient gelezen te worden als een richtinggevend kader. De deeluitwerkingen worden, door de ontwikkelende partijen, in overleg met de gemeentelijk stedenbouwkundige opgesteld en uiteindelijk getoetst door het Kwaliteitsteam Schuytgraaf, conform de werkwijze van het kwaliteitsteam. Dit document vormt daarvoor het toetsingskader.

OPBOUW VAN HET DOCUMENT

In het document wordt eerst de ruimtelijke context beschreven, deze wordt vertaald in een analyse van het veld. De analyse vormt de basis voor de ruimtelijke visie, waarin de hoofdopzet van het veld is benoemd. Vervolgens worden in het ruimtelijk raamwerk en de beeldregie de kwalitatieve kaders voor de ontwikkeling vastgelegd.

DUURZAAMHEID

Schuytgraaf is de jongste wijk van Arnhem. Bij de ontwikkeling van de wijk is duurzaamheid al vanaf het begin een belangrijk thema. Zo is de hele wijk aangesloten op het stadswarmtenet, waardoor er geen gasaansluitingen nodig zijn en is er een gescheiden afwateringssysteem; al het hemelwater wordt bovengronds afgevoerd.

De wijk ligt tegen de stad aan, midden in het Betuws landschap. De wijk heeft twee robuuste hoofdgroenstructuren bestaande uit water en groen waar natuur de hoofdrol speelt. Ook liggen er in de wijk landschappelijke groenblauwe lijnen. Waar mogelijk de bestaande bomenlanen, waterlopen en bosschages van het landschap zoveel mogelijk zijn behouden. In Schuytgraaf worden alleen de woonvelden opgehoogd. De groenstructuur heeft zijn oorspronkelijke maaiveldhoogte.

Bij de inrichting van de openbare ruimte gaan we ook zo duurzaam mogelijk te werk; alleen verharding daar waar noodzakelijk voor het goed functioneren van de wijk, het gebruik van led-lampen en waar mogelijk hergebruik van materialen.

Tevens is bij de woningbouw duurzaamheid van belang. Hierbij kan gedacht worden aan energiebesparende maatregelen, een eigen energievoorziening zoals zonnepanelen, meer groen en minder verharding op de kavel of het toepassen van duurzame, herbruikbare en gifvrije materialen.

Onderdeel van duurzaamheid is ook natuurinclusief bouwen. Hierbij wordt zodanig gebouwd en ingericht dat een bouwwerk bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden. Voor de velden 6 en 11 is natuurinclusief bouwen opgenomen in de uitgangspunten van de beeldregie.

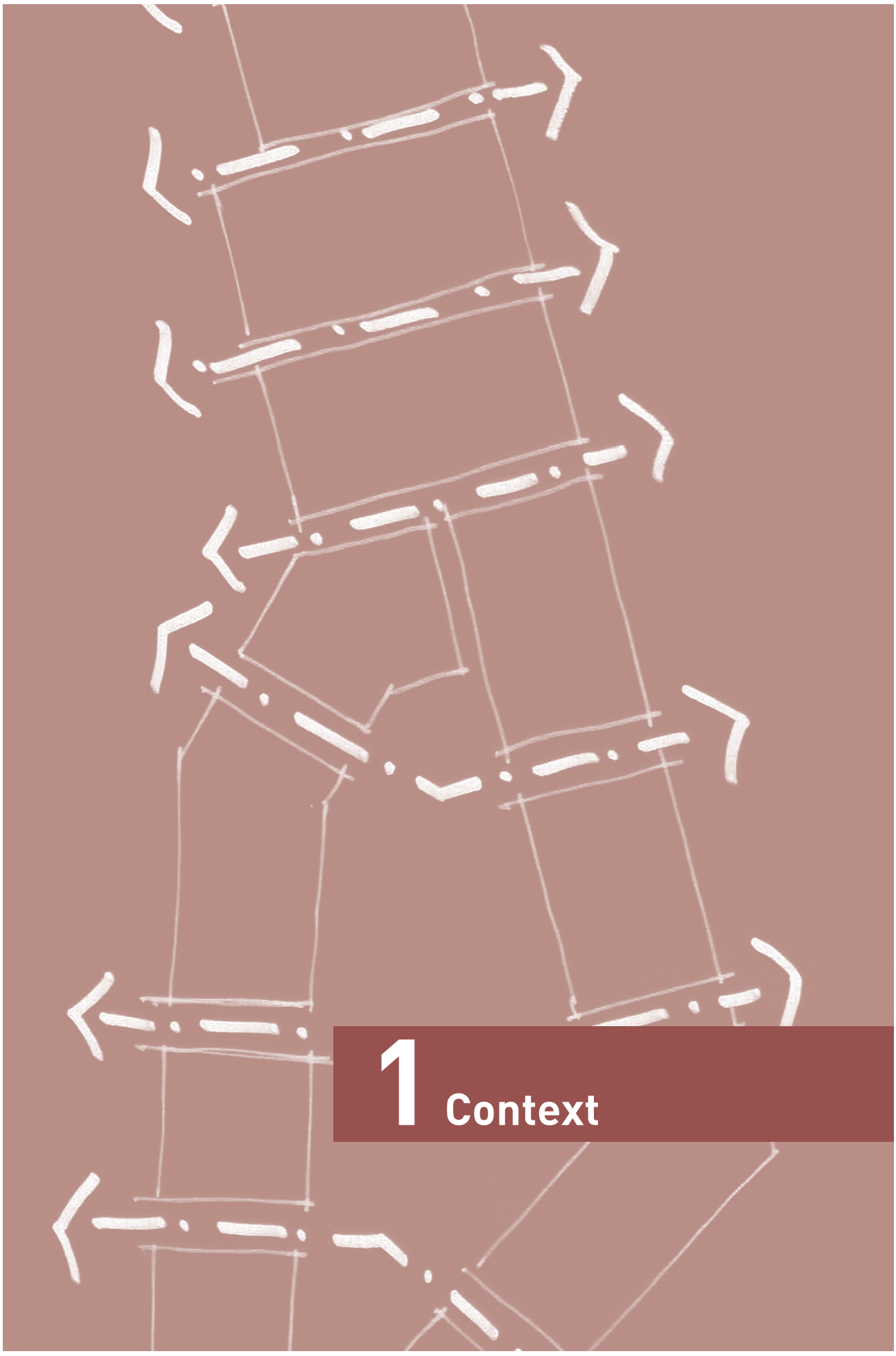

1 Context

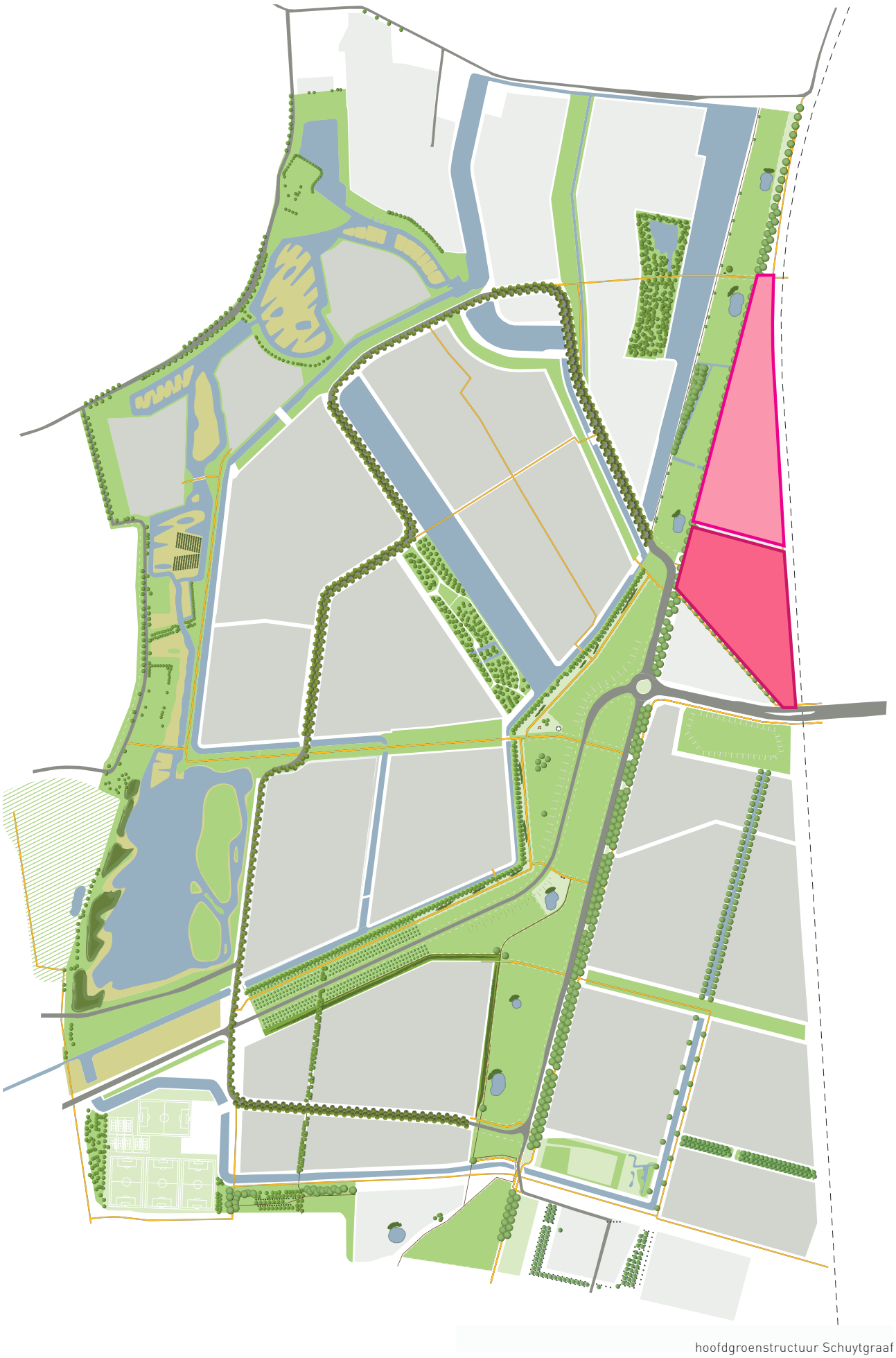

hoofdgroenstructuur Schuytgraaf

1.1 RUIMTELIJKE CONTEXT

Het stedenbouwkundig concept van Schuytgraaf gaat uit van het principe van dorpjes in de Betuwe, die ingebed zijn in het bestaande landschap. Voor de velden 6 en 11 bestaat dit landschap enerzijds uit de centrale Grote Weide en anderzijds uit de bermzone van het spoor. De velden hebben samen een langwerpige noord-zuidgerichte vorm die de overgang maakt van het centrumgebied van Schuytgraaf naar het noordelijke, meer landschappelijke, deel aan de uiterwaarden.

Ligging
De velden 6 en 11 liggen aan de noordzijde van het centrum van Schuytgraaf en worden hiervan gescheiden door veld 13 en de Metamorfosenallee. De velden worden verder ingekaderd door de droge ecologische zone aan de westzijde, de spoorlijn aan de oostzijde en de fietsverbinding met Elderveld aan de noordzijde.
De ligging nabij de Metamorfosenallee maakt het veld onderdeel van de entree van Schuytgraaf voor autoverkeer. Ook zorgt het voor een centrale ligging in de wijk nabij het station. Ondanks deze centrale ligging is het veld maar beperkt te ervaren vanaf het centrum. Dit komt door de ligging achter veld 13 waar de internationale school en een appartementengebouw de Metamorfosenallee begeleiden.
De ontsluiting van de velden voor autoverkeer is aan de westzijde van het plangebied gesitueerd. Hier ligt een aansluiting op de Minervasingel.
Zowel aan de west- als de oostzijde wordt het veld geflankeerd door een fietspad. Aan de westzijde betreft het de abelenlaan, die de ecologische zone begeleidt, terwijl aan de oostzijde het fietspad is gelegen in het talud van de spoorlijn. Beide fietspaden komen in het noorden samen bij de fietstunnel.

Hoofdgroenstructuur
De hoofdgroenstructuur van Schuytgraaf kenmerkt zich door een open en weids landschap.
De verschillende woonvelden zijn ingebed in het onderliggende Betuws landschap.
Deze landschappelijke hoofdplanstructuur zorgt niet alleen voor een goede inbedding in de Betuwe, maar zorgt tevens voor een optimale beleving hiervan. Het is de bedoeling dat voor alle woningen 'het groen om de hoek is'. De aanwezige landschappelijke kenmerken zijn de dragers van de stedenbouwkundige hoofdopzet van de wijk. Bestaande groenelementen en waterlopen (Eldensche Zeeg) worden daarbij zoveel mogelijk behouden. Een belangrijk onderdeel vormt het ontwerp van de lineaire ruimten in het plan; de groene ruimtes tussen de woonvelden. Deze opzet heeft ervoor gezorgd dat tussen de woonvelden telkens doorzichten naar het omgevende landschap worden geboden. Daarbij zijn bestaande landschappelijke elementen ingepast. De groenstructuur heeft ook een ecologische waarde; binnen het plangebied worden een droge en een natte ecologische verbindingszone gerealiseerd.

De velden 6 en 11 grenzen aan de westzijde aan de droge ecologische verbindingszone. De relatie vanuit de velden met de landschappelijke hoofdplanstructuur zal ook aan deze zijde gemaakt worden. Gezien de omvang van de 2 velden gezamenlijk is het wenselijk om ook binnen het plangebied te voorzien in kwalitatieve groene verblijfsruimten.

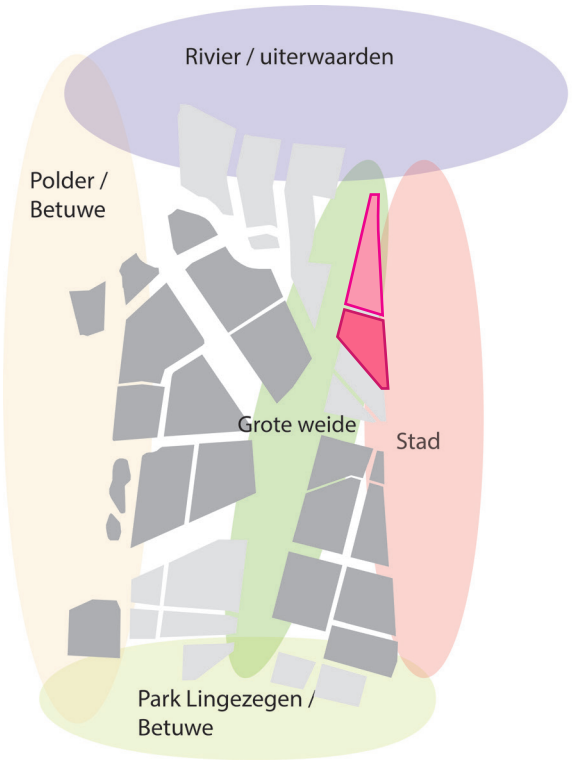

landschapsstijlen in Schuytgraaf

1.2 RUIMTELIJKE ANALYSE

De basis voor het ruimtelijk raamwerk is een gedegen ruimtelijke analyse van de locatie. Deze wordt hieronder puntsgewijs toegelicht.

Relatie met omgeving
De velden 6 en 11 raken aan de westzijde de hoofdgroenstructuur van Schuytgraaf middels de droge ecologische verbindingszone. Deze landschappelijke kwaliteit is belangrijk voor de woonkwaliteit in het veld. Dit vraag om een oriëntatie van de ruimtelijke opzet op deze zone. Het groen dient altijd "om de hoek" te liggen en zoveel mogelijk ervaarbaar te zijn.
De zuidelijke punt van het plangebied is onderdeel van het centrumgebied en de entree van de wijk. Dit vraagt om een nauwe afstemming met omgeving wat betreft de relatie tussen massa, hoogte en open ruimte.

Programma
Voor de velden 6 en 11 samen wordt uitgegaan van een programma van ruim 400 woningen waarvan meer dan 60% in het sociale segment. Met een oppervlakte van 8,8 hectare komt dit uit op een dichtheid van meer dan 45 won/ha. Ongeveer 60% van het oppervlakte wordt uitgeefbaar, afhankelijk van de precieze ruimtelijke opzet en verdeling van woningtypen.
De relatief hoge dichtheid vraagt om stedelijke oplossingen. Dit past ook goed bij de zuidkant van het plangebied. Richting de luwe noordkant kan de dichtheid afnemen.

Groenstructuur
Zoals aangegeven kan de relatie met de hoofdgroenstructuur gemaakt worden aan de westzijde van de velden 6 en 11 waar de droge ecologische verbindingszone is gelegen. De abelenlaan vormt hier de overgang tussen het woongebied en het landschap. De berm van de spoordijk aan de oostzijde, vormt een groene buffer naar het woongebied. Daarnaast ligt aan de zuidwestelijke grens, richting veld 13, een watergang met wilgenrij. Gezien de omvang en de dichtheid van het plangebied is het wenselijk dat ook binnen het veld nog groene kwaliteit wordt toegevoegd.

Ontsluiting
De velden 6 en 11 worden voor het gemotoriseerd verkeer ontsloten vanaf de Minervasingel. Omdat de beide velden samen 1 aansluiting hebben op de hoofdontsluitingsstructuur is het bij de ontwikkeling van de interne ontsluiting van belang dat er een logische routing in het veld komt om stagnatie te voorkomen. Voor fietsverkeer loopt zowel aan de west- als de oostzijde een fietspad. Door hierop enkele plaatsen aan te sluiten ontstaat er een goede aansluiting op het langzaamverkeersnetwerk. Om te zorgen voor een optimale bereikbaarheid dient er een fiets-/ voetgangersverbinding met het station en het centrum gerealiseerd te worden.

Zichtlocaties
Door de prominente ligging aan de droge ecologische verbindingszone wordt de bebouwing aan de westzijde van het plangebied beeldbepalend. De abelenlaan benadrukt enerzijds de overgang van landschap naar woongebied maar zorgt anderzijds ook voor verzachting van het beeld. De noordelijke en zuidelijke koppen van het gebied zijn gelegen bij een entree van de wijk, zij het in de tweede lijn. De rest van het plangebied is minder prominent in beeld en deels zelfs verscholen voor de passant. Wel zal het plangebied vanuit de trein goed zichtbaar zijn, afhankelijk van de hoogte en vorm van het te plaatsen geluidsscherm.

Accenten
De situering en vorm van de velden zorgen voor een aantal plekken die vragen om een verbijzondering. Zowel de noordelijk als zuidelijke kop zijn gelegen aan een entree van Schuytgraaf. Dit vraagt om een verbijzondering in bebouwing in de vorm van een accent. Dit geldt, in mindere maten ook, voor de auto-entree van het plangebied.

Kabels en leidingen
Aan de oostkant van het plangebied, parallel aan het spoor, loopt een zone voor kabels en leidingen. Deze zone is bepalend voor het ontwerp omdat deze vrij moet blijven van bebouwing en bomen. Het zorgt voor een ruime buffer tussen spoor en het woongebied.

Geluid
De ligging nabij het spoor vraagt om maatregelen om de geluidsbelasting te verlagen. Langs het spoor zal hiervoor een geluidsscherm geplaatst worden, waarmee voor de meeste bebouwing een acceptabele geluidsbelasting wordt behaald. Voor hogere gebouwen zullen extra maatregelen getroffen dienen te worden.

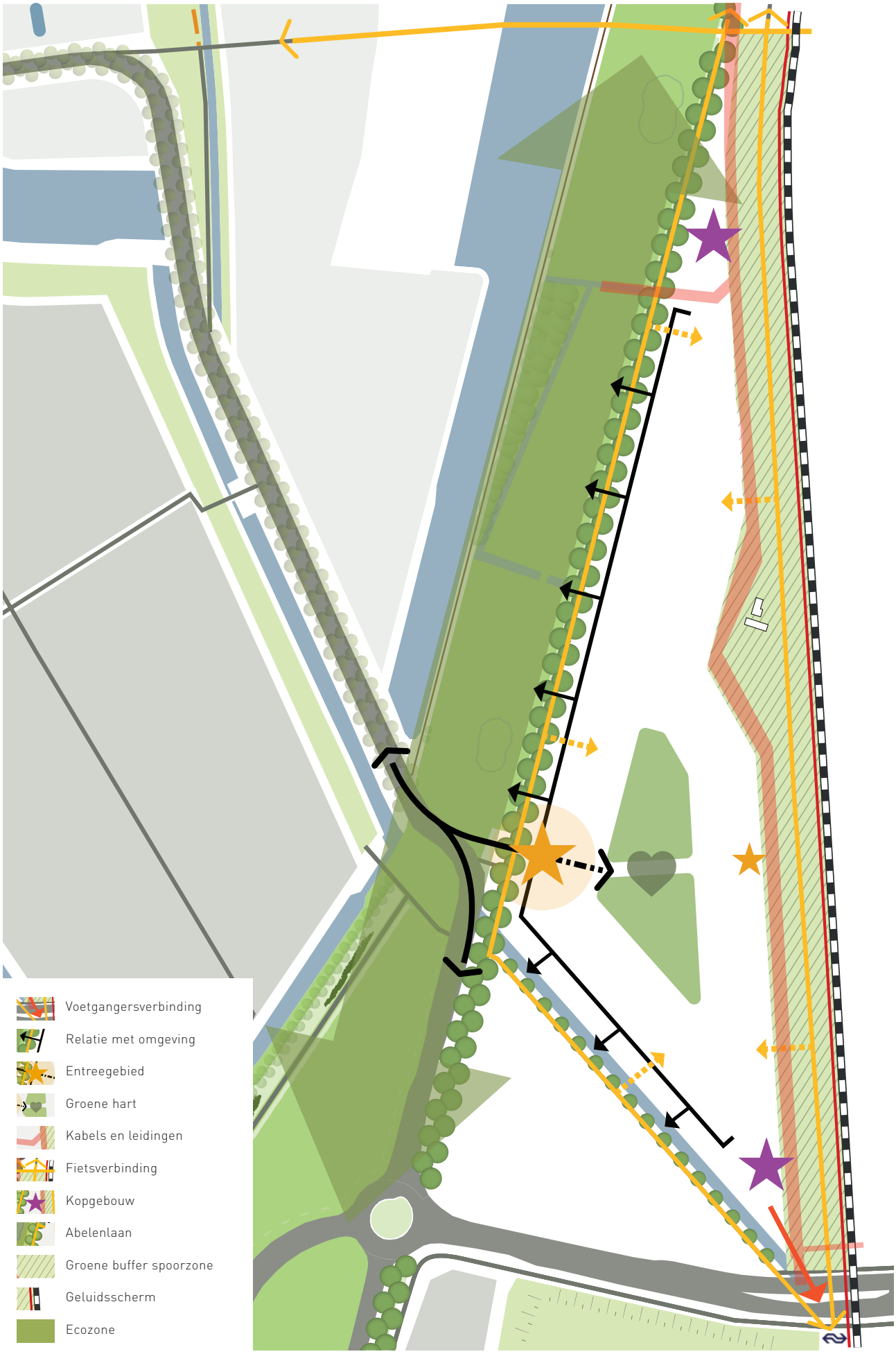
Voetgangersverbinding
Relatie met omgeving
Entreegebied
Groene hart
Kabels en leidingen
Fietsverbinding
Kopgebouw
Abelenlaan
Groene buffer spoorzone
Geluidsscherm
Ecozone

1.3 BOUWSTENEN

Bij het ontwerp voor het plangebied van de velden 6 en 11, wordt gebruik gemaakt van de hoofdopzet van Schuytgraaf, de woonvelden zijn ingebed in het landschap. Dat betekent in de uitwerking veel groen aan de randen van een veld en relatief weinig groen in het veld zelf. Daarnaast vormt de bestaande landschappelijke structuur de basis voor de indeling en sfeer van de nieuw in te richten velden. De ligging en dichtheid van de velden 6 en 11 zorgt voor een ruimtelijke opzet, die zowel aansluit op het stedelijke karakter van het centrum, als het landschappelijke karakter van de droge ecologische verbindingszone. Hieronder zijn de belangrijkste bouwstenen van deze opgave benoemd.

Groene randen

Het plangebied wordt begrenst door de taludzone van het spoor, de abelenlaan aan de rand van de droge ecologische verbindingszone en, aan de zuidwestzijde, de waterloop en wilgenrij tussen veld 11 en 13. Hierdoor ontstaat een groene inbedding die zorgt voor een goede basiskwaliteit waarop een groot deel van de woningen georiënteerd wordt.

Overgang stad naar land

De velden vormen samen een langwerpig plangebied dat loopt vanaf het centrum tot aan het landschap van de uiterwaarden. Deze verschillende omgevingen vragen ook om een andere uitwerking. Het plangebied heeft in het zuiden een hogere, meer stedelijke, dichtheid dan in het noorden. Op de koppen staan bakens die dienen als entree van de wijk.

Groen hart

De omvang en dichtheid van de velden vraagt om extra woonkwaliteit binnen het plangebied ten behoeve van de leefbaarheid. Daarom wordt centraal in het gebied een groen hart gemaakt dat de benodigde "lucht en licht" geeft aan de omliggende woningen maar dient ook als verblijfs- en speelplek. Tevens krijgt het groene hart een rol in de waterhuishouding als infiltratie- en buffergebied.

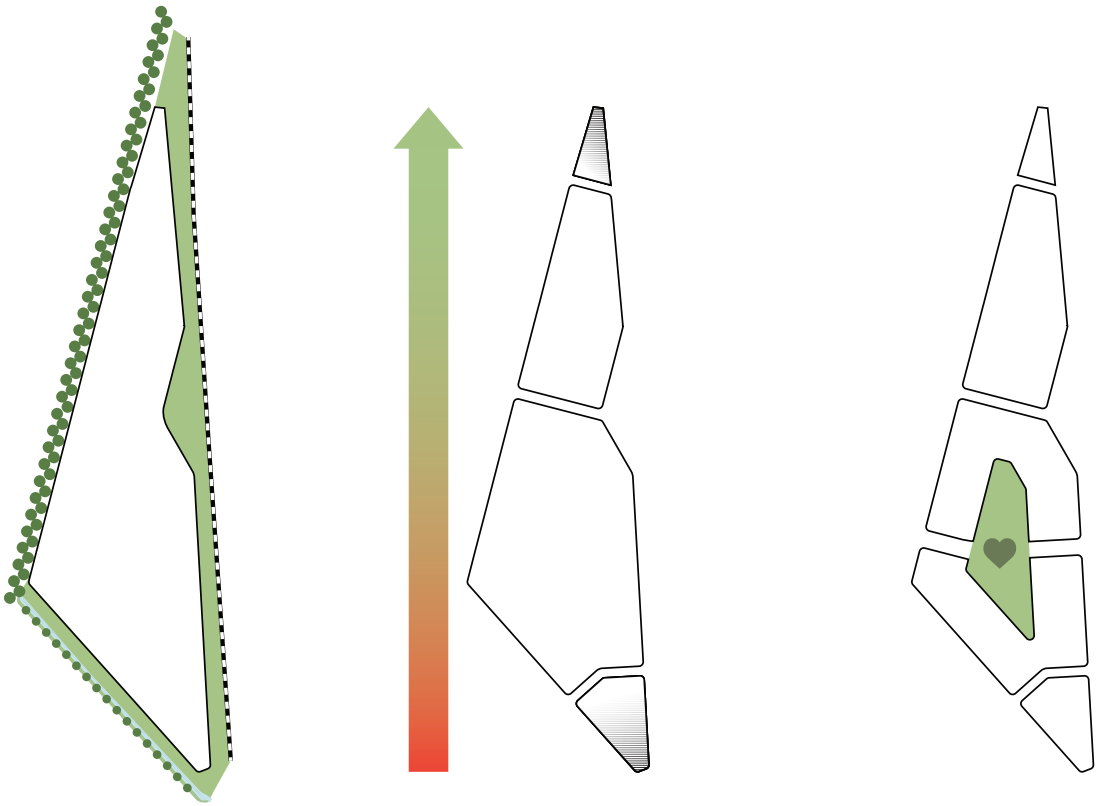

Ontsluiting

De ontsluiting van de velden gaat via een aansluiting op de Minervasingel. Vanuit hier loopt een centrale oostwest as dwars door het gebied naar de oostkant. Hier loopt een parallel aan het spoor een ontsluitingsweg met aan 1 zijde bebouwing en aan de andere zijde parkeren. Deze 2 wegen zijn de enige 2-richtingswegen. Vanuit hier lopen 1 -richtingslussen van oost naar west voor de ontsluiting van de rest van de woongebied.

Doorademing

Het plangebied heeft door de hoge dichtheid een stedelijk karakter, dit geldt zeker voor het zuidelijke deel. Belangrijk hierbij is dat er wordt gezorgd voor een woonomgeving die aangenaam is om te verblijven en herkenbaar is in opzet. In de opzet van de wijk zijn op een gestructureerde manier doorsteken gemaakt naar de landschappelijke omgeving. Deze doorsteken worden in het noordelijk deel gevormd door de woonstraten en in het zuidelijk deel onder andere door de parkeerkoffers. Deze opzet zorgt zowel voor een goede relatie met de omgeving als een ontspannen ruimtelijke opzet.

Bouwvelden

De ruimtelijke opzet die ontstaat vanuit het voorgenoemde wordt verder onderverdeeld in bouwvelden die goed te verkavelen zijn. De velden worden zo ingedeeld dat een optimale relatie met de omgeving ontstaat. Voor de uitwerking is het essentieel dat er nog flexibiliteit zit in de precieze maatvoering. Hierbij is voor het zuidelijke deel belangrijk dat de ruimtelijke opzet met de doorsteken en de gebouwde hoeken niet verloren gaat.

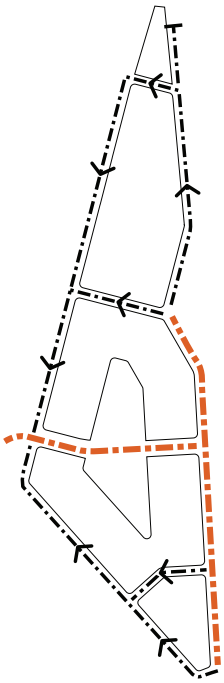

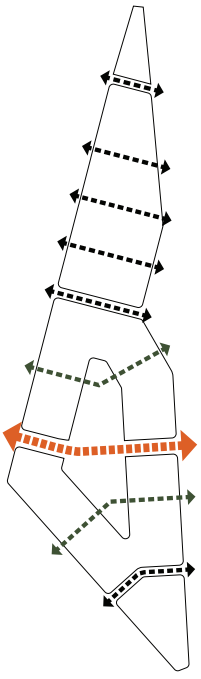

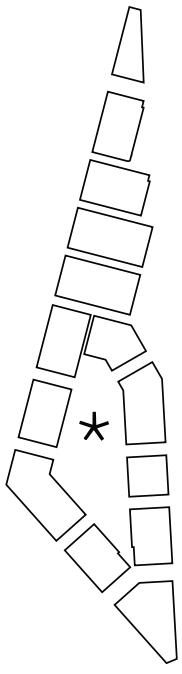

2 Ruimtelijk raamwerk

Entreegebied
Begeleiding hoofdstructuur
Ligging aan de ecozone
Fietsverbinding
Kopgebouwen
Secundaire entree
Bestaande bebouwing
Hofje

2.1 RUIMTELIJK RAAMWERK

Het ruimtelijk raamwerk is de drager waarmee de gewenste kwaliteit van de velden wordt verankerd. Hierin is de hoofdstructuur vastgelegd en zijn de belangrijkste structurerende elementen benoemd. In het raamwerk wordt enerzijds op een aantal plekken sterker gestuurd op (beeld)kwaliteit, maar anderzijds wordt binnen het raamwerk vrijheid gegeven bij de nadere uitwerking en invulling van het veld.

Entree van het gebied
Het veld gaat zich bij de entree duidelijk presenteren aan de Minervasingel . De bebouwingswand wordt hier onderbroken en krijgt een verbijzondering in massa en uitstraling.

Centrale as
De entree gaat over in de centrale as die in oost-westelijke richting dwars door het gebied loopt. Het vormt de ontvangstruimte van het plangebied en dit is zichtbaar in maatvoering en uitstraling. Dit geldt zowel voor de openbare ruimte als de aanliggende bebouwing.

Ligging aan de ecozone
De velden 6 en 11 vormen een lange rand aan de droge ecozone. De bebouwing aan deze grote open ruimte vormt voor een groot deel het gezicht van het plangebied naar buiten. Een duidelijke begeleiding van de abelenlaan middels bebouwing is hier vereist. De oriëntatie van de bebouwing is op de droge ecozone gericht zodat er een stevig en samenhangend front ontstaat die overgaat van een stedelijke dichtheid in het zuiden naar meer open in het noorden.

Begeleiding hoofdstructuur
De droge ecozone is niet de enige plek waar aandacht wordt gevraagd voor de begeleiding van de weg. De kracht van de stedenbouwkundige opzet zit in de heldere en zuivere ruimtelijke opzet. Om deze overeind te houden zijn de plekken aangegeven waar de bebouwing de weg dient te volgen.

Kopgebouwen
Zoals al eerder aangegeven krijgen de zuidelijke en noordelijk kop van het gebied een accent. De bebouwing vormt hier in typologie, vorm en hoogte een uitzondering op de rest. De zuidelijke kop doet mee met de wijkentree nabij het centrum en zal hierdoor ook in hoogte een duidelijk baken vormen. De noordelijke kop is gelegen aan de droge ecozone. Deze landschappelijke ligging vraagt om een baken dat op een subtiele manier de wijk aanduid. De kopgebouwen worden bij de beeldregie nog verder toegelicht.

Centrale groene ruimte
Midden in het plangebied is de centrale groene ruimte gelegen. Deze ruimte fungeert als verblijfsplek voor de velden 6 en 11. De bebouwing wordt zoveel mogelijk georiënteerd op deze ruimte, dit ter versterking van zowel de woonkwaliteit als de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte. De ruimte heeft tevens een functie voor de waterberging waardoor de uitdaging bij de inrichting erin zit om dit te combineren met spelen en verblijven in deze ruimte.

Hofje
Aan de centrale groene ruimte is het hofje gelegen. Dit hofje is een alzijdig gebouw dat centraal in het plan ligt. De hoofdentree van het hofje is gelegen aan de centrale as. Het hofje krijgt een bijzondere woonvorm middels een gemeenschappelijke binnenruimte; het hof. Vanaf hier worden ook de woningen ontsloten.

Secundaire entree
Om de centrale groene ruimte goed bereikbaar te maken voor iedereen binnen het plangebied worden aan de noord-en zuidzijde voetgangersdoorgangen gecreëerd. Deze doorgangen worden op een subtiele wijze, bijvoorbeeld door een verbijzondering in het metselwerk, geaccentueerd.

2.2 GROENSTRUCTUUR

Klimaat

Voor de toekomst van Schuytgraaf is het belangrijk dat de huidige ontwikkelingen ook bestendig zijn bij klimaatveranderingen. De kans op wateroverlast, hitte en droogte stijgt in de toekomst. Hierbij zorgen stortbuien en langdurige neerslag voor wateroverlast. Hitte raakt de gezondheid van kwetsbare mensen (ouderen, longpatiënten en jonge kinderen) en droogte kan flinke negatieve gevolgen hebben voor de openbare ruimte.

Door de hoge bebouwingsdichtheid van de velden 6 en 11 is het een uitdaging om deze velden klimaatbestendig te maken. Bij het ontwerpen van het stedenbouwkundig plan is rekening gehouden met windcorridors om via het westen/zuiden verkoelende lucht de velden in te laten stromen. Waar ruimte is voor bomen, de groene longen van de stad, worden deze zoveel mogelijk toekomstbestendig aangeplant. Dit betekent dat er aandacht is voor voldoende groeimogelijkheden, zowel ondergronds als bovengronds, de juiste soortkeuze (klimaatbestendig), het planten op eindafstand en dat de bomen qua positie zoveel mogelijk schaduw werpen op de straten. Alle bomen worden met deze uitgangspunten geplaatst. Ruimtelijk fungeren een aantal bomen specifiek als toekomstige blikvangers, zij krijgen de specifieke aanduiding toekomstboom

Om goed in te kunnen spelen op hevige buien is gekozen voor een ruimtelijke opzet, waarbij het water altijd goed kan worden afgevoerd. In het centrale hart van de stedenbouwkundige structuur is ruimte voor waterberging. De verharding wordt zoveel mogelijk beperkt en waar mogelijk wordt open bestrating (grasbetonstenen of profielstenen) toegepast. Om hitte-stress tegen te gaan zijn in het zuidelijke deel de parkeerkoffers zo geplaatst dat er altijd doorstroming van de lucht plaats kan vinden en geen hitte-eilanden ontstaan. Deze parkeerkoffers krijgen een groene invulling als onderbreking van de stenige straatwanden.

Aanvullend op de buitenruimte worden ook maatregelen met betrekking tot klimaatbestendigheid bij de bebouwing toegepast. Door natuurinclusief te bouwen wordt niet alleen bijgedragen aan de waterhuishouding van het plan maar de toepassing van groene daken of gevels heeft tevens een verkoelend effect. Daarnaast zijn deze ook zeer geschikt voor de leefomgeving van insecten en vogels. Het ontwikkelen van mens- en milieuvriendelijke woonmilieus biedt kansen om meer te vergroenen en verhardingen in de private en openbare ruimte tegen te gaan.

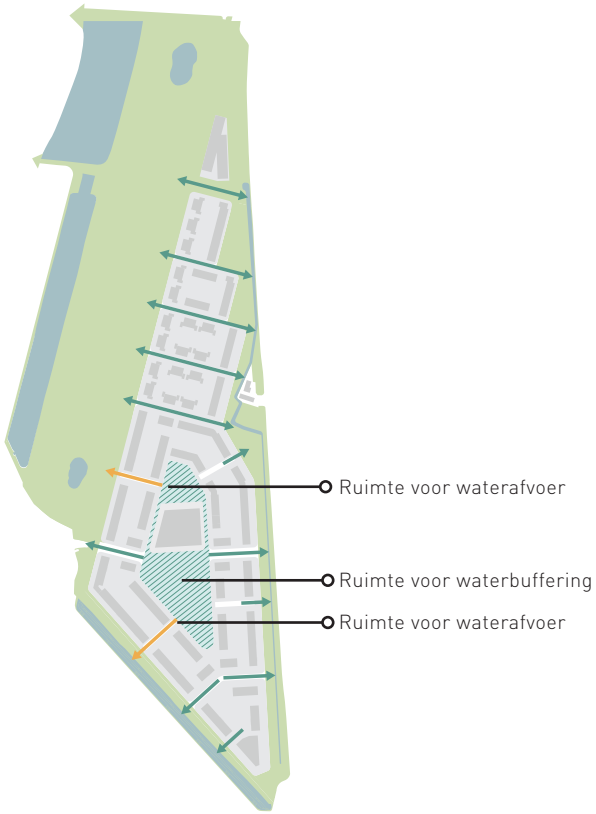

Natuurlijke speelaanleidingen voor het groene hart

Groenstructuur
De velden 6 en 11 zijn gelegen aan de droge ecologische verbindingszone. Dit gebied bestaat uit aaneengesloten bloemrijke graslanden. Opgaande bomen omlijsten de droge ecologische zone en versterken het open karakter ervan. De graslanden worden extensief begraasd door koeien. Bewoners kunnen door de velden wandelen en er langs fietsen. Het gebied wordt gebruikt voor extensieve recreatie zoals struinen en ontspannen.

Vanaf de zijde van de droge ecozone worden de velden 6 en 11 ontsloten via de Minervasingel; de hoofdentree naar de velden voor autoverkeer. Via een begeleidende boomrij in de middenberm, wordt men direct naar het groene hart geleid: een wijkparkje. Het groene hart bestaat ruimtelijk uit 3 onderdelen:

Zuidelijk deel - natuurlijk spelen & waterberging
Deze ruimte is de grootste groene ruimte in het veld en een recreatieruimte voor jong en oud. Het krijgt de uitstraling van een bloemenveld met toekomstbomen van de 1e en 2e grootte. Waar gespeeld en gewandeld wordt is de begroeiing laag en functioneel. Het overige deel is bloemrijk en weelderig. De bloemrijke beplanting sluit aan bij de voedselbronnen voor vogels, bijen en vlinders.

Naast een verblijfsfunctie heeft deze groene ruimte de functie van wateropvang. Natuurlijke speelaanleidingen zijn slim gepositioneerd, zodat bij perioden van wateropvang het water meedoet in het spelelement.

Midden gedeelte - hofje
Het hofje ligt ingesloten tussen het zuidelijk en noordelijk deel. Het hofje, een omsloten tuin, is met een doorstekend pad voor iedereen toegankelijk. Fysiek onderbreekt het gebouw rondom het hofje het groene hart, maar door qua uiterlijk van groene aankleding dezelfde beplanting toe te passen, blijft de sfeer in het groene hart eenduidig.

Midden in het hofje komt een toekomstboom van de 1e grootte te staan. Ruimtelijk zal deze boom in de toekomst met zijn grote kroon de verbinding maken met het zuidelijk het noordelijke deel.

Noordelijk deel - bomenweide & parkeren
Dit deel van het groene hart geeft ruimte aan parkeren, deels op een strook grasbetonstraatstenen langs de graszone, deels in een parkeerkoffer. In de parkeerkoffer wordt ook naar vergroening gezocht, door bijvoorbeeld profielstenen toe te passen. In de boomweide staan toekomstbomen van de 1e grootte. De verbinding tussen deze 3 onderdelen vormen de toekomstbomen van de 1e grootte. In de loop van de tijd gaan deze bomen de ruimtes met hun bladmassa verbinden tot één zone. Dit zal niet alleen in de velden 6 & 11 beleefbaar zijn, maar ook vanuit de trein op de spoordijk wordt dit groene hart, naarmate de bomen ouder worden, duidelijk zichtbaar. Het lage groen is open en natuurlijk, bloemrijk, los en speels van karakter, er staan geen afschermende strak geschoren hagen. Het spel tussen bloemrijke delen en kort gemaaid gras wordt benut om grenzen aan te geven.

Groene buffer
Aan de oostzijde van het plan, ligt de groene berm van de spoordijk. Deze ruimtelijke begrenzing is verstevigd tot een bufferzone en heeft een afschermende functie tussen wonen en spoor. Ter versterking van het doorgaande groene karakter worden aan de kant van het plangebied bomen geplaatst tussen de parkeervakken. In het noordelijk deel van plangebied gaat dit over in losse boomstructuren.

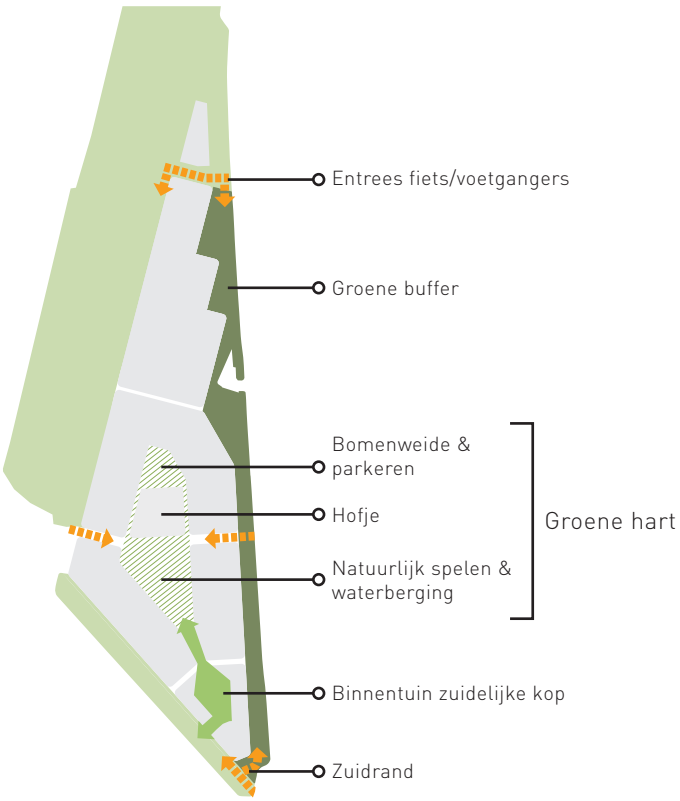

waterhuishouding

Zuidelijke kop
De zuidelijke kop van het plangebied heeft een behoorlijk hoge dichtheid met een hoogteaccent. Aan de buitenkant van het blok wordt het stenige stedelijke karakter benadrukt, aan de binnenzijde wordt een contrast neergezet door een oase van groen. Hier gaan de tuinen van de woningen over in een weelderige openbare binnentuin. Dwars door de binnentuin loopt een pad dat voetgangers, komende vanaf het centrum, de buurt in leidt. Beplanting in natuurlijke vrije vormen zorgen voor de afscheiding van de privé-buitenruimtes met de openbare doorgang. Deze overgang tussen openbaar en privé is een belangrijke ontwerpopgave voor het goed functioneren.

Zuidrand
Aan de zuidkant raakt het plangebied de Metamorfosenallee. Hier ontstaat een ruimte die onderdeel uitmaakt van de stedenbouwkundige entree van Schuytgraaf. Ruimtelijk is het lijnenspel van de bebouwingsstructuur, de spoordijk en de bomenrijen hier leidend, met lange zichtlijnen over de watergangen en het lage groen. Door deze ruimte open te houden en groen in te vullen vormt het de entreeruimte voor langzaam verkeer richting het veld. Belangrijk hierbij is het inpassen van het fietsparkeren voor het station en de goede aansluitingen met het centrum. De inrichting van de openbare ruimte hier betreft een opgave die breder moet worden aangepakt dan louter het deel binnen het plangebied.

binnentuin zuidelijke kop

De Deeltuin - Utrecht - DELVA Landscape Architecture & Urbanism

Van Houtte Park - Gent - Alert+Korstmos NATUURSTUDIO

Rotterdamse Bospolder - BPD - ERA Contour

Natuurinclusief bouwen
Tot voor kort waren stad en land vanuit het oogpunt van natuurwaarden twee gescheiden werelden. Dat is jammer, want de wijze waarop de mens het landschap vormgeeft, bepaalt in belangrijke mate het voorkomen van planten en dieren. Dat geldt ook voor het stedelijk gebied. Voor enkele soorten zijn onze steden en dorpen het belangrijkste leefgebied.

De velden 6 en 11 vormen een relatief smal bouwblok en liggen midden in het groen. Het leefgebied van de dieren en insecten wordt met de komst van de nieuwbouw opgeknipt. De harde stenige randen van de velden vormen een muur. Door natuurinclusief te bouwen, een vorm van duurzaam bouwen waarbij zodanig gebouwd en ingericht wordt dat een bouwwerk bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden, wordt de blokkade opgeheven en wordt de wijk toegankelijk voor dieren uit de directe omgeving.

Natuurinclusief bouwen klinkt ingewikkeld, maar in de praktijk valt dit mee, zowel financieel als bouwtechnisch. In basis komt het er op neer dat er gezorgd wordt voor nestgelegenheid en voedsel. Dit kan door op slimme plekken extra groen toe te voegen of in de woningen nestgelegenheden te bouwen. De insteek is dit te doen voor soorten die nu al in de directe omgeving leven zoals de gewone dwergvleermuis, gierzwaluw, huismus, zwarte roodstaart, egel, wilde bijen en vlinders.

Dit soort maatregelen dienen meegenomen te worden bij de ontwikkeling van de velden aangezien ze voor het behoud van deze soorten cruciaal zijn. Andere maatregelen van natuurinclusief bouwen zijn groen gevels (bijvoorbeeld als kopgevel) en groene daken. Dit zijn toepassingen die zowel voor de waterhuishouding als voor vogels en insecten van toegevoegde waarde zijn.

Door natuurinclusief te bouwen is winst te behalen op meerdere vlakken:
- er ontstaat een betere balans in het ecosysteem, zoals vogels, vleermuizen en egels, die insecten eten en vlinders en bijen, die zorgen voor bestuiving van planten.
- het extra groen verhoogd de biodiversiteit en zorgt voor een aangenamer klimaat in de wijk: waterberging, koelte en zuivering van de lucht.
- een groene leefomgeving heeft een positief effect op de gezondheid van de mensen die wonen in de wijk.

Op deze manier creëren we een wijk die goed is voor mens en dier met een hoge woonkwaliteit.

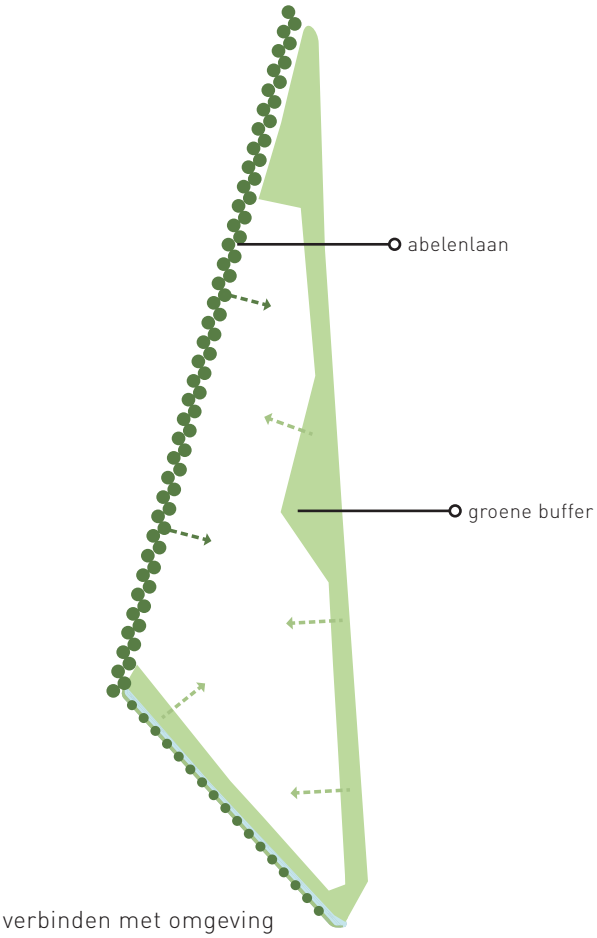

verbinden met omgeving

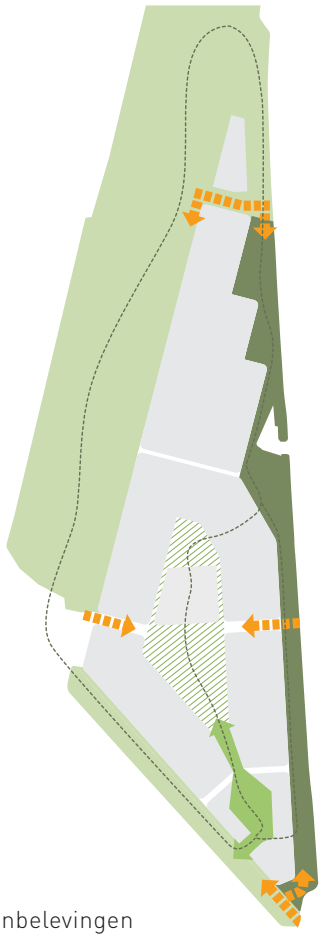
groenbelevingen

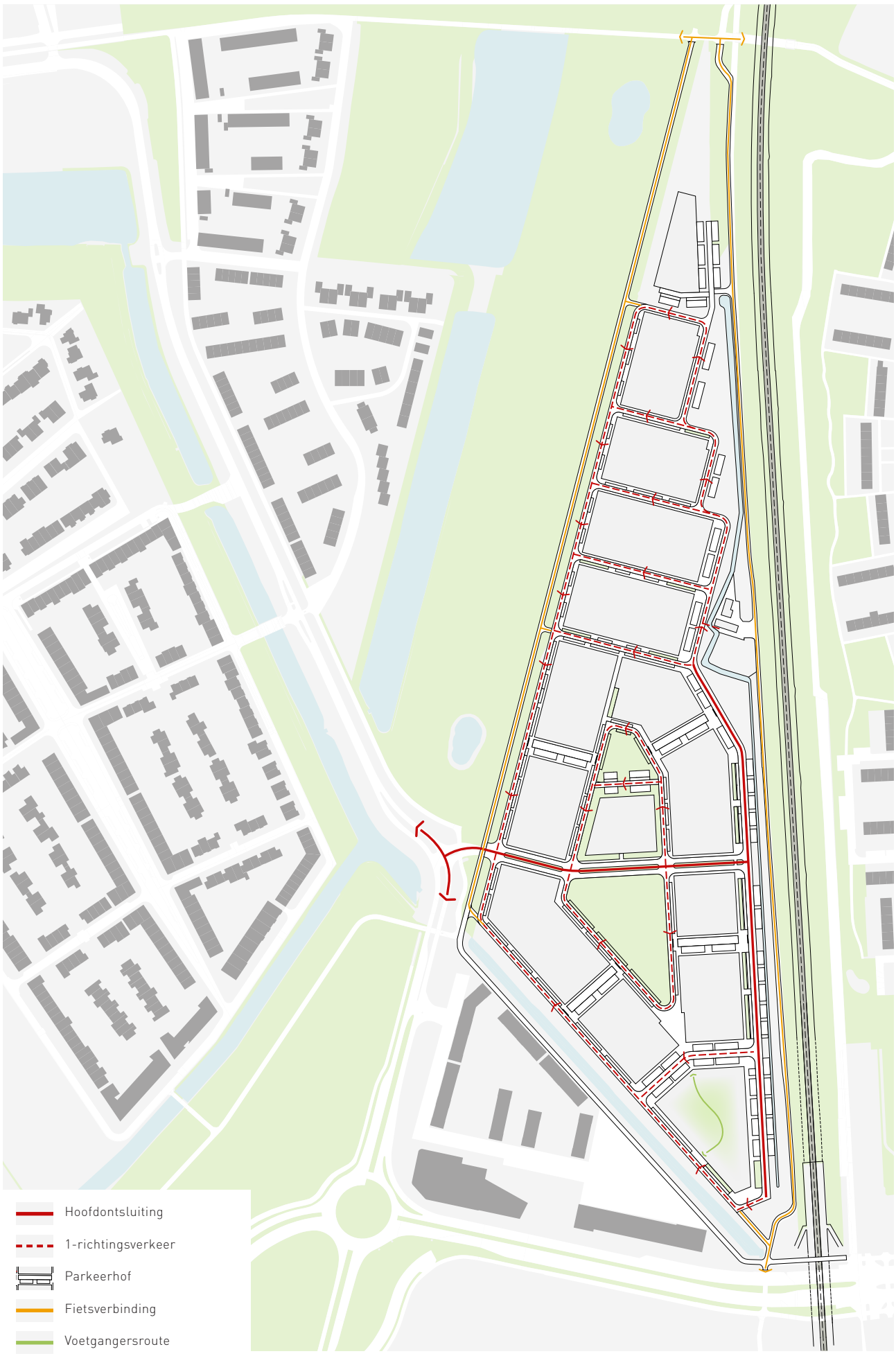
Hoofdontsluiting
1-richtingsverkeer
Parkeerhof
Fietsverbinding
Voetgangersroute

2.3 VERKEERSSTRUCTUUR

Veld 6 en 11 hebben een heldere ruimtelijke opzet. Dit is ook terug te zien in de verkeersstructuur. Het gebied is ontsloten vanaf de Minervasingel. Vanuit hier loopt een centrale as dwars door het gebied naar de oostkant. Parallel aan het spoor loopt vervolgens een ontsluitingsweg met aan 1 zijde bebouwing en aan de andere zijde parkeren. Deze 2 wegen zijn de enige tweerichtingswegen binnen het plangebied. De overige wegen zijn geschikt voor éénrichting en lopen als lussen van oost naar west om de rest van het woongebied ontsluiten.

Om te zorgen voor een ontspannen uitstraling zijn de wegprofielen aangepast op het gebruik. Hierdoor krijgen éénrichtingswegen een smaller profiel dan tweerichtingswegen en wordt de hoeveelheid verhardoppervlakte binnen het veld zoveel mogelijk beperkt. Dit komt ten gunste aan het groene raamwerk.

De doorgaande fietsroutes liggen net buiten het veld, zowel aan oost- als westzijde. Vanaf deze beide lijnen worden verbindingen gemaakt met het plangebied.

Voor voetgangers wordt de aansluiting op het centrum verbeterd. Dit gebeurt door vanaf de centrale groene ruimte een looproute te maken dwars door het binnengebied van de zuidelijke kop richting de Metamorfosenallee.

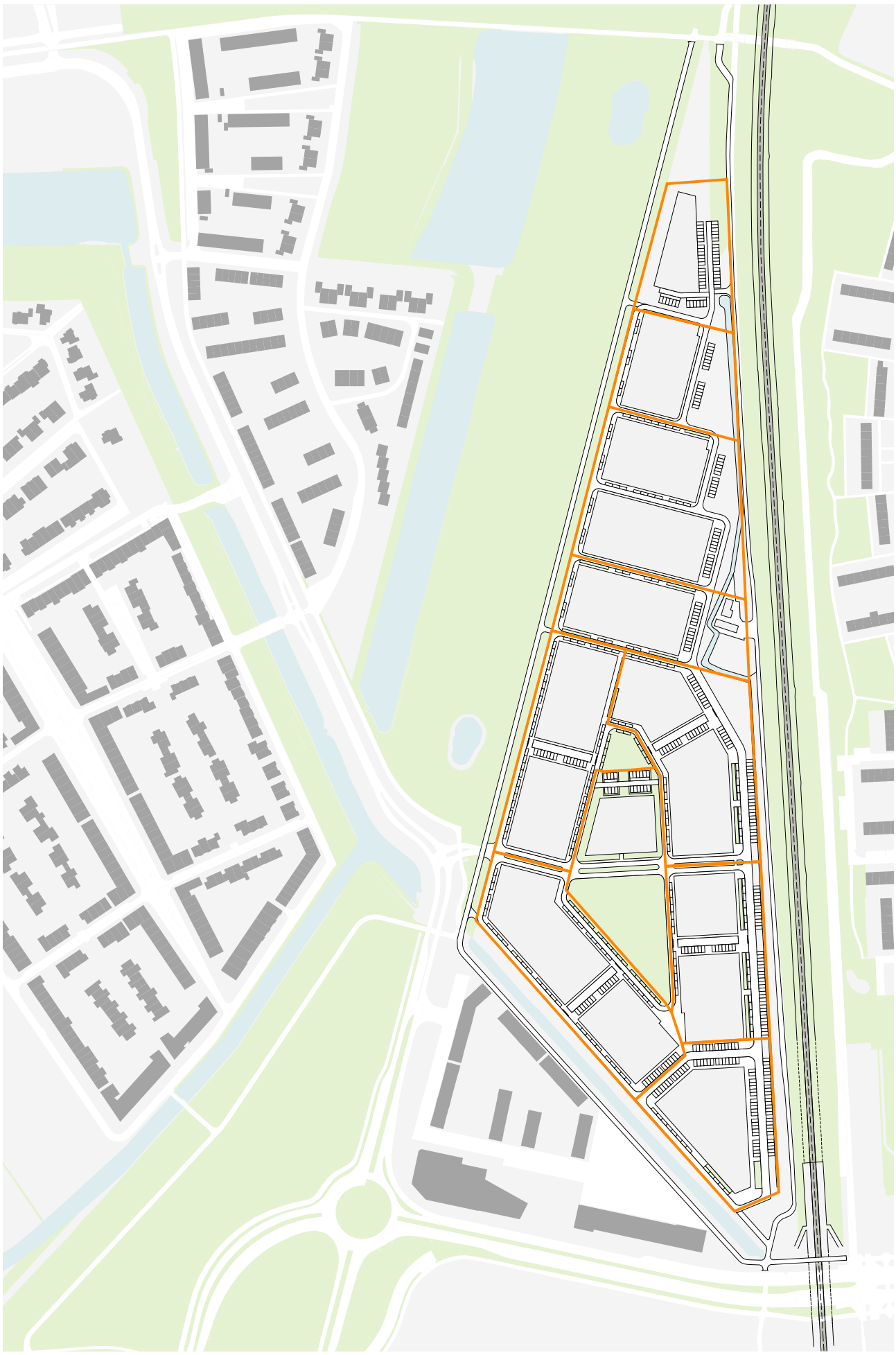

2.4 PARKEREN

Het parkeren is een belangrijke factor om rekening mee te houden bij de ontwikkeling van de velden 6 en 11. Het parkeersysteem bestaat uit een combinatie van parkeerkoffers tussen de woonblokken met langsparkeren in de straten. Bij bijzondere woontypologieën, zoals het hofje, horen ook bijpassende parkeervoorzieningen. In de voorbeeldverkaveling is te zien hoe hiermee kan worden omgegaan. Op een aantal plekken in de groenstructuur is ruimte voor een parkeerstrook die zo onopvallend mogelijk wordt vormgegeven middels verstevigd gras.

Bij de uitwerking van de verschillende bouwvelden, moet het aantal parkeerplaatsen per bouwveld voldoen aan de voor Schuytgraaf geldende parkeernorm. Het is niet de bedoeling dat eventuele parkeerproblemen naar toekomstige fases worden doorgeschoven. Dit betekent dat per bouwveld het benodigd aantal parkeerplekken binnen het bouwveld zelf zal moeten worden gerealiseerd. De assen van de weg vormen in principe de scheiding tussen twee "parkeereenheden". Uitzonderingen zijn bouwvelden waar aan de overzijde van de straat geen bebouwing staat. De parkeereenheden zijn hiernaast op de kaart weergegeven.

3 Beeldregie

3.1 BEELDREGIE

Schuytgraaf wordt gezien als een verzameling dorpen in het groen met allemaal een eigen karakter. Hiervoor geldt dat "Stedelijk wonen nabij het groen" de belangrijkste ambitie is. Daarom worden de opzet en de uitstraling van het veld zo gekozen dat het goed aansluit bij de omgeving, alsof het vanzelfsprekend is. Voor het karakter van de velden 6 en 11 is de ligging aan het spoor nabij het station het uitgangspunt. De velden krijgen een woonsfeer die overduidelijk past bij de stedelijke locatie nabij het spoor. De gewenste dynamische woonomgeving is de sfeer van het wonen en leven in de stationsbuurt. Een sfeer die uitgaat van een robuuste en stoere uitstraling binnen een stedelijk woonmilieu. Om dit vorm te geven zijn voor de beeldregie 3 thema's beschreven:
- Een dynamische stationsbuurt
- Een stedelijke en robuuste uitstraling
- Een stoere woonomgeving

3.2 EEN DYNAMISCHE STATIONSBUURT

De gewenste woonsfeer gaat uit van stedelijk wonen in een dynamische omgeving. De velden 6 en 11 liggen ten noorden van het station en raken de entree van de wijk vanuit de stad. Deze situering vraagt om een woonomgeving met de kenmerken van een stationsbuurt.

Dit betekent een ligging nabij het centrum van Schuytgraaf met een relatief hoge stedelijke dichtheid en heldere robuuste bouwblokken. Een plek waar gewoond wordt in de nabijheid van de voorzieningen. Een levendige buurt met een diversiteit aan bewoners en waarbij de openbare ruimte ook bijdraagt aan de woonkwaliteit.

Daarnaast is het belangrijk dat er in de buurt een goede balans is in variatie en samenhang. Samenhang om de buurt als een herkenbaar geheel te beschouwen en variatie om een gedifferentieerd en levendig beeld te krijgen. De ruimtelijke opzet van de buurt zorgt al voor diversiteit door de positionering van de verschillende woontypologieën. Hieruit komt ook een verdunning van het programma in noordelijke richting naar voren.

Door de typologieën te verdelen over het veld worden verschillende woonsferen gecreëerd die zorgen voor de gewenste gedifferentieerde opbouw van de buurt zonder afbreuk te doen aan de samenhang van het geheel. Belangrijk hierbij is aandacht bij de inpassing van de rijwoningen. Om deze in voldoende mate te laten bijdragen aan het gewenste gevarieerde straatbeeld, wordt bij rijen vanaf 7 woningen op minimaal twee van de onderstaande aspecten gevarieerd:

Verspringende rooilijn

Variatie in dakvorm

Accent in de gevel

Verspringing in de goothoogte

Verspringing in de goothoogte

Kleurnuance in de gevel

Remisehof - Stevast Baas & Groen

Lourdeskade - Tilburg - DAT architecten - Van de Ven Bouw en Ontwikkeling

Lourdeskade - Tilburg - DAT architecten - Van de Ven Bouw en Ontwikkeling

Projectnaam: DOK40 - Plaats: Eindhoven - Ontwikkelaar: CRA Vastgoed

Lourdeskade - Tilburg - DAT architecten - Van de Ven Bouw en Ontwikkeling

Vijverpark - Haarlem - BPD, Slokker Vastgoed, AM en Ymere

Nikkels projecten, Twello

3.3 EEN STEDELIJKE EN ROBUUSTE UITSTRALING

Bij de uitstraling van de buurt wordt gezocht naar een architectuur die aansluit bij de stationsbuurt. Een uitstraling die aanhaakt op het centrumveld van Schuytgraaf, maar toch duidelijk een eigen handtekening heeft. Die uitstraling wordt robuust en stoer zoals het leven ook was nabij een station. Stedelijke woonblokken met een no-nonsens uitstraling, gebouwen met een eenvoud in hoofdopzet maar verfijning in het detail waardoor het vakmanschap en de kwaliteit herkenbaar wordt.

Volume opbouw
Het wordt een wijk van stedelijke bouwblokken met stoere baksteenarchitectuur. Dit betekent het gebruik van heldere volumes in een robuuste vormentaal met subtiele geveldetails. Raamopeningen zijn functioneel en veelal groot. Gesloten gevels met grote vlakken metselwerk hoeven niet vermeden te worden mits op de juiste plek toegepast en met voldoende verfijning in de toepassing. De dakvorm kan variëren, maar dient altijd bij te dragen aan de stoere stedelijke uitstraling. Bijzondere aandacht dient er te zijn voor de beëindiging van een bouwblok. Hoeken en kopgevels zijn de plekken waar de robuuste uitstraling het beste getoond kan worden.

Kleurstelling
Voor de kleurstelling wordt uitgegaan van gedekte natuurlijke duurzame materialen zoals handvorm bakstenen in overwegend donker roodbruin- en bruintinten. De dakafwerking is antraciet en waar mogelijk worden groene daken toegepast. Voor de kozijnen wordt uitgegaan van een (donker)grijs pallet passend bij de stoere stedelijke uitstraling.
Er is ruimte voor variatie in kleuraccenten zoals het toepassen van lichtere kozijnen, gekeimde gevelaccenten of een afwijkende plintkleur mits dit goed aansluit bij de uitstraling van het geheel.

Suytkade - Helmond - Van Wanrooij - INBO

Eemskwartier - Groningen - Zecc Architecten BV

Heren 5 architecten, foto: Luuk Kramer

Copyrights by Mecanoo

Metselwerk
Voor het materiaalgebruik wordt uitgegaan van metselwerk als basismateriaal. Door het toepassen van verbijzonderingen in het metselwerk wordt gedifferentieerd en eigenheid gegeven aan een bouwvolume. Dit kan door het toepassen van terugliggend metselwerk, verschillende metselverbanden, rollagen, verticaal metselwerk etc

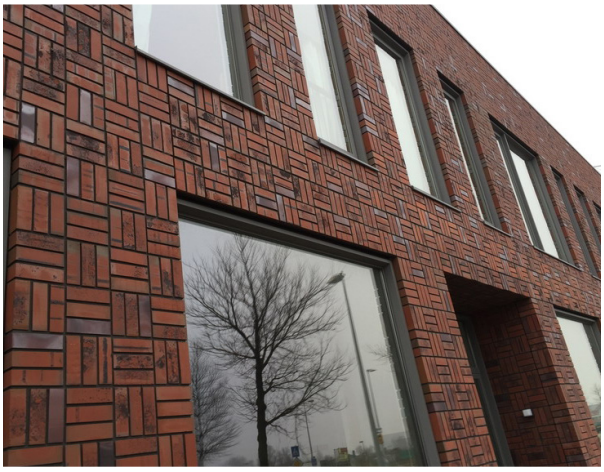

Metselwerk

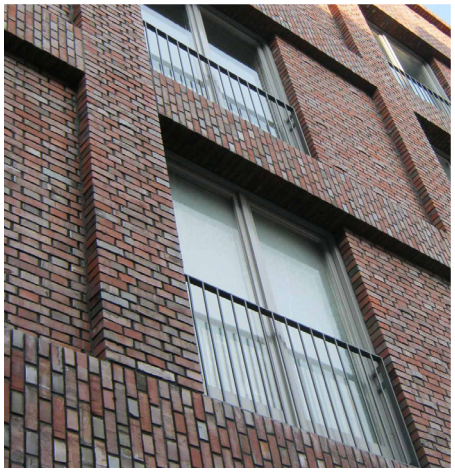

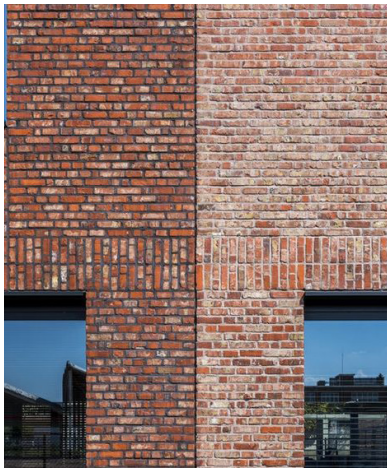

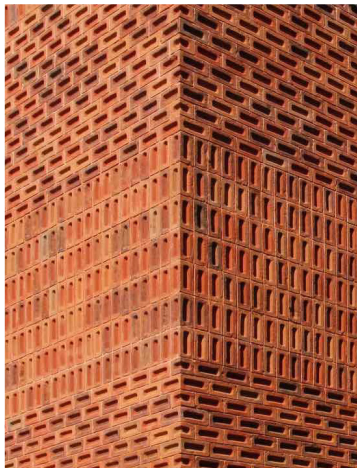

Half-vrijstaande woningen
In het noordelijke deel van de buurt gaan de stedelijke bouwblokken deels over in half-vrijstaande woningen. De bedoeling is dat de woonsfeer van het zuidelijke deel soepel overgaat in het noordelijke deel. Daarom wordt hier ook uitgegaan van een robuuste uitstraling in de vorm van heldere vormen met een stoer uiterlijk. Door daarbij een spel te spelen met verspringingen in hoogte ontstaat op een ontspannen manier een onderscheidend karakter voor deze woningen. De aandacht die in de rest van het plan gevraagd wordt voor hoekoplossingen en kopgevels is ook hier essentieel. Gedacht kan worden aan groene gevels wat goed aansluit bij het thema natuurinclusief.

Half vrijstaande woningen

Foto: Rob van Esch - Ontwerp: Oomenarchitecten

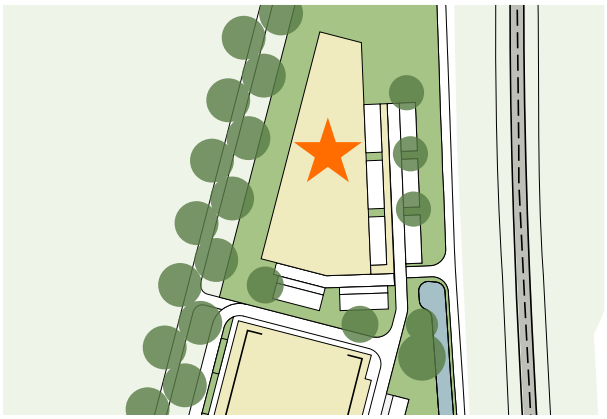

De variatie in het programma krijgt ook zijn uitwerking in de uitstraling. Enkele elementen hiervan verdienen extra aandacht en worden daarom apart genoemd.

Noordelijke kop

De noordelijke kop vormt de entree van de wijk vanuit Elderveld. Hier komt een appartementencomplex van maximaal 6 bouwlagen dat het van begin de velden 6 en 11 aankondigt. Deze aankondiging dient subtiel te gebeuren aangezien het gebouw met de voeten in het landschap staat. Zo is het niet vanzelfsprekend dat het hoogteaccent op de kop zit maar eerder aan de kant van het spoor. Verder dient er een spel gespeeld te worden met verschillende hoogtes en volumes, zodat het gebouw zowel aansluit bij de maat en schaal van rest van de buurt als een duidelijke kop vormt richting landschap.

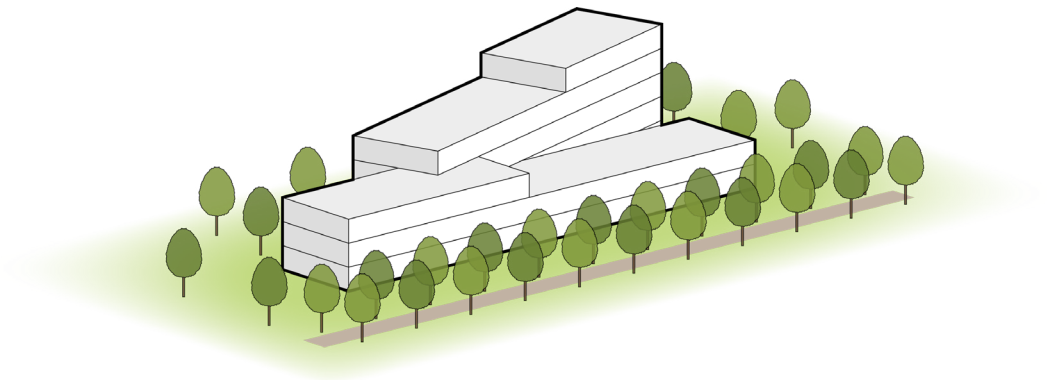

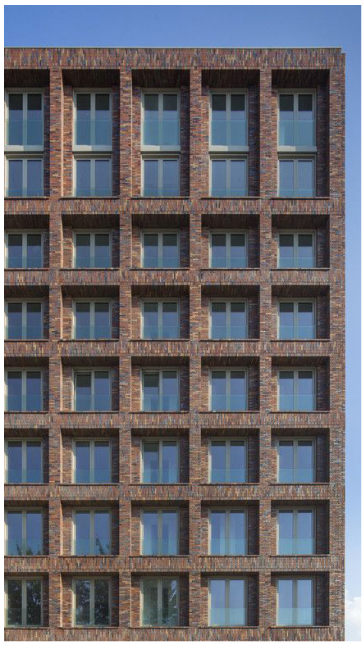

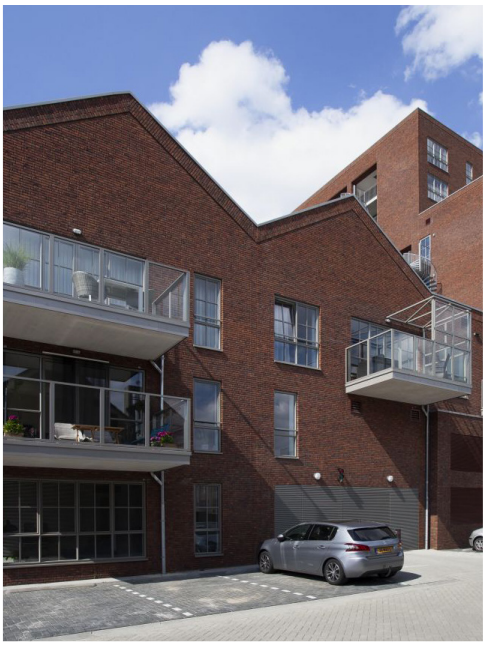

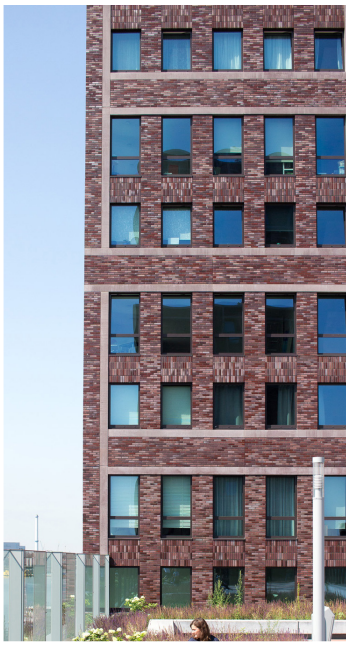

Zuidelijke kop
De kop aan de zuidkant is gelegen nabij het centrum van Schuytgraaf. Deze doet mee met het ensemble van gebouwen dat gaat functioneren als entree van de wijk. Dit is daarom ook de plek waar ruimte kan zijn voor de combinatie van wonen en werken. Doordat het plangebied iets terug ligt is dit een goede plek voor een hoogteaccent van circa 15 lagen. Het hele blok van de zuidelijk kop vormt een geheel van verschillende bouwdelen met een gezamenlijke groene binnenruimte. In uitstraling en ruimtelijke opzet refereert de plek aan het industriële karakter van een stationsbuurt.

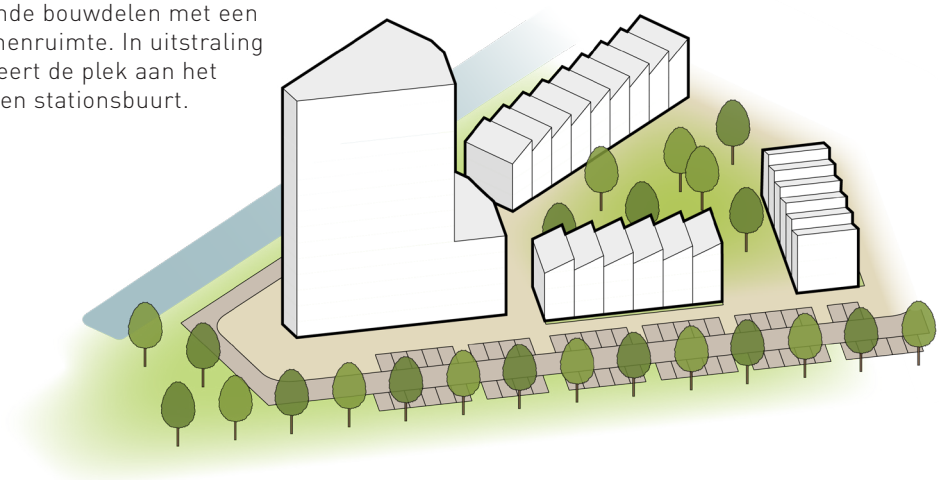

Houtloods Tilburg - Stichting Houtloods - Bedaux de Brouwer

Hofje

Het hofje is gelegen aan de groene ruimte. Dit hofje is een alzijdig gebouw met een uitstraling die past de architectuur van spoorweggebouwen. De uitstraling wijkt licht af van de overige bebouwing, wat verantwoord wordt door de vrije ligging. Het gebouw bestaat uit 1-1,5 laag met kap, is functioneel en industrieel doch rijk in detail.
Door de opzet komt de buitenruimte aan de binnenkant te liggen als een gezamenlijk hof. Aan de buitenkant is ruimte voor een kleine privé buitenruimte die duidelijk afgeschermd wordt van de openbare ruimte door een gebouwde of groene afscheiding die mee wordt ontworpen met het gebouw.

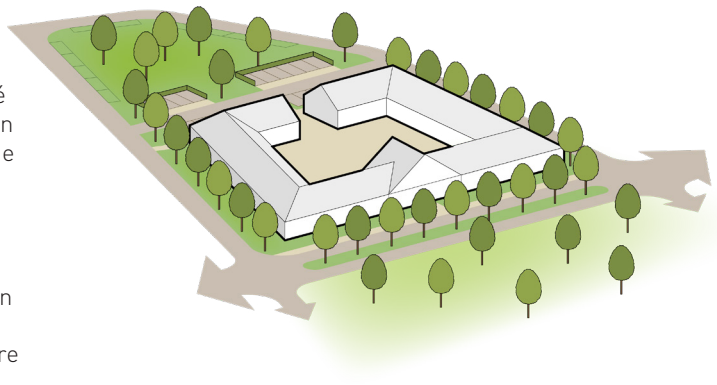

Deze locatie heeft een bijzondere positie binnen het plan die ook op een andere wijze ingevuld kan worden dan in de vorm van een hof. Belangrijke uitgangspunten zjn de vrije ligging, een bijzondere woonvorm en de relatie met het groen. Voor alternatieve plannen ter verbetering van het concept is hier ruimte mits er goedkeuring is van het kwaliteitsteam.

Agaathhof - Groningen - DeZwarteHond

Vijverpark - Haarlem - BPD, Slokker Vastgoed, AM en Ymere

Lourdeskade - Tilburg - DAT architecten - Van de Ven Bouw en Ontwikkeling

Remisehof - Stevast Baas & Groen

Centrale as

De centrale as is de ontvangstruimte van de buurt. De entree van de wijk krijgt speciale aandacht in uitstraling en detail. Echter ook de overige bebouwing aan de centrale as tot aan het spoor vormt een verbijzondering op de rest van de buurt. Hier vraagt de bebouwing om meer hoogte, verfraaiing en allure dan op andere plekken

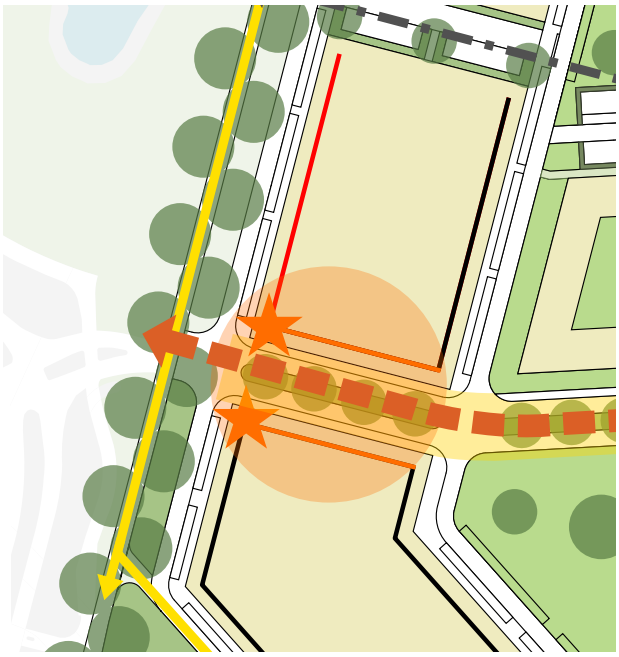

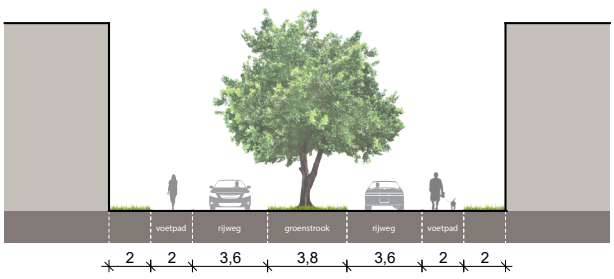

Duurzaamheid
Ondanks het authentieke en tijdloze karakter biedt de ontwerpstijl voldoende ruimte voor innovatie en moderne toepassingen. De huidige tijd vraagt om oplossingen waarbij meebewogen wordt met de klimaatveranderingen. Duurzaam bouwen met oog voor de toekomst staat hierbij voorop. Dit betekent dat het gebruiken van moderne en innovatieve toepassingen onderdeel van de ontwerpopgave is. Dit betekent ook dat duurzame maatregelen zoals bijvoorbeeld zonnepanelen volledig geïntegreerd worden in het ontwerp en geen losse toevoegingen zijn.

Natuurinclusief bouwen
Hieronder wordt beschreven welke maatregelen genomen kunnen worden om de verschillende diersoorten te faciliteren.

Zwarte roodstaart
De zwarte roodstaart is een pioniersoort die een voorkeur heeft voor warme en droge plaatsen. De afgelopen 5 jaar zijn 69 waarnemingen verzameld in en rondom Schuytgraaf. De meeste waarnemingen hebben betrekking op zingende dieren en zijn daarmee indicatief voor een broedterritorium. Grootschalige nieuwbouwlocaties, zoals de velden 6 en 11, zijn kansrijke broedlocaties. De soort maakt gebruik van nissen en holtes in gebouwen om in te broeden. Doorgaans verdwijnt de soort weer als het groen in een wijk zich verder ontwikkeld en het pionierstadium verdwijnt. Door het plaatsen van enkele nestkasten in het zuidelijk deel van het bouwveld, grenzend aan de bedrijvigheid van veld 13 en het treinstation, kan de soort hier voor langere tijd blijven.

Foto: Bureau Waardenburg

Huismus
De huismus verblijft jaarrond in Nederland en is net als de gierzwaluw een koloniebroeder. Ze broeden in los kolonieverband onder dakpannen, in gaten en kieren in gebouwen of speciale mussenkasten. In tegenstelling tot de gierzwaluw is de inrichting van de directe omgeving van belang voor het vinden van zijn voedsel. Groene tuinen of pleintjes, liefst een beetje rommelig en voorzien van wat hagen of groenwanden om te schuilen vormen geschikt leefgebied. In bouwveld 6-11 is dit te vinden in het centrale deel van de wijk. Door de dakpannendaken van de huizen rondom deze groene kern toegankelijk te maken voor huismus en/of te voorzien van nestkasten maakt het compleet.

Foto: Bureau Waardenburg

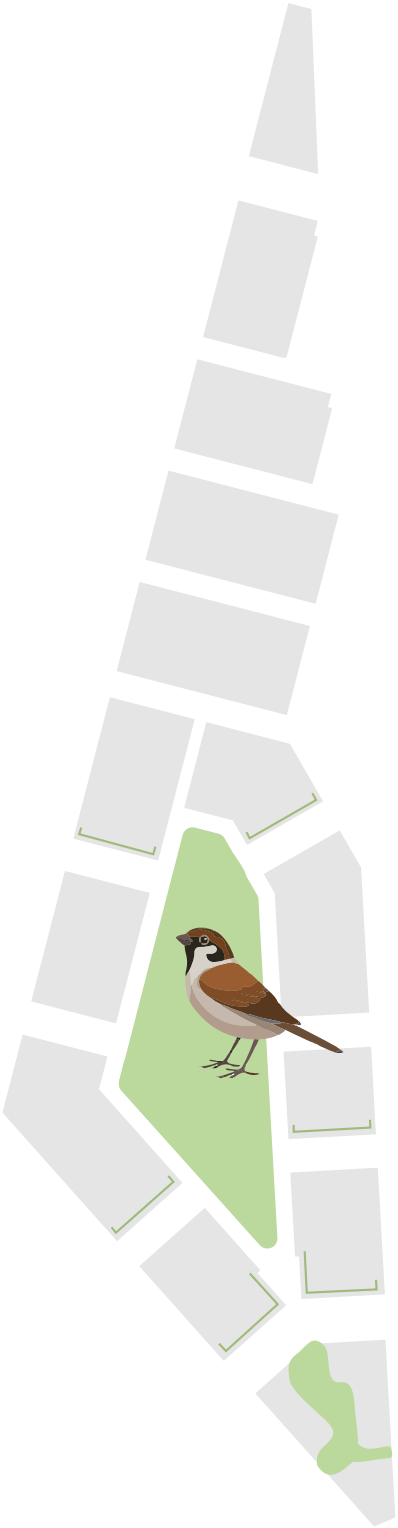

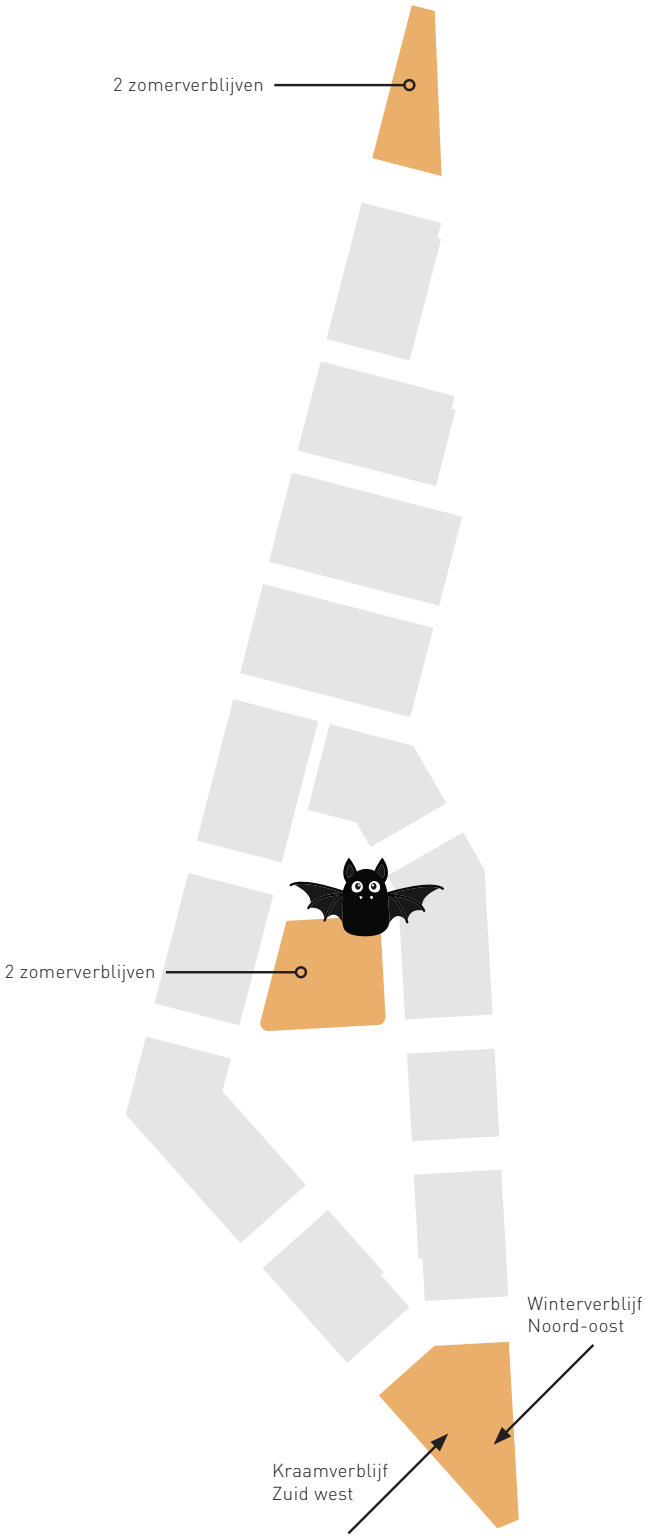

Vleermuis
De gewone dwergvleermuis is een typische gebouwbewonende soort die zich geheel heeft aangepast aan de stedelijke omgeving. In de spoorzone en droge ecozone vindt hij zijn voedsel, dat voornamelijk bestaat uit muggen. Dwergvleermuizen hebben meerdere verblijfplaatsen die ze verspreidt door het jaar kunnen gebruiken, zogenaamde zomer-, paar-, winter- en kraamverblijfplaatsen. Spouwmuren voorzien in al deze verblijfplaatsen, maar stellen wel elk specifieke eisen. Een kraamverblijf is op zuidwesten georiënteerd (warm), terwijl een winterverblijf op het noordoosten is gesitueerd (kouder). Het hoge gebouw (naam?) biedt mogelijkheden om zowel een kraam- als winterverblijf te integreren in de nieuwbouw. Denk hierbij aan een oppervlakte van circa 1 m2, een binnenruimte van 1,7-2 cm met meerdere lagen, het voorkomen van een koudebrug en een schuin naar buiten aflopende invliegopening, waardoor uitwerpselen direct naar buiten vallen. Het maken van dergelijke inbouwverblijfplaatsen is maatwerk en kan goed toegepast worden in nieuwbouw. Zomer- en paarverblijven kunnen op woonhuizen aangebracht worden in de vorm van kasten. Gaan daarbij uit van circa 5-10 stuks. Hiervan zijn verschillende types beschikbaar.

Foto: Bureau Waardenburg

Gierzwaluw
De gierzwaluw arriveert eind april in ons land en blijft hier dan enkele maanden om te broeden. Eind juli trekken de eerste dieren alweer richting het zuiden. Gierzwaluwen zijn gespecialiseerd in het vangen van insecten in de lucht, wat ze op verschillende hoogtes kunnen doen. Kenmerkend hierbij is het scherpe geluid dat ze maken, ook wel 'gieren' genoemd. Het zijn koloniebroeders die holtes in gebouwen gebruiken als broedplaats. Plaats daarom meerdere nestplaatsen bij elkaar (minimaal 6). Als nestplaats zijn (ruimte onder) dakpannendaken en nestkasten (in verschillende maten) geschikt. Let hierbij op een vrije aanvliegroute en minimaal 4 meter vanaf de grond. Kopse kanten van woningen op de noordoostzijde zijn hiervoor prima geschikt, maar plaats deze niet boven ramen.

Foto: Bureau Waardenburg

Foto: Bureau Waardenburg

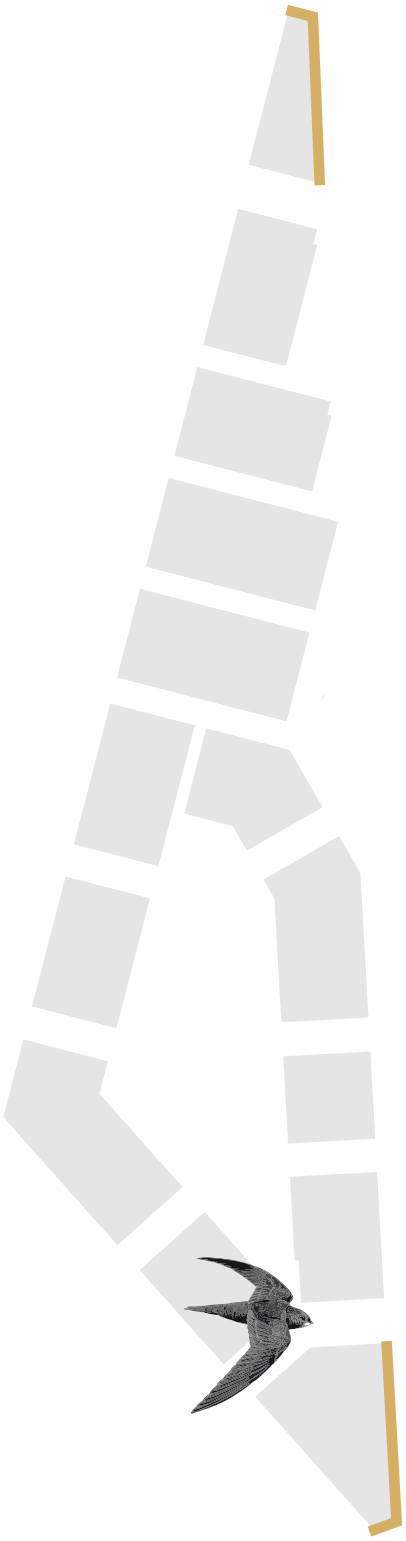

Egel
Het leefgebied van een egel varieert van 10-20 ha voor een vrouwtje en 20-40 ha voor een mannetje. Per nacht kan een egel enkele kilometers afleggen. Een schutting met een onderdoorgang van 15x15 cm is voldoende om de volgende tuin te bereiken en een strook groen van 1-2 meter in de tuin maakt het aantrekkelijk om voedsel en nestgelegenheid te vinden.

Foto: Bureau Waardenburg

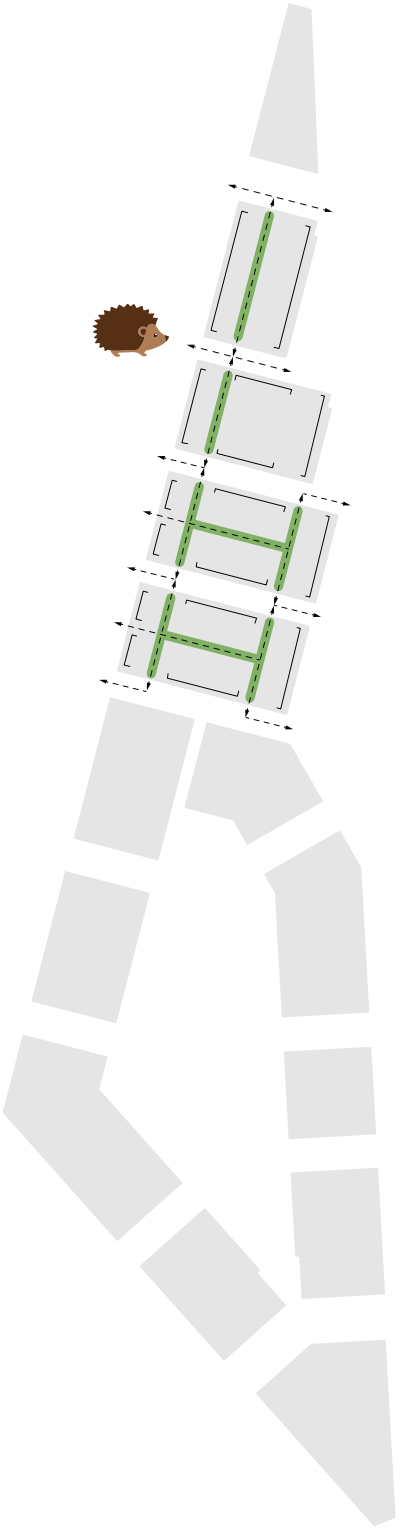

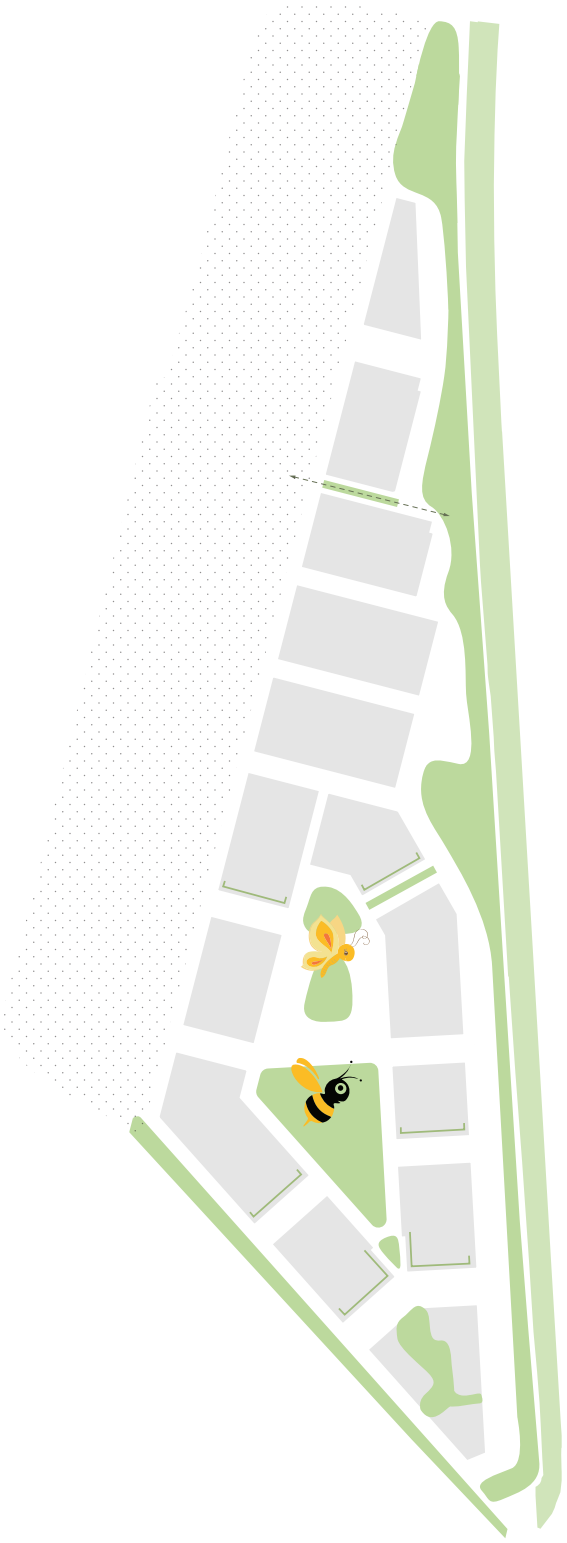

Wilde bijen en vlinders
Wilde bijen en vlinders hebben drachtplanten nodig voor voedsel. Bekend is dat hun voedselvoorzieningen in het buitengebied steeds meer zijn afgenomen en dat particuliere tuinen en bloemrijke bermen kansen bieden voor zowel voedsel als schuilgelegenheid.
Door een groen lint van drachtplanten (bloemrijke bermen, groene gevels, drachtbomen, bloemen in de tuinen en op terrassen) in de wijk te creëren ontstaat leefruimte voor wilde bijen en vlinders.

Foto: Bureau Waardenburg

3.4 EEN STOERE WOONOMGEVING

Heren 5 architecten, foto: Luuk Kramer

Variatie en samenhang
In een gevarieerd en gefaseerd uitgevoerd plan, loert het gevaar van verrommeling in het straatbeeld. Een heldere, zorgvuldig ontworpen en eenduidig gematerialiseerde openbare ruimte kan dan als bindende factor functioneren.
Daarom wordt gekozen voor (bestratings-)materialen die in het hele plangebied van de velden 6 en 11 worden toegepast. Hierbij wordt uitgegaan van een eenvoudige inrichting met duurzame materialen. Elke fase van de ontwikkeling moet daarom aan de overkoepelende sfeer voldoen.

Woonstraatjes
De woonstraatjes in het veld dienen uit te dagen tot interactie. Ze zijn niet breder dan nodig en de verharding ligt (zo veel mogelijk) in één vlak. Er zullen dus geen trottoirbanden zijn, de verschillende gebruikstypen van de openbare ruimte worden helder door belijning en afwijkende steenformaten en verbanden. De meeste straatjes worden ingericht t.b.v. éénrichtingsverkeer. Voor het bestratingsmateriaal geldt dat uitgegaan wordt van duurzame materialen die passen bij de beoogde uitstraling. De kleur zal zich in de antraciet tinten bevinden om zo een duidelijk contrast te vormen met de rood-bruine tinten van de bebouwing.

Randen
De bebouwing aan de randen van het veld zal grotendeels worden georiënteerd op de landschappelijke omgeving zoals de droge ecozone. Hier wordt een verweving gecreëerd met het omliggende landschap. Dit vraagt extra aandacht voor zowel het ontwerp van de bebouwing als de overgang van de bestrating naar het landschap..

Openbaar-privé
Een zorgvuldige uitvoering van de overgang van openbaar naar privé is van groot belang voor de gewenste uitstraling. Er wordt gestreefd naar een overgang die bijdraagt aan een aangenaam woonklimaat met toepassing van groen. In het noordelijke deel wordt dit bereikt door aan de voorzijde van de woningen groene voortuinen (min 2m diep) toe te passen, bijvoorbeeld door toepassing van een lage haag. Overige erfascheidingen richting het openbare domein worden tevens als haag uitgevoerd.
In het zuidelijk deel vormen hagen, dwars op de woning, de afscheiding tussen de voortuinen. De voorkant van deze tuinen vraagt geen haag, hier gaat het privé-domein over in de openbare ruimte. Dit kan middels kleurnuances of legverband in de bestrating worden aangegeven. Tevens kan deze strook met beplanting worden ingevuld.

Projectnaam: DOK40 - Plaats: Eindhoven - Ontwikkelaar: CRA Vastgoed

4 Verkaveling

4.1 VOORBEELDVERKAVELING

Op basis van de hiervoor beschreven uitgangspunten is een proefverkaveling opgesteld die een mogelijke invulling geeft aan de ontwikkeling van het veld. Bij de configuratie van bouwvelden is flexibiliteit een van de belangrijkste uitganspunten geweest. De afmetingen van de velden zijn zodanig (bij voorkeur ca 50 m diep) dat de velden verschillende typen woningen kunnen accommoderen en er kan in de tijd ook gewisseld en gevarieerd worden.
De voorbeeldverkaveling is dus slechts een indicatie van wat mogelijk is binnen deze verdeling in bouwvelden, er is ruimte voor andere invullingen. De stedelijke sfeer van een dynamische stationsbuurt is en blijft wel het uitgangspunt.

4.2 FASERING & BOUWVELDEN

Een goede en logische faseerbaarheid van de ontwikkeling is belangrijk vanuit zowel de optiek van de ontwikkelende partijen (gemeente en ontwikkelaars) als de toekomstige bewoners. De ontwikkelende partijen hebben baat bij een logische bouwstroom en een flexibele fasering, die in kan spelen op de behoefte die er op dat moment is in de markt. Voor de bewoners is het zaak de ontwikkeling zo snel mogelijk af te ronden, het woongenot zo snel mogelijk op niveau te brengen en de overlast gedurende de bouw van de diverse fases te beperken. Het gebied is daarom opgedeeld in 4 fasen waarbij fase 1 de eerste is en fase 4 de laatste.

Daarnaast is er een opdeling gemaakt in de bouwvelden van A t/m J. Dit om onduidelijkheden en spraakverwarring te voorkomen.

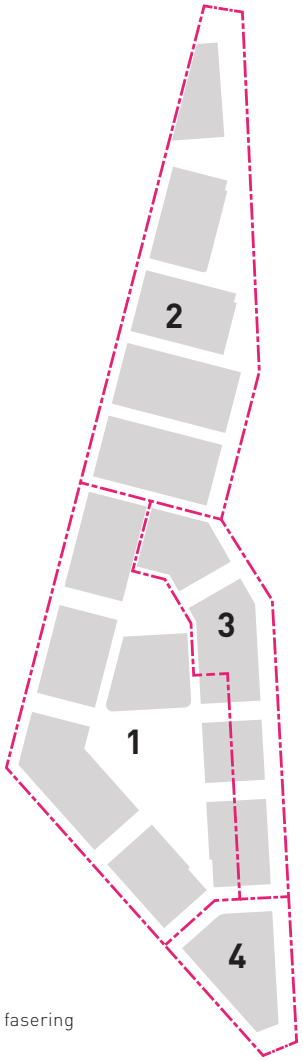

fasering

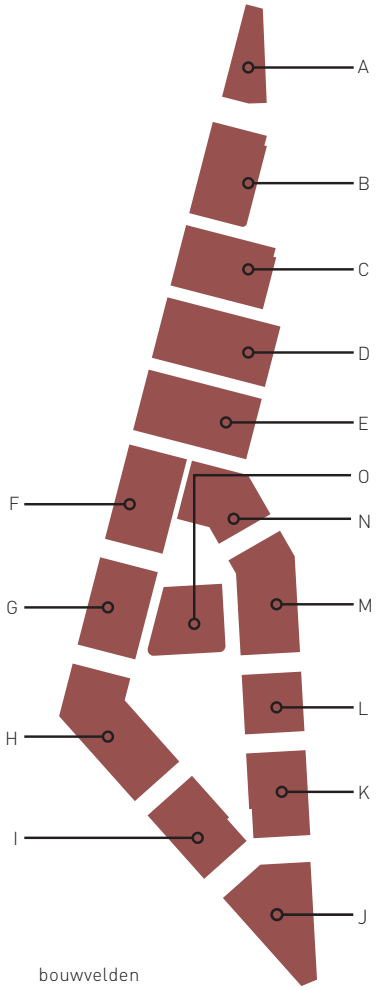

bouwvelden

Kon document 1c Bijlage 3 - Trillingsonderzoek 1 niet opnemen in de bundel

GEMEENTE Arnhem

15 oktober 2019
definitieve versie

Kon document 1c Bijlage 4 - Nader trillingsonderzoek niet opnemen in de bundel

Onderzoek stikstofdepositie Schuytgraaf Veld 6-11

Onderzoek effect op Natura 2000-gebieden voor bestemmingsplan

Status	**definitief**
Versie	001
Rapport	M.2019.1208.01.R001
Datum	21 november 2019

Adviseurs voor bouw, industrie, verkeer, milieu en software

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Arnhem Postbus 5465 6802 EL Arnhem
Contactpersoon opdrachtgever	De heer B. Lagerberg
Project Betreft Uw kenmerk	Stikstofdepositie nieuwbouwplannen gemeente Arnhem Schuytgraaf Veld 6-11 -
Rapport Datum Versie Status	M.2019.1208.01.R001 21 november 2019 001 definitief
Uitgevoerd door	DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. Van Pallandtstraat 9-11 6814 GM Arnhem Postbus 153 6800 AD Arnhem
Contactpersoon	H.D. (Herman) Jager MSc 088 346 78 21 hja@dgmr.nl
Auteur	D. (Dennis) Kempen 088 346 78 86 dke@dgmr.nl
Projectadviseur	ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren 088 346 78 00 ks@dgmr.nl
2e lezer/secr.	HJA/PZW

k:\docm\2019\120801\m20191208 01r001.docx 21-11-2019

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Situatie 5
2.1 Omgeving 5
2.2 Plan Veld 6-11 5

3. Beoordelingskader 6
3.1 Wet natuurbescherming 6
3.2 Programma Aanpak Stikstof (PAS) 6
3.3 Adviescollege stikstofproblematiek 6

4. Uitgangspunten 7
4.1 Gebruiksfase 7
4.2 Bouwfase 7
4.3 Rekenmethode 8
4.4 Invoergegevens 8

5. Resultaten 10
5.1 Gebruiksfase 10
5.2 Bouwfase 10

6. Conclusie 11

Bijlagen
Bijlage 1 Bepaling emissie
Bijlage 2 Invoergegevens en modeleigenschappen
Bijlage 3 Resultaten

1. Inleiding

De Gemeente Arnhem is van plan om in de wijk Schuytgraaf in Arnhem 421 woningen te realiseren. Schuytgraaf is een nieuwbouwplan en ligt aan de zuidwestzijde van Arnhem. Dit onderzoek richt zich op de uitwerking van plandeel Veld 6-11.

Het nieuwbouwplan kan leiden tot stikstofdepositie op de natuurgebieden in de omgeving.
In opdracht van de Gemeente Arnhem voert DGMR daarom een onderzoek naar de depositie van stikstof uit.

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. In dit onderzoek beoordelen wij daarom of het plan een relevant effect heeft op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plan. Hierbij betrekken wij ook het rapport van het Adviescollege stikstofdepositie, dat in september 2019 is gepubliceerd.

De berekening is uitgevoerd met het DGMR-softwarepakket Geomilieu, waarin de rekenmodule Stacks-D is opgenomen. In dit onderzoek beschouwen wij zowel de bouw- als gebruiksfase.

k:\docm\2019\120801\m20191208011r001.docx 21-11-2019

2. Situatie

2.1 Omgeving

De planlocatie Veld 6-11 ligt in de wijk Schuytgraaf aan de zuidwestzijde van Arnhem.
Veld 6-11 ligt tussen het spoor (oostzijde) en de Minervasingel (westzijde). De dichtstbijzijnde stikstofgevoelige natuurgebieden zijn de Veluwe en de Rijntakken. De Veluwe ligt van beide gebieden het dichtst bij de planlocatie, op ongeveer 2 kilometer afstand. Dit gebied is voor deze planlocatie maatgevend voor de beoordeling van de stikstofdepositie. Op onderstaande kaart is de ligging van de planlocatie ten opzichte van Arnhem en de twee natuurgebieden weergegeven.

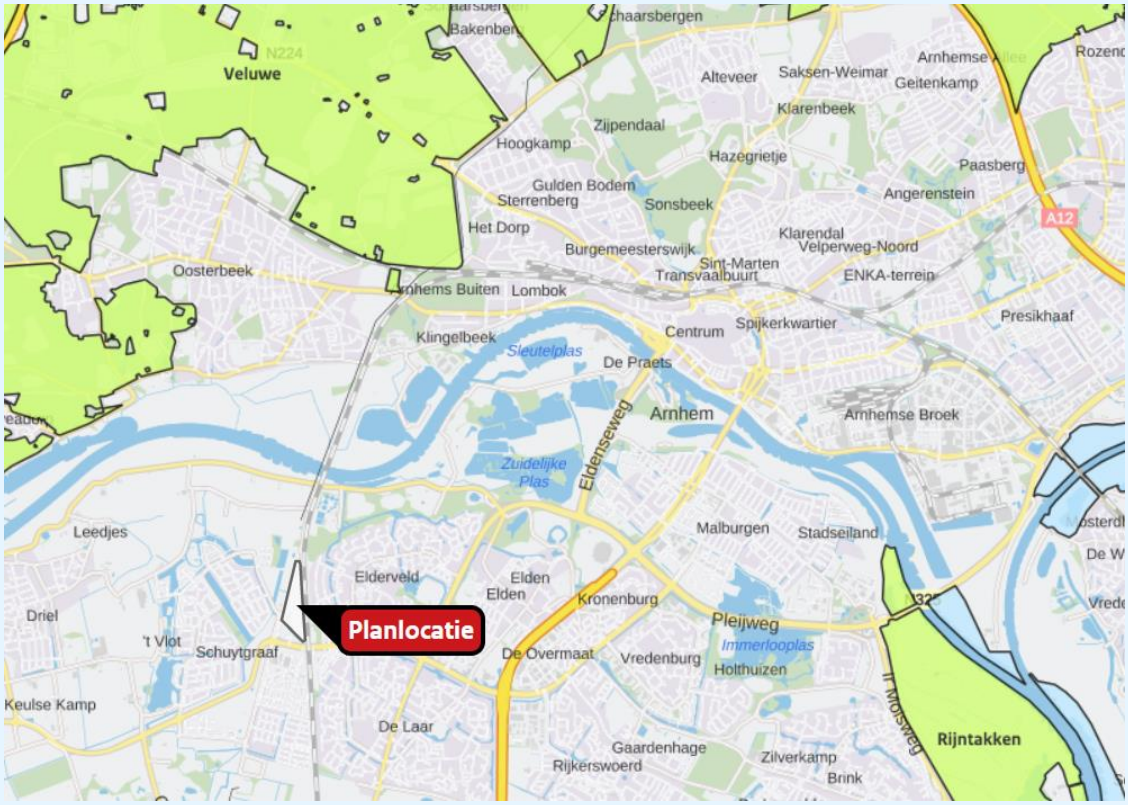

figuur 1: plattegrond ligging planlocatie en relevante natuurgebieden

2.2 Plan Veld 6-11

Veld 6-11 bestaat uit de realisatie van 421 woningen verdeeld over 117 appartementen, 34 twee-onder-een-kapwoningen en 270 rij- en hoekwoningen. Een deel van het plangebied wordt ingevuld met sociale huurwoningen. Het totale plangebied krijgt één aansluiting op de Minervasingel. Binnen het plangebied worden diverse wegen aangelegd voor het verkeer van en naar de woningen. De bouwtijd is geraamd op zes jaar en start op zijn vroegst in 2020.

3. Beoordelingskader

3.1 Wet natuurbescherming

De bescherming van belangrijke natuurgebieden is verankerd in de Wet natuurbescherming. Hieronder vallen de volgende gebieden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde natuurmonumenten.
- Gebieden die de minister aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere verplichtingen.

Voor de Natura 2000-gebieden die vallen onder de Wet natuurbescherming zijn aanwijzingsbesluiten opgesteld. In deze aanwijzingsbesluiten staan de exacte begrenzing van het gebied weergegeven, voor welke soorten en habitatten het betreffende gebied is aangewezen (de gekwalificeerde soorten en habitatten) en welke instandhoudingsdoelstellingen er gelden voor deze soorten en habitatten.

Voor projecten en 'andere handelingen' (binnen en buiten Natura 2000-gebieden) waarvan niet op voorhand zeker is dat ze geen gevaar voor de instandhoudingsdoelstellingen vormen, geldt een vergunningplicht. Eén van de belangrijkste knelpunten voor vergunningverlening van de Wet natuurbescherming vormt het aspect stikstofdepositie (NO_x en NH_3). De depositie van stikstof vormt voor Nederland één van de belangrijkste belemmeringen om de Europese doelstellingen te halen.

3.2 Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat het huidige Programma Aanpak Stikstof niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Hierdoor mist op dit moment een eenduidig toetsingskader, waardoor toestemmingsverlening in het kader van de Wet natuurbescherming moeilijk is. Wanneer geen sprake is van een relevante stikstofdepositie, is ook geen vergunning Wet natuurbescherming nodig.

3.3 Adviescollege stikstofproblematiek

In september 2019 heeft het Adviescollege stikstofproblematiek een eerste advies[1] uitgebracht over het oplossen van de problemen die vanwege stikstofdepositie in Nederland zijn ontstaan. In het advies geeft het college aan dat zij voorlopig geen nieuwe drempelwaarde willen instellen of ontwikkelingsruimte van natuurgebieden willen uitgeven. Het adviescollege gaat ervan uit dat bedrijven en planmakers bronmaatregelen nemen om negatieve effecten op natuurgebieden te voorkomen en/of beperken.

Alle plannen en projecten moeten voor een ontwikkeling daarom aantonen dat zij geen relevant effect op de natuurgebieden veroorzaken om toestemming van het bevoegd gezag voor het plan of project te krijgen. Het adviescollege stikstofdepositie geeft daarbij in het advies aan dat hiervoor gebruik kan worden gemaakt van saldering van de depositie op basis van de bestaande of vergunde situatie.

Beoordeling relevante depositie

In dit onderzoek beoordelen wij of vanwege het plan een relevante stikstofdepositie ontstaat. In het onderzoek beschouwen wij 0,00 mol/ha/jaar als de grenswaarde voor een relevante depositie. De grenswaarde van 0,00 mol/ha/jaar is op dit moment in Nederland algemeen geaccepteerd om te beschouwen of een plan een relevante bijdrage op een natuurgebied heeft.

[1] Adviescollege stikstofproblematiek (2019), Niet alles kan, eerste advies van het adviescollege stikstofproblematiek.

k:\doc\m\2019\120801\m20191208001r001.docx 21-11-2019

4. Uitgangspunten

In dit hoofdstuk staan de uitgangspunten voor het onderzoek beschreven. In bijlage 1 is een volledige uitwerking van alle bronnen opgenomen.

4.1 Gebruiksfase

Alle nieuwbouwwoningen worden aardgasvrij gerealiseerd. De installaties van de nieuw te bouwen woningen veroorzaken daarom geen emissie van stikstof. Voor de berekening van de stikstofdepositie in de toekomstige situatie zijn daarom alleen de vervoersbewegingen van en naar de woningen relevant.

De vervoerbewegingen zijn berekend op basis van kengetallen uit de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren'. Wij hebben de verkeersgeneratie die op basis van de CROW-publicatie is gemaakt, gecorrigeerd voor het autogebruik binnen het plan Schuytgraaf. De gemeente Arnhem heeft voor Schuytgraaf aangepaste parkeernormen vastgesteld omdat in deze woonwijk het autogebruik lager is dan gemiddeld. De verkeersgeneratie die op basis van de CROW-publicatie is berekend, hebben wij daarom op basis van deze aangepaste parkeernormen omgerekend naar het aantal vervoersbewegingen dat representatief is voor het autogebruik binnen Schuytgraaf.

In tabel 1 staat een overzicht van deze verkeersbewegingen voor plandeel Veld 6-11 in de toekomstige situatie.

tabel 1: gegevens toekomstige situatie Veld 6-11

Onderdeel	Aantal bewegingen per etmaal
Vervoersbewegingen (appartementen koop)	186
Vervoersbewegingen (appartementen huur)	179
Vervoersbewegingen (2/1 kappers koop)	225
Vervoersbewegingen (rijtjeswoning koop)	636
Vervoersbewegingen (rijtjeswoning huur)	635
Totaal	**1.862**

4.2 Bouwfase

De gegevens voor de bouwfase zijn in overleg met de gemeente vastgesteld. Hiervoor is een schatting van het in te zetten materieel gemaakt, op basis van vergelijkbare projecten.

De bouw duurt naar verwachting zes jaar. Voor de bouwfase hebben wij daarom de depositie berekend op basis van de gemiddelde emissie van de bouwactiviteiten verdeeld over zes jaar. In tabel 2 staat een overzicht van de schatting van de werktuigen die benodigd zijn voor de realisatie van het plan. Daarbij hebben wij de stageklasse aangegeven en de emissie die de werktuigen veroorzaken.

tabel 2: materieelinzet bouwfase

Materieel	Aantal uur bouwperiode	Stageklasse	Emissie (kg) Totaal	Emissie (kg) Gemiddeld p/j
Graafmachine	2000 uur	IV	60	10
Shovel	600 uur	IV	30.2	5.0
Boor/heistelling	700 uur	IV	36	6.0
Pomp	200 uur	IV	9.7	1.6
Spieringkraan	3500 uur	IV	163.8	27.3
Minikraan	1000 uur	IV	12.5	2.1
Verreiker	600 uur	IV	10.3	1.7
Totaal			**322.5**	**53.8**

Naast de hierboven beschreven werktuigen rijden tijdens de bouw ook vrachtwagens en lichte motorvoertuigen (bestelwagens en personenwagens) van en naar het terrein. In tabel 3 staat een schatting van het totaal aantal vervoersbewegingen tijdens de bouwfase.

tabel 3: aantal voertuigbewegingen bouwfase

Materieel	Aantal vervoersbewegingen totaal	Aantal vervoersbewegingen p/j
Lichte motorvoertuigen	25.000	4.167
Zware motorvoertuigen	1.600	267

4.3 Rekenmethode

De berekening van de stikstofdepositie is uitgevoerd met het DGMR-softwarepakket Stacks-D in Geomilieu V5.2. Deze rekenmethode is geschikt voor het berekenen van deposities en is een afgeleide van het STACKS+ model.

De depositie is berekend op de dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied. De bijdrage wordt bepaald in mol per hectare per jaar. Hierbij wordt vastgesteld wat de immissiewaarde is van stoffen die bijdragen aan de stikstofdepositie.

Bij de berekening is gebruikgemaakt van standaard invoergegevens met betrekking tot de meteorologische gegevens. Deze zijn centraal zijn vastgesteld. De terreinruwheid wordt door de software bepaald op basis van het modelgebied. De rekenpunten hebben wij geplaatst op de randen van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. In het model hebben wij de bodemgebieden ingevoerd per Natura 2000-gebied

De verwachting is dat de gemeenteraad het bestemmingsplan voor Schuytgraaf Veld 6-11 halverwege 2020 vaststelt. Daarna volgt de omgevingsvergunningprocedure. Dat betekent dat op zijn vroegst eind 2020/begin 2021 pas met de bouw kan worden gestart. De gemiddelde bouwtijd van een woning is één jaar. Daarna moet de woning nog gebruiksklaar worden gemaakt. Op zijn vroegst worden de eerste woningen dus begin 2022 in gebruik genomen. In 2026-2027 zijn alle woningen binnen Veld 6-11 volledig in gebruik. In het onderzoek hebben wij daarom voor de berekening van de stikstofdepositie de volgende peiljaren toegepast:

- Gebruiksfase: peiljaar 2022.
- Bouwfase: peiljaar 2020.

4.4 Invoergegevens

Wegverkeer

De rijbewegingen van de personenwagens en vrachtwagens zijn als wegen gemodelleerd. Stacks-D berekent hierbij de emissie op basis van de lengte van de gemodelleerde route, de intensiteit en de gemiddelde snelheid. In de gebruiksfase is in het model een gemiddelde rijsnelheid van 30 km/uur aangehouden. In de bouwfase is hiervoor 15 km/h aangehouden voor het verkeer binnen het plangebied.

De verkeersaantrekkende werking is gemodelleerd tot het punt dat de voertuigen zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld. In het onderzoek gaan wij ervan uit dat de voertuigen vanaf de aansluiting op de Minervasingel zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld. De Minervasingel is een weg met een hoge verkeersintensiteit, waardoor de voertuigen uit Veld 6-11 op deze weg niet meer zijn te onderscheiden van het overige verkeer.

k:\doc\m\2019\120801\m20191208001r001.docx 21-11-2019

Werktuigen
De emissie van de werktuigen is op basis van de leeftijd (stageklasse) en het vermogen berekend. Het is aannemelijk dat ieder werktuig op meerdere plekken binnen de planlocatie gebruikt wordt. Om dit in het model mee te nemen, is ieder werktuig zes keer gemodelleerd als puntbron. Deze bronnen zijn evenredig verdeeld over het plangebied. De emissie is in het model gecorrigeerd voor de verdeling van de bouwtijd over zes jaar, door middel van de aanpassing van de bedrijfsduur.

De berekening van de emissie is opgenomen in bijlage 1. Daarnaast is een volledig overzicht van de itemeigenschappen toegevoegd in bijlage 2.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de berekende stikstofdepositie. In bijlage 3 staat een uitdraai van de resultaten uit Stacks-D.

5.1 Gebruiksfase

Uit de berekening van de gebruiksfase volgt dat het plan geen relevante bijdrage heeft op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. De berekende depositie voldoet aan de afgeronde grenswaarde van 0,00 mol/ha/jaar.

5.2 Bouwfase

Uit de berekening van de bouwfase volgt dat het plan geen relevante bijdrage heeft op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. De berekende depositie voldoet aan de afgeronde grenswaarde van 0,00 mol/ha/jaar.

6. Conclusie

De Gemeente Arnhem is van plan om in de wijk Schuytgraaf in Arnhem 421 woningen te realiseren. Schuytgraaf is een nieuwbouwplan en ligt aan de zuidwestzijde van Arnhem. Dit onderzoek richt zich op de uitwerking van plandeel Veld 6-11.

Het nieuwbouwplan kan leiden tot stikstofdepositie op de natuurgebieden in de omgeving.
In opdracht van de Gemeente Arnhem voert DGMR daarom een onderzoek naar de depositie van stikstof uit.

Uit de berekening volgt dat het plan zowel in de gebruiks- als in de bouwfase geen relevante bijdrage heeft op de stikstofgevoelige natura 2000-gebieden in de omgeving. De berekende depositie voldoet voor beide situaties aan de afgeronde grenswaarde van 0,00 mol/ha/jaar.

ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren
DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V.

Bijlage 1

Titel	Bepaling emissie

Bouwfase

Graafmachine

Aantal uur actief	2000 uur		Hoogte 3
motorvermogen	125 kW		
gemiddelde belasting motorvermogen	60% t.o.v. totaal motorvermogen		
emissie NOx	0,4 g/KWh	Stage IV	
emissie NOx	0,00000833 kg/s		60,0 kg/jaar
Bron: www.dieselnet.com norm voor nonroad diesel engines			

Shovel

Aantal uur actief	600 uur		Hoogte 3
motorvermogen	210 kW		
gemiddelde belasting motorvermogen	60% t.o.v. totaal motorvermogen		
emissie NOx	0,4 g/KWh	Stage IV	
emissie NOx	0,00001400 kg/s		30,2 kg/jaar
Bron: www.dieselnet.com norm voor nonroad diesel engines			

Boor/heistelling

Aantal uur actief	700 uur		Hoogte 3
motorvermogen	165 kW		
gemiddelde belasting motorvermogen	78% t.o.v. totaal motorvermogen		
emissie NOx	0,4 g/KWh	Stage IV	
emissie NOx	0,00001430 kg/s		36,0 kg/jaar
Bron: www.dieselnet.com norm voor nonroad diesel engines			

Pomp

Aantal uur actief	200 uur		Hoogte 3
motorvermogen	155 kW		
gemiddelde belasting motorvermogen	78% t.o.v. totaal motorvermogen		
emissie NOx	0,4 g/KWh	Stage IV	
emissie NOx	0,00001343 kg/s		9,7 kg/jaar
Bron: www.dieselnet.com norm voor nonroad diesel engines			

Spieringkraan

Aantal uur actief	3500 uur		Hoogte 3
motorvermogen	150 kW		
gemiddelde belasting motorvermogen	78% t.o.v. totaal motorvermogen		
emissie NOx	0,4 g/KWh	Stage IV	
emissie NOx	0,00001300 kg/s		163,8 kg/jaar
Bron: www.dieselnet.com norm voor nonroad diesel engines			

Minikraan

Aantal uur actief	1000 uur		Hoogte 3
motorvermogen	40 kW		
gemiddelde belasting motorvermogen	78% t.o.v. totaal motorvermogen		
emissie NOx	0,4 g/KWh	Stage IV	
emissie NOx	0,00000347 kg/s		12,5 kg/jaar
Bron: www.dieselnet.com norm voor nonroad diesel engines			

Verreiker

Aantal uur actief	600 uur		Hoogte 3
motorvermogen	55 kW		
gemiddelde belasting motorvermogen	78% t.o.v. totaal motorvermogen		
emissie NOx	0,4 g/KWh	Stage IV	
emissie NOx	0,00000477 kg/s		10,3 kg/jaar
Bron: www.dieselnet.com norm voor nonroad diesel engines			

Emissie totaal	322,5 kg/jaar
Emissie per jaar (6 jaar)	53,8 kg/jaar

Voertuigen	Totaal aantal voertuigen	Aantal voertuigen per jaar
Zwaar vrachtverkeer	1600	267
Lichte motorvoertuigen	25000	4167

Gebruiksfase totaal

Vervoersbewegingen gebruiksfase

Onderdeel	Aantal	Kengetal	Verkeersbewegingen
Toekomstige situatie			
Appartement koop	47	4,0	186
Appartement huur	70	2,6	179
2 onder 1 kap	34	6,6	225
Rijtjeswoning koop	108	5,9	636
Rijtjeswoning huur	162	3,9	635
	421		1862,4

Omgeving sterk stedelijk rest bebouwde kom

Bijlage 2

Titel	Invoergegevens en modeleigenschappen

Schuytgraaf 6-11 | Bronnen emissie - bouwfase

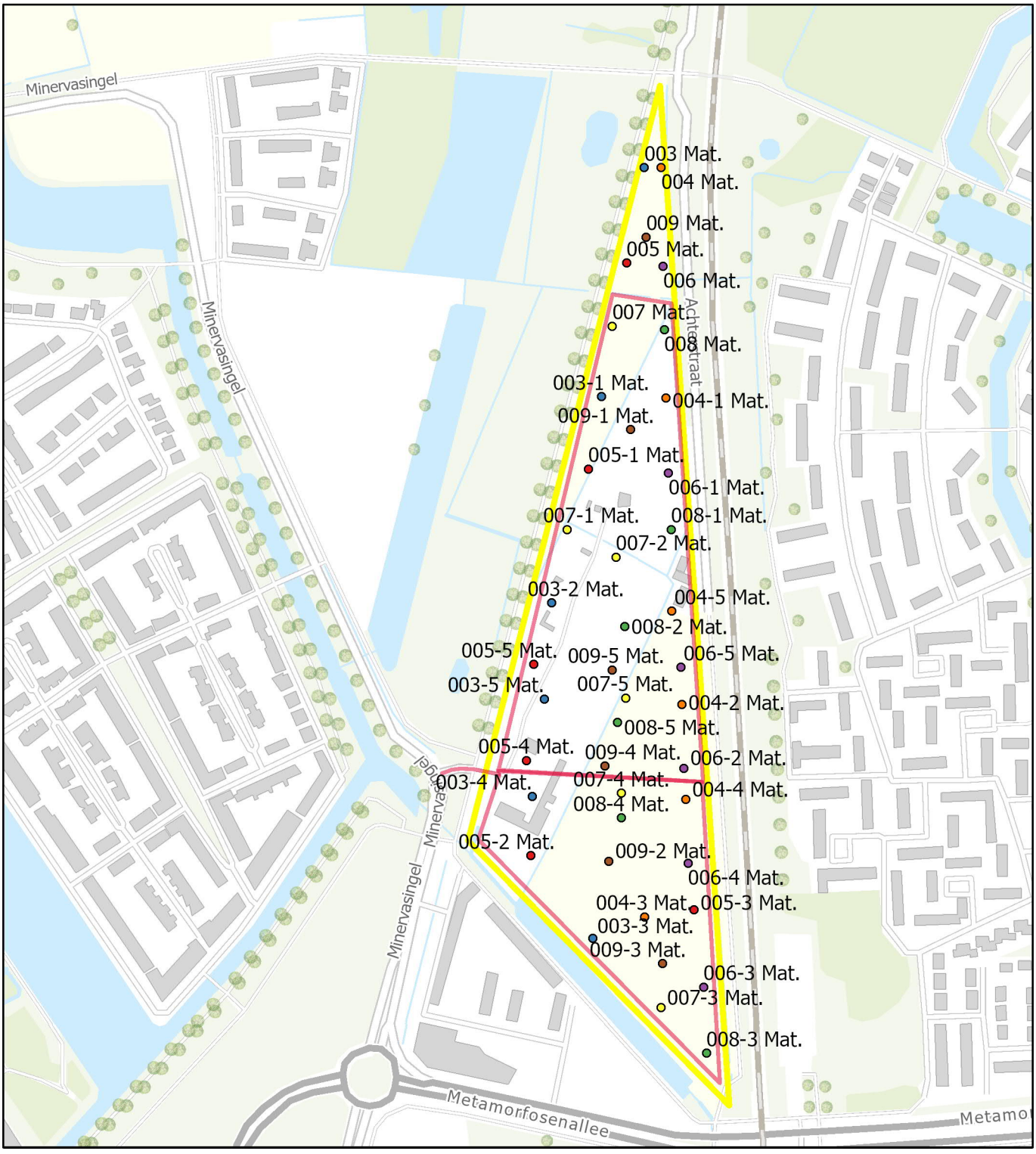

Legenda

- Plangebied

Puntbronnen

Bouwmaterieel

- Boor/Heistelling
- Graafmachine
- Minikraan
- Pomp
- Shovel
- Spieringkraan
- Verreiker

- Wegverkeer bouwfase

Project:	Schuytgraaf 6-11 (Arnhem)
Kenmerk:	M.2019.1208.001
Auteur:	DKE

N

0 0,1 0,2 0,3 0,4

Kilometer

dGmR

Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schoorstenen, voor rekenmethode Luchtkwaliteit - STACKS-D

ItemID	Naam	Omschr.	Hoogte	Int.diam.	Ext.diam.	Emis NOx	Emis PM10	Flux	Gas temp	Warmte	%NO2	Geb.bron	Bedr. uren
155492	003 Mat.	Graafmachine	3,00	0,20	0,30	0,00000833	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	55,56
155499	003-1 Mat.	Graafmachine	3,00	0,20	0,30	0,00000833	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	55,56
155528	003-2 Mat.	Graafmachine	3,00	0,20	0,30	0,00000833	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	55,56
155513	003-3 Mat.	Graafmachine	3,00	0,20	0,30	0,00000833	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	55,56
155521	003-4 Mat.	Graafmachine	3,00	0,20	0,30	0,00000833	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	55,56
155506	003-5 Mat.	Graafmachine	3,00	0,20	0,30	0,00000833	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	55,56
155493	004 Mat.	Shovel	3,00	0,20	0,30	0,00001400	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155500	004-1 Mat.	Shovel	3,00	0,20	0,30	0,00001400	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155507	004-2 Mat.	Shovel	3,00	0,20	0,30	0,00001400	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155514	004-3 Mat.	Shovel	3,00	0,20	0,30	0,00001400	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155522	004-4 Mat.	Shovel	3,00	0,20	0,30	0,00001400	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155529	004-5 Mat.	Shovel	3,00	0,20	0,30	0,00001400	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155494	005 Mat.	Boor/Heistelling	3,00	0,20	0,30	0,00001430	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	19,44
155501	005-1 Mat.	Boor/Heistelling	3,00	0,20	0,30	0,00001430	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	19,44
155523	005-2 Mat.	Boor/Heistelling	3,00	0,20	0,30	0,00001430	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	19,44
155515	005-3 Mat.	Boor/Heistelling	3,00	0,20	0,30	0,00001430	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	19,44
155508	005-4 Mat.	Boor/Heistelling	3,00	0,20	0,30	0,00001430	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	19,44
155530	005-5 Mat.	Boor/Heistelling	3,00	0,20	0,30	0,00001430	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	19,44
155495	006 Mat.	Pomp	3,00	0,20	0,30	0,00001343	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	5,56
155502	006-1 Mat.	Pomp	3,00	0,20	0,30	0,00001343	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	5,56
155509	006-2 Mat.	Pomp	3,00	0,20	0,30	0,00001343	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	5,56
155516	006-3 Mat.	Pomp	3,00	0,20	0,30	0,00001343	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	5,56
155524	006-4 Mat.	Pomp	3,00	0,20	0,30	0,00001343	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	5,56
155531	006-5 Mat.	Pomp	3,00	0,20	0,30	0,00001343	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	5,56
155496	007 Mat.	Spieringkraan	3,00	0,20	0,30	0,00001300	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	97,22
155503	007-1 Mat.	Spieringkraan	3,00	0,20	0,30	0,00001300	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	97,22
155532	007-2 Mat.	Spieringkraan	3,00	0,20	0,30	0,00001300	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	97,22
155517	007-3 Mat.	Spieringkraan	3,00	0,20	0,30	0,00001300	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	97,22
155525	007-4 Mat.	Spieringkraan	3,00	0,20	0,30	0,00001300	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	97,22
155510	007-5 Mat.	Spieringkraan	3,00	0,20	0,30	0,00001300	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	97,22
155497	008 Mat.	Minikraan	3,00	0,20	0,30	0,00000347	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	27,78
155504	008-1 Mat.	Minikraan	3,00	0,20	0,30	0,00000347	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	27,78

Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schoorstenen, voor rekenmethode Luchtkwaliteit - STACKS-D

ItemID	Naam	Omschr.	Hoogte	Int.diam.	Ext.diam.	Emis NOx	Emis PM10	Flux	Gas temp	Warmte	%NO2	Geb.bron	Bedr. uren
155533	008-2 Mat.	Minikraan	3,00	0,20	0,30	0,00000347	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	27,78
155518	008-3 Mat.	Minikraan	3,00	0,20	0,30	0,00000347	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	27,78
155526	008-4 Mat.	Minikraan	3,00	0,20	0,30	0,00000347	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	27,78
155511	008-5 Mat.	Minikraan	3,00	0,20	0,30	0,00000347	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	27,78
155498	009 Mat.	Verreiker	3,00	0,20	0,30	0,00000477	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155505	009-1 Mat.	Verreiker	3,00	0,20	0,30	0,00000477	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155527	009-2 Mat.	Verreiker	3,00	0,20	0,30	0,00000477	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155519	009-3 Mat.	Verreiker	3,00	0,20	0,30	0,00000477	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155512	009-4 Mat.	Verreiker	3,00	0,20	0,30	0,00000477	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67
155534	009-5 Mat.	Verreiker	3,00	0,20	0,30	0,00000477	0,00000000	0,100	285,0	0,000	5,00	Nee	16,67

Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Luchtkwaliteit - STACKS-D

ItemID	Naam	Omschr.	Lengte	Wegtype	V	Totaal aantal	%Int(D)	%Int(A)	%Int(N)	%LV(D)	%LV(A)	%LV(N)	%MV(D)	%MV(A)	%MV(N)	%ZV(D)	%ZV(A)	%ZV(N)	%Bus(D)
155520	01 Verkeer	Verkeer binnen bouwplan	1204,26	Normaal	15	6,10	8,33	--	--	94,00	--	--	--	--	--	6,00	--	--	--
155490	01 Verkeer	Verkeer binnen bouwplan	801,42	Normaal	15	6,10	8,33	--	--	94,00	--	--	--	--	--	6,00	--	--	--
155470	02	VAW Bouwplan	51,19	Normaal	30	24,30	8,33	--	--	94,00	--	--	--	--	--	6,00	--	--	--

Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Luchtkwaliteit - STACKS-D

ItemID	%Bus(A)	%Bus(N)	Groep
155520	--	--	--
155490	--	--	--
155470	--	--	--

Schuytgraaf 6-11 | Etmaalintensiteit - Gebruiksfase

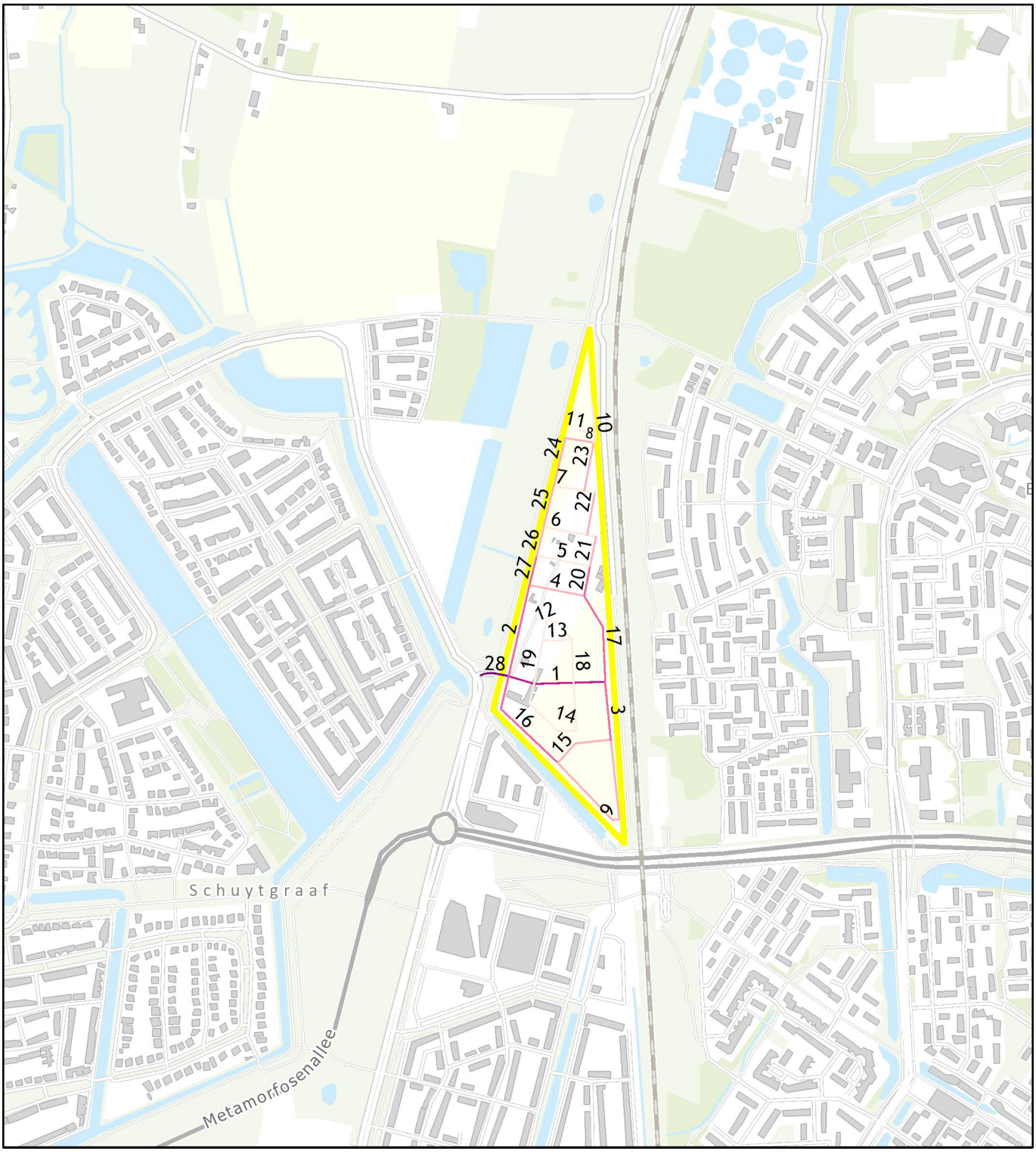

Legenda

Plangebied

Etmaal intensiteit

- ≤81,00
- ≤170,00
- ≤401,00
- ≤914,00
- ≤1827,00

Project:	Schuytgraaf 6-11 (Arnhem)
Kenmerk:	M.2019.1208.001
Auteur:	DKE

N

0 0,1 0,2 0,3 0,4

Kilometer

dGmR

Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Gebruiksfase
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Luchtkwaliteit - STACKS-D

ItemID	Naam	Omschr.	Lengte	Wegtype	V	Totaal aantal	%Int(D)	%Int(A)	%Int(N)	%LV(D)	%LV(A)	%LV(N)	%MV(D)	%MV(A)	%MV(N)	%ZV(D)	%ZV(A)	%ZV(N)	%Bus(D)	%Bus(A)
155461	1	Wegverkeer plan veld 6-11	169,62	Normaal	30	914,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155472	2	Wegverkeer plan veld 6-11	161,53	Normaal	30	401,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155464	3	Wegverkeer plan veld 6-11	101,64	Normaal	30	324,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155473	4	Wegverkeer plan veld 6-11	96,28	Normaal	30	92,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155476	5	Wegverkeer plan veld 6-11	93,57	Normaal	30	58,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155478	6	Wegverkeer plan veld 6-11	91,95	Normaal	30	56,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155481	7	Wegverkeer plan veld 6-11	70,83	Normaal	30	43,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155485	8	Wegverkeer plan veld 6-11	50,07	Normaal	30	93,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155463	9	Wegverkeer plan veld 6-11	286,96	Normaal	30	154,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155486	10	Wegverkeer plan veld 6-11	68,30	Normaal	30	61,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155487	11	Wegverkeer plan veld 6-11	31,19	Normaal	30	31,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155469	12	Wegverkeer plan veld 6-11	90,80	Normaal	30	53,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155467	13	Wegverkeer plan veld 6-11	49,54	Normaal	30	25,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155465	14	Wegverkeer plan veld 6-11	219,10	Normaal	30	81,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155462	15	Wegverkeer plan veld 6-11	106,75	Normaal	30	113,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155460	16	Wegverkeer plan veld 6-11	194,76	Normaal	30	324,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155471	17	Wegverkeer plan veld 6-11	157,44	Normaal	30	401,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155468	18	Wegverkeer plan veld 6-11	75,07	Normaal	30	23,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155466	19	Wegverkeer plan veld 6-11	77,42	Normaal	30	46,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155475	20	Wegverkeer plan veld 6-11	51,78	Normaal	30	251,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155479	21	Wegverkeer plan veld 6-11	52,62	Normaal	30	170,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155480	22	Wegverkeer plan veld 6-11	75,40	Normaal	30	137,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155483	23	Wegverkeer plan veld 6-11	85,03	Normaal	30	93,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155484	24	Wegverkeer plan veld 6-11	84,74	Normaal	30	93,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155482	25	Wegverkeer plan veld 6-11	74,24	Normaal	30	137,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155477	26	Wegverkeer plan veld 6-11	51,05	Normaal	30	170,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155474	27	Wegverkeer plan veld 6-11	53,32	Normaal	30	251,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--
155470	28	Wegverkeer plan veld 6-11	49,68	Normaal	30	1827,00	7,00	2,60	0,70	100,00	100,00	100,00	--	--	--	--	--	--	--	--

Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Gebruiksfase
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Luchtkwaliteit - STACKS-D

ItemID	%Bus(N)	Groep
155461	--	--
155472	--	--
155464	--	--
155473	--	--
155476	--	--
155478	--	--
155481	--	--
155485	--	--
155463	--	--
155486	--	--
155487	--	--
155469	--	--
155467	--	--
155465	--	--
155462	--	--
155460	--	--
155471	--	--
155468	--	--
155466	--	--
155475	--	--
155479	--	--
155480	--	--
155483	--	--
155484	--	--
155482	--	--
155477	--	--
155474	--	--
155470	--	--

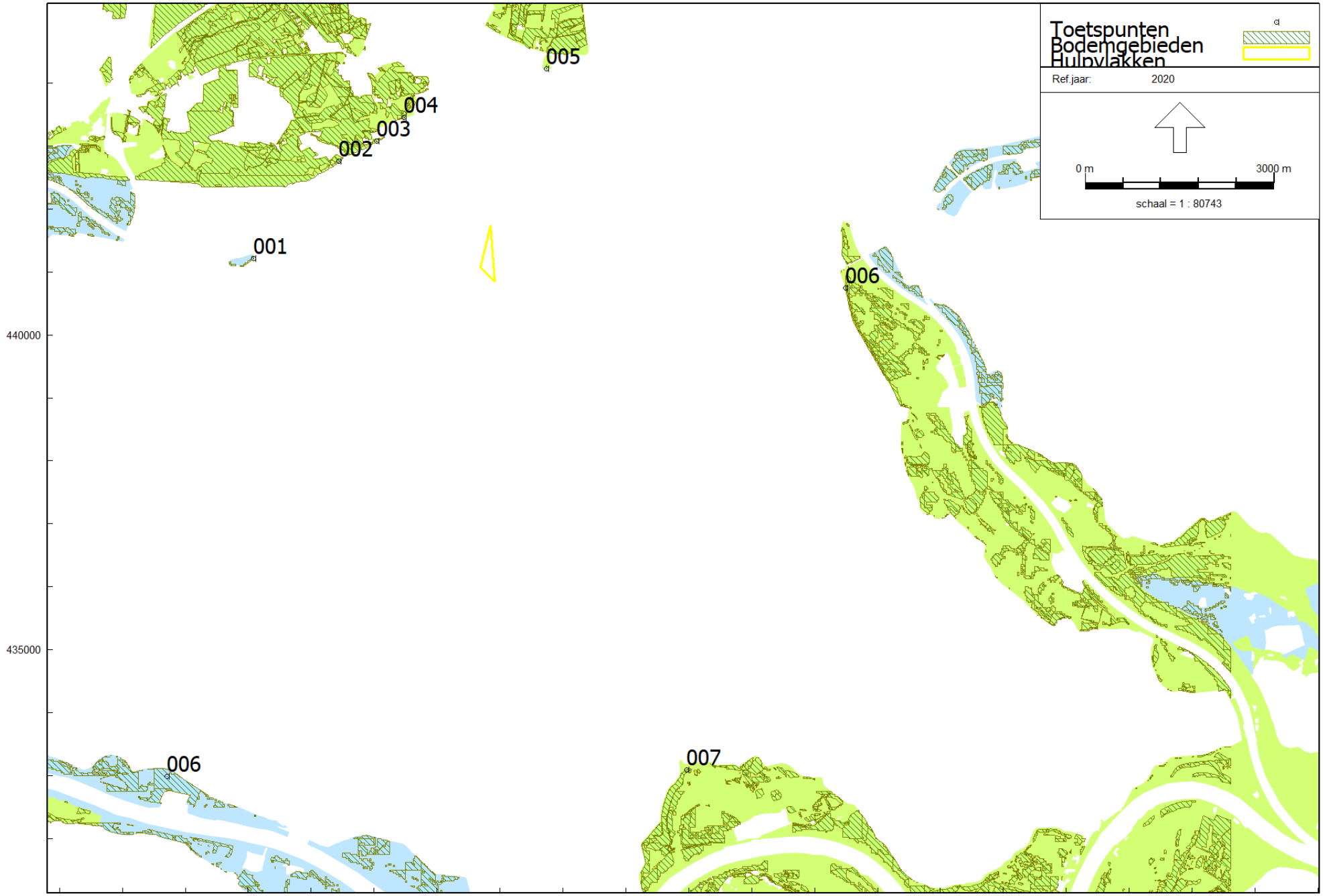

Luchtkwaliteit - STACKS-D, [Onderzoek stikstofdepositie - Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase] , Geomilieu V5.20

M.2019.1208.01.R001
Onderzoek stikstofdepositie Schuytgraaf
Figuur toetspunten en bodemgebieden
Bijlage 2

Bijlage 3

Titel Resultaten

Rapport: Stikstof depositie
Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase
Resultaten voor model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase
Referentiejaar: 2020

Toetspunt	Omschrijving	Type	NO2 [mol/ha/jaar]	NH3 [mol/ha/jaar]	Stikstof dep. [mol/ha/jaar]
001	Rijntakken	Gras / heide	0,0016	0,0000	0,0016
003	Veluwe	Loofbos	0,0026	0,0000	0,0026
005	Veluwe	Water	0,0013	0,0001	0,0014
006	Rijntakken	Gras / heide	0,0011	0,0000	0,0012
006	Rijntakken	Gras / heide	0,0005	0,0000	0,0005
007	Rijntakken	Water	0,0002	0,0000	0,0002
002	Veluwe	Loofbos	0,0021	0,0000	0,0022
004	Veluwe	Loofbos	0,0026	0,0001	0,0026

Rapport: Stikstof depositie
Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Gebruiksfase
Resultaten voor model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Gebruiksfase
Referentiejaar: 2022

Toetspunt	Omschrijving	Type	NO2 [mol/ha/jaar]	NH3 [mol/ha/jaar]	Stikstof dep. [mol/ha/jaar]
001	Rijntakken	Gras / heide	0,0013	0,0008	0,0021
003	Veluwe	Loofbos	0,0018	0,0024	0,0042
005	Veluwe	Water	0,0008	0,0040	0,0048
006	Rijntakken	Gras / heide	0,0013	0,0009	0,0022
006	Rijntakken	Gras / heide	0,0008	0,0002	0,0010
007	Rijntakken	Water	0,0007	0,0004	0,0010
002	Veluwe	Loofbos	0,0018	0,0017	0,0034
004	Veluwe	Loofbos	0,0018	0,0025	0,0044

Rapport: Stikstof depositie
Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase
Resultaten voor model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Bouwfase
Referentiejaar: 2020

Toetspunt	Omschrijving	Type	NO2 [mol/ha/jaar]	NH3 [mol/ha/jaar]	Stikstof dep. [mol/ha/jaar]
001	Rijntakken	Gras / heide	0,00	0,00	0,00
003	Veluwe	Loofbos	0,00	0,00	0,00
005	Veluwe	Water	0,00	0,00	0,00
006	Rijntakken	Gras / heide	0,00	0,00	0,00
006	Rijntakken	Gras / heide	0,00	0,00	0,00
007	Rijntakken	Water	0,00	0,00	0,00
002	Veluwe	Loofbos	0,00	0,00	0,00
004	Veluwe	Loofbos	0,00	0,00	0,00

Rapport: Stikstof depositie
Model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Gebruiksfase
Resultaten voor model: Veld 6-11 Schuytgraaf - Gebruiksfase
Referentiejaar: 2022

Toetspunt	Omschrijving	Type	NO2 [mol/ha/jaar]	NH3 [mol/ha/jaar]	Stikstof dep. [mol/ha/jaar]
001	Rijntakken	Gras / heide	0,00	0,00	0,00
003	Veluwe	Loofbos	0,00	0,00	0,00
005	Veluwe	Water	0,00	0,00	0,00
006	Rijntakken	Gras / heide	0,00	0,00	0,00
006	Rijntakken	Gras / heide	0,00	0,00	0,00
007	Rijntakken	Water	0,00	0,00	0,00
002	Veluwe	Loofbos	0,00	0,00	0,00
004	Veluwe	Loofbos	0,00	0,00	0,00

Bijlage 1 bij het besluit van de gemeenteraad van Arnhem van …… 2020 tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, velden 6 en 11 & beheer'

Wijzigingenoverzicht bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, velden 6 en 11 & beheer'

Zaaknummer: 469406
Ten behoeve van de overzichtelijkheid zijn hieronder alle wezenlijke in het vast te stellen bestemmingsplan ten opzichte van het ter inzage gelegde ontwerpbestemmingsplan aangebrachte wijzigingen opgenomen en, voor zover nodig, toegelicht. Hierbij is onderscheid is gemaakt tussen ambtshalve aangebrachte wijzigingen en wijzigingen die naar aan leiding van ingediende zienswijzen zijn doorgevoerd. Wijzigingen van redactionele aard zijn buiten beschouwing gelaten.

Nr		
1	**Ambtshalve op de verbeelding bij het bestemmingsplan aangebrachte wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
1.1	Gebiedsaanduiding 'gestapeld' uitgebreid op velden 6 en 11 (zie 2020-RO-00063-gestapeld) De maximale bouwhoogte in het is (uitgezonderd van de noordelijke en zuidelijke punt) terug gebracht naar 12 meter.	De corporaties hebben in de velden 6 en 11 behoefte aan kleinere appartementen in Schuytgraaf. We hebben daarom gekozen om de aanduiding gestapeld uit te breiden op drie locaties waar we 3 of 4 laags gestapelde woningbouw ruimtelijk aanvaardbaar vinden.
1.2	Waarde Landschap in 'overige zone-veld 17b1' en 'overige zone-veld17b1' is van alle bouwvlakken afgehaald, op de onbebouwde delen (waaronder de verkeersbestemming) blijft de maatschappelijke landschappelijke waarde in stand (zie 2020-RO-00063-landschap) .	Veld 17b ligt op de grens van stad en landschap en het is de bedoeling dat hier een verwevenheid tussen stad en landschap ontstaat. Dat is een ruimtelijke kwaliteit die deze plek in Schuytgraaf bijzonder maakt. Vanaf alle kanten is er zicht op deze locatie langs de zandwinplas waardoor het gebied alleen representatieve voorkanten kent. Om die reden ligt er op de gronden, die buiten de bouwvlakken gelegen zijn, en die de zogenaamde contramal voor het landschap vormen, de Waarde-Landschap. Deze Waarde-Landschap verbiedt het vergunningsvrije bouwen waardoor de beoogde ruimtelijke kwaliteit van overgangsgebied tussen het landschap en de stad behouden blijft.
2	**Ambtshalve in de toelichting van het bestemmingsplan aangebrachte wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
2.1	Bijlage 2 Ruimtelijk raamwerk geactualiseerd	De toelichting van het bestemmingsplan bevatte een oude versie van het ruimtelijk raamwerk. Dit is hersteld door de definitieve versie toe te voegen.
2.2	Paragraaf 5.3 Wijzingen van het geldende plan is geactualiseerd.	Naar aanleiding van de aangebrachte wijzigingen op de verbeelding en regels.
3	**Ambtshalve in de regels van het bestemmingsplan aangebrachte wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**

Bijlage 1 bij het besluit van de gemeenteraad van Arnhem van …… 2020 tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, velden 6 en 11 & beheer'

Wijzigingenoverzicht bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, velden 6 en 11 & beheer'

Zaaknummer: 469406

3.1	Technische aanpassing van de regels. Het artikel 'Aanpassing regels bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017' is verplaatst naar Hoofdstuk 1, Inleidende regels. De bestemmingsplanregels zijn uitgebreid.	Tijdens de terinzagelegging van het bestemmingsplan bleek dat het plan moeilijk leesbaar was op www.ruimtelijkeplannen.nl. Dit kwam omdat in slechts 1 artikel was opgenomen in de bestemmingsplanregels namelijk 'Aanpassing regels bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017'. We hebben in Hoofdstuk 2, Bestemmingsplanregels in het kader van de leesbaarheid alle bestemmingen toegevoegd.
3.2	Lid 32.4 toegevoegd bij 'Waarde-Landschap' luidende: **32.4 Bouwregels** *32.4.1 Bouwverbod* Op deze gronden mag niet worden gebouwd. *32.4.2 Erf-bepaling* Deze gronden dienen niet te worden beschouwd als erf in de zin van artikel 1 van bijlage II behorende bij het Besluit omgevingsrecht, zoals dat artikel luidt op het moment van inwerkingtreding van dit plan.	Zie onderdeel 1.2.
3.3	Lid 21.3 onderdeel c tot en met e en onderdeel g worden geschrapt.	Per abuis zijn deze onderdelen nog niet geschrapt in het ontwerpbestemmingsplan zoals deze ter inzage heeft gelegen. De regels hebben betrekking het bouwen van rijwoningen op veld 17b1 (het noordereiland) en het bouwen van een hoofdgebouw in veld 17b2 (het zuidereiland). In het geldende bestemmingsplan wordt nog uitgegaan van een variabele invulling van de velden 17b1 en 17b2 (de eilanden). Inmiddels is de invulling van de eilanden grotendeels gerealiseerd. Dat betekent dat deze bepalingen niet meer actueel zijn.
4	**Naar aanleiding van zienswijzen op de verbeelding bij het bestemmingsplan doorgevoerde wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
4.1	'Milieuzone - trillingshinder spoor 1' en 'Milieuzone trillingshinder spoor 2', toegevoegd (zie 2020-RO-0063-rail)	We hebben conclusies van het trilling rapport van DGMR te verwerkt in de regels. Uit het onderzoek blijkt dat er mogelijk sprake is van overlast door trillingen. Er zijn daarom in het

Wijzigingenoverzicht bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, velden 6 en 11 & beheer'

Zaaknummer: 469406

		bestemmingsplan twee zones opgenomen om trillinghinder te voorkomen. De eerste zone ligt tot 45 meter van het spoor en de tweede zone tot 60 meter.
5	**Naar aanleiding van zienswijzen in de toelichting van het bestemmingsplan doorgevoerde wijzigingen**	
5.1	Toelichting trillingen gewijzigd.	De conclusies van het trilling rapport van DGMR zijn overgenomen in de toelichting.
6	**Naar aanleiding van zienswijzen in de regels van het bestemmingsplan doorgevoerde wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
6.1	Lid 37.4 en Lid 37.5 luidende: **37.4 Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter)** *37.4.1 Aanduidingsomschrijving* De gronden ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter)' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van het woon- en leefklimaat in verband met de aanwezigheid van een spoorverbinding. *37.4.2 Bouwregels* In afwijking van het bepaalde bij andere bestemmingen in artikel 21 mogen geen woningen of andere trillinggevoelige objecten worden gebouwd. *37.4.3 Afwijken van de bouwregels* Burgemeester en wethouders kunnen door middel van een omgevingsfergunning afwijken van het bepaalde in het lid 37.4.2 indien genoegzaam is aangetoond dat de trillingshinder vanwege het spoor zodanig is teruggebracht dat daarmee ter plaatse van de gebieden met de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 1 (45 meter) ' wordt voldaan aan de streefwaarden uit de SBR-Richtlijn deel B. **37.5 Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)** *22.4.1 Aanduidingsomschrijving*	Voor de 45-meter contour komt te gelden dat geen woningen mogen worden gebouwd. Voor de 60-meter contour geldt dat aanvullende maatregelen moeten worden getroffen bij woningbouw.

Wijzigingenoverzicht bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, velden 6 en 11 & beheer'

Zaaknummer: 469406

	De gronden ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van het woon- en leefklimaat in verband met de aanwezigheid van een spoorverbinding. *22.4.2 Bouwregels* In afwijking van het bepaalde bij andere bestemmingen in de artikel 21 mogen geen woningen of andere trillinggevoelige objecten worden gebouwd zonder dat wordt voorzien van vloeren met een massa en stijfheid met een laagste buig-eigenfrequentie van de vloer van tenminste 15 Hz *2.4.3 Afwijken van de bouwregels* Burgemeester en wethouders kunnen afwijken van het bepaalde in het lid 37.4.2 indien genoegzaam is aangetoond dat dat de trillingshinder vanwege het spoor zodanig is teruggebracht dat daarmee ter plaatse van de gebieden met de aanduiding 'Milieuzone - trillingshinder spoor 2 (60 meter)' wordt voldaan aan de streefwaarden uit de SBR-Richtlijn deel B.	

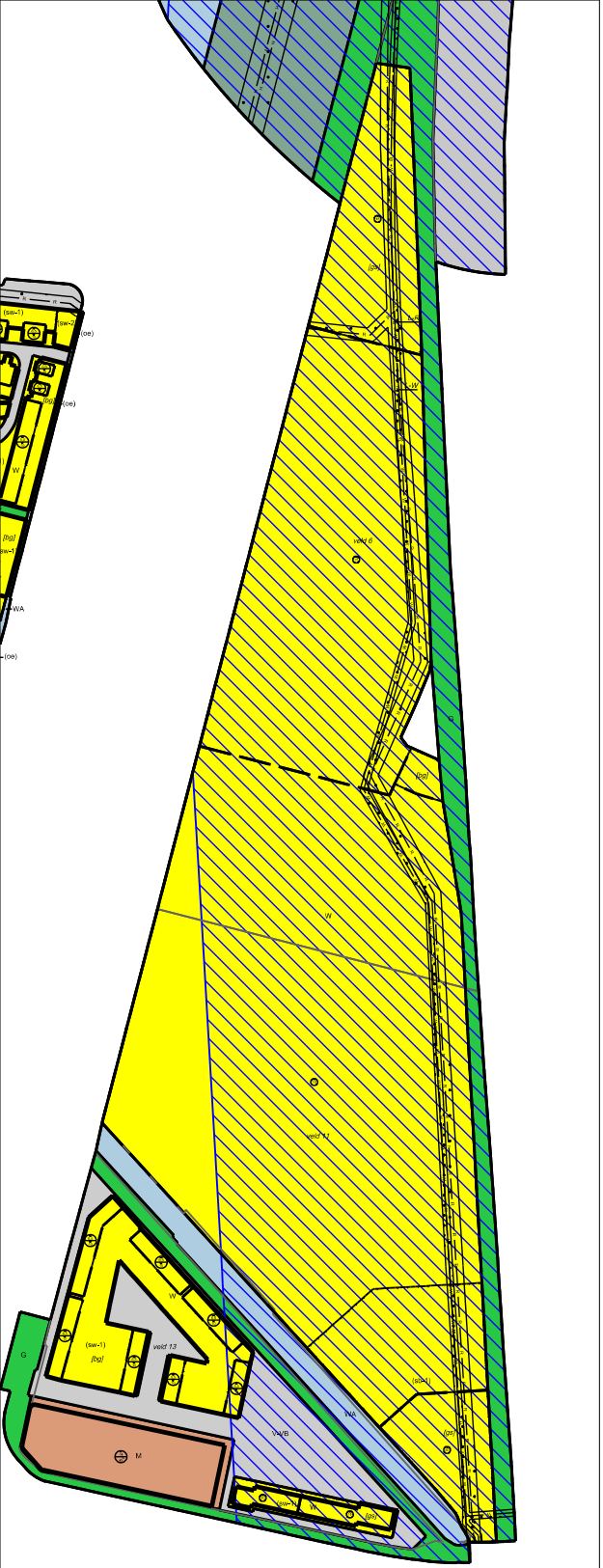

ONTWERP

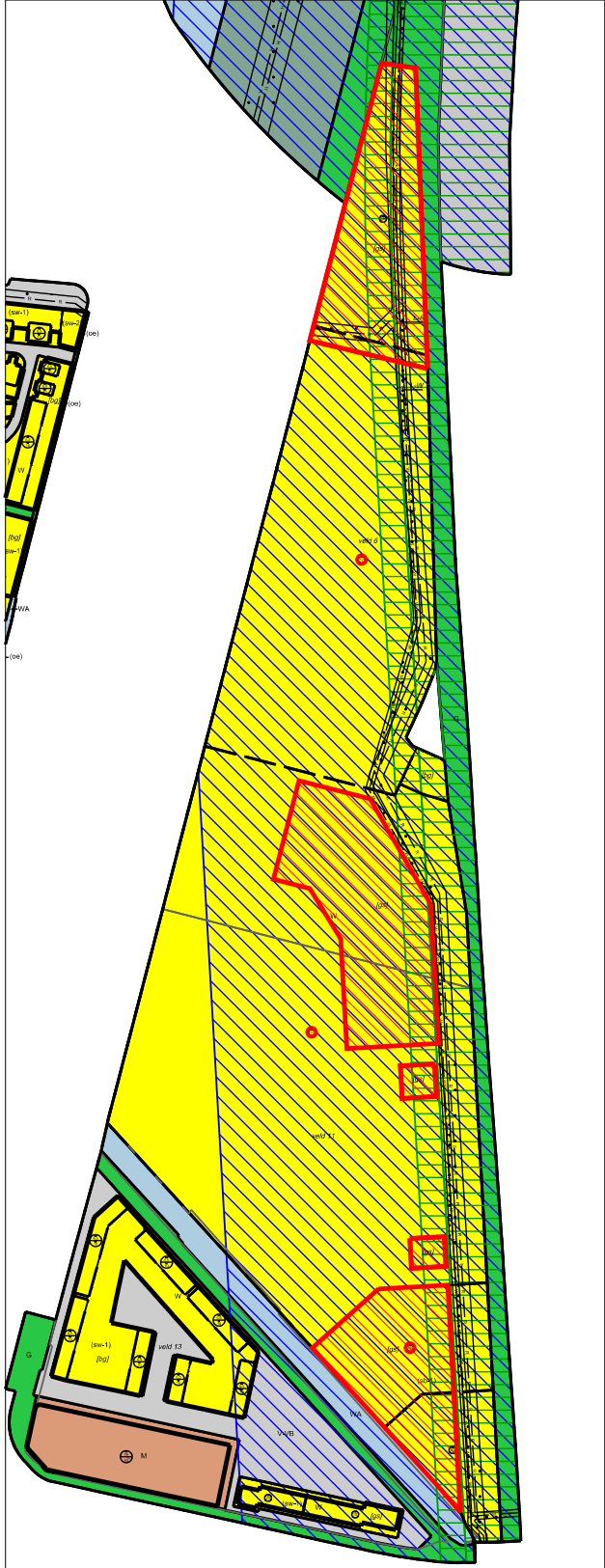

VAST TE STELLEN

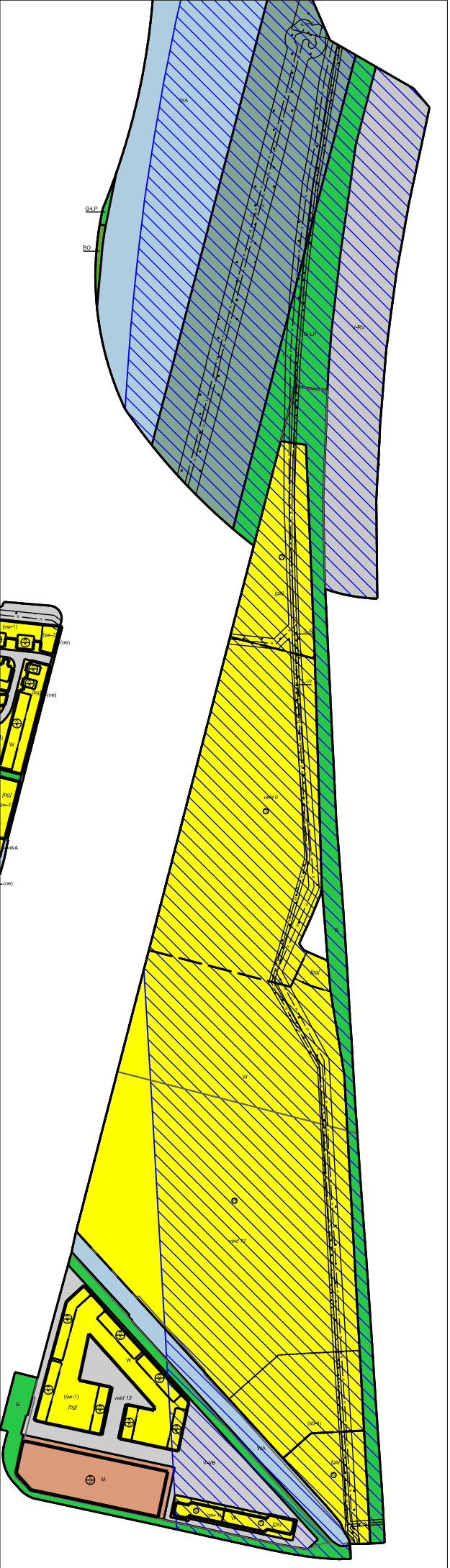

ONTWERP

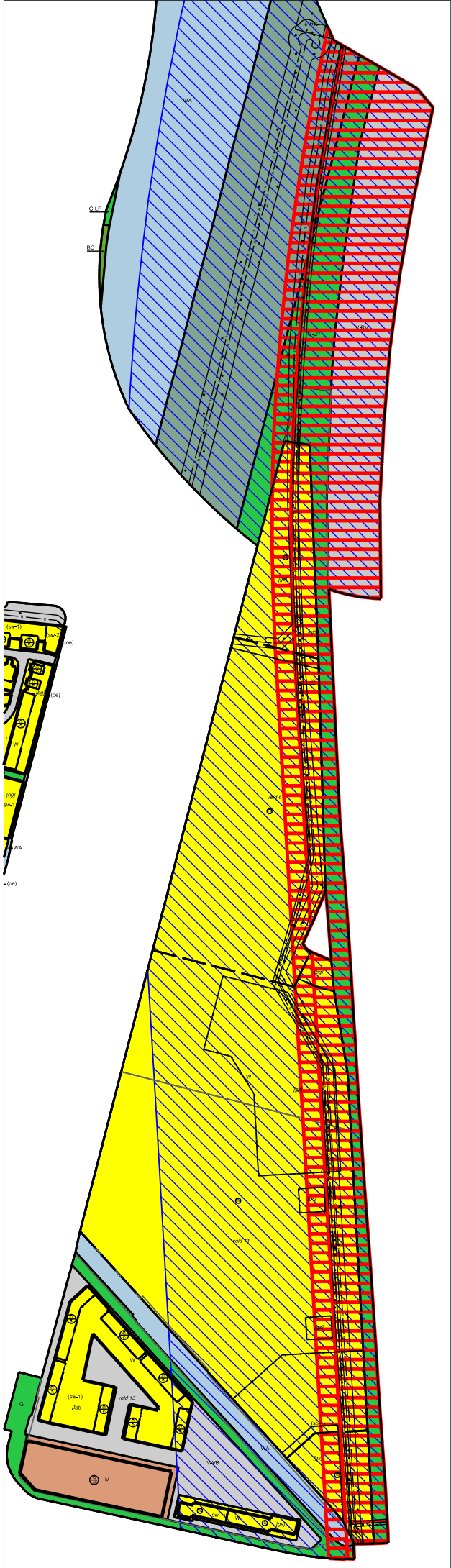

VAST TE STELLEN

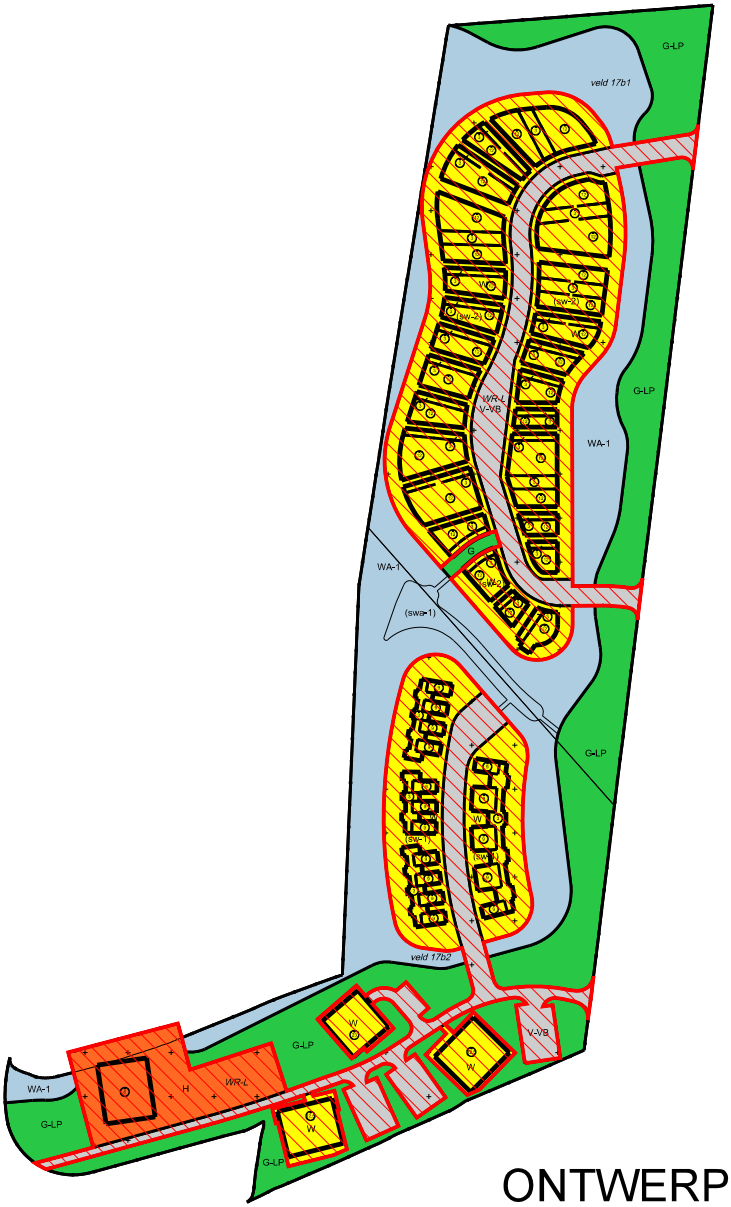

ONTWERP

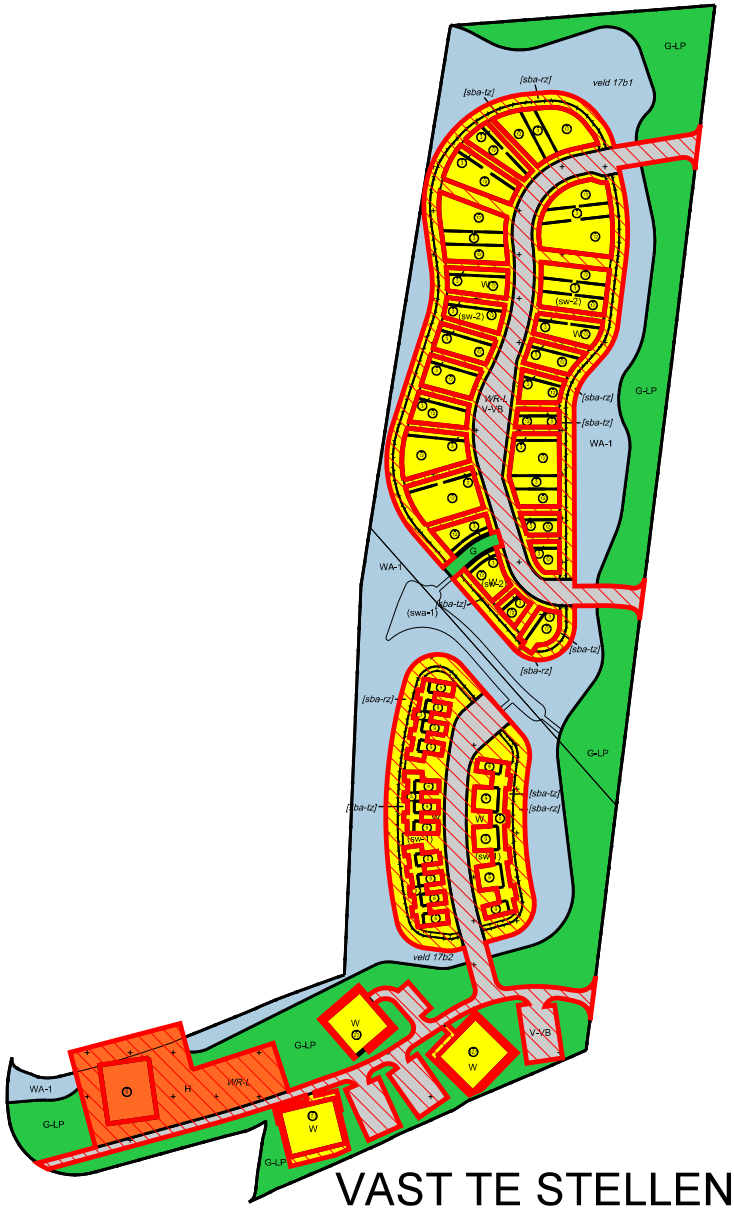

VAST TE STELLEN

Zaaknummer: 469406

Gebundelde zienswijzen op het bestemmingsplan - geanonimiseerd

Bijlage 2b bij het raadsvoorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf veegplan 2017, herziening velden 6 en 11'

Zienswijze #1
Zienswijze #2

Zaaknummer: 469406

Zienswijze #1

ProRail

Gemeenteraad van Arnhem
Postbus 9029
6800 EL ARNHEM

Datum 24 januari 2020
Ons kenmerk LJV/PLA/ZW/Ah/#4626
Onderwerp Arnhem, zienswijze ontwerp-bestemmingsplan "Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer"

Eigenaar [redacted]
Telefoonnummer
E-mail

Geachte Raad,

Financiën
Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

Bezoekadres
Tulpenburgh
Moreelsepark 2
3511 EP Utrecht
Nederland

Postadres
Postbus 2038
3500 GA Utrecht
Nederland

www.prorail.nl

Het ontwerp-bestemmingsplan "Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer", welke met ingang van 19 december 2019 tot en met 29 januari 2020 ter inzage ligt, geeft ProRail aanleiding om - in formele zin - tijdig de volgende zienswijze in te brengen.

Aspect Trillingen
ProRail adviseert om de conclusies en aanbevelingen uit het trillingonderzoek van DGMR van 9 december 2019 en dan met name het verstijven van de woningfundering uitgebreid op te nemen in de conclusie van de paragraaf Trillingen 4.4.2 "Trillingen" in de toelichting van het ontwerp-bestemmingsplan en (indien nodig) door te laten werken in de planregels.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Manager Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

Zienswijze #2

[redacted]

2020-10007318

INGEKOMEN 16 JAN. 2020

Gemeente Arnhem
T.n.v. de heer Kruit en mevrouw Maessen
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Onderwerp: Bezwaarschrift Ontwerpbestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer + ontwerpexploitatieplan Schuytgraaf 2011, 11e herziening' + m.e.r.-beoordelingsbesluit.

Arnhem, 14 januari 2020

Geachte heer Kruit en mevrouw Maessen,

Hierbij teken ik bezwaar tegen het 'Ontwerpbestemmingsplan van velden 6 en 11 Schuytgraaf' op basis van onderstaande punten.

Bezwaarpunt 1: Wegontsluiting [redacted]
In het raamtelijk werk staat deze ontsluiting tussen de stal en schuur/loods. Deze ontsluiting is te smal, en dus niet geschikt voor woon/bestemmingsverkeer (personenauto en tractor met wagen).
Voorziening van propaangas: vrachtwagen (levering propaangas) heeft op deze manier geen toegang tot het perceel, omdat de vrachtwagen ook niet op de plek van bestemming kan komen/lossen.

Bezwaarpunt 2: Riolering en afwatering [redacted]
In het ontwerpbestemmingsplan staat beschreven dat [redacted] op riolering wordt aangesloten. In hoeverre wordt dit realiseert, toegezegd? Door wie wordt dit bekostigd? Als deze kosten worden verhaald op de eigenaar dan teken hier bezwaar tegen. Indien door het ophogen van de grond van het achterperceel problemen met de afvoer van het water en sloot ten nadele van mijn perceel plaatsvindt, stel ik de Gemeente hiervoor aansprakelijk.
In hoeverre wordt [redacted] voorzien van glasvezel, en ook door wie wordt bekostigd?

Bezwaarpunt 3: Ophogen van bouwgrond veld 6 en 11.
Door de ophoging van de bouwgronden [redacted] een 'zg. kuil.' Hierdoor wordt het uitzicht en privacy van de bewoners van [redacted] belemmerd.

De bovenstaande punten/bezwaren zijn tevens aangekaart bij mijnheer Rauwers (projectmanager).

Hoogachtend,

[redacted]

Zaaknummer: 469406

Zienswijzennota behorende bij het raadsvoorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer'

1. Inleiding

Het bestemmingsplan voor de velden 6 en 11 & beheeronderdelen heeft in ontwerp ter inzage gelegen van 19 december 2019 tot en met 29 januari 2020.

Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn twee zienswijzen tegen het bestemmingsplan ingediend. In paragraaf 3 zijn de zienswijzen samengevat en van een gemeentelijke reactie voorzien. Deze zienswijzennota maakt onderdeel uit van het raadsvoorstel tot vaststelling van dit bestemmingsplan.

2. Naam en adressen van de indieners zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer'

	Naam	**Straat/Postbus**	**Postcode**	**Plaats**
1	Pro Rail	Postbus 2038	3500 GA	Utrecht
2	Reclamant 1			Arnhem

3. Behandeling zienswijzen

	Gronden	Beantwoording gemeente
Zienswijze #1	1. Prorail adviseert om de conclusies en aanbevelingen uit trillingsonderzoek van DGMR van 9 december 2019 en dan met name het verstijven van de woningfundering uitgebreid op te nemen in de conclusie van de paragraaf Trillingen 4.4.2 "Trillingen" in de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan en (indien nodig) door te laten werken in de planregels.	1. Het college stelt voor om in de toelichting van het bestemmingsplan de conclusies uit het trillingsonderzoek van DGMR over te nemen in paragraaf 4.4.2. Daarnaast nemen we in de regels op dat binnen een contour van 45 meter van het spoor geen geluidgevoelige objecten mogen worden gebouwd. Binnen een contour van 60 meter moet worden voorzien van vloeren met een massa en stijfheid met een laagste buig-eigenfrequentie van de vloer van tenminste 15 Hz.

Zienswijze #2	1. In het raamtelijk werk staat deze ontsluiting tussen de stal en schuur/loods. Deze ontsluiting is te smal, en dus niet geschikt voor woon/bestemmingsverkeer (personenauto en tractor met wagen). Voorziening van propaangas: vrachtwagen (levering propaangas) heeft op deze manier geen toegang tot het perceel, omdat de vrachtwagen ook niet op de plek van bestemming kan komen/lossen. 2. In het ontwerpbestemmingsplan staat beschreven dat reclamant op riolering wordt aangesloten. In hoeverre wordt dit realiseert, toegezegd? Door wie wordt dit bekostigd? Als deze kosten worden verhaald op de eigenaar dan teken hier bezwaar tegen. Indien door het ophogen van de grond van het achter perceel problemen met de afvoer van het water en sloot ten nadele van mijn perceel plaatsvindt, stel ik de Gemeente hiervoor aansprakelijk. In hoeverre wordt relamant voorzien van glasvezel, en ook door wie wordt bekostigd? 3. Door de ophoging van de bouwgronden /velden ligt het perceel van reclamant in een 'zg. kuil.' Hierdoor wordt het uitzicht en privacy van de bewoners van reclamant belemmerd.	1. Het is de wens van reclamant om via de nieuwe wijk ontsloten te worden, in plaats van via het fietspad langs veld 6/11. De ontsluiting zoals ingetekend in het ruimtelijk raamwerk (een bijlage van het bestemmingsplan) was een eerste schets van de gemeente die nog niet definitief vast staat. De gemeente zoekt met de bewoners naar de meest logische plek om hen te ontsluiten, rekening houdend met belangen als grondeigendom, bereikbaarheid en verkeersveiligheid. De gesprekken hierover met reclamant zijn momenteel gaande. 2. De aansluiting op het riool komt in overleg met reclamant tot stand. De gemeente zoekt samen met de bewoners de meest logische wijze om het riool aan te sluiten. Over de eventuele kosten dienen afspraken gemaakt te worden. Dit is tevens onderwerp van gesprek met de bewoners. Het aansluiten van glasvezel is geen taak/ verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit is aan de exploitant van het netwerk. De gemeente wil zich inspannen om reclamant net als de nieuwbouw aan te laten sluiten op het glasvezelnetwerk. 3. Het hoogteverschil van de ontwikkeling aangrenzend aan de reclamant zal circa 50 centimeter bedragen in de eindsituatie. Deze ophoging is noodzakelijk om de bovengrondse hemelwater afvoer van de ontwikkeling te waarborgen. De afstand tussen de reclamant en de nieuwe bebouwing bedraagt minimaal 25 meter. Daarmee is naar de mening van de gemeente Arnhem geen sprake van belemmering van uitzicht of aantasting van privacy. Met reclamant is inmiddels gesproken over een eventuele natuurlijke afscheiding om de overgang te maken van het erf naar de nieuwe ontwikkeling. Daarbij kan in de uitwerking rekening gehouden worden met eventuele bezwaren rondom privacy en/of uitzicht.

Voorstel college:

Zienswijze #1 geeft aanleiding om het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen.

ONTWERP 11E HERZIENING

EXPLOITATIEPLAN SCHUYTGRAAF 2011

GEMEENTE ARNHEM

INHOUD

DEEL A TOELICHTING

Hoofdstuk 1 Algemeen 5

1.1 Aanleiding 5

1.2 Leeswijzer 6

1.3 Het planologisch besluit waaraan het exploitatieplan is gekoppeld 7

1.4 Doel en functie van het exploitatieplan 7

1.5 Begrenzing van het exploitatieplan 8

1.6 Jaarlijkse herziening en eindafrekening 10

Hoofdstuk 2 Omschrijving van de werken en werkzaamheden 12

2.1 Bouwrijp maken 12

2.2 Aanleg nutsvoorzieningen 12

2.3 Woonrijp maken 12

Hoofdstuk 3 Grondeigenaren 14

Hoofdstuk 4 Toelichting op de exploitatieopzet 15

4.1 Ruimtegebruik 15

4.2 Eigendomssituatie 16

4.3 Programma 16

4.4 Kosten van inbrengwaarden 21

4.4.1 Kosten van inbrengwaarden van grond en te slopen opstallen (artikel 6.2.3.a en b Bro) 21

4.4.2 Totaaloverzicht inbrengwaarden 22

4.5 Overige kosten 22

4.5.1 Stand van de werkzaamheden per 1 juli 2008 22

4.5.2 Stand van de kosten per 1 januari 2020 24

4.5.3 Toerekening Hoofdplanstructuur en Spoorzone 25

4.5.4 Grondwerkzaamheden 26

4.5.5 Bouwrijp- en woonrijp maken (artikel 6.2.4.C Bro) 26
4.5.6 Kunstwerken 27
4.5.7 Plankosten (artikel 6.2.4.f t/m j Bro) 27
4.5.8 Diverse kosten 28
4.5.9 Tijdelijk beheer (artikel 6.2.4.k Bro) 28
4.6 Opbrengsten 28
4.6.1 Grondopbrengsten (artikel 6.2.7.a Bro) 28
4.6.2 Overige opbrengsten (subsidies en bijdragen derden artikel 6.2.7.c Bro) 29
4.7 Eigendommen en analyse ruimtegebruik 29
4.8 Resultaat 31
4.8.1 Parameters 31
4.8.2 Fasering 32
4.8.3 Netto contante waarde 32
4.9 Maximaal te verhalen: totale kosten versus totale opbrengsten 33
4.10 Berekening exploitatiebijdrage 34
4.10.1 Gewogen eenheden 34
4.10.2 Exploitatiebijdrage per eigenaar 35
Hoofdstuk 5 Toelichting op de regels 36
5.1 Algemeen en begrippen 36
5.2 Eisen aan werken en werkzaamheden 36
5.3 Eisen omtrent aanbesteding 37
5.4 Koppelingseisen 37
5.5 Afwijkingsregels 38
5.6 Overtreding 39
Hoofdstuk 6 Toelichting op de bijlagen van deel A en deel B 40
1 Begrenzing van het exploitatiegebied 42
2 Exploitatieopzet 42
3 Regels 42
Artikel 1 Begripsbepalingen 42

Artikel 2 Eisen aan werken en werkzaamheden 44
Artikel 2.1 Toepasselijke eisen 44
Artikel 2.2 Uitvoering werken en werkzaamheden 44
Artikel 3 Aanbesteding 44
Artikel 4 Koppelingseisen 44
Artikel 5 Afwijkings- en uitzonderingsregels 45
Artikel 5.1 45
Artikel 5.2 45
Artikel 5.3 45
Artikel 5.4 45
Artikel 5.5 46
Artikel 6 Citeertitel 46
4 Bijlagen bij het exploitatiegebied, de exploitatieopzet en de regels 47

DEEL A TOELICHTING

HOOFDSTUK 1 ALGEMEEN

1.1 AANLEIDING

Schuytgraaf is de grootschalige nieuwbouwwijk in het zuidwesten van de gemeente Arnhem. Al jaren wordt gewerkt aan het realiseren van de woonwijk. In juni 1999 is hiertoe het Bestemmingsplan Schuytgraaf vastgesteld, waarna dit in 2003 onherroepelijk werd. Omdat het bestemmingsplan Schuytgraaf aan herziening toe was, is in 2011 een integrale herziening doorgevoerd. In 2011 is dit bestemmingsplan Schuytgraaf 2011 vastgesteld en in 2012 is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden.

Naast de vaststelling van het bestemmingsplan is destijds ook het Exploitatieplan Schuytgraaf 2011 vastgesteld. De gemeente is hiertoe verplicht omdat de grondexploitatiekosten niet anderszins verzekerd zijn (art. 6.12 Wet ruimtelijke ordening). De wettelijke verplichting voor het opstellen van een exploitatieplan volgt uit de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) op 1 juli 2008. De wet bevat een grondslag om kostenverhaal te plegen. Indien een particuliere grondeigenaar wenst over te gaan tot zelfrealisatie op gronden gelegen binnen het exploitatiegebied en indien het kostenverhaal niet verzekerd is middels een grondexploitatieovereenkomst (anterieure overeenkomst), kunnen de kosten op basis van het exploitatieplan, via een omgevingsvergunning voor bouwen, op de particuliere grondeigenaar worden verhaald.

Het gaat daarbij om de kosten die in de periode vanaf het moment van inwerkingtreding van de Wro tot aan de gereedkoming van het exploitatieplangebied Schuytgraaf worden gemaakt. Gezien de planvorming voor de ontwikkeling van Schuytgraaf al sinds 1999 loopt, zijn er in de periode tot 1 juli 2008 kosten en opbrengsten gerealiseerd die niet opgenomen mogen worden in de exploitatieopzet. De te verhalen kosten, en daarmee de kosten die meegenomen mogen worden in de exploitatieopzet, betreffen enkel de kosten die gemaakt zijn na 1 juli 2008 binnen de begrenzing van het exploitatiegebied. Conform artikel 6.15 Wro is het exploitatieplan jaarlijks ten minste één keer herzien.

In 2019 is wederom een partiële herziening van het bestemmingsplan Schuytgraaf opgesteld, het betrof het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer'. Het exploitatieplan Schuytgraaf is daarbij eveneens herzien. Dit betrof het ontwerp-exploitatieplan Schuytgraaf 11de herziening. Gedurende de ter inzage legging zijn zienswijzen ingediend op het ontwerp-exploitatieplan. De zienswijze zagen ondermeer op de taxatie van de inbrengwaarde. Naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen en (recente) jurisprudentie in het kader van herwaarderingen van inbrengwaarden zijn meerdere onafhankelijke taxateurs benaderd voor het uitvoeren van een inbrengwaardetaxatie. Uiteindelijk is opdracht verstrekt aan Gloudemans voor het uitvoeren van de inbrengwaardetaxatie van de gronden die gelegen zijn binnen het exploitatiegebied behorende bij het exploitatieplan Schuytgraaf. In voorliggend ontwerp-exploitatieplan Schuytgraaf 11de herziening is de inbrengwaardetaxatie verwerkt.

Sinds de 9^{e} herziening is het exploitatieplan volgens een andere structuur opgezet. Hierbij is redactioneel veel aangepast. Dit is gedaan om diverse redenen: per eigenaar is het mogelijk de (voorlopige) exploitatiebijdrage af te leiden, er is aansluiting gezocht bij andere exploitatieplannen van de gemeente Arnhem en er is gezocht naar verbeteringen van de leesbaarheid. Verschillen tussen enerzijds de 11^{e} herziening en anderzijds de 10^{e} en

eventueel voorgaande herzieningen kunnen dus worden gezien door de tekst van de herzieningen te vergelijken. Voorliggende 11e herziening betreft een structurele herziening van het exploitatieplan.

De 11e herziening heeft inhoudelijk betrekking op:

1. De inbrengwaarden zijn naar aanleiding van ingebrachte zienswijzen en (recente) jurisprudentie herijkt.

2. De velden 6 en 11 zijn - op basis van de ruimtelijke raamwerken- als ontwerp velden opgenomen i.p.v. normatieve velden. Ook is de actualiteit van de overige velden verwerkt.

3. De actualiteit wat betreft grondeigendommen is verwerkt.

4. De koppelingseis Spoorzone is in voorliggende herziening van het exploitatieplan vervallen.

5. Het exploitatieplan is herzien naar prijspeil 1-1-2020. Ook zijn de gerealiseerde kosten t/m 31-12-2019 opgenomen.

6. De parameters voor kosten - en opbrengstenstijging zijn geactualiseerd naar de huidige marktsituatie.

7. De kosten van bouw- en woonrijp maken zijn geactualiseerd en aangepast aan de huidige inzichten.

8. De plankostenscan is aangepast aan de actualiteit.

9. De opbrengsten zijn aangepast aan de huidige marktsituatie door aanpassing van de grondprijzen.

1.2 LEESWIJZER

Het exploitatieplan bestaat uit een Toelichtend deel (deel A) en een bindend deel (deel B).

In de navolgende tekst komen in deel A paragraafsgewijs aan de orde:

- In hoofdstuk 1 eerst algemene onderdelen, zoals de koppeling met het ruimtelijk besluit (1.3), doel en functie van het exploitatieplan (1.4), begrenzing van het exploitatieplan (1.5), jaarlijkse herziening en eindafrekening (1.6).
- Vervolgens de omschrijving van werken en werkzaamheden in hoofdstuk 2.
- Grondeigenaren in hoofdstuk 3
- Een toelichting op de exploitatieopzet in hoofdstuk 4
- Een toelichting op de regels van het exploitatieplan in hoofdstuk 5.
- Een toelichting op de bijlagen van zowel deel A (de toelichting) als van deel B (het exploitatieplan) in hoofdstuk 6
- Bijlagen bij de toelichting in hoofdstuk 7.

In deel B komen paragraafsgewijs aan de orde:

- Exploitatiegebied (hoofdstuk 1)
- Exploitatieopzet (hoofdstuk 2)
- Regels (hoofdstuk 3)
- Bijlagen bij het exploitatiegebied, de regels en de exploitatieopzet (hoofdstuk 4)

1.3 HET PLANOLOGISCH BESLUIT WAARAAN HET EXPLOITATIEPLAN IS GEKOPPELD

Het exploitatieplan Schuytgraaf 2011 is van oorsprong gekoppeld aan het bestemmingsplan “Schuytgraaf 2011”. Sinds het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan in 2012, hebben er, ten einde de verdere ontwikkeling van Schuytgraaf mogelijk te maken, meerdere herzieningen plaatsgevonden van het bestemmingsplan.

De 11e herziening van het exploitatieplan is gekoppeld aan het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer'. Het bestemmingsplan kent zowel ontwerp als normatieve velden. Dat betekent dat, zodra er een uitwerkingsplan volgt voor een normatief veld, het exploitatieplan wordt herzien. Dat het exploitatieplan behoort bij een bestemmingsplan met normatieve uit te werken velden betekent overigens niet dat het exploitatieplan in alle opzichten globaal is in de zin van artikel 6.13 lid 3 Wro. Wat de exploitatieopzet betreft is, waar mogelijk, al te grote globaliteit vermeden.

1.4 DOEL EN FUNCTIE VAN HET EXPLOITATIEPLAN

Om te komen tot het bestemmingsplan heeft de gemeente kosten gemaakt. Om tot de realisatie van bebouwing te kunnen komen zijn werken en werkzaamheden nodig, waarvoor ook kosten worden gemaakt. Deze kosten worden gemaakt door de eigenaren. De gemeente is één van de eigenaren. Ook andere partijen hebben grondeigendom. Met niet elk van die partijen zijn grondexploitatieovereenkomsten gesloten, zodat het kostenverhaal als bedoeld in artikel 6.12 Wro niet geheel via overeenkomsten en gemeentelijke grondverkoop verzekerd zal zijn. Op grond van artikel 6.12 Wro moet daarom een exploitatieplan worden vastgesteld. Dan kan bij omgevingsvergunningen voor het bouwen een betalingsvoorschrift worden opgenomen op basis van artikel 6.17 Wro.

In een exploitatieplan is het mogelijk regels op te nemen. Regels in een exploitatieplan zijn locatie-eisen voor de werken en werkzaamheden voor bouwrijp maken, aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte. Dit kunnen ook regels zijn voor fasering van de werkzaamheden of voor koppelingen tussen werken en werkzaamheden of tussen werken, werkzaamheden en bouwplannen. Dit zijn eisen waar grondeigenaren aan gebonden zijn. In het onderhavige exploitatieplan zijn regels opgenomen. Deze hebben betrekking op de uitvoering van werken en werkzaamheden, aanbestedingsregels en koppelingseisen. Bij een herziening in verband met de vaststelling van een uitwerkingsplan kunnen regels worden toegevoegd.

Samengevat dient de vaststelling van dit exploitatieplan ertoe om de noodzakelijke publiekrechtelijke basis te leggen voor het kostenverhaal en voor de locatie-eisen. De berekening van de exploitatiebijdragen vindt, op basis van dit exploitatieplan, plaats in het betalingsvoorschrift bij de te verlenen omgevingsvergunning voor het

bouwen of in een exploitatieovereenkomst voor zover deze wordt gesloten na de vaststelling van dit exploitatieplan.

1.5 BEGRENZING VAN HET EXPLOITATIEPLAN

Het plangebied van het exploitatieplan Schuytgraaf is gelegen in het zuidwestelijk deel van Arnhem. De westelijke grens van het plangebied wordt bepaald door de gemeentegrens met de gemeente Overbetuwe die grotendeels samenvalt met de Vogelenzangsestraat, 't Vlot en de Grote Molenstraat. De noordelijke plangrens wordt gevormd door (het hart van) de Drielse Rijndijk. De oostgrens van het plangebied wordt gevormd door de oostelijke (kadastrale) begrenzing van de spoorlijn Arnhem-Nijmegen. De zuidelijke plangrens wordt gevormd door de gemeentegrens Overbetuwe, die gedeeltelijk het beloop van de Zesseling en De Laar volgt. De centrale verkeersader, de N837, die als provinciale weg in de aangrenzende gemeente Overbetuwe is aangesloten op de rijksweg A50, doorsnijdt Schuytgraaf. Binnen Schuytgraaf zijn zogenaamde velden gedefinieerd. Deze betreffen de diverse woonwijken die zich binnen het bestemmingsplangebied bevinden. Op de Kaart velden is de definiëring van de velden gevisualiseerd (bijlage 8).

Het plangebied van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' (bijlage 13) betreft een groter gebied dan het exploitatiegebied Schuytgraaf (bijlage 1). Dit komt doordat de te handhaven bebouwing en de velden en kavels, waar op basis van het bestemmingsplan Schuytgraaf 2003 reeds een omgevingsvergunning voor was afgegeven, geen deel uit maken van het exploitatieplan. Tevens maken gehele velden waar, op grond van het bestemmingsplan Schuytgraaf 2003, al een bouwtitel aanwezig was en die ongewijzigd zijn overgenomen in het bestemmingsplan Schuytgraaf 2011, geen onderdeel uit van het exploitatiegebied. Dit geldt ook voor delen van sommige velden (één en ander is nader toegelicht onder het kopje '*Bouwkavels en bouwblokken'*). Voor andere velden was noch het één, noch het ander aan de orde.

In het moederexploitatieplan zijn alle per 2011 nog te ontwikkelen en te realiseren bouwplannen als bedoeld in artikel 6.2.1 Besluit ruimtelijke ordening (Bro) opgenomen, met uitzondering van de bouwplannen, die in de vorige alinea zijn beschreven. Dit resulteert in het volgende overzicht van velden en kavels die opgenomen zijn in het exploitatieplan:

	Onderdeel Exploitatieplan			*Status Veld*	
	Veld géén onderdeel van Exploitatieplan	**Veld totaal onderdeel van Exploitatieplan**	**Veld kavels onderdeel van Exploitatieplan**	**Veld - Ontwerp**	**Veld - Normatief**
Veld 1a		•			•
Veld 1b		•			•
Veld 2a		•		•	
Veld 2b		•		•	
Veld 3N		•			•
Veld 3Z		•		•	
Veld 4		•		•	
Veld 5	•			•	
Veld 6		•		•	
Veld 7			•	•	
Veld 8			•	•	
Veld 9	•			•	
Veld 10	•			•	
Veld 11		•		•	
Veld 12	•			•	
Veld 13		•		•	
Veld 14	•			•	
Veld 15		•		•	
Veld 16			•	•	
Veld 17		•		•	
Veld 18			•	•	
Veld 19			•	•	
Veld 20	•			•	
Veld 21	•			•	
Veld 22A		•		•	
Veld 22B		•		•	
Veld 23		•			•
Veld 24		•		•	
Veld 25	•			•	
Veld 26		•			•
Veld 27		•			•

Tabel 1: Velden en kavels in het exploitatieplan.

Ontwerp- en normatieve velden

Met ingang van de 9e herziening van het exploitatieplan is onderscheid gemaakt tussen zogenaamde ontwerpvelden en normatieve velden. De ontwerpvelden, zijn per 1/1/2020 al gerealiseerd of de plannen voor realisatie zijn per 1/1/2020 voldoende concreet voor het opnemen van de ontwerpen, waarbij gemeentelijk grondeigendom mogelijkheden geeft voor verdere planvorming. De normatieve velden moeten nog (verder) worden ontwikkeld en zijn opgenomen op basis van normen met betrekking tot het ruimtegebruik. Beide typen velden zijn aangegeven op de Kaart ruimtegebruikskaart, bijlage 3.

Bovenstaande heeft de volgende consequenties voor de exploitatieopzet. Met betrekking tot die onderdelen waarvoor nog een uitwerkingsplan moet worden opgesteld en die nog normatief zijn opgenomen in het exploitatieplan, zijn de eisen en de financiële gegevens in dit exploitatieplan nog globaal van karakter. Deze globale onderdelen zullen pas bij de procedure van betreffend uitwerkingsplan een gedetailleerde invulling krijgen in de dan vast te stellen herziening van het exploitatieplan.

Bouwkavels en bouwblokken
De velden 7, 8, 16, 18 en 19 zijn niet geheel opgenomen in het exploitatiegebied. Voor deze velden geldt dat slechts enkele bouwkavels / bouwblokken onderdeel uitmaken van het exploitatiegebied. De kavels in veld 7, 8 die opgenomen zijn in het exploitatiegebied, zijn in het bestemmingsplan Schuytgraaf 2011 van een nieuwe planologische grondslag voorzien; om die reden zijn deze kavels wel opgenomen in het exploitatiegebied. In veld 16 zijn enkele bouwkavels aanwezig waarvan de bouwtitel op basis van het vastgestelde uitwerkingsplan niet ongewijzigd is overgenomen in het bestemmingsplan Schuytgraaf 2011; om die reden zijn deze kavels wel opgenomen in het exploitatiegebied. In veld 18 en 19 zijn bouwblokken gelegen waarvoor nog geen omgevingsvergunning was verleend bij vaststelling van het bestemmingsplan Schuytgraaf 2011; om die reden zijn deze bouwblokken wel opgenomen in het exploitatiegebied. Voorgaande is conform exploitatieplan Schuytgraaf 2011.

Overige gronden
In het noorden van het bestemmingsplangebied, langs de Achterstraat bevindt zich de agrarische zone, waar enkele uitbreidingen van bestaande opstallen zijn voorzien. Die uitbreidingen zijn echter kleiner dan 1.000 m², waardoor bouwplannen in de zin van art. 6.2.1 Bro niet aan de orde zijn en deze betreffende gronden niet opgenomen zijn in het exploitatiegebied.

Binnenplans bovenwijks
Naast de velden en kavels kent het exploitatieplan nog binnenplanse ontwikkelingen die een bovenwijks karakter hebben. Die binnenplanse bovenwijkse werken betreffen de Hoofdplanstructuur en de Spoorzone, zie (Kaart velden, bijlage 8). De Hoofdplanstructuur vormt de verbinding tussen de velden binnen Schuytgraaf en bevat ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden, bos en groen. De Spoorzone bevat kunstwerken die enerzijds benodigd zijn voor de realisatie van Schuytgraaf en anderzijds de fysieke verbindingen vormen tussen de bestaande stad en de nieuwbouwwijk.

De exacte begrenzing van het exploitatieplangebied is opgenomen op de Kaart exploitatiegebied (bijlage 1).

1.6 JAARLIJKSE HERZIENING EN EINDAFREKENING

De Wro verplicht de gemeente in artikel 6.15 het exploitatieplan ten minste één keer per jaar te herzien. Herziening van het exploitatieplan kan leiden tot een hogere of lagere exploitatiebijdrage, met uitzondering van bijdragen voor die percelen waarvoor dan al een rechtsgeldige omgevingsvergunning voor het bouwen is verstrekt of waarvoor een overeenkomst over grondexploitatie is gesloten.

Herziening kan ook leiden tot het aanpassen, laten vervallen of toevoegen van regels ten aanzien van locatie-eisen of tot wijzigingen ten aanzien van het grondgebruik, hetgeen ook kan doorwerken in de tot het exploitatieplan behorende bijlagen.

Aan het einde van de exploitatie vindt een eindafrekening plaats. Binnen drie maanden na uitvoering van de werken, werkzaamheden en maatregelen, welke voorzien zijn in het exploitatieplan, stellen burgemeester en wethouders een afrekening van het exploitatieplan vast (artikel 6.20 lid 1 Wro) ten aanzien van exploitatiebijdragen die via omgevingsvergunningen voor het bouwen zijn voldaan. Daarbij worden de betaalde

exploitatiebijdragen herberekend volgens de methode van artikel 6.20 lid 2 Wro. Lid 3 van dat artikel bepaalt dat, indien een herberekende exploitatiebijdrage meer dan vijf procent lager is dan een betaalde exploitatiebijdrage, de gemeente het verschil, voor zover het verschil groter is dan vijf procent, naar evenredigheid met rente terugbetaalt aan degene die houder was van de omgevingsvergunning (of aan diens rechtsopvolger).

HOOFDSTUK 2 OMSCHRIJVING VAN DE WERKEN EN WERKZAAMHEDEN

2.1 BOUWRIJP MAKEN

Voor het bouwrijp maken van het exploitatiegebied worden in hoofdlijnen de volgende werken en werkzaamheden voorzien:

- Sanering van de bodem en/of het grondwater;
- Opsporen en opruimen van niet-gesprongen explosieven (NGE);
- Verwijderen van opstallen, bovengrondse en ondergrondse obstakels, bouwresten en verharding;
- Verwijderen van struiken, bomen en overige begroeiing;
- Dempen bestaande watergangen;
- Treffen van grondwaterregulerende maatregelen;
- Tijdelijk afvoeren van grondwater;
- Afgraven en afvoeren van grond;
- Aanvoeren en aanbrengen van grond en/of zand;
- Aanleg van bouwwegen;
- Aanleg van riolering.

2.2 AANLEG NUTSVOORZIENINGEN

Voor de aanleg van nutsvoorzieningen in het exploitatiegebied worden de volgende werken aangelegd en werkzaamheden voorzien:

- Aanleg van en verplaatsing of aanpassing van onder andere leidingen voor water, elektra, telecommunicatie.
- Aanleg van transformatorhuisjes en regelstations.
- Aanleg warmtenet.

2.3 WOONRIJP MAKEN

Voor het woonrijp maken van het exploitatiegebied worden in hoofdlijnen de volgende werken aangelegd en werkzaamheden voorzien:

- Plaatsen van lichtmasten;
- Plaatsen van brandkranen;
- Aanleg van wegen;
- Aanleg van parkeerplaatsen;
- Aanleg van fietspaden;
- Aanplant van groenvoorzieningen;
- Aanleg van parken incl. straatmeubilair en speelvoorzieningen;
- Aanbrengen van bebording, bebakening en uitlijning.

HOOFDSTUK 3 GRONDEIGENAREN

De eigendomssituatie is aangegeven op de Kaart eigenaren en te verwerven gronden (bijlage 6). Hier zijn de eigenaren en eigendommen aangeduid met nummers. Deze nummers staan voor:

1. Gemeente Arnhem
2. Gerealiseerd / uitgegeven
3. Dhr. M.J.H. van Schaik
4. Mw. G.G.W. van Schaik
5. Mw. G.G.W. van Dooijeweert
6. Oostervelden Projecten B.V.
7. Heanima B.V.
8. Mw. W.M. van Lieshout
9. Dhr. N. de Bruijn
10. Dhr. G.J.M. Knuiman

Bijlage 6 geeft de begrenzing van het exploitatiegebied Schuytgraaf aan met de daarbinnen gelegen percelen die de gemeente nog beoogt te verwerven.

In 2019 zijn in velden 6 en 11 de gronden van dhr. G.J.M. Knuiman door de gemeente verworven. In de HPS heeft dhr. G.J.M. Knuiman nog grondeigendom.

De meeste nog te verwerven (gedeeltelijke) percelen zijn gelegen binnen de velden waarvoor een uit te werken bestemming is opgenomen in het bestemmingsplan Schuytgraaf 2017. Uit de nog te vervaardigen uitwerkingsplannen met bijbehorende jaarlijkse herzieningen van het exploitatieplan, zal blijken in hoeverre eventuele zelfrealisatie van die bestemming door de eigenaar al dan niet mogelijk zal zijn. De percelen waarop zelfrealisatie niet aan de orde kan zijn, zal de gemeente zonodig op basis van onteigening trachten in eigendom te verkrijgen. Onteigening van deze gronden is pas mogelijk als een uitwerkingsplan is vastgesteld.

HOOFDSTUK 4 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEOPZET

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de exploitatieopzet. Volgens artikel 6.13 Wro bestaat een exploitatieopzet uit:

- Een raming van de inbrengwaarden (inclusief peildatum)
- Een raming van de andere kosten in verband met de exploitatie (inclusief peildatum)
- Een raming van de opbrengsten (inclusief peildatum)
- Een tijdvak waarbinnen de exploitatie van de gronden zal plaatsvinden
- Zo nodig een fasering van de uitvoering van werken, werkzaamheden, maatregelen en bouwplannen, en zo nodig koppelingen hiertussen
- De wijze van toerekening van de te verhalen kosten aan de uit te geven gronden

Alle genoemde bedragen in dit hoofdstuk betreffen prijspeil 1 januari 2020 en zijn exclusief BTW, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld.

In deze paragraaf worden de kostenposten toegelicht en onderbouwd. De kostensoorten die worden meegenomen in het exploitatieplan zijn limitatief vastgelegd in artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5 van het Bro.

Tenzij anders vermeld leveren de investeringen alleen profijt op voor het exploitatiegebied, worden ze alleen gedaan voor dit exploitatiegebied en zijn om die reden volledig toerekenbaar aan dit exploitatieplan.

Leeswijzer

Om de exploitatiebijdrage te berekenen wordt in dit hoofdstuk achtereenvolgens ingegaan op het ruimtegebruik, de eigendomssituatie, het programma, de kosten en opbrengsten, de grondgebruikanalyse, de gehanteerde parameters en fasering, de maximaal te verhalen kosten en de exploitatiebijdrage op basis van opbrengstpotentie.

4.1 RUIMTEGEBRUIK

Het exploitatieplangebied is 2.574.124 m² groot.

Ruimtegebruik			
Bruto plangebied		2.574.124	m²
Buiten beschouwing		-	m²
Bruto exploitatiegebied		2.574.124	m²
Structuren		264.111	m²
Nader uit te werken (normatief)	257.062	m²	
Openbaar nader uit te werken	1.434	m²	
Nader uit te werken veld 15	5.615	m²	
Elementen in exploitatie		1.851.120	m²
Wegen	170.897	m²	
Parkeerverharding	36.659	m²	
Fietspad	47.140	m²	
Voetpad	72.608	m²	
Groen	1.038.460	m²	
Water	485.356	m²	
Netto exploitatiegebied		458.893	m²
Niet-Woningbouw		97.197	m²
PO	39.756	m²	
Niet-woningbouw	57.441	m²	
Woningbouw		361.696	m²

Tabel 2: Ruimtegebruik exploitatiegebied Schuytgraaf.

Het exploitatiegebied wordt van oorsprong voor agrarische doeleinden gebruikt. Het beoogde ruimtegebruik betreft voornamelijk wonen aangevuld met maatschappelijke, (niet-) commerciële voorzieningen en openbaar gebied (wegen, parkeren en groen). Eén en ander is weergegeven op de Ruimtegebruikskaart (bijlage 3).

Bij de bepaling van de oppervlakten is uitgegaan van digitale inmeting. De hieruit ontstane resultaten kunnen marginaal afwijken van de kadastrale oppervlakken.

4.2 EIGENDOMSSITUATIE

De eigenaren die binnen het exploitatiegebied gronden in eigendom hebben zijn in hoofdstuk 3 weergegeven. In bijlage 6 is de Kaart eigenaren en te verwerven gronden opgenomen.

4.3 PROGRAMMA

In het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017 is opgenomen dat minimaal 6.100 woningen en maximaal 6.900 woningen in geheel Schuytgraaf worden gerealiseerd. Ten aanzien van het programma niet-woningbouw is in het bestemmingsplan de locatiekeuze van diverse functies onderbouwd.

Voor de normatieve velden is een normatief programma opgesteld op basis van vier veldtypen die differentiaties kennen op het gebied van dichtheden en thematiek. De typen velden betreffen *'centrum',*

'kernen', 'linten' en 'linten accent'. Onderstaand wordt per veld (indien het veld onderdeel van het exploitatiegebied is) aangegeven welk type veld het betreft.

	Veld differentiatie			
	Centrum	Kernen	Linten	Linten Accent
Veld 1a				•
Veld 1b			•	
Veld 2a		•		
Veld 2b		•		
Veld 3N			•	
Veld 3Z			•	
Veld 4		•		
Veld 6		•		
Veld 7			•	
Veld 8			•	
Veld 11	•			
Veld 13	•			
Veld 15	•			
Veld 16			•	
Veld 17		•		
Veld 18	•			
Veld 19	•			
Veld 22A		•		
Veld 22B		•		
Veld 23				•
Veld 24		•		
Veld 26				•
Veld 27				•

Tabel 3: Veld differentiatie.

Ieder type veld kent zijn eigen normen ten aanzien van de volgende onderdelen: verhouding woningtypologiën, wegen, paden, parkeren en groen. Op basis van de totale oppervlakte van een normatief veld en de veldtypologie is een indicatief woningbouwprogramma bepaald. In de verdere planvorming en uitvoering kunnen aantallen en woningtypologieën nog wijzigen. Dit is afhankelijk van factoren als: stedenbouwkundige visievorming, marktomstandigheden en afzetmogelijkheden. Met de jaarlijkse actualisatie van het exploitatieplan zal ook steeds het bouwprogramma worden geactualiseerd.

Programma woningbouw exploitatieplan Schuytgraaf

Van het totale woningbouwprogramma dat voorzien is binnen Schuytgraaf, maakt slechts een deel van het programma onderdeel uit van het exploitatiegebied. In het exploitatieplan is dat deel van het programma niet opgenomen waarvoor geldt dat:

- De woningen reeds waren gerealiseerd.
- De omgevingsvergunning voor realisatie al was verleend op basis van het bestemmingsplan Schuytgraaf uit 2003.
- Het deel uitmaakte van een uitwerkingsplan dat in werking is getreden vóór de terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan 2011 en dat onveranderd is overgenomen in het bestemmingsplan 2011.

Onderstaand volgt het woningbouwprogramma zoals dit in het exploitatieplan is opgenomen. Hierbij worden per woningcategorie het totaal aantal woningen weergegeven.

Bestemming/categorie	Aantal
1.1 Sociaal eengezins (huur)	172
1.2 Sociaal appartement (huur)	330
1.3 Sociaal eengezins (koop)	380
1.4 Sociaal appartement (koop)	65
5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	305
5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	845
5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	40
5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	64
5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	329
5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	299
5.3 A App markt standaard	195
5.3 B App markt duur	67
5.4 A Vrije sector vrijstaand (Noordereiland)	31
5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	13
5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	95
5.4 D Vrije sector vrijstaand (900 m²)	23
5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a)	10
Totaal woningbouw (stuks)	3263

Tabel 4: Aantallen woningen naar woningcategorie binnen het exploitatieplan Schuytgraaf.

Onderverdeeld naar de velden ziet het woningbouwprogramma binnen het exploitatiegebied er als volgt uit.

Bestemming/categorie	Aantal	veld 1B, 1C, 3N	veld 1A, 23, 26, 27	veld 2a	veld 2b	veld 3z	veld 4	veld 6 & 11	veld 7 & 8
		Normatief	Normatief	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp
	Totaal	Linten	ten Accent	Kernen	Kernen	Linten	Kernen	Centrum	Linten
1.1 Sociaal eengezins (huur)	172	-	-	19	-	26	-	50	-
1.2 Sociaal appartement (huur)	330	40	-	-	-	-	-	52	-
1.3 Sociaal eengezins (koop)	380	125	-	23	-	22	-	79	-
1.4 Sociaal appartement (koop)	65	-	-	-	-	-	-	65	-
Totaal sociaal	947	165	-	42	-	48	-	246	-
5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	305	-	-	15	-	-	-	-	-
5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	845	149	30	78	-	109	58	141	-
5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	40	-	-	8	-	5	-	-	-
5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	64	-	-	-	-	13	-	-	-
5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	329	-	-	70	-	21	33	34	-
5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	299	207	37	16	-	8	-	-	-
5.3 A App markt standaard	195	-	-	-	60	-	-	-	-
5.3 B App markt duur	67	-	-	-	-	-	-	-	-
5.4 A Vrije sector vrijstaand (Noordereiland)	31	-	-	-	-	-	-	-	-
5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	13	-	-	-	-	-	-	-	10
5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	95	16	64	7	-	8	-	-	-
5.4 D Vrije sector vrijstaand (900 m²)	23	-	23	-	-	-	-	-	-
5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a)	10	5	5	-	-	-	-	-	-
Totaal vrije sector	2316	377	159	194	60	164	91	175	10
Totaal woningbouw (stuks)	3263	542	159	236	60	212	91	421	10

Bestemming/categorie	Aantal	veld 13	veld 15	veld 16	veld 17b	veld 18 & 19	veld 22a	veld 22b	veld 24	HPS
		Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	
	Totaal	Centrum	Centrum	Linten	Kernen	Centrum	Kernen	Kernen	Kernen	
1.1 Sociaal eengezins (huur)	172	-	-	-	-	-	52	-	25	-
1.2 Sociaal appartement (huur)	330	55	104	-	-	79	-	-	-	-
1.3 Sociaal eengezins (koop)	380	-	10	-	-	96	-	-	25	-
1.4 Sociaal appartement (koop)	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal sociaal	947	55	114	-	-	175	52	-	50	-
5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	305	54	-	-	-	236	-	-	-	-
5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	845	-	59	-	-	-	-	205	16	-
5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	40	-	-	-	-	-	-	10	17	-
5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	64	-	-	-	-	-	-	18	33	-
5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	329	-	-	-	-	-	-	115	56	-
5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	299	-	-	-	19	-	-	3	9	-
5.3 A App markt standaard	195	-	135	-	-	-	-	-	-	-
5.3 B App markt duur	67	-	-	20	47	-	-	-	-	-
5.4 A Vrije sector vrijstaand (Noordereiland)	31	-	-	-	31	-	-	-	-	-
5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	13	-	-	3	-	-	-	-	-	-
5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	95	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.4 D Vrije sector vrijstaand (900 m²)	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a)	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal vrije sector	2316	54	194	23	97	236	-	351	131	-
Totaal woningbouw (stuks)	3263	109	308	23	97	411	52	351	181	-

Tabel 5: Aantallen woningen gesitueerd in de velden binnen het exploitatieplan Schuytgraaf.

Programma woningbouw bestemmingsplan Schuytgraaf

Het totale programma voor Schuytgraaf is in de tabel hieronder weergegeven. Dit betreft zowel de woningbouw binnen het exploitatiegebied als de woningbouw buiten het exploitatiegebied.

Woningbouwprogramma Schuytgraaf									
Woningcategorie	1.1	1.2	1.3	1.4	5.1	5.2	5.3	5.4	Totaal
Normatief Linten (velden 1B, 1C, 3N)	0	40	125	0	149	207	0	21	**542**
Normatief Linten Accent (velden 1A, 23, 26, 27)	0	0	0	0	30	37	0	92	**159**
veld 2a	19		23		101	86		7	**236**
veld 2b							60		**60**
veld 3z	26		22		114	42		8	**212**
veld 4					58	33			**91**
veld 5					69	146	16	29	**260**
veld 6 & 11	50	52	79	65	141	34			**421**
veld 7								34	**34**
veld 8								28	**28**
veld 9	29	29	67	65	172	112	16		**490**
veld 10	53	35	56	12	119	111	56		**442**
veld 12	14	11		28	30	159	15	20	**277**
veld 13		55			54				**109**
veld 14						92		29	**121**
veld 15		104	10		59		135		**308**
veld 16						129	20	37	**186**
veld 17a	54	49	19		180	88	16		**406**
veld 17b						19	47	31	**97**
veld 18 & 19	135	79	165		284				**663**
veld 20		21		4	31	150		20	**226**
veld 21	29	42	22	4	167	27	18		**309**
veld 22	52				215	136			**403**
veld 24	25		25		33	98			**181**
veld 25	24	12	22	10	113	51	6		**238**
Totaal	**510**	**529**	**635**	**188**	**2119**	**1757**	**405**	**356**	**6.499**
%	7,8%	8,1%	9,8%	2,9%	32,6%	27,0%	6,2%	5,5%	
%	16,0%		12,7%		65,9%			5,5%	100,0%

Tabel 6: Aantallen woningen naar woningcategorie binnen het bestemmingsplan Schuytgraaf.

Sociale koop- en sociale huurwoningen

In de toelichting behorend bij het bestemmingsplan is opgenomen dat minimaal 28% en maximaal 33% van het totaal aantal woningen dat in Schuytgraaf wordt gerealiseerd, sociale woningbouw dient te betreffen. Binnen

het sociale woningbouwprogramma worden sociale koop- en sociale huurwoningen onderscheiden. De maximale koopprijs van een sociale koop- respectievelijk een sociale huurwoning is vastgelegd in artikel 1.1.1 Bro. De maximale koopprijs voor een sociale koopwoning bedraagt € 200.000,- (VON)[1].

Naast het beleid ten aanzien van de totale sociale woningbouwopgave, van minimaal 28%, is in de toelichting van het bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, opgenomen dat van het totaal aantal woningen dat in Schuytgraaf wordt gerealiseerd, minimaal 15,5% een goedkope sociale huurwoning dient te zijn. In tabel 6 wordt aangetoond dat met het totale woningbouwprogramma dat binnen Schuytgraaf zal worden gerealiseerd (incl. het normatieve programma) voldaan wordt aan het beleid met betrekking tot de sociale woningbouwopgave.

Per 1 januari 2019 zijn daarnaast, conform het gemeentelijk beleid, extra sociale huurwoningen toegevoegd in het programma, zodat het programma over de nog te verkopen gronden per 1-1-2019; 30% sociale huurwoningen bevat.

Programma niet-woningbouw exploitatieplan Schuytgraaf
Naast woningbouw wordt binnen het bestemmingsplan ook de realisatie van niet-woningbouw functies mogelijk gemaakt. Onderstaand wordt het niet-woningbouwprogramma dat is opgenomen binnen het exploitatiegebied weergegeven.

Bestemming/categorie	Aantal
Nutskavels (m² kavel)	1.360
Maatschappelijk (m² bvo)	5.000
Scholen (m² bvo)	9.806
Scholen (m² kavel)	3.353
Diverse voorzieningen	2.760
Zorg (m² bvo)	1.000
Winkels (m² bvo)*	8.500
Horecavoorziening (m² bvo)	1.900
Sport (m² kavel)	19.605
Natuurbeleving (m² bvo)	100
Verkooppunt voor motorbrandstoffen (m² kavel)	5.062
Baggerspeciedepot (m² kavel)	10.000
Totaal niet-woningbouw (m²)	68.446

Tabel 7: Aantallen m² niet-woningbouw binnen het exploitatieplan Schuytgraaf.

Niet in alle velden van het exploitatieplan is de realisatie van niet-woningbouw voorzien; onderstaande tabel geeft de verdeling van de niet-woningbouw functies weer over de velden.

[1] Sociale koopwoning: koopwoning met een koopprijs vrij op naam van ten hoogste € 200.000, waarbij de instandhouding voor de in een gemeentelijke verordening omschreven doelgroep voor een in de verordening vastgesteld tijdvak van ten minste een jaar en ten hoogste tien jaar na ingebruikname is verzekerd (Besluit ruimtelijke ordening, art. 1.1.1 lid 1 onder e).

Bestemming/categorie	Aantal	veld 1B, 1C, 3N	veld 1A, 23, 26, 27	veld 2a	veld 2b	veld 3z	veld 4	veld 6 & 11	veld 7 & 8
		Normatief	Normatief	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp
	Totaal	Linten	ten Accent	Kernen	Kernen	Linten	Kernen	Centrum	Linten
Nutskavels (m² kavel)	1.360	40	60	-	-	-	-	20	-
Maatschappelijk (m² bvo)	5.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Scholen (m² bvo)	9.806	-	-	-	-	-	-	-	-
Scholen (m² kavel)	3.353	-	-	-	-	-	-	-	-
Diverse voorzieningen	2.760	-	-	-	-	-	-	-	-
Zorg (m² bvo)	1.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Winkels (m² bvo)*	8.500	-	-	-	-	-	-	-	-
Horecavoorziening (m² bvo)	1.900	-	-	-	-	-	-	-	-
Sport (m² kavel)	19.605	-	-	-	-	-	-	-	-
Natuurbeleving (m² bvo)	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Verkooppunt voor motorbrandstoffen (m² kavel)	5.062	-	-	-	-	-	-	-	-
Baggerspeciedepot (m² kavel)	10.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal niet-woningbouw (m²)	68.446	40	60	-	-	-	-	20	-

Bestemming/categorie	Aantal	veld 13	veld 15	veld 16	veld 17b	veld 18 & 19	veld 22a	veld 22b	veld 24	HPS
		Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	Ontwerp	
	Totaal	Centrum	Centrum	Linten	Kernen	Centrum	Kernen	Kernen	Kernen	
Nutskavels (m² kavel)	1.360	-	-	-	-	-	-	20	20	1.200
Maatschappelijk (m² bvo)	5.000	5.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Scholen (m² bvo)	9.806	-	9.806	-	-	-	-	-	-	-
Scholen (m² kavel)	3.353	-	-	-	-	-	3.353	-	-	-
Diverse voorzieningen	2.760	-	-	-	-	-	2.760	-	-	-
Zorg (m² bvo)	1.000	-	1.000	-	-	-	-	-	-	-
Winkels (m² bvo)*	8.500	-	8.500	-	-	-	-	-	-	-
Horecavoorziening (m² bvo)	1.900	-	-	-	1.900	-	-	-	-	-
Sport (m² kavel)	19.605	-	-	-	-	-	-	-	-	19.605
Natuurbeleving (m² bvo)	100	-	-	-	-	-	-	-	-	100
Verkooppunt voor motorbrandstoffen (m² kavel)	5.062	-	-	-	-	-	-	-	-	5.062
Baggerspeciedepot (m² kavel)	10.000	-	-	-	-	-	-	-	-	10.000
Totaal niet-woningbouw (m²)	68.446	5.000	19.306	-	1.900	-	6.113	20	20	35.967

Tabel 8: Aantallen m² niet-woningbouw binnen het exploitatieplan Schuytgraaf onderverdeeld naar veld.

Als onderlegger voor het voorgenomen grondgebruik in de exploitatieopzet, is gerekend met uitgeefbare elementen, zoals aangegeven op de Ruimtegebruikskaart, bijlage 3 en met aanleg van openbaar gebied (groen, snelverkeer, parkeren, voetpad).

4.4 KOSTEN VAN INBRENGWAARDEN

4.4.1 KOSTEN VAN INBRENGWAARDEN VAN GROND EN TE SLOPEN OPSTALLEN (ARTIKEL 6.2.3.A EN B BRO)

De raming van de inbrengwaarden van de gronden en opstallen in het exploitatiegebied is verricht door Gloudemans, gevestigd te 5201 GA 's-Hertogenbosch, namens deze is de taxatie uitgevoerd door de heer ir. ing. T.A. te Winkel MRICS RT, register taxateur van onroerende zaken, onder andere ingeschreven bij het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT) in de Kamer Landelijk en Agrarisch Vastgoed, Kamer Wonen en Kamer Bedrijfsmatig Vastgoed - Grootzakelijk Vastgoed onder registratienummer RT586908102, tevens lid van en Registered Valuer bij de Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS), lidnummer 6207912.

Het volledige taxatierapport is opgenomen als bijlage 15. Een totaaloverzicht van de inbrengwaarde per eigenaar is in tabel 9 toegevoegd.

4.4.2 TOTAALOVERZICHT INBRENGWAARDEN

Verwerving en inbrengwaarde	Toekennen aan eigenaar	Bedrag op prijspeil
Inbrengwaarde gronden	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 115.230.000,00
Inbrengwaarde gronden	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 25.050.000,00
Inbrengwaarde gronden	3: 3 VAN SCHAIK, MARINUS JAN HENDRIKUS	€ 85.000,00
Inbrengwaarde gronden	4: 4 VAN SCHAIK, GIJSJE GEERTJE WILHELMINA	€ 90.000,00
Inbrengwaarde gronden	5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA	€ 40.000,00
Inbrengwaarde gronden	6: 6 OOSTERVELDEN PROJECTEN BV	€ 30.000,00
Inbrengwaarde gronden	7: 7 HEANIMA BV	€ 270.000,00
Inbrengwaarde gronden	8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	€ 200.000,00
Inbrengwaarde gronden	9: 9 DE BRUIJN, NELIS	€ 145.000,00
Inbrengwaarde gronden	10: 10 KNUIMAN, GERARDUS JOHANNES MARIA	€ 445.000,00
Subtotaal Verwerving en inbrengwaarde		**€ 141.585.000,00**

Tabel 9: Totaaloverzicht van inbrengwaarden.

4.5 OVERIGE KOSTEN

4.5.1 STAND VAN DE WERKZAAMHEDEN PER 1 JULI 2008

Voor alle in het bestemmingsplan Schuytgraaf 2011, nog uit te werken velden geldt dat er alleen in delen van deze gebieden al werkzaamheden hebben plaatsgevonden die te maken hebben met bodemsanering, grondwerk of het verwijderen van explosieven. In de inhoud van het exploitatieplan is hiermee rekening gehouden door bijvoorbeeld kosten die zijn gemaakt vóór 1 juli 2008, niet op te nemen in de exploitatieopzet. De datum van 1 juli 2008 hangt samen met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening, vanaf dat moment geldt voor de gemeente de plicht tot het verhalen van kosten. In onderstaande figuur wordt de stand van de werkzaamheden per 1 juli 2008 visueel weergegeven, waarna een tekstuele toelichting op de figuur volgt.

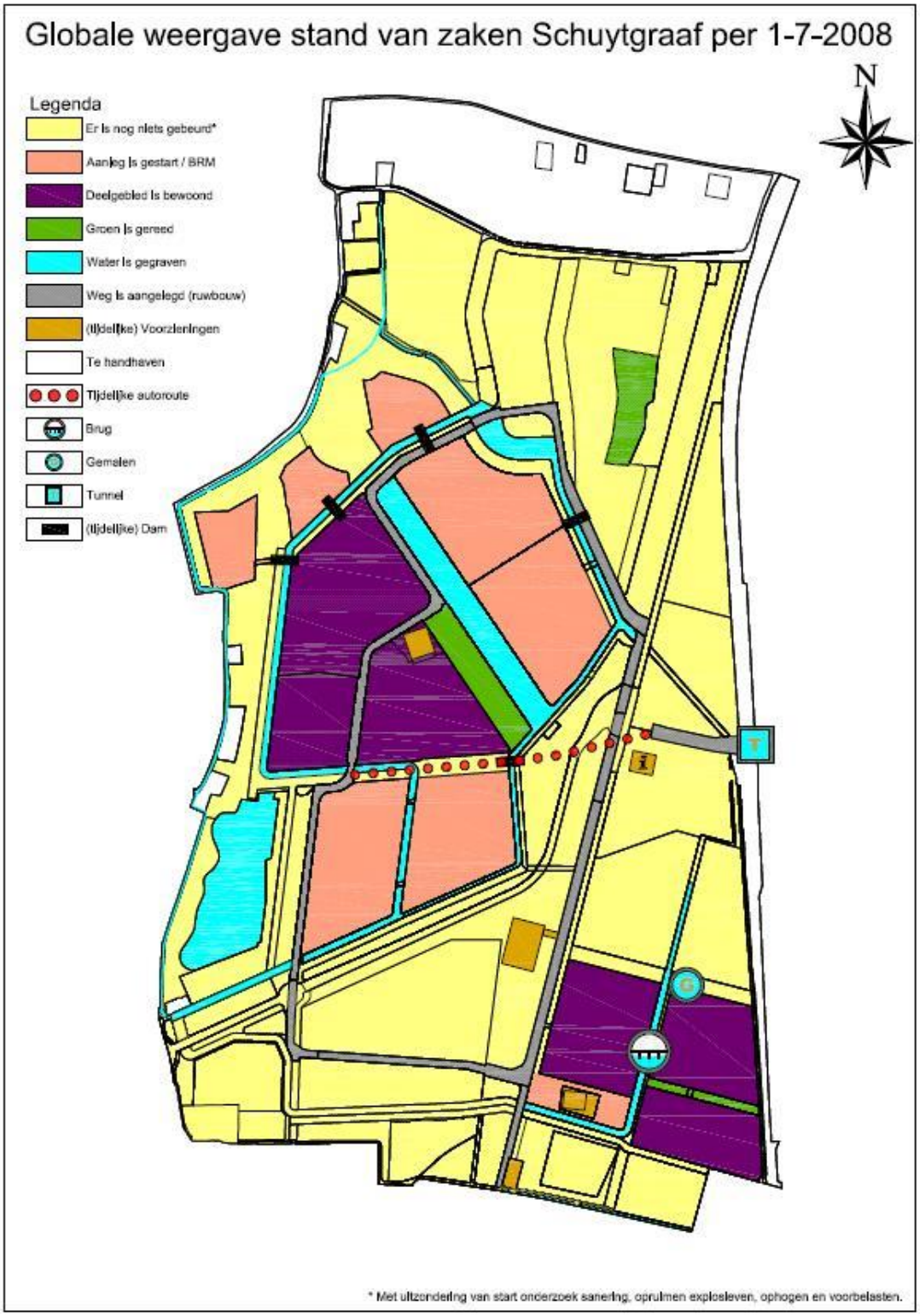

Figuur 1: Stand van zaken in Schuytgraaf per 1-1-2008

Stand van de werkzaamheden in de *velden* per 1 juli 2008 (zie figuur 1):

- Ten aanzien van de velden die in figuur 1 met een paarse kleur zijn aangeduid, geldt dat deze bouwrijp zijn, de bebouwing geheel of gedeeltelijk is gerealiseerd en het openbaar gebied ook geheel of gedeeltelijk woonrijp is. Deze velden maken geen onderdeel uit van het exploitatieplan.

- Ten aanzien van de velden die in figuur 1 met een oranje kleur zijn aangeduid geldt dat deze bouwrijp zijn en dat daar al gedeeltelijk is gestart met de bouw. Deze velden maken geen onderdeel uit van het exploitatieplan, met uitzondering van enkele kavels waarop het bestemmingsplan Schuytgraaf 2011 nieuwe bouwplannen mogelijk maakt.

- In de met geel aangeduide gebieden hebben alleen voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden. Dit betreft het opruimen van het gebied door het weghalen van bestaande structuren, begroeiing en opstallen, onderzoek naar en opruimen van explosieven samen met sanering van vervuilingen, ophogen en voorbelasten. Deze gronden maken wel onderdeel uit van het exploitatieplan.

Stand van de werkzaamheden in de *Hoofdplanstructuur* per 1 juli 2008 (zie figuur 1):

Voor de Hoofdplanstructuur geldt dat deze in het bestemmingsplan is opgenomen als eindbestemming. De situering van de Hoofdplanstructuur is weergegeven op de Kaart velden (bijlage 8). Voor de visie op de Hoofdplanstructuur en de omschrijving van de bestemmingen wordt verwezen naar het bestemmingsplan Schuytgraaf 2017. De navolgende omschrijving gaat in op hetgeen gereed was per 1 juli 2008.

- De met lichtblauw weergegeven watergangen zijn gegraven, maar er heeft nog geen afwerking plaatsgevonden. De grond die uit deze watergangen is vrijgekomen, is gebruikt voor het ophogen van diverse velden. Het hierbij vrijgekomen zand is gestort in een zanddepot en wordt gebruikt bij het bouwrijp maken.

- De op de kaart in grijs weergegeven hoofdwegen zijn aangelegd in ruwbouw. Dit betekent dat de bermen nog niet zijn afgewerkt, de verlichting nog niet is aangebracht, de deklaag van het asfalt nog niet is aangebracht, de definitieve belijning niet is aangebracht en het straatmeubilair (bebording e.d.) er nog niet is. De aanleg van het stationsplein is gestart.

- Voor de donkergroen aangegeven bossen geldt dat het noordelijke bos een bestaand bos is. Het bij veld 12 gelegen bos is aangelegd.

- In de gele gebieden hebben alleen voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden. Dit betreft het opruimen van het gebied door het weghalen van bestaande structuren, begroeiing en opstallen, onderzoek naar en opruimen van explosieven samen met sanering van vervuilingen, ophogen en voorbelasten.

4.5.2 STAND VAN DE KOSTEN PER 1 JANUARI 2020

In de periode 1 juli 2008 tot 1 januari 2020 is verder gewerkt aan de verdere ontwikkeling van Schuytgraaf. De kosten die gemaakt zijn in de periode 1 juli 2008 tot 1 januari 2020 zijn verhaalbaar en daarom meegenomen in de exploitatieopzet. Uitzondering hierop betreffen de gemaakte kosten met betrekking tot de Hoofdplanstructuur en de Spoorzone. In de volgende paragraaf wordt daar op terug gekomen. Onderstaand volgt de boekwaarde ontwikkeling van Schuytgraaf tot 1-1-2020.

Boekwaarde	totaal	2008	2009	2010	2011	2012	2013
schadeloosstellingen	42.500	-	-	-	42.500	-	-
sloop gebouwen	42.407	-	42.407	-	-	-	-
voorbereidende werkzaamheden	1.276.041	-	1.360.601	23.817	-154.622	10.317	24.130
groot grondwerk en opschonen	2.050.339	-	2.474.089	-811.626	387.876	-	-
bouw- woonrijp maken	26.307.679	-	375.090	1.322.763	3.514.581	1.493.722	1.091.307
kunstwerken	1.146.267	-	582.248	564.019	-	-	-
spoorzone (fietstunnel dordrechtweg)	135.630	-	9.311	4.582	88.488	-	52.348
diverse	2.205.880	-	717.080	1.034.267	123.611	-	106.603
Totaal kosten	**33.206.744**	**-**	**5.560.826**	**2.137.822**	**4.002.434**	**1.504.038**	**1.274.387**

Boekwaarde	-	2014	2015	2016	2017	2018	2019
schadeloosstellingen	-	-	-	-	-	-	-
sloop gebouwen	-	-	-	-	-	-	-
voorbereidende werkzaamheden	-	815	2.788	3.409	4.786	-	-
groot grondwerk en opschonen	-	-	-	-	-	-	-
bouw- woonrijp maken	-	1.501.279	2.793.596	2.987.066	3.530.941	3.897.272	3.800.064
kunstwerken	-	-	-	-	-	-	-
spoorzone (fietstunnel dordrechtweg)	-	-14.771	-4.328	-	-	-	-
diverse	-	-	-	-	42.668	42.942	138.710
Totaal kosten	**-**	**1.487.323**	**2.792.056**	**2.990.475**	**3.578.395**	**3.940.214**	**3.938.774**

Tabel 10: Boekwaarde ontwikkeling vanaf 2008.

4.5.3 TOEREKENING HOOFDPLANSTRUCTUUR EN SPOORZONE

Voor de in de vorige paragraaf benoemde kosten binnen de *velden* geldt dat ze worden gemaakt voor het exploitatieplan, dat ze profijt opleveren voor het exploitatiegebied en dat andere gebieden van de meeste van deze investeringen geen profijt hebben, zodat de kosten voor 100% in de exploitatieopzet worden opgenomen als proportionele toerekening. Een uitzondering hiervoor geldt voor de Hoofdplanstructuur en de Spoorzone.

Volgens artikel 6.13 lid 6 Wro geldt dat kosten in verband met werken, werkzaamheden en maatregelen waarvan het exploitatiegebied profijt heeft, en die toerekenbaar zijn aan het exploitatieplan, naar rato van proportionaliteit worden opgenomen in de exploitatieopzet. Het gaat hier om de criteria profijt, toerekenbaarheid (causaal verband) en proportionaliteit.

Hoofdplanstructuur

De Hoofdplanstructuur ligt volledig binnen het exploitatiegebied Schuytgraaf. Ten aanzien van het uitgeefbaar gebied ligt een deel binnen het exploitatigebied, maar ook een aanzienlijk gedeelte buiten het exploitatiegebied. Daarmee wordt voldaan aan de eis van toerekenbaarheid en profijt. Het proportionele aandeel van de aan het exploitatiegebied toe te rekenen kosten van de realisatie van de Hoofdplanstructuur is als volgt bepaald:

Toerekening Hoofdplanstructuur	
Aantal woningequivalenten in EP	3.263
Aantal woningequivalenten in gehele BP	6.499
Aandeel toerekening Hoofdplanstructuur	50%

Tabel 11: Toerekening Hoofdplanstructuur

Het aan het exploitatiegebied toe te rekenen proportionele aandeel van de kosten bedraagt daardoor 50% op startwaarde per 1-1-2020.

Spoorzone

De kosten met betrekking tot de Spoorzone (geluidswerende voorzieningen, tunnels) zijn ten behoeve van

meerdere ontwikkelingen en (bestaande) gebieden. Deze kosten hebben betrekking op voorzieningen welke zijn gelegen binnen het exploitatiegebied. Het proportionele aandeel van de aan het exploitatiegebied toe te rekenen kosten van de realisatie van de hoofdontsluiting is als volgt bepaald:

Toerekening Spoorzone	
Aantal woningen in Arnhem Zuid (excl. Schuytgraaf)	29.830
Aantal woningen in Schuytgraaf	6.499
Aandeel van Schuytgraaf	18%
Aandeel exploitatieplan in Schuytgraaf	50%
Aandeel toerekening Spoorzone	9%

Tabel 12: Toerekening Spoorzone

Het aan het exploitatiegebied toe te rekenen proportionele aandeel van de kosten bedraagt daardoor 9% op startwaarde per 1-1-2020. In het exploitatieplan zijn enkel de kosten voor realisatie van de fietstunnel Dordrechtweg opgenomen. De overige voorzieningen worden met subsidies en bijdragen gerealiseerd en zijn derhalve niet in het exploitatieplan opgenomen.

Op basis van bovenstaande resulteert onderstaande tabel ten aanzien van de toerekenbare boekwaarde, oftewel de boekwaarde zoals opgenomen in de exploitatieopzet.

Boekwaarde	totaal	spoor	grondbank	algemeen	hps	velden
		9%	100%	100%	50%	100%
schadeloosstellingen	42.500	-	-	42.500	-	-
sloop gebouwen	42.407	-	42.407	-	-	-
voorbereidende werkzaamheden	1.276.041	-	944.912	295.046	269	35.814
groot grondwerk en opschonen	2.050.339	-	54.228	1.721.353	39.754	235.004
bouw- woonrijp maken	26.307.679	-	-239.278	365.355	6.661.389	19.520.213
kunstwerken	1.146.267	-	-	-	1.146.267	-
spoorzone (fietstunnel dordrechtweg)	135.630	135.630	-	-	-	-
diverse	2.205.880	-	206.068	919.380	708.881	371.551
Totaal kosten	**33.206.744**	**135.630**	**1.008.337**	**3.343.634**	**8.556.561**	**20.162.582**

Tabel 13: Boekwaarde toerekenbaar exploitatieplan.

4.5.4 GRONDWERKZAAMHEDEN

Op basis van ontwerpen van de ontwerpvelden en aannames ten aanzien van het toekomstige ruimtegebruik van de normatieve velden zoals aangegeven in paragraaf 4.3, zijn ten aanzien van de grondwerkzaamheden ramingen opgesteld.

De geraamde bedragen zijn opgenomen in het Overzicht kosten, bijlage 10.

4.5.5 BOUWRIJP- EN WOONRIJP MAKEN (ARTIKEL 6.2.4.C BRO)

Op basis van de ontwerpen van de ontwerpvelden en aannames ten aanzien van het toekomstige ruimtegebruik van de normatieve velden, zoals aangegeven in paragraaf 4.3, zijn ramingen opgesteld van de civieltechnische realisatiekosten.

De geraamde bedragen zijn opgenomen in het Overzicht kosten, bijlage 10.

4.5.6 KUNSTWERKEN

Op basis van de ontwerpen van de ontwerpvelden en aannames ten aanzien van het toekomstige ruimtegebruik van de normatieve velden, zoals aangegeven in paragraaf 4.3, zijn ramingen opgesteld van de civieltechnische realisatiekosten ten aanzien van kunstwerken.

De geraamde bedragen zijn opgenomen in het Overzicht kosten, bijlage 10.

4.5.7 PLANKOSTEN (ARTIKEL 6.2.4.F T/M J BRO)

Onder de plankosten vallen kosten voor het opstellen van ruimtelijke plannen, ontwerpcompetities, gemeentelijke apparaatskosten en voorbereiding, directievoering en toezicht (VTU) op de werken inzake bouwrijp maken uitgeefbaar gebied en inrichting openbare ruimte.

Voor de berekening van de verhaalbare plankosten is in het exploitatieplan zoals dat luidt tot en met de 8e herziening, gebruikgemaakt van het ontwerp van de ministeriële regeling plankosten, zoals deze in 2010 gepubliceerd is op de website van het toenmalige ministerie van VROM. In het besluit tot 8e herziening van het exploitatieplan is deze aanpak voortgezet.

Op 6 februari 2017 is door de minister van IenM de definitieve Regeling plankosten exploitatieplan gepubliceerd (Stcrt. 2017, 6470). Deze regeling is in werking getreden per 1 april 2017. De gevolgen van deze inwerkingtreding zijn verwerkt in het besluit tot 11e herziening van het exploitatieplan.

De toepassing van de ministeriële regeling leidt tot een forfaitair bedrag van de raming van plankosten, dit met uitzondering van de kosten van VTU die betrekking hebben op bovenwijkse voorzieningen gelegen buiten het exploitatiegebied. Verwezen wordt naar bijlage 9 van dit exploitatieplan, waar de uitkomst van de toepassing van de ministeriële regeling is opgenomen. Daarbij is onder meer rekening gehouden met het feit dat het bestemmingsplangebied groter is dan het exploitatiegebied (zie de vragenlijst van de ministeriële regeling).

De toepassing van de ministeriële regeling leidt tot een raming die gebaseerd is op het prijspeil 1 januari 2017.

Het samenvattende overzicht van de resultaatsheet, voorzien van herberekening naar netto contante waarde per 1 januari 2020, is hieronder opgenomen.

Produkt/activiteit	uren	EUR prijspeil 1-1-2017	EUR NCW 1-1-2020	EUR NCW 1-1-2020 excl. bovenw. vrz binnen expl. gebied
Verwerving	2.048	55.790	58.639	58.639
Stedenbouw	18.802	2.358.346	2.478.769	2.478.769
Ruimtelijke Ordening	3.096	354.641	372.750	372.750
Civiele en cultuur techniek	187.608	16.960.725	17.826.775	12.433.471
planontwikkeling	*3.549*	*364.886*	*383.517*	*383.517*
voorbereiding, toezicht en directievoering sloop	-	-	-	-
voorbereiding, toezicht en directievoering ophoging		*829.318*	*871.665*	*871.665*
voorbereiding, toezicht en directievoering brm/wrm	*184.059*	*15.766.521*	*16.571.593*	*11.178.289*
Landmeten/vastgoedinformatie	2.129	170.692	179.408	179.408
Communicatie	1.183	-	-	-
Gronduitgifte	-	-	-	-
Management	29.812	1.988.935	2.090.494	2.090.494
Planeconomie	8.518	875.725	920.442	920.442
TOTAAL		**€ 22.764.855**	**€ 23.927.276**	**€ 18.533.972**

Tabel 14: Plankosten op basis van plankostenscan

De toepassing van de ministeriële regeling plankosten leidt hiermee tot een raming van de plankosten op basis van netto contante waarde per 1 januari 2020.

Uit de toepassing van de ministeriële regeling volgt dat de plankosten die betrekking hebben op bovenwijkse voorzieningen die gelegen zijn binnen het exploitatiegebied (Hoofdplanstructuur en Spoorzone), in de toepassing van deze regeling zijn begrepen. De plankosten, uitgezonderd de plankosten die kunnen worden toegerekend aan de Hoofdplanstructuur en de Spoorzone, bedragen € 18.533.972. Het aan het exploitatiegebied toe te rekenen aandeel in de plankosten van de Hoofdplanstructuur en de Spoorzone bedraagt in totaal € 2.569.304. De totale plankosten die in de exploitatieopzet voor Schuytgraaf zijn opgenomen bedraagt hiermee € 21.103.276.

	Omschrijving	Bedrag p.p. 1-1-2020	Toelichting
a	Totale plankosten o.b.v. Regeling Plankosten Exploitatieplan	€ 23.927.276	Totaal max. verhaalbare plankosten (Regeling Plankosten Exploitatieplan) per 1-1-2016
b	Totaal voorbereiding, toezicht en directievoering brm/wrm	€ 16.571.593	O.b.v. Regeling Plankosten Exploitatieplan (product Civiele en Cultuur techniek)
c	Totale kosten bouw- en woonrijpmaken	€ 73.901.167	Excl. sloop, ophoging, bovenwijks buiten plangebied
d	Voorbereiding, toezicht en directievoering %	22,42%	Percentage van totale kosten civiele techniek (b)
e	Kosten aanleg bovenwijks binnen plangebied Spoorzone	€ 1.500.766	Kosten aanleg Spoorzone
f	VTU bovenwijks spoorzone	€ 336.532	d*e
g	Kosten aanleg bovenwijks binnen plangebied Hoofdplanstruc	€ 22.550.721	Kosten aanleg Hoofdplanstructuur
h	VTU bovenwijks hoofdplanstructuur	€ 5.056.772	d*g
i	Totaal VTU bovenwijks binnen plangebied	€ 5.393.304	f+h
j	**Aan EP toe te rekenen VTU excl. bovenwijks**	**€ 11.178.289**	**b-i**
k	Aan toekomstige grondexploitaties toe te rekenen VTU	€ 2.824.000	Op basis van PPT-criteria, naar rato van oppervlakte plangebied
l	Aan EP toe te rekenen VTU bovenwijks binnen plangebied	€ 2.569.304	i-k

Tabel 15: Toerekenbare VTU Hoofdplanstructuur en Spoorzone

4.5.8 DIVERSE KOSTEN

Onder de diverse kosten zijn kosten opgenomen die volgen uit de ontwerpen van de ontwerpvelden.

De geraamde bedragen zijn opgenomen in het Overzicht kosten, bijlage 10.

4.5.9 TIJDELIJK BEHEER (ARTIKEL 6.2.4.K BRO)

Op basis van de ontwerpen van de ontwerpvelden zijn raming met betrekking tot tijdelijk beheer opgenomen. Ten aanzien van de normatieve velden zijn de kosten geraamd op basis van een kengetal (4% van de bouwrijp- en woonrijp maken investeringen).

De geraamde bedragen zijn opgenomen in het Overzicht kosten, bijlage 10.

4.6 OPBRENGSTEN

In deze paragraaf worden de opbrengstenposten toegelicht en onderbouwd. Welke opbrengsten mogen worden meegenomen in het exploitatieplan, is vastgelegd in artikel 6.2.7 Bro.

4.6.1 GRONDOPBRENGSTEN (ARTIKEL 6.2.7.A BRO)

De opbrengsten zijn bepaald conform gemeentelijke grondprijsbeleid. De geraamde en gerealiseerde bedragen zijn opgenomen in bijlage 11, opbrengsten.

Voor de vrije sector woningen zijn de grondprijzen gebaseerd op de huidige marktsituatie. Hierbij is een differentiatie aan woningtypologieën gehanteerd met daarbij de marktconforme grondprijs op basis van een analyse van de marktsituatie. De grondprijzen voor sociale woningbouw zijn gebaseerd op de vaste kavelprijzen zoals opgenomen in de grondpijzenbrief van de gemeente Arnhem.

Behalve de opbrengsten uit gronduitgifte ten behoeve van woningbouw zijn er ook opbrengsten uit gronduitgifte in verband met de realisatie van niet-woningbouw.

4.6.2 OVERIGE OPBRENGSTEN (SUBSIDIES EN BIJDRAGEN DERDEN ARTIKEL 6.2.7.C BRO)

Onder subsidies en bijdragen van derden vallen bijdragen ten behoeve van de ontwikkeling van Schuytgraaf.

De geraamde bedragen zijn opgenomen in de bijlage opbrengsten, bijlage 11.

4.7 EIGENDOMMEN EN ANALYSE RUIMTEGEBRUIK

Door per veld het beoogde programma te verdelen naar rato van het grondeigendom, is per veld af te leiden welk voorlopig ruimtegebruik per eigenaar is aangenomen. Per eigenaar is bepaald hoeveel uitgeefbaar gebied op de betreffende percelen is geprojecteerd. Door het aantal woningen per eigenaar te vermenigvuldigen met de betreffende kavelopbrengst in de betreffende uitgiftecategorie, wordt de opbrengstpotentie per eigenaar bepaald. Ten aanzien van de ontwerpvelden is de bedoelde projectie weergegeven op de Kaart woningcategorieën, bijlage 7 en de Ruimtegebruikskaart, bijlage 3.

De resultaten van de analyse van het toekomstige ruimtegebruik zijn in onderstaande tabel 16 aangegeven. Daarbij geldt de kanttekening dat als de eigendomssituatie verandert, dit gevolgen kan hebben voor de opbrengstpotentie per eigenaar.

Ruimtegebruik	Alle eigenaren	1 GEMEENTE ARNHEM	2 Gerealiseerd / uitgegeven	3 VAN SCHAIK, MARINUS JAN HENDRIKUS	4 VAN SCHAIK, GIJSJE GEERTJE WILHELMINA	5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA
Bruto plangebied	2.574.124	2.095.075	455.452	1.511	1.599	689
Buiten beschouwing	-	-	-	-	-	-
Bruto exploitatiegebied	2.574.124	2.095.075	455.452	1.511	1.599	689
Structuren	264.111	254.913	-	-	-	689
Nader uit te werken (normatief)	257.062	247.864	-	-	-	689
Openbaar nader uit te werken	1.434	1.434	-	-	-	-
Nader uit te werken veld 15	5.615	5.615				
Elementen in exploitatie	1.851.120	1.655.845	186.592	-	-	-
Wegen	170.897	169.672	792	-	-	-
Parkeerverharding	36.659	36.589	7	-	-	-
Fietspad	47.140	46.615	525	-	-	-
Voetpad	72.608	72.294	314	-	-	-
Groen	1.038.460	977.221	53.076	-	-	-
Water	485.356	353.454	131.878	-	-	-
Netto exploitatiegebied	458.893	184.317	268.860	1.511	1.599	-
Niet-Woningbouw	97.197	48.675	44.034	1.511	1.599	-
PO	39.756	9.368	25.900	1.511	1.599	-
Niet-woningbouw	57.441	39.307	18.134	-	-	-
Woningbouw	361.696	135.642	224.826	-	-	-

Ruimtegebruik	6 OOSTERVELD EN PROJECTEN BV	7 HEANIMA BV	8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	9 DE BRUIJN, NELIS	10 KNUIMAN, GERARDUS JOHANNES MARIA
Bruto plangebied	553	4.961	3.567	2.657	8.060
Buiten beschouwing	-	-	-	-	-
Bruto exploitatiegebied	553	4.961	3.567	2.657	8.060
Structuren	-	4.942	3.567	-	-
Nader uit te werken (normatief)	-	4.942	3.567	-	-
Openbaar nader uit te werken	-	-	-	-	-
Nader uit te werken veld 15					
Elementen in exploitatie	-	19	-	604	8.060
Wegen	-	-	-	433	-
Parkeerverharding	-	-	-	63	-
Fietspad	-	-	-	-	-
Voetpad	-	-	-	-	-
Groen	-	3	-	108	8.052
Water	-	16	-	-	8
Netto exploitatiegebied	553	-	-	2.053	-
Niet-Woningbouw	553	-	-	825	-
PO	553	-	-	825	-
Niet-woningbouw	-	-	-	-	-
Woningbouw	-	-	-	1.228	-

Tabel 16: Grondgebruik per eigenaar

Voor de onderdelen waarbij sprake is van normatieve velden, zijn de eisen en de financiële gegevens in dit exploitatieplan nog globaal van karakter. Deze globale onderdelen zullen pas bij de procedure van betreffend uitwerkingsplan een gedetailleerde invulling krijgen in de dan vast te stellen herziening van het exploitatieplan. Onderstaand worden van de normatieve velden het ruimtegebruik weergegeven.

Ruimtegebruik normatieve velden	Uitgeefbaar	Wegen	Paden	Parkeren	Groen/water	Totaal
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	168.077	24.912	11.723	10.518	32.633	247.864
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	2	-	-	-	-	2
3: 3 VAN SCHAIK, MARINUS JAN HENDRIKUS	-	-	-	-	-	-
4: 4 VAN SCHAIK, GIJSJE GEERTJE WILHELMINA	-	-	-	-	-	-
5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA	438	84	39	36	93	689
6: 6 OOSTERVELDEN PROJECTEN BV	-	-	-	-	-	-
7: 7 HEANIMA BV	3.138	601	283	255	664	4.941
8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	2.265	434	204	184	479	3.566
9: 9 DE BRUIJN, NELIS	-	-	-	-	-	-
10: 10 KNUIMAN, GERARDUS JOHANNES MARIA	-	-	-	-	-	-
Totaal	173.920	26.030	12.250	10.993	33.869	257.062
%	68%	10%	5%	4%	13%	100%

Tabel 17: Ruimtegebruik normatieve velden.

4.8 RESULTAAT

Om het uiteindelijke resultaat van de exploitatieopzet te kunnen bepalen zijn de kosten en opbrengsten in de tijd gefaseerd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de fasering en de hierbij gebruikte parameters. Deze leiden uiteindelijk tot het netto contante resultaat per 1 januari 2020. De fasering van kosten en opbrengsten is opgenomen in het overzicht Jaarschijven, bijlage 12.

4.8.1 PARAMETERS

In de onderstaande tabel staan de projectparameters weergegeven waar in de exploitatieopzet mee is gerekend.

Modelfactor (kwartaal, halfjaar of jaar)	**Jaar**
Prijspeildatum	1 januari 2020
Startdatum exploitatie	1 juli 2008
Contante waarde datum	1 januari 2020
Laatste moment kosten of opbrengsten	31 december 2027
Einddatum exploitatie	31 december 2027
Aantal jaar exploitatieduur	20

Aantal jaar contant maken	7
Rente (debetrente, creditrente en discontovoet)	2%
Opbrengstenstijging	Variabel
Kostenstijging	Variabel

Tabel 18: Parameters ten behoeve van exploitatieopzet

De opbrengstenstijging voor de jaren 2020, 2021/2022 en 2023 en verder is respectievelijk 2,5%, 2% en 2%. Ten aanzien van de kostenstijging betreft dit respectievelijk, 2%, 3% en 2%.

De parameters zijn conform gemeentelijk beleid.

4.8.2 FASERING

Om rekening te kunnen houden met kosten- en opbrengstenstijging en rentekosten en -opbrengsten is een fasering van de kosten en opbrengsten noodzakelijk. De fasering van de kosten en opbrengsten in de tijd heeft uiteindelijk zijn weerslag in het financiële resultaat van de exploitatie. Uitgaande van de hoeveelheid en de diversiteit qua prijscategorieën woningen zijn de kosten en opbrengsten over een periode van twintig jaar (vanaf 1-7-2008) gefaseerd. Uitgangspunt is dat per 31 december 2027 het programma en de daarbij behorende werken en werkzaamheden volledig zijn gerealiseerd. In bijlage 12 is de fasering opgenomen.

4.8.3 NETTO CONTANTE WAARDE

In de onderstaande tabel is het resultaat weergegeven.

FINANCIEEL Investeringen	Bedrag	Opbrengsten Woningbouw	Hoeveelheid	Bedrag
Verwerving en inbrengwaarde	€ 141.585.000,00	Eengezins sociale huur	172	€ 5.223.780,34
Onderzoek en milieukosten	€ 0,00	Eengezins sociale koop	380	€ 11.592.996,69
Sloopkosten	€ 0,00	Eengezins goedkope koop	305	€ 11.964.296,91
Saneringskosten	€ 0,00	Eengezins midden koop	1577	€ 112.263.748,87
Grondwerk	€ 0,00	Eengezins dure koop	172	€ 32.598.052,59
Bouwrijpmaken	€ 28.100.769,17	Meergezins sociale huur	330	€ 7.897.710,98
Boekwaarde kosten	€ 33.206.744,35	Meergezins sociale koop	65	€ 1.462.500,00
Niet toerekenbare inbrengwaarde	-€ 42.328.923,97	Meergezins goedkope koop	0	€ 0,00
Tijdelijk beheer gronden en opstallen	€ 0,00	Meergezins midden koop	195	€ 5.405.216,76
Plankosten	€ 21.103.276,22	Meergezins dure koop	67	€ 2.167.224,76
Voorbereiding en toezicht	€ 0,00			
Planschade	€ 0,00			
Bovenwijkse voorzieningen	€ 0,00			
Fondsvorming	€ 0,00			
Fiscale kosten	€ 0,00			
Overige kosten	€ 0,00			
Rente boekwaarde	€ 4.384.576,71			
		Subtotaal woningbouw	**3.263**	**€ 190.575.527,89**
		Niet-woningbouw	**Uitgeefbaar**	**Bedrag**
		Bedrijven	-	€ 0,00
		Kantoren	-	€ 0,00
		Winkels	-	€ 0,00
		Horeca	1.900	€ 624.852,97
		Commercieel	14.564	€ 12.284.024,82
		Niet-commercieel	24.180	€ 3.858.244,75
		Overig	9.893	€ 239.035,96
		Subtotaal niet-woningbouw		**€ 17.006.158,50**
		Overige opbrengsten		**€ 302.438,53**
Subtotaal investeringen	**€ 186.051.442,48**	**Subtotaal opbrengsten**		**€ 207.884.124,92**
Kostenstijging	€ 2.146.263,91	Opbrengstenstijging		€ 7.450.262,00
Te realiseren rentekosten	€ 3.541.508,00	Te realiseren renteopbrengsten		€ 1.873.387,40
Totaal investeringen	**€ 191.739.214,39**	**Totaal opbrengsten**		**€ 217.207.774,32**
Eindwaarde	**€ 25.468.559,93**	**31-12-2027**	**Boekwaarde kosten**	**€ 157.337.728,87**
Contante waarde	**€ 21.737.170,67**	**1-1-2020**	**Boekwaarde opbr.**	**€ 95.934.837,87**
Nominale waarde	**€ 21.832.682,43**		**Boekwaarde saldo**	**-€ 61.402.891,00**

Tabel 19: Financieel resumé

4.9 MAXIMAAL TE VERHALEN: TOTALE KOSTEN VERSUS TOTALE OPBRENGSTEN

De maximaal te verhalen kosten zijn wettelijk begrensd (artikel 6.16 Wro). Als de totale netto contante kosten, na aftrek van bijdragen van derden en bijdragen van andere grondexploitaties, hoger zijn dan de geraamde netto contante opbrengsten uit gronduitgifte, dan kunnen slechts kosten worden verhaald tot maximaal het niveau van de netto contante opbrengsten uit gronduitgifte. Dit wordt de macro aftopping genoemd. Voor het exploitatieplan Schuytgraaf ziet dit er als volgt uit.

Macro-aftopping	NCW per 1-1-2020
Totaal inbrengwaarden van de gronden	€ 141.696.085,17
Totaal andere kosten	€ 44.851.854,81
Bruto te verhalen kosten	€ 186.547.939,98
Totaal van overige opbrengsten	€ 300.408,56
Netto te verhalen kosten	€ 186.247.531,42
Totale opbrengsten uitgiften	€ 207.984.702,09
Maximaal te verhalen kosten	**€ 186.247.531,42**

Tabel 20: Macro-aftopping

Het blijkt dat geen sprake is van macro aftopping en dat de kosten kunnen worden verhaald tot maximaal het niveau van de netto contante opbrengsten uit gronduitgifte conform de bedragen zoals opgenomen in tabel 20.

4.10 BEREKENING EXPLOITATIEBIJDRAGE

In artikel 6.18 lid 1 tot en met lid 5 en artikel 6.19 van de Wro is aangegeven dat voor de bepaling van de hoogte van de exploitatiebijdragen uitgiftecategorieën, basiseenheden, gewichten en gewogen basiseenheden vastgesteld en berekend moeten worden. De koppeling tussen de berekeningsmethode naar rato van uitgifteprijs en deze wettelijke voorschriften wordt als volgt onderbouwd.

4.10.1 GEWOGEN EENHEDEN

Voor de bepaling van de exploitatiebijdrage in het exploitatieplan wordt gerekend met basiseenheden, gewichten en gewogen eenheden. De uitgiftecategorieën binnen het exploitatieplan betreffen de volgende.

Bestemming/categorie	
Woningbouw	**Niet-woningbouw**
1.1 Sociaal eengezins (huur)	Nutskavels (m² kavel)
1.2 Sociaal appartement (huur)	Maatschappelijk (m² bvo)
1.3 Sociaal eengezins (koop)	Scholen (m² bvo)
1.4 Sociaal appartement (koop)	Scholen (m² kavel)
5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	Diverse voorzieningen
5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	Zorg (m² bvo)
5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	Winkels (m² bvo)*
5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	Horecavoorziening (m² bvo)
5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	Sport (m² kavel)
5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	Natuurbeleving (m² bvo)
5.3 A App markt standaard	Verkooppunt voor motorbrandstoffen (m² kavel)
5.3 B App markt duur	Baggerspeciedepot (m² kavel)
5.4 A Vrije sector vrijstaand (Noordereiland)	
5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	
5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	
5.4 D Vrije sector vrijstaand (900 m²)	
5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a)	

Tabel 21: Uitgiftecategorieën exploitatieplan Schuytgraaf.

Als basiseenheid wordt ten aanzien van het segment woningbouw een kavelprijs gebruikt. Een kavelprijs in de woningcategorie *"5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m² of meer)"* heeft een hogere kavelprijs dan een kavelprijs in de woningcategorie "*5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)*"

Ten aanzien van het segment niet-woningbouw wordt een m² prijs als basiseenheid gehanteerd. Hierbij geldt eveneens dat de ene niet-woningbouwcategorie een andere m² prijs heeft, dan de andere niet-woningbouwcategorie.

Het begrip wegingsfactor duidt op het relatieve verschil: de verschillen van de uitgifteprijzen ten opzichte van elkaar. De verschillende uitgiftecategorieën worden qua kavelprijs en prijs per m² met elkaar in verband gebracht, wat een overzicht aan gewichtsfactoren oplevert. Elke categorie wordt vermenigvuldigd met het aantal eenheden, en in geval van het segment niet-woningbouw ook maal het totaal aantal m² kaveloppervlak. Dat levert een totaal op dat het totaal aantal gewogen eenheden uitdrukt. Dat is te vertalen naar de exploitatiebijdrage per gewogen eenheid en, bij wijze van informatie, ook per eigenaar, één en ander zoals weergegeven in bijlage 14.

De brutobijdrage wordt bepaald op het bedrag zoals (op prijspeil 1 januari 2020) opgenomen in bijlage 14 en is opgebouwd door het aantal gewogen eenheden per woningtype (c.q. per m² bij niet woningbouw) per veld per eigenaar. Wanneer een eigenaar voor een veld niet het geheel aanvraagt van het aantal woningen binnen het type waarmee is gerekend, wordt de brutobijdrage bepaald door het bedrag per woning (c.q. per m² bij niet-woningbouw), zoals opgenomen in bijlage 14, maal het aantal aangevraagde woningen. Voor het bepalen van het opleggen van een concrete bijdrage in een omgevingsvergunning welke na 1 januari 2020 wordt verleend, wordt de bijdrage zoals opgenomen in bijlage 14 verhoogd met de rente volgens de in het exploitatieplan opgenomen renteparameter.

4.10.2 EXPLOITATIEBIJDRAGE PER EIGENAAR

Voor het totaalbeeld staat in onderstaande tabel een indicatie van de exploitatiebijdrage voor elke eigenaar (prijspeil 1 januari 2020).

NCW per 1-1-2020	1 GEMEENTE ARNHEM	2 Gerealiseerd / uitgegeven	3 VAN SCHAIK, MARINUS JAN HENDRIKUS	4 VAN SCHAIK, GIJSJE GEERTJE WILHELMINA	5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA
Aantal gewogen eenheden	1.528,26	1.356,05	6,54	6,93	2,11
Te verhalen per eenheid	€ 63.352,77	€ 63.352,77	€ 63.352,77	€ 63.352,77	€ 63.352,77
Bruto bijdrage	€ 96.819.535,08	€ 85.909.789,85	€ 414.479,19	€ 438.972,76	€ 133.812,98

NCW per 1-1-2020	6 OOSTERVELDEN PROJECTEN BV	7 HEANIMA BV	8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	9 DE BRUIJN, NELIS	10 KNUIMAN, GERARDUS JOHANNES MARIA
Aantal gewogen eenheden	2,39	15,15	10,93	11,47	0,00
Te verhalen per eenheid	€ 63.352,77	€ 63.352,77	€ 63.352,77	€ 63.352,77	€ 63.352,77
Bruto bijdrage	€ 151.518,36	€ 959.802,27	€ 692.758,94	€ 726.861,97	€ 0,00

Tabel 22: Exploitatiebijdrage per eigenaar

De exploitatiebijdrage per eigenaar is voor de percelen waar nog een uitwerkingsplicht voor geldt gebaseerd op een normatief programma. Het werkelijke bedrag kan afwijken van de huidige berekening in geval bij een uitwerkingsplicht een ander programma qua uitgeefbaar en openbaar gebied (en de verhouding tussen die beide) wordt verondersteld. Bij het uitwerkingsplan voor het betreffende perceel zal de exploitatiebijdrage meer afgestemd zijn op het te verondersteld ontwikkelen programma en op het verondersteld aan te leggen openbaar gebied.

HOOFDSTUK 5 TOELICHTING OP DE REGELS

5.1 ALGEMEEN EN BEGRIPPEN

De ontwikkeling van het plangebied Schuytgraaf is een project waarvoor veel werkzaamheden moeten worden verricht en dat afhankelijk is van veel factoren. Gelet hierop en op de aanwezigheid van verschillende eigenaren in het exploitatiegebied is het van belang de kwaliteit en de integraliteit van de uitvoering te waarborgen van de werken, werkzaamheden en maatregelen in dit exploitatieplangebied, vooral waar het het openbaar gebied betreft.

De regels hebben onder meer betrekking op de wijze van uitvoering en op kwalitatieve normen. Deze zijn opgenomen in de Globale inrichtingseisen. Aangezien de gemeente verantwoordelijk is voor de juiste naleving van de aanbestedingsregelgeving, zijn daarvoor ook regels opgenomen.

De regels zelf beginnen met artikel 1 waarin de meest relevante begrippen uit dit exploitatieplan zijn gedefinieerd.

5.2 EISEN AAN WERKEN EN WERKZAAMHEDEN

In artikel 2 lid 1 zijn eisen opgenomen zoals de Globale eisen voor inrichting van de openbare ruimte en de kavels voor de uitwerkingsvelden en voor zaken zoals bodemonderzoeken, het opsporen van explosieven, het saneren van de bodem en de wijze van archeologisch onderzoek.

Deze locatie-eisen zijn nog slechts globaal gedefinieerd voor de velden die op grond van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' nog uit te werken zijn. Ten aanzien van de technische uitvoering van civiele werken zijn eveneens slechts globale inrichtingseisen vastgelegd. In Bijlage 2 van deel B, het juridisch bindend gedeelte van dit exploitatieplan, zijn deze globale eisen opgenomen.

In de herziening van het exploitatieplan bij een uitwerkingsplan kunnen aanvullende eisen voor de inrichting van de ondergrondse en bovengrondse openbare ruimte voor het betreffende veld worden opgenomen. De globale eisen blijven overigens gelden. Daarbij zal de volgende werkwijze worden voorgeschreven indien het zelfrealisatie betreft:

- Vooruitlopend op de uitvoering van de werkzaamheden en het opstellen van het bestek/contract zal een definitief stedenbouwkundig plan ter goedkeuring bij het college van burgemeester en wethouders worden ingediend. Dit kan eventueel vooraf gaan aan een overleg over het voorlopig stedenbouwkundig plan.
- Uiterlijk 12 weken voordat met de werkzaamheden wordt gestart, moet degene die de werkzaamheden gaat uitvoeren van het voornemen tot uitvoering een schriftelijke melding en een bestek/contract ter goedkeuring bij het college van burgemeester en wethouders indienen. Deze melding dient aan te geven welke werkzaamheden worden verricht.
- Op basis van het bestek/contract toetsen burgemeester en wethouders of de voorgenomen werkzaamheden voldoen aan de gestelde inrichtingseisen en voorts om toezicht te houden op de uitvoering hiervan. Na goedkeuring van het bestek kan met de werkzaamheden worden aangevangen.

- Als de werkzaamheden zijn uitgevoerd, dient een voltooiingsverklaring te worden ingeleverd bij het college van burgemeester en wethouders. Daarna toetsen burgemeester en wethouders of de openbare ruimte geheel overeenkomstig de gestelde eisen is aangelegd.

In artikel 2 lid 2 is een verbod opgenomen om werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken van het exploitatiegebied, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte uit te voeren in strijd met de eisen zoals aangegeven in artikel 2 lid 1.

5.3 EISEN OMTRENT AANBESTEDING

Op grond van Europees recht en - in lijn daarmee - op grond van gemeentelijk beleid rekent de gemeente het tot haar taak om mededinging te bewerkstelligen als het gaat om werken, leveringen en diensten, zoals bedoeld in de Aanbestedingswet 2012. De desbetreffende Europese regels en beginselen zijn voor Nederland vervat in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit 2012. Ingevolge artikel 6.2.9 Bro zijn deze regels ook van toepassing voor dit exploitatieplan en schrijft de gemeente - aanvullend - haar eigen gemeentelijk aanbestedingsbeleid voor dat ook ziet op openbare aanbestedingen van werken en werkzaamheden beneden de drempelbedragen als bedoeld in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit 2012.

5.4 KOPPELINGSEISEN

Voor gronden met een uit te werken bestemming is het verboden werken of werkzaamheden uit te voeren voordat een uitwerkingsplan in werking is getreden, met uitzondering van het doen van bodemonderzoeken, het opsporen en verwijderen van explosieven, het saneren van de bodem, het uitvoeren van archeologisch onderzoek, het voorbelasten en in dat verband tevens ophogen van de grond zodat deze voldoende inklinkingstijd heeft, het verwijderen van bomen en struiken en het slopen van gebouwen. Vanwege de voorbereidingstijd die deze werkzaamheden vergen, is deze uitzondering opgenomen ten behoeve van de noodzakelijke continuïteit van de uitvoering. Wat deze werkzaamheden betreft, geldt hiervoor wel dat deze moeten voldoen aan de eisen die zijn opgenomen in artikel 3 van de regels van dit exploitatieplan.

Naast deze fasering in de ontwikkeling en realisatie van de velden, gelden de volgende bijzondere koppelingseisen:

- Indien er een eindbestemming bestaat of zodra voor een veld een uitwerkingsplan is vastgesteld, geldt dat een omgevingsvergunning pas wordt verleend als de bouwplaats bereikt kan worden via een door de gemeente goedgekeurde (bouw)ontsluiting die in ieder geval moet voldoen aan de in ter zake in bijlage 2 opgenomen eisen;

- een omgevingsvergunning mag niet eerder worden afgegeven dan nadat de werkzaamheden voor het bouwrijp maken en de aanleg van nutsvoorzieningen ten behoeve van de betreffende opstal(len) zijn afgerond. Onder de aanleg van nutsvoorzieningen wordt in dit verband tevens verstaan de aanleg van het stadswarmtenet voor een heel veld.

- een omgevingsvergunning kan niet eerder worden verleend voor zover het de gronden in veld 2a blok D betreft, nadat voor de laatste woningen van de blok C vergunningen voor het bouwen zijn verleend, één en ander conform de Kaart blokindeling veld 2a, Bijlage 5 bij Deel B. In deze volgorde zullen de bouwaanvragen plaatsvinden. De reden van deze volgorde is dat een ontwikkeling vanuit de noordkant (de Achterstraat) ongewenst is, aangezien dan een (tijdelijke) ontsluiting van en naar de

Achterstraat zou moeten worden aangelegd. Dat verdraagt zich niet goed met de verkeersdrukte en het aantal aansluitingen op de Achterstraat dat er al is. Blok D is niet in eigendom van de gemeente. De gemeente heeft daarom privaatrechtelijk geen invloed op de start van de bebouwing op dit blok. Zonder nadere regeling zou dit blok dan tegelijk of eerder dan blok C kunnen worden bebouwd. De ontwikkeling heeft belang bij een goede en logische faseerbaarheid. Een logische en flexibele bouwstroom is gewenst. De ontwikkelende partijen hebben baat bij een logische bouwstroom en een flexibele fasering, die in kan spelen op de behoefte die er op dat moment is in de markt. Ook gezien vanuit de bewoners is sturing op de volgorde van belang. Voor de bewoners is het zaak de ontwikkeling zo snel mogelijk af te ronden, het woongenot zo snel mogelijk op niveau te brengen en de overlast gedurende de bouw van de diverse fases te beperken. Daarom is een koppelingsregel opgenomen; de mogelijkheid van bebouwing van blok D moet niet vooruitlopen op de bebouwing van de blokken C.

Deze eisen kunnen allemaal tegelijk van toepassing zijn op een locatie waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd; dat is altijd het geval voor de eerste en tweede eis.

Bij de 11de herziening van het exploitatieplan is de volgende koppelingseis komen te vervallen: *"voor zover het betreft de bouw van woningen en andere geluidsgevoelige bouwwerken gelegen binnen 300 meter van het spoor (aangegeven op bijlage 2) kunnen omgevingsvergunningen niet eerder worden verleend dan nadat het geluidsscherm langs het spoor is gerealiseerd".*

Met deze eisen wordt een juiste afstemming tussen uitvoering en vergunningverlening zeker gesteld. De in deze paragraaf genoemde koppelingseisen zijn vertaald in regels, opgenomen in deel B van dit exploitatieplan.

5.5 AFWIJKINGSREGELS

In artikel 5 lid 1 en 2 zijn twee algemene mogelijkheden opgenomen voor het verlenen van afwijking van regels en verbodsbepalingen uit dit exploitatieplan ter bevordering van de flexibiliteit van het exploitatieplan.

Artikel 5 lid 4 sub a biedt uitzonderingen op de koppelingsregel van artikel 4 sub a. De koppelingsregel houdt in dat geen werken en werkzaamheden mogen worden verricht in velden waar nog geen uitwerkingsplan geldt. Op een aantal voorbereidende werkzaamheden zou dat verbod echter in die zin vertragend kunnen werken dat een soepele doorloop van voorbereidende werkzaamheden niet mogelijk is. Voor die specifieke voorbereidende werkzaamheden is daarom een uitzondering opgenomen.

Artikel 5 lid 4 sub d biedt een vergelijkbare flexibiliteit voor zaken die in artikel 4 sub b onder 3 aan een koppelingsregel gebonden zijn. Artikel 4 sub b regelt dat geen omgevingsvergunning wordt verleend dan (ten derde) nadat de werkzaamheden voor het bouwrijp maken en de aanleg van nutsvoorzieningen in een veld zijn afgerond (met de kanttekening dat onder de aanleg van nutsvoorzieningen ook wordt verstaan de aanleg van het stadswarmtenet voor een geheel veld of voor een samenhangend gedeelte daarvan). Van de kopppelingsregel kan worden afgeweken als er goede redenen zijn voor gefaseerde realisatie van een veld waarbij de verlening van de omgevingsvergunning parallel kan lopen aan de werkzaamhedeen van bouwrijp maken en aanleg van nutsvoorzieningen. Voor kavels aan de noordrand van veld 1, voorzover ze aan de Achterstraat ontsloten zijn, kan eveneens worden afgeweken. Aansluiting op nutsvoorzieningen verloopt dan via de Achterstraat.

Voor de afwijkingen geldt dat een besluit van burgemeester en wethouders nodig is.

5.6 OVERTREDING

Overtreding van de Regels is een economisch delict in de zin van de Wet op de economische delicten en daarmee een strafbaar feit.

HOOFDSTUK 6 TOELICHTING OP DE BIJLAGEN VAN DEEL A EN DEEL B

Het exploitatieplan kent zowel toelichtende bijlagen als een bindende bijlage. De toelichtende bijlagen horen bij de Toelichting, deel A; de bindende bijlage horen bij het Exploitatieplan, deel B. Hierna worden deze bijlagen toegelicht.

Toelichting bijlagen deel A

1. *Kaart eigenaren en te verwerven gronden, bijlage 6*

   Op deze kaart zijn de eigenaren met nummers aangegeven. Deze nummers corresponderen met de namen zoals genoemd in hoofdstuk 3 van deel A. Op deze kaart is ook aangegeven welke gronden de gemeente wenst te verwerven.

2. *Kaart woningcategorieën, bijlage 7*

   De Kaart woningcategorieën geeft aan op welke plekken met welke prijscategorieën voor woningen is gerekend en op welke plek met niet woningbouw is gerekend.

3. *Kaart velden, bijlage 8*

   Op deze kaart zijn de ontwikkelvelden weergegeven met daarbinnen onderscheid tussen velden waar een eindplan voor geldt en velden waar een eindplan voor geldt. Op deze kaart is ook de Hoofdplanstructuur weergegeven.

4. *Invulling plankostenscan, bijlage 9*

   Deze bijlage geeft inzicht in de wijze waarop de ministeriële regeling, zoals bedoeld in artikel 6.2.6 Bro (in de praktijk wel aangeduid als ‘plankostenscan’), is toegepast.

5. *Overzicht kosten, bijlage 10*

   In deze bijlage is een onderbouwing gegeven van de in de exploitatieopzet geraamde kosten. Hierin zijn ook eenheidsprijzen verwerkt.

6. *Opbrengsten, bijlage 11*

   In deze bijlage zijn de opbrengsten van de gronden voor woningbouw en niet-woningbouw opgenomen.

7. *Jaarschijven, bijlage 12*

   In deze bijlage is de gehanteerde fasering van kosten en opbrengsten opgenomen.

8. *Kaart gebied bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer', bijlage 13*

   Het betreft de verbeelding van het bestemmingsplan.

9. *Bruto-exploitatiebijdragen, bijlage 14*

   In deze bijlage zijn de bruto-exploitatiebijdragen per typen woningn per veld per eigenaar en - waar het niet-woningbouw betreft- de bruto-exploitatiebijdragen per m² opgenomen. Ook zijn hierin de bedragen per woning opgenomen.

10. *Deskundigenadvies Inbrengwaarde Schuytgraaf, bijlage 15*

    Deze bijlage bevat een rapportage van de taxatie van de inbrengwaarden.

Toelichting bijlagen deel B

1. *Kaart exploitatiegebied en te verwerven gronden, bijlage 1*

   Deze kaart geeft de begrenzing van het exploitatiegebied aan. De motivering van de begrenzing is opgenomen in deel A, paragraaf 1.5. Op deze kaart zijn tevens de gronden aangegeven die de gemeente wenst te verwerven.

2. *Globale inrichtingseisen, bijlage 2*

   In dit document zijn globale eisen opgenomen die de gemeente stelt aan de inrichting en de kwaliteit van het openbaar gebied en van de kavels.

3. *Ruimtegebruikskaart, bijlage 3*

   Deze kaart geeft aan op welke plekken is gerekend met diverse onderscheiden soorten uitgeefbaar gebied en met diverse onderscheiden soorten voorzieningen in het openbaar gebied. Ook is op deze kaart weergegeven waarmee in de exploitatieopzet is gerekend.

4. *Drempelbedragen aanbestedingsbeleid gemeente Arnhem, bijlage 4.*

   Deze bijlage bevat in schema de drempelbedragen die de gemeente Arnhem hanteert bij de aanbesteding van werken.

5. *Kaart blokindeling veld 2a, bijlage 5*

   Deze bijlage geeft een kaart met de bouwblokken in veld 2a weer. Bij de koppelingseisen is een regel opgenomen met betrekking tot de bouwvolgorde voor de blokken A tot en met D.

DEEL B HET EXPLOITATIEPLAN

1 BEGRENZING VAN HET EXPLOITATIEGEBIED

Dit exploitatieplan behoort bij het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer' van de gemeente Arnhem. Het exploitatiegebied is begrensd zoals aangegeven in de Kaart exploitatiegebied, bijlage 1.

2 EXPLOITATIEOPZET

Voor de toelichting op de exploitatieopzet wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van deel A.

De brutobijdrage wordt bepaald op het bedrag zoals (op prijspeil 1 januari 2020) opgenomen in bijlage 14 en is opgebouwd door het aantal gewogen eenheden per woningtype (c.q. per m² bij niet woningbouw) per veld per eigenaar. Wanneer een eigenaar slechts voor een gedeelte van zijn grondeigendom een omgevingsvergunning aanvraagt wordt de brutobijdrage bepaald door het bedrag per woning (c.q. per m² bij niet-woningbouw), zoals opgenomen in bijlage 14, maal het aantal aangevraagde woningen. Voor het bepalen van het opleggen van een concrete bijdrage in een betalingsvoorschrift bij een omgevingsvergunning welke na 1 januari 2020 wordt verleend, wordt de bijdrage zoals opgenomen in bijlage 14 verhoogd met de rente volgens de in het exploitatieplan opgenomen renteparameter.

3 REGELS

ARTIKEL 1 BEGRIPSBEPALINGEN

Tenzij anders vermeld gelden de definities van begrippen die in het bestemmingsplan zijn opgenomen ook voor dit exploitatieplan, voor zover deze begrippen ook in dit exploitatieplan voorkomen. Overige van belang zijnde begrippen zijn in het onderstaande weergegeven. Er geldt dat in dit exploitatieplan wordt verstaan onder:

Bestemmingsplan: het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer'.

Bestek: De vastlegging naar plaats, omvang, materiaal en kwaliteit van tot stand te brengen objecten, tevens omvattende de administratieve voorwaarden, de algemene technische bepalingen en de bepalingen met betrekking tot de arbeidsomstandigheden waaraan tijdens de totstandkoming moet worden voldaan, dienende ter verkrijging van prijsopgaven van inschrijvers en ter contractuele vastlegging tussen opdrachtgever en aannemer/leverancier, welke vastlegging gebaseerd is op de systematiek van de RAW.

Blok: Een ruimtelijk samenhangende groep van kavels binnen een veld, die wordt omsloten door openbare ruimte.

Bouwen: Het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

Bouwrijp maken: Voor zover betrekking hebbend op het uitgeefbaar gebied: het geschikt maken van de uitgeefbare gronden voor bebouwing (zoals ophogen, afgraven et cetera) en het zodanig bereikbaar maken van bouwkavels vanaf de openbare ruimte dat bebouwing op de bouwkavels kan plaatsvinden. Voor zover betrekking hebbend op de openbare ruimte: de werken en werkzaamheden welke nodig zijn om de Openbare ruimte aan te kunnen leggen.

Bouwplan: Een bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening.

Bouwweg: Een weg met een al dan niet tijdelijk karakter ter ontsluiting van een bouwterrein dat deel uitmaakt van het exploitatiegebied, die voldoet aan de kwaliteitseisen zoals gesteld in dit exploitatieplan.

Bouwwerk: Elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

Burgemeester en wethouders: het college van burgemeester en wethouders.

Drempelbedragen: de bedragen met de bijbehorende aanbestedingsvormen, zoals de gemeente Arnhem deze hanteert bij de aanbesteding van werken, welke drempelbedragen als bijlage 4 deel uitmaken van dit exploitatieplan.

Eigenaar: Degene die het zakelijk recht heeft krachtens eigendom. Een zakelijk gerechtigde is ter wille van de leesbaarheid in dit exploitatieplan samengenomen onder het begrip eigenaar.

Exploitatiegebied: De afbakening van het gebied binnen de grenzen van het bestemmingsplan, niet zijnde te handhaven bestaande bestemmingen of functies, zoals weergegeven op de Kaart exploitatiegebied met de nog te verwerven gronden, bijlage 1 in deel B.

Functie: Doeleinden ten behoeve waarvan gebruik van gebouwen en/of gronden of aangewezen delen daarvan is toegestaan.

Gebouw: Elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

Gebruiksrijp maken: Het naar de definitieve vorm inrichten van de openbare ruimte voor de werkzaamheden als omschreven in hoofdstuk 4.

Hoofdplanstructuur (HPS): De gronden deel uitmakend van het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer', voor zover die op Bijlage 8 (Kaart velden) zijn aangeduid als Hoofdplanstructuur, voornamelijk bestaande uit hoofdinfrastructuur, groengebieden, watergangen en bijbehorende voorzieningen.

Inrichting openbaar gebied: Het dusdanig inrichten van het openbaar gebied met openbare voorzieningen dat dit kan worden gebruikt volgens haar bestemming met inachtname van de eisen en regels die in dit exploitatieplan aan de inrichting van het openbaar gebied worden gesteld.

Openbaar gebied: Gronden welke worden ingericht om te functioneren als voorziening van openbaar nut. Dit begrip wordt in het exploitatieplan ook wel aangeduid als openbaar gebied.

Ruimtegebruikskaart: Kaart waarop het grondgebruik waarmee gerekend is, is gevisualiseerd. Het betreft de kaart die als bijlage 3 tot deel B van dit exploitatieplan behoort.

Uitgeefbare gronden/uitgeefbaar gebied*:* De gronden waarop het programma gerealiseerd kan worden. Dit begrip wordt in dit exploitatieplan ook wel aangeduid als uitgeefbaar gebied.

Veld: Een zelfstandige eenheid, gelegen binnen de grenzen van het exploitatiegebied, waar in hoofdzaak (woon)bebouwing is geprojecteerd. De onderscheiden velden zijn aangegeven op de Kaart velden die als bijlage 8 deel uitmaakt van dit exploitatieplan.

Werk: Een constructie geen gebouw of bouwwerk zijnde voor zover onderdeel uitmakend van het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen of de inrichting van de openbare ruimte.

ARTIKEL 2 EISEN AAN WERKEN EN WERKZAAMHEDEN

ARTIKEL 2.1 TOEPASSELIJKE EISEN

a. De locatieontwikkeling voor nog uit te werken velden vindt plaats conform de Globale inrichtingseisen.

b. De onderstaande werkzaamheden geschieden conform de daarbij genoemde eisen:

1. bodemonderzoeken worden uitgevoerd conform NEN 5740;
2. het opsporen en verwijderen van explosieven vindt plaats conform de Beoordelingsrichtlijn Opsporen Conventionele Explosieven (BRL-OCE), door een daartoe gecertificeerde instantie.
3. het saneren van de bodem vindt plaats conform de daartoe strekkende bepalingen uit de Wet Bodembescherming;
4. archeologisch onderzoek wordt uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie, versie 3.2 door een instantie met een opgravingsvergunning zoals bedoeld in artikel 45 van de Monumentenwet 1988;

ARTIKEL 2.2 UITVOERING WERKEN EN WERKZAAMHEDEN

Het is verboden werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken van het exploitatiegebied, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte uit te voeren in strijd met de eisen zoals aangegeven in lid 1 van dit artikel.

ARTIKEL 3 AANBESTEDING

Op de aanbesteding van de in dit exploitatieplan in hoofdstuk 4 genoemde werken en werkzaamheden, voor zover betrekking hebbend op voorzieningen van openbaar nut en de daarmee samenhangende diensten, zijn de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit 2012 van toepassing. Voor zover deze wet en dit besluit niet van toepassing zijn, zijn de Drempelbedragen van toepassing.

ARTIKEL 4 KOPPELINGSEISEN

a. Werken, werkzaamheden en maatregelen binnen een veld, mogen niet eerder worden uitgevoerd dan nadat een voor het betreffende veld toepasselijk uitwerkingsplan dan wel een algehele of gedeeltelijke herziening van het bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.6 van de Wro, respectievelijk artikel 3.1 in werking is getreden.

b. Omgevingsvergunningen kunnen niet eerder worden verleend dan:

1. nadat de bouwplaats bereikt kan worden via een bouwweg die de instemming heeft verkregen van burgemeester en wethouders;

2. vervallen.
3. nadat de werkzaamheden voor het bouwrijp maken en voor de aanleg van nutsvoorzieningen in het veld waarin de gronden voor de te verlenen omgevingsvergunning zijn gelegen, zijn afgerond. Onder de aanleg van de nutsvoorzieningen wordt in dit verband tevens verstaan de aanleg van het stadswarmtenet voor een geheel veld of voor een samenhangend gedeelte daarvan.
4. voorzover het de gronden in veld 2a blok D betreft, nadat voor de laatste woningen van blok C de vergunningen voor het bouwen zijn verleend, één en ander conform de Kaart blokindeling veld 2a, Bijlage 5 bij Deel B.

ARTIKEL 5 AFWIJKINGS- EN UITZONDERINGSREGELS

ARTIKEL 5.1

Burgemeester en wethouders kunnen, met uitzondering van de regel die is gesteld in artikel 3, afwijking toestaan van de regels in dit exploitatieplan indien deze als gevolg van gewijzigde omstandigheden in redelijkheid niet uitvoerbaar blijken te zijn.

ARTIKEL 5.2

Burgemeester en wethouders kunnen toestaan dat wordt afgeweken van het in artikel 2, lid 2 opgenomen verbod, met uitzondering van het bepaalde in artikel 2, lid 1, onder b.:

a. mits dit naar hun oordeel geen afbreuk doet aan de kwaliteit en de functie van de velden of openbare ruimte;

b. indien naar hun oordeel een gelijkwaardige andere oplossing is gekozen voor werken en werkzaamheden die zijn voorgeschreven;

ARTIKEL 5.3

Burgemeester en wethouders kunnen op grond van artikel 2.1, lid 1 onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht jº artikel 5.18 van het Besluit omgevingsrecht toestaan dat wordt afgeweken van:

het in artikel 2 onder lid 2 opgenomen verbod ten behoeve van het aanleggen van sportfuncties met een tijdelijk karakter in veld 22 mits dit geen permanente afbreuk doet aan de kwaliteit en functie van de velden of de openbare ruimte.

ARTIKEL 5.4

a. Het bepaalde in artikel 4 onder a. is, onverminderd het bepaalde in artikel 2, lid 1, niet van toepassing ten aanzien van de hieronder genoemde werkzaamheden:

1. bodemonderzoeken;
2. het opsporen en verwijderen van explosieven;
3. het saneren van de bodem;
4. het uitvoeren van archeologisch onderzoek;
5. het voorbelasten en het ten behoeve daarvan ophogen van gronden met grondpartijen voor zover hierbij geen sprake is van het definitief op peil brengen van de gronden;
6. het verwijderen van beplanting;
7. het amoveren van opstallen.

b. Plannen ten behoeve van de werken en werkzaamheden als bedoeld in dit lid onder a, 1 tot en met 5, behoeven voorafgaand aan de uitvoering de schriftelijke goedkeuring van burgemeester en wethouders.

c. Het is verboden werken en werkzaamheden zoals bedoeld in dit lid onder a, 1 tot en met 5, uit te voeren in strijd met of voorafgaand aan de schriftelijke goedkeuring van burgemeester en wethouders.

d. Burgemeester en wethouders kunnen op grond van artikel 2.1, lid 1 onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht jº artikel 5.18 van het Besluit omgevingsrecht toestaan dat wordt afgeweken van:

1. artikel 4 onder b sub 3 indien er goede redenen zijn voor een gefaseerde realisatie van een veld waarbij de verlening van de omgevingsvergunning parallel kan lopen aan de uitvoering van de in artikel 4 onder b sub 3 vermelde werkzaamheden, zonder dat dit leidt tot een onevenredig minder efficiënte uitvoering van de betreffende werkzaamheden.
2. artikel 4 onder b sub 3 voor de kavels aan de noordrand van veld 1 voor zover deze via de Achterstraat ontsloten zijn en
3. het bepaalde in artikel 3 met betrekking tot de Globale eisen ten aanzien van het onderdeel over nutsvoorzieningen.

ARTIKEL 5.5

Afwijking zoals bedoeld in dit artikel is slechts toegestaan indien deze wordt aangevraagd voor de in artikel 6.15, lid 3, van de Wro bedoelde niet-structurele onderdelen van dit exploitatieplan of indien deze afwijking in overeenstemming is met een in ontwerp ter inzage gelegde herziening van het exploitatieplan.

ARTIKEL 6 CITEERTITEL

Dit plan kan worden aangehaald als: Exploitatieplan Schuytgraaf 2011 11^{e} herziening

4 BIJLAGEN BIJ HET EXPLOITATIEGEBIED, DE EXPLOITATIEOPZET EN DE REGELS

1 Kaart exploitatiegebied en te verwerven gronden, bijlage 1

2 Globale inrichtingseisen, bijlage 2

3 Ruimtegebruikskaart, bijlage 3

4 Drempelbedragen, bijlage 4

5 Kaart blokindeling veld 2a, bijlage 5

Gemeente Arnhem

Exploitatieplan Schuytgraaf

11e herziening

Bijlage 1 - Exploitatiegebied

Datum 03-04-2020 Schaal 1:10.000 op A3

N

W O

Z

Legenda

1234	Kadastraal nummer
	Exploitatieplangrens
	Bestemmingsplangrens
	Ruimtelijk ontwerp
	Kadastrale lijn
	Exploitatieplangebied

ROGEO

Sturen op geo-informatie

ROgeo BV
www.rogeo.nl

t 088 - 700 60 00
info@rogeo.nl

Bijlage 2 - Globale inrichtingseisen voor de velden

In het exploitatiegebied zijn velden gelegen die in het bestemmingsplan Schuytgraaf 2011 een globale bestemming met uitwerkingsverplichting hebben gekregen. In deze bijlage zijn de globale inrichtingseisen aan de openbare ruimte binnen deze velden en aan de bouwkavels opgenomen, zodat mogelijke zelfrealisatoren op hoofdlijnen weten wat zij kunnen verwachten in een uitwerkingsplan en de bijbehorende jaarlijkse herziening van het exploitatieplan.

De gemeente maakt per veld (of groep van velden) een uitwerkingsplan met daarbij een herziening van het exploitatieplan. Voor elk uitgewerkt veld zal in de bijbehorende herziening van het exploitatieplan het definitief ontwerp voor de inrichting van de openbare ruimte zijn opgenomen. Hierin staat in detail aangegeven waar de openbare ruimte ligt, waaruit deze bestaat en wat de materialisatie is.

De globale inrichtingseisen zoals die voor de velden gelden, luiden als volgt:

- Algemeen:
  - landelijk en gemeentelijk beleid (geluid, EPC-normering, enz.).
- Op het niveau van het stedenbouwkundig plan:
  - basiseisen van het Pakket Duurzame Stedenbouw in het KAN (B-coderingen);
  - politiekeurmerk Veilig Wonen;
  - handboek voor toegankelijkheid;
  - aanbevelingen van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde.
- Ruimtegebruik:
  - de grenzen van het veld zoals aangegeven in het bestemmingsplan;
  - de positie van de ontsluiting van het veld zoals aangegeven in het bestemmingsplan;
  - de eventueel te behouden elementen (bomen, bebouwing), zoals aangegeven in het bestemmingsplan;
  - de afstand van bebouwing tot het hart van de ringweg-planstructuur bedraagt tenminste 10 meter.
- Hemelwater
  - de bodemopbouw en grondwaterstanden (kwel) in Schuytgraaf zijn dermate ongunstig dat infiltratie naar de ondergrond niet mag; al het hemelwater moet in principe bovengronds worden afgevoerd naar het oppervlaktewater; in bijzondere gevallen kan de gemeente ondergrondse afvoer naar oppervlaktewater toestaan;
  - hemelwater van wegen, parkeerplaatsen en inritten is relatief vuil en moet via een voorzuivering (bodempassage) afwateren op oppervlaktewater;
  - hemelwater van daken van woningen mag direct afwateren op oppervlaktewater;
  - het oppervlakkig af te voeren hemelwater van de kavels wordt aan de voorzijde van de kavel aangeboden;
  - voor het bovengronds vervoeren van hemelwater worden in principe grijsgoten en lijngoten toegepast;
  - voor een lijngoot geldt dat dit een betonnen bak is met een afdekrooster, conform het type zoals reeds in Schuytgraaf is toegepast;
  - de dimensionering van het systeem wordt op basis van onderzoek per veld door de gemeente bepaald.

- Wegen en verlichting:
  - alle verkeersaspecten worden ontworpen volgens de “aanbevelingen voor verkeersvoorzieningen binnen de bebouwde kom” (A.S.V.V. 2004);
  - binnen woonvelden zijn wegen, fiets- en voetpaden verlicht;
  - het ontwerp van de wegen moet voldoen aan bochtstralen voor vuilniswagen, brandweerwagen en auto’s;
  - binnen één woonveld dient te worden uitgegaan van een eenduidig totaalbeeld ten aanzien van de toepassing van materialen;
  - minimaal aan één zijde van de weg dient een trottoir te liggen van minimaal 1,8 meter breed;
  - lichtmasten conform Arnhemse basisverlichting: zoals reeds toegepast in Schuytgraaf.
- Afval:
  - Bij hoogbouw dient op maximaal 75 meter van iedere voordeur een ondergrondse container te komen met per 36 woningen één container;
  - Bij laagbouw dient op maximaal 50 meter van iedere voordeur een clusterplaats voor afval te komen van 6m² per 20 woningen. De clusterplaats voor afval dient zodanig te worden vormgegeven dat deze op termijn vervangen kan worden door een ondergrondse container.
- Parkeren:
  - de parkeernormen dienen conform bestemmingsplan te zijn toegepast;
  - de parkeerbalans dient per deelgebied (enkele straten binnen een veld) te kloppen;
  - parkeren wordt voor bewoners mogelijk gemaakt op een maximale loopafstand voor de eerste auto van 30 meter. Voor bezoekers en een tweede auto van een bewoner geldt een maximale loopafstand van 70 meter;
  - eengezinswoningen met een beukmaat van meer dan 6 meter en vrije sector appartementen hebben 1 parkeerplaats op eigen terrein;
  - voor eengezinswoningen met een beukmaat van minder dan 6 meter en sociale huur- of koopappartementen wordt er van uitgegaan dat deze geen parkeerplaats hebben op eigen terrein.
- Achterpaden:
  - achterpaden behoren niet tot het openbaar gebied;
  - achterpaden moeten voorzien zijn van een achterpaddrain;
  - achterpaden moeten minimaal 1,5 meter breed zijn;
  - achterpaden zijn verplicht indien de achtertuin zonder dit achterpad alleen via de woning bereikbaar zou zijn.
- Groen en spelen:
  - elk groen gebied moet minimaal 2 meter breed zijn en minimaal 100 m^2 groot;
  - in alle woonvelden liggen speelvoorzieningen voor kinderen van 0 tot 6 jaar; de norm hiervoor bedraagt minimaal 1 speelplaats in velden kleiner dan 6 hectare en minimaal 2 speelplaatsen in velden groter dan 6 hectare; alle toestellen moeten voldoen aan de veiligheidseisen zoals opgenomen in het Warenwetbesluit attractie en speeltoestellen.
- Nutsvoorzieningen:
  - in elk veld wordt ruimte gereserveerd voor bovengrondse opstallen van nutsvoorzieningen conform de behoefte van de nutspartijen;
  - het standaard profiel voor kabels en leidingen, dat is op te vragen bij de gemeente, wordt toegepast;
  - boven kabels- en leidingentracé’s mag geen asfaltverharding zijn toegepast;

- de kabels- en leidingentracé's worden per veld bepaald in het definitief ontwerp van de openbare ruimte;
- al het vastgoed dient te worden aangesloten op het warmtenet (stadsverwarming); aansluiting op gas is niet toegestaan.

- Kwaliteitsniveau:
  - in de centrumvelden (15, 18, 19, 11 en 13) wordt een hoogwaardig kwaliteitsniveau nagestreefd; de overige velden kennen voornamelijk een standaard kwaliteitsniveau, dat aansluit bij de reeds gerealiseerde delen van Schuytgraaf.

- Bouwwegen:
  - bouwwegen zijn minimaal 4 meter breed en zijn, indien nodig, voorzien van passeerplaatsen en extra ruimte in de bochten;
  - bouwwegen zijn voorzien van deugdelijke fundering en een verharding welke geschikt is voor het gebruik (betonplaten of asfalt);
  - bouwwegen moeten naar het oordeel van de gemeente veilig en onderhoudbaar (inclusief afwatering) zijn.

Gemeente Arnhem

Exploitatieplan Schuytgraaf

Bijlage 3 - Ruimtegebruik

11e herziening

Datum 03-04-2020 Schaal 1:10.000 op A3

N

W O

Z

1a 1b 1c 2a 2b 3N 3Z 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17a 17b 18 19 20 21 22a 22b 23 24 25 26 27 HPS

Legenda

A	Nummer veld
1234	Kadastraal nummer
	Exploitatieplangrens
	Grens veld
	Functielijn
	Kadastrale lijn
	Ruimtelijk ontwerp
	Nog uit te werken bouwvelden
	Te handhaven element
	Te handhaven openbaar gebied
	Openbaar gebied nader uit te werken
	Groen
	Water
	Snelverkeer
	Parkeren
	Fietspad
	Voetpad
	Uitgeefbaar
	Uitgeefbaar water

ROGEO
Sturen op geo-informatie

ROgeo BV
www.rogeo.nl

t 088 - 700 60 00
info@rogeo.nl

Bijlage 4: Drempelbedragen gemeentelijk aanbestedingsbeleid

	Werken	Leveringen	Diensten	Sociale en specifieke diensten
Enkelvoudig	Van € 0 Tot € 150.000 *1 of meer offertes*	Van € 0 tot € 50.000 *1 of meer offertes*	Van € 0 tot € 50.000 *1 of meer offertes*	
Meervoudig	Van € 150.000 Tot € 1.500.000 *3 of meer offertes*	van € 50.000 *tot Europese drempel* van € 209.000 *3 of meer offertes*	van € 50.000 *tot Europese drempel* van € 209.000 *3 of meer offertes*	Van € 0 Tot € 750.000 *3 of meer offertes*
Nationaal	Van € 1.500.000 *Tot Europese drempel* van € 5.225.000			
Europees/ Concessie	*Vanaf Europese drempel* van € 5.225.000	*Vanaf Europese drempel* van € 209.000	*Vanaf Europese drempel* van € 209.000	Vanaf € 750.000

Gemeente Arnhem

Exploitatieplan Schuytgraaf

11e herziening

Bijlage 5 - Kaart blokindeling veld 2a

Datum 03-04-2020 Schaal 1:1.500 op A3

N

W O

Z

A B C D E F G H

4811 30 47 48 346 347 1449 3347 3350 4863 1448 3348 4874 4869 4870 4850 3352 4868 62 4819 4858 4824 4866 4854 4844 4834 4846 4822 4859 4828 4833 4861 4842 4860 4864 4825 4829 4856 4848 4821 4862 4843 4827 4839 4849 4845 4835 4855 4816 4818 4820 4836 4838 4826 4830 4847 4823 4817 4832 4853 4867 3655 3652 3654 3649 3650 3653 3496 4840 3491 3490 4285 4261 4278 4284 4267 4277 4289 4290 4314 4301 4295 4302 4303

Legenda

A	Letter blokindeling
1234	Kadastraal nummer
	Exploitatieplangrens
	Bestemmingsplangrens
	Veld grens
	Grens blokindeling
	Ruimtelijk ontwerp
	Kadastrale lijn

ROGEO
Sturen op geo-informatie
ROgeo BV
www.rogeo.nl
t 088 - 700 60 00
info@rogeo.nl

Gemeente Arnhem

Exploitatieplan Schuytgraaf

11e herziening
Bijlage 6 - Kaart eigenaren
en te verwerven gronden
Datum 03-04-2020 Schaal 1:10.000 op A3

N
W O
Z

Legenda

1.1	Nummer gerechtigde en eigendom
1234	Kadastraal nummer
	Exploitatieplangrens
	Bestemmingsplangrens
	Kadastrale lijn
	Ruimtelijk ontwerp
1	Eigenaar 1
2	Eigenaar 2
3	Eigenaar 3
4	Eigenaar 4
5	Eigenaar 5
6	Eigenaar 6
7	Eigenaar 7 (Nog te verwerven)
8	Eigenaar 8 (Nog te verwerven)
9	Eigenaar 9
10	Eigenaar 10 (Nog te verwerven)

ROGEO
Sturen op geo-informatie

ROgeo BV
www.rogeo.nl
t 088 - 700 60 00
info@rogeo.nl

Gemeente Arnhem

Exploitatieplan Schuytgraaf

Bijlage 7 - Kaart woningcategorieën

11e herziening

Datum 03-04-2020 Schaal 1:10.000 op A3

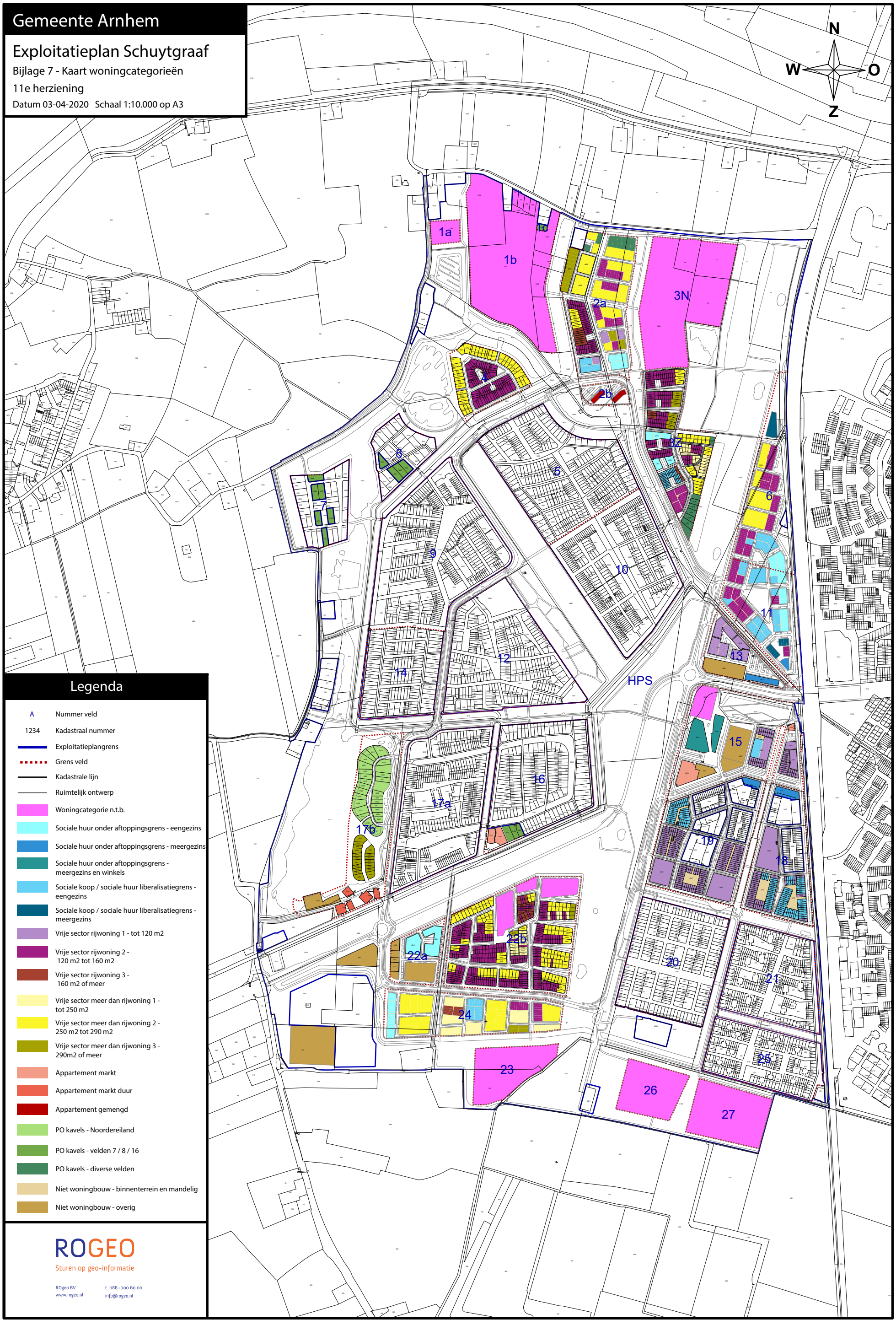

Legenda

- A — Nummer veld
- 1234 — Kadastraal nummer
- Exploitatieplangrens
- Grens veld
- Kadastrale lijn
- Ruimtelijk ontwerp
- Woningcategorie n.t.b.
- Sociale huur onder aftoppingsgrens - eengezins
- Sociale huur onder aftoppingsgrens - meergezins
- Sociale huur onder aftoppingsgrens - meergezins en winkels
- Sociale koop / sociale huur liberalisatiegrens - eengezins
- Sociale koop / sociale huur liberalisatiegrens - meergezins
- Vrije sector rijwoning 1 - tot 120 m2
- Vrije sector rijwoning 2 - 120 m2 tot 160 m2
- Vrije sector rijwoning 3 - 160 m2 of meer
- Vrije sector meer dan rijwoning 1 - tot 250 m2
- Vrije sector meer dan rijwoning 2 - 250 m2 tot 290 m2
- Vrije sector meer dan rijwoning 3 - 290m2 of meer
- Appartement markt
- Appartement markt duur
- Appartement gemengd
- PO kavels - Noordereiland
- PO kavels - velden 7 / 8 / 16
- PO kavels - diverse velden
- Niet woningbouw - binnenterrein en mandelig
- Niet woningbouw - overig

ROGEO

Sturen op geo-informatie

ROgeo BV
www.rogeo.nl

t 088 - 700 60 00
info@rogeo.nl

Gemeente Arnhem

Exploitatieplan Schuytgraaf

11e herziening

Bijlage 8 - Velden

Datum 03-04-2020 Schaal 1:10.000 op A3

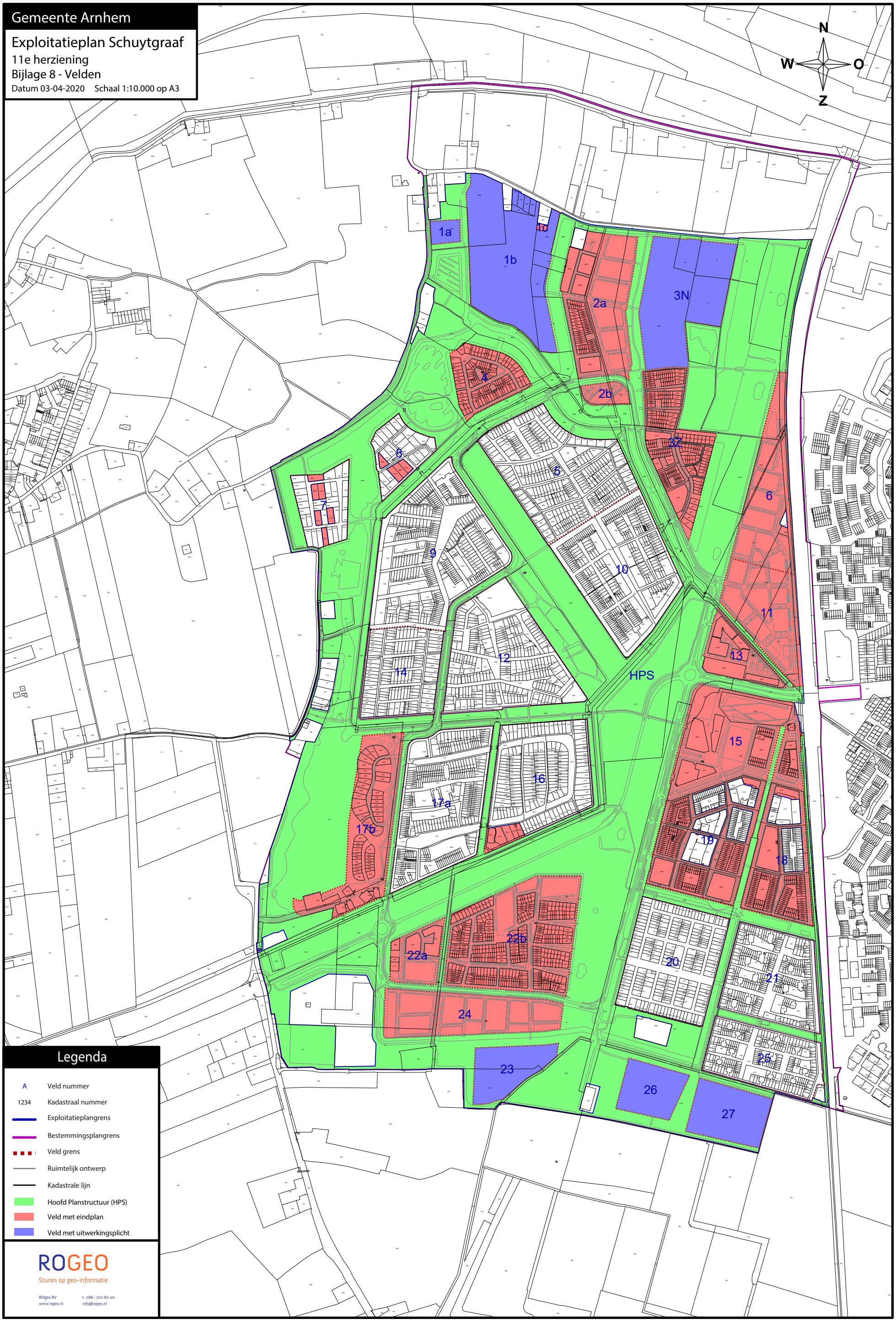

Legenda

A	Veld nummer
1234	Kadastraal nummer
	Exploitatieplangrens
	Bestemmingsplangrens
	Veld grens
	Ruimtelijk ontwerp
	Kadastrale lijn
	Hoofd Planstructuur (HPS)
	Veld met eindplan
	Veld met uitwerkingsplicht

ROGEO

Sturen op geo-informatie

ROgeo BV
www.rogeo.nl

t 088 - 700 60 00
info@rogeo.nl

Bijlage 9 – Plankosten

Regeling plankosten exploitatieplan 2017
Vragenlijst

Datum	18-5-2020
Gemeente	Arnhem
Projectnaam	Schuytgraaf
Projectnummer	nvt
Datum prijspeil	1-1-2017
Looptijd project in jaren	19
Aantal werkweken per jaar	42

print

A Algemeen

1	Wat is de looptijd van het project vanaf het moment van vaststellen van het ruimtelijk besluit ?		17	jaren
2	Wat is de grootte van het exploitatiegebied in m2 (netto) ?		2.574.124,00	m2
3	Wat voor een locatie is het exploitatiegebied?	○ historisch gebied ○ binnenstedelijke locatie ○ inbreidingslocatie ○ uitbreidingslocatie ● uitleglocatie		
4	Betreft het een herstructureringsopgave ?	○ ja ● nee		

B Inbreng en verwerving

5	Uit hoeveel kadastrale percelen bestaat het exploitatieplan en hoeveel daarvan zijn onbebouwd en bebouwd?		11	totaal
a	aantal onbebouwde percelen	a	10	stuks
b	aantal bebouwde percelen	b	1	stuks
6	Hoeveel onroerende zaken is de gemeente van plan daadwerkelijk te verwerven ?		11	totaal
a	waarvan onbebouwde percelen	a	10	stuks
b	waarvan percelen met woningen	b	0	stuks
c	waarvan percelen met (agrarische) bedrijven/winkels/kantoren (inclusief bijbehorende bedrijfswoning	c	1	stuks
d	waarvan percelen met bijzondere objecten	d	0	stuks
7	Van hoeveel huur(pacht)ontbindingen is sprake ?			stuks
8	Indien er met een onteigeningsplan wordt gewerkt (administratieve procedure)			
a	voor hoeveel onroerende zaken ?	a	0	stuks
b	in hoeveel van die gevallen komt het tot een gerechtelijke procedure ?	b	0	stuks
9	Wordt of is een voorkeursrecht gevestigd (Wvg) ?	○ ja ● nee		

C Beoogde programma

10	Wat is het beoogde programma volgens het ruimtelijk besluit ?	woningen	3.263	aantal
		bedrijvigheid	10.000	m2 uitgeefbaar
		commercieel/retail	19.582	m2 bvo
		maatschappelijk	19.159	m2 bvo
		recreatie	19.705	m2
11	Wat is de beoogde verdeling tussen uitgeefbaar en openbaar gebied ?		721.570	m2 uitgeefbaar 28%
			1.852.554	m2 openbaar 72%

D Stedenbouwkundige planvorming

12	Wordt er een prijsvraag georganiseerd ?	○ Ja	● Nee
13	Worden de volgende produkten opgesteld ?		

- ☐ Programma van eisen
- ☐ Masterplan
- ☑ Beeldkwaliteitsplan
- ☑ Stedenbouwkundig plan
- ☑ Inrichtingsplan Openbare Ruimte

E Onderzoeken

14	Zijn de volgende onderzoeken nodig?	

- ☐ Milieu Effect Rapportage (MER)
- ☐ Nader onderzoek luchtkwaliteit
- ☑ Aanvullend archeologisch onderzoek

F Ruimtelijke ordening procedures

15 Wordt het ruimtelijk besluit opgesteld via een globaal uit te werken plan, een 'omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan' of een projectuitvoeringsbesluit ? (•) ja ( ) nee

a Indien sprake is van een globaal uit te werken plan, hoeveel uitwerkingsplannen verwacht u? 14 aantal

16 Of wordt het ruimtelijk besluit herzien via een gedetailleerd bestemmingsplan ? ( ) ja (•) nee

17 Of kan gebruik gemaakt worden van een wijziging van het ruimtelijk besluit ? ( ) ja (•) nee

18 Maakt dit exploitatieplan deel uit van een groter ruimtelijk besluit ? (•) ja ( ) nee

zo ja, wat is de verhouding in oppervlakte ten opzichte van dit ruimtelijk besluit ? 62,81 % van het totale ruimtelijke besluit

G Civiele en cultuurtechniek

19 Wat is de (te verwachten) bodemgesteldheid in het gebied? (•) slecht ( ) normaal ( ) goed

Slopen

20 Is sprake van sloop van onroerende zaken ? ( ) ja (•) nee ga door naar vraag 23

a Zo ja, hoeveel m3 moet er gesloopt worden ? m3

b Wat voor een soort te slopen onroerende zaken zijn het? Het gaat hoofdzakelijk om:

Meerdere antw oorden zijn mogelijk

[ ] (agrarisch) %

[ ] overige onroerende zaken %

21 Is er sprake van asbest in de te slopen onroerende zaken? ( ) ja ( ) nee

a Zo ja, in hoeveel procent van het totaal aantal te slopen m3 is sprake van asbest ? %

22 Op welke wijze wordt het slopen aanbesteed ?

Meerdere antw oorden zijn mogelijk

[ ] Openbaar	%	[ ] Design&construc		%
[ ] Enkelvoudig onderhands	%	[ ] Turn key		%
[ ] Meervoudig onderhands	%	[ ] Europees		%

Ophogen/voorbelasten

23 Is sprake van ophoging danwel voorbelasting? (•) ja ( ) nee

a Wordt er integraal of partieel opgehoogd? ( ) integraal (•) partieel

b In hoeveel deelplannen/fasen wordt er opgehoogd/voorbelast? 7,00 deelplan/fase

c Wat is de gemiddelde te verwachten zettingstijd? 0,75 jaar

d Wat is de gemiddelde hoogte van de voorbelasting? 1,00 m1

Bouw-en woonrijpmaken

24 Is sprake van bouw-en of woonrijpmaken ? (•) ja ( ) nee

25 Op welke wijze wordt het bouw-en woonrijpmaken aanbesteed ?

Meerdere antw oorden zijn mogelijk

[ ] Openbaar	%	[ ] Design&construc		%
[x] Enkelvoudig onderhands	10 %	[ ] Turn key		%
[x] Meervoudig onderhands	90 %	[ ] Europees		%

26 Is er sprake van bodemsanering ? ( ) Ja (•) Nee

a Zo ja, in hoeveel procent van het exploitatiegebied is sprake van bodemsanering ? %

Regeling plankosten exploitatieplan 2017
Produkten/activiteitenlijst

Datum	18-5-2020
Gemeente	**Arnhem**
Projectnaam	**Schuytgraaf**
Projectnummer	**nvt**
Datum prijspeil	1-1-2017
Looptijd in jaren	19

print

info

Antwoorden uit vragenlijst gebruiken

Tarieven 2017 excl btw	€€/uur
Verwerving/juridisch	€ 118
Stedenbouw	€ 118
Ruimtelijke Ordening	€ 118
Civiele en Cultuurtechniek	€ 118
Landmeten/Vastgoedinformatie	€ 92
Communicatie	€ 102
Gronduitgifte	€ 118
Projectmanagement	€ 134
Projectmanagementassistentie	€ 92
Planeconomie	€ 118

Tarieven 2017 excl btw	€€/uur
Civiel technisch projectleiden	€ 118
Civiel technische ontwerpen	€ 118
Bestekschrijven/calculeren	€ 92
Tekenen	€ 82
Directievoeren	€ 102
Toezichthouden	€ 82

Complexiteitsfactor (CF)	**129%**
Complexiteitsfactor ruimtelijke ordening	**124%**
Complexiteitsfactor civiele techniek	**119%**

Invloedsfactoren (IF):	
Omvang exploitatiegebied	80%
Ligging	0%
Herstructurering	0%
Verwervingsituatie	0%
Programma	65%
Onderzoeken	30%
Bodemgesteldheid	50%

	Produkt / Activiteit		Aantal	Uren of bedrag	Tarief	IF ?	IF	CF ?	CF	Totaal in euro's	Totaal in uren
		Verwerving								**€ 55.790**	**473**
☑ **1.1**	1.1	Taxatie inbrengwaarde percelen								€ 18.030	153
		uur per onbebouwd perceel	10	1	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 1.180	10
		uur per bebouwd perceel	1	2	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 236	2
		ambtelijke begeleiding onderzoek	1	16	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 1.888	16
		jaarlijkse herziening (plus 1 maal per 5 jaar hertaxatie)	1	124,80	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 14.726	125
☑ **1.2**	1.2	Taxatie en aankoop onroerende zaak								€ 37.760	320
		uur per onbebouwde perceel	10	24	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 28.320	240
		uur per woning (ook huur/pachtontbinding)	0	48	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ -	-
		uur per agrarisch/bedrijf/winkel/kantoor	1	80	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 9.440	80
		uur per agrarisch/bedrijf/winkel/kantoor in herstructurering	0	100	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ -	-
		uur per byzonder object	0	80	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ -	-
		uur per byzonder object in herstructurering	0	100	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ -	-
☑ **1.3**	1.3	Onteigenen van onroerende zaken								€ -	-
		uur per administratieve procedure	0	110	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ -	-
		uur per gerechtelijke procedure	0	50	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ -	-
		vast bedrag advocaatkosten per onteigening	0	€ 30.000		nee	100%	nee	100%	€ -	
☐ **1.4**	1.4	Toepassen Wet voorkeursrecht gemeente								€ -	-
		uur voor vestiging voorkeursrecht	0	60	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ -	-
		Stedenbouw								**€ 2.358.346**	**19.986**
☐ **2.1**	2.1	Programma van Eisen								€ -	-
		uur voor opstellen pve	1	80	€ 118	herstruct+programma	133%	nee	100%	€ -	-
		uur bij maatschappelijk programma	1	40	€ 118	herstruct+programma	133%	nee	100%	€ -	-
☐ **2.2**	2.2	Prijsvraag									-
		uur voor organiseren	1	200	€ 118	herstruct+programma	133%	nee	100%	€ -	-
☐ **2.3**	2.3	Masterplan								€ -	-
		uur per woning	3263	1,50	€ 118	nee	100%	ja	129%	€ -	-
		uur per 100 m2 uitgeefbaar niet woningbouw	684,46	0,25	€ 118	nee	100%	ja	129%	€ -	-
☑ **2.4**	2.4	Beeldkwaliteitsplan								€ 405.226	3.434
		uur per woning	3263	1,00	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 385.034	3.263
		uur per 100 m2 uitgeefbaar niet woningbouw	684,46	0,25	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 20.192	171
☑ **2.5**	2.5	Stedenbouwkundig plan								€ 1.335.187	11.315
		uur per woning	3263	2,50	€ 118	herstruct+programma	133%	nee	100%	€ 1.275.425	10.809
		uur per 100 m2 uitgeefbaar niet woningbouw	684,46	0,50	€ 118	herstruct+programma	133%	nee	100%	€ 53.508	453
		uur bij maatschappelijk programma	1	40	€ 118	herstruct+programma	133%	nee	100%	€ 6.254	53
☑ **2.6**	2.6	Inrichtingsplan Openbare ruimte								€ 617.934	5.237
		uur per woning	3263	1,5	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 577.551	4.895
		uur per 100 m2 uitgeefbaar niet woningbouw	684,46	0,5	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 40.383	342
		Ruimtelijke ordening								**€ 354.641**	**3.005**
☑ **3.1**	3.1	Opstellen en procedure bestemmingsplan, omgevingsvergunning of projectuitvoeringsbesluit								€ 199.124	1687
		- uur per globaal uit te werken plan, omgevingsvergunning of projectuitvoeringsbesluit	0,63	550	€ 118	nee	100%	ja	124%	€ 50.444	427
		- uur per uitwerkingsplan	14	90	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ 148.680	1.260
		- uur per gedetailleerd bestemmingsplan	0,00	700	€ 118	nee	100%	ja	124%	€ -	-
☐ **3.2**	3.2	Opstellen en procedure wijzigingsplan	uur per plan (art 3.6.1.a Wro)	0	90	€ 118	nee	100%	nee	100%	€ -	-
☑ **3.3**	3.3	Opstellen en procedure exploitatieplan								€ 155.517	1.318
		uur per exploitatieplan	1	300	€ 118	nee	100%	ja	124%	€ 43.808	371
		jaarlijkse actualisatie	17	45	€ 118	nee	100%	ja	124%	€ 111.709	947

		Civiele en cultuur techniek														**€ 16.960.725**	**167.768**
☑ **4.1**	4.1	Planontwikkeling	uur per week	798	2	€	118	bodemgesteldheid	150%	ja	129%			€	364.886	3.092	
☑ **4.2**	4.2	Voorbereiding, toezicht en directievoering												€	16.595.839	164.676	
			uren en bedragen slopen	1	€ -		1,00	nee	100%	ja	119%	€	-			0	
			bedragen ophogen/voorbelasten	1	€ 829.317,89		1,00	nee	100%	nee	100%	€	829.318				
			uren en bedragen bouw en woonrijpmaken	1	€ 13.249.178		1,00	nee	100%	ja	119%	€	15.766.521			164.676	
		Landmeten/vastgoedinformatie														**€ 170.692**	**1.855**
☑ **5.1**	5.1	Kaartmateriaal	uur per week	798	1	€	92	omvang	180%	ja	129%			€	170.692	1.855	
		Communicatie														**€ -**	**-**
☑ **6.1**	6.1	Omgevingsmanagement												€	-		
			uur per week	0	1	€	102	nee	100%	ja	129%	€	-			-	
			kosten gemid per jaar woningbouw	0	€ 5.000		1	nee	100%	ja	129%	€	-				
			kosten gemid per jaar bedrijvigheid/commercieel	0	€ 10.000		1	nee	100%	ja	129%	€	-				
		Management														**€ 1.988.935**	**14.843**
☑ **7.1**	7.1	Projectmanagement	uur per week	798	8	€	134	omvang	180%	ja	129%			€	1.988.935	14.843	
☑ **7.2**	7.2	Projectmanagementassistentie	uur per week	0	6	€	92	omvang	180%	ja	129%			€	-	-	
		Planeconomie														**€ 875.725**	**7.421**
☑ **8.1**	8.1	Planeconomie	uur per week	798	4	€	118	omvang	180%	ja	129%			€	875.725	7.421	

Regeling plankosten exploitatieplan 2017
Resultaat

	Datum	18-5-2020	**Complexiteit**	**129%**
	Gemeente	**Arnhem**		
	Projectnaam	**Schuytgraaf**		
	Projectnummer	**nvt**	**print**	
	Datum prijspeil	1-1-2017		
	Looptijd project in jaren	19		

	Produkt/activiteit	*uren*	*euro's*	*euro's in %*
	Verwerving	***473***	***€ 55.790***	***0%***
1.1	Taxatie inbrengwaarde percelen	153	€ 18.030	0%
1.2	Taxatie en aankoop onroerende zaak	320	€ 37.760	0%
1.3	Onteigenen van onroerende zaken	-	€ -	0%
1.4	Toepassen Wet voorkeursrecht gemeente	-	€ -	0%
	Stedenbouw	***19.986***	***€ 2.358.346***	***10%***
2.1	Programma van Eisen	-	€ -	0%
2.2	Prijsvraag	-	€ -	0%
2.3	Masterplan	-	€ -	0%
2.4	Beeldkwaliteitsplan	3.434	€ 405.226	2%
2.5	Stedenbouwkundig plan	11.315	€ 1.335.187	6%
2.6	Inrichtingsplan Openbare ruimte	5.237	€ 617.934	3%
	Ruimtelijke Ordening	***3.005***	***€ 354.641***	***2%***
3.1	Opstellen en procedure bestemmingsplan, omgevingsvergunning of projec	1.687	€ 199.124	1%
3.2	Opstellen en procedure wijzigingsplan	-	€ -	0%
3.3	Opstellen en procedure exploitatieplan	1.318	€ 155.517	1%
	Civiele en cultuur techniek	***167.768***	***€ 16.960.725***	***75%***
4.1	Planontwikkeling	3.092	€ 364.886	2%
4.2	Voorbereiding, toezicht en directievoering	164.676	€ 16.595.839	73%
	Landmeten/vastgoedinformatie	***1.855***	***€ 170.692***	***1%***
5.1	Kaartmateriaal	1.855	€ 170.692	1%
	Communicatie	***-***	***€ -***	***0%***
6.1	Omgevingsmanagement	-	€ -	0%
	Management	***14.843***	***€ 1.988.935***	***9%***
7.1	Projectmanagement	14.843	€ 1.988.935	9%
7.2	Projectmanagementassistentie	-	€ -	0%
	Planeconomie	***7.421***	***€ 875.725***	***4%***
8.1	Planeconomie	7.421	€ 875.725	4%
	totaal	***215.352***	***€ 22.764.855***	***100%***

Bijlage 10 – Overzicht kosten

Element	Fase	Eenheid	Prijs per eenheid
Bouwweg	BRM	m²	€ 34,49
Klei afvoeren	BRM	m³	€ 5,65
Woonstraat (incl. lichtmast)	WRM	m²	€ 74,55
Parkeerplaatsen	WRM	m²	€ 55,76
Voet-/fietspaden	WRM	m²	€ 64,82
Verkeersgeleiding, drempels, e.d.	WRM	%	2,00%
Afwateringsoplossing	WRM	ha	€ 11.290,72
DWA (incl afdichtvoorziening)	BRM	m¹	€ 194,69
RWA (incl. kolken en afdichtvoorz.)	BRM	m¹	€ 194,69
Huisaansluiting DWA	WRM	st	€ 365,61
Buurtgroen/bodempassage	WRM	m²	€ 22,75
Speelplek	WRM	st	€ 32.743,08
Brandkranen	WRM	st	€ 987,94
Tijdelijke voorzieningen en beheer	BEH	%	3%

Kostensoort - veld	Hoeveelheid	Bedrag op prijspeil
Bouwrijpmaken		€ 9.831.768
Hoofdplanstructuur	6	€ 792.884
Veld 1A, 23, 26, 27 - Linten Accent	7.331	€ 619.940
Veld 1B, 1C, 3N - Linten	24.756	€ 1.923.420
Veld 22a - Kernen	712	€ 181.559
Veld 22b - Kernen	3	€ 546.643
Veld 24 - Kernen	3	€ 481.261
Veld 2a - Kernen	1	€ 90.798
Veld 2b - Kernen	0	€ 2.074
Veld 3z - Linten	3	€ 124.828
Veld 6 & 11 - Centrum	17.313	€ 1.323.009
Brm/wrm (raming Openbare Ruimte)	4	€ 1.371.434
Hoofdplanstructuur	1	€ 114.915
Veld 15 - Centrum	1	€ 844.000
Veld 17b - Kernen	1	€ 295.000
Veld 2a - Kernen	1	€ 117.520
Diverse	4	€ 1.002.483
Algemeen	2	€ 963.910
Veld 17b - Kernen	1	€ 13.573
Veld 18&19 - Centrum	1	€ 25.000
Kunstwerken	4	€ 643.595
Hoofdplanstructuur	4	€ 643.595

Opruiming/grondwerk	126.506	€	2.072.179
Algemeen	2	€	424.868
Hoofdplanstructuur	2	€	306.122
Veld 13 - Centrum	1	€	79.000
Veld 1A, 23, 26, 27 - Linten Accent	27.665	€	461.852
Veld 1B, 1C, 3N - Linten	88.075	€	655.707
Veld 22a - Kernen	5.571	€	89.419
Veld 22b - Kernen	5.188	€	29.295
Veld 6 & 11 - Centrum	1	€	25.915
Tijdelijk beheer	15	€	1.309.293
Algemeen	2	€	520.000
Veld 15 - Centrum	1	€	56.302
Veld 17b - Kernen	2	€	61.854
Veld 1A, 23, 26, 27 - Linten Accent	0	€	56.681
Veld 1B, 1C, 3N - Linten	0	€	161.657
Veld 22a - Kernen	2	€	26.237
Veld 22b - Kernen	2	€	110.829
Veld 24 - Kernen	2	€	57.876
Veld 2a - Kernen	0	€	54.045
Veld 2b - Kernen	0	€	10.543
Veld 3z - Linten	2	€	56.966
Veld 6 & 11 - Centrum	2	€	136.303
Woonrijpmaken	211.322	€	15.615.370
Hoofdplanstructuur	17	€	908.127
Veld 13 - Centrum	1	€	100.000
Veld 15 - Centrum	1	€	127.001
Veld 16 - Linten	2	€	30.414
Veld 17b - Kernen	1	€	218.437
Veld 1A, 23, 26, 27 - Linten Accent	23.090	€	1.385.399
Veld 1B, 1C, 3N - Linten	59.662	€	3.912.162
Veld 22a - Kernen	2.584	€	228.268
Veld 22b - Kernen	20.287	€	1.451.757
Veld 24 - Kernen	20.945	€	1.374.318
Veld 2a - Kernen	26.458	€	1.799.397
Veld 2b - Kernen	6.615	€	367.454
Veld 3z - Linten	21	€	578.820
Veld 6 & 11 - Centrum	51.640	€	3.133.815
Eindtotaal	€ 387.982	€	28.100.769

Bijlage 11 – Opbrengsten

Woningbouw

Toekennen aan eigenaar	Woningsoort	Woning naam	Aantal	Grondopbrengst per kavel	Grondopbrengst totaal	Boekwaarde	Nog te realiseren
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins sociale huur	veld 6 & 11 1.1 Sociaal eengezins (huur)	50,00	€ 29.500,00	€ 1.475.000,00	€ 0,00	€ 1.475.000,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Meergezins sociale huur	veld 6 & 11 1.2 Sociaal appartement (huur)	52,00	€ 22.500,00	€ 1.170.000,00	€ 0,00	€ 1.170.000,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins sociale koop	veld 6 & 11 1.3 Sociaal eengezins (koop)	79,00	€ 29.500,00	€ 2.330.500,00	€ 0,00	€ 2.330.500,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Meergezins sociale koop	veld 6 & 11 1.4 Sociaal appartement (koop)	65,00	€ 22.500,00	€ 1.462.500,00	€ 0,00	€ 1.462.500,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 6 & 11 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	141,00	€ 54.600,00	€ 7.698.600,00	€ 0,00	€ 7.698.600,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 6 & 11 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	34,00	€ 97.200,00	€ 3.304.800,00	€ 0,00	€ 3.304.800,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins sociale huur	veld 24 1.1 Sociaal eengezins (huur)	25,00	€ 29.500,00	€ 737.500,00	€ 0,00	€ 737.500,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins sociale koop	veld 24 1.3 Sociaal eengezins (koop)	25,00	€ 29.500,00	€ 737.500,00	€ 0,00	€ 737.500,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 24 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	16,00	€ 54.600,00	€ 873.600,00	€ 0,00	€ 873.600,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 24 5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	17,00	€ 68.800,00	€ 1.169.600,00	€ 0,00	€ 1.169.600,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 24 5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	33,00	€ 77.000,00	€ 2.541.000,00	€ 0,00	€ 2.541.000,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 24 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	56,00	€ 97.200,00	€ 5.443.200,00	€ 0,00	€ 5.443.200,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 24 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	9,00	€ 98.600,00	€ 887.400,00	€ 0,00	€ 887.400,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Meergezins sociale huur	veld 1B, 1C en 3N 1.2 Sociaal appartement (huur)	37,77	€ 22.500,00	€ 849.883,46	€ 0,00	€ 849.883,46
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins sociale koop	veld 1B, 1C en 3N 1.3 Sociaal eengezins (koop)	118,04	€ 29.500,00	€ 3.482.161,40	€ 0,00	€ 3.482.161,40
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 1B, 1C en 3N 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	140,70	€ 54.600,00	€ 7.682.379,89	€ 0,00	€ 7.682.379,89
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 1B, 1C en 3N 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	195,47	€ 98.600,00	€ 19.273.657,10	€ 0,00	€ 19.273.657,10
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	15,11	€ 160.650,00	€ 2.427.267,16	€ 0,00	€ 2.427.267,16
7: 7 HEANIMA BV	Meergezins sociale huur	veld 1B, 1C en 3N 1.2 Sociaal appartement (huur)	1,20	€ 22.500,00	€ 26.927,15	€ 0,00	€ 26.927,15
7: 7 HEANIMA BV	Eengezins sociale koop	veld 1B, 1C en 3N 1.3 Sociaal eengezins (koop)	3,74	€ 29.500,00	€ 110.326,52	€ 0,00	€ 110.326,52
7: 7 HEANIMA BV	Eengezins midden koop	veld 1B, 1C en 3N 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	4,46	€ 54.600,00	€ 243.403,50	€ 0,00	€ 243.403,50
7: 7 HEANIMA BV	Eengezins midden koop	veld 1B, 1C en 3N 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	6,19	€ 98.600,00	€ 610.653,95	€ 0,00	€ 610.653,95
7: 7 HEANIMA BV	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	0,48	€ 160.650,00	€ 76.903,95	€ 0,00	€ 76.903,95
8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELM	Meergezins sociale huur	veld 1B, 1C en 3N 1.2 Sociaal appartement (huur)	0,86	€ 22.500,00	€ 19.435,28	€ 0,00	€ 19.435,28
8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELM	Eengezins sociale koop	veld 1B, 1C en 3N 1.3 Sociaal eengezins (koop)	2,70	€ 29.500,00	€ 79.630,66	€ 0,00	€ 79.630,66
8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELM	Eengezins midden koop	veld 1B, 1C en 3N 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	3,22	€ 54.600,00	€ 175.681,97	€ 0,00	€ 175.681,97
8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELM	Eengezins midden koop	veld 1B, 1C en 3N 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	4,47	€ 98.600,00	€ 440.753,26	€ 0,00	€ 440.753,26
8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELM	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	0,35	€ 160.650,00	€ 55.507,16	€ 0,00	€ 55.507,16
3: 3 VAN SCHAIK, MARINUS JA	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a) - AF701	1,00	€ 225.090,00	€ 225.090,00	€ 0,00	€ 225.090,00
3: 3 VAN SCHAIK, MARINUS JA	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a) - AF700	1,00	€ 235.765,00	€ 235.765,00	€ 0,00	€ 235.765,00
4: 4 VAN SCHAIK, GIJSJE GEE	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a) - AF699	1,00	€ 244.915,00	€ 244.915,00	€ 0,00	€ 244.915,00
4: 4 VAN SCHAIK, GIJSJE GEE	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a) - AF698	1,00	€ 242.780,00	€ 242.780,00	€ 0,00	€ 242.780,00
5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJS	Meergezins sociale huur	veld 1B, 1C en 3N 1.2 Sociaal appartement (huur)	0,17	€ 22.500,00	€ 3.754,11	€ 0,00	€ 3.754,11
5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJS	Eengezins sociale koop	veld 1B, 1C en 3N 1.3 Sociaal eengezins (koop)	0,52	€ 29.500,00	€ 15.381,42	€ 0,00	€ 15.381,42
5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJS	Eengezins midden koop	veld 1B, 1C en 3N 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	0,62	€ 54.600,00	€ 33.934,64	€ 0,00	€ 33.934,64
5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJS	Eengezins midden koop	veld 1B, 1C en 3N 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	0,86	€ 98.600,00	€ 85.135,69	€ 0,00	€ 85.135,69
5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJS	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	0,07	€ 160.650,00	€ 10.721,74	€ 0,00	€ 10.721,74
6: 6 OOSTERVELDEN PROJECT	Eengezins dure koop	veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a)	1,00	€ 168.665,00	€ 168.665,00	€ 0,00	€ 168.665,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins sociale koop	veld 2a 1.3 Sociaal eengezins (koop)	23,00	€ 29.795,00	€ 685.285,00	€ 685.285,00	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins goedkope koop	veld 2a 5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	4,00	€ 47.470,00	€ 189.880,00	€ 189.880,00	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 2a 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	34,00	€ 52.520,00	€ 1.785.680,00	€ 1.785.680,00	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 2a 5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	8,00	€ 60.095,00	€ 480.760,00	€ 480.760,00	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 2a 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	22,00	€ 90.900,00	€ 1.999.800,00	€ 1.999.800,00	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 2a 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	12,00	€ 97.970,00	€ 1.175.640,00	€ 1.175.640,00	€ 0,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins sociale huur	veld 2a 1.1 Sociaal eengezins (huur)	19,00	€ 29.500,00	€ 560.500,00	€ 0,00	€ 560.500,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins goedkope koop	veld 2a 5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	11,00	€ 46.800,00	€ 514.800,00	€ 0,00	€ 514.800,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 2a 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	44,00	€ 54.600,00	€ 2.402.400,00	€ 0,00	€ 2.402.400,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 2a 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	43,00	€ 97.200,00	€ 4.179.600,00	€ 0,00	€ 4.179.600,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 2a 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	4,00	€ 98.600,00	€ 394.400,00	€ 0,00	€ 394.400,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins dure koop	veld 2a 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	5,00	€ 160.650,00	€ 803.250,00	€ 0,00	€ 803.250,00
9: 9 DE BRUIJN, NELIS	Eengezins midden koop	veld 2a 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	5,00	€ 97.200,00	€ 486.000,00	€ 0,00	€ 486.000,00
9: 9 DE BRUIJN, NELIS	Eengezins dure koop	veld 2a 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	2,00	€ 160.650,00	€ 321.300,00	€ 0,00	€ 321.300,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 1A, 23, 26, 27 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	30,00	€ 54.600,00	€ 1.638.000,00	€ 0,00	€ 1.638.000,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 1A, 23, 26, 27 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	37,00	€ 98.600,00	€ 3.648.200,00	€ 0,00	€ 3.648.200,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins dure koop	veld 1A, 23, 26, 27 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	64,00	€ 160.650,00	€ 10.281.600,00	€ 0,00	€ 10.281.600,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins dure koop	veld 1A, 23, 26, 27 5.4 D Vrije sector vrijstaand (900 m²)	23,00	€ 274.500,00	€ 6.313.500,00	€ 0,00	€ 6.313.500,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins dure koop	veld 1A, 23, 26, 27 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a)	5,00	€ 274.500,00	€ 1.372.500,00	€ 0,00	€ 1.372.500,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 4 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	58,00	€ 49.199,20	€ 2.853.553,37	€ 2.853.553,37	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 4 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	33,00	€ 101.456,51	€ 3.348.064,82	€ 3.348.064,82	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins dure koop	veld 7 & 8 5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	10,00	€ 267.830,95	€ 2.678.309,50	€ 2.678.309,50	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Meergezins sociale huur	veld 13 1.2 Sociaal appartement (huur)	55,00	€ 23.181,77	€ 1.274.997,49	€ 1.274.997,49	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins goedkope koop	veld 13 5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	54,00	€ 37.666,80	€ 2.034.006,94	€ 2.034.006,94	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Meergezins sociale huur	veld 15 1.2 Sociaal appartement (huur)	64,00	€ 24.665,25	€ 1.578.575,92	€ 1.578.575,92	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins sociale koop	veld 15 1.3 Sociaal eengezins (koop)	10,00	€ 32.338,88	€ 323.388,82	€ 323.388,82	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 15 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	59,00	€ 41.292,73	€ 2.436.270,90	€ 2.436.270,90	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Meergezins midden koop	veld 15 5.3 A App markt standaard	135,00	€ 28.125,31	€ 3.796.916,76	€ 3.796.916,76	€ 0,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Meergezins sociale huur	veld 15 1.2 Sociaal appartement (huur)	40,00	€ 22.500,00	€ 900.000,00	€ 0,00	€ 900.000,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Meergezins dure koop	veld 16 5.3 B App markt duur	20,00	€ 32.969,63	€ 659.392,64	€ 659.392,64	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins dure koop	veld 16 5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	1,66	€ 215.861,24	€ 358.589,16	€ 358.589,16	€ 0,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins dure koop	veld 16 5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	1,34	€ 217.887,35	€ 291.707,10	€ 0,00	€ 291.707,10
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 17b 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	19,00	€ 99.939,20	€ 1.898.844,74	€ 1.898.844,74	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Meergezins dure koop	veld 17b 5.3 B App markt duur	47,00	€ 32.081,53	€ 1.507.832,12	€ 1.507.832,12	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins dure koop	veld 17b 5.4 A Vrije sector vrijstaand (Noordereiland)	28,00	€ 164.903,97	€ 4.617.311,07	€ 4.617.311,07	€ 0,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins dure koop	veld 17b 5.4 A Vrije sector vrijstaand (Noordereiland)	3,00	€ 167.477,13	€ 502.431,38	€ 0,00	€ 502.431,38
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Meergezins sociale huur	veld 18 & 19 1.2 Sociaal appartement (huur)	79,00	€ 26.254,91	€ 2.074.137,57	€ 2.074.137,57	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins sociale koop	veld 18 & 19 1.3 Sociaal eengezins (koop)	96,00	€ 32.918,31	€ 3.160.157,52	€ 3.160.157,52	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins goedkope koop	veld 18 & 19 5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	236,00	€ 39.091,57	€ 9.225.609,97	€ 9.225.609,97	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins sociale huur	veld 22a 1.1 Sociaal eengezins (huur)	52,00	€ 31.627,99	€ 1.644.655,63	€ 1.644.655,63	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 22b 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	183,00	€ 50.745,44	€ 9.286.415,31	€ 9.286.415,31	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 22b 5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	10,00	€ 60.095,00	€ 600.950,00	€ 600.950,00	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 22b 5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	18,00	€ 75.750,00	€ 1.363.500,00	€ 1.363.500,00	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 22b 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	83,00	€ 91.437,54	€ 7.589.315,91	€ 7.589.315,91	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 22b 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	3,00	€ 97.970,00	€ 293.910,00	€ 293.910,00	€ 0,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 22b 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	22,00	€ 54.600,00	€ 1.201.200,00	€ 0,00	€ 1.201.200,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins midden koop	veld 22b 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	32,00	€ 97.200,00	€ 3.110.400,00	€ 0,00	€ 3.110.400,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Meergezins midden koop	veld 2b 5.3 A App markt standaard	60,00	€ 26.805,00	€ 1.608.300,00	€ 0,00	€ 1.608.300,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins sociale huur	veld 3z 1.1 Sociaal eengezins (huur)	26,00	€ 31.004,80	€ 806.124,71	€ 806.124,71	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins sociale koop	veld 3z 1.3 Sociaal eengezins (koop)	22,00	€ 30.393,88	€ 668.665,35	€ 668.665,35	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 3z 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	109,00	€ 51.446,51	€ 5.607.669,41	€ 5.607.669,41	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 3z 5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	5,00	€ 59.835,10	€ 299.175,51	€ 299.175,51	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 3z 5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	13,00	€ 77.272,58	€ 1.004.543,48	€ 1.004.543,48	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 3z 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290 m²)	21,00	€ 92.481,53	€ 1.942.112,03	€ 1.942.112,03	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins midden koop	veld 3z 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of meer)	8,00	€ 96.692,92	€ 773.543,40	€ 773.543,40	€ 0,00
2: 2 Gerealiseerd / uitgegever	Eengezins dure koop	veld 3z 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	1,00	€ 105.088,38	€ 105.088,38	€ 105.088,38	€ 0,00
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Eengezins dure koop	veld 3z 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	7,00	€ 180.693,00	€ 1.264.851,00	€ 0,00	€ 1.264.851,00
TOTAAL			**3.263,00**		**€ 190.575.527,89**	**€ 82.128.673,41**	**€ 108.446.854,48**

Niet- Woningbouw

Horeca

Toekennen aan eigenaar	Omschrijving	Code administratie	Aantal	m² uitgeefbaar	Totaal uitgeefbaar	Prijs per m² uitgeefbaar	Grondopbrengst totaal	Boekwaarde	Nog te realiseren
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Horecavoorziening (m² bvo) veld 17b	9	1,00	1900	1900,00	328,87	€ 624.853	€ 624.853	€ -

Commercieel

Toekennen aan eigenaar	Omschrijving	Code administratie	Aantal	m² uitgeefbaar	Totaal uitgeefbaar	Prijs per m² uitgeefbaar	Grondopbrengst totaal	Boekwaarde	Nog te realiseren
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Nutskavels (m² kavel) veld 1b	1	1,00	20	20,00	260,00	€ 5.200	€ -	€ 5.200
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Nutskavels (m² kavel) veld 3N	2	1,00	20	20,00	260,00	€ 5.200	€ -	€ 5.200
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Nutskavels (m² kavel) veld 6&11	3	1,00	20	20,00	260,00	€ 5.200	€ -	€ 5.200
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Winkels (m² bvo)* veld 15	7	1,00	6.000	6000,00	1.192,15	€ 7.152.922	€ 7.152.922	€ -
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Winkels (m² bvo)* veld 15	8	1,00	2.500	2500,00	1.113,15	€ 2.782.875	€ -	€ 2.782.875
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Diverse voorzieningen veld 22a	11	1,00	1.759	1759,00	252,50	€ 444.148	€ 444.148	€ -
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Diverse voorzieningen veld 22a	12	1,00	1.001	1001,00	250,00	€ 250.250	€ -	€ 250.250
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Nutskavels (m² kavel) veld 22b	13	1,00	20	20,00	262,75	€ 5.255	€ 5.255	€ -
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Nutskavels (m² kavel) veld 23	14	1,00	20	20,00	260,00	€ 5.200	€ -	€ 5.200
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Nutskavels (m² kavel) veld 24	15	1,00	20	20,00	260,00	€ 5.200	€ -	€ 5.200
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Nutskavels (m² kavel) veld 26	16	1,00	20	20,00	260,00	€ 5.200	€ -	€ 5.200
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Nutskavels (m² kavel) veld 27	17	1,00	20	20,00	260,00	€ 5.200	€ -	€ 5.200
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Verkooppunt voor motorbrandstoffen (m² kavel) HPS	20	0,50	5.062	2541,52	572,70	€ 1.455.527	€ 1.455.527	€ -
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Nutskavels (m² kavel) HPS	21	0,50	1.200	602,49	260,00	€ 156.648	€ -	€ 156.648

Niet-commercieel

Toekennen aan eigenaar	Omschrijving	Code administratie	Aantal	m² uitgeefbaar	Totaal uitgeefbaar	Prijs per m² uitgeefbaar	Grondopbrengst totaal	Boekwaarde	Nog te realiseren
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Maatschappelijk (m² bvo) veld 13	4	1,00	5.000	5000,00	191,84	€ 959.204	€ 959.204	€ -
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Scholen (m² bvo) veld 15	5	1,00	9.806	9806,00	208,75	€ 2.046.963	€ 2.046.963	€ -
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Zorg (m² bvo) veld 15	6	1,00	1.000	1000,00	191,84	€ 191.841	€ 191.841	€ -
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Scholen (m² kavel) veld 22a	10	1,00	3.353	3353,00	185,45	€ 621.828	€ 621.828	€ -
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Baggerspeciedepot (m² kavel) HPS	22	0,50	10.000	5020,77	7,65	€ 38.409	€ -	€ 38.409

Overig

Toekennen aan eigenaar	Omschrijving	Code administratie	Aantal	m² uitgeefbaar	Totaal uitgeefbaar	Prijs per m² uitgeefbaar	Grondopbrengst totaal	Boekwaarde	Nog te realiseren
2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	Sport (m² kavel) HPS	18	0,50	19.605	9843,22	€ 23,37	€ 229.999	€ 229.999	€ -
1: 1 GEMEENTE ARNHEM	Natuurbeleving (m² bvo) HPS	19	0,50	100	50,21	€ 180,00	€ 9.037	€ -	€ 9.037
TOTAAL							**€ 17.006.158,50**	**€ 13.732.539,10**	**€ 3.273.619,40**

Overige Opbrengsten

Bijdragen

Omschrijving	Code administratie	Hoeveelheid	Prijs per eenheid	Totaal	Boekwaarde	Nog te realiseren
bijdragen derden		1,00	€ 73.625,36	€ 73.625	€ 73.625	€ -
HPS bijdrage Waterschap		0,50	€ 455.733,00	€ 228.813	€ -	€ 228.813
TOTAAL				**€ 302.438,53**	**€ 73.625,36**	**€ 228.813,17**

Bijlage 12 – Jaarschijven

Kasstroom grondexploitatie Kosten	Totaal	Nog te realiseren	Boekwaarde	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027
Verwerving en inbrengwaarde	€ 141.585.000	€ 0	€ 141.585.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bouwrijpmaken	€ 28.100.769	€ 28.100.769	€ 0	€ 5.710.453	€ 5.198.063	€ 5.058.758	€ 3.677.875	€ 3.042.414	€ 2.944.833	€ 1.586.938	€ 881.435
Boekwaarde kosten	€ 33.206.744	€ 0	€ 33.206.744	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Niet toerekenbare inbrengwaarde	-€ 42.328.924	€ 0	-€ 42.328.924	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Plankosten	€ 21.103.276	€ 612.944	€ 20.490.332	€ 136.004	€ 93.012	€ 78.127	€ 81.023	€ 55.073	€ 85.771	€ 61.501	€ 22.432
Rente boekwaarde	€ 4.384.577	€ 0	€ 4.384.577	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totale Kosten	**€ 186.051.442**	**€ 28.713.714**	**€ 157.337.729**	**€ 5.846.457**	**€ 5.291.075**	**€ 5.136.885**	**€ 3.758.898**	**€ 3.097.487**	**€ 3.030.604**	**€ 1.648.439**	**€ 903.868**

Opbrengsten	Totaal	Nog te realiseren	Boekwaarde	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027
Woningbouw	€ 190.575.528	€ 108.446.854	€ 82.128.673	€ 17.841.926	€ 18.629.833	€ 15.848.500	€ 16.776.900	€ 17.107.000	€ 13.076.045	€ 9.166.650	€ 0
Horeca	€ 624.853	€ 0	€ 624.853	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Commercieel	€ 12.284.025	€ 3.226.173	€ 9.057.852	€ 2.939.330	€ 161.655	€ 36.530	€ 36.530	€ 46.930	€ 5.200	€ 0	€ 0
Niet-commercieel	€ 3.858.245	€ 38.409	€ 3.819.836	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 38.409	€ 0	€ 0
Overig	€ 239.036	€ 9.037	€ 229.999	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 9.037	€ 0	€ 0
Bijdragen	€ 302.439	€ 228.813	€ 73.625	€ 228.813	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totale Opbrengsten	**€ 207.884.125**	**€ 111.949.287**	**€ 95.934.838**	**€ 21.010.069**	**€ 18.791.488**	**€ 15.885.030**	**€ 16.813.430**	**€ 17.153.930**	**€ 13.128.691**	**€ 9.166.650**	**€ 0**

Inflatiecorrectie en bepaling van kasstroom	Totaal	Nog te realiseren	Boekwaarde	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027
Stand per 1-1-				**-€ 61.402.891**	**-€ 47.155.684**	**-€ 34.025.198**	**-€ 23.344.576**	**-€ 9.733.789**	**€ 5.560.859**	**€ 17.034.625**	**€ 26.026.041**
Kosten	-€ 186.051.442	-€ 28.713.714	-€ 157.337.729	-€ 5.846.457	-€ 5.291.075	-€ 5.136.885	-€ 3.758.898	-€ 3.097.487	-€ 3.030.604	-€ 1.648.439	-€ 903.868
Opbrengsten	€ 207.884.125	€ 111.949.287	€ 95.934.838	€ 21.010.069	€ 18.791.488	€ 15.885.030	€ 16.813.430	€ 17.153.930	€ 13.128.691	€ 9.166.650	€ 0
Kostenstijging	-€ 2.146.264	-€ 2.146.264		-€ 59.181	-€ 187.830	-€ 342.122	-€ 351.324	-€ 356.925	-€ 417.706	-€ 265.139	-€ 166.037
Opbrengstenstijging	€ 7.450.262	€ 7.450.262		€ 223.693	€ 626.343	€ 845.985	€ 1.237.400	€ 1.637.410	€ 1.569.116	€ 1.310.314	€ 0
Rente over negatieve kasstroom	-€ 3.541.508	-€ 3.541.508		-€ 1.234.198	-€ 947.829	-€ 683.906	-€ 469.226	-€ 195.649	€ 0	€ 0	-€ 10.699
Rente over positieve kasstroom	€ 1.873.387	€ 1.873.387		€ 153.281	€ 139.389	€ 112.520	€ 139.406	€ 153.369	€ 224.268	€ 428.030	€ 523.123
Stand per 31-12-	**€ 25.468.560**		**-€ 61.402.891**	**-€ 47.155.684**	**-€ 34.025.198**	**-€ 23.344.576**	**-€ 9.733.789**	**€ 5.560.859**	**€ 17.034.625**	**€ 26.026.041**	**€ 25.468.560**
				31-12-2020	*31-12-2021*	*31-12-2022*	*31-12-2023*	*31-12-2024*	*31-12-2025*	*31-12-2026*	*31-12-2027*

Saldo op Netto Contante Waarde	**€ 21.737.171**	1-1-2020
Saldo op Eindwaarde	**€ 25.468.560**	31-12-2027
Saldo op Nominale Waarde	**€ 21.832.682**	

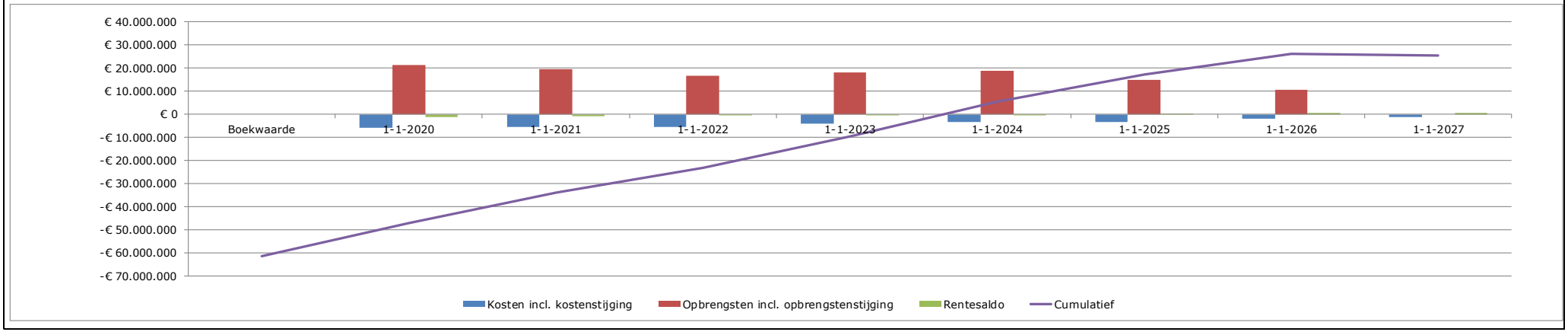

Plangebied

- Plangebiedgrens

Bestemmingen

- AW — Agrarisch met waarden
- B-NV — Bedrijf - Nutsvoorziening
- B-VM — Bedrijf - Verkooppunt motorbrandstoffen zonder lpg
- BO — Bos
- C — Centrum
- GD-1 — Gemengd - 1
- GD-2 — Gemengd - 2
- GD-3 — Gemengd - 3
- G — Groen
- G-LP — Groen - Landschap en park
- M — Maatschappelijk
- N — Natuur
- R — Recreatie
- S — Sport
- V-RV — Verkeer - Railverkeer
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- V-WV — Verkeer - Wegverkeer
- WA — Water
- WA-1 — Water - 1
- W — Wonen

Uit te werken bestemmingen

- C-U — Centrum - Uit te werken
- W-U — Wonen - Uit te werken

Dubbelbestemmingen

- Leiding - Gas
- Leiding - Hoogspanning
- Leiding - Hoogspanningsverbinding
- Leiding - Riool
- Leiding - Water
- WR-A(WG) — Waarde - Archeologie (archeologisch waardevol gebied)
- WR-A(HV) — Waarde - Archeologie (hoge verwachtting)
- WR-A(LV) — Waarde - Archeologie (lage verwachting)
- WR-A(MV) — Waarde - Archeologie (middelhoge verwachting)
- WR-L — Waarde - Landschap
- WS-WK — Waterstaat - Waterkering

Gebiedsaanduidingen

- milieuzone - geurzone
- centrale groenvoorziening — overige zone - centrale groenvoorziening
- veld 1 — overige zone - veld 1
- veld 10 — overige zone - veld 10
- veld 11 — overige zone - veld 11
- veld 12 — overige zone - veld 12
- veld 13 — overige zone - veld 13
- veld 14 — overige zone - veld 14
- veld 15 — overige zone - veld 15
- veld 15a — overige zone - veld 15a
- veld 15b — overige zone - veld 15b
- veld 15e — overige zone - veld 15e
- veld 16 — overige zone - veld 16
- veld 17a — overige zone - veld 17a
- veld 17b1 — overige zone - veld 17b1
- veld 17b2 — overige zone - veld 17b2
- veld 18 — overige zone - veld 18
- veld 19 — overige zone - veld 19
- veld 1a — overige zone - veld 1a
- veld 2 — overige zone - veld 2
- veld 20 — overige zone - veld 20
- veld 21 — overige zone - veld 21
- veld 22a — overige zone - veld 22a
- veld 22b — overige zone - veld 22b
- veld 23 — overige zone - veld 23
- veld 24 — overige zone - veld 24
- veld 25 — overige zone - veld 25
- veld 26 — overige zone - veld 26
- veld 27 — overige zone - veld 27
- veld 3 — overige zone - veld 3
- veld 3a — overige zone - veld 3a
- veld 4 — overige zone - veld 4
- veld 5 — overige zone - veld 5
- veld 6 — overige zone - veld 6
- veld 7 — overige zone - veld 7
- veld 8 — overige zone - veld 8
- veld 9 — overige zone - veld 9
- overige zone - zichtlijn
- veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen 1
- 1 — wetgevingzone - wijzigingsgebied 1
- 2 — wetgevingzone - wijzigingsgebied 2
- 3 — wetgevingzone - wijzigingsgebied 3
- 4 — wetgevingzone - wijzigingsgebied 4

Functieaanduidingen

- (bsd) — baggerspeciedepot
- (ga) — garage
- (gd) — gemengd
- (iv) — intensieve veehouderij
- (m) — maatschappelijk
- (nb) — nutsbedrijf
- (os) — ontsluiting
- (sb-1) — specifieke vorm van bedrijf - 1
- (sco-1) — specifieke vorm van cultuur en ontspanning - 1
- (sn-1) — specifieke vorm van natuur - 1
- (sr-1) — specifieke vorm van recreatie - 1
- (sr-2) — specifieke vorm van recreatie - 2
- (sr-3) — specifieke vorm van recreatie - 3
- (sw-1) — specifieke vorm van wonen - 1
- (sw-2) — specifieke vorm van wonen - 2
- (sw-3) — specifieke vorm van wonen - 3
- (tu) — tunnel
- (vt) — volkstuin

Bouwvlak

- bouwvlak

Bouwaanduidingen

- [bg] — bijgebouwen
- [gs] — gestapeld
- [-gs] — gestapeld uitgesloten
- [sba-1] — specifieke bouwaanduiding - 1
- [sba-2] — specifieke bouwaanduiding - 2
- [sba-3] — specifieke bouwaanduiding - 3
- [sba-4] — specifieke bouwaanduiding - 4
- [sba-5] — specifieke bouwaanduiding - 5
- [sba-6] — specifieke bouwaanduiding - 6
- [sba-7] — specifieke bouwaanduiding - 7
- [-sba-1] — specifieke bouwaanduidling uitgesloten - 1

Maatvoeringaanduidingen

- maatvoeringsvlak
- minimum goothoogte (m)
- maximum bouwhoogte (m)
- minimum bouwhoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
- maximum bebouwingspercentage (%)
- minimum goothoogte (m), minimum bouwhoogte (m)
- maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
- maximum aantal wooneenheden
- maximum bouwhoogte (m), maximum bebouwingspercentage (%)
- maximum aantal rijstroken

Figuren

- gevellijn
- hartlijn leiding - gas
- hartlijn leiding - hoogspanning
- hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding
- hartlijn leiding - riool
- hartlijn leiding - water
- relatie

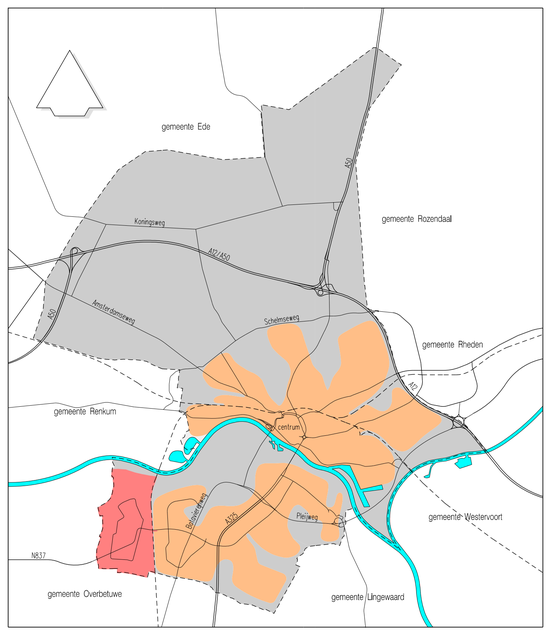

BESTEMMINGSPLAN
SCHUYTGRAAF, GECONSOLIDEERDE VERSIE

planstatus	datum:	getekend:
● ontwerp		
● vast te stellen	maart 2018	
● vastgesteld	05-03-2018	
○ in werking		
○ onherroepelijk		

schaal: 1:2500 | getekend: JWe | tekeningnummer: 2019-RO-00070

© Nabij verboden

Stategie, Beleid en Regie, beleidsdomein Fysiek
Eusebiusbuitensingel 53, Postbus 9029, 6800 EL ARNHEM
Tel.: 0900-1809, fax: 026-3774830, gemeente@arnhem.nl

GEMEENTE Arnhem

Bijlage 14 – Bruto exploitatiebijdrage

Uitgiftecategorie	Eigenaar	Uitgifteprijs startdatum	Uitgifteprijs NCW	Gewichtsfactor	Programma	Gewogen eenheden	Bijdrage per woning / m²	Bijdrage per gewogen eenheid	Bruto expl. bijdrage
Woningen									
veld 6 & 11 1.1 Sociaal eengezins (huur)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 29.500,00	€ 29.223,67	0,41	50,00	20,65	€ 26.169,41	€ 63.352,77	€ 1.308.470,53
veld 6 & 11 1.2 Sociaal appartement (huur)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 22.500,00	€ 22.287,06	0,32	52,00	16,38	€ 19.957,76	€ 63.352,77	€ 1.037.803,69
veld 6 & 11 1.3 Sociaal eengezins (koop)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 29.500,00	€ 29.278,20	0,41	79,00	32,69	€ 26.218,24	€ 63.352,77	€ 2.071.240,66
veld 6 & 11 1.4 Sociaal appartement (koop)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 22.500,00	€ 22.289,75	0,32	65,00	20,48	€ 19.960,17	€ 63.352,77	€ 1.297.411,15
veld 6 & 11 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 54.600,00	€ 54.871,27	0,78	141,00	109,36	€ 49.136,50	€ 63.352,77	€ 6.928.245,90
veld 6 & 11 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 97.200,00	€ 97.732,53	1,38	34,00	46,97	€ 87.518,18	€ 63.352,77	€ 2.975.618,18
veld 24 1.1 Sociaal eengezins (huur)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 29.500,00	€ 29.229,40	0,41	25,00	10,33	€ 26.174,54	€ 63.352,77	€ 654.363,55
veld 24 1.3 Sociaal eengezins (koop)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 29.500,00	€ 29.226,54	0,41	25,00	10,33	€ 26.171,98	€ 63.352,77	€ 654.299,41
veld 24 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 54.600,00	€ 54.773,92	0,77	16,00	12,39	€ 49.049,31	€ 63.352,77	€ 784.789,03
veld 24 5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 68.800,00	€ 69.095,47	0,98	17,00	16,60	€ 61.874,07	€ 63.352,77	€ 1.051.859,21
veld 24 5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 77.000,00	€ 77.311,27	1,09	33,00	36,06	€ 69.231,21	€ 63.352,77	€ 2.284.630,05
veld 24 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 97.200,00	€ 97.642,90	1,38	56,00	77,29	€ 87.437,92	€ 63.352,77	€ 4.896.523,53
veld 24 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of mee	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 98.600,00	€ 98.914,07	1,40	9,00	12,58	€ 88.576,23	€ 63.352,77	€ 797.186,11
veld 1B, 1C en 3N 1.2 Sociaal appartement (huur)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 22.500,00	€ 22.292,52	0,32	37,77	11,90	€ 19.962,66	€ 63.352,77	€ 754.041,36
veld 1B, 1C en 3N 1.3 Sociaal eengezins (koop)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 29.500,00	€ 29.221,38	0,41	118,04	48,76	€ 26.167,36	€ 63.352,77	€ 3.088.778,49
veld 1B, 1C en 3N 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 16	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 54.600,00	€ 54.891,24	0,78	140,70	109,17	€ 49.154,38	€ 63.352,77	€ 6.916.164,97
veld 1B, 1C en 3N 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 98.600,00	€ 99.115,55	1,40	195,47	273,86	€ 88.756,66	€ 63.352,77	€ 17.349.547,67
veld 1B, 1C en 3N 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 357,00	€ 161.497,85	2,28	15,11	34,49	€ 144.619,17	€ 63.352,77	€ 2.185.056,79
veld 1B, 1C en 3N 1.2 Sociaal appartement (huur)	7: 7 HEANIMA BV	€ 22.500,00	€ 22.292,52	0,32	1,20	0,38	€ 19.962,66	€ 63.352,77	€ 23.890,55
veld 1B, 1C en 3N 1.3 Sociaal eengezins (koop)	7: 7 HEANIMA BV	€ 29.500,00	€ 29.221,38	0,41	3,74	1,54	€ 26.167,36	€ 63.352,77	€ 97.862,84
veld 1B, 1C en 3N 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 16	7: 7 HEANIMA BV	€ 54.600,00	€ 54.891,24	0,78	4,46	3,46	€ 49.154,38	€ 63.352,77	€ 219.127,25
veld 1B, 1C en 3N 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290	7: 7 HEANIMA BV	€ 98.600,00	€ 99.115,55	1,40	6,19	8,68	€ 88.756,66	€ 63.352,77	€ 549.691,72
veld 1B, 1C en 3N 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	7: 7 HEANIMA BV	€ 357,00	€ 161.497,85	2,28	0,48	1,09	€ 144.619,17	€ 63.352,77	€ 69.229,91
veld 1B, 1C en 3N 1.2 Sociaal appartement (huur)	8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	€ 22.500,00	€ 22.292,52	0,32	0,86	0,27	€ 19.962,66	€ 63.352,77	€ 17.243,55
veld 1B, 1C en 3N 1.3 Sociaal eengezins (koop)	8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	€ 29.500,00	€ 29.221,38	0,41	2,70	1,11	€ 26.167,36	€ 63.352,77	€ 70.634,71
veld 1B, 1C en 3N 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 16	8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	€ 54.600,00	€ 54.891,24	0,78	3,22	2,50	€ 49.154,38	€ 63.352,77	€ 158.160,04
veld 1B, 1C en 3N 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290	8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	€ 98.600,00	€ 99.115,55	1,40	4,47	6,26	€ 88.756,66	€ 63.352,77	€ 396.752,40
veld 1B, 1C en 3N 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	8: 8 VAN LIESHOUT, WILHELMINA MARIA	€ 357,00	€ 161.497,85	2,28	0,35	0,79	€ 144.619,17	€ 63.352,77	€ 49.968,25
veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a) - AF701	3: 3 VAN SCHAIK, MARINUS JAN HENDRIKUS	€ 305,00	€ 226.337,56	3,20	1,00	3,20	€ 202.682,28	€ 63.352,77	€ 202.682,28
veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a) - AF700	3: 3 VAN SCHAIK, MARINUS JAN HENDRIKUS	€ 305,00	€ 236.515,99	3,34	1,00	3,34	€ 211.796,92	€ 63.352,77	€ 211.796,92
veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a) - AF699	4: 4 VAN SCHAIK, GIJSJE GEERTJE WILHELMINA	€ 305,00	€ 246.175,89	3,48	1,00	3,48	€ 220.447,23	€ 63.352,77	€ 220.447,23
veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a) - AF698	4: 4 VAN SCHAIK, GIJSJE GEERTJE WILHELMINA	€ 305,00	€ 244.029,90	3,45	1,00	3,45	€ 218.525,53	€ 63.352,77	€ 218.525,53
veld 1B, 1C en 3N 1.2 Sociaal appartement (huur)	5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA	€ 22.500,00	€ 22.292,52	0,32	0,17	0,05	€ 19.962,66	€ 63.352,77	€ 3.330,76
veld 1B, 1C en 3N 1.3 Sociaal eengezins (koop)	5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA	€ 29.500,00	€ 29.221,38	0,41	0,52	0,22	€ 26.167,36	€ 63.352,77	€ 13.643,77
veld 1B, 1C en 3N 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 16	5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA	€ 54.600,00	€ 54.891,24	0,78	0,62	0,48	€ 49.154,38	€ 63.352,77	€ 30.550,12
veld 1B, 1C en 3N 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290	5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA	€ 98.600,00	€ 99.115,55	1,40	0,86	1,21	€ 88.756,66	€ 63.352,77	€ 76.636,50
veld 1B, 1C en 3N 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	5: 5 VAN DOOIJEWEERT, GIJSJE GEERTJE WILLEMINA	€ 357,00	€ 161.497,85	2,28	0,07	0,15	€ 144.619,17	€ 63.352,77	€ 9.651,84
veld 1B, 1C en 3N 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a)	6: 6 OOSTERVELDEN PROJECTEN BV	€ 305,00	€ 169.202,25	2,39	1,00	2,39	€ 151.518,36	€ 63.352,77	€ 151.518,36
veld 2a 1.3 Sociaal eengezins (koop)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 29.795,00	€ 29.818,38	0,42	23,00	9,69	€ 26.701,96	€ 63.352,77	€ 614.145,06
veld 2a 5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 47.470,00	€ 47.507,24	0,67	4,00	2,69	€ 42.542,10	€ 63.352,77	€ 170.168,42
veld 2a 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 52.520,00	€ 52.561,21	0,74	34,00	25,26	€ 47.067,86	€ 63.352,77	€ 1.600.307,25
veld 2a 5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 60.095,00	€ 60.142,15	0,85	8,00	6,80	€ 53.856,49	€ 63.352,77	€ 430.851,95
veld 2a 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 90.900,00	€ 90.971,32	1,29	22,00	28,29	€ 81.463,60	€ 63.352,77	€ 1.792.199,30
veld 2a 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of mee	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 97.970,00	€ 98.046,87	1,39	12,00	16,63	€ 87.799,66	€ 63.352,77	€ 1.053.595,95
veld 2a 1.1 Sociaal eengezins (huur)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 29.500,00	€ 29.226,54	0,41	19,00	7,85	€ 26.171,98	€ 63.352,77	€ 497.267,55
veld 2a 5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 46.800,00	€ 47.054,78	0,67	11,00	7,32	€ 42.136,93	€ 63.352,77	€ 463.506,18
veld 2a 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 54.600,00	€ 54.855,45	0,78	44,00	34,12	€ 49.122,33	€ 63.352,77	€ 2.161.382,43

Uitgiftecategorie	Eigenaar	Uitgifteprijs startdatum	Uitgifteprijs NCW	Gewichtsfactor	Programma	Gewogen eenheden	Bijdrage per woning / m²	Bijdrage per gewogen eenheid	Bruto expl. bijdrage
Woningen									
veld 2a 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 97.200,00	€ 97.642,38	1,38	43,00	59,35	€ 87.437,45	€ 63.352,77	€ 3.759.810,25
veld 2a 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of mee	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 98.600,00	€ 99.136,77	1,40	4,00	5,61	€ 88.775,66	€ 63.352,77	€ 355.102,64
veld 2a 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 357,00	€ 161.534,07	2,28	5,00	11,42	€ 144.651,61	€ 63.352,77	€ 723.258,05
veld 2a 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290	9: 9 DE BRUIJN, NELIS	€ 97.200,00	€ 97.729,15	1,38	5,00	6,91	€ 87.515,15	€ 63.352,77	€ 437.575,77
veld 2a 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	9: 9 DE BRUIJN, NELIS	€ 357,00	€ 161.524,57	2,28	2,00	4,57	€ 144.643,10	€ 63.352,77	€ 289.286,20
veld 1A, 23, 26, 27 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 1(	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 54.600,00	€ 54.881,10	0,78	30,00	23,27	€ 49.145,29	€ 63.352,77	€ 1.474.358,72
veld 1A, 23, 26, 27 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (29	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 98.600,00	€ 99.102,63	1,40	37,00	51,83	€ 88.745,09	€ 63.352,77	€ 3.283.568,21
veld 1A, 23, 26, 27 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 357,00	€ 161.480,04	2,28	64,00	146,08	€ 144.603,23	€ 63.352,77	€ 9.254.606,46
veld 1A, 23, 26, 27 5.4 D Vrije sector vrijstaand (900 m²)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 305,00	€ 275.989,66	3,90	23,00	89,73	€ 247.145,06	€ 63.352,77	€ 5.684.336,46
veld 1A, 23, 26, 27 5.4 E Vrije sector vrijstaand (1a)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 305,00	€ 275.924,02	3,90	5,00	19,50	€ 247.086,29	€ 63.352,77	€ 1.235.431,44
veld 4 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 49.199,20	€ 49.237,80	0,70	58,00	40,37	€ 44.091,79	€ 63.352,77	€ 2.557.323,91
veld 4 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 101.456,51	€ 101.536,11	1,44	33,00	47,36	€ 90.924,24	€ 63.352,77	€ 3.000.499,77
veld 7 & 8 5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 318,58	€ 268.041,09	3,79	10,00	37,89	€ 240.027,22	€ 63.352,77	€ 2.400.272,23
veld 13 1.2 Sociaal appartement (huur)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 23.181,77	€ 23.199,96	0,33	55,00	18,04	€ 20.775,26	€ 63.352,77	€ 1.142.639,07
veld 13 5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 37.666,80	€ 37.696,35	0,53	54,00	28,77	€ 33.756,58	€ 63.352,77	€ 1.822.855,20
veld 15 1.2 Sociaal appartement (huur)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 24.665,25	€ 24.684,60	0,35	64,00	22,33	€ 22.104,73	€ 63.352,77	€ 1.414.702,80
veld 15 1.3 Sociaal eengezins (koop)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 32.338,88	€ 32.364,25	0,46	10,00	4,57	€ 28.981,76	€ 63.352,77	€ 289.817,59
veld 15 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 41.292,73	€ 41.325,12	0,58	59,00	34,46	€ 37.006,10	€ 63.352,77	€ 2.183.359,84
veld 15 5.3 A App markt standaard	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 28.125,31	€ 28.147,38	0,40	135,00	53,71	€ 25.205,60	€ 63.352,77	€ 3.402.756,06
veld 15 1.2 Sociaal appartement (huur)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 22.500,00	€ 22.405,90	0,32	40,00	12,67	€ 20.064,19	€ 63.352,77	€ 802.567,49
veld 16 5.3 B App markt duur	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 32.969,63	€ 32.995,50	0,47	20,00	9,33	€ 29.547,03	€ 63.352,77	€ 590.940,61
veld 16 5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 294,89	€ 216.030,60	3,05	1,66	5,07	€ 193.452,52	€ 63.352,77	€ 321.363,76
veld 16 5.4 B Vrije sector vrijstaand (5/7/8/14/16)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 297,66	€ 218.581,38	3,09	1,34	4,14	€ 195.736,72	€ 63.352,77	€ 262.051,89
veld 17b 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of me	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 99.939,20	€ 100.017,61	1,41	19,00	26,86	€ 89.564,44	€ 63.352,77	€ 1.701.724,28
veld 17b 5.3 B App markt duur	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 32.081,53	€ 32.106,71	0,45	47,00	21,33	€ 28.751,13	€ 63.352,77	€ 1.351.302,97
veld 17b 5.4 A Vrije sector vrijstaand (Noordereiland)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 164.903,97	€ 165.033,35	2,33	28,00	65,32	€ 147.785,17	€ 63.352,77	€ 4.137.984,63
veld 17b 5.4 A Vrije sector vrijstaand (Noordereiland)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 167.477,13	€ 168.010,59	2,37	3,00	7,12	€ 150.451,25	€ 63.352,77	€ 451.353,75
veld 18 & 19 1.2 Sociaal appartement (huur)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 26.254,91	€ 26.275,51	0,37	79,00	29,34	€ 23.529,36	€ 63.352,77	€ 1.858.819,83
veld 18 & 19 1.3 Sociaal eengezins (koop)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 32.918,31	€ 32.944,13	0,47	96,00	44,70	€ 29.501,03	€ 63.352,77	€ 2.832.099,26
veld 18 & 19 5.1 A Vrije sector rijwoning 1 (tot 120 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 39.091,57	€ 39.122,24	0,55	236,00	130,51	€ 35.033,44	€ 63.352,77	€ 8.267.892,65
veld 22a 1.1 Sociaal eengezins (huur)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 31.627,99	€ 31.652,81	0,45	52,00	23,27	€ 28.344,67	€ 63.352,77	€ 1.473.922,73
veld 22b 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 50.745,44	€ 50.785,25	0,72	183,00	131,37	€ 45.477,52	€ 63.352,77	€ 8.322.385,76
veld 22b 5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 60.095,00	€ 60.142,15	0,85	10,00	8,50	€ 53.856,49	€ 63.352,77	€ 538.564,94
veld 22b 5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 75.750,00	€ 75.809,43	1,07	18,00	19,29	€ 67.886,34	€ 63.352,77	€ 1.221.954,07
veld 22b 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 29	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 91.437,54	€ 91.509,28	1,29	83,00	107,36	€ 81.945,34	€ 63.352,77	€ 6.801.463,48
veld 22b 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of me	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 97.970,00	€ 98.046,87	1,39	3,00	4,16	€ 87.799,66	€ 63.352,77	€ 263.398,99
veld 22b 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 54.600,00	€ 54.809,02	0,77	22,00	17,04	€ 49.080,75	€ 63.352,77	€ 1.079.776,43
veld 22b 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 29	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 97.200,00	€ 97.674,29	1,38	32,00	44,18	€ 87.466,03	€ 63.352,77	€ 2.798.912,90
veld 2b 5.3 A App markt standaard	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 26.805,00	€ 26.890,38	0,38	60,00	22,81	€ 24.079,98	€ 63.352,77	€ 1.444.798,76
veld 3z 1.1 Sociaal eengezins (huur)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 31.004,80	€ 31.029,12	0,44	26,00	11,40	€ 27.786,17	€ 63.352,77	€ 722.440,31
veld 3z 1.3 Sociaal eengezins (koop)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 30.393,88	€ 30.417,73	0,43	22,00	9,46	€ 27.238,67	€ 63.352,77	€ 599.250,71
veld 3z 5.1 B Vrije sector rijwoning 2 (120 m² tot 160 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 51.446,51	€ 51.486,87	0,73	109,00	79,33	€ 46.105,81	€ 63.352,77	€ 5.025.533,15
veld 3z 5.1 C Vrije sector rijwoning 3 (160 m² of meer)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 59.835,10	€ 59.882,05	0,85	5,00	4,23	€ 53.623,58	€ 63.352,77	€ 268.117,88
veld 3z 5.2 A Vrije sector meer-dan-rijwoning 1 (tot 250 m²)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 77.272,58	€ 77.333,20	1,09	13,00	14,21	€ 69.250,85	€ 63.352,77	€ 900.261,08
veld 3z 5.2 B Vrije sector meer-dan-rijwoning 2 (250 m² tot 290	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 92.481,53	€ 92.554,08	1,31	21,00	27,47	€ 82.880,95	€ 63.352,77	€ 1.740.499,96
veld 3z 5.2 C Vrije sector meer-dan-rijwoning 3 (290 m2 of me	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 96.692,92	€ 96.768,79	1,37	8,00	10,94	€ 86.655,16	€ 63.352,77	€ 693.241,29
veld 3z 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 105.088,38	€ 105.170,83	1,49	1,00	1,49	€ 94.179,08	€ 63.352,77	€ 94.179,08
veld 3z 5.4 C Vrije sector vrijstaand (Overig)	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 357,00	€ 181.329,41	2,56	7,00	17,94	€ 162.378,07	€ 63.352,77	€ 1.136.646,51
Totaal					3.263,00				

Uitgiftecategorie	Eigenaar	Uitgifteprijs startdatum	Uitgifteprijs NCW	Gewichtsfactor	Programma	Gewogen eenheden	Bijdrage per woning / m²	Bijdrage per gewogen eenheid	Bruto expl. bijdrage
Horeca									
Horecavoorziening (m² bvo) veld 17b	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 328,87	€ 329,13	0,00	1.900,00	8,84	€ 63.352,77	€ 63.352,77	€ 559.986,55
Commercieel									
							Bijdrage/m²		
Nutskavels (m² kavel) veld 1b	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 260,00	€ 252,51	0,00	20,00	0,07	€ 226,12	€ 63.352,77	€ 4.522,46
Nutskavels (m² kavel) veld 3N	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 260,00	€ 252,51	0,00	20,00	0,07	€ 226,12	€ 63.352,77	€ 4.522,46
Nutskavels (m² kavel) veld 6&11	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 260,00	€ 253,81	0,00	20,00	0,07	€ 227,28	€ 63.352,77	€ 4.545,69
Winkels (m² bvo)* veld 15	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 1.192,15	€ 1.193,09	0,02	6.000,00	101,19	€ 1.068,40	€ 63.352,77	€ 6.410.371,93
Winkels (m² bvo)* veld 15	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 1.113,15	€ 1.108,49	0,02	2.500,00	39,17	€ 992,64	€ 63.352,77	€ 2.481.605,49
Diverse voorzieningen veld 22a	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 252,50	€ 252,70	0,00	1.759,00	6,28	€ 226,29	€ 63.352,77	€ 398.040,24
Diverse voorzieningen veld 22a	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 250,00	€ 247,72	0,00	1.001,00	3,51	€ 221,83	€ 63.352,77	€ 222.053,59
Nutskavels (m² kavel) veld 22b	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 262,75	€ 262,96	0,00	20,00	0,07	€ 235,48	€ 63.352,77	€ 4.709,52
Nutskavels (m² kavel) veld 23	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 260,00	€ 252,51	0,00	20,00	0,07	€ 226,12	€ 63.352,77	€ 4.522,46
Nutskavels (m² kavel) veld 24	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 260,00	€ 256,35	0,00	20,00	0,07	€ 229,56	€ 63.352,77	€ 4.591,14
Nutskavels (m² kavel) veld 26	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 260,00	€ 252,49	0,00	20,00	0,07	€ 226,10	€ 63.352,77	€ 4.522,02
Nutskavels (m² kavel) veld 27	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 260,00	€ 252,54	0,00	20,00	0,07	€ 226,15	€ 63.352,77	€ 4.522,91
Verkooppunt voor motorbrandstoffen (m² kavel) HPS	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 572,70	€ 573,15	0,01	2.541,52	20,59	€ 513,25	€ 63.352,77	€ 1.304.427,75
Nutskavels (m² kavel) HPS	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 260,00	€ 254,83	0,00	602,49	2,17	€ 228,19	€ 63.352,77	€ 137.484,39
Niet-commercieel									
							Bijdrage/m²		
Maatschappelijk (m² bvo) veld 13	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 191,84	€ 191,99	0,00	5.000,00	13,57	€ 171,93	€ 63.352,77	€ 859.628,36
Scholen (m² bvo) veld 15	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 208,75	€ 208,91	0,00	9.806,00	28,96	€ 187,08	€ 63.352,77	€ 1.834.466,45
Zorg (m² bvo) veld 15	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 191,84	€ 191,99	0,00	1.000,00	2,71	€ 171,93	€ 63.352,77	€ 171.925,67
Scholen (m² kavel) veld 22a	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 185,45	€ 185,60	0,00	3.353,00	8,80	€ 166,20	€ 63.352,77	€ 557.275,53
Baggerspeciedepot (m² kavel) HPS	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 7,65	€ 7,54	0,00	5.020,77	0,54	€ 6,75	€ 63.352,77	€ 33.899,68
Overig									
							Bijdrage/m²		
Sport (m² kavel) HPS	2: 2 Gerealiseerd / uitgegeven	€ 23,37	€ 23,38	0,00	9.843,22	3,25	€ 20,94	€ 63.352,77	€ 206.122,02
Natuurbeleving (m² bvo) HPS	1: 1 GEMEENTE ARNHEM	€ 180,00	€ 177,41	0,00	50,21	0,13	€ 158,87	€ 63.352,77	€ 7.976,39
Totaal gewogen eenheden		**-**	**-**	**-**	**-**	**2.939,85**			**€ 186.247.531**

Deskundigenadvies inbrengwaarde
Schuytgraaf

Opdrachtgever
Gemeente Arnhem
Kenmerk
2934.1-D1d1/td/ab
Deskundigen
T.A. (Bertold) te Winkel
T. (Tomas) Donders
Datum
15 mei 2020
Status
Definitief

Titel	:	Deskundigenadvies inbrengwaarde | exploitatieplan Schuytgraaf
Opdrachtgever	:	Gemeente Arnhem
Kenmerk	:	2934.1-D1d1
Deskundigen	:	ir.ing. T.A. te Winkel MRICS RT
	:	T. Donders BBA
Datum	:	15 mei 2020
Status	:	Definitief

Gloudemans
Postbus 5044
5201 GA ’s-Hertogenbosch
Dorpstraat 28
5391 AW Nuland, gemeente ‘s-Hertogenbosch
T 073 641 33 12
I gloudemans.nl

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Inhoudsopgave

1. Opdracht 5
1.1. Opdrachtgever 5
1.2. Opdrachtnemer 5
1.3. Deskundigen 5
1.4. Opdrachtverstrekking 5
1.5. Onafhankelijkheid 6
1.6. Doel van de raming 6
1.7. Exploitatieplangebied 7
1.8. Type advies 8
1.9. Te waarderen belang 8
1.10. Waarderingsgrondslag 8
1.11. Stukken 8
1.12. Opname 8
1.13. Mate van inspectie 9
1.14. Peildatum 9
1.15. Reactie van opdrachtgever 9
1.16. Versies 9
1.17. Aansprakelijkheid 9
1.18. Conformiteit NRVT / EVS 10
1.19. Publicatie 10
1.20. Van toepassing zijnde tuchtrecht 10
1.21. Algemene voorwaarden 10

2. Algemene en bijzondere uitgangspunten 11
2.1. Algemene uitgangspunten 11
2.2. Bijzondere uitgangspunten 12

3. Omschrijving plangebied 13
3.1. Omschrijving per eigenaar 13
3.2. Ligging van het plangebied 13
3.3. Bestemming van de onroerende zaak 14

4. Waardering 20
4.1. Inleiding 20
4.2. Wettelijk kader 20
4.3. Complex 21
4.4. Relevante gegevens exploitatieplan 21
4.5. Overwegingen bij de waardering 21
4.6. Beoordeling der onzekerheden 22
4.7. Gebruikte methode 22
4.8. Referenties binnen het plangebied 23
4.9. Referenties buiten het plangebied 24
4.10. Back-testing 26
4.11. Onzekerheden waardering 26
4.12. Effect bijzondere uitgangspunten op de waardering 26
4.13. Finale waardering 27

5. Plausibiliteitsverklaring 28

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

6. Bijlagen 29

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

1. Opdracht

1.1. Opdrachtgever

Opdrachtgever	Gemeente Arnhem
Contactpersoon	De heer J. Kruit
Adres	Postbus 99
Postcode	6800 AB
Plaats	ARNHEM
Telefoon	0800 1809
E-mail	Jaco.Kruit@arnhem.nl

1.2. Opdrachtnemer

Opdrachtnemer	Gloudemans
Contactpersoon	De heer T.A. te Winkel
Adres	Postbus 5044
Postcode	5201 GA
Plaats	‘s-HERTOGENBOSCH
Telefoon	073 641 33 12
E-mail	btewinkel@gloudemans.nl

1.3. Deskundigen

Deskundigen	ir.ing. T.A. te Winkel MRICS RT, beëdigd rentmeester NVR / taxateur 6207912 (RICS Valuation Scheme, registered valuer), RT586908102 (NRVT, Kamer Landelijk en Agrarisch Vastgoed, Kamer Wonen, Kamer Bedrijfsmatig Vastgoed - Groot Zakelijk Vastgoed), D0223 (LRGD), Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs (NVM) en Register DOBS T. Donders BBA, taxateur / vastgoedadviseur --

De deskundigen verklaren over voldoende kennis, ervaring en lokale bekendheid te beschikken om de onderhavige opdracht te kunnen verrichten.

1.4. Opdrachtverstrekking

Op 23 maart 2020 heeft opdrachtgever schriftelijk opdracht verstrekt tot het uitvoeren van onderhavige opdracht. Bij deze opdrachtverstrekking zijn geen nadere instructies verleend.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

1.5. Onafhankelijkheid

a. Deskundigen verklaren dat zij geheel onafhankelijk zijn van de opdrachtgever en dat er geen banden bestaan tussen de opdrachtgever en de deskundigen die de schijn kunnen opwekken dat de onafhankelijkheid van de deskundigen in twijfel moet worden getrokken.

b. Deskundigen verklaren niet betrokken te zijn bij aan- of verkoop van de onroerende zaak, danwel ander advieswerk met betrekking tot de onroerende zaken te hebben verricht op basis waarvan hun onafhankelijkheid in twijfel kan worden getrokken.

c. Deskundigen verklaren dat het honorarium voor onderhavige opdracht niet afhankelijk is van de uitkomst van de waarde van onderhavige onroerende zaak en dat het totale honorarium dat Gloudemans het afgelopen jaar van opdrachtgever heeft ontvangen een minimaal aandeel vertegenwoordigt in de totale inkomsten uit honoraria, waardoor Gloudemans niet financieel afhankelijk is van opdrachtgever.

1.6. Doel van de raming

Opdrachtgever heeft de deskundigen verzocht een raming te maken van de inbrengwaarde van de gronden ten behoeve van een actualisatie van de exploitatieopzet als bedoeld in artikel 6.13 van de Wet ruimtelijke ordening. Deze exploitatieopzet maakt deel uit van de actualisatie van het exploitatieplan ‘Schuytgraaf 2011’ dat behoort bij het bestemmingsplan ‘Schuytgraaf, veegplan 2017’, ‘Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening 2a, 2b en 24’ en de laatste herziening ‘Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening 6 en 11 & beheer’.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

1.7. Exploitatieplangebied

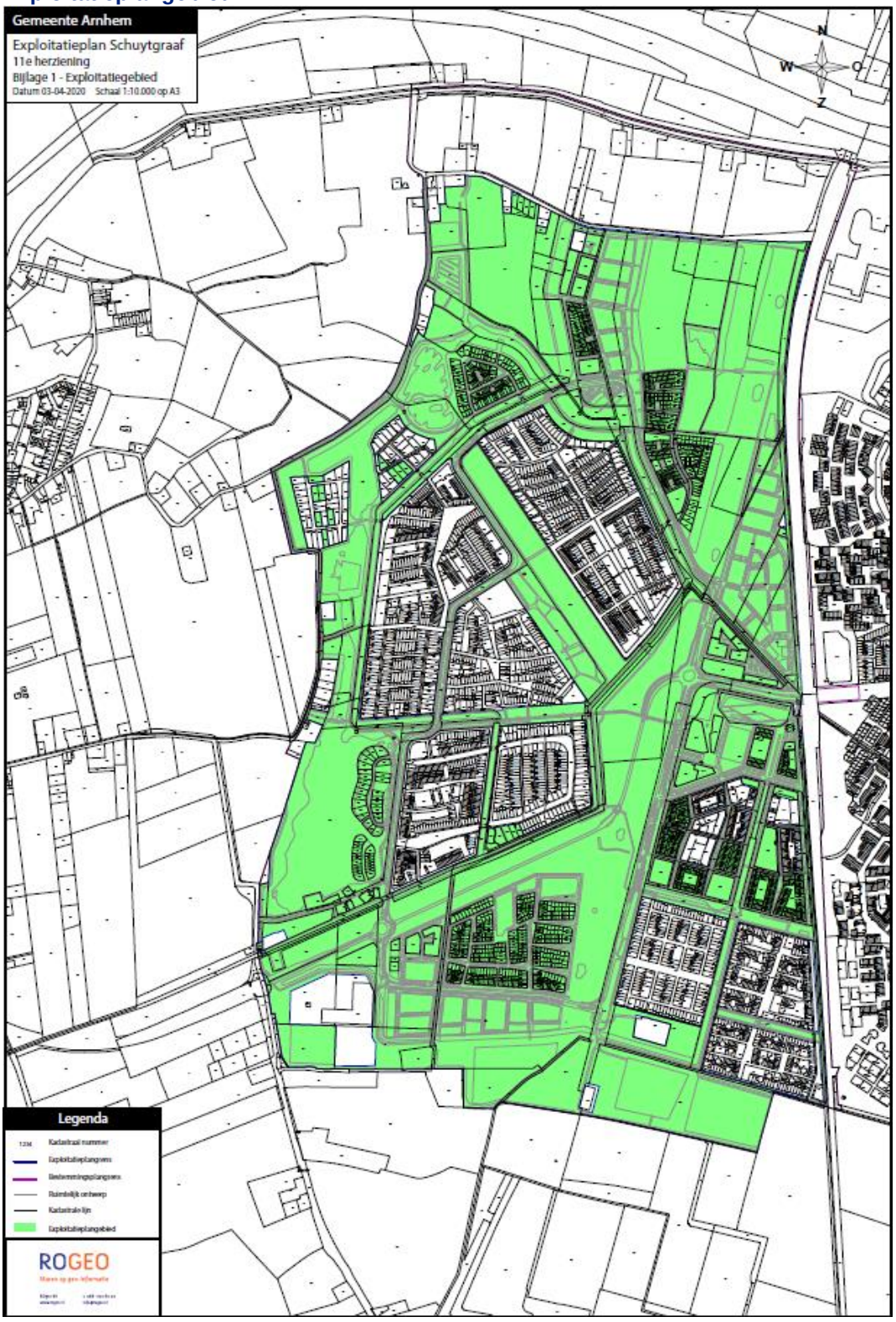

Uitsnede exploitatieplangebied (11e herziening)

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Het totale exploitatiegebied (groen op de bovenstaande kaart heeft een oppervlakte van 257.41.24 ha[1], waarvan 45.90.03 ha uitgeefbaar. De eigendommen in het exploitatiegebied zijn in eigendom van 10 verschillende eigenaren, waarvan de gemeente met bijna 210 ha de grootste eigenaar is.

1.8. Type advies

Het advies betreft een raming waarbij een gevelopname heeft plaatsgevonden. Tevens heeft een volledig juridisch en planologisch onderzoek plaatsgevonden naar de feiten en omstandigheden die relevant zijn voor de waardering, behoudens daar waar anders in dit advies is vermeld.

1.9. Te waarderen belang

Het te ramen belang omvat de volledige eigendom van de onroerende zaak. Aangezien de eigenaren van de onroerende zaak niet zijn gesproken en er geen informatie bekend is over de gebruikssituatie, is aangenomen dat de onroerende zaak vrij van huur, gebruik, en/of pacht is.

1.10. Waarderingsgrondslag

Aangezien het deskundigenadvies is gebaseerd op een wettelijke grondslag, kan bij de waardering niet worden aangesloten bij de reguliere waardebegrippen, zoals bijvoorbeeld zijn opgenomen in het Red Book van de Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS). Op basis van het wettelijke kader waarbinnen deze raming plaatsvindt, hanteren de deskundigen als taxatiebasis voor de raming het begrip **werkelijke waarde**. De definitie van de werkelijke waarde ligt verscholen in artikel 40b tot en met 40f Ow en bijbehorende jurisprudentie.

Daarnaast hebben deskundigen voor zover van toepassing uitvoer gegeven aan de overige bepalingen als bedoeld in artikel 40 tot en met artikel 50 Ow en bijbehorende jurisprudentie. Daar waar de jurisprudentie van de afdeling anders geïnterpreteerd wordt dan de Onteigeningsjurisprudentie is door deskundigen aansluiting gezocht bij de uitspraken van de Afdeling.

1.11. Stukken

De deskundigen hebben kennisgenomen en zijn uitgegaan van de volgende stukken:

a. kadastrale uittreksels en kaarten
b. ruimtelijke plannen zoals beschreven in paragraaf 3.3 van dit advies
c. informatie op bagviewer.kadaster.nl
d. informatie op www.bodemloket.nl
e. GREX Schuytgraaf
f. Ontwerp 11e Herziening Exploitatieplan Schuytgraaf 2011

1.12. Opname

De deskundigen hebben de onroerende zaak op 13 maart 2020 bezocht en opgenomen. Aangezien een deel van de achtertuinen/percelen niet vanaf de openbare weg is waar te

[1] Oppervlakte vastgesteld door Rogeo, kadastraal betreft het 257.41.03 ha. Het verschil ontstaat door de gehanteerde afronding van de individuele percelen.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

nemen, is tevens gebruik gemaakt van Google Earth om een beeld te vormen van deze percelen.

1.13. Mate van inspectie

Conform de opdracht is de onroerende zaak enkel middels een gevelopname opgenomen en is geen contact geweest met de eigenaar. De deskundigen hebben dan ook een inschatting moeten maken over de inrichting en afwerking van de onroerende zaak. De deskundigen merken op dat deze inschatting kan afwijken van de feitelijke situatie, waardoor tevens de waarde van de onroerende zaak kan wijzigen. In dat geval dient de waarde te worden geactualiseerd. Voornoemde mate van inspectie sluit aan bij het wettelijke kader, waarin wordt gesproken over een raming van de inbrengwaarde.

Als gevolg van de verkaveling in het gebied, alsmede het feit dat een deel van de percelen niet geheel via de openbare wegen zijn op te nemen, zijn een aantal opstallen in het gebied tijdens de opname niet waargenomen. De deskundigen hebben zich voor deze opstallen gebaseerd op de publiekelijk toegankelijke gegevens, zoals het kadaster, luchtfoto's en de BAG-viewer.

Voor de oppervlakte van gebouwen is daar waar mogelijk aangesloten bij de gegevens van de BAG-viewer. Daar waar deze gegevens niet bekend waren, zijn ze ingemeten op basis van een luchtfoto.

1.14. Peildatum

De peildatum is de datum die relevant is voor de feitelijke toestand en het tijdstip voor de waarde. De peildatum die van belang is voor dit advies is **13 maart 2020**.

De opinie van de waarde is alleen geldig op de voornoemde peildatum. Gebeurtenissen die na de inspectiedatum en peildatum hebben plaatsgevonden zijn niet in dit advies betrokken.

1.15. Reactie van opdrachtgever

Op 22 april 2020 is een conceptadvies verstrekt aan opdrachtgever. De opdrachtgever heeft aangegeven akkoord te zijn met het conceptadvies.

1.16. Versies

Aantal uitgebrachte versies: 2
Afwijking ten opzichte van de eerdere versie(s) bedraagt: n.v.t.

1.17. Aansprakelijkheid

Door Gloudemans wordt geen aansprakelijkheid aanvaard jegens anderen dan opdrachtgever en slechts voor het doel van de opdracht, zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

1.18. Conformiteit NRVT / EVS

Dit advies betreft wordt door de NRVT geclassificeerd als een wettelijke taxatie waarop de algemene Gedrags- en Beroepsregels van het NRVT van toepassing zijn. Hierbij gaat de praxis en het wettelijke kader boven de kamerreglementen van het NRVT. Daar waar aansluiting mogelijk is, en dit niet strijdig is, is aansluiting gezocht bij de kamerreglementen. Doordat er sprake is van een wettelijke taxatie, en deze op basis van een gevelopname heeft plaatsgevonden wordt er deels afgeweken van de reguliere uitgangspunten van de EVS.

1.19. Publicatie

Publicatie van (gedeelten van) dit deskundigenadvies is slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van Gloudemans. Daarbij dient opdrachtgever te voorkomen dat door het verstrekken dan wel delen van het deskundigenadvies concurrentiegevoelige informatie wordt verstrekt aan een derde die daarover anders geen beschikking had gekregen. Opdrachtgever is ermee bekend dat het advies tevens in het kader van interne en externe controle door het NRVT kan worden ingezien. Voor het opnemen van het deskundigenadvies als bijlage aan het exploitatieplan is geen toestemming nodig.

1.20. Van toepassing zijnde tuchtrecht

Op het handelen van de deskundigen is het Tuchtrecht van het Nederlandse Register Vastgoed Taxateurs van toepassing, alsmede van de branche- en beroepsorganisaties waarbij de deskundigen zijn aangesloten (zie hiervoor de certificeringen zoals genoemd in paragraaf 1.3).

1.21. Algemene voorwaarden

Op de dienstverlening door Gloudemans is van toepassing de Regeling van Rentmeesters 2015.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

2. Algemene en bijzondere uitgangspunten

2.1. Algemene uitgangspunten

Titelonderzoek

In artikel 6.13, lid 1, sub c onder 1 staat aangegeven dat voor zover nodig een raming van de inbrengwaarde in het exploitatieplan dient te worden opgenomen. Aangezien het een raming betreft heeft er geen titelonderzoek plaatsgevonden. Aangenomen is dat geen eventuele met de onroerende zaak verbonden lasten uit hoofde van erfdienstbaarheden als dienend erf, van kettingbedingen, kwalitatieve verplichtingen en overige lasten en beperkingen zijn gevestigd die een wezenlijk zware belasting betekenen.

Toestand van bodem en grondwater

In het kader van deze raming is geen onderzoek verricht naar de milieuhygiënische toestand van bodem en/of grondwater, die naar huidige inzichten en maatstaven gevaar zou kunnen opleveren voor het milieu en/of volksgezondheid. Als uitgangspunt voor de raming geldt dat er geen sprake is van verontreiniging van bodem en/of grondwater, die het gebruik conform de vigerende bestemming en/of het huidige gebruik in de weg staan, dan wel leiden tot het treffen van maatregelen.

Om in te schatten in hoeverre bovengenoemd uitgangspunt realistisch is hebben deskundigen het bodemloket (www.bodemloket.nl) geraadpleegd om na te gaan of er informatie beschikbaar is over verontreinigingen op of in de te waarderen onroerende zaak, dan wel in de omgeving, op basis waarvan het vermoeden kan bestaan dat er ook verontreinigingen op of in de te waarderen onroerende zaak aanwezig zijn.

Bestemmingsplaninformatie

In het kader van deze opdracht is het bestemmingsplan geraadpleegd op www.ruimtelijkeplannen.nl. Als uitgangspunt voor deze opdracht geldt dat deze informatie actueel en volledig is. Voor de voorgenomen ontwikkeling en (ontwerp) bestemmingsplannen is uitgegaan van de door opdrachtgever beschikbaar gestelde informatie.

Publiekrechtelijke beperkingen

De deskundigen hebben in het kader van deze opdracht kadastrale uittreksels geraadpleegd. Als uitgangspunt voor dit advies geldt dat de publiekrechtelijke beperkingen, zoals weergegeven op de kadastrale uittreksels, actueel en volledig zijn.

Valuta en omzetbelasting

Alle in het advies genoemde bedragen zijn in euro's exclusief omzetbelasting, tenzij anders vermeld en/of wettelijk niet belast met omzetbelasting.

Maatvoering onroerende zaken

Voor de maatvoering is uitgegaan van de kadastrale oppervlakte.

Asbest

In het kader van onderhavige opdracht is geen onderzoek verricht naar de aanwezigheid van asbest en parasieten.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Energielabels
Deskundigen hebben geen energielabels ingezien.

Bouwvergunningen
Aangenomen is dat alle bebouwing is gerealiseerd met bouwvergunning/omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen.

2.2. Bijzondere uitgangspunten
In het kader van de opdracht zijn behoudens het wettelijke kader waarbinnen de raming dient plaats te vinden, de volgende bijzondere uitgangspunten overeengekomen, waarmee bij onderhavig advies rekening dient te worden gehouden.

Onderhavige taxatie betreft een wettelijke taxatie, de afwijkingen worden derhalve gevormd door de wettelijke waarderingsgrondslag. Derhalve worden deze door taxateurs niet gezien als een bijzonder uitgangspunt.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

3. Omschrijving plangebied

3.1. Omschrijving per eigenaar

In bijlage 1 worden de percelen per eigenaar kort omschreven. Hierbij wordt tevens nader ingegaan op de bestemming en de waarderingsgrondslag. Per eigenaar wordt in totaal het volgende aantal vierkante meters gewaardeerd. In het kaartmateriaal en de versnijdingen van ROGEO zit een kleine discrepantie tussen de kadastrale oppervlaktes en de door ROGEO digitale ingemeten oppervlaktes. Deskundigen en opdrachtgever hebben afgesproken de kadastrale oppervlaktes te volgen, met uitzondering van eigenaar 3. Bij eigenaar 3 zorgt de aangegeven plangrens voor een klein verschil. Hierbij wordt de ingemeten oppervlakte van 1.511 m² aangehouden.

Eigenaar	Oppervlakte gronden kadastraal	ROGEO
Eigenaar 1	**2.095.075 m²**	2.095.075 m²
Eigenaar 2	**455.452 m²**	455.452 m²
Eigenaar 3	1.597 m²	**1.511 m²**
Eigenaar 4	**1.597 m²**	1.599 m²
Eigenaar 5	**723 m²**	689 m²
Eigenaar 6	**545 m²**	553 m²
Eigenaar 7	**4.940 m²**	4.961 m²
Eigenaar 8	**3.572 m²**	3567 m²
Eigenaar 9	**2.647 m²**	2657 m²
Eigenaar 10	**8.060 m²**	8060 m²

3.2. Ligging van het plangebied

Het plangebied is globaal gelegen ten westen van het treinstation Arnhem-Zuid. Ten noorden grenst het plan aan de Drielse Rijndijk en rivier de Nederrijn. Ten oosten loopt het plan tot Het Vlot en de Grotenmolenstraat. Aan de zuidzijde van het plan ligt de grens bij Park Lingezegen en Speelbos De Schuytgraaf. Het totale plangebied is circa 400 ha groot.

Overzichtsfoto (bron: www.maps.google.nl)

Uitsnede (bron: : www.maps.google.nl)

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

3.3. Bestemming van de onroerende zaak

Vigerend bestemmingsplan

De onroerende zaak is gelegen in het bestemmingsplan “Schuytgraaf, veegplan 2017” van de gemeente Arnhem, vastgesteld door de raad van deze gemeente op 03-05-2018 en onherroepelijk geworden.

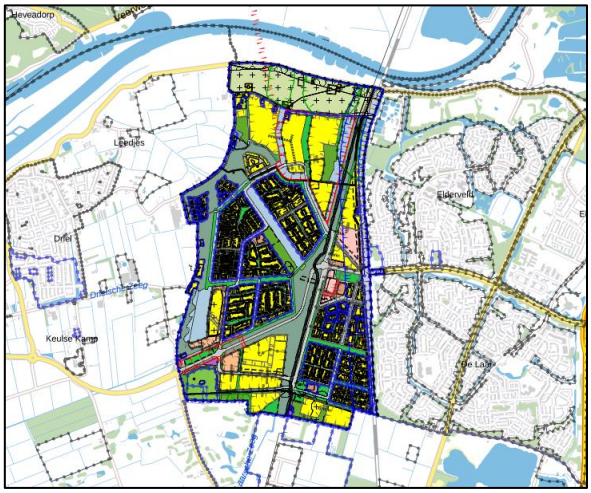

Fragment verbeelding

In dit bestemmingsplan is een gedeelte van de onroerende zaak bestemd tot “woongebied”. De gronden met deze bestemming zijn bestemd voor:

a. het wonen, hieronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen, waarbij gestapelde woningen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'gestapeld';
b. tuinen en erven;

De voor Maatschappelijk aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. onderwijs en zaalsport;
b. gezondheids- en welzijnszorg;
c. levensbeschouwelijke functies;
d. politieke-, belangen- en ideële organisaties/verenigingen en hobbyclubs;
e. openbare dienstverlening:
f. functies vergelijkbaar met die genoemd onder a. tot en met e. van dit lid;
g. bestaande dienstwoningen;

De voor 'Centrum' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, hieronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen;
b. beroep aan huis, mits dit niet meer bedraagt dan 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning;

In dit bestemmingsplan is een gedeelte van de onroerende zaak bestemd tot “wonen nader uit te werken”. De gronden met deze bestemming zijn bestemd voor:

a. het wonen, waaronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen;
b. beroep aan huis, mits dit niet meer bedraagt dan 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning;
c. maatschappelijke voorzieningen, waaronder tevens kinderdagverblijven worden begrepen;
d. groen- en speelvoorzieningen;
e. fiets-, wandel en t oegangspaden;
f. parkeervoorzieningen en straatmeubilair;
g. buurtontsluitingswegen, wegen, woonstraten en andere voorzieningen ten behoeve van het verkeer;
h. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
i. nutsvoorzieningen;
j. geluidsafschermende voorzieningen of -bebouwing;
k. transportleidingen.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Voor een nadere omschrijving van de bestemmingen en aanduidingen van het bestemmingsplan wordt verwezen naar de verbeelding en voorschriften die digitaal te raadplegen zijn via www.ruimtelijkeplannen.nl (referentie NL.IMRO.0202.919-0301).

Schuytgraaf veegplan 2017, herzieningen

Op 17-04-2019 heeft de gemeente Arnhem een herziening op het originele bestemmingplan vastgesteld. In deze herziening worden twee kleine gebieden binnen het plan verder uitgewerkt. Het betreft de velden 2a, 2b en 24.

Voor een nadere omschrijving van de bestemmingen en aanduidingen van de herziening op het bestemmingsplan wordt verwezen naar de verbeelding en voorschriften die digitaal te raadplegen zijn via www.ruimtelijkeplannen.nl (referentie NL.IMRO.0202.941-0301).

Daarna heeft nogmaals een herziening plaatsgevonden. Dit bestemmingsplan is door het college B&W vrijgegeven voor inspraak, waarop zienswijzen zijn ingediend. Hierin worden de velden 6, 11 en beheer verder uitgewerkt.

Voor een nadere omschrijving van de bestemmingen en aanduidingen van de herziening op het bestemmingsplan wordt verwezen naar de verbeelding en voorschriften die digitaal te raadplegen zijn via www.ruimtelijkeplannen.nl (referentie NL.IMRO.0202.954-0201)

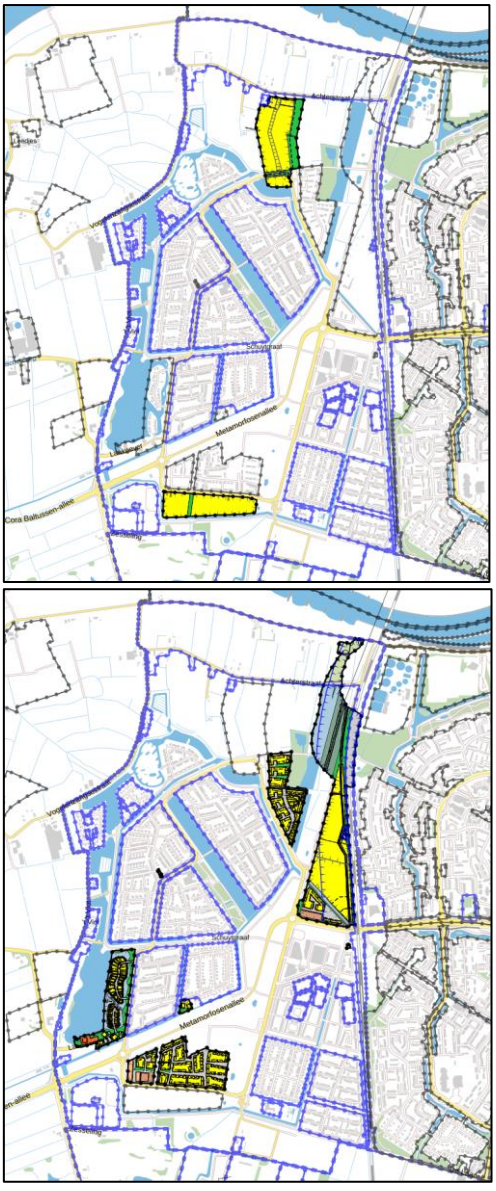

Fragment verbeelding

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Exploitatieplan

Het exploitatieplan Schuytgraaf 2011 is van oorsprong gekoppeld aan het bestemmingsplan "Schuytgraaf 2011". Sinds het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan in 2012, hebben er, ten einde de verdere ontwikkeling van Schuytgraaf mogelijk te maken, meerdere herzieningen plaatsgevonden van het bestemmingsplan. De 11e herziening van het exploitatieplan is gekoppeld aan het bestemmingsplan 'Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer'. Sinds het tot stand komen van het bestemmingsplan in 2011 zijn grote delen van het bestemmingsplan gerealiseerd. Op de onderstaande kaart zijn met rose de bouwvlakken weergegeven die nog gerealiseerd moeten worden.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

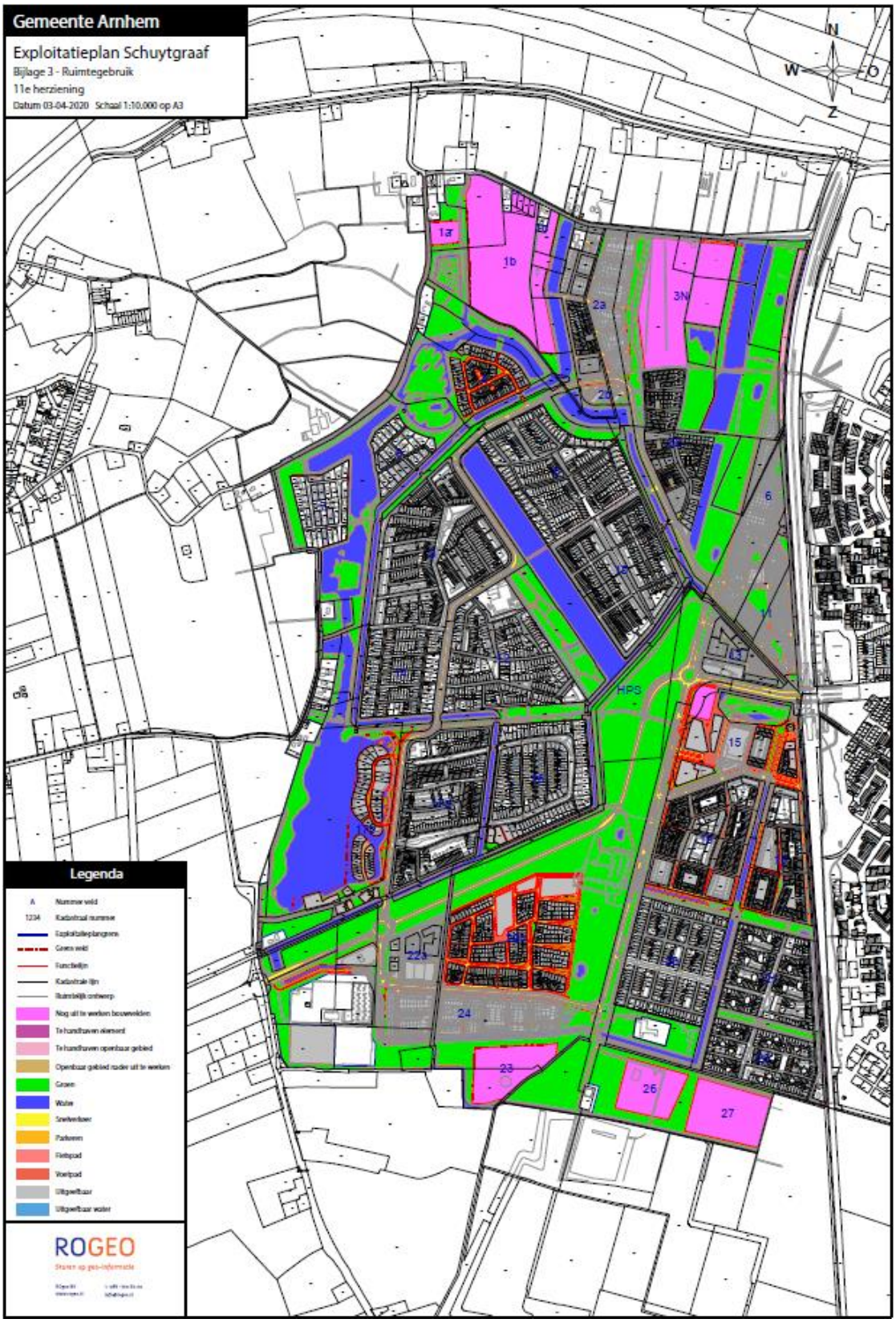

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Eigendomsverhoudingen

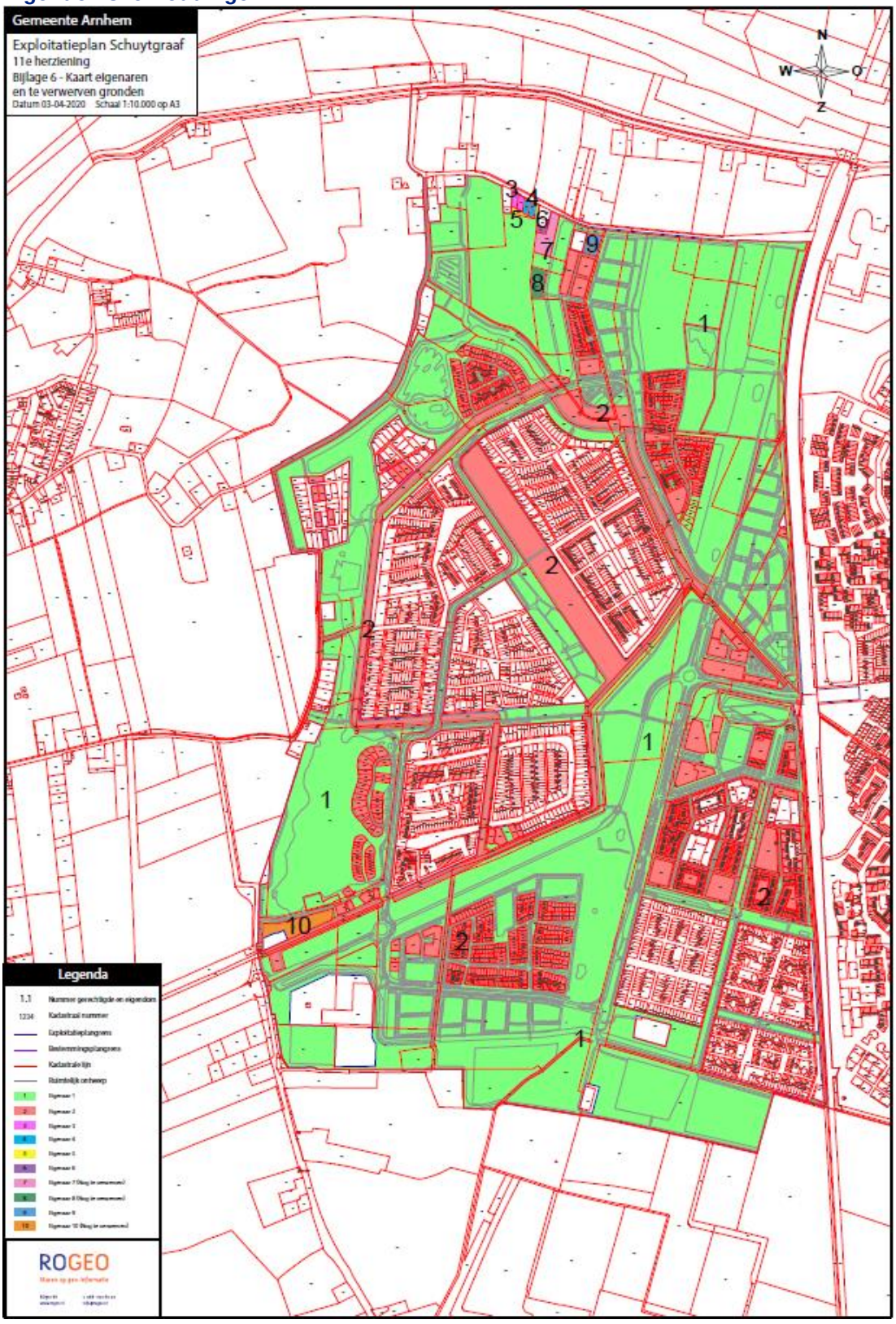

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Op basis van de eigendomsverhoudingen weergegeven op de kaart wordt de toelichting per eigenaar in bijlage 1 uitgewerkt. Voor de delen die al zijn gerealiseerd is door de deskundigen als uitgangspunt gehanteerd dat deze realisatie in het kader van het bestemmingsplan heeft plaatsgevonden. Om tot een juist kostenverhaal te komen dienen in de exploitatieopzet de gemaakte kosten en opbrengsten te worden opgenomen. De inbrengwaarde is een van deze kostensoorten. Voor het bepalen van deze inbrengwaarde zijn deze verrichte werkzaamheden dan ook geëlimineerd. Dit omdat deze apart in de kosten en opbrengsten zijn opgenomen.

Concreet komt dit erop neer dat bij bijvoorbeeld een bestaande woning geen rekening is gehouden met de opstallen en het bouw- en woonrijp maken. Voor de eigenaar van de woning maakt dit niet uit, omdat voor zijn woning reeds een exploitatiebijdrage is betaald.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

4. Waardering

4.1. Inleiding

De opdracht omvat het ramen van de inbrengwaarde. Hieronder wordt een toelichting op de uitgangspunten gegeven die zijn gehanteerd voor het vaststellen van de inbrengwaarde van de gronden.

4.2. Wettelijk kader

Volgens artikel 6.13 van de Wro moet in de exploitatieopzet voor zover nodig een raming van de inbrengwaarde van de gronden worden gemaakt. Deze inbrengwaarden worden beschouwd als kosten in verband met de exploitatie van die gronden. Volgens het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) worden tot de kosten, die redelijkerwijs zijn toe te rekenen aan de inbrengwaarde van de gronden, gerekend de ramingen van:

- de waarde van de gronden in het exploitatiegebied;
- de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt;
- de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten;
- de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied (deze kosten zijn vooralsnog niet in de inbrengwaarde verrekend).

In de Memorie van Toelichting op het wetsvoorstel wordt aangegeven dat de inbrengwaarde gebaseerd dient te worden op de verkeerswaarde van de grond. Hierbij zijn net als bij de Wet voorkeursrecht gemeenten, artikel 40b tot en met 40f van de Onteigeningswet van toepassing verklaard. Bij percelen die zijn onteigend, waarvoor een onteigeningsbesluit is genomen of die op onteigeningsbasis zijn of worden verworven, is de inbrengwaarde gelijk aan de schadeloosstelling ingevolge de Onteigeningswet.

a/b) Met betrekking tot sub (a/b) wordt opgemerkt dat de grond en opstallen een economisch geheel vormen en door de markt niet afzonderlijk worden gewaardeerd. Een splitsing tussen de grond en opstallen is dan ook niet mogelijk op basis van referenties. Indien de in het kader van het bestemmingsplan gerealiseerde woningen worden geëlimineerd staan er in het exploitatiegebied geen opstallen. Derhalve is er alleen sprake van grondwaarde.

c) Met betrekking tot de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten is als uitgangspunt gehanteerd dat de onroerende zaak vrij van huur en gebruik wordt geleverd. De kosten voor het vrijmaken van eigendom zitten reeds in de getaxeerde waarde verdisconteerd (immers bij koop wordt het volledig eigendom verkregen). Uit onderzoek zijn verder geen rechten en lasten naar voren gekomen waarvoor afzonderlijk kosten gemaakt moeten worden om de gronden daarvan vrij te maken. In zoverre er desondanks gerechtigden zijn die bijvoorbeeld kabels en leidingen hebben liggen is aangenomen dat deze kabels en leidingen verlegd zullen worden zonder dat het recht zelf wordt vergoed. De overige kosten voor verleggen van kabels en leidingen zijn reeds in het exploitatieplan opgenomen.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

d) Het bepalen van de kosten voor sloop, verwijdering en verplaatsing van een opstal is op één perceel van toepassing. De uitwerking hiervan is terug te vinden in de bijlage. Op de rest van de gronden zijn geen opstallen aanwezig, daarom zijn geen verdere kosten geraamd.

4.3. Complex

Om te bepalen of de ontwikkelingen tot één of meerdere complexen behoren, is zowel de ruimtelijke als functionele samenhang tussen de ontwikkelingen van belang, alsook de ter plaatse geldende regels en gebruiken betreffende lasten en baten, die uit de exploitatie van de zaak of van een complex, waarvan zij deel uitmaakt, naar verwachting zullen voortvloeien en betreffende de omslag daarvan, voor zover een redelijk handelend koper en verkoper hiermee rekening plegen te houden. In onderstaande paragraaf zal eerst kort worden ingegaan op de planologische geschiedenis van deze locatie, waarna de functionele en ruimtelijke samenhang zal worden beoordeeld. Vervolgens zal de link worden gelegd naar het exploitatieplan.

De Locatie Schuytgraaf is in 1991 aangewezen als VINEX-locatie. Deze ontwikkeling is vervolgens vormgegeven met een integraal bestemmingsplan (Schuytgraaf 2011). De verschillende “velden” die zijn gerealiseerd volgen dan ook feitelijk uit het “moederplan”. De deskundigen zijn dan ook van oordeel dat er sprake is van een ruimtelijke en functionele samenhang, waardoor er sprake is van één complex. Als complex hanteren deskundigen in dit rapport het exploitatieplan (‘Ontwerp 11e Herziening Exploitatieplan Schuytgraaf 2011’).

4.4. Relevante gegevens exploitatieplan

De deskundigen hebben kennis genomen van de gegevens zoals zijn opgenomen in het ontwerp-exploitatieplan. Gelet op de looptijd van het exploitatieplan, alsmede het gegeven dat een deel van de reeds gerealiseerde gebieden geen onderdeel vormen van het exploitatieplan zijn de deskundigen van oordeel dat de gegevens zoals zijn opgenomen in het exploitatieplan niet geschikt zijn voor het opstellen van een residuele berekening voor de complexwaarde. Derhalve zijn de relevante gegevens uit het plan niet opgenomen.

4.5. Overwegingen bij de waardering

Op basis van de in de vorige hoofdstukken vermelde informatie hebben de deskundigen een swot-analyse[2] opgesteld van de belangrijkste zaken die een redelijk handelend en denkend koper in zijn overwegingen bij de waardering van de onroerende zaak zal meenemen. Op basis van de eerder genoemde feiten en omstandigheden komen deskundigen tot de volgende analyse.

[2] Strengths, Weaknesses, Opportunities & Threats

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Strengths	Weaknesses
• Eigen treinstation Arnhem Zuid. • Relatief veel voorzieningen aanwezig door winkelcentrum Schuytgraaf en tenminste twee basisscholen. • Dorps karakter.	• Schuytgraaf is een buitenwijk van Arnhem en ligt qua afstand ver van de binnenstad en de daarbij behorende voorzieningen.
Opportunities	**Threats**
• Het gebied heeft een grote potentie om te worden ontwikkeld ten behoeve van woningbouw. • Door de ligging met veel groen en water kan een hoogwaardige invulling worden verkregen. • Gunstige woningmarkt welke mede wordt veroorzaakt door de lage rentestand en het beperkte aanbod, alsmede de achtergestelde productie. Gelet op de verwachte bevolkingsgroei zal de woningbehoefte vermoedelijk voor langere tijd groter zijn dan het aanbod.	• De Covid-19 pandemie of Coronacrisis heeft ertoe geleid dat diverse nationale overheden maatregelen hebben ingesteld om de verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Door deze maatregelen is sprake van buitengewone marktomstandigheden waarvan de aard, omvang en duur vooralsnog onzeker zijn.

4.6. Beoordeling der onzekerheden

De Covid-19 pandemie of Coronacrisis heeft ertoe geleid dat diverse nationale overheden maatregelen hebben ingesteld om de verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Door deze maatregelen is sprake van buitengewone marktomstandigheden waarvan de aard, omvang en duur vooralsnog onzeker zijn. De invloed op de in dit rapport gepresenteerde marktcijfers en referentietransacties kan op dit moment niet worden ingeschat. Er dient derhalve rekening te worden gehouden met een onzekere taxatie-uitkomst die mogelijk op een later tijdstip dient te worden geactualiseerd.

4.7. Gebruikte methode

Voor het waarderen van vastgoed zijn drie benaderingen toepasbaar: de marktbenadering, de inkomstenbenadering en de kostenbenadering.

1. Bij de marktbenadering, ook wel de comparatieve benadering genoemd, wordt de waarde bepaald aan de hand van gerealiseerde transactieprijzen, die door middel van het aanbrengen van correcties vergelijkbaar worden gemaakt met het te waarderen object (vergelijkingsmethode).
2. Bij de inkomstenbenadering wordt gekeken naar de netto-opbrengsten die uit de toekomstige exploitatie voortvloeien. Voorbeelden van deze benadering zijn de bruto- of netto-huurwaarde-kapitalisatiemethode (BAR/NAR), de discounted-cash-flowmethode (DCF) of de residuele waardemethode.
3. De kostenbenadering wordt onder andere gebruikt indien er onvoldoende referenties zijn om de vorenstaande benaderingen te hanteren doordat er geen markt is, of doordat het specifiek of uniek vastgoed betreft. Bij de kostenbenadering baseert men de waarde op herbouw- of vervangingskosten.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Bij de waardering van de onroerende zaak hebben de deskundigen gebruikgemaakt van de vergelijkingsmethode. Deze methode is naar oordeel van de deskundigen het meest geschikt om de waarde te bepalen omdat op deze wijze rechtstreeks een toetsing plaatsvindt aan de markt.

Bij de vergelijkingsmethode wordt een parallel getrokken met de gerealiseerde koopprijzen die gehanteerd worden in de (directe) nabijheid van de onroerende zaak, danwel bij soortgelijke onroerende zaken elders. Voor de waarde dient rekening te worden gehouden met specifieke (plaatselijke) omstandigheden, zoals de ligging, de grootte van percelen, de bouw- en gebruiksmogelijkheden, het bestaande aanbod, et cetera.

Hierbij wordt door de deskundigen opgemerkt dat de residuele methode minder geschikt is doordat deze zeer gevoelig zijn voor de gehanteerde aannemen en parameters. Dit blijkt o.a. uit de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag d.d. 29 januari 2019 (C/10/428853/HA ZA 13-730). Hierin staat aangegeven dat zelfs indien de residuele grondwaardeberekening met de grootst mogelijke deskundigheid en zorgvuldigheid wordt uitgevoerd de uitkomsten van die methode onvoldoende betrouwbaar zijn om op grond daarvan het resultaat van de vergelijkingsmethode aan te passen. Deze uitspraak ligt in lijn met de IVS 410 Ontwikkelings-vastgoed. Daarin staat aangegeven dat de grondwaarde van ontwikkelingsvastgoed zeer gevoelig kan zijn voor wijzigingen in uitgangspunten of prognoses met betrekking tot de inkomsten of opbrengsten van het voltooide project of de ontwikkelingskosten die moeten worden gemaakt. Dit blijft het geval, ongeacht de gehanteerde methode of methoden, of hoe zorgvuldig de verschillende inputparameters ook worden onderzocht met betrekking tot de waardepeildatum. Nu de te taxeren gronden onderdeel vormen van een zeer groot complex met een langdurige complexe exploitatie dient rekening gehouden te worden dat een residuele berekening nog gevoeliger is. Derhalve is deze methode door de deskundigen als ongeschikt beoordeeld.

4.8. Referenties binnen het plangebied

Taxateurs hebben gekeken naar transacties binnen het plangebied. Hier is één onderhandse bekende referentie uit naar voren gekomen die tweeledig is. Deze gronden zijn aangekocht voor hoger bedrag dan deskundigen waarnemen in de markt.

Deze aangekochte gronden zijn daarop verkocht voor een veel lagere prijs met daarop een bouwclaim. De bouwclaim bestaat uit:

- 58 grondgebonden sociale huurwoningen, waarbij de woningen gedurende 10 jaar onder de liberalisatiegrens voor meerpersoonshuishoudens worden verhuurd;
- 93 grondgebonden vrije sector koop- en of huurwoningen;
- met de daarbij behorende achterpaden, erfafscheidingen en bijgebouwen allen binnen de te verkopen Bouwkavels.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Deskundigen stellen vast dat de partij die de gronden heeft aangekocht en daarop voor een lager bedrag heeft doorverkocht met een bouwclaim, een deficit heeft genomen. Naar oordeel van de deskundigen kan op basis hiervan worden geconcludeerd dat er mogelijk meerdere aspecten hebben meegespeeld in de prijsvorming, waardoor deze referentie niet als zuivere transactie kan worden gezien.

4.9. Referenties buiten het plangebied

Uit onderzoek zijn de volgende referenties gevonden voor uitbreidingslocaties in de omgeving:

Datum akte	Kadastraal	Opp. (m^2)	Koopsom/m^2	Opmerkingen
Scherpenzeel oost				
29 mei 2019	Scherpenzeel E 2822, 3564	7.757 m^2	€ 50,27	Volgens de structuurvisie is deze grond gelegen in de tweede tranche. Door de gemeente is aangegeven dat de aankoop noodzakelijk was voor de aanleg van de installatie van een warmtenet. Dit was ook bij de verkoper bekend. Gelet op het feit dat de grond dus eerder nodig was, valt deze het best te vergelijken met gronden die in de eerste tranche zijn gelegen. Gelet op het feit dat de gemeente de grond snel nodig had, heeft zij hierbij een prijs betaald boven de marktwaarde ter voorkoming van onteigening.
9 november 2018	Scherpenzeel E 2907	2.730	€ 46,00*	
Voorthuizen-Zuid				
10 juli 2018	Voorthuizen, G 5982, 5983	16.180	€ 55,62	Deels voor € 35,00 doorverkocht aan gemeente
10 juli 2018	Voorthuizen, G 5982	8.363	€ 35,00	Complex Kromme Akker-Zuid
15 december 2017	Voorthuizen, G 3725	4104	€ 45,00	

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Barneveld Noord				
28 maart 2019	Voorthuizen, G, 5933, 5932	40.750	€ 35,00 - € 37,00 per m^2	€ 47,42 per m^2 inclusief woning. De woning heeft een woz-waarde (2018) van € 449.000,00. Indien de woning op perceel 5933 voor € 500.000,00 in mindering wordt gebracht op de koopsom, resteert een waarde van circa € 37,00 voor de te ontwikkelen grond. Volgens opgave van de gemeente is bij de aankoop uitgegaan van een koopprijs van de grond van € 35,00 per m^2, hetgeen taxateurs op basis van bovenstaande verrekening niet vreemd overkomt.
Barneveld Zuid				
21-6-2018	Barneveld E 3495, 6219	73.945	€ 48,00 per m^2	Inclusief opstal

** Dit betreft een gedeelte van het 'Flintstonepark'. De grond met een oppervlakte van 2.730 m² is op 9 november 2018 verkocht voor € 81.900,00 aan Ingenious Vastgoed B.V. Taxateurs houden rekening met het feit dat de Koper een kettingbeding is aangegaan, hierover staat het volgende omschreven in de akte van levering Hyp4 74368/40:*
"Koper en verkoper zijn overeengekomen dat verkoper van koper een nabetaling zal verkrijgen van € 2.000,-, zegge: tweeduizend euro per nieuw te ontwikkelen woning. Deze nabetaling zal betaald worden nadat desbetreffende nieuwbouwwoningen zijn verkocht." De woningdichtheid binnen het project is per hectare 257 woningen / 14,9471 ha maakt 17,2 woningen per hectare. Zodra wordt uitgegaan van een oppervlakte van 0,2730 hectare worden er gemiddeld 17,2 woningen x 0,2730 maakt 4,7 woningen gerealiseerd op dit perceel. De nabetaling bedraagt op basis van het voorgaande 4,7 woningen x € 2.000,00 maakt € 9.400,00. Aangezien de verwachtte uitgifte pas plaatsvindt over 6 jaar hebben taxateurs deze nabetaling netto contant gemaakt tegen 2%. Derhalve een nabetaling van afgerond € 8.300,00. Naast deze nabetaling heeft de koper tevens rekening gehouden met te verwachten sloopkosten en verhuis- en herinrichtingskosten. Taxateurs hanteren voor de sloopkosten dezelfde aanname als bij de grondexploitatie van € 5.000,00 per woning. De verhuis- en herinrichtingskosten worden door taxateurs geraamd op eveneens € 5.000,00. Dit bedrag kan lager uitvallen aangezien de onderliggende huurovereenkomsten niet bekend zijn bij taxateurs. Bij 4 objecten volgt een kostenpost van € 40.000,00. Dit netto contant gemaakt over 6 jaar volgt een kostenpost van € 35.000,00. Rekening houdend met de te maken kosten door de ontwikkelaar volgt een grondprijs van (€ 81.900,00 + € 9.400,00 + € 35.000,00) / 2.730 m² maakt afgerond ***€ 46,00 per m² kavel****. Opgemerkt wordt dat deze kosten bij een exploitatieplan door de ontwikkelaar ook weer in mindering zijn te brengen (vormen onderdeel inbrengwaarde).*

Weging referenties

De gevonden referenties voor ruwe bouwgrond buiten het plangebied zijn gelegen in kleinere gemeentes in de omgeving van Arnhem en dateren van december 2017 tot en met mei 2019. Daarmee zijn niet alle referenties even goed vergelijkbaar. Zo zijn Scherpenzeel en Voorthuizen dorpen met ca. 10.000 inwoners. Gemeente Arnhem heeft een hogere aantrekkingskracht en grotere markt waardoor de prijzen voor ruwe bouwgrond gemiddeld hoger zullen liggen. Daarnaast is er een groot verschil in de status van de planvorming. Daar waar de referenties in Scherpenzeel en Voorthuizen betrekking hebben op gronden die aan het begin van de planontwikkeling staan (bestemming dient nog te worden gewijzigd, grotere onzekerheid kosten en opbrengsten), betreft de te taxeren locatie een voormalige VINEX locatie die al jaren in ontwikkeling is. Hierdoor zijn de risico's en onzekerheden per peildatum heden veel minder groot. Anderzijds dient rekening gehouden te worden dat de complexwaarde uitgaat van de waarde van een in één geheel in exploitatie te brengen gebied.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Dit terwijl de feitelijke transacties doorgaans betrekking hebben op een deelgebied en hierbij andere aspecten in de prijsvorming een rol kunnen spelen. Zo kan je in de praktijk zien dat voor de eerste te verwerven percelen doorgaans lagere prijzen worden betaald als gevolg van planologisch risico, en rentekosten en dat bij de laatste te verwerven percelen soms een hogere prijs wordt betaald zodat een mooi aaneengesloten eigendom ontstaat, de komst van extra ontwikkelaars in het gebied kan worden voorkomen, extra snelheid kan worden gekregen, danwel onteigening kan worden voorkomen. Nu de complexprijs uitgaat van de waarde per peildatum uitgaande dat het gehele complex als één geheel in exploitatie wordt genomen kunnen bovenstaande aspecten die bij de prijsvorming wel een rol kunnen spelen niet één op één worden meegenomen bij het bepalen van de complexprijs.

De te taxeren gronden, die onderdeel vormen van het complex Schuytgraaf hebben naar oordeel van de deskundige dan ook een hogere waarde dan de referenties uit de omgeving. Dit blijkt tevens uit de referentie in het plangebied, waarbij grond is ingekocht voor € 130,00 per m² en is doorverkocht voor € 51,00 per m² met bouwclaim.

Op basis van de referenties in de omgeving en de laatste transactie in het plangebied, komen de taxateurs heden tot een complexwaarde van **€ 55,00 per m²**.

4.10. Back-testing

Gloudemans heeft de inbrengwaarde niet eerder geraamd. Derhalve heeft geen back-testing plaatsgevonden.

4.11. Onzekerheden waardering

Op basis van de beschikbare marktinformatie, de marktomstandigheden en de door opdrachtgever beschikbaar gestelde informatie, zijn deskundigen van oordeel dat in onderhavig advies rekening dient te worden gehouden met specifieke waarderings-onzekerheden als gevolg van het feit dat is gewerkt met ramingen op basis van gevelopnamen.

Naast deze onzekerheid dient nog rekening gehouden te worden met de algemene taxatieonzekerheid als gevolg van de corona pandemie. Deze pandemie heeft grote gevolgen voor de wereldwijde economie, alsmede de Nederlandse economie. De effecten op de grondprijzen zijn echter nog niet inzichtelijk.

Als laatste is er nog een onzekerheid doordat er in het plangebied recent weinig transacties hebben plaatsgevonden. De enige transactie die heeft plaatsgevonden betreft een bouwclaimovereenkomst, zodat er meerdere factoren hebben meegespeeld bij het bepalen van de koopsom. Derhalve kan deze niet zondermeer gezien worden als zuivere transactie. Bij de beoordeling van de referenties in andere plangebieden dient rekening gehouden te worden dat deze niet zondermeer vergelijkbaar zijn, waardoor een taxatieonzekerheid ontstaat.

4.12. Effect bijzondere uitgangspunten op de waardering

In onderhavig advies zijn geen bijzondere uitgangspunten gehanteerd.

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

4.13. Finale waardering

Met inachtneming van alle in dit advies genoemde uitgangspunten en informatie is de inbrengwaarde per eigenaar als volgt geraamd:

Eigenaar	Oppervlakte gronden	Inbrengwaarde
Eigenaar 1	2.095.075 m²	€ 115.230.000,00
Eigenaar 2	455.452 m²	€ 25.050.000,00
Eigenaar 3	1.511 m²	€ 85.000,00
Eigenaar 4	1.597 m²	€ 90.000,00
Eigenaar 5	723 m²	€ 40.000,00
Eigenaar 6	545 m²	€ 30.000,00
Eigenaar 7	4.940 m²	€ 270.000,00
Eigenaar 8	3.572 m²	€ 240.000,00
Eigenaar 9	2.647 m²	€ 145.000,00
Eigenaar 10	8.060 m²	€ 445.000,00

Nuland, 15 mei 2020

De deskundigen,

T.A. te Winkel T. Donders

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

5. Plausibiliteitsverklaring

Ondergetekende,

Bedrijfsnaam	Gloudemans
Naam	ir. F.C.L.G. Schavemaker RT, vastgoedadviseur / taxateur RT279307710 (NRVT, Kamer Bedrijfsmatig Vastgoed) en Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs (NVM)
Adres	Postbus 5044
Woonplaats	5201 GA 's-HERTOGENBOSCH

Verder hierna te noemen: "**toetsend deskundige**",

Verklaart:

- Toetsend deskundige heeft onderhavig advies beoordeeld op plausibiliteit van de waarde en de onderbouwing van de waarde.
- Toetsend deskundige heeft het advies d.d. 15 mei 2020 beoordeeld.
- Toetsend deskundige heeft geen interne en/of externe inspectie van het object gedaan.
- Toetsend deskundige heeft alle bijlagen in relatie tot de inhoud van het advies bekeken.
- Toetsend deskundige geeft geen garantie op de compleetheid van het advies en de bijlagen.
- Op basis van de beoordeelde stukken is toetsend deskundige van mening dat de waarde in het advies plausibel is.

Aldus door toetsend deskundige,

F.C.L.G. Schavemaker

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

6. Bijlagen

1. Toelichting per eigenaar

Disclaimer: Dit advies is bestemd voor de in dit advies genoemde opdrachtgever en het doel waarvoor het is opgesteld. Er wordt geen verantwoordelijkheid aanvaard bij gebruik door derden tenzij met schriftelijke toestemming van Gloudemans.

Toelichting per perceel

1.1. Eigenaar 1:

1.2. Aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

Het te waarderen gebied beslaat een grote diversiteit aan percelen. Daarom is onderstaand het totaal beschreven.

	grootte	te taxeren gedeelte
Totaal	**2.095.075 m²**	**2.095.075 m²**

1.3. Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak van voornoemde eigenaar ligt verspreid door het bestemmingsplan “Schuytgraaf” en omvat groen, water, verkeer, parkeren en uitgeefbaar gebied voor diverse soorten woningbouw.

1.4. Zakelijke rechten

Er is geen onderzoek verricht naar zakelijke rechten binnen de eigendommen van de gemeente omdat dit geen meerwaarde ten aanzien van de inbrengwaarde heeft.

1.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster zijn er op de onroerende zaak geen beperkingen bekend in de gemeentelijke beperkingenregistratie en de kadastrale registratie.

1.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

In het deskundigenadvies inbrengwaarde is het vigerende bestemmingsplan opgenomen. De onroerende zaak is gedeeltelijk bestemd als “Wonen – uit te werken”, “Natuur”, “Verkeer” of “Groen”.

1.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming is grotendeels gelijk aan de vigerende bestemming, omdat het plangebied reeds grotendeels is ontwikkeld. De gronden bestemd als “Wonen – uit te werken” zullen verder worden gespecificeerd binnen de bestemming “Wonen”.

1.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

Locatiebeoordeling

De percelen vormen onderdeel van het plangebied. Het plangebied is goed ontsloten richting provinciale weg en de snelweg en goed ontsloten met het spoor door de aanwezigheid van het station Arnhem Zuid.

Objectbeoordeling

De objecten wijken niet af van andere objecten in het exploitatiegebied.

Mate van verhuurbaarheid/gebruik

Gelet op de beoogde bestemming ligt het verhuren/verpachten van de gronden niet voor de hand.

Mate van verkoopbaarheid

Gelet op het (toekomstig) gebruik als onder andere infrastructuur en groen als onderdeel van het plangebied, is verkoop onwaarschijnlijk. Enkel de uitgeefbare gronden komen na ontwikkeling van woningbouw hiervoor in aanmerking.

1.9. Toelichting waardebepaling

De ondergrond ontleent haar hoogste waarde aan de complexwaarde.

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden in het exploitatiegebied	€ 115.230.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 115.230.000,00**

2.1. Eigenaren 2:

Eigenaar 2 vertegenwoordigt de reeds gerealiseerde / uitgegeven gronden. Hierbij hoort tevens een deel openbaar gebied. De gronden zijn in handen van ontwikkelende partijen en (particuliere) eigenaren van de reeds ontwikkelde woningen en overige gebouwen.

2.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

Het te waarderen gebied beslaat een grote diversiteit aan percelen. Daarom is onderstaand het totaal beschreven.

	grootte	te taxeren gedeelte
Totaal	**455.452 m²**	**455.452 m²**

2.3. Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak van voornoemde eigenaar ligt verspreid door het bestemmingsplan “Schuytgraaf” en omvat grote delen reeds gerealiseerde en uitgegeven woningbouw en openbare gebieden.

Bovenstaande foto’s zijn genomen tijdens de opname en geven een weergave van de reeds ontwikkelde woongebieden.

2.4. Zakelijke rechten

Er is geen onderzoek verricht naar zakelijke rechten binnen de eigendommen van deze eigenaren omdat dit geen meerwaarde ten aanzien van de inbrengwaarde heeft.

2.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster zijn er op de onroerende zaak geen beperkingen bekend in de gemeentelijke beperkingenregistratie en de kadastrale registratie.

2.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

In het deskundigenadvies inbrengwaarde is het vigerende bestemmingsplan opgenomen. De onroerende zaak is gedeeltelijk bestemd als “Wonen”, “Wonen – uit te werken”, “Maatschappelijk”, “Gemengd”, “Water” of “Groen”.

2.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming is grotendeels gelijk aan de vigerende bestemming, omdat grote delen van het plan al gerealiseerd zijn. De delen bestemd tot “Wonen – uit te werken” zal verder gespecificeerd worden.

2.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

Locatiebeoordeling

De percelen vormen onderdeel van het plangebied. Het plangebied is goed ontsloten richting provinciale weg en de snelweg en goed ontsloten met het spoor door de aanwezigheid van het station Arnhem Zuid.

Objectbeoordeling

De objecten zijn grotendeels onlangs gerealiseerde of te realiseren woningen. De objecten worden daarmee verwacht te voldoen aan de laatste eisen ten aanzien van veiligheid, energiezuinigheid en dergelijke.

Mate van verhuurbaarheid/gebruik

Een deel van de woningen gaat ingezet worden voor sociale huur of vrije sector huur. De mate van verhuurbaarheid voor deze objecten is daarmee zeer goed.

Mate van verkoopbaarheid

Een deel van de woningen gaat ingezet worden voor particuliere verkoop. De mate van verkoopbaarheid voor deze objecten is daarmee zeer goed.

2.9. Toelichting waardebepaling

De waarde van deze gronden zijn gewaardeerd op basis van de complexprijs. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m².

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden	€ 25.050.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 25.050.000,00**

3.1. Eigenaar 3:

3.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

Door het kader van de plangrens op deze twee percelen wordt niet het gehele kadastrale eigendom meegenomen in het plangebied.

gemeente	sectie	nummer	grootte	te taxeren gedeelte
Arnhem	AF	700	0.07.96 ha	
Arnhem	AF	701	0.08.01 ha	
Totaal			**0.15.97 ha**	**0.15.11 ha**

Uitsnede Kadaster (bron: www.kadaster.nl)

3.3. Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak omvat twee onbebouwde percelen, plaatselijk bekend als Achterstraat tussen nummer 8 en 14 in gelegen, bestaande uit gras/weiland. In de omgeving worden voornamelijk weiland, grasveld en diverse vrijstaande woningen aangetroffen.

Oppervlakte: 1.511 m²

3.4. Zakelijke rechten

Blijkens informatie van het Kadaster is het perceel kadastraal bekend als AF 701 belast met een opstalrecht nutsvoorzieningen op een gedeelte van het perceel ten behoeve van:

a. Gemeente Arnhem
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ ARNHEM

3.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster is er op de onroerende zaak een publiekrechtelijke beperking gevestigd. De landelijke voorziening bevat een beperking ten aanzien van het Exploitatieplan, Wet ruimtelijke ordening. Ingeschreven op 05-03-2018.

3.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

De huidige bestemming binnen het plan “Schuytgraaf, veegplan 2017” is “Wonen – uit te werken”. Deze gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, waaronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen;
b. beroep aan huis, mits dit niet meer bedraagt dan 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning;
c. werkunits in categorie 1 en 2 zoals genoemd in de bij deze regels behorende bijlage 1 'Bedrijvenlijst Algemeen' of daarmee gelijk te stellen bedrijven of activiteiten, met dien verstande dat een werkunit uitsluitend in combinatie met een woning is toegestaan, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 1';
d. maatschappelijke voorzieningen, waaronder tevens kinderdagverblijven worden begrepen;
e. groen- en speelvoorzieningen;
f. fiets-, wandel en toegangspaden;
g. parkeervoorzieningen en straatmeubilair;
h. buurtontsluitingswegen, wegen, woonstraten en andere voorzieningen ten behoeve van het verkeer;
i. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
j. nutsvoorzieningen;
k. geluidsafschermende voorzieningen of -bebouwing;
l. transportleidingen.

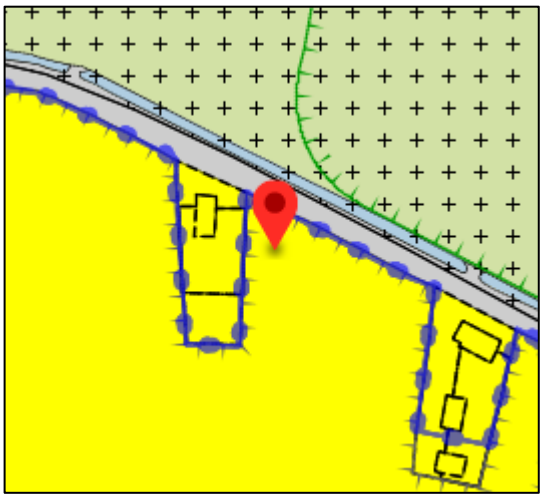

3.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming van de onroerende zaak is wonen. De exacte invulling dient nog te worden uitgewerkt.

3.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

De onroerende zaak ligt binnen het uit te werken plangebied. Daarnaast is reeds een groot deel van het plangebied ontwikkeld. Dit zorgt ervoor dat de onroerende zaak courant is. Gelet op de huidige markt, is er zowel vraag naar ruwe bouwgrond, alsmede bouwkavels. De mate van verkoopbaarheid wordt dan ook als goed beoordeeld.

3.9. Toelichting waardebepaling

De waarde van het onbebouwde perceel wordt ontleend aan de prijs voor ruwe bouwgrond. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m².
Door de deskundigen wordt opgemerkt dat de vraagprijs zoals is weergegeven op www.riantekavel.nl aanzienlijk hoger is dan de complexwaarde. Dit komt doordat de kavel wordt verkocht op basis van de toebedachte bestemming uit het bestemmingsplan, terwijl de inbrengwaarde uitgaat van de waarde van ruwe bouwgrond. Het prijsverschil valt dan ook te verklaren door het verschil in taxatiegrondslag.

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden	€ 85.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 85.000,00**

4.1. Eigenaar 4:

4.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

gemeente	sectie	nummer	grootte	te taxeren gedeelte
Arnhem	AF	698	0.07.99 ha	0.07.99 ha
Arnhem	AF	699	0.07.98 ha	0.07.98 ha
Totaal				**0.15.97 ha**

Uitsnede Kadaster (bron: www.kadaster.nl)

4.3. Omschrijving Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak omvat twee onbebouwde percelen, plaatselijk bekend als Achterstraat tussen nummer 8 en 14 in gelegen, bestaande uit gras/weiland. In de omgeving worden voornamelijk weiland, grasveld en diverse vrijstaande woningen aangetroffen.

Oppervlakte: 1.597 m²

4.4. Zakelijke rechten

Blijkens informatie van het Kadaster is de onroerende zaak niet belast met zakelijke rechten.

4.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster is er op de onroerende zaak een publiekrechtelijke beperking gevestigd. De landelijke voorziening bevat een beperking ten aanzien van het Exploitatieplan, Wet ruimtelijke ordening. Ingeschreven op 05-03-2018.

4.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

De huidige bestemming binnen het plan “Schuytgraaf, veegplan 2017” is “Wonen – uit te werken”. Deze gronden zijn bestemd voor:

a. *het wonen, waaronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen;*
b. *beroep aan huis, mits dit niet meer bedraagt dan 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning;*
c. *werkunits in categorie 1 en 2 zoals genoemd in de bij deze regels behorende bijlage 1 'Bedrijvenlijst Algemeen' of daarmee gelijk te stellen bedrijven of activiteiten, met dien verstande dat een werkunit uitsluitend in combinatie met een woning is toegestaan, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 1';*
d. *maatschappelijke voorzieningen, waaronder tevens kinderdagverblijven worden begrepen;*
e. *groen- en speelvoorzieningen;*
f. *fiets-, wandel en toegangspaden;*
g. *parkeervoorzieningen en straatmeubilair;*
h. *buurtontsluitingswegen, wegen, woonstraten en andere voorzieningen ten behoeve van het verkeer;*
i. *watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;*
j. *nutsvoorzieningen;*
k. *geluidsafschermende voorzieningen of -bebouwing;*
l. *transportleidingen.*

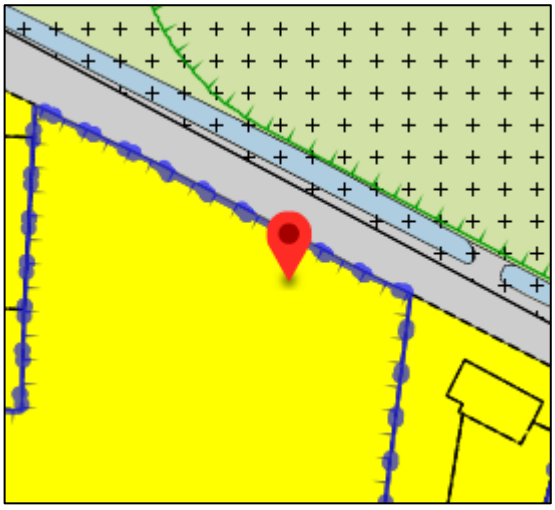

4.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming van de onroerende zaak is wonen. De exacte invulling dient nog te worden uitgewerkt.

4.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

De onroerende zaak ligt binnen het uit te werken plangebied. Daarnaast is reeds een groot deel van het plangebied ontwikkeld. Dit zorgt ervoor dat de onroerende zaak courant is. Gelet op de huidige markt, is er zowel vraag naar ruwe bouwgrond, alsmede bouwkavels. De mate van verkoopbaarheid wordt dan ook als goed beoordeeld.

4.9. Toelichting waardebepaling

De waarde van het onbebouwde perceel wordt ontleend aan de prijs voor ruwe bouwgrond. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m².

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden	€ 90.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 90.000,00**

5.1. Eigenaar 5:

5.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

gemeente	sectie	nummer	grootte	te taxeren gedeelte
Arnhem	AF	1273	0.07.23 ha	0.07.23 ha
Totaal				**0.07.23 ha**

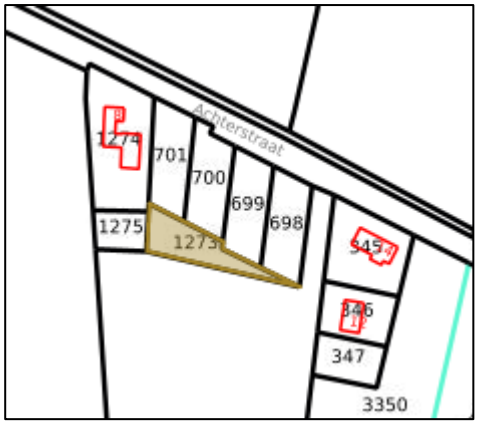

Uitsnede Kadaster (bron: www.kadaster.nl)

5.3. Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak omvat een onbebouwd perceel, plaatselijk bekend als Achterstraat tussen nummer 8 en 14 in gelegen, bestaande uit gras/weiland. Het perceel is niet toegankelijk vanaf de openbare weg. In de omgeving worden voornamelijk weiland, grasveld en diverse vrijstaande woningen aangetroffen.

Oppervlakte: 723 m²

5.4. Zakelijke rechten

Blijkens informatie van het Kadaster is de onroerende zaak niet belast met zakelijke rechten.

5.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster is er op de onroerende zaak een publiekrechtelijke beperking gevestigd. De landelijke voorziening bevat een beperking ten aanzien van het Exploitatieplan, Wet ruimtelijke ordening. Ingeschreven op 05-03-2018.

5.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

De huidige bestemming binnen het plan “Schuytgraaf, veegplan 2017” is “Wonen – uit te werken”. Deze gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, waaronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen;
b. beroep aan huis, mits dit niet meer bedraagt dan 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning;
c. werkunits in categorie 1 en 2 zoals genoemd in de bij deze regels behorende bijlage 1 'Bedrijvenlijst Algemeen' of daarmee gelijk te stellen bedrijven of activiteiten, met dien verstande dat een werkunit uitsluitend in combinatie met een woning is toegestaan, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 1';

d. maatschappelijke voorzieningen, waaronder tevens kinderdagverblijven worden begrepen;
e. groen- en speelvoorzieningen;
f. fiets-, wandel en toegangspaden;
g. parkeervoorzieningen en straatmeubilair;
h. buurtontsluitingswegen, wegen, woonstraten en andere voorzieningen ten behoeve van het verkeer;
i. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
j. nutsvoorzieningen;
k. geluidsafschermende voorzieningen of -bebouwing;
l. transportleidingen.

5.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming van de onroerende zaak is wonen. De exacte invulling dient nog te worden uitgewerkt.

5.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

De onroerende zaak ligt binnen het uit te werken plangebied. Daarnaast is reeds een groot deel van het plangebied ontwikkeld. Dit zorgt ervoor dat de onroerende zaak courant is. Gelet op de huidige markt, is er zowel vraag naar ruwe bouwgrond, alsmede bouwkavels. De mate van verkoopbaarheid wordt dan ook als goed beoordeeld.

5.9. Toelichting waardebepaling

De waarde van het onbebouwde perceel wordt ontleend aan de prijs voor ruwe bouwgrond. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m².

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden	€ 40.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 40.000,00**

6.1. Eigenaar 6:

6.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

gemeente	sectie	nummer	grootte	te taxeren gedeelte
Arnhem	AF	347	0.05.45 ha	0.05.45 ha
Totaal				**0.05.45 ha**

Uitsnede Kadaster (bron: www.kadaster.nl)

6.3. Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak van voornoemde eigenaar ligt aan de achterzijde van Achterstraat 12. Het is niet goed waar te nemen vanaf de openbare weg. De onroerende zaak bestaat uit een onbebouwd perceel met daarop struiken en een aantal bomen.

6.4. Zakelijke rechten

Blijkens informatie van het Kadaster is het perceel niet belast met een zakelijk recht.

6.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster is er op de onroerende zaak een publiekrechtelijke beperking gevestigd. De landelijke voorziening bevat een beperking ten aanzien van het Exploitatieplan, Wet ruimtelijke ordening. Ingeschreven op 05-03-2018.

6.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

De huidige bestemming binnen het plan “Schuytgraaf, veegplan 2017” is “Wonen” met een functieaanduiding “specifieke vorm van wonen-1”. Deze gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, hieronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen, waarbij gestapelde woningen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'gestapeld';
b. tuinen en erven;

De specifieke maatvoering binnen het bouwvlak bedraagt een maximum bouwhoogte van 8 m¹ en een maximum goothoogte van 3 m¹.

6.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming van de onroerende zaak is wonen. De exacte invulling dient nog te worden uitgewerkt.

6.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

Het perceel is bereikbaar via een deels onverhard pad. De onroerende zaak ligt binnen het uit te werken plangebied. Daarnaast is reeds een groot deel van het plangebied ontwikkeld. Dit zorgt ervoor dat de onroerende zaak courant is. Gelet op de huidige markt, is er zowel vraag naar ruwe bouwgrond, alsmede bouwkavels. De mate van verkoopbaarheid wordt dan ook als goed beoordeeld.

6.9. Toelichting waardebepaling

De waarde van het onbebouwde perceel wordt ontleend aan de prijs voor ruwe bouwgrond. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m².

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden	€ 30.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 30.000,00**

7.1. Eigenaar 7:

7.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

gemeente	sectie	nummer	grootte	te taxeren gedeelte
Arnhem	AF	3350	0.49.40 ha	0.49.40 ha
Totaal				**0.49.40 ha**

Uitsnede Kadaster (bron: www.kadaster.nl)

7.3. Omschrijving Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak van voornoemde eigenaar ligt aan de Achterstraat. Het betreft een onbebouwd perceel naast huisnummer 12 en 14. De onroerende zaak bestaat uit een weiland met gras waarop dieren worden gehouden.

7.4. Zakelijke rechten

Blijkens informatie van het Kadaster is het perceel niet belast met een zakelijk recht.

7.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster is er op de onroerende zaak een publiekrechtelijke beperking gevestigd. De landelijke voorziening bevat een beperking ten aanzien van het Exploitatieplan, Wet ruimtelijke ordening. Ingeschreven op 05-03-2018.

7.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

De huidige bestemming binnen het plan “Schuytgraaf, veegplan 2017” is “Wonen” met een functieaanduiding “specifieke vorm van wonen-1”. Deze gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, hieronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen, waarbij gestapelde woningen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'gestapeld';
b. tuinen en erven;

De specifieke maatvoering binnen het bouwvlak bedraagt een maximum bouwhoogte van 8 m¹ en een maximum goothoogte van 3 m¹.

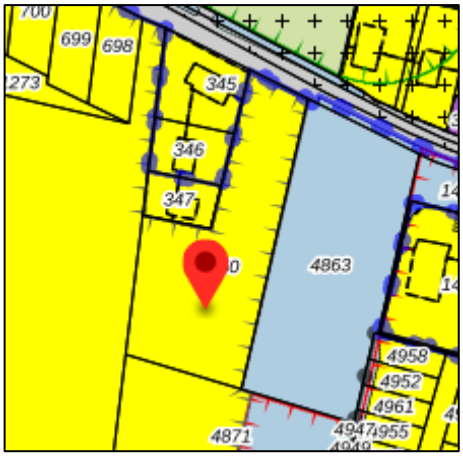

7.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaak

De toebedachte bestemming van de onroerende zaak is wonen. De exacte invulling dient nog te worden uitgewerkt.

7.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

De onroerende zaak ligt binnen het uit te werken plangebied. Daarnaast is reeds een groot deel van het plangebied ontwikkeld. Dit zorgt ervoor dat de onroerende zaak courant is. Gelet op de huidige markt, is er zowel vraag naar ruwe bouwgrond, alsmede bouwkavels. De mate van verkoopbaarheid wordt dan ook als goed beoordeeld.

7.9. Toelichting waardebepaling

De waarde van het onbebouwde perceel wordt ontleend aan de prijs voor ruwe bouwgrond. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m².

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden	€ 270.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 270.000,00**

8.1. Eigenaar 8:

8.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

gemeente	sectie	nummer	grootte	te taxeren gedeelte
Arnhem	AF	3352	0.35.72 ha	0.35.72 ha
Totaal				**0.35.72 ha**

Uitsnede Kadaster (bron: www.kadaster.nl)

8.3. Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak van voornoemde eigenaar ligt aan de Achterstraat. Het is gelegen in het verlengde van Achterstraat 12 en 14. Kadastraal en bestemmingsmatig is er geen bouwvlak bekend op het perceel en het heeft geen huisnummer.

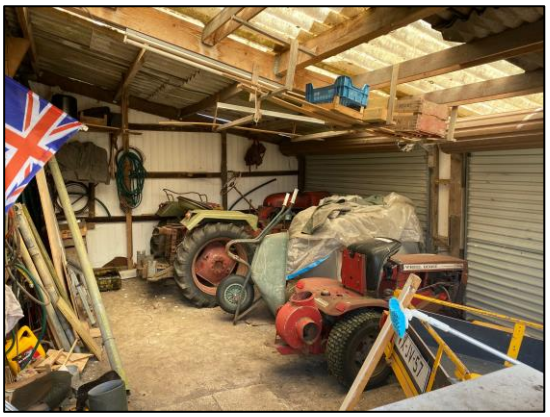

De opstallen bestaan uit een stacaravan, een dubbele garage, schuur met afhang en een vrijstaand houten schuurtje. Volgens opgave van de heer Verheij zijn de opstallen ruim 30 jaar geleden gebouwd. Verder bevat het perceel een vijver en een kleine boomgaard.

8.4. Opname

Deskundigen hebben de onroerende zaak op 11 mei 2020 opgenomen in de aanwezigheid van de heer Verheij (namens eigenaresse) en diens adviseur de heer A.J.M. Witjes.

8.5. Zakelijke rechten

Blijkens informatie van het Kadaster is het perceel niet belast met een zakelijk recht.

8.6. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster is er op de onroerende zaak een publiekrechtelijke beperking gevestigd. De landelijke voorziening bevat een beperking ten aanzien van het Exploitatieplan, Wet ruimtelijke ordening. Ingeschreven op 05-03-2018.

8.7. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

De huidige bestemming binnen het plan “Schuytgraaf, veegplan 2017” is “Wonen – uit te werken” Deze gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, waaronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen;
b. beroep aan huis, mits dit niet meer bedraagt dan 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning;
c. werkunits in categorie 1 en 2 zoals genoemd in de bij deze regels behorende bijlage 1 'Bedrijvenlijst Algemeen' of daarmee gelijk te stellen bedrijven of activiteiten, met dien verstande dat een werkunit uitsluitend in combinatie met een woning is toegestaan, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 1';
d. maatschappelijke voorzieningen, waaronder tevens kinderdagverblijven worden begrepen;
e. groen- en speelvoorzieningen;
f. fiets-, wandel en toegangspaden;
g. parkeervoorzieningen en straatmeubilair;
h. buurtontsluitingswegen, wegen, woonstraten en andere voorzieningen ten behoeve van het verkeer;
i. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
j. nutsvoorzieningen;
k. geluidsafschermende voorzieningen of -bebouwing;
l. transportleidingen.

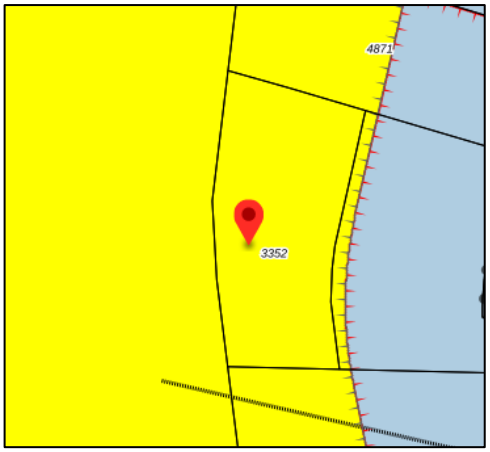

8.8. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming van de onroerende zaak is wonen. De exacte invulling dient nog te worden uitgewerkt.

8.9. Beoordeling en onderbouwing courantheid

Het perceel is bereikbaar via een deels onverhard pad. De onroerende zaak ligt binnen het uit te werken plangebied. Daarnaast is reeds een groot deel van het plangebied ontwikkeld. Dit zorgt ervoor dat de onroerende zaak courant is. Gelet op de huidige markt, is er zowel vraag naar ruwe bouwgrond, alsmede bouwkavels. De mate van verkoopbaarheid wordt dan ook als goed beoordeeld.

8.10. Toelichting waardebepaling

Bij de waardering is rekening gehouden met de uitspraak van de afdeling d.d. 20 juli 2016. Daarin staat letterlijk het volgende opgenomen*: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in haar uitspraak van 29 april 2015, dient voor de raming van de inbrengwaarde in beginsel de datum van het vaststellen van het bestemmingsplan en het exploitatieplan te worden aangehouden, omdat het bij de bepaling van de inbrengwaarde in beginsel gaat om de waarde die de gronden in het exploitatieplan hebben op het tijdstip van de vaststelling van dat plan tegelijkertijd met de vaststelling van het bestemmingsplan. Om die reden is het vorige planologische regime en de eventuele hogere waarde die de gronden onder dat bestemmingsplan hadden, niet relevant. Slechts de feitelijk bestaande situatie kan bij de bepaling van de inbrengwaarde worden betrokken en in zoverre is de voorgaande bestemming voor zover gerealiseerd wel van belang" (einde citaat).*

Nu de waardering een actualisatie betreft van de raming, is in dit geval de peildatum niet gelijk aan de datum van het vaststellen van het bestemmingsplan. Voor de overige aspecten is deze uitspraak echter wel toepasbaar. Dit houdt in dat bij de waardering niet is gekeken naar de voorafgaande bestemming, maar enkel naar de feitelijk bestaande situatie. Dit houdt in recreatief gebruik.

Waarde recreatiekavel

Deskundigen hebben gekeken naar referenties van recreatiewoningen. De grond welke is toegekend aan het object voor het recreatieve gebruik bedraagt circa 500 m². Dit is de minimale oppervlakte welke, gezien de inrichting van het perceel en de opstallen, benodigd is voor het recreatieve gebruik.

#	Datum	Locatie	Woonopp.	Perceelopp.	Prijs kavel
	20-06-2019	Koningsweg 14 H15, Arnhem	50 m²	311 m²	€ 65.500
	14-08-2018	Koningsweg 14 B14	48 m²	380 m²	€ 79.000
	30-01-2019	Koningsweg 14 F23	48 m²	282 m²	€ 63.500

De gevonden referenties zijn gelegen in Arnhem op het park "Droomparken Hooge Veluwe". De recreatiewoningen zijn qua oppervlakte redelijk vergelijkbaar, de referenties zijn enkele vierkante meters groter. De bouwkundige en onderhoudsstaat van de referenties is echter vele malen beter dan de te waarderen recreatiewoning. Tevens beschikt “droomparken Hooge Veluwe” over verschillende algemene voorzieningen en faciliteiten.

Daartegenover staat dat kavel AF 3352 zeer rustig en aantrekkelijk is gelegen. Tevens is de grotere toegedachte perceeloppervlakte van 500 m² een pluspunt ten opzichte van de referenties. Daarnaast bevat het perceel, hoewel verouderd, meerdere opstallen.

Bovenstaande in overweging nemende, sluiten deskundigen aan bij een waarde van **€ 65.000,00** voor de recreatiewoning, overige opstallen en ondergrond

Voor de overige grond, 3.072 m² wordt aansluiting gezocht bij de prijs voor ruwe bouwgrond zoals in het deskundigenadvies inbrengwaarde vastgesteld op basis van referenties op € 55,00 per m². Op basis daarvan is geconcludeerd dat de resterende gronden de hoogste waarde ontlenen aan de complexwaarde. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m². Derhalve een waarde inhoudend van **€ 170.000,00.** Voor de verwijdering van de opstallen is een bedrag van **€ 5.000,00** geraamd.

Omschrijving	Waarde
de gronden die de hoogste waarde ontlenen aan de complexwaarde	€ 170.000,00
de waarde van de opstallen en ondergrond die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	€ 65.000,00
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	€ 5.000,00
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	0,00
Totaal	**€ 240.000,00**

9.1. Eigenaar 9:

9.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

gemeente	sectie	nummer	grootte	te taxeren gedeelte
Arnhem	AF	3348	0.26.47 ha	0.26.47 ha
Totaal				**0.26.47 ha**

Uitsnede Kadaster (bron: www.kadaster.nl)

9.3. Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak van voornoemde eigenaar ligt aan de Achterstraat. Het onbebouwde perceel is naast het perceel van huisnummer 16 gelegen. De perceel bestaat uit een grasveld.

9.4. Zakelijke rechten

Blijkens informatie van het Kadaster is het perceel niet belast met een zakelijk recht.

9.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster is er op de onroerende zaak een publiekrechtelijke beperking gevestigd. De landelijke voorziening bevat een beperking ten aanzien van het Exploitatieplan, Wet ruimtelijke ordening. Ingeschreven op 05-03-2018.

9.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

De huidige bestemming binnen het plan “Schuytgraaf, veegplan 2017” is “Wonen – uit te werken”. Deze gronden zijn bestemd voor:

a. *het wonen, waaronder niet begrepen bewoning van woonwagens of woonschepen;*
b. *beroep aan huis, mits dit niet meer bedraagt dan 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning;*
c. *werkunits in categorie 1 en 2 zoals genoemd in de bij deze regels behorende bijlage 1 'Bedrijvenlijst Algemeen' of daarmee gelijk te stellen bedrijven of activiteiten, met dien verstande dat een werkunit uitsluitend in combinatie met een woning is toegestaan, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 1';*
d. *maatschappelijke voorzieningen, waaronder tevens kinderdagverblijven worden begrepen;*
e. *groen- en speelvoorzieningen;*
f. *fiets-, wandel en toegangspaden;*
g. *parkeervoorzieningen en straatmeubilair;*
h. *buurtontsluitingswegen, wegen, woonstraten en andere voorzieningen ten behoeve van het verkeer;*
i. *watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;*
j. *nutsvoorzieningen;*
k. *geluidsafschermende voorzieningen of -bebouwing;*
l. *transportleidingen.*

De gebiedsaanduiding “wetgevingszone – wijzigingsgebied 2” is van toepassing. Deze aanduiding omvat:

de begrenzing van de bestemmingen gelegen ter plaatse van de aanduiding 'wetgevingzone - wijzigingsgebied 2' te wijzigen ten behoeve van de inrichting van de velden 2 en 3 en de omliggende planstructuur, met dien verstande dat:

1. *na gebruikmaking van deze bevoegdheid het bepaalde in artikel 6 van deze regels van toepassing zal zijn op de gronden die bij de wijziging de bestemming 'Bos' hebben verkregen;*
2. *na gebruikmaking van deze bevoegdheid het bepaalde in artikel 12 van deze regels van toepassing zal zijn op de gronden die bij de wijziging de bestemming 'Groen - Landschap en park' hebben verkregen;*
3. *na gebruikmaking van deze bevoegdheid het bepaalde in artikel 19 van deze regels van toepassing zal zijn op de gronden die bij de wijziging de bestemming 'Verkeer - Wegverkeer' hebben gekregen;*
4. *na gebruikmaking van deze bevoegdheid het bepaalde in artikel 20 van deze regels van toepassing zal zijn op de gronden die bij de wijziging de bestemming 'Water' hebben verkregen;*
5. *na gebruikmaking van deze bevoegdheid het bepaalde in artikel 24 van deze regels van toepassing zal zijn op de gronden die bij de wijziging de bestemming 'Wonen - Uit te werken' hebben verkregen.*

9.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming van de onroerende zaak is wonen. De exacte invulling dient nog te worden uitgewerkt.

9.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

De onroerende zaak ligt binnen het uit te werken plangebied. Daarnaast is reeds een groot deel van het plangebied ontwikkeld. Dit zorgt ervoor dat de onroerende zaak courant is. Gelet op de huidige markt, is er zowel vraag naar ruwe bouwgrond, alsmede bouwkavels. De mate van verkoopbaarheid wordt dan ook als goed beoordeeld.

9.9. Toelichting waardebepaling

De waarde van het onbebouwde perceel wordt ontleend aan de prijs voor ruwe bouwgrond. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m².

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden	€ 145.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 145.00,00**

10.1. Eigenaar 10:

10.2. Kadastrale aanduiding van de onroerende zaken binnen het plangebied

gemeente	sectie	nummer	grootte	te taxeren gedeelte
Arnhem	AF	173	1.00.45 ha	0.80.60 ha*
Totaal				**0.80.60 ha**

* O.b.v. opgave opdrachtgever

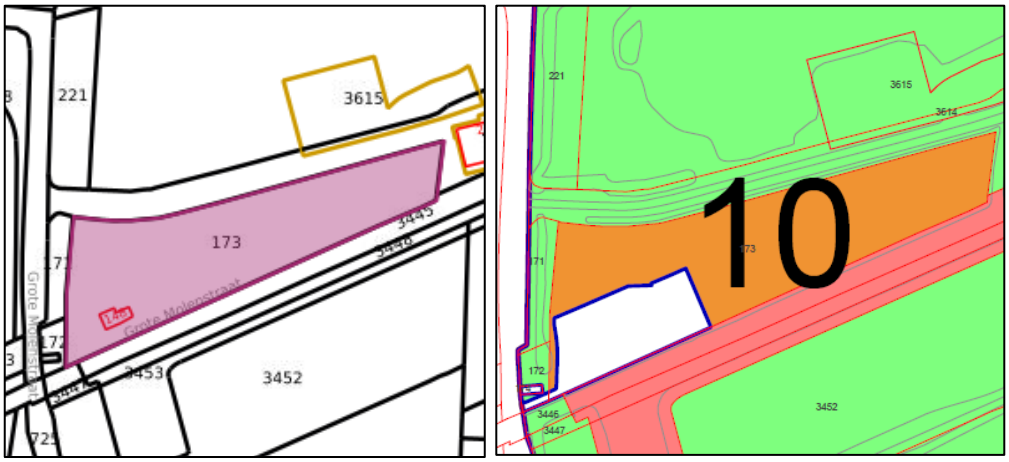

Uitsnede Kadaster (bron: www.kadaster.nl)

10.3. Feitelijke omschrijving van de onroerende zaak

De onroerende zaak van voornoemde eigenaar ligt aan de Grote Molenstraat (148) en de N837. Het omvat een deel van het voornoemde kadastrale perceel (zie bovenstaande kaart). Het betreffende deel van de onroerende zaak omvat een onbebouwd perceel dat in gebruik is als openbaar gebied ten aanzien van groen en water.

10.4. Zakelijke rechten

Blijkens informatie van het Kadaster is het perceel Zakelijk recht als bedoeld in artikel 5, lid 3, onder b, van de Belemmeringenwet Privaatrecht op een gedeelte van perceel. Inhoudend de bevoegdheid tot het aanleggen, gebruiken en in stand houden van een gastransportleiding met eventuele bijbehoren.

De gerechtigde:
Liander Infra N.V.
Zijpendaalseweg 44
6814 CL ARNHEM

10.5. Publiekrechtelijke beperkingen

Blijkens informatie van het Kadaster is er op de onroerende zaak een publiekrechtelijke beperking gevestigd. De landelijke voorziening bevat een beperking ten aanzien van het Exploitatieplan, Wet ruimtelijke ordening. Ingeschreven op 05-03-2018.

10.6. Vigerende bestemming van de onroerende zaken

De huidige bestemming binnen het plan “Schuytgraaf, veegplan 2017” is “Natuur”. Deze gronden zijn bestemd voor:

De voor '[Natuur](#)' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het behoud, herstel en/of ontwikkeling en versterking van de op deze gronden voorkomende landschappelijke, ecologische en natuurwaarden;
b. (onverharde) wegen ten behoeve van bestemmingsverkeer;
c. extensieve recreatie, zoals wandelen, fietsen en paardrijden met de daarbij behorende voorzieningen;
d. bestaande fiets- en wandelpaden;
e. een tunnel voor langzaam verkeer, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'tunnel';
f. een bestaande uilenschuur, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van natuur - 1'
g. struinroutes en speelaanleidingen;
h. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen alsmede schouwpaden en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
i. duikers, steigers, bruggen en straatmeubilair;
j. buurtontsluitingswegen, met dien verstande dat (buurt)ontsluitingswegen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van de zijde van het veld waar de 'figuur - relatie' is weergegeven en met dien verstande dat de buurtontsluitingswegen uitsluitend mogen worden gerealiseerd binnen een afstand van maximaal 50 meter van de 'figuur -relatie';
k. nutsvoorzieningen;
l. geluidswallen;
m. land-art.

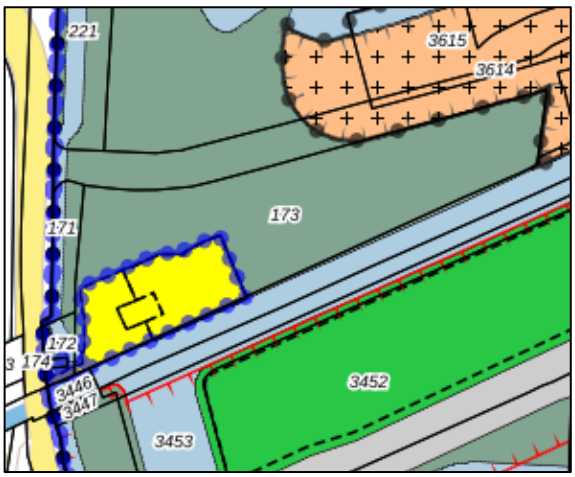

10.7. Toebedachte bestemming van de onroerende zaken

De toebedachte bestemming van de onroerende zaak blijft “Natuur”.

10.8. Beoordeling en onderbouwing courantheid

De onroerende zaak ligt binnen het uit te werken plangebied. Daarnaast is reeds een groot deel van het plangebied ontwikkeld. Dit zorgt ervoor dat de onroerende zaak courant is.

10.9. Toelichting waardebepaling

De ondergrond ontleent haar hoogste waarde aan de complexwaarde. In het deskundigenadvies inbrengwaarde is de prijs voor ruwe bouwgrond op basis van referenties vastgesteld op € 55,00 per m².

Omschrijving	Waarde
de waarde van de gronden	€ 445.000,00
de waarde van de opstallen die in verband met de exploitatie van de gronden moeten worden gesloopt	n.v.t.
de kosten van sloop, verwijdering en verplaatsing van opstallen, obstakels, funderingen, kabels en leidingen in het exploitatiegebied	n.v.t.
de kosten voor het vrijmaken van de gronden in het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkte en zakelijke lasten	n.v.t.
Totaal	**€ 445.000,00**

INGEKOMEN - 6 AUG. 2020

2020-1015142H

AANTEKENEN

De gemeenteraad van gemeente Arnhem
Postbus 99
6800 AB ARNHEM

[redacted]

Betreft: zienswijze op de gewijzigde 11e herziening op het exploitatieplan Schuytgraaf 2011

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bericht ik u de belangen te behartigen van [redacted] terzake de publicatie van het Ontwerpexploitatieplan 'Schuytgraaf 2011, 11e herziening'. Het plan ligt ter inzage tot en met 6 augustus 2020.

De 11e herziening heeft volgens de Toelichting op het plan inhoudelijk betrekking op:

1. De inbrengwaarden zijn naar aanleiding van ingebrachte zienswijzen en (recente) jurisprudentie herijkt.
2. De velden 6 en 11 zijn - op basis van de ruimtelijke raamwerken- als ontwerp velden opgenomen i.p.v. normatieve velden. Ook is de actualiteit van de overige velden verwerkt.
3. De actualiteit wat betreft grondeigendommen is verwerkt.
4. De koppelingseis Spoorzone is in voorliggende herziening van het exploitatieplan vervallen.
5. Het exploitatieplan is herzien naar prijspeil 1-1-2020. Ook zijn de gerealiseerde kosten t/m 31-12-2019 opgenomen.
6. De parameters voor kosten - en opbrengstenstijging zijn geactualiseerd naar de huidige marktsituatie.
7. De kosten van bouw- en woonrijp maken zijn geactualiseerd en aangepast aan de huidige inzichten.
8. De plankostenscan is aangepast aan de actualiteit.

9. De opbrengsten zijn aangepast aan de huidige marktsituatie door aanpassing van de grondprijzen.

Client heeft op 29 januari 2020 een zienswijze ingediend tegen de 11e herziening van het exploitatieplan Schuytgraaf. Client wenst een kavel te kopen van de heer van Schaik die eigenaar is van een tweetal kavels. In het exploitatieplan zijn beide kavels samengevoegd. Het gaat om [redacted] Hoewel bij de terinzagelegging van het onderliggende plan is medegedeeld dat het "oude" plan is komen te vervallen en een nieuwe zienswijze procedure doorlopen dient te worden, zijn de hieronder vermelde bezwaarpunten van cliënt nog altijd van belang:

1. De inbrengwaarde is niet althans onjuist geïndexeerd, dit in tegenstelling tot de kosten. Client wenst een hertaxatie.
2. De kosten zijn t.o.v. de 10e herziening exorbitant gestegen met 18 %. Client vraagt om een toets naar de juistheid daarvan en of de kostenposten wel terecht worden opgevoerd
3. De wegingsfactor is verhoogd naar die van een vrijstaande woning, terwijl daar vanaf het begin af aan al sprake van was. Is het nog billijk om die verhoging na al die jaren nog toe te passen?
4. De bewuste kavels maken in de uitwerking en uitvoering geen deel uit van het plan de Schuytgraaf. De kavels nemen een zeer uitzonderlijke positie in en vallen feitelijk in het geheel buiten het plan. Client en andere belanghebbenden dienen maatwerk te leveren en hebben nagenoeg geen vruchtgebruik van alles waarover het exploitatieplan gaat. De kavels zijn ook niet via de Schuytgraaf te ontsluiten. Client verzoekt om een maatwerkpositie in het exploitatieplan.

Alle voornoemde bezwaren zijn met uitzondering van het eerste punt afgewezen. De voornoemde bezwaarpunten zijn dan ook onderdeel van deze zienswijze.

Inbrengwaarde

Er heeft een hertaxatie plaatsgevonden van de inbrengwaarde. De inbrengwaarde is meer dan verdubbeld, maar ook de kosten zijn flink gestegen en in rekening gebracht. De inbrengwaarde wordt overigens bepaald per datum van vaststelling van het exploitatieplan en cliënt is van oordeel dat de inbrengwaarde in casu nog altijd niet de juiste is en hoger dient te zijn.

Client is van oordeel dat de grondpositie een beduidend hogere waarde heeft dan de getaxeerde inbrengwaarde, gelet op de bijzondere geschiktheid vanwege ligging aan de openbare weg (er is sprake van een zogenaamde voorstrook). Deze ligging maakt dat de grond meer geschikt is voor bebouwing dan gronden die niet aan de bestaande weg liggen. Er is sprake van een hogere waarde dan de complexwaarde (zoals deze in het kader van onteigening bekend is). Marktpartijen zijn in het algemeen bereid meer voor deze voorstrook te betalen dan de prijs voor ruwe bouwgrond(complex). De inbrengwaarde dient minstens tweemaal hoger te zijn dan de huidige inbrengwaarde.

De kosten

Als achteraf blijkt dat de werkelijk gemaakte kosten hoger uitvallen dan vooraf als ramingen in het exploitatieplan waren opgenomen, dan komt dit verschil voor rekening van de gemeente. Zie hieromtrent artikel 6.20 lid 3 Wro:

Artikel 6.20
3.Indien een herberekende exploitatiebijdrage meer dan vijf procent lager is dan een betaalde exploitatiebijdrage, betaalt de gemeente binnen een maand na vaststelling van de afrekening het verschil, voor zover het groter is dan vijf procent, naar evenredigheid terug met rente aan degene die ten tijde van de betaling van de bijdrage, of een gedeelte daarvan, houder was van de desbetreffende omgevingsvergunning, of diens rechtsopvolger.

Kosten in verband met werken, werkzaamheden en maatregelen waarvan het exploitatiegebied of een gedeelte daarvan profijt heeft, en welke toerekenbaar zijn aan het exploitatieplan worden naar evenredigheid opgenomen in de exploitatieopzet (artikel 6.13, lid 6 Wro).

Dat betekent dat om bepaalde kosten (geheel of gedeeltelijk) op te kunnen nemen in de exploitatieopzet, de kosten ook in een directe relatie moeten staan tot de ontwikkeling waarop het exploitatieplan betrekking heeft.

Client is van oordeel dat de kosten onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt, ze zijn te algemeen en niet gedetailleerd weergegeven.

In de eerste plaats moeten de kosten worden beoordeeld op het criterium profijt. De ontwikkeling waar het exploitatieplan betrekking op heeft, moet profijt ondervinden van de uitvoering van de werken, werkzaamheden en maatregelen waarvoor kosten worden gemaakt. Indien de locatie in het geheel geen profijt ondervindt, dan zijn de kosten ook niet te verhalen via de grondexploitatie. Client s van oordeel dat niet tot nauwelijks sprake is van enig profijt zodat de kosten als zodanig niet op hem verhaald kunnen worden.

In de tweede plaats moeten de kosten worden beoordeeld op het criterium toerekenbaarheid. Aan dit criterium wordt voldaan indien er een causaal verband bestaat tussen de kosten en de gebiedsontwikkeling. De kosten voor de uitvoering van werken, werkzaamheden en maatregelen zouden niet gemaakt worden, zonder dat het plan tot ontwikkeling wordt gebracht. Aangezien de kavel van cliënt niet in het plangebied van de Schuytgraaf is gesitueerd, kunnen de kosten van de voornoemde gebiedsontwikkeling niet op hem worden verhaald. Bovendien is het overgrote deel, 90% van het plan, de afgelopen 15 jaar inmiddels gerealiseerd.

In de derde plaats moeten de kosten worden beoordeeld op het criterium proportionaliteit. Indien meerdere locaties (bestaand, in ontwikkeling zijnde, of nog te ontwikkelen) profijt hebben van een werk, een werkzaamheid of een maatregel moeten de desbetreffende kosten naar evenredigheid over deze profijthebbende locaties worden verdeeld. Verweerder heeft niet inzichtelijk gemaakt hoe is omgegaan met het proportionaliteitscriterium.

Geen ruimtelijke/functionele samenhang

Als belangrijkste regel moet gelden dat het gebied waarop het exploitatieplan betrekking heeft minimaal een ruimtelijke en/of functionele samenhang moet hebben. Indien in één bestemmingsplan meerdere, gescheiden locaties zijn opgenomen en tussen deze deellocaties geen ruimtelijke en/ of functionele samenhang bestaat, zal dit ertoe moeten leiden dat voor elke locatie een op zichzelf staand exploitatieplan wordt vastgesteld. Zoals cliënt reeds heeft gesteld, maakt zijn kavel geen deel uit van het plan de Schuytgraaf. Er is geen sprake van ruimtelijke dan wel functionele samenhang. De gemeente verzuimt maatwerk te leveren, in casu dient een op zichzelf staand exploitatieplan te worden vastgesteld, hetgeen eveneens van invloed kan zijn op de vaststelling van de inbrengwaarden voor het totaal van de gronden die wel een ruimtelijke/functionele samenhang hebben.

Conclusie

Client is van oordeel dat het plan gebreken heeft en de in het plan opgenomen inbrengwaarden en de kosten / opbrengsten niet met de vereiste zorgvuldigheid zijn geraamd. Daartoe is van belang dat de exploitatiebijdrage die bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor bouwen verschuldigd is, in eerste instantie veelal op basis van ramingen van kosten en opbrengsten wordt vastgesteld, terwijl slechts onder de voorwaarden van artikel 6.20 van de Wro aanspraak bestaat op terugbetaling van hetgeen te veel is betaald. Voorts dienen de ramingen van de kosten en opbrengsten te voldoen aan de eisen die de Wro en het Bro daaraan stellen. Hieraan is in casu niet voldaan. Het is voor cliënt als particulier nagenoeg onmogelijk om op basis van dit exploitatieplan een woning te realiseren.

Hoogachtend,

[redacted]

[redacted]

DAS
Postbus 23000, 1100DM AMSTERDAM

Frankering betaald postnl

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

R Aangetekend

D-A-1

De gemeenteraad van gemeente Arnhem
Postbus 99
6800AB ARNHEM

3SGQSM7162278

Recommandé

NL

3SGQSM7162278

P2202

DAS HKB.5.20.020313 . VERZONDEN 05 AUG. 2020

Postbus 23000, 1100 DM Amsterdam

330-024

INGEKOMEN - 6 AUG. 2020

achmea rechtsbijstand

2020-10151400

Stichting Achmea Rechtsbijstand
Postbus 4116
7320 AC Apeldoorn

Sophialaan 50
Leeuwarden

Telefoon 088 462 3700
Fax 088 462 2799
klantenservice@achmearechtsbijstand.nl
www.achmearechtsbijstand.nl

Aantekenen R218680193
Gemeente Arnhem
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 99
6800 AB ARNHEM

[redacted]

Geachte heer, mevrouw,

[redacted] vroeg ons om juridische hulp.

Cliënt is het niet eens met het ontwerpexploitatieplan "Schuytgraaf 2011, 11e herziening"
Cliënt woont aan de rand van het gebied en heeft grond in eigendom in het gebied. Cliënt dient om de navolgende redenen een zienswijze in.

De inbrengwaarde van cliënt haar grond moet hoger worden vastgesteld
Cliënt haar grond is gelegen aan de noordzijde van het exploitatiegebied. De grond heeft een meerwaarde ten aanzien van de meer zuidelijk gelegen gronden, gelet op de ligging nabij het open landschap. Verder is cliënt van oordeel dat de ligging van haar perceel op enige afstand van de binnenstad geen zwakte is zoals wordt gesteld in het "Deskundigeadvies inbrenbwaarde" van Gloudemans. Het perceel biedt juist de mogelijkheid om de connectie met het open landschap te behouden terwijl binnen afzienbare tijd de stad kan worden bezocht. Voornoemde punten zijn onvoldoende in het deskundigeadvies benoemd. Cliënt verzoekt u hier alsnog rekening mee te houden en de inbrengwaarde van haar perceel naar boven bij te stellen.

Cliënt vraagt u om haar bij de ontwikkeling van "veld 1b" nauw te betrekken
Cliënt hoopt de rust nabij haar woning te kunnen behouden en vraagt u daar rekening mee te houden bij het verder uitwerken van de plannen van "veld 1b". Zij wordt graag betrokken bij de uitwerking van de plannen voor dit veld.

Cliënt vraagt u het exploitatieplan aangepast vast te stellen
Zij ziet het definitieve exploitatieplan graag tegemoet.

Bel of mail mij gerust als u nog vragen hebt
U bereikt mij op telefoonnummer [redacted] Mailen kan naar klantenservice@achmearechtsbijstand.nl. Ons zaaknummer is [redacted] Wilt u dit nummer altijd noemen als u belt of mailt? Wij kunnen u dan sneller helpen.

[redacted]

achmea rechtsbijs

R **AANGETEKENDE BRIEF NL**
NL Frankering betaald €8.8
16 gr. 202515 05-08-2020 16:22
D
PostNL
NL

3SRPKS429798746 6800AB 99

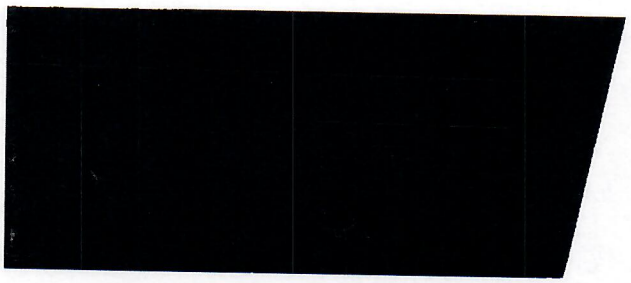

0651

INGEKOMEN - 6 AUG. 2020

Kantoor Zoetermeer / Postbus 23000, 1100 DM Amsterdam
Bezoekadres: Houtsingel 19, 2719 EA Zoetermeer Telefoon via Amsterdam

AANTEKENEN

Gemeenteraad van Arnhem;
Postbus 99
6800 AB ARNHEM

2020-1015141<

Per telefax 0263348310

[redacted]

Betreft: ontwerp exploitatieplan "Schuytgraaf 2011, 11e herziening"

Geachte dames en heren,

Tot mij heeft zich gewend de heer [redacted] inzake het volgende.

Door u is het ontwerp exploitatieplan "Schuytgraaf 2011, 11 e herziening" ter inzage gelegd. Cliënt dient hierbij gedeeltelijk een proforma zienswijze in en verzoekt u om een extra termijn van 2 weken. Dit in verband met het overleggen van een nader advies. Hierbij alvast de volgende zienswijze.

In het exploitatieplan worden de kavels [redacted] als 1 perceel waarbij de perceelsomvang voor exploitatie 1511 m2 bedraagt. In 2020 heeft er een hertaxatie plaatsgevonden van de inbrengwaarde. Deze heeft in de 11e herziening van het ontwerp exploitatieplan meer dan een verdubbelde inbrengwaarde opgeleverd (!). Parallel hieraan heeft een explosieve stijging van de bruto exploitatiebijdrage plaatsgevonden die na aftrek van de inbrengwaarde nog eens met ongeveer 20% zal worden verhoogd aldus de gemeente. Deze kosten worden doorberekend in de netto eind afrekening bij het verkrijgen van een definitieve omgevingsvergunning.

Het verloop van de bruto exploitatiekosten vanaf de 9e herziening in 2018 zoals weer gegeven in hoofdstuk 4.10.2 van de herziene exploitatieplannen spreekt boekdelen.

Versie exploitatieplan -	eenheid-	bijdrage per eenheid -	bruto bijdrage-	inbrengwaarde
2018	6,04	37.356,39 E-	225.459,36 E	41.552,05 E
2019	6,02	40.017,04	240.742,46	41.552,05
2020	6,54	63.352,77	414.479,19	85.000,00

Door uw gemeente is in beginsel afgezien om het perceel te verwerven. Ook tijdens de periode 28 juni 1999 tot en met 16 januari 2007 toen er een gemeentelijk voorkeursrecht op het perceel was gevestigd, is er van de kant van uw gemeente geen belangstelling getoond om de kavels te kopen.

Vanaf 2005 bestaat de toezegging medewerking te verlenen om vrijstaande woningen op de kavels aan de Achterstraat te realiseren. Er is een concept beeldkwaliteitsplan opgesteld en een stedenbouwkundige visie. Helaas kon het toen voorziene bouwproject geen doorgang vinden vanwege de bankencrisis in 2008.

De toegezegde medewerking tot realisatie wordt in de jaarlijkse herzieningen van het exploitatieplan vermeld. Het overgrote deel van het exploitatieplan is de afgelopen 15 jaar gerealiseerd maar de kosten worden elk jaar over het gehele plan, dat al 15 jaar loopt geindexeerd. Ook over de reeds gemaakte kosten van hetgeen reeds lang is gerealiseerd. Dit is niet redelijk en billijk ten opzichte van de situatie van cliënten. Bij elke herziening dienen cliënten in progressieve mate steeds meer te betalen om de reeds gemaakte kosten niet worden vastgezet, maar elke keer worden mee-geindexeerd; alsof de reeds gerealiseerde en daadwerkelijk gemaakte kosten elk jaar feitelijk toenemen. In dit geval is dat onevenredig nadelig voor cliënt en hiermee strijdig met artikel 3:4 lid 2 Awb. De kosten zijn dan ook niet op een zorgvuldige wijze geraamd. Ingevolge artikel 6.20 lid 3 Wro komen de werkelijke gemaakte kosten die hoger uitvallen dan vooraf in ramingen opgenomen voor rekening van de gemeente (verschil).

De kosten zijn niet voldoende inzichtelijk gemaakt en niet beoordeeld op een aantal criteria die in dit kader van belang zijn. Namelijk, het profijt criterium, toerekenbaarheid en proportionaliteit. Voorts is er geen sprake van een functionele dan wel ruimtelijke samenhang. Uw gemeente zou maatwerk moeten leveren door voor deze kavels een op zichzelf staand exploitatieplan vast te stellen.

Verder is cliënt en ook andere kavelbezitters er nooit op gewezen dat er een overeenkomst gesloten had kunnen worden met uw gemeente om het bedrag van de exploitatiebijdrage vast te leggen.

Vervolgens is zeer nadelig dat de gemeente Arnhem zich gedurende jaren op het standpunt stelt dat zij de precieze kosten niet kon berekenen omdat uw gemeente "te weinig inzicht had in de exploitatiekosten die nog zouden komen in de realisatie van het totale plan". De toegezegde medewerking voor zelfrealisatie op de kavels werd hierdoor jarenlang in de "parkeerstand" gezet.

In 2018 zijn voor het eerst de bruto exploitatiebijdragen voor particuliere grondeigenaren binnen het exploitatieplan Schuytgraaf openbaar gemaakt (9e herziening). De bruto bijdrage was toen al opgelopen naar 225.459,36 e. Het bedrag, zie ook tabel pagina 1, is alleen maar progressief gestegen.

Het zou van behoorlijk bestuur getuigen wanneer uw gemeente cliënt de mogelijkheid zou hebben gegeven om tot een overeenkomst te komen over de hoogte van de exploitatiebijdrage en maatwerk zou worden geleverd. Cliënt verzoekt u dit alsnog te doen op basis van de netto exploitatiebijdrage van 2011.

Omdat de kavels in het exploitatieplan Schuytgraaf een bijzondere positie innemen is genoemd maatwerk vereist. Dit mede gelet op criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. Het tussentijds verhogen van de bruto exploitatiebijdrage terwijl een geïnteresseerder koper sinds 2018 met de gemeente Arnhem in nauw overleg is over een te bouwen woning en de daaraan verbonden exploitatiekosten, is zeer onwenselijk en niet billijk. Ook hier zou het niet meer dan redelijk en fatsoenlijk zijn als, bij voortschrijdende afspraken tussen twee partijen over het financiële kader van een te realiseren project, de te betalen exploitatiebijdrage wordt vastgeklikt. Als dat niet gebeurt, dan wordt door toedoen van de gemeente de particuliere zelfrealisatie van een woning op de kavels feitelijk onmogelijk gemaakt.

Cliënt is dan ook van oordeel dat het plan gebreken heeft en de in het plan opgenomen kosten en opbrengsten niet met de vereiste zorgvuldigheid zijn geraamd. Voorts dienen de ramingen van de kosten en opbrengsten te voldoen aan de eisen die de Wro en het Bro daaraan stellen. Hier is niet aan voldaan.

Ik verzoek u het plan dan ook niet op deze manier vast te stellen en alsnog te bepalen dat maatwerk geleverd dient te worden.

In afwachting van uw berichten, teken ik,

Met vriendelijke groet,

DAS

[redacted]

DAS
Postbus 23000, 1100DM AMSTERDAM

Frankering betaald postnl

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

R Aangetekend

D-A-1

Gemeenteraad van Arnhem
Postbus 99
6800AB ARNHEM

3SGQSM6880404

Recommandé

NL

P2202

3SGQSM6880404

DAS

WOEK.1.20.068663 VERZONDEN 05 AUG. 2020

Postbus 23000, 1100 DM Amsterdam

330-024

Zienswijzenrapport 11e herziening exploitatieplan Schuytgraaf - geanonimiseerd

Voorliggend document bevat een samenvatting en beantwoording van de ingediende zienswijzen naar aanleiding van het ontwerp elfde herziening exploitatieplan "Schuytgraaf 2011".

De elfde herziening van het exploitatieplan heeft ingevolge het bepaalde in artikel 6.14 lid 1 en 6.15 lid 3 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) vanaf 26 juni 2020 gedurende zes weken, tot en met 6 augustus 2020 in ontwerp ter inzage gelegen. In dit kader zijn drie zienswijzen ontvangen. De zienswijzen zijn alle beantwoord in voorliggend zienswijzenrapport.

Dit rapport maakt onderdeel uit van het raadsvoorstel tot vaststelling van de elfde herziening van het exploitatieplan.

Het rapport is als volgt opgebouwd:
In paragraaf 1 is een genummerde lijst opgenomen van relamantnummers van degenen die een zienswijze hebben ingediend. Bij de gemeente zijn de namen van de betreffende reclamanten bekend.
Paragraaf 2 bevat een samenvatting van de ingediende zienswijzen. Naast de samenvatting van elk zienswijze-onderdeel is een beantwoording opgenomen.

1. Indieners zienswijzen naar aanleiding van het ontwerp van de elfde herziening exploitatieplan Schuytgraaf

	Naam	Straat/Postbus	Postcode	Plaats
1	Reclamant 1			Duiven
2	Reclamant 2			Arnhem
3	Reclamant 3			Utrecht

2. Samenvatting en beantwoording van de ingediende zienswijze

	Zienswijze		**Beantwoording**
1.	**Reclamant 1**		
1.	a.	*Inbrengwaarde* Er heeft een hertaxatie plaatsgevonden van de inbrengwaarde. Reclamant stelt dat de inbrengwaarde nog altijd niet de juiste is en hoger dient te zijn. Reclamant is van oordeel dat de grondpositie een beduidend hogere waarde heeft dan de getaxeerde inbrengwaarde, gelet op de	Zoals in het taxatierapport inbrengwaarde is aangegeven zijn de taxateurs bij de taxatie van de inbrengwaarde uitgegaan van de complexwaarde. In deze taxatiebenadering worden de lasten en baten van alle in het complex gelegen gronden voor zover een redelijk handelend koper en verkoper hier rekening mee houden omgeslagen en geëgaliseerd, waardoor in beginsel aan alle gronden in het complex dezelfde waarde wordt toegekend.

	Zienswijze		Beantwoording
		bijzondere geschiktheid vanwege ligging aan de openbare weg (er is sprake van een zogenaamde voorstrook). Er is sprake van een hogere waarde dan de complexwaarde.	Voor de gronden van reclamant geldt dat niet op voorhand kon worden gezegd dat deze gronden zelf een zodanig bijzondere geschiktheid hebben dat dit de eigenschap van voorstrook impliceert. De gronden liggen weliswaar aan een bestaande openbare weg, maar het bestemmingsplan voorziet in tal van bestemmingen, niet alleen woningen maar ook kantoren , maatschappelijke voorzieningen, groen, wegen, cultuur en ontspanning, etcetera. Een redelijk handelend koper kon niet op voorhand beoordelen, of deze gronden bestemd zouden worden voor bebouwing, zo ja wat voor bebouwing en of deze bebouwing via de bestaande openbare weg ontsloten zou worden. Uit prijsonderzoek is ook niet gebleken dat de markt voor gronden aan bestaande openbare wegen bereid is (geweest) meer te betalen dan voor de overige gronden. Om deze reden zijn de taxateurs ook voor gronden aan bestaande openbare wegen uitgegaan van de complexwaarde.
1.	b.	*Kosten* De kosten zijn, t.o.v. de 10e herziening, exorbitant gestegen met 18%. Reclamant vraagt om een toets naar de juistheid en of de kostenposten wel terecht worden opgevoerd.	De maximaal te verhalen kosten zijn gestegen van (140,9 mln bij de 10de herziening naar 186,2 mln bij de 11de herziening). De hogere maximaal te verhalen kosten zijn hoofdzakelijk het gevolg van de hertaxatie van de inbrengwaarde. Het opnieuw vaststellen van de inbrengwaarde, was tot voor kort niet aan de orde. De gronden zijn in het jaar van vaststelling van het moederexploitatieplan ‘ingebracht’ en voor dat peiljaar getaxeerd. Vanaf dat moment gelden de kosten van inbrengwaarde als boekwaarde. In de herzieningen daarna is rente toegerekend aan die boekwaarde. Recente jurisprudentie inzake de inbrengwaarde geeft nieuwe inzichten. Waar in het verleden werd gesteld dat de inbrengwaarde een 'statisch karakter' heeft, oordeelt de Afdeling in recente jurisprudentie dat deze een 'dynamisch karakter' heeft, zoals de andere kostenposten. Dit betekent dat ook de geraamde inbrengwaarden van gronden in voorkomend geval moeten worden herzien. De gemeente heeft daartoe een taxateur gevraagd de inbrengwaarde voor het complex Schuytgraaf te hertaxeren. De getaxeerde waarde is verwerkt in de 11de herziening Exploitatieplan Schuytgraaf en resulteert in een aanzienlijke stijging van de maximaal te verhalen kosten. Daarnaast resulteert het verwerken van de gerealiseerde kosten en het actualiseren van plankosten voor een verhoging van de maximaal te verhalen kosten. Tevens geldt dat de vervanging van het oorspronkelijk opgenomen normatieve programma voor uit te werken velden in het programma zoals dat mogelijk wordt gemaakt in de uitwerkingsplannen, zorgt voor een verhoging van de maximaal te verhalen kosten.

	Zienswijze		Beantwoording
			In artikel 6.2.3 t/m 6.2.5 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is een kostensoortenlijst opgenomen. Daarop staan alle kostensoorten die de gemeente in de exploitatieopzet van het exploitatieplan moet opnemen (voor zover van toepassing) en publiekrechtelijk moet verhalen. Kostensoorten die niet op de lijst staan mogen niet publiekrechtelijk verhaald worden en zijn niet opgenomen in het exploitatieplan Schuytgraaf.
		Als achteraf blijkt (na vaststelling van de afrekening) dat de werkelijk gemaakte kosten hoger uitvallen dan vooraf als ramingen in het exploitatieplan waren opgenomen dan komt dit verschil voor rekening van de gemeente (art. 6.20 lid 3 Wro).	Het artikel 6.20 lid 3 ziet toe op de eindafrekening van het exploitatieplan, dat wil zeggen na uitvoering van de in een exploitatieplan voorziene werken, werkzaamheden en maatregelen en het ontvangen van exploitatiebijdragen. In het exploitatiegebied Schuytgraaf zijn nog niet alle werken, werkzaamheden en maatregelen uitgevoerd en is nog geen sprake van een eindafrekening.
		Reclamant is van oordeel dat de kosten onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt, ze zijn te algemeen en niet gedetailleerd weergegeven.	Om redenen van financiële belang (van onder andere de belangen bij aanbestedingsprocedures), zijn diverse posten gegroepeerd weergegeven in het exploitatieplan. De kosten zijn geraamd op basis van civieltechnische eenheidsprijzen en ramingen opgesteld door de afdeling civiele werken. In bijlage 10 van het exploitatieplan is een overzicht van de kosten opgenomen.
		Reclamant is van oordeel dat niet of nauwelijks sprake is van enig profijt zodat de kosten als zodanig niet op hem verhaald kunnen worden. Reclamant stelt dat zijn kavel niet in het plangebied van de Schuytgraaf is gesitueerd en dat daarom de kosten van de voornoemde gebiedsontwikkeling niet op hem kunnen worden verhaald (toerekenbaarheid). Het is niet inzichtelijk hoe omgegaan wordt met het proportionaliteitscriterium.	Het is niet duidelijk of reclamant doelt op profijt voor het hele exploitatiegebied of alleen voor zijn locatie. In het eerste geval merkt de gemeente het volgende op. In paragraaf 1.4 van het exploitatieplan is met betrekking tot het kostenverhaal toegelicht dat de gemeente verplicht is tot kostenverhaal, waarbij deze verplicht te verhalen kosten, conform de regels uit afdeling 6.4 Wro, zullen worden verhaald ten laste van de eigendommen binnen het exploitatieplangebied waar het uitgeefbaar gebied is voorzien. De kavels aan de Achterstraat vallen binnen het exploitatieplangebied, zoals weergegeven in bijlage 1 behorende bij het exploitatieplan. Bij de toerekening van de kosten is rekening gehouden met de criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. In hoofdstuk 4 van het exploitatieplan is daarbij het volgende opgenomen: "*Tenzij anders vermeld leveren de investeringen alleen profijt op voor het exploitatiegebied, worden ze alleen gedaan voor dit exploitatiegebied en zijn om die reden volledig toerekenbaar aan dit exploitatieplan."* De Hoofdplanstructuur en Spoorzone zijn hierop uitzondering zoals is vermeld in paragraaf 4.5.3: "*De*

	Zienswijze		Beantwoording
			Hoofdplanstructuur ligt volledig binnen het exploitatiegebied Schuytgraaf. Ten aanzien van het uitgeefbaar gebied ligt een deel binnen het exploitatiegebied, maar ook een aanzienlijk gedeelte buiten het exploitatiegebied. Daarmee wordt voldaan aan de eis van toerekenbaarheid en profijt". Het proportionele aandeel van de aan het exploitatiegebied toe te rekenen kosten van de realisatie van de Hoofdplanstructuur is daarbij in paragraaf 4.5.3 inzichtelijk gemaakt. Dit geldt eveneens voor de Spoorzone. Verder is van belang dat het voor de opname van een kostenpost het voldoende is dat een deel van het exploitatiegebied er profijt van heeft (art. 6.13 lid 6 Wro). Mocht reclamant bedoelen te zeggen dat hij van mening is dat niet alle kostenposten profijt hebben voor zijn locatie dan is het een misverstand te menen dat, als dat zo zou zijn, de kosten niet ook aan zijn locatie kunnen worden toegerekend. Als een kostenpost op het niveau van het gehele exploitatiegebied wordt opgenomen omdat het geheel of een deel ervan profijt ondervindt, worden de kosten van die post over het geheel omgeslagen. Omslag vindt dan plaats naar rato van de financiële draagkracht van de (uitgeefbare) gronden.
1.	c.	*Woningcategorie: gewogen eenheden* De wegingsfactor is verhoogd naar die van een vrijstaande woning, terwijl daar vanaf het begin af aan al sprake van was. Is het nog billijk om die verhoging na al die jaren nog toe te passen?	In het verleden is bij herzieningen van het exploitatieplan Schuytgraaf uitgegaan van een normatief programma op de percelen waar een nog uit te werken bestemming voor gold. Aan de gronden van kavel AF700 / AF701 is ook zo'n uit te werken bestemming toegekend. Dit is in lijn met de algemene werkwijze die voor velden met een nog uit te werken bestemming wordt gehanteerd. Naar aanleiding van de mondelinge en schriftelijke communicatie met de indiener van de zienswijze en tevens koper van de kavel AF 700 / AF 701, en het voornemen om op deze kavel één woning te realiseren, is in het exploitatieplan het programma op de kavel AF 700 / AF 701 aangepast naar één vrijstaande woning. Hiermee beoogt de gemeente voor de (potentiële) koper duidelijkheid en transparantie te geven in de hoogte van de exploitatiebijdrage, o.b.v. het door de koper gewenste programma op kavel AF 700 / AF 701. In het exploitatieplan Schuytgraaf (paragraaf 1.5) is hierover het volgende vermeld: *"Met betrekking tot die onderdelen waarvoor nog een uitwerkingsplan moet worden opgesteld en die nog normatief zijn opgenomen in het exploitatieplan, zijn de eisen en de financiële gegevens*

	Zienswijze		Beantwoording
			in dit exploitatieplan nog globaal van karakter. Deze globale onderdelen zullen pas bij de procedure van betreffend uitwerkingsplan een gedetailleerde invulling krijgen in de dan vast te stellen herziening van het exploitatieplan." en *"De exploitatiebijdrage per eigenaar is voor de percelen waar nog een uitwerkingsplicht voor geldt, gebaseerd op een normatief programma. Het werkelijke bedrag kan afwijken van de huidige berekening in geval bij een uitwerkingsplicht een ander programma qua uitgeefbaar en openbaar gebied (en de verhouding tussen die beide) wordt verondersteld. Bij het uitwerkingsplan voor het betreffende perceel zal de exploitatiebijdragemeer afgestemd zijn op het te verondersteld ontwikkelen programma en op het verondersteld aan te leggen openbaar gebied*."
1.	d.	*Ruimtelijke / functionele samenhang* De bewuste kavels maken in de uitwerking en uitvoering geen deel uit van het plan de Schuytgraaf. De kavels nemen een zeer uitzonderlijke positie in en vallen feitelijk in het geheel buiten het plan. Reclamant en andere belanghebbenden dienen maatwerk te leveren en hebben nagenoeg geen vruchtgebruik van alles waarover het exploitatieplan gaat. De kavels zijn ook niet via de Schuytgraaf te ontsluiten. Reclamant verzoekt om een maatwerkpositie in het exploitatieplan. Als belangrijkste regel moet gelden dat het gebied waarop het exploitatieplan betrekking heeft minimaal een ruimtelijke en / of functionele samenhang moet hebben. Reclamant stelt dat de kavel geen deel uit maakt van het plan de Schuytgraaf, er is geen sprake van ruimtelijke dan wel functionele samenhang.	De kavels maken wel onderdeel uit van het Exploitatieplan Schuytgraaf. In een beroep tegen het Exploitatieplan Schuytgraaf, zoals vastgesteld in het moederplan, is de begrenzing aan de orde geweest en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft daarover een uitspraak gedaan. Op 22 februari 2012 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan inzake het Exploitatieplan Schuytgraaf (ECLI:NL:RVS:2012:BV6580). *Een van de appellanten betoogt dat haar percelen, kadastraal bekend onder de naam […] en […], ten onrechte in het exploitatieplan zijn opgenomen. Hiertoe wordt aangevoerd dat er geen directe toegang tot de voorzieningen is en dat deze ook niet voor die percelen zijn bedoeld. Zij acht het dan ook willekeurig dat deze kosten door de raad aan haar worden doorberekend.* *De afdeling oordeelt dat haar percelen niet ten onrechte in het exploitatieplan zijn opgenomen, het betoog van appellant faalt dan ook.* *Wat betreft de uit hoofde van het exploitatieplan te verhalen kosten overweegt de Afdeling dat de kosten die in een exploitatieplan mogen worden opgenomen limitatief zijn vastgelegd in de artikelen 6.2.3 en 6.2.4*

	Zienswijze		Beantwoording
			van het Bro. Hieromtrent overweegt de Afdeling dat een verdeling van kosten binnen het exploitatiegebied geschiedt aan de hand van de artikelen 6.18 en 6.19 van de Wro, welke dwingend voorschrijven op welke wijze de per omgevingsvergunning voor bouwen verschuldigde exploitatiebijdrage wordt berekend. *Gelet hierop ziet de Afdeling in hetgeen op dit punt is aangevoerd geen aanleiding voor het oordeel dat willekeurige doorberekening van kosten aan de orde is. Het betoog faalt.* Op basis van bovengenoemde uitspraak van de Raad van State wordt niet aan het verzoek voldaan.
2.	**Reclamant 2**		
2.	a.	*Inbrengwaarde* De inbrengwaarde van de gronden van de reclamant moet hoger worden vastgesteld. De grond van reclamant heeft een meerwaarde gelet op de ligging nabij het open landschap. De ligging van het perceel '*op enige afstand van de binnenstad*' is geen zwakte zoals wordt gesteld in het 'Deskundigeadvies inbrengwaarde' van Gloudemans. Het perceel biedt juist de mogelijkheid om de connectie met het open landschap te behouden terwijl binnen afzienbare tijd de stad kan worden bezocht. Voorgenoemde punten zijn onvoldoende in het deskundigenadvies benoemd. Reclamant verzoekt rekening te houden met bovenstaande en de inbrengwaarde van het perceel naar boven bij te stellen.	Zoals in het taxatierapport inbrengwaarde is aangegeven zijn de taxateurs bij de taxatie van de inbrengwaarde uitgegaan van de complexwaarde. In deze taxatiebenadering worden de lasten en baten van alle in het complex gelegen gronden voor zover een redelijk handelend koper en verkoper hier rekening mee houden omgeslagen en geëgaliseerd, waardoor in beginsel aan alle gronden in het complex dezelfde waarde wordt toegekend. Deze benadering heeft tot gevolg dat er geen verschil in waarde wordt toegekend tussen de percelen in het complex, en dus ook geen rekening wordt gehouden met een differentiatie in percelen die dichterbij of verder van de binnenstad liggen en dichterbij of verder van open landschap.

	Zienswijze		Beantwoording
2.	b.	*Ontwikkeling Veld 1b* Reclamant geeft aan graag betrokken te worden bij de uitwerking van de plannen voor veld 1b.	De gemeente neemt kennis van het verzoek.
3.	**Reclamant 3**		
3.	a.	*Indexatie kosten* Het overgrote deel van het exploitatieplan is in de afgelopen 15 jaar gerealiseerd, maar de kosten worden elk jaar over het gehele plan geïndexeerd. De reeds gemaakte kosten worden niet vastgezet, maar elke keer mee-geïndexeerd, alsof de reeds gerealiseerde kosten en daadwerkelijk gemaakte kosten elk jaar feitelijk toenemen. Dit is niet redelijk en billijk ten opzichte van de situatie van reclamant. Dit is onevenredig nadelig voor reclamant en strijdig met artikel 3:4 lid 2 Awb.	Voor de gerealiseerde kosten wordt de boekwaarde opgenomen. Over de gerealiseerde kosten wordt in het exploitatieplan rente in rekening gebracht conform de kostensoortenlijst onder 6.2.4. Indexatie van reeds gerealiseerde kosten is daarom niet van toepassing. Indexatie vindt plaats over nog niet gerealiseerde kostenposten. Er is geen sprake van onbillijkheid. Deze handelwijze is standaard in exploitatieplannen. De gemeente ziet niet in waarom dit voor exploitanten onevenredig nadelig zou zijn.
3.	b.	*Kostenraming* De kosten zijn niet op zorgvuldige wijze geraamd, aldus reclamant. Ingevolge artikel 6.20 lid 3 Wro komen de werkelijke gemaakte kosten die hoger uitvallen dan vooraf in ramingen opgenomen, voor rekening van de gemeente.	Het artikel 6.20 lid 3 ziet toe op de eindafrekening van het exploitatieplan, dat wil zeggen na uitvoering van de in een exploitatieplan voorziene werken, werkzaamheden en maatregelen en het ontvangen van exploitatiebijdragen. In het exploitatiegebied Schuytgraaf zijn nog niet alle werken, werkzaamheden en maatregelen uitgevoerd en is nog geen sprake van een eindafrekening.
3.	c.	*Kosten* Reclamant stelt dat de kosten niet voldoende inzichtelijk zijn en niet beoordeeld zijn op de criteria, profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit.	Om redenen van financiële belang (van onder andere de belangen bij aanbestedingsprocedures), zijn diverse posten gegroepeerd weergegeven in het exploitatieplan. De kosten zijn geraamd op basis van civieltechnische eenheidsprijzen en ramingen opgesteld door de afdeling civiele werken. In bijlage 10 van het exploitatieplan is een overzicht van de kosten opgenomen. In paragraaf 1.4 van het exploitatieplan is met betrekking tot het kostenverhaal toegelicht dat de gemeente verplicht is tot kostenverhaal, waarbij deze verplicht te verhalen kosten, conform de regels uit afdeling 6.4 Wro, zullen worden verhaald ten laste van de eigendommen binnen het

	Zienswijze		Beantwoording
			exploitatieplangebied waar het uitgeefbaar gebied is voorzien. De kavels aan de Achterstraat vallen binnen het exploitatieplangebied, zoals weergegeven in bijlage 1 behorende bij het exploitatieplan. Bij de toerekening van de kosten is rekening gehouden met de criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. In hoofdstuk 4 van het exploitatieplan is daarbij het volgende opgenomen: "*Tenzij anders vermeld leveren de investeringen alleen profijt op voor het exploitatiegebied, worden ze alleen gedaan voor dit exploitatiegebied en zijn om die reden volledig toerekenbaar aan dit exploitatieplan."* De Hoofdplanstructuur en Spoorzone zijn hierop uitzondering zoals is vermeld in paragraaf 4.5.3: "*De Hoofdplanstructuur ligt volledig binnen het exploitatiegebied Schuytgraaf. Ten aanzien van het uitgeefbaar gebied ligt een deel binnen het exploitatiegebied, maar ook een aanzienlijk gedeelte buiten het exploitatiegebied. Daarmee wordt voldaan aan de eis van toerekenbaarheid en profijt".* Het proportionele aandeel van de aan het exploitatiegebied toe te rekenen kosten van de realisatie van de Hoofdplanstructuur is daarbij in paragraaf 4.5.3 inzichtelijk. Dit gaat eveneens op voor de Spoorzone.
3.	d.	*Ruimtelijke / functionele samenhang* Reclamant stelt dat er geen sprake is van een functionele dan wel ruimtelijke samenhang. De gemeente zou maatwerk moeten leveren door voor de kavels, door een op zichzelf staand exploitatieplan vast te stellen.	Zie reactie 1.d.
3.	e	*Overeenkomst* Reclamant en andere kavelbezitters zijn er nooit op gewezen dat er een overeenkomst gesloten had kunnen worden met de gemeente om het bedrag van de exploitatiebijdrage vast te leggen.	In het exploitatieplan wordt gesproken over het aangaan van een exploitatieovereenkomst. Daarnaast wordt in gesprekken met initiatiefnemers deze optie ook benoemd. Beide partijen zullen met de inhoud van een overeenkomst in moeten kunnen stemmen. De gemeente is daarbij gehouden aan het exploitatieplan.. Ook zal het plan voldoende concreet moeten zijn m.b.t. technische uitvoeringseissen. Voor de velden 1, 3n, 23, 26 en 27 zijn deze nog niet beschikbaar (velden met uitwerkingsplicht).

	Zienswijze		Beantwoording
		Reclamant verzoekt om tot een overeenkomst te komen over de hoogte van de exploitatiebijdrage en het leveren van maatwerk op basis van de netto exploitatiebijdrage van 2011.	Reclamant en gemeente kunnen overgaan tot het sluiten van een posterieure overeenkomst indien de bouwplannen voldoende duidelijkheid bieden m.b.t. de technische uitvoeringseisen. De gemeente is daarbij gehouden aan de vigerende herziening van het exploitatieplan en mag daarvan niet afwijken. De in een overeenkomst op te nemen exploitatiebijdrage mag niet afwijken van de vigerende herziening van het exploitatieplan. De herziening van het exploitatieplan die is vastgesteld op het moment van het aangaan van de posterieure overeenkomst is van toepassing. Aan het verzoek om tot een overeenkomst te komen over de hoogte van de exploitatiebijdrage op basis van de netto exploitatiebijdrage van 2011 wordt niet voldaan c.q. kan niet worden voldaan omdat er intussen een latere herziening vigeert.
3.	f.	*Brutobijdrage* Reclamant stelt dat het tussentijds verhogen van de bruto exploitatiebijdrage, terwijl een geïnteresseerde koper sinds 2018 met de gemeente Arnhem in nauw overleg is over een te bouwen woning en de daaraan verbonden exploitatiekosten, zeer onwenselijk en niet billijk is.	Conform artikel 6.15 lid 1 dient een exploitatieplan jaarlijks te worden herzien. De herziening kan jaarlijks resulteren in een wijziging van de bruto exploitatiebijdrage als gevolg van nadere uitwerkingen, actualisaties van ramingen en het verwerken van gerealiseerde werken, werkzaamheden en maatregelen. De hoogte van de exploitatiebijdrage vastleggen kan door middel van het sluiten van een posterieure overeenkomst tussen particuliere grondeigenaar en gemeente. De herziening van het exploitatieplan die is vastgesteld op het moment van het aangaan van de posterieure overeenkomst is dan van toepassing. Er is geen sprake van onbillijkheid.

Van: Michel Rauwers
Datum: 7 oktober 2020 om 12:26:26 CEST
Aan: Patrick van Iperen
Onderwerp: RE: Technische vragen bij Bestemmingsplan Schuytgraaf, veegplan 2017, herziening velden 6 en 11 & beheer

Geachte heer Van Iperen, beste Patrick,

Hieronder de antwoorden op uw vragen:

Hoe is het vastgelegd dat er inderdaad ten minste 421 woningen worden gebouwd?
Antw: in het raadsvoorstel is dit in de inleiding benoemd en in het bestemmingsplan vindt u onder paragraaf 3.3 Woningaantallen de volgende toelichting: "De gemeente is eigenaar van de gronden en zal met verschillende partijen overeenkomsten sluiten voor de ontwikkeling van dit veld. In deze overeenkomsten zal het minimaal te realiseren woningaantal worden vastgelegd, zodat de locatie ook optimaal wordt benut. Door een minimum aantal te benoemen ontstaat de mogelijkheid om eventueel meer woningen te realiseren."

Wij gaan dus uit van het plan van minimaal 421 woningen en zullen in de contracten met de ontwikkelende partijen opnemen dat voor het deel dat zij ontwikkelen een minimaal aantal woningen wordt ontwikkeld dat overeenkomt met dat deel. Waar dit stedenbouwkundig verantwoord is, zoeken we met ontwikkelende partijen naar verdichting. De reden om de aantallen niet in de regels op te nemen is dat het daarmee een voorwaarde wordt voor een vergunning en we dan bij de eerste aangevraagde omgevingsvergunning moeten toetsen aan de 421 woningen. Omdat geen bouwvergunning voor het gehele veld in 1x zal worden aangevraagd, maar vaak aantallen van 20 tot 30 woningen worden aangevraagd voor een vergunning, is dat in de praktijk niet werkbaar. De voornoemde werkwijze zal in heel Schuytgraaf worden toegepast vanaf nu.

Is er al een stedenbouwkundig beeld beschikbaar van de velden 6 en 11?
Antw.: In Schuytgraaf werken we niet met een stedenbouwkundig plan, maar met een ruimtelijk raamwerk. Ook voor veld 6/11 is een ruimtelijk raamwerk gemaakt, dat de basis vormt voor de ontwikkeling (en het bestemmingsplan). Deze vindt u bij de bijlagen:
https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=Arnhem&id=c7fb54c8-6d01-4aae-8ce0-34186e88724b

Wat is de verhouding qua woontypes wat wordt gebouwd op deze velden?
Antw.: in het ruimtelijk raamwerk vindt u een proefverkaveling en informatie over de diverse blokken waaruit u kan herleiden welke woningtypes worden gerealiseerd. Wij leggen geen aantallen woningtypes exact vast, omdat er na een bestemmingsplan een uitwerking plaatsvindt met ontwikkelaars en corporaties. Daarin willen we vrijheid laten om in te spelen op de vraag uit de markt. De uitzondering is sociale huur, hiervoor hanteren we een ondergrens per veld om te zorgen voor voldoende sociale woningen in heel Schuytgraaf. Dit is ook toegelicht in het raadsvoorstel.

Indicatief is in het Exploitatieplan van Schuytgraaf de volgende typologie opgenomen voor veld 6/11 (afgeleid van het ruimtelijk raamwerk):

Sociale huur appartementen	117
Sociale huur grondgebonden	129
Markt rijen woning	141
Markt 2^1 kap	34

Ik ga er vanuit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Mochten er nog vragen zijn dan hoor ik het graag.

Met vriendelijke groet,

Michel Rauwers
Projectmanager

Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem
Postbus 5465
6802 EL Arnhem

Geachte leden van de gemeenteraad

Mijn naam is Yntze Scheper, toekomstig bewoner aan de Achterstraat in Arnhem.

Dank alvast voor uw tijd.

Ik eindig straks met een vraag aan u over een aanpassing van de voorliggende 11e herziening van het exploitatieplan Schuytgraaf. De onderliggende kern zal ik u nu toelichten.

De kern is het volgende:

1. Het exploitatieplan is een rekenkundig model en een ondoorzichtige brij van onderliggende inkomsten en onkosten. Ik geef u een voorbeeld voor de kavels die op mijn situatie betrekking hebben, maar dat geldt ook voor andere kavels in particulier bezit. De inbrengwaarde, de waarde van de grond, is in de voorliggende 11e herziening geïndexeerd. Dat heeft een stijging in boekwaarde tot gevolg gehad, nogmaals alleen voor de beide kavels die op mijn situatie betrekking hebben, van ruim 43.000 euro. Die stijging van de boekhoudkundige waarde van de grond heeft echter ook een boekhoudkundige stijging van de kosten tot gevolg gehad. U zal zeggen, dat dan ook in de buurt moet liggen van die 43.000 euro, maar niets is minder waar. De kosten die naar deze kavels worden omgeslagen zijn gestegen met ruim 92.000. In het exploitatieplan neemt de waarde van de beide kavels dus toe met 43.000 euro. Waardoor enkel en alleen daardoor de kosten met ruim 92.000 euro worden opgehoogd. Kosten die ook aan mij door u als gemeente worden doorberekend. Onder aan de streep moet het boekhoudkundig kloppen en dus worden de kosten daar op aangepast in een rekenkundig model. Al het gezonde verstand, menselijke maat, en werkelijke kosten zijn er uit gesneden en het zijn puur boekhoudkundige rekenmodellen die hier leidend zijn gemaakt.

   Dit heeft niets meer te maken met het doorberekenen van de plankosten naar particuliere eigenaren zoals het in de geest van de wet en regelgeving bedoeld is.

Versie exploitatieplan	eenheid	Bijdrage per eenheid	Bruto bijdrage	inbrengwaarde
10e herziening	6,02	€ 40.017,04	€ 240.742,46	€ 41.552,05
11e , eerste concept	6,54	€ 47.466,75	€ 321.890,83	€ 41.552,05
11e , tweede concept	6,54	€ 63.352,77	€ 414.479,19	€ 85.000,00

2. De bewuste kavels waar ik over spreek liggen aan de Achterstraat en maken in de uitwerking en uitvoering GEEN deel uit van het plan de Schutgraaf. De kavels aan de Achterstraat nemen namelijk een zeer uitzonderlijke cultuur historische positie in en vallen in de feitelijke uitvoering in het geheel buiten het plan. Dat wordt in uw eigen beeldkwaliteitsplannen etc ook als zodanig aangehaald. Echter geen aanpassing in het exploitatieplan tot gevolg hebbend. De Achterstraat neemt een bijzondere uitzonderingspositie in, maar dat is niet doorgevoerd in het exploitatieplan. Mijn mede eigenaren en ik moeten allemaal maatwerk aanpassingen doen en hebben nagenoeg geen vruchtgebruik van alles waar het exploitatieplan van de gehele Schuytgraaf over gaat. De Achterstraat is ook niet via de Schuytgraaf te ontsluiten. Je kan met de auto van de Achterstraat niet eens de Schuytgraaf bereiken.

3. Destijds, ergens in het begin van deze eeuw, heeft u als gemeente, middels een vastgelegd besluit, besloten deze kavels aan de Achterstraat aan particulieren te laten en niet op te nemen in de bouwplannen van de Schutgraaf. U heeft de particuliere eigenaren wel, wederom vastgelegd, de mogelijkheid gegund en toestemming verleend om op die kavels woningbouw toe te staan. Dat was nog in de tijd dat er geen enkele sprake was van het doorberekenen van exploitatiekosten aan particulieren. Daar kwam in de buurt van 2011 / 2012 verandering in en vanaf dat moment moesten ook particuliere bouwers mee betalen in de exploitatiekosten van het gehele plan. Dat met reden dat er sprake is van vruchtgebruik van de ontwikkelkosten voor het gehele plan. Ik heb al betoogd dat het vruchtgebruik voor deze specifieke kavels aan de Achterstraat zeer beperkt is. Maar ook als u niet tot dat oordeel komt had u als gemeente op dat moment gebruik kunnen maken van het aanbieden van een posterieure exploitatieovereenkomst waardoor de kosten op dat moment voor de toekomst zouden worden vastgezet, vastgeklikt, en niet aan boekhoudkundige kostenstijgingen de vele jaren daarna onderhevig zijn geweest.

4. Het overgrote deel, 90% van het plan, is de afgelopen 15 jaar inmiddels gerealiseerd. De indexering van de kosten is ondoorzichtig en wordt telkenmale over het gehele plan uitgerold inclusief het al gerealiseerde deel. De kosten van deze 11^{e} herziening ten opzichte van de 10e herziening zijn boekhoudkundig zelfs exorbitant gestegen met ruim 18 %. Boekhoudkundig wellicht allemaal juist maar het doorberekenen daarvan in kosten uitgedrukt in euro's naar particulieren past niet in de vormen van behoorlijk bestuur en in die van redelijkheid en billijkheid.

Afsluitend ben ik er niet op uit op onder de exploitatiekosten uit te komen maar ben ik op zoek naar mijn voorlaatste opmerking te weten: behoorlijk bestuur en redelijkheid en billijkheid. Ik vraag u dan ook het volgende:

a. Ik vraag om een toets naar de juistheid van de exorbitante stijging van de kostten ten opzichte van de 10^{e} herziening van 18%

b. Ik vraag u voor de particuliere kavels specifiek gelegen aan de Achterstraat, en die ook slechts via de Achterstraat te ontsluiten zijn en geen verbinding en feitelijk vruchtgebruik kennen met de Schuytgraaf, binnen het exploitatieplan maatwerk te maken en daar een maatwerkparagraaf voor op te nemen. Overigens kan ik me ook voorstellen dat dit voor een deel ook kan gelden voor de particuliere kavels die feitelijk wel binnen het plan van de Schuytgraaf vallen.

c. Mocht een maatwerkconstructie, vreemd genoeg, niet mogelijk zijn dan acht ik het getuigen van behoorlijk bestuur, redelijkheid en billijkheid dat u als gemeente, terug in de tijd, met de betrokken eigenaren een posterieure exploitatieovereenkomst (6.24 lid 2 WRO) aan gaat naar het moment dat de wijziging is ingetreden om exploitatiekosten aan particulieren door te berekenen. Verzuimd is om op dat moment, ergens medio 2012, de kosten vast te klikken, daar waar wet en regelgeving dat wel mogelijk maakt.

Ik dank u voor de aandacht.

Exploitatieplan Schuytgraaf

Gemeenteraad 7 oktober 2020

Arnhem GEMEENTE

11e Herziening EP Schuytgraaf Proces

Concept BP en EP van december 2019 t/m eind januari ter inzage gelegd (zie raadsbrief december 2019)

Hertaxatie gronden nav zienswijzen, wijziging EP.

EP opnieuw ter inzage te gelegd van juni 2020 t/m augustus 2020 (zie raadsbrief juni 2020)

Collegebesluit

Arnhem GEMEENTE

Wat is een exploitatieplan (EP)

- Publiekrechtelijk instrument tbv kostenverhaal
- Verplicht tenzij:
  - eigendom of
  - anterieure overeenkomst
- EP wordt ingesteld bij bestemmingsplan

→ EP is instrument voor kostenverhaal en gebonden aan juridisch strenge eisen.

Wat is een exploitatieplan (EP)

- Jaarlijks herziening
- en herziening bij wijziging/uitwerking van BP

- Ná vaststelling EP kan alleen overeenkomst gesloten worden die overeenkomt met EP.
- (posterieure overeenkomst)

EP Schuytgraaf

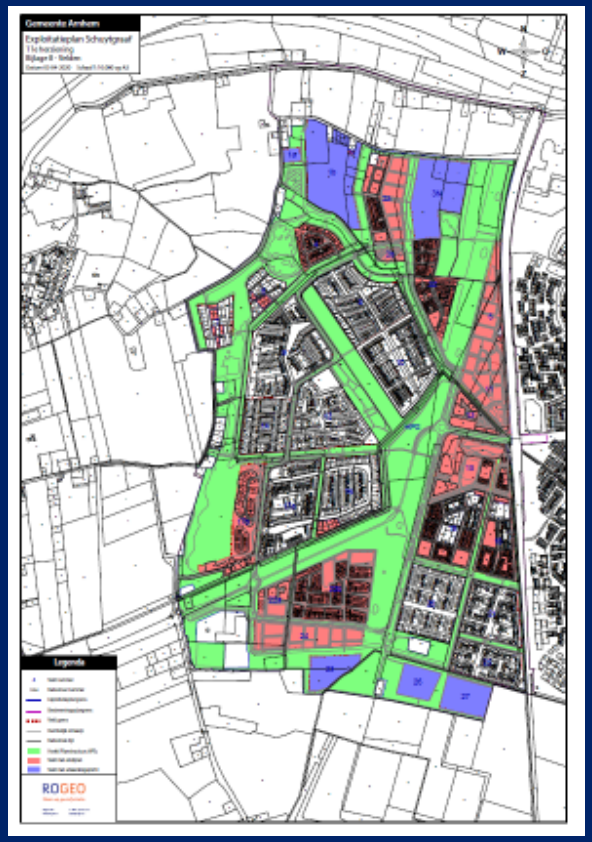

- EP is <u>niet</u> de grondexploitatie
- Exploitatiegebied
  - in 2011 vastgesteld bij BP
  - bevestigd door RvSt in 2012
- Uitgewerkte velden
- Nog uit te werken velden

Arnhem GEMEENTE

Werking exploitatieplan

Kosten in het EP

- Kostensoortenlijst
- PTP-criteria (profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit)
- Inbrengwaarde

Verdeling kosten obv programma: duurder programma, dan ook hoger bijdrage.

Er kunnen niet meer kosten worden verhaald dan er grondwaarde is (macroaftopping).

11e Herziening EP Schuytgraaf Inhoud

- Ruimtelijk raamwerk Veld 6/11 is verwerkt.
- Voortgang Schuytgraaf verwerkt van 2019 naar 2020 (programma, kosten en opbrengsten etc.).
- Voor kavels aan Achterstraat is EP-bijdrage opgenomen obv vrijstaande woningen / niet obv gemiddeld normatief programma.
- Hertaxatie uitgevoerd voor de inbrengwaarde (nav zienswijze).

Bedankt voor uw aandacht

Memo

Datum : donderdag 8 oktober 2020

Aan : raadsleden

Van : Ronald Paping

Betreft : toezegging posterieure overeenkomst in kader van exploitatieplan Schuytgraaf

Wat is een posterieure overeenkomst?
Een posterieure overeenkomst is een overeenkomst over kostenverhaal met een zelfrealisator die gesloten wordt nadat een exploitatieplan voor de ontwikkeling is vastgesteld. Bij het sluiten van een dergelijke overeenkomst bestaat veel minder vrijheid over de te maken afspraken dan bij een zogenaamde anterieure overeenkomst (voorafgaand of in de plaats van een exploitatieplan). Een dergelijke overeenkomst moet namelijk volledig binnen het kader van het vastgestelde exploitatieplan plaatsvinden. Zo is dat bepaald in artikel 6.24 lid 2 van de Wro.

Naast kostenverhaal kan ook over locatie eisen worden gecontracteerd. Dit zijn eisen voor de werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken van het exploitatiegebied, de aanleg van nutsvoorzieningen, en het inrichten van de openbare ruimte in het exploitatiegebied en de regels omtrent het uitvoeren hiervan. Voorbeelden zijn de hoogte waarop een perceel wordt aangelegd en de manier van en hoogte waarop hemelwater op het openbaar gebied afwatert. Voorwaarde is wel dat deze locatie-eisen reeds in het exploitatieplan zijn opgenomen. Indien in het exploitatieplan (nog) geen locatie-eisen zijn opgenomen, mogen deze ook geen onderdeel uitmaken van een posterieure overeenkomst.

In een overeenkomst kunnen wel zaken die genoemd zijn het in exploitatieplan nader worden uitgewerkt en gedetailleerder worden geregeld, zoals wie bepaalde werkzaamheden uitvoert.

Indien geen posterieure overeenkomst wordt afgesloten moet de zelfrealisator bij de omgevingsvergunning de exploitatiebijdrage betalen en daarnaast voldoen aan de in het exploitatieplan gestelde eisen en regels m.b.t. de locatie-eisen.

Een exploitatieplan moet tenminste eenmaal per jaar worden herzien. Voor Schuytgraaf staat momenteel reeds de elfde herziening geagendeerd. Bij herzieningen kan blijken dat de kosten lager of hoger uitvallen dan in een eerder stadium was voorzien. Omdat het voor een deel om werken, werkzaamheden en maatregelen gaat die nog niet zijn uitgevoerd, wordt in het exploitatieplan gewerkt met ramingen van de kosten. Door herzieningen kan dus jaarlijks de berekende hoogte van de exploitatiebijdrage verschillen. Dat geeft niet alleen enige onzekerheid voor de gemeente, maar ook voor zelfrealisatoren die verplicht zijn een exploitatiebijdrage te betalen.
Voordeel van een posterieure overeenkomst is duidelijkheid voor beide partijen: de bijdrage wordt vastgesteld en eventuele meer/ of minderkosten in het exploitatieplan leiden niet meer tot een hogere bijdrage of teruggave. Daarnaast hebben beide partijen dan duidelijkheid over de realisatie van de ontwikkeling.
Zonder overeenkomst is het dus zo dat hogere exploitatiekosten worden doorbelast op het moment dat een omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Daarnaast zal bij het afsluiten van de totale exploitatie een eindafrekening plaatsvinden. Op dat moment worden dan nogmaals alle gemaakte kosten in beeld

gebracht en bezien of de gedane bijdrage van de partijen bij de omgevingsvergunning hiermee in overeenstemming zijn. Dit kan leiden tot een lagere bijdrage (en daarmee een terugbetaling). Een naheffing kan op dat moment niet meer plaatsvinden. Zowel gemeente als zelfrealisator kunnen er belang bij hebben dat de bijdrage vastgesteld wordt en beide partijen weten waar ze aan toe zijn en er geen eindafrekening met deze partij hoeft plaats te vinden.

Op welk moment wordt een posterieure overeenkomst gesloten
Van belang voor het sluiten van een posterieure overeenkomst is dat duidelijkheid over de betreffende ontwikkeling bestaat. Welk programma wordt ontwikkeld en wil de gemeente hier al dan niet locatie-eisen aan opleggen? Gezien het feit dat in Schuytgraaf meerdere zelfrealisatoren actief zijn of worden en daarnaast nog gemeentelijke ontwikkelingen lopen, achten wij het van groot belang dat er duidelijkheid bestaat over de locatie-eisen. Het zou bijvoorbeeld heel vervelend zijn als de zelfrealisator uiteindelijk in een "put" in de omliggende ontwikkeling ligt en al het hemelwater uit de omgeving zich verzamelt op zijn terrein. Dit is slechts een voorbeeld. Ook is het voor de gemeente van belang om afspraken te maken over de taakverdeling (voert de gemeente bepaalde werkzaamheden uit voor de zelfrealisator, zoals bv ophogen), het moment van betaling van de bijdrage, het moment van realisatie van de ontwikkeling etc. Dit type afspraken mag worden gemaakt indien er locatie-eisen hieromtrent zijn opgenomen en de afspraken niet in strijd zijn met de locatie-eisen.

Kunnen we een posterieure overeenkomst sluiten met de inspreker op basis van het moederplan, de 10e of de 11e herziening van het exploitatieplan?
Aan het verzoek om tot een overeenkomst te komen over de hoogte van de exploitatiebijdrage op basis van de netto exploitatiebijdrage van 2011 kan niet worden voldaan omdat er intussen een latere herziening vigeert. Zolang de 10e herziening vigeert kan in theorie op basis daarvan een posterieure overeenkomst worden gesloten; daarna kan een posterieure overeenkomst op basis van de 11e herziening worden gesloten.

De vraag is of dat wenselijk is. De ontwikkeling van de inspreker is gelegen in veld 1. Hiervoor moet nog een uitwerking plaatsvinden. Dit betreft een uitwerking van het bestemmingsplan en tevens een uitwerking met betrekking tot civieltechnische zaken zoals de afvoer van het hemelwater, moet er worden opgehoogd etc. Deze uitwerking ligt er nog niet voor het veld. Vooruitlopend op de uitwerking van het gehele veld is de gemeente bereid en in gesprek om alvast tot een uitwerking van betreffende kavels te komen. Indien overeenstemming over de uitwerking bestaat, zal dat leiden tot het opnemen van locatie-eisen bij de uitwerking van het bestemmingsplan en het bijbehorende exploitatieplan met het oog op deze kavels.

Aangezien deze gegevens nog niet beschikbaar zijn, zijn er nu nog geen locatie-eisen opgenomen in het exploitatieplan. Ook de 11e herziening voorziet daar nog niet in. Wanneer nu tot een posterieure overeenkomst op basis van de 10e of 11e herziening wordt overgegaan, kunnen nog geen locatie-eisen worden opgenomen en ook geen nadere afspraken op basis van de locatie-eisen, zoals afspraken over taakverdeling, moment van betaling of moment van realisatie niet worden gemaakt. Wij achten dit dan ook onverstandig en om die reden is tot nu toe niet overgegaan tot sluiting van een posterieure overeenkomst voor de kavel van inspreker of voor andere kavels. Het juiste moment voor deze overeenkomst is in onze ogen zodra duidelijkheid over de uitwerking van het betreffende kavel bestaat.

GEMEENTE Arnhem

Besluit van 28 oktober 2020

Zaaknummer 510342

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 oktober 2020, nummer: 510342;

Overwegende dat:

a. het bestemmingsplan gewijzigd wordt vastgesteld anders dan naar aanleiding van een zienswijze van het Rijk of gedeputeerde staten, waardoor het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan op grond van Artikel 3.8, lid 4, van de Wet ruimtelijke ordening zes weken na de vaststelling bekendgemaakt moet worden;
b. het Rijk en gedeputeerde staten op voorhand instemmen met het eerder bekend maken van het besluit wanneer daarbij geen nationale of provinciale belangen aan de orde zijn;
c. het bestemmingsplan en de wijzigingen geen betrekking hebben op nationale of provinciale belangen;
d. het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' geen bouwplannen toelaat zoals bedoeld in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening.

gelet op de artikelen 3.8 en 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening;

besluit:

1. Uitvoering te geven aan het vastgestelde 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing' door regels voor verkameringen en woningsplitsingen in een bestemmingsplan op te nemen
2. Uitvoering te geven aan de motie 20M213 'Raadsbesluit uitvoeren in facetbestemmingsplan'
3. In de zienswijzen aanleiding te zien tot vaststelling in gewijzigde vorm van dit bestemmingsplan ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zoals dit op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ter inzage heeft gelegen
4. In afwijking van het ontwerpbestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' zoals dat ter inzage heeft gelegen de wijzigingen door te voeren zoals opgenomen in 'Bijlage 1';
5. Het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering', zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.959-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting, gewijzigd vast te stellen
6. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening.

De griffier, De voorzitter,

Vaststellen facetbestemmingsplan Woningsplitsing en verkamering

Zaaknummer:	510342
Portefeuillehouder:	R. Paping

Resultaat van bespreking:

Aanwezig
De raadsleden/fractievolgers Van der Laak (AC), De Groot (PvdD), Becker (CU), Visser (PvdA), Loos (VVD), Prinsen (GL), Loor (D66), Van Dillen-Koorn (CDA) en Elfrink (SP).
De fracties van de DENK/Verenigd Arnhem, de Arnhemse Ouderen Partij en de PVV waren niet bij de beraadslaging aanwezig.

Bespreking
De beraadslaging bestond uit twee onderdelen: een informerende fase en een meningsvormende fase. In de informerende fase is middels een rondetafelgesprek informatie opgehaald vanuit insprekers. De volgende insprekers namen deel aan het rondetafelgesprek: de heer Verboom van de Arnhemse Verhuurders Vereniging, de heer Boelens, de heer Uphoff van AKKU Studentenvakbond, de heer Philippens van de stichting Het Huurdershuis, de heer Van Rooijen van stichting KKVV, mevrouw Gerritsen, de heer De Kievit, de heer Smit van de werkgroep verkamering van het Spijkerkwartier, de heer Lensink, de heer D'Agata en mevrouw Pronk. In de meningsvormende fase hebben aanwezige vertegenwoordigers van de fracties vragen gesteld aan de wethouder. Dat ging onder andere studentenhuisvesting.

Toezeggingen
De wethouder heeft één toezegging gedaan:
1. De wethouder heeft toegezegd de regeling 'geregeld beheer' in november tot uitvoering te brengen en daar actief en breed over te communiceren.

Aangekondigde moties en amendementen
De PvdA heeft aangekondigd een amendement in te zullen dienen. De SP en PvdA overwegen om een motie in te dienen.

Conclusie
Aan het einde van de bespreking heeft de voorzitter de raadskamer de vraag voorgelegd welke vervolgbehandeling het voorstel zou moeten krijgen. Op basis van alle antwoorden concludeert de voorzitter dat de raadskamer de behandeling wil voortzetten op de besluitvormende raadsvergadering.

De raadsadviseur,

W. Lammers

De voorzitter,

M. Loor

Gemeenteraad Arnhem VERWORPEN

Bij elkaar op	28 oktober 2020
Bij de bespreking van	Facetbestemmingsplan Woningsplitsing en Verkamering
Wijzigingsvoorstel van	Giovanni Visser - PvdA Cyriel Prinsen - GroenLinks Daniël Becker - ChristenUnie Nico Wiggers - Arnhemse Ouderen Partij
Titel van het wijzigingsvoorstel	Leefbaarheid regelen
Nummer Zaaknummer	**20A73** 510342

De volgende raadsleden stellen de volgende verandering voor:

De regels (hoofdstuk 2 "Algemene regels", pagina 32/33) in het bestemmingsplan "Facetplan woningsplitsing en verkamering" met identificatienummer NL.IMRO.0202.959-0201 als volgt wijzigen:

- Artikel 3.4, lid b, onder 2 wordt geschrapt en als volgt opgenomen: "zich binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren pand, gemeten vanaf de kortste afstand tussen de hoofdgebouwen, reeds legale kamergewijze bewoning bevindt of is toegestaan door middel van een vergunning; of"
- Aan artikel 3.4, lid c, wordt een nummer 4 toegevoegd met de volgende tekst: "burgemeester en wethouders kunnen in afwijking van het gestelde in lid 3 binnen 50 meter van reeds legale kamergewijze bewoning een omgevingsvergunning verlenen voor verkamering, indien sprake is van:
    - een aanvraag van een omgevingsvergunning voor verkamering door een studentenwoningbouwcorporatie, of;
    - een aanvraag van een omgevingsvergunning voor verkamering door een particuliere eigenaar in een straat waarin het percentage bestaande verkamerde panden 10 procent of minder bedraagt.
- De omgevingsvergunning in afwijking van het gestelde in lid 3 wordt enkel verleend indien door het verkameren een niet-verkamerd gebouw niet wordt ingesloten door kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat.

De overige stukken worden, indien noodzakelijk op dezelfde wijze aangepast.

Toelichting:
Het facetplan splitsing en verkamering is bedoeld om de overlast door verkamering tegen te gaan, zonder de mogelijkheid om bestaande woningen te verkameren en te splitsen weg te nemen. Het kan in een stad als Arnhem wenselijk zijn om panden te verkameren, bijvoorbeeld om te voorzien in voldoende huisvesting voor studenten. Als er in een wijk of straat echter te veel panden worden verkamerd, kan er overlast ontstaan. In de zienswijzen en de inspreekronde hebben veel bewoners hier dan ook hun zorgen over uitgesproken.

In het oorspronkelijke plan van aanpak en voorstel van het college was een leefbaarheidstoets opgenomen. Deze hield in dat binnen 50 meter van een verkamerd pand niet nog een pand verkamerd mag worden. Deze afstand, zo bleek uit de behandeling in de gemeenteraad, is gebaseerd op voorbeelden elders uit het land. De eis voorkomt verdere clustering van verkamerde in de wijken. In de wijken waar de concentratie beperkt is, blijft voldoende ruimte bestaan voor verkamering. Er is geen sprake van het 'op slot zetten' van de stad.

Door een amendement van diverse fracties is de 50-meter-eis geschrapt (uitgezonderd het Spijkerwartier) en vervangen door een eis die voorkomt dat niet verkamerde panden worden ingesloten door wel verkamerde panden. Wat de indieners van dit amendement betreft gaat dit niet ver genoeg om de overlast door een grote concentratie verkamerde panden daadwerkelijk tegen te gaan. De indieners zijn van mening dat de leefbaarheidstoets zoals oorspronkelijk voorgesteld voorziet in een goede balans tussen enerzijds de mogelijkheid bieden om te verkameren en anderzijds het behoud van de leefbaarheid in de Arnhemse wijken.

Het kan natuurlijk voorkomen dat er grote straten zijn waar de 50 meter eis een onredelijke belemmering is voor bijvoorbeeld nieuwe studentenhuisvesting. Voor die gevallen is in dit amendement een mogelijkheid opgenomen om in een aantal concrete gevallen af te wijken van de 50-meter-eis. In deze gevallen gaat het om een aanvraag door een studentenwoningcorporatie of een particuliere eigenaar in straten met een zeer beperkt aantal verkamerde panden. De indieners gaan ervan uit dat woningcorporaties maar beperkt zullen overgaan tot verkamering van (bestaande) panden en bij verkamering zullen handelen in de geest van nationale wetgeving. Wij geven ook particuliere eigenaren de ruimte om in straten waarin de verkamering zeer beperkt is, alleen het insluitingscriterium te laten gelden. De indieners beogen hiermee zo veel mogelijk recht te doen aan de zorgen van bewoners en de vraag naar voldoende aanbod van kamers.

Raadsleden

Giovanni Visser - PvdA
Cyriel Prinsen - GroenLinks
Danïel Becker - ChristenUnie
Nico Wiggers - Arnhemse Ouderen Partij

VERWORPEN

Voor 16

Tegen 18

Amendement "Leefbaarheid regelen" (20A73)

GROENLINKS	6	0
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	2	0
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	0	2
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	0	1
Usta		
Aydemir		

D66	0	4
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	0	3
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	0	2
de Groot		
Eliëns		

PvdA	4	0
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	1	0
Verheij		
Sanders		

Totaal 34

Gemeenteraad Arnhem

AANGENOMEN

Bijeen op	28 oktober 2020
Ter bespreking van	Facetbestemmingsplan Woningsplitsing en Verkamering
Motie van	Gerrie Elfrink - SP Giovanni Visser - PvdA
Titel motie	Helix 2: Een project voor de sociale huisvesting van honderden studenten en/of jongeren
Nummer Zaaknummer	**20M239** 510342

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat;
- de schaarste aan kwalitatieve en sociale studenten- en jongerenhuisvesting in de stad,
- die behoefte nu wordt ingevuld door huisjesmelkers en dat tot een wildgroei aan verkamering heeft geleid met als gevolg: woonoverlast, verdringing, onveiligheid en uitbuiting,
- beleid om dit tegen te gaan pas echt effectief is als de behoefte aan kamers wordt ingevuld met kwalitatieve en sociale studenten-/ jongerenhuisvesting,

Overwegende dat;
- Arnhem als studentenstad zich moet onderscheiden en dat het beste kan doen door voldoende kwalitatieve en sociale studenten- en jongerenhuisvesting te bieden,
- het college beweert een universiteit naar Arnhem te halen, maar niet voorzien heeft de duizenden studenten dit naar de stad moet brengen kwalitatief en sociaal te huisvesten,
- de gemeente Arnhem en de SSH& met de verbouwing van de RWS-toren (Helix) hebben laten zien hoe met een dergelijk project honderden kwalitatieve en sociale wooneenheden gerealiseerd kunnen worden,

Verzoekt het college om;
bij de perspectiefnota de gemeenteraad een voorstel te doen ten einde een 'Helix 2' te kunnen gaan realiseren ten behoeve van de kwalitatieve en sociale huisvesting van honderden studenten / jongeren,

en gaat over tot de orde van de dag

Gerrie Elfrink - SP
Giovanni Visser - PvdA

AANGENOMEN

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 510342

Onderwerp: Vaststelling Facetbestemmingsplan Verkamering en Woningsplitsing

Voorstel

1. Uitvoering te geven aan het vastgestelde 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing' door regels voor verkameringen en woningsplitsingen in een bestemmingsplan op te nemen
2. Uitvoering te geven aan de motie 20M213 'Raadsbesluit uitvoeren in facetbestemmingsplan';
3. In de zienswijzen aanleiding te zien tot vaststelling in gewijzigde vorm van dit bestemmingsplan ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zoals dit op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ter inzage heeft gelegen;
4. In afwijking van het ontwerpbestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' zoals dat ter inzage heeft gelegen de wijzigingen door te voeren zoals opgenomen in 'Bijlage 1';
5. Het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering', zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.959-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting, gewijzigd vast te stellen;
6. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening.

Inleiding

Uw gemeenteraad heeft op 17 juni 2020 het ‘Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing’ vastgesteld. Eén van de acties uit het plan van aanpak is het opstellen van een facetbestemmingsplan dat specifiek toeziet op woningsplitsing en verkamering. Het Facetbestemmingsplan Woningsplitsing en verkamering (hierna: facetplan) bevat slechts enkele regels en heeft een aanvullende werking op alle andere bestemmingsplannen in de gemeente. Het facetplan regelt een verbod op woningsplitsing en verkamering met een afwijkingsbevoegdheid. Voor het splitsen of verkameren van een woning zal in de toekomst één vergunning nodig zijn: de omgevingsvergunning voor strijdig gebruik. Momenteel bevat ook de huisvestingsverordening (nog) een deel over ‘wijzigingen in de woonruimtevoorraad’. Nadat een facetplan in werking is getreden, zullen deze regels overbodig zijn en dient uw raad de artikelen uit de huisvestingsverordening in te trekken.

Het ontwerpfacetbestemmingsplan is opgesteld conform de hoofdlijnen uit het plan van aanpak. De terinzagelegging van het facetplan heeft geleid tot 87 zienswijzen op het plan. In het zienswijzenrapport (bijlage 2a bij dit raadsvoorstel) zijn de zienswijzen samengevat en voorzien van een reactie. Sommige zienswijzen geven aanleiding tot het gewijzigd vaststellen van het facetplan. Dit betreffen vooral technische wijzigingen.

Beoogd effect

GEMEENTE Arnhem

Het verankeren van regels voor verkameringen en woningsplitsingen (voor nieuwe initiatieven) in een stadsbreed facetplan, om zo beter grip te krijgen op de (negatieve) effecten van ongereguleerde kamerbewoning en splitsing.

Argumenten

1.1 *Het facetplan bevat de uitgewerkte regels uit het door de gemeenteraad vastgestelde 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing'.*

Op 17 juni 2020 heeft de gemeenteraad van Arnhem het integrale 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing' vastgesteld. Eén van de acties uit dit plan betreft het verankeren van regels voor nieuwe initiatieven voor verkameringen en woningsplitsingen in een facetplan. Via het Plan van Aanpak heeft de gemeenteraad op hoofdlijnen kenbaar gemaakt welke voorwaarden zij terug wenst te zien in een facetplan. Deze regels zijn opgenomen en uitgewerkt in het voorliggende bestemmingsplan.

2.1 *De gemeenteraad heeft via motie 20M213 het college de opdracht te geven een eerder raadsvoorstel in te trekken en de gemeenteraad een nieuw voorstel te sturen.*

Op basis van een op 30 september 2020 aangenomen motie is een eerdere versie van een raadsvoorstel over dit onderwerp teruggenomen. In het voorliggende voorstel en bijgevoegd bestemmingsplan en bijgevoegde bijlagen zijn de gewenste wijzigingen doorgevoerd. De opvallendste wijziging tussen de aangeboden raadsvoorstellen en bestemmingsplannen betreft een wijziging in artikel 3.4.b. Dit artikel gaat in op voorwaarden om verdere concentraties en/of insluiting van en door kamerbewoning te voorkomen.

3.1 *Zienswijzen geven aanleiding tot een aantal technische wijzigingen.*

In een aantal zienswijzen gaven indieners aan dat enkele specifieke punten in de regels verduidelijking behoeven (zie zienswijzenrapport). Derhalve passen we de regels op enkele technische onderdelen aan. Zo kiezen we bijvoorbeeld voor andere benamingen voor de gebiedsaanduidingen.

Zie bijlage 1.

3.2 *Naar het oordeel van de gemeenteraad, geven de zienswijzen vooralsnog geen aanleiding tot herziening van de regels om concentraties van kamerverhuur te beperken (artikel 3.4.b uit het facetplan).*

In de meeste zienswijzen die binnenkwamen maken indieners melding van woonoverlast en klinkt de oproep voor strengere regels in bepaalde buurten/wijken.

In het kader van woonoverlast en de (negatieve) gevolgen van verkameringen, zijn in het Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing een aantal acties opgenomen die bijdragen aan het verkleinen van deze negatieve gevolgen. Zo wordt een actie omtrent 'goed verhuurderschap' nog uitgewerkt en wordt de handhavingscapaciteit voor controles bij kamerverhuurbedrijven vergroot. De

gemeente zet hierbij in op betere samenwerking tussen verhuurders, huurders, gemeente en de ODRA. Daarnaast heeft de gemeenteraad een initiatiefvoorstel aangenomen waarin regels over 'geregeld beheer' in de APV zijn opgenomen. Ook deze regels dragen bij aan beter beheer van woningen en een fijner woon-en leefklimaat, doordat kamerverhuurbedrijven een beheerder dienen aan te stellen die aanspreekbaar is voor omwonenden en voor de gemeente.

In het facetplan wordt ten aanzien van het voorkomen van concentraties in ‘overige zone: Spijkerkwartier’ een ander regime voorgesteld dan voor de rest van de stad. Voor ‘overige zone: Spijkerkwartier’ is in artikel 3.4. opgenomen dat “een vergunning niet wordt verleend indien binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren plan reeds kamergewijze bewoning plaatsvindt”. Voor de rest van de stad is opgenomen dat “door het verkameren een niet-verkamerd gebouw niet mag worden ingesloten door kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat.”

Hoewel in veel zienswijzen de oproep klinkt tot wijziging van artikel 3.4.b., stellen wij vooralsnog geen wijziging van dit artikel voor. Via motie 20M213 heeft de gemeenteraad aan het college meegegeven dat "de maatregelen uit het Plan van Aanpak Woningsplitsing en Verkamering en het initiatiefvoorstel Geregeld Beheer, zoals beide recent door de raad vastgesteld, eerst een kans moeten krijgen, voordat verstrekkendere maatregelen worden genomen die kunnen leiden tot een groter tekort aan kamers". Daarbij wordt gesteld dat "moet worden voorkomen dat nieuwe, gereguleerde en vergunde kamerverhuur teveel wordt gehinderd".

Als toch blijkt dat de verschillende maatregelen uit het plan van aanpak te weinig soelaas bieden om woonoverlast te voorkomen, dan kan het bestemmingsplan eventueel na vaststelling worden gewijzigd. In het 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing' is opgenomen dat het college op een later moment gebieden aan de gemeenteraad kan voorleggen waarvoor de ‘50-meter-eis’ ook van toepassing zou moeten zijn. Het plan van aanpak laat hiermee - voorwaardelijk - ruimte voor het breder toepassen van de regel. Een voorwaarde die de gemeenteraad hierbij stelt is dat het college bij een dergelijk voorstel een openbare kaart moet hebben geplaatst met daarop verkameringen in Arnhem.
(Meer informatie over de stippenkaart staat in voorliggend raadsvoorstel onder 'kanttekeningen en risico's': 3.1).

4.1 Het plan is op eigen initiatief op enkele punten verbeterd.

De regels uit het facetplan zijn uiteindelijk geworden tot een ingewikkelde juridisch-technische regeling. Op basis van overleggen binnen de ambtelijke organisatie en met de ODRA zijn - onafhankelijk van de zienswijzen - een aantal definities aangepast en waar nodig zijn een aantal regels verduidelijkt en aangescherpt.

Voortschrijdend inzicht heeft ook geleid tot een in het oog springende inhoudelijke wijziging: Een voorstel dat we doen is dat de splitsingsvoorwaarde dat gebouwen minimaal 110m2 dienen te zijn, komt te vervallen in het kernwinkelgebied. Dit stellen we voor zodat er met betrekking tot splitsing in het kernwinkelgebied geen nieuwe beperkingen komen te gelden ten opzichte van de huidige situatie. Hiertoe is besloten om zo wonen boven winkels (en op andere bovenverdiepingen) te blijven stimuleren; de kans op leegstaand vastgoed te verminderen; en om de leefbaarheid, de levendigheid en sociale veiligheid in de binnenstad te vergroten.

Zie bijlage 1.

6.1 Een exploitatieplan is niet noodzakelijk.

Het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' maakt geen bouwplannen zoals bedoeld in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening mogelijk. Daarom is het vaststellen van een exploitatieplan niet noodzakelijk.

Kanttekeningen en risico's

3.1 Voor het uitvoeren van de '50-meter-eis' in het Spijkerkwartier en de insluitingseis in de rest van de stad is het nodig dat inzichtelijk is waar verkamering plaatsvindt.

Bij het verlenen van een vergunning voor verkameringen is het vanwege artikel 3.4.b. noodzakelijk dat inzichtelijk is waar verkameringen plaatsvinden. Voor aanvragers en omwonenden kan een stippenkaart helpen bij de bewijslast bij een vergunningsaanvraag. De stippenkaart zal als hulpmiddel (bewijsvermoeden) worden gebruikt door de ODRA om het bestemmingsplan te kunnen uitvoeren.

Op de website van de gemeente Arnhem is op de projectenpagina over het facetplan over verkamering en woningsplitsing een dynamische, gedetailleerde, stippenkaart geplaatst waarop per adres bekeken kan worden of er (vermoedelijk) verkamering plaatsvindt. In het Spijkerkwartier e.o. kan bekeken worden welke adressen binnen 50 meter van verkamerde panden liggen.

De kaart is als volgt opgesteld: Panden met 5 of meer eenheden zijn reeds bij de gemeente in beeld. Voor deze kamerverhuurbedrijven bestond al een (gebruiks)meldingsplicht o.b.v. het Bouwbesluit 2012. Om overige panden met 3 of 4 (of meer) kamers in beeld te brengen, maken we gebruik van inschrijvingen in de Basisregistratie personen (BRP) door te kijken of er op één adres 3 of meer personen zijn ingeschreven met een andersluidende achternaam, die geen familiaire band met elkaar hebben. De stippenkaart zal worden aangevuld of gewijzigd op basis van ervaringen vanuit handhaving.

Over de methode om stippen op de kaart te bepalen, merken wij op dat de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State in een uitspraak uit 2019 een stippenkaart waarbij gebruik wordt gemaakt van BRP en BAG heeft geaccepteerd: "Naar het oordeel van de Afdeling kan het college, bij de beantwoording van de vraag of wordt voldaan aan het 15%-criterium, wat de adresgegevens en ingeschreven personen betreft op zichzelf de BAG en de BRP in beginsel als uitgangspunt nemen[1]". In de gemeenten Wageningen en Maastricht is eenzelfde methode gebruikt om verkameringen in beeld te brengen en wordt deze methode gehanteerd bij de vergunningverlening. Ervaring leert dat de systematiek stand houdt.

Om de juistheid te borgen, zal de stippenkaart dynamisch van aard zijn. Aan de hand van ervaringen en verleende vergunningen wordt de stippenkaart aangevuld of gewijzigd. Vóórdat de stippenkaart op de gemeentelijke website geraadpleegd kan worden moet men een disclaimer doorlezen waarin

[1] ECLI:NL:RVS:2019:417, r.o. 2.4.

wordt gemeld dat de kaart uitsluitend is bedoeld als informatie en hulpmiddel en dat er geen rechten aan kunnen worden ontleend.

3.2 *De regels uit het bestemmingsplan hebben alleen betrekking op nieuwe initiatieven, bestaand gebruik valt onder het overgangsrecht.*

In veel zienswijzen vragen indieners zich af waarom de regels niet van toepassing zijn op bestaande situaties en of het zo is dat bestaande gevallen worden 'gelegaliseerd'. Gezien het aantal zienswijzen vinden we het belangrijk op te merken dat het overgangsrecht niet vrijelijk in te vullen is voor gemeenten. Deze bepalingen zijn door de rijksoverheid bepaald. Gelet op het eigendomsrecht en de overgangsbepalingen kan niet anders dan dat bestaand gebruik (verkameringen en legale splitsingen) mag worden voortgezet.

Omdat het niet zo is dat er voorheen helemaal geen regels golden voor verkameringen en splitsingen, spreken we niet over 'legalisatie'. Voor kamerverhuurbedrijven met 5 eenheden bestond bijvoorbeeld al een meldingsplicht voor brandveilig gebruik. Deze panden dienen nog steeds aan deze vereisten te voldoen na vaststelling van het bestemmingsplan.

5.1 *Tijdige vaststelling van het bestemmingsplan is belangrijk vanwege het vervallen van de aanhoudingsplicht van huidige aanvragen, onder andere veroorzaakt door het 'voorbereidingsbesluit Spijkerkwartier e.o.';*

De gemeenteraad dient binnen 12 weken na de termijn van de terinzagelegging van het ontwerpbesluit over de vaststelling van het bestemmingsplan te beslissen. In dit geval is dat (mede) van belang vanwege het 'voorbereidingsbesluit Spijkerkwartier e.o.' dat de gemeenteraad heeft genomen in juli 2019. Aanvragen die binnen zijn gekomen sinds vaststelling van dit voorbereidingsbesluit zijn aangehouden. Deze aanhoudingsplicht vervalt als het facetplan niet tijdig is vastgesteld.

Ook aanvragen voor woningsplitsing en verkamering die zijn ingediend vanaf het moment dat het ontwerpfacetplan ter inzage is gelegd, worden aangehouden. Indien de aanhoudingsplicht vervalt, worden aanvragen niet getoetst op basis van de regels uit het bestemmingsplan, maar op basis van het huidige ('oude') regime. Veel aanvragen voor splitsingen en verkameringen zullen dan mogelijk in strijd met de voorgestelde bepalingen alsnog worden verleend.

De terinzagelegging van het ontwerp facetplan eindigde 10 augustus. Dat betekent dat de gemeenteraad het facetplan vóór 2 november 2020 dient vast te stellen

Participatie

De hoofdlijnen uit het bestemmingsplan vloeien voort uit het 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing". Bij de totstandkoming van dit Plan van Aanpak is intensief gesproken met en geluisterd naar bewoners uit verschillende wijken, verhuurders, het Huurdershuis en andere belanghebbenden. Een aantal van de genoemde partijen heeft uitgebreide plannen geschreven over wat zij terugwensten te zien in het Plan van Aanpak en/of het bestemmingsplan.

Het Plan van Aanpak is tot stand gekomen op basis van een beleidsevaluatie; ook hiervoor is geput uit de ervaringen van inwoners van Arnhem en uit de expertise vanuit de ambtelijke organisatie.
Het facetplan heeft zes weken ter inzage gelegen. Op social media van de gemeente Arnhem is op verschillende momenten een advertentie geplaatst met het bericht dat men een zienswijze in kon dienen. Hierbij is een link geplaatst naar een projectenpagina op Arnhem.nl waarin de procedure en inhoud van het facetplan op toegankelijke wijze is uitgelegd.

Financiën

Zoals reeds gemeld bij vaststelling van het 'Voorbereidingsbesluit Spijkerkwartier e.o.' in juli 2019 en bij de vaststelling van het 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing' in juni 2020 is de kans aanwezig dat er bij het onherroepelijk worden van het facetplan planschadeclaims ingediend worden. In het jaarverslag 2019 is bij de bepaling van het weerstandsvermogen hiermee rekening gehouden.
De kosten van een eerste controle bij een vergunningaanvraag worden gedekt uit de hiervoor in rekening te brengen leges.

Voor de controles en handhaving van kamerverhuurbedrijven is in de tussenrapportage (turap-2) € 110.000 opgenomen voor 2020 en voor de jaren 2021 en 2022 is in de perspectiefnota jaarlijks € 110.000 extra budget opgenomen.

Uitvoering

Na besluitvorming zal het bestemmingsplan zes weken ter inzage worden gelegd in het kader van de beroepsprocedure. Belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend, kunnen in beroep gaan. Er volgt dan een beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Onder omstandigheden kan het niet of niet tijdig indienen van zienswijzen verschoonbaar zijn en kan er toch beroep in worden gesteld.

Het bestemmingsplan treedt in beginsel de dag na afloop van de beroepstermijn in werking.

Communicatie

Als het bestemmingsplan is vastgesteld passen we de informatie op de gemeentelijke website aan op basis van het nieuwe regime. We zullen inzichtelijk maken welke regels gelden voor kamerverhuur en woningsplitsing (voor bestaande gevallen en nieuwe situaties).

Om voor potentiële initiatiefnemers duidelijk te maken waar verkameringen mogelijk zijn na vaststelling van het bestemmingsplan, plaatsen we een stippenkaart met een indicatie op de website. We zullen de regelgeving ook vatten in foldermateriaal en waar mogelijk infographics. Eenieder die betrokkenheid heeft getoond bij de totstandkoming van het bestemmingsplan en/of het Plan van Aanpak zullen we blijven informeren. Ook verhuurders van wie wij over de gegevens beschikken zullen we via een bericht op de hoogte stellen van de nieuwe regelgeving

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsvoorstel
- 1a Vast te stellen bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'
- 1b Plankaart 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' NL.IMRO.0202.959-0301
- Bijlage 1 Wijzigingenoverzicht
- Bijlage 2a Zienswijzennota - geanonimiseerd
- Bijlage 3a gebundelde zienswijzen - geanonimiseerd
- Bijlage 4 globale nulsituatie/stippenkaart
- Bijlage 5 Motie 20M213

Ter inzage stukken voor de gemeenteraad:

- Bijlage 2b zienswijzennota - niet geanonimiseerd
- Bijlage 3b: gebundelde zienswijzen - niet geanonimiseerd

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 510342

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 oktober 2020, nummer: 510342;

Overwegende dat:

a. het bestemmingsplan gewijzigd wordt vastgesteld anders dan naar aanleiding van een zienswijze van het Rijk of gedeputeerde staten, waardoor het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan op grond van Artikel 3.8, lid 4, van de Wet ruimtelijke ordening zes weken na de vaststelling bekendgemaakt moet worden;
b. het Rijk en gedeputeerde staten op voorhand instemmen met het eerder bekend maken van het besluit wanneer daarbij geen nationale of provinciale belangen aan de orde zijn;
c. het bestemmingsplan en de wijzigingen geen betrekking hebben op nationale of provinciale belangen;
d. het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' geen bouwplannen toelaat zoals bedoeld in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening.

gelet op de artikelen 3.8 en 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening;

besluit:

1. Uitvoering te geven aan het vastgestelde 'Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing' door regels voor verkameringen en woningsplitsingen in een bestemmingsplan op te nemen
2. Uitvoering te geven aan de motie 20M213 'Raadsbesluit uitvoeren in facetbestemmingsplan'
3. In de zienswijzen aanleiding te zien tot vaststelling in gewijzigde vorm van dit bestemmingsplan ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zoals dit op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ter inzage heeft gelegen
4. In afwijking van het ontwerpbestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' zoals dat ter inzage heeft gelegen de wijzigingen door te voeren zoals opgenomen in 'Bijlage 1';
5. Het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering', zoals vervat in verbeelding NL.IMRO.0202.959-0301.gml met bijbehorende regels en toelichting, gewijzigd vast te stellen
6. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening.

De griffier, De voorzitter,

Gemeente Arnhem

Facetplan woningsplitsing en verkamering

Inhoudsopgave

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding 5

1.1 Aanleiding 5

1.2 Wat is een facetbestemmingsplan? 5

1.3 Waar geldt dit facetbestemmingsplan? 5

1.4 Leeswijzer 5

Hoofdstuk 2 Wat is de gemeentelijke visie? 7

2.1 Wat is woningsplitsing en verkamering? 7

2.1.1 Woningsplitsing 7

2.1.2 Verkamering 7

2.1.3 Voorheen geldende regime 8

2.1.4 Overige vereisten 8

2.2 Evaluatie oud beleid 8

2.2.1 Woningsplitsing 8

2.2.2 Verkamering 8

2.2.3 Twee sporen 9

2.2.4 Huisvestingsverordening niet het beste middel 9

2.2.5 Wonen boven winkels 9

2.2.6 Conclusie van de evaluatie 9

2.3 Nieuw beleid 10

2.3.1 Plan van Aanpak 10

2.3.2 Rol van het facetplan 10

2.3.3 Wat regelt het facetplan? 10

2.4 Onderbouwing gemaakte keuzes in het facetplan 12

2.4.1 Woningsplitsing 12

2.4.2 Verkamering 14

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving- en verantwoording 18

3.1 Inleiding 18

3.2 Opzet van de regels 18

3.2.1 Inleidende regels 18

3.2.2 Algemene regels 18

3.2.3 Overgangs- en slotregels 18

3.3 Artikelsgewijze toelichting 19

3.3.1 Artikel 3 Woningsplitsing en verkamering 19

3.3.2 Artikel 4 Strijdig gebruik kamergewijze bewoning 21

3.4 Handhaving 21
3.5 Financiële uitvoerbaarheid 22
3.5.1 Exploitatieplan 22

Hoofdstuk 4 Procedure 24
4.1 Publicatie voornemen 24
4.2 Vooroverleg 24
4.3 Terinzagelegging ontwerp-bestemmingsplan 24

Bijlage 1: Huisvestingsverordening Gemeente Arnhem 2020
26

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 30
Artikel 1 Begripsbepaling 30
Artikel 2 Reikwijdte en toepassing 31

Hoofdstuk 2 Algemene regels 32
Artikel 3 Woningsplitsing en verkamering 32
Artikel 4 Strijdig gebruik kamergewijze bewoning 33

Hoofdstuk 3 Overgangs- en slotregels 34
Artikel 5 Overgangsrecht 34
Artikel 6 Slotregel 34

Toelichting

bij het bestemmingsplan

'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

(plannummer: NL.IMRO.0202.959-0301)

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De afgelopen jaren worden Arnhemse woningen in toenemende mate gesplitst of verkamerd. Splitsingen en verkamering zijn van wezenlijke waarde voor Arnhem, omdat ze voorzien in een bepaalde woonvraag. Ze kunnen echter ook negatieve effecten met zich meebrengen. De afgelopen jaren lijken deze negatieve effecten steeds nadrukkelijker naar voren te komen en groeit de wens om hier meer op te kunnen sturen.

Het beleid op gebied van woningsplitsing is in 2018 geëvalueerd. Uit deze evaluatie is gebleken dat het huidige beleid op het gebied van splitsing en verkamering niet goed functioneert. Op 17 juni 2020 is het 'Plan van aanpak Woningsplitsing en verkamering' (hierna: plan van aanpak) vastgesteld. In het plan van aanpak is een marsroute bepaald om de geconstateerde problematiek aan te pakken. Eén van de acties uit het plan van aanpak is het opstellen van een facetplan dat specifiek ziet op woningsplitsing en verkamering. Het doel van het facetbestemmingsplan is het reguleren van het splitsen en verkameren van woningen in heel Arnhem.

Voor het splitsen of verkameren van een woning zal in de toekomst één vergunning nodig zijn: de omgevingsvergunning voor strijdig gebruik. Momenteel bevat ook de huisvestingsverordening (nog) een deel over 'wijzigingen in de woonruimtevoorraad'. Nadat het facetbestemmingsplan in werking is getreden, zullen deze regels overbodig zijn en dient de gemeenteraad de artikelen uit de huisvestingsverordening in te trekken.

1.2 Wat is een facetbestemmingsplan?

Een facetplan is een bestemmingsplan dat juridisch bindende regels aan vigerende bestemmingsplannen toevoegt. Anders gezegd: dit plan bevat slechts enkele regels, en heeft een aanvullende werking op alle andere bestemmingsplannen in de gemeente. Dit betekent dat met een facetplan de geldende bestemmingsplannen van kracht blijven. Door middel van voorliggend facetplan kan aan alle bestemmingsplannen binnen de gemeente Arnhem, waar wonen wordt toegestaan, een regel ten aanzien van woningsplitsing en verkamering worden toegevoegd.

1.3 Waar geldt dit facetbestemmingsplan?

Het facetplan geldt voor het gehele grondgebied van de gemeente Arnhem. De regels uit het voorliggende facetbestemmingsplan gelden in aanvulling op alle vigerende bepalingen van de bestemmingsplannen waar wonen is toegestaan.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het juridisch en beleidskader voor dit bestemmingsplan. In hoofdstuk 3 volgt een toelichting op de regels van het bestemmingsplan en de economische uitvoerbaarheid. De maatschappelijke uitvoerbaarheid en de procedure van het bestemmingsplan komt in hoofdstuk 4 aan bod.

Hoofdstuk 2 Wat is de gemeentelijke visie?

2.1 Wat is woningsplitsing en verkamering?

2.1.1 Woningsplitsing

Van woningsplitsing is sprake wanneer één zelfstandige wooneenheid oftewel een woning (bijvoorbeeld één huis) bouwkundig en/of functioneel wordt gesplitst in meerdere zelfstandige wooneenheden (woningen). Dit worden dan woningen met een eigen voordeur, huisnummer en achter die voordeur voorzieningen voor eigen gebruik.

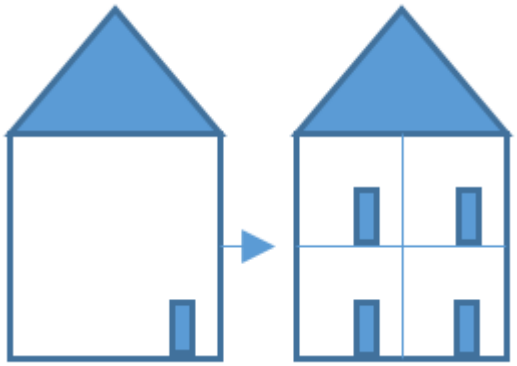

Figuur 2.1; illustratie woningsplitsing.

2.1.2 Verkamering

Er is sprake van kamerbewoning wanneer één zelfstandige wooneenheid (één woning) wordt verkamerd in meerdere onzelfstandige wooneenheden. In de Huisvestingswet wordt het begrip omzetten gehanteerd. De begrippen 'omzetten' en 'verkameren' betekenen, binnen de kaders van dit plan, hetzelfde. Een onzelfstandige wooneenheid heeft de beschikking tot een eigen woon-slaapkamer, maar overige voorzieningen worden gedeeld met de andere bewoners.

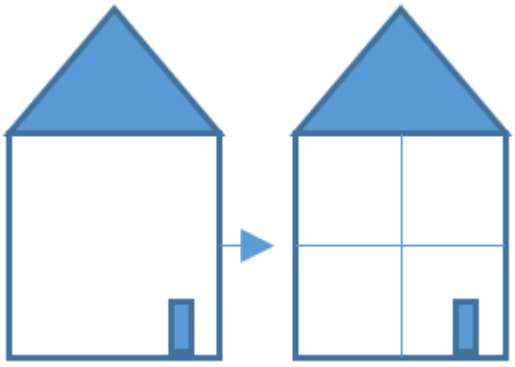

Figuur 2.2; illustratie verkamering

2.1.3 Voorheen geldende regime

Tot nu toe was woningsplitsen en verkameren in de gemeente Arnhem (uitsluitend) geregeld in de gemeentelijke huisvestingsverordening.

De woningsplitsingsregels uit de huisvestingsverordening waren alleen van toepassing in drie wijken: Spijkerkwartier, Sonsbeek Zuid/Sint-Marten en Centrum. In het Centrum golden verschillende regimes. Voor het gebied 'kernwinkelgebied' golden op grond van de beleidsregels andere eisen dan in de rest van het centrum. Deze uitzonderingsregel is gemaakt in verband met het project Wonen Boven Winkels.

Op grond van de huisvestingsverordening gold alleen voor het kernwinkelgebied een vergunningsplicht voor verkameren.

In Bijlage 1: Huisvestingsverordening Gemeente Arnhem 2020 is een uitwerking van het voorheen geldende regime van de huisvestingsverordening opgenomen.

2.1.4 Overige vereisten

Ook op rijksniveau gelden regels voor het splitsen en verkameren van panden. Zo dient voor de (eventueel benodigde) bouwactiviteiten een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht te worden aangevraagd Daarnaast moeten kamerverhuurbedrijven (5 of meer wooneenheden) zich melden en voldoen aan landelijk gestelde eisen op het gebied van brandveiligheid op basis van het Bouwbesluit 2012.

2.2 Evaluatie oud beleid

In 2019 is de beleidsevaluatie 'Woningen splitsen, lasten delen; Een beleidsanalyse op het gebied van Woningsplitsing en verkamering' uitgevoerd. Uit de analyse kwamen de volgende bevindingen naar voren:

2.2.1 Woningsplitsing

De voorwaarden met betrekking tot woningsplitsing zijn in het verleden gesteld om gezinsbewoning in de desbetreffende wijken mogelijk te houden en de negatieve effecten op de leefbaarheid te verminderen. In de hiervoor genoemde wijken, Spijkerkwartier, St. Marten, Sonsbeek en Centrum, zijn de inwoners tevreden over de regels die zijn vastgelegd om splitsing te reguleren. Door onder andere veranderende woonwensen, de groei van eenpersoonshuishoudens en omdat appartementen voor investeerders interessante producten zijn, komt woningsplitsing steeds vaker en in steeds meer wijken voor.

2.2.2 Verkamering

Alleen voor het gebied Binnenstad en Singels geldt een klein aantal regels voor verkamering. Het gebrek aan regulering leidt steeds vaker tot ongewenste effecten in de stad en bemoeilijkt het behoud van een hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit. Ook gaat het bij het verkameren vaak om een intensieve vorm van bewoning. Groepen die over het algemeen afhankelijk zijn van kamerbewoning zijn studenten, arbeidsmigranten en mensen met een zorgvraag. Het gebrek aan regulering van verkamering draagt bij aan stedelijke problematiek (zie hierna).

Uitbreiding van de regels voor verkamering is gewenst omdat:

- Pandeigenaren waarbij een splitsingsvergunning wordt geweigerd in de praktijk vaak overgaan tot verkameren;
- Initiatieven voor verkamering niet worden getoetst. Ze vallen namelijk onder de geldende woonbestemming en passen dus in het bestemmingsplan;
- Verkameren en zeker een concentratie ervan kunnen leiden tot een grote druk op de leefbaarheid;
- Bewoners in de buurt rondom panden waar verkamering is overlast kunnen ervaren: op allerlei gebieden, ruimtelijk, sociaal, geluid etc.;
- De woonkwaliteit voor de kamerbewoners onvoldoende wordt geborgd.

Door het verdergaand reguleren van verkamering wordt aangesloten bij de gangbare praktijk in vrijwel alle steden met grote studentenpopulaties.

2.2.3 Twee sporen

Om een woning te mogen splitsen zijn (in de genoemde drie wijken) momenteel twee vergunningen benodigd; een splitsingsvergunning op grond van de Huisvestingsverordening en een omgevingsvergunning voor bouwen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna Wabo). Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning en een splitsingsvergunning lopen momenteel twee (afzonderlijke) sporen. In de huidige situatie kan het zo zijn dat voor een bepaald gebied de Huisvestingsverordening van toepassing is en daardoor een splitsingsvergunning is vereist. De omgevingsvergunning die bijvoorbeeld benodigd is voor de vergunningsplichtige verbouwing van de woning is hiermee echter niet automatisch verkregen. En vice versa; wanneer bij een omgevingsvergunning voor bouwen de vereiste splitsingsvergunning ontbreekt, kan deze omgevingsvergunning ingevolge de systematiek van de Wabo niet worden geweigerd.

2.2.4 Huisvestingsverordening niet het beste middel

De huivestingsverordening is in andere gemeentes geen houdbaar instrument gebleken om splitsing/verkameren te reguleren. Uit jurisprudentie (o.a. Rb. Rotterdam 13 maart 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:1835) blijkt dat de gemeenteraad in een huisvestingsverordening alleen regels met betrekking tot het verdelen woonruimte en het wijzigen in de bestaande woonruimtevoorraad mag vaststellen als dat noodzakelijk en geschikt is voor het bestrijden van onevenwichtige en onrechtvaardige effecten van schaarste aan goedkope woonruimte.

De Arnhemse problematiek met betrekking tot verkamering en woningsplitsing betreft echter niet uitsluitend de goedkope woonruimtevoorraad; het gaat juist veelal om dure panden. In steden met een vergelijkbare regeling (bijvoorbeeld Rotterdam) zijn delen van de verordening onverbindend verklaard.

De Vereniging voor Nederlandse Gemeenten heeft hier in dit kader onlangs geadviseerd om de Huisvestingswet op dit punt aan te passen. "Verkamering en splitsing zijn niet alleen in geval van schaarste soms ongewenst, maar ook vanuit leefbaarheid of volkshuisvestelijke doelen".

2.2.5 Wonen boven winkels

In de oude beleidsregels wordt er een uitzondering gemaakt voor splitsingen in het winkelgebied, zie paragraaf 2.1.3 deze uitzonderingsregel is gemaakt in verband met het project Wonen Boven Winkels.

In de binnenstad willen we het wonen boven winkels blijven stimuleren.

2.2.6 Conclusie van de evaluatie

De afgelopen jaren zijn Arnhemse woningen in toenemende mate gesplitst of verkamerd. Splitsingen en verkamering zijn van wezenlijke waarde voor Arnhem, omdat ze voorzien in een bepaalde woonvraag. Ze kunnen echter ook negatieve effecten met zich meebrengen voor de leefbaarheid en de leefomgeving. De afgelopen jaren lijken deze negatieve effecten steeds nadrukkelijker naar voren te komen en groeit de wens om hier meer op te kunnen sturen. Uit de beleidsevaluatie is gebleken dat het huidige beleid op het gebied van splitsing niet goed functioneert. Enerzijds omdat door de twee sporen de vergunningverlening niet altijd goed verloopt en anderzijds omdat in de praktijk regelmatig wordt overgegaan op verkameren bij het niet verkrijgen van een vergunning voor splitsing. Het grootste knelpunt omtrent woningsplitsing en (vooral omtrent) kamerverhuur is dat de leefbaarheid in wijken steeds meer onder druk staat.

2.3 Nieuw beleid

2.3.1 Plan van Aanpak

Het nieuwe beleid moet evenwicht brengen in verschillende belangen. Om te voorzien in een (groeiende) woonbehoefte wil de gemeente de realisatie van extra (kleinere) woonruimten blijven faciliteren. Ook moet het voor starters en/of gezinnen met een kleinere portemonnee mogelijk blijven een kleinere gezinswoning te betrekken. Tegelijkertijd moet het mogelijk zijn om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan en de leefbaarheid van de stad te beschermen. Er is behoefte aan een helder kader waarop aanvragen voor woningsplitsing en verkamering worden beoordeeld.

Wat vinden we daarbij belangrijk?

- Criterium 1: Verkameren en splitsen is onder voorwaarden mogelijk
- Criterium 2: Er wordt beter gestuurd op leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en volkshuisvestelijke aspecten.
- Criterium 3: Het stelsel wordt eenduidiger
- Criterium 4: Regels worden gehandhaafd
- Criterium 5: Huurders worden in positie gebracht
- Criterium 6: Het splitsing/omzettingsbeleid draagt zoveel als mogelijk bij aan schone en veilige wijken.

In juni 2020 heeft de gemeenteraad een Plan van Aanpak Woningsplitsing en verkamering vastgesteld met een zestal concrete acties om de bovenstaande doelstellingen te behalen.

- Actie 1: Regulering via het bestemmingsplan
- Actie 2: Goed verhuurderschap/ Excessen op de huurmarkt (aanpakken)
- Actie 3: Aanpak woonoverlast
- Actie 4: Nulmeting verkamerde panden
- Actie 5: Handhaving (bestaande) kamerverhuurbedrijven
- Actie 6: Handhaving bestemmingsplan

2.3.2 Rol van het facetplan

De voornaamste maatregel uit het plan van aanpak om splitsing en verkamering voor de toekomst te reguleren (actie 1) is de invoering van een facetbestemmingsplan voor de gehele stad. Door regels voor verkameren en splitsing te verankeren in een facetbestemmingsplan worden alle toekomstige initiatieven daar waar wonen in het geldende plan is toegestaan voor splitsing en/of verkamering getoetst aan een aantal voorwaarden. Deze voorwaarden houden rekening met de woonkwaliteit, de leefbaarheid, schone wijken en de druk op de openbare ruimte. Ook is het door deze actie mogelijk om de verdere concentratie van verkamerde panden tegen te gaan. Met het facetplan dragen we bij aan een oplossing voor stedelijke problematiek.

2.3.3 Wat regelt het facetplan?

Via het bestemmingsplan leggen we de spelregels voor verkameren en splitsen vast voor de gehele stad. Via een (facet)bestemmingsplan leggen we voor de gehele stad een verbod op woningsplitsing en woningonttrekking/omzetting, met een afwijkingsbevoegdheid. Voor het splitsen of verkameren is één vergunning nodig: de omgevingsvergunning voor strijdig gebruik. Momenteel bevat ook de huisvestingsverordening (nog) een deel over 'wijzigingen in de woonruimtevoorraad'. Nadat een facetbestemmingsplan in werking is getreden, zullen deze regels overbodig zijn en dient de gemeenteraad de artikelen uit de huisvestingsverordening in te trekken.

De voornaamste maatregel uit het plan van aanpak om splitsing en verkamering voor de toekomst te reguleren is de invoering van een facetplan voor de gehele stad. Door regels voor verkamering en splitsing te verankeren in een facetplan worden alle toekomstige initiatieven daar waar wonen in het geldende plan is toegestaan voor splitsing en/of verkamering getoetst aan een aantal voorwaarden. Deze voorwaarden houden rekening met de woonkwaliteit, de leefbaarheid, schone wijken en de druk op de ruimte. Ook gaat het facetplan de concentratie van verkamerde panden tegen. Met het facetplan dragen we bij aan een oplossing voor stedelijke problematiek; we borgen spreiding van studentenkamers, verminderen tijdelijke kamerbewoning - vergelijkbaar met logies - aan werknemers, en borgen spreiding van panden waar via kamerbewoning begeleid of beschermd wonen plaatsvindt.

Initiatieven voor omzetting en splitsing toetsen we aan fysieke en volkshuisvestelijke aspecten. Omdat verkamering leidt tot een grotere druk op de leefbaarheid dan woningsplitsing gelden er voor kamerbewoning aanvullende voorwaarden met het oog op de leefbaarheid. Met de aanvullende voorwaarden kunnen we bij verkamering ervoor zorgen dat we verdere zeer hoge concentraties van kamerbewoning beperken.

Het college gaat bij een aanvraag voor een vergunning voor omzetting of woningsplitsing uit van een belangenafweging tussen enerzijds de belangen van het behoud en/of de samenstelling van de woonruimtevoorraad en van het behoud van een geordend woon- en leefmilieu in de omgeving van het betreffende pand en anderzijds het belang van de aanvrager van een vergunning.

In dat kader toetst het college ieder initiatief aan voorwaarden die betrekking hebben op de volgende elementen:

A. De bouwkundige staat van de woning
Ieder initiatief voor woningsplitsing en/of verkamering toetst het college op een aantal fysieke eisen naast de eisen uit het bouwbesluit. Het gaat hierbij onder andere om de gebruiksoppervlakte en de aanwezigheid van een bergingsruimte en een buitenruimte bij woningsplitsing. Door deze fysieke eisen wordt woonkwaliteit voor de bewoners van de (on)zelfstandige wooneenheden beschermd en wordt rekening gehouden met het effect dat de toevoeging van wooneenheden heeft op de ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en leefomgeving.

B. De volkshuisvestelijke implicaties (schaarste)
Uit de Woononderzoeken 2015 en 2018 blijkt dat de woonvoorkeur van de grootste groep Nederlanders uitgaat naar eengezinswoningen. In de woonprincipes van de gemeente Arnhem is opgenomen dat de gemeente streeft naar een gevarieerd wijkaanbod. In het woonbehoefteonderzoek dat in 2019 door Companen is uitgevoerd komt naar voren dat er een grote vraag bestaat naar betaalbare koopwoningen. Deze woningen zullen over het algemeen een lagere financiële waarde hebben dan grotere woningen.

We sluiten een deel van de woningmarkt uit van splitsing en verkamering vanwege deze krapte op de woningmarkt. Hiermee voorkomen we dat kleinere (gezins)woningen (< 110 m^2 gebruiksoppervlakte) verder worden opgedeeld in nog kleinere wooneenheden en een prijsopdrijvend effect kan ontstaan.

Deze kleine woningen vervullen een belangrijk onderdeel op de woningmarkt en zijn vaak betaalbaar voor starters of kleine huishoudens.

Om een geschikte grens te bepalen is gebruik gemaakt van de mediaan (de middelste waarde) in Arnhem betreffende het gebruiksoppervlakte van de woningvoorraad. Dit getal ligt op 110m^2. In de gemeente Maastricht wordt eenzelfde grens gehanteerd en is deze grens in een facetplan vastgelegd; ook hier ligt de mediaan op dit aantal. Navraag bij marktpartijen door die gemeente leerde dat kleinere gezinnen veelal zoeken naar woningen rond die oppervlaktemaat. Cijfers van Cobouw laten zien dat eengezinswoningen die worden gebouwd steeds kleiner worden. Gemiddeld zijn deze woningen 143 vierkante meter. Omdat dit gemiddelde ook eengezinswoningen betreft voor grotere gezinnen of duurdere koopwoningen, sluiten we niet aan bij dit gemiddelde, maar bij de eerder genoemde mediaan.

C. Het effect op de leefbaarheid
Omdat uit de evaluatie van het splitsingsbeleid 'Woningen splitsen, lasten delen' is gebleken dat kamerbewoning vaker leidt tot overlast en een negatiever effect heeft op de leefbaarheid dan woningsplitsing, toetsen we initiatieven voor verkamering ook op het effect op de leefbaarheid.

Ten behoeve van het belang van het behoud van een geordend woon- en leefmilieu in de omgeving van het betreffende pand hanteren we één aanvullend vereiste in het kader van de leefbaarheid bij de verlening of weigering van een omgevingsvergunning. Zo geldt als algemene eis dat er door verkamering geen sprake mag zijn van insluiting. Een niet-verkamerd woonhuis mag niet worden ingesloten door kamergewijs bewoonde gebouwen aan dezelfde straat.

In het Spijkerkwartier geldt hierop een uitzondering. De concentratie van verkamerde panden in het Spijkerkwartier is al dusdanig hoog dat bij verdere verkamering de kans groot is dat een onaanvaarde inbreuk op het woon- en leefklimaat van omwonenden ontstaat. Voor het Spijkerkwartier is daarom een afstandseis opgenomen van 50 meter.

D. Aanvullende eisen

Naast het toetsingskader dat is opgenomen in het facetplan voor omgevingsvergunningen voor

splitsen en verkameren gelden nog aanvullende eisen. Zo wordt iedere aanvraag getoetst aan de eis van een goede ruimtelijke ordening op grond van artikel 2.12 lid 1 en aanhef van de Wabo. Daarnaast moet bij het verkameren en het splitsen worden voldaan aan de parkeernormen, zoals beschreven in de actuele beleidsregels Parkeren die voor woningen en kamerverhuurbedrijven gelden, indien het ter plaatse geldende bestemmingsplan dat voorschrijft. Daarmee wordt overlast als gevolg van een toegenomen parkeerdruk voorkomen.

Omgevingsvergunningaanvragen voor bouwen worden tevens altijd getoetst aan het Bouwbesluit 2012. Het Bouwbesluit bevat de technische bouwkundige vereisten. In het Bouwbesluit staan bijvoorbeeld de regels over brandveiligheid.

2.4 Onderbouwing gemaakte keuzes in het facetplan

2.4.1 Woningsplitsing

2.4.1.1 Inleiding

Bij splitsing sluiten we aan bij de normen die zijn vastgelegd in de 'beleidsregels woningsplitsing Arnhem 2020'. Het grootste verschil met de voormalige beleidsregels is dat de regels uit het facetplan komen te gelden voor de gehele stad omdat de effecten van splitsing zich overal in de stad voordoen. We hebben gekozen bij woningsplitsing voor gebiedsspecifieke eisen. Voor twee gebieden gelden specifieke eisen, dit zijn de gebieden:

- Spijkerkwartier-Boulevardkwartier - Sint Marten - Sonsbeek-Zuid - Centrum (groene zone);
- het kernwinkelgebied (rode zone).

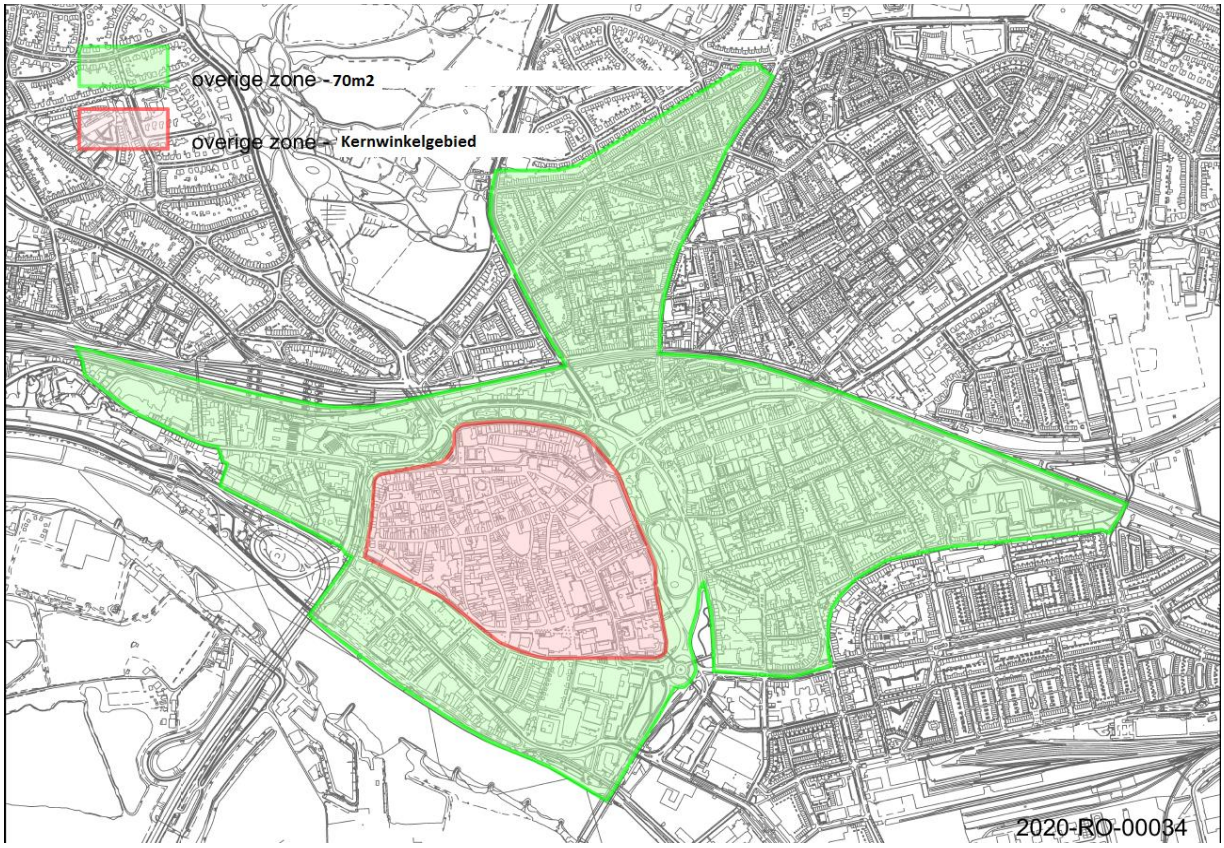

Figuur 2.3, Uitsnede gebieden.

2.4.1.2 Algemeen

Voor het grootste gedeelte van de stad geldt als eis een gebruiksoppervlakte van 50 m^2 per gesplitste nieuwe woning. Deze oppervlakte-eis is gebaseerd op marktaannames over een geschikte woninggrootte voor eenpersoonshuishoudens.

De eis van de berging dient ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening omdat de eis leidt tot het stallen van fiets en afval op of binnen eigen terrein. Dit leidt tot minder verrommeling en verpaupering van straten. Uit de evaluatie die is uitgevoerd, én uit het Plan van Aanpak dat door het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier is uitgevoerd blijkt dat dit een belangrijke wens is, die bijdraagt aan een hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit van Arnhemse wijken.

2.4.1.3 Groene gebied - 70m2

De bestaande beleidsregels voor Spijkerkwartier-Boulevardkwartier,Centrum,St-Marten/Sonsbeek-Zuid worden overgenomen in het facetplan. In deze wijken gelden als splitsingsvoorwaarden dat alle woningen over minimaal 70m^2 gebruiksoppervlakte dienen te beschikken en dat er zowel een buitenruimte als bergingsruimte aanwezig dient te zijn. De oppervlaktemaat van 70m^2 is bij het vaststellen van de beleidsregels gekozen omdat in de nota's van randvoorwaarden bij nieuwbouwprojecten dit als eis is opgenomen en de eis is gebaseerd op de richtlijnen die golden bij Woonkeur-basis.

Bij het vaststellen van dit facetplan hecht de gemeente belang bij het overnemen van de 70m2 om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te borgen in de wijken Spijkerkwartier/Centrum/St. Marten, Sonsbeek-zuid. Arnhem is een stad met relatief veel kleine woningen. Vooral in en rondom het centrum heeft het in de wijken Centrum (3%), Spijkerkwartier-Boulevardkwariter (11%), en St.Marten/Sonsbeek-Zuid (22%) een zeer beperkt aandeel eengezinswoningen (het stadsgemiddelde ligt op 52%). Om deze wijken ook voor meerpersoonshuishoudens aantrekkelijk te houden, hecht de gemeente belang aan het behoud van ruime eengezinswoningen. Naast het omschreven belang van het behouden van een voldoende gevarieerde woningvoorraad zijn er vanuit wijkbewoners signalen dat de leefbaarheid onder druk is komen te staan. Het toenemende aantal gesplitste woningen heeft volgens wijkbewoners als gevolg dat het openbaar gebied intensiever gebruikt wordt. Meer bewoners leidt tot een toename van verkeer en tot een hogere parkeerdruk. De hiervoor genoemde wijken zijn daar van oorsprong niet op ingericht. De wijken zijn gelegen rondom het centrum en kennen een zeer hoge bevolkingsdichtheid in vergelijking met de rest van de stad. Met het opnemen van de oppervlaktemaat van 70m^2 gelden strengere voorwaarden voor het splitsen van woningen in kleinere eenheden. Hierdoor zullen er minder personen panden betrekken, wat leidt tot minder druk op de woonomgeving. In de woonprincipes van de gemeente Arnhem is daarnaast opgenomen dat de gemeente ter verbetering van de woonkwaliteit en het woongenot streeft naar een gevarieerd wijkaanbod. Gezien het geringe aandeel gezinswoningen in de genoemde wijken, draagt de maatregel hieraan bij.

2.4.1.4 Rode gebied - kernwinkelgebied

In de praktijk blijkt vaak dat bovenverdiepingen in het kernwinkelgebied jaren leegstaan en al jaren niet meer zijn bewoond, dat zij moeilijk te ontsluiten zijn en dat woningkenmerken zijn verdwenen. Risico van een streng beleid rondom woningsplitsing in het kernwinkelgebied is dat de particuliere eigenaren afhaken en verdiepingen leeg blijven staan en verder verpauperen. Voor het kernwinkelgebied gelden daarom andere eisen dan in de rest van de stad. Om wonen boven winkels te bevorderen geldt voor het kernwinkelgebied dat de gesplitste woningen mogen beschikken over een kleinere gebruiksoppervlakte, namelijk 40 m^2. De kwalitatieve doelstelling en realisatie van grotere appartementen van minimaal 70m^2, in de zin van de vastgestelde vorige beleidsregels voor de genoemde wijken, kan of zal in het algemeen leiden tot hoge onrendabele toppen. Daarnaast geldt er ook geen minimum oppervlakte eis voor de te splitsen woningen. Deze eis leidt namelijk tot minder splitsingsmogelijkheden.

Ook hoeven de woningen niet te beschikken over een bergingsruimte en een buitenruimte. Dit is namelijk niet inpasbaar in het kernwinkelgebied. In veel gevallen kan namelijk fysiek niet aan de eisen van de buitenruimte en/of bergingsruimte worden voldaan, en/of brengt het voor de eigenaar zulke hoge kosten met zich mee dat het voor de eigenaar financieel niet meer interessant of haalbaar is.

2.4.2 Verkamering

2.4.2.1 Inleiding

Bij de toetsingsgronden voor de omgevingsvergunning voor verkameren in dit facetplan zijn een aantal afwegingen gemaakt. In deze paragraaf worden de gemaakte keuzes onderbouwd.

2.4.2.2 Bouwkundige eisen

Het bewonen, of laten bewonen, van een gebouw door meer dan één persoon per 18m^2 gebruiksoppervlakte vergroot de kans dat de intensiteit van de bewoning nadelige effecten sorteert op het woon- en leefklimaat in de rest van de wijk. Ook komt de eis het woongenot en de woonkwaliteit van de inwoners van de woning ten goede. Daarom is als eis voor de vergunningverlening opgenomen dat de gebruiksoppervlakte per onzelfstandige wooneenheid (inclusief gemeenschappelijke ruimtes) minimaal 18m^2 is. Om te waarborgen dat, na vergunningverlening, het gebouw niet wordt bewoond door meer dan één persoon per 18m^2 gebruiksoppervlakte is dit opgenomen als strijdig gebruik.

Een bestaande norm die nu het aantal personen in een woning maximeert komt uit het Bouwbesluit; hierin is opgenomen dat een woonfunctie niet wordt bewoond door meer dan één persoon per 12m2 gebruiksoppervlakte. Deze norm is gebaseerd op 'overbewoning' binnen een woning en richt zich (volgens het bouwbesluit) op de gezondheid van de bewoners zelf. Deze eis beschouwen wij als een absolute ondergrens en houdt geen rekening met het effect van het aantal personen binnen één woning op de omgeving. De grens van 18m^2 is gericht op het in één lijn brengen van kamergewijze bewoning met bewoning door een 'regulier' huishouden. Omdat een gezinswoning in Arnhem gemiddeld rond de 100 vierkante meter is, en een groot gezin (1 paar met drie kinderen) ook zo'n woning kan betrekken, is gekozen om eenzelfde lijn te kiezen voor kamergewijze bewoning. In een woning van 120m^2 zouden volgens de eis uit het bouwbesluit tien mensen kunnen wonen; dit wijkt in grote mate af van de gemiddelde gezinsgrootte. Door het nemen van de oppervlaktemaat van 18m^2 is er in een pand van 120m^2 ruimte voor zes kamerbewoners. Omdat het bouwbesluit eveneens bepaalt dat zelfstandige woningen een minimale oppervlakte van 18m^2 dienen te hebben, achtten wij dit ook een goede eis ten behoeve van de woonkwaliteit voor kamerbewoners en als eis die zij net als bewoners van zelfstandige eenheden op zijn minst ter beschikking dienen te hebben.

Het verkamerde pand beschikt over een oppervlakte van ten minste 3 m^2 voor de stalling van een fiets, afvalcontainer(s) of afvalzakken op eigen terrein aanwezig is dan wel gerealiseerd kan worden. Deze eis is opgenomen om te voorkomen dat fietsen en afval in de openbare ruimte worden geplaatst. Dit zorgt voor een betere leefbaarheid in de buurt.

2.4.2.3 Hospitaregeling

Bij hospitasituaties is eerder sprake van inwoning, dan van verkameren. Huurders bewonen de woonruimte waarvan de hospes/hospita eigenaar is en ook zelf in gebruik heeft. Met de vrijstelling voor deze situaties anticipeert dit facetplan op de vergrijzing van de bevolking en de behoefte van een groot aantal mensen om in de huidige woning te willen blijven wonen. Wel geldt er voor hospitasituaties een maximum van twee bewoners/ onzelfstandige woonruimten. Indien een hospita meer kamerbewoners in huis neemt zijn de ruimtelijke effecten vergelijkbaar met een verkamerd pand en dient de ruimtelijke afweging op basis van dit facetplan te worden gemaakt.

2.4.2.4 Weigeringsgronden

Het verschaffen van kortdurend verblijf te vergelijken met logies

Een omgevingsvergunning wordt niet verleend bij verkamering met als doel het verschaffen van kortdurend verblijf te vergelijken met logies, al dan niet als onderdeel van de arbeidsvoorwaarden, aan werknemers. Om ook in de toekomst, en bij reeds vergunde situaties, het verschaffen van dergelijk kortdurend verblijf in verkamerde panden tegen te gaan is dit opgenomen als strijdig gebruik.

Verblijfsruimte in de vorm van logies, die vaak door een eigenaar / ondernemer wordt aangeboden aan door hem ingehuurde werknemers, heeft een zeer forse impact op de directe omgeving. Werknemers wonen er niet, maar verblijven er slechts tijdelijk. Er is veel verloop. Er is vaak geen of nauwelijks contact met de omwonenden en geen betrokkenheid met het pand of de omgeving daarvan. Werknemers hebben doorgaans allemaal een auto, hetgeen de parkeerdruk in de buurt sterk verhoogd. Uit ervaring blijkt dat er vaak sprake is van fors conflicterende leefstijlen. Deze vorm van logies wijkt af van kamerverhuur omdat men daar doorgaans toch langere tijd in een bepaald pand woont.

Leefbaarheidstoets

Spreiding van kamergewijze bewoning is gewenst omdat het hier woningen betreft waar de woonintensiteit vaak zodanig is dat het effecten heeft op een geordend woon- en leefmilieu in de omgeving. Uit de evaluatie naar het splitsings- en verkameringsbeleid blijkt dat er in de stad grote behoefte bestaat aan het verbinden van regels voor verkamering en het beperken van kamergewijze verhuur. Uit de evaluatie blijkt dat men veel overlast ervaart door kamerbewoners.

Insluitingseis

Omdat uit de beleidsevaluatie blijkt dat men veel overlast ervaart door kamerbewoners, zal voor de gehele stad gelden dat een pand niet ingesloten kan worden door twee verkamerde panden. Zo kan woonoverlast worden beperkt die door 'buren' wordt veroorzaakt. Bekeken op het niveau van de individuele stadsbewoner, dan is immers het beste hoor- en voelbaar wat in naastgelegen woningen gebeurt. Naast bescherming tegen insluiting van reguliere woningen door kamerverhuurpanden is het niet gewenst dat er in meergezinswoningen concentratie van verkamerde woningen aanwezig is. Gemeenten Nijmegen en Wageningen kennen eenzelfde 'insluitingseis'.

50 meter eis voor het gebied Spijkerkwartier/Boulevardkwartier

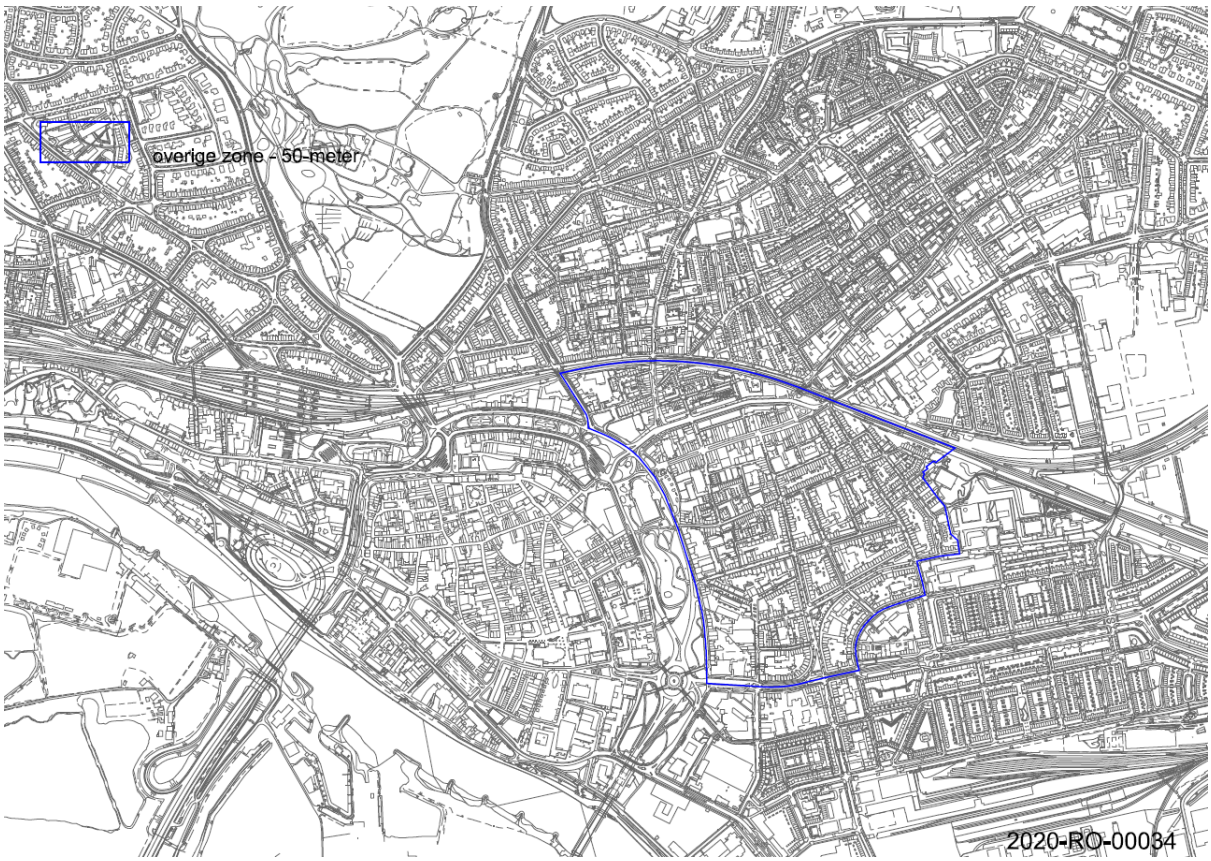

Figuur 2.4, Uitsnede gebieden.

Voor het gebied Spijkerkwartier/Boulevardkwartier, blauwe contour 'overige zone-50 meter' gelden strengere eisen. In het gebied 'Spijkerkwartier' wordt tevens geen vergunning verleend indien binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren gebouw zich reeds een pand bevindt waar kamergewijze bewoning plaatsvindt. Dit zorgt ervoor dat er geen verdere concentratie plaatsvindt van verkamerde panden.

De 50 meter eis is gekozen aan de hand van praktijkvoorbeelden en evaluaties uit andere gemeenten. In de gemeente Tilburg werd tot 2016 gewerkt met een afstandseis van 25 meter. Onderzoek van die gemeente wijst uit dat een maatregel met een afstandsmaat zeker effect sorteert, maar niet effectief genoeg is om concentratie van kamerbewoning echt tegen te gaan. Onderzoek bij deze gemeente leerde dat een maat van 50 meter effectiever is. Uit onderzoek van de gemeente Arnhem waarbij een stippenkaart is ontwikkeld en een straal van 50meter om de stippen is gezet, blijkt dat - net als in Tilburg - de eis van 50meter tot gevolg heeft dat kamerbewoning wordt bemoeilijkt in wijken waar al zeer hoge concentraties zijn, maar dat er in andere gebieden nog genoeg mogelijkheden zijn. Aangezien in Arnhem in de wijk 'Spijkerkwartier/Boulevardkwartier' zich veruit de meeste verkamerde panden vinden en er in deze wijk veelal sprake is veel onzelfstandige eenheden in één pand, wordt het noodzakelijk geacht deze maatregel voor deze wijk op te nemen om verdere concentraties tegen te gaan.

Onzelfstandig wonen in bijgebouwen

Er is gekozen om geen vergunning te verlenen indien door de verkamering een bijgebouw in gebruik wordt genomen als onzelfstandige wooneenheid. Tevens is het gebruiken van een bijgebouw als onzelfstandige wooneenheid opgenomen als strijdig gebruik.

Bijbehorende bouwwerken liggen vaak in binnengebieden. Door kamerverhuur in de bijbehorende bouwwerken toe te staan leidt dit tot verdichting (toename van een aantal mensen in een gebied) met o.a. geluid-, geuroverlast tot gevolg, waardoor de kwaliteit van de leefomgeving van omwonenden onevenredig wordt geschaad.

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving- en verantwoording

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat een toelichting op de regels van het bestemmingsplan en de economische uitvoerbaarheid.

3.2 Opzet van de regels

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten digitaal vast te stellen. De Standaard voor vergelijkbare bestemmingsplannen 2012 (SVBP2012) is verplicht.

De Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 maakt het mogelijk bestemmingsplannen te maken die op vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op een zelfde manier worden verbeeld. Vergelijkbare bestemmingsplannen leiden tot een betere dienstverlening en tot een effectievere en efficiëntere overheid.

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit planregels en bijbehorende plankaart waarop de bestemmingen zijn aangegeven. Deze plankaart kan zowel digitaal als analoog worden verbeeld. De plankaart en de planregels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels (begripsbepalingen en wijze van meten);;
2. Algemene regels (o.a. afwijkingen);
3. Overgangs- en slotregels.

3.2.1 Inleidende regels

Inleidende regels bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied en bevatten:

1. Begripsbepaling
   In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen, voor een eenduidige interpretatie van deze begrippen.
2. Reikwijdte en toepassing

Dit hoofdstuk geeft de reikwijdte van dit facetbestemmingsplan aan.

3.2.2 Algemene regels

Hoofdstuk 2 Algemene regels bevat de algemene regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied. De regels over strijdig gebruik komen in de algemene regels van de bestemmingsplannen te staan. Het hoofdstuk is opgebouwd uit:

- Artikel 3 Woningsplitsing en verkamering: dit artikel bevat de omgevingsvergunningplicht voor het splitsen en verkameren met de toetsingsgronden.

- Artikel 4 Strijdig gebruik kamergewijze bewoning; dit artikel bevat de activiteiten die in strijd zijn met dit facetbestemmingsplan.

3.2.3 Overgangs- en slotregels

In hoofdstuk 3 staan de overgangs- en slotregels. In de overgangsbepalingen is aangegeven wat de juridische consequenties zijn van bestaande situaties die in strijd zijn met dit bestemmingsplan.

3.3 Artikelsgewijze toelichting

Deze paragraaf bevat de juridisch-technische toelichting van de regeling. Voor de toelichting met betrekking tot de gemaakte keuzes wordt verwezen naar paragraaf 2.4 Onderbouwing gemaakte keuzes in het facetplan.

3.3.1 Artikel 3 Woningsplitsing en verkamering

3.3.1.1 3.1 Omgevingsvergunning woningsplitsing en verkamering

Uit dit artikel volgt dat alleen nog maar met een door burgemeester en wethouders te verlenen (binnenplanse) omgevingsvergunning voor planologisch strijdig gebruik het toegestaan is om woningen (en panden met een woonbestemming) te splitsen en te verkameren.

Splitsen houdt volgens de regels in dat één woning of (een gedeelte van) een gebouw waar wonen is toegestaan bouwkundig en/of functioneel wordt gesplitst naar twee of meerdere zelfstandige woningen. Hierbij wordt onder woning verstaan een zelfstandig gedeelte van een gebouw, dat dient voor de huisvesting van één huishouden. Een huishouden is één of meer personen die op hetzelfde adres wonen en een economisch-consumptieve eenheid vormen, met de intentie om zelfstandig, bestendig, voor onbepaalde tijd, in gezinsverband of in een met een gezinsverband vergelijkbaar samenlevingsverband te wonen. Deze definitie sluit aan bij vaste jurisprudentie. Bewoners van onzelfstandige wooneenheden voor kamerverhuur gezamenlijk en werknemers die kortdurend in Nederland verblijven (waarbij geen sprake is van continuïteit en onderlinge verbondenheid) vallen niet onder de definitie huishouden.

Verkameren houdt volgens de regels van dit facetplan in het gebruik nemen of laten nemen van (een gedeelte van) een gebouw waar wonen is toegestaan voor kamergewijze bewoning. Er is pas sprake van kamergewijze bewoning bij bewoning door drie personen of meer. Dit facetplan spreekt over bewoning in onzelfstandige wooneenheden (in algemener taalgebruik: kamers). Kenmerkend voor het verkameren is dat de toiletruimte, badruimte of een keuken gezamenlijk worden gebruikt.

Het verbod om zonder vergunning te splitsen of verkameren geldt niet voor bestaande situaties. De reden hiervoor is dat bestaande situaties onder het overgangsrecht vallen. Het toevoegen van onzelfstandige wooneenheden aan een kamergewijs bewoond pand valt niet onder een bestaande situatie en is vergunningplichtig.

3.3.1.2 3.2 Uitzonderingen omgevingsvergunningplicht hospes/hospita

Het verbod om zonder de vereiste omgevingsvergunning te verkameren geldt ook niet wanneer sprake is van een hospes/hospita. Een hospes/hospita is de 100% economisch en juridisch eigenaar die zélf daadwerkelijk in de woning woont en minimaal 50% van deze woonruimte gebruikt voor zijn eigen huishouden en maximaal 2 onzelfstandige wooneenheden verhuurt (aan maximaal twee personen).

Kenmerkend voor de hospes/ hospitaregeling is dat de bewoner/ huurder van een wooneenheid de toiletruimte, badruimte en de keuken deelt met de eigenaar van de woning. De onzelfstandige wooneenheden mogen niet beschikken over eigen voorzieningen, als badgelegenheid, keuken en/of toilet.

3.3.1.3 3.3 Woningsplitsing

In dit lid staan de voorwaarden voor vergunningverlening bij splitsing. Deze voorwaarden gelden cumulatief. Naast dit vereiste, dient ook altijd getoetst te worden aan een norm van een 'goede ruimtelijke ordening' (artikel 2.12 aanhef Wabo).

De omgevingsvergunning is behalve voor woningen ook vereist voor het splitsen van ruimten waar in het bestemmingsplan een woonbestemming op ligt zonder daadwerkelijk een woning aanwezig is, bijvoorbeeld binnen een gemengde bestemming of onder de categorie centrumdoeleinden. Bijvoorbeeld een ruimte waar meerdere functies zijn toegestaan waaronder kantoren, winkel of woningen of een combinatie daarvan.

Voor verschillende delen van de stad gelden verschillende eisen.

a. De algemene eisen voor de hele stad zijn opgenomen in artikel 3.3 onder a.

- In onderdeel 1 staat dat het college alleen een vergunning kan verlenen indien de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk of groter is dan 110 m^2. De gebruiksoppervlakte is de vloeroppervlakte binnen de bouwmuren bepaalt volgens NEN 2580 met dien verstande dat daarbij aangebouwde bergingen, garages en andere niet voor bewoning geschikte ruimtes niet worden meegeteld. (NEN 2580 is de Nederlandse norm voor het bepalen van de oppervlakte en inhoud van een gebouw. Ook het bouwbesluit en de woningwet refereert naar deze norm.).
- Uit onderdeel 2 volgt dat het college alleen een vergunning kan verlenen indien de woningen die als gevolg van splitsing ontstaan voldoen aan een bepaald minimum gebruiksoppervlakte. De algemene eis is dat de gebruiksoppervlakte van een zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner mag zijn dan 50m^2.
- De voorwaarde in onderdeel 3 stelt een berging met een oppervlakte van ten minste 5 m^2 per woning verplicht. In onderdeel 3 wordt een buitenruimte verplicht gesteld voor de gesplitste woningen. Het begrip buitenruimte is niet nader gedefinieerd in de begripsbepalingen om flexibiliteit te behouden bij de mogelijke invulling. Een gedeelde buitenruimte of een frans balkon kunnen ook bijvoorbeeld vallen onder een buitenruimte.

b. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone-70m2' geldt gelden de volgende eisen, zoals opgenomen in artike 3.3, onder b:

- In onderdeel 1 staat dat het college alleen een vergunning kan verlenen indien de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk of groter is dan 110 m^2. De gebruiksoppervlakte is de vloeroppervlakte binnen de bouwmuren bepaalt volgens NEN 2580 met dien verstande dat daarbij aangebouwde bergingen, garages en andere niet voor bewoning geschikte ruimtes niet worden meegeteld. (NEN 2580 is de Nederlandse norm voor het bepalen van de oppervlakte en inhoud van een gebouw. Ook het bouwbesluit en de woningwet refereert naar deze norm.).
- Uit onderdeel 2 volgt dat het college alleen een vergunning kan verlenen indien de woningen die als gevolg van splitsing ontstaan voldoen aan een bepaald minimum gebruiksoppervlakte. De algemene eis is dat de gebruiksoppervlakte van een zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner mag zijn dan 70 m^2. *Hierin verschilt de eis voor het gebied 'overige zone-70m2' van de algemene eis.*
- De voorwaarde in onderdeel 3 stelt een berging met een oppervlakte van ten minste 5 m^2 per woning verplicht. In onderdeel 3 wordt een buitenruimte verplicht gesteld voor de gesplitste woningen. Het begrip buitenruimte is niet nader gedefinieerd in de begripsbepalingen om flexibiliteit te behouden bij de mogelijke invulling. Een gedeelde buitenruimte of een frans balkon kunnen ook bijvoorbeeld vallen onder een buitenruimte.

c. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone-kernwinkelgebied' geldt maar één eis, zoals opgenomen in artike 3.3, onder b. Als voorwaarde geldt dat de gebruiksoppervlakte van een zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat mag niet kleiner zijn dan 40m2.

3.3.1.4 3.4 Verkameren

In dit lid staan de voorwaarden voor vergunningsverlening bij verkameren. Deze voorwaarden gelden cumulatief. Daarnaast zijn in het lid weigeringsgronden opgenomen. Deze eisen gelden niet cumulatief. Wanneer er sprake is van één of meerdere weigeringsgronden die van toepassing zijn op de vergunningsaanvraag wordt de omgevingsvergunning geweigerd.

In onderdeel a staan **de voorwaarden voor vergunningverlening:**

1. Subonderdeel 1: het college kan alleen een vergunning verlenen indien de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk of groter is dan 110 m^2 . De gebruiksoppervlakte is de vloeroppervlakte binnen de bouwmuren bepaalt volgens NEN 2580 met dien verstande dat daarbij aangebouwde bergingen, garages en andere niet voor bewoning geschikte ruimtes niet worden meegeteld. (NEN 2580 is de Nederlandse norm voor het bepalen van de oppervlakte en inhoud van een gebouw. Ook het bouwbesluit en de woningwet refereert naar deze norm.)
2. Subonderdeel 2: ook is als eis opgenomen dat een gebouw niet mag worden opgedeeld in meer dan één onzelfstandige wooneenheid per 18m^2 van de totale gebruiksoppervlakte. Bij deze 18m^2 eis worden ook de gemeenschappelijke ruimtes meegeteld.

Rekenvoorbeeld: Dit houdt in dat een gebouw met een gebruiksoppervlakte van 180m^2 in totaal kan

worden opgedeeld in 10 onzelfstandige wooneenheden. De oppervlakte van een kamer/onzelfstandige wooneenheid maakt bij deze regel niet uit, zolang het gebouw maar niet wordt bewoond door meer dan één bewoner/onzelfstandige wooneenheid per 18m².

3. Subonderdeel 3: Tenslotte is opgenomen dat voldoende ruimte voor fiets en afvalcontainer en afvalzakken op eigen terrein aanwezig is. Dit is 3 m² waarbij als aanvullende eis geldt dat vanaf 4 onzelfstandige wooneenheden 1m2 bergingsruimte per wooneenheid wordt toegevoegd. Deze eis is opgenomen om te voorkomen dat fietsen en afval in de openbare ruimte worden geplaatst.

In onderdeel b staan de **weigeringsgronden voor de vergunning.**

1. De eis uit subonderdeel 1 gaat over het verbod om te verkameren met als doel het verschaffen van kortdurend verblijf te vergelijken met logies, al dan niet als onderdeel van de arbeidsvoorwaarden, aan werknemers. Bij een kortdurend verblijf gaat het over een verblijf van maximaal drie maanden.

2. De eis uit subonderdeel 2 gaat over het tegen gaan van concentraties. Deze eis houdt in dat een woning (die niet kamergewijs wordt bewoond) niet mag worden ingesloten door twee kamergewijs bewoonde panden aan dezelfde straat.

   Voor het gebied 'overige zone-50 meter' geldt een strengere eis. Binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren gebouw mag zich niet reeds kamergewijze bewoning mag bevinden. De afstand wordt gemeten vanaf de kortste afstand tussen de gevels (hemelsbreed). Dit zorgt ervoor dat er geen verdere concentratie plaatsvindt van verkamerde panden. Aan de hand van een stippenkaart geven we een indicatie per wanneer een dusdanige concentratie is van verkamerde panden dat de leefbaarheid in het geding komt en geen vergunning meer kan worden verleend. De stippenkaart kan worden gebruikt als hulpmiddel (bewijsvermoeden) door de ODRA bij vergunningverlening. Op de website van de gemeente Arnhem zal een dynamische, gedetailleerde, stippenkaart worden geplaatst met een specifiekere benadering waar verkamering plaatsvindt.

3. Subonderdeel 3 bevat de eis dat bijgebouwen niet in gebruik mogen worden genomen als onzelfstandige wooneenheid. Voor de definitie van bijbehorend bouwwerk wordt aangesloten bij de landelijke regelgeving (het Besluit omgevingsrecht). Een bijbehorend bouwwerk kan bijvoorbeeld een aanbouw, schuur, tuinhuis of serre zijn.

3.3.2 Artikel 4 Strijdig gebruik kamergewijze bewoning

In dit artikel zijn de regels met betrekking tot het gebruik van gronden en opstallen in strijd met het bestemmingsplan opgenomen. Dit artikel bevat een zelfstandig verbod op het gebruik van kamergewijze bewoonde gebouwen in strijd met de weigeringsgronden. Zo mag een dergelijk pand niet worden bewoond door meer dan één persoon per 18m² gebruiksoppervlakte. Het verschaffen van kortdurend verblijf, te vergelijken met logies, al dan niet als onderdeel van de arbeidsvoorwaarden aan werknemers in een kamergewijze bewoning is ook opgenomen als verbod. Ten slotte is ook het gebruik van bijgebouwen als onzelfstandige wooneenheid in een kamergewijze bewoning verboden.

3.4 Handhaving

Het bestemmingsplan is bindend voor overheid en burger. Enerzijds kan de gemeentelijke overheid naleving van bestemmingsplannen afdwingen (optreden tegen strijdig gebruik en/of bebouwing). Anderzijds vormt het bestemmingsplan ook het juridisch kader voor de burger waar deze uit af kan leiden wat zijn eigen bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn, maar ook wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn van zijn buren en directe omgeving. Het bestemmingsplan geeft immers de gewenste planologische situatie voor het betreffende gebied aan.

In de nota “beleidsuitgangspunten handhaving bestemmingsplannen” zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

- stringent beleid: als uitgangspunt geldt dat in principe elke overtreding wordt aangepakt;
- géén stilzwijgend gedogen;

- gewenste maar illegale ontwikkelingen zo mogelijk vooraf maar in ieder geval zo snel mogelijk legaliseren;
- gedogen van illegale gevallen alleen in uitzonderlijke gevallen, bij voorkeur alleen tijdelijk en met redenen omkleed.

Handhavend optreden tegen overtredingen van bestemmingsplannen kan niet alleen plaatsvinden via publiekrechtelijke, maar ook via de strafrechtelijke weg. De opsporingsambtenaren van de gemeente of politie zullen in die gevallen proces-verbaal van de overtreding maken. Het (reguliere) bestuursrechtelijke traject zal gelijktijdig worden ingezet.

De leges dekken de kosten van een eerste controle in het kader van de vergunningverlening.

3.5 Financiële uitvoerbaarheid

3.5.1 Exploitatieplan

Op grond van artikel 6.12 lid 1 Wet ruimtelijke ordening rust op de gemeente de verplichting tot kostenverhaal bij grondexploitatie. Deze verplichting houdt in dat als de gemeente er bij een ruimtelijke ontwikkeling niet in slaagt met alle particuliere eigenaren in het gebied een overeenkomst te sluiten over grondexploitatie, de gemeente publiekrechtelijk de kosten moet verhalen bij alle eigenaren in het exploitatiegebied waarmee niet is gecontracteerd. Gemaakte kosten (limitatief opgesomd in artikelen 6.2.3 tot en met 6.2.5 van het Bro) zoals plankosten, onderzoekskosten, kosten van inrichting van de openbare ruimte etc. kunnen worden verhaald door middel van een exploitatieplan dat gelijktijdig met het bestemmingsplan moet worden vastgesteld.

In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is in artikel 6.2.1 een opsomming gegeven van de bouwplannen die worden beschouwd als bouwplan in de zin van 6.12 Wro waarvoor een exploitatieplan dient te worden vastgesteld indien het kostenverhaal niet anderszins is geregeld.

Dit facetbestemmingsplan bevat geen ruimtelijke ontwikkelingen welke op basis van artikel 6.2.1 Bro vergezeld dienen te gaan van een exploitatieplan dan wel waarvan het kostenverhaal anderszins dient te worden geregeld. Voor dit bestemmingsplan behoeft dan ook geen exploitatieovereenkomst of exploitatieplan te worden opgesteld.

Hoofdstuk 4 Procedure

4.1 Publicatie voornemen

Volgens artikel 1.3.1 lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening moet het voornemen tot een op ontwikkeling gericht bestemmingsplan worden gepubliceerd. Het voornemen tot het opstellen van een facetplan ten behoeve van het reguleren van splitsen en verkameren is op 11 juli 2019 gepubliceerd in het Gemeenteblad.

4.2 Vooroverleg

Conform artikel 3.1.1 van het Bro dienen burgemeester en wethouders bij de voorbereiding van een bestemmingsplan overleg te plegen met de wettelijke overlegpartners. Gelet op de aard van dit facetbestemmingsplan is het voeren van vooroverleg met overlegpartners niet noodzakelijk.

4.3 Terinzagelegging ontwerp-bestemmingsplan

De ontwerpversie van het bestemmingsplan ligt zes weken ter inzage. Tijdens deze periode kan een ieder een zienswijze indienen.

Bijlage 1: Huisvestingsverordening Gemeente Arnhem 2020

Achtergrond Huisvestingsverordening 'Gemeente Arnhem 2020

Tot nu toe was woningsplitsen en verkameren in de gemeente Arnhem (uitsluitend) geregeld in de gemeentelijke huisvestingsverordening, de Huisvestingsverordening gemeente Arnhem 2020. De basis voor de huisvestingsverordening is de Huisvestingswet 2014. In artikel 21 van de Huisvestingswet 2014 staat dat het verboden is om:

een woonruimte, behorend tot een met het oog op het behoud of samenstelling van de woonruimtevoorraad door de gemeenteraad in de huisvestingsverordening aangewezen categorie en die is gelegen in een in de huisvestingsverordening aangewezen wijk, zonder vergunning van burgemeester en wethouders (eerste volzin) van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte om te zetten of omgezet te houden (artikel 21 onder c Huisvestingswet) of tot twee of meer woonruimten te verbouwen of in die verbouwde staat te houden (artikel 21 onder d Huisvestingswet).

De huisvestingsverordening bevat gebiedsspecifieke regels waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen regels met betrekking tot splitsen en regels met betrekking tot verkameren.

Woningsplitsing

De woningsplitsingsregels uit de huisvestingsverordening zijn van toepassing op drie wijken: Spijkerkwartier (zie: figuur 2.3), Sonsbeek Zuid/Sint-Marten (zie figuur 2.4) en Centrum (zie figuur 2.5). Voor het splitsen van een woning is op grond van de huisvestingsverordening een splitsingsvergunning benodigd. De toetsingsvoorwaarden voor woningsplitsing zijn verder uitgewerkt in de 'Beleidsregels Woningsplitsing Gemeente Arnhem'. Voor de drie wijken geldt in beginsel dat een vergunning voor woningsplitsing alleen wordt verleend indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de oppervlakte van de woonruimte/woonruimten welke door splitsing ontstaat/ontstaan is minimaal 70m^2 GO;

- dat de woonruimten beschikken over een buitenberging;

- en een buitenruimte.

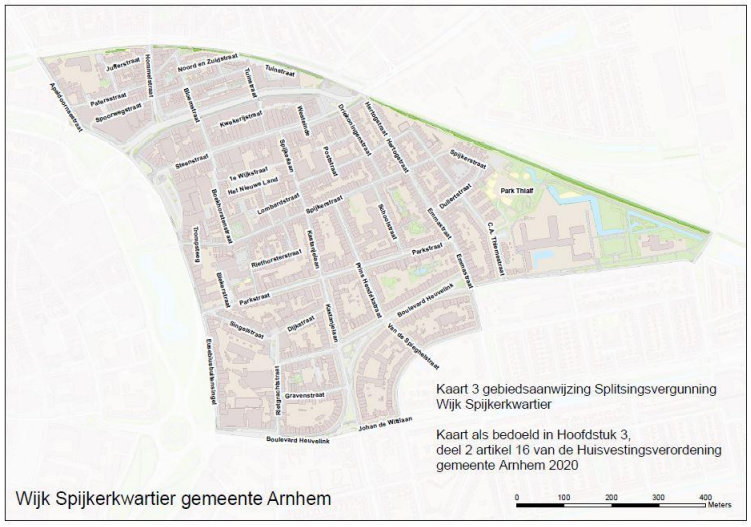

Figuur. 2.3; Spijkerkwartier uitsnede bijbehorende kaart bij de Huisvestingsverordening Gemeente Arnhem 2020.

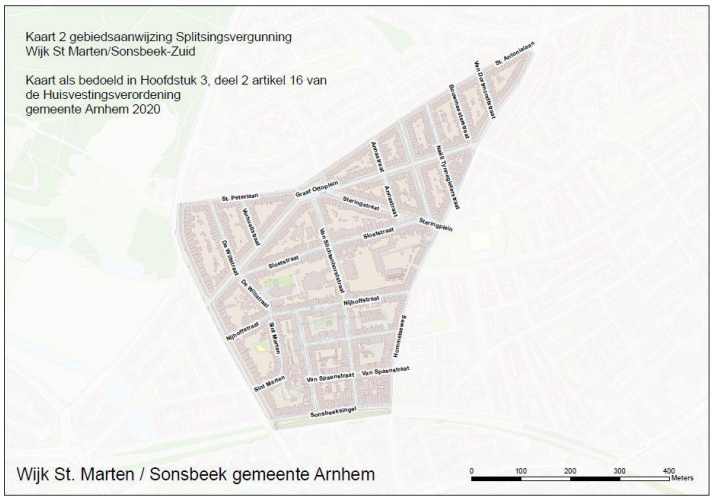

Figuur. 2.4; Wijk St. Marten/ Sonsbeek, uitsnede bijbehorende kaart bij de Huisvestingsverordening Gemeente Arnhem 2020.

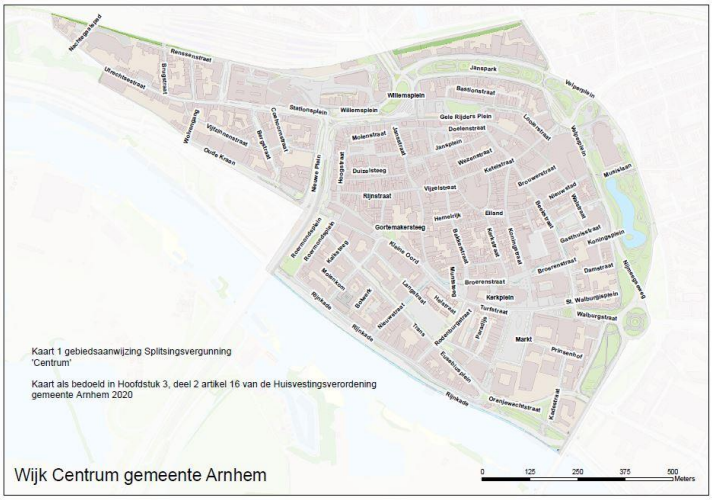

Figuur. 2.5; Wijk Centrum, uitsnede bijbehorende kaart bij de Huisvestingsverordening Gemeente Arnhem 2020.

Voor het gebied 'kernwinkelgebied' gelden op grond van de beleidsregels andere eisen dan in de rest van het centrum. Deze uitzonderingsregel is gemaakt in verband met het project Wonen Boven Winkels. Zo gelden de bovengenoemde vereisten niet, maar gelden aparte toetsingsvoorwaarden. Deze voorwaarden houden in dat:

- de oppervlakte van de woonruimte/woonruimten welke door splitsing ontstaat/ontstaan minimaal 40 m^2 dienen te zijn;

- de te splitsen woonruimte dient gedurende een aaneengesloten periode van minimaal 2,5 jaar te hebben leeggestaan.

De regels met betrekking tot de buitenruimte en bergingsruimte gelden niet in het kernwinkelgebied.

Figuur 2.6: Kernwinkelgebied, uitsnede bijlage behorende bij de Nadere regels subsidie Wonen Boven Winkels Arnhem 2012.

Verkameren

Op grond van de huisvestingsverordening geldt alleen voor het gebied Binnenstad en Singels, dat voor verkameren een vergunning benodigd is. Deze vergunning kan op grond van de verordening worden geweigerd indien:

a. naar het oordeel van burgemeester en wethouders het belang van behoud of samenstelling van de woonruimtevoorraad groter is dan het met de onttrekking, samenvoeging om omzetting gediende belang;
b. het onder a genoemde belang niet kan worden gediend door het stellen van voorschriften en voorwaarden aan de vergunning;
c. het verlenen van de vergunning zou kunnen leiden tot een onaanvaardbare inbreuk op een geordend woon- en leefmilieu in de omgeving van het betreffende pand.

De toetsingsvoorwaarden voor de vergunning worden uitgewerkt in de 'Beleidsregels Woningontrekking Gemeente Arnhem 2016'. Bij kamerverhuur waarbij sprake is vier personen of minder wordt de vergunning verleend. Bij kamerverhuur aan meer dan vier personen kan het verlenen van een vergunning, volgens de beleidsregels, leiden tot een onaanvaardbare inbreuk op een geordend woon- en leefmilieu van het betreffende pand. In deze situaties wordt per geval beoordeeld of er omstandigheden of redenen zijn de gevraagde ontrekkingsvergunning te weigeren.

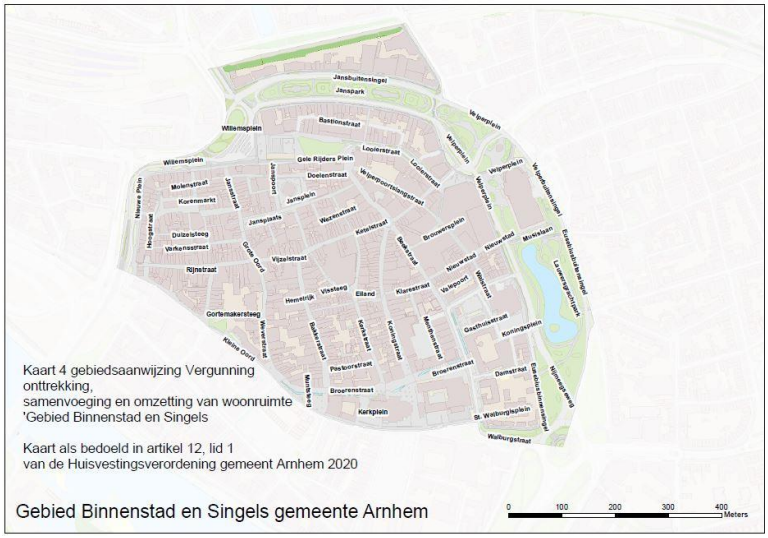

Figuur. 2.7; Gebied Binnenstad en Singels, uitsnede bijbehorende kaart bij de Huisvestingsverordening Gemeente Arnhem 2020.

Regels

van het bestemmingsplan

Facetplan woningsplitsing en verkamering
(plannummer: NL.IMRO.0202.959-0201)

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begripsbepaling

1.1 plan

Het bestemmingsplan Facetplan woningsplitsing en verkamering met identificatienummer NL.IMRO.0202.959-0201 van de gemeente Arnhem.

1.2 bestaande situatie

a. bij bouwwerken: legale bouwwerken die aanwezig of in uitvoering zijn op het tijdstip van de ter visie legging van het ontwerp van het bestemmingsplan en bouwwerken die mogen worden gebouwd krachtens een vergunning;
b. bij gebruik: legaal gebruik van grond en opstallen zoals aanwezig tijdens de inwerkingtreding van het bestemmingsplan dat na de inwerkingtreding van het plan niet langer onderbroken is dan een jaar.

1.3 bestemmingsplan

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels.

1.4 bijgebouw

Een zelfstandig bouwwerk dat niet in directe verbinding staat met het hoofdgebouw. Het bijgebouw wordt via een aparte toegangsdeur worden bereikt. Het kan wel tegen de woning aangebouwd worden. Voorbeeld van een bijgebouw zijn een garage en een schuur

1.5 bouwwerk

Een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.6 gebouw

Elk bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.7 gebruiksoppervlakte

De vloeroppervlakte binnen de bouwmuren bepaald volgens NEN 2580 met dien verstande dat daarbij aangebouwde bergingen, garages en andere niet voor bewoning geschikte ruimtes niet worden meegeteld.

1.8 hoofdgebouw

Gebouw, of gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming die bestemming het belangrijkst is;

1.9 huishouden

Eén of meer personen die op hetzelfde adres wonen en een economisch-consumptieve eenheid vormen, met de intentie om zelfstandig, bestendig, voor onbepaalde tijd, in gezinsverband of in een met een gezinsverband vergelijkbaar samenlevingsverband te wonen.

1.10 hospes/hospita

De 100% economisch en juridisch eigenaar die zélf daadwerkelijk in het gebouw woont en minimaal 50% van de gebruiksoppervlakte van het gebouw gebruikt voor zijn eigen huishouden en maximaal 2 onzelfstandige wooneenheden verhuurt. Kenmerkend voor de hospes/hospita is dat de huurder van een wooneenheid de toiletruimte, badruimte en de keuken deelt met de eigenaar van de woning. De onzelfstandige wooneenheden mogen niet beschikken over eigen voorzieningen, als badgelegenheid, keuken en/of toilet.

1.11 kamergewijze bewoning

Een gebouw waarin zich 3 onzelfstandige wooneenheden bevinden of meer.

1.12 verkameren

Het gebruiken van een (gedeelte van een) gebouw waar wonen is toegestaan als kamergewijze bewoning. Hieronder wordt tevens verstaan het toevoegen van onzelfstandige wooneenheden aan bestaande gevallen van kamergewijze bewoning.

1.13 zelfstandige woning

Een zelfstandig (gedeelte van een) gebouw, dat dient voor de huisvesting van één huishouden. Kenmerkend voor de woning is de aanwezigheid van eigen voorzieningen, waaronder minimaal een toiletruimte, badruimte en een keuken met kooktoestel.

1.14 woningsplitsing

Het bouwkundig en/ of functioneel splitsen van één woning of (een gedeelte van een) gebouw waar wonen is toegestaan tot twee of meer zelfstandige woningen.

1.15 woning

Een complex van ruimten, bedoeld voor de huisvesting van één huishouding, een bijzondere woonvorm of een kamerverhuurbedrijf.

1.16 vigerende bestemmingsplannen

Alle binnen de gemeente Arnhem op het moment van vaststelling van dit bestemmingsplan vigerende bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen.

1.17 onzelfstandige wooneenheden

Een onzelfstandig gedeelte van een gebouw bedoelt voor de huisvesting van één huishouden. Kenmerkend voor de wooneenheid is het gezamenlijk gebruik (met andere wooneenheden) van een toiletruimte, badruimte en/of een keuken. Een wooneenheid kan uit meerdere ruimten bestaan.

Artikel 2 Reikwijdte en toepassing

2.1 Reikwijdte en toepassing

Het voorliggende facetbestemmingsplan is van toepassing op alle bestemmingsplannen (waaronder tevens wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen) waarin wonen is toegestaan binnen het grondgebied van de gemeente Arnhem. De regels uit het voorliggende facetbestemmingsplan gelden in aanvulling op alle vigerende bepalingen in regels van deze bestemmingsplannen. De regels van alle bestemmingsplannen blijven buiten toepassing voor zover er sprake is van strijdigheid met de regels van dit plan en blijven voor het overige onverminderd van toepassing.

Hoofdstuk 2 Algemene regels

Artikel 3 Woningsplitsing en verkamering

3.1 Omgevingsvergunning woningsplitsing en verkamering

Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik) de volgende activiteiten uit te voeren:

a. het splitsen van een (gedeelte van een) gebouw waar wonen is toegestaan naar twee of meerdere zelfstandige woningen;
b. het verkameren van een (gedeelte van een) gebouw waar wonen is toegestaan (vanaf drie onzelfstandige wooneenheden);

tenzij het een bestaande situatie betreft.

3.2 Uitzonderingen omgevingsvergunningplicht hospes/hospita

Het onder lid 3.1, onder b, vervatte verbod geldt niet wanneer sprake is van het verkameren door een hospes/hospita.

3.3 Voorwaarden woningsplitsing

a. Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder a, verlenen indien:
    1. de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
    2. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 50 m^2, en;
    3. de gesplitste woningen over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 5 m^2 per woning en;
    4. de gesplitste woningen beschikken over een buitenruimte.
b. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone-70m^2' geldt kunnen burgemeester en wethouders in afwijking van het bepaalde in 3.3, onder a., een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder a. verlenen indien:
    1. de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
    2. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 70 m^2, en;
    3. de gesplitste woningen over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 5 m^2 per woning en;
    4. de gesplitste woningen beschikken over een buitenruimte.
c. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone-kernwinkelgebied' geldt kunnen burgemeester en wethouders in afwijking van het bepaalde in 3.3, onder a., een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder a. verlenen indien:
    1. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 40 m^2.

3.4 Voorwaarden verkamering

a. Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder b, verlenen indien:
    1. de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
    2. het gebouw niet opgedeeld wordt in meer dan één onzelfstandige wooneenheid per 18m2 gebruiksoppervlakte; en;
    3. het verkamerde gebouw minimaal beschikt over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 3 m^2 ten behoeve van de stalling van fietsen, afvalcontainer(s) of afvalzakken. Vanaf 4 onzelfstandige wooneenheden geldt als aanvullende eis dat 1m^2 bergingsruimte per wooneenheid wordt toegevoegd.
b. De omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder b, wordt in ieder geval niet verleend indien:
    1. sprake is van verkameren met als doel het verschaffen van kortdurend verblijf van maximaal 3 maanden, te vergelijken met logies, al dan niet als onderdeel van de arbeidsvoorwaarden,

aan werknemers; of
2. zich door het verkameren een niet-verkamerd gebouw wordt ingesloten door legale kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone- 50 meter' geldt wordt een vergunning niet verleend indien zich binnen een straal van meter rondom het te verkameren pand, gemeten vanaf de kortste afstand tussen de hoofgebouwen, reeds legale kamergewijze bewoning bevindt of is toegestaan door middel van een vergunning; of
3. indien een bijgebouw in gebruik wordt genomen als onzelfstandige wooneenheid.

Artikel 4 Strijdig gebruik kamergewijze bewoning

Onder gebruik van gronden in strijd met het bestemmingsplan wordt in ieder geval verstaan:

a. het bewonen, of laten bewonen, van een kamergewijze bewoning door meer dan één persoon per 18m^2 gebruiksoppervlakte;
b. het verschaffen van kortdurend verblijf van maximaal 3 maanden, te vergelijken met logies, al dan niet als onderdeel van de arbeidsvoorwaarden aan werknemers in een kamergewijze bewoning;
c. het gebruik van bijgebouwen als onzelfstandige wooneenheid in een kamergewijze bewoning.

Hoofdstuk 3 Overgangs- en slotregels

Artikel 5 Overgangsrecht

5.1 Overgangsrecht bouwwerken

5.1.1 Overgangsbepaling

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

5.1.2 Afwijken

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van sublid 5.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in sublid 5.1.1 met maximaal 10%.

5.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Het bepaalde in lid 5.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

5.2 Overgangsrecht gebruik

5.2.1 Overgangsbepaling

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

5.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 5.2.1 te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

5.2.3 Verbod hervatten strijdig gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 5.2.1 na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

5.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Het bepaalde in lid 5.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 6 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan Facetplan woningsplitsing en verkamering.

Bijlage 1 bij het besluit van de gemeenteraad van Arnhem van …… 2020 tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Wijzigingenoverzicht bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Zaaknummer: 510342
Ten behoeve van de overzichtelijkheid zijn hieronder alle wezenlijke in het vast te stellen bestemmingsplan ten opzichte van het ter inzage gelegde ontwerpbestemmingsplan aangebrachte wijzigingen opgenomen en, voor zover nodig, toegelicht. Hierbij is onderscheid is gemaakt tussen op eigen initiatief aangebrachte wijzigingen en wijzigingen die naar aan leiding van ingediende zienswijzen zijn doorgevoerd. Wijzigingen van redactionele aard zijn buiten beschouwing gelaten.

Nr		
1	**Op eigen initiatief op de verbeelding bij het bestemmingsplan aangebrachte wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
1.1	De 'overige zone - wonen boven winkels' wordt hernoemd naar 'overige zone - kernwinkelgebied'.	'Kernwinkelgebied' dekt de lading van de gebiedsaanduiding beter. De regels stellen niet verplicht dat per sé boven een winkel gewoond moet worden.
2	**Op eigen initiatief in de toelichting van het bestemmingsplan aangebrachte wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
2.1	In Paragraaf 2.4.1.4 is de onderbouwing toegevoegd waarom voor het kernwinkelgebied de 110m2-eis wordt losgelaten	Zie 3.4, onder 2 van dit wijzigingenoverzicht.
2.2	De wijzigingen in de regels zijn verwerkt in paragraaf 3.3 (artikelsgewijze toelichting)	
2.3	In de artikelsgewijze toelichting voor artikel 3.4 is het gedeelte over de stippenkaart uitgebreid.	De uitgebreidere toelichting verduidelijk het gebruik van de stippenkaart bij de vergunningverlening. De stippenkaart wordt door de ODRA gebruikt als hulpmiddel.
3	**Op eigen initiatief in de regels van het bestemmingsplan aangebrachte wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
3.1	Aan **begripsbepaling 1.2 bestaande situatie** bij gebruik wordt toegevoegd dat het gebruik niet langer onderbroken mag zijn dan 1 jaar.	Deze wijziging zorgt ervoor dat het plan in overeenstemming is met het wettelijke overgangsrecht.
3.2	In artikel 3.3, onder b., sub 3. en artikel 4, sub c wordt bijbehorend bouwwerk gewijzigd naar bijgebouw. Het begrip onder 1.4 bijbehorend bouwwerk wordt geschrapt en artikel 1.4 bijgebouw wordt toegevoegd luidende: **1.4 bijgebouw** Een zelfstandig bouwwerk dat niet in directe verbinding staat met het hoofdgebouw. Het bijgebouw wordt via een aparte toegangsdeur worden bereikt. Het kan wel tegen de woning aangebouwd worden. Voorbeeld van een bijgebouw zijn een garage en een schuur.	Een bijbehorend bouwwerk is een ruimer begrip dan een bijgebouw. Een aanbouw zou bijvoorbeeld ook onder een bijbehorend bouwwerk vallen. In de praktijk zou dat er voor zorgen dat het bestemmingsplan lastig handhaafbaar is. De problematiek richt zich daarbij ook met name op het wonen in een bijgebouw omdat deze vaak in binnengebieden liggen. Hierdoor wordt ook aangesloten op de bestaande regeling in onze bestemmingsplan waarin we het zelfstandig wonen in een bijgebouw verbieden.
3.3	1. In regel opgenomen in artikel 3.3, onder a, sub 1 en onder b, sub 1 en 3.4, onder a, sub 1 wordt gebouw vervangen door woning.	1. De 110m^2 eis is gekozen om ervoor te zorgen dat dat kleinere (gezins)woningen (< 110 m^2 gebruiksoppervlakte) niet verder wor-

Wijzigingenoverzicht bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Zaaknummer: 510342

	De regel komt te luiden als volgt: 'de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;' 2. Het begrip 1.13 'woning' wordt hernoemd naar 'zelfstandige woning. Het begrip '1.15 Woning, Een complex van ruimten, bedoeld voor de huisvesting van één huishouding, een bijzondere woonvorm of een kamerverhuurbedrijf' wordt toegevoegd.	den opgedeeld in nog kleinere wooneenheden en een prijsopdrijvend effect kan ontstaan. In de regels zoals het plan ter inzage heeft gelegen was opgenomen dat het bestaande gebouw minimaal 110m2 moet zijn. Hiervoor is gekozen omdat er ook bijvoorbeeld sprake kan zijn van splitsen en verkameren bij gebouwen die niet in gebruik zijn als woning maar wel planologisch kunnen worden gebruikt als woning. Dit strekt echter verder dan de bescherming van woningen. Daarnaast heeft het hanteren van het begrip gebouw nog een ander neveneffecten. Het begrip 'gebouw' is namelijk heel ruim. Een gebouw kan bijvoorbeeld ook zijn een flatgebouw. Hierdoor zouden alle aanvragen voor woningsplitsing en verkamering binnen een flatgebouw voldoen aan de 110m^2 eis. 2. In het plan, zoals dat ter inzage heeft gelegen werd niet gesproken over woningen maar over gebouwen. Het begrip woning wordt dus toegevoegd. Deze wijziging verduidelijkt het verschil tussen enerzijds een woning en anderzijds een gesplitste woning.
3.4	1. De voorwaarden in artikel 3.3 worden opgesplitst per gebiedsaanduiding. Het artikel komt dan te luiden als volgt: **3.3 Voorwaarden woningsplitsing** a. Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder a, verlenen indien: 1. de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en; 2. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 50 m^2, en; 3. de gesplitste woningen over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 5 m^2 per woning en; 4. de gesplitste woningen beschikken over een buitenruimte. b. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone-70m^2' geldt kunnen burgemeester en wethouders in afwijking van het bepaalde in 3.3, sub 1, een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder a. verlenen indien: 1. de gebruiksoppervlakte van de bestaande woning gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en; 2. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 70 m^2, en;	1. Het artikel wordt hierdoor beter leesbaar, en kan makkelijker worden ontsloten op ruimtelijkeplannen.nl 2. De wijziging onder 3.3. zorgt ervoor dat het kernwinkelgebied niet op slot komt te staan. Het bestaande oppervlakte van woningen in de binnenstad is vaak kleiner dan 110m^2. Zoals blijkt uit de toelichting in het raadsvoorstel past het op slot zetten van het kernwinkelgebied niet binnen onze visie op de binnenstad. Hierdoor komt deze eis te vervallen.

Wijzigingenoverzicht bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Zaaknummer: 510342

	3. de gesplitste woningen over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 5 m^2 per woning en; 4. de gesplitste woningen beschikken over een buitenruimte. c. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone-kernwinkelgebied' geldt kunnen burgemeester en wethouders in afwijking van het bepaalde in 3.3, sub 1 van dit artikel, een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder a. verlenen indien: 1. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 40 m^2. 2. Ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone-kernwinkelgebied' komt de eis dat de bestaande woning minimaal 110m^2 moet zijn of groter te vervallen.	
4	**Naar aanleiding van zienswijzen op de verbeelding bij het bestemmingsplan doorgevoerde wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
4.1	De 'overige zone-Spijkerkwartier' wordt hernoemd naar 'overige zone-50 meter.	Bewoners van het Spijkerkwartier gaven aan dat 'Boulevardkwartier' ontbrak. Om verwarring te voorkomen hebben we ervoor gekozen de gebiedsaanduiding te vernoemen naar de inhoud van de regel.
4.2	De 'overige zone-Spijkerkwartier-Sint Marten-Centrum' wordt hernoemd naar 'overige zone-70m^2'	Zie 4.1.
5	**Naar aanleiding van zienswijzen in de toelichting van het bestemmingsplan doorgevoerde wijzigingen**	
5.1		
6	**Naar aanleiding van zienswijzen in de regels van het bestemmingsplan doorgevoerde wijzigingen**	**Toelichting op de wijzigingen**
6.1	In artikel 1.10 Hospes/ hospita wordt 'hospes/hospitaregeling' vervangen door 'hospes/hospita'.	In een zienswijze werd aangegeven dat de hospes/hospitaregeling verwarrend was omdat deze in de begripsbepaling is opgenomen. Dit is een kennelijke verschrijving geweest. In artikel 1.10 volgt wat wij in dit bestemmingsplan verstaan onder de definitie van een hospes/hospita. De hospes/hospitaregeling staat in artikel 3.2 van de regels. Waar in het begrip hospes/hospitaregeling stond wordt dit derhalve vervangen door hospes/hospita.

Bijlage 1 bij het besluit van de gemeenteraad van Arnhem van …… 2020 tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Wijzigingenoverzicht bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Zaaknummer: 510342

6.3	Aan lid 3.4, sub b, onderdeel 2 wordt 'legale' toegevoegd. Onderdeel 2 komt als volgt te luiden: zich door het verkameren een niet-verkamerd gebouw wordt ingesloten door **legale** kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone- 50 meter' geldt wordt een vergunning niet verleend indien zich binnen een straal van meter rondom het te verkameren pand, gemeten vanaf de kortste afstand tussen de hoofgebouwen, reeds **legale** kamergewijze bewoning bevindt of is toegestaan door middel van een vergunning; of	In één van de zienswijzen gaf indiener aan dat (nieuwe) clandestiene kamerbewoning door de huidige formulering mogelijk legale en betere ontwikkelingen kunnen belemmeren. Om ervoor te zorgen dat illegale kamergewijze bewoning niet wordt beloond passen we de regel aan door toe te voegen dat er sprake moet zijn van reeds bestaande legale kamerverhuur.

Plangebied

Plangebiedgrens

Gebiedsaanduidingen

50 m overige zone - 50-meter

70m2 overige zone - 70m2

kw overige zone - kernwinkelgebied

wk overige zone - woningsplitsing en verkamering

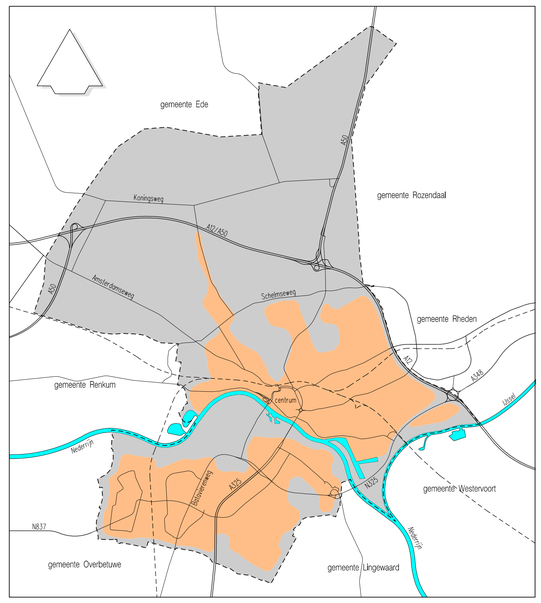

BESTEMMINGSPLAN
WONINGSPLITSING EN VERKAMERING

planstatus	datum:	getekend:
● ontwerp	30-06-2020	JWe
● vast te stellen	okt-2020	MRe
○ vastgesteld		
○ in werking		
○ onherroepelijk		

schaal:	getekend:	tekeningnummer:
1:20000	JWe	NL.IMRO.0202.959-0301

© Nadruk verboden

Strategie, Beleid en Regie, beleidsdomein Fysiek

Eusebiusbuitensingel 53, Postbus 9029, 6800 EL ARNHEM
Tel.: 0800-1809, fax: 026-3774830, gemeente@arnhem.nl

GEMEENTE Arnhem

Zaaknummer: 510342

BIJLAGE ONDERDEEL 2 UITMAKEND VAN HET RAADSVOORSTEL

Zienswijzennota

Bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Geanonimiseerd

Inhoud

1. Inleiding 3
1.1. Context en strekking van de zienswijzennota 3
1.2 Opzet van de zienswijzennota 3
2. Reactie op hoofdlijnen 4
2.1. Differentiatie afstandseisen tussen gebieden.. 4
2.2 Bestaande gevallen 5
2.3 Zelfbewoningsplicht 5
2.4. Handhaving en budget 5
3. Beantwoording zienswijzen 6
4. Overzicht indieners zienswijzen 22

1. Inleiding

1.1. Context en strekking van de zienswijzennota

De gemeenteraad heeft op 17 juni 2020 het 'Plan van aanpak: Verkamering en Woningsplitsing' vastgesteld.

Eén van de acties van het plan van aanpak is het opstellen van een facetbestemmingsplan dat specifiek toeziet op woningsplitsing en verkamering. Het Facetplan Woningsplitsing en verkamering (hierna: facetplan) bevat slechts enkele regels, en heeft een aanvullende werking op alle andere bestemmingsplannen in de gemeente. Het facetplan regelt een verbod op woningsplitsing en verkamering met een afwijkingsbevoegdheid. Voor het splitsen of verkameren van een woning zal in de toekomst één vergunning nodig zijn: de omgevingsvergunning voor strijdig gebruik. Momenteel bevat ook de huisvestingsverordening (nog) een deel over ‘wijzigingen in de woonruimtevoorraad’. Nadat een facetbestemmingsplan in werking is getreden, zullen deze regels overbodig zijn en dient de gemeenteraad de artikelen uit de huisvestingsverordening in te trekken.

Het ontwerpfacetbestemmingsplan is opgesteld conform de hoofdlijnen uit het plan van aanpak

Het 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' heeft 30 juni tot en met 10 augustus zes weken ter inzage gelegen. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn 87 zienswijzen ingediend tegen het bestemmingsplan. waarvan 19 uniek.

In deze zienswijzennota wordt gereageerd op de zienswijzen.

1.2 Opzet van de zienswijzennota

Een aantal onderwerpen komt in meerdere zienswijzen terug. Ten behoeve van de leesbaarheid is ervoor gekozen om met name op deze onderwerpen in hoofdstuk 2 een reactie op hoofdlijnen te geven. In hoofdstuk 3 wordt aangegeven welke zienswijzen er zijn ingediend. De zienswijzen worden samengevat weergeven.

2. Reactie op hoofdlijnen

Zoals aangegeven in hoofdstuk 1, wordt in dit tweede hoofdstuk een reactie gegeven op onderwerpen die in het kader van het ontwerpbestemmingsplan en de ontwerpbesluiten in het bijzonder aandacht hebben gekregen. Het betreft de volgende onderwerpen:
1. Differentiatie afstandseisen tussen gebieden.
2. Bestaande gevallen;
3. Zelfbewoningsplicht;
4. Handhaving en budget.

2.1. Differentiatie afstandseisen tussen gebieden.

In de meeste zienswijzen die binnenkwamen maken indieners melding van woonoverlast en klinkt de oproep voor strengere regels in bepaalde buurten/wijken.

In het kader van woonoverlast en de (negatieve) gevolgen van verkameringen, zijn in het Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing een aantal acties opgenomen die bijdragen aan het verkleinen van deze negatieve gevolgen. Zo wordt een actie omtrent 'goed verhuurderschap' nog uitgewerkt en wordt de handhavingscapaciteit voor controles bij kamerverhuurbedrijven vergroot. De gemeente zet hierbij in op betere samenwerking tussen verhuurders, huurders, gemeente en de ODRA. Daarnaast heeft de gemeenteraad een initiatiefvoorstel aangenomen waarin regels over 'geregeld beheer' in de APV zijn opgenomen. Ook deze regels dragen bij aan beter beheer van woningen en een fijner woon-en leefklimaat, doordat kamerverhuurbedrijven een beheerder dienen aan te stellen die aanspreekbaar is voor omwonenden en voor de gemeente.

In het facetplan wordt ten aanzien van het voorkomen van concentraties in ‘overige zone: Spijkerkwartier’ een ander regime voorgesteld dan voor de rest van de stad. Voor ‘overige zone: Spijkerkwartier’ is in artikel 3.4. opgenomen dat “een vergunning niet wordt verleend indien binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren plan reeds kamergewijze bewoning plaatsvindt”. Voor de rest van de stad is opgenomen dat “door het verkameren een niet-verkamerd gebouw niet mag worden ingesloten door kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat.”

Hoewel in veel zienswijzen de oproep klinkt tot wijziging van artikel 3.4.b., stellen wij geen wijziging van dit artikel voor. Via motie 20M213 heeft de gemeenteraad aan het college meegegeven dat "de maatregelen uit het Plan van Aanpak Woningsplitsing en Verkamering en het initiatiefvoorstel Geregeld Beheer, zoals beide recent door de raad vastgesteld, eerst een kans moeten krijgen, voordat verstrekkendere maatregelen worden genomen die kunnen leiden tot een groter tekort aan kamers". Daarbij wordt gesteld dat "moet worden voorkomen dat nieuwe, gereguleerde en vergunde kamerverhuur teveel wordt gehinderd".

Als toch blijkt de verschillende maatregelen uit het plan van aanpak te weinig soelaas bieden om woonoverlast te voorkomen, dient het bestemmingsplan eventueel na vaststelling te worden gewijzigd. Voorwaarde die de gemeenteraad hierbij heeft gesteld is dat er voor een dergelijk besluit kan worden genomen een openbare kaart te raadplegen moet zijn met daarop verkameringen binnen de gemeente Arnhem.

2.2 Bestaande gevallen

Het is onmogelijk om voor de gemeente via een bestemmingsplan regels op te leggen voor het bestaande gebruik van woningen. Dit gebruik kan worden voorgezet. Ook het overgangsrecht is niet vrijelijk in te vullen voor gemeenten, maar is bepaald door het Rijk; dat betekent dat we de regels uit het bestemmingsplan niet met terugwerkende kracht kunnen laten gelden.

In de zienswijzen vragen een aantal indieners of 'illegale' situaties zullen worden gelegaliseerd. Omdat er voorheen nog geen vergunningplicht gold voor verkamering spreken we niet van legalisatie. Vaststelling van het bestemmingsplan betekent echter *niet* dat niet hoeft te worden voldaan aan enkele regels die al golden voor kamerverhuurbedrijven:
Momenteel geldt er al een meldingsplicht voor kamerverhuurbedrijven die 5 of meer kamers verhuren; voor deze panden gelden strengere brandveiligheidseisen. Deze eisen blijven gelden voor deze panden, ook na vaststelling van het voorliggende bestemmingsplan moeten deze panden aan deze eisen blijven voldoen. Panden die niet aan deze eisen voldoen zullen we niet aanmerken als 'legaal', zij zullen de brandveiligheid op orde moeten brengen.

De gemeenteraad heeft op 17 juni j.l. wel een aanvullende regeling vastgesteld in de APV. Eén van de regels voor kamerverhuurbedrijven is dat zij een beheerder moeten aanstellen die bereikbaar is voor omwonenden. Ook moet deze beheerder een overzicht hebben van wie de woning bewoond.

2.3 Zelfbewoningsplicht

Het college onderkent de problematiek en onderzoekt de mogelijkheden van een zelfbewoningsplicht.

Een zelfbewoningsplicht is een ingrijpend instrument en kan echter niet zomaar worden opgelegd door de overheid omdat het inbreuk maakt op het eigendomsrecht. Op dit moment is een zelfbewoningsplicht alleen mogelijk bij nieuwbouw door middel van grondposities en privaatrechtelijke overeenkomsten. Vanwege nationale wetgeving is een zelfbewoningsplicht niet mogelijk bij bestaande woningen. De minister van Binnenlandse Zaken heeft wel aangegeven een wetsvoorstel ten behoeve van zelfbewoning voor te bereiden.

2.4. Handhaving en budget

De afgelopen drie jaren is de handhavingscapaciteit voor kamerverhuurbedrijven verdubbeld. Voor de komende 3 jaren vindt er opnieuw een verdubbeling plaats (waardoor er eigenlijk een verviervoudiging is van de 'oude' capaciteit).

3. Beantwoording zienswijzen

In dit hoofdstuk zijn de zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan samengevat en van een reactie voorzien. In die gevallen dat een zienswijze gegrond wordt verklaard en dit leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan wordt dit expliciet aangegeven. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in deze zienswijzennota de ingediende zienswijzen samengevat worden weergegeven. Dat deze zienswijzen zijn samengevat betekent niet dat bepaalde zienswijzen niet of niet volledig betrokken zijn in de (belangen)afweging. Alle ingediende zienswijzen inclusief eventuele bijlagen zijn in de (belangen)afweging betrokken. Een groot aantal van de zienswijzen is (nagenoeg) identiek. Deze zienswijzen zijn samengevoegd dan wel samengevat en worden gezamenlijk behandeld.

Nr.	Gronden zienswijze	Beantwoording
1. en 5.	1. Indiener geeft aan dat er bij het splitsen van een woning in het Spijkerkwartier/Centrum/St. Marten/Sonsbeek andere splitsingsvoorwaarden gelden. Volgens hem zou de gebruiksoppervlakte van 70m2 voor geheel Arnhem dienen te gelden. De problemen welke nu ervaren worden in de wijk Malburgen West (met name de Haagdoornstraat) zijn echt vergelijkbaar met de andere wijken.	1. Momenteel gelden alleen nog voor de wijken Spijkerkwartier/Centrum/St.Marten/Sonsbeek (beleids)regels voor woningsplitsing. Met het voorliggende bestemmingsplan stellen we een regeling vast voor de gehele stad. Voor alle wijken in Arnhem zullen splitsingsregels gaan gelden, zo ook voor Malburgen. Omdat er in de toekomst pas kan worden gesplitst bij het voldoen aan een aantal voorwaarden, dienen problemen niet verder toe te nemen. Eén van de voorwaarden is dat gesplitste woningen een minimale grootte moeten hebben: in het grootste deel van de stad dienen de nieuwe gesplitste woningen minimaal 50m2 te zijn. Dit is een nieuwe eis. Voorheen gold er geen minimumeis buiten de eerstgenoemde wijken. De woningen die zo ontstaan zijn van een redelijk formaat; uit woonbehoeftenonderzoeken blijkt dat kleinere huishoudens zoeken naar een woning van ten minste dit formaat. Voor de eerstgenoemde wijken bestonden (in tegenstelling tot voor de rest van de stad) al regels voor woningsplitsing. Qua minimale oppervlakte zijn deze regels iets strenger dan de voorgestelde eis voor de rest van de stad. Voor Spijkerkwartier/Sint-Marten/Sonsbeek/Centrum wordt een eis voorgesteld van 70m2; dit is eveneens de reeds bestaande eis. Gezien het beperkte aantal eengezinswoningen in de wijken rondom het centrum; de hoge bevolkingsdichtheid in deze wijken; en de tevredenheid over de bestaande splitsingsregels,

		is besloten om voor deze wijken de bestaande regels voor woningsplitsing over te nemen en te differentiëren tussen gebieden. Deze differentiatie wordt in de 'toelichting' van het facetplan verder gemotiveerd.
	2. M.b.t. de insluitingseis is indiener van mening dat ook voor de overige wijken dezelfde norm zou moeten worden gehanteerd, als in het Spijkerkwartier en dat is de 50 meter. De verhouding van verkamerde woningen van Malburgen-West (met name Haagdoornstraat) is beslist vergelijkbaar met het Spijkerkwartier. Indiener stelt dat de overige wijken van Arnhem onrecht wordt aangedaan door een andere eis te stellen (insluitingseis). Het waterbedeffect zal het gevolg zijn, als niet dezelfde eis wordt gehanteerd en dan is er een nieuw probleem, waar dan de komende tientallen jaren geen nieuw beleid op wordt gemaakt.	2. Zie onderdeel 2.1 over differentiatie tussen gebieden;
	3. Alle illegale verkamerde panden worden z.s.m. aangemerkt als legale panden. Dit bevreemdt indiener zeer. Als er nooit een vergunning voor is aangevraagd is het dus lonend om zaken illegaal op te starten, t.z.t. volgt dan legalisering, zonder aan de nieuwe eisen te voldoen.	3. Zie beantwoording 2.2. Bestaande gevallen.
2.	1. Indiener geeft aan dat het woongenot in de Haagdoornstraat hard achteruit gaat. Enkele woningen zijn opgekocht door "pandjesbazen" en volgestouwd met Oost-Europese "gastarbeiders . Andere woningen worden verhuurd en opgesplitst (al dan niet met toestemming/vergunning en verhuurd aan studenten). Indiener is blij met het facetplan en verzoekt met klem dit bestemmingsplan te handhaven.	1. Zie beantwoording 2.2. Bestaande gevallen;
3.	1. Het is volgens indiener goed dat er een regeling komt ,maar die moet ook aanpassing hebben op de bestaande situatie zodat misstanden inzake onderhoud en hoge huren, borgsommen en vierkante meter prijzen.	1. Zie beantwoording 2.2. Bestaande gevallen;
4.	1. De woningen in Malburgen-West zijn niet geschikt voor woningsplitsing en verkamering gezien de bouw. De meeste huizen in de Haagdoornstraat zijn kleiner dan 110 m^2 en mogen niet worden verkamerd/gesplitst. Laat het sociale 'hert' spreken en neem in het Facetplan woningsplitsing en verkamering ook Malburgen-West op naast het Spijkerkwartier, Centrum, St. Marten en Sonsbeek.	1. Het facetbestemmingsplan zal gelden voor alle wijken. Dat betekent dat ook Malburgen regels zal kennen voor verkamering en woningsplitsing. Ook voor Malburgen zal gelden dat een woning minimaal 110m2 moet zijn om gesplitst of verkamerd te worden. Als de huizen in genoemde straat inderdaad kleiner zijn dan 110m2, zullen er niet nog meer woningen kunnen worden verkamerd of gesplitst.
	2. Indiener pleit voor huizen onder de aankoopprijs van 225.000 voor een zelfbewoningsplicht.	2. Zie beantwoording 2.3. Zelfbewoningsplicht.
6.	1. Indiener vindt dat overal dezelfde regels moeten gaan gelden wat betreft onderverhuren van kamers/huizen etc. Momenteel zijn er minimaal 15 huizen in de	1 De regels gelden voor verkamering gelden in situaties van kamergewijze bewoning van 3 of meer onzelfstandige

	Haagdoornstraat onderverhuurd dat is te veel (ook huizen met arbeidsmigranten die met enorm veel mensen in een relatief kleine woning zitten met alle geluidsoverlast van dien).	wooneenheden. Hieronder valt ook onderverhuur. Bij onderverhuur is er namelijk sprake van een huurder die zijn/haar kamer verhuurt. Het is dus niet zonder vergunning mogelijk de kamers in een woning te verhuren (vanaf 3 eenheden). Het blijft wel mogelijk om een woning te verhuren aan personen die een huishouden vormen, of om maximaal 2 kamers te verhuren. De gemeenteraad wenst vooralsnog niet overal dezelfde eisen te laten gelden. Zie beantwoording 2.1. differentiatie tussen wijken.
7.	1. Ons inziens zouden de voorgestelde voorwaarden, zoals o.a. genoemd voor het Centrum, Spijkerkwartier, Sonsbeek/St. Marten voor de gehele gemeente moeten gelden. De 50-meter eis zou ook in de overige wijken moeten worden gehanteerd. Het waterbedeffect zal het gevolg zijn, als niet dezelfde insluitingseis wordt gehanteerd en dan is er een nieuw probleem, waar de komende tientallen jaren geen nieuw beleid op wordt gemaakt. 2. De gemeente zou voor koopwoningen ongeacht welke koopprijs een bewoningsplicht door koper moeten toepassen. 3. Alle illegale verkamerde panden worden z.s.m. aangemerkt als legale panden. Dit bevreemdt indiener zeer. Als er nooit een vergunning voor is aangevraagd is het dus lonend om zaken illegaal op te starten, t.z.t. volgt dan legalisering, zonder aan de nieuwe eisen te voldoen.	1. Zie beantwoording zienswijze #1 en zie onderdeel 2.1 over differentiatie tussen gebieden; 2. Zie beantwoording 2.3. Zelfbewoningsplicht.. 3. Zie beantwoording 2.2. Bestaande gevallen.
8.	1. Indiener geeft aan dat de werkelijke behoefte niet is om in een dergelijke kleine woning te wonen maar hebben Arnhemmers behoefte aan een volwaardige woning. Het probleem is dat er te weinig koopwoningen beschikbaar zijn voor mensen met een modaal inkomen of lager en dat er geen gemeentelijke regelingen zijn om dat te stimuleren. Het zou mooi zijn als de gemeente Arnhem zich hard zou maken dat Arnhemmers zoveel mogelijk in een (koop)woning kunnen wonen. Dit kan bijvoorbeeld met een garantiefonds gestimuleerd kunnen worden. Maar ook door het tegengaan van het toelaten dat kwalitatief mindere (huur)woningen gebouwd worden, terwijl daarvoor in de plaats ook betere (koop)woningen zouden kunnen komen.	1. Het voorliggende bestemmingsplan is slechts een klein onderdeel van het Arnhemse woonbeleid. Onlangs is (op basis van een woonbehoefteonderzoek) door de gemeenteraad een ‘Plan van Aanpak: Woningbouwontwikkeling’ vastgesteld. Hierin kunt u lezen hoe de gemeente de komende jaren vorm wil geven aan de woningbouwopgave. Wij zijn ons ervan bewust dat er ook een vraag is naar koopwoningen en eengezinswoningen. Gezien de groei van het aantal 1- en 2-persoonshuishoudens zien we ook een sterke vraag naar kleinere wooneenheden. Een gevarieerd woningaanbod blijft een van de kernprincipes van het Arnhemse woonbeleid.

	2. Indiener heeft een opmerking over de woordkeuze in paragraaf 2.2.3 Twee sporen: "En vice versa, wanneer bij een omgevingsvergunning voor bouwen de vereiste splitsingsvergunning ontbreekt, kan deze omgevingsvergunning ingevolge de systematiek van de Wabo niet worden geweigerd." Hier wordt volgens indiener waarschijnlijk bedoeld: "kan deze omgevingsvergunning […] toch worden geweigerd."	2. In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) staan de regels over omgevingsvergunningen. Ook de regels voor een omgevingsvergunning voor bouwen, waaronder de weigeringsgronden, zijn opgenomen in de Wabo. Deze weigeringsgronden zijn limitatief-imperatief. Dit betekent dat de gemeente alleen een omgevingsvergunning mag weigeren indien één van de genoemde weigeringsgronden zich voordoen. Het ontbreken van een splitsingsvergunning is niet een van de genoemde weigeringsgronden. Dit betekent dat de omgevingsvergunning derhalve niet kan worden geweigerd en de woordkeuze juist is.
	3. 1.10 Hospes/Hospita → Artikel 1 is bedoeld als definitieartikel, maar deze bepaling geeft in de laatste volzin een zelfstandige regel. De bepaling noemt een hospes/hospitaregeling' maar het is niet duidelijk welke regel daarmee wordt bedoeld. De juiste schrijfwijze is hospes-/hospitaregeling/ Nog eenvoudiger zou zijn 'hospitaregeling'. En wat is de betekenis van 'kenmerkend'? Is dit normatief of indicatief bedoeld?	3. De zelfstandige regel volgt uit artikel 3.2; uitzonderingen omgevingsvergunningplicht door hospes/hospita. In deze regel staat dat er geen vergunningplicht geldt wanneer er sprake is van verkameren door een hospes/hospita. Uit de definities volgt vervolgens wanneer sprake is van een hospes/hospita. We hebben in de definitie het begrip hospes/hospitaregeling geschrapt en gewijzigd naar hospes/hospita. De regeling is normatief bedoeld.
	4. In artikel 3.3. is niet duidelijk wat met 'de eerste volzin' wordt bedoeld. Onderdeel a., of onderdeel b.?	4. Met de eerste volzin wordt onderdeel b bedoeld. Het college begrijpt dat dit tot verwarring kan leiden. Dit wordt dus in het plan verduidelijkt.
	5. Het lijkt volgens indiener op voorhand geen goed idee om in de wijk Sint-Marten/Sonsbeekkwartier een bergingsruimte te hanteren, omdat deze uitnodigt om afval binnenshuis op te slaan, in plaats van buitenhuis in een afvalcontainer gooien. Het leidt ook tot onnodige verbouwingen, waar de omgeving last van heeft, en tot het aantasten van het historische karakter van de panden in deze wijk. Buitenhuis kan er worden gehandhaafd. Tegen het binnenshuis 'stallen' van afval kan praktisch alleen worden opgetreden als het veel te laat is.	5. Voor woningsplitsing gold voor Sint-Marten/Sonsbeek al een bergingseis; die eis om een berging te realiseren is dus vigerend beleid. Het klopt dat we nu ook voor verkamering een eis voor een bergingsruimte hebben opgenomen. Reden hiervoor is dat de meest voorkomende klacht bij verkamering is dat het leidt tot verrommeling van het straatbeeld. Met het realiseren van bergingsruimten kan dit worden verminderd. Een bergingsruimte kan een kamer in een woning zijn; zo hoeft dit zeker niet te leiden tot aantasting van de historische panden in de wijk.

	6. Voor wijken als Sint-Marten/Sonsbeekkwartier is bij het tenietgaan (afbranden of instorten) wenselijk dat gebouwen van vóór 1940 weer worden opgebouwd in de oude stijl, en voor gebouwen ná 1940 worden opgebouwd in de grootte en stijl zoals het was vóór 1940. Op deze manier wordt het monumentale karakter van de wijk, en vooral de unieke ensemblewaarde gewaarborgd.	6. Wij zijn in onze bestemmingsplannen verplicht om het wettelijk overgangsrecht met betrekking tot bouwwerken en gebruik op te nemen. Ook in dit facetplan hebben wij deze bepalingen opgenomen in artikel 5.1. Wij kunnen de inhoud van deze bepalingen dus niet wijzigen. Wel koesteren wij zoveel mogelijk het bestaande straatbeeld in wijken als Sint-Marten/Sonsbeekkwartier door bouwhoogtes en gevelindelingen op te nemen in de bestemmingsplannen. Dit valt overigens buiten de reikwijdte van dit plan.
	7. In Sint-Marten, Sonsbeek-Zuid en Sonsbeek Noord (aanzienlijk deel) zijn bijna alle gebouwen van meet af aan gesplitst in een boven- en benedenwoning. Vervolgens zijn meerdere woningen nog eens verder opgesplitst. Nadeel van deze panden is dat zij de ensemblewaarde van de wijk aantasten. Woningsplitsing leidt tot een korte duur van bewoning. Dat hindert het gevoel van samenhang in de wijk. Woningsplitsing vergroot ook de parkeerdruk in de wijk. Indiener verzoekt het voorstel te heroverwegen en daarmee woningsplitsing in Sint Marten/Sonsbeekkwartier te verbieden.	7. Voor de wijken Sint-Marten/Sonsbeek zullen (met 2 andere wijken) de strengste regels gaan gelden voor woningsplitsing. Zo dienen gesplitste woningen minimaal 70m^2 te zijn. Omdat dat redelijk grote woningen zijn, met hoogstwaarschijnlijk een hogere huur- of koopprijs, veronderstellen we dat de bewoning van deze woningen veelal niet kortdurend zal zijn. Bij woningsplitsing zullen initiatieven worden getoetst aan de parkeerregels. Als een wijk een hoge parkeerdruk kent, kan dit gevolgen hebben voor het al dan niet verlenen voor een vergunning voor woningsplitsing (als er geen parkeerplekken op eigen terrein kunnen worden gerealiseerd).
	8. Indiener pleit verkamering te beperken tot het verschaffen van woonruimte voor studenten. Voor studenten is geen geschikte andere vorm van bewoning voorhanden. Er kan meer onderscheid worden gemaakt door een zelfde afstandseis als in het Spijkerkwartier in te voeren in Sint-Marten/Sonsbeekkwartier met dien verstande dat conversie naar verkamering wel mag voor een beledend pand, als bewoning alleen is toegelaten voor studenten, als de verdere directe buren van dat pand instemmen en onder voorwaarde van verdere regels waaraan de studentenbewoning dient te voldoen.	8. In Nederland en Arnhem zijn meer mensen afhankelijk van de kamerverhuurmarkt dan alleen studenten. Ook voor andere personen moet het mogelijk zijn een kamer te bewonen. Mede vanwege de druk op de woningmarkt zijn bijvoorbeeld ook veel starters of mensen met een kleinere portemonnee afhankelijk van dit type bewoning. De gemeenteraad heeft kenbaar gemaakt niet dezelfde afstandseis voor de gehele stad te laten gelden. Zie onderdeel 2.1 over differentiatie tussen gebieden. Uiteraard dient in de toekomst te worden voldaan aan de regels die worden voorgesteld in dit bestemmingsplan. Omdat in bestemmingsplannen alleen ruimtelijk relevante eisen opgenomen kunnen worden, is toestemming van de buren geen voorwaarde die we aanvullend kunnen opnemen.

9.	1. Graag zie ik dat de 50 meter regel ook in St Marten en Sonsbeekkwartier geïmplementeerd wordt. Indien deze regel alleen in de Spijkerbuurt toegepast zal worden, dan zal er verschuiving plaatsvinden van verkamering en woningsplitsing naar de andere wijken rondom het centrum. In onze wijk zijn al veel meer auto's dan parkeerplaatsen, waardoor er al een enorme parkeerdruk is. Deze zou door nog meer verkamering en woningsplitsing nog verder toenemen en dat is absoluut onwenselijk. Wat als gevolg zou hebben dat de leefbaarheid binnen de wijk hierdoor sterk zou dalen.	1. Zie onderdeel 2.1 over differentiatie tussen gebieden.
10.	1.In de wijk Sint Marten-Sonsbeekkwartier is sprake van een soortgelijke situatie als in het Spijkerkwartier, hier is ook sprake van een hoge mate van verkamering. Ik ben dan ook van mening dat deze regeling (50-meter eis) ook moet gelden voor Sint Marten-Sonsbeekkwartier. 2.Met betrekking tot handhaving is het van belang dat er goed in kaart wordt gebracht wat de huidige situatie omtrent verkamering in de wijken is. Dit kan deels door gebruik te maken van bestanden, maar niet elke kamerbewoner schrijft zich op het kameradres in is mijn eigen ervaring. Ik stel dan ook voor om in ieder geval voor de wijk Sint Marten-Sonsbeekkwartier alle eigenaren van panden te benaderen om aan te geven of op het desbetreffende adres sprake is van verkamering. Met daarbij ook de vermelding dat indien men zich onterecht niet meldt, zij het recht kwijtraakt om kamers te verhuren. Een belangrijke reden om op deze manier registratie af te dwingen is dat zonder een volledig beeld van de verkamering het beleid en de veiligheid niet gehandhaafd kan worden.	1. Zie onderdeel 2.1 over differentiatie tussen gebieden. 2. Ook wij vinden het van belang om in kaart te brengen waar verkamering plaatsvindt. We doen dit inderdaad voor een groot deel door gebruik te maken van inschrijvingen in het BRP, maar ook op basis van ervaringen van handhavers. Ook geldt er al een meldingsplicht voor panden waar 4 of meer kamers worden verhuurd. We zullen nader bekijken of we ook actief verhuurders zullen aanspreken met het verzoek om verkamerde adressen op te geven. Het is echter niet mogelijk hieraan de consequentie te verbinden dat men het recht kwijtraakt om kamers te verhuren als een adres niet wordt opgegeven. Ook weten we dat het moeilijk is om een groot deel van de verhuurders te bereiken, daar dit vaak geen grotere professionele partijen zijn, maar vaak eenpitters die slechts één woning verhuren. We zullen nader bekijken of we ook actief verhuurders zullen aanspreken met het verzoek om verkamerde adressen op te geven. Het is echter niet mogelijk hieraan de consequentie te verbinden dat men het recht kwijtraakt om kamers te verhuren als een adres niet wordt opgegeven. Ook weten we dat het moeilijk is om een groot deel van de verhuurders te bereiken, daar dit vaak geen grotere professionele partijen zijn, maar vaak eenpitters die slechts één woning verhuren.
11.	1. Indiener geeft aan dat de insluitingseis een onacceptabele voorwaarde is. Ook de bepaling binnen 50/70 meter levert te veel problemen op. Herenhuizen worden	1.Wij hechten er veel waarde aan om te zorgen dat er geen verdere concentraties ontstaan van kamerverhuur. Uit een beleidsevaluatie over splitsing en verkamering in Arnhem kwam

	door deze regeling onmogelijk om te verkopen voor de vaak oude huizeneigenaren.	naar voren dat bewoners leefbaarheidsproblemen ervaren en er een vermindering van een hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit met een verhoogde druk op voorzieningen ontstaat. Hoewel verdere verkamering in sommige delen van de stad moeilijker zal zijn, is het wel mogelijk om woningen te splitsen (mits wordt voldaan aan de splitsingsvoorwaarden). Wij herkennen het signaal niet dat er geen vraag is naar grotere en duurdere woningen.
	2. Indiener vraagt zich af hoe deze regeling zich verhoudt tot de woningnood.	2. Het voorliggende bestemmingsplan is slechts een klein onderdeel van het Arnhemse woonbeleid. Onlangs is (op basis van een woonbehoefteonderzoek) door de gemeenteraad een 'Plan van Aanpak: Woningbouwontwikkeling' vastgesteld. Hierin kunt u lezen hoe de gemeente de komende jaren vorm wil geven aan de woningbouwopgave. Ook na vaststelling van het voorliggende bestemmingsplan blijven splitsingen en verkameringen mogelijk. We vinden het echter van groot belang wel voorwaarden te stellen.
	3. Indiener ervaart zeer sporadisch overlast van kamerverhuur. Pak de overlastgevers aan in plaats van het maken van een algemene regel die voor de hele stad geldt.	3. Het voorliggende bestemmingsplan vormt slechts één onderdeel van een bredere aanpak inzake kamerverhuur. Zo heeft de gemeenteraad een (aanvullende) regeling vastgesteld om overlast te verminderen bij panden waar meer dan 5 kamers worden verhuurd. In deze regeling is bijvoorbeeld opgenomen dat een beheerder moet worden aangesteld, die bereikbaar is voor omwonenden, en toeziet op de hygiëne en veiligheid in de woning.
12. en 13.	1. In de omgeving van de Velperweg zijn of worden al diverse projecten uitgevoerd die voorzien in de behoefte van kleinere betaalbare woningen. De aanbod-mix op wijkniveau is c.q. wordt binnenkort dan ook zeer divers. Een verdere verschuiving in de balans ten gunste van grotere aantallen kleinere woningen zal mijns inziens deze diversiteit ongunstig beïnvloeden en dan ook een contraproductief effect hebben op het in het bestemmingsplan geformuleerde beleid op dit vlak. Ik pleit dan ook voor meer maatwerk op ruimtelijk niveau. Voor de binnenstad en het Spijkerkwartier is dit kennelijk ook al gedaan.	1.Met het voorliggende bestemmingsplan verbinden we juist voorwaarden aan de realisatie van kleinere wooneenheden die voortkomen uit splitsingen en verkameringen. Voorheen gold er (buiten enkele wijken) weinig tot geen regelgeving. Met het voorliggende bestemmingsplan wil de gemeente concentraties van verkameringen voorkomen. Ook stellen we eisen aan de minimumgrootte van woningen die ontstaan na splitsing. Voor de omgeving van de Velperweg zal gelden dat woningen minimaal 50m2 moeten zijn. Het voorliggende bestemmingsplan is slechts één onderdeel van het Arnhemse woonbeleid. Eén van de kernprincipes van

		het bredere woonbeleid is dat we werken aan een gevarieerd woningaanbod in wijken. Dat zal het geval blijven.
	2. De in het plan genoemde bouwkundige eisen zijn hoofdzakelijk van ruimtelijke aard – zijn gaan vooral over (minimum) oppervlaktes. Dit is mijns inziens ontoereikend. Andere bouwkundige aspecten dienen ook in ogenschouw te worden genomen. Een ervan is de manier waarop woningen ten opzichte van elkaar voldoende geïsoleerd zijn om geluidsoverlast tegen te gaan. In de wijk staan veel oudere (vooroorlogse) woningen die destijds zijn gebouwd zonder binnenspouw; dat wil zeggen dat geluiden vanuit de aangrenzende woning sterk doordringen. Deze woningen zijn niet geschikt voor verkamering of splitsing, omdat de geluidsoverlast dan zodanig wordt dat dit de leefbaarheid op onacceptabele wijze zal doen verminderen. Dit aspect moet dan ook worden toegevoegd aan de bouwkundige eisen en wel in die zin dat woningen die ten opzichte van elkaar niet gescheiden zijn door een spouw niet mogen worden gesplitst of verkamerd.	2. In een bestemmingsplan kan de gemeente niet over alle onderwerpen regels stellen. De regels moeten betrekking hebben op een goede ruimtelijke ordening (dus ruimtelijke relevantie hebben) en mogen niet iets regelen wat op rijksniveau al uitputtend geregeld is. De regels over geluidsisolatie worden reeds in het Bouwbesluit geregeld. Hierdoor kunnen we in het facetplan niet regels over geluidsisolatie opnemen.
14.	1. De lijn wat betreft verkameren zou ook in Sonsbeek gevoerd moeten worden.	1. Zie onderdeel 2.1 over differentiatie tussen gebieden;
	2. Zelf woon ik ook naast een verkamerd en gesplitst pand en het is mij opgevallen dat dit monumentale pand van binnen volledig is leeggehaald en dat er geen enkel van de bijzondere "art deco" elementen is bewaard gebleven. Het pand is met de botte bijl leeggehaald en nu zijn er allemaal hokjes van gemaakt. Alle ornamenten plafonds zijn gesloopt en de houten kozijnen vervangen door kunststof exemplaren. (Leoninusstraat 59-63). Zelf vind de pandjesbazin dat ze het prachtig gedaan. Hoe kun je dit soort pandjesbazen tegen houden de monumentale panden uit te hollen en te beschermen tegen vernietigen van de prachtige details aan de binnenkant?	2. De panden aan de Leoninusstraat staan niet aangemerkt als rijksmonument of gemeentelijk monument. Wanneer een pand wel een dergelijke beschermde status valt het interieur onder bescherming en worden monumentale bescherming tegen vernietiging van details aan de binnenkant.
15.	1. Indiener maakt ernstige bezwaar tegen het opsplitsen of verkamering van de woning Haagdoornstraat op nummer 14. Ik verzoek u dan ook met grote klem deze vergunning niet te verstrekken en ook meer oplettend te zijn met de vergunningen die afgegeven worden.	1. We kunnen regelgeving niet met terugwerkende kracht laten gelden. De vergunning voor de woning Haagdoornstraat 14 is reeds verleend en hiervoor geldt de reguliere bezwaar- en beroepsprocedure. Aanvragen die worden ingediend na de inwerkingtreding van het facetplan zullen worden getoetst aan de nieuwe regelgeving.
16.	1. Voor zowel verkamering als splitsing lijken er andere voorwaarden en eisen te zijn voor het Spijkerkwartier, Centrum, St. Marten/Sonsbeek dan voor de rest van	1. Zie antwoord zienswijze #1.1 en Zie onderdeel 2.1 over differentiatie tussen gebieden.

	Arnhem. Dit lijkt me niet wenselijk aangezien het probleem zich dan verplaatst richting de andere wijken in Arnhem. Aangezien de eisen al deels anders waren, was dit effect al reeds aanwezig in o.a. Malburgen West, maar het nieuwe plan lijkt dit probleem misschien zelfs alleen maar groter te maken.	
17.	1. In de toelichting op het facetplan staat dat de bewoners van de wijken Spijkerkwartier, St. Marten, Sonsbeek en centrum tevreden zijn over de huidige regels die zijn vastgelegd om splitsing te reguleren. Waar is dit op gebaseerd? Wij kennen alleen maar mensen die het splitsen van woningen en het verkameren in bovengenoemde wijken ervaren als zeer overlastgevend en er graag een halt aan toe willen roepen. Bovendien staat in de evaluatie van het splitsingsbeleid 'Woningen splitsen, Lasten delen' juist dat bewoners veel overlast ervaren en dat de ervaring is dat een verbod op splitsen juist tot verkamering leidt, omdat dat vergunningsvrij Is. Bovendien willen bewoners graag uitbreiding van beleid op dit gebied. Dus hoezo tevreden met het huidige beleid en waar komt deze contradictie dan vandaan? 2. In dit facetplan wordt uitsluitend gesproken over woningen, die dus nu al bestemd zijn voor wonen. Onze ervaring echter is dat juist het omzetten van kantoren naar (te) kleine appartementen (vanaf 18 m2), zonder fatsoenlijke berging en buitenruimte, voor overlast en een groot verloop in bewoners leidt. Wij verzoeken u met klem om ook het verkameren of verappartementen van kantoorruimtes aan de voorliggende regels te laten voldoen. 3. U verwijst in uw facetplan naar de beleidsregels 'Parkeren' om parkeeroverlast te voorkomen. Ons is juist overkomen dat de verhuurder een ontheffing van de regels kreeg, omdat hij verklaarde dat de toekomstige bewoners geen auto	1. Verkamering is een ander type fenomeen dan woningsplitsing. Voor de genoemde wijken bestonden al regels voor woningsplitsing; zo dienen gesplitste woningen minimaal 70m2 te zijn en te beschikken over een buitenruimte en bergingsruimte. Wij hebben geconstateerd dat over deze regels voor woningsplitsing tevredenheid bestond. In de evaluatie merken we inderdaad op dat het gebrek aan regelgeving voor verkamering zorgde voor ontevredenheid. Vandaar ook dat we via voorliggend bestemmingsplan regels wensen vast te stellen voor verkamering.. 2. In het facetbestemmingsplan wordt gesproken over panden ‘waar wonen is toegestaan’, dat betekent dat het plan niet alleen betrekking heeft op panden die nu reeds als woning dienen, maar ook op panden met bijvoorbeeld een gemengde bestemming, waarin zich nu een kantoorruimte bevindt. In panden waarin wonen nog helemaal niet is toegestaan en waarbij een initiatiefnemer woningen wil realiseren, is er sprake van ‘transformatie’, dat verschilt van woningsplitsing- of verkamering. Omdat het transformeren van panden niet valt binnen de vigerende bestemming, heeft de gemeente meer zeggenschap over de inhoud van plannen tot transformatie. In Arnhem worden deze aanvragen behandeld in een initiatievenberaad waar de aanvaardbaarheid van ieder initiatief afzonderlijk vanuit de verschillende beleidsdomeinen wordt beoordeeld. 3. Bij toekomstige splitsingen en verkameringen zullen de vigerende parkeernormen gelden. Het college kijkt kritisch naar uitzonderingen hierop.

	hadden. Een kritischere houding t.a.v. de adviezen van de ODRA is hard nodig. Onze ervaring is dat dit in Arnhem stelselmatig niet gebeurt. Je moet als burger wel héél alert zijn om tijdig te zorgen dat de door de gemeente opgestelde regels bij de vergunningverlening wel na worden geleefd.	
	4. De mogelijkheid tot legalisatie achteraf waarbij gemakkelijker omgegaan wordt met regelgeving, veroorzaakt frustratie bij burgers die zich wel aan de geldende regels willen houden. U dient een betrouwbare overheid te zijn, waarbij regelgeving voor iedereen op dezelfde manier moet worden toegepast.	4. Uit vaste jurisprudentie blijkt dat van handhavend optreden moet worden afgezien als sprake is van concreet zicht op legalisatie. Handhavend optreden in het bestuursrecht ziet niet op het bestraffen van overtredingen maar op het herstel van de rechtmatige situatie. Dit kan worden gedaan door legalisatie achteraf. Handhaving is dan niet meer aan de orde omdat er binnen kort e termijn geen sprake meer zal zijn van een overtreding.
	5. Een van de aandachtspunten is dat een bezwaartermijn ingaat de dag nadat de brief gedateerd is en verzonden naar de aanvrager. Pas 10 dagen later wordt de aanvraag gepubliceerd, vaak ook nog in vakantieperiodes, waardoor je als burger vaak het nakijken hebt bij dit soort ingrijpende plannen voor je leefomgeving.	5. De bezwaartermijn start de dag na de bekendmaking van het besluit. Dit volgt uit de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag van een omgevingsvergunning wordt gepubliceerd op overheid.nl. Uit vaste jurisprudentie blijkt dat omwoners zelf zorg moeten dragen zich op de hoogte te houden van het verloop van de vergunning.
	6. Wat ook belangrijk is, is dat omwonenden van het pand waarvoor een vergunning voor splitsing of verkamering wordt aangevraagd, door de aanvrager op de hoogte worden gesteld van zijn/haar voornemen. Niets staat de gemeente Arnhem in de weg om hier proactief in op te treden en daadwerkelijk voor de belangen van alle inwoners te behartigen. Het feit dat de ODRA het daardoor drukker kan krijgen, kan en mag geen reden zijn om dit na te laten. U geeft hiermee meer mogelijkheden aan burgers om ongewenste ontwikkelingen in de buurt te voorkomen.	6. Omdat in bestemmingsplannen alleen ruimtelijk relevante eisen opgenomen kunnen worden is toestemming van de buren geen voorwaarde die we aanvullend kunnen opnemen. Alle aanvragen voor een omgevingsvergunning worden door de gemeente gepubliceerd. Daarnaast wordt ook het besluit op de aanvraag gepubliceerd.
	7.De voorgenomen regelgeving lijkt ons niet bedoeld om de overlast te verergeren, maar om die te verminderen. Wij vinden dat u daarom de oppervlakte per huurder (per kamer 18m^2) juist flink op moet schroeven, los van het Bouwbesluit, om ongewenste concentraties van kamerbewoners in grotere appartementen, woningen en kantoren te voorkomen.	7. De gemeente stelt via voorliggend bestemmingsplan een regime voor verkamering en ander een regime voor woningsplitsing voor. Als er zelfstandige appartementen ontstaan is er sprake van splitsing; in het bestemmingsplan is opgenomen dat gesplitste appartementen 70m2 dienen te zijn. Dit is een bestaande regel voor de wijken Spijkerkwartier/Sint-Marten/Centrum/Sonsbeek. Dat is dus een stuk hoger dan 18m2.

		Voor de bovengenoemde wijken bestond nog geen regelgeving voor verkamering. Die stellen we nu wel voor. Het klopt dat één van de nieuwe eisen behelst dat een verkamerde woning niet mag worden bewoond door meer dan 1 persoon per 18m2. In tegentelling tot bij splitsing, is verkamering een ander type bewoning en is er sprake van gedeelde voorzieningen en ruimten. Voor verkameringen gelden daarnaast nog aanvullende regels om concentraties te voorkomen.
	8. De oppervlakte van een berging van 3m^2 voor het stallen van een fiets enz. per 4 bewoners lijkt ons volstrekt onvoldoende. Ook de 1 m^2 extra per bewoner is natuurlijk een farce. Dit staat ver van de realiteit waarbij mensen een elektrische fiets, een scooter en/of een brommer hebben.	8. Het is niet onze ervaring dat kamerbewoners veelal beschikken over meerdere fietsen en/of brommers. We achten de voorgestelde grootte voor de bergingsruimte voldoende.
	9. U heeft het over de bouwkundige staat van de woningen. U verzuimt daarbij de kwaliteit van de woningscheidende wanden, vloeren en plafonds mee te nemen in de overwegingen. De oppervlakte is vaak niet het grootste knelpunt, maar de mogelijkheid om geluidsoverlast te voorkomen. Ook daaraan zouden eisen gesteld moeten worden: het pand moet qua constructie geschikt zijn of geschikt gemaakt moeten worden voor verkamering/splitsing om overlast voor omwonenden te voorkomen.	9. In een bestemmingsplan kan de gemeente niet over alle onderwerpen regels stellen. De regels moeten betrekking hebben op een goede ruimtelijke ordening (dus ruimtelijke relevantie hebben) en mogen niet iets regelen wat op rijksniveau al uitputtend geregeld is. De regels over geluidsisolatie worden reeds in het Bouwbesluit geregeld. Hierdoor kunnen we in het facetplan niet dergelijke regels over geluidsisolatie opnemen,
	10. En dan de handhaving: wij vragen ons af of u daarvoor wel voldoende capaciteit heeft. Onze ervaring is het de grootst mogelijke moeite kost om, na de splitsing in kleine appartementjes, de brandveiligheid te laten toetsen, of om te toetsen of voldaan werd aan de regelgeving van het Bouwbesluit. Wij hebben mogen meemaken dat gecontroleerd werd door de ODRA zonder binnen te treden en de brandweer bij tekortkomingen pas na lang aandringen over ging tot handhaven.	10. Zie voor beantwoording paragraaf 4 (onder de tabel)
	11. De wens van de gemeente om met de leges de handhaving te betalen betekent dat de bestemmingsplannen als een speer geactualiseerd moeten worden, omdat er geen leges betaald hoeven te worden als bestemmingsplannen verlopen zijn. In ieder geval voor de binnenstad is dit het geval, zodat de gemeente de leges voor het verbouwen van de kantoorpanden aan de Jansbuitensingel is misgelopen. Een tekort aan leges mag niet betekenen dat het handhavingsnivéau daarop wordt aangepast, in neerwaartse zin.	11. De gemeente heeft niet de wens om via de leges de handhaving te bekostigen; dat mag ook niet. De leges dekken het hele proces van de vergunningverlening, waaronder een eerste controle. De kosten voor toezicht en handhaving worden niet bekostigd door middel van de leges.

18.	1. In het Ontwerp Facetplan wordt expliciet 'Spijkerkwartier" genoemd terwijl het 'Boulevardkwartier', volgens de bijgevoegde kaarten, ook deel lijkt uit te maken van dit Facetplan. Door in de voorschriften expliciet 'Spijkerkwartier' te benoemen wordt het 'Boulevardkwartier' dientengevolge uitgesloten. Immers de Raad heeft het vigerende BP "Spijkerkwartier-Boulevardkwartier-Spoorhoek" genoemd. En expliciet het 'Boulevardkwartier' opgenomen in het aanhaal artikel. Er zal dus moeten worden gekozen of Spijkerkwartier benoemen of beide kwartieren benoemen.	1.De namen van de gebiedsaanduidingen zullen worden aangepast om verwarring te voorkomen. De gebiedsaanduidingen zullen niet langer de naam van een bepaalde wijk dragen maar de inhoud van de regel. Overigens wordt
	2. Voorstel om 3.4.b.2 te wijzigen in: reeds kamergewijze bewoning bevindt die is toegestaan door middel van een vergunning; Opmerking: Zonder deze wijziging is een (nieuwe) clandestiene kamerbewoning ineens een belemmering voor een mogelijk legale en betere ontwikkeling.	2. Bestaande gevallen van kamerverhuur vallen onder het wettelijke overgangsrecht. Het is niet mogelijk om in een bestemmingsplan voor de bestaande gevallen opeens strengere regels op te nemen. Dit betekent dus dat legale kamerverhuur (dat op het moment van inwerkingtreding van het plan bestond) niet vergunningplichtig is. Als het artikel op voorgestelde manier wordt gewijzigd betekent dit dat concentraties niet kunnen worden tegengegaan. Op deze manier sluit je immers de bestaande kamergewijze bewoning uit voor de 50-meter toets. Dat is uitdrukkelijk niet de bedoeling van de regel. Om ervoor te zorgen dat illegale kamergewijze bewoning niet wordt beloond passen we de regel aan door toe te voegen dat er sprake moet zijn van reeds bestaande legale kamerverhuur.
	3. Souterrains zijn niet geschikt voor bewoning (combinatie van slechte ventilatie, daglicht toetreding en vocht). Het past niet om in deze (Arnhemse) Facet bestemmingsplan deze ongezonde ruimten onderdeel te laten zijn van de gebruiksoppervlakte berekening waardoor bewoning van die ruimten mogelijk wordt. Het is, ingevolge het Bouwbesluit, bovendien verboden dergelijke souterrains te bouwen en of zonder meer te gebruiken als 'Verblijfsgebied'/woonruimte. Daarom voorstel op te nemen in het plan: **1.7 Gebruiksoppervlakte** *De vloeroppervlakte binnen de bouwmuren bepaald volgens NEN 2580 met dien verstande dat daarbij aangebouwde bergingen, garages en andere -volgens het bouwbesluit- niet voor bewoning geschikte ruimtes, niet worden meegeteld*	3. Voor de bepaling van de gebruiksoppervlakte en wat een voor bewoning geschikte ruimte is sluiten wij aan bij het Bouwbesluit 2012. Dit betekent dat een souterrain dat niet voldoet aan de eisen van het bouwbesluit voor een verblijfsgebied/woonruimte niet zal worden meegerekend bij het bepalen van de gebruiksoppervlakte. Het is niet nodig om de begripsbepaling voor de gebruiksoppervlakte te wijzigen omdat we al uitgaan van volgens het bouwbesluit niet voor bewoning geschikte ruimtes.
	4. Het Facetplan voorziet niet in voorschriften 'Handhaving en Strafbepalingen'. Passende tekst is opgenomen in onder andere het vigerende bestemmingsplan	4.Het vigerende plan ‘Spijkerkwartier-Boulevardkwartier-Spoorhoek’ is vastgesteld onder de oude wetgeving. Sinds de invoering van de Wet ruimtelijke ordening en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is het niet langer nodig om een

	'Spijkerkwartier - Boulevardkwartier - Spoorhoek'. Daarop kan worden geanticipeerd. Het sluit daarbij naadloos aan op tenminste dit (en veel andere) vigerende bestemmingsplan(nen).	strafbepaling op te nemen in een bestemmingsplan. Dit komt omdat de wet al een algemene strafbepaling bevat. Op grond van deze algemene strafbepaling kan dus wel degelijk worden gehandhaafd.
19.	1. We betreuren dat het terugdringen van verkamerde panden niet is geregeld. Zo blijft de daarmee samenhangende problematiek zoals die was en blijft het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier in de gevarenzone. Het plan is op de toekomst gericht en niet op het heden waarin het Spijkerkwartier -Boulevardkwartier al problemen door verkamering/splitsing ondervindt. De huidige problemen worden dus niet opgelost. De ervaren en aantoonbare disbalans en de overlast door disbalans in (delen van) straten en bij specifieke panden wordt niet benoemd en/of aangepakt. Dat betreuren we ten zeerste.	1 Het voorliggende bestemmingsplan kan inderdaad geen gevolgen hebben voor bestaande panden die verkamerd zijn. Als gemeente kunnen we het overgangsrecht niet zelf bepalen. Echter, het bestemmingsplan is slechts één onderdeel van een breder 'Plan van Aanpak: Woningsplitsing en Verkamering'. Dat Plan is op 17 juni j.l. door de gemeenteraad vastgesteld. Ook heeft de gemeenteraad een aanvullende regeling in de APV opgenomen ten behoeve van beter beheer van kamerverhuurbedrijven. In het genoemde Plan van Aanpak en in de APV leest u welke acties de gemeente uit zal voeren voor bestaande problematiek.
	2. We vragen ons daarnaast ten zeerste af welke financiële en bestuurlijke investeringen in het handhaving worden gedaan of worden voorzien en of die voldoende zijn. Daarnaast zullen we de ontwikkelingen en de aanpak van de ODRA en andere betrokkenen op de voet volgen. Allereerst omdat deze overheidstaak cruciaal is om de noodzakelijke ontwikkeling ten goede te kunnen realiseren. Ten tweede om op basis van de inzichten die we daarbij opdoen graag willen inzetten om samen met de gemeente, andere betrokkenen en buurtbewoners tot oplossingen te komen.	2.Zie beantwoording 2.4. Handhaving en budget.
	3. In het voorliggend Ontwerp Facetplan zijn weer geen straf bepalingen zijn opgenomen. Daardoor worden ongewenste ontwikkelingen, die door de raad in dit Facetplan als ongewenst zijn gewaardeerd, niet voorkomen. Zonder vastgestelde straf en handhaving bepalingen in dit Facetplan is het een papieren tijger.	3. Sinds de invoering van de Wet ruimtelijke ordening en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is het niet langer nodig om een strafbepaling op te nemen in een bestemmingsplan. Dit komt omdat de wet al een algemene strafbepaling bevat. Op grond van deze algemene strafbepaling kan dus wel degelijk worden gehandhaafd.
	4. Er ontbreekt een financiële paragraaf in het Ontwerp Facetplan waardoor op de komende begrotingen geen budget wordt gereserveerd ter uitvoering van dit plan. We zouden stevige ambities, gepast budget en concrete voornemens van	4. De toelichting van het bestemmingsplan bevat een financiële paragraaf in 3.5.

	de gemeenteraad willen omtrent deze punten die voor het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier cruciaal zijn. 5. Veel van de door de wijk ontwikkelde plannen en elementen, zoals die verwoord zijn, zijn in het gemeentelijk plan van het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier nu niet meegenomen. Ze werden en worden in die zin geen onderdeel van de oplossing van de wijkgerelateerde problematiek. Dat betreuren we omdat het een door de wijk gedragen plan is waaraan ook bewoners zelf hebben bijgedragen en willen bijdragen. 6. We stellen een specifieke regeling voor om als hoofdbewoner/eigenaar in het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier op kleinschalige wijze kamers te verhuren in de eigen woning. Het invoeren van een hospita-regeling zoals voorgesteld lijkt ons vooroorlogs en daarmee uit de tijd. Het is voldoende om te spreken over het aantal toegestane onzelfstandige woonruimten en aan te sluiten bij de regelgeving dienaangaande. We stellen dus voor dat de hospita regel (1:10) eruit gehaald wordt en wordt vervangen door een toevoeging aan 1:11 als volgt: *Kamergewijze bewoning: Een gebouw waarin zich 3 onzelfstandige wooneenheden bevinden. Daarbij wordt de inpandige woonruimte van de eigenaar/verhuurder/hoofdbewoner niet meegeteld als en zolang daar sprake van is.* 7. Naast het splitsen van woningen moet voorkomen worden dat nog meer (hele) kleine woningen in het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier worden toegevoegd d.m.v. omvorming gebouwen (niet zijnde woningen) en door nieuwbouw. Als algemene norm is gesteld dat deze nieuwe woningen minimaal 70 m2 woonoppervlak moeten hebben naast andere eisen zoals bergruimte etc. Graag zouden we dit glashelder uitgebreid zien met het vestigen van alle overige nieuwe woningen in de wijk. We denken aan: het herbestemmen van gebouwen niet zijnde woningen (kantoren, scholen, etc) en aan nieuwbouw.	Zie voor het budget dat wordt gereserveerd voor de uitvoering van het Plan van Aanpak paragraaf 4 (onder de toelichting) 5. Het bestemmingsplan verankert regels voor splitsingen en verkameringen. Uiteraard is er in specifiekere bestemmingsplannen en/of wijkgerichte projecten aandacht voor wijkgerelateerde problematiek. 6. Vrijwel alle gemeenten met regels over verkamering kennen een uitzondering voor hospitasituaties. Ook in alle gemeenten wordt deze term gehanteerd. Juist vanwege het alledaagse taalgebruik, achten we de term duidelijk. In het bestemmingsplan wordt duidelijk vermeld hoeveel kamers mogen worden verhuurd als een eigenaar zelf in de woning woont. Uiteraard is er in specifiekere bestemmingsplannen en/of wijkgerichte projecten aandacht voor wijkgerelateerde problematiek. Bij de door u aangedragen definitie zien wij een risico op illegale splitsingen. Indien de inpandige woonruimte en de voorzieningen van de eigenaar namelijk niet zijn verbonden met die van de huurders, is er de facto sprake van woningsplitsing omdat het gebruik van het pand dan is als zijnde twee woningen. Voor woningsplitsing dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Na het aanvragen en verkrijgen van deze vergunning kan een eigenaar de woning verhuren. 7. Het voorliggende bestemmingsplan gaat over woningsplitsing en verkamering. Het gaat niet over nieuwbouw en transformaties.

20.	1. Zelfde als #18. 2. Daarnaast maak ik u erop attent dat verscheidene kamerverhuurders en/of huurders zelf huisnummers of ondernummers/toevoegingen toekennen aan één voordeur, zijdeur of achterdeur en aan deuren toegang gevend tot bewoonde bijgebouwen op achtererven.	1. Zie onder zienswijze #18. 2. Zoals aangegeven wordt in de zienswijze valt het toekennen van huisnummers buiten de reikwijdte van dit facetbestemmingsplan. Alleen de gemeente kan een huisnummer toekennen. Een bewoner kan uitdrukkelijk zelf niet een huisnummer toevoegen. Het is bij ons bekend dat in het Spijkerkwartier zelf nummers worden toegekend door de verhuurders/bewoners. Een dergelijk huisnummer heeft geen juridische status.
21.	1. Uit artikel 1 begripsbepaling valt af te leiden dat bestaande gevallen gaan vallen onder een overgangsrecht. Verder wordt vermeld hoe een bestaand geval wordt gedefinieerd. Dat betekent helaas dat overlast vanuit bestaande verkamering en de bijbehorende aantasting van leefbaarheid vaak niet wordt opgelost met het plan. Alleen toekomstige situaties worden volgens het plan aan het vergunningstelsel onderworpen. 2. Wij hopen op actief beleid om leefbaarheid ook in de bestaande situaties te waarborgen. Verder gaan we ervan uit dat de voorwaarden om als bestaand geval te worden gerekend stringent worden toegepast. 3. Het beperken van het 50 meter criterium tot slechts één wijk. Het is een objectieve norm voor het in de toekomst waarborgen van leefbaarheid in die wijk (Spijkerkwartier). Volgens onze zienswijze wordt met deze beperking voor de rest van de stad een objectief toetsbaar en handhaafbaar criterium vervangen door algemeenheden die kunnen leiden tot willekeur bij vergunning en onduidelijkheid bij handhaving. Regelgeving van welke aard dan ook, zou van een zodanige opbouw moeten zijn dat dergelijke risico's ten principale vermeden worden. Het plan schiet naar onze zienswijze daarin tekort. Het onderscheid tussen één wijk en "de rest" ervaren wij als zeer onredelijk en ongewenst. Het betekent dat u grote aantallen burgers minder bescherming biedt dan een kleine groep "bevoorrechten". Het werkt in de hand dat omringende wijken met minder regels kunnen verloederen. Alleen al vanwege gelijkheidsbeginsel is	1. Zie voor beantwoording 2.2. Bestaande gevallen; 2. De leefbaarheid in wijken en woonoverlast zijn belangrijke thema's voor de gemeente. Via verschillende invalshoeken proberen we bij te dragen aan leefbare wijken. Uiteraard zullen we nader bekijken of en hoe we aanvullend beleid vorm kunnen geven. Het Plan van Aanpak: Verkamering en Woningsplitsing bevat meer acties dan alleen het voorliggende bestemmingsplan. 3. Zie onderdeel 2.1 over differentiatie tussen gebieden;.

	het in onze zienswijze onjuist en derhalve in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Tenslotte wordt aangegeven dat Het ernstig valt te betreuren dat de lobby van verhuurders heeft geleid tot aanpassing van het oorspronkelijke plan met een stadsbrede toepassing van het 50 meter criterium. De vraag rijst of er met het volgen van dit argument wel recht wordt gedaan aan een evenwichtige belangenafweging. De lobby van personen die hun verdienmodel maximaal willen beschermen, lijken zwaarder te wegen dan de noden van Arnhemse burgers in daadwerkelijk aangetaste leefomgevingen. 4. Het tweede punt waar naar onze zienswijze het plan tekort schiet, is het ontbreken van eisen die gesteld zouden moeten worden aan “goed verhuurderschap.” Zaken als verplicht aanspreekpunt per verkamerd pand zijn in de voorbereiding van het plan sterk aanbevolen als voorwaarde tot vergunning. Dat kwam vanuit omwonende burgers, verhuurders, bemiddelaars en van vele raadsleden. Het plan wekt naar onze zienswijze in het hoofdstuk 2.3.1. “plan van aanpak” ook de suggestie dat het beantwoordt aan deze eis. Naar onze zienswijze geeft het plan echter geen concrete invulling aan actie 2: “goed verhuurderschap”. Dat begrip wordt immers niet nader als eisenpakket ingevuld in de voorwaarden tot vergunning.	4. In een bestemmingsplan kan de gemeente niet over alle onderwerpen regels stellen. De regels moeten betrekking hebben op een goede ruimtelijke ordening (dus ruimtelijke relevantie hebben) en mogen niet iets regelen wat op rijksniveau al uitputtend geregeld is. Regels over ‘goed verhuurderschap’ hebben geen betrekking op een ruimtelijke ordening, en kunnen daarom niet in het bestemmingsplan worden opgenomen. De gemeenteraad heeft op 17 juni j.l. wel een aanvullende regeling vastgesteld in de APV. Eén van de regels voor kamerverhuurbedrijven is dat zij een beheerder moeten aanstellen die bereikbaar is voor omwonenden. Ook moet deze beheerder een overzicht hebben van wie de woning bewoond.

4. Overzicht indieners zienswijzen

Nr.	Naam	Adres
	[redacted]	[redacted]
	[redacted]	[redacted]
	[redacted]	[redacted]

Zaaknummer: 499180

Gebundelde zienswijzen vertrouwelijk

Bijlage bij het raadsvoorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Zienswijze #1
Zienswijze #2
Zienswijze #3
Zienswijze #4
Zienswijze #5
Zienswijze #6
Zienswijze #7
Zienswijze #8
Zienswijze #9
Zienswijze #10
Zienswijze #11
Zienswijze #12
Zienswijze #13
Zienswijze #14
Zienswijze #15
Zienswijze #16
Zienswijze #17
Zienswijze #18
Zienswijze #19
Zienswijze #20
Zienswijze #21

Zienswijze #1

Facetplan woningsplitsing en verkamering - Bericht (Tekst...

BESTAND BERICHT McAfee E-mail Scan

di 7-7-2020 9:52

[redacted]

Facetplan woningsplitsing en verkamering

Aan splitsingverkamering

Geachte heer/mevrouw,

Fijn dat er eindelijk een facetplan woningsplitsing en verkamering is.
Sinds 2016 probeer ik de problematiek onder de aandacht te brengen en dat is best frustrerend als je als bewoner de achteruitgang van de straat ziet, door kamerbewoners zoals studenten, arbeidsmigranten, opgesplitste woningen en dergelijke.

In het facetplan lees ik dat er bij het splitsen van woning in het Spijkerkwartier, Centrum, St. Marten/Sonsbeek andere splitsingsvoorwaarden gelden. Mijns inziens zou de gebruiksoppervlakte van 70 m2 voor geheel Arnhem dienen te gelden. De problemen welke wij nu ervaren in de wijk Malburgen West (met name de Haagdoornstraat) zijn echt vergelijkbaar met het Spijkerkwartier e.d. Waarschijnlijk zijn wij als bewoners van Malburgen West minder goed in staat om onze zorgen onder de aandacht te brengen, dan de bewoners van het Spijkerkwartier en omgeving, maar de problemen in de Haagdoornstraat zijn zeker niet minder.

M.b.t. de insluitingseis ben ik van mening dat ook voor de overige wijken dezelfde norm zou moeten worden gehanteerd, als in het Spijkerkwartier en dat is de 50 meter. In de tekst wordt aangegeven dat dit effectiever is dan de 25 meter eis, hoe kan het dan zijn dat niet de meest effectieve manier wordt gekozen voor de gehele stad. Als u zich zou verdiepen in de verhouding van verkamerde woningen van Malburgen-West en dan met name in de Haagdoonstraat, dan is dat beslist vergelijkbaar met het Spijkerkwartier. In de Haagdoornstraat zijn, zoals mij bekend is, geen formele kamerverhuurbedrijven actief, waardoor de gemeente hier geen zicht op heeft. Mijns inziens doet u de overige wijken van Arnhem onrecht aan, om daar een andere eis te stellen m.b.t. de insluitingseis. Het waterbedeffect zal het gevolg zijn, als niet dezelfde insluitingseis wordt gehanteerd en dan is er een nieww probleem, waar dan de komende tientallen jaren geen nieuw beleid op wordt gemaakt. Het waterbedeffect is, lijkt mij, bij de gemeente toch zeer bekend m.b.t. de aanpak bij andere problemen.

Verder wil ik graag reageren op het overgangsbesluit. Ik lees dat alle illegale verkamerde panden z.s.m. worden aangemerkt als legale panden. Dit bevreemd mij zeer. Als er nooit een vergunning voor is aangevraagd is het dus lonend om zaken illegaal op te starten, t.z.t. volgt dan legalisering, zonder aan de nieuwe eisen te voldoen.
Het probleem met de huidige hoeveelheid verkamerde woningen kan dus niet worden aangepakt en dat is mijns inziens een groot probleem. Er worden, zoals ik heb begrepen, geen extra eisen gesteld aan geluidsisolatie van de bestaande verkamerde woningen.

Mijn advies is dan ook om voor de gehele stad dezelfde regelgeving te hanteren.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Zienswijze #2

[redacted]

Verzonden: dinsdag 7 juli 2020 21:13
Aan: griffie
Onderwerp: Betreft: zienswijze . het ontwerpbestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' landelijk bekend onder het plan-identificatienummer NL.IMRO.0202.959-0201.

Raadskleden van de gemeente Arnhem
Postbus 9029
6800 EL Arnhem
Per email: griffie@arnhem.nl
Arnhem, 7 juli 2020
Betreft: • het ontwerpbestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering' landelijk bekend onder het plan-identificatienummer NL.IMRO.0202.959-0201.
Geachte Gemeenteraadsleden van Arnhem.
Sinds vele jaren wonen wij in de [redacted] en hebben de laatste jaren met spijt in ons hart moeten constateren, dat het woongenot in deze straat hard achteruitgaat.
Enkele woningen zijn opgekocht door "pandjesbazen"en volgestouwd met Oost-Europese "gastarbeiders . Andere woningen worden verhuurd en opgesplitst (al dan niet met toestemming/vergunning
en verhuurd aan studenten, Oost-Europese gastarbeiders, drugsgebruikers en zo verder te noemen. Er slapen zelfs mensen in schuurtjes, dit is toch mensonterend. Andere woningen worden weer onderverhuurd.
Om aan te geven wat er de laatste jaren(voor zover wij dit weten) in "onze" straat is gebeurd qua huisvesting:
Huisnummer 8: opgekocht door pandjesbaas en per kamer verhuurd aan Poolse gastarbeiders
Huisnummer 14: opgekocht door pandjesbaas en verhuurd aan Poolse gastarbeiders
Huisnummer 18: opgekocht door pandjesbaas en verhuurd aan Bulgaarse gastarbeider en gezin
Huisnummer 28: opgekocht door pandjesbaas en verhuurd aan Poolse gastarbeiders
Huisnummer 62: gesplitst en onderverhuurd
Huisnummer 76: opgekocht door huisjesmelker en onderverhuurd
Huisnummer 47: opgekocht door huisjesmelker en onderverhuurd
Huisnummer 49: opgekocht door pandjesbaas en verhuurd aan Oost-Europese gastarbeiders
Huisnummer 55: opgekocht door pandjesbaas en verhuurd aan Oost-Europese gastarbeiders
Huisnummer 71: opgekocht en per kamer verhuurd aan 4 personen
De Oost-Europese gastarbeiders zijn hard nodig voor onze economie, echter deze mensen horen niet in een woonwijk thuis. Ze maken geen contacten met de buren, onderhouden geen tuinen, hebben meerdere auto's met buitenlandse kentekens (waarvoor in Nederland geen wegenbelasting wordt betaald), daarnaast rijden ze in auto's met Nederlandse kentekens (die door de opdrachtgevers worden verstrekt). Kortom er is totaal geen sociale cohesie.
In een straat waar de kleine huizen "40 onder een kap" zijn , vooroorlogs gebouwd met de nodige geluidsoverlast en een groot gebrek aan parkeerplaatsen kan het toch niet zo zijn dat de gemeente oogluikend toestaat dat deze straat verloedert en hard achteruit gaat.
Zelfs op 17 juni jl. is er nog een vergunning afgegeven om het huis op nr. 14 op te splitsen, hier kunnen dan weer 2 Poolse gezinnen wonen.
De ironie ten top: om de woning te splitsen dient de eigenaar van het pand nummer 14 een extra parkeerplaats te huren in de Bolderikstraat, omdat conform het "Facetplan parkeren"gehandeld dient te worden. Dit betekent dat er voor elke wooneenheid 1 parkeerplaats moet zijn. Het jonge stel dat op de benedenverdieping van nummer 14 woont is al in het bezit van 2 busjes en 1 personenauto.
In deze omgeving is niet voldoende leefruimte, parkeerruimte en woongenot voor zoveel mensen.
Er is veel geïnvesteerd in deze Ella Vogelaarwijk, en het ging veel beter.
Maar oogluikend werd door de gemeente Arnhem toegestaan dat huizen opgekocht werden door mensen die er niet zelf gaan wonen, maar er wel veel geld aan willen verdienen.
Gevolg hiervan: het woongenot van mensen die zich (met moeite) een goedkoop woonhuis kunnen realiseren is ernstig verstoord.
Dit kan toch niet de bedoeling zijn geweest van de Ella Vogelaar investeringen die gedaan zijn.
Dit betreft dan nog maar 1 straat in Arnhem, maar zo zijn er zoveel straten
U begrijpt dat wij heel blij zijn, dat de gemeenteraad het ontwerpbestemmingsplan "Facetplan woningsplitsing en verkamering" heeft aangenomen en wij verzoeken u dan ook met klem dit bestemmingsplan te handhaven.
Met vriendelijke groet,

[redacted]

 # Zienswijze 3

#Zienswijze 4

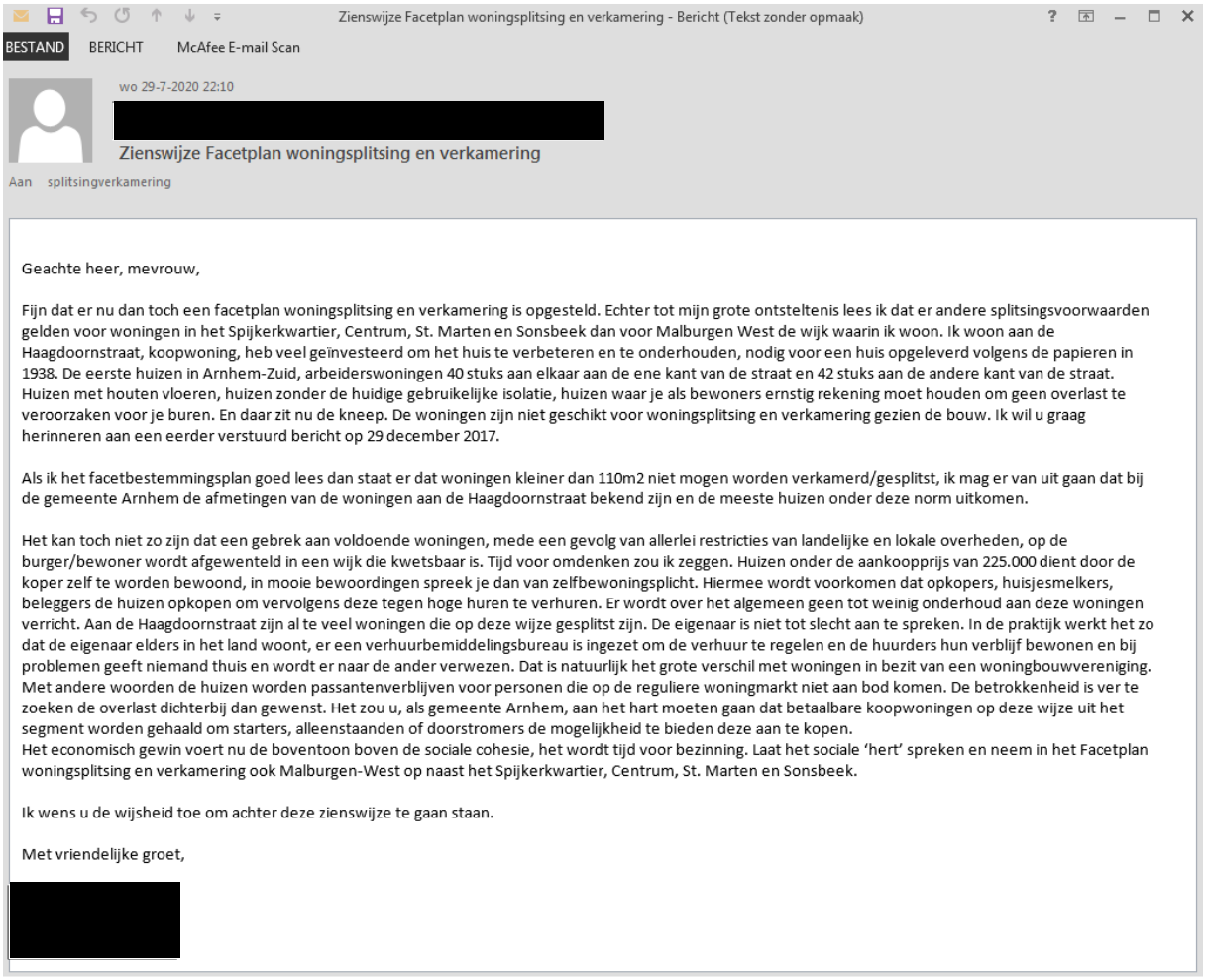

Zienswijze Facetplan woningsplitsing en verkamering - Bericht (Tekst zonder opmaak)

BESTAND BERICHT McAfee E-mail Scan

wo 29-7-2020 22:10

[redacted]

Zienswijze Facetplan woningsplitsing en verkamering

Aan splitsingverkamering

Geachte heer, mevrouw,

Fijn dat er nu dan toch een facetplan woningsplitsing en verkamering is opgesteld. Echter tot mijn grote ontsteltenis lees ik dat er andere splitsingsvoorwaarden gelden voor woningen in het Spijkerkwartier, Centrum, St. Marten en Sonsbeek dan voor Malburgen West de wijk waarin ik woon. Ik woon aan de Haagdoornstraat, koopwoning, heb veel geïnvesteerd om het huis te verbeteren en te onderhouden, nodig voor een huis opgeleverd volgens de papieren in 1938. De eerste huizen in Arnhem-Zuid, arbeiderswoningen 40 stuks aan elkaar aan de ene kant van de straat en 42 stuks aan de andere kant van de straat. Huizen met houten vloeren, huizen zonder de huidige gebruikelijke isolatie, huizen waar je als bewoners ernstig rekening moet houden om geen overlast te veroorzaken voor je buren. En daar zit nu de kneep. De woningen zijn niet geschikt voor woningsplitsing en verkamering gezien de bouw. Ik wil u graag herinneren aan een eerder verstuurd bericht op 29 december 2017.

Als ik het facetbestemmingsplan goed lees dan staat er dat woningen kleiner dan 110m2 niet mogen worden verkamerd/gesplitst, ik mag er van uit gaan dat bij de gemeente Arnhem de afmetingen van de woningen aan de Haagdoornstraat bekend zijn en de meeste huizen onder deze norm uitkomen.

Het kan toch niet zo zijn dat een gebrek aan voldoende woningen, mede een gevolg van allerlei restricties van landelijke en lokale overheden, op de burger/bewoner wordt afgewenteld in een wijk die kwetsbaar is. Tijd voor omdenken zou ik zeggen. Huizen onder de aankoopprijs van 225.000 dient door de koper zelf te worden bewoond, in mooie bewoordingen spreek je dan van zelfbewoningsplicht. Hiermee wordt voorkomen dat opkopers, huisjesmelkers, beleggers de huizen opkopen om vervolgens deze tegen hoge huren te verhuren. Er wordt over het algemeen geen tot weinig onderhoud aan deze woningen verricht. Aan de Haagdoornstraat zijn al te veel woningen die op deze wijze gesplitst zijn. De eigenaar is niet tot slecht aan te spreken. In de praktijk werkt het zo dat de eigenaar elders in het land woont, er een verhuurbemiddelingsbureau is ingezet om de verhuur te regelen en de huurders hun verblijf bewonen en bij problemen geeft niemand thuis en wordt er naar de ander verwezen. Dat is natuurlijk het grote verschil met woningen in bezit van een woningbouwvereniging. Met andere woorden de huizen worden passantenverblijven voor personen die op de reguliere woningmarkt niet aan bod komen. De betrokkenheid is ver te zoeken de overlast dichterbij dan gewenst. Het zou u, als gemeente Arnhem, aan het hart moeten gaan dat betaalbare koopwoningen op deze wijze uit het segment worden gehaald om starters, alleenstaanden of doorstromers de mogelijkheid te bieden deze aan te kopen.
Het economisch gewin voert nu de boventoon boven de sociale cohesie, het wordt tijd voor bezinning. Laat het sociale 'hert' spreken en neem in het Facetplan woningsplitsing en verkamering ook Malburgen-West op naast het Spijkerkwartier, Centrum, St. Marten en Sonsbeek.

Ik wens u de wijsheid toe om achter deze zienswijze te gaan staan.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Zienswijze #5

Zienswijze facetplan/bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering Haagdoornstraat - Bericht (HTML)

BESTAND BERICHT McAfee E-mail Scan

za 1-8-2020 12:01

[redacted]

Zienswijze facetplan/bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering Haagdoornstraat

Aan splitsingverkamering

Goedemorgen,

Ook ik maak mij ernstig zorgen over de toenemende verkamering bij ons in de Haagdoornstraat, na contact met mijn mede-straatbewoner [redacted] en het lezen van zijn bezwaar sta ik hier ook volledig achter en hoop dat de gemeente zijn voorstel overneemt.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Fijn dat er eindelijk een facetplan woningsplitsing en verkamering is.
Sinds 2016 probeer ik de problematiek onder de aandacht te brengen en dat is best frustrerend als je als bewoner de achteruitgang van de straat ziet, door kamerbewoners zoals studenten, arbeidsmigranten, opgesplitste woningen en dergelijke.

In het facetplan lees ik dat er bij het splitsen van woning in het Spijkerkwartier, Centrum, St. Marten/Sonsbeek andere splitsingsvoorwaarden gelden. Mijns inziens zou de gebruiksoppervlakte van 70 m2 voor geheel Arnhem dienen te gelden. De problemen welke wij nu ervaren in de wijk Malburgen West (met name de Haagdoornstraat) zijn echt vergelijkbaar met het Spijkerkwartier e.d. Waarschijnlijk zijn wij als bewoners van Malburgen West minder goed in staat om onze zorgen onder de aandacht te brengen, dan de bewoners van het Spijkerkwartier en omgeving, maar de problemen in de Haagdoornstraat zijn zeker niet minder.

M.b.t. de insluitingseis ben ik van mening dat ook voor de overige wijken dezelfde norm zou moeten worden gehanteerd, als in het Spijkerkwartier en dat is de 50 meter. In de tekst wordt aangegeven dat dit effectiever is dan de 25 meter eis, hoe kan het dan zijn dat niet de meest effectieve manier wordt gekozen voor de gehele stad. Als u zich zou verdiepen in de verhouding van verkamerde woningen van Malburgen-West en dan met name in de Haagdoonstraat, dan is dat beslist vergelijkbaar met het Spijkerkwartier. In de Haagdoornstraat zijn, zoals mij bekend is, geen formele kamerverhuurbedrijven actief, waardoor de gemeente hier geen zicht op heeft. Mijns inziens doet u de overige wijken van Arnhem onrecht aan, om daar een andere eis te stellen m.b.t. de insluitingseis. Het waterbedeffect zal het gevolg zijn, als niet dezelfde insluitingseis wordt gehanteerd en dan is er een nieww probleem, waar dan de komende tientallen jaren geen nieuw beleid op wordt gemaakt. Het waterbedeffect is, lijkt mij, bij de gemeente toch zeer bekend m.b.t. de aanpak bij andere problemen.

Verder wil ik graag reageren op het overgangsbesluit. Ik lees dat alle illegale verkamerde panden z.s.m. worden aangemerkt als legale panden. Dit bevreemd mij zeer. Als er nooit een vergunning voor is aangevraagd is het dus lonend om zaken illegaal op te starten, t.z.t. volgt dan legalisering, zonder aan de nieuwe eisen te voldoen.
Het probleem met de huidige hoeveelheid verkamerde woningen kan dus niet worden aangepakt en dat is mijns inziens een groot probleem. Er worden, zoals ik heb begrepen, geen extra eisen gesteld aan geluidsisolatie van de bestaande verkamerde woningen.

Mijn advies is dan ook om voor de gehele stad dezelfde regelgeving te hanteren.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Zienswijze #6

[redacted]

Verzonden: dinsdag 4 augustus 2020 12:37
Aan: splitsingverkamering <splitsingverkamering@arnhem.nl>
Onderwerp: Zienswijze Haagdoornstraat

Hallo gemeente arnhem,

ik voeg mij graag toe aan de overige bewoners van de haagdoornstraat in malburgen west. Ik ben er voor dat overal dezelfde regels moeten gaan gelden wat betreft onderverhuren van kamers/huizen etc. Ik woon er net als nieuwe bewoner Momenteel zijn er minimaal 15 huizen in de straat onderverhuurt dat vind ik persoonlijk echt teveel, ik wist dat vooraf niet en ben ervan geschrokken(ook huizen met arbeidsmigranten die met enorm veel mensen in een relatief kleine woning zitten met alle geluidsoverlast van dien). Vandaar mijn keuze om mij aan te sluiten bij de overige bewoners om te gaan voor dezelfde regels in heel arnhem.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

Zienswijze #7

2020-1015083v

Gemeente Arnhem
T.a.v. mevrouw Saskia Maessen
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Arnhem, 4 augustus 2020

Betreft: zienswijze m.b.t. ontwerpbestemmingspplan woningsplitsing en verkamering

Geachte mevrouw Maessen,

Fijn dat er eindelijk een ontwerpbestemmingsplan woningsplitsing en verkamering is.

In het bestemmingsplan lezen wij dat er bij het splitsen van woning in het Spijkerkwartier, Centrum, St. Marten/Sonsbeek andere splitsingsvoorwaarden gelden. Ons inziens zouden de voorgestelde voorwaarden, zoals o.a. genoemd voor het Centrum, Spijkerkwartier, Sonsbeek/St. Marten voor de gehele gemeente moeten gelden.
De problemen welke wij nu ervaren in de wijk Malburgen West (met name de Haagdoornstraat) zijn echt vergelijkbaar met het Spijkerkwartier en het Centrum. Er is overlast van extra autoverkeer (vaak geen parkeerplaats meer beschikbaar), veel overlast van rook, doordat mensen met een andere culturele achtergrond andere gewoonten hebben (er wordt van alles verbrand). Het inschakelen van de wijkagent heeft vaak geen effect, omdat de wijkagent ook niet veel mogelijkheden heeft om in te grijpen. De overlast blijft dus bestaan, waardoor een aantal vaste bewoners de wijk heeft verlaten.

M.b.t. de insluitingseis zijn wij van mening dat voor de overige wijken dezelfde norm zou moeten worden gehanteerd, als in de voornoemde wijken en dat is de 50 meter. Nog beter zou zijn als de gemeente besluit voor koopwoningen tot ongeacht welke koopprijs een bewoningsplicht door de koper zou toepassen.
Er wordt telkens aangegeven dat er te weinig koopwoningen voor starters zijn, maar het feit is dat de goedkopere woningen worden opgekocht door pandjesbazen voor verhuur (puur winstoogmerk). Hierdoor zijn de goedkopere woningen, zoals in de Haagdoornstraat, niet meer beschikbaar voor starters.

Als u zich zou verdiepen in de verhouding van verkamerde woningen van Malburgen-West en dan met name in de Haagdoonstraat, dan is dat beslist vergelijkbaar met het Spijkerkwartier. In de Haagdoornstraat zijn, zoals ons bekend, geen formele kamerverhuurbedrijven actief, waardoor de gemeente hier geen zicht op heeft. Mijns inziens doet u de overige wijken van Arnhem onrecht aan, om daar een andere eis te stellen m.b.t. de insluitingseis. Het waterbedeffect zal het gevolg zijn, als niet dezelfde insluitingseis wordt gehanteerd en dan is er een nieuw probleem, waar de komende tientallen jaren geen nieuw beleid op wordt gemaakt. Het waterbedeffect is, lijkt ons, bij de gemeente toch zeer bekend m.b.t. de aanpak bij andere problemen.

Verder willen wij graag reageren op het overgangsbesluit. Wij lezen dat alle illegale verkamerde panden z.s.m. worden aangemerkt als legale panden. Dit bevreemd ons zeer. Als er nooit een vergunning voor is aangevraagd is het dus lonend om zaken illegaal op te starten, t.z.t. volgt dan legalisering, zonder aan de nieuwe eisen te voldoen.
Het probleem met de huidige hoeveelheid verkamerde woningen kan dus niet worden aangepakt en dat ons mijns inziens een groot probleem. Er worden, zoals wij hebben begrepen, geen extra eisen gesteld aan geluidsisolatie van de bestaande verkamerde woningen.

Succes met het te nemen besluit.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Zienswijze #8

[redacted]

Reactie bestemmingsplan verkamering en woningsplitsing

Geachte heer/mevrouw,

Hieronder geef ik u als bewoner van de Apeldoornseweg 184 te Arnhem mijn reactie op het bestemmingsplan.

Uitgangspunt

In het plan lees ik:
„ Splitsingen en verkamering zijn van wezenlijke waarde voor Arnhem, omdat ze voorzien in een bepaalde woonvraag."
Naar mijn mening is de werkelijke behoefte niet om in een dergelijke kleine woning te wonen maar hebben Arnhemmers behoefte aan een volwaardige woning. Het probleem is veeleer dat er te weinig koopwoningen beschikbaar zijn voor mensen met een modaal inkomen of lager en dat er geen gemeentelijke regelingen zijn om dat te stimuleren. Daarentegen zijn er al veel te veel woningen van mindere kwaliteit in Arnhem, met laag woongenot, negatieve uitstraling op de omgeving, en zonder zicht op conversie naar een koopwoning.
Het zou mooi zijn als de gemeente Arnhem zich meer hard zou maken dat Arnhemmers zoveel mogelijk in een eigen (koop)woning kunnen wonen. Wie € 550 huur per maand kan betalen, kan tenslotte óók € 550 rente en aflossing betalen. Met een garantiefonds zou dat gestimuleerd kunnen worden. Maar ook door het tegengaan van het toelaten dat kwalitatief mindere (huur)woningen gebouwd worden, terwijl daarvoor in de plaats ook betere (koop)woningen zouden kunnen komen.

Woordkeuze etc.

2.2.3 Twee sporen
„En vice versa; wanneer bij een omgevingsvergunning voor bouwen de vereiste splitsingsvergunning ontbreekt, kan deze omgevingsvergunning ingevolge de systematiek van de Wabo niet worden geweigerd."

Hier wordt waarschijnlijk bedoeld: „kan deze omgevingsvergunning […] *toch* worden geweigerd."

Artikel 1
Dit artikel is geschreven als een definitieartikel, maar bevat geen expliciete definitiebepaling (bijvoorbeeld, „Onder [term] wordt verstaan [definitie]" of „ In deze regeling wordt verstaan onder:"
Artikel 1.10
1.10 Hospes/hospita

De 100% economisch en juridisch eigenaar die zélf daadwerkelijk in de woning woont en minimaal 50% van de gebruiksoppervlakte van de woning gebruikt voor zijn eigen

Het lijkt op voorhand geen goed idee om in de wijk Sint-Marten/Sonsbeekkwartier een dergelijke verplichting te hanteren, omdat deze uitnodigt om afval binnenshuis op te slaan, in plaats van buitenshuis in een afvalcontainer gooien. Het leidt ook tot onnodige verbouwingen, waar de omgeving last van heeft, en tot het aantasten van het historische karakter van de panden in deze wijk.
Afval moet niet binnenshuis gestald worden (stimulans voor muizen, ratten en kakkerlakken) maar worden weggegooid. Buitenshuis kan er worden gehandhaafd. Tegen het binnenshuis "stallen" van afval kan praktisch alleen worden opgetreden als het veel te laat is.

Behoud monumentaal karakter

5.1 Overgangsrecht bouwwerken _

5.1.1 Overgangsbepaling _

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

Voor wijken als Sint-Marten/Sonsbeekkwartier is het bij tenietgaan (afbranden of instorten) wenselijk dat gebouwen van vóór 1940 weer worden opgebouwd in de oude stijl, en gebouwen van ná 1940 worden opgebouwd in de grootte en stijl zoals het was vóór 1940. Op deze manier wordt het monumentale karakter van de wijk, en vooral de unieke ensemblewaarde, gewaarborgd.

Splitsing en verkamering

De wijk Sint-Marten/Sonsbeekkwartier bestaat uit de wijken Sint-Marten, Sonsbeek-Zuid en Sonsbeek-Noord. In Sint-Marten en Sonsbeek-Zuid zijn bijna alle gebouwen van meet af aan gesplitst in een boven- en benedenwoning. In Sonsbeek-Noord is een aanzienlijk deel van de woningen eveneens van meet af aan gesplitst.
Vervolgens zijn meerdere woningen nog eens verder opgesplitst, zoals in verschillende gevallen op de Apeldoornseweg, of vervangen door later gebouwde, veel verder opgesplitste woningen, zoals Apeldoornseweg 104/106. Waar dit oorspronkelijk kennelijk twee woningen betrof, zijn dit er nu al acht. Andere voorbeelden zijn het pand op de hoek van de Sint-Antonlielaan/Passavantlaan en hoek Graaf Lodewijkstraat/Leoninusstraat. Nadeel van deze panden is dat zij de ensemblewaarde van de wijk aantasten.

Het is een reële aanname dat woningsplitsing leidt tot een korte duur van bewoning. Dat hindert het gevoel van samenhang in de wijk. Woningsplitsing vergroot ook de parkeerdruk in de wijk, omdat meer wijkbewoners ook méér personenauto's meebrengen.

Verdere woningsplitsing en verkamering is daarmee voor deze wijk een veel zwaardere belasting dan voor andere wijken.

huishouden en maximaal 2 onzelfstandige wooneenheden verhuurt. Kenmerkend voor de hospes/ hospitaregeling is dat de huurder van een wooneenheid de toiletruimte, badruimte en de keuken deelt met de eigenaar van de woning. De onzelfstandige wooneenheden mogen niet beschikken over eigen voorzieningen, als badgelegenheid, keuken en/of toilet.

Artikel 1 is bedoeld als definitieartikel, maar deze bepaling geeft in de laatste volzin een zelfstandige regel. De bepaling noemt een „hospes/ hospitaregeling [sic]" maar het is niet duidelijk welke regel daarmee wordt bedoeld. De juiste schrijfwijze is hospes-/hospitaregeling. Nog eenvoudiger zou zijn „hospesregeling". En wat is de betekenis van het woord "Kenmerkend"? Is dit normatief of indicatief bedoeld?

Artikel 3

Artikel 3.3 is niet duidelijk:

a. de gebruiksoppervlakte van het bestaande gebouw gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
b. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 50 m^2. Voor zover er een gebiedsaanduiding geldt, is de gebruiksoppervlakte in afwijking van de eerste volzin niet kleiner dan:
    1. 70 m^2 ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone: Spijkerkwartier/ Sint Marten/Centrum'
    [enz.]

Het is niet duidelijk wat met „de eerste volzin" wordt bedoeld. Onderdeel a., of onderdeel b.?

Een andere formulering zou kunnen zijn:

a. de gebruiksoppervlakte van het bestaande gebouw gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
b. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 50 m^2. De gebruiksoppervlakte van deze woning is niet kleiner dan:
    1. 70 m^2 ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone: Spijkerkwartier/ Sint Marten/Centrum'

Afval binnenshuis?

3.4 Voorwaarden verkamering

1. Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder b, verlenen indien:
    1. de gebruiksoppervlaktevan het bestaande gebouw gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
    2. het gebouw niet opgedeeld wordt in meer dan één onzelfstandige wooneenheid per 18m2 gebruiksoppervlakte; en;
    3. het verkamerde gebouw minimaal beschikt over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 3 m^2 ten behoeve van de stalling van een fiets, afvalcontainer(s) of afvalzakken. Vanaf 4 onzelfstandige wooneenheden geldt als aanvullende eis dat 1m^2 bergingsruimte per wooneenheid wordt toegevoegd.

De regeling zoals die nu voorligt, bevat geen bepalingen om deze nadelige effecten die zo zwaar op Sint-Marten/Sonsbeekkwartier drukken, tegen te gaan.
Ik verzoek u dan ook om het voorstel te heroverwegen en daarmee woningsplitsing in Sint-Marten/Sonsbeekkwartier te verbieden, en verkamering te beperken tot het verschaffen van woonruimte voor studenten.

Deelname studenten aan samenleving

Voor een prettig verblijf in Arnhem en later een warme herinnering aan deze stad, is het ook van belang dat studenten kunnen verblijven in een woning in de stad, ook tussen andere bewoners.
Voor studenten is – in tegenstelling tot andere groepen – geen geschikte andere vorm van bewoning voorhanden.
Naar mijn mening kan het plan wat meer onderscheid maken tussen het belang van studenten en dat van andere bewoners, daar waar het gaat om verkamering.
Dit kan door een zelfde afstandseis als in het Spijkerkwartier in te voeren in Sint-Marten/Sonsbeekkwartier, met dien verstande dat (als voorbeeld) conversie naar een verkamering wél mag voor een belendend pand, als bewoning alleen is toegelaten voor studenten, als de verdere directe buren van dat pand instemmen, en onder voorwaarde van verdere regels waaraan de studentenbewoning dient te voldoen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Zienswijze #9

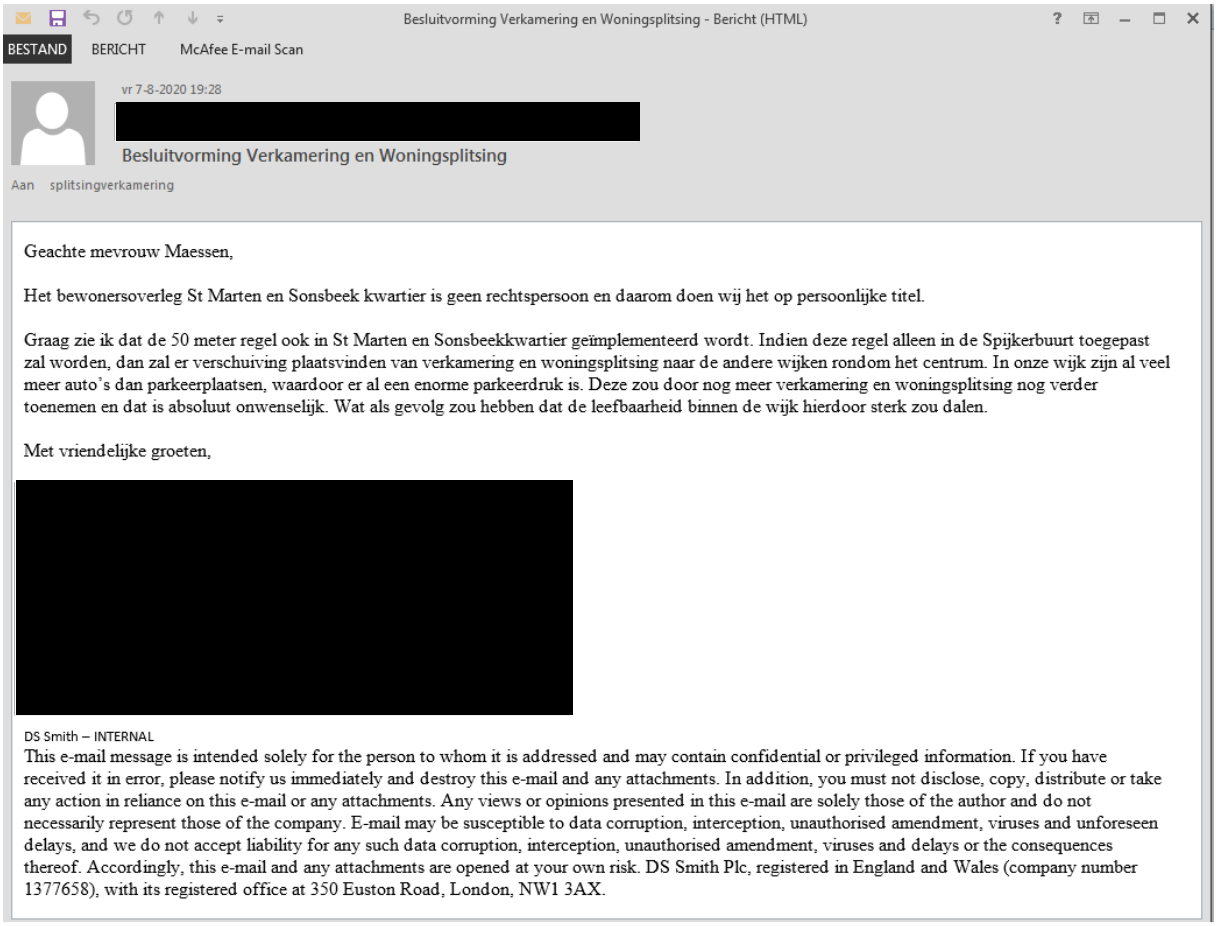

Besluitvorming Verkamering en Woningsplitsing - Bericht (HTML)

BESTAND BERICHT McAfee E-mail Scan

vr 7-8-2020 19:28

[redacted]

Besluitvorming Verkamering en Woningsplitsing

Aan splitsingverkamering

Geachte mevrouw Maessen,

Het bewonersoverleg St Marten en Sonsbeek kwartier is geen rechtspersoon en daarom doen wij het op persoonlijke titel.

Graag zie ik dat de 50 meter regel ook in St Marten en Sonsbeekkwartier geïmplementeerd wordt. Indien deze regel alleen in de Spijkerbuurt toegepast zal worden, dan zal er verschuiving plaatsvinden van verkamering en woningsplitsing naar de andere wijken rondom het centrum. In onze wijk zijn al veel meer auto's dan parkeerplaatsen, waardoor er al een enorme parkeerdruk is. Deze zou door nog meer verkamering en woningsplitsing nog verder toenemen en dat is absoluut onwenselijk. Wat als gevolg zou hebben dat de leefbaarheid binnen de wijk hierdoor sterk zou dalen.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

DS Smith – INTERNAL
This e-mail message is intended solely for the person to whom it is addressed and may contain confidential or privileged information. If you have received it in error, please notify us immediately and destroy this e-mail and any attachments. In addition, you must not disclose, copy, distribute or take any action in reliance on this e-mail or any attachments. Any views or opinions presented in this e-mail are solely those of the author and do not necessarily represent those of the company. E-mail may be susceptible to data corruption, interception, unauthorised amendment, viruses and unforeseen delays, and we do not accept liability for any such data corruption, interception, unauthorised amendment, viruses and delays or the consequences thereof. Accordingly, this e-mail and any attachments are opened at your own risk. DS Smith Plc, registered in England and Wales (company number 1377658), with its registered office at 350 Euston Road, London, NW1 3AX.

Zienswijze #10

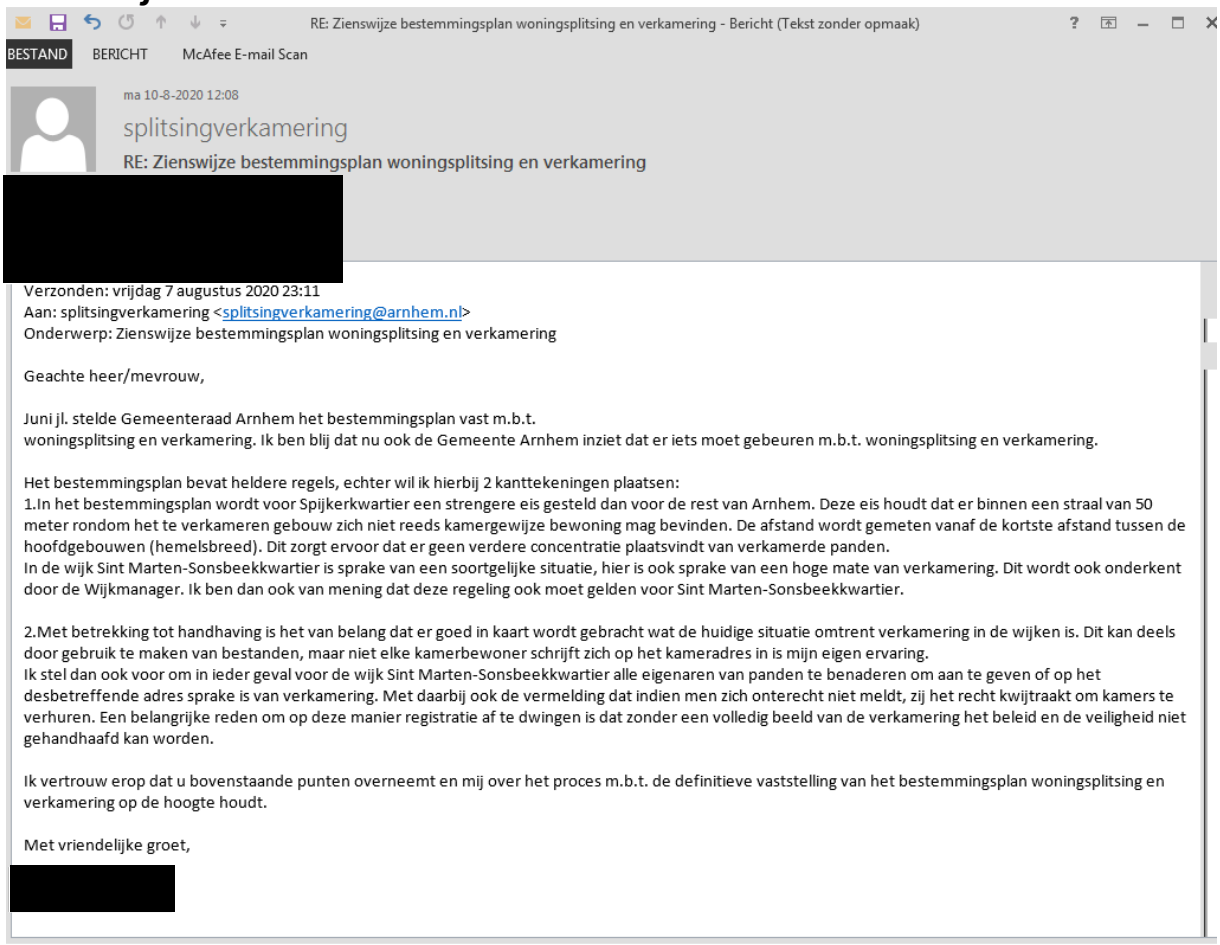

RE: Zienswijze bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering - Bericht (Tekst zonder opmaak)

BESTAND BERICHT McAfee E-mail Scan

ma 10-8-2020 12:08

splitsingverkamering

RE: Zienswijze bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering

[redacted]

Verzonden: vrijdag 7 augustus 2020 23:11
Aan: splitsingverkamering <splitsingverkamering@arnhem.nl>
Onderwerp: Zienswijze bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering

Geachte heer/mevrouw,

Juni jl. stelde Gemeenteraad Arnhem het bestemmingsplan vast m.b.t.
woningsplitsing en verkamering. Ik ben blij dat nu ook de Gemeente Arnhem inziet dat er iets moet gebeuren m.b.t. woningsplitsing en verkamering.

Het bestemmingsplan bevat heldere regels, echter wil ik hierbij 2 kanttekeningen plaatsen:
1.In het bestemmingsplan wordt voor Spijkerkwartier een strengere eis gesteld dan voor de rest van Arnhem. Deze eis houdt dat er binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren gebouw zich niet reeds kamergewijze bewoning mag bevinden. De afstand wordt gemeten vanaf de kortste afstand tussen de hoofdgebouwen (hemelsbreed). Dit zorgt ervoor dat er geen verdere concentratie plaatsvindt van verkamerde panden.
In de wijk Sint Marten-Sonsbeekkwartier is sprake van een soortgelijke situatie, hier is ook sprake van een hoge mate van verkamering. Dit wordt ook onderkent door de Wijkmanager. Ik ben dan ook van mening dat deze regeling ook moet gelden voor Sint Marten-Sonsbeekkwartier.

2.Met betrekking tot handhaving is het van belang dat er goed in kaart wordt gebracht wat de huidige situatie omtrent verkamering in de wijken is. Dit kan deels door gebruik te maken van bestanden, maar niet elke kamerbewoner schrijft zich op het kameradres in is mijn eigen ervaring.
Ik stel dan ook voor om in ieder geval voor de wijk Sint Marten-Sonsbeekkwartier alle eigenaren van panden te benaderen om aan te geven of op het desbetreffende adres sprake is van verkamering. Met daarbij ook de vermelding dat indien men zich onterecht niet meldt, zij het recht kwijtraakt om kamers te verhuren. Een belangrijke reden om op deze manier registratie af te dwingen is dat zonder een volledig beeld van de verkamering het beleid en de veiligheid niet gehandhaafd kan worden.

Ik vertrouw erop dat u bovenstaande punten overneemt en mij over het proces m.b.t. de definitieve vaststelling van het bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering op de hoogte houdt.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Zienswijze #11

Reactie op voorgenomen regels rondom splitsing en verkamering, Arnhem
DATUM 08-08-2020

Geachte heer of mevrouw,

Deze reactie heeft betrekking op de voorgenomen regels rondom kamerverhuur en splitsing in Arnhem en met name op onderstaand gedeelte, 2e paragraaf:

3.4 Voorwaarden verkamering

- Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder b, verlenen indien:
    1. de gebruiksoppervlaktevan het bestaande gebouw gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
    2. het gebouw niet opgedeeld wordt in meer dan één onzelfstandige wooneenheid per 18m2 gebruiksoppervlakte; en;
    3. het verkamerde gebouw minimaal beschikt over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 3 m^2 ten behoeve van de stalling van een fiets, afvalcontainer(s) of afvalzakken. Vanaf 4 onzelfstandige wooneenheden geldt als aanvullende eis dat 1m^2 bergingsruimte per wooneenheid wordt toegevoegd.
- De omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder b, wordt in ieder geval niet verleend indien:
    1. sprake is van verkameren met als doel het verschaffen van kortdurend verblijf, te vergelijken met logies, al dan niet als onderdeel van de arbeidsvoorwaarden, aan werknemers; of
    2. zich door het verkameren een niet-verkamerd gebouw wordt ingesloten door kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone : Spijkerkwartier' geldt wordt een vergunning niet verleend indien zich binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren pand, gemeten vanaf de kortste afstand tussen de hoofgebouwen, reeds kamergewijze bewoning bevindt of is toegestaan door middel van een vergunning;
    3. indien een bijbehorend bouwwerk in gebruik wordt genomen als onzelfstandige wooneenheid.

Hoewel wij begrijpen dat de gemeente regulerend wil optreden in de ogenschijnlijk ongebreidelde groei van kamerverhuur en splitsing van woningen, zijn er toch meerdere kanten aan deze zaak. Dat men kortdurend verblijf wil reguleren, zoals bij huisvesting werknemers of bijv, AirB&B is prima. Ook dat er bepaalde afmetingen van kamers en gebruiksruimtes gewaarborgd worden bij verhuur is geen punt.
Het probleem begint bij het weigeren van een vergunning als:
"zich door het verkameren een niet-verkamerd gebouw wordt ingesloten door kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat."

Dat is een onacceptabele voorwaarde! Ook de bepaling binnen "50/70 meter" levert te grote problemen op!

U gaat hiermee voorbij aan het feit dat Arnhem (gelukkig) nog beschikt over vele herenhuizen met zeer veel m2 inhoud, maar die eigenlijk ongeschikt aan het worden zij voor "gewone" gezinnen! Wat moet een jong gezin met 1300m3, 4 verdiepingen en vaak hoge energiekosten? Deze huizen zijn bij uitstek geschikt voor kamerverhuur, al dan niet met hospita, en/of opdeling in appartementen. Maar als er aan de ene kant van een "gewoon bewoond" woonhuis al kamerverhuur is, zou er aan de andere kant niet meer verkamerd mogen worden? Beseft u wel dat het in dit geval voor de vaak oudere bewoners van de betreffende herenhuizen zeer moeilijk, of bijna onmogelijk, wordt om hun huis nog te verkopen? Want het zijn toch vaak projectontwikkelaars of zorginstellingen als begeleid wonen, die voor dit soort huizen in de markt zijn? Wat moeten die huiseigenaren dan? Uiteindelijk zal het huis toch echt verkocht moeten worden! En er is toch ook in Arnhem woningnood?

Deze regel komt ook nog eens bovenop de (té strikte) bepalingen rond parkeren! Wij hadden ons huis net buiten het Spijkerkwartier verkocht onder voorbehoud, maar door de eis dat de vereiste parkeerplaatsen 10 jaar GEGARANDEERT en BINNEN 500meter van het huis moesten liggen (550m mocht niet), is de verkoop niet doorgegaan en moeten wij opnieuw beginnen, mèt deze nieuwe bepalingen boven ons hoofd…

Ons dunkt dat u uw oren veel te veel laat hangen naar een paar "schreeuwers" in bijvoorbeeld het Spijkerkwartier die zeggen zoveel overlast te ondervinden van kamerverhuur/ appartementbewoners! Pak dáár de overlastgevers dan aan en stel daar strikte regels voor op! Leg dáár dan bijvoorbeeld bij regelmatige overtredingen, een verbod tot kamerverhuur op.
Er staan vele huizen om ons heen waar verhuurd wordt en wij ervaren zeer sporadisch overlast en in die gevallen betreft het meestal één persoon die te veel lawaai maakt of te lang in de nacht door wil feesten, of iemand met een kwekerij. In zo'n geval ondernemen we actie en/of bellen de politie. Ook hebben wij altijd zelf verhuurd, waarbij wij met de buren nooit moeilijkheden hebben gehad wegens overlast. Ook de andere buren hoor ik niet klagen; u zou nog eens moeten nagaan wáár er dan precies geklaagd wordt en hoeveel klagers dat precies betreft!

Met de voorgestelde regels scheert u iedereen over één kam en maakt u grote problemen voor veel (vaak oudere) mensen die hun huizen niet goed meer zullen kunnen verkopen, terwijl de regels vaak nauwelijks iets oplossen omdat ze de problemen waar de regels over gaan, niet hebben ondervonden.

Wij willen graag uw reactie hierop horen! Ook als u misschien suggesties hebt om ons probleem, en dat van anderen, op te lossen.

Hoogachtend,

[redacted]

Zienswijze #12 en #13

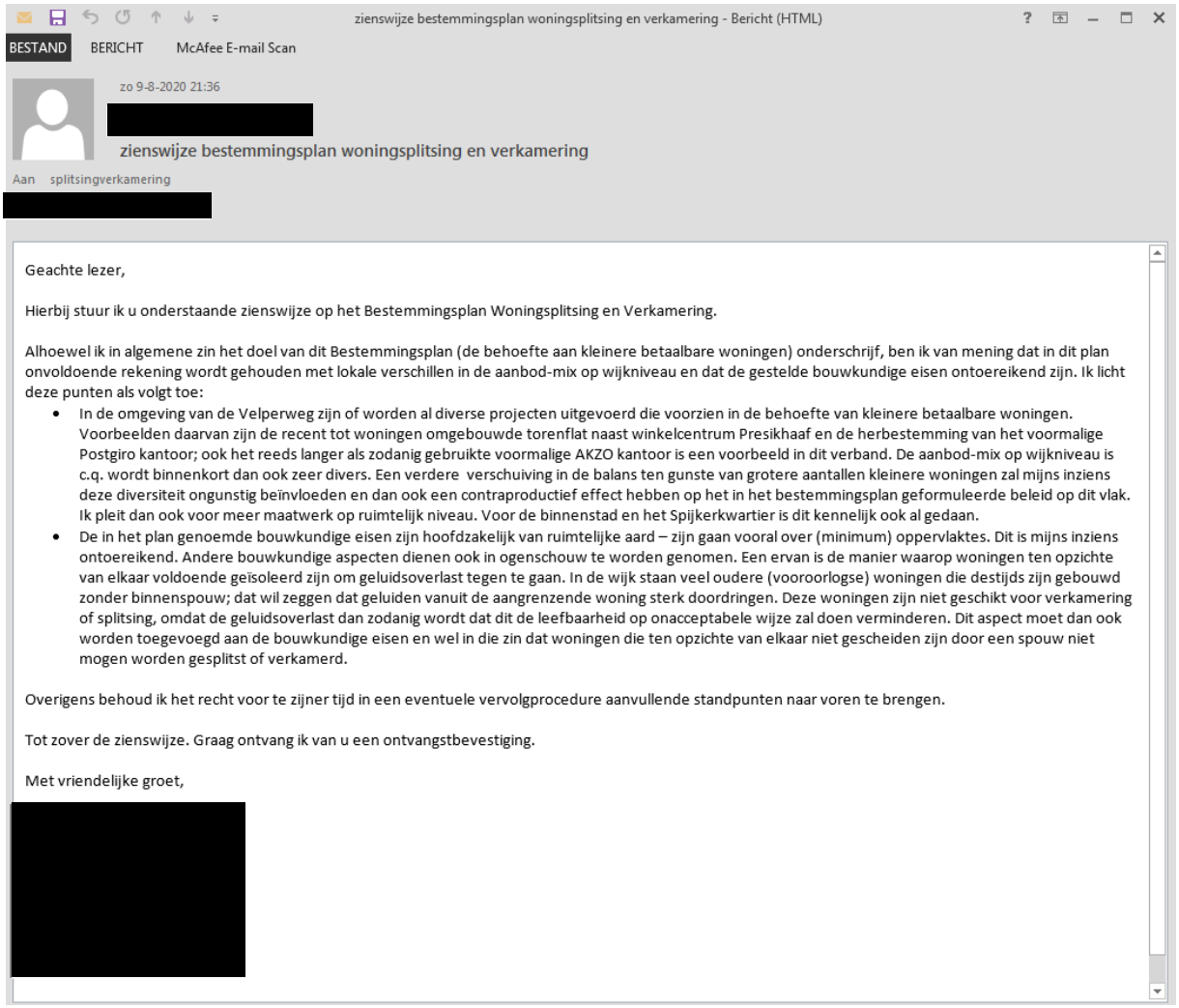

zienswijze bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering - Bericht (HTML)

BESTAND BERICHT McAfee E-mail Scan

zo 9-8-2020 21:36

[redacted]

zienswijze bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering

Aan splitsingverkamering

[redacted]

Geachte lezer,

Hierbij stuur ik u onderstaande zienswijze op het Bestemmingsplan Woningsplitsing en Verkamering.

Alhoewel ik in algemene zin het doel van dit Bestemmingsplan (de behoefte aan kleinere betaalbare woningen) onderschrijf, ben ik van mening dat in dit plan onvoldoende rekening wordt gehouden met lokale verschillen in de aanbod-mix op wijkniveau en dat de gestelde bouwkundige eisen ontoereikend zijn. Ik licht deze punten als volgt toe:

- In de omgeving van de Velperweg zijn of worden al diverse projecten uitgevoerd die voorzien in de behoefte van kleinere betaalbare woningen. Voorbeelden daarvan zijn de recent tot woningen omgebouwde torenflat naast winkelcentrum Presikhaaf en de herbestemming van het voormalige Postgiro kantoor; ook het reeds langer als zodanig gebruikte voormalige AKZO kantoor is een voorbeeld in dit verband. De aanbod-mix op wijkniveau is c.q. wordt binnenkort dan ook zeer divers. Een verdere verschuiving in de balans ten gunste van grotere aantallen kleinere woningen zal mijns inziens deze diversiteit ongunstig beïnvloeden en dan ook een contraproductief effect hebben op het in het bestemmingsplan geformuleerde beleid op dit vlak. Ik pleit dan ook voor meer maatwerk op ruimtelijk niveau. Voor de binnenstad en het Spijkerkwartier is dit kennelijk ook al gedaan.
- De in het plan genoemde bouwkundige eisen zijn hoofdzakelijk van ruimtelijke aard – zijn gaan vooral over (minimum) oppervlaktes. Dit is mijns inziens ontoereikend. Andere bouwkundige aspecten dienen ook in ogenschouw te worden genomen. Een ervan is de manier waarop woningen ten opzichte van elkaar voldoende geïsoleerd zijn om geluidsoverlast tegen te gaan. In de wijk staan veel oudere (vooroorlogse) woningen die destijds zijn gebouwd zonder binnenspouw; dat wil zeggen dat geluiden vanuit de aangrenzende woning sterk doordringen. Deze woningen zijn niet geschikt voor verkamering of splitsing, omdat de geluidsoverlast dan zodanig wordt dat dit de leefbaarheid op onacceptabele wijze zal doen verminderen. Dit aspect moet dan ook worden toegevoegd aan de bouwkundige eisen en wel in die zin dat woningen die ten opzichte van elkaar niet gescheiden zijn door een spouw niet mogen worden gesplitst of verkamerd.

Overigens behoud ik het recht voor te zijner tijd in een eventuele vervolgprocedure aanvullende standpunten naar voren te brengen.

Tot zover de zienswijze. Graag ontvang ik van u een ontvangstbevestiging.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Zienswijze #14

[redacted]

> Verzonden: zondag 9 augustus 2020 22:38
> Aan: splitsingverkamering <splitsingverkamering@arnhem.nl>
[redacted]
> Onderwerp: bestemmingsplan vergadering
>
> Geachte mijnheer van Opheusden,
>
> Hierbij wil ik aller eerst mijn complimenten geven dat er eindelijk eens een beleid komt betreft het verkameren.
> Ik denk dat het een goede start is en wat mij betreft gaan we in Sonsbeek ook de lijn van het Spijkerkwartier volgen.
> Dat zie ik in dit plan ook genoemd worden dus daar ben ik zeker voor.
> Ik heb nog wel een opmerking:
>
> Zelf woon ik ook naast een verkamerd en gesplitst pand en het is mij opgevallen dat dit monumentale pand van binnen volledig is leeggehaald en dat er geen enkel van de bijzondere "art deco" elementen is bewaard gebleven. Het pand is met de botte bijl leeggehaald en nu zijn er allemaal hokjes van gemaakt. Alle ornamenten plafonds zijn gesloopt en de houten kozijnen vervangen door kunststof exemplaren.
> (Leoninusstraat 59-63). Zelf vind de pandjesbazin dat ze het prachtig gedaan.
> Hoe kun je dit soort pandjesbazen tegen houden de monumentale panden uit te hollen en te beschermen tegen vernietigen van de prachtige details aan de binnenkant?
>
> met vriendelijke groet,
>

[redacted]

Zienswijze #15

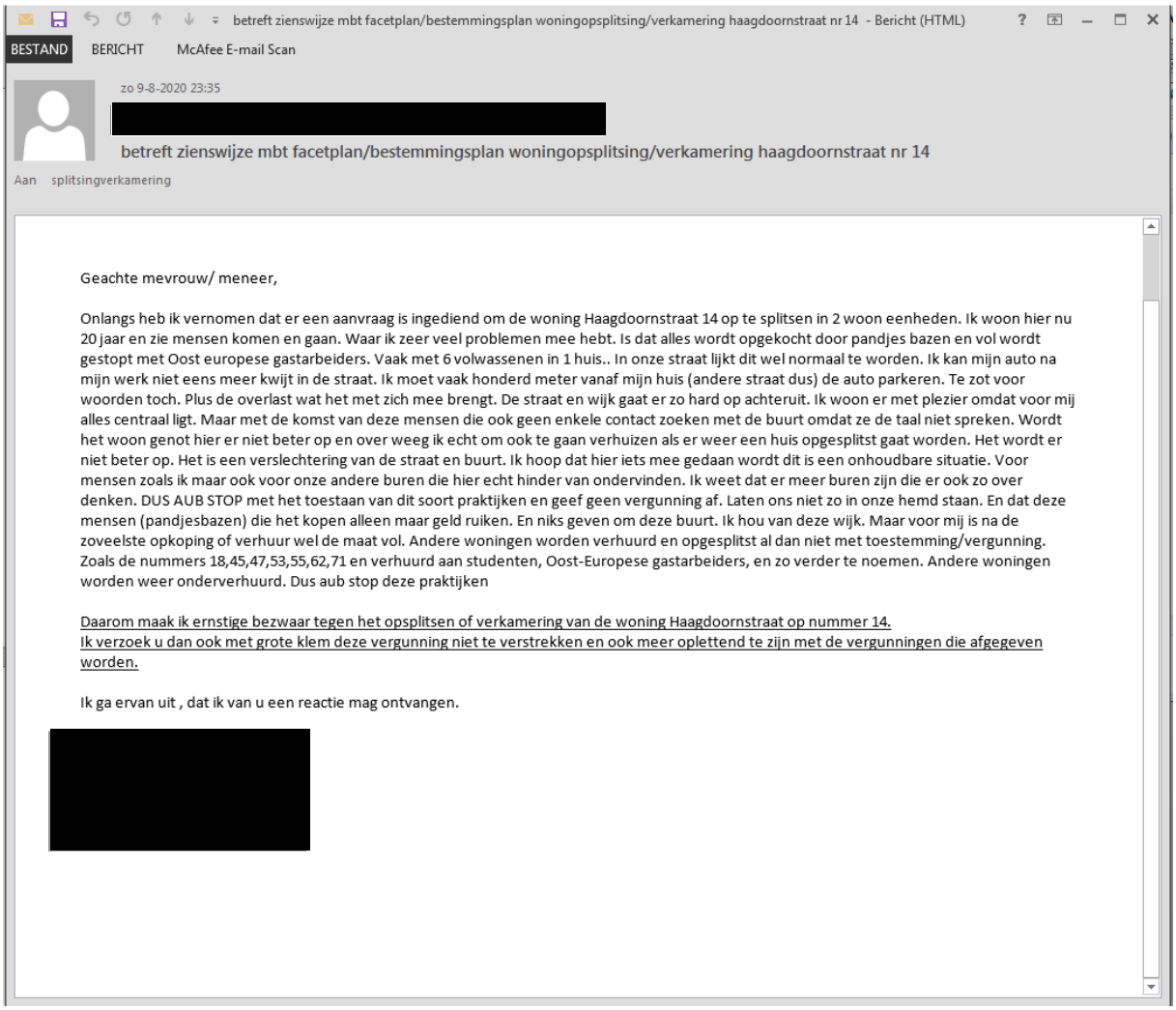

betreft zienswijze mbt facetplan/bestemmingsplan woningopsplitsing/verkamering haagdoornstraat nr 14 - Bericht (HTML)

BESTAND BERICHT McAfee E-mail Scan

zo 9-8-2020 23:35

[redacted]

betreft zienswijze mbt facetplan/bestemmingsplan woningopsplitsing/verkamering haagdoornstraat nr 14

Aan splitsingverkamering

Geachte mevrouw/ meneer,

Onlangs heb ik vernomen dat er een aanvraag is ingediend om de woning Haagdoornstraat 14 op te splitsen in 2 woon eenheden. Ik woon hier nu 20 jaar en zie mensen komen en gaan. Waar ik zeer veel problemen mee hebt. Is dat alles wordt opgekocht door pandjes bazen en vol wordt gestopt met Oost europese gastarbeiders. Vaak met 6 volwassenen in 1 huis.. In onze straat lijkt dit wel normaal te worden. Ik kan mijn auto na mijn werk niet eens meer kwijt in de straat. Ik moet vaak honderd meter vanaf mijn huis (andere straat dus) de auto parkeren. Te zot voor woorden toch. Plus de overlast wat het met zich mee brengt. De straat en wijk gaat er zo hard op achteruit. Ik woon er met plezier omdat voor mij alles centraal ligt. Maar met de komst van deze mensen die ook geen enkele contact zoeken met de buurt omdat ze de taal niet spreken. Wordt het woon genot hier er niet beter op en over weeg ik echt om ook te gaan verhuizen als er weer een huis opgesplitst gaat worden. Het wordt er niet beter op. Het is een verslechtering van de straat en buurt. Ik hoop dat hier iets mee gedaan wordt dit is een onhoudbare situatie. Voor mensen zoals ik maar ook voor onze andere buren die hier echt hinder van ondervinden. Ik weet dat er meer buren zijn die er ook zo over denken. DUS AUB STOP met het toestaan van dit soort praktijken en geef geen vergunning af. Laten ons niet zo in onze hemd staan. En dat deze mensen (pandjesbazen) die het kopen alleen maar geld ruiken. En niks geven om deze buurt. Ik hou van deze wijk. Maar voor mij is na de zoveelste opkoping of verhuur wel de maat vol. Andere woningen worden verhuurd en opgesplitst al dan niet met toestemming/vergunning. Zoals de nummers 18,45,47,53,55,62,71 en verhuurd aan studenten, Oost-Europese gastarbeiders, en zo verder te noemen. Andere woningen worden weer onderverhuurd. Dus aub stop deze praktijken

Daarom maak ik ernstige bezwaar tegen het opsplitsen of verkamering van de woning Haagdoornstraat op nummer 14.
Ik verzoek u dan ook met grote klem deze vergunning niet te verstrekken en ook meer oplettend te zijn met de vergunningen die afgegeven worden.

Ik ga ervan uit , dat ik van u een reactie mag ontvangen.

[redacted]

Zienswijze #16

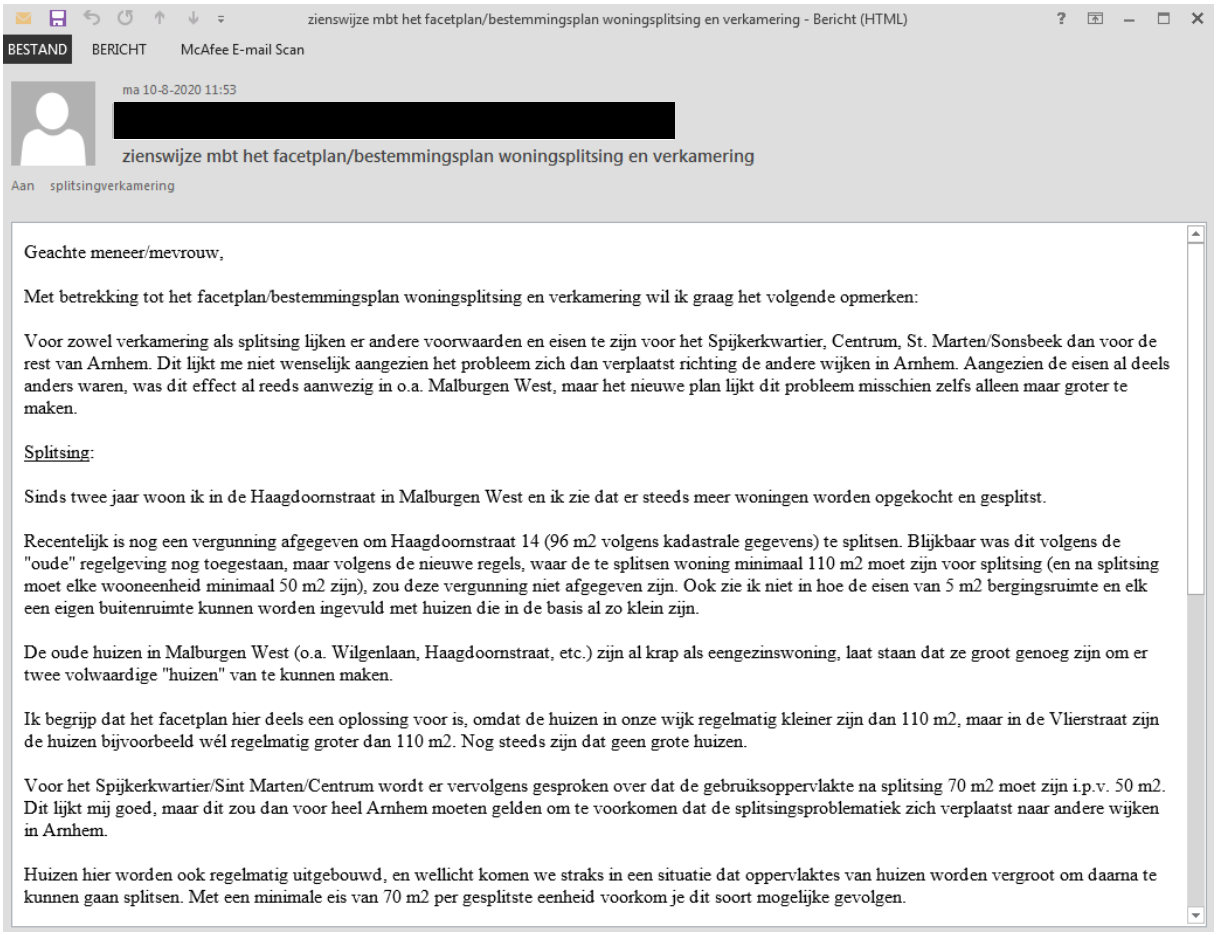

zienswijze mbt het facetplan/bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering - Bericht (HTML)

BESTAND BERICHT McAfee E-mail Scan

ma 10-8-2020 11:53

[redacted]

zienswijze mbt het facetplan/bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering

Aan splitsingverkamering

Geachte meneer/mevrouw,

Met betrekking tot het facetplan/bestemmingsplan woningsplitsing en verkamering wil ik graag het volgende opmerken:

Voor zowel verkamering als splitsing lijken er andere voorwaarden en eisen te zijn voor het Spijkerkwartier, Centrum, St. Marten/Sonsbeek dan voor de rest van Arnhem. Dit lijkt me niet wenselijk aangezien het probleem zich dan verplaatst richting de andere wijken in Arnhem. Aangezien de eisen al deels anders waren, was dit effect al reeds aanwezig in o.a. Malburgen West, maar het nieuwe plan lijkt dit probleem misschien zelfs alleen maar groter te maken.

Splitsing:

Sinds twee jaar woon ik in de Haagdoornstraat in Malburgen West en ik zie dat er steeds meer woningen worden opgekocht en gesplitst.

Recentelijk is nog een vergunning afgegeven om Haagdoornstraat 14 (96 m2 volgens kadastrale gegevens) te splitsen. Blijkbaar was dit volgens de "oude" regelgeving nog toegestaan, maar volgens de nieuwe regels, waar de te splitsen woning minimaal 110 m2 moet zijn voor splitsing (en na splitsing moet elke wooneenheid minimaal 50 m2 zijn), zou deze vergunning niet afgegeven zijn. Ook zie ik niet in hoe de eisen van 5 m2 bergingsruimte en elk een eigen buitenruimte kunnen worden ingevuld met huizen die in de basis al zo klein zijn.

De oude huizen in Malburgen West (o.a. Wilgenlaan, Haagdoornstraat, etc.) zijn al krap als eengezinswoning, laat staan dat ze groot genoeg zijn om er twee volwaardige "huizen" van te kunnen maken.

Ik begrijp dat het facetplan hier deels een oplossing voor is, omdat de huizen in onze wijk regelmatig kleiner zijn dan 110 m2, maar in de Vlierstraat zijn de huizen bijvoorbeeld wél regelmatig groter dan 110 m2. Nog steeds zijn dat geen grote huizen.

Voor het Spijkerkwartier/Sint Marten/Centrum wordt er vervolgens gesproken over dat de gebruiksoppervlakte na splitsing 70 m2 moet zijn i.p.v. 50 m2. Dit lijkt mij goed, maar dit zou dan voor heel Arnhem moeten gelden om te voorkomen dat de splitsingsproblematiek zich verplaatst naar andere wijken in Arnhem.

Huizen hier worden ook regelmatig uitgebouwd, en wellicht komen we straks in een situatie dat oppervlaktes van huizen worden vergroot om daarna te kunnen gaan splitsen. Met een minimale eis van 70 m2 per gesplitste eenheid voorkom je dit soort mogelijke gevolgen.

Los van dat de huizen in Malburgen West niet per se geschikt zijn om te splitsen, zorgt splitsing ook voor enorm veel parkeeroverlast. Dit is geen wijk waar mensen 2 auto's per gezin hebben, maar dan nog is het regelmatig niet mogelijk om te parkeren in de eigen straat. Als er veel gesplitst wordt, dan neemt dit alleen maar toe.

Verkamering:

Om ervoor te zorgen dat de problematiek van het Spijkerkwartier m.b.t. de insluitingseis zich niet verplaatst naar andere wijken in Arnhem (zoals in Malburgen West), lijkt het me beter om de insluitingseis voor heel Arnhem naar 50 meter te verplaatsen en dit niet alleen te doen voor het Spijkerkwartier.

Ik vraag me af wat de beweegreden is om dit niet te doen, en waarom er dus eigenlijk een nieuw probleem wordt gecreëerd voor andere wijken in Arnhem.

Overigens is het probleem van verkamering ook in mijn eigen straat (Haagdoornstraat) al aan de orde. Zeker als het in de toekomst lastiger wordt om woningen te splitsen (door de nieuwe eisen), vrees ik dat de verkamering alleen nog maar gaat toenemen. De saamhorigheid in de wijk is nu nog goed, maar als straks de helft van de huizen uit studentenhuizen/woningen voor seizoensarbeiders bestaat, die niet of minder betrokken zijn bij de buurt, wordt dit natuurlijk sterk minder.

Verzoek/zienswijze:

Ik verzoek de gemeente om voor heel Arnhem dezelfde regels te hanteren m.b.t. splitsing en verkamering om verplaatsing van het probleem naar andere wijken te voorkomen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Zienswijze #17

INGEKOMEN - 7 AUG. 2020

2020-1015211x

Aan de gemeenteraad
Postbus 99
6800 AB ARNHEM

Betreft: zienswijze ontwerpbestemmingsplan facetplan woningsplitsing en verkamering

Arnhem, 5-8-2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met grote belangstelling hebben wij het concept-facetplan Woningsplitsing en Verkamering gelezen.

In de **toelichting op het facetplan** lezen wij tot onze grote ontsteltenis dat de bewoners van de wijken Spijkerkwartier, St. Marten, Sonsbeek en centrum **tevreden** zijn over de huidige regels die zijn vastgelegd om splitsing te reguleren. Wij vragen ons af waar deze zinssnede op is gebaseerd. Wij kennen alleen maar mensen die het splitsen van woningen en het verkameren in bovengenoemde wijken ervaren als zeer overlastgevend en er graag een halt aan toe willen roepen. Bovendien staat in de **evaluatie van het splitsingsbeleid 'Woningen splitsen, Lasten delen'** juist dat bewoners veel overlast ervaren en dat de ervaring is dat een verbod op splitsen juist tot verkamering leidt, omdat dat vergunningsvrij is. Bovendien willen bewoners graag uitbreiding van beleid op dit gebied. Dus hoezo tevreden met het huidige beleid en waar komt deze contradictie dan vandaan?

Wij wonen zelf in het centrum, aan de centrumring, en hebben om ons heen gezien en ervaren wat verkamering en het realiseren van kleine appartementjes in (voormalige) kantoorpanden kan doen met een woonomgeving. In dit facetplan wordt uitsluitend gesproken over woningen, die dus nu al bestemd zijn voor wonen. Onze ervaring echter is dat juist het omzetten van kantoren naar (te) kleine appartementen (vanaf 18 m2), zonder fatsoenlijke berging en buitenruimte, voor overlast en een groot verloop in bewoners leidt. Over het transformeren van kantoren naar appartementen/studio's waarbij gebruik wordt gemaakt van het principe van 'Rechtens verkregen niveau', wordt met geen woord gerept in het facetplan. Wij verzoeken u met klem om ook het verkameren of verappartementen van kantoorruimtes aan de voorliggende regels te laten voldoen. Voor bovengenoemde wijken geldt dan dus: niet kleiner dan 70 m2, met een geluidsarme buiten- en binnenruimte en met een fatsoenlijke berging om fietsen, brommers, scooters of wat dan ook te stallen, dit om te voorkomen dat de openbare ruimtes, en met name de trottoirs, volslibben met fietsen, brommers, scooters enz. enz., wat in bedoelde wijken op veel plaatsen al goed zichtbaar is en voor de nodige problemen en overlast zorgt.

Als u zaken goed wilt regelen voor de huidige bewoners is het zaak om dit alles ineens en goed te regelen in dit facetplan, dus ook het onttrekken van kantoren aan de leegstand. In de Visie op Transformatie staat heel veel tekst, maar één zin is alles bepalend voor het al dan niet verlenen van een vergunning voor (te) kleine appartementen zonder fatsoenlijke voorzieningen voor de bewoners. Citaat (blz. 13) uit de Visie op Transformatie:

Initiatiefnemers krijgen binnen prioriteitsgebieden alle ruimte, medewerking en vrijheid die nodig is om een pand te transformeren. Hierin gaan we ver. Alleen als de ontwikkeling niet veilig is, tegen wetgeving indruist, conflicterende belangen heeft met bestaande functies of milieuschade veroorzaakt, kunnen we transformatieverzoeken weigeren.

Onze ervaring is dat deze ene zin uit de 'Visie op Transformatie' en het principe van 'Rechtens verkregen niveau' projectontwikkelaars en huisjesmelkers alle ruimte en vrijheid geeft om kleine appartementjes te realiseren in (voormalige) kantoorpanden, zonder de benodigde buitenruimte of fatsoenlijke berging. Dit geeft de ODRA alle ruimte om af te wijken van de intentie die u als Raad met dit beleidsvoornemen heeft. Het lijkt ons dat deze regelgeving helder en eenduidig dient te zijn en dat de ODRA in lijn met uw intenties het advies om vergunning te verlenen uitvoert.

Wij hebben bezwaar ingediend tegen de transformatie van Jansbuitensingel 20, omdat alle appartementen een berging kregen van 1 meter in het vierkant (dus 1x1 meter). Daar kan nog geen fiets staan en daar heeft de gemeente dus toestemming voor gegeven. Ook buitenruimtes conform de geldende geluidsnormen ontbreken, waardoor de bewoners nu, als compensatie, opgescheept zitten met een glazen bak op het dak. Dit is natuurlijk een door de ODRA opgetuigde schijncompensatie, waarmee de gemeenteraad, in strijd met hun eigen beleidsvoornemen, uiteindelijk toch mee ingestemd heeft.

U verwijst in uw facetplan naar de beleidsregels 'Parkeren' om parkeeroverlast te voorkomen. Ons is juist overkomen dat de verhuurder een ontheffing van de regels kreeg, omdat hij verklaarde dat de toekomstige bewoners geen auto hadden. Zo makkelijk gaat de ODRA dus om met de aansturing vanuit de gemeenteraad, die klakkeloos alle adviezen van de ODRA goedkeurt. U zult de vigerende regels echt strikt toe moeten passen om te kunnen handhaven en de ODRA onder controle te houden. Een kritischere houding t.a.v. de adviezen van de ODRA is hard nodig. Onze ervaring is dat dit in Arnhem stelselmatig niet gebeurt. Je moet als burger wel héél alert zijn om tijdig te zorgen dat de door de gemeente opgestelde regels bij de vergunningverlening wel na worden geleefd.

Daarnaast de ontheffingen: onze ervaringen is dat B&W wel heel erg gemakkelijk omgaan met het verlenen van ontheffingen als het projectontwikkelaars en huisjesmelkers betreft. Wij hebben weet van de nodige voorbeelden en het centrum van Arnhem en in het Spijkerkwartier, waarbij een vergunning is verleend op basis van een onvolledige vergunningaanvraag en waarbij bewoners aan het kortste eind trokken en nu dus met de gebakken peren zitten.

Ook het verlenen van een vergunning achteraf leidt tot legalisatie van ongewenste ontwikkelingen. In de praktijk leidt dit tot de politiek van voldongen feiten waar calculerende burgers grif gebruik van maken. U zou daar wat aan moeten en kunnen doen: als iemand de procedure niet zorgvuldig volgt, zou het einde oefening moeten zijn en zou er door de ODRA gewoon gehandhaafd moeten worden, wat in de praktijk te weinig gebeurt. De mogelijkheid tot legalisatie achteraf waarbij gemakkelijker omgegaan wordt met regelgeving, veroorzaakt frustratie bij burgers die zich wel aan de geldende regels willen houden. U dient een betrouwbare overheid te zijn, waarbij regelgeving voor iedereen op dezelfde manier moet worden toegepast.

U beoogt evenwicht brengen in verschillende belangen, dus zowel van de aanvrager, de omwonenden als de toekomstige bewoners. De huidige werkwijze geeft in de praktijk een groot voordeel aan de aanvrager terwijl de omwonenden er bekaaid af komen. Zijn ze niet alert genoeg qua op de hoogte blijven van ingediende vergunningaanvragen, dan gebeuren zaken die wellicht negatief voor hen uitpakken.

Een van de aandachtspunten is dat een bezwaartermijn ingaat de dag nádat de brief gedateerd is en verzonden naar de aanvrager. Pas 10 dagen later wordt de aanvraag gepubliceerd, vaak ook nog in vakantieperiodes, waardoor je als burger vaak het nakijken hebt bij dit soort ingrijpende plannen voor je leefomgeving.

Wat ook belangrijk is, is dat omwonenden van het pand waarvoor een vergunning voor splitsing of verkamering wordt aangevraagd, door de aanvrager op de hoogte worden gesteld van zijn/haar voornemen. Niets staat de gemeente Arnhem in de weg om hier proactief in op te treden en daadwerkelijk voor de belangen van alle inwoners te behartigen. Het feit dat de ODRA het daardoor drukker kan krijgen, kan en mag geen reden zijn om dit na te laten. U geeft hiermee meer mogelijkheden aan burgers om ongewenste ontwikkelingen in de buurt te voorkomen.

U gaat voor één kamer uit van een minimale oppervlakte van 18m^2, incl. gemeenschappelijke ruimtes. Volgens uw regels zouden grotere appartementen (110 m^2) verhuurd mogen worden aan 6 jongeren! Op grond van de huidige huisvestingsverordening is géén vergunning voor verkamering nodig voor 4 personen of minder. U gaat het straks opschroeven naar 6 personen. Dat lijkt ons een ongewenste ontwikkeling, omdat u hiermee huisjesmelkers faciliteert en de problemen juist niet oplost, maar zelfs verergert. De voorgenomen regelgeving lijkt ons niet bedoeld om de overlast te verergeren, maar om die te verminderen.

Wij vinden dat u daarom de oppervlakte per huurder juist flink op moet schroeven, los van het Bouwbesluit, om ongewenste concentraties van kamerbewoners in grotere appartementen, woningen en kantoren te voorkomen. U heeft wettelijk toestemming vanuit het Bouwbesluit om aanvullende regels te stellen. Maakt u daar alsjeblieft gebruik van. Iedereen heeft recht op een fatsoenlijke woonruimte om zich terug te trekken, net als de omwonende bewoners recht hebben op woongenot.

U verwijst naar een regulier gezin wat op 100 m^2 kan wonen, maar u vergeet daarbij dat de ouders gezamenlijk vaak het bed delen en dat kleine kinderen vaak samen een kamer delen. Dat zien wij bij individuele volwassen bewoners niet gebeuren. De oppervlakte van een berging van 3m^2 voor het stallen van een fiets enz. per 4 bewoners lijkt ons volstrekt onvoldoende. Ook de 1m^2 extra per bewoner is natuurlijk een farce. Dit staat ver van de realiteit waarbij mensen een elektrische fiets, een scooter en/of een brommer hebben.

U heeft het over de bouwkundige staat van de woningen. U verzuimt daarbij de kwaliteit van de woningscheidende wanden, vloeren en plafonds mee te nemen in de overwegingen. De oppervlakte is vaak niet het grootste knelpunt, maar de mogelijkheid om geluidsoverlast te voorkomen. Ook daaraan zouden eisen gesteld moeten worden: het pand moet qua constructie geschikt zijn of geschikt gemaakt moeten worden voor verkamering/splitsing om overlast voor omwonenden te voorkomen.

En dan de handhaving: wij vragen ons af of u daarvoor wel voldoende capaciteit heeft. Onze ervaring is het de grootst mogelijke moeite kost om, na de splitsing in kleine appartementjes, de brandveiligheid te laten toetsen, of om te toetsen of voldaan werd aan de regelgeving van het Bouwbesluit. Wij hebben mogen meemaken dat gecontroleerd werd door de ODRA zonder binnen te treden en de brandweer bij tekortkomingen pas na lang aandringen over ging tot handhaven.

Wij hebben weinig fiducie in de handhavingsmogelijkheden, en -wil van de ODRA en brandweer op overtreders. In de passage 'Handhaving' staat dat bij illegale ontwikkelingen zo spoedig mogelijk gelegaliseerd moet worden. Hier ligt één van de kernen van ons bezwaar. Hiermee facilitair je ongewenste ontwikkeling en vraag je om problemen. Illegale ontwikkelingen moeten nooit beloond worden, maar zo snel mogelijk ongedaan worden gemaakt. Dit in het kader van een rechtvaardige overheid. Het kan niet zo zijn dat mensen moedwillig in overtreding gaan omdat er zicht is op snelle legalisatie op voorwaardes die minder streng zijn dan als de reguliere procedure zou zijn bewandeld.

De wens van de gemeente om met de leges de handhaving te betalen betekent dat de bestemmingsplannen als een speer geactualiseerd moeten worden, omdat er geen leges betaald hoeven te worden als bestemmingsplannen verlopen zijn. In ieder geval voor de binnenstad is dit het geval, zodat de gemeente de leges voor het verbouwen van de kantoorpanden aan de Jansbuitensingel is misgelopen. Een tekort aan leges mag niet betekenen dat het handhavingsniveau daarop wordt aangepast, in neerwaartse zin.

Wij hopen en vertrouwen erop dat u uw facetplan aanpast aan onze zienswijze, dit in het belang van het woongenot van alle Arnhemmers. U bent er als gemeente voor om het alle burgers naar de zin te maken en niet alleen de huisjesmelkers en projectontwikkelaars voor wie het economisch belang vaak zwaarder wegen dan het woongenot.

Altijd bereid tot toelichting tijdens een Raads- of commissievergadering.
Ook wensen we u veel wijsheid toe voor het verder ontwikkelen van dit plan.

Een vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Zienswijze #18

INGEKOMEN - 6 AUG. 2020

Zienswijze

Ontwerp bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Gemeente Arnhem

Datum ontwerp: 30 juni 2020. Ter inzage legging tot 10 augustus 2020.

Datum indienen zienswijzen: 6 augustus 2020.

Aan het College van burgemeester en wethouders gemeente Arnhem.

Ondergetekende geeft u te kennen de hieronder genoemde zienswijzen te hebben en verzoekt u deze in het definitieve Ontwerp Facetplan overeenkomstig op te nemen i.c. het Ontwerp aan te passen.

Inleiding

Het Facetplan behelst een aanvulling te geven op, naast andere vigerende bestemmingsplannen, het "Bestemmingsplan Spijkerkwartier-Boulevardkwartier-Spoorhoek", vastgesteld door de Raad:

" Agendapunt:4 Vaststellen van het bestemmingsplan "Spijkerkwartier-Boulevardkwartier-Spoorhoek Voor de gemeenteraadsvergadering d.d.: 29 juni 2009 Documentnummer: 2009.0.041.799"

De zienswijzen op het Ontwerp Facetplan.

A. **Benaming**
   1. In het Ontwerp Facetplan wordt expliciet 'Spijkerkwartier' genoemd terwijl het 'Boulevardkwartier', volgens de bijgevoegde kaarten, ook deel lijkt uit te maken van dit Facetplan. Door in de voorschriften expliciet 'Spijkerkwartier' te benoemen wordt het 'Boulevardkwartier' dientengevolge uitgesloten. Immers de Raad heeft het vigerende BP "Spijkerkwartier-Boulevardkwartier-Spoorhoek" genoemd. En expliciet het 'Boulevardkwartier' opgenomen in het aanhaal artikel.
   2. Er zal dus moeten worden gekozen: of geen Spijkerkwartier benoemen of beide kwartieren benoemen. Dit klemt in de artikelen 3.3.b.1 en 3.4.b.2. Indien de aanvulling Boulevardkwartier niet wordt opgenomen wordt door onderstaande artikelen een onderscheid gemaakt tussen beide kwartieren. Met het oog op de artikelen 3.3.b.1 en 3.4.b.2. is dat absoluut niet gewenst noch, naar ik aanneem, zo bedoeld.

Ik moge hierbij verwijzen naar mijn brief aan u d.d. 6 augustus 2020 die als aanhangsel hierbij gaat.

Concreet:

De volgende twee artikelen aanvullen met "**Boulevardkwartier**":

3.3 Voorwaarden woningsplitsing

Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder a, verlenen indien:

a. de gebruiksoppervlakte van het bestaande gebouw gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
b. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 50 m^2. Voor zover er een gebiedsaanduiding geldt, is de gebruiksoppervlakte in afwijking van de eerste volzin niet kleiner dan:
    1. 70 m^2 ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone: Spijkerkwartier / **Boulevardkwartier** Sint Marten/Centrum';
    2. 40 m^2 voor ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone: Wonen boven winkels', en;
c. de gesplitste woningen over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 5 m^2 per woning en;
d. de gesplitste woningen beschikken over een buitenruimte.
e. De voorwaarden in lid 3.3 onder c en d gelden niet voor panden ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone: Wonen boven winkels'.

3.4.b.2 zich door het verkameren een niet-verkamerd gebouw wordt ingesloten door kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone: Spijkerkwartier **en Boulevardkwartier** geldt wordt een vergunning niet verleend indien zich binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren pand, gemeten vanaf de kortste afstand tussen de hoofdgebouwen, reeds kamergewijze bewoning bevindt **of** is toegestaan door middel van een vergunning;

Einde laatste alinea wijzigen in:

…… reeds kamergewijze bewoning bevindt **die** is toegestaan door middel van een vergunning;

Opmerking: Zonder deze wijziging is een (nieuwe) clandestiene kamerbewoning ineens een belemmering voor een mogelijk legale en betere ontwikkeling.

B. **Andere aan te vullen opmerkingen** (cursief).

Volksgezondheid vanuit gebruiksoppervlak volgens Bouwbesluit en NEN 2580

Spijkerkwartier en Boulevardkwartier zijn bij uitstek wijken in Arnhem die souterrains in woningen hebben met veelal weinig of geen adequate ventilatie en/of daglicht toetreding. Bovendien meestal vochtig vanwege optrekkend en/of door muren en vloeren doorslaand en/of condenserend vocht. De bouwkundig fysische noodzakelijke constructies (vochtwering en warmte isolerende muren en vloeren) ontbreken. Zeker is dat de combinaties van slechte ventilatie, daglicht toetreding en vocht in leefruimten zeer ongezond zijn voor de mens.

Het past niet om in deze (Arnhemse) Facet bestemmingsplan deze ongezonde ruimten onderdeel te laten zijn van de gebruiksoppervlakte berekening waardoor bewoning van die ruimten mogelijk wordt. Het is, ingevolge het Bouwbesluit, bovendien verboden dergelijke souterrains te bouwen en of zonder meer te gebruiken als 'Verblijfsgebied'/woonruimte.

Voor het inrichten en gebruiken van een ruimte voor bewoning, geen "verblijfsgebied' zijnde, is een omgevings- bouwvergunning nodig. Immers die ruimte was geen 'Verblijfsgebied' als bedoeld in het Bouwbesluit. Aan woonruimten (verblijfsgebieden) worden immers eisen gesteld gericht op veiligheid en gezondheid.

Door de in het Facetplan opgenomen regeling ter bepaling van oppervlakten ontstaat bovendien strijdigheid tussen wetten. Omdat het Bouwbesluit het (ver-)bouwen van dergelijke ruimten verbiedt, moet in dit Facetplan dergelijke souterrains van de berekeningen worden

uitgesloten tenzij vooraf een omgevings-bouwvergunning is verleend en is gecontroleerd^^ waardoor de ruimte voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit.

^^ Opmerking: een vergunning behelst geen plicht tot uitvoeren.

Concreet:

1.7 Gebruiksoppervlakte

De vloeroppervlakte binnen de bouwmuren bepaald volgens NEN 2580 met dien verstande dat daarbij aangebouwde bergingen, garages en andere -***volgens het bouwbesluit***- niet voor bewoning geschikte ruimtes, niet worden meegeteld.

C. **Het Facetplan voorziet niet in voorschriften *'Handhaving en Strafbepalingen'***

Hierdoor wordt het een lege regeling c.q. een 'leeg' Facetplan bij onvergund splitsen en/of verkameren. Het is daarmee een papieren tijger. Een zinloze regeling voor kwaadwillenden.

- Passende tekst is opgenomen in onder andere het vigerende bestemmingsplan 'Spijkerkwartier Boulevardkwartier – Spoorhoek'. Daarop kan worden geanticipeerd.

Het sluit daarbij naadloos aan op tenminste dit (en veel andere) vigerende bestemmingsplan(nen).

Voorbeeldtekst:

Artikel 6. Algemene strafbepaling. Overtreding van het in artikel 4 en… gestelde verbod, alsmede van het gestelde bij de artikelen …….. wordt aangemerkt als een strafbaar feit als bedoeld in artikel 1a, aanhef en lid 2 van de Wet op de Economische Delicten.

Opmerking: Huidig artikel 6 wordt dan artikel 7.

Tot slot.

- Als aanhangsel van de toelichting dient het eindverslag van het Bewonersoverleg te worden gevoegd.
- Ondergetekende Stichting zal geen bezwaar indienen tegen het Facetplan indien in de Regels en de Toelichting -en waar dat verder noodzakelijk is- van het 'Ontwerp bestemmingsplan Facetplan woningsplitsing en verkamering' indien deze zienswijzen, in het ter vaststelling door de Raad van dat Facetplan, overeenkomstig zijn verwerkt.

Stichting Bewoners Spijkerkwartier (SBI-code 94997) en onder voorbehoud van alle rechten;

[redacted]

Datum 6 augustus 2020.

Bijlage: eindverslag Bewoners overleg.

Aanhangsel: Naamgeving Spijkerkwartier en Boulevardkwartier.

Afschrift Raad

2020-1015233S

Zienswijze

Aanhangsel bij ~~bezwaarschrift~~ tegen het Ontwerp Facetplan woningsplitsing en verkamering.

Aan B&W gemeente Arnhem. Arnhem 6 augustus 2020.

Benoeming Boulevardkwartier in documenten.

In het artikel van de Arnhemse website:
https://www.arnhem.nl/stad_en_wijken/projecten/Bestemmingsplan_Woningsplitsing_en_Verkamering☼

- kader Facetplan- wordt gesproken over het 'Spijkerkwartier'.

Ik verzoek u het Boulevardkwartier eveneens expliciet te benoemen. Daarmee schept u duidelijkheid en compleetheid in uw berichtgeving naar de Raad en burger.

Het is bijzonder slordig, verwarrend en onjuist om in officiële stukken van de gemeente Arnhem andere benamingen te gebruiken voor hetzelfde onderwerp dan namen die in andere officiële stukken worden gebruikt door de gemeente Arnhem. De burger mag immers verwachten dat wat hij/zij in een officiële publicatie van zijn overheid leest, tenminste juist is en dus niet gecontroleerd moet worden.

Ter ondersteuning van dit verzoek verwijs naar de naam van het bestemmingsplan* en de benaming door de Minister in het aanwijzingsbesluit tot Rijks Beschermd Stadsgezicht van dit gebied #.

Ik verzoek u voortaan in alle stukken het Boulevardkwartier te benoemen indien dat deel van Arnhem in het geding is en een kwartieraanduiding daarbij gepast is.

Dat sluit bovendien aan en doet recht aan de redengevende omschrijving van de Ministeriële aanwijzingsbesluit en daarmee aan de vastgestelde Cultuurhistorische waarden van dit kwartier.

Hierbij wordt door de Minister uitdrukkelijk een onderscheid gemaakt tussen het Spijkerkwartier en het Boulevardkwartier.

Dat vanwege cultuurhistorische, architectonische en vooral de stedenbouwkundige ontwikkelingen in die tijd tot uiting komend in dat "Plan van uitleg".

Juist de verschillen van deze kwartieren zijn ontstaan omdat het gemeente bestuur destijds uitdrukkelijk een andere stedenbouwkundige uitleg wenste voor het nog te ontwikkelen Boulevardkwartier dan het inmiddels vrijwel gereed gekomen Spijkerkwartier.

In de opdracht aan Stadsarchitect Dhr. Heuvelink is die bestuurlijke wens dwingend opgenomen.

Ik merk hierbij op dat de Raad van de gemeente Arnhem nota bene zelf het verzoek tot bescherming van ook het Boulevardkwartier, aldus zo benoemd, bij de Minister heeft ingediend.

Toelichting behorende bij benoeming Boulevardkwartier in documenten.

☼ Hieronder verwijs ik u naar het artikel op bedoelde site https://www.arnhem.nl/stad_en_wijken/projecten/Bestemmingsplan_Woningsplitsing_en_Verkamering: (tekst is gekopieerd en door mij hier cursief weergegeven.)

Woningsplitsing *(van woningsplitsing is sprake wanneer één zelfstandige wooneenheid (één huis) wordt gesplitst in meerdere zelfstandige wooneenheden.*

Dit zijn dan vaak appartementen met een eigen voordeur, huisnummer en achter die voordeur voorzieningen voor eigen gebruik.)

- *Woningen kleiner dan 110m2 mogen niet worden gesplitst*
- *De gebruiksoppervlakte van de woningen die na splitsing ontstaan, mag niet kleiner zijn dan 50m2.*

Voor twee gebieden geldt een andere minimumeis, namelijk:
70m2 in de wijken Spijkerkwartier/Sint-Marten/Centrum
40m2 in het 'wonen-boven-winkels-gebied' in het centrum

* Het vigerende bestemmingsplan -waar het Boulevardkwartier in valt- is door de Raad genoemd en kan worden aangehaald als:

Spijkerkwartier - Boulevardkwartier - Spoorhoek

Het is op 2009-06-29 vastgesteld.

\# Het Ministeriële aanwijzingsbesluit tot Rijks Beschermd Stadsgezicht van 5 december 2007:

(hieronder blz. 7 en 8)

05 DEC. 2007

**De Minister van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**

en

**De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening
en Milieubeheer**

Overwegende

dat het gebied Spijkerkwartier-Boulevardkwartier van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijke karakter;

dat het historisch-ruimtelijk karakter van dit gebied nog voldoende gaaf en herkenbaar is;

gelet op de artikelen 35 en 36 van de Monumentenwet 1988;

gehoord de raad van de gemeente Arnhem, gedeputeerde staten van de provincie Gelderland, de Raad voor Cultuur en de Rijksplanologische Commissie;

Besluiten

dat het gebied Spijkerkwartier-Boulevardkwartier in de gemeente Arnhem, zoals is aangegeven op de bij dit besluit behorende begrenzingskaart met als kenmerk MSP 16/06 en zoals is omschreven in de toelichting bij dit besluit, wordt aangewezen als beschermd stadsgezicht in de zin van artikel 1, onder g, van de Monumentenwet 1988;

dat de vigerende bestemmingsplannen:

- Spijkerkwartier-Spoorhoek (vastgesteld: 02-03-1998; goedgekeurd: 20-10-1998)
- Arnhems Broek (vastgesteld: 13-03-2000; goedgekeurd: 04-07-2000)

niet voldoen aan het beschermingsvereiste;

dat de termijn waarbinnen een ter bescherming strekkend bestemmingsplan moet worden vastgesteld, wordt bepaald op drie jaren.

Dit besluit wordt bekendgemaakt door plaatsing in de Nederlandse Staatscourant. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de daarvoor in aanmerking komende dag- of nieuwsbladen en aan de raad van de gemeente Arnhem, gedeputeerde staten van de provincie Gelderland, de Raad voor Cultuur en de Rijksplanologische Commissie.

Op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken daartegen binnen zes weken na de dag waarop het aangevallen besluit is bekendgemaakt, een bezwaarschrift indienen bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen. Een dergelijk bezwaarschrift dient u te adresseren aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, CfI/FJZ t.a.v. de Commissie voor de bezwaarschriften, postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.
Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en behoort ten minste te bevatten de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het bestreden besluit en de gronden van het bezwaar.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Ronald H.A. Plasterk,

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer

Nummer: ms-2004-3509

Zienswijze #19

2020-1015234_

Aan: de Gemeenteraad van Arnhem

Aan burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem Arnhem 6 augustus 2020.

Van: de Werkgroep Verkamering Spijkerkwartier-Boulevardkwartier

Onderwerp: Ontwerp Facetplan.
Betreft: Zienswijze Werkgroep Verkamering Spijkerkwartier-Boulevardkwartier over 'Besluitvorming Verkamering en Woningsplitsing'

Geachte Raad, geacht college,

Het Spijkerkwartier- Boulevardkwartier juicht toe dat er een begin is gemaakt aan het aanpakken van de verkamering in de kwartieren en de daarmee samenhangende problematiek.

Ook zien we het als noodzakelijk dat aan de 50 meter regel voor het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier wordt vastgehouden en dat die regel niet is afgezwakt, zoals voor de andere wijken.

We hopen ook dat wat de verkamering en overlast aanpak weer een nieuw begin is gemaakt met de samenwerking met U waarbij we kunnen blijven praten **en** handelen over de toekomst van het Spijkerkwartier- Boulevardkwartier. Iets dat zo hard nodig is bij het aanpakken van wijkgerichte uitdagingen en problemen. We komen nog terug op ons initiatief wat dat betreft. Hier de kern van onze reactie over het Ontwerp Facetplan.

1) Geen terugdringing van verkamering en geen extra initiatieven voor aanpak met overmatige verkamering samenhangende problemen

We betreuren dat het terugdringen van verkamerde panden niet is geregeld. Zo blijft de daarmee samenhangende problematiek zoals die was en blijft het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier in de gevarenzone. Het plan is op de toekomst gericht en niet op het heden waarin het Spijkerkwartier - Boulevardkwartier al problemen door verkamering/splitsing ondervindt. De huidige problemen worden dus niet opgelost. De ervaren en aantoonbare disbalans en de overlast door disbalans in (delen van) straten en bij specifieke panden wordt niet benoemd en/of aangepakt. Dat betreuren we ten zeerste.

2) Te weinig handhaven, handhaven, handhaven enz.
We vragen ons daarnaast ten zeerste af welke financiële en bestuurlijke investeringen in het handhaving worden gedaan of worden voorzien en of die voldoende zijn.
Daarnaast zullen we de ontwikkelingen en de aanpak van de ODRA en andere betrokkenen op de voet volgen. Allereerst omdat deze overheidstaak cruciaal is om de noodzakelijke ontwikkeling ten goede te kunnen realiseren. Ten tweede om op basis van de inzichten die we daarbij opdoen graag willen inzetten om samen met de gemeente, andere betrokkenen en buurtbewoners tot oplossingen te komen.

1) en 2) Het huidige beleid blijkt geen antwoord te hebben gegeven waardoor overlast etc. zoals die er nu is kon worden voorkomen of verminderen. Het is treurig te moeten constateren dat in

het voorliggend Ontwerp Facetplan weer geen straf bepalingen zijn opgenomen. Daardoor worden ongewenste ontwikkelingen, die door de raad in dit Facetplan als ongewenst zijn gewaardeerd, niet voorkomen. Zonder vastgestelde straf en handhavingbepalingen in dit Facetplan is het een papieren tijger.

Voor handhaven, waaronder voorbeeld stellende juridische procedures, is ambitie en budget nodig. Door enkele probleemplekken stevig projectmatig aan te pakken worden publiekelijk piketpalen geslagen die duidelijkheid scheppen.

Er ontbreekt een financiële paragraaf in het Ontwerp Facetplan waardoor op de komende begrotingen geen budget wordt gereserveerd ter uitvoering van dit plan.

We zouden stevige ambities, gepast budget en concrete voornemens van de gemeenteraad willen omtrent deze punten die voor het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier cruciaal zijn.

3) Weinig wijkgerichte aanpak en ondersteuning 'Spijkerkwartier-Boulevardkwartier Aangenaam in Balans om 'Het Achtpuntenplan Spijkerkwartier-Boulevardkwartier' te helpen realiseren

Veel van de door de wijk ontwikkelde plannen en elementen, zoals die verwoord zijn, zijn in het gemeentelijk plan van het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier nu niet meegenomen. Ze werden en worden in die zin geen onderdeel van de oplossing van de wijkgerelateerde problematiek. Dat betreuren we omdat het een door de wijk gedragen plan is waaraan ook bewoners zelf hebben bijgedragen en willen bijdragen.

Verder hebben we twee specifieke wijzigingsvoorstellen binnen het facetbestemmingsplan voor het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier:

I) **Kamerverhuur in eigen pand**

Zoals we al eerder hebben aangegeven is er onder de huidige regelgeving (maximaal 4 personen in onzelfstandige woningen) geen overlast ten gevolge van kamerverhuur door eigenaar/hoofdbewoners. In tegendeel dit is een vorm van kamerverhuur die in veel opzichten positief is.

Daarom stellen we een specifieke regeling voor om als hoofdbewoner/eigenaar in het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier op kleinschalige wijze kamers te verhuren in de eigen woning.

- Het gaat vaak om monumentale en unieke panden die mede door middel van deze gebruiksmogelijkheid in stand kunnen worden gehouden.
- Het voorziet in een behoefte, namelijk kwalitatief goede kamers voor starters.

- De eigenaren hebben zorg voor hun panden, de wijze van bewoning, de kwaliteit van de omgeving en sociale cohesie.

- De anonimiteit, nu bij grotere kamerverhuurpanden prominent aanwezig, verdwijnt.

- Ouderen kunnen langer in de wijk blijven wonen als de kinderen het huis uitgaan of als ze hun bedrijf aan huis beëindigen.

Dat leidt tot de vraag: waarom deze kleinschalige groepen aanpakken als dat nou net de groepen zijn waar weinig of geen enkele overlast van uitgaat?

We hebben hier een keer met de wethouder over gesproken en hij leek gevoelig voor deze argumenten. Er is toen gesproken over het aansluiten bij het voorschriftenvoor deze groep, namelijk dat er per pand waarin de verhuurder zelf als eigenaar woont maximaal 3 onzelfstandige woonruimten zouden mogen worden verhuurd zonder vergunning. Zo hebben we het tenminste begrepen en het leek ons een aanvaardbaar compromis. We stellen voor dat mee te nemen.

Het invoeren van een hospita-regeling zoals voorgesteld lijkt ons vooroorlogs en daarmee uit de tijd. Een hospita die alle voorzieningen in huis deelt met haar /zijn huurders? Zien we dat voor ons? Het is voldoende om te spreken over het aantal toegestane onzelfstandige woonruimten en aan te sluiten bij de regelgeving dienaangaande.

We stellen dus voor dat de hospita regel (1:10) eruit gehaald wordt en wordt vervangen door een toevoeging aan 1:11 als volgt:

Kamergewijze bewoning: Een gebouw waarin zich 3 onzelfstandige wooneenheden bevinden. Daarbij wordt de inpandige woonruimte van de eigenaar/verhuurder/hoofdbewoner niet meegeteld als en zolang daar sprake van is.

We hebben er geen bezwaar tegen als deze bedoeling op een andere manier wordt verwoord. Per slot van rekening zijn wij geen juristen. Het gaat ons om de bedoeling van deze toevoeging.

II) **Toevoeging zeer kleine woningen in Spijkerkwartier-Boulevardkwartier.**
Bij dit punt gaat het ons er om dat we willen voorkomen dat er nog meer hele kleine zelfstandige woningen (appartementen/studio's) worden toegevoegd aan de woonvoorraad in het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier. De balans is op dit punt al ernstig verstoord!

Naast het splitsen van woningen moet voorkomen worden dat nog meer (hele) kleine woningen in het Spijkerkwartier-Boulevardkwartier worden toegevoegd d.m.v. omvorming gebouwen (niet zijnde woningen) en door nieuwbouw.

Als algemene norm is gesteld dat deze nieuwe woningen minimaal 70 m2 woonoppervlak moeten hebben naast andere eisen zoals bergruimte etc..

Het is goed te lezen dat het Ontwerp Facetbestemmingsplan deze voorwaarde wil stellen

aan het splitsen van woningen.

Graag zouden we dit glashelder uitgebreid zien met het vestigen van alle overige nieuwe woningen in de wijk. We denken aan: het herbestemmen van gebouwen niet zijnde woningen (kantoren, scholen, etc) en aan nieuwbouw.

We vinden dat dit nú moet worden geregeld en dat niet moet worden gewacht op een nieuw bestemmingsplan voor de kwartieren. Er kunnen dan ondertussen al te veel ongewenste ontwikkelingen zijn gerealiseerd, zoals we recentelijk met schade en schande hebben kunnen zien gebeuren op o.a. de Eusebiusbuitensingel en Gravenstraat .

Het huidige voorbereidingsbesluit is een goed instrument om ongewenste ontwikkelingen nu te voorkomen. In het nieuwe beschermende bestemmingsplan "Spijkerkwartier-Boulevardkwartier- Spoorhoek" kunnen deze bepalingen verder worden verfijnd.

Tot slot.

We waarderen de handreikingen die zijn gedaan om in gesprek te blijven met de wijk en het uitgesproken voornemen om probleemgebieden en probleempanden constructief samen met U het gemeentebestuur van Arnhem en de bewoners van de wijk te benaderen en op te lossen.

We zullen daarvoor in het najaar initiatieven nemen en toenadering zoeken met de wethouder(s) en de betrokken ambtenaren. We zien dit als een belangrijk traject om de fundamentele al jarenlang durende problematiek constructief te benaderen en aan te pakken.

Zo kunnen ook stappen worden gezet voor vernieuwing van de aanpak (opgavegericht werken, integraal werken, actief burgerschap en faciliterende overheid) en voor het herstel van vertrouwen bij buurtbewoners in het gemeentebestuur.
Tenslotte hebben zij al jarenlang last van het ontbreken van doelgericht beleid en handhaving met als gevolg de overmatige verkamering en alle daaraan gerelateerde problematiek (algehele en lokale overlast, verloedering , verrommeling en criminaliteit).

Hierbij merken wij op dat in de aanloop van het huidige vigerende bestemmingsplan grenzen waren voorzien in de hoeveelheid kamerverhuur panden. Die aantallen zijn momenteel, door falend beleid en handhaving, in veelvoud overschreden.

Vriendelijke groet,

Namens de Werkgroep Verkamering Spijkerkwartier-Boulevardkwartier,

[redacted]

Instemming Stichting Bewoners Spijkerkwartier

[redacted]

Zienswijze #20

2020-1015236w

Zienswijze

Aanhangsel bij bezwaarschrift tegen het Ontwerp Facetplan woningsplitsing en verkamering.

Aan B&W gemeente Arnhem. Arnhem 6 augustus 2020.

Benoeming Boulevardkwartier in documenten.

In het artikel van de Arnhemse website:
https://www.arnhem.nl/stad_en_wijken/projecten/Bestemmingsplan_Woningsplitsing_en_Verkamering☼

- kader Facetplan- wordt gesproken over het 'Spijkerkwartier'.

Ik verzoek u het Boulevardkwartier eveneens expliciet te benoemen. Daarmee schept u duidelijkheid en compleetheid in uw berichtgeving naar de Raad en burger.

Het is bijzonder slordig, verwarrend en onjuist om in officiële stukken van de gemeente Arnhem andere benamingen te gebruiken voor hetzelfde onderwerp dan namen die in andere officiële stukken worden gebruikt door de gemeente Arnhem. De burger mag immers verwachten dat wat hij/zij in een officiële publicatie van zijn overheid leest, tenminste juist is en dus niet gecontroleerd moet worden.

Ter ondersteuning van dit verzoek verwijs naar de naam van het bestemmingsplan* en de benaming door de Minister in het aanwijzingsbesluit tot Rijks Beschermd Stadsgezicht van dit gebied #.

Ik verzoek u voortaan in alle stukken het Boulevardkwartier te benoemen indien dat deel van Arnhem in het geding is en een kwartieraanduiding daarbij gepast is.

Dat sluit bovendien aan en doet recht aan de redengevende omschrijving van de Ministeriële aanwijzingsbesluit en daarmee aan de vastgestelde Cultuurhistorische waarden van dit kwartier.

Hierbij wordt door de Minister uitdrukkelijk een onderscheid gemaakt tussen het Spijkerkwartier en het Boulevardkwartier.

Dat vanwege cultuurhistorische, architectonische en vooral de stedenbouwkundige ontwikkelingen in die tijd tot uiting komend in dat "Plan van uitleg".

Juist de verschillen van deze kwartieren zijn ontstaan omdat het gemeente bestuur destijds uitdrukkelijk een andere stedenbouwkundige uitleg wenste voor het nog te ontwikkelen Boulevardkwartier dan het inmiddels vrijwel gereed gekomen Spijkerkwartier.

In de opdracht aan Stadsarchitect Dhr. Heuvelink is die bestuurlijke wens dwingend opgenomen.

Ik merk hierbij op dat de Raad van de gemeente Arnhem nota bene zelf het verzoek tot bescherming van ook het Boulevardkwartier, aldus zo benoemd, bij de Minister heeft ingediend.

Dat het lijkt dat het Boulevardkwartier onderdeel is van het Facetplan doet niets af aan mijn bovenvermeld verzoek.

Daarnaast maak ik u erop attent dat verscheidene kamerverhuurders en/of huurders zelf huisnummers of ondernummers/toevoegingen toekennen aan één voordeur, zijdeur of achterdeur en aan deuren toegang gevend tot bewoonde bijgebouwen op achtererven.

Dit ondanks het gegeven dat het toekennen van huisnummers een taak is van alleen het bevoegd gezag ic U, het bestuur van de gemeente Arnhem. Hierbij laat ik buiten beschouwing in hoever een dergelijk gebruik in strijd is met het bestemmingsplan en/of het Bouwbesluit.

Als belanghebbende en woonachtig in het Boulevardkwartier verneem ik gaarne uw reactie.

Bijlage toelichtingen ☼, *. # blz. 3 en 4 Ministerieel aanwijzingsbesluit.

Afschrift aan de Raad.

Toelichting behorende bij benoeming Boulevardkwartier in documenten.

☼ Hieronder verwijs ik u naar het artikel op bedoelde site
https://www.arnhem.nl/stad_en_wijken/projecten/Bestemmingsplan_Woningsplitsing_en_Verkamering: (tekst is gekopieerd en door mij hier cursief weergegeven.)

Woningsplitsing *(van woningsplitsing is sprake wanneer één zelfstandige wooneenheid (één huis) wordt gesplitst in meerdere zelfstandige wooneenheden.*

Dit zijn dan vaak appartementen met een eigen voordeur, huisnummer en achter die voordeur voorzieningen voor eigen gebruik.)

- *Woningen kleiner dan 110m2 mogen niet worden gesplitst*
- *De gebruiksoppervlakte van de woningen die na splitsing ontstaan, mag niet kleiner zijn dan 50m2.*

Voor twee gebieden geldt een andere minimumeis, namelijk:
70m2 in de wijken Spijkerkwartier/Sint-Marten/Centrum
40m2 in het 'wonen-boven-winkels-gebied' in het centrum

* Het vigerende bestemmingsplan -waar het Boulevardkwartier in valt- is door de Raad genoemd en kan worden aangehaald als:

Spijkerkwartier - Boulevardkwartier - Spoorhoek

Het is op 2009-06-29 vastgesteld.

\# Het Ministeriële aanwijzingsbesluit tot Rijks Beschermd Stadsgezicht van 5 december 2007:

(hieronder blz. 7 en 8)

05 DEC. 2007

2020-1015240:

**De Minister van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**

en

**De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening
en Milieubeheer**

Overwegende

dat het gebied Spijkerkwartier-Boulevardkwartier van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijke karakter;

dat het historisch-ruimtelijk karakter van dit gebied nog voldoende gaaf en herkenbaar is;

gelet op de artikelen 35 en 36 van de Monumentenwet 1988;

gehoord de raad van de gemeente Arnhem, gedeputeerde staten van de provincie Gelderland, de Raad voor Cultuur en de Rijksplanologische Commissie;

Besluiten

dat het gebied Spijkerkwartier-Boulevardkwartier in de gemeente Arnhem, zoals is aangegeven op de bij dit besluit behorende begrenzingskaart met als kenmerk MSP 16/06 en zoals is omschreven in de toelichting bij dit besluit, wordt aangewezen als beschermd stadsgezicht in de zin van artikel 1, onder g, van de Monumentenwet 1988;

dat de vigerende bestemmingsplannen:

- Spijkerkwartier-Spoorhoek (vastgesteld: 02-03-1998; goedgekeurd: 20-10-1998)
- Arnhems Broek (vastgesteld: 13-03-2000; goedgekeurd: 04-07-2000)

niet voldoen aan het beschermingsvereiste;

dat de termijn waarbinnen een ter bescherming strekkend bestemmingsplan moet worden vastgesteld, wordt bepaald op drie jaren.

Dit besluit wordt bekendgemaakt door plaatsing in de Nederlandse Staatscourant. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de daarvoor in aanmerking komende dag- of nieuwsbladen en aan de raad van de gemeente Arnhem, gedeputeerde staten van de provincie Gelderland, de Raad voor Cultuur en de Rijksarchaeologische Commissie.

Op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken daartegen binnen zes weken na de dag waarop het aangevallen besluit is bekendgemaakt, een bezwaarschrift indienen bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen. Een dergelijk bezwaarschrift dient u te adresseren aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, CFI/FJZ t.a.v. de Commissie voor de bezwaarschriften, postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.
Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en behoort ten minste te bevatten de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het bestreden besluit en de gronden van het bezwaar.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Ronald H.A. Plasterk.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer

Nummer: ms-2004-3509

INGEKOMEN - 6 AUG. 2020

Zienswijze

Ontwerp bestemmingsplan 'Facetplan woningsplitsing en verkamering'

Gemeente Arnhem

Datum ontwerp: 30 juni 2020. Ter inzage legging tot 10 augustus 2020.

2020-1015241F

Datum indienen zienswijzen: 6 augustus 2020.

Aan het College van burgemeester en wethouders gemeente Arnhem.

Ondergetekende geeft u te kennen de hieronder genoemde zienswijzen te hebben en verzoekt u deze in het definitieve Ontwerp Facetplan overeenkomstig op te nemen i.c. het Ontwerp aan te passen.

Inleiding

Het Facetplan behelst een aanvulling te geven op, naast andere vigerende bestemmingsplannen, het "Bestemmingsplan Spijkerkwartier-Boulevardkwartier-Spoorhoek", vastgesteld door de Raad:

" Agendapunt:4 Vaststellen van het bestemmingsplan "Spijkerkwartier-Boulevardkwartier-Spoorhoek **Voor de gemeenteraadsvergadering d.d.: 29 juni 2009**
Documentnummer: 2009.0.041.799"

De zienswijzen op het Ontwerp Facetplan.

A. **Benaming**
   1. In het Ontwerp Facetplan wordt expliciet 'Spijkerkwartier' genoemd terwijl het 'Boulevardkwartier', volgens de bijgevoegde kaarten, ook deel lijkt uit te maken van dit Facetplan. Door in de voorschriften expliciet 'Spijkerkwartier' te benoemen wordt het 'Boulevardkwartier' dientengevolge uitgesloten. Immers de Raad heeft het vigerende BP "Spijkerkwartier-Boulevardkwartier-Spoorhoek" genoemd. En expliciet het 'Boulevardkwartier' opgenomen in het aanhaal artikel.
   2. Er zal dus moeten worden gekozen: of geen Spijkerkwartier benoemen of beide kwartieren benoemen. Dit klemt in de artikelen 3.3.b.1 en 3.4.b.2. Indien de aanvulling Boulevardkwartier niet wordt opgenomen wordt door onderstaande artikelen een onderscheid gemaakt tussen beide kwartieren. Met het oog op de artikelen 3.3.b.1 en 3.4.b.2. is dat absoluut niet gewenst noch, naar ik aanneem, zo bedoeld.

Ik moge hierbij verwijzen naar mijn brief aan u d.d. 6 augustus 2020 die als aanhangsel hierbij gaat.

Concreet:

De volgende twee artikelen aanvullen met "**Boulevardkwartier**":

3.3 Voorwaarden woningsplitsing

Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning zoals bedoeld in lid 3.1, onder a, verlenen indien:

a. de gebruiksoppervlakte van het bestaande gebouw gelijk is aan of groter is dan 110 m^2, en;
b. de gebruiksoppervlakte van elke zelfstandige woning die als gevolg van splitsing ontstaat niet kleiner is dan 50 m^2. Voor zover er een gebiedsaanduiding geldt, is de gebruiksoppervlakte in afwijking van de eerste volzin niet kleiner dan:
    1. 70 m^2 ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone: Spijkerkwartier / **Boulevardkwartier** Sint Marten/Centrum';
    2. 40 m^2 voor ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone: Wonen boven winkels', en;
c. de gesplitste woningen over een bergingsruimte met een oppervlakte van ten minste 5 m^2 per woning en;
d. de gesplitste woningen beschikken over een buitenruimte.
e. De voorwaarden in lid 3.3 onder c en d gelden niet voor panden ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone: Wonen boven winkels'.

3.4.b.2 zich door het verkameren een niet-verkamerd gebouw wordt ingesloten door kamergewijze bewoning van gebouwen aan dezelfde straat. Voor zover de gebiedsaanduiding 'overige zone: Spijkerkwartier **en Boulevardkwartier** geldt wordt een vergunning niet verleend indien zich binnen een straal van 50 meter rondom het te verkameren pand, gemeten vanaf de kortste afstand tussen de hoofdgebouwen, reeds kamergewijze bewoning bevindt **of** is toegestaan door middel van een vergunning;

Einde laatste alinea wijzigen in:

..... reeds kamergewijze bewoning bevindt **die** is toegestaan door middel van een vergunning;

Opmerking: Zonder deze wijziging is een (nieuwe) clandestiene kamerbewoning ineens een belemmering voor een mogelijk legale en betere ontwikkeling.

B. **Andere aan te vullen opmerkingen** (cursief).

Volksgezondheid vanuit gebruiksoppervlak volgens Bouwbesluit en NEN 2580

Spijkerkwartier en Boulevardkwartier zijn bij uitstek wijken in Arnhem die souterrains in woningen hebben met veelal weinig of geen adequate ventilatie en/of daglicht toetreding. Bovendien meestal vochtig vanwege optrekkend en/of door muren en vloeren doorslaand en/of condenserend vocht. De bouwkundig fysische noodzakelijke constructies (vochtwering en warmte isolerende muren en vloeren) ontbreken. Zeker is dat de combinaties van slechte ventilatie, daglicht toetreding en vocht in leefruimten zeer ongezond zijn voor de mens.

Het past niet om in deze (Arnhemse) Facet bestemmingsplan deze ongezonde ruimten onderdeel te laten zijn van de gebruiksoppervlakte berekening waardoor bewoning van die ruimten mogelijk wordt. Het is, ingevolge het Bouwbesluit, bovendien verboden dergelijke souterrains te bouwen en of zonder meer te gebruiken als 'Verblijfsgebied'/woonruimte.

Voor het inrichten en gebruiken van een ruimte voor bewoning, geen "verblijfsgebied' zijnde, is een omgevings- bouwvergunning nodig. Immers die ruimte was geen 'Verblijfsgebied' als bedoeld in het Bouwbesluit. Aan woonruimten (verblijfsgebieden) worden immers eisen gesteld gericht op veiligheid en gezondheid.

Door de in het Facetplan opgenomen regeling ter bepaling van oppervlakten ontstaat bovendien strijdigheid tussen wetten. Omdat het Bouwbesluit het (ver-)bouwen van dergelijke ruimten verbiedt, moet in dit Facetplan dergelijke souterrains van de berekeningen worden

uitgesloten tenzij vooraf een omgevings-bouwvergunning is verleend en is gecontroleerd^^ waardoor de ruimte voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit.

^^ Opmerking: een vergunning behelst geen plicht tot uitvoeren.

Concreet:

1.7 Gebruiksoppervlakte

De vloeroppervlakte binnen de bouwmuren bepaald volgens NEN 2580 met dien verstande dat daarbij aangebouwde bergingen, garages en andere -***volgens het bouwbesluit***- niet voor bewoning geschikte ruimtes, niet worden meegeteld.

C. **Het Facetplan voorziet niet in voorschriften *'Handhaving en Strafbepalingen'***

Hierdoor wordt het een lege regeling c.q. een 'leeg' Facetplan bij onvergund splitsen en/of verkameren. Het is daarmee een papieren tijger. Een zinloze regeling voor kwaadwillenden.

- Passende tekst is opgenomen in onder andere het vigerende bestemmingsplan 'Spijkerkwartier Boulevardkwartier – Spoorhoek'. Daarop kan worden geanticipeerd.

Het sluit daarbij naadloos aan op tenminste dit (en veel andere) vigerende bestemmingsplan(nen).

Voorbeeldtekst:

Artikel 6. Algemene strafbepaling. Overtreding van het in artikel 4 en... gestelde verbod, alsmede van het gestelde bij de artikelen ..... wordt aangemerkt als een strafbaar feit als bedoeld in artikel 1a, aanhef en lid 2 van de Wet op de Economische Delicten.

Opmerking: Huidig artikel 6 wordt dan artikel 7.

Tot slot.

- Als aanhangsel van de toelichting dient het eindverslag van het Bewonersoverleg te worden gevoegd.
- Ondergetekende Stichting zal geen bezwaar indienen tegen het Facetplan indien in de Regels en de Toelichting -en waar dat verder noodzakelijk is- van het 'Ontwerp bestemmingsplan Facetplan woningsplitsing en verkamering' indien deze zienswijzen, in het ter vaststelling door de Raad van dat Facetplan, overeenkomstig zijn verwerkt.

Als belanghebbende woonachtig in het Boulevardkwartier en onder voorbehoud van alle rechten teken ik;

[redacted]

Datum 6 augustus 2020.

Bijlage: eindverslag Bewoners overleg.

Aanhangsel: Naamgeving Spijkerkwartier en Boulevardkwartier.

Afschrift Raad

Zienswijze #21

Van: Zie lijst ondertekenaars
Correspondentieadres: [redacted]
Kenmerk:

Aan: Het college van B&W Arnhem

Betreft: Zienswijze Facetplan

Arnhem, 27 juli 2020

Geacht college,

Ondergetekende Arnhemse burgers wonende in de Arnhemse wijken Elderhof, de Laar West en Presikhaaf willen u graag in kennis stellen van onze zienswijze in reactie op de publicatie van het facetplan woningsplitsing en verkamering. (plannummer: NL.IMRO.0202.959-0201)

Nieuwe gevallen
Na bestudering van de aanleiding en de argumenten willen we allereerst kenbaar maken dat dit plan in velerlei opzichten tegemoet komt aan onze behoefte tot waarborging van de leefbaarheid in de wijk, met name voor nieuwe situaties die kunnen ontstaan. Wij werden de afgelopen jaren geconfronteerd met ernstige aantasting van de leefbaarheid ten gevolge van verkamering van eengezinswoningen in onze wijk. U geeft aan daarop te willen anticiperen met dit plan. Deze inspanningen kunnen rekenen op onze indringende instemming.

Bestaande gevallen
Uit artikel 1 begripsbepaling valt af te leiden dat bestaande gevallen gaan vallen onder een overgangsrecht. Verder wordt vermeld hoe een bestaand geval wordt gedefinieerd. Dat betekent helaas dat overlast vanuit bestaande verkamering en de bijbehorende aantasting van leefbaarheid vaak niet wordt opgelost met het plan. Alleen toekomstige situaties worden volgens het plan aan het vergunningstelsel onderworpen. Wij hopen op actief beleid om leefbaarheid ook in de bestaande situaties te waarborgen. Verder gaan we ervan uit dat de voorwaarden om als bestaand geval te worden gerekend stringent worden toegepast. Als het gaat om overlast door arbeidsmigranten doen wij een indringende suggestie tot beleid. In dat kader voegen wij onze suggesties bij in de brief met kenmerk AJB/VBW01-2020. (zie bijlage)

Hoewel het plan dus kan rekenen op ondersteuning van het merendeel van de bepalingen is er onzerzijds een andersluidende zienswijze op delen van het plan.

Dat betreft dan als eerste het beperken van het 50 meter criterium tot slechts één wijk. Het is een objectieve norm voor het in de toekomst waarborgen van leefbaarheid in die wijk (Spijkerkwartier). Volgens onze zienswijze wordt met deze beperking voor de rest van de stad een objectief toetsbaar en handhaafbaar criterium vervangen door algemeenheden die kunnen leiden tot willekeur bij vergunning en onduidelijkheid bij handhaving. Regelgeving van welke aard dan ook, zou van een zodanige opbouw moeten zijn dat dergelijke risico's ten principale vermeden worden. Het plan schiet naar onze zienswijze daarin tekort.

Het onderscheid tussen één wijk en "de rest" ervaren wij als zeer onredelijk en ongewenst. Het betekent dat u grote aantallen burgers minder bescherming biedt dan een kleine groep "bevoorrechten". Het werkt in de hand dat omringende wijken met minder regels kunnen verloederen. Alleen al vanwege gelijkheidsbeginsel is het in onze zienswijze onjuist en derhalve in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Uw plan handelt immers over nieuwe situaties waarin u regels stelt die uw burgers bescherming van leefbaarheid in hun wijken biedt. De bestaande situatie in de wijk Spijkerkwartier kan heel misschien worden aangemerkt als verdedigbaar argument als het gaat om het maken van onderscheid in het hier en nu. Uw plan, dat nu ter inzage ligt, handelt over het 50 meter criterium bij uitsluitend nieuwe vergunningen. Dat dan met het doel leefbaarheid in de wijken voor uw burgers beter te gaan beschermen. Dan kan het niet zijn dat er onderscheid wordt gemaakt in de mate waarin u bescherming gaat bieden aan uw burgers.

Het tweede punt waar naar onze zienswijze het plan tekort schiet, is het ontbreken van eisen die gesteld zouden moeten worden aan "goed verhuurderschap." Zaken als verplicht aanspreekpunt per verkamerd pand zijn in de voorbereiding van het plan sterk aanbevolen als voorwaarde tot vergunning. Dat kwam vanuit omwonende burgers, verhuurders, bemiddelaars en van vele raadsleden. Het plan wekt naar onze zienswijze in het hoofdstuk 2.3.1. "plan van aanpak" ook de suggestie dat het beantwoordt aan deze eis. Naar onze zienswijze geeft het plan echter geen concrete invulling aan actie 2: "goed verhuurderschap". Dat begrip wordt immers niet nader als eisenpakket ingevuld in de voorwaarden tot vergunning.

Tot slot.

Wij hebben kennis mogen nemen van standpunten van verhuurders. Als reactie op hun kritiek op het aanvankelijk stadsbrede 50 meter criterium willen wij hierbij onze zienswijze geven. Het valt ernstig te betreuren dat de lobby van verhuurders heeft geleid tot aanpassing van het oorspronkelijke plan met een stadsbrede toepassing van het 50 meter criterium

De argumenten voor het schrappen van het 50 meter criterium, zoals vertolkt door verhuurders lijken alleszins overtrokken. Deze belanghebbenden hebben het beeld opgeroepen dat iedere beperking, door bijvoorbeeld onderlinge afstand tussen panden, "de stad op slot" zou doen. Het is hun goed recht massaal te lobbyen en daarbij te overdrijven, het is echter uw taak dat in het bredere kader te plaatsen. De vraag rijst of er met het volgen van dit argument wel recht wordt gedaan aan een evenwichtige belangenafweging. De lobby van personen die hun verdienmodel maximaal willen beschermen, lijken zwaarder te wegen dan de noden van Arnhemse burgers in daadwerkelijk aangetaste leefomgevingen. Verloedering door te massale verkamering is geen Arnhemse zaak, het speelt in vele steden. Daarbij valt te constateren dat het plan van aanpak dat voorligt naar de verhuurders nog veel ruimte biedt in vergelijk met de vaak veel stringentere beperkingen elders. Ook dat maakt het misbaar over het 50 meter criterium zo onheus. Het plan dat u ter inzage legt, is al één van de mildste in Nederland voor de pandjesbazen. Het kan toch niet zo zijn dat het belang van deze, vaak niet Arnhemse, zakenlieden een grotere rol speelt dan de leefbaarheid in de wijken van uw burgers. Het voldoende beschikbaar hebben/krijgen van kleinere wooneenheden kan prima, ook met de 50 meter grens.

Wij hopen u met onze zienswijze argumenten te hebben aangeleverd om het voorliggende plan op de kritiekpunten aan te passen, opdat het een deugdelijke, breed gedragen en stadsbrede aanpak oplevert.

Ondertekend door de volgende burgers uit "onze wijken":

nr.	Naam	Geb. datum	Woonwijk te Arnhem Elderhof = E Presikhaaf = P de Laar = L Andere wijk met naam genoemd	
1	[redacted]		E	
2			E	
3			E	
4			E	
5			E	
6			E	
7			E	
8			E	
9			E	
10			E	
11			E	
12			E	
13			E	
14			E	
15			E	
16			E	
17			E	
18			E	
19			E	
20			E	
21			E	
22			E	
23			E	
24			E	
25			E	
26			L	
27			L	
28			L	
29			L	
30			L	
31			L	
32			L	
33			L	
34			L	
35			P	
36			P	
37			P	
38			P	
39			P	
40			P	
41			P	
42			P	
43			P	
44			L	
45			L	
46			L	
47			L	
48			L	
49			L	
50			L	
51			L	
52			L	
53			Molenbeke	

54	[redacted]	L	
55		L	
56		L	
57		L	
58		L	
59		P	
60		E	
61		E	
62		E	
63		E	
64		E	
65		E	
66		E	
67		E	
68		E	

Correspondentieadres van ondertekenaars is in de kop van de zienswijze vermeld. Aldaar zijn, zo nodig, ook alle individuele adresgegevens op te vragen. De formulieren met handtekening worden op 10 augustus 2020 overhandigd aan wethouder R. Paping.

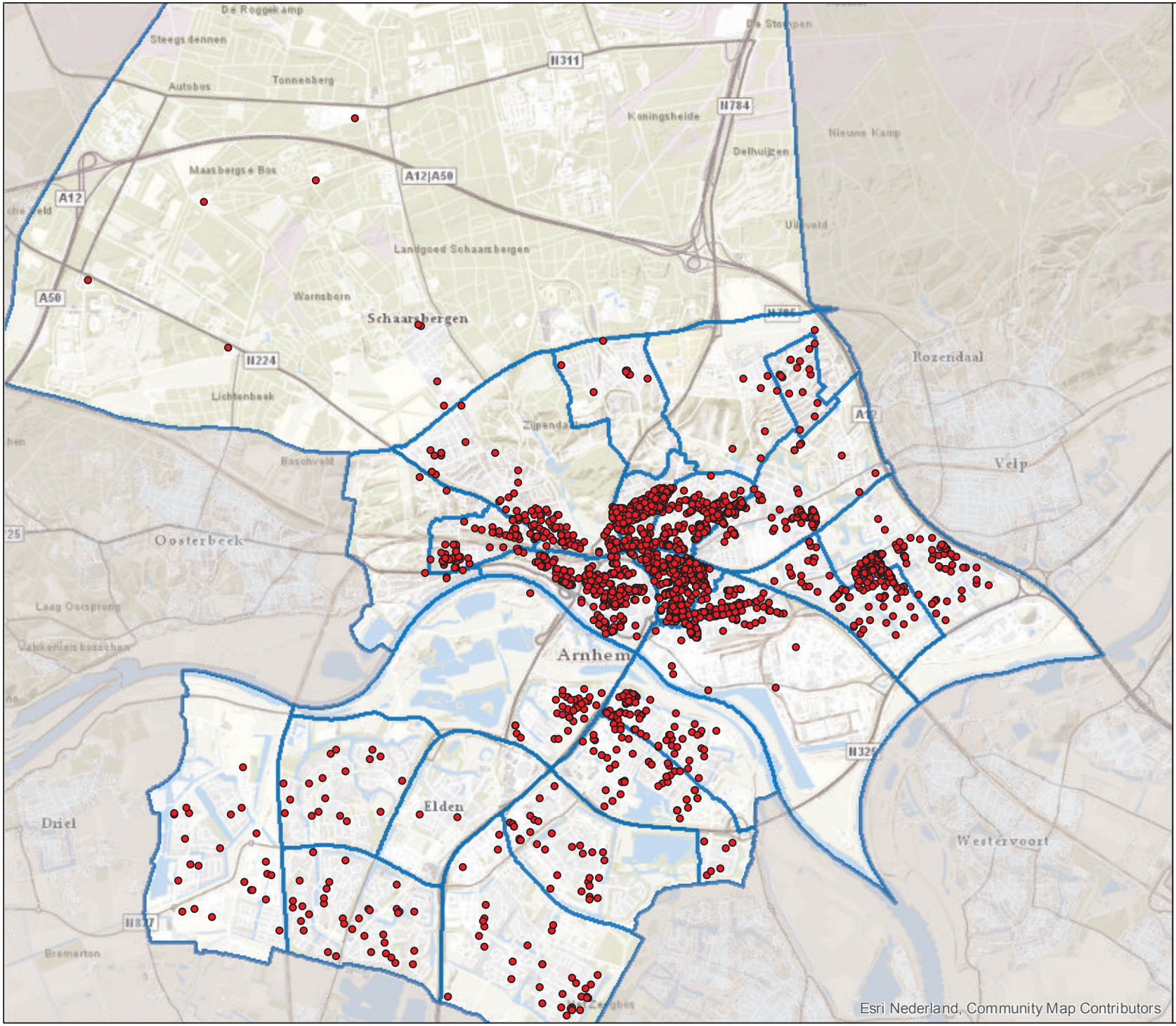

Legenda

Gemeld kamerverhuurbedrijf/
of: adres met 3 of meer
verschillende achternamen en
geen familiare band

Wijkgrens

Datum gegevens: juli 2020
Datum kaartproductie: september 2020

Arnhem

Gemeenteraad Arnhem

Bij elkaar op	
Bij de bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Menno Loos - VVD Klaartje van Dillen - CDA Mattijs Loor - D66 Guus van der Laak - Arnhem Centraal Talip Aydemir - Denk Verenigd Arnhem Nico Wiggers - Arnhemse Ouderen Partij
Titel van de motie	Raadsbesluit uitvoeren in facetbestemmingsplan
Nummer Zaaknummer	**20M213**

Onderstaande raadsleden stellen de raad voor om in de vergadering van 30 september het college op te dragen vast te houden aan het door de raad vastgestelde plan van aanpak om overlast door kamerverhuur terug te dringen.

De aanleiding is dat het college recent een bestemmingsplan aan de raad heeft gestuurd waarin het afwijkt van het besluit dat nog maar kortgeleden, op 17 juni 2020, is genomen. Door het nieuwe bestemmingsplan van het college zou kamerverhuur in Arnhem met andere regels worden beperkt dan een meerderheid van de raad wil, wat kan leiden tot een groter tekort aan kamers en zelfs tot het langer blijven bestaan van panden waar de woonomstandigheden nu heel slecht zijn. De raad besloot in juni dat het invoeren van een minimale afstand van 50 meter tussen twee panden met kamerhuur in de hele stad te ver gaat. Het college wekt in het nieuwe voorstel de indruk dat die maatregel nu alsnog nodig zou zijn, terwijl er ook heel veel andere maatregelen zijn voorgesteld die overlast tegengaan.

We weten dat:

- Veel van de in de zienswijzes genoemde problemen door het op 17 juni vastgestelde plan opgelost kunnen worden. Zo is vergunning in de meeste gevallen noodzakelijk, moet er per bewoner 18 vierkante meter beschikbaar zijn, gaan gemeente en handhaving met huurders en verhuurders samenwerken om problemen te voorkomen en mag tijdelijke bewoning niet. Dit zal onder andere nieuwe druk bezette woningen met arbeidsmigranten voorkomen. Ook heeft de raad een aanspreekbare beheerder voor panden waar kamers worden verhuurd verplicht gesteld.
- Er nog altijd geen exacte, openbare kaart is, waarop objectief kan worden vastgesteld of er binnen 50 meter danwel naast een pand een ander kamerverhuurbedrijf (vanaf 3 kamers) gevestigd is;
- Het college er in het nu aan de raad gestuurde ontwerpbestemmingsplan voor heeft gekozen toch kamerverhuur in de gehele stad onder de 50 meter afstand regel te laten vallen en daarmee ingaat tegen een recent raadsbesluit;

- De raad binnen 12 weken na 10 augustus 2020, dus uiterlijk 2 november 2020 een besluit over het ontwerpbestemmingsplan moet nemen, om te voorkomen dat de nu geldende beperkingen voor nieuwe kamerverhuur in het Spijkerkwartier vervallen.

We vinden dat:

- De rechtszekerheid voor eigenaren en betrouwbaarheid van de overheid van groot belang zijn, ook om te zorgen dat het plan waarover we moeten beslissen juridisch kan standhouden;
- Er geen reden is om aan te nemen dat de situatie in de stad sinds het raadsbesluit van 17 juni 2020 wezenlijk is veranderd;
- Overlast door kamerverhuur moet worden tegengegaan, maar er ook voldoende ruimte moet blijven voor goede, nieuwe ontwikkelingen;
- Moet worden voorkomen dat nieuwe, gereguleerde en vergunde kamerverhuur teveel wordt gehinderd, terwijl bestaande kamerverhuur (waarop weinig regels van toepassing zijn) onbeperkt kan blijven voortbestaan, wat slecht zou zijn voor de kwaliteit van de beschikbare kamers;
- De maatregelen uit het Plan van Aanpak Woningsplitsing en Verkamering en het initiatiefvoorstel Geregeld Beheer, zoals beide recent door de raad vastgesteld, eerst een kans moeten krijgen, voor dat verstrekkendere maatregelen worden genomen die kunnen leiden tot een groter tekort aan kamers.

Daarom vraagt de gemeenteraad aan het College om:

1. Het raadsvoorstel ‘Facetbestemmingsplan Woningsplitsing en Verkamering’ terug te nemen;
2. Uiterlijk 7 oktober 2020 de raad een nieuw voorstel met bijbehorende nieuwe zienswijzenota te doen toekomen, uitgaande van de kaders van de leefbaarheidstoets zoals vastgesteld in het Plan van Aanpak Woningsplitsing en Verkamering van 17 juni 2020;
3. Vóór besluitvorming over dit voorstel een nulmeting in de vorm van een exacte, openbare kaart te publiceren. Met deze kaart moeten eigenaren, omwonenden en omgevingsdienst objectief kunnen vaststellen of een omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik in het licht van het afstandscriterium uit het facetbestemmingsplan voor een pand verleenbaar is. Eventueel kan het college bij het opstellen van de kaart een verschillende vorm kiezen voor enerzijds het strenge regime in het Spijkerkwartier en anderzijds de overige gebieden, waar in het plan het ‘insluitingscriterium’ geldt.

Menno Loos - VVD
Klaartje van Dillen - CDA
Mattijs Loor - D66
Guus van der Laak - Arnhem Centraal
Talip Aydemir - DENK Verenigd Arnhem
Nico Wiggers - Arnhemse Ouderen Partij

Memo

Datum : 23 september 2020

Aan : De gemeenteraad

Kopie aan : Wethouder Paping

Van : Bram van Oudheusden

Betreft : Technische vragen inzake nulmeting verkamering

Ter beantwoording van de technische vragen gesteld door het raadslid Menno Loos van de fractie VVD, het volgende:

- **Welke stappen/acties heeft het college heeft gezet/uitgevoerd, na 17 juni, om tot een zorgvuldige nulmeting te komen?**

Bij andere gemeenten hebben we navraag gedaan over de manieren waarop zij verkamering in hun stad in kaart hebben gebracht.
Omdat Maastricht - net als Arnhem - regelgeving in een facetbestemmingsplan heeft opgenomen, en het ook bij de vergunningsvoorwaarden in die stad van belang is dat er inzicht is in waar verkameringen plaatsvinden, hebben we ons in de eerste plaats gericht op Maastricht. Ook is de gemeente Maastricht in alle beroepszaken bij weigering of verlening van een vergunning voor verkamering in het gelijk gesteld.

Om voor Arnhem een nulmeting te maken hebben we allereerst in kaart gebracht waar kamerverhuurbedrijven met vijf of meer eenheden zich bevinden. Voor deze panden geldt op basis van het Bouwbesluit 2012 een (gebruiks)meldingsplicht. Deze panden zijn dus in beeld bij de ODRA en de gemeente.

Een groot deel van de stippen op de stippenkaart betreft dus panden met 5 of meer eenheden die de gemeente met zekerheid in beeld heeft. Behalve deze panden wordt via het bestemmingsplan voorgesteld dat de vergunningsplicht dient te gelden vanaf 3 eenheden. Dat betekent dat we naast de panden met 5 of meer eenheden, ook inzichtelijk dienen te maken waar panden met 3 en 4 eenheden zich bevinden. Om de stippenkaart aan te vullen met panden met 3 en 4 eenheden is met de afdeling Onderzoek en Statistiek op basis van de gegevens uit het BPR een inschatting gemaakt van waar deze panden zich bevinden. Ook is met de ODRA de werkafspraak gemaakt dat op basis van ervaringen van handhavers de kaart zal worden aangevuld. Op de Stippenkaart die is gevoegd bij het raadsvoorstel ter vaststelling van het facetbestemmingsplan is aangegeven welke gegevens uit het BRP zijn gebruikt.

Bij het in kaart brengen van panden met 3 of 4 eenheden, rust er geen meldings- of registratieplicht bij de verhuurders van deze panden. Immers, 'bestaand gebruik' (verkamering) van deze panden valt als 'vanzelf' onder het overgangsrecht. Daarbij is onze ervaring dat de kamerverhuurmarkt uit vele eenpitters en slecht bereikbare verhuurders bestaat. Voor het maken van de stippenkaart hebben we daarom geput uit de gegevens over kamerverhuurbedrijven met 5 of meer eenheden, en hebben we voor de overige panden een indicatie gemaakt door een inductieve benadering vanuit gegevens van de ingeschreven personen op adressen.

- **Wat/welk verschil is hierdoor ontstaan t.o.v. de stippenkaart zoals o.a. weergeven in het aangenomen amendement 20A37?**

De bij de vorige vraag beschreven methode is onzes inziens de meest betrouwbare manier om verkamering in Arnhem in beeld te brengen.

De stippenkaart die bij het amendement is weergeven is gemaakt aan de hand van eenzelfde methode. Sindsdien is de stippenkaart verder vervolmaakt door het maken van een verificatieslag. Aan de hand van ervaringen vanuit de gemeente of signalen die binnenkomen vanuit of bij de ODRA kunnen we steekproefsgewijs van stippen vaststellen dat er daadwerkelijk verkamering plaatsvindt.

- **Hoe kunnen aanvragers van een nieuwe vergunning (in een openbaar register) toetsen of hun nieuwe pand wel of niet aan de 50 meter regel voldoet?**

In ArcGIS is reeds een kaart ontwikkeld met de indicatie van verkameringen. Als bij deze kaart een adres wordt ingetoetst, komt te verschijnen of een adres wel of niet binnen 50 meter van een verkamerd pand valt. Deze kaart kan en zal op de gemeentelijke website worden geplaatst als de gemeenteraad het bestemmingsplan heeft vastgesteld.

Hoewel de laatste hand nog gelegd moet worden aan de kaart, vindt u hieronder alvast een afbeelding voor een eerste indruk.

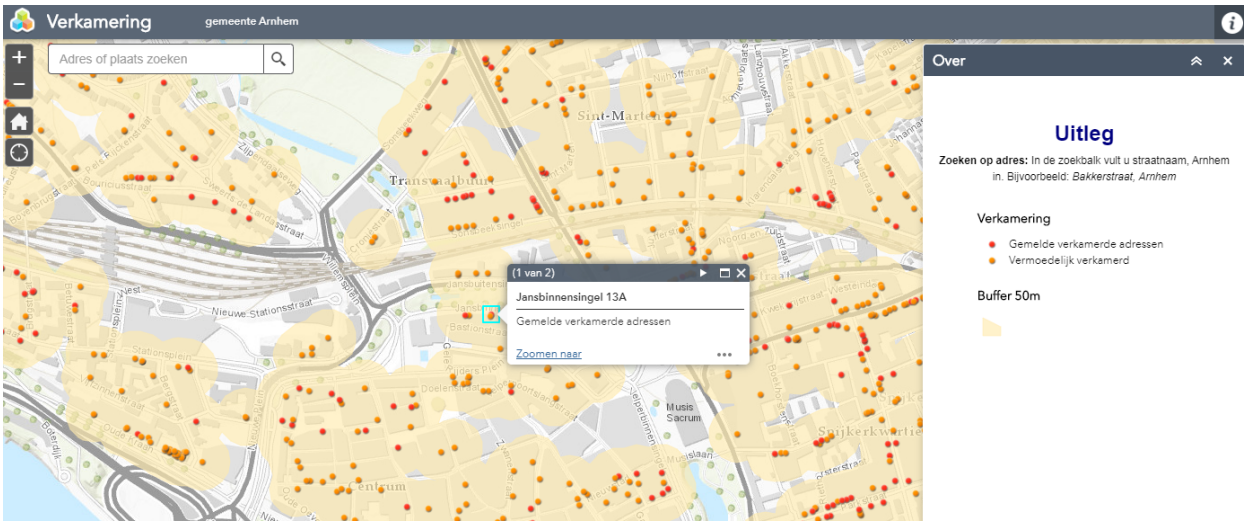

Als er onduidelijkheden zijn voor aanvragers kunnen zij uiteraard contact opnemen met de ODRA of met de gemeente (bijvoorbeeld via het e-mailadres splitsingverkamering@arnhem.nl). In het bestemmingsplan is benoemd dat een stippenkaart met een indicatie gebruikt zal worden bij het bepalen of er een verkamerd pand binnen 50 meter aanwezig is van een pand waarvoor er een aanvraag ligt. Omdat deze kaart voor iedereen te raadplegen zal zijn, levert dit zekerheid op voor aanvragers en omwonenden.

- **Hoe kan de Odra in opdracht van het college, vanaf morgen, exact kan toetsen of een aanvraag legitiem is?**

Het bestemmingsplan treedt in werking 6 weken nadat de gemeenteraad het heeft vastgesteld. De 'morgen' in uw vraag begrijpen we daarom niet goed.

De ODRA zal aanvragen toetsen op basis van het plan dat een initiatiefnemer aanlevert. Op basis daarvan wordt gekeken of aan alle voorwaarden wordt voldaan (dus of het pand is groter dan 110m2 en of er is voldoende bergingsruimte etc). Voor het bepalen van de 50-meter-eis zal ook de ODRA gebruik maken van de stippenkaart.

Gemeente Arnhem
T.a.v. Raadsleden
E-mail: raadsleden@arnhem.nl
Cc: ronald.paping@arnhem.nl

Onderwerp : Verhuurbeleid Arnhem
Datum : 6 oktober 2020

Geachte raadsleden,

Het college heeft op 6 oktober 2020 een voorstel gedaan ten aanzien van het facetbestemmingsplan, nadat de zienswijzen zijn geïnventariseerd en de raad het college op 30 september 2020 middels een motie heeft opgeroepen om eerder aangenomen amendementen uit te voeren. Tevens is het initiatiefvoorstel van de raad ten aanzien van beheer van verkamerde panden reeds voor de zomervakantie verankerd in de APV. Al met al zijn er belangrijke vorderingen gemaakt om een definitief verhuurbeleid voor Arnhem te bewerkstelligen.

De Arnhemse Verhuurdersvereniging (AVV) wenst een actieve, constructieve en positieve rol te vervullen ten behoeve van het verhuurbeleid van de gemeente. Ook de AVV heeft er belang bij dat er een onderscheid gemaakt wordt tussen de meeste (nette) verhuurders enerzijds en enkele 'twijfelachtige verhuurders' anderzijds.
De afgelopen maanden heeft de AVV goede gesprekken gevoerd met de wethouder, raadsleden en belanghebbenden. Wij hebben ten behoeve van het verhuurbeleid een aantal stukken ingediend. Ook wij vinden dat verbetering op het gebied van leefbaarheid en goed-verhuurderschap nodig en mogelijk is. Om goed-verhuurderschap te bevorderen, heeft de AVV bewezen moderne technieken geopperd, zoals een app voor verhuurders en huurders.

De AVV acht het wenselijk dat het college reeds op 17 juni 2020 aangenomen amendementen en moties uitvoert. Enerzijds dient dit de geloofwaardigheid van het bestuur en zekerheid voor marktpartijen. Anderzijds dient dit de leefbaarheid in de Arnhemse wijken. Immers, bij voldoende ruimte voor verkamering en woningsplitsing, kan die ruimte ervoor zorgen dat nieuwe initiatieven, die onder de nieuwe regelgeving *aan de voorkant* getoetst worden, de concurrentie aangaan met twijfelachtige verhuurders.

Ten slotte gaat de AVV graag zo snel mogelijk de samenwerking aan met de gemeente en belanghebbenden, in lijn met de op 17 juni jl. aangenomen motie *Samenwerking tussen huurders, verhuurders en de gemeente*. Een dergelijke brede samenwerking tussen belanghebbenden, met als doel de leefbaarheid in de Arnhemse wijken te verbeteren, is nog nergens in Nederland gerealiseerd. Arnhem zou met een dergelijk project (over een langere periode van mogelijk enkele jaren) landelijk een positief voorbeeld kunnen zijn en hiermee een trend kunnen zetten.

Met vriendelijke groet,

Donny Verboom
Voorzitter Arnhemse Verhuurders Vereniging
avv@verhuurdersvereniging.nl

Van: Ronald Leissner
Verzonden: woensdag 7 oktober 2020
Onderwerp: facetbestemingsplan woningspliting en verkamering

Goede morgen Willem,

Ik had van de buren begrepen dat er vanavond over bovenstaande wordt vergaderd in de gemeenteraad.
Helaas kan ik hier niet bij zijn. Gisteren ochtend had ik reeds een gesprek met een opsplitsing haagdoornstraat 14 bijgewoond. En eerlijk gezegd voel ik en denk de buurtbewoners die echt geven om deze straat en wijk zich in de kou en in de steek gelaten. Het is blijkbaar te makkelijk om de boel op te kopen en vervolgens te verhuren. Maximaal zoals het maar kan in mijn beleving.
Ik had dit graag oa kenbaar willen maken. En hoop ook echt dat de 50 meter regel er voor deze wijk gaat komen. Laten we de wijk en straten leefbaar houden. Er zijn genoeg mensen die zonder bedoeling van verhuur of verkamering of opsplitsing een huis willen kopen. Voor nr 14 komen we misschien te laat maar hoop toch ten zeerste dat dit echt de laatste is in onze straat (want het stikt er van in deze straat). Nogmaals het woongenot en parkeer gelegenheid lijdt hier behoorlijk onder. En wat je ziet is dat leuke mensen die hier met plezier woonde de wijk verlaten door de komst van pandjesbazen die niks geven om deze straat of wijk. En slechts hun maandelijke inkomsten willen veiligstellen. Ik had graag willen spreken maar helaas door ploegenbedrijf vandaag niet in de gelegenheid. Hopelijk kunt u dit meegeven aan de heren van de raad.

Mvrgr Ronald Leissner

Van: Caroline Pronk
Datum: 7 oktober 2020
Onderwerp: Antw: vooraankondiging behandeling Facetbestemmingsplan Woningsplitsing en -verkamering

Sint-Marten en Sonsbeek-Zuid bestaan nagenoeg geheel uit appartementen. Deels zijn die appartementen verder opgesplitst in appartementen, of in kamers verhuurd.
Gevolgen:

- grotere doorstroom van bewoners,
- minder hechting met de wijk, minder gemeenschapsgevoel
- grootste parkeerdruk van Arnhem: meer auto's dan parkeerplaatsen, waardoor de parkeerproblematiek uitwaaiert over andere wijken
- dicht bij centrum, bij Arnhem Velperpoort én bij Arnhem Centraal, waardoor de wijk zeer aantrekkelijk is voor speculatie, verdere splitsing en kamerverhuur
- Sint-Marten is in het verleden al zwaar getroffen door woningsplitsing en krabbelt net weer een beetje op
- teloorgang van het monumentale karakter van woningen; sloop van originele elementen van binnen en buiten, waardoor ook herstel in een latere fase erg moeilijk wordt en de wijk dus moeilijk op kan krabbelen.

Sint-Marten/Sonsbeekkwartier lijkt van alle wijken het meest op het Spijkerkwartier. Het ligt dus toch voor de hand om daar tenminste dezelfde regels te hanteren als in het Spijkerkwartier.

Met vriendelijke groet,
Caroline Pronk

Geachte raad,

Ik ben Ton Boelens en richt me tot u na overleg met mijn buurt Elderhof.

We zijn blij met het feit dat we na twee jaar contact met alle mogelijke instanties een plan mogen zien. Het zal u niet ontgaan zijn dat wij dit een door een motie geamputeerd plan vinden. Uiteraard zijn we tevreden over de kwaliteitseisen die straks bij vergunning van toepassing zijn. We zien ons op dat punt ook zeker niet als tegenstanders van de insprekers die hier komen pleiten voor een goede priis/kwaliteit van kamers.

Het plan zonder spreidingcriterium is voor ons, met onze achterban van alle politieke gezindten onbegrijpelijk, geamputeerd zoals ik al zei.

En waarom? Wij hebben de aangevoerde argumenten laten wegen.

1 Er is geen enkel bestuursrechtelijk probleem ook al is de nul meting (stippenkaart) nog niet compleet.

2 Een blokkade op verkamering is het ook niet. Als je de stad wil verkameren met 50 m onderlinge afstand kun je zeker 10 X meer kamers creëren.

Wat speelt er dan eigenlijk?
Als ondernemers, die hun geld verdienen met verkamering en splitsing, lobbyen voor zo weinig mogelijk regulering is dat best te volgen. Ook als raadsleden vinden dat die invalshoek zwaar moet wegen, prima, maar wel open en eerlijk graag. Alstublieft geen rookgordijnen en semi juridisch beweringen. Dat tast het imago van de politiek onnodig aan.

Met dit geamputeerde plan is Arnhem een vreemde eend in de bijt, met regulering zonder spreiding en/of maximalisatie norm. Onze wijken zijn daarmee minder beschermd dan landelijk gangbaar is. We zijn toch geen vrijplaats voor ongebreidelde huisjesmelkerij en onze wijkbewoners zijn toch geen tweederangs burgers?

Geachte raad: Breng het plan op orde met spreidingseisen.

Notitie

Inspraak Facetplan Woningsplitsing en Verkamering

Datum:	7 oktober 2020
Aan:	De gemeenteraad van Arnhem
Van:	Max Philippens – senior bewonersadviseur

Goede avond dames en heren…

Ik ben Max Philippens en werkzaam bij Stichting het Huurdershuis. Het Huurdershuis draagt zorg voor De Huurdersbalie en is daarmee sinds al meer dan 10 jaar een vertrouwd aanspreekpunt, informatiepunt en hulppunt voor de huurders in Arnhem op allerlei gebied. In nauw overleg met de wijkteams helpen en ondersteunen wij de huurders die erom vragen. Dit is u allen ongetwijfeld bekend.

Vandaag is nu procedure voor de vaststelling van het Facetplan Woningsplitsing en Verkamering aan de orde. Wij hebben kennisgenomen van de voorliggende stukken en hebben in eerder stadium ook vanwege onze rol in de Arnhemse huurmarkt over het onderwerp gesproken met de beleidsambtenaren. Wij complimenteren u met het gedegen werk dat aan deze stukken ten grondslag ligt.

De gemeente Arnhem wil met het voorstel de woningsplitsing en verkamering reguleren en daarmee beheersbaar maken. Naar onze mening is dat prima beleid. In dit verband zijn er punten, waarvoor wij aandacht vragen.

Veel huurders zijn vanwege persoonlijke en financiële omstandigheden op kamerbewoning aangewezen en dat blijkt in omvang alleen nog maar toe te nemen. Deze huurders willen graag bij bonafide en betrouwbare kamerverhuurders huren.

In de markt zijn echter ook minder bonafide of zelfs onbetrouwbare, kortom slechte huurbazen actief die het voor de huurders die op kamerbewoning aangewezen zijn, en zo indirect ook voor de bonafide huurbazen wel erg moeilijk maken. Dat is iets waar wij in onze praktijk geregeld mee te maken hebben.

Stichting Het Huurdershuis - Akkerwindestraat 1, kamer 0.17 - NL-6832 CR Arnhem
KvK Centraal Gelderland 41049407 · ING Bank NL13 INGB 0001 8232 89
De medewerkers van Stichting Het Huurdershuis doen hun best hun huurders en huurdersverenigingen zo goed mogelijk te adviseren en te ondersteunen. Indien u desondanks klachten heeft over de wijze waarop dit gebeurt, dan kunt u dit schriftelijk kenbaar maken aan de onafhankelijke Klachtencommissie van Stichting Het Huurdershuis, Antwoordnummer 2060, 6800 WR Arnhem.

Deze slechte huisbazen trekken zich immers niets of nauwelijks iets aan van noodzakelijke brandveiligheid en geluidisolatie, van gepaste huurprijzen, van milieu en afval (met verpaupering als gevolg), van goed onderhoud, enzovoort.

Vaak gehoorde klachten zijn, dat deze huurbazen niet juist omgaan met waarborgsommen en servicekosten, en met gebreken in de woningen, met vervelende consequenties voor de huurders van dien. Bovendien vertonen deze huurbazen in sommige gevallen zelfs grensoverschrijdend gedrag.

Al met al bezorgen deze huurbazen zo de kamerverhuur in Arnhem een slechte reputatie.

Om de geschetste problematiek aan te kunnen pakken vragen wij om bij de vaststelling van het facetplan onder meer volgende maatregelen goed te borgen of in te stellen:

1. De gemeente gaat beslist handhaven op zaken die zij kan handhaven.
2. De huurders en omwonenden worden (nog) meer geïnformeerd over hun rechten als huurders en omwonenden.
3. Er komt een lijst van betrouwbare kamerverhuurders, die potentiële kamerhuurders kunnen raadplagen.

Ik dank u voor de gelegenheid die u ons heeft geboden.

Stichting Het Huurdershuis - Akkerwindestraat 1, kamer 0.17 - NL-6832 CR Arnhem
KvK Centraal Gelderland 41049407 · ING Bank NL13 INGB 0001 8232 89
De medewerkers van Stichting Het Huurdershuis doen hun best hun huurders en huurdersverenigingen zo goed mogelijk te adviseren en te ondersteunen. Indien u desondanks klachten heeft over de wijze waarop dit gebeurt, dan kunt u dit schriftelijk kenbaar maken aan de onafhankelijke Klachtencommissie van Stichting Het Huurdershuis, Antwoordnummer 2060, 6800 WR Arnhem.

Tekst

Geachte raadsleden en fractievolgers,

Mijn naam is Menno Uphoff en ik ben hier namens studentenvakbond AKKU.

Als studentenvakbond willen wij dat Arnhemse studenten kunnen wonen in een goede en betaalbare kamer in een prettige buurt.

Wij horen ook de geluiden dat het in enkele delen van de stad helaas niet zo prettig meer is. Daarom begrijpen wij dat de gemeente meer grip wil krijgen op dit dossier.

In andere steden zien wij dat regelgeving op verkamering al snel grote gevolgen kan hebben. Voorzichtigheid is dan ook van groot belang. Te heftige regelgeving zoals de voorgestelde 50-meter regel schiet met hagel op de stad en raakt vooral studenten. Met te strenge regulering zit Arnhem in een aantal jaar met een tekort aan studentenkamers, net zoals veel andere steden. Ook verandert er dan niets aan de aanleiding van dit facetbestemmingsplan; foute verhuurders kunnen blijven zitten, en huurders blijven van hen afhankelijk.
Dit terwijl er zo veel mogelijk is op het gebied van goed verhuurderschap en de eisen die nu aan nieuwe verhuur worden gesteld.
AKKU wil de Raad dan ook bedanken voor het afwijzen van de 50-meter regel voor het grootste deel van de stad.
Beter is het om het gesprek aan te gaan. Het gesprek met de huurders, verhuurders en andere belanghebbenden in de stad.

Hier is al veel over gezegd en dat is mooi. Door goed overleg en regelgeving die ruimte geeft is er ook veel meer maatwerk mogelijk, waar iedereen blij van wordt.
Wij kijken uit naar de eerste datumprikker.

De weg naar dit plan toe hebben wij ervaren als een achtbaan die wij slechts door kieren hebben kunnen zien.
Door goed en regelmatig overleg met de stad kan deze baan in de toekomst hopelijk een stuk minder vaak over de kop.

Dankuwel

Geachte Raad en College van Burgemeesters en Wethouders,

Via deze weg roepen wij, de ondertekenende organisaties, op tot voorzichtigheid in het voorgenomen beleid rondom verkamering. Alle ondertekenende organisaties geloven dat studenten van Arnhem een leukere, gezellige en vooral ook hippere stad maken. Wij menen dat het college dit ook ziet. In 2016 sprak u zich nog uit over het belang van studenten voor de stad.[1] De 6000 studenten die Arnhem rijk is, vinden het een fijne plek om te wonen met een bruisend centrum en veel nabije natuur. Het is onze vrees dat dit in gedrang komt en het voorgenomen beleid grote problemen gaat veroorzaken met betrekking tot de aantrekkelijkheid van Arnhem als studentenstad.

Wij menen dat spreidingsmaatregelen die de hele stad beslaan hun doel zeker voorbij zullen schieten. Te strenge regelgeving brengt het aanbod van studentenhuisvesting op termijn in gevaar. In heel Nederland is het tekort aan studentenhuisvesting al in decennia niet zo groot geweest, maar juist in Arnhem is het relatief makkelijk om een kamer te vinden. Dat komt grotendeels door de particuliere aanbieders, die ongeveer 90% van het aanbod verzorgen. Onze vrees is dat de voorgenomen restricties op verkamering, zoals het op slot zetten van wijken met spreidingsmaatregelen, juist dit aantrekkelijke kenmerk van Arnhem zal ondermijnen. Dat dit zeker kan gebeuren, zien we aan steden als Leiden, Maastricht of Wageningen, waar de markt totaal op slot is gegaan.

Uiteindelijk zijn studenten hier de dupe van. Er is een trend zichtbaar waarin studenten minder en later op kamers gaan. Deze trend is mede ondersteund door het gebrek aan geschikte woonruimte, bijbehorende prijsstijgingen en ontmoedigingsbeleid[2]. Studenten worden hierdoor geschaad in hun persoonlijke ontwikkeling.

De voorgestelde regelgeving heeft zeker ook goede aspecten. Huurders, verhuurders en de stad zijn allemaal gebaat bij duidelijke afspraken over kwaliteit en verantwoordelijkheid. Daarentegen lossen spreidingsmaatregelen niets op van de huidige problematiek en schaden zij studenten. Juist de wijken nabij het centrum, waar studenten graag wonen, gaan op slot. Zo komt de student te wonen in een woonwijk met een totaal ander leefritme. Dat kan uiteraard niet de bedoeling zijn.

Gelukkig heeft een recente motie de meeste negatieve gevolgen al weggenomen.[3] Echter vinden wij het nodig om ons toch uit te spreken over onze zorgen, en voor het plezier waarmee we in Arnhem wonen. Als jongerenorganisaties vragen wij de gemeenteraad van Arnhem dan ook op om het centrum en de gehele stad open te houden voor studenten.

Ondertekend door:

STUDENTENVAKBOND AKKU

CDJA Gelderland

Jonge Democraten Arnhem - Nijmegen

JOVD Rijk van Nijmegen c.a.

JS Arnhem - Nijmegen

PINK! Afdeling Gelderland

Verenigde Studenten Arnhem

[1] nos.nl/op3/artikel/2108106-arnhem-wil-echte-studentenstad-worden.htm
[2] www.erasmusmagazine.nl/2019/02/05/studenten-gaan-later-op-kamers/
[3] httw.omroepgelderland.nl/nieuws/2474653/Geen-spreiding-Arnhemse-studentenhuizen

Ingekomen schriftelijke stukken van niet-insprekers

Hieronder volgen de berichten van inwoners van Arnhem over het facetbestemmingsplan Woningsplitsing en Verkamering binnen gekomen bij de griffie.

1	Goede morgen Willem, Ik had van de buren begrepen dat er vanavond over bovenstaande wordt vergaderd in de gemeenteraad. Helaas kan ik hier niet bij zijn. Gisteren ochtend had ik reeds een gesprek met een opsplitsing haagdoornstraat 14 bijgewoond. En eerlijk gezegd voel ik en denk de buurtbewoners die echt geven om deze straat en wijk zich in de kou en in de steek gelaten. Het is blijkbaar te makkelijk om de boel op te kopen en vervolgens te verhuren. Maximaal zoals het maar kan in mijn beleving. Ik had dit graag oa kenbaar willen maken. En hoop ook echt dat de 50 meter regel er voor deze wijk gaat komen. Laten we de wijk en straten leefbaar houden. Er zijn genoeg mensen die zonder bedoeling van verhuur of verkamering of opsplitsing een huis willen kopen. Voor nr 14 komen we misschien te laat maar hoop toch ten zeerste dat dit echt de laatste is in onze straat (want het stikt er van in deze straat). Nogmaals het woongenot en parkeer gelegenheid lijdt hier behoorlijk onder. En wat je ziet is dat leuke mensen die hier met plezier woonde de wijk verlaten door de komst van pandjesbazen die niks geven om deze straat of wijk. En slechts hun maandelijke inkomsten willen veiligstellen. Ik had graag willen spreken maar helaas door ploegenbedrijf vandaag niet in de gelegenheid. Hopelijk kunt u dit meegeven aan de heren van de raad. Mvrgr Ronald Leissner
2	Goedemorgen Willem, gister waren mijn buurman en ik aanwezig bij een hoorzitting van de algemene bezwaarschriftencommissie i.v.m ons bezwaarschrift tegen het besluit van 16 juni... Kreeg echter van andere buren te lezen in de buurtapp die ik met plezier heb opgericht hier in de straat , maar kwam er zo dus achter dat ik en dat er ook andere bewoners die geen papieren hebben gekregen .. maar er wel voor getekend hebben of gereageerd hebben ,er niet bij zijn vanavond Sinds 6 jaar woon ik in de Haagdoornstraat XX , en heb de laatste jaren met spijt in mijn hart moeten constateren, dat het woongenot in deze straat hard achteruit gaat. Enkele woningen zijn opgekocht door verschillende pandjesbazen en volgestouwd met Oost Europese gastarbeiders (de nummers X,XX,XX,XX) Andere woningen worden verhuurd en opgesplitst (al dan niet met toestemming/vergunning) zoals de nummers (XX,XX,XX,XX,XX,XX,XX) en verhuurd aan studenten , Oost Europese gastarbeiders, en zuiverder te noemen, andere woningen worden weer onderverhuurd. In een straat waar de huizen 50 onder 1 kap zijn, vooroorlogs gebouwd met de nodige geluidsoverlast en het gebrek aan parkeerplaatsen kan het togh niet zo zijn dat de gemeente oogluikend toestaat dat deze straat verloederd en hard achteruit gaat... Maar nu wordt oogluikend door de gemeente Arnhem toegestaan dat het woongenot van mensen hier of in een andere wijk /straat wordt verstoord.. Had er graag bij willen zijn maar heb die uitnodiging dus niet gehad helaas. M.v.g Sharon Zeevat
3	Geachte heer Lammers en Griffie van de Gemeente Arnhem.

	Gisteren kreeg ik van u bericht dat vanavond het facetplan woningsplitsing en verkamering in de raad behandeld wordt en dat er mogelijkheden zijn om in te spreken. Helaas heb ik door de late kennisgeving al een andere afspraak voor vanavond en kan ik niet aanwezig zijn. Ik wil de raad nogmaals nadrukkelijk vragen om de leefbaarheid in onze straat te bewaken. Zoals u in mijn zienswijzen kunt zien, zijn er reeds 15 huizen in de straat verhuurd aan Oost-Europese gastarbeiders, studenten en anderen. Ik heb diverse malen contact gehad met de gemeente over het aantal mensen dat in een huis geplaatst wordt, maar volgens de gemeente kan hier niets aan gedaan worden, omdat onze huizen niet voldoende kamers hebben om als kamerverhuurbedrijf in aanmerking te komen. Daarom wordt dit gezien als bijzondere woongroep. Dit komt de leefbaarheid in de straat niet ten goede. Er zijn miljoenen € in deze “Vogelaar”wijk gepompt, maar door de losse wetgeving en niet handhaven is dit mogelijk geworden. Dit gaat ten kosten van de huidige bewoners en de mensen die graag een betaalbaar huis willen kopen. Nu hebben de pandjesbazen en uitzendbureaus voor oost-europese arbeiders vrij spel en verloedert de buurt in snel tempo. Daarom vraag ik alleen de 50 meter regel toe te passen op heel Arnhem en niet alleen het Spijkerkwartier. Daarnaast vraag ik ook een wet aan te nemen dat huizen alleen bewoond mogen worden door de kopers van het huis. Ik wens u allen veel wijsheid om in dit geval op te treden voor de “gewone” Arnhemmer. Met vriendelijke groet, Cor en Gonny van Ingen,
4	Goedemiddag heer Lammers, Mijn bezwaar is nergens te vinden. Gisteren heeft de heer Ronald Leissner en mevrouw S. Zeevat online deelgenomen aan de hoorzitting van 11.00 uur. Ik zat bij mevrouw Zeevat en heb mee gevolgd. Alle stukken zie ik dat door elkaar gehutseld is. Mijn bezwaar zie ik een stukje voorkomen. Ik was blijkbaar laat met het indienen van mijn zienswijze in augustus. Ik heb begrepen dat er vanavond (woensdag 7 oktober) in de gemeenteraad een informatieve ronde plaatsvindt over het facetbestemmingsplan. Op deze avond kunnen raadsleden informatie inwinnen over het onderwerp. Belanghebbenden hebben dan ook de mogelijkheid tot inspreken. I.v.m. Covid-19 moet je je ook aanmelden, want er mogen niet veel mensen komen en daarom doe ik het per mail naar u toe, zodat u dit ook mee kan nemen vanavond. Sinds vele jaren (10) wonen wij in de Haagdoornstraat op nummer XX en hebben de laatste jaren met spijt in ons hart moeten constateren, dat het woongenot in deze straat hard achteruit is gegaan. Enkele woningen zijn opgekocht door “pandjesbazen ”en volgestouwd met Oost-Europese “gastarbeiders”. Andere woningen worden verhuurd en opgesplitst (al dan niet met toestemming/vergunning) aan studenten, Oost-Europese gastarbeiders, drugsgebruikers en zo verder te noemen. Er slapen zelfs mensen in schuurtjes, dit is toch mensonterend. Andere woningen worden weer onderverhuurd. In een straat waar de huizen “50 onder een kap” zijn, vooroorlogs gebouwd met de nodige ***geluidsoverlas***t en het gebrek aan ***parkeerplaatsen*** kan het toch niet zo zijn dat de gemeente oogluikend toestaat dat deze straat verloederd en hard achteruitgaat. Naast mij woning op nummer 8 zaten 6 á 7 personen (mannen) in zo klein huis. Per abuis ontdekte ik dat er een in de schuur sliep. Ik ben een alleenstaande moeder. Hier was ik echt van geschrokken. Slapen lopende nachten had ik. Hier is toen een melding van gemaakt. Op papier zat wat anders op dan wat er in de woning gebeurt.

	Nu gaat deze bezwaar over nummer XX en daarom maken ik ernstige bezwaar tegen het opsplitsen van de woning op nummer XX. Nu woon een man, vrouw met kind. Deze tijdelijk gezin heeft 2 bussen en 2 auto's in de straat staat. Gisteren was het gesprek. Eerlijk gezegd voel ik me als buurtbewoner die echt geeft om deze straat. Het is heel makkelijk de boel op te kopen door pandjesbazen en vervolgens vol te proppen en te verhuren. Ik maak op deze wijze kenbaar en hoop ook echt dat hier iets gedaan wordt. De wijken en straten moeten leefbaar zijn. Woningen moet ook goed onderhouden worden. Er zijn genoeg mensen die een normaal huis willen kopen die betaald baar zijn om te wonen zonder de bedoeling om te verkameren en te versplitsen en vervolgens te verhuren. Zonder dat ik in de gaten heb gehad is er een aantal woningen al verkamerd en verhuurd. Voor nummer XX ben ik ook te laat achter gekomen. Zag toevallig in de Gelderlander staan. Ik hoop dat dit nu echt stopt in mijn straat/wijk (want het stikt van de Europese gastarbeiders die amber Nederlands spreken en geen contacten hebben met de buren/wijk). ***Het woongenot en parkeergelegenheid lijdt heel heel erg onder***. Ik kan mijn auto na 17.00 uur (na werk) niet meer in de straat of langs het water parkeren. Wat je nu ziet is dat mensen die met plezier hier wonen/woonden weg gaan door de komst van pandjesbazen die niks geven om de straat en wijk. Ik ben nu ook geneigd om mijn huis te verkopen en elders te gaan wonen. In deze omgeving is niet voldoende leefruimte, parkeerruimte en woongenot voor zoveel mensen. Ik zou ook fijn vinden als de vergunning ingetrokken kon worden. ***Nogmaals het woongenot en parkeergelegenheden lijden hier behoorlijk onder.*** ***Hopelijk kunt u mijn verzoek meegeven aan de raadsleden.*** Mijn naam is mevrouw M. Mahadew Met vriendelijke groet, Mw. Mena Mahadew
5	Goedemiddag, Helaas kwam ik vanmorgen pas te weten dat er vanavond vergaderd wordt over het facetbestemmingsplan woningsplitsing/verkamering. Hierbij wil ik te kennen geven dat ik me erg zorgen maak over het splitsen/verkameren in mijn straat, de haagdoornstraat en daarom ben ik ook voor strengere maatregelen zoals in het spijkerkwartier. Er zijn hier al heel wat woningen verkamerd en gesplitst en dit komt de wijk niet te goede. Als je de straat inloopt zie je ze gelijk: slecht geschilderd, kranten voor de ramen, niet onderhouden tuin. Mijn buurman op 57 is zelfs verhuisd vanwege de overlast. Ik heb gelezen dat met bepaalde maatregelen het onderhoud misschien beter wordt gehandhaaft, maar de overlast blijft. Het zijn dunne muren, dus grotere kans op overlast bij veel mensen. Bovendien heb ik gelezen dat jullie starters woningen niet willen laten opkopen door huizen onder de 110m² niet zomaar een vergunning te geven. Helaas zijn deze woningen in de haagdoornstraat vaak net rond de 120m² en vallen ze er dus buiten, terwijl ze echt ideale starterswoningen zijn. 2 jaar geleden had ik als starter net genoeg kunnen lenen om mijn huidige woning te kopen, terwijl ik bovenmodaal verdien. Ik vind dan ook dat jullie dit beter moeten bekijken en malburgen mee moeten nemen onder de strengere maatregelen of dit woningoppervlakte moeten vergroten. Het te kort aan kamers in de stad komt misschien ook wel omdat mensen in kamers geen starterswoning kunnen vinden zoals in de haagdoornstraat, omdat deze worden opgekocht door investeerders. Hopelijk nemen jullie mijn mening mee in jullie besluit. Met vriendelijke groet, Carry Doeven
6	Goedemiddag, Langs deze weg willen wij nogmaals onze bezorgdheid uiten over het facetbestemmingsplan. Met inmiddels 15 woningen in onze straat die inmiddels verkamerd zijn vinden wij het niet verantwoord dat hier niet tegen opgetreden word.

	De leefbaarheid in de straat komt door overbewoning onder druk te staan,de bewoners van de verkamerde woningen dragen niet bij aan sociale contacten,onderhoud van tuinen en als de dakgoot van de woning valt bellen ze pas de eigenaar. En van die eigenaar hoeven we ook niks te verwachten want die gaat het slechts om de inkomsten. Ook de parkeergelegenheid in de straat is nu al te krap, het is in de avond niet meer mogelijk om in je eigen straat te parkeren. Wij verzoeken de gemeente Arnhem dan ook om op zijn minst de 50m regel te handhaven in onze mooie straat en de fragiele balans niet te verstoren met het toestaan van verdere verkamering. Met vriendelijke groet, Paul Glastra en Petra de Vries
7	Hoop dat deze brief/klacht meegenomen word in de gespreken over verkamering en overlast in Malburgen west Geachte Heer/Mevrouw, Na aanleiding van berichten die ik toevallig gelezen heb via buurtapp en waarvan enkele bewoners in onze straat blijkbaar brief hebben gehad maar de meeste mensen niks hebben ontvangen of laten weten , wat ik vreemd vind ! Daardoor is de reactie minimaal (waardoor de overlast ook niks lijkt) terwijl het probleem oa in onze straat en wijk veel groter is! De laatste jaren zou Malburgen zogenaamd een krachtwijk ipv achterstand en probleem wijk moeten worden was bedoeling vd gemeente , was bijna gelukt ook... maar helaas komt het afgelopen jaren steeds vaker voor dat in koopwoningen verkamering plaats vind en ook onderverhuur (vooral aan veel mensen uit oostblok die hier werken) , waardoor onze straat en wijk overlast, achterstallig onderhoud etc krijg en al ruime tijd heeft!! Dacht altijd dat je in koophuis ook zelf verplicht moest wonen? Niet dus blijkbaar aangezien de gemeente scheefhuren en onderverhuur goedkeurt! Alleen in spijkerbuurt worden regels wat aangescherpt maar hier dus niet, waarom deze willekeur? Dus hoop dat gemeente bij deze onze overlast serieus neemt en daar ook naar gaat handelen, voordat ze zelf weer de oorzaak worden van achterstandwijken en nog meer overlast.... Bvd C Laurentzen Bewoner van Haagdoornstraat Arnhem

Definitieve lijst met insprekers

1	Donny Verboom	Arnhemse Verhuurders Vereniging
2	Ton Boelens	"Onze Wijk"
3	Menno Uphoff	AKKU Studentenvakbond
4	Max Philippens	Stichting Het Huurdershuis
5	Frank van Rooijen	Stichting KKVV
6	Anneke Gerritsen	
7	Xander de Kievit	
8	Jan Smit	Werkgroep Verkamering van het Spijkerkwartier
9	Bert Lensink	
10	Salvo D'Agata	
11	Caroline Pronk	

GEMEENTE Arnhem

Besluit van 28 oktober 2020

Zaaknummer 482821

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 23 juni 2020, nummer: 482821;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem vast te stellen als kader voor de verdere uitwerking van concrete bouw- en inrichtingsplannen.

De griffier, De voorzitter,

Gemeenteraad Arnhem

VERWORPEN

Bij elkaar op	28 oktober 2020
Bij de bespreking van	Vaststellen van de Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem
Motie van	Maarten Venhoek - D66 Hans Eliëns - Partij voor de Dieren Jan Hutten - CDA
Titel van de motie	AKZO- en Merwede-terrein
Nummer Zaaknummer	**20M232** 482821

Onderstaande raadsleden stellen de raad voor om in de vergadering van 28 oktober 2020 een besluit te nemen om geen onomkeerbare besluiten of werkzaamheden uit te voeren aan de Vosdijk of een mogelijk nieuw te maken spoorviaduct aan de zuidzijde van het AKZO-terrein voordat de gebiedsvisie Merwedeterrein door de raad is vastgesteld.

De aanleiding is dat door de raad nu een besluit genomen gaat worden over de gebiedsvisie voor het AKZO-terrein. Voor de ontsluiting hiervan is de Vosdijk een belangrijke noord-zuid georiënteerde verkeersader, die echter ook van belang is voor de ontsluiting van het Merwedeterrein. Ook door de nieuwe beoogde onderdoorgang aan de zuidzijde van het AKZO-terrein ontstaat mogelijk een wisselwerking met het Merwedeterrein.
Door dit voorstel aan te nemen worden er geen onomkeerbare stappen genomen, en kunnen de belangen van zowel het AKZO-terrein als het Merwedeterrein voor deze ontsluitingen in samenhang gewogen worden.

Omdat we weten dat:

- Er op dit moment gewerkt wordt aan een gebiedsvisie voor het Merwedeterrein

Omdat we vinden dat:

- De gebiedsvisies voor het AKZO-terrein en het Merwede-terrein in samenhang beoordeeld moeten worden

Daarom vraagt de gemeenteraad aan het college om/verzoekt het college om/roept het college op om:

- Geen onomkeerbare besluiten te nemen over de Vosdijk of het beoogde nieuwe spoorviaduct aan de zuidzijde van AKZO-terrein voordat de gebiedsvisie Merwedeterrein door de raad is vastgesteld.
- Door te gaan met de planontwikkeling voor het AKZO-terrein zodat er geen onnodige vertraging ontstaat.

En gaat over tot de orde van de dag.

Maarten Venhoek - D66
Hans Eliëns - Partij voor de Dieren
Jan Hutten - CDA

VERWORPEN

Voor 12

Tegen 22

Motie "AKZO- en Merwede-terrein" (20M232)

GROENLINKS	0	6
Coenders		
Prinsen		
Navis		
Dolsma		
Gemici		
Simonis		
van der Loo		

Arnhemse Ouderen Partij	1	0
Wiggers		

ChristenUnie	0	2
Becker		
Nede		

VVD Arnhem	0	6
Combée		
Pape		
Kalthoff		
van Es		
Maref		
Loos		

CDA Arnhem	2	0
van Dillen		
Hutten		

DENK / Verenigd Arnhem	0	1
Usta		
Aydemir		

D66	4	0
Andeweg		
Loor		
Venhoek		
van Ommen		
van Iperen		

Arnhem Centraal	1	2
van der Laak		
Manders		
Kraaijenbrink		

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Arnhem	2	0
de Groot		
Eliëns		

PvdA	0	4
Greving		
Bouma		
de Vries		
Visser		

SP	2	0
Elfrink		
Çetintaş		
Dobbe		

Partij voor de Vrijheid	0	1
Verheij		
Sanders		

Totaal 34

Vaststellen van de Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem

Zaaknummer :	482821
Potefeuillehouder:	C. Bouwkamp

Resultaat van bespreking:

Aanwezig
De raadsleden/fractievolgers Kraaijenbrink (AC), Eliëns (PvdD), Zijlstra (CU), Bouma (PvdA), Maref (VVD), Van der Loo (GL), Andeweg (D66), Van den Broek (CDA), Dilekci (DENK/Verenigd Arnhem) en Van Plateringen (Arnhemse Ouderen Partij).
De fracties van SP en PVV waren niet bij de beraadslaging aanwezig.

Bespreking
De fracties van D66 en de Partij voor de Dieren kondigen een motie aan met als bedoeling om ten aanzien van de zuidelijke ontsluiting van het gebied geen onomkeerbare stappen te zetten zolang de samenhang met de nog te ontwikkelen visie op het Merwedeterrein niet is aangebracht.
Diverse fracties overwegen een dergelijke motie te ondersteunen.

Conclusie

Gezien er slechts één motie is aangekondigd leidt de raadskamer het voorstel door naar de besluitvormende fase.

De griffier,

J. Kersten

De voorzitter,

K. Kalthoff

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 482821

Onderwerp: Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem

Voorstel

1. De Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem vast te stellen als kader voor de verdere uitwerking van concrete bouw- en inrichtingsplannen.

Inleiding

Op 11 september 2019 werd in de informerende en meningsvormende raadsbehandeling gesproken over de nieuwbouw van het ROC Rijn IJssel op het AKZO-terrein. Tijdens deze raadsbehandeling kwam de behoefte aan een gebiedsvisie voor het AKZO-terrein ter sprake. Het college heeft naar aanleiding daarvan het initiatief genomen tot een gebiedsvisie voor het AKZO-terrein.

De gebiedsvisie ligt nu voor. Het is een compact en beeldend document. Het is géén uitgewerkt plan, maar een visie op hoofdlijnen. Het geeft kaders aan de gemeente Arnhem, ontwikkelaars, omwonenden en andere belanghebbenden, voor de verdere uitwerking van concrete bouw- en inrichtingsplannen.

Zoals aangegeven in een memo van wethouder Bouwkamp aan raadsleden en fractievolgers van 19 september 2019 wordt het gebied van de visie globaal begrensd door de Velperweg, de Vosdijk, de spoordijk van de spoorlijn naar Zutphen en de Beeldhouwerstraat. Ontwikkelingen die daarbuiten spelen en van invloed kunnen zijn op het gebied, zijn uiteraard wel meegenomen in de studie. De gebiedsvisie is zoals toegezegd in de memo tot stand gekomen met inbreng vanuit omwonenden en belanghebbenden.

Beoogd effect

Afstemming en samenhang van ontwikkelingen op het AKZO-terrein ten behoeve van Arnhemse ambities en duidelijkheid voor belanghebbenden.

Argumenten

1.1 Op en rond het AKZO-terrein spelen veel ontwikkelingen in verschillende stadia die om richting en samenhang vragen.

Zo komen er appartementen in het voormalige ING-kantoor, komt het ROC Rijn IJssel met vier opleidingen naar het voormalige AKZO-terrein en is het voormalige Novartis-pand aan de Velperweg gekocht door Ter Steege. Ook wordt er op dit moment volop gewerkt aan de verbouwing van het voormalige kantoor van Teijin, dat hier gevestigd zal blijven.

Arnhem GEMEENTE

Achter de getransformeerde kantoorgebouwen van De Enk ligt een voormalig fabrieksterrein nog te wachten op verdere ontwikkeling. Dit terrein is na de sloop van bedrijfsgebouwen nu onbebouwd en fungeert hoofdzakelijk als parkeerterrein. Een groot gedeelte van dit onbebouwde terrein is in eigendom van Klokgroep BV en BPD Ontwikkeling BV. Op dit terrein zijn Klok en BPD van plan om woningen te realiseren.

1.2 Het AKZO-terrein is een uitgelezen kans voor het realiseren van Arnhemse ambities.

Het AKZO-terrein is een binnenstedelijke ontwikkellocatie van formaat, zoals op dit moment in Arnhem verder niet te vinden is. Het biedt een unieke kans om nieuwe, hoogwaardige, duurzame en onderscheidende stedelijkheid aan Arnhem toe te voegen. De locatie heeft nu nog in de basis de belevingswaarde van een bedrijventerrein. De klassieke monofunctionele bedrijfsfunctie op een afgesloten terrein moet transformeren naar vormen van wonen, bedrijvigheid en onderwijs met een verbeterde ontsluiting en aanhaking aan de stad.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De gebiedsvisie is eerder een sluitstuk dan een start van ontwikkelingen.

Het voormalige bedrijventerrein van de AKZO aan de Velperweg, is in het afgelopen decennium drastisch veranderd. Het voormalige hoofdkantoor van AkzoNobel (Grote en Kleine Enk), is getransformeerd tot onder meer een appartementencomplex en een bedrijfsverzamelgebouw. Met de transformatie van dit beeldbepalende gebouw en het realiseren van een nieuw woongebiedje (Novalaan en Novahof) dat aantakt op de Oude Velperweg, is de herontwikkeling van deze locatie jaren geleden van start gegaan. Een deel van het voormalige bedrijventerrein heeft zijn functie behouden. De resterende bedrijfsbebouwing is gesitueerd langs de Vosdijk.

De grootste opgave in het gebied, waar tot op heden nog geen kaders voor zijn vastgesteld, is de ontwikkeling van woningen door Klok en BPD op het voormalige fabrieksterrein. In de praktijk zal de gebiedsvisie daarom vooral betekenis hebben voor deze ontwikkeling. De visie richt zich daarom hoofdzakelijk op de (verdere) ontwikkeling van het voormalige AKZO-terrein. Ontwikkelingen in de directe omgeving worden hierbij zeker betrokken, maar zijn als zodanig geen deel van het plangebied van deze visie.

1.2 Parkeren voor bestaande functies legt een grote ruimteclaim op het gebied.

Het 'laadvermogen' van het te ontwikkelen gebied zal in de praktijk voor een groot deel afhangen van de oplossing voor het parkeren (zie paragraaf mobiliteit). Naast de parkeeropgave voor de nieuwe woningen, blijft een groot aantal parkeerplaatsen nodig ten behoeve van de bedrijfs- en onderwijsfuncties op het terrein. Deze forse parkeeropgave zal moeten worden opgenomen in een overkoepelend en samenhangend stedenbouwkundig plan voor het hele terrein, dus over de eigendomsgrenzen heen.

Participatie

Bewonersavonden voorafgaand aan de gebiedsvisie
Voorafgaand aan de gebiedsvisie heeft ROC Rijn IJssel gedurende het vergunningenproces op meerdere momenten overleg gevoerd met de diverse bewonerscommissies. Op 14 februari 2019 is er een inloopavond georganiseerd. Op deze avond hebben ca 100 bewoners zich laten informeren. De bezoekers staan positief tegenover ontwikkeling van het AKZO-terrein. Zij maken zich echter zorgen over de toename van de diverse verkeersstromen. Mede naar aanleiding van deze avond heeft de gemeente opdracht gegeven voor een integraal verkeersonderzoek.

Woensdag 21 augustus 2019 heeft de gemeente een inloopavond georganiseerd om de resultaten uit dit verkeersonderzoek te delen. Deze avond is door ongeveer 100 à 120 bewoners bezocht. De zorgen bij de omwonenden over de verkeersdruk zijn niet volledig weggenomen, het feit dat de gemeente het onderzoek heeft uitgevoerd werd gewaardeerd. Op de avonden waren naast het ROC en de gemeente ook Ping Properties, Klok en BPD en Teijin vertegenwoordigd.

Stuurgroep Rondom Enka
Bewoners uit de verschillende buurten rond het AKZO-terrein en op het terrein zelf (VVE De Grote Enk) hebben zich verenigd in de Stuurgroep Rondom Enka. Met hen zijn zowel door het ROC Rijn IJssel als door de gemeente gesprekken gevoerd over de ontwikkelingen op het AKZO-terrein.

Op 14 november 2019 is door gemeente met de Stuurgroep gesproken over de uitgangspunten voor de gebiedsvisie en over het proces daarnaartoe. Een eerste concept van de gebiedsvisie is op 23 december 2019 met hen gedeeld, en op 9 januari besproken. Naar aanleiding hiervan is de visie verder aangescherpt en verwerkt tot een tweede concept. Dit tweede concept is op 19 februari jl. gedeeld met de Stuurgroep. Verslagen van de overleggen zijn als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

Bewonersavond 2 maart 2020
De concept gebiedsvisie is gepresenteerd aan circa 200 omwonenden. De aanwezigen konden op deze avond na de plenaire presentatie bij informatiepanelen in gesprek met ambtenaren van de gemeente, en met stakeholders zoals Rijn IJssel, Ping Properties en Ter Steege (Novartis-locatie). Aanwezigen hebben gelegenheid gekregen ter plaatse te reageren door middel van reactieformulieren en geeltjes op de panelen. Tot 16 maart kon er per mail gereageerd worden. Alle reacties, en wat hiermee is gedaan, zijn verwerkt in een reactiedocument. Zie hiervoor de gebundelde bijlage bij dit voorstel.

Voorafgaand aan, en op de avond op 2 maart heeft een aantal bewoners een voorstel gedeeld voor een nieuwe tunnel voor alle soorten verkeer onder het spoor tussen AKZO- en Merwedeterrein. Dit voorstel is bijgevoegd en is opgenomen in het reactiedocument.

Tezamen met alle stakeholders hebben de circa 60 geïnteresseerden die op de bewonersavond van 2 maart een e-mailadres hebben achtergelaten, de visie en de reactienota ontvangen.

Overige stakeholders
Het tweede concept van de gebiedsvisie van 19 februari was tevens de basis voor overleg met verschillende eigenaren op het terrein, te weten Klok en BPD, Ping Properties, Cocon en ROC Rijn IJssel, Ter Steege (Novartis) en Borghese (High Park). VVE De Grote Enk is al vertegenwoordigd in de

Stuurgroep Rondom Enka. De eigenaren ondersteunen nut en noodzaak van een gebiedsvisie. In het bijzonder met Ping Properties en Klok/BPD is gesproken over de noodzaak van een goede onderlinge afstemming en samenwerking bij de ontwikkeling van het fabrieksterrein. Met Klok/BPD is vooral doorgesproken over het stedenbouwkundig concept.

Fietsersbond
Maandag 6 april 2020 heeft de Fietsersbond Arnhem in een gesprek een reactie op de gebiedsvisie gegeven. De visie is naar aanleiding hiervan op een aantal onderdelen aangepast. De aandachtspunten en een verslag van dit gesprek zijn als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

In de gebundelde bijlagen bij dit raadsvoorstel zijn opgenomen:
- Gespreksverslagen Stuurgroep Rondom Enka van 14-11-2019 en 09-01-2020
- Reactiedocument bewonersavond gebiedsvisie AKZO-Enka 02-03-2020
- Voorstel van bewoners voor een tunnel onder het spoor
- Verslag gesprek en kaartje met aandachtspunten Fietsersbond Arnhem

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties. De gebiedsvisie biedt kaders voor ontwikkelingen, maar is géén uitvoeringsprogramma.

Uitvoering

De gebiedsvisie geeft vanaf het moment van vaststelling kaders voor de verdere uitwerking van concrete bouw- en inrichtingsplannen aan de gemeente Arnhem, ontwikkelaars, omwonenden en andere belanghebbenden. Voor die uitwerkingen (in de vorm van bijvoorbeeld een stedenbouwkundig plan, de aanpassing van het bestemmingsplan en een bouwvergunning) gelden de reguliere (vaststellings-)procedures, waarbij omwonenden en belanghebbenden hun inbreng moeten kunnen geven.

Communicatie

De omwonenden zijn via een brief geïnformeerd over de door het college vastgestelde visie met een link naar www.arnhem.nl

Het vastgestelde visiedocument is de basis voor verdere planvorming. Communicatie zal verbonden zijn aan die verdere planvorming. Met onder meer de Stuurgroep Rondom Enka zullen afspraken gemaakt worden over hun rol en betrokkenheid bij het vervolg.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad
- Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem
- Gebundelde bijlagen m.b.t. participatie

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer 482821

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 23 juni 2020, nummer: 482821;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem vast te stellen als kader voor de verdere uitwerking van concrete bouw- en inrichtingsplannen.

De griffier, De voorzitter,

Arnhem GEMEENTE

Gebiedsvisie AKZO-terrein

GEMEENTE Arnhem

Inhoud

1 Doel en plangebied van deze visie 4

2 Ontwikkelingen in de omgeving van het AKZO-terrein 6
2.1 High Park 6
2.2 Novartis 6
2.3 Merwedeterrein 7

3 Historie van het AKZO-terrein 8

4 De Arnhemse ambities 11
4.1 Aantrekkelijk wonen voor iedereen 11
4.2 Versterken economisch, creatief en cultureel klimaat 11
4.3 Ontwikkelen naar een gezonde, groene en duurzame stad 11
4.4 Vergroten van duurzame en innovatieve mobiliteit 11

5 Ambities voor het AKZO-terrein 12

6 Stedenbouwkundige opzet 13
6.1 Fabriekszone 14
6.2 Entreeplein Tivolilaan 15
6.3 Groenzone 15

7 Referentiebeelden 16
7.1 Architectuur 16
7.2 Parkeren 18
7.3 Openbare ruimte 19
7.4 Groenzone 20

8 Mobiliteit 21
8.1 Ontsluiting voor auto's 21
8.2 Loop- en fietsverbindingen 22
8.3 Openbaar vervoer 22
8.4 Parkeren 22
8.5 Vosdijk 23

9 Klimaatbestendigheid en duurzaamheid 24
9.1 Water 24
9.2 Hitte 25
9.3 Circulariteit 25
9.4 Energietransitie 25
9.5 Natuurinclusief 25

10 Overige omgevingsaspecten 27
10.1 Hinder van spoor en bedrijven 27
10.2 Bereikbaarheid brandweer/hulpdiensten 27
10.3 Bodem 27
10.4 Conventionele explosieven 28
10.5 Archeologie 28

Colofon 29

Foto vorige pagina: Luchtfoto van het gebied

1 Doel en plangebied van deze visie

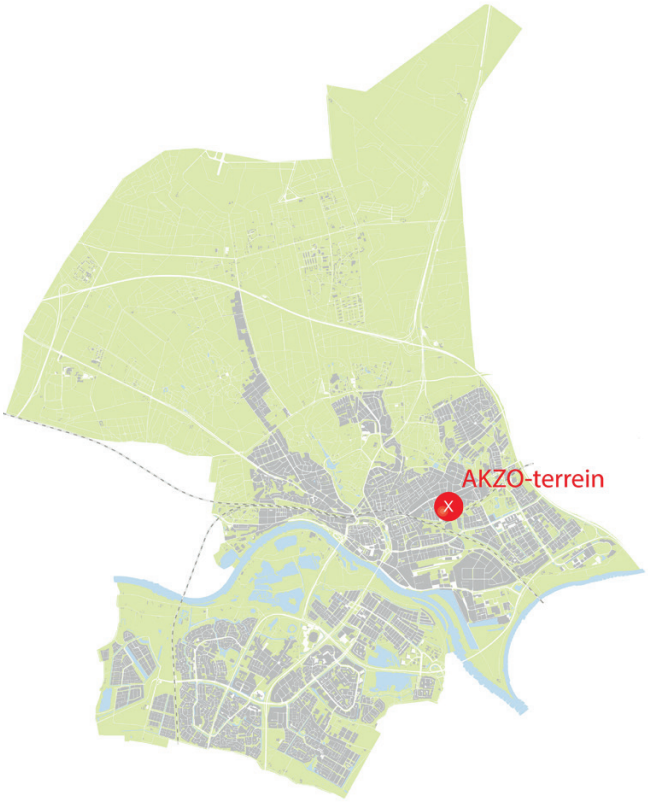

Ligging van het AKZO-terrein in Arnhem

Het voormalige bedrijventerrein van de AKZO aan de Velperweg in Arnhem, is in het afgelopen decennium drastisch veranderd. Het voormalige hoofdkantoor van AkzoNobel (Grote en Kleine Enk), is getransformeerd tot onder meer een appartementencomplex en een bedrijfsverzamelgebouw. Met de transformatie van dit beeldbepalende gebouw en het realiseren van een nieuw woongebiedje (Novalaan en Novahof) dat aantakt op de Oude Velperweg, is de herontwikkeling van deze locatie jaren geleden van start gegaan. Een deel van het voormalige bedrijventerrein heeft zijn functie behouden. De resterende bedrijfsbebouwing is gesitueerd langs de Vosdijk.

Op en om het voormalige terrein van de AKZO spelen veel ontwikkelingen. Zo komen er appartementen in het voormalige ING-kantoor, komt het ROC Rijn IJssel met vier opleidingen naar het voormalige AKZO-terrein en is het voormalige Novartis-pand aan de Velperweg gekocht door Ter Steege. Ook wordt er op dit moment volop gewerkt aan de verbouwing van het voormalige kantoor van Tejin, dat hier gevestigd zal blijven.

Achter de getransformeerde kantoorgebouwen van De Enk ligt een voormalig fabrieksterrein nog te wachten op verdere ontwikkeling. Dit terrein is na de sloop van bedrijfsgebouwen nu onbebouwd en fungeert hoofdzakelijk als een parkeerterrein. Een groot gedeelte van dit onbebouwde terrein is in eigendom van Klokgroep B.V. en BPD Ontwikkeling B.V. Op dit terrein zijn Klok en BDP van plan om woningen te realiseren.

Ligging van het AKZO-terrein in Arnhem-Oost

Wijken rond het AKZO-terrein

Om al deze ontwikkelingen goed op elkaar af te stemmen en om er samenhang in te brengen is deze gebiedsvisie opgesteld. Het is een compact en beeldend document. Het is géén uitgewerkt plan, maar een visie op hoofdlijnen. Het geeft kaders aan de gemeente Arnhem, ontwikkelaars, omwonenden en andere belanghebbenden, voor de verdere uitwerking van concrete bouw- en inrichtingsplannen.

De grootste opgave in het gebied waar tot op heden nog geen kaders voor zijn vastgesteld, is de ontwikkeling van woningen door Klok en BPD op het voormalige fabrieksterrein. In de praktijk zal de gebiedsvisie daarom vooral betekenis hebben voor deze ontwikkeling. Deze visie richt zich daarom hoofdzakelijk op de (verdere) ontwikkeling van het voormalige AKZO-terrein. Ontwikkelingen in de directe omgeving worden hierbij zeker betrokken, maar zijn als zodanig geen deel van het plangebied van deze visie.

Eigendom op het AKZO-terrein

Functies op het AKZO-terrein

2 Ontwikkelingen in de omgeving van het AKZO-terrein

2.1 High Park

Op het moment van schrijven van deze visie wordt het voormalige ING-kantorencomplex aan de Velperweg stapsgewijs getransformeerd. Er worden circa 450 appartementen, variërend van 25 tot 160 m^2 vloeroppervlak, en circa 5.000 m^2 aan commerciële ruimte gerealiseerd. Het terrein rond de bebouwing krijgt een groene, parkachtige inrichting.

Impressie van High Park

De herontwikkeling gebeurt in vier fasen:
Fase 1: Kruisgebouw (281 appartementen)
Fase 2: Oostgebouw (153 appartementen en 1.100 m^2 commerciële ruimte)
Fase 3: Kelders (ca. 4.000 m^2 commerciële ruimte)
Fase 4: Westgebouw (ca. 50 appartementen)

Nu de herontwikkeling van het Kruisgebouw in uitvoering is, start Borghese met de 2^e fase van het project, de transformatie van het Oostgebouw naar een tandartsenpraktijk op de begane grond en 153 daarboven gelegen woonappartementen. Bijna de helft van deze woningen zullen onder de huurliberalisatiegrens worden aangeboden. De appartementen vormen onderdeel van een voor Arnhem nieuwe woonconcept 'House of Arnhem'. Het concept is gericht op het aanbieden van betaalbare woonruimte met aandacht voor ontmoetingsmogelijkheden voor de bewoners.

Over de derde en vierde fase van deze ontwikkeling (Kelders Kruisgebouw respectievelijk Westgebouw) zijn op het moment van vaststellen van deze visie nog geen definitieve afspraken gemaakt.

2.2 Novartis

Op de hoek van de Velperweg – Raapopseweg in Arnhem was tot voor kort Novartis Pharma Nederland gevestigd. Ter Steege Gebiedsontwikkeling heeft de panden gekocht en is voornemens hier een mix van appartementen en grondgebonden woningen te realiseren. De gemeente staat in beginsel positief tegenover het realiseren van woningen op deze locatie. De planvorming moet echter nog starten.

Actuele ontwikkelingen rond het AKZO-terrein

2.3 Merwedeterrein

Aan de zuidkant van de spoorlijn Arnhem-Zutphen ligt een voor een groot deel nog onbebouwd bedrijventerrein. Momenteel wordt gewerkt aan een fasering- en ontwikkelscenario voor het Merwedeterrein waarbij alle belangen gewogen kunnen worden. Er is geen aanleiding om hier bij de ontwikkeling van het AKZO-terrein al rekening mee te houden. Behalve dat er voor het Merwedeterrein nog geen keuzes zijn gemaakt, heeft het terrein ondanks de nabijheid amper relatie met het AKZO-terrein doordat de gebieden van elkaar gescheiden zijn door de spoordijk.

Van potentiëel grote invloed op de ontwikkeling op het Merwedeterrein is de eventuele toekomstige realisatie van een ongelijkvloerse spoorkruising in 'spoorknoop Arnhem Oost'. De eventuele spoorkruising zal aangelegd worden in de 'oksel' van de splitsing van de sporen, waardoor er een impact zal zijn op het Merwedeterrein. Invloed op het AKZO-terrein is naar verwachting nihil. Wel biedt het mogelijk een kans voor de aanleg van een extra onderdoorgang voor voetgangers en fietsers onder het spoor tussen AKZO-terrein en Merwedeterrein. Deze onderdoorgang is als een reservering opgenomen op de visiekaart voor het AKZO-terrein (zie ook paragraaf 8.2).

3 Historie van het AKZO-terrein

In 1911 werd door J.C. Hartogs de N.V. Nederlandse Kunstzijdefabriek opgericht in Arnhem. In 1913 startte de produktie aan de Velperweg. Deze lokatie werd onder meer gekozen vanwege de aanwezigheid van kwalitatief goed en veel water. De fabriek in Arnhem werd de ENKA genoemd, dat staat voor Nederlandse Kunstzijdefabriek (de uitspraak van de letters NK leverde de afkorting eNKa op). In 1922 kwam er een grote fabriek bij in Ede. De naam van het bedrijf wijzigde na een samengaan met een Duits bedrijf in 1929, in Algemene Kunstzijde Unie (AKU). De naam ENKA bleef wel bestaan als een productnaam, bijvoorbeeld voor kunststof zemen. In 1969 volgde een fusie met Koninklijke Zout Organon, actief in onder andere chemie, geneesmiddelen en verf, en ging het bedrijf AKZO heten. In 1994 ging AKZO ten slotte op in het huidige AkzoNobel.

De Velperweg was van oudsher een uitvalsweg met voorname villa's en landgoederen. Het huidige AKZO-terrein is een samenvoeging van het landgoed Den Hartog, grond van het Sint Anthonie Gasthuis en het landgoed Fontanus. In de buurt, aan de andere zijde van de huidige Beeldhouwerstraat, stond boerderij de Eng. De kern van het AKZO-terrein is het voormalige landgoed Fontanus. In 1875 begon de toenmalige eigenaar ervan de uitverkoop en de verkaveling van het landgoed. In 1877 schonk hij de gemeente de toen pas aangelegde Tivolilaan. Van het oude landgoed Fontanus verkocht hij in 1881 en 1882 percelen grond waarop later een Orangerie en villa Fontanus zouden worden gebouwd. Villa Fontanus heeft nog tot 1958 op het AKZO-terrein gestaan. Het eeuwenoude huis Fontanus werd al in 1899 afgebroken.

De ENKA vestigde zich in 1911 aan de Vosdijk, waar een stuk grond werd verkregen van de gemeente Arnhem. Later kwamen ook de villa Fontanus, villa de Enk en ook andere mooie villa's (Kernheim, San Luca) in eigendom van de fabriek. Het terrein, gelegen op de grens tussen droge zandgrond en natte klei, werd opgehoogd met zand vanuit Alteveer. In het voorjaar van 1912 werden de fundamenten aangelegd van het eerste fabrieksgebouw, dat hetzelfde jaar werd voltooid. Nog voor 1915 werden plannen ontwikkeld voor een verdubbeling van de spincapaciteit en vergroting van het hoofdgebouw.

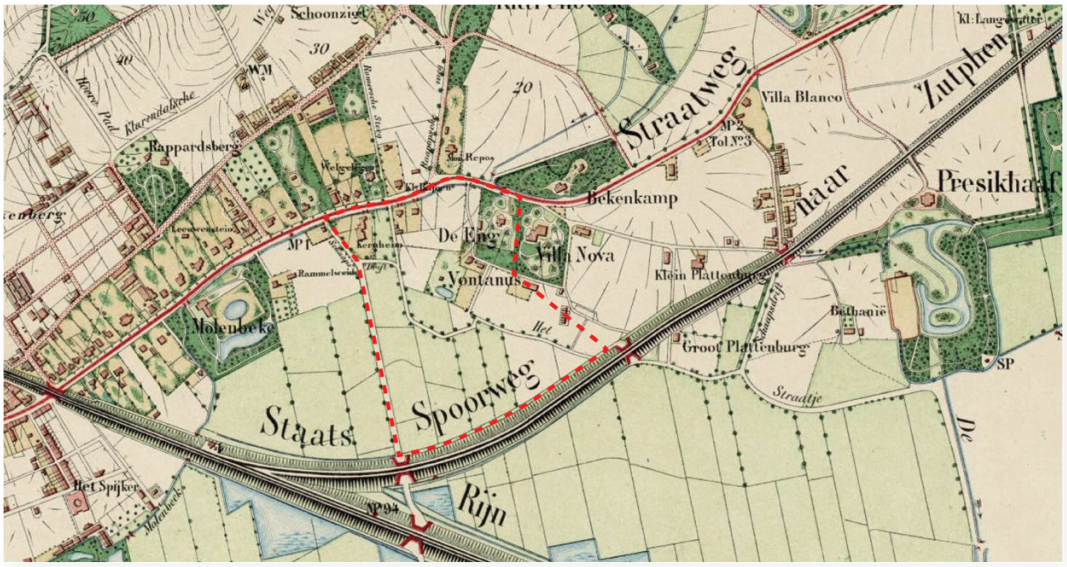

Het latere AKZO-terrein en omgeving op een kaart uit 1874

De ENKA groeide in korte tijd uit tot een zeer succesvolle onderneming, die vooral ook in de jaren '20 grootschalig werd uitgebreid. Tussen 1924 en 1928 werd het grote fabriekscomplex gerealiseerd. In de jaren '50 volgden opnieuw grote uitbreidingen binnen het complex. Met de groei van het bedrijf ontstond ook de behoefte aan een nieuw hoofdkantoor. De directie en administratieve afdelingen waren tot dan toe gehuisvest in onder meer enkele villa's aan de Velperweg. In 1955 werd begonnen met de bouw van een fors centraal kantoorgebouw, dat een prominente plaats kreeg aan de Velperweg, waardoor aan deze zijde enkele van de oude villa's moesten wijken, onder meer de villa's Fontanus en De Enk. Het evenwijdig aan de Velperweg gelegen gebouw was bestemd voor de directie en een aantal centrale diensten. De loodrecht op dit gebouw aansluitende achterbouw huisvestte de administratieve diensten.

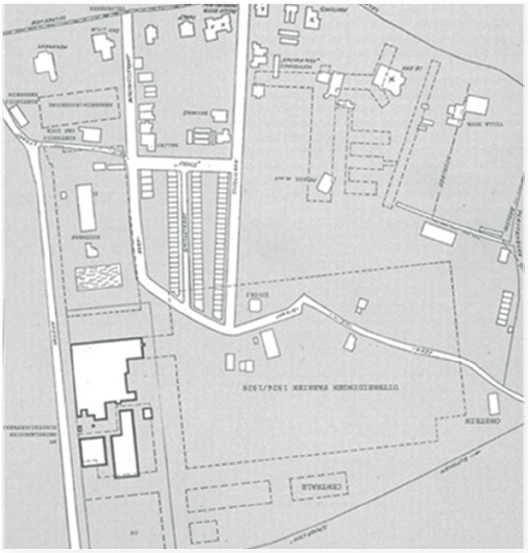

Situatie op het AKZO-terrein in 1917

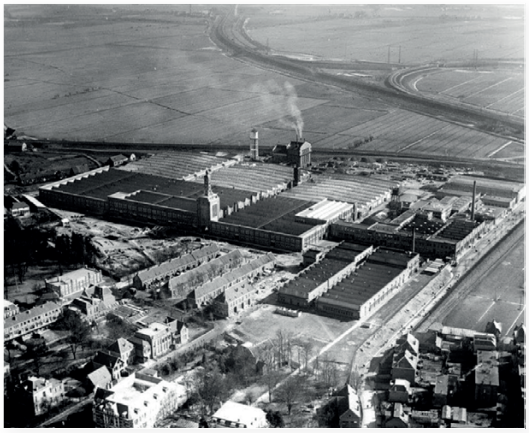

Luchtfoto uit 1929

Luchtfoto uit 1954

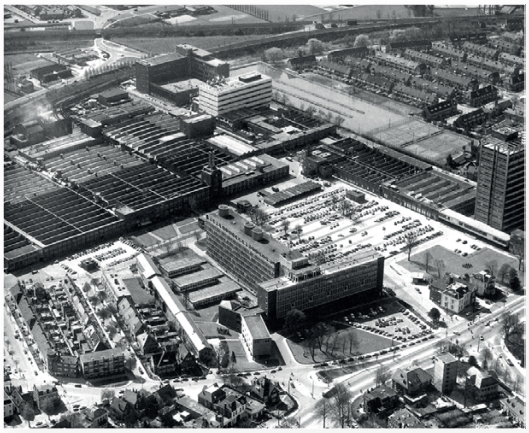

Luchtfoto uit 1968

Het gebouw is gelukkig behouden gebleven en heeft grote architectuurhistorische waarde als goed en betrekkelijk gaaf voorbeeld van een monumentaal kantoorgebouw uit de jaren ‘50 van de 20ste eeuw, gebouwd volgens de beginselen van het functionalisme, vermengd met de voor de architectuur van architect H.T. Zwiers zo kenmerkende decoratieve en expressieve motieven. Door zijn bijzondere verschijningsvorm, opvallende bouwmassa en prominente ligging is het kantoorgebouw een belangrijk beeldbepalend element voor het straatbeeld van de Velperweg. Het is tegenwoordig beschermd als rijksmonument. Het gebouwtje van de gehoorzaal aan de de Vosdijk is beschermd als gemeentelijk monument. Naast deze gebouwen uit de jaren 50 is er een drietal herdenkingsmonumenten als gemeentelijk monument beschermd.

In 1985 werd besloten tot de bouw van een nieuw hoofdkantoor, dat vanaf 1990 werd gerealiseerd na de sloop van de laatste villa’s San Luca, Iwalt en Bella Vista. Het is opgebouwd uit meerdere volumes, die verwijzen naar oorspronkelijke villabebouwingen aan de Velperweg. Het gebouwontwerp en de (her)inrichting van het voor- en binnenterrein werden op elkaar afgestemd middels een ontwerp van B. van Vliet van het Landschapsarchitectenbureau Buys & Van der Vliet.

Een deel van het terrein is in 2002 door AkzoNobel verkocht aan Velperparc B.V. (Klaassen/Bam), die een gedeelte heeft doorgeleverd aan Cocon vastgoed Management B.V. Het voormalig hoofdkantoor aan de Velperweg is inmiddels getransformeerd tot appartementen. Het is een van de eerste voorbeelden in Arnhem van de transformatie van een kantoorgebouw, waarna er nog vele zouden volgen. In 2016 verkocht AkzoNobel de rest van het terrein aan Ping Properties, die op zijn beurt een deel verkocht aan Klokgroep B.V. en BPD Ontwikkeling B.V.

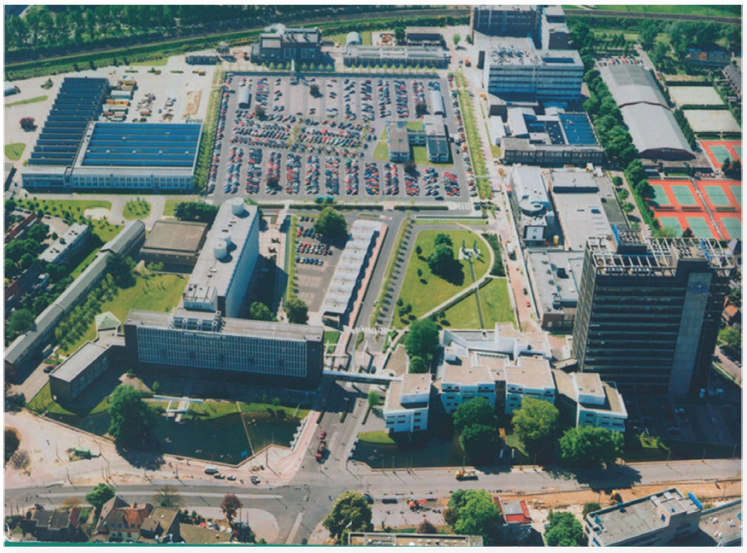

Luchtfoto rond 1990

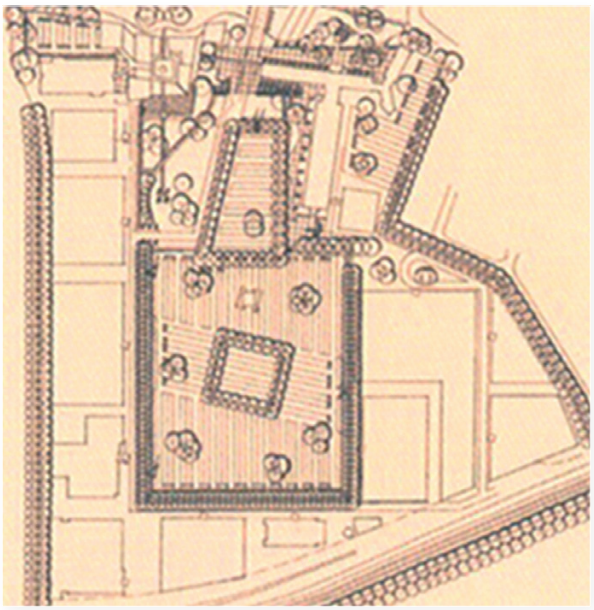

Inrichtingsplan voor het AKZO-terrein van Buys en Van de Vliet

Het AKZO-terrein is nauw verbonden met de stedenbouwkundige geschiedenis van Arnhem en is in het collectieve geheugen van de stad verankerd. De AKZO is een belangrijke economische pijler van Arnhem (geweest), en vele werknemers en stadsbewoners hebben herinneringen aan de fabrieks-lokatie aan de Velperweg. Het is een iconische plek voor Arnhem, en deze kwaliteit moet doorklinken in de nieuwe opzet van het gebied.

Het AKZO-terrein als hedendaags onderdeel van de landgoederen-zone langs de Velperweg

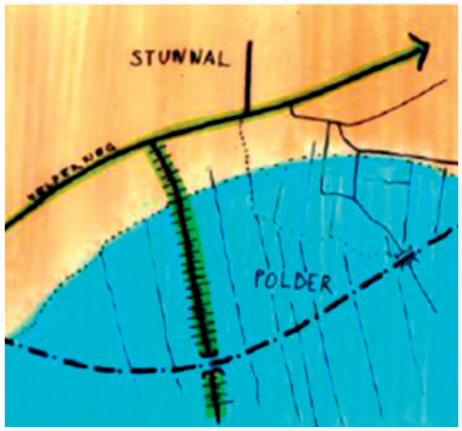

Ligging op de overgang tussen de zandgronden van de Veluwe en de klei van het rivierenlandschap

In 2007 werd er al een masterplan gemaakt voor het AKZO-terrein. De hoofdlijnen hiervan gelden nog steeds in 2020.

4 De Arnhemse ambities

4.1 Aantrekkelijk wonen voor iedereen

Arnhem gaat nog meer dan nu al gebeurt, inzetten op het realiseren van extra woningen in Arnhem. Daarvoor is onder meer de woondeal gesloten met Nijmegen en met het Rijk. De woondeal bevat afspraken over thema's die voor de hele regio van belang zijn. Die gaan vooral over de woningbouw en het versnellen daarvan. Maar ook over de betaalbaarheid van de woningen, hoe de woningbouw zo circulair mogelijk kan, hoe de leefomgeving groen wordt gehouden en hoe de leefomgeving wordt verbeterd. In de woondeal is onder meer afgesproken dat er tot 2040 in de regio 50.000-60.000 woningen gebouwd gaan worden, en dat er vooral wordt ingezet op betaalbare woningen.

4.2 Versterken economisch, creatief en cultureel klimaat

Arnhem zet in op een bedrijvige, ondernemende en aantrekkelijke stad, waar het voor ondernemers goed investeren is en voor de Arnhemmers goed wonen en werken is. Samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheid moet zorgen voor een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Ook wordt gestreefd naar een stad waar werkgevers én werknemers zich gehoord en bediend voelen in hun vraag naar goed opgeleide arbeidskrachten en passende arbeid, zodat steeds meer Arnhemmers de kans krijgen om mee te doen. De energietransitie kan een vliegwiel zijn voor innovatie, nieuwe bedrijvigheid en extra werkgelegenheid.

4.3 Ontwikkelen naar een gezonde, groene en duurzame stad

Arnhem is een aantrekkelijke stad. De kwalitatief hoogwaardige landschappelijke structuur met groen en water, vormt de basis voor de ontwikkeling van de stad. Door vergroenen van de stad maken we de stad aantrekkelijker, klimaatadaptiever en meer biodivers. In groen kunnen bewoners elkaar ontmoeten en groen nodigt bewoners uit om te bewegen. De stad moet gezond zijn, met schone lucht, waarin het ook voor onze kinderen en kleinkinderen nog prettig wonen is.
Waardevolle bomen en boomgroepen bepalen de karakteristieken van de stad, de wijk en de buurt. Het groen in de wijk vormt het karakter van de woonomgeving. De wet Natuurbescherming wordt in acht genomen voor werkzaamheden die effect kunnen hebben op de natuurwaarden. Bij de realisatie van (nieuw)bouw is natuur-inclusief bouwen het uitgangspunt.
Arnhem moet ook een stad met een schone economie worden die draait op schone energiebronnen zoals zon en wind. Daarom wordt vol ingezet op de strategie om Arnhem in 2050 onafhankelijk te laten zijn van fossiele brandstoffen. Doordat de stad blijft groeien, zijn er steeds meer grondstoffen nodig terwijl de voorraad afneemt. Duurzaamheid kan daarom niet zonder circulaire economie, waarin geen afval bestaat en grondstoffen steeds opnieuw worden gebruikt.

4.4 Vergroten van duurzame en innovatieve mobiliteit

Meer inwoners en meer woningen vraagt ook om extra aandacht voor de bereikbaarheid. Arnhem is een goed bereikbare, toegankelijke, aantrekkelijke en vitale stad en wil dat blijven. Om sociale en economische bereikbaarheid te waarborgen wordt naast onderhoud ingezet op het verbeteren van de voorzieningen voor fietsers, voetgangers en OV-reizigers, het verdelen van schaarse parkeerruimte in en rond de binnenstad en de bereikbaarheid van de economische kerngebieden in de stad en de regio. De focus ligt ook op de samenhang tussen mobiliteit en milieu/duurzame energie. Een voorbeeld hiervan is de koppositie van Arnhem op het gebied van elektrisch vervoer met de ontwikkeling van Trolley 2.0.

5 Ambities voor het AKZO-terrein

Het AKZO-terrein is een binnenstedelijke ontwikkellocatie van formaat, die op dit moment in Arnhem verder niet te vinden is. Het biedt een unieke kans om nieuwe, hoogwaardige, duurzame en onderscheidende stedelijkheid aan Arnhem toe te voegen. De locatie heeft nu nog in de basis de belevingswaarde van een bedrijventerrein. De klassieke monofunctionele bedrijfsfunctie op een afgesloten terrein moet transformeren naar vormen van wonen, bedrijvigheid en onderwijs met een verbeterde ontsluiting en aanhaking aan de stad.

Het voormalige fabrieksterrein zal hoofzakelijk een woonfunctie krijgen. De Arnhemse ambitie voor wat betreft wonen is om een goede, betaalbare en duurzame woning te hebben voor iedere Arnhemmer, in een omgeving die prettig en gezond is. Waar hittestress wordt tegengegaan door verkoelende bomen. Waar regenwater goed wordt opgevangen en meteen ten goede komt aan het groen in de buurt. En waarbij de stad voorbereid is op meer bewoners die in Arnhem hun thuis zoeken. En deze ambities moeten worden gerealiseerd zonder onze bestaande kwaliteiten en waarden aan te tasten.

Vertaald naar het AKZO-terrein betekent dit, dat er wordt gestreefd naar een functioneel veelzijdige en levendige woonwijk. Ingezet wordt op een programma met een substantieel aandeel woningen voor 1- en 2 persoonshuishoudens, vooral in de appartementen sfeer. Uit onderzoek blijkt dat hier in Arnhem grote behoefte aan is. Op stedelijk niveau is er al voldoende grondgebonden programma opgenomen in lopende planvorming en in ontwikkeling.

Dat wil overigens niet zeggen dat grondgebonden woningen en woningen voor andere doelgroepen geen deel van de mix kunnen zijn. Integendeel, er wordt in Arnhem gestreefd naar gedifferentieerde wijken en bevordering van de doorstroming op de woningmarkt. Bovendien is het voor de aanhaking bij de bestaande omgeving goed om een deel van de mix af te stemmen op doorstroming uit de aanliggende wijken.

Als het enigszins kan is daarom goedkope koop en eventueel middenhuur in de mix wenselijk. Uitgangspunt zou moeten zijn een mix van prijsniveaus, en een mix van doelgroepen (ouderen, starters, doorstromers, werkenden, studenten). Diversiteit in doelgroepen en woningtypologieën levert de basis voor een interessant woonmilieu. Afspraak in het coalitieakkoord is daarnaast om hierbij 30% sociale huur toe te voegen. Daarnaast is het uitgangspunt dat woningen levensloopgeschikt zijn. Uiteraard dient ook de openbare ruimte levensloopbestendig te zijn, zodat mensen onderdeel uit kunnen blijven maken van de maatschappij en de stad.

Om optimaal gebruik te maken van de stedelijke potentie van het AKZO-terrein kan binnen de kaders op het gebied van stedenbouw, milieu, verkeer en dergelijke een flink programma gerealiseerd worden. Dit mede gelet op de grote woningbouwopgave voor de stad als geheel, de ruimte op het terrein en de centrale ligging in de stad nabij onder meer goed openbaar vervoer en snelfietsroutes. Het aantal toe te voegen woningen is geen doel op zich en is afhankelijk van de stedenbouwkundige opzet en de woonkwaliteit die gerealiseerd kan worden. De kwaliteit bepaalt het aantal woningen, niet andersom.

Het 'laadvermogen' van het te ontwikkelen gebied zal in de praktijk voor een groot deel afhangen van de oplossing voor het parkeren (zie paragraaf mobiliteit). Naast de parkeeropgave voor de nieuwe woningen, blijft een groot aantal parkeerplaatsten nodig ten behoeve van de bedrijfs- en onderwijsfuncties op het terrein. Deze forse parkeeropgave zal moeten worden opgenomen in een overkoepelend en samenhangend stedenbouwkundig plan voor het hele terrein, dus over de eigendomsgrenzen heen. Binnen zo'n samenhangend stedenbouwkundig plan is gefaseerde uitvoering in de tijd denkbaar, op voorwaarde dat de realisatie van elke fase bijdraagt aan de uitvoering van het totaalplan en bovendien op zichzelf ook voldoende kwaliteit heeft en aan alle gestelde eisen voldoet.

6 Stedenbouwkundige opzet

Er zijn elementen die het AKZO-terrein nu al kwaliteit geven, waar goed op voort gebouwd kan worden. Zoals onder meer de karakteristieke gebouwen van De Enk, de prachtige waterpartij aan de Velperweg, het park in het binnengebied, de oude gehoorzaal aan de de Vosdijk en het portiershuisje aan de Beeldhouwerstraat. Het nieuwe hoofdkwartier van Teijin en de gebouwen van ROC RijnIJssel zullen daarnaast nieuwe identiteit toevoegen aan het gebied. Het AKZO-terrein is een iconische plek voor Arnhem, en deze kwaliteit moet doorklinken in de transformatie en nieuwe opzet voor het gebied. Bij de ontwikkeling van het gebied wordt verder gebruik gemaakt van kwaliteiten zoals de binnenstedelijke ligging, de ligging aan de verkeershoofdstructuur en de goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer.

Concept Openbare ruimte

Bebouwingsconcept

6.1 Fabriekszone

De Fabriekszone is een centraal in het plangebied gelegen terrein, dat refereert aan de historische contour van de AKZO fabrieken. Het ligt voor de hand om de de nieuwe ontwikkelingen op het AKZO-terrein op dit industriële verleden te enten. Het zichtbaar (of 'leesbaar') maken van historische structuren bij nieuwe ontwikkelingen is belangrijk voor een stad en kan een plek meer betekenis geven. Door gebruik te maken van historische patronen en referenties ontstaat er een gelaagdheid die de nieuwe woonwijk aantrekkelijker maakt.

Maar er zijn daarnaast ook praktische, functionele redenen om het industriële verleden als uitgangspunt te nemen. Zo vraagt het op bedrijven en onderwijs gerichte deel van het terrein aan de westzijde van de nieuw te ontwikkelen woonwijk, met een vrij grootschalig en functioneel karakter, om een robuust en samenhangend vormgegeven woonwijk. Door de woonwijk als totaal ensemble vorm te geven kan een sterk beeld worden gecreëerd dat kan concurreren met het grillige en grootschalige beeld langs de Vosdijk en de forse (voormalige) kantoorgebouwen aan de Velperweg. De historische referentie van het industriële karakter van de AKZO is daar een dankbare en bruikbare aanleiding voor. Het werken met ensembles betekent overigens niet een uniform gebruik van materiaal. Afwisseling in materiaal kan, mits goed ingezet, een buurt juist verrijken en verbijzonderen.

Bovendien is er een helder contrast in beleving wenselijk tussen de nieuw te ontwikkelen woonbuurt op het AKZO-terrein en de bestaande wijk Plattenburg. Reden hiervoor is onder meer dat de ontsluiting van het AKZO-terrein voor gemotoriseerd verkeer hoofdzakelijk via de Tivolilaan en Velperweg zal plaatsvinden. Het doorzetten van het beeld van een klassiek stratenpatroon met bouwblokken van Plattenburg, zou de 'leesbaarheid' van de stad voor de verkeersdeelnemers niet bevorderen.

Ook past een industriële uitstraling goed bij de ambitie om optimaal gebruik te maken van de stedelijke potentie van het AKZO-terrein door een flink programma te realiseren. Een dergelijke opzet leent zich voor een maat en schaal die een hoge dichtheid van woningen mogelijk maakt. Daarbij geldt dat een hoge dichtheid niet uitsluitend bereikt hoeft te worden door de maat in de hoogte te zoeken, maar vooral door een intensief en efficiënt gebruik van de ruimte. Ter illustratie: negentiende eeuwse stadswijken zonder echt hoge gebouwen, zoals het Spijkerkwartier of Sint Marten, hebben doorgaans een hogere woningdichtheid dan modernere wijken met flats. Hoogteaccenten die passen in de omgeving, het bestaande ensemble van gebouwen op het AKZO-terein, én rekening houden met het zicht vanuit bestaande woningen, zijn echter prima denkbaar.

Een op industriële referenties gebaseerde bouwtypologie en architectuur biedt aantrekkelijke aangrijpingspunten bij de vormgeving van de buurt: stoere gebouwen met daartussen schijnbaar willekeurig uitgespaarde openbare ruimte, in plaats van een strak stratenpatroon met daaraan bebouwing. Gebouwen vormen met elkaar een samenhangend ensemble en laten zowel variatie als eenheid zien. Het ensemble moet in visueel opzicht een zeker beslotenheid uitstralen, maar moet ook uitnodigend en toegankelijk zijn. Mede omdat de gebouwen stoer en fors mogen zijn, is het belangrijk dat de openbare ruimte een hoge verblijfskwaliteit heeft en een zekere geborgenheid biedt. Hierbij moet bijzondere aandacht worden gegeven aan een soepele, gelaagde overgang tussen privéruimte en de openbare ruimte.

De zone moet geen exclusieve enclave worden, maar een karakteristieke en toegankelijke woonbuurt. Veel groen en een grote verblijfskwaliteit van de openbare ruimte is noodzakelijk. Hierbij gaat het nadrukkelijk om kwalitatief groen, robuust genoeg om een functie te hebben in de klimaatadaptatie en groen dat ten dienste staat aan de verblijfskwaliteit in de wijk. Deze kwaliteit betreft niet alleen de grotere groenstructuren maar álle openbare ruimten.

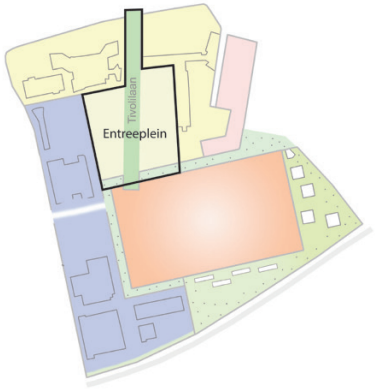

6.2 Entreeplein Tivolilaan

De gebiedsontwikkeling van het AKZO-terrein betreft vooral het binnengebied van de locatie, de fabriekszone. De gebouwen langs de Vosdijk en de Velperweg vormen een randzone waar men doorheen moet om in het achterliggende, enigszins verborgen, (woon)gebied komen. Onderdeel van deze randzone is de open pleinachtige ruimte tussen het kantoor AkzoNobel en het gebouw de Grote Enk. De pleinruimte met groen en verhardingsvlakken is een (toenmalig prijswinnend) ontwerp van het bureau Buys en Van de Vliet. De parkeerplaats maakte overigens ook onderdeel uit van het inrichtingsontwerp, net zoals de waterpartij aan de Velperweg.

Het ‘entreeplein’ met de Tivolilaan wordt de toekomstige publieke toegang voor de wijk. Dit is enerzijds een functioneel gegeven, anderzijds draagt het bij aan de genoemde icononische cultuurhistorische identiteit van het gebied. De wijk-entree moet daarom een bewust ontworpen onderdeel van de stedenbouwkundige opzet van het gebied zijn. Een passende inrichting van de Tivolilaan is voorwaarde voor de ontwikkeling van de Fabriekszone.

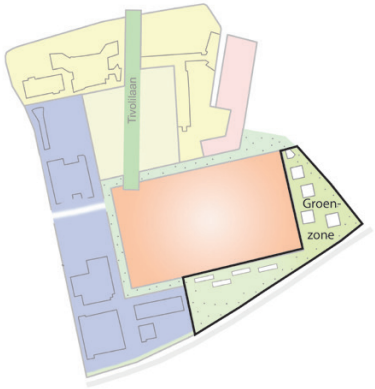

Voor de beleving van het entreeplein is het van belang dat de toegang via de Tivolilaan in visueel opzicht beëindigd wordt. Dat houdt in dat de bezoeker niet zoals nu nog het geval is naar de relatieve leegte van het parkeerterrein toe gaat, maar naar een duidelijk oriëntatiepunt aan het einde van de Tivolilaan. Dit kan een onderscheidend element zijn in een groter geheel van bebouwing, maar kan ook een los object zijn.

6.3 Groenzone

De Fabriekszone moet een samenhangend geheel vormen, dat zich visueel onderscheidt binnen de ruimtelijke opzet van het AKZO-terrein als geheel, en ‘leesbaar’ is als referentie aan de historische AKZO fabrieken. Door de omzoming met een groenzone wordt het contrast met de fabriekszone als centraal planmotief ondersteund. De groenbuffer vormt aan de oostzijde ook een passtuk in de aanhechting van het plangebied aan de wijk Plattenburg. De relatie met Plattenburg wordt gecreëerd door het bieden van een parkachtige groene gebruiksruimte. In deze groene ruimte kan bebouwing staan met een eigen bebouwingssignatuur met vrijstaande volumes, die zorgvuldig moeten zijn afgestemd op de ruimtelijke situatie aan de Beeldhouwerstraat. Het maken van bijvoorbeeld een klein aantal urban villa’s en eventueel wijkgerichte voorzieningen past hier prima. Het komt de stad, ook sociaal, ten goede als de veranderende AKZO-locatie goed aansluit bij de omliggende wijken.

De zone aan de spoorzijde vormt een introvert gelegen en in de basis groen gebied. Eventueel kan deze zone mede benut worden voor inpassing van bebouwing, op voorwaarde dat de beleving van de zone als geheel groen is. Ook moet er rekening mee gehouden worden dat de spoorzone voor een deel ook een ecologische verbindingzone voor dieren is. Zo worden de groengebieden Thialf e.o. en de groene zones langs het spoor en park Presikhaaf met elkaar verbonden. Met inachtneming van deze functie van een strook groen langs het spoortalud, is het in ruimtelijk opzicht denkbaar dat groene buffer van de spoozijde 'omklapt' naar de noordzijde van de fabriekszone, als dit een beter plan blijkt op te leveren.

7 Referentiebeelden

7.1 Architectuur

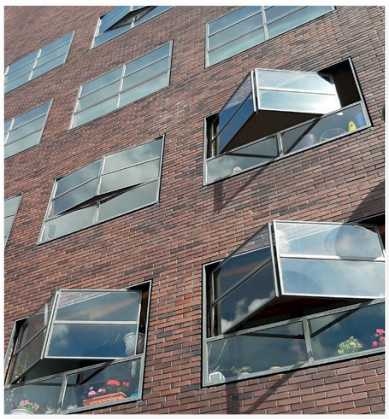

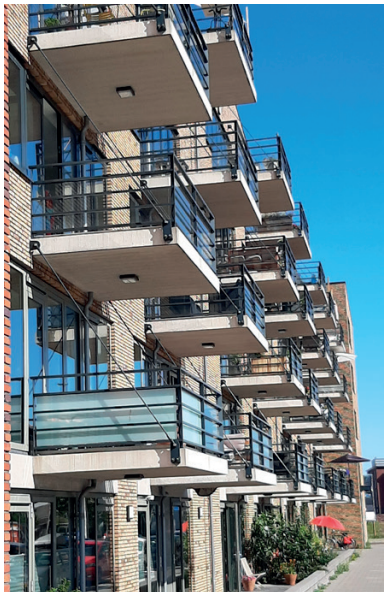

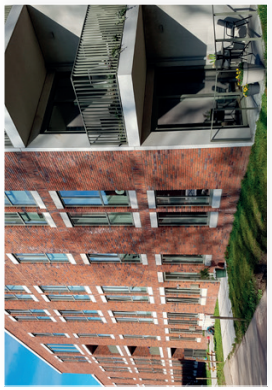
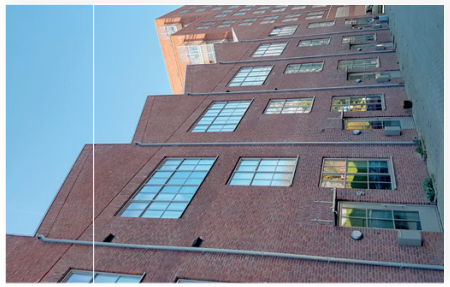
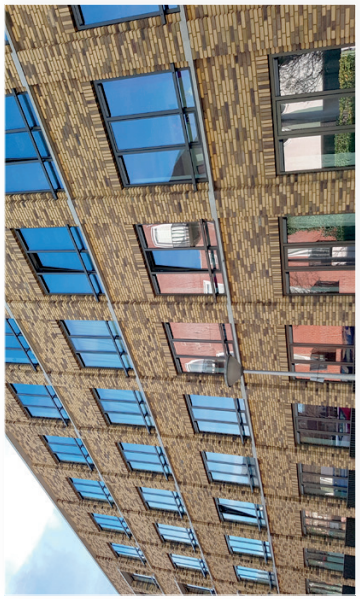
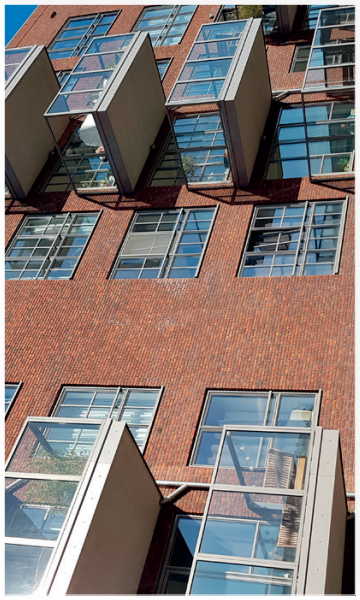

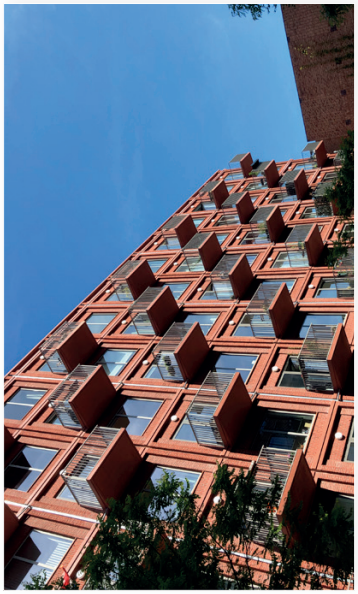
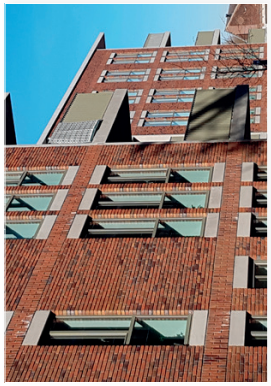

7.2 Parkeren

7.3 Openbare ruimte

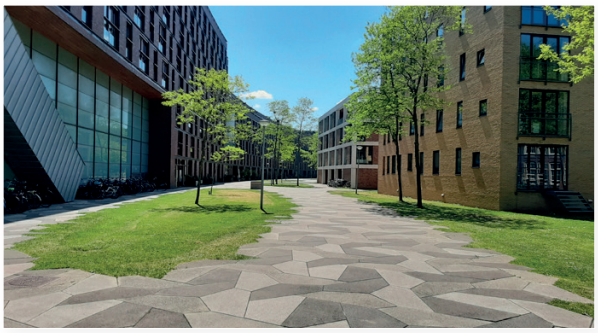

7.4 Groenzone

8 Mobiliteit

Het AKZO-terrein is door haar jarenlange afgesloten karakter een gebied met een eigen begrenzing en eigen sfeer geworden. Die besloten sfeer moet in een bepaalde mate behouden blijven, maar het terrein moet uiteraard voor verschillende vormen van verkeer duurzaam en toekomstbestendig ontsloten worden.

In de ambitie van de gemeente wordt vooral ruimte gegeven voor nieuwe vormen van mobiliteit. Het stimuleren en bevorderen van het openbaar vervoer, de fiets en andere vormen van mobiliteit heeft prioriteit. Toch moet er uiteraard ook een goede infrastructuur zijn voor het autoverkeer.

8.1 Ontsluiting voor auto's

De hoofdontsluiting van het nog te ontwikkelen gebied moet liggen op de Tivolilaan en dus op de Velperweg. Een hoofdontsluiting voor auto's van het plangebied op de Beeldhouwerstraat is uitgesloten. Wel is voor een klein deel van de bebouwing die zich richt op de Beeldhouwerstraat de mogelijkheid om de bereikbaarheid via Plattenburg te organiseren. De ontsluitingscapaciteit is dan maatgevend voor het aantal woningen van die ontwikkeling.

Op basis van de bekende en voorgenomen plannen is de verkeerskundige impact onderzocht. In het onderzoek is gekeken naar de effecten van de onwikkelingen Highpark en het AKZO-terrein op de verkeersafwikkeling van de Velperweg. Uit het onderzoek blijkt dat de Velperweg (en de kruispunten Raapopseweg-Tivolilaan, Vosdijk-High Park en Hoflaan, en Oude Velperweg – Prümelaan) de groei van het verkeer door de voorgenomen ontwikkelingen kan verwerken. Er is voldoende afwikkelcapaciteit aanwezig. Als de bouwopgave op het AKZO-terrein groter wordt dan dat als uitgangspunt is genomen voor het uitgevoerde onderzoek, dan zal er een nieuw verkeersonderzoek gedaan worden.

De Velperweg is een radiaal tussen het centrum en Velp en valt onder de categorie 'gebiedsontsluitingsweg type 1'. De Velperweg kenmerkt zich tussen de Velperpoort en de Tivolilaan door één rijstrook in beide richtingen voor gemotoriseerd verkeer, met vrijliggende fietspaden en naastgelegen voetpaden. Stadinwaarts ligt op de Velperweg een vrijliggende busbaan waarmee de doorstroming richting het centrum voor het openbaar vervoer wordt gegarandeerd. De (grote) kruispunten op de Velperweg zijn geregeld met verkeerslichten. Het deel van de Velperweg richting het oosten vanaf het AKZO-terrein, tussen de Tivolilaan en de Van Remagenlaan, heeft deze vormgeving niet. Het is de wens om de verkeersveiligheid op dit traject te verbeteren en opnieuw in te richten, waarbij vooral de fietser meer ruimte krijgt.

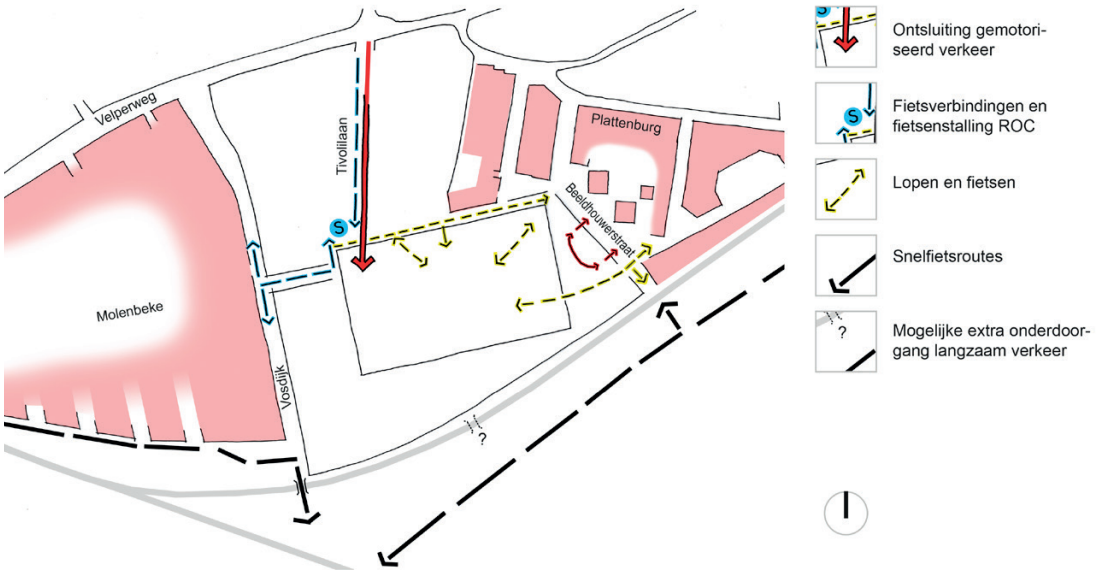

Ontsluitingsconcept

8.2 Loop- en fietsverbindingen

Het van oudsher afgesloten bedrijfsterrein moet gezien de nieuwe functies goed aangesloten worden op zijn omgeving. Dit gebeurt vooral met verbindingen voor lopen en fietsen (langzaam verkeer) naar de naastgelegen wijken Plattenburg en Molenbeke.

Binnen het plangebied zijn loop- en fietsverbindingen bij voorkeur korter en rechtstreekser dan voor het autoverkeer. Daarbij moeten lange rechtdoor gaande routes worden voorkomen. Om niet overal drempels toe te hoeven voegen zijn korte straten en diverse knikken en bochten in de ruimtelijke opzet gewenst. Zo is er echt sprake is van een woongebied met verblijfskwaliteit (30 km/u).

De fietsstructuur langs de Velperweg bestaat uit parallelle vrijliggende fietspaden. Er is onvoldoende ruimte om een tweerichtingen bereden fietspad langs de zuidzijde van de Velperweg te realiseren, tussen de Steenstraat en het AKZO-terrein. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt de snelfietsroute Arnhem – Dieren. De Vosdijk/Vospoort en de Beeldhouwerstraat – Lekstraat sluiten aan op deze snelfietsroute. In 2020 start een verkenning naar het doortrekken van het snelfietspad langs noord- of zuidzijde van het spoortraject Vosdijk/Vospoort naar Sonsbeeksingel. Het is wenselijk de relatie snelfietspad Arnhem-Zutphen richting het Centraal Station te versterken.

De Velperweg en de fietsverbinding zuidelijk van de spoorlijn Arnhem-Zutphen zijn belangrijke hoofdroutes in het bestaande stedelijk fietsnetwerk. De functies op het AKZO-terrein, zoals de bedrijven als Teijin en het ROC RIJnIJssel, worden via de Vosdijk en de Tivolilaan op dit fietsnetwerk ontsloten. Hierdoor ontstaan er snelle relaties met het station Velperpoort en het station Presikhaaf.

In de visie voor het AKZO-terrein is een mogelijke langzaam verkeer verbinding onder het spoor door aangegeven. De haalbaarheid en realiseerbaarheid van deze langzaam verkeer verbinding hangt samen met de eventuele toekomstige ontwikkelingen van een kruisingsvrije splitsing van de spoorwegen naar Zutphen/Zwolle en naar Zevenaar/Duitsland, alsmede de toekomstige ontwikkelingen op het Merwedeterrein. Een extra verbinding voor langzaam verkeer zou bijdragen aan de wens om het AKZO-terrein, voor lopen en fietsen naar alle zijden te ontsluiten.

In een door omwonenden aangedragen plan wordt voorgesteld deze verbinding ook voor het gemotoriseerd verkeer te gebruiken. Het openstellen van de tunnel voor alle typen verkeer zou de onderdoorgang allereerst heel veel duurder maken, maar is ook verkeerskundig niet wenselijk. Het is te verwachten dat de tunnel en de verkeersstructuur op het AKZO-terrein gebruikt gaan worden als route tussen de IJssellaan, de Velperweg en de Raapopseweg. Er zou zo over het AKZO-terrein via de Tivolilaan een nieuwe radiaalstructuur onstaan als vervanger van de Vosdijk en de Laan van Presikhaaf. Het realiseren van deze verbinding enkel voor de bewoners van het AKZO-terrein, waarbij er geen verbinding is tussen de Tivolilaan en de tunnel richting het Merwedeterrein, is technisch lastig uitvoerbaar.

8.3 Openbaar vervoer

De openbaar vervoer route loopt via de Velperweg Op de Velperweg is naast het reguliere stads- en streekvervoer ook hoogwaardig openbaar vervoer aanwezig in de vorm van trolleylijnen 1 en 7 en een regionale HOV lijn 331. Voor de nieuwe concessie van het openbaar vervoer is naar de provincie de wens uitgesproken om de huidige trolleylijnen 1 en 7 te intensiveren naar 6 keer per uur. De Velperweg blijft de dichtstbijzijnde bushalteplaats. De looproutes moeten hierop worden georiënteerd. Voor het nabijgelegen station Presikhaaf zijn relatief directe loop- en fietsroutes richting de Maria van Gelrestraat in Plattenburg waardevol.

8.4 Parkeren

Het parkeren is onderdeel van het programma en daarmee van de ontwerpopgave. De ontwikkelingen zullen in principe moeten voldoen aan de geldende parkeernormen van de gemeente Arnhem. In het ontwerp staat de (verblijfs-)kwaliteit van de openbare ruimte altijd voorop.
Door parkeren van verschillende functies te combineren en door het privé-parkeren te beperken wordt de ruimtebehoefte voor het parkeren efficiënt georganiseerd en beperkt in omvang gehouden. Het parkeren is volgens de normen voor zowel eigen gebruik als voor bezoekend verkeer. Gezien de parkeerdruk in naastliggende wijken is noodzakelijk de parkeeropgave volledig binnen het plangebied op te lossen.

De capaciteit van het huidige grote parkeerterrein ten behoeve van de bedrijfs- en onderwijsfuncties op het terrein van Ping Properties, zal moeten worden opgenomen in het nog te ontwikkelen plan. Dat vergt een nauwe samenwerking in ontwerp en uitvoering tussen de verschillende grondeigenaren en de andere stakeholders in het gebied. Het is een complexe opgave, waarin alle opties goed onderzocht moeten worden. Zoals gebouwd of ondergronds parkeren, maar ook het stimuleren van duurzame en innovatieve mobiliteit. Bij deze ontwikkeling past een duurzaam mobiliteitsconcept dat maximaal inzet op fietsen, lopen en OV en daarna op deelauto concepten, elektrisch rijden.

Voor het fietsparkeren heeft Arnhem geen vastegestelde normen. Wel is er, aanvullend op de verschillende fietsverbindingen en – aansluitingen, aandacht voor fietsparkeermogelijkheden (bezoekers), fietsstallingsmogelijkheden (bewoners) en nieuwe deelfietsmogelijkheden. Er wordt hiervoor verwezen naar de CROW kencijfers fietsparkeren.

8.5 Vosdijk

De Vosdijk is geen deel van het plangebied van het AKZO-terrein als zodanig, maar grenst er wel direct aan. Er is daardoor een evidente samenhang tussen (de ontwikkelingen op) het AKZO-terrein en de Vosdijk. De verbinding Vosdijk-Merwedestraat-Eemslaan is een 'gebiedsontsluitingweg type 2'. Het is dé verbinding tussen de stedelijke radialen Velperweg en IJssellaan. Deze verbindingen zijn essentieel voor het wijkgebonden verkeer. Het is de route van en naar de N325-Pleijroute en/of de Apeldoornseweg-A12-A50. Tussen de radialen Velperweg en de IJssellaan zijn drie verbinders te onderscheiden: de Vosdijk, de Laan van Presikhaaf en de Van Remagenlaan. Het is van belang dat deze verbinders goed doorstromen.

De Vosdijk heeft een smal breedteprofiel met een snelheidsregime van 50 km/u. Er zijn fietssuggestiestroken en drempels. Daarnaast is de Vospoort (de spooronderdoorgang) qua breedte en hoogte een bottleneck in de route Velperweg – IJssellaan. Het passeren van de Vospoort moet 'om en om' en heeft een hoogtebeperking van 2,8m. Aan de zuidzijde van het spoor gaat de Vosdijk over in de Merwedestraat. Over de Merwedestraat loopt de snelfietsroute Arnhem – Dieren.

De functie gebiedsontsluitingsweg vraagt ruimte om de doorstroming te garanderen. De wens bestaat om de route te voorzien van fietsstroken en/of -paden. Deze ruimte is op de Vosdijk echter niet aanwezig. Door de beperkte ruimte en de doorgangshoogte is het noodzakelijk anders met de vormgeving en inrichting van de Vosdijk om te gaan. Anders dan gebruikelijk bij een gebiedsontsluitingsweg. Het voorstel is de snelheid op de Vosdijk te verlagen naar 30 km/u en de weg ook conform dit regime in te richten. Het doorgaande verkeer wordt op de Vosdijk echter *niet* actief geweerd. Hierdoor ontstaat een 'afwijkende' vorm van de gebiedsontsluitingsweg waarbij de snelheid laag is, er een gecombineerd verkeersbeeld is, en ook de verbinding Velperweg – IJssellaan gehandhaafd blijft.

Voor de (toekomstige) herinrichting van de Vosdijk zijn nog géén concrete plannen. De maatregelen zullen binnen de reguliere beheerscyclus uitgevoerd moeten worden.

9 Klimaatbestendigheid en duurzaamheid

9.1 Water

De verandering van het klimaat betekent onder meer dat de winters warmer en natter worden en de zomers droger en heter. Maar als het regent, dan zal dit vaker gepaard gaan met hevige buien, zoals in 2014. De huidige waterhuishoudkundige inrichting van het AKZO-terrein past niet bij deze klimaatverandering. Aanpassing is noodzakelijk.

Van groot belang is dat hemelwater zoveel mogelijk in het gebied behouden blijft en daar gebruikt kan worden, in plaats van dat het zoals nu zo snel mogelijk uit het gebied wordt afgevoerd. Daarom zal het bestaande hemelwaterriool buiten gebruik gesteld worden. Het hemelwater wordt in de toekomstige situatie zoveel mogelijk vastgehouden op de woonlocaties zelf en daarna oppervlakkig afgevoerd naar plekken waar het water kan infiltreren of kan worden opgeslagen voor hergebruik.

De afvoer van hemelwater kan vertraagd worden door onder meer toepassing van een groene daken waar water gebufferd wordt. De afvoer en buffering kan worden ingepast in het landschappelijk ontwerp van het terrein. Te denken valt aan een wadisysteem dat door het terrein adert. Een groene dooradering met wadi's maakt het eenvoudig om hemelwater uit de woongedeeltes te brengen en met een goed ontwerp kan het tevens meehelpen om een hitte eiland in de zomer te voorkomen. Uiteindelijk infiltreert het in de bodem of wordt oppervlakkig afgevoerd, waarbij het hemelwater niet in het riool terecht komt. Onderdelen van het huidige afvoersysteem kunnen mogelijk ingepast worden, dan wel een andere invulling krijgen zoals opslag.

Wateroverlast bij het AKZO-terrein in 2014

Het beperkte hoogteverschil in het terrein maakt het mogelijk om het water enigszins te kunnen sturen. Om wateroverlast in het gebied tegen de spoordijk te voorkomen, is een overloop gewenst richting de ecozone in Presikhaaf aan de andere kant van de spoorlijn. In het ontwerp van de ecozone is daar al rekening mee gehouden. Door het hemelwater van het AKZO-terrein niet meer zoals nu via het riool naar de watergang op het Merwede-terrein af te voeren, wordt deze watergang ontlast en neemt de kans op wateroverlast af. Buiten gebruik stellen van het huidige stelsel heeft dus meer voordelen.

Bijzonder waterstaatkundig element is de vijver aan de noordzijde van het AKZO-terrein op de overgang naar de Velperweg. De vijver heeft een belangrijke sierfunctie, maar had oorspronkelijk ook een functie in de beveiliging van het terrein. Dat is destijds een belangrijke reden geweest om de vijver niet te integreren met de Molenbeek die hier stroomt, naast de wens om de waterkwaliteit te kunnen controleren. De vijver is gedeeld particulier eigendom van onder meer Akzo Nobel, Ping Properties en VVE De grote Enk. Als de eigenaren dat zouden willen, bijvoorbeeld uit oogpunt van beheer en onderhoud, dan is het een denkbaar alternatief om in plaats van de vijver de Molenbeek terug te brengen en te combineren met een groene wadi.

Ondermeer wadi's en groene daken kunnen helpen om hemelwater in het gebied vast te houden en van het riool af te koppelen. Ook de hemelwaterafvoer van het gebouw De Enk en de witte kantoorvilla's op het AKZO-terrein zelf, kan mogelijk op een eenvoudiger manier worden uitgevoerd. Bijkomend voordeel is dat de huidige duiker van de Molenbeek onder de Velperweg, hergebruikt kan worden voor het afkoppelen van andere terreinen. Daarmee helpt een andere invulling van de AKZO-vijver ook in het verminderen van de wateroverlast op de Velperweg en omgeving.

De fonteinen voor de kantoorvilla's kunnen eventueel ingepast worden in het nieuwe ontwerp. Naast het visuele aspect zorgen de fonteinen voor stroming van en zuurstof in het water van de Molenbeek.
De huidige vijver heeft een fraaie begroeiing met lotussen. Het is wel wenselijk om deze planten op een goede manier te hergebruiken.

9.2 Hitte

Zoals aangegeven kan de waterhuishoudkundige inrichting mede een bijdrage leveren aan het reduceren van hitte. Het AKZO-terrein bevindt zich in een hittegevoelig gebied op 'Hitteattentiekaart Arnhem'.
Naast de inrichting van de openbare ruimte, moet ook toekomstige bebouwing bijdragen aan het reduceren van warmte en juist zoveel mogelijk voor verkoeling zorgen. Dit wordt onder meer bereikt door vergroening van gebouwen. Zowel door gevels met verticaal groen als groen op de daken, in aanvulling op groen in de openbare ruimte met bomen die voor schaduw zorgen. Ook kan gebruik van de juiste materialen en de kleur van materialen, helpen de opwarming van de gebouwen en de omgeving te verminderen.

9.3 Circulariteit

Verder dient bij het ontwerp en materiaalgebruik van zowel de bebouwing als in de openbare ruimte rekening gehouden te worden met onder meer levensduur, circulair ontwerp, herbruikbaarheid van materialen en toekomstige demontage. Ook is het van belang aandacht te besteden aan de flexibiliteit van gebouwen, om te zorgen dat ze langdurig in staat zijn om huisvesting te bieden aan in de toekomst mogelijk andere manieren van gebruik of zelfs andere functies. Bij circulariteit hoort ook dat aanwezige materialen op het terrein, zoals bestrating, bij voorkeur opnieuw worden gebruikt.

9.4 Energietransitie

Het gemeentelijke beleid op het gebied van duurzaamheid is vastgelegd in het *Programmaplan New energy made in Arnhem 2020-2030* (op 29 januari 2020 vastgesteld door de gemeenteraad) en *De Arnhemse Aanpak van de wijkgerichte Energietransitie* (op 15 april 2019 vastgesteld door de gemeenteraad).

Voor de ontwikkeling op het AKZO-terrein moet door de initiatiefnemer een energievisie opgesteld worden, waarbij energieneutraliteit het streven is. Met behulp van een energievisie kan een geschikte combinatie van energieconcepten gekozen worden. Het energieconcept dat wordt toegepast dient passend te zijn bij nieuwbouw en hierdoor warmte te leveren op lage temperatuur. Er wordt vanzelfsprekend gasloos gebouwd.

Voor wat betreft de warmteoplossing wordt aan initiatiefnemer gevraagd om verder te gaan dan alleen hun eigen ontwikkeling. Dit met als doel een deel van de omliggende gebouwde omgeving tevens van het aardgas af te halen. Op het AKZO-terrein doet zich de mooie kans voor om met restwarmte uit het datacenter, woningen en bedrijven van warmte te voorzien. Uit onderzoek blijkt dat een collectieve warmte oplossing voor de nieuwbouw en (een deel van) Plattenburg tot de mogelijkheid behoort.
De gemeente Arnhem zal hierbij waar nodig een regierol vervullen en partijen faciliteren met bijvoorbeeld onderzoeks- en subsidiemogelijkheden.

Arnhem is sinds 2019 bijvriendelijke gemeente

9.5 Natuurinclusief

Arnhem wil een natuurvriendelijke stad zijn. Zo is Arnhem sinds 2019 bijvriendelijke gemeente. Door een natuurlijke manier van inrichten en beheer van het groen houden we rekening met dier- en plantensoorten die kenmerkend zijn voor deze omgeving. Natuurinclusief bouwen hoort daar bij. Zo komt de natuur tot diep in de stad, wordt de biodiversiteit vergroot en ecosystemen in de stad worden verbeterd (bijvoorbeeld bos, bloemrijk grasland, poel, moeras en tuin). Bovendien draagt het bij aan het verbinden van groengebieden, wat belangrijk is voor de migratie van dieren en ook van planten.

In de Arnhemse groenvisie zijn gebieden benoemd met kenmerkende soorten waar leefgebied voor gewenst is. Voor het AKZO terrein zijn dat de gierzwaluw, huiszwaluw, huismus, zwarte roodstaart, gewone dwergvleermuis, vlinders en wilde bijen. Een groene natuurvriendelijke openbare ruimte kan daaraan bijdragen.

Evenals natuurinclusief bouwen, met gevelgroen, groene daken en verblijven voor vogels en vleermuizen. De Natuurkalender Arnhem en de toolbox natuurinclusief bouwen worden gebruikt als leidraad bij ontwikkelingen. Zie https://bouwnatuurinclusief.nl/ en https://www.checklistgroenbouwen.nl/

Suggesties voor het AKZO-terrein zijn:

- Neststenen voor vogels (huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, spreeuw, zwarte roodstaart. De slechtvalk hebben we al in het gebied, in een kast op de AKZO toren)
- Kasten voor vleermuizen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger)
- Insectenhotels, maar met goed ecologisch beheer van bermen maak je het ook al interessant voor de wilde bijen
- Groen dak, in combinatie met zonnepanelen en groene gevels
- Wadi met natuurvriendelijk beheer (gezien het gewenste industriële uiterlijk bijvoorbeeld in de vorm van een strak vormgegeven bak)
- Hagen van inheemse soorten
- Vlinder en bijenidylle, bloemrijk grasland, ruigte en bossages
- Natuurvriendelijke verlichting
- Bomen

10 Overige omgevingsaspecten

Het overzicht hieronder betreft een selectie en samenvatting van omgevingsaspecten, die past bij het detailniveau van een gebiedsvisie. Bij verdere concrete planvorming zullen de omgevingsaspecten nader ingekaderd worden.

10.1 Hinder van spoor en bedrijven

De locatie ligt binnen het invloed gebied van 200 meter van het spoortraject Arnhem-Zutphen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Binnen dit gebied geen objecten voor het verblijf van verminderd zelfredzame personen. Binnen 100 meter van het spoor onderzoek doen naar trillingshinder door treinverkeer. Ook moet er een 'extern veiligheidsonderzoek' uitgevoerd worden in verband met de gevaarlijke stoffen op het spoor.

De bedrijven binnen het plangebied hebben een milieuvergunning waarbij getoetst is ten opzichte van de dichtstbijzijnde woningen. De bestemming 'bedrijven' binnen het plangebied betreft bedrijven tot milieucategorie 2 behalve de locatie van het bedrijf Teijin. Dit is een milieucategorie 3.2 bedrijf. Ten opzichte van een rustige woonwijk geldt een richtafstand van 100 meter en ten opzichte van een gemengd gebied (wonen naast werken) een richtafstand van 50 meter. Door het wijzigen van het bedrijf blijft er een laboratorium over en wordt het een milieucategorie 2 bedrijf. Ten opzichte van een rustige woonwijk geldt een richtafstand van 30 meter en ten opzichte van een omgevingstype gemengd gebied een richtafstand van 10 meter.

Van een richtafstand kan gemotiveerd worden afgeweken. Woningen te dicht bij de bedrijven kan een belemmering voor de bedrijven betekenen ivm mogelijke uitbreiding. Er moet een onderzoek uitgevoerd worden waarin de relatie met de overige ontwikkelingen op het terrein meegenomen worden.

De ligging ten opzichte van wegen, spoor en bedrijvigheid maakt dat kwaliteitseisen vanuit geluid, lucht en externe veiligheid van invloed zijn op het ontwerp en de inrichting van het gebied. Ten aanzien van luchtkwaliteit wordt aangeraden om een niet in betekenende mate toets te laten uitvoeren. In 2016 zijn door AkzoNobel Nederland B.V. onderzoeken uitgevoerd naar geluids- en externe veiligheidsaspecten ten behoeve van een herontwikkeling van het terrein. Voor het oprichten van geluidgevoelige bestemmingen binnen de geldende contouren zal er een maatwerk onderzoek uitgevoerd moeten worden. Er moet voldaan worden aan de eisen zoals gesteld in de Wet Geluidhinder en het Arnhemse beleidsplan geluid.

10.2 Bereikbaarheid brandweer/hulpdiensten

Vanuit de brandweer zijn aandachtspunten meegeven met betrekking tot de bereikbaarheid. Het betreft onder meer de bereikbaarheid via minimaal twee onafhankelijke routes, beschikbaarheid van bluswater, beperkingen aan afsluiting met paaltjes en dergelijke en de minimum breedte van een vrije doorgang. Er zijn geen aanvullende voorwaarden met betrekking tot de opkomsttijd.

10.3 Bodem

In opdracht van AkzoNobel Nederland B.V. is ten behoeve van een herontwikkeling van het AKZO-terein in 2016 een (aanvullend) bodemonderzoek uitgevoerd. De conclusies van deze rapportage zijn aan de gemeente voorgelegd. Hierbij zijn de volgende opmerkingen gemaakt:

- De bodemonderzoekgegevens geven voldoende inzicht in de bodemkwaliteit van het plangebied en bieden voldoende basis voor een (bestemmingsplan-)procedure.
- De locatie betreft een deelgeval van ernstige bodemverontreiniging met o.a. zink, PCB's, olie en zware metalen in grond en grondwater. Het geval is niet afgeperkt. Dit hoeft echter geen te grote belemmering voor de planontwikkeling te zijn.
- Bij het huidig gebruik van het terrein is een sanering niet spoedeisend. Er zijn geen humaan-toxicologische, ecologische en/of verspreidings risico's. De grondwaterverontreiniging met zink lijkt stabiel. Voor de locatie dient bij de ontwikkeling een deelbeschikking ernst en spoedeisendheid te worden aangevraagd. Dit kan alleen in samenhang met een deelsaneringsplan.
- Als het terrein een gevoeliger bestemming krijgt zoals wonen, dan is de locatie wel als spoedeisend te beschouwen en zijn sanerende maatregelen noodzakelijk. Omdat er voor de bouw en herinrichting in een geval van ernstige bodemverontreiniging moet worden gegraven, zijn sowieso sanerende maatregelen nodig. Voor grondgebonden woningbouw zal een minimale leeflaag van 1.0 m moeten worden aangelegd, om contact met de onderliggende verontreinigingen te voorkomen. Deze leeflaag kan worden ingegraven of opgebracht. Voor minder gevoelige terreindelen kan een leeflaag van 0,5 meter volstaan. Hierbij moeten groter aaneengesloten delen worden gerealiseerd (geen postzegeleffect maar een robuuste sanering). Dit dient natuurlijk afgestemd te worden met de gewenste maaiveldhoogten en de beplanting in het inrichtingsplan. Voorafgaand aan het aanbrengen van een leeflaag dienen in ieder geval de mobiele verontreinigingkernen te worden ontgraven tot onder de interventiewaarde.

- De te treffen sanerende maatregelen dienen gemeld te worden bij de gemeente Arnhem als bevoegd gezag Wet Bodembescherming (Wbb) middels een deelsaneringsplan. Het is niet uit te sluiten dat er nog aanvullend onderzoek in het kader van de sanering (saneringsonderzoek) en/of de bouwwerkzaamheden (afhankelijk van de bouwdieptes) noodzakelijk is.
- Overig grondverzet, voor zover niet geregeld in een BUS-melding of (deel-)saneringsplan, moet voldoen aan het Besluit bodemkwaliteit en het hergebruiksbeleid van de gemeente Arnhem. Creatief gebruik van de ondergrond (ontwerp) kan deels zorgen voor meer opties.
- Een integrale ontwikkeling van zowel het terrein van Klok/BPD als het terein in eigendom van Ping Properties biedt meer mogelijkheden (o.a. herschikken binnen het geval van bodemverontreiniging bij verschillende functies). Gezien de omvang van het project en het beoogd gebruik is een robuuste sanering wel hoe dan ook noodzakelijk.

10.4 Conventionele explosieven

Op het AKZO-terrein is sprake van een verhoogde kans op het aantreffen van conventionele explosieven. Voor gebieden met een verhoogde kans van aantreffen wordt geadviseerd aanvullend historisch en een naoorlogs onderzoek uit te voeren, en op basis hiervan voor de geplande werkzaamhedeneen zogenaamde projectgebonden risico analyse (PRA) op te stellen.

10.5 Archeologie

Het AKZO-terrein ligt in een gradientzone tussen de hogere zandgronden en de rivier. De helling-afzettingen staan erom bekend dat ze een hoge kans op archeologische sporen hebben. Dit wordt ondersteund door vindplaatsen in en buiten Arnhem. Het ontstaan van vroegmiddeleeuwse kernen als Oosterbeek, Arnhem en Velp vond ook in deze zone plaats. Nabij het plangebied zijn in deze zone ook vondsten gedaan. Deze verwachting geldt dit voor een deel van het terrein, voor de rest geldt dat er wegens de natte omstandigheden hier weinig tot geen relevante archeologische sporen verwacht worden. Voor de verwachtingszones gelden de bepalingen uit de erfgoedverordening. Het uiterst noordoostelijke deel, dat reeds onderzocht is, is vrij van verder onderzoek.

Colofon

Gebiedsvisie AKZO-Terrein Arnhem, concept 1 juni 2020

Uitgave: Gemeente Arnhem

Afbeeldingen: Gemeente Arnhem, behalve p. 6 en 10-midden (Borghese Real Estate), pagina 8, 9 en 10-boven (Gelders Archief), p. 16 – 20 (Gemeente Arnhem, KlokGroep, Inbo), p. 23 (onbekend)

Bewoners rondom Enka 14 november 2019
Auke (Molenbeke), Roel (Vosdijk), Rick (Beeldhouwerstraat), Kai (Vosdijk), Bert (Molenbeke), Gerrit (Grote Enk), Sandra (Grote Enk), Thor Smits, Ursula van Wandelen, Patricia Twente (gemeente)

Gestart wordt met een voorstelrondje en de verwachtingen van vanavond.
De aanwezigen willen graag duidelijkheid over het proces, verwachtingen, rollen, wanneer besluitvorming, wanneer bewoners betrekkken?
Er is behoefte aan een contact bij de gemeente, procesregisseur gewenst.
Zij hebben een tussenpersoon richting bewoners te bieden. Vanuit breedte bekijken en inzoomen op gevolgen eigen straat. Gerichte input leveren.
Klimaatadaptatie moet een onderdeel van de visie worden. De stuurgroep wil zelf een visie maken en deze terugzien in de gebiedsvis
Gezien worden binnen gebied, zorgen en mogelijkheden meenemen in overwegingen.
Bewoners missen regie van de gemeente. Zaken buiten het terrein worden niet meegenomen.
Hebben behoefte aan terugkoppeling van inbreng en wat er bij de gemeente gebeurd, welke afwegingen maakt de gemeente

Thor ligt e.e.a toe.
Vanuit het gemeentebestuur moet er een opdracht gegeven worden voor een gebiedsvisie, deze hebben we nu gekregen voor het Akzo terrein.
De opdracht van Thor is het maken van een gebiedsvisie voor het Akzo terrein, in maart 2020 terug in de raad ter besluitvorming.
Het abstractieniveau gaan we samen zoeken.
Voor de vorm denken we aan een kaart met de belangrijkste uitspraken die we hier zien, aandachtspunten, kansen etc. Ook aangeven wat eisen/wensen etc zijn (voor zover dat kan met alle belangen)
Alles moet betrekking hebben op Akzo terrein maar er moet wel een keuze gemaakt worden in gebied.
High Park, Novartis, Merwede en andere ontwikkelingen in de omgeving nemen we wel mee voor zover relevant voor Akzo.
Algemeen belang, groepsbelang en individueel belang goed scheiden.
Zeggenschap en invloed is ook een cirkel waar we iets mee moeten.
Partijen hebben allemaal eigen belang en tempo; Ping wil wel meewerken maar niet betalen, ROC heeft voornamelijk oog voor de eigen ontwikkeling. De partijen hebben elkaar niet vanzelf gevonden.

Gebiedsvisie wordt vastgesteld door de gemeenteraad, zij kunnen hier ook zelf op terugkomen in de toekomst.

Voor wat betreft de omgeving van het gebied denken we aan:
- High Park voor zover nog aan de orde en het verkeerskundig raakt
- Novartis voor zover al bekend
- Merwedeterrein voor zover het verkeerskundig Akzo raakt

Het proces ziet er als volgt uit:
- samenvatten wat er al gedeeld is en dit waar mogelijk en gewenst opnemen in de visie, dit bespreken met stakeholders en stuurgroep en a.d.h. hiervan de visie aanpassen waar nodig.
- breed presenteren aan de bewoners, dan moet er wel iets te vertellen zijn.
- communiceren per buurt op locatie in de buurt, een aparte avond organiseren voor Plattenburg en Molenbeke. De Enk en Velperweg e.o. kunnen aansluiten waar zij willen, zij worden voor beiden

uitgenodigd. Mochten bewoners niet kunnen op de bjieenkomst in hun wijk kunnen ze ook aanluliten bij de bijeenkomst in de andere wijk. Op 23 januari is er al een avond voor Plattenburg gepland, voorstel is deze datum te gebruiken voor de visie. Locatie wordt nog onderzocht (is de Sartoschool beschikbaar?)

Aandachtspunten stuurgroep Rondom Enka

Molenbeke:
- route snelfietsroute, waarom is deze keuze gemaakt?
- langzaam verkeer route over Akzo terrein i.r.t. tennisbaan
- kom ik mijn wijk nog wel uit (ivm studenten, spookfietsers)?

Grote Enk:
- ontsluiting parkeerplaats woningen en veiligheid

Plattenburg:
- druk op Wichard van Pontlaan (ook met langzaam verkeer)
- drukte bij Sartoschool
- uitbreiding van sartoschool leeft in de wijk
- langzaam verkeer aan zijde Plattenburg moeten de partijen onderling zelf afspraken over maken. ROC heeft reeds aangegeven dat ze er geen belang bij hebben om hier afspraken over te maken.
- Bewoners willen geen ontsluiting aan kant Sartoschool, kan evt wel lager in het gebied van Klok/BPD. Hoe leggen we dit vast?

Vosdijk:
- drukte op de weg, drempel veroorzaakt overlast
- weg is ingericht voor 30 maar je mag er 50
- combi langzaam en snel verkeer is gevaarlijk
- inrichting Vosdijk goed naar kijken

Verkeersveiligheid is belangrijk punt voor alle bewoners.

Vervolgafspraak: 9 januari, 19.00 uur in de Wasserij.

VERSLAG 9 januari 2020

GEMEENTE Arnhem

Notulen van	:	Bespreken schets ontwerp van gebiedsvisie
Gehouden op	:	9 januari 2020
Plaats	:	De Wasserij
Voorzitter	:	Thor Smits
Genotuleerd door	:	Marianne van Sommeren

Aanwezig

Auke Smit		
Bert Roete		
Gerrit Woerts		
Kay Lamers		
Roel		
Sandra Babukhan		
Rick Swieringa		
Dirk van Goor		
Thor Smits		
Patricia Twente		
Tiny Wouters		

De visie wordt doorgenomen adhv de vragen die worden benoemd	
Ontwikkelingen in de omgeving In de visie worden de ontwikkelingen gemist die in de omgeving plaats vinden/plaats gaan vinden, oa High Park, Wichard van Pontlaan, Maria v Gelrestraat, Novartis. Deze ontwikkelingen kunnen consequenties hebben. Is het een optie om de 2e schil van de omgeving ook mee te nemen in de gebiedsvisie, de in- en om nabije zone?	
Groene entree Tivolilaan De tekening van de Groene entree geeft geen goed zicht op welke mogelijkheden er zijn. Het zou fijn zijn als er meer referentiebeelden worden toegevoegd. Er wordt unaniem aangegeven dat men het water, de vijver, graag terugziet in het plan. Er zal uitgezocht moeten worden wie de eigenaar is/wordt van de vijver.	Actie
Industriële architectuur De intentie is, om het bouwvlak in te richten volgens industriële architectuur. Dat wordt over het algemeen ook gewaardeerd, maar is er naast de verwijzing naar de historie, ook nog ruimte voor groen of andere invulling? Thor geeft aan dat hiervoor gekozen is, voor de industriële architectuur, om de kaders en de historie vast te houden. Men zou graag meer referentiebeelden zien met meer stedelijk groen.	Actie
Fietsverbinding De lijn die nu getekend is, mag gerust meer hoeken bevatten. Op dit moment ziet men dat er geen 'extra' aandacht is voor de ontsluiting bij de Sartoschool. Men vreest toch dat hier in de toekomst meer fietsers gebruik zullen maken van deze route. Verder wordt er gevraagd of de bewijzering op de tekening bij de ingang van Molenbeke anders kan, het roept nu vragen op. En men vraagt om meer zichtbaarheid van loopstromen en toekomstige stromen.	Actie
Bouwhoogtes Graag een tekst opnemen over zichtlijnen van bestaande bouw. Het is belangrijk dat er lichtbehoud is, voor kwaliteit van het terrein en zodat je je niet opgesloten voelt. Je hoeft in het stuk niet specifiek de bouwhoogte op te nemen, maar het hoeft ook niet zo te zijn dat je de hoogte af serveert. De randzone bij de Beeldhouwerstraat moet anders geformuleerd worden i.v.m. de hoogtes.	Actie

Verslag	Naam
Onderdoorgang Aangeven dat het voor langzaam verkeer is bedoeld.	Actie
Afval Afval moet gemakkelijk opgeruimd kunnen worden, goed voorbeeld doet volgen, zodat ook studenten het vuil niet op straat gooien/achterlaten. Hier moet je rekening mee houden in het ontwerp.	Actie
Woonprogramma De vraag wordt gesteld of de gemeente een idee heeft wie zij hier voor ogen hebben, welke bewoners. Zij zien dat niet terug in het programma. Het is goed om hier ambities te formuleren en niet alles vast te leggen. Suggesties zijn van harte welkom.	Actie
Ontsluitingscapaciteit Ontsluitingscapaciteit. Er moet gekeken worden naar de ontsluiting, onderzoek en aantal woningen die gebouwd worden. Dat staat niet goed in te tekst. Dit zal aangepast worden.	Actie
Klimaat Dit mag echt specifieker gemaakt worden, idem voor natuur inclusief bouwen en de energietransitie. Men geeft bv suggesties om meer zichtbaarheid te geven aan water op het terrein en dat je dit aan de oppervlakte (ergens) opvangt. Thor geeft aan dat suggesties zeer welkom zijn! M.b.t. de energietransitie lopen er al gesprekken met de stakeholders en bewoners over het gebruik van Dataplace. Ad1 In het stuk gaat het ook over buslijnen en die worden ook benoemd. De tip is dan om ook alle buslijnen te benoemen, het zijn er meer dan er in het stuk staan. Ad2 Het terrein staat ingekleurd in blauw, het leest/kijkt beter als je dit verdeeld in kleurtjes Ad3 Proces: de gemeente zal eerst nog andere partijen spreken, voordat zij een terugkoppeling of een informatie avond met de buurt gaan beleggen. Plattenburg geeft aan dat er op 23 januari een	

Verslag	Naam
informatie avond zal plaats vinden voor buurtgenoten om hen te informeren over laatste stand van zaken. Voor die tijd zal Thor nog contact opnemen.	

	A	B	C
1		**Q & A**	
2		**MOBILITEIT**	
3	**1**	In de gebiedsvisie mist een stuk over toekomstige mobiliteit. Er wordt gedacht vanuit huidige vervoersmiddelen verkeersstromen. Mooi als in deze visie ook uitspraken worden gedaan over het stimuleren van OV, fietsen etc. Net als andere eisen zoals groen, type bebouwing etc. Laten we nieuwe oplossingen stimuleren. Deelauto's/deelfietsen/OV/etc.	In de huidige beleidsplannen van de gemeente wordt ruimte gegeven voor nieuwe vormen van mobiliteit. Het stimuleren en bevorderen van het openbaar vervoer, de fiets en andere vormen van mobiliteit heeft daarbij prioriteit. In de visie zal deze beleidswens eveneens worden verwoord.
4	**2**	Graag een gebiedsvisie van een groter geheel voornamelijk op gebied van ontsluiting, voorzieningen, (basis)scholen etc	De visie richt zich op uitgangspunten voor de (verdere) ontwikkeling van het voormalige AKZO terrein. Ontwikkelingen in de directe omgeving worden hierbij betrokken, maar zijn als zodanig geen deel van het plangebied van deze visie.
5		**Auto (ontsluiting)**	
6	**3**	Alternatieve onderdoorgang bij zigeunerkamp, ontwerp van Hans Lammers, bekend bij ROC directeur de heer v. Boekel, en Thor Smits (Gemeente Arnhem).	In de visie is een mogelijke langzaam verkeer verbinding onder het spoor door aangegeven. De haalbaarheid en realiseerbaarheid van deze langzaam verkeer verbinding hangt samen met de eventuele ontwikkelingen van de spoorknoop-zuid en de visie op het Merwedeterrein. De langzaam verkeer verbinding draagt bij aan de wens het Akzo-terrein, voor langzaam verkeer (lopen en fietsen) naar alle zijden te ontsluiten. In het ontwerp van dhr Lammerts wordt voorgesteld deze verbinding ook voor het gemotoriseerd verkeer te gebruiken.Het openstellen van de tunnel voor al typen verkeer maakt deze onderdoorgang financieel aanzienlijk duurder, gezien hoogtes en aanvullende technische randvoorwaarden. Het realiseren van deze verbinding enkel voor de bewoners van het Akzoterrein, waarbij er geen verbinding is tussen de Tivolilaan en de tunnel richting het Merwedeterrein is technisch lastig. Het is te verwachten dat de tunnel en de verkeersstructuur op het Akzoterrein gebruikt gaan worden als route tussen de IJssellaan, de Velperweg en de Raapopseweg. Er ontstaat zo een nieuwe radiaal structuur als vervanger van de Vosdijk en de Laan van Presikhaaf. Dit is verkeerskundig niet wenselijk.
7	**4**	Tunnel idee vanuit Merwede is briljante oplossing ivm de te verwachte toename van verkeershinder.	In de visie is een mogelijke 'langzaam verkeer verbinding' onder het spoor door aangegeven. De haalbaarheid en realiseerbaarheid van deze 'langzaam verkeer verbinding' hangt samen met de eventuele ontwikkelingen van de spoorknoop-zuid en de visie op het Merwedeterrein. De 'langzaam verkeer verbinding' draagt bij aan de wens het Akzo-terrein, voor langzaam verkeer (lopen en fietsen) naar alle zijden te ontsluiten. In het ontwerp van dhr Lammerts wordt voorgesteld deze verbinding ook voor het gemotoriseerd verkeer te gebruiken.Het openstellen van de tunnel voor al typen verkeer maakt deze onderdoorgang financieel aanzienlijk duurder, gezien hoogtes en aanvullende technische randvoorwaarden. Het realiseren van deze verbinding enkel voor de bewoners van het Akzoterrein, waarbij er geen verbinding is tussen de Tivolilaan en de tunnel richting het Merwedeterrein is technisch lastig. Het is te verwachten dat de tunnel en de verkeersstructuur op het Akzoterrein gebruikt gaan worden als route tussen de IJssellaan, de Velperweg en de Raapopseweg. Er ontstaat zo een nieuwe radiaal structuur als vervanger van de Vosdijk en de Laan van Presikhaaf. Dit is verkeerskundig niet wenselijk.
8	**5**	Aanpakken ontsluiting Velperweg, ook richting stad!	De gemeente heeft voor de Velperweg een onderzoek laten uitvoeren. In het onderzoek is gekeken naar de effecten van de onwikkelingen Highpark en Akzo op de verkeersafwikkeling van de Velperweg. De algehele conclusie van deze studie is dat kruispunten Velperweg - Vosdijk - Highpark; Velperweg - Raapopseweg - Tivolilaan en Velperweg - Oude Velperweg - Prümelaan het toekomstige verkeersaanbod kunnen verwerken.
9	**6**	Onze Vosdijk is al erg druk, veel doorgaand verkeer. Hoe zal dat straks 's morgens met geweldige toename van studenten, bevoorrading, nieuwbouw huizen en auto's.	De gemeente heeft voor de Velperweg, Vosdijk, Oude Velperweg een onderzoek laten uitvoeren. In het onderzoek is gekeken naar de effecten van de onwikkelingen Highpark en Akzo op de verkeersafwikkeling van de Velperweg. De algehele conclusie van deze studie is dat kruispunten Velperweg - Vosdijk - Highpark; Velperweg - Raapopseweg - Tivolilaan en Velperweg - Oude Velperweg - Prümelaan het toekomstige verkeersaanbod kunnen verwerken.
10	**7**	Is er een mogelijkheid om van de Vosdijk een 30 km zone te maken of dat een auto te gast is?	In de gebiedsvisie is het volgende opgenomen: *Het voorstel is de snelheid op de Vosdijk te verlagen naar 30 km/h en de weg ook conform dit regime in te richten. Het doorgaande verkeer wordt op de Vosdijk echter niet actief geweerd.*
11	**8**	Waarom is er geen extra ontsluiting onder het spoor bij de Merwedestraat!	In de visie is een mogelijke langzaam verkeer verbinding onder het spoor door aangegeven. De haalbaarheid en realiseerbaarheid van deze langzaam verkeer verbinding hangt samen met de eventuele ontwikkelingen van de spoorknoop-zuid en de visie op het Merwedeterrein. De langzaam verkeer verbinding draagt bij aan de wens het Akzo-terrein, voor langzaam verkeer (lopen en fietsen) naar alle zijden te ontsluiten. In het ontwerp van dhr Lammerts wordt voorgesteld deze verbinding ook voor het gemotoriseerd verkeer te gebruiken.Het openstellen van de tunnel voor al typen verkeer maakt deze onderdoorgang financieel aanzienlijk duurder, gezien hoogtes en aanvullende technische randvoorwaarden. Het realiseren van deze verbinding enkel voor de bewoners van het Akzoterrein, waarbij er geen verbinding is tussen de Tivolilaan en de tunnel richting het Merwedeterrein is technisch lastig. Het is te verwachten dat de tunnel en de verkeersstructuur op het Akzoterrein gebruikt gaan worden als route tussen de IJssellaan, de Velperweg en de Raapopseweg. Er ontstaat zo een nieuwe radiaal structuur als vervanger van de Vosdijk en de Laan van Presikhaaf. Dit is verkeerskundig niet wenselijk.
12	**9**	PS: idee voor tunnel, ook voor auto's onder het spoor richting IJssellaan is goed.	In de visie is een mogelijke langzaam verkeer verbinding onder het spoor door aangegeven. De haalbaarheid en realiseerbaarheid van deze langzaam verkeer verbinding hangt samen met de eventuele ontwikkelingen van de spoorknoop-zuid en de visie op het Merwedeterrein. De langzaam verkeer verbinding draagt bij aan de wens het Akzo-terrein, voor langzaam verkeer (lopen en fietsen) naar alle zijden te ontsluiten. In het ontwerp van dhr Lammerts wordt voorgesteld deze verbinding ook voor het gemotoriseerd verkeer te gebruiken.Het openstellen van de tunnel voor al typen verkeer maakt deze onderdoorgang financieel aanzienlijk duurder, gezien hoogtes en aanvullende technische randvoorwaarden. Het realiseren van deze verbinding enkel voor de bewoners van het Akzoterrein, waarbij er geen verbinding is tussen de Tivolilaan en de tunnel richting het Merwedeterrein is technisch lastig. Het is te verwachten dat de tunnel en de verkeersstructuur op het Akzoterrein gebruikt gaan worden als route tussen de IJssellaan, de Velperweg en de Raapopseweg. Er ontstaat zo een nieuwe radiaal structuur als vervanger van de Vosdijk en de Laan van Presikhaaf. Dit is verkeerskundig niet wenselijk.
13	**10**	Mijn grootste zorg is het verkeer, er zijn te weinig ontsluitingswegen. De Velperweg zal vastlopen en de veiligheid mbt overstreekplaatsen is minimaal.	De gemeente heeft voor de Velperweg e.o. een onderzoek laten uitvoeren. In het onderzoek is gekeken naar de effecten van de onwikkelingen Highpark en Akzo op de verkeersafwikkeling van de Velperweg. De algehele conclusie van deze studie is dat kruispunten Velperweg - Vosdijk - Highpark; Velperweg - Raapopseweg - Tivolilaan en Velperweg - Oude Velperweg - Prümelaan het toekomstige verkeersaanbod kunnen verwerken.
14	**11**	Verkeersontwikkeling is zorgelijk, grotendeels in en uitgang via de Tivolilaan.	De gemeente heeft voor de Velpeweg een onderzoek laten uitvoeren. In het onderzoek is gekeken naar de effecten van de onwikkelingen Highpark en Akzo op de verkeersafwikkeling van de Velperweg. De algehele conclusie van deze studie is dat kruispunten Velperweg - Vosdijk - Highpark; Velperweg - Raapopseweg - Tivolilaan en Velperweg - Oude Velperweg - Prümelaan het toekomstige verkeersaanbod kunnen verwerken.
15	**12**	Raapopseweg zal erg zwaar belast worden. Tijdens de spits is er nu al sprake van filevorming.	De verkeersituatie op de Raapopseweg is in de spitsen vergelijkbaar met meerdere locaties in Arnhem. Deze algehele doorstroming en bereikbaarheid heeft de aandacht van de gemeente.
16	**13**	Ontsluiting van het Akzo-terrein is nu te beperkt voor auto's, graag nadenken over verbinding naar de Ijssellaaan.	In de visie is een mogelijke langzaam verkeer verbinding onder het spoor door aangegeven. De haalbaarheid en realiseerbaarheid van deze langzaam verkeer verbinding hangt samen met de eventuele ontwikkelingen van de spoorknoop-zuid en de visie op het Merwedeterrein. De langzaam verkeer verbinding draagt bij aan de wens het Akzo-terrein, voor langzaam verkeer (lopen en fietsen) naar alle zijden te ontsluiten. In het ontwerp van dhr Lammerts wordt voorgesteld deze verbinding ook voor het gemotoriseerd verkeer te gebruiken.Het openstellen van de tunnel voor al typen verkeer maakt deze onderdoorgang financieel aanzienlijk duurder, gezien hoogtes en aanvullende technische randvoorwaarden. Het realiseren van deze verbinding enkel voor de bewoners van het Akzoterrein, waarbij er geen verbinding is tussen de Tivolilaan en de tunnel richting het Merwedeterrein is technisch lastig. Het is te verwachten dat de tunnel en de verkeersstructuur op het Akzoterrein gebruikt gaan worden als route tussen de IJssellaan, de Velperweg en de Raapopseweg. Er ontstaat zo een nieuwe radiaal structuur als vervanger van de Vosdijk en de Laan van Presikhaaf. Dit is verkeerskundig niet wenselijk.

	A	B	C
17	**14**	Hoe wordt het bouwverkeer geregeld, vanaf de Vosdijk? Of vanuit de wijk?	Het bouwverkeer wordt hoofdzakelijk via de Tivolilaan geleid. Enkel heel specifiek bouwverkeer, dat niet via de Tivolilaan zijn bouwplaats kan bereiken, mag (in overleg) gebruik maken van de Vosdijk
18	**15**	Mobiliteit, met de instroom van de Raapopseweg is nu al klein, verkeer op de Velperweg staat vaak in de file met de krappe voorsorteer strook.	De verkeersituatie op de Raapopseweg is in de spitsen vergelijkbaar met meerdere locaties in Arnhem. Deze algehele doorstroming en bereikbaarheid heeft de aandacht van de gemeente. De melding over de krappe voorsorteerstrook is gemeld aan de beheerafdeling
19	**16**	Er is een idee (door een expert) voor een extra tunnel waarvan de kosten lager zullen zijn als nu wordt gesuggereerd, wat wordt er mee gedaan? Wordt daar nog serieus naar gekeken? Hoe gaat men de stroom studenten leiden vanaf het station? Wat gaat men doen bij het kruispunt Velperweg Plattenburgerweg? Worden er maatregelen getroffen bij het kruispunt Oude Velperweg? Ook daar waren ideeën voor, maar daar heb ik geen informatie over gezien of gehoord.	In de visie is een mogelijke langzaam verkeer verbinding onder het spoor door aangegeven. De haalbaarheid en realiseerbaarheid van deze langzaam verkeer verbinding hangt samen met de eventuele ontwikkelingen van de spoorknoop-zuid en de visie op het Merwedeterrein. De langzaam verkeer verbinding draagt bij aan de wens het Akzo-terrein, voor langzaam verkeer (lopen en fietsen) naar alle zijden te ontsluiten. In het ontwerp van dhr Lammerts wordt voorgesteld deze verbinding ook voor het gemotoriseerd verkeer te gebruiken.Het openstellen van de tunnel voor al typen verkeer maakt deze onderdoorgang financieel aanzienlijk duurder, gezien hoogtes en aanvullende technische randvoorwaarden. Het realiseren van deze verbinding enkel voor de bewoners van het Akzoterrein, waarbij er geen verbinding is tussen de Tivolilaan en de tunnel richting het Merwedeterrein is technisch lastig. Het is te verwachten dat de tunnel en de verkeersstructuur op het Akzoterrein gebruikt gaan worden als route tussen de IJssellaan, de Velperweg en de Raapopseweg. Er ontstaat zo een nieuwe radiaal structuur als vervanger van de Vosdijk en de Laan van Presikhaaf. Dit is verkeerskundig niet wenselijk.
20	**17**	Mijn zorg gaat uit naar de verkeersstroom en dat is een (heel belangrijk) punt dat ik heb gemist op de avond. Crowd Control (het systematisch plannen en sturen van publieksbewegingen) is iets wat in een eerdere bijeenkomst aan de orde is geweest en waar bewoners hun ideeën over konden geven. Echter, ik heb hier niets van terug gezien en dat vind ik zeer zorgelijk.	Crowd control wordt toegepast bij evenementen en is bedoeld tijdelijke pieken te controleren en beheren. De komst van het ROC RijnIJssel is structureel. Maatregelen zoals Crowd Control zijn niet passend voor deze mogelijke hinder. Hiervoor is door het ROC RijnIjssel, de werkgroep leefbaarheid opgestart. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
21	**18**	Mijn vraag is of de gemeente expliciet aan crowd control kan doen op dit punt . Door met bijvoorbeeld bewegwijzering op het asfalt en met verkeersborden aan palen, de jongeren via de straat aan de eco zijde,naar het ROC gebouw te leiden . De gemeente heeft naar mijn weten veel kennis rondom crowd control; hetgeen o.a. ingezet wordt bij koningsdag en andere evenementen	Crowd control wordt toegepast bij evenementen en is bedoeld tijdelijke pieken te controleren en beheren. De komst van het ROC RijnIJssel is structureel. Maatregelen zoals Crowd Control zijn niet passend voor deze mogelijke hinder. Hiervoor is door het ROC RijnIjssel, de werkgroep leefbaarheid opgestart. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
22	**19**	Laatste punt is dat het wellicht een mooi moment is om de verkeersdrempel van de Vosdijk aan te pakken. Ter hoogte van nr 16. Deze zorgt voor veel overlast, vooral omdat er veel ruzie is op die drempel over wie er voorrang heeft, tot vechtpartijen aan toe. Een enquête van Een van de bewoners van de Vosdijk, heeft duidelijk gemaakt dat er meerdere bewoners zijn die daarvan hinder ondervinden. Ook veroorzaakt het de nodige geluidsoverlast en trillingen.	Dit is bij de gemeente bekend. De (toekomstige) herinrichting van de Vosdijk is geen onderdeel van het Akzo terrein. De maatregelen zullen binnen de regulier beheerscyclus uitgevoerd moeten worden.
23	**20**	Als er toch gekeken gaat worden naar een mogelijke herinrichting/ bestemming van de straat, kan de Vosdijk dan ook meegenomen worden!? kan men dit hopelijk eindelijk eens meenemen.	De (toekomstige) herinrichting van de Vosdijk is geen onderdeel van het Akzo terrein. De maatregelen zullen binnen de regulier beheerscyclus uitgevoerd moeten worden.
24		**Parkeren**	
25	**21**	Bezwaar te weinig parkeerplaatsen.	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.
26	**22**	Te veel parkeren op plattenburg.	In diverse wijken in Arnhem wordt een hoge parkeerdruk ervaren. Met name in de namiddag en begin van de avonden kan de indruk onstaan dat er geen parkeerplekken meer beschikbaar zijn. Op dinsdag 27 maart 2018 is door Goudappel Coffeng een parkeerdrukmeting uitgevoerd in de wijken Plattenburg en Molenbeke (bron: Verkeersonderzoek Enka Arnhem, dd. 31 juli 2019, kenmerk 004167.201090509.N1.05) Het resultaat van deze meting is dat in beide wijken een acceptabele parkeersituatie is waargenomen.
27	**23**	Wij willen voorkomen dat er geparkeerd wordt in Plattenburg, om naar het HAN gebied te gaan (om knoopunt Velperweg en /parkeertekort te ontwijken). Anders ontstaat er file op het looppaadje.	Rondom scholen wordt de verkeerssituatie veelal als lastig en hinderlijk ervaren. Hier ligt een rol voor de school om in samenwerking met het Team Leef Omgeving te komen tot een acceptabele verkeerssituatie.
28	**24**	Parkeren ventweg Velperweg één richting (fietsen tegen verkeer in).	De parkeerplaatsen langs de Velperweg, tussen de Willem van Gulikstraat en de Willem van Kleeflaan, zijn openbare parkeerplekken. De vormgeving van deze ventweg nodigt, door de beschikbare ruimte, onterecht uit tot spookfietsen. De gemeente zal dit ongewenste gedrag bespreken met het Team Leef Omgeving en de politie.
29	**25**	Parkeren 's nachts en in het weekend (auto's blijven dagen staan). advies: blauwe zone	Het langdurig parkeren of een blauwe zone is geen onderdeel van deze visie.
30	**26**	Parkeerbeleids plannen die zijn gedeeld schieten te kort	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.
31	**27**	Hoe is berekend wat de parkeer drukte zal zijn op het te ontwikkelen gebied?	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.
32	**28**	Hoe gaat voorkomen worden dat er veel geparkeerd gaat worden in de wijk Plattenburg.	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.
33	**29**	Ik voorzie verkeersproblemen bij de kruising Oude Velperweg / Velperweg in de spits, bij de oversteek naar de Prunelaan. Die is nu al lastig/gevaarlijk.	De gemeente heeft voor de Velperweg een onderzoek laten uitvoeren. In het onderzoek is gekeken naar de effecten van de onwikkelingen Highpark en Akzo op de verkeersafwikkeling van de Velperweg. De algehele conclusie van deze studie is dat kruispunten Velperweg - Vosdijk - Highpark; Velperweg - Raapopseweg - Tivolilaan en Velperweg - Oude Velperweg - Prümelaan het toekomstige verkeersaanbod kunnen verwerken.
34	**30**	Komt er een doorgang voor auto's naar de Novalaan/beeldhouwenstraat? Door de Josef Sartoschool is de wijk 's morgens nu vaak verstopt.	Er komt geen doorgang voor auto's van het Akzo terrein naar de Novalaan. In de visie staat dat voor een klein deel van de bebouwing, die zich richt op de Beeldhouwerstraat, de mogelijkheid bestaat om de bereikbaarheid via Plattenburg te organiseren.
35	**31**	Ook voldoende parkeerplaatsen zodat men niet op de Raapopseweg gaat parkeren.	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.
36	**32**	Parkeerplekken studenten!!!!	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.

	A	B	C
37	**33**	Let op parkeerdruk in de wijk. Er komen heel veel woningen studenten en bezoekers in de wijk	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd. In diverse wijken wordt een hoge parkeerdruk ervaren. Met name in de namiddag en begin van de avonden kan de indruk ontstaan dat er geen parkeerplekken meer beschikbaar zijn. Op dinsdag 27 maart 2018 is door Goudappel Coffeng een parkeerdrukmeting uitgevoerd in de wijken Plattenburg en Molenbeke (bron: Verkeersonderzoek Enka Arnhem, dd 31 juli 2019, kenmerk 004167.201090509.N1.05). Het resultaat van deze meting is dat in beide wijken een acceptabele parkeersituatie is waargenomen.
38	**34**	Tekort aan parkeerplaatsen, nu al te weinig plek.	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.
39	**35**	Parkeren zal w.s ook op Beeldhouwersstraat gaan plaats vinden tegenover de school. Is extra overlast.	Rondom scholen wordt de verkeerssituatie veelal als lastig en hinderlijk ervaren. Hier ligt een rol voor de school om in samenwerking met het Team Leef Omgeving te komen tot een acceptabele verkeerssituatie.
40	**36**	Betaald parkeren niet van toepassing.	Het invoeren van betaald parkeren maakt geen deel uit van deze visie
41	**37**	Garantie t.a.v. géén betaald parkeren in de wijk in de toekomst!	Het invoeren van betaald parkeren is een politiek besluit. .
42	**38**	Parkeerproblemen	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.
43	**39**	En wordt er niet veel geparkeerd in de wijken + overlast + hard rijden / veiligheid kinderen	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van het ROC Rijn-Ijssel zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd. Eventuele overlast in de wijken heeft de aandacht van de gemeente.
44	**40**	Wat zijn de parkeer opties, want met High park (alle vergunningen zijn afgegeven, dus buiten scope van de avond) levert het verkeer- en parkeerdruk op.	Bij de huidige en toekomstige functies op en rond het Akzoterrein (dus ook High Park) zijn de gemeentelijke parkeernormen van toepassing. In deze normen wordt per functie bepaald wat de te realiseren parkeerplekken moeten zijn. Deze normen worden in het bestemmingsplan vastgelegd en zijn de voorwaarde voor het krijgen van een bouwvergunning. In de bouwvergunning van High Park zijn het aantal (te realiseren) parkeerplekken conform de gemeentelijke parkeernormen eveneens vastgelegd.
45	**41**	In het oude, nog in bedrijf zijnde AkzoNobel kantoor, was de Tivolilaan krap. En met het ruime parkeerterrein zag je dat veel in de buurt geparkeerd werd, omdat de afstand tot de ingang vanaf einde parkeerplaats te ver werd bevonden.	Dit gedrag is lastig door de gemeente te sturen. Mocht dit optreden zal dit gemeld worden aan de betreffende eigenaar/bedrijf
46	**42**	Op de Jozef Sartoschool is al jaren een parkeerprobleem als kinderen naar school gebracht moeten worden. Er ontstaan onveilige situaties voor kinderen die te voet en per fiets naar school komen.	Rondom scholen wordt de verkeerssituatie veelal als lastig en hinderlijk ervaren. Hier ligt een rol voor de school om in samenwerking met het Team Leef Omgeving te komen tot een acceptabele verkeerssituatie.
47	**43**	Hoe gaan de 200 parkeerplaatsen in de woningbouw plannen geintegreerd worden (plaatsen zijn gekocht door ROC)	Op het terrein van Klop/BPD komen nieuwe woningen met bijbehorende parkeervoorzieningen. De nieuw te bouwen wijk zal moeten voldoen aan de geldende parkeernormen van de gemeente Arnhem. Op dit terrein zijn geen parkeerplaatsen van het ROC. Mocht in de toekomst de woonwijk verder worden uitgebreid, dus als ook het deel dat op dit moment nog fungeert als parkeerplaats, als woongebied wordt ontwikkeld. Dan moet eerst voor de huidige parkeerplaatsen een alternatief worden gevonden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de realilsatie van een parkeergarage.
48	**44**	Wanneer de gemeente zich vasthoudt aan het plan om de ontsluiting (richting AkzO terrein) via de Beeldhouwerstraat te laten verlopen, ontstaan er nog meer problemen.	De (auto) ontsluiting van het nog te ontwikkelen gebied moet liggen op de Tivolilaan en dus op de Velperweg. In de visie staat dat voor een klein deel van de bebouwing, die zich richt op de Beeldhouwerstraat, de mogelijkheid bestaat om de bereikbaarheid via Plattenburg te organiseren. Vanaf de Vosdijk zal het Akzo terrein wel voor fietsverkeer (en specifiek expeditieverkeer) bereikbaar zijn, zoals ook in de visie is aangegeven.
49		**Loop- en fietsverbindingen**	
50	**45**	Ik vraag u met klem om de langzame verkeers- ontsluiting meer richting de spoortunnel te verleggen.	Het uitwerken van de de loop en fietsrelaties is een onderdeel van de opgave van Klok/BPD.
51	**46**	Kan er vanaf station Presikhaaf een crowd control voor studenten naar locatie (school) wijzen (route loop en fietsroute) geregeld worden? Waarom: Maria van Gelrestraat en Plattenburgstraat zijn erg smal en worden daardoor overbelast	Crowd control wordt toegepast bij evenementen en is bedoeld tijdelijke pieken te controleren en beheren. De komst van het ROC RijnIJssel is structureel. Maatregelen zoals Crowd Control zijn niet passend voor deze mogelijke hinder. Hiervoor is door het ROC RijnIjssel, de werkgroep leefbaarheid opgestart. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
52	**47**	Bekijk fietspaden Velperweg, 2-baans aan beide kanten voorkomt onnodig oversteken kinderen.	De fietsstructuur langs de Velperweg bestaat uit parallelle vrijliggende fietspaden. Er is onvoldoende ruimte om een 2-richtingen bereden fietspad langs zuidzijde van de Velperweg te realiseren, tussen de Steenstraat en het Akzo-terrein.
53	**48**	Vanuit de fietsersbond afd. Arnhem willen we graag een afspraak maken ivm de ontsluiting van het gebied. Ivm ook de grotere ontwikkelingen in het fietsbeleid, is het wenselijk als Martijn te Lintelo ook bij dit overleg kan zijn.	Afspraak heeft plaatsgevonden.
54	**49**	Fietsers door plattenburg: de wegen zijn daar erg smal.	De wegen in Plattenburg zijn ingericht conform de ontwerpeisen 30km/h. Hierbij is de breedte van de weg zo ingericht dat de weg door alle verkeersdeelnemers gebruikt kan worden en dat de snelheden niet te hoog kunnen zijn.
55	**50**	Ook voor langzaam verkeer zullen veel vierkante meters aan fiets plekken ingericht moeten worden. Dicht bij de respectievelijke ingangen.	ROC RijnIJssel realiseert voldoende fietsparkeerplekken. Klok/BPD nemen de voorzieningen voor langzaam verkeer mee in het ontwerp.
56	**51**	Wanneer de leerlingen voor het ROC bij station Presikhaaf uitstappen,dit is aan de zijde van de Leonora straat,zullen zij vanzelfsprekend voor het zebra pad (Wichard van Pontlaan) kiezen om via de Plattenburgerweg dan wel de Maria van Gelrestraat naar hun school te gaan.	Vanuit het ROC RijnIJssel is een werkgroep leefbaarheid geïnitieerd. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
57	**52**	Ik woon in de wijk Plattenburg en de verwachting is (n.a.v. een onderzoek) dat de meeste verkeersstroom gaan plaats vinden door deze wijk en zeker ook door de Maria van Gelrestraat waar ik woonachtig ben gezien de doorgang die er komt ten hoogte van de Beeldhouwersstraat. (loop- en fietsverkeer)	Vanuit het ROC RijnIJssel is een werkgroep leefbaarheid geïnitieerd. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
58	**53**	Crowd control van voetgangers over gedeelte wat van de gemeente is	Crowd control wordt toegepast bij evenementen en is bedoeld tijdelijke pieken te controleren en beheerden. De komst van het ROC RijnIJssel is structureel. Maatregelen zoals Crowd Control zijn niet passend voor deze mogelijke hinder. Hiervoor is door het ROC RijnIjssel de werkgroep leefbaarheid opgestart. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
59		**Openbaar vervoer**	
60	**54**	Hoe gaat het met openbaar vervoer, met name bus, veel scholen in de buurt. En komen misschien extra bussen naar de campus	Op de Velperweg is hoogwaardig openbaar vervoer aanwezig in de vorm van trolleylijnen en een regionale HOV. Voor de nieuwe concessie van het openbaar vervoer is naar de provincie de wens uitgesproken de huidige trolleylijnen te intensiveren.
61	**55**	Ontoereikend openbaar vervoer	Op de Velperweg is hoogwaardig openbaar vervoer aanwezig in de vorm van trolleylijnen en een regionale HOV. Voor de nieuwe concessie van het openbaar vervoer is naar de provincie de wens uitgesproken de huidige trolleylijnen te intensiveren.
62	**56**	In welke mate is het openbaar vervoer erop ingesteld? 3000 studenten + personeel + alle appartementen High Parc en Novartis later.	Op de Velperweg is hoogwaardig openbaar vervoer aanwezig in de vorm van trolleylijnen en een regionale HOV. Voor de nieuwe concessie van het openbaar vervoer is naar de provincie de wens uitgesproken de huidige trolleylijnen te intensiveren.
63		**BEBOUWING (wonen)**	

	A	B	C
64	**57**	Geen hoogbouw! Veel groen!	Het aantal bouwlagen bij de AKZO zal beperkt blijven en altijd passend moeten zijn bij de locatie. Wel wordt er gezocht naar een manier om een iets hogere dichtheid woningen te realiseren dan in de gemiddelde nieuwbouwwijk. Er is dringend behoefte aan woningen in Arnhem en dit zou op deze plek in de stad goed kunnen passen bij de robuuste industriële uitstraling die we het woongebied willen geven. Veel groen is ook een wens van de gemeente. Hierbij gaat het nadrukkelijk om kwalitatief groen voor de nieuwe wijk, robuust genoeg om een functie te hebben in de klimaatadaptatie en groen dat ten dienste staat aan de verblijfskwaliteit in de wijk.
65	**58**	Industriële bouw klink leuk maar dan graag wel in een mooie, creatieve vorm. 'industriële bouw ' zie ik nu ook in Presikhaaf 2, dit vind ik op het Akzo-terrein niet de bedoeling (op deze manier)	Het gaat niet direct om industriële bouw maar om in de architectuur van de woningen te refereren naar het industriële verleden van de AKZO. Dit wil zeggen dat de architectuur stoer is, met veel gebruik van staal en baksteen en toepassingen van sheddaken of andere robuuste details zoals bijvoorbeeld poorten, e.d..
66	**59**	Alle huizen een parkeergarage onder het huis	Parkeren moet zorgvuldig worden ingepast. Dit kan door parkeergarages te realiseren. Maar het is ook mogelijk dat een deel van het parkeren landschappelijk wordt ingepast in de openbare ruimte. Gebouwde parkeerplaatsen zijn erg duur en daardoor niet geschikt voor alle woningen.
67	**60**	Ik werd niet blij van de getoonde industrieel gevormde blokkendoos. Ik ben voorstander van woningen met veel open ruimte en creativiteit	Het is zeker niet de bedoeling om de wijk vorm te geven als een industrieel gevormde blokkendoos. Het is de bedoeling dat in de architectuur van de nieuwe woningen wordt gerefereerd naar het industriële verleden. Daarbij zijn open ruimtes en creativiteit ook een wens van de gemeente.
68	**61**	Overdaad aan appartementen in omgeving	Het klopt dat er redelijk veel appartementen zijn in de omgeving van de Velperweg. Dat is niet vreemd en/of ongewenst; de gemeente heeft de afgelopen jaren een actief transformatiebeleid gevoerd om leegstaande panden te transformeren tot woningen. Deze transformatie van oude kantoren of leegstaande panden leidt veelal tot een hoogwaardige woon- en leefkwaliteit in wijken. Deze transformaties sluiten ook aan bij de groei van het aantal kleinere huishoudens (1 en 2 personen) in de gemeente Arnhem en de woonwensen van deze groep. Een gevarieerde woningvoorraad in wijken blijft een van de zaken waar het college belang aan hecht. Ook bij dit project willen we er zorg voor dragen dat er geen te eentoning karakter ontstaat van typen woningen en de doelgroepen.
69	**62**	Dit project is mijn inziens een uitgelezen kans om één of twee hogere gebouwen te plaatsen:	In de omgeving van het project is er al redelijk wat hoogbouw; dat is niet verkeerd. In het kader van een gevarieerd woningaanbod in wijken, achten wij een mix van belang.
70	**63**	Er is grote behoefte aan woningen in Arnhem Noord	Een woonbehoefteonderzoek dat in 2019 is uitgevoerd laat zien dat er de komende jaren nog behoefte is aan duizenden woningen. Omdat deze woningen 'binnenstedelijk' (inbreiding) zullen moeten worden gebouwd, zullen de woningen overal terechtkomen.
71		**(leef) OMGEVING**	
72	**64**	Graag een visie op een groter gebied rond de Velperweg dan Enke terrein alleen	De visie richt zich op uitgangspunten voor de (verdere) ontwikkeling van het voormalige AKZO terrein. Ontwikkelingen in de directe omgeving worden hierbij betrokken, maar zijn als zodanig geen deel van het plangebied van deze visie.
73	**65**	Plek van de basisschool staat niet in het plan.	De locatie van de Jozef Sarto school zal alsnog worden opgenomen
74	**66**	Wat gebeurt er met de basisschool voorziening: wordt de Jozef Sarto uitgebreid en zo ja, hoe?	De Jozef Sarto school is in 2020 uitgebreid.
75	**67**	Geen vuilnis rond schoolgebouw	In de werkgroep Leefbaarheid vanuit ROC Rijnlijssel is dit meermaals besproken. School is hiervoor in eerste instantie verantwoordelijk
76	**68**	Er ligt veel afval bij de Eleanorastraat, bij station Presikhaaf	Dit is bekend. Advies is de overlast te blijven melden bij gemeente Arnhem door middel van het meldingensysteem Fixi.
77	**69**	Plattenburg heeft geen koerier!	Arnhemse Koerier wordt niet overal bezorgd. Eea is afhankelijk van bezorgers. Advies is in te schrijven op de Arnhem mail.
78	**70**	geen publicaties gemeente	Arnhemse Koerier wordt niet overal bezorgd. Eea is afhankelijk van bezorgers. Advies is in te schrijven in op de Arnhem mail.
79	**71**	Zwerfafval (plastic en blikjes) van scholieren / studenten die door Raapopseweg wandelen, vormt nu al een groot probleeem. Hoe wordt dit bestreden bij een uitbreiding van het aantal studenden	Zwerfafval rond Raapopseweg is bij gemeente niet bekend. Dit zal onder de aandacht worden gebracht bij de gemeente
80	**72**	Het is nu momenteel al moeilijk om de wijk Molenbeke uit te komen er is een voetpad, dan een fietspad (2 kanten) dan een barriere om de Velperweg op te komen. Hebben momenteel vrijwel alle parkeerplaatsen in onze straat bezet door de leerkrachten die werken op de school van Rijn/ijssel deze blijven bezet tot ongeveer 16 uur. Gemeente heeft inderdaad nog geen visie!!	Dit gedrag is lastig door de gemeente te sturen. Mocht dit optreden zal dit gemeld worden aan de betreffende eigenaar/bedrijf
81	**73**	Eventueel rommel in de buurt, o.a. frietzaak Raapopseweg??!!!	Vanuit het ROC RijnIJssel is een werkgroep leefbaarheid geïnitieerd. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
82	**74**	Ook hebben wij in onze straat geen enkele oversteek plek. Waar er een was aangevraagd door onze straat, ter hoogte van de ondergrondse afvalbakken, heeft men een enorm hoge drempel neergelegd. Precies op de oversteek plek.	Onbekend welke straat bedoelt wordt.
83	**75**	Vijver aan de Velperweg schijnt niet gevoed te worden door de beek van Klarenbeek. Beheer van die vijver is nu opgesplitst. Verschillende eigenaren en leidt tot problemen. Structurele oplossing is nodig.	De beek stroomt in een buis onder de Velperweg langs de vijvers bij de AKZO. In de tijd dat het gehele terrein eigendom was van de AKZO, was het uitgesloten om de beek door de vijver te laten stromen. Door de verkoop van het AKZO-terrein is daar in principe niets aan verandert, behalve dat 1 eigenaar nu meerdere eigenaren zijn geworden. Omdat de vijver een zelfstandige eenheid is, dat wil zeggen niet aangesloten is op het watersysteem, en geheel in particulier eigendom, is het aan de eigenaren om een oplossing voor het beheer te vinden, dan wel alternatieven te bedenken. Het waterschap en de gemeente kunnen op verzoek adviseren.
84	**76**	Zijn er maatregelen geformuleerd, indien er overlast is in omliggende wijken?	Vanuit het ROC RijnIJssel is een werkgroep leefbaarheid geïnitieerd. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
85	**77**	Portiershuisje + jeules de boules + parkje + restaurantje	Het vigerend horecabeleid (Mise-en-place) biedt de mogelijkheid voor wijkgebonden horeca. Indien een intiatiefnemer zich meldt met een dergelijk initiatief zullen wij deze toetsen aan vigerend beleid. Ook een jeu de boules kan bijdragen aan leefbaarheid in een wijk. Bovendien zien wij stadsbreed een behoefte aan leisure, daar valt jeu de boules ook onder. Wel merken wij op dat het portiershuisje een bijzonder object is waar we met een brede blik willen kijken naar functionele invulling.
86	**78**	Hoop dat er ook een winkelcentrum/horeca gerealiseerd wordt bij "High Park".	Met de ontwikkelaars van HighPark vindt een verkenning over het realiseren van een wijksupermarkt. De wijk wordt al goed bediend door het recent geupgrade winkelcentrum Presikhaaf met meerdere soorten supermarkten. Het plan HighPark kent ook enkele ruimten voor commerciele bedrijven. Op basis van de horecavisie (Mis-en-place) kan bij initiatieven bekeken worden of dit daar plaats kan vinden wanneer het gaat om wijkgebonden horeca.
87	**79**	Tip: voor de levendigheid van de nieuwe wijk en alle nieuwe bewoners incl. ING & Novartis voorzieningen een reden om naar buiten te gaan voor een boodschap, koffie, drankje, etc	Het vigerend horecabeleid (Mise-en-place) biedt de mogelijkheid voor wijkgebonden horeca. Indien een intiatiefnemer zich meld met een dergelijk initiatief zullen wij deze toetsen aan vigerend beleid. V.w.b. de ontwikkeling van HighPark (vmlg ING) merken wij op dat een mix van functies het meest kansrijk en opportuun wordt geacht. Horeca, mits deze het leefklimaat verrijkt en niet aantast, kan daar een onderdeel van zijn.
88	**80**	Portiergebouw ----- wijkfunctie	Het portiershuisje is een bijzonder object waar we met een brede blik willen kijken naar functionele invulling, een wijkfunctie is 1 van de mogelijkheden. Initiatieven zullen getoetst worden aan vigerend beleid.
89	**81**	Portier gebouw handhaven, wijkfunctie van maken	Het portiershuisje is een bijzonder object waar we met een brede blik willen kijken naar functionele invulling, een wijkfunctie is 1 van de mogelijkheden. Initiatieven zullen getoetst worden aan vigerend beleid.
90	**82**	Wat gebeurt er met de vroegere portiersloge aan de Beeldhouwersstraat? Leuk om cultuur iets mee te doen, bv expositieruimte, ontmoetingsplek	Het portiershuisje is een bijzonder object waar we met een brede blik willen kijken naar functionele invulling, een culturele functie is 1 van de mogelijkheden. Initiatieven zullen getoetst worden aan vigerend beleid.
91	**83**	Ik woon in de wijk Plattenburg en de verwachting is (n.a.v. een onderzoek) dat de meeste verkeersstroom gaan plaats vinden door deze wijk en zeker ook door de Maria van Gelrestraat waar ik woonachtig ben gezien de doorgang die er komt ten hoogte van de Beeldhouwersstraat. (loop- en fietsverkeer)	Vanuit het ROC RijnIJssel is een werkgroep leefbaarheid geïnitieerd. Hierbij zijn het ROC RijnIJssel, het Team LeefOmgeving en bewoners aangesloten. Het doel van deze werkgroep is de overlast vast te stellen en de mogelijke maatregelen te nemen.
92	**84**	Ik wil met name hiermee een beroep doen op de zorgvuldigheid van de gemeente richting kwetsbare groepen. Met name aan de Maria van Gelrestraat , vooral in het laatste gedeelte inclusief het hofje, zijn veel kwetsbare mensen woonachtig (deze woningen vallen onder de coöperatie Volkshuisvesting).	Vanzelfsprekend is de gemeente zorgvuldig richting kwetsbare groepen
93	**85**	Speelruimte voor de kinderen	Volgens de richtlijnen van de NUSO, wordt per hectare netto woongebied 300m2 (= 3%) gereserveerd voor speelruimte (formeel en informeel). Afhankelijk van de doelgroep en het aantal woningen, kan bepaald worden welke en hoeveel speelplekken er nodig zijn. Hier wordt in de vervolgfasen (ontwerp) verder invulling aan gegeven. In de spoorzone en plattenburgzone is hiervoor voldoende ruimte aanwezig.

	A	B	C
94	**86**	Waar is er speelruimte voor kinderen	Volgens de richtlijnen van de NUSO, wordt per hectare netto woongebied 300m2 (= 3%) gereserveerd voor speelruimte (formeel en informeel). Afhankelijk van de doelgroep en het aantal woningen, kan bepaald worden welke en hoeveel speelplekken er nodig zijn. Hier wordt in de vervolgfasen (ontwerp) verder invulling aan gegeven. In de spoorzone en plattenburgzone is hiervoor voldoende ruimte aanwezig.
95	**87**	Relatief weinig voor kinderen in de aanliggende wijken	Volgens de richtlijnen van de NUSO, wordt per hectare netto woongebied 300m2 (= 3%) gereserveerd voor speelruimte (formeel en informeel). Afhankelijk van de doelgroep en het aantal woningen, kan bepaald worden welke en hoeveel speelplekken er nodig zijn. In de spoorzone en plattenburgzone is hiervoor voldoende ruimte aanwezig.
96		**NATUUR (inclusief)**	
97	**88**	Men geeft aan dat het er rommelig uit ziet, is er een visie voor groen en eikenbomen?	Het uitgangspunt is dat het carre aan bomen en de bomen langs de Tivolilaan blijven gehandhaafd. In de Groenvisie zijn gebieden benoemd met kenmerkende soorten waar we een leefgebied voor willen bieden. Zo ook voor AKZO terrein. Dit zijn gierzwaluw, huiszwaluw, huismus, zwarte roodstaart, gewone dwergvleermuis, vlinders en wilde bijen. Een groene natuurvriendelijke openbare ruimte kan daaraan bijdragen. Evenals natuurinclusief bouwen, met gevelgroen, groene daken en verblijven voor vogels en vleermuizen.
98	**89**	Is er ontsluiting va de groen gebieden om het terrein, naar het terrein voor dieren? (egels, vossen, etc). Of bv een ecologische weg door het gebied?	De spoorzone is ook een ecologische verbindingzone voor dieren. Zo worden de groengebieden Thialf e.o. en de groene zones langs het spoor en park Presikhaaf met elkaar verbonden.
99	**90**	Mij viel het op dat er op het gebied van duurzaamheid van de kant van het ROC weinig was ingevuld. Op de plaatjes zie ik bv grote grasvelden, een groot geasfalteerd sportveld e.d. Nergens plek voor insecten, dieren, bijen, groen, natuur e.d. Ik heb aangegeven op de avond, en kreeg het antwoord dat ze dat nog gaan en moeten invullen	Is onderdeel van het verdere ontwerpproces door ROC RijnlJssel
100	**91**	Het lijkt mij dat de moderne studenten vandaag de dag meer behoefte hebben aan een prettige groene buitenruimte alwaar zij kunnen verblijven, dan aan een enorm geasfalteerd sportveld. Dat zou je ook kunnen leasen op een andere locatie. In de buurt sportvelden genoeg.	Is onderdeel van het verdere ontwerpproces door ROC RijnlJssel
101	**92**	Ook vraag ik mij af hoe ze aanhaken bij hergebruik en gebruik van groene energie, en opvang van water. Het lijkt mij inmiddels wel belangrijk die duurzame invulling vast te gaan leggen omdat het een belangrijk punt is van de Gebiedsvisie, en een geasfalteerd terrein, haaks staat op de plannen van de gemeente om de opwarming van de stad tegen te gaan.	Is onderdeel van het verdere ontwerpproces voor het terrein door de diverse initiatiefnemers.
102	**93**	Ik mis hierin vanuit de ROC een duidelijke groene visie, en vind dus dat duurzaamheid echt op het tweede plan staat. Dat is jammer, en niet echt van deze tijd, en iets wat je juist zou mogen verwachten van een onderwijsinstelling.	Is onderdeel van het verdere ontwerpproces door ROC RijnlJssel.
103	**94**	Kan de huidige begroeiing worden gerecycled. Er is een mooie Beukenheg langs het hek aan de Vosdijk, een met zorg door de Akzo aangelegde lavatuin met daarin planten die niet veel water gebruiken. Jammer om die niet her te gebruiken, een berichtje te plaatsen in de krant en de omgeving uit te nodigen om de begroeiing uit te graven en her herplaatsen past ook mooi in het plan om de opwarming van de stad tegen te gaan.	Is onderdeel van het verdere ontwerpproces door ROC RijnlJssel.
104	**95**	In de plenaire meeting werd een energie slide getoond, waarbij een aantal windmolens getekend stonden, in de posters heb ik die niet terug gezien (mogelijk was dit alleen als artistieke toevoeging gebruikt). In een aanstaand woon- en school gebied is het opzetten van windmolens natuurlijk ook zeer gevaarlijk.	Het getoonde plaatje is ondersteunend voor het programma New Energy Made in Arnhem en niet van toepassing op de gebiedsvisie voor het Akzo terrein.

Visie op verkeer & toegankelijkheid AKZO terrein

In de gebiedsvisie die op 2 maart aan de bewoners rondom Enka is gepresenteerd staat een zuidelijke onderdoorgang ingetekend. Deze ontsluiting van het ENKA terrein staat op de kaart als “Mogelijke extra onderdoorgang voor langzaam verkeer”. Hier wordt echter niet verder op ingegaan in de tekst en uitleg.
Als deze ontsluiting wordt ingericht (voor langzaam verkeer, dan wel ook autoverkeer) zijn er een aantal grote voordelen te realiseren. We begrijpen dat deze ontsluiting kosten met zich meebrengt. Toch is het nu, op het moment dat er nog niets is ontwikkeld en er ruimte vrijgehouden kan worden, de tijd om de voordelen te onderzoeken en een langetermijn visie neer te leggen.

Concrete vraag ten opzichte van de Gebiedsvisie

Wij willen vragen om in de gebiedsvisie voor het ENKA terrein:

- Rekening te houden met een ontsluiting voor al het verkeer.
- Wat het effect van deze ontsluiting is op het terrein in tekst uit te werken.
- Voor de ontsluiting en de aansluiting op het terrein, ruimte vrij te houden op het terrein.
- De voordelen die deze ontsluiting heeft te onderzoeken. Zodat er duidelijk is wat het belang kan zijn voor het gebied, omliggende buurten en het verkeer op stadsniveau. Op deze manier kan de ontsluiting een prioriteit krijgen op het moment dat er andere (spoor)projecten worden gepland.
- *De kosten, geraamd op 2.5 miljoen, af te wegen tegen (toekomstige) baten*.
- De ontsluiting afhankelijk maken van de baten i.p.v. te wachten op een eventuele fly-over van het spoor.
- Dit onafhankelijk van mogelijke ProRail spoorprojecten te beschouwen

De voordelen van een grote ontsluiting zijn:

- Een extra ontsluiting van het terrein.
- Een betere aansluiting van het terrein naar het zuiden toe.
- Een betere dooradering van de wijk met het Merwede terrein en de ecologische zone.
- Looproute studenten kan via zuidzijde spoor, ipv door Plattenburg, langs de ecologische zone.
- Mogelijke verdeling van verkeerslast tussen Vosdijk & Tivolilaan

Voorstel voor inrichting van een grote ontsluiting

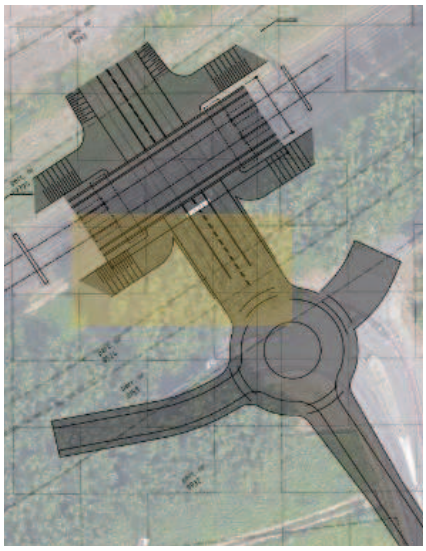

Als zuidelijke toegang van en naar ENKA terrein wordt gedacht aan een onderdoorgang die ingericht kan worden als ‘poort' naar het idee van ‘shared spaces'. Daarbij is het autoverkeer te gast en dient langzaam het gebied te betreden vanaf een nieuw te realiseren rotonde. Voor de haalbaarheid is een schetsontwerp gemaakt en een globale raming bepaald. Voor de tekening, zie http://tiny.cc/tunnelenka. Voor een opzet inrichting van wegen, zie: http://tiny.cc/tunnelenkawegen.

Voordelen van een zuidelijke ontsluiting

Een extra ontsluiting van het terrein.
Het gebied is gebaat bij een goede ontsluiting van het terrein. Volgens het huidige plan zal dit voor autoverkeer alleen over de Tivolilaan gaan. Dit zorgt ervoor dat de maximale capaciteit van de tivolilaan in zicht komt volgens het onderzoek van onderzoeksbureau . (Uit 2019 in opdracht van ROC t.b.v. de omgevingsvergunning.)

Een extra ontsluiting zorgt voor betere spreiding van het verkeer en ontlasting van de tivolilaan. Met name voor verkeer wat al naar het zuiden toe moet kan dan direct gaan i.p.v. via de Velperweg.

Een betere dooradering van de wijk met het Merwede terrein en de ecologische zone.
De ontwikkeling van het Merwede terrein kan niet los gezien worden van Enka. De spoordijk vormt een barrière waardoor deze gebieden niet kunnen samenwerken en een wisselwerking voor functionele toepassing en functies in de weg staat. Merwede terrein zou meerwaarde hebben als het in verbonden is met het ENKA terein. Zo kan gedacht worden aan (tijdelijke) parkeervoorzieningen om ruimte te bieden aan andere activiteiten op Enka. In het bijzonder waaraan gedacht moet worden is de opgave van de bouw van de wijk terwijl ROC in bedrijf en er dus een extra druk komt op de beschikbare (parkeer)ruimte.
Hierbij moet ook gedacht worden aan de ecologische aansluiting en de regenwater aansluiting van het ENKA terrein op het merwede terrein en ecologische zone.

Looproute studenten kan via zuidzijde spoor, ipv door Plattenburg, langs de ecologische zone.
Een kortere logische loop- en fietsroute mogelijk langs het spoor vanaf station Presikhaaf naar ROC. Veel bewoners in Plattenburg vrezen dat veel groepen scholieren door de wijk zullen lopen, aangezien er nog geen alternatieve route is bedacht. Vooral in de spits kan dit overlast veroorzaken, denk aan geluidsoverlast en rondslingerende rommel.
Met het oog op de nieuwe woonwijk is de tunnel bij Plattenburg niet een goede doorgang. Als de route doorgetrokken wordt tot aan deze nieuwe onderdoorgang ontstaat er een logische aansluiting op het terrein van de ROC. Als dit gecombineerd wordt met maatregelen om de route in Plattenburg te ontmoedigen kan deze ontsluiting de wijk Plattenburg ontlasten

Mogelijke verdeling van verkeerslast tussen Vosdijk & Tivolilaan
In het concept van de gebiedsvisie staat: "*De verbinding Vosdijk- Merwedestraat- Eemslaan is een gebiedsontsluitingsweg type 2. Het vormt de verbinding tussen de belangrijke radialen Velperweg en IJssellaan. (..) Het is van belang dat deze verbinders goed doorstromen."* Verder wordt aangegeven dat er een aantal beperkingen in deze verbinding zijn die om een andere vormgeving van de Vosdijk, Vospoort & merwedestraat
In combinatie met een nieuwe ontsluiting kan er gekozen worden om de Vospoort & de ENKA poort als eenrichtingsweg aan te merken. Dit met de nadruk op langzaam verkeer en een goede verkeersbeleving. Hierdoor wordt de verkeersdruk verdeeld over 2 ontsluitingen, blijft er een goede doorstroming van de verbinding tussen de radialen zonder een hoofdroute te worden.
Het voorstel is om de route langs de Vospoort naar het Noorden toe 1 richting te maken. Vanuit de tivolilaan en ENKA poort naar het zuiden toe 1 richting. Om overlast van de ENK minimaal te houden en aan te sluiten bij het ROC en Teijin gebied.

Ondertekend
Hans Lammerts, bewoner Plattenburg
Auke Smit, bewoner Molenbeke

Contact via tunnelvisiearnhem@gmail.com

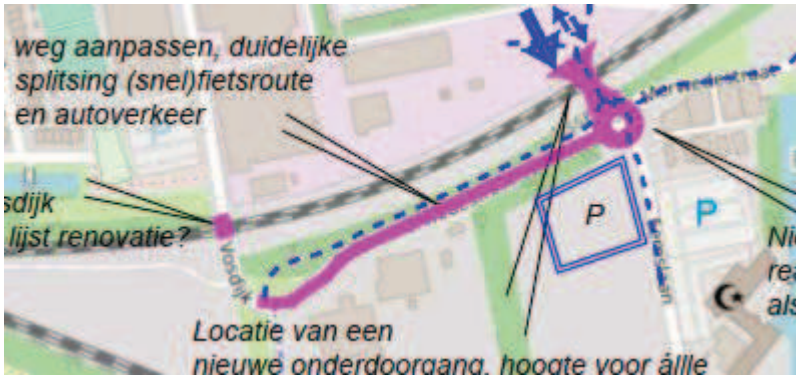

Verslag

Notulen van	:	gesprek Fietsersbond Arnhem i.r.t. gebiedsvisie Akzo
Verslagnummer	:	1
Gehouden op	:	6 april 2020
Plaats	:	Zoom videobellen
Voorzitter	:	Patricia Twente
Genotuleerd door	:	Patricia Twente

Verder aanwezig	**Fractie/Afdeling**
Jos de Bont	Fietsersbond Arnhem
Jan Kelderman	Fietsersbond Arnhem
Vincent Bronkhorst	Gemeente Arnhem
Martijn te Lintelo	Gemeente Arnhem

Verslag tekst:	**Naam**

Maandag 2 maart is de concept gebiedsvisie voor het Akzo/Enka terrein op een bewonersavond gepresenteerd. De Fietsersbond Arnhem heeft n.a.v. deze avond om een gesprek gevraagd om hun input te bespreken.

Voorafgaand aan het gesprek zijn er een aantal kaarten gedeeld, deze worden doorgenomen.

Snelfietsroute

In de Accentnota Fiets is een trace voor de snelfietsroute aan de zuidzijde van het spoor opgenomen. De route gaat onder de Vosdijk door Molenbeke richting Velperpoort.
De Fietsersbond ziet de snelfietsroute over het Akzo terrein gaan (aan de noordzijde van het spoor) en bij de tunnel op de Beeldhouwerstraat afbuigen richting Presikhaaf.
Dat betekent dat de route over het terrein van Ping Properties (huurder =Teijin) en Klok/BPD loopt. De verwachting is dat dit niet mogelijk is i.v.m. de benodigde beveiliging bij Teijin. **Patricia** zal bij Ping Properties navragen hoe zij hierover denken.

De snelfietsroute staat nu wel aangegeven in de visie maar dat is niet duidelijk. De kaart zal aangepast worden. (actie **Vincent**)

De wens van de Fietsersbond is dat conflicten tussen snel en langzaam verkeer worden voorkomen.

Velperweg

Er zijn nu veel spookfietsers op de Velperweg, de bond verwacht dat dit aantal toeneemt met de komst van het ROC RijnIJssel.
De fietsstructuur langs de Velperweg bestaat uit parallelle vrijliggende fietspaden. Er is onvoldoende ruimte om een 2-richtingen bereden fietspad langs zuidzijde van de Velperweg te realiseren. Wel wordt

er gekeken naar de mogelijkheden bij de oversteek Vosdijk-High Park en het kruispunt Tivolilaan-Velperweg-Raapopseweg.

We spreken af dat de Fietsersbond in de volgende fase (de verdere uitwerking van de diverse ontwikkelingen) betrokken wordt.
De concept-visie die ter besluitvorming wordt aangeboden wordt met hen gedeeld.

Ontsluitingsconcept

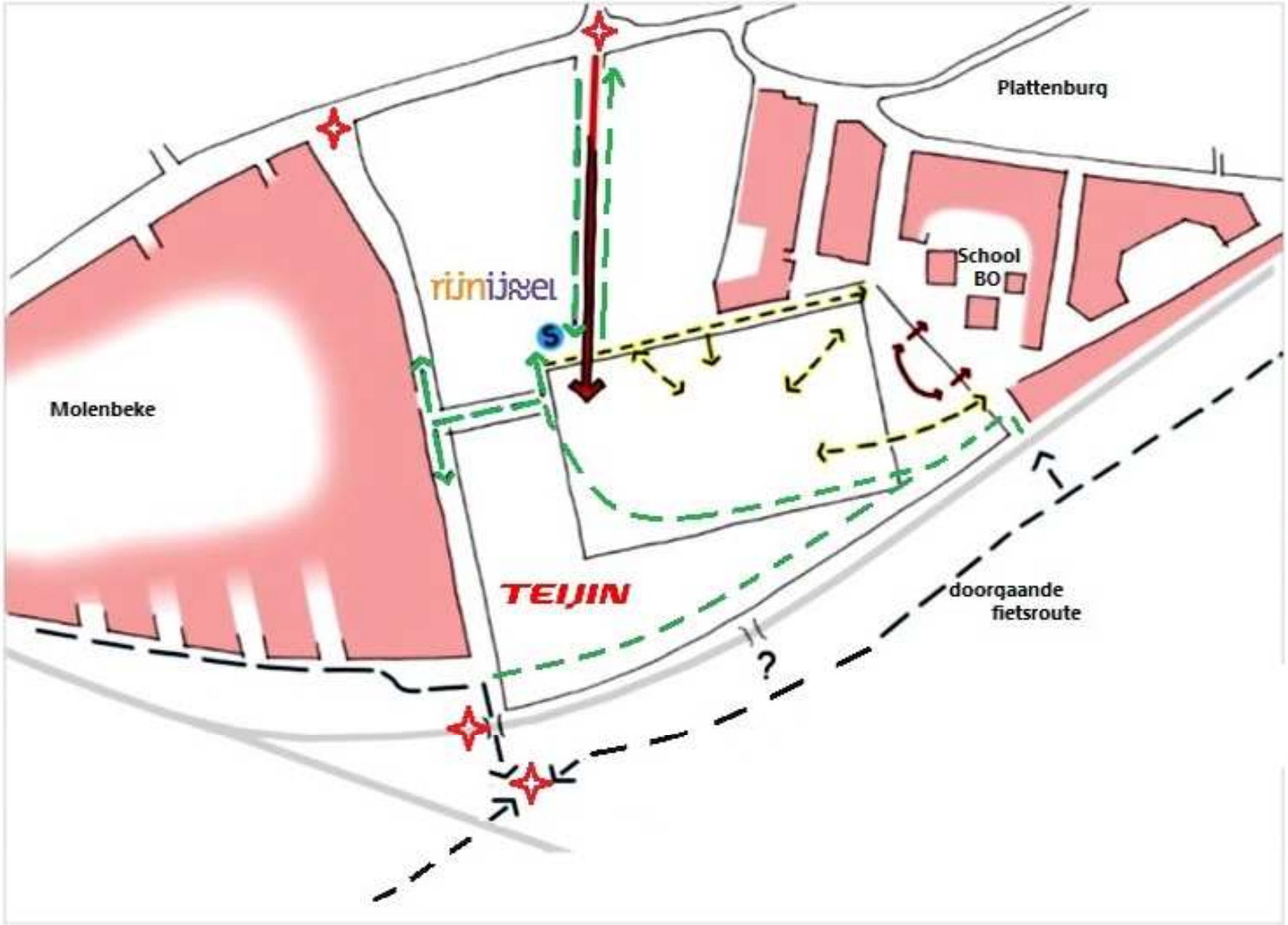

Ontsluiting gemotoriseerd verkeer

Fietsverbindingen

Fietsstalling ROC

Looproutes

Mogelijke extra onderdoorgang voor langzaamverkeer

Aandachtspunt

Achtergrondinformatie pitch Plattenburg tbv rondetafelgesprek gemeenteraad over ENKA-terrein
(Cursief tekst pitch)

Namens wie?
Deze inbreng is afgestemd met een aantal bewoners uit Plattenburg die in wisselende samenstelling sinds januari 2018(!) in gesprek zijn met ontwikkelaars en gemeente over de ontwikkelingen op het ENKA-terrein. Dus niet namens een formeel orgaan, maar wel door mensen die in contact staan met hun buurtgenoten en weten wat er leeft.
Als betrokken buurtbewoners hebben wij het initiatief genomen om in gesprek te gaan met de gemeente en de ontwikkelende partijen en hebben we op verschillende momenten en manieren onze buurtbewoners geïnformeerd en geraadpleegd over de plannen voor het ENKA-terrein en de aandachtpunten die zij en wij hierbij wilden inbrengen.

Eindelijk een gebiedsvisie!
We zijn blij dat het gebied een impuls krijgt en dat er nu een gebiedsvisie ligt.. Jammer is het dat de visie niet al veel eerder is opgesteld, waar wij vanaf het prille begin op hebben aangedrongen. Dan had de gemeente al eerder kunnen sturen op de ontwikkeling van het terrein als geheel en had bijv. ROC Rijn IJssel hier beter op in kunnen spelen.
Vanaf de eerste gesprekken hebben we aangedrongen op een actievere rol van de gemeente om te sturen op de integrale ontwikkeling van het terrein en niet om ieder plan c.q. aangevraagde vergunning alleen op zichzelf te beoordelen. Dat de gebiedsvisie er nu pas ligt biedt nog wel de kans om op tijd te sturen op de plannen van KLOK/BPD, maar is te laat om ook in de plannen van de andere partijen een pro-actieve rol te pakken.
Als betrokken bewoners van een aantal omliggende wijken zijn we betrokken geweest bij het opstellen van de gebiedsvisie. We hebben vooraf input geleverd en hebben kunnen reageren op een ambtelijk concept. Het is fijn om te zien dat veel van onze reacties op de eerste (ambtelijke) versie in de volgende versie zijn overgenomen.

Aandachtpunten
Helaas is er een aantal aandachtpunten dat we vanaf het begin van het proces hebben ingebracht, dat wat ons betreft nog steeds onvoldoende aandacht krijgt. Twee punten passen wellicht niet precies binnen de geografische of inhoudelijke afbakening van de gebiedsvisie, maar de ontwikkeling van het terrein heeft hier wel effect op. Daarom verwachten we hierop, gekoppeld aan de gebiedsvisie, wel actie of pro-actieve maatregelen:

1) ***Leefbaarheid*** *Het effect op de leefbaarheid door de studentenstroom die vanaf de oostkant van Plattenburg (o.a. station Presikhaaf) door de wijk zullen lopen en fietsen naar het ROC. Dit zal zeer waarschijnlijk leiden tot meer geluid en afval op straat. Het is voor ons niet duidelijk wat hiertegen gedaan kan worden.*
   Het is voor ons niet duidelijk of hier concrete afspraken over worden gemaakt met het ROC en er lijkt ook niet actief te worden ingezet om deze stroom op de een of andere wijze te sturen via de route aan de zuidzijde van het spoor zodat de smalle Maria van Gelre - straat en de Plattenburgerweg niet extra worden belast

2) ***Verkeersveiligheid en parkeerdruk*** *Er is een verkeers- en parkeeronderzoek gedaan. De theoretische modellen laten zien dat de wegen en beschikbare parkeerplekken de extra druk door de planontwikkeling kunnen hebben. Volgens de bewoners zijn de wegen nu al aan de krappe kant voor het huidige verkeer en zijn er eigenlijk nu al te weinig parkeerplekken. Er zit dus een groot verschil in de theoretische modellen en de praktijkervaring van wijkbewoners.*
   De eerste versie van het verkeersonderzoek daar viel heel veel op aan te merken en dat hebben we ook gedaan. Daardoor moest een deel opnieuw, dat is gebeurd, maar dat geeft tegelijkertijd weinig vertrouwen. Als je 's avonds door de wijk loopt dan zijn er weinig parkeerplekken beschikbaar. Behalve de plekken tegenover de Jozef Sartoschool, maar daar is geen enkele sociale controle en zijn dan ook al auto-inbraken geweest. Extra parkeerdruk door de nieuwbouwwijk is dan ook niet gewenst en passend. De Maria van Gelrestraat is heel erg smal, daar past amper veilig tweerichtingsverkeer (langzaam de ene richting en snelverkeer de andere richting) overheen. Daar zullen zowel veel fietsers (studenten) als automobilisten (extra bewoners) bijkomen, dat baart ons zorgen.
   In het verkeersonderzoek is berekend dat de Maria van Gelrestraat en de Plattenburgerweg de extra verkeersstromen kunnen dragen. Echter de onderzoekers waren vergeten dat deze twee straten samen één worden voordat ze aansluiten op de Wichard van Pontlaan. Dit kruispunt is nu al een knelpunt qua doorstroming en verkeersveiligheid. Dit knelpunt wordt door de planontwikkeling alleen maar groter.
   Voor al deze knelpunten is ons niet duidelijk welke maatregelen worden genomen om grotere problemen te voorkomen, of wat als maatregelen van te voren kan worden bedacht, voor het geval deze problemen zich in de praktijk gaan voordoen.

Daarnaast is er een tweetal punten waar de gebiedsvisie wel op ingaat, maar wat ons betreft nog onvoldoende:

3) ***Hoogbouw*** *We begrijpen dat gestapelde bouw passend is binnen dit plan, mogelijkheden creëert om extra groen toe te voegen en nodig is om in de woningbehoefte te voorzien. De bouwhoogte moet echter aansluiten bij de omliggende bebouwing (laagbouw aan de kant van Plattenburg). Voor echte hoogbouw zien we weinig mogelijkheden.*
   Het plangebied is volgens ons groot genoeg om laagbouw aan de kant van Plattenburg te combineren met gestapelde bouw elders in het plangebied zonder dat daarmee het uitzicht van de bewoners van de Grote Enk geweld aan wordt gedaan.

4) ***Fietsontsluiting tegenover school*** *De fietsontsluiting van het terrein aan de zijde van Plattenburg moet niet worden gesitueerd tegenover de Jozef Sarto-school. Dit is iedere ochtend en middag een ontzettend druk en onoverzichtelijk punt. Het is zeer ongewenst hier nog een verkeersstroom, van studenten die op hetzelfde moment op de fiets naar het ROC gaan, aan toe te voegen. Het is ook niet nodig, want de fietsontsluitingen kunnen prima meer richting spoortunnel worden aangelegd.*
We begrijpen dat het terrein goed ontsloten moet worden voor voetgangers en fietsers. En we begrijpen ook dat de precieze plek van deze ontsluitingen wordt bepaald als onderdeel van het plan en niet als losstaand element. En we zien ook dat er ruimtelijk een mooie west-oost-lijn is over het terrein, die uitkomt bij het poortwachtershuisje op het kruispunt tegenover de Jozef Sarto school.
Echter, de visie heeft als doel pro-actief te sturen om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen (zonder alles bij voorbaat precies in te vullen.) Door in de visie op te nemen dat de fietsontsluiting (of boulevard-achtige langzaam verkeer ontsliting) niet op het kruispunt voor de Jozef Sarto-school moet aansluiten, kunnen nu al te voorziene problemen worden voorkomen. In plaats daarvan kiezen voor een fietspad dat aan de zuidzijde van het plangebied op de Beeldhouwerstraat aansluit. Daarmee wordt voorkomen dat de route langs de Jozef Sartoschool overbelast wordt en op de (te) smalle Maria van Gelrestraat veel tweerichtings fiets en deels autoverkeer ontstaat. Deze route kan ook onderdeel zijn van een 'snelfietspad' vanuit het station Presikhaaf richting het centrum van Arnhem. We hebben hier al sinds de eerste concepten van de gebiedsvisie beschikbaar waren aandacht voor gevraagd, maar dit punt is niet overgenomen. Ook ontbreekt onbedoeld een aantal inspraakreacties hierover in de inspraaknota waardoor het lijkt of dit punt slechts 1 x is benoemd.

Wij wensen u veel wijsheid bij uw besluitvorming om dit stukje Arnhem een hele mooie impuls te geven, met een prachtige nieuwe leefomgeving voor toekomstige én huidige bewoners van de (omliggende) wijk(en).

Rik Swieringa (Beeldhouwerstraat)

Mede namens,
Wilbert Houweling (Novalaan)
Olaf Boekestein (Maria Van Gelrestraat)
Hans Lammerts (Plattenburgerweg)
Dirk van Goor (Johan van Arnhemstraat)

Van: Kaboul Vermijs
Verstuurd: dinsdag 22 september 2020
Onderwerp: RE: Inspreken raadsvoorstel 'Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem'

Hallo Loes, Bep en Hubert,

Nav het contact van vorige week over de historische wandelroute Presikhaaf en de koppeling naar Plattenburg heb ik bij mijn collega Pieter Goossen van het erfgoedcentrum een balletje opgegooid. Hij heeft al een mooie foto in het archief gevonden en een boekje over het terrein van AKZO Nobel (bijlagen). Momenteel is Pieter met vakantie, daarna zal Pieter ook nog op zoek gaan naar de oorsprong van de naam Plattenburg.

Met betrekking tot het inspreken in de raad morgen kunnen we het volgende aan jullie meegeven:

Rozet Erfgoedcentrum / Pieter Goossen
"Het onderdeel van ons werk om te kijken of we achtergrondinformatie kunnen aanleveren vanuit onze collectie, en vanuit mijn ervaring als bewoner van de buurt (ik ging als kind al naar de Jozef Sartoschool, net als mijn kinderen, en ken die omgeving dus vrij goed).
Over het belang van erfgoed voor een wijk/samenleving kunnen we natuurlijk meedenken. Het portiershuisje is denk ik in de jaren '50 geplaatst, zou het niet?
Ik wil je wel even mijn idee geven bij Arnhems erfgoed (en erfgoed in het algemeen): erfgoed zegt iets over de omgeving waar het is ontstaan, het geeft herkenning aan de mensen in de wijk. Erfgoed geeft een plek ook herkenbaarheid, een smoel om het zo maar te zeggen. Het zegt uiteraard ook iets over de geschiedenis van die plek. Daarom vind ik het jammer dat bijvoorbeeld die fabriekshallen zijn verdwenen maar zeker ook de toren van de ENKA. De portierswoning is een beeldbepalend element in de wijk en kan ook een belangrijk ontmoetingspunt zijn in de wijk. Een wijk groeit langzamerhand, daar krijgt het karakter door. In Plattenburg hoop ik bijvoorbeeld dat de verschillende boerderijen (de gebouwen) kunnen blijven bestaan. De wijk heeft verder veel te danken aan de ENKA / AKU / AKZO, de portierswoning is hier een onderdeel van."

Rozet Cultuurmakelaar Presikhaaf / Kaboul Vermijs
"Sociale cohesie is gebaat bij een menselijke maat. Om binding met de leefomgeving te maken is het essentieel om daarvoor ook een fysieke plek te organiseren in de wijk. Een plek waar ongedwongen ontmoeting kan plaatsvinden en waar vanuit activiteiten en programma voor de buurt kan worden geïnitieerd. Erfgoed is naast taal en kunst een inspirerend bindmiddel in de samenleving.
Het portiershuisje biedt een uitgelezen kans om een aantrekkelijke plek met een historische betekenis te creëren waar de huidige en nieuwe bewoners en gebruikers van de wijk met elkaar in contact kunnen komen. Wij vanuit Rozet bieden graag onze expertise aan over de geschiedenis van het AKZO-terrein en denken mee in de mogelijkheden de historische en culturele context van Plattenburg te verbinden aan de omliggende wijken."

Ik wens jullie veel succes bij jullie betoog en hoor graag van jullie bevindingen.

Vriendelijke groet,

Kaboul Vermijs
Cultuurmakelaar • Rozet Meedoen

ENKA
DAF
VF-73-46

VAN KAVEL TOT CENTER

AKZO NOBEL

Pitch op hoofdlijnen

Status planvorming RijnIJssel

- Vorig jaar om deze tijd hebben we u in deze setting gevraagd om medewerking te verlenen aan onze plannen voor de realisatie van nieuwe onderwijshuisvesting voor zo'n 3.000 studenten van ROC Rijn IJssel in vijf gebouwen van voorheen Akzo Nobel en Teijin Aramid. Deze medewerking hebben wij van de gemeente gekregen. De vergunningen konden eind 2019 worden verleend nadat er geen enkel bezwaar werd ingediend.
- Wij zijn voortvarend op (wat wij noemen "De RijnIJssel Velpercampus") aan de slag gegaan:
    - In februari 2020 kon de eigendomsoverdracht van de gebouwen Laboratorium C1,Trainingscentrum C3 en diverse grondpercelen plaatsvinden nadat alle vergunningen onherroepelijk waren.
    - In april hebben we de eerste paal voor de uitbreiding van ons gebouw TechPlaza (voorheen laboratoriumgebouw C1) geboord.
    - We hebben in juni een gedeelte van het voormalige Novartisgebouw met alle afdelingen van de Centrale Staf betrokken in afwachting van de verhuizing naar de definitieve locatie in de tegenover gelegen Witte Villa.
    - Het gebouw Paviljoen (voormalig trainingscentrum C3) langs de Vosdijk is verbouwd en in augustus is voor studenten ISK in gebruik genomen.
    - Volgende week krijgen we de sleutel van de Witte Villa en deel van de Toren nadat Teijin is verhuisd naar hun nieuwe kantoor aan de Vosdijk en kan de verbouw starten.
    - In de loop van volgend jaar starten wij met de werkzaamheden aan de Loods (B7) achter de Centrale Parkeerplaats.
    - Volgend jaar september hopen we al onze 5 gebouwen op deze locatie in gebruik te hebben!
    - In 2022 volgt dan nog de vernieuwde locatie Velperweg 39 ten behoeve de nieuwe niveau 1-2 school en Centrale Examinering waarmee de RijnIJsselv Velpercampus compleet is.
- Onze onderwijslocaties Thorbeckestraat, Veluwestraat en Zijpendaalseweg zullen wij dan verlaten. In goed overleg met gemeente en omwonenden zijn wij al geruime tijd bezig om plannen voor de herontwikkeling van deze locaties te maken. Begin oktober zullen de ontwikkelde plannen aan de buurten worden gepresenteerd waarna via het College van B&W de medewerking van uw Raad aan deze herontwikkelingen zal worden gevraagd.
- Verder zijn wij bezig met het toekomst bestendig maken en verduurzamen van de onderwijslocaties Beukenlaan (Sport & Veiligheid) en Kronenburgsingel (Zorg & Welzijn), waarna in 2021 / 2022 nog diverse locaties zullen volgen (Alexanderstraat, Kazerneplein, Apeldoornseweg).

Samenhang met andere ontwikkelingen op ENKA locatie

- Wij onderschrijven de gebiedsvisie en de stelling dat het een iconische plek is voor Arnhem en dat deze kwaliteit moet doorklinken in de transformatie en nieuwe opzet voor het gebied. Dat is ook één van de belangrijkste redenen dat ons oog op deze locatie is gevallen, naast de goede bereikbaarheid en aantrekkelijke ligging in de stad.
- Wij hebben er vertrouwen in dat de combinatie van werken, onderwijs en wonen zal leiden tot een bruisende gemeenschap waar mensen graag willen zijn.
- De ontwikkeling van de verschillende onderdelen geschiedt noodzakelijkerwijs achtereenvolgens doch dat leidt ons inziens niet tot problemen omdat er goed overleg is tussen de verschillende partijen.

- Verbindende en gemeenschappelijke elementen zijn onder meer groenstructuur, ontsluiting, fietsroutes, het beheren en verdelen van de schaarse parkeerruimte.
- Aangegeven is (p.12) dat over de eigendomsgrenzen heen gekeken moet worden m.b.t. parkeeroplossingen. Wij zijn eigenaar van een groot aantal parkeerplaatsen op de Centrale parkeerplaats en huren er daar nog een groot aantal. *Aan de voorgestelde aanpak, met respect voor onze belangen en binnen onze functionele en budgettaire kaders, willen wij in beginsel meewerken omdat wij van mening zijn dat optimaal dubbelgebruik van (semi)openbare ruimte waaronder parkeren voor alle partijen winst kan opleveren.*
- Wij steken in op interactie tussen onderwijs en bedrijfsleven en gaan er van uit dat wij met onze voorzieningen een rol van betekenis kunnen vervullen voor de omwonenden. Wij onderzoeken in dat kader in welke mate onze terreinen ook in avond en weekend opengesteld kunnen worden.
- Het voorgestelde 30-km regime op de Vosdijk onderschrijven wij van harte omdat dit de verkeersveiligheid van onze fietsersstromen zeer ten goede komt. *Graag willen wij u verzoeken dit regime zo snel mogelijk in te voeren, reeds vooruitlopend op eventuele fysieke verkeerskundige aanpassingen en hiermee niet te wachten totdat dit binnen de reguliere beheercyclus (zie p. 23) uitgevoerd zal worden.*
- Wij hebben kennis kunnen nemen van de presentatie van de Strategie voor herontwikkeling van ENKA terrein dd. 14 september 2020, waarin de lijn van de Gebiedsvisie wordt doorgetrokken. *Wij zien die ontwikkeling met vertrouwen tegemoet en denken dat er een aantrekkelijk woonmilieu voor jong en oud kan ontstaan. Onze studenten zijn doorgaans thuiswonend maar een aantrekkelijk aanbod aanpalend aan de onderwijslocaties kan wellicht tot een trendbreuk leiden!*
- *Een belangrijk aandachtspunt zien wij in de verkeersveiligheid tijdens de bouwperiode waarbij zo goed mogelijk geborgd moet worden dat er geen kruisverkeer zal zijn van 3.000 studenten te voet en met de fiets en het bouwverkeer van Klok/BPD. Wij vragen daar ook een rol in van gemeente.*

Met vriendelijke groet,

B. Geerdink

rijnijssel

Raapopseweg 1, Arnhem

Postbus 5162, 6802 ED Arnhem

Pleidooi: Houd nu ruimte voor een brede zuidelijke spoortunnel om later nog te kunnen kiezen.

De gebiedsvisie voor het voormalig ENKA terrein weet veel onderwerpen goed in kaart te brengen en in te richten. Geweldig om te zien dat ook de mogelijkheid voor een (smalle) zuidelijke ontsluiting in beeld is.
Toch willen wij juist nu pleiten om in de gebiedsvisie rekening te houden voor een brede doorgang. Er zijn nu al veel voordelen te zien om een extra auto ontsluiting van het gebied te hebben. Het zou dus jammer zijn als er nu al besloten wordt om geen ruimte vrij te houden. Terwijl met deze ruimte in de visie het besluit in de toekomst gemaakt kan worden op basis van onderzoek en de situatie die zich dan heeft ontwikkeld.

In de huidige situatie is de tivolilaan de enige ontsluiting voor gemotoriseerd verkeer.
Verkeer wat van het parkeerterrein en woningen naar het zuiden moet, zal dus via de Tivolilaan, Velperweg en Vosdijk moeten. Dit zijn nu al drukke wegen met name in de avondspits. Uit het verkeersonderzoek van Goudappel Coffeng blijkt dat de capaciteit op de ontsluitingswegen voldoende is. Toch zit dit al wel tegen het maximum aan voor de tivolilaan. De Velperweg staat al jaren op de lijst met verkeersaders die druk zijn en met name in de avondspits staat deze zelfs wel eens vast.
Met een (brede) zuidelijke doorgang hoeft het verkeer vanaf het terrein niet aan deze drukte bij te dragen. Het is dus zeer waarschijnlijk dat er behoefte gaat ontstaan aan een zuidelijke ontsluiting voor gemotoriseerd verkeer.

Een zuidelijke ontsluiting voor gemotoriseerd verkeer is niet een nieuwe radiaal.
Er zijn verschillende mogelijkheden om het ontwerp van een zuidelijke ontsluiting en wegen zodanig te realiseren dat er geen nieuwe radiaal ontstaat. Waaronder:

- Weg via parkeergelegenheid laten gaan, zodat alleen gebruikers ENKA er gebruik van maken.
- Weg langer en 'ongemakkelijk' maken om de route niet aantrekkelijk te laten zijn.
- Eenrichtingsverkeer overwegen om bijv. de avondspits te ontlasten.

Uiteraard kan er in de visie een duidelijk voorwaarde gesteld worden aan het niet vormen van een nieuwe radiaal. Echter zou het jammer zijn om in de toekomst geen mogelijke alternatieven te kunnen onderzoeken als er geen ruimte meer is.

De kosten van een brede spoortunnel zijn niet significant hoger dan een smalle.
Een tunnel voor autoverkeer lijkt in eerste instantie kostbaarder omdat er meer materiaal in gaat. Echter is de 'materiaalfactor' maar een klein deel van de totale kosten. Door het hoge spoortalud zijn met name de grondwerkzaamheden hetzelfde en er hoeven geen kostbare grondconstructies te worden uitgevoerd. Andere kostenposten, zoals voorbereidingen,

procedures, het tijdelijk opbreken van het spoor en de constructiemethode, zijn hetzelfde of het nu een brede of smalle passage wordt.
Dit is heel wat anders dan bij een laag gelegen spoor op maaiveld, bijvoorbeeld een, zoals bij de HAN of zoals recentelijk in Dieren is uitgevoerd. Daar heb je dat er veel met grondwater rekening gehouden moet worden. Dit maakt de constructie en bouw ingewikkeld en duur.

Dus zelfs als er besloten wordt om bij een zuidelijke doorgang (voorlopig) geen gemotoriseerd verkeer toe te staan, kan een brede doorgang nog lonen. Door bijvoorbeeld ook natuur de ruimte te geven en aan te sluiten bij de ecozone of om de plannen van het merwede terrein aan te laten sluiten.
Door nu in de visie ruimte te houden voor een brede doorgang is het later mogelijk meer onderzoek te doen naar de mogelijkheden en echte kosten.

Conclusie: Maak de gebiedsvisie toekomstbestendig in de ontsluitingsmogelijkheden
Door nu ruimte te reserveren in de visie voor een mogelijke brede zuidelijke spoorontsluiting kan er later goed worden ingespeeld op de nu nog onbekende situatie. Dit betekend volgens ons dus niet een nieuwe radiaal, maar wel mogelijkheden om verkeer AKZO af te wikkelen of om natuur de ruimte te geven. Ook kan er later beter gekeken worden naar de toegevoegde waarde van deze doorgang en wat de kosten mogen zijn.

Hans Lammerts
Kay Lamers
Auke Smit
Gerine Buikema

Pitch BPD/Klok d.d. 23-9-2020

Goedenavond en dank voor de uitnodiging om deel te mogen nemen aan het Ronde-tafel gesprek voor de Gebiedsvisie Akzo terrein. Mijn naam is Niek Gerritsen en ik spreek namens VOF BPD Klok die de gronden op het Akzo terrein heeft verworven en tot ontwikkeling brengt.

Kort gezegd, we ondersteunen die visie van de gemeente Arnhem die, mede met raadpleging van onze visie, tot stand is gekomen. We zien kansen om op deze iconische locatie invulling te geven aan de visie en een gedifferentieerd woonmilieu te realiseren voor jong en oud, grondgebonden en gestapeld, in verschillende financieringscategorieën in zowel koop als huur, waarbij we voor wat betreft het sociale deel al in gesprek zijn met twee partners.

We zien het akzo terrein als een plek met voldoende laadvermogen om invulling te geven aan de Woondeal en de grote woningvraag binnen de Gemeente Arnhem en staan te popelen om tempo te maken.

In onze plannen willen we ruimte geven aan duurzaamheid door:
- uitkoppeling van de warmte van Data Place,
- voorkoming van hittestress door het creëren van een groen woonmilieu met reductie van bestrating en verkeersbewegingen binnen het gebied
- het bedenken van slimme parkeeroplossingen die dubbelgebruik mogelijk maakt

We vinden het goed om de betrokkenheid in de buurt te ervaren en zullen op korte termijn met behulp van onze omgevingsmanager de gesprekken oppakken om te horen en te voelen wat er speelt.

Namens het bestuur van de Stichting Wijkbelangen Angerenstein en als aanwonende van de Velperweg ben ik hier vanavond aanwezig. Mijn naam is Annely Bouwmeister. Mijn eerste kennismaking met de ontwikkelingen van het Akzo terrein was op de bewoners-avond van 2 maart jl. Tijdens deze bijeenkomst zijn onze zorgen geuit omtrent de toename van verkeer en daarmee de verkeersveiligheid van de (invalsweg) Velperweg en omgeving.

Door het vestigen van een campus met jeugd die op scooters en mogelijk ook met auto's naar hun opleiding reizen en door nieuwe woningbouw High Park en Akzo terrein verwachten wij dat er een toename aan verkeer en parkeer-problemen zullen komen.

In het plan wordt er gesproken over één ontsluitingsweg. Het lijkt ons zeer zinvol om alle mogelijkheden rondom alternatieve ontsluitingswegen te onderzoeken zodat niet alle verkeer is aangewezen op de Velperweg. Het ingezonden stuk Visie op verkeer & toegankelijkheid Akzo van Hans Lammerts & Auke Smit ondersteunen wij derhalve van harte, zowel als bestuur en als bewoner van de Velperweg.

Naast toegankelijkheid voormalig Akzo terrein is er veel kruisend fietsverkeer in de ochtend als scholieren vanuit centrum Arnhem richting de grote middelbare scholen zoals Arentheem, het Venster en Beekdal fietsen. Daarnaast is er ook veel fietsverkeer naar de Josef Sarto, Boomhut en Julianaschool. Dit verkeer is veelal in tegengestelde richting t.o.v. het verkeer naar de campus van Rijn IJssel.

Tevens hebben we als suggestie om meer zebrapaden of betere manieren te onderzoeken voor het oversteken van deze scholieren op de Velperweg, maar ook op de drukke Huijgenslaan.

Ook in het wijkprogramma Velperweg e/o geeft de Gemeente aan dat de aandacht omtrent de verkeersveiligheid op de agenda staat voor 2020.

We hebben daarbij de volgende vragen:

- Hoe stelt de gemeente vast dat de kruisingen op de Velperweg en op de Huijgenslaan de drukte aan kunnen, zoals nu steeds wordt beweerd.
- wat is hierbij de norm die jullie hanteren?
- Welke maatregelen worden er genomen als jullie vaststellen dat het toch te druk is op deze wegen?

Arnhem, 23 sept 2020.

Inspraak info t.a.v. bestemming portiershuisje Akzo terrein.

+Info uit Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem

Bijlage 4 foto ’s Portiershuisje.

Ik ben Loes Nierop en woon in Plattenburg. Al enige tijd ben ik bezig met het idee om het Portiershuisje aan de Beeldhouwerstraat een functie te laten krijgen waar bewoners van Plattenburg, de toekomstige bewoners van op het AKZO-terrein, studenten van het ROC Rijn IJssel en de ouders en leerlingen van de Jozef Sarto school gebruik van kunnen maken om iets te drinken, mogelijk een praatje met elkaar te maken of met elkaar een activiteit te organiseren. In de directe omgeving zijn verder geen mogelijkheden voor bewoners om elkaar te ontmoeten. Het plan sluit ook perfect aan bij de plannen van een historische wandelroute door Plattenburg via station Presikhaaf naar Park Presikhaaf en Presikhaaf 1.

Een aantal bewoners van Plattenburg en Presikhaaf 1 hebben hun medewerking voor het realiseren van mijn plan al toegezegd. Ook de beide teams leefomgeving zijn positief over mijn idee. In de gebiedsvisie voor het AKZO-terrein lees ik nu dat de gemeente en de projectontwikkelaars zich ook uitspreken voor wijkgerichte voorzieningen die prima zouden passen in het Portiershuisje. (Zie toelichting) Wij willen graag het plan verder uitwerken en hier mogelijk een beheerder of ondernemer in zien. In de wijk is momenteel geen uitbater bekend.

Het gebouwtje heeft een aantal inpandige ruimten en ook overdekte buitenruimte die prachtige gebruikt kunnen worden voor allerlei activiteiten. Als we met elkaar het idee gerealiseerd kunnen krijgen wordt niet alleen een historisch element met een monumenten status als verwijzing naar het fabrieksterrein van de ENKA in stand gehouden, maar zal het in de toekomst een prettige ontmoetingsplek kunnen zijn.

Het plan is als volgt: Plattenburg wil aansluiten bij een wandelroute die in Presikhaaf gerealiseerd gaat worden, een historische (groene) route door landgoed Presikhaaf langs het voormalig klooster en de eco-zone. Concreet willen wij dat de wandelroute via het Kernhempoortje (1863) en Viaduct bij het station doorloopt Plattenburg in en ons cultureel erfgoed belicht: de boerderij, Casa du Pauw, Maria v Gelrestr (Hof plus beeldje verderop), tuin aan het einde de Arnoudstr. Ook de Schaapsdrift die nu minder mooi is, heeft veel historie om te vertellen. Plattenburg heeft gewoon veel historie, welke we in beeld willen brengen via de markering van de route. Ook Sacre Coeur en de geschiedenis van buitenplaats Presickhave (Verdeeld door het spoor) kan er mogelijk een plek krijgen.

Ik wil Het portiershuisje Beeldhouwerstr (orig van de Enka) betrekken bij een project waarbij veel verbindingen gelegd kunnen worden op allerlei niveaus. Verder sluit het aan bij de gebiedsvisie van het Akzoterrein. Het portiershuisje ligt centraal tussen de nieuwe wijk, Plattenburg en Presikhaaf en kan een sleutelrol hebben in het verbinden van veel initiatieven. Ik pleit voor een wijkgerichte functie restaurantje + parkje en jeux des boules.

Het legt verbinding tussen de nieuw aan te leggen Wijk, Plattenburg en Presikhaaf via verschillende samenwerkingsverbanden! Ook onderwijscampus van het ROC, Jozef Sarto

school en Akzo kunnen mogelijk profijt hebben. Voorwaarde is dan wel dat er prullenbakken staan en omliggende wijken er geen last ervaren

Dit verzoek wordt ondersteund in punt 77/80/81/82/van het reactiedocument.
Verder staat in de gebiedsvisie:

Blz. 10 " Vele werknemers en stadsbewoners hebben herinneringen aan de fabriekslocatie Velperweg. Het is een iconische plek en deze kwaliteit moet doorklinken in de nieuwe opzet van het gebied."

Blz. 11 " In het groen kunnen bewoners elkaar ontmoeten en groen nodigt uit om te bewegen. Het groen in de wijk vormt het karakter van de woonomgeving." En "Schone energiebronnen.

Blz. 12 "Functioneel veelzijdige levendige woonwijk"

Blz. 13 "Het Akzoterrein is een iconische plek voor Arnhem en deze kwaliteit moet doorklinken in de transformatie en nieuwe opzet".

Blz. 15 "Wijkgerichte voorzieningen passen prima ".

"Gebiedskwaliteiten benutten. Kwaliteiten van het buitengebied (natuur en cultuurhistorie) verbinden met ontwikkelingsmogelijkheden. Ten aanzien van de beoogde ontwikkeling is het thema 'Innovatie en economische structuurversterking' van belang alsmede de 'Gelderse Ladder voor duurzaam ruimte. Echter ten oosten van het besluitgebied wordt als onderdeel van de herontwikkeling van het AkzoNobel-terrein een centrale ontmoetings- en activiteitenplein in het groen gerealiseerd, waardoor per saldo een groenere omgeving zal ontstaan dan onder het geldende planologische regime. In de toekomstige situatie zal de hoeveelheid groen voor de gehele campus toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Er is sprake van een positieve groenbalans."

Kern van het project is dat het een vliegwiel is die veel initiatieven kan vorm geven het legt verbindingen! Het wordt een pleisterplek voor mensen die de historische route lopen die van station Presikhaaf bij het viaduct al zichtbaar is. Het project behelst dus historische beschildering viaduct (reeds in ontwikkeling) historische wandelroute Plattenburg / Presikhaaf) en nog nader toe te lichten wijkfunctie historisch Portiers huisje.

Het huisje heeft rondom een groot afdak en een hele grote fietsenstalling die met nieuw (Zonnedoek)doek op het dak weer is te herstellen. Er kunnen hier corona proof activiteiten ondernomen worden naast jeux de boules te denken valt aan Tai Ch/ Yoga of buurtbarbeque. Ook kan bestaande beplanting behouden blijven in de parkfuctie. Er is veel buitenactiviteit mogelijk!

Beide wijkteams staan achter het project en kunnen er gebruik van maken.

Ondersteunende en meewerkende personen:

Rob v Sprang (Bureau praktische zaken) ondersteund praktisch.

Ineke Tegelaar en Kaboul Vermijs van de Rozet ondersteunen. (erfgoedcentrum)

Hubert Slings, bewoner Plattenburg, is zelf spreker licht zijn eigen functie toe.

Een bewoner v Plattenburg is via Presikhaaf contactpersoon en initiatiefnemer.

Anne-Marijn Tielen voor Presikhaaf en Arno v. Geel v Plattenburg zijn via de teams leefomgeving enthousiast

Plattenburg heeft geen ontmoetingsplek voor bewoners om even spontaan te kunnen samenkomen. Het project is daarom ook cultureel wenselijk. Er zijn bovendien historisch nauwe banden met Presikhaaf waar vandaan ook veel belangstelling is voor een dergelijk locatie.

Van mij pers is voorlopig het voorstel om een beheerder te benoemen die wijkgerichte activiteiten samen met bewoners en geïnteresseerden stimuleert en om als gemeente tot aankoop over te gaan.

Hoop met dit schrijven u voldoende inzicht te geven van dit samengestelde plan.

Vriendelijke groet

Loes Nierop, bewoner Plattenburg

AMBER
BOOK
STORE

BEHANDELRESULTAAT

Raadsvoorstel, rondetafelgesprek - 24-09-2020

Gebiedsvisie AKZO-terrein Arnhem

Zaaknummer:	482821
Portefeuillehouder:	C. Bouwkamp

Resultaat van bespreking:

Aanwezig
De raadsleden/fractievolgers Prinsen (GL), Loos (VVD), Venhoek en Loor (D66), Bouma (PvdA), Kraaijenbrink (AC), Eliens (PvdD), Hutten (CDA), Zijlstra (CU), Dilekci (Denk VA) en Tujeehut (AOP). De fracties van SP en PVV waren niet bij de beraadslagingen aanwezig.

Bespreking
Aan het rondetafelgesprek hebben negen insprekers deelgenomen. Dat waren: mevrouw Bouwmeister van de Wijkvereniging Stichting Angerenstein, de heer Lammerts van Rondom Enka/Tunnelvisiegroep, mevrouw Nierop, de heer Slings, de heer Smit van Rondom Enka, de heer Woerts van de VVE De grote Enk, de heer Geerdink van het ROC Rijn en IJssel, de heer Gerritsen van Klok Groep en de heer Swieringa namens een aantal bewoners uit de wijk Plattenburg. Tijdens het gesprek hebben de insprekers zich voorgesteld en de belangrijkste boodschap aan de raad meegegeven. Dat ging over zorgen rondom de verkeersveiligheid of overlast, hoogbouw, de mogelijkheden voor een onderdoorgang bij het spoor, over de inrichting van de onderwijslocatie en over een historische wandelroute met mogelijk behoud van het bijpassende portiershuisje.

Conclusie
De voorzitter concludeert dat het onderwerp door kan voor behandeling in de meningsvormende (M1) fase.
.

De raadsadviseur,

W. Lammers

De voorzitter,

J. van der Loo

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	
Ter bespreking van	Motie vreemd aan de agenda
Motie van	Leo de Groot – Partij voor de Dieren Marie José Navis - GroenLinks
Titel motie	Arnhem tekent Cities Appeal voor een kernwapenvrije wereld
Nummer Zaaknummer	**20M210**

De Raad,
Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat:

- In augustus 1945, nu 75 jaar geleden, de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki vielen waarbij twee steden volledig vernietigd werden en honderdduizenden slachtoffers vielen.
- ICAN (international campaign to abolish nudear weapons) een appèl doet op steden en gemeenten om de Nederlandse regering op te roepen het VN-kernwapenverdrag te ondertekenen en te ratificeren.
- Het appèl behalve door diverse steden wereldwijd ook ondertekend is door ‘Mayors for peace’ waarin duizenden burgemeesters wereldwijd zijn verenigd, waaronder ook onze burgemeester Marcouch.
- De te ondertekenen tekst van het ICAN Cities Appeal luidt:

  ”Onze gemeente/stad heeft grote zorgen over de ernstige bedreiging die kernwapens vormen voor mensen wereldwijd. We geloven dat onze inwoners het recht hebben om te leven in een wereld zonder deze dreiging. Ieder gebruik van kernwapens, opzettelijk of per ongeluk, zou catastrofale, wijdverbreide en langdurige gevolgen hebben voor zowel mensen als het milieu. Daarom verwelkomen we het VN-Kernwapenverbod dat in 2017 door de Verenigde Naties is aangenomen en roepen we onze regering op dit Verdrag zo snel mogelijk te ondertekenen en te ratificeren.”

Overwegende dat:

- Het enige passende antwoord op de catastrofale humanitaire gevolgen van ieder gebruik van kernwapens is, ze te verbieden en volledig uit te bannen.

Roept het college op:

- Namens Arnhem het ICAN Cities Appeal te ondertekenen én de Nederlandse regering op te roepen om het VN-kernwapenverdrag te ondertekenen en te ratificeren.
- Minister Stef Blok van Buitenlandse Zaken te informeren dat Arnhem het ICAN Cities Appeal heeft ondertekend.

En gaat over tot de orde van de dag.

Leo de Groot - Partij voor de Dieren
Marie José Navis - GroenLinks

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	René Kraaijenbrink - Arnhem Centraal
Titel motie	Herdenken 17 september de ware datum van “de slag om Arnhem”
Nummer Zaaknummer	**20M212**

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende:
- dat 17 september de dag is dat in 1944 de slag om Arnhem begon
- dat deze dag niet altijd op 17 september zelf herdacht wordt

Overwegende:
- Dat er behoefte blijkt vanuit de stad om deze dag te herdenken
- Dat de burgemeester op 17-9-2020 een petitie is aangeboden over de wens tot herdenken op 17 september
- Dat dorpen om ons heen wel aandacht aan deze datum besteden, bijvoorbeeld door kerkklokken te luiden
- Dat deze aandacht niet groots hoeft te zijn De grote herdenking blijft plaats vinden op de door het bestuur van de herdenking gekozen dag.

Roept het college op:
Om met een een voorstel tot herdenking te komen op 17 september zelf, de dag dat de slag om Arnhem begon.

en gaat over tot de orde van de dag

René Kraaijenbrink - Arnhem Centraal

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Talip Aydemir - DENK Verenigd Arnhem
Titel motie	Mondkapjes kosteloos voor Gelre-pashouders
Nummer Zaaknummer	**20M226**

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat
- Het kabinet met een dringend advies is gekomen om in publieke ruimtes zoals winkels, musea,
gemeentehuizen, stations, vliegvelden, parkeergarages, benzinestations, restaurants, cafés, theaters en concertzalen, kappers, schoonheidsspecialisten en andere contactberoepen, voor zowel dienstverlener als klant, een mondkapje te dragen.
- Het vanaf 1 juni verplicht is om in het openbaar vervoer een mondkapje te dragen.
- Het dragen van een mondkapje bescherming biedt, maar wel circa 1 euro per mondkapje kost

Overwegende dat
- Volgens de FNV mensen op of rond het minimum het financieel al extra zwaar hebben nu en deze extra kostenpost daar simpelweg niet bij kan[1].
- Mensen op of rond het minimum ook recht hebben op bescherming middels een mondkapje.
- Het in ons aller belang is dat de mondkapjes gedragen worden om verdere besmettingen te voorkomen.
- De gemeente Rotterdam en Utrecht vanwege de verplichting in het openbaar vervoer mondkapjes beschikbaar stelt voor Rotterdammers en Utrechters met een lager inkomen en Arnhemmers met een lager inkomen dat ook verdienen.2

Verzoekt het college,
- om te onderzoeken op welke manier de Gelre-pashouders in aanmerking kunnen komen voor mondkapjes zonder dat ze daarvoor hoeven te betalen en de Gelre-pashouders hiermee te voorzien van mondkapjes.

en gaat over tot de orde van de dag

Talip Aydemir - DENK Verenigd Arnhem

1 https://www.fnv.nl/nieuwsbericht/sectornieuws/uitkeringsgerechtigden/2020/09/geef-mensen-met-laagsteinkomens-gratis-mondkapjes
1 https://www.ad.nl/rotterdam/gemeente-verstrekt-gratis-mondkapjes-voor-rotterdammers-die-datecht-niet-zelf-kunnen-betalen~a8afe889/

Gemeenteraad Arnhem

Bij elkaar op	
Bij de bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Giovanni Visser - PvdA Talip Aydemir - DENK Verenigd Arnhem
Titel van de motie	Bouwmaterialen blokkeren Arnhemse parkeerplaatsen
Nummer Zaaknummer	**20M227**

De aanleiding is langdurige bezetting van parkeerplaatsen door bouwmaterialen waarbij niet altijd duidelijk is of dat echt nodig is. Bewoners en bezoekers van de stad hebben minder pakeergelegenheid door langdurige of onnodige bezettingen. Het college heeft echter aangegeven geen reden te zien om het beleid te evalueren, ook na schriftelijke vragen gesteld door de PvdA-fractie in verband met klachten van bewoners.[1]

Door dit voorstel aan te nemen wordt het beleid op basis waarvan bouwmaterialen (tijdelijk) op openbare grond geplaatst mogen worden herzien. Zo kunnen we in onze stad solidair blijven met Arnhemmers die verbouwingen willen uitvoeren, maar ook met degenen die overlast daarvan ervaren.

Omdat we weten dat;

- voor bouwmaterialen een ontheffing verleend kan worden om deze tijdelijk op openbare grond te mogen plaatsen, waaronder (betaalde) parkeerplaatsen of openbaar groen
- bezettingen soms onnodig zijn of heel lang duren, wat overlast oplevert voor bewoners en bezoekers in de wijken
- deze situatie zich regelmatig voordoet op drukbezette parkeerplaatsen (waaronder Sonsbeek, Singels, Station Zuid)
- het college vooralsnog niet voornemens is om het beleid te evalueren of aan te passen

Omdat we vinden dat;

- we de beperkte ruimte in onze stad goed moeten benutten en een prettig leefklimaat moeten behouden
- we solidair zijn met degenen die willen verbouwen en daar tijdelijk ruimte voor moeten maken, maar niet tegen elke prijs
- Bij langdurige verlengingen van bezettingen op betaalde parkeerplaatsen, het eerlijk is om daar uiteindelijk ook een hoger tarief voor te vragen

[1] https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=Arnhem&id=b5a17baa-69bf-4117-87ba-2bfcfd8f740f

- een evaluatie de ruimte biedt om een balans te vinden tussen het faciliteren van bouwwerkzaamheden enerzijds en het voorkomen van overlast bij bewoners anderzijds

Daarom verzoekt de gemeenteraad het college om;

- het beleid voor ontheffingen openbare grond te evalueren en daarin aandacht te besteden aan het voorkomen van overlast voor bewoners en het voorkomen van ongewenst lange bezettingen
- de resultaten van de evaluatie begin 2021 naar de gemeenteraad te sturen

en gaat over tot de orde van de dag

Giovanni Visser - PvdA
Talip Aydemir - DENK Verenigd Arnhem

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	28 oktober 2020
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Rene Kraaijenbrink - Arnhem Centraal
Titel motie	Geen toegang meer tot toiletten in de horeca van de binnenstad
Nummer Zaaknummer	**20M229** 513193

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat:

- Er vanwege corona momenteel geen of bijna geen mogelijkheid is voor bezoekers om naar een toilet te kunnen in de binnenstad van Arnhem.
- Dat mensen met incontinentie of andere aandoeningen geen gelegenheid hebben om zich te kunnen verschonen.
- Er grote behoefte is bij ouderen, kinderen en mensen met incontinentieproblemen om naar een toilet te kunnen gaan.

Overwegende dat:

- We mensen niet in de problemen willen brengen;
- De gemeente de (weinige) horeca die wel open is de mogelijkheid geeft om mensen met dringende behoefte om naar het toilet te moeten die gelegenheid te bieden.
- In Nijmegen toiletwagens zijn geplaats in de binnenstad vanwege vergelijkbare problemen.

Verzoekt het college:

- Om tijdens de noodgedwongen sluiting van de horeca mimimaal 2 toiletwagens te plaatsen in de binnenstad die gratis toegankelijk zijn en uiteraard hygiënisch gebruikt moeten kunnen worden.
- Om de horeca die nog wel open is voor take a way e.d. toe te staan hun toilet beschikbaar te stellen voor mensen met hoge nood.

en gaat over tot de orde van de dag

Rene Kraaijenbrink - Arnhem Centraal

Memo

Aan: Rene Kraaijenbrink
Cc: Griffie Raad Arnhem
Van: Hans de Vroome
Dd: 30 oktober 2020
Betreft: Motie Vreemd: “geen toegang meer tot toiletten horeca binnenstad”

Beste Rene,

Afgelopen woensdag is de bovengenoemde “motie vreemd” niet aan de orde gekomen. Omdat ik niet weet wanneer die wel in de behandeling kan worden voorzien geef ik je alvast graag de hoofdlijn van de beantwoording namens het college.

Het land bevindt zich op dit moment in een gedeeltelijke lock down. We weten op dit moment niet wat de ontwikkeling van de lock down zal zijn. Het kan zomaar noodzakelijk zijn dat de maatregelen verder moeten worden aangescherpt. Volksgezondheid staat immers op 1. Met de lock down beogen we het aantal bestemmingen, contactmomenten en reisbewegingen te beperken. Winkels zijn nog wel geopend, maar sluiten op 20:00 uur, koopavonden zijn afgeschaft. Drukke plekken willen we vermijden. Men is nog steeds welkom in de binnenstad maar liever niet in de vorm van “funshoppen” met het hele gezin. Het is goed de verblijfstijd te verkorten. Faciliteren ligt niet voor de hand. We hebben ook terughoudendheid daar waar het gaat om de hygiëne. Toiletfaciliteiten moeten geen potentiele bron, geen infectiehaard zijn of worden. Zeer intensief schoonmaken is noodzakelijk en brengt ook een substantiële kostenpost met zich mee.

Het college begrijpt aan de andere kant ook dat er ondanks een korte verblijfstijd bij bezoek sprake kan zijn van een hoge nood. Daarvoor zijn voorzieningen beschikbaar. Deze staan ook vermeld op de site van de APCG (Arnhems Platform Chronisch Zieken en Gehandicapten). Denk aan de openbare toiletten op het Willemsplein en de Nieuwstraat (tegenover de Action), toiletten op het Stadhuis, Station Arnhem Centraal, de Eusebiuskerk, het Politiebureau, Rozet en diverse winkels waaronder de Hema. De warenmarkt voorziet op marktdagen ook in een voorziening.

De horeca is op dit moment gesloten. Ze mogen enkel bezorgen of afhalen faciliteren. In onze veiligheidsregio wordt de noodverordening zo geïnterpreteerd dat afhalen impliceert dat men niet langer dan strikt noodzakelijk in het pand aanwezig mag zijn. Toiletbezoek is niet toegestaan.

Het College van Arnhem is geen voorstander van en ook niet voornemens om tot het plaatsen van extra toiletvoorzieningen voorzieningen over te gaan. We willen volstaan met de mogelijkheden voor de hoge nood. Het tweede deel van het dictum (faciliteiten bij afhaalcentra) is naar onze mening zelfs in strijd met de verordening van de veiligheidsregio.

Wij houden vinger aan de pols.
Groet

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	28 oktober 2020
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Lea Manders - Arnhem Centraal
Titel motie	De stad praat mee over zwarte/grijze/roetveeg pieten of andere varianten
Nummer Zaaknummer	**20M230** 513193

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende:

- Dat zwarte Piet in deze tijd door velen als een racistisch figuur wordt ervaren;
- Dat dit heftige maatschappelijke discussies heeft opgeroepen en nog oproept;
- Dat een raadsmeerderheid een motie heeft aangenomen om zwarte en bruine pieten niet meer wenselijk te achten;
- Dat het college en diverse politieke partijen ook grijze pieten niet acceptabel vinden;
- Dat daarbij de stad niet in staat is gesteld een mening te geven.

Overwegende:

- Dat de Arnhemse raad het uitermate belangrijk vindt de stad te horen;
- Dat we een digipanel hebben, dat vrij zelden wordt gebruikt;
- Dat we ook nog andere instrumenten hebben om de mening van de stad te horen, zoals een ronde tafel gesprek.

Verzoekt de raad van Arnhem het de stad mogelijk te maken om mee te praten over het gewenste uiterlijk van pieten in een nieuwe vormgeving.

en gaat over tot de orde van de dag

Lea Manders - Arnhem Centraal

Gemeenteraad Arnhem

Bijeen op	
Ter bespreking van	Moties vreemd aan de agenda
Motie van	Rebin Maref - VVD Lea Manders – Arnhem Centraal Jan Hutten - CDA Nico Wiggers – Arnhemse Ouderen Partij
Titel motie	Mensen kunnen prima zelf bepalen of ze een gratis mondkapje nodig hebben
Nummer Zaaknummer	**20M242**

De Raad,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat:
- het dringend advies is voor iedereen vanaf 13 jaar om mondkapjes te dragen in openbare binnenruimtes;
- inmiddels mondkapjes overal verkrijgbaar zijn;
- de gemeente Arnhem zonder hulpvraag alle inwoners met een Gelrepas die 13 jaar of ouder zijn (zo'n 20.000) twee gratis mondkapjes per post zal opsturen;
- er op dit moment (al dan niet tijdelijk) veel meer Arnhemmers/ondernemers die minder inkomsten hebben dan het minimumloon;
- een Gelrepashouder net als alle Arnhemmers zelf zijn/haar verantwoordelijkheid wil kunnen nemen;
- de gemeente Arnhem tussen de 230.000 euro en 250.000 euro hiervoor beschikbaar stelt;
- ongeveer 30.000 euro wordt uitgegeven alleen al aan verzendkosten.

Overwegende dat:
- het van belang is dat iedereen in onze stad over mondkapjes kan beschikken;
- het kan kloppen dat niet iedereen over een mondkapje kan beschikken vanwege de kosten hiervan en hun financiële situatie;
- we als gemeente niet voor alle Gelrepashouders die 13 jaar of ouder zijn moeten beslissen dat ze niet zelf over een mondkapje kunnen beschikken;
- de beslissing Arnhemmers te helpen met een gratis mondkapje niet moeten beperken tot een groep, maar tot de hulpvraag;
- de voedselbank een goede locatie kan zijn om gratis mondkapjes te kunnen krijgen.

Verzoekt het college om:

- mondkapjes gratis uit te delen op vaste locaties aan de mensen die er ook echt om vragen (en dit uiteraard te communiceren);
- hierin in ieder geval de voedselbank mee te nemen;
- met een voorlopig maximum van 20.000 mondkapjes.
- de verzendkosten die gereserveerd waren om de mondkapjes te verzenden, te gebruiken om de voedselbank te voorzien van eten en drinken.

en gaat over tot de orde van de dag

Rebin Maref – VVD
Lea Manders – Arnhem Centraal
Jan Hutten – CDA
Nico Wiggers – Arnhemse Ouderen Partij